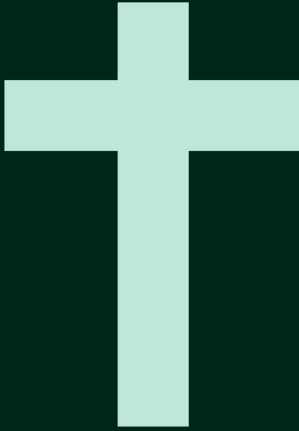

Mpohwoe Hungkuno
Songofoho

The New Testament and Genesis in the *Safeyoka*
(Ampeeli-Wojokeso) language of Papua New Guinea

Mpohwoe Hungkuno Songofoho
The New Testament and Genesis in the Safeyoka
(Ampeeli-Wojokeso) language of Papua New Guinea
Buk Stat na Nupela Testamen long tokples Safeyoka long
Niugini

copyright © 1988 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ampeeli-Wojokeso (Safeyoka)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2011-12-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files dated 31 Aug 2023
f526da1e-a607-571c-ba86-56367d7583f3

Contents

FRT	1
Mat+yu	3
Mak	93
Luk	147
Joun	250
Apousel	326
Loum	408
1 Koulin	456
2 Koulin	505
Ngkolesiya	535
Efesos	551
Filipai	566
Koulousi	577
1 Tesolounika	587
2 Tesolounika	596
1 Timouti	601
2 Timouti	616
Taitas	625
Filemoun	631
Hip+lu	634
Jem+s	667
1 Pita	678
2 Pita	692
1 Joun	700
2 Joun	709
3 Joun	711
Jut	713
Toho Wojo Honajo Hungkuno	717

Mpohwoe Hungkuno Songofoho

The New Testament in the Safeyoka (Ampeeli-Wojokeso) language of Papua New Guinea

Nupela Testamen long tokples Safeyoka long Niugini

Mpohwoe Hungkuno Songofoho

The New Testament in the Safeyoka (Ampeeli-Wojokeso) language of
Papua New Guinea
[apz]

© 1988 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Print Publisher, 1988 by Dorothy West Weimer Memorial Fund and Wold
Home Bible League

Web version

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc.
www.Wycliffe.org

<http://pngscriptures.org>

www.ScriptureEarth.org

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons license (Attribution-Noncommercial-No Derivative Works).

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0>

Your are free to share — to copy, distribute and transmit the text under the following conditions:

- **Attribution.** You must attribute the work to *Wycliffe Bible Translators* (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- **Noncommercial.** You may not use this work for commercial purposes.
- **No Derivative Works.** You may not alter, transform, or build upon this work.
- **In addition,** you have permission to port the text to different file formats, as long as you don't change any of the text or punctuation of the Bible.

Notice — For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work.

Tok Orait

Dispela Buk Baibel i kam wantaim tok orait na lo bilong Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works license. Em i tok olsem **yu ken givim kopi long narepela manmeri.** Yu ken wokim kopi na givim long husat i laikim. Tasol, yu mas tok klia dispela samting i kam long <http://>

tokplesbaibel.org. Yu no ken kisim mani na salim dispela. **Yu mas givim nating.** Na tu, **yu no ken senisim Tok.**

Ol piksa i kam wantim ol Baibel na narapela buk i stap long dispela sait i gat tok orait long usim wantaim dispela samting tasol. Sapos yu laik narapela tok orait, yu mas askim husat i papa bilong copyright long dispela ol piksa. Sapos yu laik stretim samting i no orait long dispela tok orait, stretim tok, salim Buk Baibel, o tainim Tok bilong God long nupela tok ples, yu ken **askim mipela.**

Olgeta tok orait na lo long tok ples English i stap long *http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/legalcode*.

Sapos yu gat askim long dispela, **plis askim mipela.**

Mpohwoe Hungkuno Songofoho

Matiyu Olo Hungkuno Wop+ngo loso Matiyu Mti'mokumentisofoho. Olo Hungkuno S+mo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto s+mentiso sohonta soswo *teti* (30) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo loso Jisas+ye inomokomoyo aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwa mta'ango kakoe yofe Matiyu mti'mokumentisofoho. Oso Matiyu huhwo sohwo yofe hufa'unjo hweho. Nom'ne yofeso ole, Lifaiyoho. Matiyu huhwo sohwo s+mo'mo kako ango Koponeyam sopo a'amumu mta'ni hamniyoho mayo syoho imojo hweho. Oso ango hopo sopo Jisas i'mofawento Matiyumo ul+mento, K+ko ngkimo t+fi n+ngkape. Jisas ose ulahon+ngki Matiyu a'amumu mta'ni hamniyoho mayo syohoso noho'nasyonto Jisas+mo in+ngkamentisofoho. T+fi Matiyu Jisas+ye inomokomoyo imo'n+mentisofoho. (Oso hungkuno hiso Matiyu sohe engo 9 hon+ngkano we'e 9. Osopo weho.)

Mak sohwoe iyoswoso s+mo'mo mti'mokumentisofoho. T+fi Matiyu'nji Luk+i'nji mti'mokumentisiyefoho. Oso'no Mak+ye hungkuno pi'n+ngo fehohnjoso Matiyuye hungkunomo weho. S+mo'mo a'amumu toho wojo li+motofo sohwa ole li+mentohofi *Mesaiya* ifaweneponoho. Ose li+mentohofu so'no a'amumu Jutaso nohontohumentan+ngkofi olo iyoswo loso Matiyu Jisas sohwo olo *Mesaiya* oloho hweho. Kako nto ifawo'maho. Ose ul+mento mti'mokumentisofoho.

Olo iyoswo hiloso Matiyu kako a'amumu Juta Jisas+mo in+ngkamentohofu somo ufo'mayo'ne mti'mokumentisofoho. Olo iyoswo mti'mokiyoso Ngk+lik hungkunomo mti'mokumentisofoho. Oso'no olo iyoswo Matiyu mti'mokumentisofoho hiloso nakumu huno nafohotofo'nefoho. Oso huno nafohotofo hwap+ngo neso olenoho. Nakwo atofu lihwasi huno syaf+syiyoso Matiyu kako olo iyoswo loso t+hwamne'no mti'mokumentisofu. Oso'no Matiyu kako a'amumu Jutaso atofu likuji Jisas+mo in+ngkafitne'ento mti'mokumentisofu kalohi nakwo atofu lihwasi Jisas+mo un+ngkohwano.

*Jisas K+lais+ye hofiyakwosafe yofeso olenoho.
(Luk 3:23-28)*

¹ Olo a'amumu lohwa Jisas K+lais+ye hofiyakwosafoho. Jisas kako hwe yofe engo'njo Ntefit sohwo'nji Ap+loham'njiye temtitofu mta'ango hweho.

² Ap+loham sohwo Aisak+ye kan+ngkwohweho.

Aisak sohwo Jekoup+ye kan+ngkwohweho.

Jekoup sohwo Juta'nji homn+ngkwa'wehwosanjiye kan+ngkwohweho.

³ Juta sohwo kako Peles+i'nji Sela'njiye kan+ngkwohweho. Sikoe kona'wohisi Temafoho.

Peles sohwo Hes+loun+ye kan+ngkwohweho.

Hes+loun sohwo Lam+ye kan+ngkwohweho.

⁴ Lam sohwo Aminotap+ye kan+ngkwohweho.

Aminotap sohwo Nasoun+ye kan+ngkwohweho.

Nasoun sohwo Sal+moun+ye kan+ngkwohweho.

⁵ Sal+moun sohwo Mpouas+ye kan+ngkwohweho.

Mpouas+ye kona'wohisi Lehap+yoho.

Mpouas sohwo Oupetiye kaningkwowheho. Oupetiye kona'wohisi Lutiyoho.

Oupet sohwo Jesiye kaningkwowheho.

⁶ Jesi sohwo hwe yofe engo'njo Ntefitiye kaningkwowheho.

Ntefit sohwo Yulaiyafe ape nomanto Soulmoun tipema'mentisofoho.

⁷ Soulmoun sohwo Leyapouamiye kaningkwowheho.

Leyapouam sohwo Apiyafe kaningkwowheho.

Apiya sohwo Asafe kaningkwowheho.

⁸ Asa sohwo Jehousofatiye kaningkwowheho.

Jehousofat sohwo Joulamiye kaningkwowheho.

Joulam sohwo Usiyafe kaningkwowheho.

⁹ Usiya sohwo Joutamiye kaningkwowheho.

Joutam sohwo Ehasiye kaningkwowheho.

Ehas sohwo Hesekiyafe kaningkwowheho.

¹⁰ Hesekiya sohwo Monaseye kaningkwowheho.

Monase sohwo Emouniye kaningkwowheho.

Emoun sohwo Jousaiyafe kaningkwowheho.

¹¹ Jousaiya sohwo Jekounaiya'nji homningkwa'wehwosanjiye kaningkwowheho. Hohosohonta a'amu Mpapilounnta'angoso a'amu Isilael somo impe intofontifi ango Mpapiloun ne'no motawo'mentohofofoho.

¹² Mpapiloun ne'no motawo'mentohofoho sohonta Jekounaiya sohwo Siyalitiyeliye kaningkwowho imo'nimentisofoho.

Siyalitiyel sohwo Selopapeliye kaningkwowheho.

¹³ Selopapel sohwo Apiyoutife kaningkwowheho.

Apiyout sohwo Elaiyakimiye kaningkwowheho.

Elaiyakim sohwo Esoufe kaningkwowheho.

¹⁴ Esou sohwo Satoukiye kaningkwowheho.

Satouk sohwo Ekimiye kaningkwowheho.

Ekim sohwo Elaiyataye kaningkwowheho.

¹⁵ Elaiyat sohwo Eleyasafe kaningkwowheho.

Eleyasa sohwo Mataniye kaningkwowheho.

Matan sohwo Jekoupiye kaningkwowheho.

¹⁶ Jekoup sohwo Jousepiye kaningkwowheho.

Jousep sohwo Maliyafe hwe hweho.

Maliya Jisasimo ma'mentisofoho. Jisas huhwo sohwo hofiko yofe Kilaisiyoho mulimentohofofoho. Hwe huhwo sohumo Anitu uhwosopento nakwoe hwaho lopoно uhwatimentisofoho.

¹⁷ Apiloham kakoe imuso hofiko'montohwa aho hufa'u hopi'nono nom'ne sife mta'ni osofosofahu'no mjimo'nimiwahon'ngkofi Ntefit imo'nimentisofoho. Ntefitiye imuso hofiko'montohwa aho hufa'u hopi'nono nom'ne sife mta'ni osofosofahu'no mjimo'nimiwahon'ngkofi a'amu Isilael somo ango Mpapiloun ne'no motawo'mentohofofoho. Osohonta hofiko'montohwa aho hufa'u hopi'nono nom'ne sife mta'ni osofosofahu'no mjimo'nimiwahon'ngkofi Jisas Kilais imo'nimentisofoho.

Maliya Jisas Kilaisimo aswo ma'mentisofoho.

(Luk 2:1-7)

¹⁸ Olo hungkuno Jisas Kilais imo'nimentiso so'noyolohoso ole, Jousep Jisasiye kona'wohi Maliya simo kako'ne ape nto ufohoto'mentohofofoho.

I oso'no Jousep Maliyamo momaso sohonta Maliya simeho Anituye Towahuno mta'ango imo'n+mentisofoho.

¹⁹ Maliyafe hwehwo Jousep kako hwe wop+ingo'nohino hweho. Jousep ole syafihu'mento, Maliya won+mango unonoho. Ose syafisyonto olo hungkuno hiloso hiyaso waweno syafihu'mentisofoho. Oso'no ngko hungkuno ape mayo'ne wamtihupo'mo.

²⁰ Oso hiso'no ko syafisyonto wojo hon+ngkan+mentisoso a'amu Anitu mta'ango sohwo kakimo u'manto ul+mento, Jousep, Ntefitiye imu sohwo, kiko ape Maliya mayoso'no iyoho kin+ngkuhwoloho. Upa'nyo. Maliyafe simehomo mehomi nto imo'n+maho. Oso hiso Anituye Towahuno uy+maso hweho.

²¹ Maliya hwomu nomahwoso'no kiko yofe ole muso, Jisasiyoho. Yofe hwap+ngoso ole, olo hwe lohwo kako a'amufe wonyoso wae yaofihwosi asomo utimayo'ne hweho. Ose ul+mentisofoho.

²² Hohonta Anitu hwe Aisaiya sohomo hungkuno uyahon+ngki kako a'amumo ul+mojo sohwo kako hungkuno hiso mt+mokumentisofoho. Olo hiloso ne imo'nyo so'no Maliya mehomi'nji imo'n+mentisofoho.

²³ Ole mt+mokumento, Upa'n+mno. Ape sijo wop+ngosi hwehwo momasosi kako simeho imo'n+ngkuhwosi hwomu nomaniyoho.

Hwomu huhwo sohwo ole mul+fitnnefo Iman+wel.

Yofe hwap+ngoso ole, Mpohwo Anitu nakwo'nji humayo'nefoho.

²⁴ Jousep oso wojo hiso hon+ngkanonto nolikafonto a'amu Anitu mta'ango sohwoe hungkunomo haloho pento kako Maliyamo ma'mentisofoho.

²⁵ I oso'no siko afapo ko humanji afa saho mofosyawosofoho. Ose humamojiyofoho. Oso'no ose humamojiye sohonta Maliya kako hwomu ma'mentisofoho. Nomahon+ngki Jousep hwomu huhwo sohomo yofe Jisasiyoho mul+mentisofoho.

2

A'amu huno engo'njo Anituye hungkuno mupa'nyo mofehi'nyo si'mofapiso'mjo sohwa Jisasi'mo uhwon+mentohofofoho.

¹ Hwe yofe engo'njo Helout kako hwaho Jutiya mokosyohumamojo sohonta oso hwaho ango Mpetilehem sopo Maliya Jisasi'mo aswo ma'mentisofoho. Hwangku sohonta a'amu temtitofe kengo mta'ango fiha hofiko hwaho mofehi'nyo si'mofapiso mta'ango sohwa hntokwaliyo uhwonontifi huno engo tipema'mentohofo sohwa Jerusalem si'mofapontifi a'amu sohwo ul+mentohofi,

² Mehomi milongo a'amu Jutafe hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo'ne sohwo imo'n+ngkohoho. Oso huhwo sohwo nt+momo humaho. Kakoe sikuno imo'nyo'ne so'no hntokwaliyo mofehi'nyo si'mofapiso sohonta'ni ahwomo somo uhwonontani nakwo kakine'no hwomtame ulohofone pihwono.

³ Ose ulahon+ngkofi hwe yofe engo'njo Helout nupa'nonto yomo engo imentisofoho. A'amu Jerusalem humamotofoso nupa'nontifi yomo engo imentohofofoho.

⁴ Hwe engo Helout kako a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu hon+ngkano hungkuno lut+hwamotofe sohwanjimo joho ulonto ulohon+mento, Kilais hwe Anitu uhwosopento nakwoe hwahopono

uhwatimentiso sohune'no nakwo a'amu Juta so'nwi uhwontohumayo sohwo ango ntipo u'mofapmmontolo.

⁵ Ose ulahon'ngki ulimentohofi, Hwaho Jutiya ango Mpetilehemnoho. A'amumo Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofo sohwa ole mti'mokumentohofi,

⁶ U, Mpetilehem, sekwo ango we'e soku, sekwo hwaho Jutiya sopo ango yofe we'e pa'nyo'maho.

O'o, hwe yofe engo'njo nje a'amu Isilael somo mokosyohumane sohwo sekwoe angopo imo'nonefoho.

Hohonta ose mti'mokumentohofofoho.

⁷ Oso'no Helout a'amu mofehi'nyo si'mofapiso hohnta'ango sohwanne'no joho hiyaso lutimanto Helout'nji uhu'mokontifi Helout hwe huhwo sohwo hntokwaliyo hiso i'mofapmmentiso sikuno so'no ulohonimentisofoho.

⁸ Ulohon'ngkahon'ngki hofiko Heloutimo hungkuno asomo ulahon'ngkofi Helout ulimento, Sekwo ango Mpetilehem sopo nowekuji hafihafe fitipmno. Sekwo notipemafikuji hungkuno hiso ngkiyepono wapon. Ngko nupa'ni'mo kakine'no hwomtame ulohomne'no selohono. Oso hwasyo hungkuno hiso ulonto Mpetilehemne'no luhwatimentisofoho.

⁹ Oseso hofiko Heloutiye hungkuno upa'nontifi umentohofofoho. Nowentan'ngkofi hntokwaliyoso hofikoe angopo uhwonimentohofoho hiso apa'no i'mofaponto hofikimo simo'mo upeehon'ngki hofiko tifi in'ngkamentohofofoho. Oso hntokwaliyoso nowento ango hwomu wentanjo antife sopo limentisofoho.

¹⁰ Hofiko hntokwaliyo hiso uhwonontifi yomo yontifi simo'nyo wop'nyo umo'nimentisofoho.

¹¹ Simo'nyo wop'nyo umo'n'ngkahon'ngki hofiko ango homo somo noswontifi hwomu kona'wohi Maliya'nji siko'inta'imo uhwonimentohofofoho. Nuhwonontifi hwomtame ulohofontifi kakoe yofe ho'noma'mentohofofoho. Hofikoe ipofa'nyo nofijontifi yo'mayo wonyoangkafo hamniyoho engo mpe iyo so'no uyimentohofofoho. Sojo wonyoangkafo so'nji nom'neso hwamno pa'nyo akino wop'nyo'ne so'nji hwone mijo wonyohofiyonji uyimentohofofoho.

¹² Oso hohosohonta hofiko wojo hon'ngkanimentohofoso Anitu ulimento, Sekwo Heloutiyepono asomo nukutoho. Ose hon'ngkanontifi hofiko hon'ngkano nom'nemo ikitokwawentifi hofikoe angopono umentohofofoho.

Jousep'ya'u siko' hwomu'nji hwaho Ijipmne'no hiyaso motamentisiyefoho.

¹³ Nohumpeehon'ngkofi Jousep huhwo kako wojo hon'ngkanimentisoso a'amu ahwomo mta'ango Jousepimo u'manto ulimento, Kiko hwomu'nji kona'wohi'nji nomahoji hwaho Ijipmne'no hiyaso motawe. Ijip sopo nohumentan'ngkiji nom'ne ango sopone'no hano iyo so'no hwangku hungkuno apa'no wakilimonnoho. Hwap'ngoso Helout jije hwomu sohomo wofonjahumonto tpeelofoho.

¹⁴ Ose ulahon'ngki Jousep oso sikwo'miyo somo kako Maliya'nji kakoe hwomu'nji nomanto Ijipmne'no womentohofofoho.

¹⁵ Jousep hwaho Ijip sopo nohumentan'ngki Helout poyo pe'nimentisofoho. Oseso hungkuno hohontajo hwe fihumo Anitu

uyahon+ngki li'mojo sohwo mt+!mokumentiso hiso ne imo'n+mentisofoho. Hungkuno ole,

Nje hwomu Ijip nohumentan+ngki lut+ma'mentohefoho.

Oso hohosohonta oso hungkunoso ne imo'n+mentisofoho.

Helout kakoe a'am u itokuso'njo soh wamo hungkuno ulahon+ngki hwomu milongo pi'n+ngo engoso fongkumeeo'mentohofofoho.

¹⁶ A'am u mofehi'nyo si'mofapiso hohnta'n+ngo sohwa Heloutiye hungkuno mehomi songo imo'n+ngkiso'eno ho ngkimo ntohapmno, ose ul+mentiso somo hwe huhwo sohwa ti'fi min+ngkayo'njo yahon+ngkofi Helout nupa'nonto si'meho tohino umn+mentisofoho. Si'meho tohino umn+mentiso so'no kako a'am u itokuso'njo soh wamo ango Mpet+lehem'nji ango mofone sopone'no uhwojahon+ngki hofi'ko hwomu hopi'nono soswo hufa'u muyakolofe'njo soh wamo fongkumeeo'mentohofofoho. Hwap+ngoso hwe hntokwaliyo uhwon+mentohofo sohwa ole ul+mentohofi, Hntokwaliyo hiso si'mo'mo imo'n+ngkahon+ngki soswo hufa'u uyakolo'mentiso so'no ul+mentohofofoho.

¹⁷ Helout oso wonyo hiso imentiso sohonta hungkuno hohontajo hwe Jelemaiya sohomo An+tu hungkuno uyahon+ngki li'mojo sohwo mt+!mokumentisoso ne imo'n+mentisofoho.

¹⁸ Hungkuno hiloso ole,

Ango Lama Mpet+lehem mofone sopo mampaho ho'n+mentisofoho.

Mampaho hiloso humotaho we'e ho'n+mentiso'maho.

Jekoupiye ape Lesel kakoe imuso hofi'koe mehomi soh wamne'no humotaho lalokwofo.

Hofi'koe si'meho wop+ngo apa'no mmo'nonehoho.

Hofi'koe mehomi n+hu'nahone poyo imo'n+ngkahon+ngki humotaho ne'no lalokwofo.

Ose mt+!mokumentisofoho.

Jousep+ya'u sikoe hwomu'nji hwaho Ijip uli'ko'mant+fi ango Nasalet sopo asomo i'mofapmentohofofoho.

¹⁹ Hwangku Helout poyo pe'n+ngkahon+ngki a'am u An+tu mta'ango sohwo Jousep+hwaho Ijip nohumentan+ngki i'mofaponto Jousep+mo wojo'mo ulmento.

²⁰ Noli'kafohoji k+ko hwomu'nji kona'wohi'nji nomahoji hwaho Is+lael sopone'no asomo fi'wan+mmo. A'am u hopi'nono mehomi wofonjosyant+fi imentohofo sohwa poyo moi'wonoho.

²¹ Ose ulahon+ngki Jousep nolikafonto hwomu'nji kona'wohi'nji nomanto hwaho Is+lael sopo ne'no asomo womentohofofoho.

²² Jousep+montohwa nowent+fi upa'n+mentohofoso hwe Akelaus sohwo kan+ngkwohwo Heloutiye yofe engo nto ma'maho. Ose upa'nonto iyoho un+ngkahon+ngki olo hwaho lopo mohumamonehono nolonto apa'no wojo hon+ngkan+mentisoso An+tu Jousep+mo hungkuno nom'ne ulahon+ngki kako hwaho Ngkaliline'no umentisofoho.

²³ Kako hwaho hopo sopo ango Nasalet sopo humamentisofoho. Oso hiso'no hungkuno hohontajo nom'ne hwe sohomo An+tu hungkuno uyahon+ngki li'mojo sohwo mt+!mokumentisoso ne imo'n+mentisofoho. Hungkuno hiso ole,

Hwe Nasaletnnta'ango hweho wolant+feho, li'mentisofoho.

3

*Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo hungkuno loma'mentisofoho.
(Mak 1:2-8; Luk 3:1-18; Joun 1:19-28)*

¹ Oso hohosohonta Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo i'mofaponto hwaho Jutiya a'amu mohumunyo sopo nohumanto hungkuno loma'mentisofoho mohumunyo sopo.

² Ole ul'mento, Sekwoe hon'ngkano wonyoso hohujo fikinjaopmno. Simeho fiwolo'mokumno. Anituye sikuno nakumo yokumpohn'nyo nemokosyohumayo'ne mofoneponoho. Ose lutihwamentisofoho.

³ Hwe Aisaiya sohomo Anitu hungkuno uyahon'ngki limojo sohwo Joun'imne'no olo hungkuno hohonta mt'i'mokumentisofoho. Hungkuno hiso ole, Upa'n'imno. Hwaho a'amu mohumunyo fi'mo hwe fihwoe mampaho engo ole ho'n'mento,

Hwe Engo sohumne'no hon'ngkano ito'no fesyohumamno.

Kakoe hano emoyo'ne so'no hon'ngkano hiso ito'no mi'hwatimno.

⁴ Jouniye nem'no manji'mofo hwaho fi'nyohwe yahu *kamel* lohwa so'nji mt'i'mokumentisofoho. Yahu paho ahulohoso loho'n'mentisofoho. Kako kusimo'nji wosopayo time mijo'ntnnohini nimojo hweho.

⁵ Hohosohonta a'amu pone engo Jerusalem mta'ango so'nji a'amu hwaho Jutiya mta'ango so'nji a'amu hopi'nonohino Mijo Joutan tifo nesoponjo so'nji hofiko Jounimo u'ma'mentohofofoho.

⁶ A'amu hiso hofikoe wonyo yoloho lijwaofahon'ngkofi Joun hofikimo Mijo Joutan sohomo kiyoma'mentisofoho.

⁷ A'amu Falisi pi'n'nggo sohwanji a'amu Satiyusi sohwanji hofiko mijo wokiyonemano lont'fi nopahon'ngkofi Joun nuhwononto ul'mento, Sekwo homa mehomi soku, tihwo sel'imasoto. Anitu a'amufe wonyo hon'ngkano somne'no tohino m'kun'imposo uyo somne'no i'waho fiy'imno. Ose tihwo selahon'ngki ni'mahofokulo.

⁸ Sekwoe hon'ngkano wonyo somne'no hohujo ukinjaofano lfijo'manji e'wano wop'nggo'nohini utihwa'nyopo fiy'imno.

⁹ Sekwoe simeho mo'mo ole syafisyikutoho. Nakwo Ap'lohameye imu hn'nimo oso tohino engo hiso mone'manehoho. Oseso nohnn'ngkutoho. Ngko hungkuno nehopi'nohino wasel'imonne'no yohono. Olo sojo loso Anitu kako Ap'lohameye imuhwa wamt'i'mokumo loso'manji kako hopeno wamt'i'mokumontono.

¹⁰ Anitu kako iyomo m'nggo lofo'ne iwa'm'nggo ikafe'mo mokosyalohofoho. Iyo ipisayo wop'nggo minto'nyo'njo somo nolofehwosi tohomo wolofae'mtonoho.

¹¹ A'amuso hofikoe hon'ngkano wonyomne'no simeho tango umn'ngkahon'ngki ni'hu'nahone hohujo ikinjaofa somo ngko sekumo mijo'nohini kiyosemawo'n'ngkohe hwo'nyoho. I oso'no nje yofe we'e hwaho lopo weho. Hwe t'finjo sohwo kakoe yofe engo yokintahopo nje yofemo niyakolofonefoho. Kakoe yofe engo m'kun'imposo so'no ngko sohwo'ni kakimo momayu ulohofiyone hwo'nyoho. Hwangku oso hwe huhwo sohwo kako a'amu sekumo Anituye Towahuni Wop'nggo sohwo'nji toho'nji wokiyosema'montonoho.

¹² Kako hwahomo mno ijiyo'neso mokosyohumunyo hweho. Kako hwa-homo mno ijihwosi neso ijomahwosi pahoso wae yaofihwosi wosopayo

neso kakoe angomo woho'nahumontonoho. Pahoso toho masimpe'nyo ne'no sij'wo'n'ngkiso somo woho'nae'montonoho.

Joun Jisasimo mijo kiyoma'mentisofoho.
(Mak 1:9-11; Luk 3:21-22; Joun 1:29-34)

¹³ Oso hohosohonta Jisas hwaho Ngkalili ul'iko'manto Mijo Joutan ne'no nowento Joun mijo wokiyon'mano lonto Jounimo u'ma'mentisofoho.

¹⁴ Nu'mahon'ngki Joun ul'imento, O'o, k'iko ngkimo mijo kiyon'mayoso hoponoho. Ngkiyepono pipine'no pohino.

¹⁵ Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, O'o, k'iko mijo kiyon'mayo so'no nekwo ole yasoso Anituye hon'ngkano lakisiyo imentohoho somo imokiyoso hoponoho. Oseso Joun kakoe hungkunomo tifi in'ngkawento mijo kiyoma'mentisofoho.

¹⁶ Mijo kiyomahon'ngki Jisas mijomo kunto'no ul'iko'manto simentisofoho. Nosahon'ngki ahwomo mtampo lohofahon'ngki uhwon'mentisoso Anituye Towahuno y'hufo ntolofiyi hopa imo'nonto Jisasimo wekehumapmentisofoho.

¹⁷ Mampaho ahwomo mta'ni ho'n'imento, Olo nje Hwomu hweho. Ngko simeho wop'ngo mikun'imposo uy'wo'n'ngkohe hweho. Kakine'no yo'mayo wop'ngo iwo'n'ngkiso so'no nje simeho wop'ngo ni'mo'nantofoho.

4

Seten Jisasimo yamofu uloho'mentisofoho.
(Mak 1:12-13; Luk 4:1-13)

¹ Oso hohosohonta Anituye Towahuno Wop'ngo Jisasimo hwaho a'amu mohumunyopono ipemotasi'mentisofoho. Osopo Seten Jisasimo hon'ngkano wonyo imokiyo'ne yamofu uloho'mentisofoho.

² Jisas kako Mpohumo jomo ul'imo lonto wopayo manyo'njo nohumentan'ngki mofehi'nyo *fouti* (40) sikuno *fouti* (40) uyakolofahon'ngki Jisas mijoho engo umentisofoho.

³ Jisas mijoho'no nohumentan'ngki Seten i'mofaponto ul'imento, K'iko Anituye Hwomu Nehwosi'manji olo sojo pi'n'ngo lomo hungkuno uloho'no wosopayo umo'nono.

⁴ Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Anituye hungkuno ole nal'wo'n'ngki, A'amu wosopayo'nohini n'ngkuhwoso sohwo kako ito'no mohumanohoho. O'o, a'amu Anituye hungkuno hopi'nonohinomne'no syafisy'wo'n'ngkohofoso oso hof'ikoe huyo'mango songo humayo'nefoho.

⁵ Ose ulahon'ngki Seten Jisasimo pone wop'ngo pone'no ipemotasonto Anituye tajo ango engo antife yokintahopo uhumajonto

⁶ ul'imento, K'iko Anituye Hwomu hwosi'manji k'iko olopo nta'ni fil'kofamofu. Ose ul'ikwato lohofonto ul'imento, Anituye hungkuno nal'wo'n'ngki,

Anitu kakoe a'amu ahwomomjo sohwo kikumne'no ul'hwoso'no hof'iko jije ahomo kumakukuji jije sifemo sojo mentofomatnnehino. Tohino momatnnohino.

⁷ Seten ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Nom'ne ifalifaliyo mt'i'mokumentohofoso ole, K'iko jije Hwe Engo Anitu sohomo yamofu nulohofohotoho.

Kiko jije hunomnohini iningkusomanji ole syafisyikutoho. Anitu wonimokosyohumamtonoho. Ose syafisyikutoho.

⁸ Ose ulahoningki Seten Jisasimo hwofiki'nyo yokintaho engo sopone'no utimotasonto olo hwaho hopi'nonohino a'amu so'nji yo'mayo hwahoponjo yokumpohn'nyo so'ntno Jisasimo utihwamentisofoho.

⁹ Ose utihwanto ulimento, Kiko ngkine'no hwomtame ntohofohoji jije simeho ntapisoso yo'mayo uhwonelokunos wokijapmonnoho.

¹⁰ Ose ulahoningki Jisas ulimento, Kiko i'waho ntohoho. Kengopono fiwano. Anituye hungkuno ole nalwo'ningki, Kiko jije Hwe Engo Anitu kakine'nohini hwomtame ulohoho. Kakine'nohini syoho ulohofiyo.

Ose ulimentisofoho.

¹¹ Ose ulahoningki Seten Jisasimo uliko'mahoningki a'amu ahwomo mta'angoso nu'mantifi Jisasimo ufo'ma'mentohofofoho.

*Jisas kakoe syoho hwaho Ngkalili nta'ni ema'mentisofoho.
(Mak 1:14-15; Luk 4:14-15)*

¹² A'amu fihwa hofiko Jounimo impo'angomo intofahumentohoho so'no Jisas kako nupa'nonto kako hwaho Ngkaliline'no umentisofoho.

¹³ Kako ango Nasalet uliko'manto ango Koponeyam osopo humamentisofoho. Oso ango hopo sopo Mijo Ngkalili mitmom'ngoponoho. A'amu Sepiyulan'nji Napitalai'njiye imu sofe hwahoponoho.

¹⁴ Hwe Aisaiya sohomo Anitu hungkuno uyahoningki limojo sohwo hohonta ifalifaliyo mtimokumentisoso hohosohonta ne imo'nimentisofoho. Ole mtimokumento,

¹⁵ Mijo Joutan nongkihnta'ni mijo ayo mom'ngopo hwaho Sepiyulan'nji Napitalai'nji hi'njoponoho.

A'amu temtifo kengo Anituye hungkuno mupa'nimmotofoso feponoho.

¹⁶ Hofiko sikwo'mjoho'mo humafijoso pomponaho engo uhwon'fitnnefoho.

A'amu sikwo'mjoho so'mo we'enepi ni'hu'nahone wape'nano likuji yontan'ngkuji pomponaho engo wonyoangkafoso u'mofapmmontonoho.

Ose mtimokumentisofoho.

¹⁷ Oso hohosohonta Jisas kakoe hungkuno loma'mentisofoho. Ole ulimento, Sekwoe honingkano wonyo somta'ni fiwolo'mokumno. Anitu nemokosyohumayo sohwoe sikuno mofoneponoho.

Jisas a'amu inaniku syoho'njo sohwamo kakimo tifi iningkayo'ne joho ulimentisofoho.

(Mak 1:16-20; Luk 5:1-11; Joun 1:35-51)

¹⁸ Jisas Mijo Ayo Ngkalili mom'ngo sopo nowento hwe hufa'u inaniku syoho'njo siko'nikwa'imo uhwonimentisofoho. Sikoe yofeso Saimoun'nji Entilu'njoho. Saimoun'ye yofe nom'neso Pitafoho. Siko inaniku ho'yo mijomo ho'naofontan'ngki u'ma'mentisofoho. Inaniku ifamiyoso sikoe hamniyoho syohofoho.

¹⁹ Nu'manto ulimento, Siko tifi nningkapinyo. Siko inaniku mawo'n'ngkisiye pa'n'ngoso Anitumne'no a'amu mayo'ne wolosetihwamo.

²⁰ Ose ulahoningki sikoe inaniku ho'yo komo'no nuliko'manji Jisas'nji umentohofofoho.

²¹ Nowentifi Sepetiye hwomu sohwa'u Jemisi'nji Joun'njimo uhwonmentisoso siko hamningkwohwo Sepeti'nji yofayokinomo nohumantifi inaniku ho'yo ito'no esyohumentaningki uhwononto johoulaningki

²² siko homningkwohwo'nji yofayokino'nji komo'no uliko'manji Jisasi'nji umentohofoho.

Jisas Anituye hungkuno a'amu somo lutihwanto a'amu mnokino'njo somo wopingo umokumentisofoho.

(Luk 6:17-19)

²³ Jisas hwaho Ngkalili ho'mo so'meemo emoyonto hwe moya'mi somo hofikoe tajo ango somo Anituye hungkuno so'nji Anitu wonyoangkafo nemokosyohumayo so'ntnno lutihwamojofoho. Kako nolutihwanto a'amu mnokino kengo kengo'njo a'apaho wonyo umokumojosomo wopingo umokumentisofoho.

²⁴ Jisas olo wonyoangkafo hiloso imentiso so'no hwaho Siliya ho'mo so'meemo honimentisofoho. A'amu hiso nupa'nontifi a'amu yomayo tango'njo mnokino'njo somo Jisasiyepono ipemotapmmenohofoho. A'amu towahuno wonyo'njo so'nji a'amu nopiwasyontifi yomo yomo iwo'ningkohofoho so'nji a'amu sife aho pe'nnyo'njo so'nji hopi'nonohino somo ipemotopahoningkofi Jisas wopingo umokumentisofoho.

²⁵ Wopingo umokahoningki a'amu pi'ningo engo Jisasi'mo iningkamentohofoho. A'amu Ngkalili, Ntekapolis, Jelusalem, Jutiya, Mijo Joutan nongkihnta'ango a'amu pi'ningoso iningkamentohofoho.

5

Jisas hwofiki'nyopo a'amumo hungkuno ulimentisofoho.

¹ A'amu pi'ningo engo uhu'mokotaningkofi Jisas nuhwononto yafe we'e so'mo nosonto humamentisofoho. Osopo nohumentaningki inomokomoyo sohwa nu'mahoningkofi

² Jisas kakoe hungkuno ole lutihwamento, Anitu a'amumo mokosyohumayoso olenoho.

Jisas kako a'amu simonyo iyo somne'no hungkuno uyimentisofoho.

(Luk 6:20-23)

³ A'amu fiso Anitune'no huno engo muyo'njosohofiko Anitumne'no huno wopingo wotipemano lifijo'manji hofiko simeho wopingo umonono. Anitu hofikimo umokosyohumayo hweho.

⁴ A'amu simeho tango'njo humalofoso simeho wopingo umonono Anitu kako oso a'amu somo simeho wopingo umokumontonoho.

⁵ A'amu fiso hofikoe yofemo monje yahinontifi Anituye yofehonormalokwofoso simeho wopingo umonono. Yomayo wopingo Anitu wosejapmmo ulimentisoso hofiko'nefoho.

⁶ A'amu wopayo mijoho pe'nyoso wopayo'no hi umonyo hopaso a'amu Anituye honingkanowopingomne'no hi umonosomanji oso hisomo Anitu kakoe hungkuno hisofe simehomo wopayo simeho hopasouhnnimontonoho. Osesohofikoesimehowopingo umonono.

⁷ A'amu fiso nom'ne a'amu hofikimo wonyolohofiwon'ngkohofosomne'no hitoholofahoningki wopingonohini ulohofiwon'ngkohofososimehowopingo umonono. Oso'no Anitu hofikimo wopingoulohomontonoho.

⁸ A'amu sife aho timo simeho haloho anga'nohino'njoso hofiko simeho wopingo umo'nono. Oso a'amu hiso Anitumo uhwonantifeho.

⁹ A'amu s'mano hintotohino'njo somo nihoholofwo'n'ingkohofoso simeho pompenjiyo umo'none'entifi iwo'n'ingkohofoso simeho wopingo umo'nono. Anitu ulimontonoho, Nje mehomi kuyoho.

¹⁰ A'amu Anituye hungkunomo in'ing kayo'no syoho wopingo yontan'ngki a'amu nom'neso oso a'amu somo sitofo ujo so'nji wonyo ulohofoso'no kako simeho wopingo umo'nono. Anitu umokosyohumamontonoho.

¹¹ Sekwo a'amu soku ngkimo tifi n'ingkawowo'n'ingkohofoso'no a'amu nom'neso sekumo wonyo hungkuno'nji hwasyo hungkuno'nji sejo so'nji sefotofoso selohofikujo'no sekwo simeho wopingo wasemo'nono.

¹² Sekwo simeho wopingo semo'n'ingkuhwoso'no simonyo fiymno. Sekwoe yahino wopingo olo hwaho lopo iwo'n'ingkohofoso lo'nji ngkimo tifi n'ingkape lo'nji mpe iyo pa'nyoso ho'yangyo ahwomomo weho. Oso sefotofwo'n'ingkohofoso hopaso hofiko hohonta a'amumo Anitu hungkuno uyahon'ngki ulimotofoso somo ufoto'motofofoho. Oso a'amu hiso hofikoe yahino wopingo so'no mpe iyo hopaso ahwomomo ma'mentohofoso hopaso sekwo womantifeho.

Anituye a'amu neso sa'nji pomponaho'nji pa'nyofoho.

(Mak 9:49-50; 4:21; Luk 14:34-35; 8:16; Joun 8:12)

¹³ Sekwo olo hwaho loponjo sa pa'nyo kuyoho. I oso'no sa fosyo mijo'nohino imo'n'ingkuhwosi kakoe yokumpohn'nyo nonto wonyo imo'nososo apa'no sa hiso wopingo imo'nyoso pipi uyantanto. Awonoho. Ni'hu'nahone wonyo umo'n'motonoho. A'amu sa hiso mopijoso me-e miyonehoho.

¹⁴ Sekwo hwahoponjo pomponaho pa'nyo kuyoho. Antime engo hwofiki'nyo sopenjo molinyoso oso hiyae'm'maho. O'o, uti'hwanyoponoho.

¹⁵ A'amu sikiloho mongkujontifeso ahwonte'mo kipitofahinyo'maho. O'o, hofiko ijempohopo ho'nahinyofoho. Oso a'amu anga somo humafijo somo pomponaho ulohofono.

¹⁶ Olo hiloso sekwo hmomo'n'mno. Sekwoe pomponahoso a'amufe timopo wolasyono. A'amu hofiko sekwoe hon'ngkano wopingomo uhwon'fijoso hofiko Mphowo Anitu ahwomomo humaso sohwoe yofe woho'nomantifeho.

Jisas Mosesiye hon'ngkano hungkunomne'no ulimentisofoho.

¹⁷ Sekwo ngkine'no huno ole seyihwoloho. Ngko Mosesiye hon'ngkano hungkuno'nji a'amumo Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofoso sohwafe hungkuno ntnne'no wae yao'mne'nji pmmentohe hwo'nyoho. O'o ngkine'no huno ose seyihwoloho. Ngko hungkuno hiloso wae ya'mne'enji pmmentohe hwon'm'maho. O'o, ngko hungkuno hiloso ne uti'hwayo'ne pmmentohefoho.

¹⁸ Hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. A'amu fiso oso hon'ngkano hungkuno ifalifaliyo we'e somo wae meefonehoho. O'o, olo hwaho lo'nji ahwomo lo'nji moi'wo imo'noso sohonta olo hungkuno hopi'nonohino hiloso nowentan'ingkuhwosi hungkuno hopi'nonohino ne imo'nonefoho.

¹⁹ A'amu sihwo Mosesiye hon'ngkano hungkuno'nji a'amumo Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofoso sohwafe hungkuno'nji anga'nohinoso mtihupesoso a'amu nom'ne somo oso hon'ngkano mtihupe so'no

lutihwaso'manji oso a'amuso Anituye angomo si'mofoso sohonta Anitu ulonefoho. Jije yofe monje innyo hwasoho. A'amu fiso Anituye hungkuno hopi'nonohino loso in'ngkawesoso a'amu nom'ne somo oso hon'ngkano wop'ngomo in'ngkayo'ne lutihwaso'manji oso a'amuso Anituye angomo si'mofoso sohonta Anitu ulonefoho. Kiko yofe engo'njo hwasoho. Ose ulonefoho.

²⁰ Sekwo upa'nimno. Sekwoe hon'ngkano wop'ngoso a'amu Falisi sohwanji a'amu Mousesiye hungkuno lutihwayo syoho'njo sohwanjiye hon'ngkano wop'ngomo muyakolofe'manji sekwo Anituye angopo kako yokumpohn'nyo semokosyohumayo'ne mu'mapitnnehofo. O'o, mango mta'nnohini liwo'n'ngkohoho soku hon'ngkano wop'ngo somo humayoso hopo'maho.

*Hungkuno ito'no mihwajiyo'ne hungkunofoho.
(Mak 11:25; Luk 12:57-59)*

²¹ Mousesiye hon'ngkano hungkuno ole nto upa'n'wo'n'ngkohoho, A'amumo fonjasiyo'eno. A'amu nom'nehumo fonjasyoso sohwo kakoe hungkuno ikwolofoneso wo'nnyo hweho.

²² I oso hiso'no nje hungkuno waselimonne'no yohono. A'amu fihwo kakoe a'amumne'no simeho tohino umnyo'eno. A'amu simeho tohino umnosohwo kako tifi no'mo Anitu'nji hungkuno ikwolofoneso wo'nnyo hweho. A'amu fihwo kakoe a'amu sohumne'no sitofu ujo'eno. Sitofu uloso sohwo kako Anitu'nji hungkuno ikwolofoneso wo'nnyo hweho. A'amu fihwo nom'nehumo ilo'nnyo hwasoho ujo'eno. O'o, oso a'amu huhwo sohwo kako tikonomo wene hweho.

²³ Kiko tajo angosomo noswohoji jije wonyo wae yafo'ne Anitumo jomo ulimo lohoji kiko nom'ne sohumne'no kikine'no simano hintotohino umnososono syafisyohoji

²⁴ u, kiko tajo angosomo uliko'mahoji oso a'amu huhwo sohwoepono komo'no uhujihungkuno ito'no mihwajo. Hungkuno ito'no mihwajohosisimeho pompengo in'ngkahosisi tajo angosomo asomo fusyo. Osopo Anitumo jije wonyo wae yafo'ne jomo uso.

²⁵ A'amu fihwo kikumne'no simeho tohino umnososono kiko komo'no simeho wop'ngo hmninyo. A'amu hungkunomo ito'no efisopihwajiyo sopo nokumotawenoho. Kako a'amu hungkunomo ito'no efisopihwajiyo'njofepono kumotaweso'manji osopo a'amu hwapife tifo'njo sohwa nokit'mafikuji impo'angomo intofakohufitnnoho.

²⁶ Ngko nehopi waselimonne'no yohono. Kiko impo'angoso kunto'no uliko'ma'mne hwaso'maho. O'o, simo'mo kiko jije yahino somne'no yomayo hamniyoho hopi'nonohinoso woho'nahumonnoho. Ose ulimentisofoho.

A'mohufo iyo'ne hungkuno ulimentisofoho.

²⁷ Hungkuno nom'ne nto upa'n'wo'n'ngkohofoso ole, a'mohufo iyo'eno.

²⁸ I oso hiso'no nje hungkuno waselimonne'no yohono. Hwe fihwo nom'ne a'mu fisimo uhwononto hufo woma'mo lonto a'mu simne'no kakoe simeho fefoyo uyahon'ngki oso hwe huhwo sohwo a'mu si'nji kakoe hunomo hufo nto iso hweho.

²⁹ Timo aho angahonta'angoso hon'ngkano wonyo kumokososo yomayo somo timo uhwon'ngkohoji huno wonyo syafihujomanji oso hiso n'hu'no yohotoho. Kiko wonyo iso'no'manji timo anga'no

fitihwotofafo. Timo wopingo hufa'u'njo sohwoi tikanomo uhnnoho. O'o timo anga'nohino'nji honingkano wopingomo fiso.

³⁰ Jije aho angahohnta'ni honingkano wonyo kumokososo aho hiso hntofamo lohofohoji foho'nafo. Aho wopingo hufa'u hi'njo hwosi tikanomo uhnnoho. O'o, aho anga'nohino'nji honingkano wopingomo fiso.

Jisas ape ho'nasiyo'ne hungkuno ulimentisofoho.

(Matiyu 19:9; Mak 10:11-12; Luk 16:18)

³¹ Hungkuno nom'ne nupa'n'wo'n'ngkohofoso ole, Hwe fihwo kako kakoe ape woho'nahumo lihwoi ape ho'nasiyo'neso iyoswo mt'i'mokuhwosi uyono.

³² I oso hiso'no nje hungkuno waselimonne'no yohono. Hwe fihwo kakoe ape honingkano wonyo mmofe'njo simo ho'nasyoso sohwo kakoe apefe honingkano wonyo umokumontonoho. Hwapingoso ape hisi nom'ne hwe sohomo uma'nososo Anitu kako timo uhwoyoso hwe hufa'u'njiyoho. I nom'nihwo kako ape nom'nihwo ho'nasyoso somo maso sohwo kako huhwo ape ito'no mayo honingkano somo mt'ihuposo so'no kako huhwo honingkano wonyo'njo hweho.

Jisas kako hungkuno nehopi yokintahopone'no lohono joso'no limentisofoho.

³³ Hungkuno nom'ne upa'n'wo'n'ngkohofoso ole, Hwasyo hungkuno nom'ne'no yokintahopo ne-eso nolikutoho. Hwe fihwo ole lososo, Ngko nehopi hufa'u sihune hwamne'no lohono. Ngko yo'mayo yo'mayo uyimo. Ose loso sohwo kako ito'no uyono. Hwe Engo sohwo olo hiso'no nuhwon'ngkuhwosi ito'nohini wosyaf'ihu'montonoho. Ose nto upa'n'wo'n'ngkohofofoho.

³⁴ I oso hiso'no nje hungkuno waselimonne'no yohono. Sekwoe hungkuno nehopi imo'nyo'ne so'no hungkuno pi'n'ngo nolikutoho. O'o, hungkuno ne'njo'nohino filimno. Sekwo a'amu yokintahoponjo sohwanne'no jije hungkuno nehopi imo'nyo'ne nulikutoho. Ni'hu'no ni'jwo'eno. O'o, yo'mayo ahwomomjo sohwanne'no nolikutoho. Ahwomoso Anituye epohumayofoho. Osopo yo'mayoso mokosyohumawo'n'ngkisoponoho.

³⁵ Sekwo yo'mayo hwahoponjo somne'no sekwoe hungkuno nehopi imo'nyo'ne nolikutoho. O'o, hwahoso Anituye epohumayo sife ho'nasiyo'nefoho. Olopo yo'mayoso mokosyohumawo'n'ngkisoponoho. Sekwo Jelusalemne'no sekwoe hungkuno nehopi imo'nyo'ne nolikutoho. O'o, Jelusalem sopo Anituye angoponoho.

³⁶ Sekwo sekwoe mnokinomne'no sekwoe hungkuno nehopi imo'nyo'ne so'no nolikutoho. O'o, sekwoe mijijo halojo wofokafono. Sikwo'mno wofokafono, lisoso halojo wofoka'montolaho. Sikwo'mno wofoka'montolaho. Awonoho.

³⁷ Oso'no sekwo hungkuno ne'njo'nohino ulimno. Eno, eso'nji Awonoho, eso'nji oso'nohinoho. Hungkuno nom'neso hwe wonyo Seten mta'ango linyofoho.

Jisas yahino wonyo a'amumo asomo ulohof'eno ulimentisofoho.

(Luk 6:29-30)

³⁸ Hungkuno nom'ne nto upa'n'wo'n'ngkohofoso ole, Hwe fihwo jije timomo wonyo kumokososo kiko kakoe timo wonyo umojo. Hwe fihwo jije mango fonjokujakumofososo kiko kakoe mangomo fonjokul'pijafo.

³⁹ I oso hiso'no nje hungkuno waselimonne'no yohono. Hwe fihwo kikimo wonyo kilohofososo kiko kakimo iloji'mofe'eno. O'o, awonoho. Hwe fihwo kako jije manjijohopo kuposososo manjijoho fehohnjo utihwaho. Oso wakuposono.

⁴⁰ Hwe fihwo kikine'no hungkuno hi'njo sohwo jije manji'mofo woma'mo lososo osohumo jije manji'mofo'nji sife manji'mofo ntne'no uyo.

⁴¹ Hwe yofe engo'njo fihwo kako sekwo'nji hano ho'yango'nji tifo lopo wemoyano selososo sekwo hano sawemo sopono fisimno.

⁴² Hwe fihwo ole seloso, Sekwo yo'mayoso ntapmno. Ose selososo sekwoe yo'mayoso uyimno. Hwe fihwo ole seloso, Sekwoe ho'yango yo'mayoso nokiso ntapmno. Ose selososo sekwo hohujo ikinjifokutoho.

Jisas mango hwanne'no simeho umo'nyo'ne hungkuno ulimentisofoho.
(Luk 6:27-28, 32-36)

⁴³ Hungkuno nom'ne nto upa'n'wo'n'ngkohofoso ole, A'amu sekwo'njo mofone sopo humalofo somo simeho umo'nyo'ne uyimno. I oso'no sekwo mango hwamo simeho umo'nyo'ne ukutoho.

⁴⁴ I oso hiso'no nje hungkuno waselimonne'no yohono. Sekwoe mango hwamo simeho umo'nyo'ne ufijoso a'amu wonyo selohof'wo'n'ngkohofoso'ne'no Mpohumo jomo ulimno.

⁴⁵ Ose ifijo so'no sekwoe Mpohwo ahwomomo humaso sohwoe yahinomo un'ngkowantifeho. Anitu kakoe mofehi'nyoso a'amu wopingo'nji wonyo'nji humalofo somo ulono lonto uy'wo'n'ngkiso hweho. A'amu hon'ngkano wopingo'njo hon'ngkano ito'no min'ngkayo'njo somo ifoyo wosapijono lahon'ngki syuwo'n'ngkohoho.

⁴⁶ Sekwo a'amu simeho umo'nyo'ne sejapi'wo'n'ngkohofoso'ne'no'ni simeho umo'nyo'ne uyifijoso Anitu kako wopingo peho'no wosejapmuntolo. Awonoho. A'amu hon'ngkano wonyo'njoso ose iwo'n'ngkohofofoho.

⁴⁷ Sekwo sekwoe a'amu'nohino somo wopingo uwo'n'ngkohofoso'no'no sekwoe hon'ngkano nom'ne somo uhwofilofoso pipilo. Awonoho. A'amumo Mpohwo Anitumo min'ngkayo'njo hi ose iwo'n'ngkohofofoho.

⁴⁸ I oso'no sekwoe Mpohwo Anitu ahwomomo humaso sohwo pa'nyo hmmo'n'imno. Sekwo a'amu wopingo'nji wonyo'njo somo wopingo ulohofikujo'no Anitu kako humaso hopa fehummno.

6

Jisas a'amumo ufo'mayo'ne hungkuno ulimentisofoho.

¹ Sekwo olo yahino loso'no i'waho fiyimno. Sekwo yahino wopingo wopingoso a'amu wonahonife likuji ikutoho. O'o, ose ifijoso sekwoe Mpohwo Anitu ahwomomo humaso sohwo sekumo oso hiso'no wopingo mosejape'njo uyimntonoho.

² Sekwo a'amu umofonyo iwo'n'ngkohofoso'ne'no somo yo'mayo uyano lifijo'manji e'wano, hiyaso uyimno. A'amu mango'nohinoso wonahonife lontifi Anituye tajo angonjo sopo hon'ngkano utihwa'nyopo iwo'n'ngkohofofoho. Hofiko hwe moya'mi nakwose yofe woho'nonemapife lontifi iwo'n'ngkohofofoho. Upa'n'imno. Oso a'amu hiso nom'ne wopingoso Anitu mta'ango momasofoho. O'o, a'amu hwahoponjoso

hofikoe yofe ho'noma'nyoso oso mpe hopaso nto mahofu. Hofikoe nom'ne mpe iyo hopaso ahwomomo mauyoho.

³ Sekwo a'amu nom'ne somo ufo'mano lifijo'manji e'wano noho ufo'mapmno. I oso'no a'amu nom'neso sekwoe yofe noho'nosemapitnnoho. Masehon'fitnnehofo.

⁴ O'o, hiyaso fiyimno. Yo'mayo wop'ingo hiyaso iwo'n'ngkohofu so'no Mpohwo An'itu kako nosehon'ngkuhwosi wop'ingo wosejapmmontonoho.

Jisas Mpohumo jomo ujo'ne hungkuno ul'imentisofuho.
(Luk 11:2-4)

⁵ Sekwo Mpohumo jomo ulano likuji sekwo a'amu mango'nohinsofe yahinomo in'ngkakutoho. O'o, hofiko a'amu wonepa'nife lontifi An'tuye tajo ango'njo hon'ngkano mom'ngo engo sopo lohofontifi ul'wo'n'ngkohofuho. Upa'nimno. Oso hiso'no a'amuso hofikoe yofe ho'nomayoso mpe pa'nyoso nto mahofu.

⁶ I oceso kiko sohwo An'tumo jomo ul'mo lohoji kiko'nohini jije angomo swohoji ango hoku'yoso pijwasyohoji jije Mpohumo jomo uso. Kako oso ango hiyaso so'mo kiko'nji humaho. Jije Mpohwo osopo kohon'ngkuhwosi yo'mayoso wokijapmmontonoho.

⁷ Kiko Mpohumo jomo ul'mo lohoji osohonta hungkuno pi'n'ngo engo li'wo'n'ngkohofoso pa'nyo ujo'eno. A'amu An'itu ne sohune'no huno muyo'njoso hofikoe hwasyo an'itu sohwo hungkuno pi'n'ngo engo ul'wo'n'ngkohofuho. Hofiko huno ole, Nakwo hungkuno pi'n'ngo engo ul'hwasi nakwoe an'itu sohwo kako nonepa'n'ngkuhwosi wonejapmmontonoho.

⁸ Oso pa'nyo sekwo ikutoho. O'o, yo'mayo umofonyo yohojo so'no Mpohwo kako huno nto uyohoho.

⁹ Sekwo Mpohumo ole ul'imno.
Nakwo Mpohwo sohwo, kiko ahwomomo humahno.
Nakwo jije yofe wop'ngo'nohinso ne'no nowent'hwonefoho.

¹⁰ Oso sikuno kiko yo'mayo hopi'nono yokumpohn'nyo nemokosyohu-mayoso komo'no umo'nono.
Jije hungkunomo a'amu ahwomomjo so'nji yo'mayo so'nji kin'ngkawowo'n'ngkohofu hopaso nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi ose wokin'ngkopano.

¹¹ Olo sikuno lomne'no nakwoe wosopayo fonejape.

¹² Nom'ne a'amu nakumo wonyo nalohof'wo'n'ngkohofu sofe wonyo wae yao'malohwone hopaso nakwoe wonyoso wae fenamofu.

¹³ Kiko nakumo yamofu nalohofu somo nonehumajohotoho.

O'o, Hwe wonyo sohwoe yo'mayoso ne'mahwoso'no yo'mayo wonyo somo uyakolofu'ne fonejape.

[Enemokosyohumayo hwosoho. Yokumpohn'nyo ne hwap'ngo hwosoho. Pomponaho ne somo humahno hwosoho.

Ne'nohino nowent'hwonefoho. Hungkuno nehopeho.]

¹⁴ Upa'nimno. Sekwo a'amu wonyo selohofu sofe wonyoso n'hu'nahone hohujo hohnta'ne meho'nafikujo'no sekwoe Mpohwo ahwomomo humaso sohwo kako sekwoe wonyo hiso wae weesimo'mtonoho.

¹⁵ I oso'no sekwo a'amu wonyo selohofosofe wonyoso hohujo hohnta'ni momeho'nasiyo'manji sekwoe Mpohwo An'itu sohwo kako sekwoe wonyo wae meesemofoneho.

Jisas wosopayo manyo'njo humayo so'no hungkuno ul'imentisofuho.

16 Sekwo Mpohumo jomo ulano likuji Mpohune'no huno anga'nohino so'no wopayo manyo'njo nohumentan'ngkuji sekwo a'amu mango'nohinoso simano wonyo ikin'wo'n'ngkohofoho hopa humaf'ikutoho. O'o, hof'ikoe simano wonyo ikinyoso a'amu wonahon'fent'ifi a'amu wop'ngofoho wonalife nolont'ifi iwo'n'ngkohofofoho. Mpohune'maho. O'o, hof'ikoe yofe'nohini ho'nomayo'ne iwo'n'ngkohofofoho. Oso'no hof'ikoe yofe nto ho'noma'mentohoho so'no hof'ikoe mpe pa'nyofoho. Mpe pa'nyo nom'neso ahwomomo mauyoho.

17 O'o, sekwo Mpohune'no wopayo manyo'njo humaf'ikuji sekwoe mijiyomo hwone mijo ehaloho'n'ngkuji sekwoe simanomo mijo fiyat'iku'n'imno.

18 Ose ikuji a'amu nom'neso kiko manyo'njo humentan'ngkijo so'no hof'iko huno muyonehoho. O'o, kiko yo'mayo hiyaso'mo iwo'n'ngkinoso jije Mpohwo a'amu muhwonyo'njo sohwo kako'nohini kohon'ngkuhwosi mpe hopa wokijapmmontonoho.

Jisas ho'yangyo hu'meesiyo'ne hungkuno ul'imentisofoho.

(Luk 12:33-34)

19 Olo hwaho lopo sekwoe yo'mayo yo'mayo ho'yangyo wop'ngoso nohu'meesy'ikutoho. O'o, olo hwaho loponjo nangkumeho syuhwosi hwaho ifulohof'hwosi ho'yangoso wonyo umo'n'imontonoho. Oseso a'amu hufo'nohino y'wo'n'ngkohofoso tojo nowonampekuji hufo uyant'ifeho.

20 Oso'no sekwoe ho'yangyo ahwomomo fohu'meehumno. Oso hopo sopo nangkumeho maswonehoho. Hwaho m'fulohofonehoho. A'amu hufo mifitn'nehofo.

21 Ango jije ho'yangyo yo'mayo wop'ngyo wojo sopo jije simeho hi oso hopo weho.

Jisas a'apahomjo pomponaho so'no hungkuno ul'imentisofoho.

(Luk 11:34-36)

22 Sekwoe timoso sekwoe huyo'mangofe pomponaho pa'nyofoho. Timo anga'nohino'manji sekwo pomponahopo humalofo.

23 Timo pi'n'ng'o'manji sikwo'mjoho'mo humalofo. Sekwo pom-pohahopo humalofo soku yahino pi'n'ng'o pi'n'ng'o maf'ikuji apa'no sikwo'mjoho'mo foyohumaf'ikutoho. Ose ifijo'manji jije hunomo n'hu'no sikwo'mjoho engo mjaofoho.

Hwe fihwo kako hwe engo hufa'u sohwa'umo syoho ulohofiyonehoho.

(Luk 16:13)

24 Hwe fihwo kako hwe engo hufa'u sohwa'umo syoho ulohofiyoso hopo'maho. O'o, hwe engo hufa'u sohwa'umo syoho ulohofiyoso so'manji syoho ulohofiyoso sohwo kako hwe engo fihumo simeho wop'ngyo uy'hwosi nom'nihune'no simeho wonyo uy'montonoho. U, anga'nohino sohwoe syoho somne'no hi umo'n'ngkuhwoso'no nom'nihumne'no ngkilaho un'imontonoho. Kiko An'tuye syoho so'nji yo'mayo hwahoponjo yahino so'nji oso hufa'uyo sohwa'umo kemokosyohumahojoso kiko syoho ito'no mihnehino.

Jisas yo'mayoso hi umonyo so'no huno pi'n'ng'o engo syaf'isiyo'ne hungkuno ul'imentisofoho.

(Luk 12:22-31)

25 Oso'no ngko ole selalokweno. Sekwo sekwoe foyohumayo so'no huno pi'n'ng'o engo syaf'isy'ikuji ole nol'ikutoho. Nakwo peho wosopayo wonantanto. Nakwo mijo peho nanehwono. Sekwo sekwoe

a'apahomne'no huno pi'n'ingo engo syafisyikuji ole nolikutoho. Ngko nje a'apahomo peho wekojisyahin+monnto. Nakwo songo humalohwoneso wopayo'nohini nyo'netaho. Nakwo a'apaho hi'njo'nwi nem'no manji'mofonye'nehinotaho. Awonoho.

²⁶ Sekwo yihufo somo uhwonimno. Hofiko wopuyo hulivo'n'ingkohofomaho. Hofiko wopayo ango somo wopayo momehu'meesyivo'n'ingkoho yohofofoho. O'o, sen'ingkwohwo Anitu ahwomomo humaso sohwo kako hofikimo wosopayo yo'mayoso uyivo'n'ingkohoho. Sekwo Mpohwo Anitu yihufo sokinjo somne'no wonyoho fiyo mokosyohumaho. I a'amu sokumo Mpohwo wop'ingo wosemokosyohumamtolaho. Ou, ikono.

²⁷ Hwe fihwo sekumta'ni kako huno pi'n'ingo pi'n'ingo syafisyihwosi nje soswo sawemo umokin+mne'no yohoho lososo ne umo'n'imontolo. Awonoho.

²⁸ Oseso sekwo hwapife nem'no manji'mofonye'no huno pi'n'ingo engo peho'ne syafisyivo'n'ingkohofo. Sekwo wokoso foho so'no huno fisyafihupmno. Hofiko yo'mayo syoho anefoho. Hofiko ne yo'mayoso mojiyofivo'n'ingkiyohofo.

²⁹ I oso'no ole woselimonne'no yohono. Hohonta hwe engo Soulmoun hamniyoho hwap'ingo'njo sohwo kako kakoe hwapife wonyoangkofo yo'mayo wokoso na'nohino so'nji inonteso kako olo wokoso foho we'e somo muyakolofonehoho.

³⁰ Ou, oso wokoso foho sikuno fihumo syohopo lohofososo mo'n'ingkanta a'amu nolofekuji tohomo wolofefantifeho. I oso'no oso wokoso foho Anitu wonyoangkafo mt'i'mokuwo'n'ingkiso somo uhwonontaneso wop'ingofoho liwo'n'ingkuhwono. Oseso sekwo soku wokoso fofomo yakolo'nnyo hokumo Anitu kako hofiyo wosemokosyohumamontonoho. Sekwo Anitumo simeho hi'ntnnono we'e'nohinoso peho'no uyalokwofo.

³¹ Oso'no sekwo huno pi'n'ingo engo syafisyikutoho. Sekwo ole likutoho, Nakwo wopayo peho wonantanto. Mijo peho nanehwono. Hwapife peho yanehwon. Ose likutoho.

³² Awonoho. A'amu kengo hopi'nohinoso hofiko yo'mayo yo'mayo mayo'ne huno pi'n'ingo pi'n'ingo syafisyivo'n'ingkohofo. I oso'no sekwoe Mpohwo Anitu ahwomomo humaso sohwo kako yo'mayo so'no sekwo umofonyo yahon'ingkohofoso kako huno nto uyohoho. Kako wop'ingo wosemokosyohumamontonoho.

³³ I simo'mo Anitu semokosyohumayo so'nji kakoe hon'ingkanon wop'ingonntno huno fisyafisyivo'n'ingkunon. Oso'no syafisyivo'n'ingkuji Anitu kako yo'mayo yo'mayo umofonyo ifijoso wosejapmmontono.

³⁴ Oso'no yo'mayo mo'n'ingkajo somne'no huno syafisiye'eno. Sikuno huhwo huhwi yo'mayo tango i'mofapivo'n'ingkisofoho. Mo'n'ingkajo sikuno sohwo tangoso mo'n'ingka'nefoho. Olo sikuno lomo i'mofaposo tangoso olo sikuno lomnefoho.

7

Jisas a'amu nom'ne somo wonyo ulohofone hungkuno ulimentisofoho. (Luk 6:37-38, 41-42)

¹ Sekwo nom'ne a'amufe hunomo yano ilofikuji wonyofoho nulikutoho. Ose ifijomanji Anitu huhwo sekwoe huno somne'no wonyofoho maselonehoho.

² Sekwo nom'ne somo yo'mayo ulohofiwon'ngkohoho so'no oso pa'nyoso Anitu waselohomontonoho. Sekwo yo'mayo a'amumne'no yano uy'wovon'ngkohoho hopaso Anitu kakoe yo'mayoso aku wosejapm-montonoho.

³ Kiko jije hnn'ngkwa'wehwoe timomjo hintalinyo wojo somo peho'no uhwonalokuno. I jije timomjo iyo feejo engoso hofoki'nawojo so'no kiko huno makiyotaho. Kiko jije timomjo iyo feejo engoso hofoki'nakuwojoso momoho'namo'nyo sohwoisi

⁴ Kiko jije hnn'ngkwa'wehumo ole pone'no ulalokuno. Ngko jije timomo hintalinyo wojo we'eso wae weekumo'mne'no yohono. Ose ulohoji pipi uyimonto.

⁵ Kiko mango'nohino hwasoho. Simo'mo kiko jije timomjo iyo feejo engoso hofoki'nakuwojoso wae kaki'no feemo'nyo. Ose yohoji kiko timo ito'no uhwon'ngkohoji hwangu jije hnn'ngkwa'wehwoe timomjo hintalinyo we'eso wae fiyo.

⁶ A'amu hon'ngkano wonyo'njo siwojo pa'nyo somo Anituye hungkuno wopingoso noluthwafikutoho. Lut'hwafijo'manji hofiko ikinjaofikuji woselantifeho. Sekwo sekwoe nijwo yo'mayo wopingoso hwahomo ho'nahufijo'manji yahu hwotoho hulimo lififitnnoho. Oso pa'nyo a'amu Anituye hungkunomo hwotoho fewo'n'ngkohoho somo Anituye hungkuno nulikutoho.

Jisas Mpohumo jomo ujo'ne hungkuno ulimentisofoho.

(Luk 11:9-13)

⁷ Sekwo Mpohumo jomo ne'no ulifijoso kako yo'mayo wosejapm-montonoho. Sekwo yo'mayo so'no hafihafe tipentan'ngkuji sekwo oso hiso uhwonantifeho. Sekwo hoku'yopo hwan'ngo fonjikujo'no Anitu kako sekumo wosehwosampo'montonoho.

⁸ A'amu hopi'nonohinoso Anitumo yo'mayo so'no jomo ulikujo'no Anitu uyimontonoho. A'amu yo'mayo so'no hofiko hafihafe tipifijoso wotipemantifeho. A'amu hoku'yopo hwan'ngo fongkupijoso Anitu kako wosehwosampo'montonoho.

⁹ Ou, sekwoe hwe fihwoe mehomi kan'ngkwohumo wopayo ntape ulososo kan'ngkwohwo sojo uyimtolaho. Awonoho.

¹⁰ Ou, hwomu fihwo kan'ngkwohumo inaniku ntape ulososo kan'ngkwohwo homa wonyo umtolaho. O'o awonoho.

¹¹ Oseso sekwo hon'ngkano wonyo'njo huhwasi sekwoe mehomimo yo'mayo wopingo'nohini uy'wovon'ngkohoho so'no sekwo huno ole waseyono. Sekwo sekwoe sen'ngkwohwo Anitu ahwomomo humaso sohumo jomo ulikujo'no kako kakoe Towahuno wopingoso yo'mayo hwahopon-jomo yakolo'nnyoso wosejapm-montonoho.

¹² A'amu nom'neso sekumo wopingo wonalohopife semo'n'ngkiso'manji e'wa, sekwo simo'mo oso yahino hiso hofikimo ulohopmno. Sekwo oso hiso ifijoso Mousesiye hon'ngkano hungkuno so'nji a'amumo Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofo sohwanjiye hungkuno hwap'ngo somo un'ngkowantifeho.

Jisas ango songo ne'no humayo'ne hoku'yo we'e so'no ulimentisofoho.

(Luk 13:24)

¹³ Sekwo soku hoku'yo we'e somo fohumno. A'amu tohino mayo'ne hon'ngkanoso engofoho. Oso hon'ngkano engo homo somo a'amu pi'n'ngo engoso tifi in'ngkwalokwofo.

14 Hon'ngkano songo ne'no humayo'neso we'efoho. Hoku'yoso engo'maho. Olo hon'ngkano homo somo yafe engo pa'nyo so'mo syoho engo wo'nnyofoho. A'amu anga'no anga'no oso hon'ngkano somo wotipemantife'no yalokwofoso tifi in'ngkwalokwofo. Oso hoku'yo we'e homo somo sekwo fohumno.

Jisas a'amu hwasyo hungkuno'njo somne'no hungkuno limentisofoho.
(Luk 6:43-44; 13:25-27)

15 Sekwo A'amu Anituye hungkuno'nji hwasyo hungkuno'nji mesyilutihwayo somne'no i'waho ito'no fiyimno. Oso a'amu hiso hofikoe a'apaho sohohta'ni wopingofoho. I simeho ajwomo'mo pisakino'njofoho. Oso a'amu hiso hofiko siwojo pa'nyofoho. Sekumo wonyo wosemokantife'no yalokwofo.

16 Yo'mayo hon'ngkano imofiwon'ngkohofoso sekwo uhwonifijoso hofikoe hwapingoso huno waseyono. Kiko iyo hiyayo yongo'njo nontimjoso ipisayo me'wampe'njo wamjimtaho. Awonoho. Solongkoyo sayo pa'nyoso kakoe iyo nontimo unto'nawo'mtonoho. Oso iyo hiyayo ipisayo ane'njo pa'nyoso a'amu hon'ngkano wonyo'njo somta'ni hungkuno wopingo upo'nantantaho. Awonoho.

17 Oso pa'nyoso iyo wopingoso ipisayo wopingo unto'nimontonoho. Iyo wonyoso ipisayo wonyo unto'nimontonoho.

18 Iyo wopingoso ipisayo wonyo unto'nimonto'maho. Iyo wonyoso ipisayo wopingo unto'nimonto'maho.

19 Ou, iyo ipisayo wonyo into'nyoso hofiko nolofekuji tohomo wolofefantifeho.

20 Oso'no a'amu hwasyo hungkuno'njosefe hon'ngkanomo uhwon'ngkuji hofikoe hwapingoso sekwo huno waseyono. Setenyefoho.

21 Sekwo huno ole syafisyikutoho. Hwe moya'mi hopi'nonohinosa hofiko ngkimo ole nt'iwon'ngkohofi, Hwe Engofo, Hwe Engofo, ose nt'iwon'ngkohofoso Anitu mokosyohumaso ango sopo nohufitnnefoho. Ose syafisyikutoho. Nihu'no awonoho. A'amu fihwo kako nje Mpohwo ahwomomo humaso sohwo hungkunomo tifi in'ngkaweso sohwo kako Anitu mokosyohumaso ango notipihwononefoho.

22 Oso Sikuno Engo hungkuno ikwolofone somo hwe moya'mi pi'n'nggo engoso ole nt'ifitnnefoho, Hwe Engo sohwosi, nakwo a'amu somo jije hungkuno wopingo lutihwawon'ngkuhwone'nwoho. A'amu towahuno wonyo ehuhnamo'nnyo somo jije yofe lontaneso towahuno wonyo somo wae yaofiwon'ngkuhwonefoho. Nakwo jije yofe lontaneso yo'mayo wonyoangkafoso a'amumo utihwayo'ne iwon'ngkuhwone'nwoho.

23 Ose nt'ifijoso ole ulimnefoho. Ngko sekumne'no huno maniyohoyohoho. O'o wonyo imotofo kuyoho. Ngko'njopo nohumafikutoho. Noho fohumpopmno.

Jisas anga mojo yahino hufa'uyo so'no ulimentisofoho.
(Luk 6:47-49)

24 A'amu fihwo olo nje hungkunolo nupa'n'ngkuhwosi tifi in'ngkaweso sohwo kako hwe huno wopingo'njo hweho. Oso hwe huhwo sohwo kako ango hwaho wopingopo molinyo hweho.

25 Ango wopingopo nomolahon'ngki ifoyo syonto mijo ifofayo yonto ti'mayo yokumpohn'nyo yonto oso ango homo somo ifofo mojhwohojwafeho. O'o, anga hiso hwaho wopingopo molinyo so'no mop'wasyonehoho.

²⁶ A'amu nom'nihwo olo nje hungkunolo nupa'n'ngkuhwosi tifi monn'ngkaposo sohwo hwe huno'maso sohwo angò wosohopo molinyo sohweho. Hwe huhwo sohwo mijo tafepo kakoe angò nomolahon'ngki

²⁷ ifoyo engo syonto mijo ifofayo yonto t'i'mayo ikwato lohofonto angò nont'imo jwohojwoho'namo loho'mentisoso p'wahu'mentisofoho. Oso angò nop'iwasyonto pomuyo engo ho'n'imentisofoho. Nje hungkuno osohopheho.

²⁸ Jisas ose ulahon'ngki a'amu nupa'nont'ifi kakoe hungkuno so'no yomo imentohofoho.

²⁹ Hwap'ngoso hofiko a'amu hon'ngkano hungkuno lut'hwamotofo sohwa oso pa'nyo hwa'maho. O'o, Jisas sohwo kako hungkuno hwap'ngowo'nnyo hweho. Ose l'imentohofoho.

8

A'amu a'apaho uyo wonyo'njo sohomo Jisas wop'ngo umokumentisofoho.

(Mak 1:40-44; Luk 5:12-14)

¹ Jisas kako hwofiki'nyo sopo nuliko'manto womentisoso a'amu pi'n'ingo engo kakimo tifi in'ngkawomentohofoho.

² Osohonta hwe fihwo a'apaho uyo wonyo'njo sohwo Jisas'imo nu'manto hwomtame ulohofonto ul'imento, Hwe Engofo, kiko ngkimo wop'ngowan'mokumo liso'manji jije yokumpohn'nyoso hoponoho.

³ Ose ulahon'ngki Jisas kako aho kisusyonto hwe sohomo ul'imento, Ou, wop'ngo wakumokumonne'no yohono. Kiko wop'ngo hmmo'nyo. Ose ulahon'ngki hwe huhwo sohwo wop'ngokomo'no imo'n'imentisofoho.

⁴ Wop'ngo imo'n'ngkahon'ngki Jisas ul'imento, Upa'nyo. Kiko olo hilo so'no nom'ne a'amu somo nulohotoho. O'o, komo'no nuhuji a'amu tajo angò syoho'njo sohomo jije a'apaho wop'ngoloso ut'hwaho. Nokohon'ngkuhwosi kiko hohonta Mouses yo'mayoso l'imentiso hopaso Anitumo uyohojayo. Jije mnokino moi'wo imo'nyo so'no isamoyokafoho. Oso hiso'no a'amuso uhwon'ngkuji jije a'apaho uyo wonyoso wop'ngimo'n'ngkiso so'no huno wosyofisyant'ifeho. Jisas ose ul'imentisofoho.

Jisas hwe yofe engo'njo sohwoe syoho ulohofiyi sohomo wop'ngo umokumentisofoho.

(Luk 7:1-10)

⁵ Jisas hwaho Koponeyamne'no womentisoso oso hopo sopo hwe fihwo yofe engo'njo a'amu Loum sofe a'amu itokuso'njo sohwapo mokosyohumayo sohwo Jisas'imo nu'manto hungkuno yokumpohn'nyo ul'imento,

⁶ Hwe Engofo, nje syoho ntohofiyi sohwo kako mnokino uyahon'ngki ango'mo fosyohumaho. Kakoe a'apaho songo songo miyo'njo yonto tohino m'kun'imposo umnalofoho.

⁷ Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Ngko nu'mo wop'ngomokumo.

⁸ Ose ulahon'ngki ul'imento, Hwe Engofo, oso'ne'maho. O'o, kiko nje angomo ko swapil'nneso ngko hwe wop'ngohwo'nnye angomaho. O'o, kiko hungkuno'nohini lisoso nje syoho ntohofiyi sohwo kako wop'ngoumo'nono.

⁹ Ihwoni. Ngko huhwo'ni hwe engo sohwapo enjwa'mo humale so'no ngko hofikoe hungkunomo tifi ito'no in'ngkawo'n'ngkohe hwo'nyoho. U, hofiko ngko huhwo'n'imo nom'nihwa enjwa'mo humalofo. Oseso ngko hwe fihumo Mpano ul'me'no kako wamtonoho. U, nom'ne sohomo

oyomo uli'me'no kako wapmmontonoho. U, ngko nje syoho ntohofiyo fihumo, Olo syoho fiyo uli'me'no kako syoho uyimontohono. Oseso kiko hungkuno'nohini ulohoj'o'no ngko huno niyohoho. Nje syoho ntohofiyo sohwo wopingo umo'nimontonoho. Ose ulimentisofoho.

¹⁰ Ose ulahonngki Jisas yomo yonto kakoe inomokomoyo sohwamo ulimento, Hungkuno nehopi'nohini waselimonne'no yohono. Ngko a'amu Isilael sofe simeho hi'ntnnono ntapinyo yahinoso oso hwe huhwo sohwoe pa'nyoso muhwonyo'njo hwo'nyoho.

¹¹ Upa'nimno. Hwe moya'mi hungkuno kengo kengo'njoso Anitu a'amumo esemokosyohumayo sopo nosyukuji hofiko sekwoe seyakwosa Apilohamiyo Aisakiyo Jekoupiyo oso hwanji nohumafikujoso wopayo nonifitnnefoho.

¹² I, A'amu Isilael Apilohamiye imu fehohnjo soku esemokosyohumayo sopo nta'ni Anitu kako sekumo wae yasemofososo sekwo sikwo'mjoho'mo foyohumantokutnne kuyoho. Oso hopo sopo foyohumafikujiji sekwo hulngkwajingo ifaloho'nngkuji humotaho engo lifitnne kuyoho.

¹³ Kakoe inomokomoyo sohwamo ose ulonto hwe yofe engo'njo sohumo ulimento, Kiko simeho hi'ntnnono ngkimo ntape so'no yo'mayo so'no kumo'nngkisoso wakiloho'monnoho. Ose ulahonngki oso hohosohonta syoho ulohofiyo sohwo wopingo imo'nimentisofoho.

Jisas Pitafe konemimo wopingo umokumentisofoho.

(Mak 1:29-31; Luk 4:38-39)

¹⁴ Oseso Jisas Pitafe angomo noswonto uhwonmentisoso Pitafe konemi a'apaho tohomtnno'njosi saho fosyowentanngki uhwononto

¹⁵ kakoe ahomo nupm'mokahonngki a'musi kakoe a'apaho toho mtnnoso moi'wo imo'nngkahonngki a'musi kako nolikafonto a'amumne wopayo iloho humisyofoho.

Jisas a'amu pi'ningo engo somo wopingo umokumentisofoho.

(Mak 1:32-34; Luk 4:40-41)

¹⁶ Oso sikuno ne so'nji a'amuso hofiko hwe moya'mi towahuno wonyo ehuhnamo'nnyo somo Jisas nohumentanjopo motapmmenohofofoho. Nomotopahonngkofi Jisas hungkuno lonteso towahuno wonyo somo wae yaofonto a'amu mnokino'njo hopi'nonohino somo wopingo umokumentisofoho.

¹⁷ Oso hohosohonta oso hungkuno Anitu Aisaiya sohumo uyahonngki luti'hwamojo sohwoe hungkunoso ne imo'nimentisofoho. Hungkuno hiloso ole,

Kako nakwoe mnokino wonyoso wae enao'mentisofoho.

Nakwoe yo'mayo tangoso kako ma'mentisofoho.

Oso hungkunoso Aisaiya hohonta limentisofoho.

A'amu fi'ho Jisasimo unngkamo limentisofoho.

(Luk 9:57-60)

¹⁸ Jisas kako a'amu pi'ningo engo kakimo ifeehu'mo yimahonngkofi uhwononto kakoe inomokomoyo sohwamo ulimento, Nakwo mijo lomo nongkihnta'nne'no wowekehano.

¹⁹ Ose ulahonngki hwe fi'ho honngkano hungkuno luti'hwayo syoho'njo sohwo Jisasimo u'manto ulimento, Nje Lonti'hwayo sohwo, kiko ango nti'mno usoso ngko tifi wokinngkamonnoho.

20 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Sikisiwojo sohwa hofi+ko hofi+ko sokimo hi'njo hwafoho. Yi+hufu sohwa hofi+ko hofi+ko aifoso hi'njo hwafoho. I oso'no ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni ngko ango saho fosi+yawe'neso ane hwo'nyoho.

21 Ose ulahon+ngki nom'ne hwe Jisas+mo in+ngkawowo'n+ngkiso sohwo Jisas+mo ul+mento, Hwe Engofo, ngko huhwo'ni tifi wokin+ngkapmmonnoho. I oso'no si+mo'mo ngko nje mpohwo kaki'no pi'nimomo ijopij+syasi'mo pe-eso. Wop+ngotaho.

22 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Awonoho. A'amu ngkimo tifi monn+ngkap+fijoso hofi+ko ujopijisyahufe. Kiko ne'no nn+ngkape.

Jisas ifofo engo somo moi'wo hmmo'nyo ul+mentisofoho.

(Mak 4:36-41; Luk 8:22-25)

23 Ose ulonto Jisas yofayokinomo nokotosahon+ngki kakoe inomokomoyo sohwa tifi in+ngkamentohofofoho.

24 Yofayokinoso mijopo nowentan+ngki mijo ayoso hwofi+ki'nyo pa'nyo imo'nonto yofayokinomo ufehu'mokahumonto yahon+ngki Jisas kako saho humofosyawentisofoho.

25 I inomokomoyo sohwa hofi+ko Jisas+mo komo'no ul+ikafont+fi ul+mentohofi, Hwe Engofo, fonefo'maho. We'enepi nakwoe yofe moi'wo umo'nantane'no yalokuhwono.

26 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Sekwo iyoho peho'no sen+ngkohoho. Sekwoe si+meho hi'ntnnonoso we'e'njo hwasoho. Ose ulonto nol+ikafonto ifofo so'nji mijo so'njimo hungkuno ulahon+ngki mijo apa'no songo songo miyo'njo ni+hu'nahone li+fawo'mentisofoho.

27 Inomokomoyo sohwa ose uhwonont+fi yomo yont+fi hnn+mentohofi, Olo hwe lohwo peho sohwo. Ifofo'nji mijo'nji kakoe hungkunomo haloho'nohini yohoho. Ose hnn+mentohofofoho.

Jisas hwe hufa'u towahuno wonyo ehuhnamo'nnyo sohwa'umo wae yao'mentisofoho.

(Mak 5:1-17; Luk 8:26-37)

28 Jisas mijo ayo somo nongkihnta'ni hwaho Ngkatola sopo i'mofamentisofoho. Oso hohosohonta hwe towahuno wonyo ehuhnamo'nnyo sohwa'u u'ma'mentisiyefoho. Oso hwe sohwa'u hiko a'mopijohino sopo humohumantisiyo hwa'u pmmentisiyefoho. Oseso oso hwe sohwa'u towahuno ni+hu'no wonyo ehuhnamo'nnyo sohwa'u a'mopijohino hon+ngkano somo wopanjit+kenont+fi a'amuso iyoho un+mojofoho.

29 Osohonta siko Jisas+mo joho mohm'no lonji ul+mentisiyo, Kiko An+tuye Hwomu Ne hwosoho. Kiko nekumo peho weloho'mne'elo. Nekwoe si+kuno mmo'nyofoho. Kiko nekumo tohino wejapmmonne'no lapohino. Ose ul+mentisiyefoho.

30 Hopo sopenjo yahu pi'n+ngo engoso kengo nampo humant+fi mno humijohofofoho.

31 Oseso towahuno wonyo sohwa Jisas+mo ul+mentohofi, Kiko wae wenao'mji'manji kiko oso yahu pi'n+ngo engo nongkwanjo nompono fonehwajo. Nakwo yahu somo wehuhnaofano.

32 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, E'wa, sekwo mpan+mno. Ose ulahon+ngki towahuno wonyo hiso oso hwe hufa'uyo sohwa'umo

uliko'mantifi yahu somo ehuhnao'mentohofofoho. Euhnaofa-hon'ngkofi yahu hiso hofiko hano kunto kunto'no wentife iwo'mangomo mtiku'nontifi mijo ayomo ni'hu'nahone mehulo'mentisofoho. Nomehulofahon'ngki mijomo poyo imo'nimentohofofoho.

³³ Oso yahu mokosyohumayo sohwa angopono komo'no wentifi oso hungkuno hopi'nonohinosa ulimentohofofoho. Hofiko mpoyo hwe hufa'u towahuno wonyo ehuhnama'nnyo sohwa'umo yo'mayo u'ma'mentiso so'no humalohofofoho.

³⁴ Osohonta a'amu anga hopo sponjoso hofiko Jisas humentanjopo noswo'nontifi Jisasimo nuhwonontifi hungkuno ole ulimentohofi, Kiko nakwoe hwaho lopo nofosyohumahofoho. Nom'ne angopono fiwano. Ose ulimentohofofoho.

9

Jisas hwe sife aho pe'nnyo sohomo wop'ngo umokumentisofoho.
(Mak 2:1-12; Luk 5:17-26)

¹ Jisas yofayokinomo kotasonto ayo mom'ngo somo ku'mokwawento kakoe anga hwap'ngo sopo i'mofamentisofoho.

² I'mofaohwahon'ngki a'amuso hofiko hwe nom'ne sife aho pe'nnyo sohwo kakoe ijempohoponohini saho fosyawowo'n'ngkiso sohomo Jisasipepono itokwopmentohofofoho. Itokwopahon'ngkofi Jisas kako uhwonmentisoso hofiko kakine'no simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyohon'ngkofi uhwononto Jisas oso a'amu mnokino'njo sohomo ulimento, Nje hwomu sohwaso, kiko iyoho kin'ngkuhwoloho. Ngko jije hon'ngkano wonyoso wae nto yakumofohono.

³ Ose ulahon'ngki a'amu hon'ngkano hungkuno luti'hwamotofo sohwa nohumantifi ole hnnimentohofi, Olo hwe lohwo sohwo kako Anitu pa'nyo pojyalofoho.

⁴ Ose hnn'ngkahon'ngkofi, hofikoe hunoso Jisas kako huno moi'wonoho. Oso'no Jisas ulimento, Sekwoe simeho mo'mo huno wonyoso peho'no syon'fisyantokwofo. Ole losyon'fisyant'kwofa, ngko a'amufe wonyo wae meefonehoho losyon'fisyant'kwofa.

⁵⁻⁶ Anitu kako ngkimo a'amumo ufo'mayo'ne ni'hwat'mentiso sohwo'ni olo hwaho lopo a'amufe hon'ngkano wonyo wae yafo'ne yokumpohn'nyoso hi'njo hwo'nyoho. I oso'no a'amu fi'hwajije hon'ngkano wonyo wae weekumo'mo loso sohwoe hungkuno somo ne imo'nyo so'no sekwo simeho mo'mo muhwon'fitne kuyoho. Oso yokumpohn'nyo ngko seloheso hi'njo sohwo'ni uti'hwanyopo seti'hwahm'me'no hungkuno nom'ne kengoso hwe lohomo ulimonne'no yohono. Hofikimo ose ulonto kako hwe mnokino'njo sohomo ulimento, kiko nolikafohoji jije ijempohoso nomahoji jije angopo ne'no mpano.

⁷ Ose ulahon'ngki hwe huhwo sohwo nolikafonto kakoe angomno umentisofoho.

⁸ Nowahon'ngki hwe moya'miso nuhwonontifi iyoho un'ngkahon'ngki hofiko ole limentohofi, Anitu kakoe yokumpohn'nyo engoso olo pa'nyo loso hwe lohomo uyohoho. Huno ose uyahon'ngki hofiko Anituye yofe ho'noma'mentohofofoho.

Jisas Matiyumo uhwasopo'mentisofoho.
(Mak 2:13-17)

⁹ Oseso Jisas hano wento uhwon+mentisoso hwe fihwo hamniyoho mayo syoho'njo sohwo kakoe ango somo humamentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe yofe Matiyu. Oso hwe huhwo sohomo Jisas nuhwononto ul+mento, Kiko ngkimo tifi nningkape. Ose ulahon+ngki Matiyu nol+kafonto tifi in+ngkamentisofoho.

¹⁰ Jisas Matiyuye ango nohumentan+ngki a'amu nom'ne hamniyoho mayo syoho'njo hon+ngkano wonyo'njo sohwanji a'amu wonyo hon+ngkano'njo nom'ne so'nji nohumentan+ngkofi hofi+ko Jisasi'nji kakoe inomokomoyo sohwanji wopayo n+mentohofofoho.

¹¹ Nonontan+ngkofi a'amu Falisi fehohnjo sohwa nuhwonont+fi Jisasiye inomokomoyo sohwapo ul+mentohofi, Sekwoe Hwe Engo lohwo kako a'amu hamniyoho mayo syoho'njo lohwanji a'amu wonyo hon+ngkano'njo lo'nji wopayo peho'no nalofoho.

¹² Ose ulahon+ngkofi Jisas nupa'nonto pahnn+mo hungkuno ul+mento upa'n+mno. A'amu mnokino ane'njo wop+ngo humalofoso hofi+ko a'amu uyohofahosiyo'njo sohomo mu'mapitnnehofo. O'o, a'amu mnokino'njo so'nohini u'mant+feho.

¹³ Oso pa'nyoso ngko a'amu hon+ngkano wop+ngo'njo hwona'nyoho liwo'n+ngkohofa somne'no joho lut+mayo'ne pmmentohe hwon+maho. O'o, ngko a'amu hon+ngkano wonyo'njo somne'no pmmentohe hwo'nyoho. Sekwo An+tuye hungkuno somne'no huno waseyono. Hungkuno ole, Sekwo nom'ne somne'no hitoho ulofa so'no n+mo'n+ngkohoho. I sekwo ngkine'no hwomtame ko ntohofont+fi nom'ne a'amu somne'no hitoho mulofe'njo manji ngkilaho. Oso hungkuno somne'no huno waseyono.

Jisas kakoe yahino songo'nji hohontajo yahino so'ntnne'no ul+mentisofoho.

(Mak 2:18-22; Luk 5:33-39; Joun 3:29-30)

¹⁴ Oso hohosohonta Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwoe inomokomoyo sohwa Jisasi'mo u'ma+mentohofofoho. Nu'mant+fi ul+mentohofi, Nakwo'nji a'amu Falisi sohwanji wopayo manyo'njo humayoso An+tumo jomo ujo'ne yahinoso in+ngkawowo'n+ngkuhwonefoho. I oso'no j+je inomokomoyo sohwa hofi+ko wosopayo manyo'njo humayo yahino somo min+ngkayo'njo peho'no yalokwofo.

¹⁵ Ose ulohon+ngkahon+ngkofi Jisas pahnn+mo hungkuno ul+mento, Hwe fihwo kako ape songo mayo sohonta osohwo kakoe a'amu'nji nohumahwosi hofi+ko si+meho tango'nji wohumant+fi taho. Awonoho. Hofi+ko si+meho wop+ngo'nji wopayo engo wonant+feho. I oso'no hwangu oso hwe ape maso huhwo sohomo a'amu nom'ne sohwa hofi+ko kakoe a'amu mta'ni kompemafikuji fonjasy+kujo'no kakoe a'amu hiso kako ane humaf+kujoso si+meho tango'njo humaf+kuji wosopayo manyo'njo uyant+feho. Ose ulonto pahnn+mo hungkuno nom'ne ul+mento,

¹⁶ Hwe fihwo manji'mofo tontamo imo'nnyo sohwo kako hwap+fe nom'ne songo we'eso nomahwosi tontamo somo lojwohofojasi lohof+hwosi yak+fe uy+mtolaho. Awonoho. Engo womnahot+montonoho.

¹⁷ Ose ulonto pahnn+mo hungkuno t+finjoso ole ul+mento, Ou, a'amu fihwo kako mijo iloho uy+mo lihwosi te fis+yo woma'montolaho. O'o, awonoho. Kako te fis+yo mahwosi mijo ihm'mof+hwosi iloho yososo mijo wahumpo'montonoho. Te fis+yoso n+hu'nahone wonyo umo'n+montonoho. U, hwe huhwo sohwo kako te songoso mahwosi mijo ihm'mof+hwosi iloho

yososo mijo ito'no wolifawo'montonoho. Ihwoni. Yahino hohontajo so'nji songo so'nji nem'no hu'm'ngoso ito'nohino'maho.

Jisas hwe yofe engo'njo sohwoe mumo songo ulika'mentisoso a'mu fisi kako Jisasiye manji'mofomo pm'mokumentisosi'nji wop'ngo umokumentisofoho.

(Mak 5:22-43; Luk 8:41-56)

¹⁸ Jisas oso hungkuno hiso ulontan'ngki hwe yofe engo'njo sohwo Jisasi'mo u'manto hwomtame ulohofonto uli'mento, Nje mu olohonta nto pe'n'ngkohoho. I oso'no kiko nopohoji kakimo jije ahoso fikisyusyo. Kako apa'no songo wolikafono.

¹⁹ Ose ulahon'ngki Jisas nolikafonto kakoe inomokomoyo sohwanji hwe huhwo sohomo tifi in'ngkamentohofofoho.

²⁰⁻²¹ Nowentan'ngkofi nom'ne a'musi Jisasi'mo in'ngkawomentisofoho. A'musi imoiho ne'no yontan'ngki soswo aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni hufa'u uyakolo'mojofoho. Oso a'mu hisi kako Jisasi'mne'no hnn'mento, Ngko olo hwe lohwoe manji'mofomo aho kisahumeso ngko wop'ngo umo'n'monnoho. Ose hnnonto kako Jisasiye hohujo hohnta'ni u'manto kako Jisasiye hwapife tokwajo somo aho upm'mokumentisofoho.

²² Nopm'mokahon'ngki Jisas ikinjamo lohofonto a'mu simo nuhwononto uli'mento, Nje mufo, jije simeho wop'ngo wakumo'nono. Kiko ngkimo simeho hi'ntnnono ntapohino so'no wop'ngo nto imo'n'ngkino kiyoho. Ose ulahon'ngki oso hohosohonta a'musi wop'ngo imo'n'mentisofoho.

²³ Oseso Jisas kako nowento hwe engo sohwoe angomo swonto uhwon'mentisoso a'amu hofiko te somo hmpehmpelontan'ngkofi a'amu wosofe ho'nowentan'ngki nuhwononto

²⁴ Jisas uli'mento, Sekwo mpan'mno. Mu we'esi poyo'maho. Kako saho fosyaweho. Ose ulahon'ngki hofiko Jisasi'mne'no tikafo ujimentohofofoho.

²⁵ Tikafo ujimentohofoso Jisas hofikimo mempo hohnta'ni uhwajonto humentisofoho. Noswonto oso mu sopiye aho nomahon'ngki mu sopi lika'mentisofoho.

²⁶ Lika'mentiso so'no oso hungkuno hiso angomeemo ho'n'mmentisofoho.

Jisas hwe timpinyo sohwa'umo wop'ngo umokumentisofoho.

²⁷ Jisas oso angohopo sopo nuliko'manto nowentan'ngki hwe timpinyo sohwa'u Jisasi'mo tifi in'ngkawenji johole uli'mentisi, Ntefitiye Imu sohwo, nekumne'no hitoho wakilofono.

²⁸ Ose ulahon'ngki Jisas kako angomo swahon'ngki oso hwe timpinyo sohwa'u Jisasi'mo u'mahon'ngki Jisas uli'mento, Ngko sikimo wop'ngo semokiyoso'no simeho hi'ntnnono lontapisiyo. Ose ulohon'ngkahon'ngki uli'mentisi, Ou, Hwe Engofo, eno.

²⁹ Ose ulahon'ngki Jisas sikoe timopo aho kisasyonto uli'mento, Siko ngkimo sikoe simeho hi'ntnnono ntapisiyo'manji yomayo siko nosemo'n'ngkisoso wose'mano.

³⁰ Ose ulahon'ngki sikoe timo hon'mentisiyefoho. Oseso Jisas sikimo hungkuno yokumpohn'nyo ole uli'mento, Upa'ninyo. Wop'ngo semokohe so'no nom'ne a'amu fihumo nulohosiloho. Ose uli'mentisofoho.

³¹ I oso'no siko mempo hohnta'ni noswonji yomayo Jisas imentiso so'no hwaho ae'mo a'amu somo uli'mentisiyefoho.

Jisas hwe ilohonyo sohomo wop'ngo umokumentisofoho.

³² Oso hwe huhwo sohwa'u nosontaningki a'amu nom'ne sohwa hofiko hwe iloho'nnyo towahuno wonyo ehuhnamo'nnyo sohomo ipemotapontifi Jisasiyepono umentohofofoho. Oso towahuno wonyo huhwo sohwo hwe sohomo mampi'nyo mesyimokumentisofoho.

³³ Oseso Jisas oso hwe sohwoe towahuno wonyo wae yaofahoningki kako hungkuno limentisofoho. Hungkuno lahoningki hwe moya'mi hofiko yomo yontifi huno pi'ningo syafihu'mentohofi, Hohonta olo yahino loso a'amu Isilael hn'nimo m'mofape'njo imojofoho.

³⁴ Ose lahoningkofi a'amu Falisi sohwa ole limentohofi, Towahuno wonyo hopi'nohino sohwafe hwe engoso Setenyoho. Oso humta'ni Jisas kako yokumpohn'nyo nomanto towahuno wonyo homo somo wae yaofalofoho. Ose ulimentohofofoho.

Jisas kako hwe moya'mimne'no hitoho ulo'mentisofoho.

³⁵ Oseso Jisas ango'meemo nowento a'amu sofe tajo ango somo kakoe hungkuno Anitu a'amumo umokosyohumayo so'no lutihwanto a'amu wonyo'wonyo mnokino'njo somo wopingo umokumentisofoho.

³⁶ Jisas hwe moya'mi pi'ningo engo somo uhwonmentisoso yo'mayo tango engo'njo a'amu somo u'mahoningki yokumpohn'nyo ufo'ma'nyo'neso anefoho. Yahu kakwo'yohwo ane pa'nyofoho. Ose uhwononto kako hitoho ulo'mentisofoho.

³⁷ Hitoho ulofahoningki Jisas kakoe inomokomoyo sohwa mo pahnnimo hungkuno ulimento, Wopayo syoho sopenjo pi'ningo engoso toyo nto imaho. I oso hiso'no a'amu wopayo toyo mjiyo'ne syoho'njo sohwa hopenohino hwa'maho.

³⁸ Oseso sekwo olo syoho loso mokosyohumawo'nngkiso kakwo'yohumo jomo ulikujo'no kako oso wopayo toyo homo somo mjiyo'ne a'amumo l'hwajiyone jomo ulimno. Ose ulimentisofoho.

10

Jisasiye inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwafe yofefoho.

(Mak 3:13-19; Luk 6:12-16)

¹ Oseso Jisas kakoe inomokomoyo aho hopi'nonohino sife mta'ni hufa'u sohwa mo johu ulahoningki hofiko nuhu'mokahoningkofi Jisas kakoe yokumpohn'nyoso yano uyimentisofoho. Oso yokumpohn'nyoso a'apahomjo towahuno wonyo wae yaofone so'nji a'amu mnokino'njo so'ntnne'no wopingo umokiyo'ne so'nji uyimentisofoho

² Oso inomokomoyo (*apousel*) aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwafe yofe olenoho. Simo'mjoso Saimouniyoho. Saimoun huhwo kakoe nom'ne yofe olenoho. Pitafoho. Nom'nihwo Entilu, Saimoun Pitafe koningkwa'we hweho. Nom'ne sohwa'u Jemisi'nji koningkwa'wehwo Jouniyoho. Oso huhwo sohwa'u Sepetiye hwomu hwa'uyoho.

³ Nom'nihwa'u ole, Filipinji Mpatoulom'nyu'njoho. Nom'nihwa'u Toumasinji hamniyoho mayo syoho'njo sohwo Matiyu'njoho. Nom'ne Tatiyosinji Alifiyosiyehwomu Jemisi'njoho.

⁴ Nom'nihwa'u Saimoun Seloutinji Jutas Isikaliiyoutin'joho. Jutas huhwo sohwo Jisasi'mne'no tokoyo'ofu yonto a'amu Jisasi'mo fonjasiyo'ne sohwafe aho mo uyimentisofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo aho hopi'nonohino sife mta'ni hufa'u sohswamo syoho uy+mentisofoho.

(Mak 6:7-13; Luk 9:1-5)

⁵ Jisas oso hwe aho hopi'nonohino sife mta'ni hufa'u huhwo sohswamo hungkuno ulonto uhwat+mentisofoho. Hungkuno hiso olenoho. Sekwo a'amu temtifofo kengo sofe ang'o sopone'no ang'o Someliya sopone'no nukutoho.

⁶ O'o, a'amu Is+lael+'nohino sofepono fiwan+mno. A'amu Is+lael+iso hofiko yahu isi+peemof'o pa'nyo hon+ngkano'no ti+peelokwofo.

⁷ Sekwo nukuji hungkuno ole so'no ul+mno. An+tu a'amumo yokumpohn'nyo mokosyohumayo si+kuno mofonepo nto imo'n+imaho. Oso'no ul+mno.

⁸ Sekwo a'amu mnokino'njo somo wop+ng'o umokukuji a'amu poyo pe'nyo somo songo ul+ka+fi+kuj'i oso mnokino uyo wonyo'njo (*lep+ila*) wop+ng'o imo'n+ngkujo'no towahuno wonyoso wae h+mno. Olo yokumpohn'nyo loso hamniyoho'njo mahof'o'maho. O'o, ngko sejapohefoho. Oso'no sekwo olo yokumpohn'nyo lo'nji yo'mayo uy+fi+joso hamniyoho momaso'njo uyant+feho.

⁹ Sekwo hamniyoho ki'yo'nji nomokaho'n+ngkutoho.

¹⁰ Sekwo yo'mayo ho'yo nomokaho'n+ngkutoho. O'o, manji'mof'o nom'neso si+fi+kwongo fosyo nom'ne so'nji mno hwanji nomokaho'n+ngkutoho. Awonoho. A'amu syoho yoso sohwo kakoe wopayo nyoso woti+pema'montonoho.

¹¹ Oseso sekwo ang'o eng'o fipo ufijo'manji ou, ang'o we'e fipo ufijo'manji osopo sekwo ti'mo ito'no uhwon+ngkuji oso ang'o hopo sopo hwe wop+ng'o ito'nohinoso ti+hwo kofosyohumaho, uhwon+fi+joso oso hwe wop+ng'o sohwe ang'o fesyohumaho. Oso ang'o hopo sopo ne'no nohumaf+kuji wohumpeno li+kujoso oso hwe huhwo sohwo'nji fesyawent+fi+joso sohwasifo humpopmno.

¹² Oseso oso ang'o homo somo hufijoso sekwo oso hwe moya'mi angomjo somo ole ul+mno. Nakwoe a'amu soku An+tu wop+ng'o waselohofono.

¹³ Ose ulahon+ngkuji hofiko An+tuwe hungkuno upo'nano li+fi+jomanji hofikoe si+mehoso ito'nohini'manji sekwo si+meho pompenjiyoso oso a'amu somo uy+fi+joso hungkuno si'mo'mo nto ul+fi+joso nehopi umo'n+imontonoho. I oso hiso'no hofiko An+tuwe hungkuno nakwolaho li+fi+jomanji sekwoe hungkuno wop+ng'oso nom'ne ang'o pone'no motawomno.

¹⁴ Hwe fi+hwo kako kakoe angomno mipesemotayo'njo yi+hwosi An+tuwe hungkunomo haloho maseposo'njo ifijo'manji oso hopo sopo nuli+ko'maf+kuji hopo sopenjo hwaho semongki'nososo hofiko nosehontohumentan+ngkuji oso hintalinyo hiso wae feemo'n+mno. Oso homo somo sehon+fi+joso huno ole uy+imontonoho. Hungkuno haloho maposo'neso hungkuno tango'njo weho.

¹⁵ Upa'n+mno. Nje a'amu sohwasifo, ngko hungkuno waseli+monne'no yohono. Si+kuno ae'uyo somo a'amuso yahino wonyo so'ne hungkuno ikwolof'o'ne sohonta oso ang'o hufa'u sopo Soutom'nji Ngkumoula'nji a'amuso hofikoe yahino pisakino'njo somne'no tohino eng'o woti+pemant+feho. I oso'no a'amu sekumne'no hohujo ikinjasefoso hofikoe tohinoso Soutom'nji Ngkumoula'nji a'amufe tohino somo yakolo'nnyofoho.

Yo'mayo tango i'mofape-e'ne hungkunofoho.

(Mak 13:9-13; Luk 21:12-17)

¹⁶ Upa'nimno. Ngko sekumo sehwojalokweso sekwo yahu osyuyo pa'nyo hwasoho. A'amu sikisiwojo pa'nyoso wonyo wosemokantife'no yalokwofo. Oso'no sekwo yo'mayo ifijo so'no huno ito'no syafisyikuji nom'ne somo wonyo mulohofe'njo fiyimno.

¹⁷ Sekwo yo'mayo yo'mayo a'amu selohofone noselikujo'no huno ito'no fisiyafihupmno. *Kaunisoli'njopo ipesemotafitnnoho.* Hofiko tajo ango somo hwaningo sefongkupitnnoho.

¹⁸ Hofiko ngkimo simemo monje wenisiano likuji hofiko sekumo hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwafepono upesemotowantifeho. Oso'no sekwo a'amu yofe engo'njo sohwanji a'amu temtifo kengo so'njimo nje hungkuno wolutihwantifeho.

¹⁹ Hofiko sekumo hungkuno'no ipemotasewofijo sohonta sekwo iyoho seningkuhwaloho. Huno ole syafisyikutoho. Hofiko hungkuno nalohoninkujo'no nakwo peho hungkuno ulantanto. Ose syafisyikutoho. O'o, ofaholohumo Anitu hungkuno nolifitneso wolosetihwamtonoho.

²⁰ Sekwo hungkuno'maho. O'o, sekwoe Mphwoe Towahuno sohwo sekwoe mango mta'ni hungkuno walimontonoho.

²¹ Hwangku sohonta a'amuso koningkwa'wehumo hungkuno liwo'ninkohofa sopono ipemotakuji osopo hungkuno likuji nofonjahufitnnefoho. Hwe fihwo kakoe mehomimne'no oso pa'nyo ulohofonefoho. Mehomiso kaningkwowho'ya'umne'no mangohwa imo'ninkuji fonjahufitnnefoho.

²² Oseso a'amu hopinono sekumne'no simemo tohino mikunimposo umnonefoho. Hwapingoso nje yofeso sekumo weho. Oso'no a'amu fihwo yokumpohn'nyo ne'no lohofontaningkuhwosi sikuno ae'uyo sohonta Anitu kako oso hwe sohwo utimamontonoho.

²³ Ango fipo hofiko fonjofepmnasemofikujo'no sekwo nom'ne angopo hiyaso fwanimno. Ngko nehopi waselimonne'no yohono. Sekwo a'amu Isilael sofepono nowentaningkuji syoho moi'wo mmo'nyo'njo yontaningkuhwosi A'amufe Hwomu wapmmontonoho.

²⁴ Hwomu sikule syoho iwo'ninkiso sohwo kako a'amu kakimo lutihwawo'ninkiso sohomo uyakolo'montolaho. A'amu nom'ne somo umokosyohumayoso kakoe syoho ulohofiyoso kakimo muyakolofoneho.

²⁵ Yo'mayo lutihwayo sohomo i'mofapososo oso pa'nyo kakoe sikule syoho iwo'ninkohofa sohwamo umo'nimontonoho. Yo'mayo hwe nom'ne sohwamo umokosyohumayo sohomo i'mofapososo oso pa'nyo kakoe syoho ulohofiyo sohwamo umo'nimontonoho. Hofiko ango kakwo'yohwo sohomo sitofo ole ulimentohofi, Jije yokumpohn'nyo Seten mta'ango hwasoho. Ose ulimentohofa so'no hofiko kakoe mehomi sohwamo hungkuno wonyoso yakolo ulohofonefoho.

A'amu kako Anitu ne sohune'no iyoho unono.

(Luk 12:2-7)

²⁶ Oso hiso'no sekwo hofikine'no iyoho seningkuhwoloho. Yo'mayo hiyaso'mo wojoso hwangku utihwa'nyopo u'mofapmmontonoho. Yo'mayo sekwo hiyaso mokosyohumawo'ninkohofa hungkuno hiyaso'mo lontifeso yahino wonyo hiyaso'mo yontifi tifi no'mo utihwa'nyopo i'mofaphwoso'no a'amu timo uhwonantifeho.

²⁷ Hungkuno hiyaso'mo selimaleso sekwo mofehi'nyo lahon'ngkuhwosi filikuno. Hungkuno hofiyoka upa'n'ngkohofoso sekwo utihwa'nyopo mango engo'nji filikuno.

²⁸ A'amu jije a'apahomo kufongkiyo so'no iyoho kin'ngkuhwoloho. Hofiko jije a'apaho'nohini wokufonjantifeho. Jije huyo'mangoso mofonjakohufitnnehofo. O'o, Anitune'no iyoho wakino. Kako jije a'apaho'nji jije huyo'mango'nji tikano mo m'hwajososo hoponoho.

²⁹ Yihufu we'e sohwa'umne'no a'amu hamniyoho touya anga'no mpe iwo'n'ngkohofofoho. I oso yihufu hiso'no kako poyo pe'nyo so'no sekwoe Mpohwo Anitu kako huno uyohoho. Mpohwo kako yihufu so'no nope'n'ngkuhwoloho lososo yihufu huhwo sohwo mape'noneho.

³⁰ Sekwo soku, Anitu kako yo'mayo hopi'nonohinoso huno'njo hweho. Kako jije mnokinomjo mijiyo kenga'no kenga'nohinoso Anitu kako atofonto limentisofoho.

³¹ Oso'no sekwo poyo semokiyo sohwanne'no iyoho sen'ngkuhwaloho. O'o, oso yihufu nihu'no we'e Anitu in'ngo mamofe'njo hofiyoko mokosyohumawo'n'ngkiso somo sekwo yakolo'nnyo kuyoho.

Jisasaye yofe yoloho lijwaofone hungkunofoho.

(Luk 12:8-9)

³² A'amu fihwo kako a'amufe timopo ngkine'no hungkuno lijwaofoso sohwo oso humne'no ngko nje Mpohwo ahwomomo humaso sohwoe timopo hungkuno wolijwao'monoho.

³³ I oso'no a'amu fihwo kako a'amufe timo sopo ngkine'no hohujo ikinjanimofoso sohwo oso humne'no ngko huhwo'ni nje Mpohwo ahwomomo humaso sohwoe timopo hohujo ikinjimo'mnefoho.

Jisas pmentiso so'no ikujoho i'mofapmentisofoho.

(Luk 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ Ole losyonifisyantikwofo. Olo hwaho lophonjo ikujoho yo'mayo yahinoso moi'wo esojwaofone pmentiso hweho. O'o, ngko ikujoho moi'wo imo'nyo'ne pmentohe hwon'maho. Awonoho. Ngko a'amu husilofone pmentohefoho.

³⁵ Ngko olo hwaho lopone'no pe-eso ikujoho ulikafo'ne pmentohefoho. Hwomu fihwo kako ngkimo nningkapihwoso'no kakoe kaningkwowho ngkine'no ngkilaho walimontonoho. I mu fisi kako ngkimo nningkapihwoso'no kona'wohi ngkilaho wantimontonoho. U, a'mu fisi kako ngkimo noningkapihwoso'no kakoe hwomufe ape mango-hwo umo'nimontonoho.

³⁶ Oso anga afa somjo so'nji oso hopa imo'nifitnnefoho.

³⁷ Hwe fihwo kaningkwowho'ya'umne'no umo'n'wo'n'ngkiso sohwo kako ngkine'no umo'nyoso yakolo'nnyo mumo'nyo'njo yososo nje a'amu nehwo'maho. Hwe fihwo kakoe hwomu'nji mu sopi ntnne'no simeho umo'nyoso yakolo'nnyo umo'nyo sohwo kako ngkine'no mumo'nyo'njo yososo nje a'amu ne hwo'maho.

³⁸ Hwe fihwo kako kikimo wokiningkapmmo ntoso sohwo kako nje yofe'no poyo imo'nyo so'no iyoho unoso sohwo kako nje a'amu ne imo'nyoso hopo'maho.

³⁹ Hwe fihwo olo hwaho lopo humahwosi kako kakoe yahino yokumpohn'nyo kesyohumaso sohwo kako songo humayoso motipihwonone hweho. Hwe nom'nehwo ngkimo tifi nningkaponto

kakoe yahino ho'naofalokunjo sohwo kako songo humayo'ne notipemane hweho.

*Anitu kakoe a'amu somo wopingo uyo'ne hungkunofoho.
(Mak 9:41)*

⁴⁰ A'amu wopingo selohofoso sohwo kako ngkimo wopingo ose ntohofantofoho. Oso a'amu wopingo ntohofantofonjo sohwo nje Mpohwo nihwatimentiso sohomo oso wopingo hiso ose'nohini uyalofoho.

⁴¹ Hwe fihwo Anitu kakoe hungkuno'no uhwatimentiso sohwo a'amu nom'ne oso hwe huhwo sohomo uhwononto syafihu'mento, Olo hwe lohomo Anitumne'no wopingo uloho'mo loso sohwo kakoe angomo hwe huhwo sohomo wopingo umokosyohumasoso oso hwe huhwo sohwo hwe Anitu uhwatimentiso hopa wopingo nomane hweho. Ou, hwe nom'ne kako hwe wopingo sohomo uhwononto hwe wopingo sohomo wopingo uloho'mo loso sohwo wopingo sohwo pa'nyoso kako wopingo nomanefoho.

⁴² Ou, hungkuno nom'ne upa'nimno. Hwe fihwo kako a'amu yofe engo ane pa'nyo'njo ngkimo nningkawowo'nngkiso sohwo noniwoyo sosayo usontanngkuhwoso osohomo uhwonngkuhwosi Jisas'ye a'amumo ufo'ma'mo loso sohwo pompenjiyo mijo noswanyo sopenjoso uyoso sohwo kako wopingo nomane hweho. Jisas ose ulimentisofoho.

11

*Joun kako kakoe inomokomoyo sohwamo Jisas'yepono uhwatimentisofoho.
(Luk 7:18-35)*

¹ Jisas kakoe inomokomoyo aho hopi'nonohino sife mta'ni hufa'u sohwamo hungkuno moi'wo ulonto kako oso ango hopo sopo uliko'manto nowento antime pi'n'nggo mofone hopo sopenjo hwe moya'mimo luhwamentisofoho.

² Joun impo'angomo nohumanto yo'mayo Jisas imentiso so'no nupa'nonto Joun kako kakoe inomokomoyo sohwamo Jisas'yepono luhwatimentisofoho.

³ Luhwojahonngki hofiko Jisas'imo ulimentohofi, Joun ole nal'maho, Hwe tifi wapmontonoho ho'nimentiso sohwasilaho. I, nakwo nom'nihune'no wohontohumantantaho.

⁴ Ose ulahonngkofi Jisas ulimento, Sekwo nukuji yo'mayo uhwonngkohofa so'nji nupa'nngkohofa so'ntnno Joun'imo ulimno.

⁵ Uhwonimno. A'amu timpi'nyoso timo apa'no honalokwofo. A'amu sife wonyo'njoso apa'no hano ito'no walokwofo. A'amu a'apaho uyo nihu'no wonyo'njoso (*lep'ila*) hofikoe a'apahoso wopingo imo'nngkohoho. A'amu haloho piku'nyoso apa'no ito'no haloho upo'nalokwofo. A'amu poyo pe'nyoso apa'no songo likofalokwofo. A'amu yo'mayo so'no umofonyo iyoso Anituye hungkuno wopingo upo'nalokwofo.

⁶ A'amu ngkine'no hwahoponta'ango hwolikeno Anituye hwolikeno, ose mosyafisiyo'njo yontifi hofiko simeho hi'ntnnono kenga'no ntopantokwofoso hofiko simonyo uyife. Sekwo nukuji oso hungkuno hiso Joun'imo ulimno.

⁷ Ose ulahonngki Joun'imo inomokomoyo sohwa nuhwahonngkofi Jisas hwe moya'mi somo Joun ne'no hungkuno ole ulimento, Hohonta sekwo

hwaho a'amu anepono hano umentohofoto sohonta sekwo pehomo uhwonano lontifi umentohofoto. Sekwo hwe mohufiyo pa'n'ngo sohwo ifofo ilojao'mentiso sohomo uhwonano lontifi umentohofotaho. O'o, ose'maho.

⁸ Sekwo pehomo uhwonano lontifi umentohofoto. Sekwo hwe fihwo hwapife yo'mayo wonyoangafo hu'meesisyopo uhwonano lontifi umentohofotaho. O'o, a'amu hofiko hwapife wop'ngo wop'ngo'nohini yalokwofoso hwe engo sohwoe angomo humalofo.

⁹ Oseso sekwo peho'no umentohofoto. A'amumo Anitu hungkuno uyahon'ngki hungkuno najo sohomo uhwonano lontifi imentohofotaho. Ou, osohifoho. Upa'n'imno. Oso hwe sekwo uhwon'mentohofoto sohwo kako a'amu hopi'nonohinomo Anitu hungkuno uyahon'ngki nal'iwon'ningkohofoto somo yakolo'nnyo hweho.

¹⁰ Oso hwe huhwo sohumne'no Anituye hungkuno Kakoe Hwomumo ole nalohi,

Upa'nyo. Ngko hwe fihumo nje hungkuno motawe'ne wol'hwat'imnonoho. Oso huhwo sohwo kako kikimo si'mo'mo kupe-e'ne hweho.

Kako jije hon'ngkano ito'no esyohumayo'ne hweho.

Ose nalohoho.

¹¹ Ngko nehopi selohono. Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo kako olo hwaho lophonjo imo'n'mentohofoto somo yakolonoho. I oso hiso'no a'amu yofe ane pa'nyo'njo Anitu a'amumo yokumpohn'nyo mokosyohumayo sopo humaso sohwo kako Joun'imo nuyakolofonefoho.

¹² Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo sikuno syoho ema'mentiso sohonta oso mta'ango olohontajo'nji a'amu ahwomomo Anitu mokosyohumayo sopo wohotoswano lontifi yohoto yohotofo yalokwofoto. A'amu yokumpohn'nyo ikujoho'njoso oso hiso'no womano lalokwofoto.

¹³ A'amumo Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofoto hopi'nonohino sohwanji Mouses kakoe hon'ngkano hungkuno'nji Anitu ahwomomo mokosyohumayo sopone so'no ne'no lim'wahon'ngkofi Joun imo'nonto oso hungkuno hiso'no lut'hwamentisofoto.

¹⁴ Hohonta a'amumo Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofoto sohwa ole ul'mentohofi, Hwe Ilaija pa'nyo sohwo asomo noponefoho. Oso hungkuno somo si'meho wop'ngo semo'noso'manji ole upa'n'imno. Joun sohwo kako Ilaija pa'nyo hweho.

¹⁵ A'amu haloho'njo hwo'manji upa'nono.

¹⁶ A'amu olohonta humalofoso peho pa'nyo limnehono. Hofiko mehomi pa'nyofoto. Kako ose ulonto pahnn'imo hungkuno Joun'nji kakine'ntno ul'mentisofoto. Ole ul'mento, Mehomiso hofiko angopo nohumantifi nom'ne mehomi syohi'nyo huton'wo'n'ngkohofoto sohwanjine'no joho lalokwofoto,

¹⁷ Nakwo hmpehme yoka si'monyo'ne kulimokahon'ngkuhwoni sekwo si'monyo miyo kuyoho.

Nakwo wosafe lahon'ngkuhwoni sekwo humotaho majofoto.

¹⁸ Joun noponto wosopayo manyo'njo humaho humanto ipisayo mijo (*wain*) manyo hweho. Oseso hofiko sitofo limentohofi, Towahuno wonyo Joun'imo ehuhnamo'nnyo hweho. Ose limentohofotofoto.

¹⁹ Oseso A'amufe Hwomu hwo'ni noponji ahu'mo wosopayo'nji ipisayo mijo pompenjiyo so'nji ni'wo'n'ngkohe so'no hofiko ngkine'no ole lalokwofoto. Ihwoni. Hwe wopayo pi'n'ngo engo nyo'njo hweho. Ipisayo mijo pompenjiyo pi'n'ngo engo nyo'njo hweho. Kako a'amu hamniyoho mayo

syoho'njo sohwanji a'amu hon'ngkano wonyo'njo so'njiye a'amu hweho. Ose ngkine'no liwo'n'ngkohofihwashoho. I oso hiso'no Anituye hunoso ne'njofoho. A'amu Anituye yahinomo in'ngkawo'n'ngkohofoso huno ole uyonefoho. Yo'mayo Anitu iwo'n'ngkisoso ito'nohinoho.

A'amu Jisasimne'no simeho m'walo'mokiyo'njo sofe hungkunofoho.
(Luk 10:13-15)

²⁰ Ango hopi'nonohino somo Jisas yo'mayo kengo wonyoangkafoso a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso imentisoso a'amu simeho m'walo'mokiyo'njo somne'no Jisas yoka ulimentisofoho. Hwap'ngoso hofikoe hon'ngkano wonyo somne'no hohujo mikinjaofe'njofoho.

²¹ Jisas ole ulimento, U, a'amu Koulasin sokunonji a'amu Mpetisaita sokunonji sekwo Anituye tohino somne'no i'waho ito'no fiy'imno. Ngko sekwo angopo yo'mayo wonyoangkafoso a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso esetihwamotohe somo a'amu anga Taiya'nji anga Saitoun'nji hohonta humamotofoso hofiko hofikoe yahino wonyo somne'no hul'ngkwajingo a'apahopo loho'n'ngkuji hofikoe hon'ngkano wonyo somo hohujo nto ikinjaofikutnesohilo. I sekwo yo'mayo wop'ngo ngko imalesomo ko uhwonontifi sekwoe yahino wonyo somne'no hohujo mikinjao'mmalofu kuyoho.

²² Oso'no ngko sekumo hungkuno selalokweno. Sikuno ae'uyo somo Anitu kako a'amufe hon'ngkano wonyo somne'no yano ilofoso sohonta Taiyajo a'amu so'nji Saitounjo a'amu so'nji hofiko Anituye tohino engo tipemapitnnefoho. I oso'no sekwoe tohinoso yakolo'nnyo kuyoho.

²³ I, oso sikuno homo somo anga Koponeyamjo a'amu humawo'n'ngkohofu soku ngko sekumne'no pehofo selimnehono. Sekwo sekwoe yofe yokintahopo ko ho'noma'n'wo'n'ngkohofu soku, sekwo tikonomo ufitne kuyoho. U, a'amu fihwo yo'mayo sekwoe angopo esetihwamale hopaso a'amu anga Soutom hon'ngkano wonyo'njo somo utihwantentesi hofikoe hon'ngkano wonyo somo hohujo ikinjaofikui hofikoe anga ne'no nowentihwonesohilo.

²⁴ U, ngko sekumo waselimonne'no yohono. Sikuno ae'uyo somo a'amufe yahino wonyo so'ne hungkuno ikwolofu'ne sohonta oso anga Soutommjo a'amuso hofikoe yahino pisakino'njo somne'no tohino engo wotipemantifeho. I oso'no a'amu hohujo ikinjasemofosu hofikoe tohinoso Soutommjo a'amufe tohino somo yakolo'nnyofoho. Ose ulimentisofoho.

Sekwo ngkiyepono usijo'no ni'mapmno.
(Luk 10:21-22)

²⁵ Oso hohosohonta Jisas ole ulimento, U, Mpohwo, kiko ahwomomjo yo'mayo so'nji hwahoponjo yo'mayo so'nji hwap'ngo hwasohoho. Ngko ole so'no isamoyoka kilalokweno. Yo'mayo iwo'n'ngkinoso kiko a'amu hwahoponjo huno engo tipemamentohofu somta'ni hiyaso ho'nahumentohinofoho. I a'amu hofiko mehomimne'no simeho kan'ngkwowwo'ya'umo uy'wo'n'ngkohofu hopa kijopontan'ngkofi kiko ujo ehontojwahumahnnofoho.

²⁶ Ou, Mpohwo, kiko ose imo'none'enji imentohinoso olohopeho.

²⁷ Ose ulonto kakoe inomokomoyo sohwapo ulimento, Nje Mpohwo kako yo'mayo hopi'nonohinoso nje ahomo ho'nanihumentisofoho. Olo hwaho lophonjo a'amu fihwo kako nje hwap'ngo sopone'no huno inyoso tihwolo. Awonoho. Nje Mpohwo kako'nohini huno uyohoho. U, Mpohwoe

hwap'ingo sopone'no huno t'hwolo. O'o, ngko kakoe Hwomu hwo'nnohini huno niyoho'ho. U, ngko Mpohumo waset'hwamo ul'wo'n'ngkohe a'amuso hofiko hi'nji ngko'ntnohini huno nayoho'ho. Ose ul'mentisofoho.

²⁸ A'amu tango engo'njo mokoho'nawent'ifi usijo'no wohumano lalokwofoku soku sekwo ngkimo n'i'mapmno. Ngko usijo'no wosehumat'i'mo.

²⁹ Nje hungkunomo n'ngkafijoso ngko woloset'hwahm'mo. Ngko a'amumo wop'ingo ulohof'wo'n'ngkohe hwo'nyoho. Nje yofemo moho'noma'n'wo'n'ngkiyohofoho. O'o, ngko nje yofe monje yasy'wo'n'ngkohofoho. Oso'no sekwo nje pompenjiyo so'no wot'ipemant'ifi yalokwofoso wonyo pompenjiyomo wohumantanoho.

³⁰ Syoho sejapontneso engo'maho. O'o, nosefo'mawo'n'ngkohe hwo'nyoho. Tango mokoho'nyo so'no sejapmmeso tango engo'njo'maho.

12

Sikuno iyoho humayo somo syoho miyo'ne hungkunofoho.
(Mak 2:23-28; Luk 6:1-5)

¹ Nom'ne sohonta sikuno iyoho humayo Salole somo Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji syoho'mo emoyont'ifi inomokomoyo sohwa mijoho uyahon'ngki ipisayo mjan'mentohofoho.

² Nomjon'ngkahon'ngkofi a'amu Falisi sohwa nuhwonont'ifi Jisas'mo ul'mentohofi, Ihwoni, jije inomokomoyo sohwa olo sikuno iyoho humayo lomo wopayo mjan'ngkohofoho so'no nakwoe hon'ngkano hungkunoso mt'ihupehoho.

³ Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'mento, Sekwo Ntefit imentiso so'no iyoswo mt'mokumentohofoso atofu majo hwasilaho. Oso sikuno kakoe a'amu so'nji mijoho engo humamentohofoho sohonta'ne'no selohon'ngkono.

⁴ Ntefit kako An'itumne'no hwap'ife ango molinyo somo swonto wosopayo An'itune'no ho'nahumotofoso n'mentohofoho. Oso wosopayo hiso a'amu siki'nyo somne'maho. O'o, a'amu An'ituye tajo ango syoho'njo sohwanne'nohinofoho. I oso'no Ntefit kako nonto kakoe a'amu sohwanu nuy'mentisofoho. Sekwo oso hungkuno homo somo atofu majo'njo imentohofoho so'no sekwo nje inomokomoyo sohwanu oso hungkuno hiso ulohon'ngkohofotaho.

⁵ Nom'ne hon'ngkano hungkuno somjo so'no huno maseyo'njotaho. Hungkuno ole, a'amu An'ituye tajo ango syoho'njo sohwa hof'ikoe syoho somne'no sikuno iyoho humayo somo hon'ngkano hungkuno somo mt'ihupewo'n'ngkohofoso wonyo'maho. O'o An'ituye syoho wop'ingofoho. Oso hungkuno so'no huno maseyo'njotaho.

⁶ Ose ulonto pahnnimo hungkuno kakine'no hnn'mentisofoho. Nje hungkuno wasel'monne'no yohono. An'ituye ango engo olo hwaho lophonjo somo anga'nohinohwo yakolonoho.

⁷ An'ituye hungkunomo ole wo'nnyoponoho.

Sekwo nom'ne somne'no hitoho ulofu so'no n'imo'n'ngkohoho.

Sekwo yahu ilohu yont'ifeso ntap'wo'n'ngkohofoho so'no nom'ne somne'no hitoho mulofe'njo'manji ngkilaho.

Oso hungkuno neso huno ito'no seyontentesi a'amu wonyo miy'wo'n'ngkiyohofoho somo tango muy'kutnnesohilo.

⁸ Ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni sikuno iyoho humayo'ne somo hwap'ingo hwo'nyoho. Oso'no ul'mentisofu.

Sikuno iyoho humayo somo Jisas hwe aho wonyo'njo sohomo wopingo umokumentono.

(Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)

⁹⁻¹⁰ Oso syoho hopo sopo Jisas nuliko'manto tajo ango we'e somo hwe aho songo songo miyo poyo hopa wo'nnyo sohwo humunyo sopo Jisas humentisofoho. Oso hopo sopo a'amu Jisasimo hungkuno ito'no mihwajiyoyo ango somo ipemotowane'entifi ole ulimentohofi, Sikuno iyoho humayo somo a'amu mnokino'njo sohomo wopingo umokiyoso wopingotaho.

¹¹ Ose ulahon'ingki Jisas hofikimo ulimento, Sekwoe yahu sikuno iyoho humayo somo pi'nimomo usimofawesoso asomo womantifetaho.

¹² Ou, womantifeho. Oseso sikuno iyoho humayo somo yo'mayo wopingo ulohofoso ito'nohinoho. Oso'no sekwo yahu sohomo ufo'mapijo so'no a'amu mnokino'njo wopingo umokufitnne'elaho. Ou, ikono. A'amufoho.

¹³ Ose ulonto hwe aho wonyo'njo sohomo ulimento, Jije ahoso sihwahofisipofoho. Ose ulahon'ingki aho sihwahosi'pento aho wopingo imo'nontonom'ne aho fehohnjo pa'nyo imo'nimentisofoho.

¹⁴ A'amu Falisi sohwa nuhwonon'ifi ango homo somo nuliko'mantifi Jisasimo fonjosyane'entifi hungkuno limentohofofoho.

Jisas Anituye syoho ulohofiyone hweho.

¹⁵ Jisas kakimo fonjosiyo'ne huno uyahon'ingki ango homo somo nuliko'mahon'ingki a'amu pi'ningo engo Jisasimo in'ingkwahon'ingki Jisas a'amu mnokino'njo somo wopingo umokumentisofoho.

¹⁶ Wopingo umokonto ulimento, Olo hilo so'no a'amumo nulikutoho.

¹⁷ Oso'no hwe Aisaiya sohomo Anitu hungkuno uyahon'ingki limojo sohwoe hungkuno oso sikuno somo ne imo'nimentisofoho. Hungkuno hiloso ole mtimokumento,

¹⁸ Olo hwe lohwo sohwo uhwsopomentoheso nje syoho ntohofiyone hweho.

Ngko simemo wopingo uyiwon'ingkohe hweho.

Nje simemo kakine'no wopingo nimon'iwon'ingkisofoho.

Nje Towahuno kakimo uyime'no kako a'amu temtitofokengo somo hon'ingkanon'itohinon'osoyonefoho.

¹⁹ Kako yoka hungkuno mohm'no malonefoho.

Kako hon'ingkanon'engon'osohungkunyokumpohn'nyomalonefoho.

²⁰ A'amu yokumpohn'nyone ane somo hwotoho mafenefoho.

Nje hungkuno a'amufe simemo momotoho we'e sijalofonjon'nyosotoho hisomasimpilofasyonefoho.

Kako syohomjim'hwosiyahinowopingon'nesou'mofapmmontonoho.

²¹ Nom'ne a'amu temtitofokengokengosokakimosimeho hiantnonon'uyikuji kakine'no wohontohumantifeho.

Oso hungkunon'osoyaisaiyamtim'mokumentisofoho.

Hofiko Mpelisepul sohwo Jisasimo ufo'malofoholimentohofofoho.

(Mak 3:20-23; Luk 11:14-23; 12:10)

²² Hohosohonta a'amu hofiko hwe nom'ne towahunon'onyohuhnamon'nyosohomo Jisasiyeponon'ipemotapmmontohofofoho. Oso hwe huho sohwo hungkuno majon'jomanpi'nyohweho. Timoto timpi'nyohweho. Jisas kako wopingo umokahon'ingki hungkuno lon'otimo wopingon'honimentisofoho.

²³ Oso hiso'no a'amu nuhwonontifi yomo yomo yontifi hnn+mentohofi, Olo hwe lohwo Ntefitiye Imu hwol+keno, t+hwol+keno. Ose hnn+mentohofofoho.

²⁴ I oso'no a'amu Falisi sohwa nupa'nontifi l+mentohofi, Mpelisepul towahuno hopi'nonohino somo mokosyohumayo sohwo kakoe yokumpohn'nyoso Jisasimo uyahon+ngki Jisas towahuno wonyo somo wae yaofalofoho. Ose l+mentohofofoho.

²⁵ A'amu Falisi sohwafe huno somo Jisas huno moi'wo uyahon+ngki ole ul+mento, Hwaho fiponjo a'amu hopi'nonohino humawo'n+ngkohofoso hof+ko hotitopijo sohonta ikujoho fongki'n+ngkuji hof+ko hwahe wop+ngo fosyohumayo'neso wonyo umo'n+montonoho. Ango fipo a'amuso husilo lohof+kuji ikujoho fongki'n+fijosososo angoso wonyo umo'n+montonoho.

²⁶ Sekwo ole ntohofo, Seten kakoe yokumpohn'nyo kijopahon+ngki towahuno wonyo somo wae yaof+wo'n+ngkino hwasoho. Ose ntohofo. I ose'manji Seten kakoe towahuno wonyo somo wae yamo'nyontentesi kakoe yokumpohn'nyo pipi imo'n+ngkuhwonesohilo.

²⁷ I Seten kako towahuno wonyo wae yaof+ne ngkimo n+fo'mantokuso'manji sekwoe inomokomoyo towahuno wonyo wae yaof+wo'n+ngkohofoso somo t+hwu ufo'mahwoso'no weeofant+feto. O'o sekwoe inomokomoyo huhwa towahuno wonyo somo wae yaofalokwofoso'no nakwo huno ole nayohoho, Sekwo ngkine'no hwasyo hungkuno lalokwofoso.

²⁸ I oseso An+tuwe Towahuno sohwo towahuno wonyo wae yaof+so'no ngkimo n+fo'maso'manji oso s+kuno An+tu wosemokosyohumamonto isoso nto se'mahon+ngki sekwo hiso'no hohujo ikinjaofalokwofoso.

²⁹ Hwe fihwo hwe yokumpohn'nyo sohwoe angomo hufo umo lihwo siwososo simo'mo oso hwe yokumpohn'nyo huhwo sohwi nana kilofasy+hwosi i kako oso angomo somjo kakoe yo'mayoso woma'montonoho.

³⁰ A'amu fihwo kako nje a'amu mmo'nyo'njo yoso sohwo kako nje mango hweho. A'amu nje syoho somne'no n+fo'maso sohwo kako homo somo fon+fonyo imokalofoho.

³¹ Oseso ngko sekumo wasel+imonne'no yohono. Yo'mayo hon+ngkano wonyo so'nji sitofoso'nji An+tu kako wae yaofonefoho. I oso'no a'amu fihwo An+tuwe Towahuno Wop+ngo sohomo sitofoso uloso sohwo oso wonyososo An+tu wae meeofonefoho.

³² A'amu fihwo ngkine'no sitofoso ntososo kako oso wonyo hiso'no An+tu wae yaof+ne jomo ulososo An+tu kako wae weeo'montonoho. I oso'no a'amu fihwo An+tuwe Towahuno sohummne'no sitofoso uloso sohwo oso wonyo hiso An+tu wae meeofonehoho. O'o, wonyo hiso ne'no wawo'montonoho. Olohontajo'nji hwangkunjo'nji ose'nohinofoho. Yo'mayoso An+tuwe Towahuno iwo'n+ngkiso so'no a'amu sitofoso ole lososo Seten+yefoho ose lososo oso wonyo hiso An+tu wae meeofonefoho.

Iyo wonyoso ipisayo ne wonyo unto'n+montonoho.

(Luk 6:43-45)

³³ Ipisayo wonyoso iyo wonyo mta'angofoho. A'amu ipisayo wop+ngo somo uhwon+fijososomansi huno ole umontonoho. Olo iyo wop+ngofoho. A'amu ipisayo wonyo somo uhwon+fijososomansi wolant+feho. Iyo wonyofoho.

³⁴ Sekwo homa mehomi soku sekwo hungkuno wop+ngo pipi l+fitnnehofo. A'amufe hungkunoso yo'mayo simo'mo mnawojo somta'angofoho.

³⁵ Hwe wopingo sohwo kakoe hunomo wopingo'nohino mnawojo so'no kakoe hungkunoso wopingo'nohino hweho. Hwe wonyo sohwo kakoe hunomo huno wonyo mnawojo so'no kakoe hungkunoso wonyo'nohino hweho.

³⁶ Upa'nimno. Nje hungkuno waselimonne'no yohono. Hwangku sohonta sikuno hungkuno ikwolofo'ne somo yo'mayo hungkuno sikiyo wonyo yo'mayo so'no Anitu selohononefoho.

³⁷ Jije hungkuno wopingo'nohino somne'no Anitu hwe wopingo hwasoho kilonefoho. Hungkuno wopingo ane sohwasimo hwe wonyo hwasoho kilonefoho.

A'amuso yo'mayo kengo wonyoangkafo so'no uhwonano limentohofoho.

(Mak 8:11-12; Luk 11:29-32)

³⁸ Oso hohosohonta a'amu honingkano hungkuno lutihwamotofo sohwani a'amu Falisi sohwani Jisasimo ulimentohofi, Hwe Engofo, yo'mayo kengo wonyoangkafo a'amu miy'wo'ningkiyohoho somo uhwonano. Kiko fonetihwaho.

³⁹ Ose ulahoningkofi Jisas ulimento, A'amu olohonta humalofo soku, honingkano wonyo imofi'wo'ningkohofoso yo'mayo wonyoangkafofo netihwayo'ne jomo l'wo'ningkohofoho. Oso'no mosetihwamnehono. O'o, ngko yo'mayo hwe Jouna sohumo Anitu hungkuno uyahoningki l'imojo sohumo i'mofapmentiso oso'nohino wosetihwamonne'no yohono.

⁴⁰ Hohonta Jouna inaniku mikunimposo sohwoe simehomo humentaningki sikuno hufa'u sihune memjao'mentisohoho. Oso pa'nyoso ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni hwaho ajwomo'mo humentani'mo sikuno hufa'u sihune womemjanimo'montonoho.

⁴¹ Anitu kako a'amufe wonyo somjo tohinoso yano ilofiyo'ne sikuno somo a'amu ango Ninifonta'angoso nolikafikui sekwo olohonta humalofo sokumo ole selifitnnefoho. Sekwo sekwoe honingkano wonyo somne'no simeho miwolo'mokiyonjo peho'no imentohofokulo. Ose selifitnnefoho. Hwapingoso a'amu Ninifoso hofiko oso hungkuno Jouna lijwao'mentiso somo upa'nontifi hofikoe honingkano wonyo somne'no simeho iwolo'mokumentohofoho. I olo so'no olohonta hwe fihwo Jounamo yakolo'nnyo sohwo sekwo'njo olopo ko humasoso sekwo sekwoe honingkano wonyomne'no simeho miwolo'mokiyohoho.

⁴² Hwangku a'amufe yahino wonyo somne'no Anitu kako yano ilofi'ne sikuno somo i'mofapihwoso'no oso a'mu yofe engo hwaho mokosyohumayo'nesi kako hwaho mongkihnta'ni mokosyohumamojosi kako nolikafihwosi sekwo olohonta humalofo sokumo ole selonefoho. Sekwo Anitumo miningkeyoso peho'nekulo. Ose selonefoho. Hwapingoso hohonta hwe yofe engo'njo Soulomoun humamojo sohonta oso a'musi kako hwaho ikanopo mta'angosi kako Soulomoun Anituye hungkuno wolontihwano lonto kako sapmentisohoho. I oso'no olohonta hwe nom'ne Soulomounimo yakolo'nnyo sohwo sekwo'nji olopo ko humaso sohumo sekwo kakimo miningkowalokuyohoho.

Towahuno wonyo asomo pe-e'ne hungkunofoho.

(Luk 11:24-26)

⁴³ Towahuno wonyo kako a'amufe simeho mo'mo humamojo sohumo oso ango somta'ni uliko'mahwosi nom'ne hwaho a'amu mohumunyopo usijo'no humayo'ne hafihafe wonyopi t'pehwosi

44 kakoe angu sɪmo'mjo somne'no asomo wapmmontonoho. Asomo nopɪhwosi a'amufe sɪmeho homo somo towahuno nom'ne sohwo anepo uhwonɪngkuhwosi sɪmeho hiso kiho'maso, hintalinyo yo'mayo wae nto yososo wopɪngomo uhwonɪmontonoho.

45 Ose uhwonɪngkuhwosi kako nuhwosi nom'ne towahuno wonyo aho fehohnjo hopi'nono fehohnjo nom'ne mta'ni hufa'uyoso hofɪko hofɪkoe wonyoso sɪmo'mjo sohwoe yakolo'nnyo somo kako utɪmahwosi kakoe angu homo somo humayo'ne upemotawomontonoho. Oseso oso hwe huhwo sohwo sɪmo'mo kakoe wonyo humamojo sohwo kako olohonta wonyo mɪkunɪmposo somo humaho. Oso pa'nyo a'amu olohonta honɪngkano wonyomo humawo'nɪngkohoho somo u'mofapmmontonoho.

Jisasɪye kona'wohi'nji konɪngkwa'wehwosanjiye hungkunofoho.
(Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)

46 Jisas a'amu somo hungkuno ulontanɪngki Jisasɪye kona'wohi'nji hamnɪngkwa'wehwosanji i'mofapontɪfi yoloho'mo lohofapontɪfi Jisasɪ'nji hungkuno wolantane'yɪhwono ulɪmentohofofoho. [

47 Ose ulahonɪngkofi hwe fiho Jisasɪmo ulɪmento, Hnna'wohi'nji hnnɪngkwa'wehwosanji hofɪko yoloho'mo lohofontɪfi kɪko'nji hungkuno wolantɪfe'no yalokwofo.]

48 Ose ulahonɪngki Jisas ulɪmento, Nje na'u tɪhwolo. Nje nɪngkwahwosa tɪhwalo. Ose ulɪmentisofoho.

49 Jisas ose ulonto kakoe inomokomoyo sohwo aho upiyofonto ulɪmento, Uhwonɪmno. Olo nje na'uja, nje nɪngkwahwosa, olohohwa humalofo.

50 A'amu nje Mpohwo ahwomomo humaso sohwoe hungkunomo tɪfi inɪngkawo'nɪngkohofoso nje nɪngkwahwosanji, nje nampohwosanji, na'ujanjoho. Ose ulɪmentisofoho.

13

Jisas ufongoyo fisosomokao'mentiso so'ne hungkuno ulɪmentisofoho.
(Mak 4:1-9; Luk 8:4-8)

1 Oso hohosohonta Jisas angomo nulɪko'manto mempo hohnta'ni humentisofoho. Noswonto kako ayo momɪngo sopo humamentisofoho.

2 Osopo nohumentanɪngki a'amu pi'nɪngo engo uhu'makohonɪngkofi uhwononto Jisas yofayokinopo kotasanto osopo humamentisoso hwe moyo'miso ayo momɪngo sopo loho'mentohofofoho.

3 Oseso Jisas pahnnɪmo hungkuno pi'nɪngoso a'amu somo ulɪmentisofoho.

Ole ulɪmento, Hwe fiho kakoe syohopo ufongoyo fisosomokao'mentisofoho.

4 Fisosomokofahonɪngki ufongoyo fehohnjoso honɪngkanopo pɪwesyahonɪngki yɪhufo sohwa nopontɪfi manɪmentohofofoho.

5 U, ufongoyo fehohnjoso hwaho sojo'njo sopo pɪwahu'mentisofoho. Oso hwaho hiso engo mo'mjo'maho. Oso'no oso ufongoeso komo'no foka'mentisofoho.

6 Oseso mofehi'nyo ulonto ufongoyo pmpongo hwahomo'mo munjilofe'njo yonto yofoho imentisofoho.

7 U, ufongoyo fehohnjoso nantɪpe yongo'njo sopo pɪwesyahonɪngki nantɪpe yongo'njoso komo'no fokofɪkwato lohofonto ufongoyo nontɪmo kingkulo'mentisofoho.

⁸ U, ufongoyo fehohnjo hwaho afofo'njopo pⁱwahu'mentisoso ne wopⁱngo into'nⁱmentisofoho. Ipihayo fehohnjoso pi'nⁱngo engo (*wan hantilet*, 100), ipisayo nom'neso engo we'e (*sikⁱsiti*, 60), nom'ne we'e'nohino (*teti*, 30), ose into'nⁱmentisofoho.

⁹ Jisas ose ulonto ulⁱmento, A'amu haloho'njo hwo'manji haloho upa'nono. Ose ulⁱmentisofoho.

Jisas a'amu somo pahnnⁱmo hungkuno'nohini ulⁱmentisoso hwapⁱngoso olenoho.

(Mak 4:10-12; Luk 8:9-10)

¹⁰ Oseso Jisasiye inomokomoyo sohwa Jisasⁱmo u'mantⁱfi ulⁱmentohofi, Yoholo mujoso pahnnⁱmo hungkuno'nohini peho'no ulalokuno.

¹¹ Ose ulahonⁱngkofi Jisas ulⁱmento, Anⁱtu kako yo'mayo ahwomomjo so'no hiyaso wo'mojoso sekwo sohwasimo nto setⁱhwamentisofoho. I olo a'amu lomne'no Anⁱtu huno muyo'njo uyono ulⁱmentisofoho.

¹² U, hwe fihwo ngkine'no huno engo syafⁱsyoso sohomo ngko huno nom'ne wopⁱngo pi'nⁱngo engo uyⁱmnefoho. I hwe nom'ne sohwo ngkine'no huno mosyafⁱsiyo'njo sohomo ngko huno nom'ne wopⁱngoso muyⁱmnefoho.

¹³ Oso'no pahnnⁱmo hungkuno'nohini ulalokweno. Hofⁱko yo'mayo somo uhwonontⁱfeso hwapⁱngoso yofe mⁱhwofe'njo iwo'nⁱngkohofofoho. Yo'mayo so'no upa'nontⁱfeso neso huno muyofoho.

¹⁴ Hwe Aisaiya sohomo Anⁱtu hungkuno uyahonⁱngki lutⁱhwamojo sohwo kako olo hungkunolo a'amu lomne'no mtⁱ'mokumentisoso ne imo'nalofoho. Kako ole mtⁱ'mokumento, U, sekwo haloho upa'nⁱfijoso sekwo oso hwapⁱngo hiso huno maseyone-hoho.

U, sekwo yo'mayo somo uhwonⁱfijo kofi sekwo yofeso mⁱhwopitnnehofo.

¹⁵ Oso a'amu hiso hofⁱko huno anefoho.

Hofⁱko haloho pijwomokosyohumunⁱmentohofofoho.

Hofⁱko tⁱmo pijjiyo'nnyofoho.

Ose miyo'njo yontⁱfijontentesi ito'no nuhwonⁱngkutnnesohilo.

Hofⁱko haloho mopⁱijwomokosyohumunyo'njo yontⁱfijontentesi nupa'nⁱngkutnnesohilo.

Oseso hofⁱko huno ito'no uyⁱhwonesohilo.

Hofⁱko ikinjaofikuji ngkiyepono pontⁱfijontentesi ngko wopⁱngo umoku'mnesohilo.

Aisaiya ose mtⁱ'mokumentisofoho.

¹⁶ I sekwo soku, sekwo sⁱmonyo fiyⁱmno. Sekwoe tⁱmoso yo'mayomo yofe uhwofⁱwo'nⁱngkohofofoho. Sekwoe halohoso sefojⁱwo'nⁱngkisofoho.

¹⁷ Ngko nehopi waselⁱmonne'no yohono. Hohonta a'amu Anⁱtu ye hungkuno lutⁱhwamotofo sohwanji a'amu nom'ne honⁱngkano wopⁱngo'nohini sohwanji yo'mayo sekwo uhwonⁱwo'nⁱngkohoho somo uhwonano lontⁱfi yontⁱfeso muhwonⁱmmentohofofoho. Yo'mayo sekwo upa'nⁱwo'nⁱngkohoho so'no upo'nano lontⁱfi yontⁱfeso mupa'nⁱmmentohofofoho.

Jisas pahnnⁱmo hungkuno fisosomokao'mentiso so'ne hwapⁱngo lutⁱhwamentisofoho.

(Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)

¹⁸ Sekwo pahnnⁱmo hungkuno fisosomokao'mentiso so'no hwapⁱngoso upa'nⁱmno.

19 A'amuso Anitu a'amumo mokosyohumayo so'no upa'nontifi huno muyoso hofiko ufongoyo honingkanopo piwasyonte pa'nyofoho. Hwe wonyo Seten noponto a'amufe hunomjo Anitu ho'nasyonteso wae yaofiwon'ingkohoho.

20 Ufongoyo hwaho sojo sopo piwasyonteso oso pa'nyoso a'amu kako hungkunomo upa'nonto kako komo'no simeho mo'mo meho'nasyonto simonyo iwo'n'ingkohoho.

21 I oso'no kakoe pmpongo anefoho. O'o, kako we'enepi nolohofontan'ngki a'amu nom'neso Anituye hungkunomo hwotoho wahmmo lososo oso a'amu nolohofontanjo huhwo sohomo tango engo uyahon'ngki kakoe pmpongo ane so'no piwasyiwon'ingkohoho.

22 U, fehohnjo nantipe yongo'njo sopo piwahi'nyoso ole, a'amu Anituye hungkunomo upa'nonteso i, yo'mayo hwahoponjo somne'no huno syafisyonto hamniyoho engo woma'mo lonto yahon'ngki oso hiso Anituye hungkunomo kingkulofiwon'ingkohoho. Oso huhwo sohwo ne ane hweho.

23 Ufongoyo hwaho wop'ingo sopo piwahi'nyoso oso a'amu haloho pento huno ito'no unyosofoho. Oso huhwo sohwo ne into'n'iwon'ingkohoho. Ne hiso ole, fiso pi'n'ingo engo (*wan hantilet*, 100), fiso engo we'e (*sikisiti*, 60), fiso we'e'nohino (*teti*, 30). Ose ulimentisofoho.

Hoja yongo'njo syohopo fokafone pahnnimo hungkunofoho.

24 Jisas pahnnimo hungkuno nom'ne ulimento, Anitu a'amumo mokosyohumayoso olo pa'nyofoho. A'amu fihwo kako uyo wop'ingoso syohopo ho'naofiwon'ingkisofoho.

25 Oso hwe huhwo sohwo kakoe a'amu'nji saho fosyowentan'ngkofi kakoe mango sohwo noponto hoja wonyo yongo'njoso uyo wop'ingo'njo sopo ho'nasyonto womentisofoho.

26 Oso'no uyo wop'ingoso ne unto'nimo lonto yahon'ngki a'amuso uhwon'mentohofoso hoja wonyo yongo'njo nolohofontan'ngki uhwon'mentohofofoho.

27 Uhwonontifi syoho ulohofiyoso syoho kakwoepono nowentifi ulimentohofi, Hwe engofo, kiko uyo wop'ingoso jije syohopo fisosomokao'mentohinofoho. I olo hoja wonyo yongo'njo loso nti'mta'angoto. Pipi yonto fokofalofoho.

28 Ose ulahon'ngkofi ulimento, Mango fihwo olo hiloso imentisofoho. Ose ulahon'ngki syoho ulohofiyoso sohwa ulimentohofi, Oso hoja wonyoso nakwo wae yaofone lakumo'n'ingkohoho.

29 Ose ulohon'ngkahon'ngkofi ulimento, Awonoho. Sekwo hoja wonyoso wae yaop'ijoso uyo wop'ingo so'nji sokapitnnoho.

30 O'o, waweno. Uyo wop'ingo so'nji hoja wonyo so'nji wofokafiyo. Hwangku ne mayo sohonta ngko a'amu syoho hilo'njo somo ulimo. Sekwo hoja wonyo kaki'no mihwofikupmno. Oso fosyo engoso toho nyo'nefoho. I, uyo wop'ingo neso nje angomo mehu'meehumno. Ose ulimentisofoho.

Iyo'ne pahnnimo hungkunofoho.

(*Mak 4:30-32; Luk 13:18-19*)

31-32 Ose ulonto pahnnimo hungkuno nom'ne ulimento, Anitu a'amumo mokosyohumayoso olo pa'nyofoho. Iyo fiso kakoe yofe *masitet*. Kakoe neso nom'ne iyo ipisayo pa'nyo'maho. O'o, nihu'no we'efoho. Hwe fihwo oso we'e hiso kakoe syohopo hulahan'ngki engo imo'nonto nom'ne iyo syoho

soponjo somo yakolonoho. Engo imo'n'ngkahon'ngki y+hufoso nopont'ifi kakoe pamo sopo hofi:koe aifo syont'ifi osopo kehumawo'n'ngkohofofoho.

*Yis' i'ne pahnn'imo hungkunofoho.
(Luk 13:20-21)*

³³ Ose ulonto Jisas pahnn'imo hungkuno nom'ne ul'imento, An'itu a'amumo mokosyohumayoso oso yis pa'nyofoho. U, a'mu fisi kako wosopayo *polowa*'nji oso wosopayo *polowa* homo somo engo imokiyo'ne hwanmo pa'nyo kakoe yofe yis, oso'nji iwolo'mokososo oso *polowa* hiso engo umo'n'montonoho.

*Jisas pahnn'imo hungkuno'nohini ul'imentisofoho.
(Mak 4:33-34)*

³⁴ Jisas yo'mayo yo'mayo so'no pahnn'imo hungkuno'nohini a'amu pi'n'ingo engo somo ul'imentisofoho. Kako yoloho'nji ul'imentiso'maho. O'lo, kako pahnn'imo hungkuno'nohino ul'imentisofoho.

³⁵ Hwap'ingoso ole, hwe fihumo An'itu hungkuno uyahon'ngki lutihwamojo sohwo hohonta hungkuno mti'mokumentisoso oso hohosohonta ne imo'n'imentisofoho. Hungkuno ole, Ngko a'amu somo hungkuno ul'imo li'mo pahnn'imo hungkuno ul'imo. Yo'mayo hwaho songo imo'n'imentiso mta'ango hiyaso mokosyohumayo so'no ngko wol'ijwao'mne'no yohono.

Ose mti'mokumentisofoho.

Hoja yongo'njo fokafo'ne pahnn'imo hungkuno hwap'ingofoho.

³⁶ Oseso Jisas a'amu pi'n'ingo engo somo nul'iko'manto angomno humentisofoho. Kakoe inomokomoyo sohwa kakimo nu'mant'ifi ul'imentohofi, Oso pahnn'imo hungkuno hoja yongo'njo syohoponjo so'no yolohoso fonaso.

³⁷ Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'imento, Hwe kako uyo wop'ingo fiso-somokafo sohwo A'amufe Hwomu hwo'nyoho.

³⁸ Syohoso oso olo hwaho humalohwone lophonoho. Uyo wop'ingoso oso hwe moya'miso An'tuye a'amu nefoho. Oso hoja wonyo yongo'njo pa'nyoso Seten'ye a'amufoho.

³⁹ Oso hwe wonyo mango sohwo hoja wonyo uyo mof'wo'n'ngkiso sohwo Seten'yoho. Si:kuno wosopayo mayo sohonta olo hwaho lophonjo si:kuno moi'wo imo'noso sohonta oso a'amu syoho ulohofiyi sohwa a'amu ahwomomjofoho.

⁴⁰ U, hofi:ko hoja wonyoso nom'hwof'ij'kuji tohomo ho'nayopitnnefoho. Oso pa'nyoso hwangku si:kuno moi'wo imo'noso sohonta imo'nonefoho.

⁴¹ Ou, A'amufe Hwomu sohwo'ni nje ahwomomjo a'amu syoho ulohofiyi somo uhwojahon'i'mo hofi:ko olo hwaho lophonjo a'amu nom'ne somo wonyo imokuwo'n'ngkohoho so'nji a'amu hon'ngkano wonyo'njo somo nom'hu'mokukuji

⁴² toho engo nont'imo noho'naopitnnefoho. A'amu wonyoso tohomo nohumaf'ikuji tohino engo umn'ngkuhwoso'no humotaho engo li'kuji hofi:koe mango toho lo'n'fitnnefoho.

⁴³ Oso hohosohonta An'tuye a'amuso hofi:ko An'itu'njopo nohumaf'ikuji mofehi'nyo liso hopa imo'n'fitnnefoho. Jisas ose ulonto ul'imento, A'amu haloho'njo hwo'manji kako upa'nono. Ose ul'imentisofoho.

A'amu hamniyoho engo hwaho mta'ni ti'pemayo'ne pahnn'imo hungkuno-foho.

44 Anitu a'amumo mokosyohumayoso olo pa'nyofoho. Hwe fihwo nom'ne sohwoe hwahopo nohumanto hamniyoho ipofoyo'nyofoho. Wonyoangkafo hi'njosojopijisyahumentohofoso uhwononto simonyo yonto apa'no hiyaso ekojisyahumentisofoho. Ekojisasyonto kakoe ho'yango hwahoyomayoso nom'ne somo uyahonngki oso hiso'no hamniyoho uyahonngkofi kako hamniyoho hiso'nji oso hwahoyomayoso ipofonjoso'nyofoho mpe imentisofoho.

Nikuyoho wopingo hwofilo'nnyo'ne pahnnimo hungkunofoho.

45 Hungkuno nom'ne ole, Anitu a'amumo mokosyohumayoso olo pa'nyofoho. Hwe fihwo kako nikuyoho wopingo'ne syoho imojo hweho. Kako nikuyoho wonyoangkafo'nohinoso wotipema'mo lonto imojo hweho.

46 Oso hwe huhwo sohwo nikuyoho nom'ne somo hwofilo'nnyo sohomo uhwononto mpe uyimo limentisofoho. Oseso kakoe ho'yango yo'mayoso nom'ne somo uyonto oso homo somta'ni hamniyoho nomanto nikuyoho hwofilo'nnyo somo mpo'mentisofoho.

Inaniku ho'yo'ne pahnnimo hungkunofoho.

47 Hungkuno nom'ne ole, Anitu a'amumo mokosyohumayoso olo pa'nyofoho. A'amu inaniku ho'yo mijo ayomo motaswontifeso yo'mayo yo'mayo inaniku pasyiwonngkohofoho.

48 Ho'yo mangonepo yonto a'amuso hofiko hojiyopono ifohusimpemotawentifi osopo nohumantifi hojiyopo ifafontifi inaniku wopingoso iku'yopo nomeho'nasyontifi inaniku wonyoso ni'hu'nahone wae yaofiwo'nngkohofoho. Ose ulonto ulimento,

49 Olo hwahoyomayoso imo'noso sohonta oso hopya ifitnnefoho. A'amu ahwomomjoso nopikuji a'amu wonyoso a'amu wopingonjoso'nyofoho lopo humalofo osomo wae yaopitnnefoho.

50 Hofiko nomafikuji tohomo ho'nayopitnnefoho. Oso a'amu wonyoso tohomo nohumafikuji humotahoyomayoso engo likuji tohino engo umnngkuhwoso'no hofikoe mango toho lo'nefitnnefoho. Ose ulimentisofoho.

Ho'yango songo'nji yofoho'ntne hungkunofoho.

51 Oso hungkuno moi'wo lonto inomokomoyo sohwo ulohonmento, Yo'mayo hungkuno seloheso hwapingoso huno ito'no laseyohoho. Ose ulahonngki ulimentohofi, Eno. Huno nayohoho.

52 Ose ulahonngkofi ulimento, Huno ito'no seisoso'no a'amu honngkano hungkuno luti'hwawo'nngkiso sohwo kako nje inomokomoyo imo'noso'manji oso hwe huhwo sohwo ango engo kakwo'yohwo pa'nyo hweho. Kako kakoe ho'yango ango mta'ni yo'mayo songo'nji yofoho'nji womotoswapmtonohoho. Honngkano hungkuno wopingo so'nji nje hungkuno songo so'nji huno uyohoho.

A'amu Nasaletiso Jisasimo hohujo ikinjimo'mentohofoho.

(Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)

53 Jisas oso pahnnimo hungkunoso moi'wo ulonto kako oso ango sopo uliko'ma'mentisofoho.

54 Nuliko'manto kako kakoe ango hwapingopono umentisofoho. Osopo nowonto hofikoe tajo angomo Anituye hungkuno luti'hwahonngki a'amuso nupa'nontifi yomo yontifi limentohofi, Kakoe huno hwapingonjoso'nyofoho loso kakoe yokumpohn'nyo yo'mayo wonyoangkafo a'amu miyiwonngkiyohoho umokiyone'ne loso nti'mta'ni ma'masoto.

⁵⁵ U, olo hwe lohwo sohwo kako ango molimojo sohwoe hwomuhwolaho. Kakoe kona'wohisi Maliyataho. Ou, Jem+s, Jousep, Saimoun, Jutas oso homningkwa'wehwo sohwaloho.

⁵⁶ Ou, kakoe nampohwosa nakwo'nji humalofo. I oso yo'mayo hopi'nonohino loso nti'mta'ni ma'masoto.

⁵⁷ Hofiko ose lonti'fi kakine'no simeho wonyo umo'n+imentisofoho. I oso'no Jisas ulimeto, A'amumo Anitu hungkuno uyahonngki limojo sohwo ango kengo hopi'nonohinopo kakoe yofe engo ho'nomawo'n+ingkohofofoho. I kakoe ango neso yofe ane hweho. Ose ulimentisofoho.

⁵⁸ Oseso Jisas oso ango hopo sopo a'amumne'no yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n+ingkiyohofoso pi'n+ngo imentiso'maho. O'o, hwap+ngoso hofiko simeho hi'ntnono muyo'nefoho.

14

Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo poyo imo'n+imentisofoho.

(Mak 6:14-29; Luk 3:19-20; 9:7-9)

¹ Hohosohonta hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo Helout osohwo yo'mayo Jisas imentiso so'no upa'n+imentisofoho.

² Nupa'nonto kakoe syoho ulohofiyi sohwo ulimeto, Olo hwe lohwo sohwo Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo hweho. Kako poyo imo'n+imentiso sohwo apa'no songo lika'mentisofoho. Oso'no yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n+ingkiyohofoso kako iwo'n+ngkiso so'ne yokumpohn'nyo i'mofapmmentisofoho. Ose ulimentisofoho.

³ Helout kako oso hunoso peho'no syaf+hu'mentisoto. Hwap+ngoso Helout kako Jounimo impo'angomo muhumajonto ahwomo nano kilofahumentisofoho. Helout Jounimo impo'angomo peho'ne muhumati'mentisoto. Hwap+ngoso kola'wehwoe Filip+ye ape Heloutiyasi'mne'nefoho.

⁴ Hohonta Joun Heloutimo ulimeto, Kiko olo ape mahino loso hopo'maho. O'o, oso hon+ngkano pisakino'njofoho. Ose uli'wo'n+imentisofoho.

⁵ Ose ulahonngki Helout Jounimo wofonjahumo lonto yonteso kako a'amumne'no iyoho unimojo hweho. Hwap+ngoso a'amuso Joun+mne'no ole syaf+hu'mentohofi, Joun sohomo Anitu hungkuno uyahonngki luti'hwamojo hweho. Ose limentohofofoho.

⁶ Sikuno nom'nehwi Helout kona'wohi aswo ma'mentiso sikuno somne'no huno syaf+siyo'ne a'amu pi'n+ngo engo so'nji Helouti'nji uhu'mokahonngkofi Heloutiyasi+ye mu kako a'amu somne'no simonyo yahanngki Helout simeho wop+ngo umo'n+imentisofoho.

⁷ Simeho wop+ngo umo'nyo so'no kako a'mu simo ulimeto, Yokintahopone'no wakilimo. Ou, kiko ngkimo yo'mayo so'no ntisoso wokijapmmnono.

⁸ Ose ulahonngki a'mu simo kona'wohi huno uy+mentisoso a'mu hisi Heloutimo ulimeto, Kiko Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwoe mnokino noswanopo y+wojwosalokumpehoji ntape.

⁹ Ose ulahonngki Helout kakoe simeho tango umentisofoho. I oso'no a'amu hopi'nonohino nje hungkuno yokintahopone so'no upa'n+ingkohofoso'no syaf+syonto ulimeto, Oso a'musi nto lisofoho. Noho fiy+mmo.

10 Ose ulahon'ingki a'amu syoho ulohofiyi sohwa impo'angomo nos-wont'ifi Jouniye ti'wango iwofito'mentohofofoho.

11 Oseso Jouniye mnokinoso noswanopo iwojwosalokumpent'ifi a'mu sijo simo nuyahon'ingkofi nomotawento kona'wohimo uy'mentisofoho.

12 Oseso Joun kakoe inomokomoyo sohwa kakoe pijafoso nomant'ifi ijopijisyasyont'ifi Jisas'iyepono nowent'ifi Joun ne'no ul'mentohofofoho.

Jisas a'amu 'faifausen' (5000) sohwaro wopayo umentisofoho.

(Mak 6:32-44; Luk 9:10-17; Joun 6:1-15)

13 Jisas kako Jouniye hungkunoso upa'nonto oso ango hopo sopo nul'iko'manto yofayokino manto hwaho a'amu anepono kako'nohino umentisofoho. A'amuso Jisas osopo humaho upa'nont'ifi hof'ikoe ango sopo nul'iko'mant'ifi Jisas womentiso somo hof'iko hwakano womentohofofoho.

14 Jisas kakoe yofayokino ifohohosasyonto uhwon'imentisoso hwe moy'a'mi pi'n'ingo engo somo uhwononto hitoho ulofahon'ingki hof'ikoe a'amu mnokino'njo somo wop'ingo umokumentisofoho.

15 Oso hohosohonta sikuno'nji kakoe inomokomoyo sohwa nopont'ifi ul'imentohofi, Olo hwaho hopo lopo sopo a'amu anepono. Mofehi'nyo moi'wonoho. K'iko olo hwe hwoya'mi lomo filuhwajo. Hof'iko nukuji wosopayo mpe uy'ife.

16 Ose ulahon'ingkofi Jisas ul'imento, Peho'no ufitnehofu. Sekwo huh-wasi wosopayo uy'mno.

17 Ose ulahon'ingki ul'imentohofi, Nakwo wopayo ane hwona'nyoho. O'lo, wopayo aho fehohnjo hopi'nonohino'nji inan'iku hufa'u'nji oso'nohino weho.

18 Ose ulahon'ingkofi ul'imento, Ngkiyepono wopayoso motapmno.

19 Ose ulonto a'amu somo ul'imento, Sekwo hoja lopo fosyohumamno. Ose ulonto oso wosopayo aho fehohnjo hopi'nohino so'nji inan'iku hufa'u'nji nomanto kako ahwomomo t'imo uhwontohumanto An'tumo isamoyoka ul'imentisofoho. Isamoyoka nto ulonto kako wopayo hiso kut'ukujo lohofonto kakoe inomokomoyo sohwaro nuyahon'ingki hof'iko a'amu somo uy'mentohofofoho.

20 A'amu hopi'nonohinoso wopayo hiso moi'wo nont'ifi simeho uhnn'ngkahon'ingki hof'iko wosopayo nul'ifonao'mentohofoso nuhu'mokont'ifi sohwo ho'yo aho hopi'nono s'ife mta'ni hufa'u' mohu'memeehomentohofofoho.

21 Oso hwe oso wosopayo n'imentohofu sohwa *faifausen* (5000) hwafoho. Moya'mi mehomiso atofu majofoho.

Jisas kako mijopo hano umentisofoho.

(Mak 6:45-52; Joun 6:15-21)

22 Jisas kakoe inomokomoyo sohwaro ul'imento, Sekwo yofayokino nomaf'ikuji oso hwaho nongkihnta'ni sekwo s'imo'mo mpan'mno. Ose ulonto a'amu nom'ne somo hof'ikoe ango pone'no luhwat'imentisofoho.

23 Nol'ihwajonto ngko'nohini humahm'mo Mpohumo jomo ul'mo lonto hwof'iki'nyo we'e s'opono kotas'imentisofoho. Sikuno'nji kako'nohini hwof'iki'nyo sopo humamentisofoho.

24 Hohosohonta yofayokino mijo ajwo nompo nowahon'ingki ifofo yonto mijo engo ikwato lohofonto yofayokinomo ilokilojo mjoloho'mmentisofoho.

²⁵ Iyoho wolongkonimonto yahonjoso'nji Jisas mijo yokintahopo hano wento inomokomoyo sohwa u'ma'mentisofoho.

²⁶ Nowentaningi inomokomoyo sohwa nuhwonontifi iyoho uningkahonngki limentohofi, Mewosofoho. Ose lontifi iyoho yontifi youwo ulimentohofoho.

²⁷ Oseso Jisas hofikimo komo'no joho ulimento, Sekwo yokumpohn'nyo hmmo'nimno. Ngkonoho. Sekwo iyoho ikutoho.

²⁸ Ose ulahonngki Pita ulimento, Hwe Engofo, Kiko Jisas ki'manji ngkimo ole njo, Mijopo likofafohoji ngkiyepono fiye. Ose njo.

²⁹ Ose ulahonngki Jisas ulimento, Oyomo. Ose ulahonngki Pita yofayokinomo nuliko'manto mijo yokintahopo Jisasimo u'ma'mo lonto umentisofoho.

³⁰ Nowento ifofo somo nuhwononto iyoho uningkahonngki kako mijo womihulo'mto imentisofoho. Oso'no Pita Jisasimo joho ulimento, Hwe Engofo, nifo'maho.

³¹ Ose ulahonngki Jisas komo'no Pitamo aho umakonto ulimento, Pita, jije simo hi'ntnnonohinoso we'e'njo hwosoho. Kiko ngko hopolikeno eso peho'no hnnngkino.

³² Ose ulonto siko yofayokinomo kotosahonngki ifofo moi'wo imo'nimentisofoho.

³³ Oseso a'amu yofayokinomo humohumantohoho sohwa nuhwonontifi hwomtame ulohofontifi ulimentohofi, Kiko Anituye Hwomu Ne hwosoho. Ose ulimentohofoho.

*Jisas a'amu Ngkenesalet mnokino'njo somo wop'ngo umokumentisofoho.
(Mak 6:53-56)*

³⁴ Hofiko mijopo nowakentifi Ngkenesalet nongkihnta'ni ifohohosahumentohofoho.

³⁵ Oso a'amu hopo soponta'angoso hofiko yofe uhwofontifi limentohofi, Jisas+yoho. Ose lontifi anga hofiko'njo mofone sponjo a'amu mnokino'njo somne'no joho ulimentohofoso hofiko a'amu mnokino'njo somo kakiyepono itokwapmentohofoho.

³⁶ Itokwapontifi Jisasimo ulimentohofi, Hwe Engofo, nakwo jije manji'mofomo aho wokupm'mokano. Ose ulontifi hofiko kakoe manji'mofomo aho upm'mokumentohofoso hofikoe mnokino moi'wo imo'nimentisofoho.

15

*Anituye yahinoso yahino hohontajo somo yakolonoho.
(Mak 7:1-13)*

¹ Oso hohosohonta a'amu Falisi sohwanji a'amu honngkano hungkuno luthwamotofu sohwanji hofiko Jelusalem uliko'mantifi hofiko Jisas+yepono pmentohofoho.

² Nu'mantifi ulimentohofi, Jije inomokomoyo lohwa nakwo neyakwosafe yahino somo minngkayo'njo peho'no yalokwofo. Hofiko wosopayo wonantifeso hofiko aho mijo ito'no miyatiku'nyofoho.

³ Ose ulahonngkofi Jisas ulimento, I sekwo sekwoe yahinomnolini inngkayo'ne Anituye hungkunomo hwotoho peho'no feelokwofo.

4 Anitu ole limento, Kiko jije mpohwo na'umo tifi fin'ngkayo. U, a'amu fihwo kako hungkuno wonyo kan'ngkwowho kona'wohimo uloso osohwo kako poyo wape'nono. Anitu ose limentisofoho.

5 I sekwo ole liwo'n'ngkohoho, Hwe fihwo kako hamniyoho hi'njo sohwo kan'ngkwowho kona'wohimo ufo'mayo so'no, i kako sikimo ulimontonoho. Ngko hamniyoho yo'mayoso wosejapmmonji ko yoheso ngko ole nto l'malefoho. Ngko Anitumo uyimne'no yohono. Ose lososo kako kan'ngkwowho ya'umo mufo'manehoho. Ose liwo'n'ngkohofihwasoho.

6 Oso'no sekwo oso yahino homo somo in'ngkawowo'n'ngkohoho so'no sekwo Anituye hungkunomo hwotoho fewo'n'ngkohofihwasoho.

7 Sekwo a'amu mango'nohino hwasoho. Hohonta hwe Aisaiya sekumne'no hungkuno nehopi l'mentisofoho. Ole nalimento,

8 Olo a'amu loso hofiko hofikoe mango mta'ni nje yofe ho'nonimawo'n'ngkohofofoho.

I, hofikoe simehoso ngkimo mantape'njo iwo'n'ngkohofofoho.

9 Hofiko a'amu hwahoponjo sofe hunoso nomantifi Anitu mta'angofoho lontifi a'amu somo lut'hwawo'n'ngkohofofoho.

Oso'no hofiko ngkimo wonyopi jomo ntiwo'n'ngkohofofoho.

Aisaiya ose limentisofoho.

Yo'mayo a'amufe hon'ngkano wonyo imokiyo'ne hungkunofoho.

(Mak 7:14-23)

10 Jisas hwe moya'mimo ngkiyepono wapi'fento joho ul'mentisofoho. Nopahon'ngkofi ul'mento, Sekwo ito'no nipa'n'ngkuji huno fisya'fihupmno.

11 Yo'mayo jije mangomo johufase'mofososo oso jije hon'ngkanomo wonyo imo'nnyo'ne'maho. O'o, yo'mayo jije mango mta'ni lisoso oso jije hon'ngkanomo wonyo imokiyo'nefoho.

12 Ose ulahon'ngki kakoe inomokomoyo sohwa Jisasimo nu'mantifi ul'mentohofi, Oso hungkuno lohinoso a'amu Falisi sohwa nupa'nontifi simeho wonyo umo'n'ngkohoho. Oso hiso'no kiko huno lakiyohoho.

13 Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'mento, Yo'mayo ipisayo uyo'neso nje Mpo-hwo ahwomomo humaso sohwo kako mahulinyoso siki fokafoso somo Mphowo kako pmpongo hi'nji wae yaofonefoho.

14 Sekwo a'amu Falisi sohwanne'no uhwontohumamno. Hofikoe syohofoho. Hofiko t'mpi'nyo hwafoho. A'amu t'mpi'nyo huhwo sohwa nom'ne a'amu t'mpi'nyo somo hon'ngkano iput'hwawo'n'ngkohofihwafoho. Hwe t'mpi'nyo sohwo nom'ne t'mpi'nyo sohumo hon'ngkano iput'hwawo'nyo oso hwa'u pi'n'momo wopi'wesyanyiyoho.

15 Ose ulahon'ngki Pita ul'mento, Oso pahnnimo hungkuno nto lohinoso yoloho fonaso.

16 Ose ulahon'ngki Jisas ul'mento, Sekwo hoku huno ane kulaho.

17 Ihwoni, yo'mayo hopi'nono mangomo josyohumawo'n'ngkiso oso hiso simehomo wowo'n'ngkohoho. Simeho mta'angoso monje noswaponto i'ango pi'n'momo wowo'n'ngkohoho.

18 I, yo'mayo mango mta'ni swapiwo'n'ngkisoso a'amufe huno mta'ni swapiwo'n'ngkohoho. Oso hiso a'amufe hon'ngkano wonyo imo'n'wo'n'ngkohoho.

19 Yo'mayo huno mta'ni swaponteso ole, huno wonyo syafisiyo, a'amumo fonjasiyo, nom'ne hwafe ape hufo iyo, ape sikinjomo wonyo ulohofu, yo'mayoso hufo iyo, hwasyo hungkunojo, sitofo hungkunojo,

20 oso yo'mayo hiso a'amufe hon'ngkano wonyo imokiyo'nefoho. Ou, a'amu fihwo kako kakoe aho mijo miyatiku'nyo'njo ilohofihwosi wosopayo nososo oso hiso kakoe hon'ngkano wonyo mmokonehoho. Ose ul'imentisofoho.

A'mu Kenannta'angosi Jisasimo simeho hi'ntnnono nehopi uy'imentisofoho.

(Mak 7:24-30)

21 Oseso Jisas oso ango hopo sopo nuliko'manto nom'ne hwaho pone hufa'u Taiya'nji Saitoun'nji osopono umentisofoho.

22 A'mu temtitofo kengosi hwaho Kenannta'ango noponto Jisasimo nu'manto joho ul'imento, U, Hwe Engofo, kiko Ntefitiye imu hwosoho. Kiko ngkine'no hitoho wakilofono. Towahuno wonyo sohwo nje mumo humaho. Ni'hu'no wonyo ulohofalofoho.

23 Ose ulahon'ngki Jisas kako oso a'mu siye hungkunomo asomo mujo'njo imentisofoho. Oseso kakoe inomokomoyo sohwa Jisasimo nu'mantifi ul'imentohofi, Olo a'mu losi kako joho lonto lonto tifi kin'ngkopalofoho. Kiko asomo filihwajo.

24 Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'imento, A'amu Isilaeliso hon'ngkano'no tipeelokwofo. Oso a'amu somne'no Anitu lonuhwojahon'ngki pmmentohe hwo'nyoho. A'musi kako a'amu Isilael mta'angi'maho. Kako temtitofo kengiyoho.

25 Ose ulahon'ngki a'musi kako noponto Jisasi'njo ne lopo hwomtame ulohofonto ul'imento, Hwe Engofo, kiko ngkimo nifo'maho.

26 Ose ulahon'ngki Jisas a'amu Isilael so'ntnno a'amu temtitofo kengo so'ntnno pahnnimo hungkuno ul'imento, U, nakwo mehomife wosopayo mehwasi siwojomomo woho'nimofantantaho. O'o, awonoho. Oso wonyofoho.

27 Ose ulahon'ngki a'musi syafihu'mento, Ngko a'amu Isilaelin'maho. O'o, siwojo pa'nyi'nyoho. Ose syafisyonto ul'imento, Hwe Engofo, kiko nehopi lohino. I siwojoso hofiko ilifiso hofekwo'yohwosa wosopayo nonontifi hu'mumokwojahon'ngkofi niwo'ningkohofoho.

28 Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, U, a'mu losiyo, jje simeho hi'ntnnohinoso engo'njo kiyoho. Kiko peho'no kumo'noso oso kiko wotipema'monnoho. Ose ulahon'ngki oso hohosohonta oso a'mu siye mu wopingo imo'nimentisofoho.

Jisas a'amu mnokino'njo somo wopingo umokumentisofoho.

29 Jisas oso ango hopo sopo nuliko'manto Mijo Ayo Ngkalili mom'ngo mofone sopo nowento hwofiki'nyo we'e sopo nosonto osopo humamenti-sofoho.

30 Nohumentan'ngki hwe hwoya'mi pi'n'ngoso nu'mantifi a'amu sife wonyo'njo so'nji a'amu t'ampi'nyo so'nji yokino kokato'nnyo so'nji a'amu mampi'nyo so'nji wonyo'wonyo mnokino'njo so'nji oso pi'n'ngo engo somo Jisasiye sifi'ki'nyo'mo uhumat'imentohofofoho. Uhumojahon'ngkofi Jisas wopingo umokumentisofoho.

31 Oseso a'amuso uhwon'imentohofoso a'amu mampi'nyoso hungkuno ni'hu'no ito'no lahon'ngkofi a'amu yokino kokato'nnyo'njoso wopingo imo'ningkahon'ngkofi, a'amu sife wonyo'njoso hano uhwan'ngkofi

a'amu tĩmpĩnyoso tĩmo honĩngkahonĩngkofi osomo uhwonontĩfi pisopisaho mjalĩmĩwentĩfi hofĩko Isĩlaelĩfe Anĩtu kakoe yofe ho'noma loho'mentohofofoho.

Jisas a'amu 'foua tausen' (4000) sohwaro wosopayo uyĩmentisofoho.
(Mak 8:1-10)

³² Jisas kakoe inomokomoyo sohwaro joho ulonto ulĩmento, Ngko olo hwe hwoya'mi lomne'no hitoho ntokwoho. Sĩkuno hufa'u sĩhune ngko'nji humantohofofoho. Hofĩko wosopayo anefoho. Mijoho'nohinofoho. Ngko lĩhwatĩme'manji u, hofĩko honĩngkanopo tĩmo sĩkuno'no ikuji nopĩwahupitnnoho.

³³ Ose ulahonĩngki kakoe inomokomoyo sohwa ulĩmentohofi, Olo hwaho lopo a'amu mohumunyoponoho. Nakwo olo a'amu pi'nĩngo engo somne'no wosopayo ntĩ'mta'ni manehwono.

³⁴ Ose ulahonĩngkofi Jisas ulĩmento, Sekwo wopayo alale weho. Ose ulahonĩngki ulĩmentohofi, Nakwoe wosopayoso aho fehohnta'ni hopi'nono fehohnta'ni hufa'uyoho. Oso'nji inanĩku we'eso anga'no anga'nohinoho.

³⁵ Ose ulahonĩngkofi Jisas hwe moya'mi somo ulĩmento, Sekwo hwaho lopo fosyohumanno.

³⁶ Ose ulonto kako wopayo aho fehohnjo hopi'nono fehohnta'ni hufa'uyo oso'nji inanĩku'nji nomantĩ Anĩtumo isamoyoka ulonto wopayoso kutĩkujo lohofonto kakoe inomokomoyo sohwaro uyĩmentisofoho. Nomantĩfi oso hwe moya'mi somo uyĩmentohofofoho.

³⁷ A'amuso wopayo nontĩfi sĩmeho uhnnĩngkahonĩngki nulĩfee'mentohofoso mĩhu'mokumentohofofoho. Nomĩhu'mokontĩfi ho'yo aho fehohnjo hopi'nonohino fehohnta'ni hufa'u mehu'memeehumentohofofoho.

³⁸ Hwe sohwa oso wosopayo nĩmentohofoso *foua tausen* (4000) hwafoho. Oseso moya'mi mehomi so'no hofĩko atofu malĩmentohofofoho.

³⁹ Jisas oso hwe moya'mi somo noluhwajonto yofayokinomo nokotasontĩfi hwaho Makatan nongkihnta'ni wako'mentohofofoho.

16

Yo'mayo kengo wonyoangafu a'amu miyĩwo'nĩngkiyohofu somo uhwonano lĩmentohofofoho.

(Mak 8:11-13; Luk 12:54-56)

¹ A'amu Falisi sohwanji Satĩyusi sohwanji Jisasĩmo u'mantĩfi Jisasĩmo yamofu ulohofano lontĩfi ulĩmentohofi, Yo'mayo kengo wonyoangafu a'amu miyĩwo'nĩngki yohofoso fonetĩhwaho.

² Ose ulahonĩngkofi Jisas ulĩmento, Mofehi'nyo wonĩngku'nĩmonto yahonĩngki ole lĩwo'nĩngkohofi, Ahwomo honĩjwo imo'nĩngkisoso mo'nĩngka jefu umontonoho. Ose lĩwo'nĩngkohofofoho.

³ Imĩngo'nji sekwo himo sĩkwo'mno'nji ahwomo honĩyo'nohinomo uhwonontĩfi ole lĩwo'nĩngkohofi, Ifoyo wahu'montonoho lĩwo'nĩngkohofofoho. Sekwo ahwomomo uhwonontĩfi ifoyo yo'mayoso huno seyĩwo'nĩngkisofoho. I oso'no yo'mayo olohntajo imo'nalokunjoso Anĩtu uhwasopo'mentiso sohwo sekuye pono uhwatĩmentiso sohomo uhwonontĩfeso yofe mĩhwofe'njo yalokwofo.

⁴ A'amu olohonta humalofo soku honingkano wonyo'njo kuyoho. Sekwo ngkine'no yo'mayo wonyoangkafo somo uhwonano ntontifi lontantokwofo. Ose ko ntiwo'n'ingkohofoso ngko oso hiso mutihwamonnehono. O'o, Jouna hohonta humamojo sohwo uloho'mentiso hopaso oso'nohini woseti'hwamonnoho. Ose ulonto Jisas hofikimo nuliko'manto umentisofoho.

A'amu Falisi sohwanji Satiyusi sohwanjiye sa'ne hungkunofoho.
(Mak 8:14-21)

⁵ Jisasiye inomokomoyo sohwa mijo nongkihnta'ni i'mofawentifi wopayo motayo so'no in'ingo mo'mentohoho so'no uhwon'ingkahon'ingkofi

⁶ Jisas pahnnimo hungkuno ulim'ento, Upa'nimno. Sekwo a'amu Falisi sohwanji Satiyusi sohwanjiye yahino somne'no i'waho fiyimno. Ito'no uhwontohumamno.

⁷ Ose nupa'nontifi inomokomoyo sohwa ole hnnimentohofi, Nakwo wopayo momotape'njo ihwone so'no lohoho.

⁸ Ose hnnimentohoho so'no Jisas huno uyahon'ngki hofikimo ulohonim'ento, Wopayo umofonyo iyo so'no peho'no hnnalokwofo. Sekwo ngkimo sim'eho hi'ntnnono mantape'njo peho'no iwo'n'ingkohofihwasilo.

⁹ Huno ne'no maseyoho liyohoho. Ngko a'amu *faif tausen* (5000) sohwanne'no wopayo aho fehohnjo hopi'nonohino somo kutikujo ulohohmale so'no in'ingo laseyohoho. Sohwo ho'yo alale hu'meemmalofoto

¹⁰ I nom'ne sikuno somo wopayo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uoyoso hwe *foua tausen* (4000) sohwannekofa. Osohonta ho'yo alale hu'meemmalofoto.

¹¹ Ngko wosopayo so'no masejo'njo yalokwe so'no huno maseyo'njo peho'neto. O'o, a'amu Falisi sohwanji Satiyusi sohwanjiye wopayo sa somne'no i'waho fiyimno.

¹² Ose ulahon'ngki inomokomoyo sohwa hofiko huno ito'no syafihu'mentohofofoho. Jisas wosopayo so'no hungkuno mujo'njo imentisofoho. O'o, a'amu Falisi sohwanji Satiyusi sohwanjiye hungkuno kokato'nnyo luti'hwawo'n'ingkohoho so'no i'waho fiyimno ulim'entisofoho.

Pita Jisasimne'no ulim'ento, Kiko Kilais Anitu kuhwosop'mentiso hwosoho.

(Mak 8:27-30; Luk 9:18-21; Joun 6:67-71)

¹³ Jisas kako ango Sisaliya Filipai osopono wento kakoe inomokomoyo sohwaso ulim'ento, A'amuso nohumantifi A'amufe Hwomu sohune'no pehofo mjolim'walokwofo.

¹⁴ Ose ulohon'ingkahon'ngki ulim'entohofi, A'amu fehohnjo ole lalokwofo, Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwalikeno. A'amu nom'ne fehohnjo ole lalokwofo, Ilaijatikeno. Nom'nihwa ole lalokwofi, Jelemai'yatikeno. Nom'ne a'amumo Anitu hungkuno uyahon'ngki limojo sohwalikeno. Ose mjolim'walokwofo.

¹⁵ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulim'ento, Sekwo sohwaso ngkine'no pehofo ntiwo'n'ingkohofihwasilo.

¹⁶ Ose ulohon'ingkahon'ngki Saimoun Pita ulim'ento, Kiko Kilais Anitu kuhwosop'mentiso hwosoho. Anitu songo humaso sohwoe Hwomu Ne hwosoho.

¹⁷ Ose ulahon'ngki Jisas ulim'ento, Saimoun Jouniye hwomu sohwaso, kiko simonyo uyimnono. Ou, olo hilo so'no a'amu hwahoponjo fihwo

mokitihwaho yohoho. O'o, awonoho. Olo hungkuno ntohino loso nje Mpohwo ahwomomo humaso sohwo kitihwahoho.

18 Oso'no wakilimo. Kiko Pita * kiyoho. Oso engkwosaho huhwo sohwo'ni hopo sopo ngko nje ango wamolinnoho. Seten'nji yo'mayo hwahoponjo yokumpohn'nyo so'nji ngko iyo kopmmo'meehume somo milojaofonehoho.

19 Anitu a'amumo mokosyohumayo so'no hwosampe-e'neso wokijapmonnoho. Yo'mayo hwaho lopo kiko wonyofoho lohoji nano mtitajosio i, oso hiso'no Anitu ahwomomo nto mtitokwoho. Yo'mayo hwaho lopo kiko wopingofoho lohoji oso hiso'no Anitu kako ahwomomo wopingofoho nto lohoho.

20 Ose ulonto inomokomoyo sohwo ulimento, Sekwo nom'ne a'amu somo olo Kilais Anitu uhwosopo'mentiso lohweho ulikutoho. Ose ulimentisofoho.

Jisas kako poyo imo'nyo so'ntnno tohino engo mayo so'ntnne hungkuno ulimentisofoho.

(Mak 8:31-9:1; Luk 9:22-27)

21 Oso hohosohonta inomokomoyo sohwo Jisas kako poyo imo'nyo so'ne yoloho uloma'mentisofoho. Ole ulimento, Ngko Jelusalemne'no uhwahonimo hwe engo sohwanji a'amu tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu honingkanohungkuno lutihwamotofo sohwanji ngkimo tohino engo ntapikuji fonjanihufitnnefoho. I oso'no sikuno hufa'u sihune memjanimofihwoso'no ngko apa'no songo wolika'monnoho.

22 Ose ulahoningki Pita Jisasimo we'eneipi ipemotawento yoka ole uloma'mento, Hwe Engofo, olo nalohino loso Anitu ihwoloho. O'o, osohiso kikimo moku'manehoho.

23 Ose ulahoningki Jisas ikinjonto Pitamo ulimento, Pita, jije hungkunoso ngkilaho. Anituyemahoho. O'o, Seten'ye hungkunofoho. Kiko Seten sohwo si'waho ntohoho. Jije hungkunomo ngko haloho mokupa'nimnehono. Kiko nje hohujo lo'mo filohonawofo.

24 Ose ulonto inomokomoyo nom'ne sohwo ulimento, U, a'amu fisoku ngkimo wonningkopano lifijomanji sekwo sekwoe yo'mayo hi semo'n'wo'n'ngkiso so'nji sekwoe yofe so'nji monje yahiningkuji sekwo nje yofe'no poyo pe'nyo so'no iyoho miyo'njo ifijoso ngkimo mofone sopo tifi nningkapmo.

25 A'amu fihwo kakoe songo humayoso yokumpohn'nyo womokosyohumamo lososo kakoe songo ne'no humayoso wopiwahu'mtonoho. Oso'no a'amu fihwo ngkine'no huno uyahoningkuhwosi kakoe humayoso piwasyososo hwangu kakoe humayoso wotipemamontonoho.

26 A'amu fihwo kako Anitumne'no hohujo ikinjaofihwosi kako olo hwaho lophonjo ho'yango hamniyoho yo'mayoso engo hu'meesyontoso sohwo kako tikonomo weso'manji oso ho'yango yo'mayoso pipi ufo'maneto. Awonoho. I, kakoe songo humayoso ne ane'manji kako pipi yone'elo. Awonoho. Kako songo humayo'ne neso mpe pipi uyimtolohoho.

27 A'amufe Hwomu sohwo kaningkwohwoe yokumpohn'nyo so'nji a'amu ahwomomjo so'nji posohonta a'amu olo hwaho lopo humalofo somo yo'mayo yahino iwo'n'ngkohoho so'no yano ulofiyonefoho.

* 16:18: Nakwoe hungkunoso oso yofe ole engkwosaho yokumpohn'nyo pa'nyo hwosoho.

²⁸ Ose ulonto ole ulimonto, Ngko hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. A'amu olo hwaho lopo nakwo'nji olohonta humalofo fehohnjoso mape'nontaningkuji A'amufe Hwomu kako hwe yofe engo'njo sohwo a'amu mokosyohumayo'ne pososohonta nuhwon'fitnnefoho. Ose ulimentisofoho.

17

Jisasiye a'apahoso nom'ne kengo imo'nimentisofoho.

(Mak 9:2-13; Luk 9:28-36)

¹ Sikuno aho fehohnjo hopi'nono fehohna'ne anga'no memjaofahon'ngki Jisas kako Pita'nji siko'n'kwa'i Jemisi'nji Jounja oso hwa nutimanto hofiko hwofiki'nyo sawemo engo sopono kotasimentohofofoho. Hofiko'nohini humamentohofofoho.

² Nohumantifi Jisasiye a'apahoso nom'ne ulohopisahonjoso uhwon'mentohofofoho. Kakoe simo'mangoso mofehi'nyo lawo'nyo imo'nimentisofoho. Kakoe manji'moyo yo'mayo hopi'nono ni'hu'no halojo imo'nimentisofoho.

³ Ose uhwonontifi uhwon'mentohofoso hwe hufa'u ahwomo mta'ango sohwa'u Mousesi'nji Ilaija'nji siko nophonji Jisasi'nji hungkuno hnn'mentohofofoho.

⁴ Pita kako huno pi'ningo syofisikaofonto Jisasi'mo ulimonto, Hwe Engofo, nakwo olopo humentani sehon'ngkuhwoneso wop'ngofoho. U, ngko olopo ango hufa'u si'hune molimeso wop'ngotaho. Anga'no kiko'ne, nom'ne Mousesimne, nom'ne Ilaijamnefoho.

⁵ Ose ulontan'ngki himo engo pomponaho pa'nyoso hofikimo ifeehu'mo kohumentisofoho. Oso himo homo somta'ni ole ho'nimento, Olohwo nje Hwomufoho. Ngko kakine'no hi nimo'niwo'n'ngkiso hweho. Kakoe yahino so'no nje simheho wop'ngo ni'mo'n'ngkohoho. Kakoe hungkunomo sekwo halojo pa'nimno.

⁶ Ose ho'n'ngkahon'ngki Jisasiye inomokomoyo sohwa nupa'nontifi iyoho un'ngkahon'ngki hofikoe simano hwahomo mongkuto'mentohofofoho.

⁷ Ose nohumentan'ngkofi Jisas hofiko'njo t'fone lopo noponto aho umakumentisofoho. Numakonto ulimonto, Sekwo filikapmno. Iyoho ikutoho.

⁸ Ose ulahon'ngki hofiko timo honontifi nom'ne a'amumo muhwonyofoho. O'o, hofiko Jisas kako'nohini humentan'ngki uhwon'mentohofofoho.

⁹ Hofiko oso hwofiki'nyo hopo sopo nokotapontifi Jisas hungkuno yokumpohn'nyo ulimonto, Olo hiloso nuhwon'ngkohoho loso'no nom'ne a'amumo olohonta nulikutoho. O'o, hwangu A'amufe Hwomu sohwo poyo imo'n'ngkuhwosi apa'no songo likafoso sohonta ou, sekwo filut'hwan'ngkuno.

¹⁰ Ose ulahon'ngki kakoe inomokomoyo sohwa ulimentohofi, A'amu hon'ngkano hungkuno lut'hwamotofo sohwa ole l'wo'n'ngkohofi, Ilaija kaki'no wapmmontonoho. Tifi sohonta Kilais hwe Anitu uhwosopo'mentiso sohwo wapmmontonoho. Oso hiso peho'no lalokwofo.

¹¹ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimonto, Ou, hungkuno nehopi lalokwofo. Ilaija kako nop'hwosi yo'mayo hopi'nono ito'no wesiyohumamtonoho.

12 I, ngko waselimonne'no yohono. Ilaija kako nto pmmentisofoho. Osohune'no a'amuso yofe mihwofe'njo yontifi hofi:ko hofi:koe hwahoponjo hunomnohini iningkawentifi yo'mayo wonyo uloho'mentohofofoho. Oso pa'nyo hwangu A'amufe Hwomu sohomo tohino engo uy+fitnnefoho.

13 Jisas ose ulahonngki kakoe inomokomoyo sohwa huno ole uy+mentisofo kako Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo Ilaija pa'nyo sohune'no nalohoho. Ose syafihu'mentohofofoho.

Jisas hwomu towahuno wonyo ehuhnamo'nyo sohomo wopngo umokumentisofoho.

(Mak 9:14-29; Luk 9:37-42)

14 Oseso hwofi:ki'nyopo nta'ni nokotapontifi a'amu pi'nngo engo'njo sopo ifiwahonngkofi hwe fihwo kako Jisasimo nu'manto hwomtame ulohofonto ulimento, Hwe Engofo, kiko nje hwomunne'no hitoho wakilofono. Kako nop+wasyonteso yomo yomo iwo'nngkiso hweho.

15 Kakoe a'apahoso ni'hu'no wonyofoho. Sikuno pi'nngo somo kako tohomo hwafiwonngkiso hweho. U, sikuno fehohnjo kako mijomo hwafitohm'ofiwonngkiso hweho.

16 Ngko jije inomokomoyo sohwo nje hwomumo uhwojahohwes. I, hofi:ko wopngo mmokoho yohoho. Hofi:ko hopo'maho.

17 Ose ulahonngki Jisas ulimento, Hwe moya'mi olohonta humalofo soku, sekwo Anitu simeho hi'ntnnono muyo kuyoho. Sekwoe honngkano ito'nohino'maho. Oso yahino hiso ne'no wesomanji ngko sekwo'nji humayoso sikuno alale womemjanimo'montoliken. Ngko sekwoe tango ngkimo ni'mayoso sikuno alale womemjanimo'montoliken. Ngko'njo lopo hwomu huhwo sohwo uhwojapmo.

18 Ose ulonto Jisas oso towahuno wonyo sohomo yoka ulahonngki towahuno wonyo sohwo oso hwomu sohomo uliko'mamentisofoho. Hwomu huhwo sohwo wopngo komo'no imo'nimentisofoho.

19 Oseso kakoe inomokomoyo sohwa Jisasiyepono nopontifi hofi:ko'nohini nohumantifi ulimentohofi, Pipilo. Nakwo oso towahuno wonyoso wae meefesofo.

20 Ose ulahonngkofi Jisas ulimento, Ou, ngko nehopi waselimonne'no yohono. Sekwo ngkimo simeho hi'ntnnonohinoso montopantokuyohofo. Sekwo ngkimo nningkape-eso ni'hu'no we'e patnyo uyo pa'nngo'manji u, sekwo olo hwofi:ki'nyo lomo kiko nolikafohoji fiwano, ose ulikujo'no hwofi:ki'nyo sohwo wantonoho. Sekwoe simeho hi'ntnnonohinoso oso patnyo uyo we'eso pa'nyo hi'njo hwasimanji u, sekwo yo'mayo hopi'nonohinoso ikutne hwasoho.

21 [I oso hiso'no olo towahuno wonyo loso'no wae yafof'neso honngkano anga'nohino weho. Oso honngkanoso olenoho. Sekwo Mpohumo jomo'nohino ujo'manji wosopayo manyo'njo humayo so'ntno ifijoso olo towahuno wonyo loso a'amumo uliko'mayo'nefoho.]

Jisas kakoe poyo imo'nyo so'no apa'no ulimentisofoho.

(Mak 9:30-32; Luk 9:43-45)

22 Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji hwaho Ngkalili i'mofawentifi Jisas ulimento, Ngko A'amufe Hwomu sohwo'nimo nje mango sohwafe ahomo ho'nanisyikujo'no

²³ hofiko wofonjonisyantifeho. I oso huhwo sohwo sikuno hufa'u sihune memjaofihwoso'no Anitu apa'no songo ulika'montonoho. Ose ulahonngki inomokomoyo sohwa simeho tango engo uyimentisofoho.

Jisas tajo angomne'no hamniyoho ho'na'mentisofoho.

²⁴ Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji ango Koponeyam i'mofiwahonngkofi a'amu tajo angomne'no hamniyoho mawo'n'ngkohoho sohwa Pitamo nu'mantifi ulimentohofi, Sekwoe hwe engo sohwo kako tajo angomne'no hamniyoho ho'naofiwon'ngkiso hwolaho.

²⁵ Ose ulahonngkofi Pita ulimento, Ikofo.

Ose ulonto Pita angomo noswahonngki Jisas Pitamo kaki'no ulimento, Saimoun, kiko huno peho'no kiyohoho. Olo hwaho lophonjo hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwa hofiko hamniyoho yo'mayoso tihumta'ni mawo'n'ngkohofoto. Hofiko'montohwa mta'n'ngotaha. A'amu kengo sohwa mta'angotaha.

²⁶ Ose ulohonngkahonngki Pita ulimento, A'amu kengo sohwa mta'ango mawo'n'ngkohofofoho. Ose ulahonngki Jisas ulimento, I, ose'manji hofiko'montohwa hamniyoho moho'naopitnnehofo. Oso'no ngko Anituye hwomu sohwo'ni peho'no uyimonnto.

²⁷ I oso hiso'no hofiko nakumne'no huno wonyo nosyonafihupitnnoho. Kiko mijo mom'ngopono uhuji ingkuso finjasyo. Inaniku simo'mjo injwapojoso kakoe mangomo kiko hamniyoho tajo angomne'no hopaso wotipema'monnoho. Oso hamniyohoso nomahoji nekumne'no tajo angomne'no foho'namofo. Ose ulimentisofoho.

18

A'amu nom'ne somo yakolo tihwolo.

(Mak 9:33-37; Luk 9:46-48)

¹ Hohosohonta Jisas'ye inomokomoyo sohwa kakimo nu'mantifi ulimentohofi, Anitu a'amumo mokosyohumayo so'no nakwo sohwo'ni yofe engo hwofilo'nnyoso tihwolo.

² Ose ulohonngkahonngkofi Jisas mehomi fihumne'no joho ulonto kako'njo lopo mihumajonto

³ ulimento, Hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Sekwo hon'ngkano wonyo somne'no simeho m'wolo'mokiyo'njo ifijoso olo mehomi lohwo pa'nyo mmo'ny'njo'manji sekwo Anitumo mohumafitnnefoho.

⁴ Anitu a'amumo mokosyohumayo so'no a'amu fihwo ngko yo'm'ngohwon'i'maho loso oso humo Anitu ole ulonefoho. Kiko yofe engo'njo hwasoho. Ose ulonefoho.

⁵ A'amu fihwo kako olo mehomi lopa'nyo sohomo nje yofe ho'nonimayo'ne ufo'maso sohwo kako ngkimo nifo'makwoho.

*Yahino wonyoso a'amufe simeho hi'ntnnonohino somo wonyo imokiy-
ofoho.*

(Mak 9:42-48; Luk 17:1-2)

⁶ Olo mehomi ngkimo simeho hi'ntnnono ntap'wono sohomo a'amu huno wonyo'njo fihwo ulososo, Jisas'imo hohujo fikinjafo. Hon'ngkano wonyo lomo tifi fin'ngkayo. Ose uloso sohwo mehomi huhwo sohwo hon'ngkano wonyomo in'ngkayo so'no oso hwe huno wonyo'njo

huhwo sohmo Anitu tohino m+kun+mposo uyonefoho. Oso'no oso hwe huhwo sohwo wonyo hiso miyo sohonta sojo m+kun+mposo engo so'nji kakoe t'wangomo impe ifakojujukuji mijomo ho'naofont+fitentesi wop+ngo'nesohilo.

⁷ A'amu nom'ne sohwoe hon+ngkano wonyo umokiyo sohumne'no hitohto ntokwoho. I oso yahino imo'nyoso a'amu huhwo sohwo tohino m+kun+mposo nomane hweho. Oso'no kakine'no hitohto ntotofotofoho.

⁸ Jije sife aho hon+ngkano wonyo imokososo sife aho hiso nohwempehoji foho'namofo. A'amu sife aho anga'nohino'njo sohwo hon+ngkano wop+ngo t+pemayoso wop+ngofoho. U, sife aho hufa'u'njo hon+ngkano wonyo imokuhwoso'no ni'hu'nahone t+kanomo wenefoho.

⁹ Jije timo hon+ngkano wonyo imokososo timoso fit+hwotofafo. A'amu timo anga'nohino'njo sohwo hon+ngkano wop+ngo t+pemayoso wop+ngofoho. U, timo hufa'u'njo sohwo hon+ngkano wonyo imokuhwoso'no ni'hu'nahone t+kanomo wenefoho.

¹⁰ Olo mehomi lomne'no sekwo yo'm+ngohwas+!maho ul+kutoho. O'o, sekwo upa'n+mno. A'amu ahwomomjoso mehomi lomo ito'no mokosyohumawo'n+ngkohofoho. Yo'mayoso mehomi lomo u'maso so'no Mpohumo uliwo'n+ngkohofoho. [

¹¹ Hwap+ngoso A'amufe Hwomu sohwo'ni a'amu wonyo hon+ngkanomo humentan+ngkuji somne'no uti'mayo'ne pmmentohefoho.]

*Yahu 'sipsip' anga'nohino isi+peefo'ne pahnn+mo hungkunofoho.
(Luk 15:3-7)*

¹² Huno pipi seyohoho. Hwe fihwo kako yahu *sipsip wan hant+let+!njo* (100) sohwo yahu anga'nohino sohwo isi+peeofoso sohune'no haf+ihafe mot+pemaso'njo umontolaho. Awonoho. Oso yahu *nainti nain* (99) sohwa hofiko wopayo nontan+ngkuji kakwo'yohwo sohwo nul+ko'mahwosi yahu isi+peefo sohune'no not+pewosi wot+pema'montonoho.

¹³ Not+pemahwosi kako yahu anga'nohino isi+peefo sohune'no si'monyo umontonoho. Nom'ne yahu *nainti-nain* (99) mis+peefe'njo so'no huno mosyaf+syonehoho.

¹⁴ Oso pa'nyo sekwoe Mpohwo ahwomomo humaso sohwo kako we'e lomne'no ole lalofi, Ngko mehomi lomne'no mis+peefe'njo yohono. Ose lalofoho.

Nom'ne sohwo wonyo kilohofososo'no kiko pipi uloho'monnto.

¹⁵ Jije a'amu kikimo wonyo kilohofososo kiko kakimo u'mahoji siko'nohino humahosi kakoe wonyo'no yoloho uso. Kako jije hungkunomo nupa'n+ngkuhwos+!manji u, jije a'amu ne apa'no umo'n+montonoho.

¹⁶ Kako Jije hungkunomo haloho maposo'njo'manji kiko nom'ne a'amu anga'nohinot+keno hufa'ul+keno oso hwa t+pemahoji hwe wonyo kilohofoso sohwoepono f+wan+mno. Osopo i'mofakuji a'amu hufa'ul+keno hufa'u si'hunet+keno oso hwa wol+i'jwaopife.

¹⁷ Kako hof+koe hungkunomo haloho maposo'njo'manji e'wa, a'amu hopi'nonohino sekwo'nji An+tumne'no uhu'mokuwo'n+ngkohofosokumo ulimno. I a'amu hopi'nonohino sofe hungkunomo haloho maposo'njo'manji, e'wa kako a'amu kengo pa'nyo hweho. Oso a'amu huhwo sohwo kengopo uhmajipijo osopo wohumamontonoho.

18 Hungkuno nehopi waselimo. Yo'mayo olo hwaho lopo sekwo wony-
ofoho likuji nano mtitojoso i, oso hiso'no Anitu ahwomomo nto mtitok-
woho. Yo'mayo olo hwaho lopo sekwo wopingofoho likuji oso hiso'no
Anitu kako ahwomomo wopingofoho nto lohoho.

19 Hungkuno nom'ne waselimo. Olo hwaho lopo a'amu hufa'u hwa'u
yo'mayo so'no simeho afa iningkohosisi Mpohumo oso hiso'no jomo
uliso nje Mpohwo ahwomomo humaso sohwo wosejapmmontonoho.

20 A'amu hufa'u sohwa'u sihune sohwa hofiko nje yofemne'no
uhu'mokukuji nohumentaningkuji ngko hofiko'njo ajwo'mo wohumamon-
noho.

*A'amu yo'mayo so'no siki mayoso moho'nasiyo'ne pahnnimo hungkuno-
foho.*

21 Oso hohosohonta Pita Jisasimo u'manto ulimento, Hwe Engofo, nje
a'amu sohwo wonyo ntohofiwo'ningkiso so'no ngko oso wonyo so'no wae
alale uyimonto. Wayo yao'mneso aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni
hufa'u oso hopolaho.

22 Ose Ulohoningkahonngki Jisas ulimento, Ngko aho fehohnjo
hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo makilohoyohono. O'o, wae iyoso
ne'nohini *sefenti* (70) ne tipemayo aho hopi'nono nom'ne hufa'uyo
fiyohoho kilohono.

23 Oso'no Anitu a'amumo mokosyohumayo so'no kako a'amufe wonyo
wae yafo'ne yahinoso olenoho. Hwe yofe engo'njo sohwo kakoe syoho ulo-
hofiyo sohwa yo'mayo siki mawo'ningkohoho so'no hamniyoho hwangku
ho'nasiyo'ne hungkuno mihwajiyo'ne uyimo limentisofoho.

24 Oso'no kako syoho emanto syoho ulohofiyo anga'nohino fihwo kakoe
yo'mayo siki mawo'ningkiso sohwo kakoe hamniyoho moho'naofe'njoso
olenoho. *Ten miliyon* (10,000,000) kinafoho.

25 Kakoe hamniyoho ni'hu'no ane hweho. Oso'no hwe engo so-
hwo ulimento, Olo hwe lohwo'nji kakoe ape'nji mehom'nji yo'mayo
hopi'nonohino so'nji nom'ne sohwa hofikoe siki syoho ulohofiyo so'no mpe
uyife. Hamniyoho mpe ifijoso kako moho'naofe'nefoho.

26 Ose ulahonngki hwe huhwo sohwo kakoe hwe engo sohwoe sife
ki'nyo'mo hwomtame ulohofonto humotaho lonto ulimento, Nje hwe
engofo, we'enepi nohontohumaho. Nohontohumahoji ngko hamniyoho
hopi'inono wokijapmmnonoho.

27 Ose ulahonngki hwe engo huhwo sohwo kakine'no hitoho ulofa-
honngki hamniyoho moho'nasiyo'njo imentiso so'no wae yaofahonngki
hwe sohwo yo'mayo siki mawo'ningkiso so'no hamniyoho ni'hu'nahone
muyonehoho.

28 I oso'no syoho ulohofiyo sohwo noswolikofaponto uhwonmentisoso
kakoe syoho afa'nono iyo sohomo uhwonmentisofoho. Osohwa kakinta'ni
yo'mayo siki ma'nnyoso *wan hantilet* (100) kina moho'nasiyo'njo sohomo
uhwononto ti'wangomo aho pmpilimokonto ulimento, Nje hamniyoho
moho'nanisyohinoso komo'no ntape.

29 Ose ulahonngki hwe syoho afa'nono iyo sohwo hwomtame
piwehumawento ulimento, Ngkine'no hitoho kilofhwoso'no
nohontohumaho. Jije hamniyoho wokijapmmo.

³⁰ Ose ulahon'ngki ngkilaho ulonto impo'angomo intofahumentisofoho. Osopo intofasyonto ul'imento, Kiko osopo nohumahoji nje hamniyoho ntapohoji'no ngko wakisi'huto'mnoho. Ose ul'imentisofoho.

³¹ Ose yahon'ngki syoho afa'nono nom'ne sohwa yo'mayoso uhwonontifi simeho tohino umn'imentisofoho. Simeho tohino umn'ngkahon'ngki hwe yofe engo'njo sohumo oso hiso'no ul'imentohofoho.

³² Ose nupa'nonto syoho ulohofiyu huhwo sohune'no joho ulonto ul'imento, Kiko syoho ntahofiyu wonyo hwosoho. Ose ulonto ul'imento, Simo'mo kiko ngkimo humotaho sontahon'ngkini hamniyoho hopi'nono montape'njo imentohino so'no ngko wae yakumo'male hwosoho.

³³ Ngko kikine'no hitoho ntahofiso hopaso kiko nom'ne a'amu syoho afa'nono iyo sohumne'no hitoho makilofe'njo peho'neto.

³⁴ Ose ulonto simeho tohino umn'ngkahon'ngki tohino engo uy'wo'n'ngkohoho sohwafe ahome ho'nahumentisofoho. Ho'nasyonto ul'imento, Kiko osopo humahoji nje hamniyoho hopi'nonohinoso ntapohoji'no wakisi'huto'monnoho.

³⁵ Oso pahnnimo hungkunoso Jisas nulonto ul'imento, Sekwo nom'ne sofe wonyo selohopijoso wae meefe'njo ifijo'manji u, oso pa'nyo nje Mpohwo waselohomntonoho. Ose ul'imentisofoho.

19

Jisas kako ape ho'nasiyo'ne hungkuno ul'imentisofoho.
(Mak 10:1-12; Luk 16:18)

¹ Jisas oso hungkunoso hopi'nono losojwaofonto kako Ngkalili nuliko'manto kako hwaho Jutiya Mijo Joutan nongkihnta'ni wako'mentisofoho.

² Oso hopo sopo a'amu pi'n'ngo engoso Jisasimo tifi in'ngkamotofoho. A'amu mnokino'njo somo Jisas wop'ngo umokumentisofoho.

³ Oseso a'amu Falisi sohwa Jisasimo yamofu ulohofano lontifi nu'mantifi ole ulohon'mentohofi, Hon'ngkano hungkunoso ole wo'nnyotaho. Hwe fihwo yo'mayo wonyo'wonyo so'no kakoe ape wae yaofoso wop'ngotaho.

⁴ Ose ulohon'ngkahon'ngkofi Jisas ul'imento, Sekwo An'tuye hungkuno olo so'no huno maseyo'njo liyohoho. An'tuye yo'mayo hopi'nono mt'i'mokumentisohonta kako hwe'nji ape'nji mt'i'mokumentisofoho.

⁵ Nomti'mokonto ole limento, Olo hilo so'no fihwo kan'ngkwohwo kona'wohimo uliko'mahwosi kakoe ape'nji nem'no makotoku woloho'nanjiyoho. Siko'ya'u anga'nohino umo'nanjiyoho.

⁶ Oseso siko a'amu hufa'u umo'nanji'maho. O'o, sikoe a'apahoso anga'nohino umo'nanjiyoho. Oso'no An'tu osiya'umo nto mekotijwahumasofoho. U, oloso nomti'huposo'eno.

⁷ Ose ulahon'ngki a'amu Falisi sohwa ul'imentohofi, I oso'no Mouses kako olo hungkunolo peho'no mt'i'mokumentisoto. A'amu kako ape woho'nahumo lihwosi oso hiso'no iyoswomo mt'i'mokuhwosi a'mu simo uyahoji'hwosi woho'nahumntonoho. Oso pipilo.

⁸ Ose ulohon'ngkahon'ngkofi Jisas ul'imento, A'amu yokumpohn'nyo imo'nimentohofi so'no Mouses olo hungkunolo mt'i'mokumentisofoho. I simo'mo ne'mo olo yahino loso mmo'n'nmjojofoho.

⁹ Ngko nje hungkuno wasel'monne'no yohono. Hwe fihwo kakoe ape hon'ngkano wonyo mmofe'njo simo hwehwo kako wae yaofi'hwosi nom'ne

ape masoso oso hwe sohwo kako ape ito'no mayo hon'ngkano somo mt+hupeso sohwo kako ose yososo kako hon'ngkano wonyo'njo hweho.

¹⁰ Ose ulahon'ngki kakoe inomokomoyo sohwa ul'imentohofi, Hwe kakoe ape'nji fosyohumayo yahinoso ose'manji i, hwe songo ape momaso sohwo kako hwasijo lohofoso wop'ngofoho.

¹¹ Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'imento, Hwe moya'mi olo hungkuno hwasijo sohwafe hon'ngkano somo in'ngkayo so'no fehohnjo hopo'maho. O'o, An'itu a'amū anga'no anga'nohino somo kakoe yokumpohn'nyo uyososo oso a'amuso hof'iko olo hungkuno lomo un'ngkafe.

¹² Ihwoni. Hwe anga'no anga'nohino sohwa hof'iko ape momapitne hwafoho. A'amū fehohnjo kona'wohi aswo ma'nyo somta'ni ape mayoso'no hof'ikoe a'apaho ito'nohino'maho. A'amū fehohnjo nom'ne sohwaro ape momaso'njo iyo'ne ipisayo s'ihu peeti'motofofoho. A'amū fehohnjo An'tuye syoho somne'no syafi'syonte so'no hof'iko ape mayo hon'ngkano hano pitofahin'wo'n'ngkohofofoho. Olo hungkuno loso'no hwe fihwo oloso uyi'mo loso sohwo kako uyo.

Jisas mehomi we'e somo aho ulonjimokumentisofoho.

(Mak 10:13-16; Luk 18:15-17)

¹³ Oso hohosohonta a'amū fehohnjo hof'ikoe mehomi we'eso Jisas kako aho ulonjimokono lont'ifi Jisasiyepono mehomi somo uhwat'imentohofofoho. Nuhwojahon'ngkofi kakoe inomokomoyo sohwa yoka ul'imentohofofoho.

¹⁴ Jisas ul'imento, Sekwo mehomi somo nop'ijumofi'kutoho. O'o, hof'iko ngkiyepono wapi'fe. An'itu a'amūmo mokosyohumayoso mehomi pa'nyomnoho.

¹⁵ Ose ulonto kako mehomi somo mnokinopo aho ulonjimokumentisofoho. Kako moi'wo ulonjimokonto oso hopo sopo nil'iko'manto umentisofoho.

Hwe songo sohwo kako yo'mayo ho'yangō pi'n'ingo'njo hweho.

(Mak 10:17-31; Luk 18:18-30)

¹⁶ Hwe fihwo Jisasi'mo u'manto ul'imento, Nje Lont'ihwayo sohwo, ngko songo ne'no humayo'neso yo'mayo wop'ngoso pipi i'mo ma'mnehono.

¹⁷ Ose ulohon'ngkahon'ngki Jisas Ul'imento, K'iko yo'mayo wop'ngo so'no peho'no ntohon'ngkino. N'ihu'no anga'nohino sohwo wop'ngo hweho. Mpohwo kako'nohino. U, k'iko songo ne'no humayo'neso woma'mo lohoji k'iko hon'ngkano hungkuno hopi'nonohino somo t'ifi fin'ngkahwoho.

¹⁸ Ose ulahon'ngki ul'imento, Hon'ngkano hungkuno ntisoto. Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Hungkuno ole, K'iko nom'nihumo nofon'jasiyeno. K'iko ape ito'no mayo'ne yahino somo nomt'hupeso'eno. Yo'mayoso hufu iyo'eno. Nom'nehumo hwasyo hungkuno ujo'eno.

¹⁹ Jije mpohwo'nji na'u'njiye hungkunomo t'ifi fin'ngkayo. Sikoe yofe foho'nomaho. K'iko kikine'no ku'mo'n'won'ngkiso hopa a'amū k'iko'njopo humalofo somne'no wakumo'nono.

²⁰ Ose ulahon'ngki hwe huhwo sohwo ul'imento, Oso hungkunoso ngko in'ngkwalokweno. Nom'neso peho imnehono.

²¹ Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Jije hon'ngkano wop'ngo hwofilo'nnyo umo'nimo lohoji'manji jije ho'yangō yo'mayo hopi'nonohinoso a'amū mpe wakilohopi'fe. U, k'iko hamniyoho maho oso hiso nomahoji a'amū yo'mayoso umofonyo iwo'n'ngkohofo somo uyo.

Kiko ose isoso kiko ahwomomjo ho'yango neso woma'monnoho. Ose yohoji kiko ngkimo tifi nn'ngkape.

²² Ose ulahon'ngki oso hwe songo sohwo nupa'nonto simeho tango uyahon'ngki kakoe angopono umentisofoho. Hwap'ngoso kakoe ho'yango yo'mayoso pi'n'ngo'njo a'amu somo muy'imnehono lonto umentisofoho.

²³ Nowahon'ngki Jisas kakoe inomokomoyo sohwo ul'mento, Ngko hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. A'amu hamniyoho yo'mayoso engo'njo yokumpohn'nyo kemokosyohumaso sohwo kako ahwomomo Anitu umokosyohumayo sopone'no ijijoyonefoho.

²⁴ Ngko apa'no waselimonne'no yohono. Yahu fihwo kako yongo imo pa'nyo so'mo wahumo lihwosi yososo wonyopi umontonoho. Oso pa'nyoso hwe ho'yango hamniyoho yo'mayoso aho yokumpohn'nyo kemokosyohumantoso sohwo Anitumo enjwa'mo wohumamo lihwosi yososo hopo'maho. O'o, kako yahu sohwo yongo imo pa'nyo so'mo wahumo lihwosi ijijo wonyopi yoso hopaso oso hwe ho'yango engo'njo sohwo oseno yonefoho.

²⁵ Ose ulahon'ngki kakoe inomokomoyo sohwa oso hungkunoso nupa'nontifi yomo imentohofoho. Hofiko limentohofi, Ose'manji a'amu Anitu'nji ango wop'ngoso sopo songo ne'no humayo'neso tihwo woma'montolo.

²⁶ Ose ulahon'ngkofi Jisas hofikimo timo uhwononto ul'mento, A'amuso hopo'maho. Oso hiso Anitu yososo hoponoho.

²⁷ Ose ulahon'ngki Pita ul'mento, Ihwoni, nakwo yo'mayo hopi'nonohinoso ho'nasyontani kikimo tifi kin'ngkopalokuhwono. Oso'no nakwo peho manehwono.

²⁸ Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'mento, Ngko nehopi waselimonne'no yohono. Hwangku yo'mayo songo i'mofaposo sohonta A'amufe Hwomu sohwo kakoe yokumpohn'nyo'nji hwe engo sohwoe epohumayo wonyoangkafo sopo nohumantan'ngkuhwoi ou, sekwo oso hohosohonta sekwo ngkimo tifi nn'ngkap'wo'n'ngkohoho sohwasi sekwo hwe engo sohwoe epohumayo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sopo nohumat'ikutnnefoho.

²⁹ Hwe moya'mi hopi'nonohinoso hofiko hofikoe ango homn'ngkwa'wehwosanji hapiyos'janji mpohwo na'u mehomi hwaho yo'mayoso ngkine'no nje hungkunomne'no ul'ko'mapijoso i, oso a'amu oso hiso'no yo'mayo pi'n'ngo engo wop'ngoso mapitnnefoho. Oso'nji hofiko songo ne'no humayo'neso not'pemapitnnefoho.

³⁰ Hwe fihwo kako olo hwaho lopo nohumanto hwe engo hwo'nyoho syofisyalokusoso oso hwe huhwo sohwo Anituye ponemo soso sohwo kako hwe engo'maho. We'yo hweho. Hwe nom'nihwako olo hwaho lopo nohumanto hwe engo hwo'nimaho. We'yo hwo'nyoho syofisyalokusoso sohwo oso hwe huhwo sohwo kako Anituye ponemo soso sohwo kako hwe engo imo'none hweho.

20

Ipisae Syoho'njo sohwafe hungkunofoho.

¹ Anitu a'amumo mokosyohumayo so'no pahnnimo hungkunoso olenoho. Hwe ipisayo syoho kakwo sohwo kako im'ngo'nji nowento a'amu kakoe ipisayo syoho ulohofiyo'ne ut'ma'mentisofono.

² Nowento a'amu syoho ulohofiyi so'nji hungkuno lont'ifi simeho afa inont'ifi olo sikuno lomne'no hamniyoho kina anga'no anga'no nano mtitofont'ifi ipisayo syoho hwap'ingo sohwo syoho ulohofiyi somo kakoe syohopono luhwat'imentisofoho.

³ Mofehi'nyo'nji ipisayo syoho hwap'ingo sohwo apa'no nowento a'amu uhu'mokiyo sopo uhwon'imentisoso a'amu fihwa syoho ane sohwa siki humolowentan'ngkofi uhwononto

⁴ ul'imento, Sekwo soku nje ipisayo syohopo syoho ntahofiyimno. Ngko hamniyoho ito'no wosejapmmonnoho.

⁵ Ose ulahon'ngki hofiko umentohofoho. Ipiase syoho hwap'ingo sohwo syoho ulohofiyi somne'ento uhwonamo lonto hinjopo umentiso sohwo apa'no akupo'nyo'nji umentisofoho.

⁶ Mofehi'nyo ukwo'mokumonto yahonjoso'nji ipisayo syoho hwap'ingo sohwo apa'no nowento a'amu siki humentan'ngkoko somo uhwononto ul'imento, Olo mofehi'nyo noposahon'ngki sekwo syoho miyo peho'no humalofoho.

⁷ Ose ulahon'ngki ul'imentohofi, A'amu syoho monejape hn'nwi humalohwono. Ose ulahon'ngkofi ul'imento, Sekwo hisoku nje ipisayo syoho'no fiwan'imno. Ose ul'imentisofoho.

⁸ Oseso mofehi'nyo moi'wo imo'n'ngkahon'ngki ipisayo syoho hwap'ingo sohwo kakoe syohomo uhwontohumayo sohumo ul'imento, Syoho ntahofiyi somo joho ulohoji t'finjo pohoho so'nji simo'mjo pohoho so'njimo hamniyoho uyo.

⁹ Ose ulahon'ngki a'amu sikuno'nji pmentohoho somo kina anga'no anga'no uy'imentisofoho.

¹⁰ A'amu simo'mjo pmentohofoso ose uhwonont'ifi ole hnn'imentohofi, U, nakwo hamniyoho engo womantanoho. Ose hnn'ngkahon'ngkofi hofiko huhwa kina anga'no anga'no ma'mentohofoho.

¹¹ Nomant'ifi ipisayo syoho hwap'ingo sohumo yoka ul'imentohofoho.

¹² Ole ul'imentohofi, A'amu t'finjoso syoho we'enehwo yahon'ngkofi kiko hamniyoho nakumo nejapohino hopaso uyohino. Nakwo im'ingo'nji nta'n'ngo so'nwi syoho tango'njo yontan'ngkuhwoni mofehi'nyo we'el'imaso'n'maho.

¹³ Ose ulahon'ngkofi ipisayo syoho hwap'ingo sohwo hwe anga'no ajwopo lohofontanjo sohumo ul'imento, Nje a'amuhwe, ngko kikimo wonyo makilohofe hwo'nyoho. Kiko ngko'nji hamniyoho kina anga'no mayoso'no simeho afa minyohwoya'ilaho.

¹⁴ Oso'no hamniyoho mahoji mpano. Ngko hamniyoho kijapohe pa'nyoso a'amu t'finjo somo uyo'manji

¹⁵ nje syohofoho. Nje hamniyoho so'nji yo'mayo imeso wop'ingotaho. Ngko hwap'ingo hwo'nyoho. Ngko a'amumo wop'ingo ulohoho so'no simeho wonyo ntap'owo'n'ngkino hwosilaho. Oso hungkunoso syoho hwap'ingo sohwo ul'imentisofoho.

¹⁶ Jisas ose ulonto ul'imento, A'amu t'finjo so'nji simo'mjo so'njimo Anitu afa'nohino uy'imo lososo uy'montonoho. Jisas ose ul'imentisofoho.

Jisas kako poyo imo'n'ngkuhwosi songo likafone so'no apa'no ul'imentisofoho.

(Mak 10:32-34; Luk 18:31-33)

¹⁷ Jisas Jelusalemne'no wasimo lonto kakoe inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'u sohwa hofiko'nohino nosontifi Jisas ulimeto,

¹⁸ Upa'nimno. Olohonta nakwo Jelusalemne'no wosantane'no yihwono. Osopo A'amufe Hwomu sohomo a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu honingkano hungkuno lutihwamotofo sohwanji hofikoe ahomo hofiko ho'nasyikuji kakine'no hungkuno likuji kako poyo umo'nono likuji nano wamtitofantifeho.

¹⁹ Oseso hofiko nom'ne a'amu sohromo uyahoningkuji hofiko sitofu ulikuji sohwohontamo'nji hwaningo fonjikuji iyo hwajiyofoku'nnyo sopo wofonjinto'ofosyantifeho. Sikuno hufa'u sihune memjaofihwoso'no kako apa'no likafonefono. Ose ulimentisofoho.

*Jemisi'nji Joun'nji siko yofe engo womantae'no yihwayo limentisiyefoho.
(Mak 10:35-45)*

²⁰ Oso hohosohonta Sepetiye ape'nji kakoe hwomu sohwa'u'nji Jisasimo u'mantifi a'musi hwomtame ulohofonto Jisasimo hungkuno anga'nohino so'no ulohonimentisofoho.

²¹ Oseso Jisas ulimeto, Peho'no kumo'nningkohoho. Ose ulahoningki ulimeto, Hwangku sohonta kiko yofe engo nomahoji a'amu hopi'nonohinomo mokosyohumuso sohonta kiko nje hwomu sohwa'umo ole ulohoho. Nje aho angahohnta'ni nje aho hwonamonyo hohnta'ni fosyohumunyo. Ngko a'amu hopi'nonohinomo mokosyohumayo so'no siko nonifo'masyihne hwahusoho. Ose ulohoho.

²² Ose ulahoningki Jisas ulimeto, Oso hungkuno ntohino neso kiko huno makiyohoyohoho. Tohino ngkimo nimnoso hopaso masisoso siko hopolaho. Nje a'apahomo tohino ifeehu'no yanisyoso hopaso sikoe a'apahomo tohino ifeehu'mo yasesyososo siko hopolaho. Ose ulahoningki ulimentisi, Nekwo hoponoho.

²³ Ou, nehopeho. Tohino ngko ma'meso fehohnjo siko womanjiyoho. Tohino ngkimo ifeehu'mokonisyoso pa'nyoso sikoe a'apahomo ifehu'mokasesyonefoho. I, oso hiso'no ngko'nji a'amumo mokosyohumayo so'no nje aho angahohnta'ni nje aho hwonamonyo nohnta'ni fosyohumayo so'no a'amu nom'ne somo muhwosopo'mnehono. O'o, oso hopo sopo nje Mpohwo kako a'amumne'no esyohumaho.

²⁴ Ose ulimentisoso inomokomoyo nom'ne sohwa nupa'nontifi hofiko Jemisi'nji Joun'ntnne'no simeho tohino umnimentisofoho.

²⁵ I oso hiso'no Jisas kakoe inomokomoyo sohwanne'no ngkiyepono wafifento johu ulonto ulimeto, Olo so'no sekwo huno seyohoho. Olo hwa'ho lopo a'amu nom'ne somo mokosyohumayoso hofiko hofikoe a'amu enjwa'mjo somo syoho tango'njo uyontifeso a'amu enjwa'mjoso syoho hiso ito'no miyo'njo ifijo'manji hwe mokosyohumayo sohwa ikujoho woposantifeho.

²⁶ Sekwoe a'amu fihwo yofe engo woma'mo loso sohwo kako a'amufe syoho ulohofiyu umo'nono.

²⁷ Sekwoe a'amu fihwo ngko nom'ne somo womokosyohumamo loso sohwo kako nom'ne somne'no siki syoho ulohofiyu pa'nyo umo'nono.

²⁸ Oso pa'nyo A'amufe Hwomu sohwo kako a'amu nom'neso kakimo syoho ufo'mayo'ne pmentiso'maho. O'o, hofikoe syoho ulohofiyu'ne pmentiso hweho. Kako a'amu sikwo'mjohohosi humentaningkofo somo

uhwononto asomo utimayo'ne kakoe honiyo usohuma'mne'ento pmmen-tiso hweho.

Jisas a'amu timpi'nyo sohwa'umo timo wopingo umokumentisofoho.
(Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)

²⁹ Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji ango Jelikou uliko'mantifi pahonngkofi a'amu pi'ningo engo Jisasimo tifi inngkapmmentohofofoho.

³⁰ Hwe timpi'nyo hufa'u sohwa'u Jisas palofoho upa'nonji honngkano momingopo nohumanji Jisasine'no joho ole ulimentisi, Ntefitiye Imu hwasoho. Kiko nekumne'no hitoho wakilofono.

³¹ Ose ulahonngki a'amuso yoka ulimentohofi, Siko mampi'nyo fosyohumunyo, Ose ko ulahonngkofi oso huhwo sohwa'u joho engo ulimentisi, Hwe Engofo, Ntefitiye Imu sohwosi, nekumne'no hitoho wakilofono.

³² Ose ulahonngki Jisas nolohofonto sikine'no joho ulonto ulimento, Ngko sikimo pipi seloho'mnehono.

³³ Ose ulahonngkahonngki siko ulimentisi, Hwe Engofo, kiko nekwoe timo wopingo wemokonontayo'no kilalokuhwoyo.

³⁴ Ose ulahonngki Jisas sikine'no hitoho ulofahonngki sikoe timopo aho kisoyahonngki timoso komo'no ito'no hononji Jisasimo tifi inngkamentisiyefoho.

21

Jisas hwe yofe engo'njo pa'nyo ango Jerusalemno humentisofoho.
(Mak 11:11; Luk 19:28-40; Joun 12:12-19)

¹ Hofiko Jerusalem mofone sopo i'mofapontifi ango Mpetifase hwofiki'nyo Oulif osopo humamentohofofoho. Osopo Jisas nohumanto kakoe inomokomoyo sohwa'umo ole lihwatimento,

² Siko oso ango we'e nonjo lopo nuhusisi oso hopo sopo siko ahwomo yahu *toungki* hofiko impe intofahumalofoso kakoe mu hi'nji wotipemanjiyoho. Oso yahu sohwa'u ikwlofo mahosisi ngkiyepono motapinyo.

³ I hwe fihwo sikimo hungkuno selihwoso'no manji ole ulinyo. Nakwoe Hwe Engo sohwo kako olo yahu lohumneno syoho weho. Ose ulahosisyo'no kako komo'no uhwojapmmentonoho. Ose lihwajimentisofoho.

⁴ Oso hiso imo'nngkahonngki oso a'amu sohomo Anitu hungkuno uyahonngki lamojo sohwoe hungkuno ne imo'nimentisofoho. Hungkunoso olenoho.

⁵ A'amu ango Saiyon sopo humalofoso somo ole ulimno. Uhwonimno. Sekwoe Hwe Engo sekuyepono ntopohoho. Kako hwe yofe ane pa'nyo ahwomo yahupo kehumaho. Oso yahu hiso ho'yangomokaho'nyonefoho.

⁶ Oseso inomokomoyo hufa'u sohwa'u nowenji yo'mayo Jisas ulimentiso hopa imentisiyefoho.

⁷ Siko yahu kona'wohi'nji kakoe mu'nji nomotaponji sikoe manji'mofoso yahupo miyopeehumentisiye sopo Jisas kehumamentisofoho.

⁸ Hwe moya'mi pi'ningo engoso hofiko hofikoe hwapife Jisas kako hano wene honngkano sopo hu'meehumentohofofoho. A'amu fehohnjo ipamo lopo'memantifi Jisasie yofe ho'nomayo'ne honngkanopo hu'meehumentohofofoho.

⁹ Hwe hwoya'mi simo'mjo so'nji tfinjo so'nji hofiko joho ole limentohofi

Ntefitiye Imu sohwoe yofe woho'nomano.

Kako wopingo'nohini hweho.

Olo hwe lohumo nakwoe Hwe Engo Anitu sohwo nakwoe hwahopone'no uhwatimentiso hweho.

Kakoe yofe woho'nomano.

Anitu ahwomomo humaso sohomo isamoyoka ulano.

Ose limentohofofoho.

¹⁰ Jisas Jelusalemno noswahonngki oso hopo sponjo hwe moya'mi hofiko yomo yontifi ulimentohofi, Olo hwe lohwo tihwolo.

¹¹ Ose ulohonngkahonngkofi hwe moya'mi Jisasi'nji pmmentohofoso ulimentohofi, Olo Jisas Anituye hungkuno lwo'nngkiso hweho. Ango Nasalet hwaho Ngkalilinta'ango hweho. Ose ulimentohofofoho.

Jisas Anituye tajo ango engo sono a'amu mpe yontanngkofi a'amu yo'mayo sono wae yao'mentisofoho.

(Mak 11:15-19; Luk 19:45-48; Joun 2:13-22)

¹² Jisas Anituye tajo ango somjo mempo ango sono noswonto a'amu yo'mayo mpe yontanngkofi sono wae yao'mentisofoho. Hofikoe ijempoho hamniyoho iwolo'mokomayo yontife ho'nasiyo'ne so'nji a'amu yihufo mpe uyantifi ephumayo ywo'nngkohofoso Jisas kako mehu'mee'mentisofoho.

¹³ Wayo yaofonto Jisas ulimento, A'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumento sohwa ole mt'i'mokumentohofi, Olo nje ango somne'no ole l'fitnnefoho. Mpohumo jomo ujo'ne angofoho. I oso hiso'no nje ango loso sekwo a'amu hamniyoho hiyaso'mo hufo mawo'nngkohofoho sohwafe ango hopa imokalokwofo. Ose mt'i'mokumentohofofoho ulimentisofoho.

¹⁴ Jisas tajo angomo nohumentanngki a'amu t'mpi'nyo so'nji sife wonyo'njo so'nji kakimo u'ma'mentohofofoho. Nu'mahonngkofi Jisas wopingo umokumentisofoho.

¹⁵ Oseso hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu honngkano hungkuno luti'hwayo syoho'njo sohwanji hofiko uhwonmentohofoso Jisas a'amu wopingo umokumentisoso uhwonontifi upa'nimentohofoso mehomi tajo ango sono Jisasi'mne'no johu ulimentohofi, Ntefitiye Imu sohwoe yofe woho'nomano. Ose lontanngkofi nupa'nontifi hofiko simano hintotohino umnimentisofoho.

¹⁶ Simano hintotohino umnngkahonngki Jisasi'mo ulimentohofi, Olo hungkuno mehomi lohwa lalokwofo loso nto lupa'nngkino. Ose ulohonngkahonngkofi Jisas ulimento, Ou, upo'nalokweno. Sekwo olo hungkuno loso'no huno maseyo'njotaho. Hungkuno ole, Mehomi engo so'nji mehomi milongo so'nji jije yofe woho'nokumapife.

¹⁷ Ose ulonto, nuhwoti'mofonto Jelusalem mta'ni noswaponto ango Mpetani'no nowento osopo saho fosyawo'mentisofoho.

Ikwongo yofoho imentisofoho.

(Mak 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Imingo'nji Jisas Jelusalemno asomo simentisoso mijoho engo uyimentisofoho.

¹⁹ Kako uhwonmentisoso ikwongo honngkano lopo lohfontanngki uhwononto oso hopo sponjo umentisofoho. U, oso homo sono ikwonjajo anefoho. Swo'nohinofoho. Ose uhwononto Jisas iyo sono ulimento,

Kiko ne apa'no minto'n'ngkohotnnehino. Nihu'nahone hwasoho. Ose ulahon'ngki iyoso yofoho komo'no imentisofoho.

²⁰ Kakoe inomokomoyo sohwa oso hiso nuhwonont'fi hofiko yomo imentohofoho. Yomo yont'fi limentohofi, Oso iyo yofoho komo'no isoso pipilo.

²¹ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Ngko nehopi waselimonne'no yohono. Sekwoe simeho hi'ntnnono nehopi ufijoso u, sekwo simeho hufa'u ane hwasimanji sekwo ngko iyo lomo ulohe hopaso uyantifeho. Oso'nohinimaho. O'o, sekwo simeho hi'ntnnono nehopi ufijo'manji sekwo olo hwofiki'nyo lohomo ole ulifijoso, Kiko nolikafohoji oso mijo ayo mompo filikofafo. Ose ulifijoso hwofiki'nyo sohwo wawontonoho.

²² U, sekwo simeho hi'ntnnono nehopi uyikuji yo'mayo so'no Mpohumo jomo ulifijoso womantifeho.

*Jisas iye yokumpohn'nyo hwap'ngo so'no ulahon'mentohofoho.
(Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)*

²³ Jisas tajo angomo asomo swonto a'amumo lutihwentan'ngki a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji Isilaelife hwe engo sohwanji hofiko nu'mant'fi ulimentohofi, Kiko olo syoho iwo'n'ngkino loso tihwo kilimaso'no iwo'n'ngkinoto. Yokumpohn'nyoso tihwo kijapmmasojni iwo'n'ngkinoto.

²⁴ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Ngko huhwo'nyi hungkuno anga'no waselohon'imne'no yohono. Olo hungkuno hiloso sekwo asomo ntifijo'manji e'wa, yo'mayo yalokwe so'no hwap'ngo waselimo.

²⁵ Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo kakoe yokumpohn'nyo hwap'ngoso ntimta'angoto. Anitu mta'angotaho. Hwahoponjo a'amu mta'angotaho. Ose ulahon'ngkahon'ngki hofiko ole hnnimentohofi, Joun kakoe yokumpohn'nyo Anitu mta'ni ma'mentisofoho ulaso'manji ole wonal'montonoho. Ose'manji sekwo Jouniye hungkunomo simeho hi'ntnnono muyo'njo peho'neto.

²⁶ I, Joun kakoe yokumpohn'nyo hwahoponjo a'amu mta'ni ma'mentisofoho ulaso'manji hwe moya'mi peho nalohopitnnehofo. Oso'no iyoho nenalofoho. Hwe moya'mi hiso ole syafisyiwo'n'ngkohofi, Anitu kako Jounimo hungkuno uyahon'ngki nalimentisofoho.

²⁷ Ose hnnont'fi Jisasimo ulimentohofi, Nakwo huno monayohoyohoho. Ose ulahon'ngkofi Jisas hofikimo ulimento, Ose'manji ngko huhwo'ni nje yokumpohn'nyo yo'mayo iwo'n'ngkohe hwap'ngo so'no masel'mnehono. Ose ulimentisofoho.

Hwe fihwo hwomu hufa'u'njo sohwoe pahnnimo hungkunofoho.

²⁸ Olo hungkuno selohe so'no sekwo huno pipi seyohoho. Hwe fihwo kako hwomu hufa'u'njo hweho. Kako hwomu tisimaso sohomo ulimento, Nje hwomufu, olohonta nuhuji ipisayo syohomo syoho ntohofiyo.

²⁹ Ose ulahon'ngki kakoe hwomu sohwo ulimento, Ngkilaho. Ose ko ulonto hwangu kako huno esyafisyonto syoho ulohofimentisofoho.

³⁰ Oseso kan'ngkwohwo nom'ne hwomu sohwoepono nowento oso hungkuno tisimaso sohomo ulimentisoso apa'no, Ulahon'ngki hwomu sohwo ulimento, Ou, Mpohwo, ngko syoho wakilohofimo. Ose ko ulonto kako syoho somne'no mawomentisofoho.

³¹ Oso'no huno pipi seyohoho. Oso hwomu sohwa'u kan'ngkwohwoe hungkuno somo tihwo in'ngkamentono.

Ose ulohon'ngkahon'ngki, Si'mo'mjo sohweho ul'imentohofofoho.

I, Jisas ul'imento, Ngko hungkuno hiso'no yoloho'nohini wasel'monne'no yohono. A'amu hon'ngkano wonyo'njo hamniyoho mayo syoho'njo sohwani moya'mi hwa'nte sofa hon'ngkano wonyo imof'wo'n'ngkohoho sofani hof'iko si'mo'mo An'ituye hon'ngkano so'no nakwolaho lont'ifi olhonta si'meho y'wolo'mokalokwofo. Oso'no An'ituye ango sopone'no si'mo'mo sepopitnnefoho.

³² Hwap'ngoso Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo sekuyepono pmmmentisofoho. Kako hon'ngkano wop'ngo imofo set'hwamentiso so'no i, sekwo si'meho hi'ntnnono muyo hwasoho. I, a'amu hamniyoho mayo syoho'njo sohwani moya'mi hon'ngkano wonyo imof'wo'n'ngkohoho sofanji hof'iko Joun'ye hungkunomo si'meho hi'ntnnono uy'mentohofofoho. Sekwo oso hiso'no ko uhwonont'ifi sekwo huno m'ikwesya'fisiyo'njo yont'ifi si'meho hi'ntnnono muyo hwasoho.

A'amu wonyo ipisayo syoho mokosyohumawo'n'ngkohoho so'no pahnn'imo hungkunofoho.

(Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)

³³ Jisas ul'imento, Sekwo pahnn'imo hungkuno nom'ne upa'n'imno. Hwe fihwo hwaho engo'njo sohwo kako ipisayo syoho hulonto tojo emontofasyonto syoho ajwomo'mo ipisayo mijo'ne kompusyoho mt'i'mokumentisofoho. Ose yonto ango yokintahopo ipisayo syoho samo uhwontohumayo'ne mol'imentisofoho. Ose imentisoso kako oso syoho homo samo mokosyohumayo'ne kako a'amu hamniyoho syoho emawo'n'ngkohoho sohwafe ahomo ho'nosyonto kako ango ikanopo nawento osopo ne'no humamojofoho.

³⁴ Hwangku ipisayo ne mayo sohonta kakoe syoho ulohofiyi sohwamo kakoe ipisayo fehohnjo'ne kakoe ipisayo syoho pone'no uhwat'mentisofoho.

³⁵ Uhwojahon'ngki a'amu ipisayo syoho mokosyohumayo sohwa kakwo'yohwoe syoho ulohofiyi sohwamo ma'mentohofofoho. Anga'nohino sohomo hwan'ngo fonjont'ifi nom'ne sohomo sojo'nji fongku'mentohofofoho.

³⁶ Ose ulohofahon'ngkofi kakwo'yohwo nom'ne syoho ulohofiyi pi'n'ngo sohomo uhwat'mentisofoho. Si'mo'mjo uhwat'mentiso sohwa pi'n'ngom'aho. Oso a'amu ipisayo syoho mokosyohumayo huhwo sohwa syoho ulohofiyi si'mo'mjo hopaso t'finjo sohwamo wonyo uloho'mentohofofoho.

³⁷ Hwangku sohonta kakwo'yohwo kakoe hwomu sohomo uhwat'mentisofoho. Uhwajonto l'imento, Hof'iko nje hwomufe hungkunomo haloho upeent'ifeho. Ose l'imentisofoho.

³⁸ I, a'amu ipisayo syoho mokosyohumayo sohwa kakoe hwomu huhwo sohomo uhwonut'mant'ifi ole hnn'imentohofi, Olo a'amu lonwo sohwo kako hwangku sohonta kan'ngkwohwoe yo'mayoso nomane hweho. Komo'nohino nakwo kakimo poyo wofonjonyano. Oseso olo kakoe syoholo mane'eno.

³⁹ Ose hnnont'ifi hwomu sohomo nut'mant'ifi mempo hohnta'ni ipisayo syoho sopo swoho'naofont'ifi osopo poyo ni'hu'nohone fonjahumentohofofoho.

⁴⁰ Sekwo huno pipi seyohoho. Hwangku oso ipisayo syoho kakwo'yohwo sohwo kako nopihwosi a'amu syoho mokosyohumayo huhwamo pipi uloho'montolo.

⁴¹ Ose ulohon'ngkahon'ngki a'amu sohwa Jisasimo ulimentionofi, Kako nopihwosi a'amu huhwo sohwo nihu'no wonyo ulohofihwosi poyo umokumontonoho. I ose yososo kako kakoe ipisayo syohoso nom'ne a'amu mokosyohumayo sohwo umontonoho. Osohwa sikuno ipisayo ne mjiyo sohonta hofiko kakwo'yohumo neso uyantifeho.

⁴² Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimentiono, Anituye hungkuno loso'no sekwo huno maseyo'njotaho. Hungkuno ole,

Olo sojo engkwosaho pa'nyo a'amu ango injuwo'n'ngkohofo sohwa wae yao'limentiono loso,

olohontajo engkwosaho loso angomo sosofitofone hwap'ngohwo imo'n'ngkohoho.

Nakwo Hwe Engo sohwo ole limentisoso imo'n'imentisofoho.

Nakwo olo so'no uhwonontaneso wonyoangkafofoho lalokuhwono.

Oso pahnnimo hungkunoso Anitu limentisofoho.

⁴³ Oseso ngko sekumo waselmonn'no yohono. Anitu kako a'amumo mokosyohumayo sopo sekwoe angoso sekumtani semahwosi nom'ne a'amu ne wop'ngo ito'nohino somo umontonoho. Ose ulonto pahnnimo hungkuno a'amu kakimne'no min'ngkayo'njo somne'no ulimentionofi.

⁴⁴ [Olo engkwosaho loso'no seloheso a'amu fihwo oso sojo engkwosaho pa'nyo homo somo entofomahwosi piwasyososo oso a'amu hiso kakoe a'apaho kempimti'mti'me lohofihwosi wahu'mehinawo'montonoho. I, oso'no oso engkwosaho huhwo sohwo kako a'amu fihwoe a'apahopo piwasyososo fonjontihupeeofososo oso hwe huhwo sohwo kakoe a'apahoso hintalinyo pi'n'ngo umo'n'montonoho.]

⁴⁵ A'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Falisi sohwanji Jisasiye pahnnimo hungkunomo upa'nontifi hofikine'no hungkuno hiloso limentisoso so'no huno umentionofi.

⁴⁶ Oseso hofiko kakimo aho wokantifi ko imentionofoso hofiko hwe moya'mimne'no iyoho unimentionofi. Hwap'ngoso hwe moya'mi ole syafisyiwo'n'limentionofi, Jisas sohwo Anituye hungkuno limojo hweho. Ose limentionofofoho.

22

Ape mantifi elijwanyo'ne pahnnimo hungkunofoho.

(Luk 14:16-24)

¹ Jisas pahnnimo hungkuno apa'no a'amu somo ulimentiono,

² Anitu a'amumo mokosyohumayo so'no olo pa'nyofoho. Hwe yofe engo'njo kakoe hwomu ape mante elijwan'wo'n'ngkohofo pa'nyofoho.

³ Simo'mo kako a'amu pi'n'ngo engo elijwanyo wosopayo nifitne'ento uhwasopo'mentisofoho. Oso hohosohonta wopayo elijwanyo sikuno somo kakoe syoho ulohofiyi sohwo a'amu uhwasopo'mentisoso sohwa pifitne'ento utimayo'ne lihwatimentisoso hofiko nakwolaho ulimentionofoho.

⁴ Oso'no syoho ulohofiyi nom'ne sohwo lihwojonto ulimentiono, A'amu uhwasopo'mentisoso ole ulimno. Wopayo nto liku'maho. Nje yahu'nji tongo'nji fonjasyontifi liku'maho. Sekwo oyon'mno. Ose ulimno.

5 Ose ulahon+ngki nowahon+ngkofi a'amu uhwosopo'mentisoso hahn'nyo yontifi hofiko hofikoepi syoho'mno humpo'mentohofofoho. Nom'nihwo kakoe wopayo syohomno umentisofoho. Nom'nihwo kakoe kwope syohomno umentisofoho.

6 Nom'neso hwe engo sohwoe syoho ulohofiyo sohwo wonyo ulohofontifi fehohnjo sohwo hwan+ngo fonjahon+ngkofi nom'ne sohwo fonjahumentohofofoho.

7 Oseso hwe engo sohwo simeho tohino umn+ngkahon+ngki kakoe a'amu itokuso'njo sohwo luhwat+mento, Sekwo a'amu nje syoho ntohofiyo sohwo fonjahumalofo somo nofonjasy+kui hofiko ango toho fihm'mopmno. Ose luhwat+mentisofoho.

8 Ose yahon+ngkofi hwe engo sohwo kakoe syoho ulohofiyo sohwo ulimento, Nje wosopayo nto liku'maleno. I, a'amu uhwosopo'mentohe sohwofe yahino hopo'maho.

9 Oso'no sekwo hon+ngkano'meemo humpekui a'amu nuhwon+ngkui nje wosopayo'ne ulimno. Sekwo nakwo'nji wohwano. Ose ulimno.

10 Ose ulahon+ngki syoho ulohofiyo sohwa hon+ngkano'meemo nohumpentifi a'amu hopi'nono wop+ngo'nji wonyo'nji uhwon+mentohofoho somo litimantifi utimotapmentohofofoho. Oso'no hwe yofe engo'njo sohwoe ango somo uhu'mokumentohofofoho. Ango hiso a'amu hopo imentisofoho.

11 Hwe moya'mi angomo nohumentan+ngkofi hwe yofe engo'njo sohwo kako a'amu swahopohofoho somo uhwon+imo lonto noswonto uhwon+mentisoso hwe fihwo kako manji'mofho wonyo'njo sohwo nohumentan+ngki uhwononto,

12 Ulimento, Nje a'amu sohwo, olo sikuno lomo nje hwomu ape masolo'no welijwonantane'no yalokuhwono. Oso'no kiko manji'mofho songo miyo'njo yonji peho'no swaponji humahnno. Ose ulahon+ngki hwe huhwo sohwo mampinyo imentisofoho.

13 Oseso hwe engo sohwo kakoe syoho ulohofiyo sohwo ulimento, Olo hwe lohwo kakoe sife aho nano mtitof+kui mempo hohnta'ni sikwo'mjoho so'mo foho'naopmno. Osopo a'amu humotaho engo likui hul+ngkwajingo ifaloho'n+fitnnefoho.

14 Ose ulonto Jisas ulimento, Anitu a'amu pi'n+ngo engo somne'no woswapife lonto johoh ko ulonteso i, a'amu anga'no anga'nohino somo uhwosopo'mentisofoho.

A'amu sohwa hofiko hamniyoho hwe yofe engo'njo sohume'no hohnasiyo'ne Jisasimo ulohon+mentohofofoho.

(Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)

15 A'amu Falisi sohwa nuhu'mokontifi hungkuno hnn+mentohofi, Jisas nakumo hwasyo hungkuno nalone'no pipi ulohofanehwono. Hwasyo hungkuno nal+hwoso'no impo'angomo untofosyano. Oso'no nohnontifi

16 hofiko hofikoepi inomokomoyo fehohnjo sohwanji Helout kakoe inomokomoyo fehohnjo sohwanjimo luhwo jahon+ngkofi Jisasimo nu'mantifi ulimentohofi, Nakwoe Lonet+hwayo sohwo, kiko hungkuno nehopi'nohino liwo'n+ngkino so'no nakwo huno nayohoho. Kiko Anituye yahino so'no a'amu somo ito'nohino lut+hwawo'n+ngkino hwosoho. A'amu kikine'no huno wonyo syakufisiyo so'no kiko iyoho makinyofoho.

¹⁷ Oso'no kiko olo hilo so'no jije huno mta'ango fonaso. Nakwo hwe yofe engo'njo Sisa kako hwaho mokosyohumayo sohumne'no hamniyoho (*takis*) ho'nasiyoso wopingotaho.

¹⁸ Ose ulahon+ngkofi Jisas kako hofi+koe yahino kakimo yamofu ulohofu'ne so'no huno uyahon+ngki uli'mento, Sekwo hwasyo hungkuno hwap+ngo'njo hwasoho. Sekwo ngkimo yamofu peho'no ntohofalokwofo.

¹⁹ Sekwo ngkimo hamniyoho anga'no nti+hwamno. Ose ulahon+ngki hofi+ko hamniyoho anga'no kakiyepono motaponti+fi uti+hwamentohofofoho.

²⁰ Oseso Jisas hamniyoho somo uhwononto uli'mento, Olo huyo'mango lo'nji yofe lo'nji ti+huwoeto.

²¹ Ose ulahon+ngki uli'mentohofi, Sisafefoho.

Ose ulahon+ngkofi Jisas uli'mento, E'wano, Sisafe yo'mayo so'manji Sisamo uyimno. I An+ituye yo'mayo so'manji An+itumo uyimno.

²² Ose ulahon+ngki nupa'nonti+fi hofi+ko yomo yonti+fi Jisas+mo uli+ko'manti+fi umentohofofoho.

Hofi+ko Jisas+mo a'amu nope'nonti+feso songo li+kafo so'no ulohon+mentohofofoho

(Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)

²³ Oso si+kuno homo somo a'amu Sati+yusi fehohnjo Jisas+mo u'ma'mentohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa ole luti+hwawo'n+ngkohofi, A'amu poyo pe'nyo sohwa hofi+ko ni+hu'nahone pe'n+wo'n+ngkohofu. Apa'no songo mol+i+kafe'nefoho.

²⁴ Oso a'amu Sati+yusi Jisas+mo uli'mentohofi, Nakwoe Loneti+hwayo sohwo, Mouses ole luti+hwamentono. Hwe fi+huw mehomi ane sohwo poyo pe'nososo kon+ngkwa'wehwo kakoe apemo woma'montonoho. Oso hwe huhwo sohwo kola'wehwo pijohinomne'no kon+ngkwa'wehwo mehomi woti+pema'mtonoho. Ose luti+hwamentono.

²⁵ Oseso hwe aho fehohnjo hopi'nono nom'ni mta'ni hufa'u sohwa humamotofofoho. Tisi+maso sohwo ape ma'mentisofoho. Nomanto mehomi moti+pemaso'njo pe'n+mentisofoho. Nope'n+ngkahon+ngki kon+ngkwa'wehwo ape so ma'mentisofoho.

²⁶ Oseso aku'mu sohwo ose imentiso so'no ose'nohini mji+m+went+fi ae usaho sohwo pe'n+mentisofoho.

²⁷ Oso hwe hopi'nono pe'n+ngkahon+ngkofi ape hiso kako ti+fi pe'n+mentisofoho.

²⁸ E'wano. Ole fonaso. A'amu poyo pe'n+ifijosu songo li+kapijo sohonta oso homn+ngkwa'wehwo sohwa olo ape losi ti+huw woma'montolo. Hwaho lopo hopi'nono ma'mentohofofoho.

²⁹ Ose ulahon+ngkofi Jisas uli'mento, Sekwo An+ituye hungkuno so'nji An+ituye yokumpohn'nyo so'ntnne'no huno maseyohoyohoho. Oso'no hwasyo hungkuno ntohoho.

³⁰ A'amu poyo pe'n+mentohofoso li+kapijo sohonta hwe moya'mi ape momaso'njo ifitnnefoho. O'o, hofi+ko a'amu ahwomomjo ape momaso'njo pa'nyo imo'n+fitnnefoho.

³¹ I, a'amu poyo pe'nyoso songo li+kapitnne so'no An+itu nali'mentiso so'no huno maseyo'njotaho.

³² An+itu ole nali'mento, Ngko Ap+i+ohamja Aisaki+ja Jekoupijefe An+itu hwo'nyoho. Ose nali'mentisofoho. Oso a'amu hiso ahwomomo songo

humalofo. An+tu kako poyo pe'nyo sofe An+tu hwo'maho. O'o, kako a'amu songo humalofo sofe An+tu yoho.

³³ Olo hungkuno loso ulahon+ngki hwe moya'mi hofi'ko yomo imentohofoho.

An+tu ye hungkunomo in+ngkayoso nom'ne hungkuno somo yakolo'nnyofoho.

(Mak 12:28-31; Luk 10:25-38)

³⁴ Olo hungkuno Jisas a'amu Satiyusi soh wamo ulahon+ngki hofi'ko hungkuno nom'ne majo. Mampi'nyo humamentohofoho. A'amu Falisi upa'n+mentohofoso a'amu Satiyusi mampi'nyo humamentohofoso nupa'nontifi Jisasi'njopo uhu'mokumentohofoho.

³⁵ Hofi'ko'njo ajwo lopo hwe fihwo hon+ngkano hungkuno luti'hwayo syoho'njo sohwo Jisasi'mo yamofu uloho'mo lonto ole ulohon+mento,

³⁶ An+tu ye hungkunomo in+ngkayoso nom'ne hungkuno somo yakolo'nnyoso ntisoto.

³⁷ Ose ulohon+ngkahon+ngki Jisas ul+mento, Hungkuno ole, Kiko jije Hwe Engo An+tu sohune'no simeho uyohoji jije simeho hopi'nonohinoso kakimo uyo. Kiko jije Hwe Engo sohune'no jije simeho uyohoji jije huyo'mango hopi'nonohinoso kakimo uyo. Kiko jije Hwe Engo An+tu sohune'no jije simeho uyohoji jije huno hopi'nonohinoso kakimo uyo.

³⁸ Olo hungkuno loso in+ngkayoso nom'ne somo hwofilo'nnyofoho.

³⁹ Hungkuno ti'finjoso simo'mjo pa'nyofoho. Ole, kiko hi kumo'nonto simeho kumo'n+wo'n+ngkiso pa'nyoso a'amu nom'nemne'no kiko'njo mofone sopo humalofo somo uyo.

⁴⁰ Oso hungkuno sofa'u hon+ngkano hungkuno so'nji a'amu An+tu hungkuno uyahon+ngki luti'hwamotofo soh wafe hungkuno so'njimo hwapingo wo'nyofoho.

Jisas a'amu Falisi soh wamo K+lais+ne'no ulohon+mentisofoho.

(Mak 12:35-37; Luk 20:41-44)

⁴¹ A'amu Falisi nuhu'mokontifi nohumentan+ngkofi Jisas ulohon+mento,

⁴² Sekwo K+lais An+tu uhwosopo'mentiso soh umne'no huno pipi seyohoho. Ti'hwae imu hwolo. Ose ulohon+ngkahon+ngki hofi'ko ul+mentohofi, Ntefitiye imu hweho.

⁴³ Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, I, Ntefiti K+lais soh umne'no nje Hwe Engofo li+mentiso sohonta olo hungkuno hilo so'no An+tu ye Towahuno Ntefitiye hunomo peho'no ho'nahumentono. Ntefiti ole ul+mento,

⁴⁴ An+tu kako nje Hwe Engo K+lais.

An+tu nakwoe hwahopo li'hwati+mentiso soh umo ole ul+mento,

Kiko nje aho anga sohohnta'ni fosyohumaho.

Oso kiko nohumahoji ngko jije mango soh wamo jije si'fiki'nyo'mo enjwa'mo wokuhumati'monnoho.

⁴⁵ Oso Hwe Engo huhwo sohune'no Ntefiti nje imu hweho mul+mmmentono. O'o, nje Hwe Engofo ul+mentisofoho. Oso'no oso hwe huhwo sohwo Ntefitiye imu'nohino hwolaho.

⁴⁶ Ose ulohon+ngkahon+ngki hwe nom'ne Jisasiye hungkunomo asomo mujo'njo imentisofoho. Oso si'kuno somo oso a'amu Falisi soh wa Jisasi+mne'no iyoho unoma'mentisofoho. Oso'no hofi'ko Jisasi'mo hungkuno nom'ne'no mujo'njo imentohofoho.

23

A'amu hon'ngkano hungkuno lut'hwamotofo sohwanji a'amu Falisi sohwanjiye yahino so'no Jisas ul'imentisofoho.

(Mak 12:38-39; Luk 11:43, 46; 20:45-46)

1 Hwangku sohonta Jisas kako hwe moya'mi so'nji kakoe inomokomoyo sohwanjimo hungkuno lut'hwamentisofoho.

2 Kako ole ul'imento, A'amu hon'ngkano hungkuno lut'hwamotofo syoho'njo sohwanji a'amu Falisi sohwanji hofiko hofikoe yofemnohini ho'noma'nyo'ne Mousesiye hungkuno yoloho loset'hwawo'n'ngkohofihwafoho.

3 Oso'no oso hungkuno hofiko loset'hwawo'n'ngkohofoso sekwo haloho nopekuji tifi fin'ngkamno. I oso'no yo'mayo hungkuno hofikoe huno mta'angoso hofikoe yo'mayo yahino hofiko iwo'n'ngkohofoso sekwo ikutoho. Oso hungkuno lut'hwawo'n'ngkohofoso somo hofiko koko tifi min'ngkayo'njo iwo'n'ngkohofofoho.

4 Ose ulonto Jisas a'amu huhwo sohwe hungkunomo in'ngkayo'ne pahnnimo hungkuno ul'imentisofoho. A'amu huhwo sohwa yo'mayo hon'ngkano hungkuno hofikoe huno mta'angoso ho'yango ki'yo tango'njo pa'nyo imo'nyoso hofiko esyohumantifi a'amufe hohujopo intofasyiwo'n'ngkohofofoho. I oso'no hofiko a'amu ho'yango ki'yo tango'njo somo ufo'mayo'neso ajo'miyoponjo ho'yango we'e momokaho'nyo'njo iwo'n'ngkohofofoho. O'o, ane'njo wowo'n'ngkohofofoho. Yolohoso ole, oso hungkuno ko lut'hwantifi hofiko min'ngkayo'njo iwo'n'ngkohofofoho.

5 Yo'mayo iwo'n'ngkohofoso hofikoe yofe ho'nomayo'ne a'amu wonahonife lontifi iwo'n'ngkohofofoho. Anituye hungkuno ho'yo we'e somo ho'nasyontifi yomohu'nyopo ahopo uti'hwanyopo intofasyiwo'n'ngkohofofoho. Hofikoe manji'mofo mom'ngo lopo wokoso sawemo engo mt'i'mokuwo'n'ngkohofofoho.

6 A'amu elijwanyo'ne so'nji tajo angomjo so'nji nuhu'mokuwo'n'ngkohofoso sopo hofiko epohumayo simo'mjo wop'ngo'nohino so'no umo'n'ngkohoho.

7 Hofiko antime engo ajwo lopo a'amu pi'n'ngo engo uhu'mokuwo'n'ngkohofoso sopo lohofontan'ngkofi a'amu hofikoe yofe ho'nomayo so'no umo'n'ngkohoho. U, hofiko nakwoe lonet'hwawayo hwsosho ujo'njo so'no umo'n'ngkohoho.

8 Oseso a'amu sekumo ole selikutoho. Nakwoe lonet'hwawayo hwsosho. Ose selikutoho. O'o, Anitu anga'nohino sohwo sekwoe Hwe Loset'hwawayo'ne hweho. Sekwo hopi'nono afa'nohino kuyoho.

9 Olo hwaho lopo sekwo hwe nom'ne sohune'no ole likutoho. Olo hwe nakwoe hwe engo lohwo nakwoe mpohweho eso nolikutoho. O'o, anga'nohino sohwo ahwomomo humaso sohwo sekwoe Mpohweho.

10 U, a'amu hofiko ole selikutoho. Nakwoe Hwe Engo hwasoho. Ose selikutoho. Awonoho. Sekwoe hwe engo anga'nohino'njo kuyoho. Oso huhwo sohwo K'ilais Anitu uhwsosopo'mentiso hweho.

11 Oseso sekwoe hwe engo neso kako sekwoe syoho selohofiyo pa'nyo hweho.

12 U, a'amu fihwo kako kakoe yofe'nohini ho'noma'n'wo'nontoso sohumo Anitu kako monje weehumontonoho. I, a'amu fihwo kakoe yofe

somo monje yahin'ngkuhwošo sohumo An'itu wop'ingo wonyoangkafo ulohofihwosi kakoe yofeso woho'n'ma'montonoho.

Jisas a'amu mango'nohino somne'no hungkuno ulimentisofoho.
(Mak 12:40; Luk 11:39-42, 52; 20:47)

¹³ Sekwo a'amu hon'ngkano hungkuno lut'ihwayo syoho'njo sohwa hnnonji a'amu Falisi sohwanji sekwo yo'mayo tango se'mayo so'no i'waho fiy'mno. Sekwo mango'nohino hwasoho. Sekwo An'itu a'amumo mokosyohumayo sophone'no a'amu sofe simanopo hon'ngkano pijwamo ulohofont'ifeso sekwo soku masyuyo'njo hwasoho. Hwe moya'mi hof'iko woswant'ifi yahon'ngkofi sekwo pijumofalokwofo.

¹⁴ [Sekwo a'amu hon'ngkano hungkuno lut'ihwamotofo sohwa hnnonji a'amu Falisi sohwanji sekwo yo'mayo tango se'mane so'no i'waho fiy'mno. Sekwo mango'nohino hwasoho. Sekwo An'itumo hungkuno sawemo engo jomo ulont'ifi sekwo ap'wojo sofafe ango yo'mayo so'no wosemokosyohumano poji ulont'ifi ango hiso sekwo n'ihu'nahone emawo'n'ngkohofihwasoho. Oseso hwangu sekwo tohino engo not'ipemapitnnefoho.]

¹⁵ Sekwo a'amu hon'ngkano hungkuno lut'ihwamotofo sohwa hnnonji a'amu Falisi sohwanji sekwo yo'mayo tango se'mae so'no i'waho fiy'mno. Sekwo mango'nohino hwasoho. Sekwo mijopo hwahopo ango'meemo emoy'wo'nont'ifi a'amu t'ifi sen'ngkayo'ne t'ipewo'n'ngkohofofoho. Not'ipemant'ifi sekwoe inomokomoyo imokuwo'n'ngkohofihwasoho. Oseso kako Seten'ye mehomi sekwo hopa imo'nonto kakoe yahino wonyoso sekumo yakolonoho.

¹⁶ A'amu Falisi sohwa An'itumne'no huno ito'no mosyafisiyo'njo yont'ifi yo'mayo wonyo'wonyo yahino yont'ife so'no Jisas yoka ulimentisofoho. Sekwo t'imp'inyo sohwaso sekwo a'amu nom'ne somo hon'ngkano ut'ihwano li'wo'n'ngkohofihwasoho. Sekwo yo'mayo tango se'mae so'no i'waho fiy'mno. Ole lut'ihwawo'n'ngkohofi, Hwe fihwo kakoe hungkuno nehopi syafisiyo'ne'ento kako An'tuye tajo ango engo somo lohono loso sohwo, u, kakoe hungkuno ne mmo'nyo so'no sekwo ole li'wo'n'ngkohofi, Kakoe syohofoho. Hungkuno anefoho. I, hwe fihwo kako sojo wonyoangkafoso An'tuye tajo ango engo somo wojo so'no nehopi lohono loso sohwo u, kakoe hungkuno nehopi umokonono. Nehopi mmo'nyo'njo yahon'ngki sekwo oso hwe huhwo sohumo lintofasyi'wo'n'ngkohofihwasoho.

¹⁷ Sekwo a'amu huno ane sohwaso t'imp'inyo pa'nyo hwasoho. Hungkuno yokumpohn'nyo yakolo'nnyoso ntisoto. Oso sojo wonyoangkafoso An'tuye angomo wojoso yakolo'nnyotaho. U, An'tuye angoso sojo wop'ingo imokiyoso yakolo'nnyo ntisoto. An'tuye angokofho.

¹⁸ Sekwo ole lut'ihwawo'n'ngkohofi, Hwe fihwo kakoe hungkuno so'no a'amu nehopi syafisiyo'neso ole lososo. Oso ijempoho yo'mayo An'itumne'no ho'nasiyo sophone'no hungkuno nehopi lohono. Ose loso sohwo ou, kakoe hungkuno ne mmo'nyoso kakoe syohofoho. Hungkuno anefoho. I, hwe fihwo kakoe hungkuno so'no a'amu nehopi syafisiyo'neso ole lososo, Oso yano iyoso An'tuye ijempoho ho'nasyi'wo'n'ngkohofho so'no hungkuno nehopi lohono. Ose loso sohwo u, kakoe hungkuno nehopi umonono. Nehopi mmo'nyo'njo yahon'ngki sekwo oso hwe huhwo sohumo lintofasyi'wo'n'ngkohofihwasoho.

¹⁹ Sekwo a'amu huno ane sohwaso t'imp'inyo pa'nyo hwasoho. Hungkuno yokumpohn'nyo yakolo'nnyoso ntisoto. A'amu oso yo'mayo An'itumo

yano uyotaho. Oso ijempoho yo'mayo Anitumo yano uyo somo wopingo umokiyosotaho. Ntisoto. Anituye ijempohokofo.

²⁰ Oseso hwe fihwo kako Anituye ijempoho so'no lohono loso sohwo kako yo'mayo saponjo ho'nasyiwo'n'ingkohoho so'ntnne lalofoho.

²¹ Oseso hwe fihwo kako Anituye ango engo so'no lohono loso sohwo kako Anituye ango so'nji Anitu oso ango somo humaso so'ntnne lalofoho.

²² Oseso hwe fihwo kako ahwomomme'no lohono loso sohwo kako ahwomo'nji Anituye epohumayo'nji Anitu osopo humaso so'ntnne lalofoho.

²³ Sekwo hon'ngkano hungkuno luti hwamotofo syoho'njo sohwa hnnonji a'amu Falisi sohwanji, sekwo tohino tipemapitne so'no ngko hitoho ntokwoho. Sekwo mango'nohino hwasoho. Sekwo hamniyoho wosopayo ka'nyo, sopopayo, ampu'we yo'mayo mawo'n'ingkohofoso sekwo hotitofontifi aho hufa'u hopi'nono imo'n'ingkahon'ngki anga'no Anitumne'no ko ho'nasyantifeso sekwo oso hon'ngkano hungkuno we'e somo ito'no in'ngkawowo'n'ingkohofihwasoho. I, hon'ngkano hungkuno engoso a'amufe hungkuno ito'no mihwajiyoso, a'amumo hitoho ulofoso, Anitumo simeho hi'ntnnono uyoso, oso hungkuno engo wonyoangkafo sekwo min'ngkayo'njo hwotoho fewo'n'ingkohofihwasoho. Oso yahino yo'mayo aho hopi'nonohino wojo so'no anga'nohino Anitumne'no ho'nasiyoso noho'nafikutoho. I oso hon'ngkano hungkuno engo so'ntnne'no fin'ngkamno.

²⁴ Anituye hungkuno we'e somo ko in'ngkawentifi Anituye hungkuno engo somo hwotoho fewo'n'ingkohoho so'no sekwo a'amu t'mpi'nyo pa'nyo nom'ne somo hon'ngkano uti hwawo'n'ingkohofihwasoho. Sekwo mijo nyo'ne somjo wopmpeso we'eso wae yontifi soku i, humpotofo engo sohwo sekwo wosopayo mijo sopo kehumanteso muhwonyo'njo yontifeso hi'nji niwo'n'ingkohofihwasoho.

²⁵ Sekwo a'amu hon'ngkano hungkuno luti hwamotofo syoho'njo hn'nonji a'amu Falisi sohwanji sekwo yo'mayo tango se'mane so'no i'waho fiyimno. Sekwo mango'nohino hwasoho. Sekwoe noswanyo yo'mayo somo ko yajijwontifeso sekwo humayoso kiho'njo hwasoho. I ajwomo'mo hufo yahino oso'nji sekwoe a'apahomme'nohini syafisyontifeso weho.

²⁶ Kiko Falisi t'mpi'nyo sohwo, noswanyo ajwomo'mo yo'mayo wojoso kaki'no mijo yajijwohoji paho hohnta'ni kiho'maso umo'n'montonoho.

²⁷ Sekwo a'amu hon'ngkano hungkuno luti hwamotofo sohwa hnnonji a'amu Falisi sohwanji sekwo yo'mayo tango se'mae so'no i'waho fiyimno. Sekwo mango'nohino hwasoho. Sekwo a'amu poyo pe'n'ingkahon'ngkofi ho'nasyiwo'n'ingkohoho pa'nyo hwasoho. Hwaho tojwa lopo wokoso wonyoangkafo'njoponoho. I, hwaho ajwomo'mo poyo pe'nyo sohwafo yokino'nji yo'mayo pisakino'njo wo'nnyoponoho.

²⁸ Oso pa'nyo kuyoho. Sekwoe a'apaho hohnta'ni a'amu uhwonifijoso wopingo uhwonantifeho. I, simeho ajwomo'mo hwasyo hungkuno'nji yo'mayo wonyoso engo yamo'nnyoponoho.

Jisas a'amu hon'ngkano hungkuno luti hwayo syoho'njo sohwa tohino engo mapifitne so'no uli'mentisofoho.

(Luk 11:47-51)

²⁹ Sekwo a'amu hon'ngkano hungkuno luti hwamotofo sohwa hnnonji a'amu Falisi sohwanji sekwo yo'mayo tohino mayo'ne so'no i'waho ito'no

fiyimno. Sekwo mango'nohino hwasoho. A'amumo Anitu hungkuno uyahonngki limotofo sohwamne'no oso hwamo huno syafisiyo'no hofikoe pi-jafo ho'nahumentohofu sopo ango wopingo moliwo'nngkohofihwasoho. Sekwo a'mopijohino sopo wokoso wopingo huliwo'nngkohofihwasoho.

³⁰ I oso'no ole liwo'nngkohofihwasoho. Nakwo nanngkwowosafe sikuno sekwo humentontasi nakwo a'amumo Anitu hungkuno uyahonngki limotofo sohwamo fonjasiyo so'ne mufo'mehwanesohilo.

³¹ Sekwo oso lifitne so'no ole loneti'hwelokwofo, A'amumo Anitu hungkuno uyahonngki limotofo sohwamo fonjahumentohofu sohwafe imuhwasoho. Oso sekwoe hwapingo so'no loneti'hwelokwofo.

³² Oso'no yo'mayo seyakwosa ema'mentohofoso sekwo wesejwao-fantifeho.

³³ Sekwo homa mehomi hwasoho. Sekwo wonyo sohwafe mehomi hwasoho. Sekwoe honngkano wonyo somne'no tohino mayo so'no sekwo hiyaso le'mofoso pipilo. Awonoho. Sekwo hiyaso male'mopitnehofo.

³⁴ Oseso sekwo upa'nimno. Sekuyepono olo hwamo uhwatimo. A'amumo Anitu hungkuno uyahonngki liwo'nngkohofu sohwanji a'amu huno'njo sohwanji Anituye honngkano hungkuno lutihwawo'nngkohofu sohwanji sekuyepono uhwatimo. Sekwo'njopo nohumentanngkuji sekwo a'amu fehohnjo sohwamo fonjasyikuji nom'ne sohwamo iyo hwojiyafiku'nyyo sopo fonjinto'ofasyikuji nom'ne sohwamo sekwoe ango uhu'mokiyo somo hwaningo fonjikuji nom'ne angopono wofonjofepmnao-fantifeho.

³⁵ Ose ifijo so'no a'amu honngkano wonyo ane somo siki fonjahumentohofu so'no sekwo tohino engo nomapitnefoho. A'amu Apelimo fonjahumentiso somta'ango ne'no fonjahumwentifi fonjahumwentifi ayoso Pelekaiyafe hwomu Sekolaiya oso humo sekwo Anituye tajo ango engo somo oso ijempoho yo'mayo Anitumne'no ho'nasyiwo'nngkohofu'njo sopo fonjahumentohofofoho.

³⁶ Ngko nehopi waselmonne'no yohono. Oso a'amu hopi'nonohino somo fonjahumentohofu sofe tohinoso sekwo olohonta humalofu sohwasi tohino hiloso nomapitnefoho.

Jisas Jerusalemne'no humotaho limentisofoho.

(Luk 13:34-35)

³⁷ U, nje a'amu Jerusalem humamopmmotofu sokunonji olohonta humalofu sokunonji sekwo a'amumo Anitu hungkuno uyahonngki selimotofu sohwamo fonjasyontifi a'amu sekumo sefo'mayo'ne Anitu uhwojiwo'nngkiso sohwamo sojo'nji fonjiwo'nngkohofu kuyoho. Sikuno pi'ningo engo somo ngko sekumo ole hopa womasemoku'monji imalefoho. Yihufoso hofikoe polonyo somo muhu'mokontifi efemokosyawowo'nngkohofu hopaso ngko sekumo wosemokosyohumamonji ko imaleso sekwo nakwolaho limalofofoho.

³⁸ Sekwo upa'nimo. Sekwoe ango Jerusalem sopo Anitu kako nto uliko'ma'maho.

³⁹ Hungkuno nehopi waselmonne'no yohono. Olohonta sekwo ngkimo apa'no manohonyo'njo ne'no yontanngkuji sikuno pi'ningo woseyakolo'montonoho. Tifi no'mo sekwo nakwo oso a'amu Anitu uhwatimentiso sohumne'no yofe woho'nomano lifijo sohonta sekwo ngkimo apa'no wonehonantifeho.

24

*Jisas Anituye tajo ango engoso wonyo imo'none so'no ulimentisofoho.
(Mak 13:1-2; Luk 21:5-6)*

¹ Jisas Anituye tajo ango engo somo nuliko'mahoningki kakoe inomokomoyo sohwa kakimo nu'mantifi Jisasimo ango hiloso utihwano lontifi yahoningkofi

² Jisas ulimento, Olo ango homo losomo sekwo lihwonolokwofo. Hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Olo ango lomjo sojo anga'nohinoso nom'nepo kihn'nawesoso awonoho. O'o, hofiko olo ango wopingo losomo mtihupekuji womehu'mmokwojantifeho.

*Jisas yo'mayo tango engo'njo i'mofapone so'no ulimentisofoho.
(Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)*

³ Jisas hwofiki'nyo Oulif sopo nohumentaningki kakoe inomokomoyo sohwa nu'mantifi hofiko'nohini nohumantifi ulimentohofi, Oso hungkuno nalohinoso sikuno ntisomo i'mofaponeto. Kiko asomo piso sohontalaho. Sikuno moi'wo imo'none so'nji simo'mo peho imo'noneto. Nakwo oso sikuno so'no huno pipi nayoneto.

⁴ Ose ulohoningkahoningkofi Jisas ulimento, Ito'no uhwontohumamno. A'amu sekumo hwasyo honingkanomo ipemotasewofitoho.

⁵ Hwangku a'amu pi'ningo engo i'mofapikui hofiko nje yofe ntikuji ole selifitnnefoho. Ngko Kilais hwo'nyoho. Anitu nihwosopo'mentiso hwo'nyoho. Ose selifijoso a'amu pi'ningo hofikoe hungkunomo iningkafitnnefoho.

⁶ Sekwo ikujoho fongki'nyo'ne hungkuno upa'ningkuji iyoho senyo'eno. Ikujoho fongki'nyoso i'mofapososo sikuno moi'wo mmo'nyofoho.

⁷ Hwangku a'amu temtitofo kengo sohwanji temtitofo nom'ne sohwanji hofiko ikujoho fongki'nifitnnefoho. I, a'amu hwaho kengoponta'ango sohwa nom'ne hwaho kengoponjo sohwanji ikujoho fongki'nifitnnefoho. Ango kengo kengo sopo mijoho engo i'mofapososo nom'ne ango kengo kengo sopo hwaho hwomihwo mjim>wenefoho.

⁸ Olo tango we'eso emayofoho. Tango mikunimpososo tifi no'mo weho.

⁹ Osohonta a'amuso nosetimafikuji tohino nosejapikuji nofonjasehufitnnefoho. Hwe moya'mi hopi'nono sekumne'no simoho tohino mikunimposo umnonefoho. Hwapingoso sekwo nje a'amu sokune'efoho.

¹⁰ Hohosohonta hwe moya'mi pi'ningo engo Anitumne'no simoho hi'ntnnono unyoso noho'naofikuji hofikoe a'amu somne'no hungkuno wonyoso tokoyo'ofofitnnefoho. Hofiko hi hofikoe a'amumne'no mangohwa imo'nifitnnefoho.

¹¹ Osohonta a'amu pi'ningo hwasyo hungkuno'njo lutihwafikuji a'amu honingkano hwasyomo ipemotawofitnnefoho.

¹² Yahino wonyo mikunimposo imo'ningkuhwosi a'amu nom'ne somne'no hitoho ulofoso noho'napitnnefoho.

¹³ I, a'amu fihwo yokumpohn'nyo ne'no lohofontaningkuhwosi sikuno ae'uyo imo'nososo Anitu kako oso huhwo sohomo utimanefoho.

¹⁴ Anitu a'amumo mokosyohumayo hungkuno wopingoso ango'meemo lutihwafijoso a'amu hopi'nono nupa'ningkuji humentaningkuji sikuno moi'wo imo'nyoso i'mofaponefoho.

Hwahoponjo an+tu hwasyo sohwoe huyo'mango wonyo sohwo i'mofaponefoho.

(Mak 13:14-23; Luk 21:20-24)

15 Hohosohonta sekwo hwahoponjo an+tu hwasyo sohwoe huyo'mango n+hu'no wonyo sohwo An+tuwe tajo ango engo Jelusalem sopo uhwon+fitnnefoho. Nuhwon+ngkuji yomo engo ikuji youwo youwo li+fitnnefoho. Olo hilo so'no hohonta Ntaniyel hwe fihumo An+tu hungkuno uyahon+ngki li+mojo sohwo li+mentisofoho. A'amu olo hungkuno loso atofolo sohwo huno ito'no wosyaf+syono.

16 Ose uhwon+ngkuji youwo li+kuji a'amu hwaho Jutiya sopo humunyoso hofi+ko hwofi+ki'nyopono hiyaso komo'nos+fitnnefoho.

17 Hwe fihwo anti+fepo humaso sohwo kako hwahopo pi+weli+kofaohwosi kakoe ho'yango ango mta'ni moswomanehoho.

18 A'amu syoho'mo lohofontoso sohwo kakoe angopo nta'ni ife womamo loso momawenefoho. O'o, le'mo'nohini lohofonefoho.

19 Oso si+kuno somo moya'mi si+meho'njo sofanni mehomi we'e amno unyo sofantnne'no ngko hitoho ntokwoho. Hwap+ngoso oso si+kuno homo somo olo hwaho lopo tango mi+kun+imposo i'mofap+hwosi An+tuwe si+meho tohinoso oso hwe moya'mi somo u'manefoho.

20 Olo si+kuno hiyaso le'mofone wojoso si+kuno meeofoso so'nji i'mofaposo'manji sekwo le'mofoso pipilo. Si+kuno iyoho humayo so'nji i'mofaposo'manji le'mofoso pipilo. Oso'no sekwo Mpohumo jomo uli+kuno. Si+kuno meeofosomo iyoho humayo somo imo'n+ngkuhwoloho. Oso'no Mpohumo jomo uli+kuno.

21 Oso si+kuno somo tango mi+kun+imposo wo'nnyofoho. Hwaho songo imo'n+mentiso sohonta mj+mo'n+mi+wento olohonta tango oso pa'nyoso mmo'nyofoho. Hwangku tango apa'nohinoso ose'ne'maho.

22 Oso si+kuno tohino mayo somo An+tu kako ti+fo mmokiyo'manji a'amu hopi'nono poyo nto imo'n+fi+nesohilo. I, oso'no An+tu kakoe a'amu uhwsopo'mentiso somne'no huno syaf+syi+hwosi si+kuno oso tohino mayo so'no ti+fo imokonefoho.

23 Hohosohonta hwe fihwo ole noselonefoho. Uhwon+imno. Ki+lais olopo humaho. Ou, Ki+lais oso nompo humaho. Ose seli+kujo'no sekwo hofi+koe hungkunomo ti+fi in+ngkayo'eno.

24 Osohonta a'amu fihwa ngko Ki+lais hwo'nyoho loso sohwanji a'amu An+tuwe hungkuno hwasyo lut+hwayo sohwanji i'mofap+kuji yo'mayo wonyoangkafoso yamofosekumo eseti+hwafitnnefoho. A'amu An+tuwe hungkunomo min+ngkayo'njo hopi'nonohinoso oso hisofe hungkunomo in+ngkafitnnefoho. I, An+tuwe a'amu neso hungkuno hwasyomo un+ngkowant+fit+keno li+kuji yo'mayo wonyoangkafoso yamofose+hwafitnnefoho.

25 Olo yo'mayo hilo so'no nto selohefoho. Oso'no yo'mayo uhwon+fi+jo so'no huno ito'no seyonefoho.

26 Oseso hofi+ko sekumo ole seli+fitnnefoho. Uhwon+imno. Ki+lais kako a'amu ane nompo humaso lohunonoho. Ose seli+kujo'neso sekwo muh-wonafitnnehofo. Ou, hofi+ko ole seli+fitnnefoho. Uhwon+imno. Ki+lais kako olo ango lomo humaho. Ose seli+kujo'neso oso hungkuno somo sekwo in+ngkakutoho.

27 Emta'm'ingo mofehi'nyo sapiso mo'mta'ni yonteso mofehi'nyo n'ingku'n'ingciso so'mo posomjiyohosawowo'n'ingciso hopaso A'amufe Hwomu sohwo oso pa'nyo noponefoho.

28 Ose ulonto pahnn'mo hungkuno ul'imento, A'amu poyo pe'nyo sohwoe pijafo wo'nnyo sopo y'ihufu aji'mango oso hopo sopo nop'kuiji uhu'mokufitnnefoho.

Hwangku A'amufe Hwomu sohwo noponefoho.

(Mak 13:24-27; Luk 21:25-28)

29 Oso tango hiso moi'wo imo'n'ingkuhwoso'no mofehi'nyo n'ihu'no komo'no s'ikwo'mno imo'n'ingkuhwoso'no hamno majo'njo ihwosi hntokwaliyo not'ihwo'meeofonefoho. Yo'mayo ahwomomjo hntokwaliyo yomo yomo yahon'ingkuhwosi uhwon'ifitnnefoho.

30 A'amufe Hwomu sohwo pone so'no ahwomomo yamofa i'mofap'hwoso'no a'amu hwahoponjo humalofoso nuhwon'ingkuji humataho l'ifitnnefoho. Osohonta uhwon'ifijoso A'amufe Hwomu sohwo kako himopo kakoe yokumpohn'nyo engo'nji pomponaho engo'nji pontan'ingkuhwosi uhwon'ifitnnefoho.

31 Hohosohonta kounoho yoka engo ho'n'ingkuhwosi An'itu kakoe a'amu ahwomomjo somo uhwaj'hwosi ang'o'meemjo a'amu uhwsopo'mentiso somo nuhu'mokonefoho. Hwaho ae efohoto'nawojo'meemjo m'ihwofojonefoho.

Iyoswo uyon'mofo somo uhwon'ingkuji huno ole waseyono jefo iyo'nefoho.

(Mak 13:28-31; Luk 21:29-33)

32 Sekwo iyo mijisiyo somo uhwon'mno. Uyon'mofoso uhwon'ingkuji jefo uy'imonte'nefoho wolant'ifeho.

33 Oso pa'nyo yo'mayo so'no seloheso uhwon'ingkuji huno ole waseyono. Kakoe s'ikuno nto i'mofapohoho. Kako hoku'yopo lohokwoho. Huno ose waseyono.

34 Hungkuno nehopi wasel'monne'no yohono. Hwe moya'mi olo hwaho lopo ne'no nohumentan'ingkuji yo'mayo hiso imo'nonefoho.

35 Olo ahwomo'nji hwah'o'nji moi'wo imo'noso sohonta nje hungkunoso moi'wo mmo'nyo'njo. Ne'no nowent'ihwonefoho.

Hwe fihwo oso mofehi'nyo so'nji s'ikuno so'nji huno muyofoho.

(Mak 13:32-37; Luk 17:30, 34-36)

36 Oso s'ikuno somne'no nakwo huno monayofoho. A'amu ahwomomjo sohwanji ngko'nji huno monayofoho. O'o, Mpohwo An'itu kako'nohini huno uyalofoho.

37 Oso a'amu hohonta N'wa'nji humamotofoso kako yofayokinomo humentiso sohonta yo'mayo yahino imotofo pa'n'ingoso sekwo yontan'ingkuji A'amufe Hwomu sohwo noponefoho.

38 Hohonta mijo a'amu somo muhulo'mentiso sohonta hof'iko wopayo'nji mijo'nji n'ifitneso ape mapitneso mji'm'iwentan'ingkokofi N'wa kako yofayokinomo humentisofoho.

39 A'amu hiso yo'mayo so'no huno mosyaf'siy'o'njo yont'ifi nohumentan'ingkokofi mijo muhulofahon'ingki pe'n'imentohofofoho. Oso pa'nyoso a'amu huno mosyaf'siy'o'njo yontan'ingkuji A'amufe Hwomu komo'no noponefoho.

40 Oso hohosohonta hwe hufa'u syohopo lohofontan+ngkohosi An+tu anga'nohinohumo nut+mahwosi nom'nehumo nul+ko'manefoho.

41 A'mu hufa'u fa'u wopayo sihu kolofontan+ngkohosi An+tu nom'nimo ut+mahwosi nom'nisi wohumamontonoho.

42 Oso'no sekwo ito'no fohontohumantokuno. Oso sikuno sekwoe Hwe Engo sohune'no ito'no fohontohumantokuno. Oso sikuno sekwoe Hwe Engo sohwo pone so'no sekwo huno maseyofoho.

43 Sekwo olo so'no huno fisyafi+hupmno. Hwe fihwo kakoe angomo humahwosi a'amu nom'neso kakoe ho'yango hufo iyo'ne'ent+fi sikuno somne'no huno uy+hwoso'no kako timo wohontohumantono. Nohontohumentan+ngkuhwosi a'amu kakoe angomo maswonehoho.

44 Oso'no sekwo soku sikuno engolopohamo ito'no fesyohumantokuno. Ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni sikuno sekwo huno mosyof+syomokosyohumentan+ngkujo somo wopmmnonoho.

Syoho ulohofiyu wop+ngo sohwo'nji wonyo sohwo'njiye pahnn+mo hungkunofoho.

(Luk 12:42-46)

45 Syoho ulohofiyu huno wop+ngo'jo sohwo t+hwolo. Olenoho. Oso hwe huhwo sohomo kakoe hwe engo sohwo ulonteso, Kiko nje a'amu syoho ntohofiyu somo uhwontohumaho. Ose lonto uhwosopeehon+ngki kako a'amu somo mokosyohumanto wopayo uy+mojo hweho.

46 T+fi sohonta syoho ulohofiyu wop+ngo sohwoe hwe engo asomo poso sohonta kako syoho wop+ngo mokosyohumentan+ngkuhwosi uhwon+ngkuhwosi oso syoho ulohofiyu sohwo simeho wop+ngo umo'n+montonoho.

47 Ngko hungkuno nehopi wasel+monne'no yohono. Oso hwe engo huhwo sohwo kako kakoe yo'mayo hopi'nonohinoso olo syoho ulohofiyu huhwo sohomo enjwa'mo woho'nahumantono.

48 I oso'no, oso syoho ulohofiyu huhwo sohwo kakoe huno ole wosyafi+hu'montonoho. Nje hwe engo sohwo kako asomo komo'no maponehoho.

49 Ose syafi+syahon+ngkuhwosi kakoe syoho ulohofiyu sohomo uhwontohumayo ikujoho fonj+hwosi a'amu mijo yokumpohn'nyo nont+fi nonilohofiwo'n+ngkohoho so'nji wopayo'nji mijo'nji wan+montonoho.

50 Oso syoho ulohofiyu sohwo ose yoso'manji kakoe hwe engo sohwo sikuno fihumo syoho ulohofiyu sohwo kako huno mosyof+siyo'njo yo'mayo ito'no mesyohontohumentan+ngkuhwosi asomo wapmmontonoho.

51 Poso sohonta syoho ulohofiyu huhwo sohomo tohino m+kun+mposo uy+hwosi a'amu hwasyo hungkuno'njo so'nji uhmajoso sopo hofi+ko hul+ngkwajingo ifaloho'n+ngkuji humotaha engo l+fitnnefoho.

25

Moya'mi aho hopi'nohino sofamne'no pahnn+mo hungkunofoho.

1 Jisas kako a'amu somo ole ul+mento, Hohosohonta An+tu a'amumo mokosyohumayo so'no olo pa'nyofoho. Hwe fihwo kako ape woma'mo lonto pmmmentisofoho. Moya'mi aho hopi'nonohino sofa wopayo engo nyo'ne'ent+fi hofi+ko sikiloho nomant+fi hwe sohomo ufohon+t+mano lont+fi umentohofoho.

2 Oso moya'mi aho hopi'nonohino hoho sofa aho fehohnjo huno anefafoho. Aho fehohnjo huno'njofafoho.

³ Oso moya'mi huno'maso sofa hofi'ko sikiloho'nohini motawent'fi mijo'nji momotawommentohofofoho.

⁴ Moya'mi huno'njo sofa hofi'ko sikiloho motawent'fi mijo nom'ne so'nji motawomentohofofoho.

⁵ Oso hwe ape mayo'ne sohwo komo'no mape'njo yahon'ngki saho fosalawo'mentohofofoho.

⁶ Saho fosalawo'ngkofi kuntoliyo sopo joho ole ho'nimento, Hwe ape mayo sohwo nto pohoho. Sekwo toho'nji ufohon'timamno.

⁷ Ose ho'n'ngkahon'ngki moya'mi hopi'nonohino sofa nolikafont'fi hofi'koe sikiloho ito'no esyohumentohofofoho.

⁸ Moya'mi huno'maso sofa moya'mi huno'njo sofamo ul'imentohofi, Sekwo sikiloho mijo hmnonejapmno. Nakwoe sikiloho simpe'nalofoho.

⁹ Ose ulahon'ngkofi moya'mi huno'njo sofa ole ul'imentohofi, Nakwoe sikiloho'nji sekwoe'nji mijo hopo'maho. O'o sekwo nowekuji ho'yango anga mta'ni sekwo'ne mijo mpopmno.

¹⁰ Ose ulahon'ngkofi moya'mi huno'maso sofa mijo mpe'no wentan'ngkofi oso hwe ape mayo sohwo nopahon'ngki moya'mi ito'no humesyohumentohofofofanji angomo wopayo engo wonano lont'fi swont'fi hoku'yo n'hu'nahone pijwahumentisofoho.

¹¹ Hwangku sohonta moya'mi nom'ne sofa i'mofapont'fi ul'imentohofi, Hwe Engofo, hano fonehwosampofa.

¹² Ose ulahon'ngkofi hwe ape mayo sohwo ul'imento, Ngko sekune'no huno maniyohoyohoho. Ose ul'imentisofoho.

¹³ Jisas ose ulonto ul'imento, Sekwo ito'no fohontohumamno. Sekwo oso sikuno somne'no huno maseyohoyohoho.

Syoho ulohofiyu sohwa hamniyoho mokosyohumayo'ne pahnnimo hungkunofoho.

(Luk 19:11-27)

¹⁴ Anitu a'amumo mokosyohumayo sohonta olo pa'nyofoho. Hwe fihwo hano emayo'ne kakoe anga uli'ko'ma'mo lonto kakoe syoho ulohofiyu somo kakoe ho'yango yo'mayoso mokosyohumayo'ne umentisofoho.

¹⁵ Hofi'koe yahino so'no syafisyonto kakoe hamniyoho yano ulohmentisofoho. Nom'nehumo *faif tausen* (5,000) kina uy'mentisofoho. Nom'ne sohomo *tu tausen* (2,000) kina uy'mentisofoho. Nom'nehumo *wan tausen* (1,000) kina uy'mentisofoho. Ose uyonto umentisofoho.

¹⁶ Oso syoho ulohofiyu *faif tausen* (5,000) kina ma'mentiso sohwo komo'no nowento oso hamniyoho so'nji syoho engo yonto *faif tausen* (5,000) kina nom'ne ma'mentisofoho.

¹⁷ Syoho ulohofiyu nom'ne *tu tausen* (2,000) kina ma'mentiso sohwo kakoe hamniyoho nomanto oso'nji syoho engo yonto nom'ne *tu tausen* (2,000) kina ma'mentisofoho.

¹⁸ I, oso'no oso hwe *wan tausen* (1,000) kina ma'mentiso sohwo kako hamniyoho nomanto pi'n'momo ijopijijasyonto kakoe hwe engo sohwoe hamniyoho hwahomo hiyaso ho'nahumentisofoho.

¹⁹ Sikuno pi'n'nggo engo memjaofahon'ngki oso syoho ulohofiyu sofe hwe engo sohwo asomo noponto oso hamniyoho umentiso so'no hungkuno ul'mo lonto pmmentisofoho.

²⁰ Syoho ulohofiyu *faif tausen* (5,000) kina ma'mentiso sohwo nom'ne *faif tausen* (5,000) kina so'nji motaponto ul'imento, Hwe engofo, oso *faif*

tausen (5,000) kina ntapmmentohino so'nji ngko syoho engo yonji nom'ne *faif tausen* (5,000) kina ma'mentohefoho. Oso'no *ten tausen* (10,000) kina olopo weho.

21 Ose ulahon'ngki hwe engo sohwo ul'mento, K'iko nje syoho ntohofiyo wop'ingo hwasoho. K'iko syoho wop'ingo yonji syoho ito'nohini mokosyohumawo'n'ngkino hwasoho. K'iko olo syoho we'e lomo wop'ingo mokosyohumawo'n'ngkino so'no ngko nom'ne syoho engo mokosyohumayo'ne wokijapmmonnoho. K'iko ngko'njopo nopohoji ngko'nji s'imonyo uyaho.

22 Ose ulahon'ngki syoho ulohofiyo *tu tausen* (2,000) kina ma'mentiso sohwo nom'ne *tu tausen* (2000) kina so'nji motaponto ul'mento, Hwe engofo, oso *tu tausen* (2,000) kina ntapmmentohino so'nji ngko syoho engo yonji nom'ne *tu tausen* (2,000) kina ma'mentohefoho. Oso'no *foua tausen* (4,000) kina olopo weho.

23 Ose ulahon'ngki hwe engo sohwo ul'mento, K'iko nje syoho ntohofiyo wop'ingo hwasoho. K'iko syoho wop'ingo yonji syoho ito'nohini mokosyohumawo'n'ngkino so'no ngko nom'ne syoho engo mokosyohumayo'ne wokijapmmonnoho. K'iko ngko'njopo nopohoji ngko'nji s'imonyo uyaho.

24 Ose ulahon'ngki syoho ulohofiyo *wan tausen* (1,000) kina ma'mentiso sohwo noponto ul'mento, Hwe engofo, ngko huno moi'wonoho. K'iko hwe yokumpohn'nyo hwasoho. Nom'ne sohwa syoho hulontife somta'ni wopayo mawo'n'ngkino hwasoho. Nom'ne sohwa ufongoe fisosomokaofo'ntifeso k'iko neso nomehu'meesyonji mawo'n'ngkino hwasoho.

25 Oso hiso'no huno niyahon'ngki iyoho nn'ngkahon'ngki jije hamniyoho nomotawenji hwahomo hiyaso mokosyohumamentohefoho. Uhwonyo. Olo jije hiloso kakwosi maho.

26 Ose ulahon'ngki hwe engo sohwo ul'mento, K'iko nje syoho ntohofiyo wonyo hwasoho. K'iko piso'mo'nyo'njo hwasoho. Ngko nom'ne sohwa syoho hulontife so'nji nom'ne sohwa fisosomokaofo'ntife somta'ni mawo'n'ngkohe so'no huno nto kiyohoho eso nto ntohino.

27 I, oso'no nje hamniyohoso kako a'amu hamniyoho mokosyohumayo sohwafe angomo moho'nan'isiyo'njo peho'no imentohinoto. Ho'nosyontentesi nopm'mo nje hamniyoho so'nji nom'ne we'e so'nji nomahm'mnesohilo.

28 Ose ulonto ul'mento, Olo hwe lohwoe *wan tausen* (1,000) kina nomaf'kuji oso hwe *ten tausen* (10,000) kina mokosyohumasoso sohomo umasy'mno.

29 Hwap'ingoso ole, a'amu yo'mayoso ito'no mokosyohumawo'n'ngkohoho somo ngko nom'ne pi'n'ngo engoso uy'monnoho. A'amu yo'mayoso ito'no momokosyohumayo'njo yontoso sohumba'ni oso yo'mayo we'e kako mokosyohumasoso ngko woma'monnoho.

30 Olo syoho ntohofiyo wonyo sohomo sikwo'mjoho hohnta'ni meho'naopmno. Osopo a'amu hul'ngkwajingo ifaloho'n'ngkuji humotaho engo lifitnnefoho.

A'amufe Hwomu sohwo a'amu hopi'nonohino somo yano ilofonefoho.

31 A'amufe Hwomu sohwo yofe engo hwofilo'nnyo'njo sohwo kakoe a'amu ahwomomjo so'nji poso sohonta kako hwe engo sohwoe epohumayo wonyoangkafo sopo humanefoho.

32 Osopo nohumahwosi a'amu hopi'nonohinoso uhu'mokahon+ngkuji kako hwe yahu mokosyohumayo pa'nyo sohwo a'amu somo yano ilofonefoho. A'amu yahu *sipsip* pa'nyo somo kengopo uhwaj+hwosi a'amu yahu *meme* pa'nyo somo kengopo uhwajonefoho.

33 Yahu *sipsip* somo kakoe aho angahohnta'ni uhumaj+hwosi yahu *meme* somo kakoe aho hwonamonyo hohnta'ni uhumajonefoho.

34 Oso hohosohonta hwe yofe hwofilo'nnyo'njo sohwo a'amu aho angahohnta'ni humalofo somo ole ulonefoho. Nje Mpohwo yo'mayo wop+ngo sejape so'no sehwsopo'mentiso soku, hohonta hwaho songo mt+1mokumentiso sohonta olo angu yo'mayoso Mpohwo sekumne'no yahumentisoso nop+kuji mapmno.

35 Hwap+ngoso ngko mijoho niyahon+ngki wopayo ntapmmentohofofoho. Ngko mijo'no n+mo'n+ngkahon+ngki mijo ntapmmentohofofoho. Ngko angu kengopo nta'ni pahon+ngko sekwo ngkimo sekwoe angomo ipen+motapont+ifi wop+ngo n+mokosyohumamentohofofoho.

36 Ngko hwap+fe ane nohumentan+ngko sekwo yo'mayoso ntapmmentohofofoho. Ngko mnokino'nji nohumentan+ngko sekwo wop+ngo n+mokosyohumamentohofofoho. Ngko impo'angomo nohumentan+ngko sekwo nohonapmmentohofofoho.

37 Ose ulahon+ngkuhwosi a'amu wop+ngoso ole ul+fitnnefoho. Hwe Engofo, ntohontalo. K+ko wosopayo mijoho kiyahon+ngki nakwo wosopayo kijapmment+hwoneso, ntohontalo. K+ko mijo'no kumo'n+ngkahon+ngki nakwo mijo kijapmment+hwoneso.

38 Ntohontalo. Nakwo angu kengoponta'angu hwsosimo kohonontani nakwoe angomme'no ipekumotament+hwoneso, k+ko hwap+fe yo'mayoso ane nohumentan+ngkini ntohonta kijapmment+hwoneto.

39 Ntohontalo. K+ko mnokino'nji impo'angomo humentan+ngkinoso ntohonta kohon+ment+hwoneto. Ose ulohon+fitnnefoho.

40 Hwe yofe engo'njo sohwo ulonefoho. Ngko nehopi wasel+monne'no yohono. Yo'mayoso nje a'amu yofe engo ane'njo somne'no uloho'mentohinoso ngkine'no imentohinofoho.

41 Ose ul+hwosi a'amu hwonamonyo hohnta'n+ngo somo ulonefoho. Sekwo wonyo soku, mpan+mno. An+tu sekumne'no s+mano hintotohino umnalofoho. Sekwo ngkimo n+iko'maf+kuji oso toho ne'no sijalokunjoso Mpohwo kako Seten'nji kakoe a'amu so'ntnne'no ho'nahumentiso somo fi+wan+mno.

42 Hwap+ngoso hohonta ngko mijoho niyahon+ngki wopayo montape'njo imentohofofoho. Mijo'no n+mo'n+ngkahon+ngki mijo montape'njo imentohofofoho.

43 Ngko angu kengopo nta'ni pahon+ngko sekwo ngkimo angu mantape'njo imentohofofoho. Ngko hwap+fe manji'mofo ane nohumentan+ngko sekwo sekwoe yo'mayoso montapmmentohofofoho. Mnokino'njo nohumentan+ngko impo'angomo nohumentan+ngko sekwo monohonayo'njo imentohofofoho.

44 Ose ulahon+ngkuhwosi ul+fitnnefo, Hwe engofo, Ntohontalo. K+ko mijoho'nji mijo'tnno nokumo'n+ngkahon+ngki, k+ko nom'ne angopo nta'ni ponji, k+ko hwap+fe ane hwosi, mnokino'njo hwosi, k+ko impo'angomo nohumentan+ngkini nakwo wop+ngo makilohofe'njo ntohonta iment+hwoneto.

45 Ose ulohon'ngkahon'ngkuji ole ulonefoho. Ngko nehopi wasel'monne'no yohono. Nje a'amu yofe engo ane'njo somne'no yo'mayoso mulohofe'njo imentohofoso ngkine'no mantohofe'njo imentohofofoho.

46 Ose ulohon'ngkuhwosi a'amu hiso nukuji hofi'koe wonyomne'no tohino engo ne'no nomapitnnefoho. I a'amu wop'ngoso hofi'ko anggo wop'ngoso sopo i'mofahokuji engolopohamo songo ne'no nohumantokutnnefoho.

26

Hwe engo sohwa Jisasimo fonjosiyanentifi hungkuno nano mtito'mentohofofoho.

(Mak 14:1-2; Luk 22:1-2; Joun 11:45-53)

1 Jisas oso hungkuno hopi'nono moi'wo ulonto kakoe inomokomoyo sohwaso ulimeto,

2 Sekwo huno moi'wonoho. Sikuno hufa'u memjaofi'hwoso'no Anitu Kako A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo Sikuno Engo * i'mofaposo sohonta A'amufe Hwomu sohomo iyo hwojiyafiku'nnyo somo wofonjinto'ofosyantifeho. Ose ulimentisofoho.

3 Hohosohonta hwe yofe engo'njo tajo anggo syoho'njo sohwanji a'amu Isilael sohwaso hwe engo sohwanji hwe yofe hwofilo'nnyo tajo anggo syoho'njo Kaiyofas oso hwoe anggo somo uhu'mokumentohofofoho.

4 Osopo nuhu'mokontifi Jisasimo hiyaso'mo aho kehwaso wofonjosiyo limentohofofoho.

5 Ole hnnimentohofi, Olo hiloso Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo Sikuno Engo osomo wopayo engo nontan'ngkuji Jisasimo aho kehwaso'no nonahon'ngkuji a'amu hofi'ko nakumo ikujoho nafongkupitnnoho. Oso hiso'no Sikuno Engo homo somo nakwo Jisasimo aho mokanehwono. Ose hnnimentohofofoho.

A'musi Jisasiye mnokinopo hwone mijo akino'njoso usohumentisofoho.
(Mak 14:3-9; Joun 12:1-8)

6 Jisas kako Saimouniye anggo Mpetani osopo humamentisofoho. Saimoun huhwo sohwo a'apaho uyo wonyo'njo hweho.

7 Osopo Jisas nohumentan'ngki a'mu anga'nohinisi Jisasiyo nu'manto kako sojo ahwonte hwone mijo akino wonyoangkafo'njo hamniyoho yokintahopo'njoso nomotaponto Jisas epohumayo sopo nohumentan'ngki kakoe mnokinopo mijoso usohumentisofoho.

8 Ose yahan'ngki inomokomoyo sohwa nuhwonontifi simoho tohino umn'ngkahon'ngki hnnimentohofi, Olo a'mu losi mijo siki peho'no sisyohoho.

9 Oso mijo wonyoangkafososo a'amu nakumta'ni mpe nalohofont'fijontentesi nakwo hamniyoho engo nomehwasi a'amu ho'yango umofonyo iwo'n'ngkohoho somo uy'hwanesohilo.

* **26:2:** Oso sikuno simo'moso hwaho Ijip sopo a'amu ahwomo mta'angoso mehomi tisimaso somo poyo imokumentisofoho. Oseso a'amu Isilaeliso yahu *sipsip* honiyoso hofi'ko mit'pit'hwayo'nji hoku'moponjo iyo fiji'hofaki'nnyo'nji osomo uloho'mentohofofoho. A'amu ahwomo mta'angoso oso homo somo uhwononto uyakolo'mentisofoho. Oso sikuno somne'ne Anitu Kako A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo Sikuno Engo liwo'n'ngkuhwhonefoho.

10 Ose hnn'ngkahon'ngkofi Jisas hofikoe hungkunomo huno uya-hon'ngki ul'imento, Sekwo a'mu losimo simeho tango peho'no uyalokwofo. Kako ngkimo wop'ingo ntahokwoho.

11 A'amu umofonyo iwo'n'ngkohofoso sekwo'nji engolopohamo ne'no humawo'n'ngkohofofoho. I, oso'no ngko sekwo'nji humaleso s'ikuno moi'wo we'enepi umo'n'montonoho. Oso'no a'amu ngkimo wop'ingo ntahofone s'ikuno pi'n'ngo mauyoho.

12 Oso a'musi kako nje a'apahopo hwone mijo ehantohofisoso kako nakwoe yahino a'amufe pijafo ito'no yasy'wo'n'ngkuhwone hopaso ehan-tahokwoho.

13 Hungkuno nehopi waselimo, Ango yawojo'meemo nje hungkuno wop'ingo a'amu somo ul'ifijo so'no olo a'mu losi ntahofiso so'nji ul'ifitnnefoho. Oso'no a'amu pi'n'ngo engo olo a'mu losimne'no syaf'ihupitnnefoho.

Jutas hwe engo sohwo Jisas'imne'no ul'imne'ento hungkuno ho'nahumentisofoho.

(Mak 14:10-11; Luk 22:3-6)

14 Jisasiye inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'u sohwa anga'nohino sohwo kakoe yofe Jutas Is'ikaluyout. Oso hwe huhwo sohwo hwe yofe engo'njo tajo anga syoho'njo sohwo nu'manto

15 ul'imento, Ngko sekumo Jisas sejapmme so'no sekwo peho won-topant'fito. Ose ulohon'ngkahon'ngki ul'imentohofi, Nakwo hamniyoho sojo teti (30) wokijopantanoho. Ose ulont'ifi hamniyoho uy'imentohofofoho.

16 Oso hohosohonta Jutas Jisasimo uti'hwanne'ento hon'ngkano imofo'ne syof'isyoma'mentisofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji An'itu A'amu Is'lael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syaf'isiyo S'ikuno Engo osomne'no wosopayo ni'mentohofofoho.

(Mak 14:12-21; Luk 22:7-14, 21-23; Joun 13:21-30)

17 S'ikuno Engo uhwon'motofo s'imo'mjo somo a'amu Jutas wopayo nom'ne kengo ni'wo'n'ngkohofoho so'no Jisasiye inomokomoyo sohwa kakimo nu'mant'ifi ul'imentohofi, An'itu A'amu Is'lael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syaf'isiyo S'ikuno Engo osomne'no wopayo naneso nt'i'mo esyohumanehwono.

18 Ose ulohon'ngkahon'ngkofi Jisas ul'imento, Sekwo ant'ime engo somo nukuji hwe fihumo nu'maf'ikuji ul'imno. Nakwoe hwe engo hungkuno mesyolonet'ihwawo'n'ngkiso sohwo ole nalohoho. Nje s'ikuno mofoneponoho. Ngko nje inomokomoyo sohwanji S'ikuno Engo somne'no wosopayo j'ije angomo wonontane'no y'hwono.

19 Ose ulahon'ngki inomokomoyo sohwa Jisasiye hungkunomo in'ngkawent'ifi S'ikuno Engo so'no wosopayo ito'no esyohumamentohofofoho.

20 S'ikuno'nji Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji nohumant'ifi Jisas ul'imento,

21 Hungkuno nehopi waselimo. Hwe fihwo kako olo anga lomo sekwo'nji humaso sohwo kako mango sohwafe aho mo woho'nan'humonte hweho. Tokoyo'ofu wantoho'mtonoho.

22 Ose ulahon'ngki inomokomoyo sohwife simeho tango uyahon'ngki a'amu anga'no anga'nohino sohwa Jisas'mo ul'mentohofi, Hwe Engofo, ngkolaho.

23 Ose ulohon'ngkahon'ngkofi Jisas ul'mento, Hwe fihwo ngko'nji wopayo noswanomo yomaso sohwo kako ngkine'no a'amumo tokoyo'ofu uy'mte hweho.

24 A'amu Anituye hungkuno luti'hwamotofo sohwa iyoswomo mt'i'mokumentohofi pa'nyoso A'amufe Hwomu sohwo poyo umo'n'montonoho. I oso'no oso hwe ngkine'no nje mango sohwo tokoyo'ofu ntahofone sohune'no hitoho ntokwoho. Tohino engoso nomane hweho. Kona'wohi aswo momaso'njo yontatesi wop'ingo'nesohilo.

25 Ose ulahon'ngki Jutas oso hwe Jisas'mo tokoyo'ofu imentiso sohwo Jisas'mo ul'mento, Hwe Engofo, ngkolaho. Ose ulohon'ngkahon'ngki ul'mento, Kiko nto lohino. Ose ul'mentisofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji wopayo'nji mijo'nji ae'uyo n'mentohofoho.

(Mak 14:22-26; Luk 22:15-20; 1 Koulin 11:23-25)

26 Hof'iko wopayo nontan'ngkofi Jisas wopayo nomanto An'tumo isamoyoka ulonto kut'ikujohofonto inomokomoyo sohwo uyonto ul'mento, Oloso nje a'apahofoho. Sekwo nomaf'ikujohmn'mno.

27 Ose ulonto kako noswanyo ipisayo mijo'nji nomanto An'tumo isamoyoka ulonto hof'ikimo uyonto ul'mento, Olo mijo loso sekwo hopi'nonohino sohwasihmnaopmno.

28 Olo nje hon'iyohoso loso a'amu pi'n'ngko sofe wonyohwae yasemofone usohmahono. Hon'iyohoso An'itu'nji sekwo'nji makot'iku'nyohne usihmahono. Nje hon'iyohoso losomoh An'itu uhwon'ngkuhwosih sekwo An'itu'nji makot'iku'nyohoso ne imo'nyohnefoho.

29 Hungkuno wasel'mo. Nom'ne sikuno somoholo ipisayo mijo'no apa'no man'imnehono. Manyo'njoh nohumentan'imo sikuno memjaof'hwosoh'no ngkoh sekwo'njoh nje Mpohwoeh angoh a'amumoh mokosyohumayoh sopyoh mijo songoh nonanefoho.

30 Ose ulahon'ngki hof'ikoh tayah anga'no lont'ifi noswapont'ifi hwof'iki'nyoh Oulif'ine'no kotas'imentohofoho.

Jisas kakh Pita Jisas'imne'no hwasyoh hungkuno a'amu somoh ulone soh'no ul'mentisofoho.

(Mak 14:27-31; Luk 22:31-34; Joun 13:36-38)

31 Jisas ul'mento, Olo sikwo'miyoh lomoh sekwo ngkimoh nihwaj'ikujoh hiyah wahumpeent'efehoh. An'tuyeh hungkuno mt'i'mokumentohofi sohwhah ole mt'i'mokumentohofi, A'amu yahoh mokosyohumayoh sohuhomoh fonjasy'ikujoh'no yahoh sohwhah hiyah wahumpeent'efehoh.

32 I, oso'no songoh likahm'moh Ngkaliline'no s'imoh'moh sepo'mnefoho.

33 Ose ulahon'ngki Pita ul'mento, Nom'ne sohwhah hof'ikoh koh kuhwot'i'mopijosoh ngkoh makuhwot'i'moh'mnehono.

34 Ose ulahon'ngki Jisas ul'mento, Ngkoh hungkuno nehohi wakilih'monne'no yohohoh. Olo sikwo'miyoh lomoh yihuhoh tosh'kah yohoh malontan'ngkuhwosoh sohohntah kikhoh ngkine'no hwasyoh hungkuno hufah'uh s'ihuhoh ole ul'monnohoh. Ngkoh Jisas'imne'no hunoh maniyohoyohohoh. Ose ulohohoh'no yihuhoh sohwhoh yohoh wal'monnohoh.

³⁵ Ose ulahon+ngki Pita ul+mento, Ngko kikimne'no huno maniyohoyohoho eso mul+mnehono. O'o, ngko kiko'nji ko fonjan+siyo'manji oso hungkunoso mul+mnehono. Ose ulahon+ngki inomokomoyo hopi'nonohino sohwa oso hopa ul+mentohofofoho.

Jisas Ngket+semani sopo humanto Mpohune'no jomo ul+mentisofoho.
(Mak 14:32-42; Luk 22:39-46)

³⁶ Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji Ngket+semani iyo uyo syoho sopo umentohofofoho. Osopo nohumanto kakoe inomokomoyo sohwaro ul+mento, Sekwo olopo foyohumamno. Ngko oso nompono u'mo Mpo-humo jomo ul+mo.

³⁷ Ose ulonto kako Pita'nji Sepetiye hwomu sohwa'u'nji ut+imanto umentohofofoho. Nowent+fi Jisas s+meho tango m+kun+mposo umentisofoho.

³⁸ Oso'no ul+mento, Nje s+meho tango m+kun+mposo'njo hwo'nyoho. Tango hiloso poyo wan+mokumtol+keno. Ngko'njopo foyohumaf+kui ngkimo nohontohumamno.

³⁹ Ose ulonto we'enehwo nowento s+mano hwaho hohnta'ni ipitofawento An+umo ul+mento, U, nje Mpohwo, olo tohino loso non+mahwosi woniyakolofono. I oso hiso'no nje hunomo nn+ngkahutoho. O'o, jije hunomnohino hmn+ngkayo.

⁴⁰ Ose ulonto kakoe inomokomoyo sohwarepono umentisofoho. Kako nu'manto uhwon+mentisoso kakoe inomokomoyo sohwa saho nofosyowentan+ngkofi uhwononto Pitamo ul+mento, Kiko ngkimo monohontohumayo peho'neto.

⁴¹ Sekwo ngkine'no nohontohumaf+kui Mpohumo jomo ul+mno. Seten sekumo yamofa selohofonoho. Sekwo wop+ngo'nohini uyano ko lifijoso sekwoe yokumpohn'nyo hopo'maho.

⁴² Ose ulonto Jisas apa'no we'enehwo nowento ul+mento, Nje Mpohwo, olo tohino loso ngkimo man+mnonehoho nn+ngkohoho. I, oso'no nje hunomo min+ngkomnehono. O'o, jije hunomnohino un+ngkapmmnohono.

⁴³ Ose ulonto asomo ponto uhwon+mentisoso inomokomoyo sohwa t+mo saho un+ngkahon+ngki saho foyowentan+ngkofi uhwon+mentisofoho.

⁴⁴ Ose uhwononto apa'no nul+ko'manto Mpohumo jomo s+mo'mjo ul+mentiso hopaso apa'no nowento ul+mentisofoho.

⁴⁵ Ose ulonto kakoe inomokomoyo sohwanjo sopo noponto ul+mento, Sekwo saho ne'no lofosyawotofo. Upa'n+mno. Nje sikuno nto i'mofapmmaho. A'amufe Hwomu sohumne'no a'amu wonyo sohwaro tokoyo'ofu nto imasofoho.

⁴⁶ Sekwo filikapmno. Wohwano. Uhwon+mno. Oso hwe ngkine'no tokoyo'ofu ntoho'maso sohwo nto pohoho.

Jutas Jisas+mo a'amu wonyo sohwaro uy+mentisofoho.
(Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Joun 18:3-12)

⁴⁷ Jisas oso hungkuno ulontan+ngki Jutas Jisasiye inomokomoyo aho hopi'nono s+fe mta'ni hufa'u sohwo i'mofapmmentisofoho. A'amu yofa engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Isilael hwe engo sohwanji a'amu pi'n+ngo engo itokuso'njo hos+mno'njo sohwaro lut+hwahon+ngkofi Jutas kako Jisasiyepo ipemotas+mentisofoho.

⁴⁸ Jutas oso a'amu sohwaro yafo it+hwayo'ne ole ul+mento, Hwe sohumo nu'mahm'mo hinjoho hu'n+meso oso hwe huhwo sohwo Jisasiyoho. Osohumo sekwo aho fikopmno. Ose nto ul+mentisofoho.

49 Oso'no Jutas Jisasimo komo'no nu'manto ulimento, Nje Hwe Engofo. Ose ulonto hinjoho hu'nimentisofoho.

50 Ose yahonngki Jisas ulimento, Kiko umonji pohino sohwoosi komo'no fyo. Ose ulahonngki hofiko Jisasimo u'mantifi aho yokumpohn'nyo ko'mentohofoho.

51 Hwe fihwo Jisasi'nji humamentiso sohwo kakoe hwakuhwajo nomanto hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwoe syoho ulohofiyohu sohomo haloho loku'mentisofoho.

52 Ose yahonngki Jisas ulimento, Jije hwakuhwajo asomo foho'nasyo. A'amu fihwo kako hwakuhwajo'nji nom'ne sohwoamo lofososo oso hwe huwo sohomo hwakuhwajo'nji wolofosyantifeho.

53 Kiko huno makiyoho liyohoho. Ngko nje Mpohumo jomo uli'me'no kako ahwomomjo a'amu pi'nnggo engo nifo'mayo'ne nihwajihwonesohilo.

54 I oso hiso'no ngko ose i'me'no a'amu Anituye hungkuno nje poyo imo'nyo so'no mtimokumentohoho oso hungkunoso ne pipi imo'nngkuhwonesohilo. O'o, nje poyo imo'nyoso oso pa'nyo umo'nimontonoho. Ose ulimentisofoho.

55 Oso hohosohonta Jisas a'amu itokuso'njo somo ulimento, Sekwo a'amu hufo iwo'nngkiso sohune'no aho wokano lontifi hwakuhwajo'nji itokuso'nji lomotalokwofo. Sikuno engolopohamo ngko Anituye tajo ango engo somo humanji a'amu somo Anituye hungkuno lutihwahonngko sekwo ngkimo osopo manikoso'njo iwo'nngkohofihwasoho.

56 I oso'no a'amumo Anitu hungkuno uyahonngki lutihwamotofohu sohwafe hungkuno ne imo'nyo'ne so'no yo'mayo imo'nngkohoho. Ose ulahonngki inomokomoyo sohwa Jisasimo uliko'mantifi hiyaso humpo'mentohofoho.

A'amu 'kaunisol' syoho'njo sohwafe pone'no nowentifi Jisasimne'no hungkuno limentohofoho.

(Mak 14:53-65; Luk 22:54-55, 63-71; Joun 18:13-14, 19-24)

57 Oso a'amu sohwa Jisasimo aho kentifi hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo Kaiyofas oso hwoe angomne'no kemotamentohofoho. A'amu honngkano hungkuno lutihwamotofohu sohwanji a'amu Isilaelife hwe engo sohwanji osopo uhu'mokumentohofoho.

58 Pita Jisasimo ko inngkawomentisoso kakimo mufantohi'nyofoho. O'o, kako po'mtopo'mtisyo humuloho'miwesofoho. Kako Kaiyofasiye tojo somo noswonto a'amu uhwontohumayo sohwanjo sopo yo'mayo imo'nyo so'no uhwontohumamo lonto humamentisofoho.

59 A'amu tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu kaunisol syoho'njo sohwanji hofiko a'amu Jisasimne'no hwasyo hungkuno ujiso'ne Jisasimo fonjosyane'entifi wotipemantifi imentohofoho.

60 A'amu pi'nnggo hwasyo hungkuno'njo sohwa ko i'mofopahonngkofi nofonjosyane'entifi hungkunoso wonyopi tipmentohofoho. Hwangku ae'uyo sohwa'u i'mofaponji

61 ulimentisiyo, Olo hwe lohwo ole limaso hweho. Anituye ango engoso ngko wae yahm'mo songo molimeso sikuno hufa'u sihune memjaofihwoso'no ango moi'wo umo'nimontonoho. Ose limaso hweho.

62 Ose ulahonngki hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwo nolikofalohofonto Jisasimo ulimento, Kiko hungkuno asomo mujo'njo peho'no yalokuno. Pipilo. Olo hungkuno kikimo kilalokusiyohu losoho.

63 Ose ulahon+ngki Jisas mampi'nyo humentan+ngki hwe yofe engo'njo sohwo ul+mento, An+tu songo ne'no humayo sohwo jije hungkuno kupu'nalofoho. Kiko hungkuno nehopi'nohini fonaso. Kiko Kilais, An+tu kuhwosopo+mentiso An+tu yue Hwomu Ne hwasilaho.

64 Ose ulohon+ngkahon+ngki Jisas ul+mento, Kiko nehopi ntohino. I wakil+monne'no yohono. Hwangku sohonta sekwo A'amufe Hwomu sohwo An+tu Yo'mayo Yokumpohn'nyo Hwap+ngo sohwoe aho anga sohohnta'ni humentan+ngkuhwosi uhwon+fitnnefoho. Kako himo ahwomo mta'ango sopo nohumahwosi pi+hwoso'no uhwon+fitnnefoho.

65 Jisas ose ulahon+ngki oso hwe tajo anga syoho'njo sohwo si+mano hinto-tohino umn+mentiso so'no kakoe manji'mofo we'ene si+mpento ul+mento, Kako An+tu ne'no sitofu ulohoho. Nakwo nom'ne a'amu Jisas+me'no hungkuno jo'neso johu peho'no ulanehwono. O'o, sekwo kakoe hungkuno somo nto upa'n+ngkohoho.

66 Sekwo huno pipi seyohoho. Ose ulohon+ngkahon+ngki ul+mentohofi, Kako wonyo imaso hweho. Kako poyo umo'nono.

67 Ose ulont+fi Jisasiye si+mo'mangopo me mijo uyati'mofont+fi fongku'mentohofofoho. A'amu fehohnjo nufonjont+fi

68 Ul+mentohofi, Kiko Kilais sohwo An+tu hungkuno kijopahon+ngki li+wo'n+ngkino hwosi, ti+huo kufonjohoho. Noho fonaso. Sitofu ose ul+mentohofofoho.

Pita Jisas+me'no hwasyo hungkuno, Ngko huno maniyohoyohoho ul+mentisofoho.

(Mak 14:66-72; Luk 22:56-62; Joun 18:15-18, 25-27)

69 Pita angkuhwafo ponjo tojo somo nohumentan+ngki hwe yofe engo'njo sohwoe syoho ulohofiyosi nu'manto ul+mento, Kiko huhwosi Jisas hwaho Ngkalili mta'ango sohwo'nji humawo'n+ngkino hwasoho.

70 Ose ulahon+ngki a'amu hopi'nono nuhwon+ngkahon+ngkofi Pita ul+mento, Awonoho. Olo hungkuno ntohino loso'no ngko huno maniyohoyohoho.

71 Ose ulonto kako noswonto kontolompo'ango somo nohumentan+ngki nom'ne a'mu syoho ulohofiyosi Pitamo uhwononto hwe sohwo ul+mento, Olo hwe lohwo Jisas anga Nasaletnnta'ango sohwo'nji humawo'n+ngkiso hweho.

72 Ose ulahon+ngki Pita apa'no yofe hiyaso yonto ul+mento, Nehopi yokintahopono lohono. Ngko oso hwe sohomo huno maniyohoyohoho. Ose ul+mentisofoho.

73 We'enepi a'amu fehohnjo likofohumamentohofu osohwa Pitamo nu'mant+fi ul+mentohofi, Nehopi kil+hwono. Kiko hof+ko'njo mta'ango hwasoho. Jije mampahoso Ngkalilinta'ango pa'n+ngo ho'n+ngkohoho.

74 Ose ulahon+ngkofi Pita hungkuno yokumpohn'nyo ul+mento, Ngko hwasyo hungkuno sel+meso An+tu tohino wontapono. Oso hwe sohomo ngko huno maniyohoyohoho. Ni+hu'no nehopi lohono. Ose ul+mentisoso tosika yoka li+mentisofoho.

75 Yoka lahon+ngki nupa'nonto Pita hungkuno Jisas ul+mentiso so'no huno syaf+hu+mentisofoho. Hungkuno ole ul+mento, Yi+hufo tosika yoka molontan+ngkuhwoso sohonta kiko ngkine'no mango hufa'u si+hune ole wal+monnoho. Ngko Jisas+me'no huno maniyohoyohoho. Ose ulohoho'no yi+hufo sohwo yoka wal+montono. Pita kako huno ose syaf+syonto

mempono swonto kakoe yahino wonyo so'no simeho tango m+kun+mposo uyahon+ngki humotaho engo ne'no l+mentisofoho.

27

*A'amu Pailot+yepono Jisas+imo ipemotawomentohofoho.
(Mak 15:1; Luk 23:1-2; Joun 18:28-32)*

¹ Imingo ne so'nji a'amu tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Juta sofe hwe engo sohwanji Jisas+imo fonjosyane'ent+fi hungkuno l+mentohofoho.

² Jisas+imo aho kent+fi ahwomo nano kilofont+fi hwe engo hwaho mokosyohumayo Pailot oso hwoepono ipemotawomentohofoho.

*Jutas poyo pe'n+mentisofoho.
(Apousel sohwife Syoho 1:18-19)*

³ Jutas kako Jisas+imo tokoyo'ofu uloho'mentiso sohwo uhwon+mentisoso hofiko Jisas+imo tohino uyant+fi yahon+ngkofi uhwononto kako simeho tango uyahon+ngki huno ole syaf+hu'mento, Wonyo imalefoho. Ngko oso hamniyoho sojo *teti* (30) ma'maleso asomo uy+mo. Ose ulonto kako a'amu tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Juta sofe hwe engo sohwanjimo uyonto

⁴ ul+mento, Ngko wonyo imalefoho. Ngko hwe wonyo ane sohomo set+hwamale sohwo wape'n+montonoho. Ose ulahon+ngki ul+mentohofi, Nakwoe'maho. Jije'nohinofoho.

⁵ Ose ulahon+ngkofi Jutas oso hamniyohoso An+tu ye ango engo somo noswoho'nofawento nowento nano hmmentisofoho.

⁶ Hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwa hamniyoho hiso nomant+fi hnn+mentohofi, Olo hamniyoho hiloso a'amumo fonjasiyo'ne mpe'nefoho. Nakwo olo hamniyoho lo'nji tajo angomjo hamniyoho nem'no ho'nasiyoso wop+ngo'maho.

⁷ Ose lont+fi hungkuno nom'ne ole kot+iku'mentohofi, Nakwo a'amu hwontoho mt+imokuwo'n+ngkohoho sohwa mta'ni olo hamniyoho loso'nji hwaho mpe uyano. Hwaho hiloso a'amu kengo mta'ni nop+kuji poyo pe'n+ngkujo'no pijafo ho'nasiyo'nefoho. Ose kot+jwont+fi imentohofoho.

⁸ Oso'no hwaho hopo sopo hwaho honiyo l+fawojoponoho l+wo'n+ngkohofoho. Oso yofe hiso olohonta weho.

⁹ Oso hohosohonta hwe Jelemaiya sohomo An+tu hungkuno uyahon+ngki lut+hwamojo sohwoe hungkuno ne imo'n+mentisofoho. Hungkuno ole, A'amu Is+laeliso oso hamniyohoso kakine'no mpe uyano lont+fi imentohofoho oso hamniyoho hiso nomant+fi

¹⁰ a'amu hwontoho mt+imokuwo'n+ngkiso sohwoe hwaho mpe imentohofoho.

Oso hwe engo nt+mentiso pa'nyofoho.

Oso hungkunoso hohonta Jelemaiya ose l+mentisofoho.

*Pailot Jisas+imo hungkuno ulohon+mentisofoho.
(Mak 10:2-5; Luk 23:2-5; Joun 18:29-38)*

¹¹ Hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwo'njo sopo Jisas loho'mentisofoho. Oso hwe engo hwhwo sohwo Jisas+imo ulohon+mento, K+ko a'amu Jutafe Hwe Engo sohwo silaho. Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Hungkuno hiso k+ko nehopi lohino.

12 Hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji Juta sohwafe hwe engo sohwanji hofi'ko Jisasimne'no hungkuno ulahon'ngkofi Jisas hungkuno asomo mujo'njo imentisofoho.

13 Oseso Pailot Jisasimo ulimento, Oso hungkuno kikine'no ntohofoso kiko mupa'nyotaho.

14 Ose ulohon'ngkahon'ngki Jisas hungkuno mujo'njo yahon'ngki Pailot yomo yonto huno pi'n'ngo engo syafi'hu'mentisofoho.

*Pailot Jisasimne'no iyomo fonjinto'ofahumno ulimentisofoho.
(Mak 15:6-15; Luk 23:13-25; Joun 18:39-19:16)*

15 Oso Sikuno Engo wopayo iloho yanimotofo sikuno somo soswo huhwo huhwi hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwo kako hwe impo'angomjo fihumo isihutofihwajimojo hweho. A'amu sohwa oso hwe impo'angomjo sohune'no yofe hwe engo sohomo uliwo'n'ngkahon'ngkofi oso hwe huhwo sohomo isihutofihwajimojo hweho.

16 Oso hohosohonta hwe wonyo Mpolapas kako impo'angomo humohu- mantisofoho.

17 Hwe moya'mi nuhu'mokahon'ngkofi Pailot ulimento, Ngko sekuyepono tihumo isihutofihwajimnehono. Ngko Mpolapas isihutofihwajimnehono. Ngko Jisas a'amu Kilaisiyoho uliwo'n'ngkohofoho sohomo isihutofihwajimnehono. Ose ulohon'mentisofoho.

18 Pailot olo so'no huno moi'wonoho. A'amu pi'n'ngo engoso Jisasimo in'ngkamotofoho so'no a'amu Juta sofe hwe engo sohwa simano hintotohino un'ngmentisofoho. Oso'no kakiyepono hungkuno hiso ipemotapmmmento- hofofoho.

19 Pailot kako hungkuno jo'ne ango sopo humentan'ngki kakoe ape hungkuno ole lihwatimento, Kiko oso hwe wop'ngo sohomo kiko wonyo ulohofohotoho. Ngko sikwo'miyomo oso hwe sohune'no wojo uh- won'ngkoheso ngko simeho tango nisofoho. Ose lihwatimentisofoho.

20 Hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji Juta sofe hwe yofe engo'njo sohwanji hofi'ko hwe moya'mi somo ulimentohofi, Sekwo Mpo- lapasimne'no jomo ulimno. Jisas kako poyo umo'nono. Ose humulohofoho.

21 Hwe yofe engo'njo sohwo a'amu somo ulohon'mento, Olo hwe lohwa'u osopo humasiyo loso tihumo usihuto'mnehono. Ose ulahon'ngki hofi'ko ulimentohofi, Mpolapasimo usihutofo.

22 Ose ulahon'ngkofi Pailot ulimento, Ngko Jisas a'amu Kilais hwosoho uliwo'n'ngkohofoho sohomo pipi imnehono. Ose ulahon'ngki a'amuso ulimentohofi, Iyopo fonjinto'ofasyo.

23 Ose ulahon'ngkofi Pailot ulimento, Peho'neto. Olo hwe loh- wo peho wonyo imaso hwolo. Ose ulahon'ngki a'amuso mohm'no uliwo'n'mentohofi, Iyopo fonjinto'ofasyo. Iyopo fonjinto'ofasyo.

24 Ose lontan'ngkofi Pailot huno umento, kakoe hungkunoso hopa mmo'n'ngkahon'ngki ikujoho u'mofapmmonto yahon'ngki Pailot kako a'amu wanohon'fento mijo nomanto a'amuso uhwontohumentan'ngkofi kakoe aho mijo yatiku'nonto ulimento, Olo hwe lohomo fonjasiyo'neso nje huno'maho. O'lo, sekwo hwap'ngo kuyoho. Oso'no nje aho mijo yatiku'n'ngkohono.

25 Ose ulahon+ngki a'amuso ul+mentohofi, Olo hwe lohumo poyo fonjasiyo'ne tohino nakumo ne'masoso nakwoe mehomi ntnne'no wone'ma'montonoho.

26 Ose ulahon+ngkofi Pailot Mpolapas+mo isi+hutof+hwajonto kakoe hwe itokuso'njo sohwa mo ul+mento, Jisas+mo impe'nji fonj+ikuji iyopo fonjinto'ofahumno.

*A'amu itokuso'njo sohwa Jisas+mne'no sitofo li+mentohofofoho.
(Mak 15:16-20; Joun 19:2-3)*

27 Oseso Pailotiye a'amu itokuso'njo sohwa hwe yofe engo'njo sohwafe angomo ipemotaswont+fi osopo hwe itokuso'njo hopi'nonohino sohwa Jisas+mo u'ma'mentohofofoho.

28 Hof+iko kakoe manji'mofo yajont+fi hof+iko manji'mofo nom'ne hon+yo'nohinoso uloho'mentohofofoho. Oso manji'mofo hon+yo'nohinoso a'amu yofe engo hwaho mokosyohumayo sohwafe manji'mofofoho.

29 Ose yont+fi hof+iko impe yongo'njo nomant+fi nopopojont+fi hnn+mentohofi, Olo hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwoe mnokino manji'mofo pa'nyofoho. Ose lont+fi Jisasiye mnokinopo monji'mofahumentohofofoho. Hof+iko fo'me nomant+fi kakoe aho angahohnta'ni umanjont+fi ul+mentohofi, Olo fo'me loso hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwoe pa'n+ngo sohwoise aho kumanj+hwono. Ose lont+fi kako'njopo hwo mtame poji ulohofont+fi sitofo ul+mentohofi, Ou Hwe Engo sohwoise, k+iko a'amu Juta somo mokosyohumawo'n+ngkino sohwo silaho.

30 Ose ulont+fi kakoe si+mo'mango sopo memijo uyat+fi mofont+fi oso fo'me aho mo umangku'mentohofoso nomant+fi mnokinopo fongku'mentohofofoho.

31 Hof+iko sitofo moi'wo ulont+fi oso manji'mofo hon+yo'nohinoso yojasyont+fi kakoe manji'mofo uloho'mentohofofoho. Ose yont+fi kakimo fonjinto'ofasiyo'ne sepono ipemotas+mentohofofoho.

*Hof+iko Jisas+mo iyopo fonjinto'ofahumentohofofoho.
(Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Joun 19:17-27)*

32 Ipemotasont+fi hwe fihwo Sailininta'ango kakoe yofe Saimoun oso-humo nu'mant+fi kwokwe umofont+fi kako Jisasiye iyo hwojiyaf+ku'nnyo intofo'ne'ent+fi ul+mentohofofoho.

33 Kako intofahon+ngki hof+iko hwaho Ngkoul+kota si'mo'mentohofofoho. Oso hwaho hopo sopeno yofe hiso hwap+ngo olenoho. Mnokino yokino huyo'mango pa'nyo ponoho.

34 Osopo nohumant+fi hof+iko ipisasiyo mijo'nji nom'ne molasin tohino mamnyo'njo so'ne so'nji iwolo'mokont+fi Jisas+mo uyahon+ngkofi kako yamofa imentisoso man+mentisofoho.

35 Oseso hof+iko Jisas+mo iyopo fonjinto'ofasyont+fi kakoe manji'mofo yo'mayoso ti+hwo woma'montol+keno lont+fi syohi'nyo imentohofofoho. Hwe sohwa syohi'nyo hiso yakolo ulohofont+fi yo'mayoso hu'mema'mentohofofoho.

36 Ose yont+fi osopo nohumant+fi Jisas+mo uhwontohumamentohofofoho.

37 Kakoe iyo hwojiyaf+ku'nnyo yokintaho sepono olo hungkunolo kakine'no mti'mokumentohofi, OLO HWE LOHWO JISASIYOHO. A'AMU JUTAFE HWE ENGO HWEHO. Ose mti'mokont+fi iyoswo hofojahumentohofofoho.

³⁸ Jisas+’njopo hwe hufa’u hufo’nji ikujoho’nji imojiyo sohwa’umo fonjinto’ofahumentohofofoho. Nom’nihwo Jisasiye aho angahohnta’ni, nom’nihwo aho hwonamonyo hohnta’ni fonjinto’ofahumentohofofoho.

³⁹ Hwe moya’miso nopohotawentifi mnok+ngkwa’n+ngkwa’nnyo yontifi sitifo ulimentohofi,

⁴⁰ Kiko ole liwo’n+ngkini, An+’tuye tajo ango engoso ngko wae yaohm’mo apa’no songo molimeso sikuno hufa’u sihune memjaofi+hwoso’no ango moi’wo umo’n+montonoho. Ose liwo’n+ngkino hwosoho. Kiko An+’tuye Hwomu Ne hwosi’manji kiko fo’ma’nyo. Iyopo nta’ni fikotape.

⁴¹ Hwe yofe engo’njo tajo ango syoho’njo sohwanji a’amu hon+ngkano hungkuno lut+hwamotofoto sohwanji a’amu Jutafe hwe engo sohwanji oso pa’nyo sitifo ulimentohofofoho.

⁴² Ole ulimentohofi, Kako a’amu nom’nemo ufo’mawo’n+ngkiso sohwo kakimo mufo’ma’nonehoho. Kako Isilael sofe hwe engo hwolaho. Kako iyopo nta’ni kotap+hwoso’no uhwon+ngkuhwasi nakwo simeho hi’ntnnono uyano.

⁴³ Kako An+’tumo simeho hi’ntnnono uyonto ole limento, Ngko An+’tuye Hwomu hwo’nyoho. Ose limentiso hweho. An+’tu kakine’no umo’n+ngkuhwoso’no’manji kako olohonta ufo’mano. Ose ulimentohofofoho.

⁴⁴ Oso hwe wonyo Jisasi’njopo fonjinto’ofahumentohofoho huhwa’u Jisasi’mo sitifo ulimentisiyefoho.

Jisas poyo imo’n+mentisofoho.

(Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Joun 19:28-30)

⁴⁵ Hinjo ajwo kuntoliyopo oso sikuno mjaofonto mofehi’nyomo hoholo yasyonto akupo’nyo’nji tili (3) k+louk oso’nji apa’no longkon+ngkahon+ngki mofehi’nyo limentisofoho.

⁴⁶ Sikuno wammonto yahon+ngki Jisas joho mohm’no limento, *Eli Eli lema sapakitani*. Oso hungkuno hiso neso ole, Nje Mpo hwo An+’tu, peho’no n+’sikwojantokuno.

⁴⁷ Ose lahon+ngki a’amu kako’njopo humamentohofoso upa’nontifi huno muyahon+ngki limentohofi, Olo hwe lohwo kako Ilaija osohumo An+’tu hungkuno uyahon+ngki limojo sohumne’no joho lalofoho.

⁴⁸ Ose ulahon+ngkofi hofi’koko’njopo a’amu humunyo sohwo komo’no Jisasi’mo u’mano hwapi’fe we’e mijo yokumpohn’nyo mangkinyo’njo yomanto oso hiso tokemo yamjonto Jisas wanononto uy+mentisofoho.

⁴⁹ I oso hiso’no nom’neso ole ulimentohofi, Hofahiyo. Nakwo uhwonto-humano. Ilaija nop+hwosi ufo’ma’mtolikeno. Ose ulimentohofofoho.

⁵⁰ Jisas apa’no joho mohm’no lonto kakoe huyo’mango uhwajonto poyo pe’n+mentisofoho.

⁵¹ Oso hohosohonta An+’tuye tajo ango engo somjo hwapi’fe engo oso ajwoponjo ango we’e An+’tu humayo’nefoho limotofoto sopo hoku’yopo pmpil+peehinyoso yokintahopo nta’ni tomonte sis+impo lohofonto hofa’u imo’n+mentisofoho. Hwaho hwom+’hwo yonto sojo engoso t+’hwo’mentisofoho.

⁵² Oso hwaho a’ mopijafo ho’nahinyo sopo hwaho hwosampo lohofahon+ngki An+’tuye a’amu pi’n+ngo pe’n+mentohofoso songo lika’mentohofofoho.

⁵³ Nolikafontifi sikuno nom'nemo Jisas pe'nonto songo lika'mentiso somo hofiko ango Jelusalem wopingo somo noswahon'ngkofi a'amu pi'n'ngo engo oso a'amu somo uhwon'mentohofofoho.

⁵⁴ Hwe a'amu itokuso'njo sohwaro mokosyohumayo sohwo kakoe a'amu'nji nohumantifi Jisasimo uhwontohumantifi hwomihwo yo'mayo so'nji imo'n'ngkahon'ngki uhwonontifi iyoho un'mentisofoho. Ole ulimentohofi, Olo hwe lohwo Anituye Hwomu Ne hweho. Ose limentohofofoho.

⁵⁵ Moya'mi pi'n'ngo engo Ngkalilinta'ango Jisasimo tifi in'ngkamotofa sofa Jisasimo ufo'mano lontifi Ngkalili uliko'mantifi Jisasinji Jelusalemno pmmmentohofofoho. Osofa nohumantifi Jisasimo uhwon'hwojamentohofofoho.

⁵⁶ A'mu hofiko'njo loponta'angosi Maliya Makitola nta'angiyoho. A'mu nom'nesi kakoe yofe Maliya Jemisi'nji Jousepi'njiye kona'wohiyoho. A'mu nom'nesi Sepetiye hwomu sohwa'uye kona'wohiyoho.

*Jisasiye pijafoso sokimomo ho'nahumentohofofoho.
(Mak 15:42-47; Luk 23:50-55; Joun 19:38-42)*

⁵⁷ Sikuno'nji hwe hamniyoho engo'njo Alimateyanta'ango sohwo imofapmmentisofoho. Kakoe yofe Jousepiyoho. Kako Jisasimo in'ngkamojo hweho.

⁵⁸ Kako hwe engo Pailot osohumo u'manto, Jisasiye pijafu mayo'ne ulohon'mentisofoho. Ose ulahon'ngki Pailot ulimento, Jisasiye pijafoso olo hwe lohomo uyimno.

⁵⁹ Ose ulahon'ngki Jousep pijafoso nomanto hwapife songo halojo somo ifohumpento

⁶⁰ kakoe sokimo songomo ho'nahumentisofoho. Oso sokimoso kako sojo engo somo imo engo il'mentisofoho. Osopo ho'nasyonto soko engo yiwolo'mo yiwolo'mo lohofonto sokimo hoku'yo somo pijwahumentisofoho.

⁶¹ Maliya Makitolanta'angosi'nji nom'ne Maliyasi'nji sokimo mom'ngo sopohumanji hum'hwontohumantisoyofoho.

A'amu itokuso'njo sohwa Jisasiye sokimo'njo mofone sopo humohuman-tohofofoho.

⁶² Mo'n'ngka honta sikuno iyoho humayo'ne yo'mayo ito'no esyohumayo sohwi nuyokolofahon'ngki hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Falisi sohwanji Pailotimo u'ma'mentohofofoho.

⁶³ Nu'mantifi ulimentohofi, Hwe engo oso hwe hwasyo hungkuno'njo sohwo songo humamentiso sohonta ole limento, Sikuno hufa'u sihune memjaofihwoso'no ngko songo nolika'mnefoho limentisoso huno nayohoho.

⁶⁴ Oso hiso'no kiko jije a'amu sohwaro ole uso, Jisasiye pijafu somo sekwo pikupijo esyontan'ngkujoso sikuno hufa'u sihune womemjaofono. Ose uso. Kakoe inomokomoyo sohwa nukuji kakoe pijafoso hufu ikuji hwe moya'mi somo hwasyo ole ulifitnnoho, Jisas songo nto lika'maho. Oso hwasyo hungkunoso hwasyo hungkuno simo'mjo somo nuyakolofonoho.

⁶⁵ Ose ulahon'ngkofi Pailot ulimento, Sekwo sekwoe a'amu uhwontohumayo'ne sohwaro uhwajifijosohofi sokimo somo yokumpohn'nyo wopijwosyafe.

66 Ose ulahon'ngki hofi'ko nowentifi pijwahumentohofofoho. Oso hiso hano pitofasiyo so'no sohe ho'nahumentohofofoho. Oseso hofi'ko a'amu itokuso'njo sohwa sokimo homo somo uhwontohumayo'ne uhwatimentohofofoho.

28

Jisas songo lika'mentisofoho.

(Mak 16:1-10; Luk 24:1-10; Joun 20:1-18)

1 Sikuno iyoho humayoso moi'wo imo'n'ngkahon'ngki Sante im'ngo'nji mofehi'nyo wosi'mofapmmonto yahonjo so'nji Maliya Makitolanta'angosi Maliya nom'nesi'nji siko Jisas ho'nahumalofo sopo uhwonaho lonji pmmentisiyefoho.

2 Oso hohosohonta hwaho hwomihwo yahon'ngki a'amu ahwomomjo sohwo nuliko'nanto noponto sojomo iwolo'mo iwolo'm'ingo lohofonto sojo nomeho'naofonto sojo yokintahopo humamentisofoho.

3 A'amu ahwomomjo sohwoe simano emta'm'ingo yonte pa'nyo kakoe manji'mofoso ni'hu'no halojo'nohinofoho.

4 A'amu itokuso'njo sohwa osohumo uhwonontifi yomo yontifi iyoho un'ngkahon'ngki poyo hopa wo'mentohofofoho.

5 I oso'no a'amu ahwomomjo sohwo a'mu sofa'umo ulimento, Siko iyoho sen'ngkuhwoloho. Ngko huno ole niyohi, Siko Jisas a'amu iyopo fonjinto'ofahumalofo sohune'no t'peelokusiyo. Ose ulonto ulimento,

6 Kako olopo mohumuyoho. Hohonta kako l'mentiso hopa nto lika'maho. Oyoninyo. Hofi'ko Jisasimo noho'nahumalofo lopo uhwoninyo.

7 Siko komo'no uhusisi kakoe inomokomoyo sohwo hwe poyo imo'n'imaso sohwo pi'n'imo mta'ni nto lika'maho. Ose ulinyo. Kako Ngkaliline'no simo'mo nto sepo'maho. Sekwo osopo nosokuji uhwonimno. Hungkuno seloheso in'ngo seyo'eno.

8 Ose ulahon'ngki a'mu sofa'u iyoho un'mentisoso siko simaho wop'ngo umo'n'ngkahon'ngki pi'n'imo nuliko'manji komo'no nowenji kakoe inomokomoyo sohwo olo hungkuno loso ulohonanji umentisiyefoho.

9 Nowentan'ngki Jisas hon'ngkanopo uswo'nonto ulimento, Nje nampo-hwo fa'uyo. Ose ulahon'ngki t'fonepo nowenji Jisasiye sife hwompahomo aho upm'mokonji Jisasimo hwomtame uloho'mentisiyefoho.

10 Jisas ulimento, Siko iyoho sen'ngkuhwoloho. Siko nuhusisi nje n'ngkwahwosamo ulinyo. Hofi'ko hwaho Ngkalili nosokuji osopo wanohonife. Ose ulinyo ul'mentisofoho.

A'amu itokuso'njo sohwafe hungkunofoho.

11 Oso a'mu sofa'u nowentan'ngki a'amu fehohnjo itokuso'njo sokimo somo uhwontohumayo sohwa hofi'ko angopo i'mofawentifi a'amu yofe engo'njo tajo angu syoho'njo sohwo yo'mayo imo'n'mentiso so'no ul'mentohofofoho.

12 Ose ulahon'ngkofi a'amu huhwo sohwanji a'amu Jutafe hwe engo sohwanji uhu'mokontifi yo'mayo yane'entifi hungkuno mtito'mentohofofoho. Hofi'ko hamniyoho engo a'amu itokuso'njo sohwo umontifi ul'mentohofi,

13 Sekwo a'amu somo ole ulimno. Kakoe inomokomoyo sohwa hofi'ko sikwo'miyomo nopontifi nakwo saho foyowentan'ngkuhwoni kakoe pijafoso hufo ma'malofofoho. Ose ulimno.

14 Hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwo olo so'no upa'n'ingkuhwosi'manji nakwo kakimo afofo umokantanoho. Kako sekumo yoka masejo'njo uyimontonoho.

15 Ose ulahon'ingkofi a'amu itokuso'njo sohwa hamniyoho nomantifi hofikoe hungkunomo in'ingkamentohofofoho. Olo hungkuno Jisasiye pijafoso hufo mayo loso a'amu Jutafe ango'meemo ho'n'ingkuwahon'ingki ne'no lontifeso olohonta ose weho.

*Jisasiye inomokomoyo sohwa Jisasi'mo uhwon'imentohofofoho.
(Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Joun 20:19-23)*

16 Inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni anga'nohino sohwa oso hwofiki'nyo hwaho Ngkalili sopo Jisas nto ulimentiso spono simentohofofoho.

17 Hofiko Jisasi'mo uhwonontifi hwomtame uloho'mentohofofoho. I oso'no a'amu anga'no anga'no Jisasi'tikeno nom'ne hwol'ikeno lontifi huno pi'n'ngo syafihu'mentohofofoho.

18 Jisas hofikimo tifonapo u'manto ulimento, Anitu yo'mayo yokumpohn'nyo ahwomo'nji hwaho'ntnne'no mokosyohumayo'ne ntapisofoho.

19 Oso'no sekwo nowekuji hwaho hopi'nono ango'meemjo a'amu somo nje hungkuno luti'hwafikujo'no nje inomokomoyo umo'nife. Sekwo hofikimo mijo kiyomayoso Mpohwoe yofe'nji kakoe hwomufe yofe'nji kakoe Towahunofe yofe'nji likuji fikiyomapmno.

20 Ngko hungkuno hopi'nono sejapontneso a'amuso hungkuno hiloso in'ingkape-e'ne filuti'hwamno. Upa'n'mno. Ngko sekwo'nji engolopohamo nohumentan'i'mo sikuno moi'wo imo'n'ingkuhwoso'no ne'no humenti'hwane'foho.

Mak Olo Hungkuno Wopíngo loso Mak Mtí'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Símo'mjofoho.

Jisas ahwomomme'no nto símentiso sohonta soswo sífe aho hopi'nono mofonepo nto uyokolofahoníngki Mak olo iyoswo loso mtí'mokumentisofoho. Mak sohwo yofe hufa'unjo hweho. Nom'ne yofeso olenoho. Jouníyoho. I oso'no yofe hiso nehm'no hu'mo ole: Joun Makiyoho. (Oso hungkuno hiso *Apousel* sohe engo 12 honíngkano we'e 25. Osopo weho.) Mak sohwo yofe hufa'u mulinyo hwapíngoso ole: Yofe Makiyeso Ngkílik hungkuno mta'angofoho. Yofe Jouníyeso Hipílu hungkuno mta'angofoho. Makiye na'usi Maliyafoho. (Oso hiso *Apousel* sohe engo 12 honíngkano we'e 12. Osopo weho.) Mak huhwo sohwoe kona'wohiye ango somo a'amu Jisasímo iníngkunyoso aho ku'mo ku'míngo ne'no uhu'mokumotofomnoho. Mak sohwo Jisasiye inomokomoyo hwo'maho. O'o, Jisasiye inomokomoyo Saimoun Pita'nji ango Loum sopo syoho imojiye hwa'uyoho. Olo iyoswo hiloso Mak ango Loum humanto mtí'mokumentisofoho. A'amu fehohnjo hofíko huno ole, Mak sohwo Hipílu hungkuno so'nji Ngkílik hungkuno so'nji huno moi'wo'nnyo hweho. Oso'no ango Loum sopo Pita'nji nohumanji Mak kako Pitafe hungkuno iwolo'mokiyo syoho imojo hweho. Pita kako Anítuye hungkunoso Hipílu hungkunomo lahoníngki a'amu Loumjoso upa'nyo'ne Mak kako Ngkílik hungkunomo iwolo'mokunajo hweho. Oso'no a'amu Loumjo sofe hunoso olenoho. Hwe fihwo kako níhu'no yokumpohn'nyo hwo'manji nakwoe Hwe Engo hweho. Ose syofísyontaníngkofi Mak kako Jisasímne'no ole ulímonto mtí'mokumentisofoho. Jisas sohwo hwe yokumpohn'nyo sohwafe yokumpohn'nyo somo Jisasiye yokumpohn'nyoso yakolonóho. Jisas sohwo Anítuye Hwomu Ne hweho. Kako a'amu mnokino'njo so'nji a'amu towahuno wonyo'njo somo wopíngo umokiyo'ne yokumpohn'nyoso hí'njo hweho. A'amu Loumjo somo Mak ose ulímonto mtí'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso Mak a'amu Ngkílik Jisasímo iníngkunyo somne'no mtí'mokumentisofoho. Mak mtí'mokumentiso iyoswo hiloso nakumo huno nafohotofo'nefoho. Huno nafohotofo hwapíngo neso ole: Jisas sohwo yo'mayo hopi'nono hwaho loponjofe yokumpoyn'nyo somo yakolow'nyo hweho. Oso'no nakwo olo iyoswo hiloso atofó líhwasi Jisasímo uníngkohwano.

Joun Hwe A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo hungkuno lutíhwamentisofoho.

(Matíyu 3:1-12; Luk 3:1-9, 15-17; Joun 1:19-28)

¹ Ngko Mak'ni Anítuye Hwomu Jisas Kílais sohune'no hungkuno wopíngo wantí'mokumonne'no yohono.

² Hungkuno ae lomayoso ole. Hohonta Anítu kako Aisaiya sohumo hungkuno uyahoníngki iyoswo ole mtí'mokumento, Anítu kakoe hwomumo ulímonto, Upa'nyo. Ngko hwe fihumo nje hungkuno motawe'ne wolíhwatímonnoho. Oso huhwo sohwo kako kikimo símo'mo kupe-e'ne hweho. Kako jíje honíngkano ito'no esyohumayo'ne hweho.

³ Olo hwe huhwo lohwo hwaho a'amumo humunyo fi'mo hwe fihwoe mampaho engo ole ho'n+mento,

Hwe Engo sohumne'no hon+ngkano ito'no fehumamno.

Kakoe hano emoyo'ne so'no hon+ngkano hiso ito'no m+hwat+mno.

Oso hungkunoso Aisaiya mt+imokumentisofoho.

⁴ Oseso Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo hwaho a'amu mohumunyo i'mofaponto a'amu pi'n+ngo uhu'mokahon+ngkofi ole lut+hwamento, Sekwo sekwoe hon+ngkano wonyo somne'no hohujo ikinjaof+kujo'no An+itu kako sekwoe wonyo hiso wae yasemof+hwaso'no ngko mijo wokiyosema'mo. Ose ul+mentisofoho. A'amumo sekwoe hon+ngkano songoso uti+hwayo'nefoho.

⁵ A'amu hwaho Jutiyanta'ango so'nji pone engo Jelusalem mta'ango pi'n+ngo engo so'nji Joun+mo u'mant+fi kakoe hungkuno mijo nont+fi hof+ikoe wonyo yoloho lijwaofahon+ngkofi Joun hof+ikimo Mijo Joutan sohomo kiyoma'mentisofoho.

⁶ Joun+ye nem'no manji'mofo hwaho fi'njohwe yahu *kamel* lohwa'nji mt+imokumentisofoho. Yahu paho ahulohoso loho'n+mentisofoho. Kako kus+mo'nji t+me mijo'nji n+mojo hweho.

⁷ Joun a'amumo ole lut+hwamojofoho. Hwe nom'nehwo t+fi noponefoho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe yokumpohn'nyoso nje yokumpohn'nyomo n+yakolofonefoho. Ngko sohwo'ni oso hwe huhwo sohwoe yofe engo so'no ngko kakimo momayo ulohofiyone hwo'nyoho.

⁸ Ngko sekumo mijo'nohino kiyosemawo'n+ngkono. Hwe t+finjo sohwo kako An+tuye Towahuno Wop+ingonjo sohwo wokiyosema'montonoho.

Joun Jisas+mo mijo kiyomahon+ngki Seten Jisas+mo yamofu uloho'mentisofoho.

(Mat+iyu 3:13-17; Luk 3:21-22; Joun 1:29-34)

⁹ Osohonta Jisas pone Nasalet hwaho Ngkalili ul+iko'manto Joun+mo nu'mahon+ngki Joun kakimo Mijo Joutan sohomo kiyoma'mentisofoho.

¹⁰ Jisas mijo mta'ango nos+imofaponto uhwon+mentisoso ahwomo mtampo lohofahon+ngki An+tuye Towahuno y+ihufo ntolofiyu pa'nyo sohwo Jisas+mo wekehuma+mentisofoho.

¹¹ Oso hohosohonta ahwomo mta'ni ole ho'n+mento, K+iko nje Hwomu sohwohne'no, ngko s+imeho wop+ingo m+kun+imposo kijapalokweno. K+iko yo'mayo wop+ingo iwo'n+ngkino so'no nje s+imeho wop+ingo n+mo'nantofoho. Ose ho'n+mentisofoho.

Seten kako Jisas+mo yamofu uloho'mentisofoho.

(Mat+iyu 4:1-11; Luk 4:1-13)

¹² Ose ho'n+ngkahon+ngki Mijo Joutannta'ango An+tuye Towahuno Wop+ingo sohwo Jisas+mo nom'ne hwaho a'amu mohumunyo iyo yo'mayo ane sopo uhwat+mentisofoho.

¹³ Osopo Jisas nohumentan+ngki s+kuno *fouti* (40) memjaofahon+ngki Seten Jisas+mo wonyo umokumo lonto Jisas+mo yamofu uloho'mentisofoho. Oso hwaho sopo sikis+wojo yo'mayoso nohumentan+ngkofi a'amu ahwom+omjo sohwa Jisas+mo ufo'ma'mentohofofoho.

Jisas syoho emayoso Ngkalili nta'ni ema'mentisofoho.

(Mat+iyu 4:12-17; Luk 4:14-15)

14 Hwangku sohonta Helout hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohu-mayo sohwo kako Joun'imo impo'angomo intofahumentisoso Jisas hwaho Ngkalili sopo nowento Anituye hungkuno lutihwoma'mentisofoho.

15 Ole ulim'ento, Upa'n'imno. Olohonta Anituye sikuno mofoneponoho. We'enepi Anitu kako kakoe a'amu so'nyumo yokumpohn'nyo enemokosy-ohumanefoho. Sekwoe hon'ngkano wonyo somne'no hohujo ikinjaofikuji Anitumo simeho hi'ntnnono uy'imno. Ose lutihwamentisofoho.

Hwe osofosofahu'no inan'ku syoho'njo sohwanne'no Jisas joho ulimentisofoho.

(Mat'yu 4:18-22; Luk 5:1-11)

16 Sikuno fihwi Jisas Mijo Ayo Ngkalili mom'ngopo hano emoyonto uhwon'mentisoso Saimoun kon'ngkwa'wehwo Ent'flu'nji siko inan'ku ho'yo mijomo ho'naofontan'ngki uhwon'mentisofoho. Inan'ku ifamiyoso sikoe hamniyoho syohofoho.

17 Jisas nuhwononto ulim'ento, Siko ngkimo tifi nn'ngkapinyo. Siko inan'ku mawo'n'ngkisiye pa'n'ngoso Anitumne'no a'amu mayo'ne wolosetihwamo.

18 Ose ulahon'ngki sikoe inan'ku ho'yo komo'no nul'ko'manji Jisasi'nji umentohofofoho.

19 Hofiko we'enepi mit'mom'ngo somo noku'mokwawentifi Jisas uhwon'mentisoso Sepetiye hwomu sohwa'u Jemisi'nji Joun'nji siko yofayokinomo nohumanji inan'ku ho'yo ito'no esyohumentan'ngki uhwon'mentisofoho.

20 Jisas nuhwononto sikine'no komo'no joho ulim'ento, Oyoninyo. Ose ulahon'ngki Jemisi'nji Joun'nji siko komo'no kan'ngkwohumo uliko'ma'mentisiefoho. Kan'ngkwohwo Sepeti kakoe a'amu syoho ulohofiyi sohwanji hofikoe yofayokinomo nohumentan'ngkofi Jemisi'nji Joun'nji siko ul'ko'manji Jisasi'nji umentohofofoho.

Jisas a'amu anga'nohino sohunta'ni towahuno wonyoso wae yao'mentisofoho.

(Luk 4:31-37)

21 Jisasi'nji kakoe inomokomoyo sohwanji nowentifi pone Koponeyam i'mofawentifi sikuno Salolemo a'amu iyoho fosyohumayo'ne sikuno somo hofiko a'amu Jutafe tajo angomo noswontifi Jisas hwe moya'mimo hungkuno lutihwamentisofoho.

22 A'amuso hofiko kakoe hungkunomo upa'nontifi yomo imentohofofoho. Hwap'ngoso hofiko a'amu hon'ngkano hungkuno lutihwamotofu sohwa pa'nyo hwo'maho. O'o, Jisas sohwo kako hungkuno hwap'ngo wo'nyo hweho.

23 Osohonta hwe towahuno wonyo'njo sohwo tajo ango homo somo joho mohm'no ulim'ento,

24 Jisas Nasaletnnta'ango sohwo si kiko nakumo peho wonaloho'mne'no sopalokuno. Kiko nakumo wonyo wonamokumonne'no losopalokuno. Ngko kikine'no huno niyohoho. Kiko Anituye Hwomu Wop'ngo Ne hwosoho.

25 Ose ulahon'ngki Jisas kako towahuno wonyo sohomo yoka ulim'ento, Mampi'nyo fosyohumaho. Kiko olo hwe lohomo ul'ko'maho.

26 Ose ulahon'ngki towahuno wonyo huhwo sohwo joho mohm'no lonto hwe sohomo yomo yomo engo umasiyonto ul'ko'ma'mentisofoho.

27 A'amuso ose uhwonontifi yomo engo yontifi hnnimentohofi, Olo pehotikeno. Olo hungkuno nom'ne songofoho. Olo hwe lohwo yokumpohn'nyo'njo lohwo hungkuno lahon'ngki towahuno wonyo sohwa kakoe hungkunomo haloho pentifi tifi in'ngkahwofo. Ose hnnontifi

28 olo yo'mayo Jisas imentiso so'no hwaho Ngkalili sopo mjaho'nimimentisofoho.

Jisas Pitafe konemimo wop'ngo umokumentisofoho.
(Mat'yu 8:14-15; Luk 4:38-39)

29 Jisas tajo ango mta'ni noswaponto kako Saimoun'nji Ent'lu'nji siko'n'kwa'iee ango humentohofofoho. Jem's'i'nji Joun'nji hofiko'nji humentohofofoho.

30 Saimoun konemi siye a'apaho tohohmtno uhnn'ngkahon'ngki kako ijempohopo humamentisofoho. Oso'no Jisas noswopahon'ngki oso hungkuno hiso komo'no ulimentohofofoho.

31 Ose ulahon'ngkofi a'musi mnokino'nji nohumentanjopo u'manto Jisas kakoe aho nomanto a'mu simo nul'kofahon'ngki a'apaho tohohmtno moi'wo imo'n'ngkahon'ngki kako wop'ngo imo'nimentisofoho. Wop'ngo imo'nonto kako a'amumne wopayo iloho humisyofoho.

Jisas a'amu pi'n'ngo somo wop'ngo umokumentisofoho.
(Mat'yu 8:16-17; Luk 4:40-41)

32 Oso sikuno somo a'amuso hofiko a'amu nom'ne yo'mayo yo'mayo mnokino'njo so'nji a'amu towahuno wonyo'njo so'nji ipemotapmmntohofofoho.

33 A'amu hopi'nono oso ango Jisas humentanjo hoku'yo sopo uhu'mokumentohofofoho.

34 A'amu yo'mayo yo'mayo mnokino'njo so'nji towahuno wonyo'njo so'nji wop'ngo umokumentisofoho. Towahuno wonyo huhwo sohwa Jisas An'tuye hwomu sohumo yofe uhwo'mentohofoho so'no Jisas hofikimo hungkunojo so'ne mampi'nyo umokumentisofoho.

Jisas hwaho Ngkalili sopo An'tuye hungkuno lut'hwamentisofoho.
(Luk 4:42-44)

35 Iyohohwe'nji Jisas nolikafonto kengopo a'amu mohumunyo sopo nowento osopo kako An'tumo jomo ulimentisofoho.

36 Saimoun kakoe a'amu'nji Jisas'ne'no tipeentifi

37 Jisas'mo tip'hwonontifi ulimentohofi, A'amu hopi'nono kikine'no wotipekohon'imo'nantifi yalokwofo.

38 Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Hofikoe syohofoho. Nom'ne ango mofone sopo wohwano. Nom'ne a'amumo hungkuno wop'ngo wolut'hwanne'no yohono. Oso'ne pmmentohe hwo'nyoho.

39 Ose ulahon'ngki nowentifi hwaho Ngkalili ho'mo so'mo tajo ango somo lut'hwanto towahuno wonyo somo wae yao'mentisofoho.

Jisas hwe a'apaho uyo wonyo'njo sohumo wop'ngo umokumentisofoho.
(Mat'yu 8:1-4; Luk 5:12-16)

40 Hwe a'apaho sompote'njo sohwo Jisas'mo humotaho sulonto hwa-hopo hwo mtame ulohofonto jomo yokumpohn'nyo ulimento, K'iko ngkimo wop'ngo wan'mokumo liso'manji, jije yokumpohn'nyoso hoponoho.

⁴¹ Jisas nupa'nonto hitoho ulofahon'ngki aho kisusyonto hwe sohomo ul'imento, Ou wop'ngo wakumokumonne'no yohono. K'iko wop'ngo hmmo'nyo.

⁴² Ose ul'imentiso so'no oso uyo wonyo huhwo sohwo moi'wo komo'no i'mo'n'ikahon'ngki kako wop'ngo humamentisofoho.

⁴³⁻⁴⁴ Wop'ngo humentan'ngki Jisas hwe sohomo yoka yokumpohn'nyo ul'imento, Olo yoheso nom'ne a'amumo nulohotoho. O'lo, k'iko komo'no nowehoji oso a'amu tajo ango syoho'njo sohomo j'ije a'apaho ut'hwahoji yo'mayo Mouses sel'imentiso so'no An'itumo yano uyo. Oseso a'amu hopi'nonohinosa uhwon'ngkuji j'ije a'apaho uyo wonyoso wop'ngo imo'n'ngkiso so'no huno wosyof'syantafeho. Jisas ose ul'imentisofoho.

⁴⁵ L'ihwojahan'ngki hwe huhwo sohwo kako a'amu hopi'nonohinomo oso Jisas kakoe a'apaho wop'ngo umokumentiso so'no ul'imentisoso oso hungkuno hiso ango'meemo ho'n'mentisofoho. Oso'no Jisas kako nom'ne angkuhwafofo m'mofayofoho. Kako mempo hohnta'ni humentan'ngki a'amu ango kengo kengoponta'ni kakimo u'ma'mentohofofoho.

2

*Jisas hwe sife aho songo miyo'njo sohomo wop'ngo umokumentisofoho.
(Matiyu 9:1-8; Luk 5:17-26)*

¹ S'ikuno nom'ne memjaofahon'ngki Jisas Koponeyam asomo nopa-hon'ngki a'amuso Jisas kakoe angopo * humaho upa'n'imentohofofoho.

² A'amu hopi'nono ango Jisas humentan'jopo uhu'mokont'ifi angomo angiyoho'mo a'amu pi'n'ngo engo uhula'mo'mentohofofoho. Uhu'mokahon'ngkofi Jisas An'tuye hungkuno lut'hwamentisofoho.

³ Hwe osofosofahu'nohino sohwa hwe mnokino'njo sohomo ijempoho emotapmmmentohofofoho. Oso mnokinosa sife aho songo miyofoho. Pompenjiyo'nohinofoho. Osohwa Jisas'njopo i'mofapmmmentohofofoho.

⁴ A'amu pi'n'ngo uhula'mo'mentohofoho so'no uhwonont'ifi hof'iko Jisas'njopo mitofasiyofoho. Oso'no sokango ant'ifepo kotasant'ifi iku'yo nofent'ifi a'amu mnokino'njo sohwo kakoe ijempoho hi'nji Jisas humentanjo momp'o impe intofuyoho'mokumentohofofoho.

⁵ Jisas kako uhwon'mentisoso oso a'amu itokwapmmmentohofoho sohwa hof'iko Jisas'imo s'meho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyahon'ngkofi Jisas uhwononto hwe mnokino'njo sohomo ul'imento, Olo hwomu lohwoji, ngko j'ije hon'ngkano wonyoso wae nto yakumofohono. Ose ulahon'ngki

⁶ a'amu Jutafe hon'ngkano hungkuno lut'hwamotofoho sohwa humupo'ntohumantohofofoho. Hof'ikoe s'meho mo'mnohini ole syaf'ihu'mentohofi,

⁷ Oso pipilo An'itu anga'no kako'nohino a'amufe wonyo wae iyoso hoponoho. Hwe hwahoponjo sohwo a'amufe wonyoso wae miyonohoho. Olo hwe lohwo An'tumo sifoto ulalofoho.

⁸ Ose syof'isyahon'ngkofi hof'ikoe huno somo Jisas huno uyahon'ngki ul'imento, Sekwoe s'meho mo'mo oso hunoso peho'no syof'sikomo'nalokwofo.

* **2:1:** Oso'no nakwo huno monayofoho. T'ihwoe angot'ikeno. Oso hiso Jisas kako oso ango homo somo humamentisofoho. Ango Koponeyam sopo a'amu fiso hof'ikoe hunoso ole, Pita'nji Ent'lu'nji angot'ikeno. (Sohe engo 1 hon'ngkano we'e 29 somo uhwonyo.)

⁹ Olo hwe mnokino'njo lohomo pehofo ulimne'elo. Hungkuno nohayo ntisoto. Jije honingkano wonyo wae weekumo'mo ulimnehono. Nom'ne hungkuno ole, Filikaho. Jije ijempoho nomahoji mpano. Pehofo ulimnehono.

¹⁰ Oseso sekwo huno waseyono. Ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni olo hwaho lopo a'amufe wonyo wae yaofone yokumpohn'nyo hinjo hwo'nyoho. Ose ulonto hwe mnokino'njo sohomo ulimmento,

¹¹ Wakilimo. Filikaho. Jije ijempoho nomahoji jije angopono fiwano.

¹² Ose ulahoningki hwe sohwo nolikafonto kakoe ijempoho nomanto, noswopahoningki a'amuso nuhwonontifi yomo yontifi Anituye yofe ho'nomantifi ulimentohofi, Hohonta nakwo oleso muhwonyofoho.

Jisas Lifaine'no joho ulimentisofoho.

(Matiyu 9:9-13; Luk 5:27-32)

¹³ Jisas apa'no Mijo Ayo Ngkalili momingo sopo ku'mokuwahoningki osopo a'amu pi'ningo engo nu'mahoningkofi kako a'amumo Anituye hungkuno lutihwamentisofoho.

¹⁴ Jisas hano nowento Lifai Alifiyosiyehwomu sohwo a'amu hamniyoho mayo syoho'njo sohwo kakoe ango somo nohumentaningki Jisas Lifaimo nuhwononto ulimmento, Kiko ngkimo tifi nningkape. Ose ulahoningki Lifai nolikafonto Jisasimo tifi iningkamentisofoho.

¹⁵ Tifi sohonta Jisas kakoe a'amu'nji Lifaiye angomo wopayo nontaningkofi osopo nom'ne a'amu hamniyoho ho'naofo syoho'njo sohwanji a'amu wonyo honingkano'njo so'nji hofiko Jisasimo tifi iningkunyo huanwanji humohumantohofoho.

¹⁶ A'amu Falisi sohwa hofiko Jutafe honingkano hungkuno huno'njo fehohnjo sohwa hofiko Jisasi'nji a'amu wonyo so'nji wopayo nontaningkofi uhwonontifi Jisasiye inomokomoyo sohware ulimentohofi, A'amu hamniyoho ho'naofo syoho'njo sohwanji a'amu wonyo honingkano'njo so'nji Jisasi'nji wopayo peho'no nalokwofo.

¹⁷ Olo hungkuno loso Jisas nupa'nonto ulimmento, A'amu mnokino ane'njo wopingo humalofoso hofiko a'amu uyohofaho siyo'njo sohomo mu'mapitnehoho. O'lo, a'amu mnokino'njo so'nohini u'mantifeho. Oso pa'nyoso ngko a'amu honingkano wopingo'njo hwona'nyoho liwo'ningkohoho somne'no joho lutimayo'ne pmmentohe hwonimaho. O'lo ngko a'amu honingkano wonyo'njo somne'no pmmentohe hwo'nyoho. Ose ulimentisofoho.

Wopayo humaho humayo yahino so'ne hungkunofoho.

(Matiyu 9:14-17; Luk 5:33-37)

¹⁸ Sikuno nom'ne fihwi Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwoe inomokomoyo sohwanji a'amu Falisi sohwanji Anituye yofe ho'nomayo'ne wopayo humaho humentaningkofi a'amu nom'ne sohwa Jisasimo u'mantifi ulimentohofi, Jouniye inomokomoyo sohwanji Falisiye inomokomoyo sohwanji hofiko wopayo manyo'njo humayoso Anitumo jomo ujo'ne yahinoso iningkawowo'ningkohofoho. I oso'no jije inomokomoyo sohwa hofiko wopayo manyo'njo humayo yahino somo mining kayo'njo peho'no yalokwofo.

¹⁹ Ose ulohoningkahoningkofi Jisas ulimmento, Upa'nimno. Hwe ape songo mayo sohwo kako kakoe a'amu'nji wopayo iloho engo yontifeso

hofiko wopayo humaho wohumantifitaho. O'o simeho wopingo'njo wnantifeho.

²⁰ I oseso hwanguku sohonta oso hwe ape maso huhwo sohomo a'amu nom'ne sohwa hofikoe a'amu mta'ni kompemafikui fonjasyikujo'no kakoe a'amu hiso kako ane humafikujoso simeho tango'njo humafikui wosopayo manyo'njo uyantifeho.

²¹ Ihwoni. Hwe fihwo manji'mofotantamo imo'nnyo sohwo kako hwapife nom'ne songo we'e nomahwosi tontamo somo lojwohofojasihwosi yakife uyimtolaho. Awonoho. Engo womnahoti'montonoho.

²² Ose ulonto Jisas pahnnimo hungkuno tiffinjoso ole ulimento, A'amu fihwo kako mijo iloho uyimo lihwosi te fisiyo woma'montolaho. O'o, awonoho. kako te fisiyo mahwosi mijo ihm'mofihwosi iloho yososo mijo wahumpo'montonoho. Te fisiyoso nihu'nahone wonyo umo'nimontonoho. U, hwe huhwo sohwo kako te songoso mahwosi mijo ihm'mofihwosi iloho yososo mijo ito'no wolifawo'montonoho. Oso pa'nyoso hohontajo yahino so'nji yahino songo so'nji nem'no hu'mokomokosyohumayoso hopo'maho.

Salolemo sikuno iyoho humayo somo yo'mayo syoho miyo'ne hungkunofoho.

(Matiyu 12:1-8; Luk 6:1-5)

²³ Salolemo iyoho humayo'ne sohonta Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji hofiko syoho'mo nowentifi mijoho uyahonngki wopayo we'e songoso nomantifi aho hwoso'mokontifi pahoso fuyo lontifi neso nimentohofoho.

²⁴ Nontanngkofi a'amu Falisi sohwa uhwonantifi Jisasimo ulimentohofi, Ihwoni. Nakwoe honngkano hungkunoso yo'mayo syoho sikuno iyoho humayo somo iyo'neso hano pitofahinyofoho. Oso hiso'no sekwo sikuno iyoho humayo losomo wopayo peho'ne mantifi nngkohofoto.

²⁵ Ose ulohonngkahonngkofi Jisas ulimento, Sekwo Ntefit imentiso so'no iyoswo mtimokumentohofoso atofa majo hwasilaho. Oso sikuno Ntefit kakoe a'amu'nji hofiko wopayo umofonyo yontifi mijoho engo humamentohofoho sohonta ne'no selohonngkohono.

²⁶ Osohonta Apiyata hwe engo tajo ango syoho'njo sohwo nohumentanngki Ntefit kako Anitumne'no hwapife ango molinyo somo swonto wosopayo Anituye simanopo ho'nahinyoso swoma'mentisofoho. Oso wopayo hiso a'amu sikinjo somne'no'maho. O'o a'amu Anituye tajo ango syoho'njo sohwanne'nohinofoho. I oso'no Ntefit kako nomanto kakoe a'amu sohromo nuyimentisofoho. Sekwo oso hungkuno homo somo atofa majo'njo imentohofoho so'no sekwo nje inomokomoyo sohromo oso hungkuno hiso ulohonngkohofotaho.

²⁷ Ose ulonto Jisas nom'ne hungkuno Falisi sohromo ulimento Anitu kako sikuno iyoho humayoso peho'ne mtimokumentisoto. Kako hwe moyami ufo'mayo'ne mtimokumentisofoho. I a'amufe honngkanomo hano pitofasyo iyo'ne mtimokumentisofoho. I sikuno iyoho humayo homo a'amumo ufo'mayo'ne mtimokumentisofoho.

²⁸ Oseso ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni ngko sikuno iyoho humayo'neso hwapingo hwo'nyoho. Ose ulimentisofoho.

3

Sikuno iyoho humayo somo Jisas kako hwe aho wonyo'njo sohumo wop'ingo umokumentisofoho.

(Mat'iyu 12:9-14; Luk 6:6-11)

¹ Jisas a'amu Jutafe tajo ango somo apa'no swahon'ingki osopo hwe fihwo aho songo songo miyo poyo hopa wo'nnyo sohwo humunyoponoho.

² A'amu Falisi sohwa hof'iko nohumant'ifi Jisas'mo hungkuno ito'no m'hwajiyo ango somo ipemotowane'ent'ifi ole syaf'ihu'mentohofi, Jisas kako sikuno iyoho humayo lomo hwe aho wonyo'njo sohumo wop'ingo umokumontol'ikeno. Ose syaf'syont'ifi Jisas'mo uhwontohumamentohofoho.

³ Jisas hwe aho wonyo'njo sohumo ul'imento, K'iko ajwo lopo filohofape.

⁴ Ose ulonto hof'ikimo ul'imento, Oso hon'ingkano hungkuno Mouses neyakwosamo uy'imentisoso sikuno iyoho humayo lomne'no pehofo nalohoho. Nakwo olo sikuno lomo yahino wop'ingo uyantantaho. Wonyo uyantantaho. I nom'ne a'amu somo wop'ingo umokantantaho. Wonyo umokantantaho. Ose ulohon'ingkahon'ingki hof'iko mampi'nyo imentohofoho.

⁵ Jisas hof'ikimo fe'n'ihwononto simeho tohino um'ingkahon'ingki a'amu Falisiye simehomo uhwon'imentisoso hof'iko a'amumo hitoho mu lofe so'no simeho tango uy'imentisofoho. Jisas a'amu aho wonyo'njo sohumo ul'imento, Jije ahoso sihwaho fisipofa. Ose ulahon'ingki kako haloho'no yonto aho sihwaho sipo'mentisoso kakoe aho wop'ingo umo'n'imentisofoho.

⁶ A'amu Falisi sohwa uhwonont'ifi komo'no nowent'ifi Helout'ye a'amu sohwanji uhu'mokont'ifi Jisas'mo poyo fonjosyane'ent'ifi hon'ingkano t'ipmentohofoho.

A'amu pi'n'ingo engoso mijo mom'ingopo uhu'mokumentohofohofoho.

⁷ Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji oso ango sopo nul'iko'mant'ifi mijo ayopo nohumentan'ingko'fi a'amu pi'n'ingo engo Jisas'mo u'ma'mentohofohofoho. Oso a'amu hiso ango kengo kengoponta'angofoho. Hwaho Ngkalili, hwaho Jutiya,

⁸ pone Jerusalem, Itumeya, Mijo Joutan nongkihnta'ni, Taiya pone engo nongkihnta'ni Saitoun pone hiso nongkihnta'ni oso a'amu pi'n'ingo engo hiso yo'mayo Jisas imentiso oso'no upa'nont'ifi Jisas'mo u'ma'mentohofohofoho.

⁹ Jisas inomokomoyo sohwaso ul'imento, Sekwo yofayokino ito'no fesyohumanno. A'amu we'yo mohumuyoho. Hof'iko hwotoho n'ifi'fitnnoho. Ose ul'imentisofoho.

¹⁰ Hwap'ingo ole, Jisas a'amu pi'n'ingo engo somo a'apaho wop'ingo umokumentiso so'no a'amu mnokino'njo hopi'nonohinoso a'amu yohoto yohotofo mjoloho'n'im'iwent'ifi Jisas'mo upm'mokantane'no yihwono ose l'imentohofohofoho.

¹¹ A'amu towahuno wonyo'njosso Jisas'mo uhwon't'iant'ifi hwahopo ipitofawent'ifi joho ul'imentohofi, K'iko An'tuye Hwomu Ne hwosoho.

¹² Ose ulahon'ingko'fi Jisas hof'ikimo hungkuno yokumpohn'nyo ul'imento, Olo hilo so'no a'amumo nul'ikutoho.

Jisas kakoe inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwamo uhwosopo'mentisofoho.

(Mat'iyu 10:1-4; Luk 6:12-16)

¹³ Oso hohosohonta Jisas hwofiki'nyopo nosonto kakoe inomokomoyo'ne uhwosopo'mo lonto a'amu somo joho ulahon'ngki hofiko sappingmentohofoho.

¹⁴ Jisas a'amu aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwamo kakoe inomokomoyo'ne uhwosopento ul'mento, Ngko'nji foyohumayo'ne sehwopehe sohwas, Hwangku a'amu nom'ne somo sekwo lutihwayo'ne wolosetihwamo.

¹⁵ Nolosetihwahn'mo nje yakumpohn'nyo towahuno wonyo wayo'ne wosejapmmo. Ose ul'mentisofoho.

¹⁶ Hwe fihwo uhwosopo'mentisoso Saimoun'yoho. Oso hwe huhwo sohomo Jisas kako Pitafoho mul'mentisofoho.

¹⁷ Jemisi'nji kon'ngkwa'wehwo Joun Sepetiye hwomu sohwa'umo Jisas nom'ne yofe mul'mentiso Mpouaneses. Oso yofe hwap'ngo ole hwe yokumpohn'nyo ahwomo l'wo'n'ngkiso pa'nyo hwa'uyoho.

¹⁸ Nom'nihwa Ent'ilu'nji Filip'i'nji Mpatoulom'iyu'njoho. Nom'nihwa'u Mat'iyu'nji Toumas'i'njoho. Nom'nihwo Jemisi'osohwo kako Al'fiyosiye hwomu hweho. Nom'nihwa'u Tatiyosi'nji Saimoun Selout'i'njoho.

¹⁹ Nom'nihwo Jutas Isikaliyout'i'njoho. Jutas huhwo sohwo Jisasi'mne'no tokoyo'ofo yonto a'amu Jisasi'mo fonjasiyo'ne sohwafe ahomo uy'mentisofoho. Oso a'amu huhwo sohwo Jisas uhwosopento, kakoe angopo umentisofoho.

Jisasi'nji Mpelisepul'i'nji sikoe hungkunofoho.

(Mat'iyu 12:24-37; Luk 11:15-23; 12:10)

²⁰ Jisas kakoe Nasalet osopono wahon'ngki a'amu pi'n'ngo engo osopo uhu'mokumentohofofoho. Angomo uhu'mokumentohofoho so'no Jisas kakoe a'amu'nji hofiko wopayo manyo'njo imentohofofoho.

²¹ Jisasiye temtitofa sohwa oso hiso nupa'nont'ifi, Jisasiye hunoso ito'no'maho. Kakoe hunoso ilo'nnyo hwolikeno. Ose lont'ifi kakimo uti'mano lont'ifi pmentohofofoho.

²² A'amu Jutafe hon'ngkano hungkuno lutihwamotofo sohwa Jerusalem mta'ni nopont'ifi l'mentohofi, Mpelisepul oso towahuno wonyo hopi'nohino sohwafe hwe engo sohwo Jisasiye simeho mo'mo humaho. Towahuno wonyo somo wae yaof'wo'n'ngkohoho.

²³ Ose lahon'ngkofi Jisas hofikine'no joho lutimanto pahnn'mo hungkuno ul'mento, Seten kako wae yamo'nyoso pipilo.

²⁴ Hwaho fiponjo a'amu hopi'nonohino hu'mawo'n'ngkohofoso hoti-topijo sohonta ikujoho fongki'n'ngkuji hofikoe wop'ngo foyohumayoso wonyo umo'n'montonoho.

²⁵ A'amu anga'nohinomo foyawe sohwa hofiko ehulifo humaf'kuji ikujoho fongki'n'fijoso hofiko yosesamo wohumpeent'ifeho.

²⁶ Oseso Seten kakoe towahuno wonyo'njo sohwa hofiko ehulifo humaf'kuji ikujoho fongki'n'fijoso hofikoe yokumpohn'nyo ane umo'nant'ifeho.

²⁷ Hwe fihwo hwe yokumpohn'nyo sohwoe angomo hufo umo l'hwosi swososo simo'mo oso hwe yokumpohn'nyo huhwo sohwi nano kilofasy'hwosi i kako oso anga homo somjo kakoe yo'mayoso

woma'montonoho. Oso pa'nyoso ngko Setenimo uyakolo'mentohe so'no ngko kakoe towahuno wonyo sohwo wae yaofalokweno.

²⁸ Olo hungkunolo in'ngo seyo'eno. A'amu hopi'nonohino hofikoe wonyoso sifajo hungkunoso wonyo hungkunoso Anitumo jomo ulifijo'manji kako wae weesemo'montonoho.

²⁹ I oso'no a'amu kako Anituye Towahuno Wop'ingo so'no sitofa lososo oso wonyo hiso Anitu kako wae meeofonehoho. Oso wonyo hiso kakoe simoho'mo ne'no nowentihwonefoho. Ose ulimentisofoho.

³⁰ Jisas kako Anituye Towahunofe yokumpohn'nyo so'nji towahuno wonyo somo wae yao'mentiso so'no hofiko Jisasimo kiko towahuno wonyo'njo hwasoho ulimentohofofoho. Oso'no Jisas oso hungkuno tango'njo ulimentono.

Jisasiye kona'wohi'nji hohmn'ngkwa'wehwosanji i'mofapmentohofofoho.

(Mat'yu 12:46-50; Luk 8:19-21)

³¹ Oso hohosohonta Jisasiye kona'wohi'nji kon'ngkwa'wehwosanji i'mofapont'fi ango mempo hohnta'ni humant'fi Jisasi'ne'no lihwatimentohofofoho.

³² A'amu pi'n'ngo engo Jisasi'nji humant'fi Jisas ajwopo nohumentan'ngki a'amu kakimo ulimentohofi, Upa'nyo. Jije na'u hnn'ngkwa'wehwosanji hnnampo'wohijanji humant'fi kikine'no joho kilalokwofo.

³³ Jisas nupa'nonto ulimento, Nje na'u n'ngkwahwosa t'hwalo.

³⁴ Jisas a'amu nohumentan'ngkofi fe'n'hwononto ulimento, Uhwon'mno. Olo nje na'uja nje n'ngkwahwosa, olohi humalofo.

³⁵ A'amu Anituye hungkunomo tifi in'ngkawowo'n'ngkohofoso nje n'ngkwahwosa nje nampohwosa na'ujafoho. Ose ulimentisofoho.

4

Hwe fihwo ufongoyo fisis'moka'mentiso so'no pahnnimo hungkunofoho.
(Mat'yu 13:1-9; Luk 8:4-8)

¹ Jisas kako Mijo Ayo Ngkalili sopo nohumanto a'amumo apa'no lut'hwamentisofoho. Osopo nohumentan'ngki a'amu we'yo uhu'mokumentohofomaho. Oso'no Jisas yofayokinopo kotasonto osopo humamentisoso hwe moyam'iso mom'ingo sopo loho'mentohofofoho.

² Kako pahnnimo hungkuno pi'n'ngo engo hofikoe huno ufohotofone lut'hwamentisofoho. Ole ulimento,

³ Sekwo upa'n'mno. Hwe fihwo kako kakoe syohopo ufongoyo fisisomokao'mentisofoho.

⁴ Fisisomokofahon'ngki ufongoyo fehohnjoso hon'ngkanopo pi'wesyahon'ngki y'hufo sohwa nopont'fi man'mentohofofoho.

⁵ U, ufongoyo fehohnjoso hwaho sojo'njo sopo pi'wahu'mentisofoho. Oso hwaho hiso engo mo'mjo'maho. Oso'no oso ufongoyoso komo'no foka'mentisofoho.

⁶ Oeso mofehi'nyo ulonto ufongoyo pmpongo hwahomo'mo munjilofe'njo yonto yofoho imentisofoho.

⁷ U, ufongoyo fehohnjoso nantipe yongo'njo sopo pi'wahu'mentisoso nantipe yongo'njo sohwo komo'no fokof'kwato lohofonto ufongoyo nont'imo kingkulofonto oso ufongoyo hiso ne minto'n'imentisofoho.

⁸ U, ufongoyo fehohnjo hwaho afofo'njopo piwahu'mentisoso engo foka-fonto ne pi'n'ingo into'n'imentisofoho. Ne fiso we'e (*teti*, 30), fiso engo (*sikisiti*, 60), fiso pi'n'ingo engofoho (*wan hantilet*, 100).

⁹ Jisas ose ulonto ulimento, A'amu fihwo nje hungkuno upa'nyo'ne haloho hi'njo hwo'manji kako upa'nono. Ose ulimentisofoho.

Jisas pahnnimo hungkuno so'no ulimentisofoho.

(*Matiyu 13:10-17; Luk 8:9-10*)

¹⁰ Hwangku inomokomoyo sohwanji nom'ne a'amu fihwa kakoe hungkunomo upa'n'imentohofoho sohwanji Jisas'i'nji nohumantifi pahnnimo ulohon'imentohofofoho.

¹¹ Jisas ulimento, Anitu sohune'no kako a'amumo mokosyohumayo yahino hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso sekwo sohwasimo nto setihwamentisofoho. I oso'no a'amu kengo sohwa hofiko pahnnimo hungkuno'nohini upa'nife. Sekumo yoloho waselimo.

¹² Hohonta Aisaiya ole mtimokumento,

Hofiko nuhwon'ngkuji neso nuhwon'fitne'maho.

Hofiko nupa'n'ngkuji oso hungkunoso huno ito'no uyone'maho.

Hofiko hon'ngkano wonyo somo hohujo mikinjaopijoso Anitu hofikoe wonyo wae mmofonehoho.

Ose mtimokumentisofoho.

Jisas pahnnimo hungkuno hwap'ngoso ulimentisofoho.

(*Matiyu 13:18-23; Luk 8:11-15*)

¹³ Jisas ose ulonto ulimento, olo pahnnimo hungkuno hwe ufongoyo fisosimoka'mentisoso sekwo huno maseyoho liyohoho. I pahnnimo hungkuno nom'ne songoso sekwo huno pipi seyohoho.

¹⁴ Upa'n'imno. Hwap'ngoso olenoho. Hwe ufongoyo'njo sohwo Anituye hungkuno a'amumo lutihwayo pa'n'ingofoho.

¹⁵ Fiso ufongoyo hon'ngkanopo piwahu'mentisoso oso hwe moya'mi hofiko hungkuno wop'ngo upa'n'iwon'ngkohoho pa'nyofoho. I oso'no Seten kako noponto oso hungkuno wop'ngo simemo mo'mo ho'nosyahon'ngki Seten wae yamo'mentisofoho.

¹⁶ Nom'ne a'amuso ufongoyo hwaho sojo'njopo piwahu'mentiso pa'nyo hwafoho. Oso a'amu hiso Anituye hungkuno upa'nontifi hofiko komo'no simemo mo'mo meho'nasyontifi simonyo iwon'ngkohofofoho.

¹⁷ I oso'no hofikoe pmpongo anefoho. O'o, hofiko we'enepi nolohofontan'ngkofi a'amu nom'neso Anituye hungkuno hwotoho wahmmo lososo oso a'amu nolohofontanjo huhwo sohwasimo tango engo uyahon'ngki hofikoe pmpongo ane so'no piwasyiwo'n'ngkohofofoho.

¹⁸ Nom'ne a'amu ufongo hwaho nantipe yongo'njo pa'nyofoho. Hofiko Anituye hungkuno upa'n'imentohofoso

¹⁹ i, yo'mayo hwaho loponjo somne'no huno engo syafisyontifi hamniyoho engo womano lontifi yahon'ngkofi hofiko ho'yango yo'mayo so'no hi umo'nyoso oso hiso Anituye hungkunomo kingkulofiwo'n'ngkohofofoho. Oso huhwo sohwa ne ane hwafoho.

²⁰ Nom'ne a'amuso hofiko ufongoyo hwaho afofo'njo pa'nyofoho. Hofiko Anituye hungkuno upa'nontifi oso hungkuno hiso in'ngkawentifi hofiko Anitumne'no yo'mayo syoho wop'ngo yiwo'n'ngkohofofoho. Oso ne into'nnyofoho. Ne fiso we'e (*teti*, 30), nom'ne engo (*sikisiti*, 60), fiso pi'n'ingo engofoho (*wan hantilet* 100). Ose ulimentisofoho.

Sikiloho pomponahoso hiyaso kipitofasiyo'eno.

(Luk 8:16-18)

²¹ Jisas nom'ne pahnnimo hungkuno ulimeto, A'amu fihwo sikiloho mongkujihwosi oso pomponaho hiso ahwonte'mo kipitofasiyo'eno. Epohumayo enjwa'mo ho'nasiyo'eno. Awonoho. Kako ijempohopo ufoho'ofahumontonoho.

²² Yo'mayo olohonta a'amu hiyaso mokosyohumawo'n'ngkohofoso hwangku a'amu hopi'nono pomponahopo uhwonantifeho. Yo'mayo olohonta pahnnimo hungkuno l'wo'n'ngkoheso hwangku a'amu neso upo'nantifeho.

²³ Sekwo haloho'njo ku'manji nje hungkunomo haloho popmno.

²⁴ Ose ulonto nom'ne hungkuno ulimeto, Yo'mayo pahnnimo hungkuno upo'nalokwofoso hwapingo ne ngko selalokwe so'no huno ito'no fisiyafihupmno. Sekwo nom'ne a'amumo hofikimo ufo'mayo'ne Anituye hungkuno ulikuno. Sekwo a'amumo Anituye hungkuno ufijo hopaso Anitu kako sekumo wosejapmmontonoho. Sekwo ose ifijo'manji sekwo Anitumne'no huno engo wotipemantifeho.

²⁵ Hwe fihwo Anituye hungkuno simeho mo'mo mnawo'nnyo sohwo oso hungkuno hiso kako ito'no in'ngku lohofososo Anitu kako huno engo umontonoho. Hwe nom'nehwo Anituye hungkuno we'enhini simeho mo'mo mnawo'nnyo sohwo oso hungkuno we'eso ito'no min'ngkayo'njoso oso hungkuno we'eso moi'wo umo'mntonoho. Ose ulimentisofoho.

Ipisayo fokafo'ne pahnnimo hungkunofoho.

²⁶ Jisas nom'ne pahnnimo hungkuno ulimeto, Hwe fihwo olo hwaho lopo kakoe syoho'mo ipisayo hulimentisofoho. Oso hiso Anitu kakoe a'amumo emokosyohumayo pa'nyofoho.

²⁷ Hwe huhwo sohwo nohulonto kakoe angopono nowento sikuno pi'n'ngko fosiwewelikafo imojo hweho. Ipisayo hiso pipi foka'mentisoto. Fokafo hwapingoso hwe sohwo huno muyofoho.

²⁸ Hwahomjo afofoso ipisayo engo imokiyofoho. Sime'mo swo in'kwato lohofihwosi osopo sime'me ipehwosi tifi ipisayo unto'n'montonoho.

²⁹ Ipisayo mojo ihwoso'no hwe huhwo sohwo kako nolofamjonefoho.

Iyo masitet ipisayo'ne pahnnimo hungkunofoho.

(Matiyu 13:31-32, 34-35; Luk 13:18-19)

³⁰ Nom'ne hungkuno Jisas ulimeto Anitu kakoe a'amumo mokosyohumayoso ngko pehofo losetihwamnehono. Oso'no pahnnimo hungkunoso pehofo selimnehono.

³¹ Olenoho. Iyo fihwo kakoe yofe *masitet* kakoe neso nom'ne iyo ipisayo pa'nyo'maho. O'o, ni'hu'no we'efoho. Oso neso a'amu syohopo hul'wo'n'ngkohofofoho.

³² Syohopo hulahan'ngkofi oso ipisayo hiso engo imo'nonto nom'ne iyo syoho sopenjo somo yakolonoho. Kakoe pamo sopo y'hu'aifo syuhwosi pompenjiyo hofiyo wonyoangkafopo wokehumantifeho.

³³ Jisas pahnnimo hungkuno pi'n'ngko engo ulimentisoso hofiko huno syafihupitnne'ento ulimentisofoho.

³⁴ Kako a'amu somo pahnnimo hungkuno'nohini ulimentisofoho. Kako kakoe inomokomoyo sohwantnnohini humantifi kako yoloho ulimentisofoho.

Jisas mijo'nji ifofo'njimo hungkuno ulahon'ngki moi'wo imo'n'imentisofoho.

(Mat'yu 8:23-27; Luk 8:22-25)

³⁵ Oso sikuno hiso mofehi'nyo nton'ngku'n'ngkahon'ngki Jisas kakoe inomokomoyo sohwaro ul'mento, Mijo nongkihnta'ni woekhwano.

³⁶ Ose ulahon'ngki hofiko a'amu pi'n'ngo engo uhu'mokumentohofoso somo ul'iko'mant'ifi yofayokinomo Jisas humamentiso somo kotasont'ifi hofiko mijo ayopo wako'mentohofofoho. Wako'mentohofoso nom'ne a'amu hofiko hofikoe yofayokinomo hofiko'nji wako'mentohofofoho.

³⁷ Nowekentan'ngkofi ifofo engo ikwato lohofonto mijo yofayokinomo ifeehu'mo lohofonto mijo yofayokinomo engo weeo'mto imentisofoho.

³⁸ Jisas yofayokinomo fehohnta'ni mnokino ikwo'ofyo yasyonto saho fosyowentan'ngki hofiko Jisas'imo ul'ikafont'ifi ul'imentohofi, Lonet'ihwayo sohwo si t'ifonepo nakwoe yofe moi'wo umo'nantanoho. K'iko nakune'no huno mosyaf'isiyo'njo liyalokuno.

³⁹ Ose ulahon'ngkofi Jisas nol'ikafonto ifofomo yoka ul'mento, Moi'wo hmmo'nyo. Ose ulonto mijomo ul'mento, Nta'noho. Ito'no filufawofo. Ose ulahon'ngki ifofo moi'wo imo'n'ngkahon'ngki mijo apa'no songo songo mijo'njo n'ihu'nahone l'ifawo'mentisofoho.

⁴⁰ Ito'no l'ifawo'mentisoso inomokomoyo sohwaro ul'mento, Sekwo iyoho peho'no sen'ngkohoho. Sekwo An'itumo simeho hi'ntnnono muyo'njo liyalokwofo.

⁴¹ Ose ulahon'ngki hofiko iyoho engo un'ngkahon'ngki hnn'imentohofi, Olo hwe lohwo ifofo'nji mijo'nji kakimo haloho'nohini upesolo t'ihwoe huhwolo.

5

Hwe towahuno wonyo'njo sohomo Jisas wop'ngo umokumentisofoho.

(Mat'yu 8:28-34; Luk 8:26-39)

¹ Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji mijo nongkihnta'ni a'amu Ngkelasafe hwahopo i'mofapmentohofofoho.

²⁻⁶ Hwe towahuno wonyo'njo sohwo hwaho hopo sopo humunyoponoho. Oso hwe huhwo sohwo kako a'mopijohino sokimo somo humunyoponoho. A'amu angoponjo sohwa kakimo impe into'mentohofofoho. Hofiko ahwomo nano yokumpohn'nyo nomant'ifi hwe sohwoe sife aho ahwomo nano kilof'wo'n'ngkahon'ngkofi kako nano hitoto'mentisofoho. Kakoe yokumpohn'nyo hofikimo uyakolof'wo'n'imentisofoho. Sikuno huhwo huhwi oso hwe huhwo sohwo a'mopijohinopo hwofiki'nyopo humemayonto joho mohm'mo l'imojo hweho. Kako sokis'hu'nji kakoe a'apahomo fongkin'wo'n'imojofoho. Oso hwe huhwo sohwo ikanopo nta'ni Jisas'imo uhwon'ihwojawento, kako hano komo'no nowento, Jisas yofayokino mta'ni swapmentisoso hwe sohwo i'mofaponto, Jisas'ye sifeki'nyo'mo ipitofawo'mentisofoho.

⁷⁻⁸ Jisas towahuno wonyo sohomo ul'mento, K'iko towahuno wonyo sohwo olo hwe lohomo ul'iko'maho. Ose ulontan'ngki towahuno wonyo sohwo joho mohm'no ul'mento, Jisas, k'iko An'itu Yokintahoponjo sohwoe Hwomu Ne hwasoho. K'iko ngkimo peho wantohomonne'elo. An'itu nupa'n'ngkuhwoso'no ngko jomo wakil'monne'no yohono. K'iko ngkimo tohino nontapohotoho.

⁹ Ose ulahon'ngki ul'imento, Nje yofe *Ami* hwona'nyoho. Nakwoe hungkuno ole: A'amu sis'ihwayo apa'no, pi'n'ngo engofoho. Nakwo towahuno wonyo we'e mohumulohwono.

¹⁰ Towahuno wonyo huhwo sohwo Jisasimo joho yokumpohn'nyo ul'imento, K'iko ango ikano'mno lonehwajohotoho.

¹¹ Oso hwofiki'nyo mofone sopo yahu pi'n'ngo engoso hofiko mno ijontan'ngkoko somne'no

¹² towahuno wonyo sohwa Jisasimo yokumpohn'nyo ul'imentohofi, K'iko nakumo oso yahu pi'n'ngo engo nongkwanjo nompone'no filonehwajo. Nakwo yahu somo wehuhnnofano.

¹³ Ose ulahon'ngkofi Jisas hofikimo t'imo hon'ihwaj'mentisofoho. Oso oso towahuno wonyo hiso hwe sohomo nul'iko'mant'ifi yahu somo ehuhnawo'mentohofofoho. Ehuhnaofahon'ngkofi yahu hiso *tu tauseniso* (2000) hofiko hano kunto kunto'no went'ifi iwo'mangomo mt'iku'nont'ifi mijo ayomo mihulofahon'ngki n'ihu'nahone poyo pe'n'mentohofofoho.

¹⁴ Hwe yahu mokosyohumayo sohwa komo'no nowent'ifi hwe moya'mi ango sopenjo so'nji oso'mo so'meemjo so'ntnne'no oso hungkuno hiso l'jwaofahon'ngkofi ho'n'mmentisofoho. Oso hungkuno hiso ho'n'ngkahon'ngki hwe moya'mi hopi'nonohinosa uhwonano lont'ifi imentohofofoho.

¹⁵ Hofiko Jisasimo nu'mant'ifi hwe towahuno wonyo humamojo sohomo uhwon'imentohofoso kako he yofonto kako huno wop'ingo'njo imo'n'imentisofoho. Ose uhwonont'ifi hwe moya'mi iyoho imentohofofoho.

¹⁶ A'amu yo'mayo uhwon'imentohofoso hofiko i'mofapmmentohofoso yo'mayo hwe ilo'nnyo sohwo imentiso so'no yahu poyo imo'n'imentiso so'no ul'imentohofofoho.

¹⁷ Ose ulont'ifi hofiko Jisasimo hungkuno yokumpohn'nyo ul'imentohofi, K'iko nakwoe hwahopo humahnnoso wop'ingo'maho. Mpano.

¹⁸ Ose ulahon'ngkofi hwe towahuno wonyo wae imentiso sohwo Jisasimo jomo yokumpohn'nyo ul'imento, Ngko k'iko'nji wowantayo'no yohono.

¹⁹ Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, O'o j'ije a'amufe angopo nowehoji yo'mayo wonyoangkafo An'itu kiloho'maso so'no filut'ihwaho. An'itu hitoho engo kikimo kufo'ma'maso so'no a'amumo uso.

²⁰ Ose ulahon'ngki hwe sohwo nowento oso hwaho Ntekapolis ango aho hufa'u hopi'nono sopmmeemo yo'mayo Jisas uloho'mentiso so'no lut'ihwomentisoso a'amu hopi'nono nupa'nont'ifi huno pi'n'ngo syafisyont'ifi pisopisaho mjal'mmentohofofoho.

Jailosiye mu'nji a'mu nom'ne Jisasiye hwap'ifemo upm'mokumentiso osofa'umo wop'ingo umokumentisofoho.

(Mat'iyu 9:18-26; Luk 8:40-56)

²¹ Jisas hofiko'nji yofayokinopo mijo ayo somo apa'no wakent'ifi nongkihnta'ni ki'mof'iwahon'ngkofi osopo a'amu pi'n'ngo engo uhu'mokahon'ngkofi Jisas mit'mom'ngopo humamentisofoho.

²² Hwe yofe engo'njo tajo ango mokosyohumayo sohwo kakoe yofe Jailos. Osohwo noponto Jisasimo uhwononto kako hwomtame ehumanto

²³ s'meho tango'njo humanto jomo yokumpohn'nyo ul'imento, Nje mu wape'nimonte'no yalofoho. K'iko nopohoji kakimo j'ije ahoso fikisyusyo. Kako wop'ingo imo'n'ngkuhwosi kako songo wohumano.

²⁴ Ose ulahon'ngki Jisas hwe sohwo'nji womentisiyefoho.

Womentisiyeso a'amu pi'n'ingo engo siko'nji nowent'ifi hof'iko yohoto yohotofo loho'n'imentohofofoho.

25 A'mu fisi mnokino engo'njosi humunyoponoho. Oso hisi kako engolopohamo imoihoso ne'no yontan'ingki soswo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'u uyakolo'mojofoho.

26 A'amu uyo hofaho syoho'njoso hof'iko kakine'no molasin ko uya-hon'ingkofi kako tohino engo ma'mojofoho. Kakoe hamniyoho ho'yango hopi'nono moi'wo ihn'namo'n'imojofoho. Oseso wop'ingo mmo'nyofoho. O'o, mnokino engo umojofoho.

27-28 Oso a'mu hisi yo'mayo Jisas imentiso so'no upa'nonto kako huno ole syafihu'mento, Ngko olo hwe lohwoe manji'mofo somo aho kisahumeso ngko wop'ingo umo'n'imonnoho. Ose lonto oso a'musi Jisasiye hohujo hohnta'ni u'manto kakoe hwap'ifemo aho upm'mokumentisofoho.

29 Upm'mokumentisoso kakoe mnokinoso moi'wo imo'n'ingkahon'ingki kakoe a'apaho wop'ingo imo'n'imentisofoho. Wop'ingo imo'nonto simeho wop'ingo komo'no umo'n'imentisofoho.

30 Jisas a'amumo wop'ingo imokonto huno uy'imentisoso komo'no ikin-jamo lohofonto ul'imento, T'ihwo n'ipm'mokohoho.

31 Ose ulahon'ingki kakoe inomokomoyo sohwa ul'imentohofi, Hwe moya'mi pi'n'ingo ifehu'mokokumaso so'no k'iko t'ihwo n'ipm'mokohoho eso peho'no lohino. Nakwo huno monayofoho. T'ihwol'ikeno.

32 Jisas a'amu upm'mokiyo so'no fe'n'ihwon'ingkahon'ingki

33 a'musi a'apaho wop'ingo imo'n'ingkohoho huno uyahon'ingki iyoho un'ingkahon'ingki yomo yomo yonto Jisasiye sif'iki'nyo'mo hwomtame uloho'mentisofoho. Yo'mayo hopi'nonohino so'no Jisasi'mo ul'imentisofoho.

34 Jisas kakimo ul'imento, Nje mupe, K'iko ngkimo simeho hi'ntnnono ntapohino so'no olohonta k'iko wop'ingo imo'n'ingkinho. K'iko simeho wop'ingo'njo uhuj'i fohumantono. Jije a'apaho n'ihu'nahone wop'ingo kumo'n'ingkohoho.

35 Ose ulontan'ingki hwe fihwo Jailosiye angopo nta'ni noponto Jailosi'mo u'mant'ifi ul'imentohofi, U, nakwoe hwe engofo, jije mu poyo nto pe'n'ingkohoho. Oseso k'iko olo Lut'ihwayo lohumo jije ango pone'no peho'no ipemotowalokuno. Kako wohumano.

36 Ose ulohon'ingkofi Jisas upa'nonto Jailosi'mo ul'imento, K'iko iyoho yohotoho. K'iko ngkimo jije simeho hi'ntnnono ntape.

37 Ose ulonto Jisas kako hwe moya'mi hopi'nonohinomo angomo l'humajonto Pita'nji Jemisi'nji kon'ingkwa'wehwo Joun'nji hof'iko'nohini Jisasi'nji nowent'ifi

38 hof'iko Jailosiye angomo i'mofawent'ifi Jisas a'amu pi'n'ingo uh-won'imentisoso hof'iko humotaho'nji wosofe angiyu husontan'ingki

39 kako noswonto ul'imento Peho'no wosofe lalokwofo. Mu lopi poyo'maho. O'o saho foyaweho.

40 Ose ulahon'ingki hof'iko kakimne'no sitofo ulont'ifi t'ikafo uj'imentohofofoho. Oseso Jisas hof'ikimo mempo hohnta'ni wae sweefaopmmentisoso Jisas mu lopiye kan'ingkwowho'ya'u'nji inomokomoyo sohwanji ango mu sopi foyowentanjo somo humentohofofoho.

⁴¹ Jisas mu poyo simo aho manto kakimo a'amumu Jutafe hungkunomo ulimonto, *Talita kumi*, Oso hungkunoso ole, Olo mu lopi, filikaho.

⁴² Ose ulahon'ingki mu lopi nolikafonto hano umentisofoho. Mu lopiye soswoso aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni hufa'u uyakolo'niyoho. A'amuso homo somo uhwonontifi yomo engo imentohofoho.

⁴³ Jisas kan'ngkwowho'ya'umo hungkuno yokumpohn'nyo ulimonto, Ngko mu songo umokohe so'no siki noho'nom'hwoloho. Mu lopimo wopayo unyo. Ose ulonto umentisofoho.

6

A'amu Nasalet'njoso Jisas ne'no nakwolaho limentohofoho.
(*Mat'iyu 13:53-58; Luk 4:16-30*)

¹ Osopo nta'ni Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji nowentifi Jisasiye ango Nasalet u'mofamentohofoho.

² Salolemo a'amumu Juta sofe iyoho humayo sikuno somo Jisas tajo angoro lut'hwahon'ingki a'amuso pi'n'ingo nohumantifi upa'nontifi Jisasiye huno engo so'no yomo yontifi ulimentohofi, Olo hwe lohwoe hungkuno nti'mta'angoto. Oso huno engo'nji pipi imo'n'ingkohoho. Yo'mayo wonyoangkafonjo a'amumu miyoso olo hwe lohwo y'wo'n'ingkisio hweho.

³ Olo hwe lohwo kako ango molimojo lohwohoho. Maliyafe hwomufoho. Jemis, Jousep, Jutas, Saimoun hofikoe hofila'wehweho. Homnampija olo ango lopo nakwo'nji humalofo. Ose ulontifi hofiko simano hintotohino umn'ingkahon'ingki nakwolaho limentohofoho.

⁴ Jisas ulimonto, A'amumu hwe fihumo An'itu hungkuno uyahon'ingki limojo sohwo ango kengo hopi'nonohinopo kakoe yofe engo ho'nomowo'n'ingkohofoho. I oso'no osohwo kakoe temtitofoko kakoe kan'ngkwowho'ya'u hamn'ingkwowhosa hofiko kakoe yofe moh'o'nomasofoho. Ose ulimentisofoho.

⁵ A'amumu hiso hofiko An'itu Jisasimo oso syoho hiso'no uhwasopo'mentiso so'no simeho hi'ntnnono muyo'njo imentohofoho so'no Jisas osopo yo'mayo wonyoangkafoso pi'n'ingo mimmentisoso a'amumu mnokino'njo anga'no anga'nohinomo kako aho kisasyonto wop'nggo umokumentisofoho.

⁶ Hofiko Jisasimo simeho hi'ntnnono muyo so'no yomo imentisofoho. Oso hwaho sopo kako angkuhwafo sohwa'i emayonto, Anituye hungkuno lut'hwamentisofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwaso syoho umentisofoho.

(*Mat'iyu 10:5-15; Luk 9:1-6*)

⁷ Jisas kakoe inomokomoyo sife mta'ni hufa'uyo sohwanne'no joho ulahon'ingki hofiko nuhu'mokahon'ingkofo Jisas kakoe yokumpohn'nyo yano uy'mentisofoho. Oso yokumpohn'nyoso a'amufe a'apaho'mjo towahuno wonyo wae yafo'ne umentisofoho. Umentisoso hwe sohwaso hufa'u hufa'u lihwat'mentisofoho.

⁸ Jisas hofikimo ulimonto sekwo ho'yango ane fiwan'imno. Mno'nohini mtamno. Wopayo, ho'yo, hamniyoho, oso nomotakutoho.

⁹ Manji'mofu hufa'u nomaf'kutoho. O'o, manji'mofu anga'nohinonji sekwoe sifikwongofosyo'nji manji'mo'n'ngkuji fiwan'imno.

¹⁰ Sekwo ango fipo i' mofahokuji ango anga' nohino somo saho fosya-wopijo. Oseso sekwo oso ango somo nul'ko' maf'kuji nom'ne angopono fi'wan'imno.

¹¹ Nom'ne angopo sekwo'ne ango mosejape'manji i sekwo oso ango hopo sopo nul'ko' maf'kuji hopo sopo hwa'ho semongki'nososo hof'ko nosehon-tohumentan'ngkuji oso hintalinyo hiso wae feehumno. Oso homo somo uhwon'ngkuji hof'ko hof'koe yahino somne'no huno ole wosyaf'ihup'ife. U, nakwo wonyo y'hwono. Ose syaf'sy'kuji iyoho unono.

¹² Ose ulahon'ngki inomokomoyo sohwa nowent'fi a'amu somo hungkuno ole ul'imentohofi, Sekwo si'meho fi'wolo'mokumno.

¹³ Ose ulont'fi towahuno wonyoso wae yaofont'fi a'amu mnokino'njo somo hof'ko hwone mijo mnokinopo usisyont'fi wop'ingo umokumentohofoho.

*Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo poyo pe'n'imentisofoho.
(Mat'yu 14:1-12; Luk 3:19-20; 9:7-8)*

¹⁴ Yo'mayo Jisas imentiso so'no a'amu pi'n'ingo engo li'motofoso hwe yofe engo'njo Helout kako upa'n'imentisofoho. Fiso a'amu Jisas'ine'no ole ul'imentohofi, Olo hwe lohwo Joun'yoho. Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo poyo pe'nonto apa'no lika'maso hwo'likeno. Oso'no yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso kako iwo'n'ngkiso so'no yokumpohn'nyo i' mofapohoho.

¹⁵ A'amu nom'neso Jisas'ine'no ole ul'imentohofi, Olo hwe lohwo Ilaija hohonta pe'n'imentiso hweho. Nom'ne a'amuso ole ul'imentohofi, Olo hwe lohwo a'amu hohonta An'itu hungkuno uyahon'ngki li'mojo pa'n'ingo hweho. Ose li'mentohofoho.

¹⁶ Oseso Helout nupa'nonto ul'imento, Olo Joun'yoho. Hwe a'amumo mijo kiyoma'mojo hweho. Ngko a'amu kakoe ti'wango fi'wofitofosyamno ul'imentoheso nto y'iwafito'mentohofoho sohwo apa'no lika'maso hwo'likeno. Ose ul'imentisofoho.

¹⁷ Hwap'ingoso hohonta Helout kako Joun'mo impo'angomo m'ihumajonto ahwomo nano kilofahumentisofoho. Helout Joun'mo impo'angomo peho'ne m'ihumat'i'mentisoto. Hwap'ingoso kola'wehwoe Filip'ye ape Heloutiyas'imnefoho. Helout olo simo ma'mentisofoho.

¹⁸ Hohonta Joun Helout'mo ul'imento, Kiko hnn'ikwa'wehwoe ape mahino loso hopo'maho. O'lo oso hon'ngkano pisakino'njofoho. Ose ul'imentisofoho.

¹⁹ Impe intofahon'ngkofi Heloutiyas si'mano li'kumpo lohofonto Joun'mo poyo umokumonto ko imentisoso

²⁰ Helout Joun'ye yofe ho'noma'mentisofoho. Joun kakoe hon'ngkano ito'nohino hwe wonyoangkafo hweho. Oso'no Helout huno uyahin'ngki, Heloutiyas Joun'mo poyo koimokumne'ento Helout kako Joun'mo impo'angomo ito'no mokosyohumentisofoho. Helout Joun'ye hungkuno upa'n'wo'n'ngkiso so'no yomo ko yonto huno pi'n'ingo engo syaf'syonto nom'ne hungkuno upa'n'mo li'mentisofoho. Oso'no Heloutiyas Joun'mo fonjasy'hwoloho.

²¹ Oseso hwangu sohonta Heloutiyas Joun'mo fonjasiyo'ne'ento hon'ngkano tipema'mentisofoho. Osohonta Helout kakoe si'kuno kona'wohi aswo ma'mentiso somne'no huno syaf'syonto a'amu syoho ulohofiyo sohwa wopayo iloho yahon'ngkofi hwe engo a'amumo mokosyohumayo sohwanji n'imentohofoho.

22 Heloutiyasiye mu sijosi noswaponto hofi^hko^e si^mmeho wopi^{ng}o umo'nono lonto si^monyo imentisofoho. A'amu sohwanji Helouti'nji nuhwononti^{fi} si^mmeho wopi^{ng}o umo'nimentisofoho.

23 Oso'no Helout musopimo uli^mento, Kiko yo'mayo peho'no kumo'nososo ou kiko njo. Ngko wokijapmmo. Yo'mayo pi'n^{ng}o engo hi'njo hwo'nyoho. Kiko fehohnjo'no njisoso ou ngko fehohnjoso wokijapmnoho. Nehopi kilohono.

24 Ose ulahon^{ng}ki mu sopi noswonto kona'wohimo uli^mento, Peho'no uli^mnehono. Ose ulahon^{ng}ki Heloutiyas uli^mento, Ole uso. Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwoe mnokino'no n^mo'n^{ng}kokohoho. Kakoe mnokinoso iku'yopo ho'nasyohoji komo'no n^tape. Ose uso.

25 Ose ulahon^{ng}ki mu lopi komo'no asomo noswonto Helouti^mo uli^mento, Kiko Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwoe mnokinoso noswonyopo yiwojosalokumphehoji olopo n^tape.

26 Ose ulahon^{ng}ki Helout kakoe si^mmeho tango mi^{kun}im^{po}so umnimentisofoho. I oso'no a'amu hopi'nono kakoe hungkuno, Nehopi kilohono, ose nto upa'n^{ng}kokohoho so'no kako a'mu simo eno ulimentisofoho.

27 Oseso Helout komo'no hwe Jouniye mnokino'no uhwojahon^{ng}ki hwe huhwo sohwo impo'angomo nowento osopo Jouniye ti'wango iwofitofonto

28 Jouniye mnokinoso noswanyopo iwojwosalokumpenti^{fi} a'mu sijo simo nuyahon^{ng}kofi nomotawento kona'wohimo uyimentisofoho.

29 Jouniye inomokomoyo sohwa yo'mayo so'no upa'nonti^{fi} hofi^hko n^oponti^{fi} kakoe pijafoso nomanti^{fi} sokimomo ho'nahumentohofofoho.

*Jisas a'amu 'faif tausen' (5000) sohwaso wopayo umentisofoho.
(Matiyu 14:13-21; Luk 9:10-17; Joun 6:1-15)*

30 Jisasiye inomokomoyo kako li^hwati^mentiso oso hwa asomo u'manti^{fi} yo'mayo hofi^hko imentohoho so'no hungkuno a'amumo luti^hwamentohoho so'no Jisasi^mo ulimentohofofoho.

31 Osopo a'amu pi'n^{ng}o engo nowenti^{fi} noponti^{fi} nohnnawe yahon^{ng}kofi oso'no Jisasiye inomokomoyo (*apousel*) sohwa wopayo manyofoho. Oso'no Jisas uli^mento, Nakwo a'amu ane sopono nowekehwasi osopo sekwo usijo'no fosyohumamno.

32 Ose ulahon^{ng}ki hofi^hko'nohini yofayokinopo a'amu ane sopono wowanonti^{fi} imentohoho sopeno'no.

33 A'amu pi'n^{ng}oso uhwononti^{fi} hofi^hkimo yofe uhwofonti^{fi} a'amu ango hopi'nonohino mta'angoso komo'no hon^{ng}kanopo nowenti^{fi} Jisas kakoe a'amu yofayokino'njo sohwaso uyakolofonti^{fi} a'amu ane sopo si^mo'mo u'l^mofamentohofofoho.

34 Jisas mit^mom^{ng}opo i'l^mofaponto uhwonimentisoso hwe moya'mi pi'n^{ng}o engo somo uhwononto hofi^hko yahwohofekwosa ane pa'nyo hwafoho. Oso'no kako hitoho ulo'mentiso so'no hungkuno pi'n^{ng}o engo luti^hwamentisofoho.

35 Mofehi'nyo ukwo'mokumonto yahonjo so'nji Jisasiye inomokomoyo sohwa noponti^{fi} ulimentohofi, Olo hwaho hopo lopo sopo a'amu aneponoho. We'enepi mofehi'nyo ukwo'mokumontonoho.

36 Kiko oso hwe moya'mi somo ango somne'no li^hhwajohojo'no hofi^hko nukuji wosopayo mpe uyife.

³⁷ Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, O'o, sekwo huhwasi wosopayo uy+mno. Ose ulahon+ngki ul+mentohofi, Nakwo pipilo. Hamniyoho syoho s+ikuno *tu hant+ilet* (200) memjaofoso a'amumne'no wopayo mpe iyo'neso hopo'maho.

³⁸ Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Wopayo alalelo weho. T+imo uhwon-amno. Ose ulahon+ngki hofi+ko nowent+fi uhwonowent+fi ul+mentohofi, Nakwoe wosopayo aho anga'no hopi'nonohinofoho. Inan+iku hufa'u weho.

³⁹ Ose upa'nonto Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo ul+mento, Sekwo a'amu somo ul+mno, Hoja lopo fosyohumamno.

⁴⁰ Ose ulohon+ngki hofi+ko nohumant+fi fipo a'amu *wan hant+ilet* (100), nom'nepo a'amu *fif+ti* (50), ose'no ose'no lihumaji+mentohofofoho.

⁴¹ Jisas kako oso wosopayo aho fehohnjo hopi'nonohino so'nji inan+iku hufa'u so'nji nomanto kako ahwomomo t+imo uhwontohumanto An+itumo isamoyoka ul+mentisofoho. Isamoyoka nto ulonto kako wopayo'nji inan+iku'nji kut+kujo lohofonto kakoe inomokomoyo sohwamo a'amu somo yano ulofiyone hu'mmentisofoho.

⁴² A'amu hopi'nonohinoso wopayo hiso moi'wo nont+fi s+imeho uhnn+mentisofoho.

⁴³ S+imeho uhnn+ngkahon+ngki hofi+ko wosopayo n+ilifonao+mentohofoso nuhu'mokont+fi sohwo ho'yo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo somo mohu'memeehumentohofofoho.

⁴⁴ A'amu oso wosopayo hiso Jisasiye aho mta'ni n+imentohofoso hwe we'e humamentohofomaho. Hwe'nohini oso wosopayo n+imentohofoso sohwa *faif tausen* (5000) humamentohofofoho.

Jisas mijopo hano umentisofoho.
(*Mat+yu 14:22-33; Joun 6:16-21*)

⁴⁵ Osohonta Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo ul+mento, Sekwo yofayokino nomafi+kuji oso hwaho nongkihnta'ni Mpet+isaita'no s+imo'mo mpan+mno. Ose ulonto a'amu nom'ne somo hofi+ko angone ponel+hwat+mentisofoho.

⁴⁶ Ose ulonto a'amu somo ul+iko+manto kako hwofi+ki'nyo we'e sopo An+itumo jomo ulimo lonto s+imentisofoho.

⁴⁷ S+ikuno'nji inomokomoyo yofayokino'njo sohwa mijo ajwopo nohumentan+ngkofi Jisas kako'nohini mit+mom+ngopo humamentisofoho.

⁴⁸ Jisas uhwon+mentisoso yofayokino hono honi wahon+ngki hofi+ko yokino wonyopi imentohofofoho. Hwap+ngoso ole, ifofo engo pahon+ngki wonyopi imentohofofoho. Iyoho walongkon+monto yahonjo so'nji Jisas mijo yokintahopo hano wento inomokomoyo sohwamo u'ma+mentisofoho. Ngko hofi+kimo uyakolo'mo nolonto

⁴⁹ Jisas mijopo hano sontan+ngki inomokomoyo sohwa hofi+ko nuhwonont+fi yomo yomo yont+fi huno ole syafi+hu+mentohofi, Mewosofoho. Ose syafi+syont+fi youwo l+imentohofofoho.

⁵⁰ Inomokomoyo hopi'nonohino sohwa Jisasi+mo uhwonont+fi iyoho engo un+imentisofoho. Oseso Jisas hofi+kimo komo'no joho ul+mento, Sekwo yokumpohn'nyo hmmo'n+mno. Ngkonoho. Sekwo iyoho ikutoho.

⁵¹ Ose ulonto kako yofayokinomo kotasahon+ngki ifofo moi'wo imo'n+mentisofoho. Inomokomoyo sohwa yomo yont+fi s+imeho ul+ikofahon+ngki huno pi'n+ingo syafi+hu+mentohofofoho.

⁵² Jisasiye yokumpohn'nyo hwapingo so'no huno muyofoho. Jisas kako wosopayo a'amu pi'n'ngo engomo umentiso so'no inomokomoyo sohwa huno ito'no mosyafisiyofoho. Oso'no yomo imentohofofoho. *

A'amu Ngkenesaletnnta'ango mnokino'njo somo Jisas wopingo umokumentisofoho.

(Mat'iyu 14:34-36; Joun 6:22-25)

⁵³ Hofiko mijopo nowakentifi Ngkenesalet nongkihnta'ni ifohohosyahumentohofofoho. Ifohohosyasyontifi osopo yofayokino ho'nahumentohofofoho.

⁵⁴ Hofiko yofayokino ho'nosyahaningkofo hwe moya'mi hopo spona'angoso hofiko yofe komo'no uhwofontifi limentohofi, Jisasiyoho.

⁵⁵ Hofiko yofe uhwofontifi hopo sopo hano komo'no nowentifi Jisas ntopohoho lahoningkofo a'amu nupa'nontifi hofiko a'amu mnokino'njo somo Jisasiyepono itokwapmmentohofofoho.

⁵⁶ Jisas ho'mo so'mo nowahonngki a'mokuso a'amu mnokino'njo somo intokwapontifi wopayo mpe yi'wo'n'ngkohofoho sopo itofasyontifi Jisasi'mo ulmentohofi, Hwe Engofa, nakwo jije manji'mofomo aho wakupm'mokano. Ose ulontifi hofiko kakoe manji'mofomo aho upm'mokumentohofoso hofikoe mnokino moi'wo imo'n'imentisofoho.

7

Anituye honingkano hungkunoso a'mane hungkuno somo yakolo'nnyofoho.

(Mat'iyu 15:1-9)

¹ A'amu Falisi sohwanji a'amu Mousesiye honingkano hungkunoso lutihwamotofo Jelusalem mta'ango sohwanji Jisas nohumentanjopo uhu'mokontifi

² Jisasiye inomokomoyo sohwamo uhwonimentohofoso hofiko aho mijo miyotiku'nyo'njo wopayo ni'wo'n'ngkohofofoho. Falisi sohwife yahinoso momaso'njo hwafoho.

³ A'amu Falisi sohwa a'amu Juta hopi'nonohino so'nji hofikoe yahino ole, Nakwo wopayo wonano lontifeso si'mo'mo aho mijo yotiku'nontifi ni'wo'n'ngkohofihwafoho. Hohonta homn'ngkwohwosafe yahino oloso tipema'mentohofofoho. Hofiko huno ole aho miyotiku'nyo'njo wopayo nososo ou simeho mo'mo wonyo mnaweho. Ose syafihu'mentohofofoho.

⁴ A'amu huhwo sohwa wosopayo mpe yi'wo'n'ngkohofoho sopo nta'ni nopontifi aho mijo miyotiku'nyo'njo'manji hofiko wopayo manyofoho. Nom'ne yahino oso pa'nyoso pi'n'ngo weho. Hofikoe noswanyo, iku'yo, hwontoho yo'mayos mijo ito'no yajiji'wo'n'ngkohofoso kiho'ne'maho. O'o hofikoe yahinofoho.

⁵ Oseso a'amu Falisi sohwanji Jutafe hwe engo sohwanji Jisasi'mo ulohonimentohofi, Jije inomokomoyo sohwa neyakwosafe yahinomo min'ngkayo'njo peho'no yalokwofo. Hofiko aho mijo miyotiku'nyo'njo wopayo ni'wo'n'ngkohofofoho.

* 6:52: Jisas kako hwe moya'mi some wopae yano imentisoso kakoe yokumpohn'nyo nom'ne kengo itihwamentisofoho. Oso hofikoe yomo engo yontifi uhwonimentohofoso Jisas kako mijopo hano ponto ifoho somo yoka ulimentisofoho.

6 Ose ulohon'ngkahon'ngkofi Jisas ulimento, Hohonta Aisaiya hwe Anitu hungkuno ulahon'ngki a'amumo luti'hwamojo sohwo sekwo a'amu mango'nohino hwasyo nehopi mti'mokumento, Olo a'amu loso hofiko mango mta'nohini ho'nonimawo'n'ngkohofofoho. I, hofiko ngkimo simeho montapefoho.

7 Hofiko a'amu hwahoponjo sofe hunoso nomantifi Anitu mta'angofoho lontifi a'amu hwaho ayo'mjo somo luti'hwawo'n'ngkohofofoho. Oso'no hofiko ngkimo wonyopi jomo ntiwo'n'ngkohofofoho.

Aisaiya ose mti'mokumtisofoho.

8 Sekwo Anituye hungkunomo haloho maposo'njo yontifi seyakwosafe yahinomnohini in'ngkawowo'n'ngkohofihwasoho.

9 Ou, sekwo huno ole syafisiwo'n'ngkohofi, Nakwo huno'njo hwona'nyoho. Ose liwo'n'ngkohofihwasoho. Sekwo Anituye hungkunomo hwotoho fewo'n'ngkohofoso seyakwosafe yahino somo yiwo'nngkohofihwasoho.

10 Mouses hohonta ole limento, Kiko jije mpohwo na'umo tifi fin'ngkayo. U, a'amu fihwo kako hungkuno wonyo kan'ngkwohwo kona'wohimo uloso osohwo kako poyo wape'nono.

11 I, sekwo ole liwo'n'ngkohofoho, Hwe fihwo kako hamniyoho hi'njo sohwo kan'ngkwohwo kona'wohimo ufo'mayo so'no, i kako sikimo ulimontonoho. Ngko hamniyoho yo'mayoso wosejapmonji ko yoheso ngko ole nto limatefoho. Ngko Anitumo uyimne'no yohono.

12 Oso hwe huhwo sohwo ose ulonto kan'ngkwohwo kona'wohimo mufo'maso'njo yiwo'n'ngkiso hweho. Oso'no sekwo Falisi sohwasi wop'ngofoho lontifi liwo'n'ngkohofofoho.

13 Ose ulontifi Anituye hungkunomo hwotoho fewo'n'ngkohofoho. Seyakwosafe hunomnohini in'ngkawo'n'ngkohofofoho. Oso yahinoso anga'nohinofoho. Pi'n'ngo oso pa'nyoso weho.

*Yo'mayo a'amumo wonyo imokuwo'n'ngkisofoho.
(Matiyu 15:10-20)*

14 Jisas hwe moya'mimo ngkiyepono wapifento joho ulimentisofoho. Nopahon'ngkofi ulimento, Sekwo hopi'nono ito'no nupa'n'ngkuji huno fisayihupmno.

15 Yo'mayo nyo'neso a'amufe hon'ngkano wonyo umo'n'imonte'maho. O'o yo'mayo simeho mta'angoso a'amufe hunoso wonyo hungkuno'njoso hon'ngkano wonyo umo'n'imontonoho.

16 Sekwo haloho'njoku'manji nje hungkunomo haloho popmno.

17 Jisas oso a'amu huhwo sohwaso uliko'manto ango nom'nemo swahon'ngki kakoe inomokomoyo sohwa ulimentohofi, Oso pahnn'mo hungkuno lohinoso ne pipilo.

18 Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Sekwo huhwaso ngkine'no huno maseyoholiyohoho. Upa'n'imno. Yo'mayo toho nyo'neso hon'ngkano wonyo imokiyo'maho.

19 O'o wosopayo hiso simehomne'no ni'kwato ni'hu'nahone ho'namo. Wopayo hiso jije hunomme'maho. Ose ulimentisofoho. Oso'no Jisas yo'mayo hopi'nono nyo'neso hano mopitifasiyo'njofoho.

20 Jisas nom'ne hungkuno ulimento, Yo'mayo a'amufe huno mta'angoso Anituye timo sopo oso hiso a'amufe hon'ngkano wonyo imokiyofoho.

²¹ Yo'mayo huno mta'ni swaponteso ole, huno wonyo syafisiyo ape sikiinjomo wonyo ulohoho, yo'mayoso hufu iyo, a'amumo fonjasiyo, nom'ne hwafe ape hufu iyo

²² a'amumo yo'mayo so'no hi umo'nyo, yo'mayo wonyo honingkano, hwasyo hungkunojo, yokumpohn'nyo, simeho wonyo, sitofo hungkunojo, ngko a'amu wopingo'nohino syafisiyo'ne, yo'mayo fonifonyo.

²³ Oso hopi'nono a'amufe hunomo mnaweho. A'amu fihwo oso wonyoso huno syafisyihwosi kako yihwoso'no, kakoe honingkano wonyo imo'nonefoho. Ose ulimentisofoho.

A'mu Founisiyanta'angosi Jisasimo simeho hi'ntnnono nehopi umentisofoho.

(Matiyu 15:21-28)

²⁴ Osopo nta'ni Jisas nolikafonto, hwaho pone Taiya mofone sopo nowento osopo a'amu fihwoe angomo nohumanto a'amu ngkimo yofe manihwofe'njo yohofo ose kolonto a'amu Jisas humentanjosu pone'no huno moi'wo umentisofoho.

²⁵ A'mu fisi oso angu sopo nta'ni kakoe mu we'e towahuno wonyo'njosi Jisas humaho upa'nonto komo'no noponto Jisasie siflaku'nyo'mo hwomtame ehumentisofoho.

²⁶ Olo a'mu losi kako Juta a'mu'maho. O'o, kakoe a'amu Founisiya, hwaho Siliya nta'angiyoho. Kako Jisasimo jomo ulimento, Towahuno wonyo nje mumo humasolo wae ntohofiyo.

²⁷ Ose ulahoningki Jisas a'amu Juta somo ufo'mayo'nehwo pahnnimo hungkuno ulimento, U, nakwo mehomife wosopayo mehwasu s'wojomo woho'nimofantantaho. O'o, awonoho. A'amu sohwo mehomi somo kaki'no wopayo uyantifeho.

²⁸ I ose ulahoningki a'musi syafihu'mento, Ngko a'amu Isilaeli'maho. O'o, s'wojo pa'niyoho. Ose syafisyonto ulimento, Hwe Engofo, kiko nehopi lohino. Oseso mehomiso wopayo paho yo'mayoso umokwajifijosu s'wojo wanimontonoho. Oso'no kiko ngkimo nifo'maho.

²⁹ Ose ulahoningki Jisas yomo yonto ulimento, Oso hungkuno wopingo lohino so'no jije angopo nowehoji jije mumo uhwonjosu towahuno wonyo sohwo nto uliko'masu uhwonimono.

³⁰ Ose ulahoningki a'musi kakoe angopo nowento uhwonimentisoso kakoe mu saho foyowentan'ngki uhwonimentisoso towahuno wonyo nto uliko'ma'mentisofoho. Hofiyo foyowentan'ngki uhwonimentisofoho.

A'amu haloho pikun'nyo melanyo tango'njo sohomo wopingo umokumentisofoho.

³¹ Jisas angu Taiya sopo nta'ni nuliko'manto hwaho Saitoun uyakolofonto angu pone engu aho hufa'u hopi'nonohino Ntekapolis sopo uyakolofonto Mijo Ayo Ngkalili sopo i'mofapmmentisofoho.

³² Osopo a'amu nom'neso Jisasimo a'amu haloho pikun'nyo melanyo tango'njo sohomo ipemotapontifi jomo ulimentohofi, Jije aho olo hwe luhomo fikisasyo.

³³ Ose ulahoningkofi oso hwe huhwo sohomo Jisas utimanto Jisasin'ni we'eneji nowenji siko'nohino nohumanji Jisas kako ajo'miyoso hwe sohwoe halohomo kisahumentisofoho. Kisasyonto memijo ajo'miyomo emjoma'nonto hwe sohwoe melanyopo kisahumentisofoho.

³⁴ Jisas kako ahwomomo uhwononto si'mano esyaofonto uli'mento, *Efata*. Hwap'ngoso ole, Haloho wokuhwosampeno.

³⁵ Ose ulahon'ngki hwe sohwoe haloho komo'no hwasampo lohofahon'ngki kakoe melanyo wop'ngo imo'n'ngkahon'ngki hungkuno ito'no li'mentisofoho.

³⁶ Oseso Jisas a'amumo apa'no i'mofaponto uli'mento, Olo yohe loso'no sekwo nul'ikutoho.

Ose ko ulahon'ngki hof'iko hahn'nyo yont'ifi a'amumo uli'wo'n'imentohofoho.

³⁷ Yo'mayo Jisas imentiso so'no hof'iko pisopisaho mjal'im'went'ifi hof'iko uli'mentohofi, Yo'mayo Jisas y'wo'n'ngkisoso wonyoangkafo'nohinofoho. A'amu haloho pi'ku'nnyoso upo'nalokwofo. A'amu ilo'nnyoso hungkuno ito'no lalokwofo. Ose li'mentohofoho.

8

Jisas a'amu 'foua tausen' (4000) sohwaso wopayo umentisofoho.
(*Matiyu 15:32-35*)

¹ Nom'ne si'kuno somo a'amu pi'n'ngo engo apa'no Jisas nohumentan-jopo uhu'mokumentohofoho. Hof'iko nohumant'ifi hwe moya'mi wosopayo moi'wo imo'n'ngkahon'ngki Jisas kakoe inomokomoyo sohwasne'no johu ulonto, uli'mento,

² Ngko olo hwe moya'mi lomne'no hitoho ntokwoho. Si'kuno hufa'u si'hune ngko'nji humantohofoho. Hof'iko wosopayo anefoho.

³ Mijoho'nohino hof'ikoe ango pone'no li'hwatimeso hof'iko hon'ngkanopo ti'mo si'kuno'no ulohofont'ifeho. A'amu fiso ikanopo nta'ni pmmalofoho.

⁴ Ose ulahon'ngki kakoe inonokomayo sohwa uli'mentohofi, Olopo a'amu mohumunyonoho. Wosopayo hwe moya'mi somne'no nti'mta'ni tipemanehwono. Awonoho.

⁵ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulohon'mento, Sekwo wopayo alale weho. Ose ulahon'ngki uli'mentohofi, Wopayo aho hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u weho.

⁶ Ose ulahon'ngkofi Jisas hwe moya'mi somo uli'mento, Sekwo hwaholopo fosyohumanno. Ose ulonto, kako wopayo aho fehohnjo hopi'nono fehohnta'ni hufa'uyoso nomanto An'itumo isamoyoka ulonto wopayoso kut'ikujo lohofonto, kakoe inomokomoyo sohwaso uyahon'ngki hof'iko a'amumo hu'muy'imentohofoho.

⁷ Inan'iku we'e tipema'mentohofoso Jisas nomanto An'itumo isamoyoka ulonto inomokomoyo sohwaso uli'mento, Olo'nji a'amumo fohu'muy'imno.

⁸ Hof'iko wopayo nonont'ifi si'meho uhnn'ngkahon'ngki wopayo ni'lifeo'mentohofoso inomokomoyo sohwa sohwo ho'yo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne nta'ni hufa'uyo somo mehu'memeehumentohofoho.

⁹ A'amu hiso we'e humamentohofoma'ho. A'amu *foua tausen* (4000) humamentohofoho.

¹⁰ Jisas a'amu homo somo wopayo moi'wo uyonto hof'ikoe angopo ne'no li'hwat'imentisofoho. Kako kakoe inomokomoyo sohwanji yofayokinopo kotasont'ifi hwaholopo Ntal'imanutano wako'mentohofoho.

A'amu Falisi sohwa Jisas'imo yamofu ulohofant'ifi imentohofoho.
(*Matiyu 16:1-4; Luk 12:54-56*)

¹¹ Osopo a'amu Falisi sohwa Jisasimo u'mantifi kakimo yamofu ulohofone'entifi yoka hnnoma'mentohofofoho. Kiko yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso foneti'hwaho. Ose uhwon+ngkuhwasi Anitu kiko'nji humaho wolano. Ose lonti'fi huno syafi'hu'mentohofi, Olo hwe lohwo Anituye Hwe Ne hwo'ikeno.

¹² Ose ulahon+ngkofi Jisas simeho tango uyahon+ngki simano esyamo lohofonto, uli'mento, Sekwo yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso peho'no uhwonantife'ne lohoho. Hungkuno nehopi waselimo. A'amu olo hwaho lopo lohonta humalofoso hofi'ko oso yo'mayo hiso muhwon+fitnnehoho. Ni'hu'no awonoho.

¹³ Ose ulonto oso a'amu somo uli'ko'manto Jisas+nji kakoe inomokomoyo sohwa'nji hofi'ko yofayokinopo apa'no kotasontifi asomo wako'mentohofofoho.

A'amu Falisi sohwanji hwe engo Helout+nji hofi'koe wosopayo engo imo'nyo'ne hungkunofoho.

(Matiyu 16:5-12)

¹⁴ Nowakentifi inomokomoyo sohwa wopayo'no in+ngo mofontifi momasofoho. Wopayo kenga'nohini yofayokinomo wo'nnyofoho.

¹⁵ Nowekontan+ngkofi Jisas simano pento pahnnimo hungkuno uli'mento, Upa'nimo. Sekwo a'amu Falisi sohwanji Helout+nji hofi'koe yahino somne'no i'waho fiy+mmo.

¹⁶ Inomokomoyo sohwa nupa'nontifi hnn+mentohofi, Nakwo wopayo in+ngo mofi'hwone so'no hungkuno nalohoho.

¹⁷ Ose hnn+ngkahan+ngkofi olo hiloso Jisas huno uyahon+ngki hofi'kimo ulohon+mento, Wopayo umofonyo iyo so'no peho'no hnnalokwofo. Sekwo huno'maseyotaho. Sekwo huno mosyafi'siyo'njo liyohoho.

¹⁸ Sekwo timo hi'njo hwasoho. Muhwonalokuliyohoho. Sekwo haloho hi'njo hwasoho. Mupo'nalokuliyohoho. Sekwo in+ngo loseyalofoho.

¹⁹ Ngko wopayo aho fehohnjo hopi'nono kutikujo lohofonji a'amu *faif tausen* (5000) sohwa'no umaleso oso wopayo ni'ifee'malofoso sekwo ho'yo alale hu'memeehumalofo. Inomokomoyo sohwa uli'mentohofi, Aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyoho.

²⁰ Ose ulahon+ngkofi Jisas uli'mento, Nom'ne sohonta ngko wopayo aho fehohnjo hapi'nono nom'ne mta'ni hufa'u kutikujo lohofonji a'amu *foua tausen* (4000) sohwa'no umaleso oso wosopayo ni'ifee'malofoso sekwo ho'yo alale hu'memeehumalofo. Inomokomoyo sohwa uli'mentohofi, Aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoho.

²¹ Ose ulahon+ngkofi Jisas uli'mento, Oseso sekwo nje yokumpohn'nyo so'no huno maseyoholiyohoho. Wosopayo so'no huno pi'n+ngo peho'no syofisyalokwofo. Ose uli'mentisofoho.

Hwe Mpetisaitanta'ango sohwoe timomo Jisas wop+ngo umokumentisofoho.

²² Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji ango Mpetisaita i'mofopahon+ngkofi a'amuso hwe t+mpi'nyo sohomo ipemotapontifi Jisasimo jomo uli'mentohofi, Olo hwe lohomo kiko aho timopo fikisyusyo.

²³ Oseso Jisas kako hwe t+pi'nyo sohwoe aho nomanto angkuhwafopo mempo hohnta'ni ipemotapontito kakoe timomo memijo uyati'mofonto

aho kisusyonto ulimonto, Kiko yo'mayoso nto lihwon+ngkino muh-won+ngkoho liyohino.

²⁴ Ose ulahon+ngki hwe sohwo fe'n+hwononto ulimonto, Ngko a'amumo uhwon+ngkohono. Hofiko iyo hopa pohotowalokwofo.

²⁵ Ose ulahon+ngki Jisas hwe huhwo sohwoe t+momo aho apa'no kisusyahan+ngki kako t+mo yokumpohn'nyo uhwononto t+mo wop+ngo imo'n+mentisoso, yo'mayo ito'no uhwon+mentisofoho.

²⁶ Ito'no uhwon+ngkahon+ngki Jisas ulimonto, Jije angopono fi+wano. Olo angkuhwafo lopono asomo nopohotoho. Ose ul+mentisofoho.

Pita Jisasimo ulimonto, Kiko Kilais kiyoho.

(Mat+yu 16:13-20; Luk 9:18-21)

²⁷ Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji hwaho Ngkalili uli+ko'mant+fi hwaho Sisaliya Filipai nowent+fi Jisas hof+ikimo ulohon+mento, A'amuso ngkine'no pehofo mjol+m+walokwofo.

²⁸ Ose ulahon+ngki hof+iko ul+mentohofi, A'amu fehohnjoso kikine'no ole lalokwofi, Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo+ikeno. A'amu nom'ne fehohnjoso ole lalokwofi, Ilaijakul+ikeno. Nom'nehwa a'amumo An+tu hungkuno uyahan+ngki l+mojo sohwo+ikeno. Kikine'no ose mjokil+m+walokwofo.

²⁹ Ose ulahon+ngkofi Jisas ulohon+mento, Sekwo sohwaso ngkine'no pehofo nt+wo'n+ngkohof+hwasilo. Ose ulahon+ngki Pita ulimonto, Kiko Kilais kiyoho. An+tu nakwo a'amu Jutas+n+mo nefe'mayo'ne kuhwot+mentiso hwasoho.

³⁰ Ose ulahon+ngki Jisas ulimonto, Oso hiso ntohinoso a'amumo nulohotoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwaso kako poyo imo'none so'no ul+mentisofoho.

(Mat+yu 16:21-28; Luk 9:22-27)

³¹ Jisas kakoe inomokomoyo sohwaso lut+hwaso'mento, A'amufe Hwomu sohwo'ni ngko tohino engo noma'mne hwo'nyoho. A'amu Jutafe hwe engo sohwanji a'amu tajo ango syoho'njo sohwanji Jutafe hon+ngkano hungkuno lut+hwaso'n+ngkohoho sohwanji hof+iko ngkine'no nakwolaho nt+kuji hohujo ikenjan+mof+kuji nofonjan+hufitnnefoho. Nofonjanisy+kuji sikuno hufa'u sihune memjan+mof+hwaso'no ngko apa'no songo wol+ka'monnoho.

³² Ose ulonto olo hungkuno yoloho neso ul+mentisofoho. Seten kako Pitamo huno ufohotofahon+ngki Pita kako Jisasimo we'enepi ipemotawento yoka uloma'mento, Jisas, oso hungkunoso wop+ngo'maho. Oso hunoso nosyaf+syohotoho.

³³ Ose ulahon+ngki Jisas ikinjamo lohofonto kakoe inomokomoyo nom'ne sohwaso uhwononto Pitamo yoka ole ulimonto, Pita, jije hungkunoso ngkilaho. An+tuye'maho. O'o, Seten+ye hungkunofoho. Kiko Seten sohwaso i'waho ntohofo. Kiko nje hohujo lo'mo filoho'nawofo.

³⁴ Ose ulonto kako nom'ne hwe moya'mi so'nji inomokomoyo sohwanjimo joho ulonto ulimonto, U, a'amu fisoku ngkimo wonn+ngkopano l+fi+jo'manji sekwo sekwoe semo'n+wo'n+ngkiso so'nji sekwoe yofe so'nji monje yahin+ngkuji sekwo nje yofe'no poyo pe'nyo so'no iyoho miyo'njo ifijoso ngkimo mofone sopo t+fi nn+ngkapmno.

35 A'amu fihwo kakoe songo humayoso yokumpohn'nyo womokosyohumamo lososo, Kakoe songo ne'no humayoso wopiwahu'mtonoho. Oso'no a'amu fihwo ngko'nji nje hungkuno'ntnne'no huno uyahon'ngkuhwosi kakoe humayoso p'wasyososo hwangku kakoe humayoso wotipema'montonoho.

36 A'amu fihwo kako An'itumne'no hohujo ikinjaof'hwosi kako olo hwaho lophonjo ho'yango hamniyoho yo'mayoso engo hu'meesyontoso sohwo kako tikanomo weso'manji oso ho'yango yo'mayoso pipi ufo'maneto. Awonoho.

37 I, kakoe songo humayoso ne ane'manji kako pipi yone'elo. Awonoho.

38 A'amu fihwo olo hwaho lopo a'amu hon'ngkano wonyo'njo humaso sohwo kako nje hungkuno so'nji ngko'ntnne'no hohujo ikinjan'imofoso sohwo ngko oso huhwo sohumne'no tifi no'mo hohujo ikinji'mo'mnefoho. Ou, osohonta ngko nje Mpohwoe yokumpohn'nyo so'nji a'amu ahwomomjo wop'ngo'nohino sohwafe yokumpohn'nyo'nji olo hwaho lopo asomo pmme sohonta a'amu ngkine'no hohujo ikinjan'imofoso sohune'no ngko hohujo ukinji'mo'monnoho.

9

1 Jisas kako oso a'amu somo ul'imento, Ngko hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. A'amu olo hwaho lopo nakwo'nji olohonta humalofo fehohnjoso mape'nontan'ngkuji An'itu kakoe yokumpohn'nyo'nji a'amumo wop'ngo wonyoangkafo mokosyohumayo somo uhwonantifeho. Ose ul'imentisofoho.

*Jisasiye a'apaho nom'ne kengo imo'n'imentisofoho.
(Mat'yu 17:1-13; Luk 9:28-36)*

2 Sikuno aho fehohnjo hopi'nono fehohnta'ni anga'no memjaofahon'ngki Jisas kako Pita'nji Jem'is'nji Jounja oso hwamo nutimanto hofiko hwofiki'nyo sawemo engo sopono nokotasontifi hofiko'nohini nohumentan'ngkofi Jisasiye a'apaho nom'ne kengo imo'n'ngkahon'ngki hofiko uhwon'imentohofoho.

3 Jisasiye manji'mofo ni'hu'no halojo imo'nonto mofehi'nyo pa'nyo imo'n'imentisofoho. Oso manji'mofo halojoso a'amu olo hwaho lopo oso halojo pa'nyoso mamti'mokufitnehofo.

4 Inomokomoyo sohwa uhwon'imentohofoso Ilaija'nji Mouses'nji ahwomo mta'ango sohwa'u Jisasi'mo u'manji hungkuno hnn'imentohofoho.

5 Pita kako huno pi'ningo syofisikaofonto Jisasi'mo ul'imento, Nakwo Lonet'ihwayohwosi, nakwo olopo humentani sehon'ngkuhwoneso wop'ngofoho. Olo hilo so'no syafisiyo'neso ango hufa'u si'hune womolantane'no yi'hwono. Anga'no kiko'nefoho. Anga'no Mouses'imnefoho. Nom'neso Ilaijamnefoho.

6 Pita kako oso hiso'no huno ito'no muyahon'ngki ose ul'imentisofoho. Inomokomoyo sohwa iyoho we'e un'imentiso'maho.

7 Osohonta himo hofikimo ifeehu'mokosyahon'ngki mampaho himo mta'ango ole ho'n'imento, Olohwo nje Hwomufoho. Ngko si'meho uy'wo'n'ngkohe hweho. Kakoe hungkunomo sekwo upa'n'imno.

8 Ose upa'nontifi fe'ni'uhwon'imentohofoso hwe ahwomo mta'ango sohwa'u ne'no anepo uhwon'imentohofoho. Jisasi'nohini humentan'ngki uhwon'imentohofoho.

9 Jisasi'nji inomokomoyo sohwanji hwofiki'nyo hopo sopo nokotapontifi Jisas ul'imento, Olo sekwo uhwon'ngkohofolo loso'no olohonta

a'amumo nulikutoho. I, hwangku ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni poyo imo'n'i'me'no Anitu apa'no ntokafoso sohonta sekwo a'amumo olo uhwon'ngkohofolo loso'no ulifijo.

¹⁰ Ose ulahon'ngki hofiko a'amu nom'ne somo ulimentohofomaho. I, oso'no ole hnnimentohofi, Kako poyo pe'n'ingkuhwosi apa'no songo likafone hungkuno hwap'ngoso pipilo.

¹¹ A'amu hon'ngkano hungkuno lutihwamotofo sohwa ole liwo'n'ngkohofi, Ilaija kaki'no wapmmontonoho. Tifi sohonta Kilais hwe Anitu uhwosopo'mentiso sohwo wapmmontonoho. Oso hiso peho'no lalokwofo.

¹²⁻¹³ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Ou, hungkuno nehopi lalokwofo. Ilaija kako simo'mo nopihwosi yo'mayo hopi'nono ito'no wesoyuhumantonoho. Hungkuno nom'ne mtimokumentohofoso ole, Hwe Anitu uhwosopo'mentiso sohwo olo hwaho lopo tohino engo tipemanefoho. A'amu sohwa oso hwe sohomo nakwolaho ulifitnefoho. Oso'no sekwo huno fisyafihupmno. Ole selalokweno Hwe Ilaija kako pmentisofoho. Nopahon'ngki a'amu hofikoe huno hwahoponjo tipemantifi hwe huho sohomo wonyo umokumentohofoho. A'amu Anituye hungkuno mtimokumentohofoso oso hiso'no hohonta mtimokumentohofoso olohonta ne imo'n'imentisofoho.

Jisas hwomu towahuno wonyo'njo sohomo wop'ngo umokumentisofoho. (Matiyu 17:14-21; Luk 9:37-43)

¹⁴ Hofiko nom'ne inomokomoyo sohwaro u'mantifi uhwonmentohofoso a'amu pi'n'ngo engo nohumentan'ngkofi a'amu hon'ngkano hungkuno lutihwamotofo sohwanji inomokomoyo sohwanji yoka hnnimentohofofoho.

¹⁵ A'amu pi'n'ngo engoso Jisas nopontan'ngki uhwonontifi yomo yontifi hano komo'no wentifi Jisasimo u'mantifi, Nakwoe hwe engo hwasoho ulimentohofofoho.

¹⁶ Jisas inomokomoyo sohwaro ulimento, Sekwo yoka peho'no hnnalokwofo.

¹⁷ Ose ulahon'ngki hwe fihwo a'amu'nji ajwo so'mo humohumatiso sohwo ulimento, Nje Lontihwayo sohwo, towahuno wonyo nje hwomumo mango mampi'nyo mesimokinyo. Oso'no kikiyepono ipemotapohono.

¹⁸ Towahuno wonyo sohwo nje hwomumo humanto wonyo kimokuwo'n'ngkisofoho. Kako hwomumo hwahopo kumokwojahon'ngki hwomu sohwo makutotafo sap'wo'n'ngkisofoho. Saponto mango kilompusy'wo'n'ngkisofoho. Kako a'apaho melohofaf'wo'n'ngkiso hweho. Oseso ngko jije inomokomoyo sohwaro ulohon'ngko, Towahuno wonyo lohomo wae feepmno. I hofiko hopo'maho.

¹⁹ Jisas ose nupa'nonto inomokomoyo sohwaro ulimento, Hwe moyami olohonta humalofo soku, sekwo Anitumo simo'no hntnnono muyo kuyoho. Ngko sekwo'nji humayoso sikuno alale womemjan'imo'montolikeno. Ngko sekwoe tango ngkimo ni'maneso sikunoso alale womemjan'imo'montolikeno. Hwomu huho sohwo ngkiye pone'no utimotapmno.

²⁰ Ose ulahon'ngki hofiko hwomu ipemotapahon'ngkofi towahuno wonyo sohwo Jisasimo uhwononto kako hwomumo yomo yomo yokumpohn'nyo umokahon'ngki hwomu hwahopo piwasyonto,

yiwolo'mo yiwolo'mingo lohofonto makutotafo halojo'nohino swapmentisofoho.

²¹ Jisas kaningkwohumo ulohonimento, Sikuno alale yiwo'nningkisoto. Ose ulahoningki ulimento hwomu we'e sohwo imentisofoho.

²² Fehonta tohomo kehwofitofasyonto fehonta mijomo kehwofitofasyonto wofonjahumonto iwo'nningkisofoho. Kiko hopo'manji kiko nakumo hitoho kilofihwoso'no, Fonefo'maho.

²³ Ose ulahoningki Jisas ulimento, Ou, nehopi, jije simeho hi'ntnnonohinosa hopo'manji yo'mayoso kiko woma'monnoho.

²⁴ Ose ulahoningki kaningkwohwo komo'no ulimento, Simeho hi'ntnnono kijopalokweno. Oseso nje simeho hi'ntnnonohinosa we'efoho. Nifo'maho.

²⁵ Ose ulahoningki Jisas a'amu pi'ningo engo uhu'mokontaningkofi uhwononto, towahuno wonyo sohomo yoka ulonto ulimento, Towahuno wonyo sohwoi hwomu lohomo mampi'nyo imokuwo'nngkino hwosoho. Olo hwomu lohomo ni'hu'nahone uliko'maho. Apa'no nupaswohotoho.

²⁶ Ose ulahoningki towahuno huhwo sohwo joho mohm'no lonto, hwomumo hwahopo kumokwajonto yomo yomo yokumpohn'nyo imokonto ni'hu'nahone uliko'ma'mentisoso hwomu sohwo poyo pa'nyo imo'nngkahoningki a'amu fiso ulimentohofi, Poyo pe'nngkohoho.

²⁷ Oseso Jisas hwomu sohwoe aho nomanto ulikofahoningki hwomu sohwo lika'mentisofoho.

²⁸ Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji angomo noswontifi hofiko'nohini nohumantifi Jisasimo ulimentohofi, Pipilo. Nakwo towahuno wonyo wae meeofesofo.

²⁹ Ose ulahoningkofi Jisas ulimento, Sekwo Anitumo jomo ulifijoso sekwo oso towahuno huhwo sohwo wae yaopitnehoho. Nom'ne honngkano awonoho.

*Jisas kako poyo pe'nngkuhwosi apa'no likafone so'no ulimentisofoho.
(Matiyu 17:22-23; Luk 9:43-45)*

³⁰ Oso ango hopo sopo uliko'mantifi hofiko hwaho Ngkalili ajwo sopo umentohofofoho. Jisas kako a'amu yofe manihwo so'njo uyife lonto imentisofoho.

³¹ Hwapingoso ole, kakoe inomokomoyo sohwo lutihwamne'ento imentisofoho. Kako ulimento, Ngko A'amufe Hwomu sohwo'nimo nje mango sohwafe aho somo hononisyahoningkuji hofiko wofonjonisyantifeho. Poyo imo'nimo sikuna hufa'u sihune memjanifihwoso'no Anitu apa'no ntokafonefoho.

³² Ose lutihwahoningki inomokomoyo sohwa hofiko huno ito'no syafihu'mentohofomaho. I oso'no Jisasimo ulohonyo so'no hofiko iyoho imentohofofoho.

*Hwe yofe engo'njo yakolo'nyo tihwolo.
(Matiyu 18:1-5; Luk 9:46-48)*

³³ Hofiko pone Koponeyam i'mofapontifi osopo Jisas angomo nohumanto ulohonimento, Sekwo honngkanopo pefoho hnnngkohoho.

³⁴ Inomokomoyo sohwa hofiko wonimango wonngkahoningki mampi'nyo humamentohofofoho. Hwapingoso honngkanopo ole hnnmentohofi, Nakwo sohwo'ni nakwoe hwe yofe'njo simo'mjo tihwolo. Ose hnnmentohofofoho.

³⁵ Jisas ampo humanto inomokomoyo sohwamo joho lutimanto ulimanto, Sekwo hinjo hwasoho oyonimno. Upa'nimo. Hwe fihwo kako Anituye timopo hwe engo umonimo loso sohwo kako a'amufe timopo hwe yofe ane pa'nyo imonosohwo a'amumne'no momayo ulohofiyi hweho. Osohwo kako yofe engonjo imonone hweho.

³⁶ Ose ulonto, mehomi fihwo utimanto, kakoe popapo momokosyohumanto inomokomoyo sohwamo ulimanto,

³⁷ A'amu fihwo kako olo mehomi lopa'nyo sohomo nje yofe hononimayo'ne ufo'maso sohwo kako ngkimo nifomantofoho. A'amu fihwo ngkimo nifomayo oso pa'ningoso nje mpohwo ngkimo nihwatimentiso sohwo huhumo ufo'makwoho.

*Hwe nakwo'njo hohnta'ni nefa'mayo sohwo nakwoe a'amufoho.
(Luk 9:49-50)*

³⁸ Ose ulahonngki Joun ulimanto, Nakwoe Lonetihwayo sohwosi, nakwo uhwonimalohwoneso hwe fihwo kako jije yofe lonto, towahuno wonyo wae yaofontanngki uhwonimalohwonefoho. I oso'no kako nakwo kikimo tifi mokinngkwaloku yihwone so'no nakwo kakimo ulimalohwono, Kiko Jisasiye yofenji towahuno wonyo wae yaofohotoho.

³⁹ Ose ulahonngkofi Jisas ulimanto, Sekwo ose uloho'malofoso wonyofoho. Sekwo kakoe honngkanomo nopijumofikutoho. A'amu nje yofe lososo yomayo wonyoangkafo yososo kako ngkimo sitofo komo'no mantoneho.

⁴⁰ A'amu nakwoe syoho somo mohwempenamofehwo'manji nakwoe a'amu hweho.

⁴¹ Hungkuno nehopi selalokweno, Hwe fihwo schonasoso huno ole wosyafihu'montono, Anituye a'amu hwafoho. Ose syafisyihwosi mijo nyo'ne sejapososo, oso hwe sohomo Anitu wopingo ulohomtonoho.

Yo'mayo wonyoso a'amufe simeho hi'ntnnonohinomo wonyo imokiyofoho.

(Matiyu 18:6-9; Luk 17:1-2)

⁴² Olo mehomi simeho hi'ntnnono ntapiwon'nyo sohomo a'amu huno wonyo'njo fihwo ulososo, Jisasi'mo hohujo fikinjafo. Honngkano wonyo lomo tifi finngkayo. Ose uloso sohwo mehomi huhwo sohwo honngkano wonyomo inngkayo so'no oso hwe huno wonyo'njo huhwo sohomo Anitu tohino mikunimposo uyonefoho. Oso a'amu huhwo sohomo sojo mikunimposo engo so'nji kakoe ti'wangomo impe ifakojujikui mijomo honaofontifijontentesi wopingo'nesohilo.

⁴³ Jisas ose ulonto pahnnimo hungkuno ulimanto, Oso'no jije aho honngkano wonyo imofonoho lohoji aho so hwempeemo lohofohoji aho anganohono'nji honngkano wopingomo inngkahuji Anituye angopo sohoji wopingo wohumamonnoho. Ou kiko aho hufa'u'njo honngkano wonyo imojoso toho ne'no sijalokunjo somo uhnnefoho. Wonyo wohumamonnoho.

⁴⁴ [Oso hopo sopo pihnyo mape'nyofoho. Tohino ne'no wo'nnyoponoho. Toho hiso masimpe'nyofoho.]

⁴⁵ Jije sife honngkano wonyo imofonoho lohoji sifeso hwempeemo lohofohoji sife anganohino'nji honngkano wopingomo inngkahuji Anituye angopo sohoji wopingo wohumamonnoho. Ou kiko sife hufa'u'njo

hon'ngkano wonyo imojoso toho ne'no sijalokusomo uhnnefoho. Oso wonyofoho.

⁴⁶ [Oso hopo sopo pihnyo mape'nyofoho. Tohino ne'no wo'nyoponoho. Toho hiso mas'impe'nyofoho.]

⁴⁷ Ji je t'imo hon'ngkano wonyo imofonoho lohoji t'hwotofamo lohofohoji t'imo anga'nohino'njo hon'ngkano wop'ingomo in'ngkahuji An'ituye angopo sisoso wop'ingofoho. Ou k'iko t'imo hufa'u'njo hon'ngkano wonyo imojoso toho ne'no sijalokunjo somo uhnnefoho. Oso wonyofoho.

⁴⁸ Oso hopo sopo pihnyo mape'nyofoho. Tohino ne'no wo'nyoponoho. Toho hiso mas'impe'nyofoho.

⁴⁹ A'amu wopayopo sa mof'ikui n'ifijoso me-eso wop'ingo uy'imtonoho. Oso pa'nyo tohino yo'mayo tango ne'mahwoso'no yamofonohofonefoho. Yamofonohofonefoho.

⁵⁰ Nakwo wosopayo sa'nji n'iwon'ngkuhwoneso wop'ingofoho. I oso'no sa fosyo mijo'nohino imo'n'ngkuhwosi kakoe yokumpohn'nyo nonto wonyo imo'nososo apa'no sa hiso wop'ingo imo'nyoso pipi uyantanto. Awonoho. I oso'no sa wop'ingo pa'nyo hmmo'n'mno. Sekwo a'amu nom'ne so'nji pompenjiyomo fohumantokuno.

10

Jisas ape ho'nasiyo'ne hungkuno ul'imentisofoho.
(Mat'iyu 19:1-12; Luk 16:18)

¹ Osopo nta'ni Jisas nowento hwaho Jutiya uyakolofonto Mijo Joutan sohomo nongkihnta'ni wako'mentisofoho. Osopo a'amu pi'n'ngo engo apa'no u'mahon'ngkofi kako hungkuno lut'hwamojo pa'nyo lut'hwamentisofoho.

² A'amu Falisi fihwa hof'iko Jisas'imo nu'mant'ifi kakimo yamofonohofonefoho lont'ifi ul'imentohofi, Nakwoe hon'ngkano hungkunoso ape ho'nasiyo so'no pehofo nal'motofo. Hwe fihwo kako kakoe ape ho'nasiyoso oso wop'ingotaha.

³ Ose ulohon'ngkofi Jisas ul'imento, Mouses seyakwosamo olo so'no pehofo ul'mojoto.

⁴ Ose ulahon'ngki hof'iko ul'imentohofi, Mouses ole ul'imento, Hwe kako nje ape woho'nahumo lososo sohwo kako oso hungkuno hiso ifalifaliyo wamt'mokono. Oseso kako kakoe apemo n'ihu'nahone woho'nasyono.

⁵ Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'imento, Mouses kako sekwoe yokumpohn'nyo so'no oso hungkuno hiso mt'i'mokumentisofoho.

⁶ I oso'no s'imo'mo ne'mo An'itu yo'mayo hopi'nono mt'i'mokumentiso sohonta hwe'nji ape'nji mt'i'mokumentisofoho. Oso hungkuno hiso Mouses mt'i'mokumentisofoho.

⁷ Olo hilo so'no hwe fihwo kan'ngkwohwo kona'wohimo ul'iko'mahwosi kakoe ape'nji nem'no makotoku woloho'nanjiyoho.

⁸ Siko'ya'u anga'nohino umo'nanjiyoho. Oseso siko a'amu hufa'u umo'nanji'maho. O'o, sikoe a'apahoso anga'nohino umo'nanjiyoho.

⁹ Oso'no An'itu osiya'umo nto mokot'ijwohumasofoho. U, oloso nomt'ihuposo'ne.

¹⁰ Oso hungkunoso ulahon'ngki Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji angomo noswont'ifi hof'iko Jisas'imo ape ho'nasiyo hungkuno hiso'no ulohon'mentohofofoho.

11 Jisas ulimonto, Hwe fihwo kako kakoe ape ho'nasyoso sohwo kako nom'ne ape masoso oso hwe huhwo sohwo ape hufo iyo honingkano imokwoho. Olo hwe huhwo sohwo kakoe ape simo'mjo simo honingkano wonyo imokiyofoho.

12 Oseso ape kakoe hwehumo nuliko'mahwosi nom'nehumo uma'nyoso kako honingkano wonyo imokonefoho. Ose ulimentisofoho.

Jisas mehomimo aho ulonjimokumentisofoho.

(Matiyu 19:13-15; Luk 18:15-17)

13 A'amu pi'ningoso hofikoe mehomim Jisas mnokinopo aho ulonjimokonontifi motopahoningkofi Jisas'ye inomokomoyo sohwa hofikimo yoka ulimentohofofoho.

14 Jisas nupa'nonto kakoe simeho tohino umningkahoningki ulimonto, Sekwo mehomim somo nopijumofikutoho. O'o, hofiko ngkiyepono wapife. A'amu olo mehomim lohwa pa'nyo imo'n'fijo'manji hofiko Anitumo enjwa'mo ito'no wohumantifeho.

15 I, hungkuno nehopi'nohini waselimonne'no yohono. A'amu olo mehomim lohwa pa'nyo mmo'nyonjo'manji hofiko Anitumo enjwa'mo humayoso hopa'maho. Nihu'no awonoho.

16 Ose ulonto kako mehomim somo hu'mema lohofonto kakoe huyo'mo memokosyohumanto kako aho mnokinopo kisasyonto Anitumo jomo ulimentisofoho. Mehomim ito'no mokosyohumayo'ne'ento ulimentisofoho.

Hwe ho'yanggo engo'njo sohwoe hungkunofoho.

(Matiyu 19:16-30; Luk 18:18-30)

17 Jisas honingkanomo nowentanngki hwe nom'nehwo Jisas nohumentanjopo komo'no i'mofawento hwomtame uloho'mentisofoho. Kako Jisasimo yokumpohn'nyo ulimonto, Kiko Anituye yahino wopingo netihwawo'ningkohino hwasoho. Ngko engolopohamo songo ne'no humayoso pipi tipema'mnehono.

18 Ose ulahoningki Jisas ulimonto, Kiko wopingo hwasoho eso peho'ne ntohino Anitu kako'nohino wopingo hweho.

19 Kiko honingkano hungkuno huno moi'wonoho. Kiko nom'nihumo nofonjasiyo'eno. Kiko ape ito'no mayo'ne yahino somo nomtihuposo'eno. Kiko yo'mayoso hufo iyo'eno. Nom'nehumo hwasyo hungkuno ujo'eno. Kiko jije mpohwo'nji na'u'njiye hungkunomo tifi finingkayo.

20 Ose ulahoningki hwe huhwo sohwo Jisasimo ulimonto, Hwe Engofo, ngko hungkuno homo somo upa'nimopmmote sohwo'ni olohonta ne'no ose'nohini iningkowalokweno.

21 Ose ulahoningki Jisas kakoe simo'mangopo timo uhwononto simeho uyonto ulimonto, Nom'ne syoho anga'no fiyo. Jije ho'yanggo yo'mayo hopi'nonohinoso a'amu mpe wakilohopife. U, kiko hamniyoho matne'eno oso hiso nomahoji a'amu yo'mayoso umofonyo iwo'ningkohofoho somo uyo.

22 Ose ulahoningki kako simano pento simeho tango uyahoningki kakoe angopono umentisofoho. Hwapingoso kakoe ho'yanggo yo'mayoso pi'ningo'njo hweho. A'amu somo muyimnehono lonto umentisofoho.

23 Jisas timo fe'nihwononto inomokomoyo sohwa ulimonto, Hwe kako ho'yanggo engo'njo yokumpohn'nyo mokosyohumaso sohwo kako Anituye yokumpohn'nyo mokosyohumayo sopo pipi swonehwolo. Hamniyoho ho'yanggo hofikoe hunomo wonyo umokuwo'ningkisofoho.

24 Ose ulahonꞅngki inomokomoyo sohwa hofꞅko yomo imentohofofoho. Jisas apa'no ulꞅmento, Hwomo lohwafo hwe kakoe ho'yangyo hwaho lophonjo'no ne'nohini syafꞅsyꞅwꞅ'noꞅngkiso sohwo kako Anꞅtuye yokumpohn'nyo mokosyohumayo sopo pipi swoneto.

25 Yahu fihwo kako yongo imo pa'nyo so'mo wahumo lꞅhwasi yososo wonyopi umontonoho. Oso pa'nyo hwe ho'yangyo hamniyoho yo'mayoso aho yokumpohn'nyo kemokosyohumunyo sohwo Anꞅtumo enjwa'mo wohumamo lꞅhwasi yososo hopo'maho. O'o, kako yahu yongo imo pa'nyo so'mo wahumo lꞅhwasi ijijo wonyopi yoso hopaso oso hwe ho'yangyo engo'njo sohwo ose yonefoho.

26 Ose ulahonꞅngki inomokomoyo sohwa hofꞅko yomo engo miꞅkunꞅmposo yontꞅfi ulꞅmentohofi, Ose'manji a'amu Anꞅtu'nji ango wopꞅngyo sopo songo ne'no humayo'neso tꞅhwo woma'montolo.

27 Ose ulahonꞅngkofi Jisas hofꞅkimo uhwononto ulꞅmento, A'amu Anꞅtuye yokumpohn'nyo mokosyohumayo sopo a'amufe yokumpohn'nyo'nji wahumo loso sohwo kako hopo'maho. I oso'no Anꞅtu yo'mayo hopi'nono hwapꞅngyo sohwo iyoso hoponoho.

28 Pita Jisasꞅmo ulꞅmento, Ihwoni nakwo yo'mayo hopi'nono ho'nasyontani kikimo tꞅfi kinꞅngkopalokuhwono.

29 Ose ulahonꞅngki Jisas ulꞅmento, Ngko hungkuno nehopi'nohini waselꞅmonne'no yohono. A'amu fihwo kako kakoe ango'njo konꞅngkwa'wehwo kola'wehwo, kaisi, kona'wohi, mehomi kakoe hwaho'nji yo'mayo hopi'nono ngkine'no nje hungkunomne'no ho'nasyososo

30 osohwo kako umofonyo miyonehoho. O'o, yo'mayo pi'nꞅngyo engo nomane hweho. Yo'mayo ho'nasiyo'ne a'amu kakimo sitofu ulꞅwꞅ'noꞅfitnnefoho. I oso'no kako ango songo ne'nohini humayo'neso nomane hweho.

31 Hwe fihwo kako olo hwaho lopo nohumanto hwe engo hwo'nyoho syofꞅsyalokusoso oso hwe huhwo sohwo Anꞅtuye ponemo soso sohwo kako hwe engo'maho. We'e hweho. Hwe nom'niꞅhwo kako olo hwaho lopo nohumanto hwe engo hwo'nꞅ'maho. We'e hwo'nyoho syofꞅsyalokuso sohwo oso hwe huhwo sohwo kako Anꞅtuye ponemo soso sohwo kako hwe engo imo'none hweho.

*Jisas kako poyo pe'ꞅngkuhwosi apa'no lꞅkafone so'no ulꞅmentisofoho.
(Matꞅyu 20:17-19; Luk 18:31-34)*

32 Jelusalem honꞅngkanomo nosontꞅfi Jisas kako sꞅmo'mo kunto'no sahonꞅngki kakoe inomokomoyo sohwo poyo imo'nyo so'no ulꞅmentiso so'no huno pi'nꞅngyo engo syafꞅsyontꞅfi tꞅfi inꞅngkasꞅmentohofofoho. A'amu nom'neso hofꞅkimo inꞅngkasꞅmentohofu hi'nji imentohofofoho. Jisas kakoe inomokomoyo sohwanne'ento hontohumentanꞅngki hofꞅko nu'mahonꞅngkofi kakimo yo'mayo u'mane so'no hungkuno ulꞅmentisofoho.

33 Hungkuno ole, Upa'nꞅmno. Olohonta nakwo Jelusalemne'no wosontane'no yꞅhwono. Osopo A'amufe Hwomu sohomo a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu honꞅngkano hungkuno lutꞅhwamotofu sohwanji hofꞅkoe ahomo hofꞅko ho'nasyꞅkuji kakine'no hungkuno lꞅkuji kako poyo umo'nono lꞅkuji nano wamtitofantꞅfeho. Oseso a'amu hofꞅko nom'ne a'amu sohwamo uyahonꞅngkuji

³⁴ hofiiko kakimo sitofu uliukuji memijo niyat+i mofiukuji impe yongo'njo fonjiukuji wofonjosyantifeho. I oso'no sikuno hufa'u sihune njaofi hwo'so'no kako apa'no songo wolika'montonoho. Ose ulimentisofoho.

Jemisi'nji Joun'nji siko yofe engo'njo umo'naho limentisiyefoho.

(Matiyu 20:20-28)

³⁵ Sepetiye hwomu sohwa'u Jemisi'nji Joun'nji siko Jisas+mo u'manji ulimentisiyo, Nekwo kikimo jomo wokilohonontayo'ne yi hwayo. Kiko weloho'mtaho.

³⁶ Ose ulahon+ngki Jisas ulimento, Ngko pipi seloho'mne'no njisiyo. Nohonjinyo.

³⁷ Ose ulahon+ngki siko ulimentisiyo, Hwangku sohonta jije pone mta'ni a'amu hopi'nono mokosyohumuso sohonta nekwo kiko'nji hwe engo imo'n+ngkuhwosi a'amu hopi'nohinomo mokosyohumasoso wop+ngotaho.

³⁸ Ose ulahon+ngki Jisas ulimento, Oso hungkuno ntisiye neso siko huno moseyohoyohoho. Tohino ngkimo ni mnoso hopaso mas+ososo siko hopolaho. Nje a'apahomo tohino ifeehu'mo yanisyoso hopaso sikoe a'apahomo ifeehu'mo yasesyososo siko hopolaho.

³⁹ Ose ulahon+ngki siko ulimentisiyo, Ou, nekwo hoponoho. Ose ulahon+ngki Jisas ulimento, Tohino ngko ma'me pa'n+ngoso siko nomasihnefoho. Tohino ngkimo ifeehu'mokonisyoso pa'nyoso sikoe a'apahomo ifeehu'mokasyosonefoho.

⁴⁰ I oso hiso'no ngko a'amumo mokosyohumayo so'no nje aho an-gahohnta'ni nje aho hwonamonyo hohntani fosyohumayo so'no a'amu nom'ne somo muhwosopo'mnehono. O'o, Anitu kako'nohino oso ito'no esyohumaho. Kakoe hunofoho.

⁴¹ Ose ulimentisoso inomokomoyo nom'ne sohwa oso hungkuno hiso upa'nont+fi hofiiko Jemisi'nji Joun'njine'no si meho tohino umnimentisofoho.

⁴² Jisas hofiikimo johu ulimento, Sekwo huno seyohoho. Hwe engo hofiiko a'amumo mokosyohumayo sohwa hofiiko hofiikoe a'amu enjwa'mjo somo syoho tango'nji uyont+fesoso a'amu enjwa'mjososo syoho hiso ito'no miyo'njo ifijo'manji hwe mokosyohumayo sohwa ikujoho woposantifeho.

⁴³ I oso'no sekwo oso hopa ikutoho. Sekwoe a'amu fihwo yofe engo woma'mo loso sohwo kako a'amufe syoho ulohofiyu umo'nono.

⁴⁴ Sekwoe a'amu fihwo ngko nom'ne somo womokosyohumamo loso sohwo kako nom'ne hopi'nonohino somne'no siki syoho ulohofiyu pa'nyo umo'nono.

⁴⁵ Oseso A'amufe Hwomu sohwo kako a'amu nom'neso kakimo syoho ufo'mayo'ne pmentiso hwo'maho. O'o, hofiikoe syoho somo ulohofiyu'ne pmentiso hweho. Kako a'amu sikwo'mjohohosi humentan+ngkofo somo uhwononto asomo utimayo'ne kakoe hon+yo usihuma'mne'ento pmentiso hweho. Ose ulimentisofoho.

Hwe t+mpi'nyo sohomo Jisas wop+ngo umokumentisofoho.

(Matiyu 20:29-34; Luk 11:30-43)

⁴⁶ Hofiiko Jelikou i'mofapont+fi Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji a'amu nom'ne pi'n+ngo engo so'nji Jelikou uli+komant+fi wentan+ngkofi hwe t+mpi'nyo sohwo hon+ngkanopo humohumantisofoho. Oso hwe huwuhoh sohwoe yofe Mpatimeyosiyoho, Timeyosiyehwomufoho. Mpatimeyos kako wosopayo'nji hamniyoho'ntne'no jomo limojo hweho.

⁴⁷ Mpatimeyos nohumanto Jisas ango Nasaletnnta'ango sohwo palofoho upa'nonto joho ulimento, Jisas, Ntefitiye Imu sohwo, kiko ngkine'no hitoho wakilofono.

⁴⁸ Ose ulahon+ngki a'amu nom'neso yoka ulimentohofi, Mampi'nyo fosyohumaho. Ose ko ulahon+ngkofi oso huhwo sohwo joho engo lonto apa'no ulimento, Ntefitiye Imu sohwo ngkine'no hitoho wakilofono.

⁴⁹ Ose ulahon+ngki Jisas kako nolohofaponto ulimento, Oso hwe huhwo sohwo joho filut+mapmno. Wapono. Ose ulahon+ngki hwe huhwo sohwo ulimentohofi, Kiko simonyo fiyo. Filikaho. Kikine'no joho kilalofoho.

⁵⁰ Ose ulahon+ngkofi kako upa'nonto kakoe manji'mofo yojamo lohofonto, nolikafonto Jisasimo u'mamentisofoho.

⁵¹ Jisas ulimento, Ngko kikimo pipi wantohofono kin+ngkohoho. Ose ulahon+ngki hwe t+mpi'nyo sohwo ulimento. Hwe Engofo, ngko apa'no timo wahonimo.

⁵² Ose ulahon+ngki Jisas ulimento, Kiko mpano. Jije simeho hi'ntnnonohinoso wopingo wakumo'nono. Jisas ose ulahon+ngki hwe huhwo sohwo timo komo'no hononto kako hon+ngkanopo Jisasimo a'amu so'nji tifi in+ngkapmentisofoho.

11

Jisas hwe yofe engo'njo pa'nyo imo'nonto Jelusalemne'no humentisofoho. (Matiyu 21:1-11; Luk 19:28-40; Joun 12:12-19)

¹ Hofiko Jelusalem mofone sopo i'mofapontifi ango Mpetifase'nji Mpetani'nji nuhwontawentifi osopo hwofiki'nyo we'e yofe Oulif u'mofawentifi Jisas inomokomoyo hufa'u sohwa'umo lihwat+mentisofoho.

² Jisas oso huhwo sohwa'umo ulimento, Siko oso ango ne sopo u'mofahusi siko oso kuso somo noswohos+i timo uhwonisoso ahwomo yahu *toungki* yoka'no ho'nawo'nyoso impe into'nowentan+ngkuhwosi uhwonanjiyoho. Oso yahu songo imo'n+masoso a'amu mokehmunyofoho. Oso yahu hiso fih+hutofomotapinyo.

³ Siko oso yahu hiso isihutofomotapohosiso'no a'amuso ole selikujo'no, Siko peho yalokusiyo. Ose selikujo'no siko ole ulinyo, Nakwoe Hwe Engo sohwo kako olo yahu loso'no syoho weho. Kako moi'wo emoyihwoso'no komo'no womotopontayoho. Ose ulinyo.

⁴ Siko nowenji yahu mu hon+ngkano hoku'yopo impe intofahinyoso nohumentan+ngki nuhwon+ma'nonji italofoma'mentisiyefoho.

⁵ Italofoma'mentisiyoso a'amu nom'ne sohwa ulimentohofi, Siko peho yalokusiyo. Yahu peho'no isihutofomalokusiyo

⁶ Ose ulahon+ngkofi hwe sohwa'u Jisasiye hungkuno ulahon+ngki ulimentohofi, Wopingofoho. Noho motahnyo.

⁷ Nomotasonji sikoe manji'mofoso yahupo kisosyahon+ngki Jisas sokehumentisofoho.

⁸ A'amu pi'ningo engoso hofikoe hwap+fe ife yo'mayoso Jisas wene hon+ngkanomo ho'nosyahon+ngkofi a'amu nom'neso ipamo swo'njo lofontifi hon+ngkanopo ho'nahumentohofofoho. Oso hiso Jisasiye yofe ho'nomayo'nefoho.

⁹ Jisas kako a'amu pi'ningo ajwomo yahupo kehumentan+ngki a'amu simo'mjo so'nji tiffinjo so'nji mohm'no ole limentohofi, An+tumo isamoyoka ulano.

Kako wopingo'nohino hweho.

Olo hwe lohumo nakwo Hwe Engo Anitu sohwo nakwoe hwahopone'no uhwatimentiso hweho.

Kakoe yofe woho'nomano.

¹⁰ Hwe engo Ntefit neyakwosamo hohonta mokosyohumamojo hopaso olo hwe lohwo wonemokosyohumano.

Anitu ahwomomo humaso sohumo isamoyoka ulano.

Ose limentohofofoho.

¹¹ Jisas Jelusalem i'mofaponto Anituye anggo engo somo swonto yo'mayo somo fe'nihwononto we'enepe mofehi'nyo ukwo'mokumonto yahonngki Jisas inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwanji Mpetani fosyowane'entifi simentohofofoho.

*Jisas iyo fe sohumo ulimento, ne apa'no minto'n'ingkohotnnefoho.
(Matiyu 21:18-19)*

¹² Imingo'nji nolikafontifi Mpetani uliko'mantifi Jelusalemne'no nosontifi osopo Jisas mijoho engo uy'mentisofoho.

¹³ Jisas iyo fesayo swo langonjo somo uhwonihwojawento ipisayo hi'njotikeno lonto iyo huhwo sohwo'njo sopo i'mofawento uhwonimentisoso ne ane swo'nohino uhwonimentisofoho. Oso iyo hiso ipisayo into'nyo sikunomm'maho.

¹⁴ Jisas iyomo ulimento, A'amu ipisayo apa'no momjakinyo'ne hwosoho. Ose ulahonngki inomokomoyo sohwa upa'nimentohofofoho.

Jisas a'amu Anituye tajo anggo engo somo hamniyoho mayo syoho yant'ngkofi wae yao'mentisofoho.

(Matiyu 21:12-17; Luk 19:45-48; Joun 2:13-22)

¹⁵ Hofiko Jelusalem i'mofapontifi Jisas kako Anituye tajo anggo engo somo noswonto a'amu hamniyoho syoho'njo a'amu yo'mayoso humesyahonngkofi mpe ulohofu syoho'njo sohwanjimo Jisas kako wae yaofu syoho emamentisofoho. Hofikoe ijempoho hamniyoho iwolo'mokumayo yontife ho'nasiyo'ne so'nji a'amu yihufu mpe uyantifi epohumayo yiwon'ngkohofu so'nji Jisas kako mehu'mee'mentisofoho.

¹⁶ Wayo yaofonto, Jisas ulimento, Olo anggo lomo yo'mayoso apa'no nomotoswapikutoho.

¹⁷ Ose ulonto lutihwamento, Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofu sohwa ole mt'i'mokumentohofi, Nje anggo loso a'amu hopi'nono Anitumo isamoyoka ujo'ne angofoho. Ose mt'i'mokumentohofofoho. I oso'no nje anggo loso sekwo a'amu hamniyoho hiyasomo hufo mawo'n'ngkohofu sohwafe anggo hopa imokalokwofo. Ose mt'i'mokumentohofofoho ulimentisofoho.

¹⁸ Ose ulahonngki a'amu hopi'nonohini Jisas'ye hungkuno upa'nontifi pisopisaho mjalomwentifi hungkuno hiso wonyoangkafofoho syafihu'mentohofofoho. A'amu honngkano hungkuno lutihwamotofu sohwanji a'amu tajo anggo syoho'njo sohwanji hofiko Jisas'mo nofanjosyane'entifi honngkano tipmentohofoso hofiko hwe moya'mi somne'no iyoho unimentisofoho.

¹⁹ Mofehi'nyo n'ngku'n'ngkahonngki Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji Jelusalem uliko'ma'mentohofofoho.

Hwe fihwo Jisasimo simeho hi'ntnnono nehopi uyoso sohwo Anitumo jomo ulososo ne wotipema'mtonoho.

(Matiyu 21:20-22)

²⁰ Imingo'nji honingkanomo apa'no nowentifi uhwonimentionhofoso oso iyo yofe fesayo sohwo ni'hu'nahone yofoho imentisofoho.

²¹ Pita huno syafisyonto Jisasimo ulimonto, Nakwoe Lonetihwayofo, uhwonyo. Oso iyo kiko fosi a'amuso apa'no momjakinyo'ne hwasoho ulimahnoso yofohofoho. Jije hungkunoso ne imo'ningkohoho.

²² Ose ulahoningki Jisas ulimonto, Oso limayoso syoho we'efoho.

²³ Hungkuno nehopi waselimo. Hwe fihwo kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyoso sohwo kako olo hwofiki'nyo lomo ole ulososo, Olo hwofiki'nyo lohwo, kiko nolikafohoji oso mijo ayo mompo filikofafo. Ose ulososo kakoe huno anga'nohino mnaweho. Hwofiki'nyo wawomtolikeno oso hunoso mosyafisiyo'njo. O'o, ole'nohinoho huno syafisyososo. Ou, hwofiki'nyo sohwo kako nehopi wamontonoho. Oso hwe huhwo sohwo oso hungkuno olo so'manji ou oso hungkunoso ne imo'nonefoho. Nehopi selohono.

²⁴ Upa'nimno. Yo'mayo kiko Anitumo jomo ulisoso simeho mom'mo huno ole, Anitu wontapmmontonoho. Ose syafihujoso, ou kako wokijapmmontonoho.

²⁵ Sekwo simano hintotohino semnosom'nanji simo'mo sekwo oso a'amu wonyo selohofoso sohwoe wonyoso wae hmpopmno. Ose isom'nanji, Mpohwo ahwomomo humaso sohwo kako sekwoe wonyoso wae weesemofono.

[²⁶ I oso'no sekwo a'amu wonyo selohofoso sofe wonyoso hohujo hohnta'ni momeho'nasiyo'nanji sekwoe Mpohwo ahwomomo humaso sohwo kako sekwoe wonyoso wae meesemofonehoho. Ose ulimentisofoho.]

A'amu Jisasimo ulohonimentohofi, Kiko yo'mayo yiwon'ngkinoso tihwoe yokumpohn'nyo'nji yalokuno.

(Matiyu 21:23-27; Luk 20:1-8)

²⁷ Hofiko Jerusalem apa'no i'mofapontifi Jisas Anituye tajo ango engo somo ajwo'mo emoyontanngki a'amu tajo ango syoho'njo sohwanji, a'amu honingkanohungkuno lutihwamotofosohwanji, Jutafe hwe engo sohwanji Jisasimo u'mantifi

²⁸ ulohonimentohofi, Kiko olo syoho iwon'ngkinolo loso tihwo kilimaso'no iwon'ngkinoto. Yokumpohn'nyoso tihwo kijapmmasom'nanji iwon'ngkinoto.

²⁹ Ose ulohoningkahonngkofi Jisas ulimonto, Ngko huhwo'ni hungkuno waselohonimne'no yohono. Olo hungkuno hiloso sekwo ntifjom'nanji e'wa, yo'mayo yalokwe so'no hwapingo waselimo.

³⁰ Ole ntimno. Joun kako a'amumo mijo kiyoma'mojo yokumpohn'nyoso Anitu mta'ango ma'mentisotaho. Hwahoponjo a'amu mta'ango ma'mentisotaho.

³¹ Sekwo ntimno. Ose ulohoningkahonngki hofiko ole hnnimamentohofi, I Joun kakoe yokumpohn'nyo Anitu mta'ni ma'mentisofoho ulosom'nanji ole wonalimntonoho, Ose'manji sekwo Jounye hungkunomo simeho hi'ntnnono muyonjo peho'neto.

³² I, nakwo ole lasoso, Joun kakoe huno mta'ni syoho imentisofoho lasom'nanji a'amu sohwa hofiko nolikafikuji ikujoho wonefonjantifeho. Hwapingoso hofiko a'amumne'no iyoho unimentisofoho. A'amu huhwo

sohwafe huno ole, Joun sohumo Anitu hungkuno uyahonngki limojo hweho.

³³ Ose hnnontifi Jisasimo ulimentohofi, Nakwo huno monayohoyohoho. Ose ulohonngkofi Jisas ulimento, Osemanji ngko huhwo'ni nje yokumpohn'nyo yo'mayo iwo'nngkohe hwapingo so'no maselmmehono.

12

A'amu wonyoso ipisayo syoho mokosyohumayo'ne pahnnimo hungkunofoho.

(Matiyu 21:33-46; Luk 20:9-19)

¹ Ose ulonto Jisas pahnnimo hungkuno loma'mento, Hwe filwo kako ipisayo syoho hulonto, tojo emontofasyonto syoho ajwomo'mo ipisayo mijo'ne kompusocho mt'i'mokumentisofoho. Ose yonto ango yokintahopo ipisayo syoho somo uhwontohumayo'ne molimentisofoho. Ose imentisoso kako oso syoho homo somo mokosyohumayo'ne kako a'amu hamniyoho syoho emawo'nngkohoho sohwafe ahomo ho'nasyonto kako ango ikano-pono nowento osopo kako ne'no humamojofoho

² Ipisayo syoho ulohofiyo sohumo ipisayo'ne kakoe ipisayo syohopono lihwatimentisofoho.

³ Hwe syoho mokosyohumayo sohwa kakoe syoho ulohofiyo sohumo uhwonontifi aho kemokosyohumantifi, ikujoho fonjontifi, ipisayo muyo'njo yontifi wae yao'mentohofofoho.

⁴ Oseso kakwo'yohwo sohwo nom'ne syoho ulohofiyo sohumo ipisayo'ne lihwojahonngki hofiko oso hwe sohwe mnokinopo ikujoho fonjontifi wonyo umokumentohofofoho.

⁵ Nom'ne syoho ulohofiyo sohumo lihwojahonngki a'amu ipisayo syoho mokosyohumayo sohwa hofiko fonjahumentohofofoho. Kakwo'yohwo nom'ne syoho ulohofiyo sohwo lihwajwo'nontanngki fehohnjo ikujoho fonjontifi fehohnjo fonjahumentohofofoho.

⁶ Oseso syoho ulohofiyo nom'neso mohumayofoho. Moi'wonoho. Oso'no kakoe hwomu anga'nohino sohumo ae'uyo lihwajonto limento, Hofiko nje hwomufe hungkunomo haloho wopectifeho. Ose limentisofoho.

⁷ Hwomu huhwo sohwo nu'mahonngki hwe syoho mokosyohumayo sohwa uhwonontifi hnnimentohofi, Oso hwe sohwo kako hwangu sohonta kanngkwohwoe yo'mayoso nomane hweho. Oyonmmo. Nakwo komo'no kakimo poyo nofonjasyihwasi nakwo kakoe syohoso ni'hu'nahone womantanoho.

⁸ Ose hnnontifi hwomu sohumo aho kentifi fonjahumentohofofoho. Nofonjasyontifi kakoe pijafo mempo swoho'nao'mentohofofoho.

⁹ Kakwo'yohwo sohwo a'amu wonyo huhwo sohwo pipi uloho'montolo. Hwangu kako nopihwosi a'amu wonyo sohwo nofonjasyihwosi kako nom'ne a'amu sohwo syoho hiso mokosyohumayo'ne uy'montonoho.

¹⁰ Olo Anituye hungkuno loso'no sekwo huno maseyo'njotaho. Hungkuno ole,

Oso sojo engkwosaho pa'nyo a'amu ango injuwo'nngkohoho sohwa wae yao'mentohoho loso olohntajo engkwosaho loso angomo sosofitofone hwapingohwo imo'nngkohoho.

¹¹ Nakwoe Hwe Engo sohwo ole limentisoso imo'nimentisofoho. Nakwo olo so'no uhwonontaneso wonyoangkafofoho.

Oso pahnnimo hungkunoso lalokuhwono Anitu limentisofoho.

¹² Jutafe hwe engo sohwa nupa'nontifi oso pahnnimo hungkunoso a'amu syoho mokosyohumayo'no nto ulimentiso so'no nto lohoho hofikine'no huno uyahon'ngki hofiko Jisasimo aho wokantifi ko imentohofoso a'amumne'no iyoho unimentisofoho. Oseso hofiko Jisasimo uliko'mantifi umentohofofoho.

A'amu hofiko Jisasimo Sisamne'no hamniyoho uyo yahino so'no ulohonimentohofofoho.

(Matiyu 22:15-22; Luk 20:20-26)

¹³ Nowentifi hofiko a'amu Falisi fihwanji a'amu Heloutimo uhwontohofoho sohwanji Jisasiye hungkunomo yamofu ulohofone lihwatimentohofofoho.

¹⁴ Jisasimo nu'mantifi afofo umokontifi ulimentohofi, Nakwoe Lonetihwayo sohwo, kiko hwe hungkuno nehopi'nohino liwo'n'ngkino sohwohne'no huno nayohoho. Kiko a'amumne'no iyoho makin'wo'n'ngkiso hwohoho. Oso'no a'amu yofe engo'njo sohwanji a'amu yofe ane sohwantne'no kiko huno pi'ningo mokiyahon'ngki Anituye hon'ngkano nehopi'nohino lutihwawo'n'ngkino hwohoho. Oso'no hungkuno anga'no wakilohonantane'no yihwono. Nakwoe hwe yofe engo'njo Sisa kako hwaho mokosyohumayo sohummne'no hamniyoho (*takis*) ho'nasiyoso wopingotaho. Wonyotaho. Nakwoe hon'ngkano hungkunoso pehofo nalohoho.

¹⁵ Ose ulahon'ngkofi Jisas hofikoe simeho hufa'u'njo so'no huno uyahon'ngki ulimento, Sekwo ngkimo yamofu peho'no ntohofalokwofo. Hamniyoho anga'no ntapmno. Uhwonimo.

¹⁶ Ose ulahon'ngki nuyahon'ngkofi Jisas ulimento, Olo huyo'mango lo'nji yofe lo'nji tihwoeto. Ose ulahon'ngki ulimentohofi, Sisafefoho.

¹⁷ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Sisafe yo'mayo so'manji Sisamo uyimno. I, Anituye yo'mayo so'manji Anitumo uyimno. Ose ulahon'ngki hofiko huno pi'ningo engo syafihu'mentohofofoho.

A'amu Jisasimo ulohonimentohofi, Hwe fihwo poyo pe'noso sohwo apa'no likafoso pipilo.

(Matiyu 22:23-33; Luk 20:27-40)

¹⁸ A'amu nom'nihwa hofikoe yofe Satiyusi Jisasimo u'ma'mentohofofoho. Oso a'amu huhwa sohwa hofikoe huno ole uy'wo'n'ngkahi, A'amu poyo pe'nyo sohwa ni'hu'nahone pe'niwo'n'ngkohofu apa'no songo molikafe'nefoho. Ose syafisy'wo'n'ngkohofofoho. Jisasimo u'mantifi ole ulohonimentohofi,

¹⁹ Nakwoe Lonetihwayo sohwo, Mouses nakumne'no hungkuno ole mt'i'mokumento, Hwe fihwo kako ape nomahwosi kako mehomi motipemayo'njo sohwo poyo pe'n'ngkuhwoso'no oso ape hisimo kon'ngkwa'wehwo nomahwosi kola'wehumne'no mehomi wotipemano. Mouses ose mt'i'mokumentisofoho.

²⁰ Oseso hwe aho fehohnjo hopi'nono nomn'i mta'ni hufa'u hwa'u humamojiyefoho. Tisimaso sohwo ape nomanto mehomi ane poyo pe'nimentisofoho.

²¹ Oseso kon'ngkwa'wehwo oso ape hisimo nomanto mehomi ane poyo pe'nimentisofoho. Oseso kon'ngkwa'wehwo oso pa'nyo imentisofoho.

²² Ose'no ose'nohinofoho. Homningkwa'wehwosa hopi'nono mehomi ane poyo pe'n+mentohofofoho. Tifi sohonta oso a'mu hi ose'nohini pe'n+mentisofoho.

²³ Oseso a'amu poyo pe'nyo sohwa likapijo sohonta tihwoe ape umo'n+montolo. Hofiko'n+ikwehwa aho fehohnjo hopi'nono nom'ni mta'ni hufa'u sohwa ape hisimo nto ma'mentohofofoho.

²⁴ Ose ulohonngkahonngkofi Jisas ul+mento, Sekwo An+ituye hungkuno so'nji An+ituye yokumpohn'nyo so'ntnne'no huno maseyoho yohoho. Oso'no sekwo hwasyo hungkuno lalokwofo.

²⁵ Upa'n+imno. A'amu poyo pe'n+mentohofoho sohwa nolikafikuji hofiko ape moma'n+fitnnefoho. O'o hofiko a'amu ahwomomjo ape momaso'njo pa'nyo imo'n+fitnnefoho.

²⁶ Oso hungkuno a'amu poyo pe'n+mentohofoho sohwa apa'no likapitnne'no sekwo Mousesiye hungkuno atofu majotaho. Iyo tifo somta'ni toho sijontanngki An+ituye mampaho ho'n+mentisofoho. Ap+lohmanji Jekoup Aisak+janji hofiko poyo pe'n+mentohofofoho. I oso'no An+itu Mousesimo ul+mento, Ngko Ap+lohmanja Aisak+ja Jekoup+jafa An+itu'nyoho.

²⁷ Mouses kako ole syafi+hu'mento, Ap+lohmanja Aisak+ja Jekoup+ja hofiko hohonta poyo ko pe'n+mentohofoho sohwa songo humalofo so'no syafi+syonto oso hungkuno hiso lut+hwamentisofoho. An+itu kako poyo pe'nyo sofe An+itu hwo'maho. O'o, kako a'amu songo humalofo sofe An+ituyoho. Sekwoe hungkunoso hwayo hohnjofoho. Ose ul+mentisofoho.

*An+ituye hon+ngkano hungkuno simo'mjofoho.
(Mat+yu 22:34-40)*

²⁸ Hwe fihwo Jutafe hon+ngkano hungkuno lut+hwamojo sohwo hofiko oso hungkuno hnnontanngkofi upa'n+mentisofoho. Jisasiye hungkuno huno'njoso nupa'nonto Jisasimo nu'manto ul+mento, An+ituye hon+ngkano hungkunoso nom'ne somo yakolo'nnyoso ntisoto.

²⁹ Ose ulahonngki Jisas ul+mento, Hon+ngkano hungkuno engo simo'mjo yakolo'nnyoso olenoho. A'amu Is+lael soku sekwo upa'n+imno. An+itu sohwo kako'nohini nakwoe An+ituyoho.

³⁰ Kiko jije Hwe Engo An+itu sohune'no jije simeho uyohoji jije simeho hopi'nonohinosa kakimo uyo. Kiko jije Hwe Engo An+itu sohune'no jije simeho uyohoji jije huyo'mango hopi'nonohinosa kakimo uyo. Kiko jije Hwe Engo An+itu sohune'no jije simeho uyohoji jije huno hopi'nonohinosa kakimo uyo. Kiko jije Hwe Engo An+itu sohune'no jije simeho uyohoji jije yokumpohn'nyo hopi'nohinosa kakimo uyo.

³¹ Hon+ngkano hungkuno t+finjoso olenoho. Kiko hi kumo'nonto simeho kumo'n+ngkiso pa'nyoso a'amu nom'nemne'no kiko'njo mofone sopo humalofo somo uyo. Oso hon+ngkano hungkuno hufa'u sohwa'u hungkuno hopi'nohinomo yakolo'nnyofoho.

³² Ose ulahonngki hwe hon+ngkano hungkuno lut+hwamojo sohwo Jisasimo ul+mento, Ou Nakwoe Lonet+hwayo sohwo, nehopi lohino. An+itu kako'nohini nakwoe An+ituyoho. An+itu nom'nehwo mohumuyoho.

³³ Ou, jije simeho, jije huno, jije yokumpohn'nyo An+itumo hopi'nono uyo. Kiko kikine'no kumo'nyo hopaso kiko nom'ne a'amune'no wakumo'nono. Nakwo oso hon+ngkano hufa'umo in+ngkwaso'manji oso yahinosa nakwoe wonyo wae yafo'ne yahu fonjokisasiyo yo'mayo An+itumo uyoso'no yakolo'nnyofoho. Ose ul+mentisofoho.

34 Oso hwe huhwo sohwoe hungkunoso Jisas nupa'nonto huno wonyoangkafofoho syafi syonto ul'imento, Kikine'no An'itu yo'mayo yokumpohn'nyo mokosyohumayoso mofoneponoho. Ose ulahon'ngki a'amu nom'ne sohwa nom'ne hungkuno Jisas+mo ulohonyo so'no iyoho imentohofofoho.

*Jisas hofi kimo Kilais sohwo t'hwolo ulohon'mentisofoho.
(Mat'iyu 22:41-46; Luk 20:41-44)*

35 Jisas An'tuye ango engomo hwe moya'mi pi'n'ngo engomo lut'hwamentisoso ul'imento, A'amu Jutafe hon'ngkano hungkuno lut'hwamotofo sohwa olo hungkunolo peho'no lut'hwawo'n'ngkohoho. Kilais kako oso An'itu nakwoe hwahopo uhwat'mentiso sohwo Ntefit hwe yofe engo'njo hohonta hwaho mokosyohumamojo sohwoe imu hweho. Oseso pipi li'wo'n'ngkohoho.

36 An'tuye Towahuno Wop'ngo hohonta olo hungkunolo Ntefitiye si'meho mo'mo ho'nasyohon'ngki Ntefit ole mt'i'mokumento, An'itu kako nje Hwe Engo Kilais, An'itu nakwoe hwahopo uhwat'mentiso sohwo ole ul'imento, Kiko nje aho anga sohoht'a'ni fesyohumaho.

Oso kiko nohumahoji ngko jije mango sohwo jije sifi'ki'nyo'mo enjwa'mo wakuhumoti'monnoho.

Oso hungkunoso Ntefit mt'i'mokumentisofoho.

37 Ihwoni. Oseso Ntefit kako oso hwe An'itu nakwoe hwahopo uhwat'mentiso Kilais sohune'no nje Hwe Engo hweho li'mentiso so'no Kilais sohwo kako Ntefitiye imuhwo imo'nyoso pipilo. Ose ulahon'ngki a'amu nupa'nontifi hungkuno wonyoangkafofoho syafi hu'mentohofofoho.

*A'amu hon'ngkano hungkuno lut'hwamotofo sohwafe yahinofoho.
(Mat'iyu 23:1-36; Luk 11:37-54; 20:45-47)*

38 Jisas nom'ne hungkuno lut'hwamento, Sekwo a'amu hon'ngkano hungkuno lut'hwawo'n'ngkohoho huno'njo sohwafe yahino somne'ne i'waho ito'no fiy'mno. Hofiko hofi'koe yofe engo somne'no hwap'ife sawemo yontifi hon'ngkanopo emoyi'wo'n'ngkohofofoho. Oso emoyon'tan'ngkofi hwe moya'mi hofi kimo uhwonontifi nakwoe hwe engo hwasoho uli'wo'n'ngkohoho so'no umo'n'wo'n'ngkisofoho.

39 Oso'nji hofi'ko tajo ango somo a'amufe si'manopo humayo'no umo'n'wo'n'ngkisofoho. Oso'nji hofi'ko a'amu wopayo engo iloho yano sohonta epohumayo si'mo'mjo so'no umo'n'wo'n'ngkiso hwafoho.

40 Hofiko An'itumo hungkuno sawemo engo jomo ko ulontifi hofi'ko api'wojo sofafe ango yo'mayo so'no wosemokosyohumano poji ulontifi ango hiso hofi'ko'ne ni'hu'nahone emawo'n'ngkohofihwafoho. Ose hwe huhwo sohwo tohino engo notipemapitnnefoho. Ose ul'imentisofoho.

*Api'wojo fisi An'itumne'no hamniyoho ho'nahumentisofoho.
(Luk 21:1-4)*

41 Jisas kako An'tuye tajo ango engo somo a'amu An'itumne'no hamniyoho ho'nasiyo sopo nohumanto hofi'ko ipofomo ho'nosyant'ngkofi uhwon'mentisofoho. A'amu hamniyoho engo'njo sohwa hamniyoho pi'n'ngo ho'nahumentohofofoho.

42 Api'wojo ho'yango anesi noponto hamniyoho we'e hufa'u ho'nahumentisofoho. Oso hamniyohoso touya anga'nohino pa'nyofoho.

⁴³ Jisas uhwononto kakoe inomokomoyo sohwanne'no joho lutimanto uliminto, Hungkuno nehopi'nohini waselimonne'no yohono. Sekwo upa'nimno. Olo apiwajo losi kako hamniyoho ho'nasiyoso nom'ne a'amu hopi'nono Anitumne'no ho'nasyohofo somo kakoe we'eso uyakolokwoho.

⁴⁴ Nom'ne a'amu hamniyoho ho'nosalokwofoso hofiko hamniyoho engo mokosyohumunyofoho. Oso'no hofiko oso hamniyoho engo somta'ni Anitumne'no we'e'nohini ho'nosalokwofoho. Olo apiwajo losi kako hamniyoho mokosyohumunyoso hopi'nonohino Anitumne'no ho'nasyohoho. Kako nom'ne ho'yangoso nom'ne hamniyohoso ni'hu'no aniyoho.

13

Anituye tajo angoso wonyo imo'none so'no Jisas ulimentisofoho.

¹ Jisas kako Anituye tajo angoso engo mta'ango sohwo noswopahonngki inomokomoyo fihwo uliminto, Nakwoe Lonetihwayo sohwo, timo uhwonyo. Olo angoso wonyoangkafofoho. Sojo wopingo'nji molinyofoho.

² Ose ulahonngki Jisas uliminto, Olo angoso engo lomo luhwonalokuno. Hwangku olo angoso lomjo sojo anga'nohinoso nom'nepo kihn'nawesoso awonoho. O'lo hofiko olo angoso wopingo losomo mtihupekuji wom-ehu'mmokwojantifeho. Ose ulimentisofoho.

Jisas yo'mayo tango mikunimposo i'mofapone so'no limentisofoho.
(Matiyu 24:3-14; Luk 21:7-19)

³ Jisas kako hwofiki'nyo Oulif sopo nosonto osopo nta'ni Anituye tajo angoso engo somo uhwononto ampo humamentisofoho. Pita, Jemis, Joun, Entilu hofiko'nohini Jisasimo u'mantifi ulohonimentohofi,

⁴ Oso hungkuno ntonalohinoso sikuno ntisomo imo'noneto. Oso sikuno somo nakwo pipi yaneto. We'enepi u'mofapmmontolaho.

⁵ Ose ulohonngkahonngkohofi Jisas ulomamento. A'amu, sekwo hwasyo hungkuno sejo so'no sekwo i'waho ito'no fiyimno.

⁶ A'amu pi'nango engo i'mofapikuji hofiko nje yofe ntikuji ole selifitnnefoho, Ngko Kilais hwo'nyoho. Anitu ni'hwosopo'mentiso hwo'nyoho. Ose selifijosos a'amu pi'nango hofikoe hungkunomo inngkafitnnefoho.

⁷ Hwangku a'amu hwaho kengoponjo sohwa hofiko nom'ne hwahoponjo sohwanji ikujoho fongki'nyo'ne so'nji a'amu hwaho afaponjo sohwa ikujoho fongki'nyo'ne so'ntnne oso hungkunoso nupa'nngkuji iyoho senyo'eno. O'lo oso yo'mayoso i'mofapihwoso'no i ikujoho fongki'nyoso i'mofapososo sikuno moi'wo mmo'nyofoho.

⁸ Hwangku a'amu temtitofokengo sohwanji temtitofokengo nom'ne sohwanji hofiko ikujoho fongki'nifitnnefoho. I a'amu hwaho kengoponta'ango sohwa nom'ne hwaho kengoponjo sohwanji ikujoho fongki'nifitnnefoho. Hwaho angomeemo hwomihwo yihwosi wopayo ane mijoho engo i'mofaponefoho. Oseso olo tango we'eso emayofoho. Tango mikunimposo tifi no'mo weho.

⁹ Yo'mayoso uhwonngkuji sekwo i'waho ito'no fiyimno. *Kaunisoli'njopo ipesemotafitnnefoho.* Hofiko tajo angoso somo sekumo ikujoho nosefongkupitnnefoho. Hofiko ngkimo monje wenisano likuji hofiko sekumo hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwafepono upesemotowantifeho. Oso'no sekwo a'amu yofe engo'njo sohwa nje hungkuno wolutihwantifeho.

¹⁰ I, si'mo'mo a'amu hopi'nono ango'meemjoso nje hungkuno wop+ngo upa'n+ngkujo'no tifi sikuno moi'wo imo'nonefoho.

¹¹ Hofiko noset+mafikui hungkuno m+hwajiyo ango somo mesehumat+pijo sohonta selohon+fitnnefoho. Sekwo hungkuno ujoso'no huno pi'n+ngo syafisiyo'eno. O'o, osohonta An+tu sekwoe si'mehomo hungkuno ho'nasesy+hwoso'no sekwo ul+fitnnefoho. Oso hungkuno higo sekwoe'maho. O'o An+tu ye Towahuno Wop+ngo oso hungkunoso lonefoho.

¹² Osohonta a'amuso kon+ngkwa'wehumo hungkuno li'wo'n+ngkohofosopono ipemotakuji osopo hungkuno li'kuji nofonjasehufitnnefoho. Hwe fihwo kakoe mehomimne'no oso pa'nyo ulohofonefoho. Mehomiso kan+ngkwowho'ya'umne'no mangohwa imo'n+ngkuji fonjahufitnnefoho.

¹³ Oseso hwe moya'mi hopi'nono sekumne'no si'meho tohino m+kun+mposo umnonefoho. Hwap+ngoso nje yofeso sekumo weho. I, a'amu fihwo yokumpohn'nyo ne'no lohofontan+ngkuhwosi sikuno ae'uyo imo'nososo An+tu oso huhwo sohomo ut+manefoho.

Yo'mayo wonyo hwap+ngo sohwo i'mofaponefoho.

(Mat+yu 24:15-28; Luk 21:20-24)

¹⁴ Hohosohonta yo'mayo n+hu'no wonyo hwap+ngoso ango kakine'no masyuyo'ne somo hwasyoponoho linyo sopo lohof+hwoso'no uhwon+fitnnefoho. Ose uhwon+ngkuji youwo li'kuji a'amu Jutiya humalofoso hwofiki'nyo pone'no hiyaso si+fitnnefoho. A'amu olo hungkuno loso atofo loso sohwo huno ito'no wosyafisiyo.

¹⁵ Hwe fihwo ant+fepo humaso sohwo kako hwahopo pi+wel+kofaohwosi olo wonyo higo uhwon+ngkuhwosi kakoe ho'yango yo'mayo so'no kakoe angomo maswonehoho.

¹⁶ A'amu syoho'mo lohofontoso sohwo kakoe angopo nta'ni ife woma'mo lososo momawenefoho. O'o, le'mo'nohini lohofonefoho.

¹⁷ Oso sikuno somo moya'mi si'meho'njo sofanji mehomi we'e amno unyo sofantne'no ngko hitoho ntokwoho. Hofiko hiyaso komo'no le'mofoso pipilo.

¹⁸ Olo sikuno hiyaso le'mofone'ne wojoso sikuno meeofoso so'nji i'mofaposo'manji sekwo le'mofoso pipilo. Oso'no sekwo Mpohumo jomo ul+ikuno.

¹⁹ Olo tohino tipemayo sohonta'ne'no selalokwesom+kun+mposofoho. An+tu si'mo'mo yo'mayo mt+i'mokumentiso sohonta ajuyohwosa humap+mmotofo sohonta, olohonta, olo hwaho lopo oso tohino pa'nyoso m'mofapefoho. Olo tohino engo tipemayo lohonta yakolo'nnyofoho. Tifi no'mo tango apa'nohinoso ose'ne'maho.

²⁰ Oso sikuno tohino mayo somo An+tu kako tifo mmokiyo'manji a'amu n+hu'no hopi'nono poyo nto imo'n+fiyo'nesohilo. I oso'no An+tu kakoe a'amu uhwosopo'mentiso somne'no huno syafisi+hwosi sikuno oso tohino mayo so'no tifo imokumne'ento imentisofoho.

²¹ Osohonta hwe fihwo ole noselonefoho, Olopo uhwon+mno. Kilais olopo humaho. Ou, a'amu nom'nihwo selososo, Uhwon+mno. Kilais oso nompo humaho. Ose sel+kujo'no sekwo hofikoe hungkunomo tifi in+ngkayo'eno.

²² Osohonta a'amu fihwo ole selososo, Ngko Kilais hwo'nyoho. Nom'nihwo An+tu ye hungkuno hwasyo luti+wayo sohwa i'mofapi'kuji yo'mayo wonyoangkafo yamofeso sekumo eset+hwafitnnefoho. A'amu An+tu ye hungkunomo eset+hwafitnnefoho. A'amu An+tu ye hungkunomo

min'ngkayo'njo hopi'nohinoso oso hisofe hungkunomo in'ngkafitnnefoho. I, Anituye a'amu neso hungkuno hwasyomo un'ngkowant'fit'keno likuji yo'mayo wonyoangkafoso yamofe eset'hwafitnnefoho.

²³ Oso'no sekwo timo ito'no uhwontohumamno. Olo yo'mayo hilo so'no nto selohefoho. Oso'no yo'mayo uhwon'fijo so'no huno ito'no seyonefoho

A'amufe Hwomu sohwo hwangku noponefoho.

(Matiyu 24:29-31; Luk 21:25-28)

²⁴ Oso tango hiso moi'wo imo'n'ngkuhwoso'no mofehi'nyo sikwo'mno imo'n'ngkuhwoso'no hamno majo'njo ihwosi

²⁵ hntokwaliyo ahwomonta'ango nop'wasyonefoho. Yo'mayo ahwomomjo yokumpohn'nyo yomo yomo ifitnnefoho.

²⁶ Oso hiso i'mofopahon'ngkuhwosi A'amufe Hwomu sohwo kako hi-mopo kakoe yokumpohn'nyo engo m'kun'imposo'nji kakoe pomponaho engo'nji noponefoho.

²⁷ Hohosohonta Anitu kakoe a'amu ahwomomjo somo uhwaj'hwosi angomeemjo a'amu uhwosop'mentiso somo nuhu'mokonefoho. Hwaho ae efoto'nawojomeemjo somo m'hwofojonefoho.

Iyoswo yon'imofoso uhwon'ngkuji ole huno waseyono jefo umonte'nefoho.

(Matiyu 24:32-35; Luk 21:29-33)

²⁸ Sekwo iyo mijisiyo somo uhwon'mno. Uyon'imofoso uhwon'ngkuji jefo uyimonte'nefoho.

²⁹ Oseso oso pa'nyoso yo'mayo somne'no selohe somo uhwon'ngkuji huno ole waseyono. Kakoe sikuno nto i'mofapohoho. Kako hoku'yopo lohokwoho. Huno ose waseyono.

³⁰ Hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Hwe moya'mi olopo hwaho lopo nohumentan'ngkuji yo'mayo hiso imo'nonefoho.

³¹ Ahwomo'nji hwaho'nji moi'wo imo'noso sohonta nje hungkunoso moi'wo mmo'nonefoho. Ne'no nowent'hwonefoho.

A'amu hopi'nono oso sikuno so'no huno muyonefoho.

(Matiyu 24:36-44; Luk 17:26-30, 34-36)

³² Oso sikuno somne'no nakwo huno monayofoho. A'amu ahwomo'mjo sohwanji ngko'nji huno monayofoho. O'o, Mpohwo Anitu kako'nohini huno uyalofoho.

³³ Oso sikuno hiso sekwo huno masey'hwoso'no sekwo ito'no fohontohumamno.

³⁴ Piso'mo'nyo ikutoho. Pahnn'mo hungkuno upa'n'mno. Ngko olo pa'nyo hwo'nyoho. Hwe engo sohwo hano ikanopo wa'mo lonto kako kakoe syoho ulohofiyo anga'no anga'nohino sohwapo syoho yano ulofi-hwosi hwe hoku'yo mokosyohumayo sohomo ole ul'montono, Ito'no uh-wontohumaho. Ose ul'hwosi wamontonoho. Ose ulonto, ul'mento,

³⁵ Sekwo olo hwe huhwo sohwo pone sohonta huno maseyonefoho. Sikuno'njil'keno. Sikwo'miyomt'keno. Y'hufo yokajo'njil'keno. Im'ngo ne'njil'keno. Ose'fanji timo ito'no fohontohumamno.

³⁶ Sekwo saho fosyowentan'ngkuji kako komo'noponoho likuji ito'no fohontohumamno.

³⁷ Oso hungkuno seloheso a'amu hopi'nonohinomo ulalokweno. Ito'no fohontohumamno.

14

*Jutafe hwe engo sohwa Jisasimo fonjosyane'entifi hnnimentohofofoho.
(Matiyu 26:1-5; Luk 22:1-2; Joun 11:45-53)*

¹ A'amu Jutafe Sikuno Engo imo'nyo sopo i'mofayo'ne sikuno hufa'u wentan'ngki oso sikuno s'imo'mjoso Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyofoho. * Sikuno nom'nehwi hofiko wopayo engo mokamo'nnyoso n'imotofofoho. Oso sikuno engo hufa'u m'mofape sohonta sikuno hufa'u nowentan'ngki oso hwe tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwanji a'amu hon'ngkano hungkuno lut'hwayo syoho'njo sohwanji uhu'mokont'fi, Hofiko Jisasimo aho hiyaso'mo kehwasi nofonjosyane'entifi hon'ngkano'no tipmmentohofofoho.

² Ole hnnimentohofi, olo hiloso Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo Sikuno Engo osomo wopayo engo nontan'ngkuji aho kehwaso'no nonahon'ngkuji, a'amu hofiko nakumo ikujoho nafongkupitnnoho. Oso hiso'no Sikuno Engo homo somo nakwo Jisasimo aho kehwaloho. Ose hnnimentohofofoho.

A'mu fisi Jisasiye mnokinopo hwone mijo akino wonyoangkafo'njoso usohumentisofoho.

(Matiyu 26:6-13; Joun 12:1-8)

³ Jisas kako Saimouniye ango Mpetani sopo humamentisofoho. Saimoun huhwo sohwo a'apaho uyo wonyo'njo hweho. Jisas hofiko'nji wopayo nontan'ngkofi a'mu fisi sojo ahwonte we'e hwone mijo akino wonyoangkafo'njoso motoswapmmentisofoho. Oso mijo so'no hamniyoho mpe we'e'maho. Nomotoswaponto ahwonte maneso hohwan'po lohofonto Jisasiye mnokinopo mijo sohumentisofoho.

⁴ Nosisyontan'ngki a'amu fihwa uhwonont'fi s'mano hintotohino umn'ngkahon'ngki hnnimentohofi, Oloso wop'ngo'maho. Hwone mijo wonyoangkafoso siki sisiyoso peho'neto.

⁵ Olo mijo loso'no a'amu fihwo hamniyoho m'kun'imposo (300 *tenaliyo*) † nejapontentesi oso hamniyoho a'amu wopayo umofonyo iyo ne'no uy'hwanesohilo. Ose hnnont'fi a'mu simo yoka ul'imentohofofoho.

⁶ Yoka ulahon'ngkofi Jisas ul'imento, Kakoe syohofoho. Sekwo peho'no olosimo simeho tango uyalokwofo. Kako ngkimo wop'ngo ntohokwoho.

⁷ A'amu yo'mayo umofonyo iwo'n'ngkohofoso sekwo'nji ne'nohino humawo'n'ngkohofofoho. Sekwo hofikimo ufo'mantifi'manji nohono ufo'mapmno. I oso'no ngko sekwo'nji olo hwaho lopo ne'no nohu-mant'i'mne hwon'i'maho.

⁸ Olo hiso ntohofisoso wop'ngofoho. Kako nakwo a'amufe pijafu pi'n'momo woho'nosyano lontani ehulohof'wo'n'ngkuhwone hopaso ehontohokwoho.

⁹ Hungkuno nehopi waselimo. Ango yawojo'meemo nje hungkuno wop'ngo a'amu somo ul'ikujoso olo a'mu losi ntohofiso sotnne'no ul'ifitnnefoho. Oso'no a'amu pi'n'ngo engo olo a'mu losimne'no syafihupitnnefoho.

* 14:1: Mt 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho. † 14:5: *tenaliyo* —hwe fihwo hamniyoho syoho'njo sohwo sikuno anga'nohino'no *tenaliyo* kenga'no ma'masofoho. *t'ili hunt'ilet* 300 *tenaliyo* so oso hamniyoho soswo anga'nohino'nefoho.)

Jisasine'no Jutas a'amumo tokoyo'ofu imentisofoho.
(*Matiyu 26:14-16; Luk 22:3-6*)

¹⁰ Osohonta Jutas Isikaluyout kako Jisasiye inomokomoyo a'amu aho hopi'nono sife mta'ni hufa'u uhwosopo'mentiso sohwo kako oso a'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwa Jisasi'ne'no aho kopitne'no ufo'ma'mo lonto hofikoe angopo u'ma'mentisofoho.

¹¹ Hofiko nupa'nontifi simeho wopango umo'n'ngkahon'ngki oso hiso'no hamniyoho wokijopano ulimentohofofoho. Oseso Jutas Jisasi'mo utihwamne'ento hon'ngkano imofone syofisyoma'mentisofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji S'ikuno Engo somo wopayo nimentohofofoho.

(*Matiyu 26:17-25; Luk 22:7-14, 21-23; Joun 13:21-30*)

¹² S'ikuno Engo simo'mjo Wopayo Feejo Lohon'motofu S'ikuno somo hofiko yahu fonjahumotofu sohonta Jisasiye inomokomoyo sohwa Jisasi'mo ulimentohofi, Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo S'ikuno Engo † osomne'no wopayo naneso nti'mo nti'mo esyohu-manehwono.

¹³ Ose ulahon'ngkofi Jisas inomokomoyo hufa'u sohwa'umo ulimento, Siko antime engo sopo nowehosisi osopo hwe fihwo kako mitihwontoho'njo sohumo uswo'n'ngkohosisi kakimo tifi fin'ngkuno.

¹⁴ Kako angomo syuhwoso'no oso ango kakwo'yohwo sohumo ole ulinyo, Hwe Engo sohwo kako hungkuno ole lehwajohoho. Ngko'ne ango nje inomokomoyo sohwanji S'ikuno Engo iyoho humayo somo wopayoso ntipo wonantaneto. Ose lehwajohoho.

¹⁵ Ose ulohosiso'no kako ango tokilonjwa'mo molinyo yokintahoponjo somo wosetihwamontonoho. Ango somo epohumayo ijempoho yo'mayoso hi'njomnoho. Osopo wopayo nakune'no ito'no fesyohumunyo. Ose ulonto uhwantimentisofoho.

¹⁶ Uhwatimentiso siko nowenji antime engo sopo i'mofaponji yo'mayo Jisas ulimentiso hopaso tipema'mentisoyefoho. Notipemanji siko wosopayo ito'no yahumentisoyefoho.

¹⁷ S'ikuno'nji Jisas kakoe inomokomoyo nom'ne sohwanji i'mofapmentohofofoho.

¹⁸ Hofiko epohumayopo wopayo nopemo'nowentifi nonontan'ngkofi Jisas ulimento, Hungkuno nehopi wasel'monne'no yohono. Hwe fihwo nakwo'nji wopayo nalokuhwone sohwo kako mango sohwafe ahomo woho'nan'humonte hweho.

¹⁹ Ose ulahon'ngki hofiko simeho tango uyimentisofoho. Hwe anga'no anga'nohino sohwa Jisasi'mo ulimentohofi, Nakwolaho. Nakwolaho. Ose ulimentohofofoho.

²⁰ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Nje inomokomoyo sohwasihwe anga'no sekwo'njo mta'angohwo ngko'nji wopayo mijomo yomahwe oso hunonoho.

²¹ A'amu Anituye hungkuno lutihwamotofu sohwa iyoswomo mtimokumentohofu pa'nyoso A'amufe Hwomu sohwo poyo umo'n'montonoho. I oso'no oso hwe ngkine'no nje mango sohwa tokoyo'ofu ntahofone sohune'no hitoho ntokwoho. Tohino engoso nomane hweho. Kona'wohi aswo momaso'njo yontentesi wopango'nesohilo. Ose ulimentisofoho.

† 14:12: Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

*Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo mijo'nji wopayo'nji umentisofoho.
(Mat'iyu 26:26-30; Luk 22:15-20; 1 Koulin 11:23-25)*

²² Hofiko nontan'ngkofi Jisas wopayo nomanto An'itumo isamayoka ulonto kut'kujo lohofonto hofikimo uyonto ul'imento, Sekwo mapmno. Olo wosopayo loso nje a'apahofoho.

²³ Ose ulonto kako noswanyo ipisayo mijo'njoso nomanto An'itumo isamayoka ulonto inomokomoyo sohwamo uyahon'ngki hofiko mijo n'imentohofoho.

²⁴ Jisas ul'imento, Oloso nje hon'iyofoho. A'amukune'no us'ihumahono. Olo hon'iyoso ngko An'itu'nji sekwo'nji makot'ku'nyo'ne us'ihumahono. Nje hon'iyoso losomo An'itu uhwon'ngkuhwosi sekwo An'itu'nji makot'ku'nyoso ne imo'nyo'nefoho.

²⁵ Upa'n'mno. Hungkuno nehopi'nohini wasel'imonne'no yohono. Nom'ne sikuno somo olo ipisayo mijo apa'no man'imnehono. Manyo'njo uy'imnoho. O'o An'itu yokumpohn'nyo mokosyohumaso sopo ipisayo mijo songo n'imnefoho.

²⁶ Ose ulohon'ngki hofiko ta anga'no lont'ifi noswapont'ifi hwofiki'nyo Oulif'ne'no kotas'imentohofoho.

*Jisas Pitamo ul'imento, Kiko hohujo ukinjan'mo'monnoho.
(Mat'iyu 26:31-35; Luk 22:31-34; Joun 13:36-38)*

²⁷ Jisas ul'imento, Sekwo ngkimo n'hwaj'kuji hiyaso wohumpeent'ifeho. An'tuye hungkuno mt'i'mokumentohofoho sohwa ole mt'i'mokumentohofi, A'amu yahu *sipsip* mokosyohumayo sohomo fonjasy'kujo'no yahu sohwa hiyaso wohumpeent'ifeho.

²⁸ I oso'no songo likahm'mo Ngkaliline'no s'imo'mo sepo'mnefoho.

²⁹ Ose ulahon'ngki Pita ul'imento, Nom'ne hopi'nonohino sohwa hofiko ko kuhwot'i'mopijoso ngko mokuhwot'i'mo'mnehono.

³⁰ Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Ngko hungkuno nehopi wakil'imonne'no yohono. Olo sikwo'miyo lomo y'ihufo tosika yoka hufa'u malontan'ngkuhwosi kiko ngkine'no hwasyo hungkuno hufa'u s'ihune ole ul'imnoho. Ngko Jisas'imne'no huno maniyohoyohoho. Ose ulohojo'no y'ihufo sohwo yoka wal'montonoho.

³¹ Ose ulahon'ngki Pita n'ihu'no yokumpohn'nyo ul'imento, Awonoho. Ose'maho. Ngko kikimne'no huno maniyohoyohoho eso mul'imnehono. O'o ngko kiko'nji fonjan'siyo so'manji oso hungkunoso mul'imnehono. Ose ulahon'ngki inomokomoyo hopi'nonohino sohwa Jisas'mo osenohino mjul'm'imentohofoho.

*Jisas Ngket'semani sopo An'itumo jomo ul'imentisofoho.
(Mat'iyu 26:36-46; Luk 22:39-46)*

³² Hofiko Ngket'semani iyo uyo syoho sopono umentohofoho. Osopo nohumanto kakoe inomokomoyo sohwamo ul'imento, Olopo foyohu-mamno. Ngko nu'mo Mpohumo jomo ul'mo.

³³ Ose ulonto, kako Pita, Jem's, Joun'nji nutimanto we'enepe nowent'ifi Jisas simeho tango m'ikun'imoposo umentisofoho.

³⁴ Oso'no Jisas ul'imento, Nje simeho tango mokun'imposo'njo hwo'nyoho. Tango hiloso poyo wan'mokumtol'ikeno. Olopo sekwo ito'no foyohumaf'ikuji nohontohumamno.

³⁵ Ose ulonto we'enehwo nowento hwahopo ipitifawento kako An'itumo oso tohino hiso i'mofapososo uyakolofone jomo ul'imentisofoho.

³⁶ Ole ulim ento, Mpohwo, kiko yo'mayo hopi'nono ihnehino. Olo tango ni'masoso wae feen'mofo. I oso'no nje ni'mo'nyo somo in'ngkahutoho. O'o ji je kumo'nyo somo tifi fin'ngkayo.

³⁷ Ose ulonto nolikokwaponto inomokomoyo sohwa uhumojohamentiso sopo saho foyowentan'ngkofi u'manto Pitamo ulim ento, Saimoun, saho peho'no foyawotno. Kiko we'enehwo monohontohumayo'njotaho.

³⁸ Seten sekumo yamofo selohofonoho. Sekwo ngkine'no nohontohumafikui sekwo yamofo ne'masoso yahino wonyo somo nopiwesyanoho likui Mpohumo jomo ulimno. Sekwo wop'ingo'nohini uyano ko lifijoso sekwoe yokumpohn'nyo hopo'maho.

³⁹ Ose ulonto, we'enepe nowento hungkuno Anitumo nto ulimentisoso apa'no ulimentisofoho.

⁴⁰ Ose ulonto asomo ponto uhwonimentisoso inomokomoyo sohwa timosaho engo un'ngkahon'ngki saho foyowentan'ngkofi u'mahon'ngki hofiko wonimango'no yontifi nakwo pehofo ulanehwono lontifi imentohofofoho.

⁴¹ Jisas Mpohumo apa'no jomo ulonto asomo noponto ulim ento, Sekwo saho ne'no lofosyawotofo. Nta'noho. Nje sikuno moi'wonoho. Ihwoni, A'amufe Hwomu sohumne'no a'amu wonyo sohwamo tokoyo'ofu nto imasofoho.

⁴² Sekwo filikapmno. Wohwano. Uhwonimno. Oso hwe ngkine'no tokoyo'ofu ntoho'maso sohwo nto pohoho.

A'amu Jisasimo aho ko'mentohofofoho.

(Matiyu 26:47-56; Luk 22:47-53; Joun 18:3-12)

⁴³ Ose lontan'ngki Jutas Jisasiye inomokomoyo aho hufa'u hopinono sife mta'ni hufa'u sohwo komo'no i'mofapmentisofoho. A'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwani a'amu hon'ngkano hungkuno lutihwamotofu sohwani a'amu Isilaelife hwe engo sohwani a'amu pi'ningo engo itokuso'njo hosimno'njo sohwamo lutimahon'ngkofi Jutas kako Jisasiyepo ipemotasimentisofoho.

⁴⁴ Jutas oso a'amu sohwamo yamofo itihwayo'ne ole ulim ento, Hwe sohumo nu'mahm'mo hinjoho hu'nimeso oso hwe huhwo sohwo Jisasiyoho. Osohumo sekwo aho kekuji fipemotawomno. Ose nto ulimentisofoho.

⁴⁵ Oseso Jutas Jisasiimo u'manto ulim ento, Nje Lontihwayohwo, ulonto hinjoho hu'nimentisofoho.

⁴⁶ A'amu sohwa ose uhwonontifi Jisasiimo aho yokumpohn'nyo ko'mentohofofoho.

⁴⁷ Jisasiye inomokomoyo fihwo kakoe hwakuhwajo iwasipento kako oso tajo ango syoho'njo sohwafe hwe yofe engo'njo sohwo kakoe syoho ulohofiyu sohwoe halohomo loku'mentisofoho. Lojwahan'ngki halohoso piwahu'mentisofoho.

⁴⁸ Jisas ulohonim ento, Sekwo a'amu hufo iwo'n'ngkiso sohune'no aho wokano lontifi hwakuhwajo'nji itokuso'nji lomotopalokwofo.

⁴⁹ Sikuno Engolopohamo ngko sekwo'nji Anituye tajo ango engo somo Anituye hungkuno lutihwahon'ngko sekwo osopo manikoso'njo iwo'n'ngkohofihwasoho. I oso'no hungkuno hohonta mtimokumentohofoso olohonta nehopi imo'nalofoho. Oso'no olo hiloso ntohofohofu.

⁵⁰ Inomokomoyo hopi'nonohino sohwa Jisasimo uliko'mantifi hiyaso humpo'mentohofofoho.

⁵¹ Hwomu fihwo kako hwapife'nohini inyohwo Jisasimo tifi iningkowahoningki a'amu sohwa hwomu sohomo aho wokano lontifi imentohofoso

⁵² Hwomu sohwoe hwapife mokoloswoma'mentohofoso a'apaho'nohino le'ma'mentisofoho.

A'amu 'kaunisol' sohwanne'no Jisasimo ipemotawomentohofofoho. (Mat'yu 26:57-68; Luk 22:54-55, 63-71; Joun 18:13-14, 19-24)

⁵³ Hofiko Jisasimo a'amu tajo ango syoho'njo sohwafe hwe yofe engo'njo hwe engo sohwoe pone Anitumne'no jomo limojo sohwoepono ipemotapontifi angopo u'mofopahoningkofi a'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwanji, a'amu honingkano hungkuno luti'hwamotofoto sohwanji hofiko *kaunisol* syoho so'no uhu'mokumentohofofoho.

⁵⁴ Pita Jisasimo ko iningkawomentisoso kakimo mufantohi'nyofoho. O'o, kako po'mtopo'mtisyo humuloho'miwesofoho. Kako hwe engo tajo ango syoho'njo mokosyohumayo sohwafe angkuhwafopo i'mofawento osopo a'amu uhwontohumayo syoho'njo sohwanji toho imokin'mentisofoho.

⁵⁵ Pita nohumentaningki angomno a'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwanji a'amu *kaunisol* syoho'njo hopi'nonohino sohwanji Jisasimne'no hungkuno tango'njo poyo imo'nyo'ne woti'peentifi ko imentohofoso

⁵⁶ a'amu pi'ningo Jisas yo'mayo imentiso so'no hwasyo hwasyo lontifi hofikoe hungkunoso kengo kengo limentohofofoho. A'amu hufa'u hungkuno afa majofoho. A'amu fihwa nolikafontifi hwasyo hungkuno ulimentohofi,

⁵⁷ Olo hungkunoso upa'nimalohwonefoho.

⁵⁸ Jisas ole limasofoho. Anituye tajo ango engoso a'amu aho'nji molimentohofoso somo ngko wae weeo'mnoho. Sikuno hufa'u si'hune memjaofihwoso'no nom'ne ango engo wamolimonnoho. Aho'nji wamolimonti'maho.

⁵⁹ Ose lontifi, Hwasyo hungkuno pi'ningo lokwoposiwati'mentohofoso ne mmo'nyofoho.

⁶⁰ Oso'no hofiko Jisasiye hungkuno tango'njo so'no wonyopi tipegahoningkofi hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwo ajwopo nolikofalohofonto, Jisasimo ulimento, Kiko hungkuno asomo mujonjo peho'no yalokuno. Pipilo. Olo hungkuno kikimo kilalokwofo losofa.

⁶¹ Ose ulahoningki Jisas hungkuno majofoho. Mampi'nyo humamentisofoho. Hwe yofe engo'njo sohwo apa'no ulohonimento, Anitu nakwo a'amu Juta hn'nimo nefe'mayo'ne lokuhwatimentiso hwosilaho. Anitu nakwo kakoe yofe ho'nomawo'nningkuhwone sohwoe Hwomu Ne hwosilaho. Awolaho.

⁶² Ose ulahoningki Jisas ulimento, Ou, osoho hwo'nyoho. Sekwo A'amufe Hwomu sohwo Anitu Yo'mayo Yokumpohn'nyo Hwapingo sohwoe aho anga sohohnta'ni humentaningkuhwosi uhwon'fitnnefoho. Kako himo ahwomo mta'ango sopo pontan'ngkuhwosi uhwon'fitnnefoho.

⁶³ Jisas ose ulahoningki oso hwe tajo ango syoho'njo sohwa simano hintotohino umn'mentiso so'no kakoe hwapife manji'mofe we'enehwo sisimpento ulimento, Nakwo nom'ne a'amu Jisasimne'no hungkuno jo'neso johoho peho'no ulanehwono.

⁶⁴ O'lo sekwo kakoe hungkuno somo nto upa'n'ngkohoho. Kakimo pipi ulohofanehwono. Sekwo huno pipi seyohoho. Ose ulahon'ngki hof'iko ul'imentohofi, Hwe wonyo imaso hweho. Kako poyo umo'nono.

⁶⁵ Ose lont'ifi a'amu fehohnjo sohwa Jisasimo memijo uyati'mofont'ifi Jisasimo ikujoho fonjont'ifi ul'imentohofi, T'ihwo kufonjohoho. Yofeso fonaso. Ose ulahon'ngkofi a'amu mekino'njo sohwa Jisasiye s'imo'mango sopo aho pehusi'mentohofofoho.

Pita ole l'imento, Ngko Jisas h'ne'no huno maniyohoyohoho.

(Mat'iyu 26:69-75; Luk 22:56-62; Joun 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Nofonjontan'ngkofi Pita angkuhwafopo nohumentan'ngki a'musi hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo mokosyohumayo sohwoe syoho ulohofiyosi u'manto,

⁶⁷ Pita toho imokinontan'ngki uhwononto ul'imento, K'iko Jisas Nasalet nta'ango sohwonji emoimotnno hwasoho.

⁶⁸ Ose ulahon'ngki Pita ul'imento, Hwasyo lohino, Oso hwe sohune'no ngko huno maniyohoyohoho. Ose ulonto nol'ikafonto kusopo ko'mo'mentisofoho.

⁶⁹ Osopo nohumentan'ngki a'musi apa'no Pitamo uhwononto a'amu mofoponjo sohwaso ul'imento, Oso hwe nongkwo sohwo Jisasimo t'ifi inomokomoy'wo'n'ngkiso hweho.

⁷⁰ Ose ulahon'ngki Pita apa'no awonoho ul'imentisofoho. Hwangku we'e nehwo a'amu mofopo humalohofontohoho sohwa Pitamo apa'no ul'imentohofi, Nehopeho. K'iko hof'iko'nji emoimotnno hwasoho. K'iko Ngkalilinta'ango hwasoho.

⁷¹ Ose ulahon'ngkofi Pita hungkuno yokumpohn'nyo ul'imento, Ngko hwasyo hungkuno selimeso Anitu tohino wontapono. Oso hwe sekwo ntohoho sohwo ngko yofe m'ihwofe'njo hweho. Nehopi lohono.

⁷² Ose ulahon'ngki komo'no tosi'ka yoka apa'no l'imentisofoho. Pita nupa'nonto Jisas hungkuno ul'imentiso so'no huno syafihu'mentisofoho. Jisas ose nto ul'imentisofoho. Y'ihufu tosi'kaso yoka hufa'u lososo sohonta Pita k'iko ngkine'no mango hufa'u s'ihune ole wal'monnoho. Ngko Jisasimne'no huno maniyohoyohoho. Oso hungkuno Jisas ul'imentiso so'no Pita syafisyonto humotaho engo l'imentisofoho.

15

Hof'iko Pailot'iyepono Jisasimo ipemotapmmentohofofoho.

(Mat'iyu 27:1-2; Luk 23:1-5; Joun 18:28-38)

¹ Im'ingo ne'nji a'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwanji a'amu Jutafe hwe engo sohwanji a'amu hon'ngkano hungkuno lut'ihwamotofo sohwanji *kau'isol* a'amu hopi'nono nuhu'mokont'ifi Jisasimne'no hnn'imentohofofoho. Nohnnont'ifi Jisasimo aho kent'ifi ahwomo nano kilofont'ifi Pailot hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwoepono Jisasimo ipemotapmmentohofofoho.

² Ipemotopahon'ngkofi Pailot Jisasimo ulohon'mento, K'iko a'amu Jutafe hwe engo hwasilaho. Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento. Hungkuno hiso k'iko nehopi lohino.

³ A'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwa Pailot'imo hwasyo hungkuno Jisasimne'no mjal'imentohofofoho.

⁴ Pailot Jisasimo apa'no ulohonimonto, Oso hungkuno pi'n'ngo kikine'no mjakilimihwofo upa'n'ngkinoso kiko aku hungkuno pehofo ul'nto.

⁵ Ose ulahon'ngki Jisas nom'ne hungkuno mujo'njo yahon'ngki Pailot yomo yonto huno pi'n'ngo syafihu'mentisofoho.

Pailot Jisasine'no ulimonto, Iyomo fonjinto'ofahumno.

(Mat'yu 27:15-26; Luk 23:13-25; Joun 18:39-19:16)

⁶ Soswo huhwo huhwi oso sikuno iyoho humayo engo somo Pailot kako hwe fihumo impo'ango mta'angohwo nihu'nahone isihutofihwatimojofoho. A'amu Jutaso hofiko hwe fihwoe yofe ulahon'ngkofi Pailot hofikoe hungkunomo tifi in'ngkamojofoho.

⁷ Oso hohosohonta hwe fihwa yokumpohn'nyo sohwa hofiko hofikoe hwe engo a'amumo mokosyohumayo'njo sohware ikujoho nofonjontifi a'amu fehohnjo somo fonjisyahon'ngkofi impo'angomo intofahumentohofoho. Oso hwe huhwo sohwo impo'angomo humamentiso sohwo anga'no hwe kakoe yofe Mpolapas.

⁸ Hwe moya'mi pi'n'ngo engo uhu'mokontifi Pailotimo u'mantifi ulimentohofi, Olo Sikuno Engo lomo kiko hwe anga'no impo'ango mta'ni usihutofihwatimonntaho. Oso yahinoso apa'no fiyo.

⁹⁻¹⁰ Oso'no Pailot kako hwe moya'mi hopi'nonohino somo ulimonto, Olo hwe lohwo yofe engo'njo semokosyohumayo'ne sohomo ngko usihutofono lasen'ngkohoho. Pailot kako huno moi'wonoho. A'amu pi'n'ngo engo Jisasimo isihutofihwajiyo'ne ulimentohofi so'no a'amu tajo ango syoho'njo sohwa Jisas ne'no simano hintotolino umn'ngkahon'ngki Jisasimo aho ko'mentohofoho.

¹¹ Ose ulahon'ngki a'amu tajo ango syoho'njo sohwa hofiko a'amu ajwo sopo lohofontifi a'amufe simehomo ulikofantifi ulimentohofi, Mpolapasine'no ulimno. Jisas nakwolaho. Mpolapas usihutofo. Ose ulimno.

¹² Ose ulahon'ngkofi Pailot apa'no ulohonimonto, Olo hwe yofe engo'njo semokosyohumayo'ne lohomo ngko pipi uloho'mnehono.

¹³ Ose ulahon'ngki a'amu hopi'nono joho limentohofi, Iyomo fonjinto'ofahumno.

¹⁴ Ose ulahon'ngkofi Pailot ulohonimonto, Peho'neto. Olo hwe lohwo peho wonyo imaso hwolo. Ose ulahon'ngkofi a'amu joho mohm'no liwo'nimentohofi, Iyomo fonjinto'ofahumno.

¹⁵ Ose ulahon'ngkofi Pailot hofikoe simeho wop'ngo umo'nono lonto Mpolapasimo isihutofihwajonto, kakoe hwe itokuso'njo sohware ulimonto, Jisasimo impe'nji fonjikuji iyopo fonjinto'ofahumno. Ose ulimentisofoho.

A'amu itokuso'njo sohwa Jisasimo sitofu ulimentohofoho.

(Mat'yu 27:27-31; Joun 19:2-3)

¹⁶ A'amu huhwo sohwa Jisasimo a'amu mokosyohumayo sohwoe tojo somo ipemotawontifi nom'ne hwe itokuso'njo hopi'nonohino sohware'no joho lutimantifi uhwonimno ulimentohofoho.

¹⁷ Nuhu'mokontifi manji'mofo miyo'nohino so'nji Jisas'ye sangopo ho'nasyontifi impe yongo'njosu nokikisontifi Jisas'ye mnokinopo monji'mofahumentohofoho.

¹⁸ Ose imentohofoso, Jisasimo atife itihwantifi sitofu ulimentohofi, Ou hwe engo sohware kiko a'amu Juta somo mokosyohumawo'n'ngkino sohware'no.

19 Ose ulontifi nom'nehwa fo'me'nji mnokinopo hwaningo fonjontifi memijo simanopo yatu'mo lohofontifi Jisasiye yofe ho'nomayo'no hwomtame poji uloho'mentohofofoho.

20 Hofiko sitofo moi'wo ulontifi manji'mofo miyo'nohinoso vojasyontifi kakoe manji'mofo uloho'mentohofofoho. Ose yontifi kakimo mempo hohonta'ni iyomo fonjinto'ofasiyo'ne sopono ipemotasimentohofofoho.

*Hofiko Jisasiyo iyomo fonjinto'ofahumentohofofoho.
(Matiyu 27:32-44; Luk 23:26-43; Joun 19:17-27)*

21 Nosontifi hwe nom'nehumo uswo'nimentohofofoho. Oso hwe huhwo sohwoe yofe Saimoun, Sailininta'ango hweho. Alekisanta'nji Lufosiyo kaningkwohweho. Saimoun kako syoho mta'ango sohwo Jelusalemne'no wasimo lonto ko yahoningki hwe itokuso'njo sohwa yokumpohn'nyo ulimentohofi, Jisasiye iyo hwojiyafujiyo mokaho'nyo.

22 Ose ulontifi Jisasiyo hwofiki'nyo we'e Ngkoulikota sopo ipemotasimentohofofoho. Oso yofe Ngkoulikota hwapingo olenoho. A'momnokino yokino huyo'mango pa'nyoponoho.

23 Osopo si'mofontifi tohino umnonoho lontifi hofiko ipisayo mijo iyoho'njo Jisasiyo uyahoningkofi kako nimentiso'maho.

24 Manyo'njo yohoningki hofiko Jisasiyo iyomo fonjinto'ofahumentohofofoho. Nofonjinto'ofosyantifi hofiko syohi'nyo yontifi Jisasiye manji'mofo yo'mayo so'no tihwo woma'mtolikeno lontifi yamofimentohofofoho.

25 Mofehi'nyo imingo'nji (9 kilouk) Jisasiyo iyopo fonjinto'ofahumentohofofoho.

26 Jisas kako poyo imo'nyo so'no iyoswomo mt'i'mokumentohofi, A'AMU JUTAFE HWE ENGO HWEHO. Oso iyoswo hiso Jisasiye iyo mnokino sopo hofajahumentohofofoho.

27 Hwe hufa'u ikujoho'nji hufo'nji imojiyo sohwa'umo fonjinto'ofahumentohofofoho. Hwe nom'nihwo Jisasiye aho angahohnta'ni, hwe nom'nihwo Jisasiye aho hwonamonyo hohnta'ni fonjinto'ofahumentohofofoho.

28 [Hohonta hungkuno mt'i'mokumentohofoso oso sikuno sono ne imo'nimentisoso ole, Kako a'amu wonyo'njopo nohumentaningki a'amu huhwo wonyo hweho limentohofofoho.]

29 Hwe moya'miso nopohotawentifi mnokingkwa'ningkwa'nyo yontifi sitofo ulimentohofi, Kiko ole lwo'n'ngkini, Anituye tajo ango engoso ngko wae yaohm'mo apa'no songo molimeso sikuno hufa'u sihune memjaofihwoso'no ango moi'wo umo'nimontonoho. Ose ulontifi tikafo jimentohofofoho.

30 Kiko fo'ma'nyo. Ose ulontifi ulimentohofi, Iyopo nta'ni fikotape. Ose ulimentohofofoho.

31 A'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwanji a'amu honingkano hungkuno luti'hwamotofo sohwanji hofiko a'amu ajwo sono lohofontifi Jisasiyo sitofo mohm'no hnnimentohofi, Kako a'amu nom'nemo ufo'mawo'n'ngkiso sohwo kakimo mufo'ma'nonehoho.

32 Kako Kilais Anitu uhwatimentiso hweho. A'amu Isilaelife yofe engo'njo mokosyohumayo'ne hweho. Oso'no kako iyopo nta'ni kotap'hwoso'no uhwon'ngkuhwasi nakwo simeho hi'ntnono uyantanoho.

Ose lontifi tikafo jimentohofofoho. Oso hwe wonyo Jisas+njopo fonjinto'ofahumentohoho huhwa'u'ntnne'no Jisas+mo sitofo ul+mentisiyefoho.

Jisas poyo imo'n+mentisofoho.

(Mat+yu 27:45-56; Luk 23:44-49; Joun 19:28-30)

³³ Hinjo ajwo kuntoliyopo s+kuno mjaofonto mofehi'nyomo hoholo yasyonto akupo'nyo'nji (3 *kilouk*) oso'nji apa'no longkon+ngkahon+ngki mofehi'nyo l+mentisofoho.

³⁴ S+kuno moi'wo imo'n+ngkahon+ngki Jisas joho mohm'no l+mento, *Eloui, Eloui, lama sapak+itani*. Oso hungkuno iwolo'mo ole, Nje An+tu, nje An+tu, peho'no n+s+ikwojantokuno.

³⁵ Ose lahon+ngki a'amu kako'njopo humamentohofoso upa'nontifi huno muyahon+ngki l+mentohofi, Upa'n+mno. Olo hwe lohwo kako Ilaija osohumo An+tu hungkuno uyahon+ngki limojo sohumne'no joho lalofoho.

³⁶ Hwe fihwo komo'no nowento hwapife we'e mijo mangkinyo'njo yomanto oso hiso tokemo yamjonto Jisas wanononto nuyonto ul+mento, Hofahiyo. Nakwo uhwontohumano. Ilaija nop+hwosi iyo mta'ni ufo'ma'mtol+keno.

³⁷ Ose ulahon+ngki Jisas joho mohm'no lonto poyo imo'n+mentisofoho.

³⁸ Poyo imo'n+ngkahon+ngki hohosohonta An+tuye tajo ango engo somjo hwapife engo oso ajwopo ango we'e An+tu humayo'nefoho l+motofo sopo hoku'yopo pmpil+peehinyoso yokintahopo nta'ni tomonte s+s+impo lohofonto hufa'u imo'n+mentisofoho.

³⁹ A'amu itokuso'njo sohwafe hwe engo sohwo Jisas+ye simanopo lohofonto, Jisas poyo imo'n+ngkahon+ngki uhwononto ul+mento, Olo hwe lohwo An+tuye Hwomu Ne hweho.

⁴⁰ Moya'mi sofa ikano nonje sopo lohofontifi Jisas+mo t+mo humuhwon-tohumantohofofoho. Moya'mi fifa yofe ole, Maliya Mak+tolata nta'angiyoho. A'mu nom'nesi kakoe yofe Maliya Jem+s hwe songo sohwo'nji Jousep+njiye kona'wohiyoho. A'mu nom'nesi Saloumiyoho.

⁴¹ Oso fanji nom'ne moya'mi sofa Jisas hwaho Ngkalili emoimojo sohonta hof+ko tifi in+ngkawentifi ufo'ma'mentohofofoho. Oso moya'mi sofa Jisas+nji Jelusalemne'no pmentohofofoho.

Hof+ko Jisas+ye pijafu sokimomo ho'nahumentohofofoho.

(Mat+yu 27:57-61; Luk 23:50-55; Joun 19:38-42)

⁴²⁻⁴³ Oso s+kuno F+laite somo mofehi'nyo ukwo'mokumto iyoso'nji Jousep ango Alimateyanta'ango sohwo i'mofapmmentisofoho. Kako *kaun+sol* syoho'njo hweho. Kako hwe wop+ngo hweho. A'amu hopi'nono kakoe yofe ho'noma'motofofoho. Kako oso hwe An+tu uhwat+mo l+mentiso sohwe pe-e'ne s+kuno so'no hontohumamojo hweho. Kako s+kuno iyoho humayo'ne yo'mayo ito'no esyohumayo so'no syaf+syonto kako iyoho we'e ko un+ngkahon+ngki yokumpohn'nyo imo'nonto Pailot+mo u'manto Jisas+ye pijafu mayo'ne ulohon+mentisofoho.

⁴⁴ Ose ulohon+mentisoso Pailot yomo yonto syaf+hu'mento nto kape'n+ngkohoho. Ose syaf+syonto hwe engo itokuso'njo sohumo joho lut+manto ul+mento, Jisas poyo nto limo'n+ngkohoho.

⁴⁵ Ose ulahon+ngki eno ulahon+ngki Pailot Jousep+mo ul+mento, E'wano. Pijafoso maho.

⁴⁶ Ose ulahon'ngki Jousep hwap'ife halojo wonyoangkafo mpe yonto Jisas'ye pijafoso iyo mta'ni nomanto hwap'ife somo ifohumpento soki-momo ho'nahumentisofoho. Oso sokimoso kako sojo engo somo imo engo ili'mentisofoho. Osopo ho'nasyonto sojo engo yiwolo'mo lohofonto sokimo hoku'yo somo pijwahumentisofoho.

⁴⁷ Maliya angu Makitolanta'angosi'nji Maliya Jousis'ye kona'wohi'nji siko Jisas ho'nahumentohofu sopo uhwon'imentisiefoho.

16

Jisas apa'no lika'mentisofoho.

(Mat'yu 28:1-8; Luk 24:1-12; Joun 20:1-10)

¹ Sikuno iyoho humayo'neso nto memjaofahon'ngki Maliya angu Makitola nta'angosi, Maliya Jemis'ye kona'wohisi'nji Saloumi'nji hofiko hwone mijo akino'njo Jisas'ye pijafomo ehulohofu'ne mpe imentohofufoho.

² Mo'n'ngka Sante im'ngonji iyoho longkon'ngkahon'ngki hofiko nolikafontifi Jisas'mo ho'nahumentohofu sopo umentohofufoho.

³ Nowentifi hnn'imentohofi, Oso sojo mikun'imposu hofiku'yopu pijwahumalofosu tihwo womeho'nonaofimontolu.

⁴ Ose hnnontifi uhwon'imentohofosu soju mikun'impososu nto meho'na'mentohofu uhwon'imentohofufoho. Nto hwsompeehumentohofufoho.

⁵ Oseso sokimo somo noswontifi uhwon'imentohofosu hwe songu hwap'ife haloju sawemo'nju sohwo moya'mi sofafe aho angahohnta'ni nohumentan'ngki uhwonontifi hofiko yomo yomo imentohofufoho.

⁶ Oso hwe huhwo sohwo ul'imento, Sekwo yomo ikutoho. Ngko huno niyohoho. Sekwo Jisas Nasaletnnta'angu a'amu fonjinto'ofohumalofu sohune'no tipeelokwofu. Kako nto likakwoho. Olopu mohumuyoho. Uhwon'mno. Noho'nohumalofu sopo aneponoho.

⁷ Oseso sekwo nowekuji Pita'nji inomokomoyo nom'ne sohwamo ul'mno. Jisas Ngkaliline'no simo'mo nto sepu'maho. Ose ul'mno.

⁸ Ose ulahon'ngki noswapontifi yomo yomo yontifi komo'no umentohofu iyoho un'imentisu so'no a'amu nom'nemo yo'mayo uhwon'imentohofu so'no mul'imentohofufoho.

Maliya angu Makitolanta'angosi Jisas'mo uhwon'imentisofoho.

(Joun 20:11-18)

⁹ Santemo iyohohwe'nji Jisas likofahon'ngki Maliya angu Makitolanta'angosi Jisas'mo kaki'no uhwon'imentisofoho. Oso hisimo Jisas hohonta towahunu wonyo aho anga'no hopi'nono nom'ne hnta'ni hufa'u sohwa wae yao'mentisofoho.

¹⁰ Maliya nowento a'amu Jisas'nji emmotofu sohwamo u'mantu hofiko simo tango'nji humotahu lontan'ngkofi,

¹¹ Maliya ul'imento, Jisas songu humaho. Nuhwon'ngokohi'nyoho. Ose ulahon'ngki nupa'nontifi huno syafi'hu'mentohofi, Hwasyo nalohoho syafisyontifi a'mu hisiye hungkunomu simo hi'ntnnono muyofoho.

Jisas kako inomokomoyo hufa'u hwa'umo hon'ngkanopu uswo'n'imentisofoho.

(Luk 24:13-35)

12 Hwangku hwe hufa'u hwa'u ango Jelusalem ul'iko'manji hon'ngkanopo nowentan'ngki Jisas a'amu nom'ne pa'n'ngohwo u'mahon'ngki

13 siko yofe uhwo'mentisiyo so'no asomo nopenji inomokomoyo nom'ne sohwo ulahon'ngki hof'iko haloho miyo'njo yont'ifi simeho hi'ntnnono muyofoho.

*Jisas kakoe inomokomoyo sohwo u'manto syoho uy'mentisofoho.
(Mat'yu 28:12-20; Luk 24:36-49; Joun 20:19-23)*

14 Hwangku inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni anga'no so-hwa angomo nohumant'ifi wopayo nontan'ngkofi Jisas nu'manto yoka ul'imentisofoho. Hwap'ngoso ole hof'iko simeho hi'ntnnono muyo'nefoho. A'amu nom'ne sohwa inomokomoyo sohwo Jisas nto lika'maho. Nakwo uhwon'ngkuhwono ulahon'ngkofi hof'iko hwasyo hungkunofoho huno syaf'ihu'mentohofofoho.

15 Jisas ul'imento, Sekwo ango'meemo humpekuji a'amu hopi'nonohino somo nje hungkuno wop'ngoso filut'hwaf'ikuno.

16 A'amu oso hungkuno hiso nupa'n'ngkuji simeho hi'ntnnono sejap'kuji mijo mapijoso An'tuye a'amu ne imo'n'fitnnefoho. A'amu oso hungkuno somo simeho hi'ntnnono muyo'njo somo An'tu hof'ikoe hon'ngkano wonyo'ne hungkuno tango uyonefoho.

17 A'amu ngkimo simeho hi'ntnnono ntapifijoso ole ifitnnefoho. Nje yokumpohn'nyo'nji towahuno wonyo wae ifitnnefoho. A'amu kengofe hungkunoso l'fitnnefoho.

18 Hof'iko homa aho kapijoso mijo pe'nyo'ne n'ifijoso poyo mmo'n'fitnnefoho. Hof'iko a'amu mnokino'njo somo aho kisasy'kuji ngkimo jomo nt'ikuj'o'no wop'ngo imo'n'fitnnefoho.

*An'tu Jisas'mo ahwomomne'no ut'ima'mentisofoho.
(Luk 24:50-53; Apousel sohwafe Syoho 1:9-11)*

19 Hwe Engo Jisas sohwo hungkuno moi'wo nto losojwafahon'ngki An'tu Jisas'mo ut'ima'mentisofoho. Nosonto An'tuye aho angahohnta'ni humamentisofoho.

20 Inomokomoyo sohwa ango'meemo nowent'ifi An'tuye hungkuno lut'hwentan'ngkofi Jisas ufo'ma'mentisofoho. Nufo'mahon'ngki hof'iko yo'mayo wonyoangkafo yahon'ngkofi a'amu uhwonont'ifi ou, olo hungkunoso An'tuye hungkuno nehopeho l'imentohofofoho. Hungkuno osohopeho.

Luk Olo Hungkuno Wopingo loso Luk mti'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Olo iyoswo loso Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta Luk soswo *teti* (30) mofonepo nto uyakolofahonngki mti'mokumentisofoho. Luk sohwo Jisasiye inomokomoyo hwo'maho. O'lo, Luk sohwo a'amu uyohofaho syohoso wopingo imojo hweho. (Oso hiso Koulousi sohe engo 4 honngkano we'e 14. Osopo weho.) Luk olo iyoswo hiloso komo'no mti'mokumentiso'maho. O'lo, kako hano ne'no emoyonto a'amu Jisasi'mo uhwonimentohofoso mpoyo luti'hwahonngkofi kako hungkuno fiso'nji uhu'mokonto mti'mokumentisofoho. Luk sohwo a'amu Juda hwo'maho. A'amufe Hwomu Jisas sohwo a'amu wonyo honngkanomo humentanngkujo somne'no notipemahwosi utimayo'ne pmentiso hweho. (Oso hiso Luk sohe engo 19 honngkano we'e 10. Osopo weho.)

Iyoswo hiloso Luk a'amu Ngkiklik osomne'no mti'mokumentisofoho. Oso'no olo iyoswo Luk mti'mokumentiso hiloso nakumo huno nafohotofo'nefoho. Luk olo iyoswo hiloso ntipo humanto mti'mokumentisotikeno a'amu fisofe hunoso olenoho. Luk kako Sisaliya humanto mti'mokumentisofoho. Nakumo huno nafohotofo hwapingo neso olenoho. Jisas sohwo nakwo a'amu so'nwi yahino wonyo yontanngkuwhoni asomo netimayo'ne pmentiso hweho. Oso'no nakwo hungkuno homo lomo atofa lihwasi Jisasi'mo tifi unngkohwano.

Olo mpoyo loso Luk kako hwe engo Tiyoufilosimne'no mti'mokumentisofoho.

¹ Nje hwe engo Tiyoufilos sohwo, kiko nje hungkuno upa'nyo. Kilais kako olo hwaho lopo humamojo sohonta yo'mayo imo'nimentiso somne'no a'amu pi'ningo engo sohwa hofiko nakwo ifalifaliyo womti'mokano lontifi yamofa imentohofofoho.

² Jisasiye inomokomoyo sohwanji nom'ne a'amu so'nji hofiko yo'mayo Jisas imentiso simo'mta'ango somo timo uhwonontifi a'amu nom'ne somo ulahonngkofi hofiko mti'mokumentohofofoho.

³ I, ngko huhwo'ni Jisasiye mpoyoso kikiyepono wolihwatimo lonji mti'mokalokweno. Sikuno pi'ningo engo ngko syoho yokumpohn'nyo yonji hungkuno hiso'no ito'no yasiyo'ne a'amu pi'ningo engo somo yo'mayo simo'mta'ango somne'no ulohononji hungkuno hwapingo neso tipemanji hungkuno ito'nohini kikine'no mti'mokalokweno.

⁴ Oseso yo'mayo hungkuno nto lokitihwawo'nngkohofa somne'no nehopitikeno hwasyotikeno syafisyohoji'manji olo hungkuno kikine'no kumti'mokiyalokwe losomo atofa lohoji hungkuno neso wotipema'monnoho.

A'amu ahwomomjoso kako Sekolaiya sohomo kakoe hwomu Joun i'mofapone so'no ulimentisofoho.

⁵ Nje mpoyo lomayoso olenoho. Hwe engo Helout sohwo kako hwaho Jutiya mokosyohumamentiso sohonta hwe fihwo kakoe yofe Sekolaiya sohwo kako nohumanto kako tajo anga syoho'njo hweho. Oso syoho imotofa

huhwo sohwa hotito'mentohofoso a'amu fehohnjoso Apaija mokosyohu-mamentisofoho. Sekolaiya hofiko'nji syoho imojo hweho. Sekolaiyafe ape hiye temtifofo huhwa oso syoho imotofofoho. Kako Mousesiye kola'wehwo Elouniye imuyoho. A'mu hisi yofe Elisapetiyofo.

⁶ Hisiya'u siko Anituye timo sopo wonyohofiyo humamojiyeya'uyoho. Siko Anituye honingkanu hungkuno ito'nohino somo iningkawenji honingkanu wonyo ane humamojiyeya'uyoho.

⁷ Siko mehomi nihu'no ane yaswoho. Hwapingoso Elisapet kako hwonjo ape humanto siko a'mane imo'nimentisiyeya'uyoho.

⁸⁻⁹ Sekolaiyafe a'amu hotito'mentohofoso sohwa hofikoe sikuno Anituye ango engo somo syoho iyo'ne i'mofopahoningki hofiko a'amu uh-wosope yahinoso yontifi Sekolaiya sohomo Anituye simano sopo lo-hofone uhwasopo'mentohofofoho. Oseso kako oso ango ajwo so'mo Anituye angofoho liwo'ningkohofoso sopo noswonto hwanmo pa'nyo akino wopingo'njoso Anitumne'no tikayo usimokumentisofoho.

¹⁰ Sekolaiya kako oso tikayo usimokontaningki a'amu pi'ningo engo sohwa hofiko mempo hohnta'ni nohumantifi Mpohumo jomo ulimentohofofoho. Hofikoe yahino ose imotofofoho.

¹¹ Sekolaiya osopo nohumanto uhwonimentisoso Anituye a'amu ahwomomjo sohwo kako oso epohumayo tikayo usimokiyo aho anga sohohnta'ni lohofontaningki uhwonoto

¹² yomo engo yonto iyoho unimentisofoho.

¹³ I oso'no a'amu ahwomomjo sohwo kakimo ulimento, Sekolaiya, kiko iyoho yohotoho. Anitu kako jije jomo ujo somo nto kupa'nimaho. Jije ape Elisapetisi kako hwomu woma'montonoho. Notipemahosisi kiko yofe ole muso Jouniyoho.

¹⁴ Hwomu huhwo sohwo i'mofopahoningkuhwosi siko simonyo engo uyanjiyoho. I a'amu pi'ningo engo hi'nji simonyo engo uyantifeho.

¹⁵ Hwomu huhwo sohomo Anitu kako yofe engo mulonefoho. Kako yo'mayo mijo yokumpohn'nyoso noningkuhwoloho. Kako kona'wohiye simo mo'mo mnawentaningkuhwoso sohonta Anituye Towahunu Wopingo uhula'ofonefoho.

¹⁶ Kako Anituye hungkuno a'amu Juta somo ulihwoso'no hofiko hofikoe honingkanu wonyo somne'no hohujo ikinjaofikuji hofiko hofikoe Hwe Engo Anitu sohomo apa'no uningkowantifeho.

¹⁷ Kako oso a'amu sohomo Ilaija hohonta Anitu hungkuno uyahoningki limojo sohwo yokumpohn'nyo pa'nyo sohwo nohumahwosi kako oso hwe Anitu nakwoe hwahopo uhwatimonte'no yoso sohumn'no a'amufe honingkanu ito'no esyohumayo'ne hweho. Kako Anituye hungkuno ulihwoso'no hwe sohwa upa'ningkuji hofiko hofikoe mehomi simo afa apa'no wepufisyantifeho. A'amu simo afa minyo'njoso Anituye hungkunomo hwotoho fewo'ningkohofoso hofiko a'amu honingkanu wopingo'njo sofe huno apa'no wotipemantifeho. Oseso kako Hwe Engo sohumn'no a'amu ito'no wesyohumamontonoho.

¹⁸ A'amu ahwomomjo sohwo ose ulahoningki Sekolaiya ulimento, I, pipineto. Ngko a'mane moi'wonoho. Nje ape hi a'mane moi'wonoho. Jije hungkuno ne imo'nyoso ngko huno pipi wanimontolo.

¹⁹ Ose ulahoningki a'amu ahwomomjo sohwo ulimento, Ngko Ngkepiliyel hwo'nyoho. Ngko Anituye simanopo lohofwo'ningkohe

hwo'nyoho. Olo hungkuno wop'ingo'ne kilohe loso'no Anitu kako lonihwatimaso'no pmmale hwo'ni ku'mahono.

²⁰ I, kiko upa'nyo. Nje hungkuno hilo somo kiko simeho hi'ntnnono mantape so'no jije mango p'iku'nnyo imo'n'ingkohoji kiko hungkuno majo'njo uyimnonho. Oso hopa nohumentan'ingkohoji yo'mayo kiloheso ne umo'nimontonoho. Yo'mayo nje hungkuno kiloheso kakoe sikuno somo ne imo'n'ingkuhwo'so'no kiko hungkuno apa'no walimnonho.

²¹ Oso hungkuno hiso hnnontan'ingki a'amu mempo hohnta'ni uh-wontohumantifi huno pi'n'ingo engo syafisyontifi ole hnnimentohofi, Peho u'mahon'ingki kiyalofoho. Sekolaiya kako Anitunjopo nohumanto kunto'no moswape'njo yalofoho. Ose hnnimentohofofoho.

²² Hwangku kako noswaponto kako hungkuno hwe moya'mi somo mujo'njo imentisofoho. O'o kako ilo'nnyo hopa imo'nonto kako kakoe aho'nji'nohini itihwahon'ingki uhwonontifi ole syafihu'mentohofi, Sekolaiya kako Anituye angu we'e so'mo nohumanto yo'mayo wonyoangkafoso uhwon'ingki so hwo'keno. Ose syafihu'mentohofofoho.

²³ Kakoe syoho iyo so'no sikuno moi'wo imo'n'ingkahon'ingki kako kakoe angopono asomo umentisofoho.

²⁴ Tifi sohonta kakoe ape Elisapet simeho ihn'nonto kako hiyaso'mo humentan'ingki hamno aho fehohnjo hopi'nono uyakolo'mentisofoho. Ilisapet kako simeho'njo hon'ingkanonto ole hnnimento,

²⁵ Nje Hwe Engo Anitu kako ngkimo wop'ingo ntohokwoho. Ngko mehomi mmo'nyo so'no wonimango nnonantanjopo Anitu a'amufe timopo oso tango hiso wae yanimokwoho. Ose hnnonto simonyo imentisofoho.

A'amu ahwomomjo sohwo kako Maliyamo Jisas imo'none so'no ulimentisofoho.

²⁶ Elisapet simeho'njosi humentan'ingki hamno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohinoso uyokolofahon'ingki Anitu kako kakoe a'amu ahwomomjo Ngkepiliyel sohumo hwaho Ngkalili angu we'e Nasalet so-pono'no lihwatimentisofoho.

²⁷ Oseso kako ape sijo siyepono umentisofoho. Oso a'mu hisimo kakoe hwehune'no uhwojano lontifi hwasopeehiniyoho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe yofeso Jousepiyoho. Hofiyakwosa hwe engo Ntefitiye temtitofu mta'angu hweho. Oso a'mu siye yofeso Maliyafoho.

²⁸ Ngkepiliyel kako oso hisi'njo sopo i'mofawento ulimento, Nje mupe mofehi'nyo'njoho. Anitu kako wop'ingo kilohofalofoho. Kako kiko'nji humaho.

²⁹ Maliya oso hungkunoso nupa'nonto kako huno pi'n'ingo engo syafihu'mentisofoho. Oso hungkuno njiso hiso hwap'ingo neso pipineto.

³⁰ Ose syafisyahon'ingki a'amu ahwomomjo sohwo ulimento, Maliya, kiko huno pi'n'ingo syafisyohotoho. Iyoho kinyo'eno. Anitu kako kikine'no simeho wop'ingo umo'nalofoho.

³¹ Upa'nyo. Kiko simeho ihn'n'ingki hwo mu aswo woma'monnoho. Hwomu huhwo sohumo kakoe yofeso Jisas'yo muso.

³² Kako hwe engo umo'nimontonoho.

A'amu kakine'no ole wolantifeho.

Olo hwe lohwo yo'mayo hopi'nonohino somo hwofilo'nnyo Anituye Hwomu hweho.

Ose wolantifeho.

Olo hwe lohumo kakoe ajuyohwo Ntefit yofe engo'njo hwaho mokosyohu-
mamojo hopo sopo An'itu uhumat'montonoho.

³³ Kako a'amu Juta somo ne'no mokosyohumant'ihwone hweho.
Kakoe sikuno mokosyohumayo'neso moi'wo mmo'nonehoho.
Engolopohamo wawo'mtonoho.

³⁴ Ose ulahon'ngki Maliya ul'imento, Oso hiso pipi umo'n'montolo. Ngko
hwehwo man'mahn'nyoho.

³⁵ Ose ulahon'ngki a'amu ahwomomjo sohwo ul'imento,
Hwangku An'ituye Towahuno Wop'ingo kikiyepono p'hwosi An'itu
yo'mayo somo hwofilo'nnyo sohwoe yokumpohn'nyoso
ufehu'mokakohumontonoho.

Oseso hwangku oso hwomu aswo majo huhwo sohune'no a'amu ole
wolant'ifeho.

Hwomu wop'ingo sohwo An'ituye Hwomu Ne hweho wolant'ifeho.

³⁶ Ose ul'kwato lohofonto ole ul'imento, Upa'nyo. Jije a'amu Elisapet
a'manesi kako simeho'njoho. A'amu kakine'no hwonjo apefoho limotofosi
kako simeho ihn'n'ngkahon'ngki hamno aho fehohnjo hopi'nono nom'ni
mta'ni anga'nohinoso uyakolo'masofoho.

³⁷ Yo'mayo hopi'nono a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso An'itu kako
yo'mayo hwap'ingo sohwo yososo ne umo'n'montonoho.

³⁸ Ose ulahon'ngki Maliya ul'imento, Ihwoni, ngko An'ituye syoho ulo-
hofi'nyoho. Kiko ngkimo hungkuno ntohinoso nolohino hopaso An'itu kako
ngkimo wantohofono. Ose ulahon'ngki a'amu ahwomomjo sohwo kako
Maliyamo ul'iko'ma'mentisofoho.

Maliya Elisapet imo uhwonamentisofoho.

³⁹ Oso hohosohonta Maliya kako yo'mayoso ito'no esyohumanto
nol'ikafonto kako hwof'iki'nyo pone'no komo'no s'imentisofoho. Oso hwaho
Jutiya anga we'e sopo s'i'mofapmmentisofoho.

⁴⁰ S'i'mofaponto Sekolaiya sohwoe angomo noswonto Elisapet'imo nje
a'amuyo ulonto hinjoho hu'n'mentisofoho.

⁴¹ Elisapet Maliyafe mampaho upa'nonto kakoe mehomi simeho mo'mo
mnawo'nnyo sohwo kako yomo imentisofoho. Oso hohosohonta An'ituye
Towahuno Wop'ingo Elisapet'imo uhula'mo'mentisoso

⁴² Elisapet kako mango engo ole ul'imento, An'itu kako moya'mi
hopi'nonohino sofamo wop'ingo ulohof'wo'n'ngkiso somo kako kikimo
wop'ingo kilohofoso yakolo'nnyo kiyoho. Oso mehomi jije simeho mo'mo
mnawojo sohomo An'itu kako wop'ingo ulohof'nyo hweho.

⁴³ Nje Hwe Engofe na'u siki ngkiyepono peho'no pohino. Ngko
yo'm'ngi'n'i'maho. An'itu kako wonyoangkafo ntohofantofoho.

⁴⁴ Upa'nyo. Ngko jije mampaho ngkine'no ntohinoso upa'nonji nje
simehomjo mehomi mnawojo sohwo nol'ikafonto s'imonyo yohoho.

⁴⁵ Oso hungkuno An'itu kil'imaso somo k'iko simeho hi'ntnnono
uy'imahnno so'no s'imonyo fiyo. Oseso Hwe Engo sohwo nokil'imaso hopaso
wakiloho'montonoho. Elisapet ose ul'imentisofoho.

Maliya kako An'ituye yofe ho'nomayo'ne ta l'imentisofoho.

⁴⁶ Maliya ul'imento,

Nje mampahoso An'ituye yofe ho'nomalokweno.

⁴⁷ Nje huyo'mango An'itu nefe'mawo'n'ngkiso sohune'no s'imonyo yalok-
wemo.

48 Ngko Anituye syoho ulohofiyohn'ni yo'mingi'ni'maho.

I oso'no kako ngkimo wonyoangkafo ntohofantofoho.

Olohonta nihu hwangku no'mo nihu a'amu Anitu kako ngkimo simeho wonyoangkafo ntape so'no wolantifeho.

49 Anitu kako Yokumpohn'nyo Hwofilo'nnyo sohwo kako ngkimo wopingo ntohoho so'no ngko kakoe yofe wopingo'nohinoso woho'nima'mo.

50 Anitu kako a'amumne'no hitoho ulofahon'ngki a'amu kakoe hungkunomo enjwa'mo humawo'n'ngkohofoso hofiko Anitu kakoe hitohomo humalofo.

Hofiko'nohinim'no. O'o, hofikoe imu hwanji ne'no imu hwanjimo ne'nohinini wentihwonefoho.

51 Anituye yokumpohn'nyo itihwahon'ngki a'amu kakine'no yokumpohn'nyo imo'n'wo'n'ngkohoho somo Anitu kakoe aho yokumpohn'nyo engo so'nji ilojaofososo hofiko kengo'mo humpopitnnefoho.

52 Anitu kako hwe yofe engo hwaho mokosyohumamotofo sohwo monje yasyihwosi a'amu yofe engo ane somo ho'nomawo'n'ngkisofoho.

53 A'amu mijoho unyo somo Anitu kako yo'mayo wopingo wonyoangkafo uyimontonoho.

A'amu yo'mayo ho'yango pi'n'ngonjo somo kako nom'ne wopingoso muyonehoho.

54 Kako kakoe a'amu Juta hn'nimo hofiyo nefe'mawo'n'ngkiso hweho.

Oso hungkuno wopingo Anitu hitoho uloho'ne hofikimo uyimentiso so'no kako in'ngomomofalofiyoho.

55 Kako neyakwosamo Apiloham sohwo'nji kakoe imu sohwatne'no hitoho ulofahon'ngki oso hitoho hiso engolopohamo ne'no nowentihwonefoho.

Maliya ose limentisofoho.

56 Maliya kako Elisapet'nji nohumentan'ngki hamno hufa'u s'hune memjaofahon'ngki kakoe angopo ne'no asomo umentisofoho.

Elisapet kako Jounimo aswo ma'mentisofoho.

57 Elisapet kakoe sikuno moi'wo imo'n'ngkahon'ngki kako hwomu aswo ma'mentisofoho.

58 Anitu kako oso wopingo hiso Elisapetimo uloho'mentiso so'no ho'n'ngkahon'ngki a'amu ango afaponjo so'nji Elisapetiye temtitofoho so'nji hofiko Elisapet'nji simonyo imentohofofoho.

59 Sikuno aho fehohnjo hopi'nono fehohnta'ni hufa'u s'hune memjaofahon'ngki a'amu huhwo sohwa hofiko hwomu sohwoe a'apahomo sihu kolofone'entifi uhu'mokumentohofofoho. Hofiko kan'ngkwohwoe yofe Sekolaiyafeso womelompulano lontifi imentohofofoho.

60 Ose yahon'ngkofi kona'wohi ulimento, O'o, awonoho. Nakwo kakoe yofeso ole womulano. Jouniyoho.

61 Ose ulahon'ngki hofiko ulimentohofi, I, sikoe a'amu sohwa oso yofe Jouniyoho eso hi'njo hwa'maho. Nihu'no awonoho.

62 Ose ulontifi hofiko kan'ngkwohumo hungkuno mujo'njo mehomife yofe'no aho'nohinini upiyo'mentohofofoho.

63 Upiyofahon'ngkofi Sekolaiya kako iyo feejo so'no ipiyofahon'ngki umentohofoso kako ole mt'mokumento, Kakoe yofeso Jouniyoho.

A'amuso ose uhwonontifi hofiko yomo yontifi huno pi'n'ingo engo syafihu'mentohofofoho.

⁶⁴ Oso hohosohonta Sekolaiyafe mango hwasampo lohofonto melanyo ito'no imo'n'ingkahon'ngki kako hungkuno lonto kako Anituye yofe ho'noma'mentisofoho.

⁶⁵ Oso a'amu anga afaponjoso hofiko yo'mayo homo somo uhwonontifi yomo yontifi iyoho un'ingkahon'ngki pisopisaha limentohofofoho. Oso yo'mayo imo'n'imentiso hiso'no oso hwaho Jutiya hwofiki'nyo'meemjo anga somo ho'nom'mentisofoho.

⁶⁶ A'amu hopi'nonohino oso hungkuno homo somo upa'nontifi huno pi'n'ingo engo syafisyontifi hofikoe simeho mo'mo ole hnn'mentohofi, Oso hwomu huhwo sohwo kako hwangu pipi wehumamontehwolo. Ose hnnontifi huno ole umento, Anituye yokumpohn'nyoso kakimo umokosy-ohumaho. Huno ose umentisofoho.

Sekolaiya kako Anituye yofe ho'nomayo'ne ta limentisofoho.

⁶⁷ Jouniye kan'ingkwohwo Sekolaiya sohomo Anituye Towahuno Wop'ingo ehuhnaofahon'ngki Sekolaiya kako hungkuno Anitu uy'mentisoso ulimentisofoho.

⁶⁸ Ole ulimento,
Nakwo a'amu Is'lael hn'nwiye Hwe Engo Anitu sohwoe yofe woho'nomano.

Kako kakoe a'amu hn'nwiyepono nefe'mayo'ne ne'manto kako hon'ingkanu wonyo somta'ni isihutofonemalofoho.

⁶⁹ Kako kakoe syoho ulohofiyi Ntefitiye temtitofo mta'ango hwe yokumpohn'nyo engo nefe'mayo'ne nejapohoho.

⁷⁰ Olo hilo so'no Anitu hohonta kakoe a'amumo hungkuno uyahon'ngki l'imotofo sohwa nakumo nal'omotofofoho.

⁷¹ Ole nal'mentohofi, Hwangu kako nakwoe mango sohwafe aho mta'ni wonet'ima'montonoho.

A'amu nakumne'no simeho wonyo umo'n'wo'n'ing'ngkiso sofe aho mta'ni wonet'ima'montonoho.

⁷² Ose nalonto nom'nepo ole nalimento,
Kako neyakwosamne'no hitoho engo ne'no ulof'wo'n'alofoho.

Oso hungkuno yokumpohn'nyo hohonta neyakwosamo uy'mentiso somne'no kako huno akwe'no syafisyi'wo'n'ing'ngkiso hweho.

⁷³ Anitu neyakwo Ap'loham sohomo ulimento, Ngko hungkuno ne-hopi'nohini yokintahopone'no wakil'monne'no yohono.

⁷⁴ Ngko sekwoe mango sohwafe aho somta'ni noset'mahm'mo sekwo iyoho masenyo'njo nje syoho wontohofiyantifeho

⁷⁵ Sekwo sikuno huhwo huhwi songo nohumafikuji sekwo nje timopo sekwo hon'ingkanu wonyo ane'njo wop'ingo'nohini fohumantokuno. Ose ulimentisofoho.

⁷⁶ Nje hwomu sohwo, a'amuso ole kil'fitnnefoho.
Kiko Anitu yokumpohn'nyo hwofilo'nnyo sohwoe hungkuno lut'ihwayo'ne hwasoho.

Oso hwe Anitu nakuyepono uhwatimonte'no yalokuso sohumne'no kiko a'amu somo ito'no wesoyhumamonnoho.

⁷⁷ Kiko Anituye hungkuno a'amu somo ulohojo'no hofiko huno ole uy'imtonoho.

Anitu kako nakwoe wonyo wae enaofihwosi asomo wonetima'monte'ne yohoho. Huno ose uyimontonoho.

⁷⁸ Anitu nakumne'no hitoho engo ulofwo'n'ingciso sohwo simeho ne'njo nejap'wo'n'ingciso so'no pomponaho ahwomo mta'ni iyoho longkon'wo'n'ingciso hopaso nejapososo nakumo wonalongkon'montonoho.

⁷⁹ Oso pomponaho hiso kako a'amu sikwo'mjoho'mo humalofo so'nji a'amu hofiko poyo pe'nyo so'no iyoho unyo somo wolahu-montonoho.

Oso pomponaho hiso hon'ingcano wop'ngo'nohini ito'no humayo'ne somo womikinjonehwat'montonoho.

Sekolaiya ose ulimentisofoho.

⁸⁰ Oso hwomu Joun huhwo sohwo kako engo wento Anitumne'no simeho uyonto kako hwaho a'amu mohumunyo sopo ne'no humamojoso kako a'amu Is'lael somne'no Anituye hungkuno lut'hwamne'ento Anituye syoho wema'mo lonto hofiko'njopo ut'hwanyopo i'mofapmmentisofoho.

2

Maliya Jisasimo aswo ma'mentisofoho. (Mat'yu 1:18-25)

¹ Oso hohosohonta hwe yofe engo'njo hwaho Loum mokosyohumayo sohwo Sisa Oukasitos, kako hon'ingcano songo imofonto ulimento, A'amu angom'eemjo sofe yofe nakwoe iyoswomo wamt'i'mokano.

² Ose ulahon'ngki oso soswo simo'mjo somo a'amufe yofe ifalifaliyo mt'i'mokumentohofofoho. Oso hohosohonta hwe yofe engo'njo hwaho Siliya mokosyohumayo sohwo Kwiliniyosiyoho.

³ Oseso hwe moya'mi hopi'nonohino hofikoe angom'hwap'ngopono hofikoe yofe mt'i'mokiyone humpo'mentohofofoho.

⁴ Jousep sohwo kako Ntefitiye imu hweho. Oso'no kako angom'Nasalel hwaho Ngkalili nul'ko'manto hwaho Jutiya Ntefitiye pone Mpet'ilehemne'no umentisofoho.

⁵ Jousep kako kakoe ape ufohoto'mentohofosi Maliya simeho'njosi'nji nekwoe yofe wemap'ife lonji umentisiyefoho.

⁶ Oso hopo sopo nohumanji Maliyafe sikuno mehomi aswo mayo'ne i'mofapmmentisofoho.

⁷ Kako hwomu tisimaso aswo manto hwap'ife ekojisasyonto yahu wopayo uyo kompuso so'mo uwot'mentisofoho. Hwap'ngoso a'amu fosyawowon'ingkohofom'angoso a'amu nto uhula'mo'mentohofofoho.

A'amu ahwomomjoso a'amu yahu 'sipsip' mokosyohumayo sohwo hungkuno ulimentohofofoho.

⁸ Oso hwaho hopo sopo angom'pone engom'om'ngom'sohohnta'ni a'amu ahwomo yahu mokosyohumayo sohwa hofikoe yahu oso sikwo'miyo somom'okosyohumentan'ngkofi

⁹ a'amu ahwomomjoso nu'mahon'ngki ahwomo mta'angom'pomponaho engom'losyahon'ngki a'amu yahu mokosyohumayo sohwa iyohom'umentisofoho.

¹⁰ Iyoho yahon'ngkofi a'amu ahwomomjom'fihwom'ulimento, Sekwom'iyohom'ikutoho. Upa'n'mno. Ngkom'hungkunom'wop'ngom'a'amu hopi'nonohinom'somne'no simehom'wop'ngom'um'nyom'ne'njom'otapohofoho.

11 Olo sikuno lomo Ntefitiye pone engo Mpetilehem sopo a'amu fisi hwomu aswo makwoho. Olo mehomi lohwo a'amu sokumo asomo setimayo'ne hweho. Kako Kilais Hwe Engo huhwo sohomo Anitu uh-wosopo'mentiso hweho.

12 Sekwo nowekuji wotipemantifeho. Hwomu huhwo sohomo hwapifemo ifohumpento yahu wopayo uyo kompusoho somo ho'nasyohoho. Oso hiso nuhwon'ngkuji sekwo huno ole waseyono. Olohohweho.

13 Ose ulahon'ngki ni'hu'no komo'no a'amu ahwomo mta'ango pi'n'ngo engoso simo'mjo so'nji utihwa'nyopo i'mofapontifi Anituye yofe ho'nomayo'ne ole ulimentohofi,

14 Anitu ahwomo yokintahopo humaso sohumne'no isamoyoka ulano. Kakoe yofe woho'nomano.

A'amu hwahoponjo humalofoso Anituye simoho wop'ngo umokalok-wofoso hofiko simoho wop'ngo'nji wohumantifeho.

Ose ulimentohofofoho.

A'amu yahu mokosyohumayo sohwa Jisasimo uhwonamentohofofoho.

15 A'amu ahwomomjoso nuliko'mantifi ahwomomo asomo simentohofohohonta a'amu yahu mokosyohumayo sohwa ole hnnimentohofi, Nakwo Mpetilehem ne'no kunto'no wohwano. Olo hiloso nakwoe Hwe Engo sohwo nto lonetihwaso so'no uhwonowano.

16 Ose hnnontifi komo'no nowentifi hofiko Jousepi'nji Maliya'nji sikoe hwomu yahu wopayo uyo kompusoho somo wentan'ngki tip'hwon'ima'nimentohofofoho.

17 Hofiko nuhwonontifi hofiko olo hwomu lohume'no yo'mayo hungkuno a'amu ahwomo mta'ni upa'nimentohofoho so'no lijwao'mentohofofoho.

18 A'amu hopi'nonohino oso hungkuno a'amu yahu mokosyohumayo sohwa ulimentohofoso upa'nimentohofoho so'no huno pi'n'ngo engo syafihu'mentohofofoho.

19 Olo hungkuno a'amu ahwomomjoso yahu mokosyohumayo sohwo ulimentohofoho so'no Maliya nupa'nonto kakoe simohomo memeesyonto hunomo moho'nahu'mentisofoho.

20 Oso a'amu yahu mokosyohumayo sohwa asomo nowentifi Anituye yofe ho'noma'mentohofofoho. Yo'mayo upa'nimentohofoho so'nji yo'mayo a'amu ahwomomjoso nto ulimentohofoho hopaso uhwonimentohofoho so'ntnne'no Anitumo isamoyoka ulontifi simonyo imentohofofoho.

Jisas kako'ne yofe mulimentohofofoho.

21 Hwangku sikuno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u sihune memjaofahon'ngki mehomi huhwo sohwoe a'apahomo sihu kolofontifi hofiko yofe ole mulimentohofi Jisasiyoho. Oso yofe hiso mehomi huhwo sohwoe kona'wohi simoho mmo'nnyo sohonta a'amu ahwomomjoso sohwo Maliyamo ulapmentisofoho.

Anituye tajo anggo engo somo Simeyoun'nji Ana'nji Jisasimo uh-wonimentisiyefoho.

22 Oso hon'ngkano hungkuno Mouses a'amu somo uyimentisoso olenoho. Moya'mi sofa hofiko aswo mayo sohonta sikuno fouti (40) memjaofihwoso'no hofiko Anituye tajo anggo engo somo mahufitnehofo.

Sikuno hiso moi'wo imo'n'ngkuhwoso'no hofiko Anitumne'no yo'mayoso wofonjokisosyantifeho. Hon'ngkano hungkunoso osenoho.

Oseso Maliyafe sikuno moi'wo imo'n'ngkahon'ngki kako kakoe mehomi'nji Jousep'nji ango Jerusalem sopo Anitumo mehomi utihwayo'ne simentisiyefoho.

²³ Hwap'ngoso Hwe Engofe hungkuno ole wo'nnyofoho. Mehomi tisimasoso hwomu'manji sekwo Anitumo uyimono. Hofiko Anituye hwafoho.

²⁴ Hungkuno nom'neso olenoho. Mehomi songo utihwayo sohonta yihufo ntolofiyo fa'utikeno kumakumuyo polonyo hufa'utikeno osofa'u Anitumne'no fonjokisasiyo. Oseso siko oso hiso Anitumne'no fonjokisasiyo'ne simentisiyefoho.

²⁵ Oso hohosohonta hwe fihwo ango Jerusalem humamojo sohwo kakoe yofeso Simeyouniyoho. Oso hwe huhwo sohwo kako hwe wop'ngo'nohino hweho. Kako sikuno huhwo huhwi Anitumne'no hwomtame ulohofiwon'ngkiso hweho. Kako oso hwe Anitu a'amu Isilael somne'no uhwatimonnoho limentiso sohune'no sikuno huhwo huhwi oso hwomu huhwo sohomo uhwonyo'ne hontohumayo imojo hweho. Anituye Towahuno Wop'ngo sohwo Simeyounimo humamentisofoho.

²⁶ Anituye Towahuno Wop'ngo sohwo kako Simeyounimo ole nto ulimentisofoho. Kiko komo'no poyo mape'ntnne hwosoho. O'o, simo'mo kiko oso hwe Anitu uhwatimonnoho selimentiso sohomo kaki'no uhwon'ngkoho kiko tifi wape'nimonnoho. Ose ulimentisofoho.

²⁷ Oseso oso sikuno Jisasiye kan'ngkwowho'ya'u siko Mousesiye hon'ngkano hungkuno somo ito'no in'ngkayo'ne Jisasi'mo Anituye tajo ango engo somo motahumentisiyo sikuno somo Anituye towahuno sohwo kako Simeyounimo Anituye tajo ango engo somo syuyo'ne likofihwatimentisofoho.

²⁸ Simeyoun oso hwomu huhwo sohomo uhwononto nutimanto Anituye yofe ho'nomayo'ne ole ulimento,

²⁹ U, Hwe Engofo, kiko hungkuno ntimentohinoso olohonta ne imokohino. Oso'no ngko jije syoho kilohofiyo sohwo'ni hungkuno simo'mo ntimentohino hopaso ngko simoho wop'ngo'njo hwo'ni wape'nimonnoho.

³⁰ Hwap'ngoso ngko nje timo'nji oso hwomu nakumo asomo netimayo'ne kiko uhwosopomentohino sohomo nto uhwon'ngkohono.

³¹ Kiko olo huhwo lohomo emokosyohumanji hwe moya'mi tentitofokengo kengo hopi'nonohino somne'no utihwa'nyopo ujo nto ehontojwasyohino.

³² Kako huhwo sohwo pomponaho hopa a'amu hopi'nonohino somo lisyihwosi kako jije yahino wop'ngoso utihwamte hweho.

Jije yofe engo so'nji jije yokumpohn'nyo engo so'nji a'amu Isilael somo utihwamontono.

³³ Simeyoun ose ulahon'ngki Jisasiye kan'ngkwowho'ya'u yo'mayo Jisasi'mne'no ulimentiso so'no upa'nonji yomo yonji huno pi'n'ngo engo syafihu'mentisiyefoho.

³⁴⁻³⁵ Simeyoun Jisasiye kan'ngkwowho'ya'umo hungkuno wop'ngo'njo aho ulonjimokonto osopo kako kona'wohi Maliyamo ole ulimento, Olo hwomu lohumne'no kiko tango mikunimposo wotipema'monnoho. Hwap'ngoso a'amu Isilael pi'n'ngoso hwomu lohomo uhwon'ngkuji nakwolaho wolantifeho.

Ose lifijo so'no hofi'ko nihu'nahone nowahupitnnefoho.

I oseso a'amu nom'ne pi'n'ngoso hofi'ko olo hwomu lohumneno yokumpohn'nyo lohofikujisi monyo ifitnnefoho.

Kako a'amufe simemo mo'mo yo'mayo huno mnawojoso utihwa'nyopo ujo wehontojwahumontonoho.

Maliyamo ose ulimentisofoho.

³⁶⁻³⁷ A'mu fisimo Anitu hungkuno uyahonngki limojosi osopo humamentisofoho. Kakoe yofeso Anafoho. Kanngkwowhoe yofeso olenoho. Feenueliyoho. Kako Asyafe temtitofo mta'angiyoho. Kako nihu'no a'maniyoho. Hohonta kako hwehomo uma'nonto hwehwo'nji soswo aho fehohnjo hopinono nom'ne mta'ni hufa'u humamentisiyo sohonta hwehwo poyo pe'n'ngkahonngki a'musi kako'nohini nohumentanngki soswo *eti-foua* (84) uyakolo'mentisofoho. Kako Anituye tajo ango engo somta'ni noswapwo'n'ngkisi'maho. O'o, osopo ne'no humamojiyoho. Sikuno'nji im'ngo'nji hinjopo sikwo'miyomo kako Anitumne'no hwomtame ulohomoiyoho. Sikuno fisomo kako wosopayo manyo humanto Mpohumo jom'nohinu ulimojiyoho.

³⁸ Oso hohosohonta kako hisi Jisasimo u'manto Anitumo isamayoka ulimentisofoho. Kako a'amu ango Jelusalem humamotofoso Anitu kako ngko hwe anga'no sekumo asomo setimayo'ne uhwatimonnoho limentiso sohumneno hontohumentanngkofo somo oso hwomu huhwo sohumneno hungkuno lujimo'mentisofoho.

Jousep'ya'u Nasaletne'no asomo umentisiyefoho.

³⁹ Yo'mayo honngkano hungkuno wo'nnyo somo ito'no nto inngkawenji Jousep'ya'u siko hwaho Ngkalili sikoe ango we'e Nasaletne'no umentisiyefoho.

⁴⁰ Hwomu sohwo kako engo wento yokumpohn'nyo manto kako huno engo tipema'mentisoso hi'njo hweho. Anituye hitoho engoso kakimo womentisofoho.

Jisas kako usufu sohwo Anituye tajo ango engo somo humentisofoho.

⁴¹ Soswo huhwo huhwi Jisasiye kanngkwowho'ya'u siko ango Jelusalem sopo oso Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo sikuno engo * somne'no simojiyofoho. Oso sikuno hiso a'amu Jutafe hofiyakwosamo Anitu kako hofi'koe mango sohwafe aho mta'ni isihutofomayo'ne huno syafisiyo'nefoho.

⁴² Jisas kakoe soswo aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni hufa'u uyokolo-fahonngki kako hofi'ko'nji oso Sikuno Engo somne'no simotofohopaso simentohofofoho.

⁴³ Oso Sikuno Engoso moi'wo imo'n'ngkahonngki hofi'koe ango pone'no asomo womentohofofoho. Kanngkwowho'ya'u ango pone'no ko wahonngki Jisas kako Jelusalem humohumantisofoho. Osohonta kanngkwowho'ya'u Jisas siko'nji mohumayo so'no huno mosyafihu'mmentisiyefoho.

⁴⁴ O'o, huno ole syafihu'mentisi, Jisas kako nom'ne hwomu hwanji emoyalokwofo syafisyonji mofehi'nyo anga'no Jisas ane siko'nohini emoymentisiyefoho. Mofehi'nyo moi'wo imo'n'ngkahonngki kanngkwowho'ya'u siko Jisasimne'no sikoe a'amu'njo so'mo hafihafe wonyopi tipementisiyefoho.

* **2:41:** Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

⁴⁵ Siko motipemayo'njo yonji siko ango Jelusalemne'no asomo nosonji hafihafe ne'no tipmmentisiyefoho.

⁴⁶ Sikuno hufa'u sihune memjaofahon'ngki Jisas kako Anituye tajo ango engo somo nohumentan'ngki uhwon'ima'nimentisiyefoho. Kako a'amu hon'ngkano hungkuno lutihwamotofo sohwanji humamentohofoho. Jisas hofikoe hungkunomo upa'nonto yo'mayo hofiko ulimentohofoho so'no hofikimo kako aku ulohon'mentisofoho.

⁴⁷ A'amu huhwo sohwa hofiko Jisasiye hungkunomo upo'nontifi yomo yontifi kakoe huno engo somne'no pisopisaho limentohofoho. Yo'mayo hungkuno Jisas hofikimo aku ulimentiso so'no hofiko wonyoangkafofo syafihu'mentohofoho.

⁴⁸ Kan'ngkwowho'ya'u siko Jisasi mo notipihwononji kakoe hungkunomo upa'nonji siko hiya'u yomo yonji pisopisaho limentisiyefoho. Maliya Jisasi mo ulimento, Olo hwomu lohwo sohwo si peho'no humahnno. Nekwo kikine'no hafihafe we'e motipeeloku yihwoyo. Kiko nekumo me-ejo'njo imahnno so'no nekwoe simaho tango we'yo'maho.

⁴⁹ Ose ulahon'ngki kako ulimento, Siko ngkine'no peho'no ntopeentikusiyo. Ngko nje Mpohwoe ango lomo humayoso hoponoho. Siko huno ose maseyotaho.

⁵⁰ Ose ulahon'ngki siko oso hungkuno hwapingo ne so'no huno mosyafihu'mmentisiyefoho.

⁵¹ Oseso Jisas kako kan'ngkwowho'ya'u'nji asomo nowentifi hofikoe ango Nasalet u'mofamentohofoho. Osopo Jisas kako nohumanto kan'ngkwowho'ya'uye hungkunomo haloho'no upo'mojo hweho. Maliyasi kako oso yo'mayo hiso'no kakoe simaho mo'mo mnawo'mojofoho.

⁵² Jisas kako engo wento kakoe huno wopingoso engo imo'nimentisofoho. A'amu hopi'nonohino so'nji Anitu huhwo'nji Jisasi mo uhwon'mentohofoso wopingo uhwon'mentohofoho.

3

Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo kako Anituye hungkuno lijwao'mentisofoho.

(Matiyu 3:1-12; Mak 1:2-8; Joun 1:19-28)

¹ Hwe engo yofe hwofilo'nnyo'njo Taipeliyos Sisa sohwo kako hwaho hopi'nono mokosyohumentan'ngki soswo aho hopi'nono sife nom'ne mta'ni osofosofahu'no uyakolo'mentiso sohonta olo a'amu hwaho we'e we'e mokosyohumamojo sohwa kakimo enjwa'mo humamentohofoho. Pountiyos Pailot kako hwaho Jutiya sopo mokosyohumamojo hweho. Oso hohosohonta Helout kako hwaho Ngkalili mokosyohumamojo hweho. Kola'wehwo Filip sohwo hwaho Ituliya'nji Tilakounitis'njimo mokosyohumamojo hweho. Osohonta Laiseniyas kako hwaho Apilene mokosyohumamojo hweho.

² Oso hohosohonta Anas'nji Kaiyofas'nji siko a'amu Anituye tajo ango engo mokosyohumayo syoho somne'no yofe engo'njo imo'nimentisiyefoho. Oso hohosohonta Joun, Sekolaiya sohwoe hwomu sohwo, kako a'amu mohumunyopo humamojo sohomo Anitu kakoe hungkuno uyimentisofoho.

³ Oseso Joun kako oso hwaho Mijo Joutan ajwo sopo nowakento nowekaponto yonto kako a'amu oso hopo soponjo somo Anituye hungkuno lutihuku'mo'mentisofoho. Ole ulimento, Sekwo sekwoe hon'ngkano

wonyo somne'no hohujo ikinjaofi'kujo'no Anitu kako sekwoe wonyo hiso wae yasemofi'hwoso'no ngko mijo wakiyosema'mo. Ose ulimentisofoho.

⁴ Joun ose imentiso pa'nyoso hohonta Anitu kako Aisaiyamo hungkuno uyahon'ngki iyoswomo ole mti'mokumento,

Hwaho a'amu mohumunyo fi'mo hwe fihwoe mampaho engo ole ho'nimento,

Hwe Engo sohumne'no hon'ngkano ito'no fehumamno.

Kakoe hano emoyo'ne so'no hon'ngkano hiso ito'no m'hwatimno.

⁵ Huyo so'mo ijakipokipe walohopife.

Hwofi'ki'nyo engo so'nji mno ijisangkisanjo weehufe.

Hon'ngkano ikito'nnyo somo ito'no womuhwatife.

Hon'ngkanopo sojo ipmp'nggo wo'nnyoso womehu'meeopife.

⁶ Ose ikujo'no hwe moya'mi hopi'nono hofi'ko oso hwe Anitu asomo netimayo'ne uhwatimonte'no yalokunjo sohumo uhwonantifeho.

Aisaiya oso hungkuno mti'mokumentisofoho.

⁷ Hwe moya'mi pi'n'nggo engo mijo wokiyonemano lontifi hofi'ko Jounimo u'ma'mentohofofoho. I'mofopahon'ngkofi Joun hofi'kimo ulimento, Sekwo homa mehomi soku ti'hw selimasoto. Anitu a'amufe wonyo hon'ngkano somne'no tohino m'kun'imposo uyo somne'no i'waho fiy'imno. Ose ti'hw selahon'ngki ni'mahofu kulo.

⁸ Sekwoe hon'ngkano wonyo somne'no hohujo ukinjaofano l'fijo'manji e'wano yahino wop'nggo'nohini uti'hw'nyopo fiy'imno. Sekwo ole nohnn'ngkutoho. Nakwo Ap'lohameye imu hn'nimo oso tohino engo hiso mone'manehoho. Ose nohnn'ngkutoho. Ngko hungkuno nehopi'nohino waselimonne'no yohono. Olo sojo loso Anitu kako Ap'lohameye imuhwa wanti'mokumo loso'manji kako hopeno wanti'mokumontono.

⁹ Anitu kako iyomo m'nggo lofo'ne iwa'm'nggo ikafe'mo mokosyalohofoho. Iyo ipisayo wop'nggo minto'nyo'njo somo nolofehwosi tohomo wolofae'mtonoho.

¹⁰ Ose ulahon'ngki hofi'ko Jounimo ulohon'mentohofi, Oso hungkuno nalohino hiso'no nakwo pipi yanehwono.

¹¹ Ose ulahon'ngkofi kako ulimento, Hwe manji'mofu hufa'u'njo sohwo kako hwe fihwo manji'mofu'ne'no umofonyo inyo sohumo anga'no uyono. Oso pa'nyoso a'amu wosopayo wo'nnyo sohwo kako nom'ni hwamo uyono. Ose ulimentisofoho.

¹² A'amu hamniyoho ho'nasyontife mawo'ningkohofu a'amu fehohnjo sohwa mijo wokiyonemano lontifi Jounimo u'mantifi ulimentohofi, Nakwoe Loneti'hwayo sohwo nakwo sohwo'ni pipi yanehwono.

¹³ Ose ulahon'ngkofi ulimento, A'amu nakwoe hwaho mokosyohumayo sohwa hamniyoho mayo'ne hungkuno yano sejapi'wo'ningkohofu sponohini a'amu mta'ni mapmno. Sekwo nom'ne hamniyoho nakwo'ne womano ose syafisy'kutoho.

¹⁴ A'amu itokuso'njo fehohnjo sohwa Jounimo ulimentohofi, I, nakwo pipilo. Nakwo peho uyantanto. Ose ulahon'ngkofi kako ulimento, Sekwo a'amu mta'ni hamniyoho mayo'ne hwaso hungkuno mji'lkutoho. Sekwo a'amu somo siki ikujoho ufonji'kutoho. Sekwoe hwe engo sohwo hamniyoho sejapi'wo'ningkiso somne'nohini sekwo simeho wop'nggo wasemo'nono. Nom'ne hamniyoho so'ne'no jomo uli'kutoho. Ose ulimentisofoho.

15 A'amuso Joun+ye hungkunomo upa'nontifi hofiko hofikoe hi ulikofahon+ngki huno pi'n+ngo syafisyontifi ole hnn+mentohofi, Olo hwe lohwo An+tu olo hwaho lopone'no uhwat+mo limentiso sohwo'likeno.

16 Ose hnn+ngkahon+ngkofi Joun ul+mento, Ngko sekumo mijo'nohini kiyosemawo'n+ngkohono. Hwangku hwe nom'ne fihwo kakoe yokumpohn'nyoso nje yokumpohn'nyomo yakolo'nnyo sohwo wapmmontonoho. Ngko sohwo'ni oso hwe huhwo sohwoe yofe engo so'no ngko kakimo momayo ulohofiyo hwo'nyoho. Kako nop+hwosi kako sekumo mijo'nohini makiyosemanehoho. O'o, kako An+tuye Towahuno Wop+ngo sohwo'nji toho'nji wokiyosema'montonoho.

17 Kako hwaho mno ijjiyo'neso mokosyohumunyo hweho. Kako hwaho mno ij+hwosi wosopayoso ijomahwosi pahoso wae yaof+hwosi wosopayo neso kakoe angomo woho'nahumontonoho. Pahoso toho mas+mp'e'nyo ne'no sij+wo'n+ngkiso somo woho'nae'montonoho.

18 Oso pahnn+mo hungkuno ulonto kako nom'ne hungkuno pi'n+ngo engo oso pa'nyoso a'amufe hunomo ufohotofo'ne An+tuye hungkuno wop+ngoso lut+hwamojo hweho.

Hwe engo Helout kako Joun+mo impo'angomo impe intofahumentisofoho.

19 Tifi no'mo nom'ne sikuno somo hwe yofe engo'njo Helout kako hwaho mokosyohumayo sohwo kako kon+ngkwa'wehwoe ape Heloutiyas+mo hufo ma'mentiso so'nji nom'ne hon+ngkano wonyo pi'n+ngo engo imentiso so'ntnne'no Joun kako Helout+mo yoka hungkuno ul+mentisofoho.

20 Oso hiso'no Helout kako nom'ne wonyo engo imentisoso olenoho. Kako Joun+mo impo'angomo impe intofahumentisofoho.

Joun kako Jisas+mo mijo kiyoma'mentisofoho.

(Mat+yu 3:13-17; Mak 1:9-11)

21 Sikuno fihwi hwe moya'mi pi'n+ngo engo somo Joun kako mijo nto kiyomanto humohumantohofoho. Osohonta Jisas kako Joun+mo u'mahon+ngki Joun Jisas+mo mijo kiyoma'mentisofoho. Moi'wo nto kiyomahon+ngki Jisas kako Mpohumo jomo ulontan+ngki ahwomo mtampo'mentisofoho.

22 Ahwomo nomtompeehon+ngki An+tuye Towahuno Wop+ngo sohwo y+hufu ntolofiyo hopa ponto Jisas+mo wekehumapmmentisofoho. Oso hohosohonta ahwomo mta'ni ole ho'n+mento, K+ko nje Hwomu sohwohne'no ngko s+meho wop+ngo m+kun+mposo kijopalokweno. K+ko yo'mayo wop+ngo iwo'n+ngkino so'no nje s+meho wop+ngo n+mo'nantofoho.

Jisas+ye hofiyakwosafe yofefoho.

(Mat+yu 1:1-17)

23 Jisas kakoe soswo teti (30) uyakolofahon+ngki kako kakoe syoho neso ema'mentisofoho. Hwe moya'mi hofiko huno ole syaf+hu'mentohofofoho. Jisas kako Jousep+ye hwomu hweho. Ose syaf+hu'mentohofofoho.

Jousep+ye kan+ngkwohwo yofeso Heliyoho.

24 Heliye kan+ngkwohwo sohwo Motat+yoho.

Motat+ye kan+ngkwohwo sohwo Lifaiyoho.

Lifaiye kan+ngkwohwo sohwo Mel+kiyoho.

Mel+kiye kan+ngkwohwo sohwo Janaiyoho.

Janaiye kan+ngkwohwo sohwo Jousep+yoho.

25 Jousep+ye kan+ngkwohwo sohwo Mototiyas+yoho.

Mototiyasiye kaningkwohwo sohwo Amousiyoho.
 Amousiye kaningkwohwo sohwo Nahomiyoho.
 Nahomiye kaningkwohwo sohwo Esiliyoho.
 Esiliye kaningkwohwo sohwo Nakaiyoho.

²⁶ Nakaiye kaningkwohwo sohwo Matiyoho.
 Matiye kaningkwohwo sohwo Mototiyasiyoho.
 Mototiyasiye kaningkwohwo sohwo Semeniyoho
 Semeniyeye kaningkwohwo sohwo Jousekiyoho.
 Jousekiye kaningkwohwo sohwo Joutafoho

²⁷ Joutafe kaningkwohwo sohwo Jouananyoho.
 Jouananye kaningkwohwo sohwo Lesafoho.
 Lesafe kaningkwohwo sohwo Selepapeliyoho.
 Selepapeliye kaningkwohwo sohwo Siyalitiyeliyoho.
 Siyalitiyeliye kaningkwohwo sohwo Neliyoho.

²⁸ Neliye kaningkwohwo sohwo Melikiyoho.
 Melikiye kaningkwohwo sohwo Atiyoho.
 Atiye kaningkwohwo sohwo Kousamiyoho.
 Kousamiye kaningkwohwo sohwo Elimotamiyoho.
 Elimotamiye kaningkwohwo sohwo Elifofo.

²⁹ Elife kaningkwohwo sohwo Jousyiwafoho.
 Jousyiwafe kaningkwohwo sohwo Eliyesafoho.
 Eliyesafe kaningkwohwo sohwo Joulimiyoho.
 Joulimiye kaningkwohwo sohwo Matatiyoho.
 Matatiye kaningkwohwo sohwo Lifaiyoho.

³⁰ Lifaiye kaningkwohwo sohwo Simeyounyoho.
 Simeyouniye kaningkwohwo sohwo Jutafoho.
 Jutafe kaningkwohwo sohwo Jousepiyoho.
 Jousepiye kaningkwohwo sohwo Jounamiyoho.
 Jounamiye kaningkwohwo sohwo Elaiyakimiyoho.

³¹ Elaiyakimiye kaningkwohwo sohwo Meleyafoho.
 Meleyafe kaningkwohwo sohwo Menafoho.
 Menafe kaningkwohwo sohwo Matotafoho.
 Matotafe kaningkwohwo sohwo Nataniyoho.
 Nataniye kaningkwohwo sohwo Ntefitiyoho.

³² Ntefitiye kaningkwohwo sohwo Jesiyoho.
 Jesiye kaningkwohwo sohwo Oupetiyoho.
 Oupetiye kaningkwohwo sohwo Mpouasiyoho.
 Mpouasiye kaningkwohwo sohwo Salimouniyoho.
 Salimouniye kaningkwohwo sohwo Nasounyoho.

³³ Nasouniye kaningkwohwo sohwo Aminotapiyoho.
 Aminotapiye kaningkwohwo sohwo Atiminiyoho.
 Atiminiye kaningkwohwo sohwo Aniyoho.
 Aniyeye kaningkwohwo sohwo Hesilouniyoho.
 Hesilouniye kaningkwohwo sohwo Pelesiyoho.
 Pelesiye kaningkwohwo sohwo Jutafoho.

³⁴ Jutafe kaningkwohwo sohwo Jekoupiyoho.
 Jekoupiye kaningkwohwo sohwo Aisakiyoho.
 Aisakiye kaningkwohwo sohwo Apilohamiyoho.
 Apilohamiye kaningkwohwo sohwo Tilafoho.
 Tilafe kaningkwohwo sohwo Nahouliyoho.

³⁵ Nahouliye kaningkwohwo sohwo Selokiyoho.

Selokiye kaningkwohwo sohwo Leuyoho.
 Leuye kaningkwohwo sohwo Pelekiyoho.
 Pelekiye kaningkwohwo sohwo Epafoho.
 Epafe kaningkwohwo sohwo Syelafoho.
³⁶ Syelafe kaningkwohwo sohwo Kainaniyoho.
 Kainaniye kaningkwohwo sohwo Apakisatiyoho.
 Apakisatiye kaningkwohwo sohwo Syemiyo.
 Syemiye kaningkwohwo sohwo Niwafoho.
 Niwafe kaningkwohwo sohwo Lamekiyoho.
³⁷ Lamekiye kaningkwohwo sohwo Metuselafoho.
 Metuselafe kaningkwohwo sohwo Inoukiyoho.
 Inoukiye kaningkwohwo sohwo Jaletiyoho.
 Jaletiyeye kaningkwohwo sohwo Mahololeliyo.
 Mahololeliye kaningkwohwo sohwo Kainaniyoho.
³⁸ Kainaniye kaningkwohwo sohwo Enousiyoho.
 Enousiye kaningkwohwo sohwo Setiyoho.
 Setiye kaningkwohwo sohwo Atamiyoho.
 Atamiye kaningkwohwo sohwo Anituyoho.

4

Seten kako Jisasimo yamofo ulohomentisofoho.
 (Matiyu 4:1-11; Mak 1:12-13)

¹ Anituye Towahuno Wopingo sohwo Jisasiye simehomo uhumahoningki Jisas kako oso Mijo Joutan nuliko mahoningki Anituye Towahuno Wopingo sohwo Jisasimo hwaho wonyo a'amu mohumunyo sopeno ipemotawomentisofoho.

² Oso hopo sopo Jisas kako ne'no nohumentaningki Seten kako Jisasimo yamofo ulohofontaningki sikuno *fouti* (40) memjao'mentisofoho.

Oso hohosohonta Jisas kako wosopayo manyo'njo humamojo sohwo kako mijoho engo pe'nimojofoho.

³ Seten kako Jisasimo ul'mento, Kiko Anituye Hwomu Nehwosi'manji olo sojo lomo hungkuno ulohojo'no wopayo umo'nono.

⁴ Ose ulahoningki Jisas ul'mento, Anituye hungkuno ole nal'wo'n'ngki, A'amu wosopayo'nohini ningkuhwoso sohwo kako ito'no mohumanehoho.

⁵ Ose ulahoningki Seten kako Jisasimo hwofiki'nyo pone'no sihwojamentisofoho. Osopo nta'ni Seten kako hwaho hopi'nonohino a'amu yofe engo'njo sohwa mokosyohumawo'ngkohofoso Jisas uhwonono lonto n'hu'no komo'no ujo ehontojwahumentisofoho.

⁶⁻⁷ Oseso Seten Jisasimo ul'mento, Kiko ngkine'no hwomtame ntohofohojo'no ngko oso hwaho hopi'nonohino somo mokosyohumayo'ne yokumpohn'nyo so'nji yofe engo so'nji kikimo wokijapmmonne'no yohono. Yo'mayo uhwon'ngkohino loso nje'nohinofoho. Ngko hwe fihumo uyimo lime'manji ngko huho sohmo uyimo limeso hoponoho. Kiko ngkine'no hwomtame wantoho'monttaho.

⁸ Ose ulahoningki Jisas ul'mento, Anituye hungkuno ole nal'wo'n'ngki, Kiko jije Hwe Engo Anitu kakine'nohini hwomtame ulohofo. Kakine'nohino syoho ulohofiyimno.

Ose ul'mentisofoho.

⁹ Osohonta Seten kako Jisasimo Jelusalemmjo Anituye tajo ango engo yokintaho sopo sihumojawento ul'mento, Kiko Anituye Hwomu hwas'i'manji kiko olopo nta'ni filikofamofoho.

10 Ose ulikwato lohofonto ulimonto, Anituye hungkuno ole naliwo'n'ngki,

Anitu kako kakoe a'amu ahwomomjo somo uluhwoso'no hofiko kikimo hofiyo wokufo'mantifeho.

11 Hofiko jije aho mo kumakukuji jije sifemo sojo mentofomatnnohino. Tohinoso ni'hu'no momatnnohino.

12 Ose ulahon'ngki Jisas ulimonto, Anituye hungkuno ole wo'nnyofoho. Kiko jije Hwe Engo Anitu sohumo yamofa nuluhofohotoho.

13 Ose ulahon'ngki Seten kako Jisasimo yo'mayo yamofoso moi'wo ulohofonto kako nom'ne sikunomo Jisasimo apa'no yamofa uloho'mne'ento uhwatimo'mentisofoho.

*Jisas kako hwaho Ngkalili sopo kako kakoe syoho ema'mentisofoho.
(Matiyu 4:12-17; Mak 1:14-15)*

14 Jisas kako hwaho Ngkalili sopone'no asomo umentisoso kako Anituye Towahuno Wopingofe yokumpohn'nyoso hi'njohwo umentisofoho. Oso hwaho Ngkalili hopo sopenjo ango so'meemne'no yo'mayo hungkuno Jisasine'no ho'n'ngkamentisofoho.

15 Jisas kako tajo ango we'e somo humanto Anituye hungkuno lut'hwawo'n'ngkahon'ngki hofiko oso hungkuno homo somo upa'nontifi kakoe yofe ho'noma'mentohofoho.

*Ango we'e Nasalet sopenjo a'amuso Jisasimne'no hohujo ikinjimo'mentohofoho.
(Matiyu 13:53-58; Mak 6:1-6)*

16 Jisas kako we'e sohwo humamojo ango Nasalet sopo kako engo wento oso hopo sopo humamentisofoho. Jisas kako oso ango we'e sopo asomo wento kako sikuno iyoho humayo somo Anituye tajo ango we'e somo syuwo'n'mojo somne'no humentisofoho. Oso ango homo somo a'amu humentohofa somne'no Anituye hungkuno atofa ujo'ne Jisas likofa loho'mentisofoho.

17 Nuluhofahon'ngki hofiko oso hungkuno Anitu Aisaiyamo uyahon'ngki iyoswomo mtimokumentisoso Jisasimo uyimentohofoho. Jisas kako iyoswo hiso nomanto fisaku'mentisoso kako hungkuno ole mtimokinyoso tipema'mento,

18 Anituye Towahuno sohwo kako ngkimo ni'humanto ngkimo Anituye hungkuno wopingo a'amu yo'mayo somne'no umofonyo iwo'n'ngkohofa somo ujo'ne ni'hwosopom'entisofoho.

Olo kakoe hungkuno hiloso ujo'ne ni'hwatimentiso hwo'nyoho.

Sekwo a'amu impo'angomo into'nawotofo soku sekwo impo'ango somta'ni ngko isihutofosemahm'me'no sekwo fohumpopmno.

Sekwo a'amu timpini'nyo soku apa'no timo fohonimno.

A'amu yo'mayo tango u'mantesomo ngko sekwoe syoho nohayo semokiyo'ne lon'hwatimentiso hwo'nyoho.

19 Anitu kako kakoe a'amu ne somo asomo utimayo'ne sikuno somne'no ujo'ne lon'hwatimentiso hwo'nyoho.

20 Jisas ose ulonto kako iyoswo homo somo popojonto hwe iyoswo hiso mokosyohumawo'n'ngkiso sohumo uyonto kako ampo humamentisofoho. Tajo ango we'e somjo a'amuso hofiko Jisasimo timo yokumpohn'nyo humuhwontohumantohofoho.

²¹ Oseso Jisas kako kakoe hungkuno lutihwayoso loma'mentisofoho. Ole ulim ento, Oso Anituye hungkuno mtimokinyo somjo seloheso sekwo nupa'nngkohofoso ne imo'nalofoho.

²² Jisasiye hungkuno homo somo upa'nontifi yomo yontifi hofiko kakoe hungkuno wonyoangkafo somne'no huno pi'ningo syafisyontifi kakoe yofe ho'nomantifi hnnim entohofi, Olo huno wopingo loso pipi tipema'masoto. Kako Jousepiye hwomu hwolaho.

²³ Ose hnnngkahonngkofi Jisas hofikimo ulim ento, Ngko huno niyohoho. Sekwo olo hungkuno hohonta limotofo loso ngkimo wontantifeho. A'amu somo wopingo imokuhwajiwon'ngkino sohwo si kiko kakwo'yohwo sohwo si wopingo hnmokinyo. Hungkuno yolohoso ole wontantifeho. Yo'mayo yahino wonyoangkafo kiko ango Koponeyam humanji imotnno so'no nakwo nto upa'nim alohwone hopaso kiko olo jije hwapingo lophonjo a'amu hn'nimo fonalohofa.

²⁴ Ose ulonto ulim ento, Ngko hungkuno nehopi'nohino waselimonne'no yohono. A'amumo Anitu hungkuno uyahonngki limojo sohwo a'amu hwapingoponjoso hofiko kakoe hungkuno somo ito'no minngkawon'ngkiyohofa.

²⁵ U, nehopi. Hohonta Ilaija kako hwaho Isilael humamojo sohonta ifoyo masiyo'njo ne'no nohumentanngkofi soswo hufa'u shune hamno aho fehohnjo hopi'nonohino nom'ne mta'ni anga'no uyakolo'mentisofoho. Oso hohosohonta mijoho m'kunimposo imofopahonngki ap'wojo sofa pi'ningo oso hwaho Isilael sopo humamentohofoho.

²⁶ I oso'no Anitu kako Ilaija sohomo kako kakoe hwapingo Isilael sopo ap'wojo fisimo ufo'mayo'ne uhwatimentisomaho. O'o, Anitu kako hwaho Saitoun ango Salefat oso ponjo ap'wojo anga'nohino simne'no yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'won'ngki yohofoso ulohofone'ento uhwatimentisofoho.

²⁷ U, nom'ne hungkuno mne'no fisyafisyo. Hohonta Ilaisa Anitu mta'ni hungkuno lutihwa'mojo sohwo humamojo sohonta oso hwaho Isilael sopo a'amu uyo ni'hu'no wonyoso pi'ningo engo'njo humamotofoho. I oso'no Ilaisa kako kakoe hwapingoponjo a'amu somo wopingo umokumentisomaho. O'o, kako hwe anga'no hwaho Siliyanta'ango Naman sohumnohini wopingo umokumentisofoho.

²⁸ Jisas ose ulahonngki a'amu oso tajo ango homo somo humohumantohofa a'amuso hungkuno hiso upo'nantifi simheho tohino umnimentisofoho.

²⁹ Hofiko nolikafontifi Jisasimo aho kompemotawentifi ango pone engo somo Jisasimo momonyomo uyohotofano lontifi kompemotawomentohofoho. Oso ango antime hiso hwofiki'nyo yokintahopo molinyofoho. Oso hwofiki'nyo sopo nohumentifi Jisasimo ho'nomehwasi woho'naofano lontifi ko imentohofoso

³⁰ Jisas kako hofiko'njo ajwo'mo womentisofoho.

Jisas kako hwe sohomo towahuno wonyo ehuhnamo'nyo sohomo wae yao'mentisofoho.

(Mak 1:21-28)

³¹ Jisas kako hwaho Ngkalili ango Koponeyam ne'no umentisofoho. Osopo nohumanto kako sikuno iyoho humayo somo a'amu pi'ningo somo Anituye hungkuno lutihwamentisofoho.

³² A'amuso hofiko kakoe hungkunomo upa'nontifi yomo imentohofoho. Hwapngoso a'amu sikuno iyoho humayo homo somo hungkuno

li motofoso hofikoe huno mta'ni majofoho. O'o, nom'ne a'amu uli motofoso uli motofofoho. I, Jisas Anituye huno ne somta'ni hungkuno wopingo tipemanto yokumpohn'nyo so'nohini luti hwamentisofoho.

³³ Oso tajo ango we'e homo somo hwe towahuno wonyo'njo fihwo nohumanto kako mango mohm'no ole uli mento,

³⁴ Hoe, Jisas Nasaletnnta'ango sohwo, kiko nakumo peho wonaloho'mne'no sopalokuno. Kiko nakumo wonyo wonamokumonne'no losopalokuno. Ngko kikine'no huno niyohoho. Kiko Anituye Hwomu Wopingo Ne hwosoho.

³⁵ Ose ulahon'ngki Jisas kako towahuno wonyo sohumo yoka uli mento, Mampi'nyo fosyohumaho. Kiko olo hwe lohomo uli ko'maho. Ose ulahon'ngki towahuno wonyo huhwo sohwo kako hwe sohumo a'amu pi'n'ngon'jo sopo hwahopo yohotofasyonto uli ko'manto hwe sohumo nom'ne tohino muyo'njo imentisofoho.

³⁶ A'amu ose uhwonontifi yomo engo yontifi hofiko mjahn'immentohofi, Olo hungkuno yokumpohn'nyo hiloso peho hungkuno ulahon'ngki humpehofo towahuno wonyo sohwafo. Ose hnn'immentohofohofo.

³⁷ Oseso Jisas+mne'no hungkunoso ango'meemne'no ho'n'immentisofoho.

*Jisas kako Pitafe konemimo wopingo umokumentisofoho.
(Matiyu 8:14-15; Mak 1:29-31)*

³⁸ Jisas kako oso tajo ango somta'ni swaponto Saimouniye angoro humentisofoho. Saimouniye konemi siye a'apahoso tohohmtno m'kun'imposon'joho. Oso hiso'no hofiko Jisas oso a'mu simo ufo'mayo'no joho luti ma'mentohofohofo.

³⁹ Jisas kako a'musi fosyowentanjo sopo lohofawento kako a'apaho tohohmtno hwapingo sohumo yoka uli mento, Kiko mpano. Ose ulahon'ngki kakoe a'apaho tohohmtnosoi'wo imo'n'immentisofoho. Moi'wo imo'n'ngkahon'ngki a'musi kako komo'no nolikafonto a'amumne wopayo iloho humisyofoho.

*Jisas kako hwe moya'mi pi'n'ngon'jo engo somo wopingo umokumentisofoho.
(Matiyu 8:16-17; Mak 1:32-34)*

⁴⁰ Mofehi'nyo ikwo'mokahon'ngki hwe moya'mi hofikoe a'amu mnokino'njo somo Jisasi'njo sopone'no motihu'mokumentohofohofo. Kako a'amu anga'no anga'nohino homo somo aho kisasyonto kako hwe moya'mi hopi'nonohino somo wopingo umokumentisofoho.

⁴¹ Jisas kako hwe moya'mi pi'n'ngon'jo engo somta'ni towahuno wonyo wae yao'mentisofoho. Oso towahuno wonyo hiso hofiko joho mohm'no ole uli mentohofi, Kiko Anituye Hwomu Ne hwosoho. Ose uli mentohofohofo. Hofiko Jisas Kilais sohwo ahwomo mta'ni Anitu uhwatimentiso hweho huno umentiso so'no Jisas hofikimo yoka uli mento, Sekwo nom'ne hungkuno uli kutoho. Ose ulahon'ngki hofiko mampi'nyo humamentohofohofo.

*Jisas kako ango'meemo syoho iku'mo'mentisofoho.
(Mak 1:35-39)*

⁴² Im'ngone ne so'nji Jisas oso ango hopo sopo nuliko'manto hwaho a'amu mohumunyo sopone'no ngko'nohini we'enehwo wohumamo lonto umentisofoho. I oso'no hwe moya'mi hofiko hafihafe tipm'mantifi u'ma'mentohofohofo. U'mantifi yokumpohn'nyo uli mentohofi, Kiko

nakumo nonahwoti'mofohotoho. Kiko nakwo Koponeyam lopo wohu-mentihwano.

⁴³ Ose ulahon'ngkofi kako ul'mento, A'amu angom'eemjo somo Anitu kako wopingo wosemokosyohumamte'no yalokunjo so'no ngko hofikimo hungkuno wopingo hiso wolijumo'monne'no yohono. Anitu kako oso syoho hiso'no nihwati'mentiso hwo'nyoho. Ose ul'mentisofoho.

⁴⁴ Oseso Jisas kako Anituye hungkuno wopingoso hwaho Jutiya sopenjo tajo ango anga'no anga'nohino somo humolut+huku'mofisofoho.

5

Jisas kako Saimoun Pitamo hungkuno ul'mentiso so'no inaniku pi'n'ingo engo ifammentisofoho.

(Mat'yu 4:18-24; Mak 1:16-20)

¹ Sikuno nom'nemo Jisas kako mijo ayo Ngkenesalet * mom'ingo sopo nohumentan'ngki hwe moyami pi'n'ingo engoso Anituye hungkuno upo'nano lontifi hofiko Jisasi'njo mofonepo wohumano lontifi yohoto yohotofo mjaloho'nimopmmntohofofoho.

² Jisas kako a'amu homo somo uhwononto uhwon'mentisoso yofayokino we'e hufa'u sohwa'u ifohohosasyonji nowentan'ngki hofekwosa sohwa hofiko inaniku ifamiyo ho'yoso mijo yojjwontan'ngkofi uhwon'mentisofoho.

³ Jisas kako Saimouniye yofayokino somo kotasonto Saimounimo ul'mento, Yofayokinoso nonje we'enehwo usitofa. Ose ulonto Jisas kako a'amu somo yofayokino mijo sopo wentanjo sopo ampo humanto Anituye hungkuno lut'hwamentisofoho.

⁴ A'amu somo lut'hwah lohofonto Jisas kako Saimounimo ul'mento, Yofayokino mijo ajwo nompone'no motayo. Osopo kiko jije a'amu sohwanji inaniku ifamiyo ho'yoso mijo ajwo nampo foho'naopmno.

⁵ Ose ulahon'ngki Saimoun ul'mento, Hwe Engofo, olo sikwo'miyo lomo nakwo inaniku ufomeeno lontani syoho yokumpohn'nyo ko y'hwoneso wonyopi ihwonefoho. Siki iyoho lonkononasiso hwona'nyoho. I oso'no kiko ntohino so'no ngko inaniku ifamiyo ho'yoso woho'nao'mne yohono.

⁶ Ose ulahon'ngki hofiko ho'nao'mentohofa hiso inaniku pi'n'ingo engo ifammentohofoso inaniku ifamiyo ho'yoso we'enepi wamt'hupo'monto imentiso so'no

⁷ hofiko nom'ne yofayokino sopenjo a'amu sohwanne'no hofikimo ufo'mayo'ne joho lut'ma'mentohofofoho. Hofiko mofone lopo nopontifi inaniku ifamiyo ho'yoso ho'noma'mentohofoso oso yofayokino hufa'u sohwa'umo inaniku nojaofonto yofayokino sohwa'u mijomo wemotoswamoto imentisofoho.

⁸ Saimoun Pita kako yo'mayo i'mofapmmentiso somo uhwononto kako Jisasiye sifiki'nyo so'mo hwomtame ulohofonto ul'mento, Hwe Engofo, kiko ngkimo nihwoti'mofohoji mpano. Ngko hwe wopingohwon'maho. Wonyo hwo'nyoho. Ose ul'mentisofoho.

⁹ Hwap'ngoso kako oso inaniku ifammentohofa somo uhwononto iyoho un'ngkahon'ngki ul'mentisofoho. Kako'nohin'maho. O'o, a'amu yofayokinopo humohumantohofa huhwanji iyoho imentohofofoho.

* 5:1 Yofe Ngkenesaletiyeso Mijo Ayo Ngkaliline nom'ne yofefoho.

¹⁰ Sepetiye hwomu sohwa'u Jemisi'nji Joun'nji siko Saimoun'nji syoho afa'no imotofo sohwa'u siko huhwa'u uhwononji iyoho imentisiyefoho. Oseso Jisas kako Saimoun'imo ulimeto, Kiko iyoho yohotoho. Olo inan'iku ifamahino hopaso kiko hwangku hwe moya'mi ngko'nji songo ne'no humayo'ne somo utimatne hwasoho.

¹¹ Ose ulahon'ngki hofiko yofayokino mit'mom'ngo no'mo ifohohosasyontifi hofikoe ho'yango yo'mayoso uliko'mantifi Jisas'imo in'ngkamentohofofoho.

Hwe fihwo a'apaho uyo wonyo'njo sohumo Jisas wop'ngo umokumentisofoho.

(Mat'iyu 8:1-4; Mak 1:40-45)

¹² Jisas kako ango fipo nohumanto uhwon'mentisoso hwe fihwo a'apaho uyo wonyo'njo sohwo nohumentan'ngki uhwon'mentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako Jisas'imo uhwononto kako Jisasiye sifiki'nyo'mo ipitofawento hungkuno yokumpohn'nyo ulimeto, Hwe Engofo, Kiko ngkimo wop'ngo wan'mokumo liso'manji jije yokumpohn'nyoso hoponoho.

¹³ Ose ulahon'ngki Jisas kako aho kisusyonto hwe sohumo ulimeto, Ou wop'ngo wakumokumonne'no yohono. Kiko wop'ngo hmmo'nyo. Ose ulimentiso so'no oso uyo wonyo huhwo sohwo moi'wo komo'no imo'n'mentisofoho.

¹⁴ Oso moi'wo imo'n'ngkahon'ngki Jisas hungkuno yokumpohn'nyo ulimeto, Ngko jije a'apaho wop'ngo kumokohe so'no kiko nom'ne a'amu somo nulohotoho. O'o, kiko komo'no nowehoji oso a'amu tajo angomjo syoho'njo sohumo jije a'apahoso utihwaho. Utihwahojo'no kiko oso yahino Mouses netihwamentisoso ose hopa fiyo. Kiko wosopayo yo'mayoso nomahoji hwe huhwo sohumo uyohojo'no kako An'tumne'no woho'nasyono. A'amu oso homo somo uhwon'ngkuji jije a'apaho uyo wonyoso wop'ngo imo'n'ngkiso so'no huno wosyofisyantifeho. Jisas ose ulimentisofoho.

¹⁵ I Jisas kako ose imentiso hiso'no ango'meemo ho'n'mmentisofoho. A'amu pi'n'ngo engo oso hungkuno hiso'no upa'nontifi ole syafi'hu'mentohofi, Nakwo kakoe hungkuno upo'n'ngkuhwaso'no kako nakumo wop'ngo wonamokumontonoho. Ose syafisyontifi hofiko Jisas'imo u'ma'mentohofofoho.

¹⁶ I oso'no Jisas kako sikuno pi'n'ngo engo somo hwaho a'amu mohumunyo sopo nowento kan'ngkwohwo An'tumo jomo ul'mojofoho.

Hwe fihwo kakoe sife aho pe'nnyo sohumo Jisas kako wop'ngo umokumentisofoho.

(Mat'iyu 9:1-8; Mak 2:1-12)

¹⁷ Sikuno fihumo Jisas kako hwe moya'mi somo An'tuye hungkuno luti'hwentan'ngki a'amu Falisi sohwanji a'amu Jutafe hon'ngkano hungkuno luti'hwamotofo sohwanji hofiko huhwa humunyoponoho. Oso a'amu huhwo sohwa hofiko hwaho Ngkalili ango hopo soponta'ango sohwanji hwaho Jutiya ango hopo soponta'ango sohwanji ango Jelusalem saponjo sohwanji hofiko Jisasi'njopo u'mantifi humamentohofofoho. An'tuye yokumpohn'nyo engoso a'amu mnokino'njo somo wop'ngo umokiyone Jisas'imo wo'mentisofoho.

¹⁸ A'amu fehohnjoso hofiko hwe fihwo sife aho pe'nnyo sohumo ijempohopo Jisasiyepono itokwapmmentohofofoho. Itokwapontifi ango ne mo'mo Jisas humentanjo sopo utofosyano lontifi ko imentohofoso

19 hwe moya'mi pi'n'ingo engo ango huhwo sohwi nto uhulo'ofahon+ngkofi hofi'ko mitofomoji'mofayo'njo imentohofofoho. Oseso hofi'ko ango antifepo kotosant'ifi iku'yo fehohnjo nofent'ifi hwe mnokino'njo huhwo sohomo kakoe ijempoho hi'nji antifepo nta'ni ango mo'mne'no impe monje intofuyoho'mokumentohofofoho. Oso hwe huhwo sohomo Jisas'ye simanopo meho'nahumentohofofoho.

20 Jisas kako uhwon+mentisoso oso a'amu itokwapmentohoho sohwa hofi'ko Jisas'mo simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyahon+ngkofi Jisas uhwononto hwe mnokino'njo sohomo ul'imento, Nje a'amu sohwosi ngko jije hon+ngkano wonyoso wae nto yakumofohono.

21 Ose ulahon+ngki a'amu Jutafe hon+ngkano hungkuno lut+hwamotofa sohwanji a'amu Falisi sohwanji Jisas'ye hungkunomo upa'nont'ifi hungkuno pi'n'ingo hnn+mentohofi, Olo hwe lohwo An+tumne'no sitofa ulalokunjo lohwo sohwo t+hwolo. Nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi a'amufe hon+ngkano wonyo wae y+mofa'neso hopo'maho. O'o, An+tu kako'nohino hoponoho.

22 Ose hnnontan+ngkofi Jisas kako hofi'koe huno somjo hungkuno so'no huno uyahon+ngki ul'imento, Ngko An+tumne'no sitofa ulalokwe somne'no sekwo huno peho'no syofisikomo'nalokwofo.

23-24 An+tu kako ngkimo a'amumo ufo'mayo'ne n+hwat+mentiso sohwo'ni olo hwaho lopo a'amufe hon+ngkano wonyo wae yafo'ne yokumpohn'nyoso hi'njo hwo'nyoho. I oso'no a'amu fihwo jije hon+ngkano wonyo wae weekumo'mo loso sohwoe hungkuno somo ne imo'nyo so'no sekwo simeho mo'mo muhwon+fitne kuyoho. Oso yokumpohn'nyo ngko seloheso hi'njo sohwo'ni uti'ha'nyopo seti'hwahm'me'no hungkuno nom'ne kengoso hwe lohomo ul'monne'no yohono. Hofi'kimo ose ulonto kako hwe mnokino'njo sohomo ul'imento, Kiko nol+kafohoji jije ijempohoso nomahoji jije angopo ne'no mpano.

25 Jisas ose ulahon+ngki a'amu timo uhwontohumentan+ngkofi oso hwe huhwo sohwo kako komo'no nol+kafonto kakoe ijempohoso nomanto kakoe ango pone'no nowento kako An+tuye yofe engoso ho'noma'mentisofoho.

26 Oso ango hopo sponjo a'amuso hofi'ko uhwonont'ifi hi umo'n+ngkahon+ngki hofi'koe simeho mo'mo yomo yomo u'mahon+ngki hofi'ko An+tuye yofe engoso ho'noma'mentohofofoho. Ole li+mentohofi, Olo wonyoangkafo uhwon+ngkuhwone loso yahino n+hu'no wonyoangkafofoho. Ose mjal+mentohofofoho.

*Jisas kako Lifaimo kakimo in+ngkayo'ne joho ul'imentisofoho.
(Mat'iyu 9:9-13; Mak 2:13-17)*

27 T'ifi sohonta Jisas kako hano emoyonto uhwon+mentisoso hwe fihwo a'amu mta'ni hamniyoho mayo syoho'njo sohwo kakoe yofe Lifaiyo sohwo nohumentan+ngki uhwononto ul'imento, K'iko ngkimo t'ifi nn+ngkape.

28 Ose ulahon+ngki Lifaiyo nol+kafonto kakoe yo'mayoso ul'iko'manto Jisas'mo t'ifi in+ngkamentisoso kakoe inomokomoyo imo'n+mentisofoho.

29 Lifai kako Jisas'imne'no kakoe angomo wopayo iloho engo imentisofoho. Oso wosopayo engo hiso'no a'amu mta'ni hamniyoho mayo syoho'njo sohwanji a'amu nom'ne sohwanji Jisas kakoe inomokomoyo huhwanji oso hopo sopo nohumant'ifi wopayo n+mentohofofoho.

³⁰ A'amu Falisi sohwanji nom'ne a'amu Falisi huhwa hon'ngkano hungkuno lut+hwayo syoho imotofo sohwanji hofiko nohumantifi a'amu wopayo nontan'ngkofo sohwapo uhwonontifi Jisasiye inomokomoyo sohwapo ul'mentohofi, Sekwo a'amu mta'ni hamniyoho fehohnjo siki mayo syoho'njo sohwanji a'amu hon'ngkano wonyo'njo so'nji wopayoso peho'no nalokwofu.

³¹ Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'mento, A'amu mnokino ane'njo wop'ngo humalofoso hofiko a'amu uyohofahosiyo'njo sohomo mu'mapitnnehofo. O'o, a'amu mnokino'njo so'nohini u'mantifeho.

³² Oso pa'nyoso ngko a'amu hon'ngkano wop'ngo'njo hwona'nyoho liwo'n'ngkohofu somne'no joho ujo'ne lut'mayo'ne pmmentohe hwon'maho. O'o, ngko a'amu hon'ngkano wonyo'njoso hofikoe wonyo somne'no hohujo ikinjafikuji ngkimo nn'ngkape-e'ne joho ujo'ne pmmentohe hwo'nyoho. Ose ul'mentisofoho.

Hohontajo yahino wopayo manyo humayo so'no Jisas kakoe yahino songo somne'no lut'hwamentisofoho.

(Mat'yu 9:14-15; Mak 2:21-22)

³³ Ose ul'mentisoso hofiko Jisasi mo ul'mentohofi, Jouniye inomokomoyo sohwa hofiko sikuno fehohnjo somo hofiko Mpohumo jomo'nohini ul'wo'nontifi wopayo hopi'nonohinoso man'wo'n'ngkiyohofihwafoho. I a'amu Falisi sohwapo hon'ngkanomo in'ngkawowo'n'ngkohofu hwanji oso yahinoso iwo'n'ngkohofihwafoho. I oso'no jije inomokomoyo sohwa hofiko wopayo so'nji mijo so'nji nonje nonje'nohino niwo'n'ngkohofofoho.

³⁴ Ose ulahon'ngkofi Jisas kakine'no olo pahnnimo hungkuno loso ul'mento, Hwe fihwo kako ape maso sohonta kako kakoe a'amu'nji nohumantifi hofiko kakine'no simonyo iyo so'no wopayo manyo'njo iwo'n'ngkohofotaho. O'o, awonoho. Hofiko kakine'no simonyo engo yontifi wopayo engo niwo'n'ngkohofofoho.

³⁵ I oseso hwangu sohonta oso hwe ape maso huhwo sohomo a'amu nom'ne sohwa hofiko kakoe a'amu mta'ni kompemafikuji fonjasykujono kakoe a'amu hiso kako ane humafikujoso simeho tango'njo humafikuji wopayo manyo'njo uyantifeho.

³⁶ Ose ulonto Jisas kako kakoe yahino songo somne'no pahnnimo hungkuno hufa'u ole ul'mento, Hwe fihwo kako manji'mofu tontamo imo'nnyo somo wop'ngo wamt'mokumo lihwosi kako hwapife yokumpohn'nyo songo somta'ni t'fnehwo sis'impehwoi lojwoma lohofihwosi manji'mofu tontamo somo lojwohofojasyososo wop'ngo umo'n'montolaho. O'o, oso hwapife songoso manji'mofu yofoho somo wohofojahumo lihwosi sis'impehwoi somta'ni wonyo umo'n'montonoho. Manji'mofu tontamo huhwo sohomo lojwohofojasyoso hi'nji apa'no wonyo was'impo'n'montonoho.

³⁷ Ose ulonto Jisas pahnnimo hungkuno t'finjoso ole ul'mento, A'amu fihwo kako mijo iloho uyimo lihwosi te fisiyo woma'montolaho. O'o, awonoho. Kako te fisiyo mahwosi mijo ihm'mofihwosi iloho yososo mijo wahumpo'montonoho. Te fisiyoso ni'hu'nahone wonyo umo'n'montonoho.

³⁸ U, hwe huhwo sohwo kako te songoso mahwosi mijo ihm'mofihwosi iloho yososo mijo ito'no wolifawo'montonoho. Oso pa'nyoso hohontajo

yahino so'nji yahino songo so'nji nem'no hu'mokomokosyohumayoso hopo'maho.

³⁹ A'amu fehohnjo hofiko hohontajo yahino so'no hi umo'n'ngkahon'ngki hofiko yahino songoso nakwolaho lontifi hohontajo somo yokumpohn'nyo mokosyohumawo'n'ngkohofofoho. Oso pa'nyoso a'amu hohontajo yahino wopayo manyo humayo iwo'n'ngkohofoso hofiko nje yahino songo losetihwalokwe somne'no nakwolaho wolantifeho. Jisas ose ul'mentisofoho.

6

*Sikuno iyoho humayo somo syoho miyo'ne hungkunofoho.
(Matiyu 12:1-8; Mak 2:23-28)*

¹ Sikuno iyoho humayo fihumo Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji hofiko syohopo hano humemoyohofofoho. Inomokomoyo huhwo sohwa mijoho uyahon'ngki wopayo we'e songoso nomantifi aho hwoso'mokontifi pahoso fuyo laofontifi neso n'imentohofofoho.

² Ose yahon'ngkofi a'amu Falisi fehohnjo sohwa uhwonontifi ul'imentohofi, Nakwoe hon'ngkano hungkunoso yo'mayo syoho sikuno iyoho humayo somo iyo'neso hano pitofahinyofoho. Oso hiso'no sekwo olo sikuno iyoho humayo losomo wopayo peho'ne mantifi n'ngkohofoto.

³ Ose ulohon'ngkahon'ngkofi Jisas ul'imento, Sekwo Ntefit imentiso so'no iyoswo mt'i'mokumentohofoso atofu majo hwasilaho. Oso sikuno Ntefit kakoe a'amu so'nji mijoho engo humamentohofu sohonta'ne'no selohon'ngkono.

⁴ Ntefit kako An'itumne'no hwapife angu molinyo somo swonto wosopayo An'ituye simanopo ho'nahinyoso swoma'mentisofoho. Oso wosopayo hiso a'amu siki'nyo somne'maho. O'o, a'amu An'ituye tajo angu syoho'njo sohwanne'nohinofoho. I oso'no Ntefit kako nononto kakoe a'amu sohwanu nuy'mentisofoho. Sekwo oso hungkuno homo somo atofu majo'njo imentohofu so'no sekwo nje inomokomoyo sohwanu oso hungkuno hiso ulohon'ngkohofotaho.

⁵ Jisas ose ulohononto ole ul'imento, Ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni ngko sikuno iyoho humayo'neso hwap'ingu hwo'nyoho. Ose ul'mentisofoho.

*Sikuno iyoho humayo nom'ne somo Jisas kako hwe aho wonyo'njo sohomo wop'ingu umokumentisofoho.
(Matiyu 12:9-14; Mak 3:1-6)*

⁶ Sikuno iyoho humayo nom'ne somo Jisas kako An'ituye tajo angu we'e sohomo noswonto hwe moya'mi somo An'ituye hungkuno ul'mentisofoho. Osopo nohumentan'ngki hwe fihwo aho angahohnjoso songo songo miyo poyo hopa wo'nnyo sohwo humunyoponoho.

⁷ A'amu fehohnjo a'amu Jutafe hon'ngkano hungkuno lut'ihwayo syoho'njo sohwanji a'amu Falisi sohwanji hofiko nohumantifi Jisas'mo hungkuno ito'no muhwajiyu angu somo ipemotowane'entifi ole syaf'ihul'imentohofi, Jisas kako sikuno iyoho humayo lomo hwe aho wonyo'njo sohomo wop'ingu umokumontol'ikeno. Ose syafisyontifi Jisas'mo uhwontohumamentohofofoho.

⁸ Jisas hofi koe huno so'mjo yahino so'no huno uyahon'ngki hwe aho wonyo'njo sohomo ul'imento, Kiko nol'ikafohoji olo ajwo lopo filohoho. Ose ulahon'ngki kako nol'ikafonto ajwopo loho'mentisofoho.

⁹ Oseso Jisas kako a'amu huhwo sohwaro ul'imento, Ngko sekumo waselohon'monne'no yohono. Oso hon'ngkano hungkuno Mouses neyak-wosamo uy'imentisoso sikuno iyoho humayo lomne'no pehofo nalohoho. Nakwo olo sikuno lomo yahino wop'ingo uyantantaho. Wonyo uyantantaho. I nom'ne a'amu somo wop'ingo umokantantaho. Wonyo umokantantaho.

¹⁰ Ose ulonto a'amu'njo so'mo timo fe'n'ihwononto hwe aho wonyo'njo sohomo ul'imento, Jije ahoso sihwaho fisipofa. Ose ulahon'ngki hwe huhwo sohwo kako kakoe aho sihwaho sipeehon'ngki wop'ingo umo'n'imentisofoho.

¹¹ A'amu huhwo sohwa ose uhwonont'ifi si'mano hntotohino um'ngkahon'ngki hofi koe ole hnn'imentohofi, Nakwo Jisas'imo pipi ulohofanehwono. Ose hnn'imentohofofoho.

Jisas kako kakoe hungkuno liku'mofo syoho so'no hwe aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwaro uhwasopo'mentisofoho.

(Mat'yu 10:1-4; Mak 3:13-19)

¹² Oso hohosohonta Jisas kako Mpohumo jomo ul'imo lonto kako hwofiki'nyo we'e sophone'no si'mentisofoho. Osopo nohumanto An'tune'no jomo ne'no ulontan'ngki iyoho longkon'imentisofoho.

¹³ Mofehi'nyo si'mofopahon'ngki Jisas kakoe inomokomoyo sohwanne'no joho ulonto oso hwa mta'ni kako hwe aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo uhwasopo'mentisoso sohwaro kako yofe mul'imentisoso apouseliyoho mul'imentisofoho. Oso yofe apouseliso hungkuno hwapingoso olenoho. An'tuye hungkuno liku'mofo syoho'njo hwafoho.

¹⁴ Hwe fihwo uhwasopo'mentisoso Saimoun'yoho. Oso hwe huhwo sohomo Jisas kako nom'ne yofe Pitafoho mul'imentisofoho. Nom'nihwo Ent'ilu Saimoun Pitafe kon'ngkwa'we hweho. Nom'nihwa'u Jem'si'nji Joun'njoho. Nom'nihwa'u Filip'i'nji Mpatoulomiyu'njoho.

¹⁵ Nom'nihwa'u Mat'yu'nji Toumas'i'njoho. Nom'nihwo Jem'si Al'ifiyosiye hwomu hweho. Nom'nihwo Saimoun'yoho. Kakoe yofe nom'neso Seloutiyoho.

¹⁶ Nom'nihwo Jutas Jem'siye hwomu hweho. Nom'nihwo Jutas Is'ikaliyoutiyoho. Kako Jisas'imne'no kakoe mango sohwaro tokoyo'ofo imentisofoho.

Jisas kako hwe moya'mi pi'n'ingo engo somo ufo'ma'mentisofoho.

(Mat'yu 4:23-25)

¹⁷ Oseso Jisas kako hwofiki'nyopo nta'ni kakoe inomokomoyo sohwanji nowent'ifi hintafo somo u'mofawent'ifi osopo inomokomoyo pi'n'ingo engo sohwanji loho'mentohofofoho. Oso hopo sopo nom'ne hwe moya'mi pi'n'ingo engoso hwaho Jutiyanta'ango so'nji ango Jelusalem so'nji oso ango hufa'u mit'imom'ngo saponjo molinyo sohwa'u Taiya'nji Saitoun'njonta'ango uhu'mokont'ifi humamentohofofoho.

¹⁸ A'amu hiso nakwo Jisas'ye hungkuno upo'n'ngkuhwasi a'amu mnokino'njo hn'n'imo wop'ingo wonamokono lont'ifi uhu'mokumentohofofoho. A'amu towahuno wonyo ehuhnamo'nnyo'njo so'nji Jisas'imo u'mahon'ngkofi kako wop'ingo umokumentisofoho.

19 Oseso hwe moya'mi hopi'nono hofi'ko Jisasimo aho wokisyusyano lontifi imentohofofoho. Hwapingoso hofi'ko Jisasimo aho kisusya-hon'ingkofi yokumpohn'nyo Jisas mta'ni hofi'kimo umentisoso hofi'koe a'apahoso wopingo imo'nimentohofofoho.

Jisas kako a'amu simonyo iyo'njo humotaho jo'njo somne'no hungkuno uyimentisofoho.

(Matiyu 5:1-12)

20 Jisas kakoe inomokomoyo sohwaro uhwononto ole ulimento, Sekwo Anitune'no huno engo maseyo'njo soku sekwo Anitumne'no huno wopingo wotipemano lifijo'manji sekwo simeho wopingo wasemo'nono. Anitu sekumo semokosyohumayo hweho.

21 Sekwo wopayo mijoho pe'nyo soku wopayo'no hi semo'nyo hopaso sekwo Anituye hon'ingkano wopingo mne'no hi semo'noso'manji Anitu kakoe hungkuno sekwoe simehomo wopayo simeho hopaso wosehnnimontonoho. Oseso sekwoe simeho wopingo wasemo'nono.

Sekwo a'amu olohonta humotaho lalokwofo soku sekwo simonyo fiyimno. Hwangku sekwo tikafo wojantifeho.

22-23 Hwangku sekwo ngko A'amufe Hwomu sohwo'nimne'no nn'ngkopalokwofo so'no a'amu nom'neso sehon'ngkuji hofi'ko sekune'no simeho ni'hu'no wonyo umo'nimontonoho. Oso'no hofi'ko sekumne'no hohujo ikinjasemofikuji sifofo woselantifeho. Hofi'ko sekune'no hungkuno ni'hu'no wonyo selikujo'no sekwoe yofeso wopiwahu'montonoho. Yo'mayoso ose selohofikujo'no sekwo simonyo fiyimno. Hwapingoso sekwo upa'nimno. Sekwo nje yofe somne'no yo'mayo tango olo se'mante so'no sekwoe ho'yango engo yo'mayoso ahwomomo weho. Oso a'amu sekumo wonyo selohofalokwofo hofi'koe ajuyohwosa huhwa hohonta a'amumo Anitu kakoe hungkuno uyahon'ngki limotofoto sohwa huhwamo wonyo uloho'motofihwafoho.

24 I oso'no sekwo a'amu hamniyoho ho'yango yo'mayoso engo yokumpohn'nyo mokosyohumunyo soku Anitu tohino nejaponoho likuji sekwo iyoho wasenono. Sekwoe simeho wopingo semokiyo'ne yo'mayoso olo hwaho lopo nto mo'malofu kuyoho.

25 Sekwo a'amu olohonta wosopayo engo nonontifi simeho nohnnalokwofo soku sekwo Anitumne'no in'ngko nayonoho likuji iyoho wasenono. Hwangku sekwo mijoho engo nope'nifitne kuyoho.

Sekwo a'amu olohonta tikafo jalokwofo soku hwangku nakwo humotaho engo lihwasi timijo engo neswaponoho likuji sekwo iyoho wasenono.

26 Sekwo a'amu soku a'amu nom'ne pi'n'ngoso hofi'ko sekwoe yofe ho'nosemawo'n'ngkohofu so'manji Anitu nakwoe yofe moho'nonemanoho likuji sekwo iyoho wasenono. Hohonta oso a'amu huhwo sohwafe ajuyohwosa huhwa a'amu Anituye hungkuno hwasyo limotofoto sohwafe yofe hi ho'noma'motofofoho.

Jisas kako ole ulimentisofoho. Sekwo sekwoe mango sohwanne'no wasemo'nono.

(Matiyu 5:38-48)

27 Sekwo nje hungkunomo haloho pewo'n'ngkohofu soku sekwo upa'nimno. Sekwo sekwoe mango sohwanne'no wasemo'nono. A'amu sekumo simeho wonyo sejapi'wo'n'ngkohofu somo sekwo hofi'kimo wopingo'nohino ulohopmno.

28 A'amu fehohnjoso hofikiko sekumo wonyo wosemokano lontifi sifajo selikujono sekwo oso a'amu homo somo Anitu kako wopingo ulohofone jomo ulimno. A'amu sitofa selikujono sekwo a'amu homo somne'no Anitu ufo'mayo'ne jomo ulimno.

29 A'amu fihwo jije manjijohopo kuposihwoso'no jije manjijoho fehohnta'ni utihwaho osopo wakuposono. Hwe fihwo kako jije manji'mofa so'no hi umo'ningkuhwoso'no kumahwoso'no kiko yoka ulohotoho. O'o, jije hwapife hi'nji uyo.

30 U, hwe fihwo kako yo'mayo so'no jomo kilihwoso'no kiko yano'nohino uyo. U, hwe fihwo kako jije yo'mayoso wae yakumofihwoso'no kiko apa'no aku kijape-e'ne hungkuno ulohotoho.

31 Sekwo yo'mayo yahino a'amu sekumo woselohofantife'no yalokwofa hopaso sekwo simo'mo oso yahino hiso hofikimo ulohopmno.

32 A'amu sekumne'no umo'nivo'ningkohofa osomnohina sekwo hofikine'no semo'ningkuwo so'no Anitu kako peho wopingo waselohomontolo. Awonoho. A'amu honingkanano wonyo'njo Anitumne'no mosyafisiyo hi oso hopa yivo'ningkohofofoho.

33 A'amu sekumo wopingo selohofivo'ningkohofa osomnohina sekwo wopingo ulohofikujimanji oso hiso'no Anitu kako peho wopingo waselohomontolo. Awonoho. A'amu honingkanano wonyo'njo Anitumne'no mosyafisiyo'njo hi oso hopa yivo'ningkohofofoho.

34 Sekwo sekwoe yo'mayo so'no hwangku aku nejapifitne'entifi uyivo'ningkohofomanji Anitu kako peho wopingo waselohomontolo. Awonoho. A'amu honingkanano wonyo'njo Anitumne'no mosyafisiyo'njo hi oso hopa yivo'ningkohofofoho.

35 O'o, sekwo olo yahino loso fiyimno. Sekwo sekwoe mango sohwamne'no wasemo'nono. Hofikimo wopingo ulohopmno. A'amu sekumo yo'mayo so'no jomo selikujono nakumo aku wonejapife sekwo huno nosyafisyikutoho. Sekwo oso yahino somo iningkafigo'nanji Anitu kako yo'mayo wonyoangkafoso sejapihwosi sekwo Anitu Yokintahopo Humaso sohwoe Mehomi Ne umo'nantifeho. Hwapingoso Anitu kako a'amu kakine'no isamoyoka mujo'njo so'nji a'amu honingkanano nihu'no wonyo'njo so'njimo wopingo ulohofivo'ningkiso hweho.

36 Seningkwohwo Anitu sohwo kako a'amu hopi'nonohino somne'no hitoho ulofivo'ningkiso hopaso sekwo a'amu hopi'nonohino somne'no hitoho waselofono.

*Nom'ne a'amu somne'no yano ilofone hungkunofoho.
(Matiyu 7:1-5)*

37 Sekwo nom'ne a'amufe hunomo yano ilofikujoni wonyofoho nulikutoho. Ose ifijo'nanji Anitu huhwo sekwoe huno somne'no wonyofoho maselonehoho. Sekwo nom'ne a'amufe yahino somne'no tohino uyikutoho. Ose ifijo'nanji Anitu huhwo sekwoe yahino somne'no tohino mosejaponehoho. A'amu sekumo wonyo selohopijosofo wonyoso sekwo wae feepmno. Oso wonyo hiso'no apa'no huno nosyafisyikutoho. Ose ifijo'nanji Anitu huhwo sekwoe wonyoso wae yasemofihwosi oso hiso'no kako apa'no huno mosyafisyonehoho.

38 Sekwo yo'mayoso a'amumo uyikujono Anitu huhwo kako sekumo yo'mayoso wosejapmmontonoho. Sekwo a'amu nom'nemo yo'mayoso

uy'ikujo'no An'itu kako sekumo yo'mayoso sejapososo mangonepo ihwosi nohu'mep'wesyahon'ngkuhwosi kipo kipo lohof'hwosi wosejapmantonoho. Sekwo yo'mayo a'amumne'no yano uy'wo'n'ngkohoho hopaso An'itu kakoe yo'mayoso aku wosejapmantonoho.

³⁹ Jisas kako pahnn'mo hungkuno'nji ul'imentisoso ole ul'imento, A'amu t'imp'i'nyo sohwo kako nom'ne a'amu t'imp'i'nyo sohumo hon'ngkano ut'hwamtolaho. Awonoho. Siko huhwa'u pi'n'momo woho'ni'mofanjyoho.

⁴⁰ Hwomu sikule syoho iwo'n'ngkiso sohwo kako a'amu kakimo lut'hwawo'n'ngkiso sohumo uyakolo'montolaho. Awonoho. I oso'no kako syoho yokumpohn'nyo engo ihwosi hwangu kako syoho lut'hwawo pa'nyo umo'n'montonoho.

⁴¹ Kiko jije hnn'ngkwa'wehwoe t'momjo hintalinyo wojo somo peho'no uhwonalokuno. I, jije t'momjo iyo feejo engoso hofoki'nawojo so'no k'iko huno makiyotaho. K'iko jije t'momjo iyo feejo engoso hofoki'nakuwojo so'no manohonyo'njo sohwoisi

⁴² k'iko jije hnn'ngkwa'wehumo ole peho'ne ulalokuno. N'ngkwahwo jije t'momjo hintalinyo wojo we'eso wae weekumo'mo. Ose peho'no ulalokuno. K'iko mango'nohino hwasoho. S'mo'mo k'iko jije t'momjo iyo feejo engoso hofoki'nakuwojo wae kaki'no feemo'nyo. Ose yohoji k'iko t'mo ito'no uhwon'ngkohoji hwangu jije hnn'ngkwa'wehwoe t'momjo hintalinyo we'eso wae fiyo.

Iyo wonyo sohwo kako ipisayo wonyoso unto'n'montonoho.

(Mat'iyu 7:17-20; 12:33-35)

⁴³ Iyo wop'ngoso ipisayo wonyoso minto'nonehoho. Oso pa'nyoso iyo wonyoso ipisayo wop'ngo minto'nonehoho.

⁴⁴ Nakwo iyomjo ipisayo somo uhwon'ngkuhwasi nakwo huno wonayono. Iyo wop'ngotaho, iyo wonyotaho. Huno ose wonayono. Nakwo hiyaso somta'ni ikwonjayo momjonanehwono. I nakwo wampeso iyo hiyae somta'ni momjonanehwono.

⁴⁵ Hwe wop'ngo sohwo kakoe s'meho mo'mo huno wop'ngo'njo hweho. Oseso kako yahino wop'ngo'nohini wot'ipema'monte hweho. Hwe wonyo sohwo kakoe s'meho mo'mo huno wonyo'njo hweho. Oseso kako yahino wonyo'nohini wot'ipema'monte hweho. Yo'mayo huno s'meho mo'mo engo yamo'nnyoso mango mta'ni l'wo'n'ngkohoho.

Ango mojo'ne yahino hufa'uyoho.

(Mat'iyu 7:24-27)

⁴⁶ I, sekwo ngkimo Hwe Engofo, Hwe Engofo, peho'ne nt'wo'n'ngkohoho. Sekwo Hwe Engofo ko ntont'feso sekwo nje hungkunomo t'fi monn'ngkayo'njo kuyoho.

⁴⁷ A'amu ngkimo ni'manto nje hungkunomo haloho pento t'fi nn'ngkawo'n'ngkiso sohwo kako olo pahnn'mo hungkuno loso pa'nyoso woloset'hwamne'no yohono.

⁴⁸ Oso hwe huhwo sohwo kako a'amu fihwo ango wop'ngo wamolimo loso sohwo pa'nyo hweho. Kako hwosa'imo mno kengomo'mo ij'hwosi hwasaho ni'hu'no yokumpohn'nyo wawont'montonoho. Osopo ango yokumpohn'nyo molososo ango huhwo sohwo wonyo mmo'nonehoho. O'ok, ifofo engo ihwosi oso ango huhwo sohumo mojhwahonehoho. Hwap'ngoso kakwo'yohwo sohwo hwasaho yokumpohn'nyo molinyofoho.

⁴⁹ I oso'no a'amu fihwo kako nje hungkunomo ko nupa'n'ngkuhwosi ngkimo monn'ngkape'njo sohwo kako a'amu ango siki molahinyo pa'nyo

hweho. Kako ango hwasaho ne mo'mo mawonjiyo'njo yososo iyo po'n'ifo'nohini hwaho tojwaponohini wawontimontonoho. Oso hopo sopo ango molihwoso'no ifofo engo ihwosi oso ango moloso hiso woha'montonoho.

7

A'amu itokuso'njo mokosyohumayo sohwoe syoho ulohofiyo sohumo Jisas wop'ingo u'mokumentisofoho.

(Mat'iyu 8:5-13)

¹ Jisas kako oso hungkuno hiso hwe moya'mi somo moi'wo ulonto kako ango Koponeyamne'no umentisofoho.

² Hwe fihwo kako a'amu itokuso'njo sohwo mokosyohumayo sohwo kakoe syoho ulohofiyo fihwo kako mnokino engo tipemanto poyo mofonepo wope'nimonto imentisofoho. Oso hwe engo huhwo sohwo kako kakoe syoho ulohofiyo sohumne'no simeho uyimojo hweho.

³ Kako Jisas mofonepo humaho upa'nonto kako Jutafe hwe engo fehohnjo sohwo Jisas a'amu mnokino'njo sohumo wop'ingo umokiyo'no utimayo'ne lihwatimentisofoho.

⁴ Lihwojahon'ngki hofiko Jisasimo u'mantifi hungkuno yokumpohn'nyo akwe'no ulimentohofi, Olo hwe wop'ingo'nohini lohwo kako hon'ngkano ito'nohino iwo'n'ngkiso hweho. Oseso kiko kakimo ufo'maho.

⁵ Kako a'amu Loum ko huhwo kako nakwo a'amu Juta sohwo'n'imne'no hitoho ulofiwon'ngkiso hweho. Kako nakune'no Anituye tajo ango we'eso molimentisofoho.

⁶ Ose ulahon'ngkofi Jisas hofiko'nji umentohofofoho. Kako ango'njo tifonepo i'mofowahon'ngki hwe yofe engo'njo sohwo kako kakoe a'amu nom'ne sohwo Jisasyepono lihwatimentisofoho. Hofiko Jisasimo u'mantifi hwe huhwo sohwoe hungkuno motapontifi ulimentohofi, Nje ango ne sopo ni'mayo so'no syoho engo ihnoho. Hwe Engofo, kiko nje angomo ko swapihneso ngko hwe wop'ingo hwo'nnye ango'm'maho.

⁷ Oso'no ngko kikiyepono ko pmneso ngko hwe wop'ingo hwoni'maho. I oso'no kiko osopo nohumahoji hungkuno'nohini lisoso nje syoho ntohofiyo sohwo wop'ingo umonimontonoho.

⁸ Ihwoni. Ngko huhwo'ni hwe engo sohwo enjwa'mo humale so'no ngko hofikoe hungkuno tifi ito'no in'ngkawon'ngkohe hwo'nyoho. U, hofiko ngko huhwo'nimo nom'niha enjwa'mo humalofo. Oseso ngko hwe fihumo Mpano ulime'no kako wamtonoho. U, nom'ne sohumo Oyomo ulime'no kako wapmmontonoho. U ngko nje syoho ntohofiyo fihumo, Olo syoho fiyo ulime'no kako syoho uyimontonoho. Oseso kiko hungkuno'nohini ulohoji'no ngko huno niyohoho. Nje syoho ntohofiyo sohwo wop'ingo umonimontonoho. Ose ulimentohofofoho.

⁹ Jisas kako oso hungkuno hofiko motapmentohofoho homo somo upa'nonto kako yomo yonto kako oso hwe engo huhwo sohumne'no huno pi'n'ngo engo syafihu'mentisofoho. Oso hwe moya'mi pi'n'ngo engo kakimo in'ngkamentohofoho somne'no Jisas kako ikinjamo lohofonto pisopisaho lonto ulmento, Ngko oso hwe engo huhwo sohumne'no hungkuno waselimonne'no yohono. Ngko a'amu Isilael sofe simeho hi'ntnnono ntapinyo yahinoso oso hwe huhwo sohwoe pa'nyoso muhwo'nyo'njo hwo'nyoho.

10 Ose ulahonꞅngki oso a'amu hwe yofe engo'njo sohwo luhwatꞅmentiso sohwa hofꞅko hofꞅkoe ango pone'no asomo nowentꞅfi uhwonꞅmentohofoso syoho ulohofiyi sohwo kako wopꞅngo nohumentanꞅngki uhwonꞅmentohofofoho.

Apꞅwojo ango Nainnta'ango siye hwomu poyo pe'nꞅmentiso sohomo Jisas kako apa'no songo ulꞅka'mentisofoho.

11 Sikuno fehohnjo memjaofahonꞅngki Jisas kako ango Nain sopone'no umentisofoho. Kakoe inomokomoyo sohwanji nom'ne hwe moya'mi pi'nꞅngo engo hi'nji umentohofofoho.

12 Oso ango hopo saponjo kuso engo somo i'mofawentꞅfi uhwonꞅmentohofoso a'amu sohwa hofꞅko a'amu poyo pe'nnyo sohwo itokwapmmentohofofoho. Poyo pe'nnyo sohwoe kona'wohisi kako oso hwomu huhwo sohumnohini ma'mentisofoho. Kakoe hwehwo sohwo hohonta poyo pe'nꞅmentisosiyoho. Oso ango hopo saponjo hwe moya'mi pi'nꞅngo engoso a'musi'nji nopontanꞅngkofi Jisas uhwonꞅmentisofoho.

13 Jisas uhwononto a'mu simne'no hitoho engo ulofahonꞅngki a'mu simo ulꞅmento, Kꞅko humotaho lohotoho.

14 Ose ulonto mofonepo lohofawento a'amu poyo pe'nnyo sohwoe ijempoho sopo aho kisesyahonꞅngki a'amu itokwapmmentohofoho sohwa loho'mentohofofoho. Jisas ulꞅmento, Olo hwomo lohwoosi, ngko wakilꞅmonne'no yohono. Filꞅkaho.

15 Ose ulahonꞅngki oso hwomu huhwo sohwo songo lꞅkafonto hungkuno lꞅmentisofoho. Oseso Jisas kako kona'wohimo uyꞅmentisofoho.

16 Ose uhwonontꞅfi hwe moya'mi hopi'nono iyoho yontꞅfi hofꞅko Anꞅtuye yofe ho'noma'mentohofofoho. Ole ulꞅmentohofi, Hwe Engo lohomo Anꞅtu hungkuno uyahonꞅngki najo'ne sohwo nto ifawotoho. Anꞅtu kakoe a'amu ne somo ufo'mayo'ne nto ifawotoho.

17 Oso Jisas imentiso so'no hwaho Jutiya oso'mo ho'nomꞅwento hwaho ango'meemo ho'nꞅmentisofoho.

*Joun Jisasꞅmne'no hungkuno luhwatꞅmentisofoho.
(Matiyu 11:2-19)*

18 Yo'mayo hungkuno Jisasꞅmne'no ho'nꞅngkiso so'no Jounꞅye inomokomoyo sohwa upa'nontꞅfi Jounꞅmo ulꞅmentohofofoho.

19 Joun kako upa'nonto kakoe inomokomoyo hufa'u hwa'umo Jisasꞅyepo hungkuno lꞅhwatꞅmentisofoho. Hungkunoso olenoho. Hwe tꞅfi wapmmonthonoho ho'nꞅmentiso sohwo silaho. I, nakwo nom'nihune'no wohontohumantantaho.

20 Ose lꞅhwojahonꞅngki siko Jisasꞅmo u'manji ulꞅmentisiyo, Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo kikimo ole kilahonꞅngkohoho. Kiko hwe tꞅfi wapmmonthonoho lꞅmentohe sohwo silaho. I, nakwo nom'nihune'no wohontohumantantaho. Jounꞅye hungkuno ose ulohonꞅmentisiyefoho.

21 Oso hohosohonta Jisas kako hwe moya'mi mnokino kengo kengo'njo somo wopꞅngo umokumentisofoho. A'amu towahuno wonyo ehuhnꞅnamo'nnyo somo wae yao'mentisofoho. A'amu tꞅmpi'nyoso apa'no tꞅmo honꞅmentohofofoho.

22 Jisas kako Jounꞅye inomokomoyo sohwa'umo ole ulꞅmento, Siko nuhusꞅsi yo'mayo nuhwonalokusiyo so'nji yo'mayo upo'nalokusiyo so'ntnne'no Jounꞅmo ulohunyo. A'amu tꞅmpi'nyoso tꞅmo apa'no

honalokwofo. A'amu sife wonyo'njoso apa'no hano ito'no walokwofo. A'amu a'apaho uyo ni'hu'no wonyo'njoso (*lepila*) hofi'koe a'apahoso wop'ingo imo'n'ngkohoho. A'amu haloho pi'ku'nnyoso apa'no ito'no upo'nalokwofo. A'amu poyo pe'nnyoso apa'no songo likofalokwofo. A'amu yo'mayo so'no umofonyo iyoso Anituye hungkuno wop'ingoso upo'nalokwofo.

²³ A'amu ngkine'no hwahoponta'ango hwolikeno, Anituye hwolikeno, huno ose mosyafisiyo'njo yontifi hofi'ko simeho hi'ntnnono kenga'no ntopantokwofoso hofi'ko simonyo uyife. Siko nuhusisi oso hungkuno hiso Jounimo ulinyo.

²⁴ Ose ulahon'ngki oso hwe Joun lihwatimentiso sohwa'u nto wahon'ngki Jisas kako hwe moya'mi somo Joun+mne'no hungkuno ulimentisofoho. Ole ulimento, Hohonta sekwo oso hwaho a'amu mohumunyo sopo umentohofoto sohonta pehomo uhwonano lontifi umentohofoto. Sekwo hwe mohufiyo pa'n'ingo sohwo ifofo ilojao'mentiso sohumo uhwonano lontifi umentohofotaho. O'o, ose'maho.

²⁵ Pehohumo uhwonano lontifi umentohofoto. Hwe fihwo hwapife yo'mayo wonyoangkafo hu'meesisyoso uhwonano lontifi umentohofotaho. O'o, a'amu hwapife yo'mayo wokoso'njo wonyoangkafo sohwa hofi'ko hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwoe angomo humawo'n'ngkohofofoho.

²⁶ I, oso'no sekwo pehohumo uhwonano lontifi, umentohofoto. A'amumo Anitu hungkuno uyahon'ngki hungkuno najo sohumo uhwonano lontifi imentohofotaho. Ou, oshifoho. Upa'n'imno. Oso hwe sekwo uhwonmentohofoto sohwo kako a'amu hopi'nonohinomo Anitu hungkuno uyahon'ngki nal'wo'n'ngkohofoto somo yakolo'nnyo hweho.

²⁷ Oso hwe huhwo sohumne'no Anituye hungkuno kakoe hwomumo ole nalohi,

Upa'nyo. Ngko hwe fihumo nje hungkuno motawe'ne wolihwatimonnoho. Oso huhwo sohwo kako kikimo simo'mo kupe-e'ne hweho.

Kako jije hon'ngkano ito'no esyohumayo'ne hweho.

Ose nalohoho.

²⁸ Ngko hungkuno waselimonne'no yohono. Hwe moya'mi hopi'nono olo hwaho lopo humalofoso hofi'ko Jounimo muyakolopitnnehofoto. I, oso'no a'amu yofe engo ane sohwo Anitumo enjwa'mo humaso sohumo Joun kako osohumo muyakolofonefoho. Jisas ose ulimentisofoho.

²⁹ Hwe moya'mi pi'n'ingo so'nji a'amu hamniyoho mayo syoho'njo sohwanji hofi'ko Jouniye hungkunomo upa'nontifi hnnmentohofi, Anituye yahino nto'nohino somo un'ngkowano lahon'ngkofi Joun hofi'kimo mijo kiyoma'mentisofoho.

³⁰ I oso'no a'amu Falisi sohwanji a'amu Jutafe hon'ngkano hungkuno lutihwamotofoto sohwanji hofi'ko Jouniye mijo kiyomayo so'no nakwolaho limentohofoto so'no hofi'ko oso hon'ngkano wop'ingo Anitu utihwamentiso somne'no hohujo ikinjao'mentohofofoho.

³¹ Oso a'amu huhwo sohwanne'no Jisas ole ulimento, Oso a'amu olonhonta humalofoto sohwa peho pa'nyo hwasimo waselimonnto. A'amu peho hwalo.

³² Hofi'ko olo pa'nyo hwafoho. Mehomiso hofi'ko angopo humantifi nom'ne mehomi somne'no johohole limof'wo'n'ngkohofoto pa'nyo hwafoho.

Nakwo hmpehmpe yoka sɪmonyone kulɪmukahonɪngkuhwoni sekwo sɪmony miyo kuyoho.

Nakwo wosofe lahonɪngkuhwoni sekwo humotaho majofoho.

³³ Ihwoni. Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo kako i'mofaponto wosopayo'nji ipisayo mijo pompenjiyo so'nji manyo humohumantiso hweho. Osohumo sekwo uhwonontɪfi lɪmentohofi, Towahuno wonyo ehuhnamo'nnyo hweho.

³⁴ I, ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni i'mofaponji ngko ahu'mo wosopayo'nji ipisae mijo pompenjiyo so'nji nɪwo'nɪngkohe so'no sekwo ngkine'no ole lalokwofo. Uhwonɪmno. Hwe wopayo pi'nɪngo engo nyo'njo hweho. Ipisae mijo pomenjiyo pi'nɪngo engo nyo'njo hweho. Kako a'amu hamniyoho mayo syoho'njo sohwanji a'amu honɪngkano wonyo'njo so'njiye a'amu hweho. Oso ngkine'no lɪwo'nɪngkohofɪhwaso.

³⁵ I oso'no hwe moya'mi hofɪko Anɪtuye huno engo mawo'nɪngkohofoso hofɪkoe honɪngkano wopɪngo somo hofɪkoe ito'no humayo somo a'amu uhwonɪngkuji ne'njofoho wolantɪfeho.

A'mu honɪngkano wonyo'njosi kako Jisasɪye sɪfemo hwone mijo ehuloho'mentisofoho.

³⁶ Falisi fihwo kako ngko'nji wosopayo wonaho lonto Jisasɪmo johu ulɪmentisofoho. Jisas kako oso Falisi sohwoe angomo noswonto wosopayo nyo'ne humohumantisofoho.

³⁷ Oso hopo sopo a'mu honɪngkano wonyo'njosi humunyoponoho. Kako Jisas Falisiye angomo wosopayo nalofoho upa'nonto kako ahwonte hofiyo hwone mijo akino wonyoangkafo'njosi nomanto Falisi huhwo sohwoe angomo humentisofoho.

³⁸ Kako noswonto Jisasɪye hohujo hnta'ni sɪfepo hwomtame ehumanto humotaho sulɪmentisofoho. Kakoe tɪmijos Jisasɪye sɪfepo lo'nɪngkahonɪngki kako kakoe mijiyonji Jisasɪye sɪfemjo yoko'nyoso sosayo usɪpo'mentisofoho. Ose yonto a'musi kako Jisasɪye sɪfemo hinjoho hu'nonto hwone mijo akino wopɪngo'njosi ehuloho'mentisofoho.

³⁹ Oseso oso Falisi Jisasɪmne'no waponu lɪmentiso sohwo oso hisimo uhwononto Jisasɪmne'no huno ole syafɪhu'mento, Olo hwe lohume Anɪtu hungkuno uyahonɪngki nalɪmojo ne hwo'manji kako oso a'mu siye yahinoso huno uyɪhwonesohilo. Oso a'musi nɪhu'no wonyiyoho. Oseso ngko huno niyohoho. Kakimo Anɪtu hungkuno uyahonɪngki nalɪmojo ne hwo'maho.

⁴⁰ Oso hwe huhwo sohwoe hunomjo Jisas kako huno uyahonɪngki ulɪmento, Saimoun, ngko kikine'no hungkuno wakilimonne'no yohono. Ose ulahonɪngki Saimoun ulɪmento, Nakwoe Lonetɪhwayo sohwo, Nonjo. Ose ulahonɪngki

⁴¹ Jisas ulɪmento, Hwe fihwo hamniyoho mokosyohumayo sohwo kako hwe hufa'u hwa'umo hamniyoho aku mayo'ne nokiso uyɪmentisofoho. Hwe fihumo kako *faifhantɪlet* (500) kina uyonto nom'nehumo *fifɪti* (50) kina uyɪmentisofoho.

⁴² Oso hwe hufa'u huhwo sohwa'u siko aku uyoso hopo'maho. Oseso hwe hamniyoho mokosyohumayo sohwo kako hamniyoho hiso aku mayoso'no sikoe syohofoho lonto siko'ne nɪhu'nahonefoho, ulɪmentisofoho. Ose ulɪmentiso so'no oso hwe hufa'uyo huhwo sohwa'u siko oso hwe hamniyoho mokosyohumayo sohume'no sɪmeho umon'nyo engoso tɪhwolo.

43 Ose ulohon+ngkahon+ngki Saimoun ul+mento, Ngko huno ole syof+syalokweno. Oso hwe *faif hant+let* (500) kina ma'mentiso sohwo kako hwe sohumne'no simeho umo'nyoso engo umo'n+mentisofoho. I oso hwe *fi+ti* (50) kina'nohini ma'mentiso sohwo kako simeho we'e'nohoni uy+mentisofoho. Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Jije huno nehopi kiyohoho.

44 Ose ulonto kako a'mu simne'no ikinjamo lohofonto Saimoun+imo ul+mento, Kiko olo a'mu losimo uhwonyo. Ngko jije angomo swapohe sohonta kiko nje sifemo mijo yat+iku'nyo'neso montapefoho. I oso'no olo a'mu losi kako kakoe timijo'nji nje sifemo niyot+jwantofoho. Kakoe mijiyonji sosayo nisi+peentofoho.

45 Ngko noswopahon+ngko kiko ngkimo hinjoho man+hu'nyofoho. I ngko kahopi swapohe sohonta olo a'mu losi kako nje sifemo hinjoho ne'nohini ni+hu'n+ngkohoho.

46 Ngko noswopahon+ngko kiko nje mnokinopo hwone mijo mehan-tohofefoho. I oso'no olo a'mu losi kako nje sifemo hwone mijo akino wop+ngo'njoso ehontohokwoho.

47 Oso'no Saimoun+kimo, ngko ole wakil+monne'no yohono. Olo a'mu losi kako ose ntahofantokuso so'no kiko huno ole wakiyono. Kakoe hon+ngkano wonyo pi'n+ngo engo'njo ko hisi olohonta ngko wae nto yaofohono. Oseso kako ngkine'no simeho m+kun+imposo engo umo'nalofoho. U hwe fihwo kako kakoe yokumpohn'nyo so'nji hon+ngkano wop+ngo iwo'n+ngkiso sohumo An+tu kakoe wonyo we'eso wae yaofososo oso hwe huhwo sohwo kako An+itumo simeho we'ene uy+montonoho.

48 Ose ulonto Jisas kako a'mu simo ul+mento, Ngko jije wonyoso wae nto yakumofohono.

49 Ose ulahon+ngki oso a'amumu kako'nji humohumantohofoso hofi+ko hofi+koehungkuno ole hnni+mentohofi, Olo hwe lohwo a'amufe wonyo wae yaofiwo'n+ngkiso lohwo sohwo ti+hwolo. Ose hnni+mentohofofoho.

50 Jisas kako a'mu simo ul+mento, Kiko ngkimo simeho hi'ntnnono ntapohino so'no kiko An+ituye a'amumu ne imo'n+ngkohino. Oseso kiko simeho wop+ngo'nji fosyohumantono.

8

Hwoya'mi fehohnjo sofa Jisas+imo in+ngkamentohofoso so'ne hungkunofoho.

1 Hwangku sohonta Jisas kako ango ho'mo ho'meemo uku'mo'mentisofoho. Oso a'amumu homo somo An+tu a'amumu kakimo enjwa'mo humawo'n+ngkohoho somo hofiyo umokosyohumawo'n+ngkiso so'no liku'mo'mentisofoho. Jisas+ye inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'u sohwa kako'nji hano umentohofofoho.

2 I, hwoya'mi fifa hofi+ko tifi in+ngkamentohofofoho. Oso hwoya'mi fehohnjo sofa Jisas kako towahuno wonyo ehuhnnamo'nnyo somo wae yao'mentisofoho. Fifa mnokino'njo sofamo wop+ngo umokumentisofoho. A'mu fisi kakoe yofe Maliya. Oso hihne'no Maliya Mak+itola nta'angiyoho limentohofofoho. Hohonta oso a'mu simo towahuno wonyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoso ehuhnnamo'nnyo simo Jisas kako wae yao'mentisofoho.

³ Nom'nesi Jouanafoho. Oso a'mu siye hwehwo sohwo kakoe yofe Husafoho. Kako hwe engo Heloutiye angomo mokosyohumayo syoho'njo hweho. Nom'nesi Susanofoho. Oso fanji nom'ne moya'mi pi'n'ingo sofanji hofi'ko Jisasi'mo tifi in'ngkamentohofofoho. Oso moya'mi hofa hofi'ko Jisasi'nji kakoe inomokomoyo sohwanjimo ufo'mano lontifi hofi'koe hamniyoho yo'mayoso uy'mentohofofoho.

*Hwe sohwo ufongoyo fisosomokafo so'ne pahnn'imo hungkunofoho.
(Matiyu 13:1-9; Mak 4:1-9)*

⁴ Hwe moya'mi pi'n'ingo engo Jisasi'nji nohumantifi nom'ne hwe moya'mi ango ho'mo so'mta'ni hofi'ko'nji uhu'mokahon'ngkofi Jisas olo pahnn'imo hungkuno ul'mento,

⁵ Hwe fihwo kako kakoe syohopo ufongoyo fisosomokao'mentisofoho. Fisosomokofahon'ngki ufongoyo neso fehohnjoso hon'ngkanopo piwahu'mentisofoho. Oso homo somo a'amu nopontifi hwotoho hmmentohofofoho. Fehohnjoso yihufu sohwa n'mentohofofoho.

⁶ Ufongoyo fehohnjoso hwaho sojo'njopo piwahu'mentisofoho. Oso hiso nofokafonto hwaho mijo ane imo'nonto oso ufongoyo hiso yofoho imentisofoho.

⁷ Ufongoyo fehohnjoso nantipe yongo'njopo piwahu'mentisofoho. Nantipe hiso ufongo hiso'nji sofoka'mentisoso nantipe sohwo kako ufongomo kingkulo'mentisofoho.

⁸ Ufongoyo fehohnjoso hwaho afofo'njopo piwahu'mentisoso nofokafonto ipisayo ne pi'n'ingo engo into'n'mentisofoho. Ufongoyo anga'nohino somta'ni pi'n'ingo engo imo'n'mentisofoho. Jisas ose ulonto kako mohm'no ole ul'mento, A'amu fihwo nje hungkuno upa'nyo'ne haloho hi'njo hwo'manji kako upa'nono. Ose ul'mentisofoho.

Jisas kako pahnn'imo hungkuno peho'ne ul'mentisoto. Hwap'ngoso olenoho.

(Matiyu 13:10-17; Mak 4:10-12)

⁹ Jisasi'ye inomokomoyo sohwa oso pahnn'imo hungkuno homo some'no hwap'ngo so'no Jisasi'mo ulohon'mentohofofoho.

¹⁰ Jisas ul'mento, Anitu kako a'amumo mokosyohumayo yahino some'no hiyaso wo'mojoso sekwo sohwasimo nto setihwamentisofoho. I oso'no hwe moya'mi nom'niso hofi'ko pahnn'imo hungkuno'nohini upa'n'wo'n'ngkofofoho. Oseso hofi'ko yo'mayo somo t'imo ko uhwo-nantifeso yofe mihwofe'njofoho. Hofiko yo'mayo somo haloho ko upa'nontifeso hofi'ko hwap'ngo neso huno muyofoho.

*Ufongoyo fisosomokafo'ne pahnn'imo hungkuno hwap'ngofoho.
(Matiyu 13:18-23; Mak 4:13-20)*

¹¹ Ose ulonto Jisas ole ul'mento, Oso pahnn'imo hungkuno seloheso olenoho. Oso ufongoyo hiso Anituye hungkunofoho.

¹² Oso ufongoyo hon'ngkanopo piwahu'mentisoso olo pa'nyofoho. A'amu fehohnjoso Anituye hungkuno upo'n'ngkahon'ngkofi tifi Seten hwe wonyo sohwo hofi'koe simehomjo hungkuno somo wae yaofi'wo'n'ngkiso hweho. Seten kako huno ole syofisyalofoho. A'amu Anituye hungkuno simehomo mnawe'manji hofi'ko kakimo simeho hi'ntnnono uy'kujo'no Anitu hofi'kimo asomo uti'manoho. Ose syafisyonto wae yaofi'wo'n'ngkisofoho.

13 Oso ufongoyo hwaho sojo'njopo pɪwahu'mentisoso olo pa'nyofoho. A'amu fehohnjoso hofi'ko Anɪtuye hungkuno upa'nontifi simeho mo'mo meho'nasyontifi simonyo iwo'nngkohofofoho. I oso'no oso hungkuno meho'nasiyoso pmpongo muhwatnnyo pa'nyofoho. Oso a'amu hiso hofi'ko Anɪtumo simeho hi'ntnnono we'enehwo uyontifi yo'mayo tango u'mante so'no hofi'ko iyoho uningkahonngki hofi'koe simeho hi'ntnnono uyo we'eso ho'naofiwo'nngkohofofoho.

14 Oso ufongoe nantipe yongo'njopo pɪwahu'mentisoso olo pa'nyofoho. A'amu fehohnjoso hofi'ko Anɪtuye hungkuno upa'nontifi Anɪtumo ko inngkowahonngkofi yo'mayo hwahoponjo tangoso u'manteso hofi'ko hamniyoho so'no huno pi'nnggo engo syafisyontifi hofi'ko hofi'koe a'apahomnohini syafisyahonngkofi oso yo'mayo hiso hofi'koe simeho amo'nyo kingkulofiwo'nngkisofoho. Oso'no hofi'koe ipisayoso mojo miy-onefoho. Hofi'ko nom'ne a'amu somo Anɪtuye honngkano tipemayo'ne mufo'mapitnnefoho.

15 I oso'no oso ufongoe hwaho afofo'njopo pɪwahu'mentisoso olo pa'nyofoho. A'amuso hofi'ko Anɪtuye hungkuno upa'nontifi simeho mo'mo meho'nasyontifi yokumpohn'nyo mokosyohumawo'nngkohofofoho. Oso a'amu hiso hofi'koe humayoso ito'nohinofoho. Hofi'ko nom'ne a'amumo Anɪtuye hungkunomo inngkafitne'entifi lutihwawo'nngkohofofoho.

*Sikiloho nomongkujikui hiyae ifoho'ofasiyo'ne pahnnimo hungkunofoho.
(Mak 4:21-25)*

16 A'amu sikiloho'njoso hofi'ko nomongkujikui ahwontemo wokip- itofosyantihm'maho. Epohumayo enjwa'mo woho'nosyantihm'maho. Awonoho. Hofi'ko ijempoho tojwapo ifoho'ofahufijoso a'amu oso ango homo somo swapifijo somo oso pomponahoso hofi'kimo walohu- montonoho.

17 Oso pahnnimo hungkunoso olene'no lonetihwalofoho. Yo'mayo hiyaso woyoso hwangku utihwa'nyopo i'mofapihwoso'no uhwonantanoho. Yo'mayo simeho mo'mjo hiyaso mokosyohumalohwoneso hwangku utihwa'nyopo i'mofapihwoso'no a'amu hopi'nono uhwonantifeho.

18 Sekwo Anɪtumo inngkawentifi aho yokumpohn'nyo kemokosyohu- malofosokumo, Anɪtu kako engo'no engo'no wosejapmmontonoho. I oso'no hwe fihwo kako Anɪtumo simeho we'e uyo sohwo, Ngko Anɪtuye hungkuno nom'ne upa'nyoso peho'neto. Nta'noho, loso sohwo oso simeho we'e uyalokuso somo wae weeo'mtonoho. Jisas ose ulimentisofoho.

*Jisasiye kona'wohi'nji konngkwa'wehwosanjiye hungkunofoho.
(Matɪyu 12:46-50; Mak 3:31-35)*

19 Oso hohosohonta Jisasiye kona'wohi'nji konngkwa'wehwosanji kakiye pono pmmentohofofoho. I oso'no hwe moya'mi pi'nnggo engo Jisasi'njopo uhu'mokumentohofoho so'no hofi'ko Jisas pone neso m'mofapifitnnefoho.

20 Oseso hwe fihwo Jisasi'mo ulimento, Hnna'wohi'nji hnnngkwa'wehwosanji hofi'ko yoloho'mo lohofontifi kikimo woku'mano lantifi humohumantohofofoho.

21 Ose ulahonngki Jisas ulimento, A'amu Anɪtuye hungkunomo haloho pentifi inngkawo'nngkohofoso hofi'ko nje na'uja nje nngkwahwosafoho.

Jisas kako ifofo engo sohomo moi'wo hmmo'nyo ulimentisofoho.
(Matiyu 8:23-27; Mak 4:35-41)

²² Sikuno fihumo Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji hofiko yofayokinomo kotasantifi Jisas ulimento, Nakwo mijo lomo nongkihnta'ni woekano. Ose ulahonngki nihu'nahone yofayokino hano imentisofoho.

²³ Nowekontanngkofi Jisas kako saho foyawo'mentisofoho. Nofosyowentanngki ifofo engo nto yahonngki oso yofayokino homo somo mijo ufehu'mokahumonto yahonngki yofayokino hiso mijo womuhulo'mto imentisofoho.

²⁴ Inomokomoyo sohwa hofiko Jisasimo komo'no ulikafontifi ulimentohofi, Hwe Engofo, Hwe Engofo, we'enepi nakwoe yofe moi'wo umonontane'no yalokuhwono. Ose ulahonngkofi Jisas nolikafonto ifofo so'nji mijo so'njimo hungkuno ulahonngki ifofo'nji mijo'nji moi'wo imo'nngkahonngki mijo apa'no songo songo miyo'njo nihu'nahone lofawo'mentisofoho.

²⁵ Oseso Jisas kakoe inomokomoyo sohawo ulimento, Sekwoe simeho hi'ntnnohinoso nti'mo weho. Ose ulahonngki hofiko yomo yontifi iyoho yontifi ole hnnimentohofi, Olo hwe lohwo kako ifofo'nji mijo'njimo yoka ulisolohaloho'nohinisolo tihwoe huhwolo.

Hwe sisimasoho'njo sohumta'ni Jisas kako towahuno wonyo wae yao'mentisofoho.

(Matiyu 8:28-34; Mak 5:1-20)

²⁶ Hofiko hwahwo Ngkalili sopo nta'ni mijo ayo somo nowakentifi hwahwo Ngkekesa sopo ki'mofamentohofoho.

²⁷⁻²⁹ Oso hopo sopo Jisas kako yofayokino mta'ni ifohohosyosyahonngki oso ango sopenjo hwe fihwo u'ma'mentisofoho. Oso hwe huhwo sohomo towahuno wonyo sohwa kakimo ehuhnnamo'nnyo hweho. Sikuno pi'nningo engo somo kako he ane hweho. Kako ango ne so'mo mohumayo hweho. O'o, kako a'amufe pijafo sokimomo ho'nasiyo sopo humemmojo hweho. Sikuno pi'nningo engo somo oso towahuno wonyoso oso hwe huhwo sohomo yokumpohn'nyo mokosyohumawo'nngkohofohohonta a'amu angoponjoso aho kesyohumantifi ahwomo nano so'nji kakoe sife ahomo ko kilofontife sohwo kako ahwomo nano hiso mtihupewo'nngkisofoho. Towahuno wonyo homo somo hwahwo a'amu ane sopone'no ipemotawowo'nngkohofohoho. Oso hwe huhwo sohwo kako Jisasimo uhwononto joho mohm'no lamofonto Jisasiye sife ki'nyo'mo p'wasoyonto mango engo ulimento, Jisas kiko Anitu Yokintahoponjo sohwoe Hwomu Ne hwasoho. Kiko ngkimo peho wontoho'monne'nelo. Hungkuno yokumpohn'nyo wakilmonne'no yohono. Kiko ngkimo tohino nontapohotoho. Oso hungkuno ulimentiso hwapingoso olenoho. Jisas kako oso towahuno wonyo sohomo ulimento, Kiko olo hwe lohomo uliko'maho.

³⁰ Ose ulonto nom'ne hungkuno ulimento, Jije yofe p'hwon'nyo hwasilo. Ose ulahonngki ulimento, Nje yofeso Ami hwo'nyoho. (Nakwoe hungkuno ole, Sisihwayo pa'nningo, pi'nningo engofoho.) Hwap'ngoso towahuno wonyo pi'nningo oso hwe huhwo sohomo ehuhnnamo'nnyofoho.

³¹ Towahuno huhwo sohwo hofiko Jisasimo yokumpohn'nyo ulimentohofi, Kiko tohino mayo so'no tikano somne'no nolonehwajohotoho.

³² Oso hwofikinyo mofone sopo yahu pi'nningo engoso hofiko mno ijontanngkofo somne'no towahuno wonyo sohwa Jisasimo yokumpohn'nyo

ulimentohofi, Kiko timo'nohino fohononehwajo. Nakwo oso yahu nongk-wafe pone'no wohwontane'no y+hwono. Ose ulahon+ngkofi Jisas hofi+kimo timo honohwat+mentisofoho.

³³ Oseso oso towahuno wonyo hiso hwe sohumo nul+ko'mantifi yahu somo ehuhnnao'mentohofofoho. Ehuhnnaofahon+ngkofi yahu hiso hofiko hano kunto kunto'no wentifi iwo'mangomo mt+iku'nontifi mijomo n+hu'nahono mihulo'mentisofoho.

³⁴ Oso yahu mokosyohumayo sohwa yo'mayo somo uhwonontifi hano kunto kunto'no wentifi hwe moya'mi anggo engo sponjo so'nji oso'no so'meemjo so'ntnne'no oso hungkuno hiso lijwaofahon+ngkofi ho'n+m+mentisofoho.

³⁵ Oso hungkuno hiso ho'n+ngkahon+ngki hwe moya'mi hopi'nonohinoso uhwonano lontifi imentohofofoho. Hofiko Jisasi'nji i'mofapontifi uhwon+mentohofoso oso hwe towahuno wonyo ul+koma'mentohofoso hwo kako he yofonto kako huno wop+ngo'njo imo'nonto kako Jisasiye sifi+ki'nyo'mo nohumentan+ngki uhwon+mentohofofoho. Ose uhwonontifi iyoho imentohofofoho.

³⁶⁻³⁹ Oso a'amu t+finjo i'mofapmmentohofoso somo a'amu hofi+ko Jisas oso hwe towahuno wonyo ul+ko'ma'mentohofoso sohumo wop+ngo umokumentiso somo uhwon+mentohofoso so'no mpoyo lut+hwamentohofofoho. Ose upa'nontifi oso hwe moya'mi hopi'nono oso hwaho Ngkekeso so'meem mta'angoso hofi+ko Jisasi'mo ul+mentohofi, Kiko nakumo noneliko'mahoji nom'ne angopono mpano. Ose ul+mentohofoso hwap+ngoso ole'nefoho. Hofiko iyoho m+kun+mposo u+ngkahon+ngki ul+mentohofofoho. Oseso Jisas kako yofayokinopo nokotosahon+ngki oso hwe towahuno wonyoso ul+ko'ma'mentohofoso sohwo kako Jisasi'mo yokumpohn'nyo ul+mento, Ngko kiko'nji wowahontnne'no yohono. Ose ko ulahon+ngki Jisas ul+mento, Kiko jije angopono asomo uhuji yo'mayo wonyoangkafo An+tu kiloho'maso so'no jije a'amu somo filut+hwaho. Ose l+hwajonto Jisas kako n+hu'nahone asomo wako'mentisofoho. Oseso oso hwe huhwo sohwo kako kakoe anggo pone'no asomo nowonto hwe moya'mi hopi'nonohinomo yo'mayo Jisas uloho'mentiso so'no lut+hwamentisofoho.

*Mu poyo pe'nyosi'nji a'mu mnokino'njosi'njiye hungkunofoho.
(Mat+yu 9:18-26; Mak 5:21-43)*

⁴⁰ Jisas kako mijo ayo nongkihnta'ni asomo wako'mentiso sohonta hwe moya'mi hopi'nono kakine'no humohontohumantohofoso Jisasi'mo uhwonontifi s+monyo imentohofofoho.

⁴¹⁻⁴² Osohonta hwe fihwo kakoe yofe Jailos sohwo kako Jisasi'mo u'ma'mentisofoho. Oso hwe Jailos huhwo sohwo kako An+tuye tajo anggo we'e somo mokosyohumayo'ne yofe engo'njo hweho. Kako mu anga'nohino'njo hweho. Kakoe mu siye soswoso aho hopi'nono sife mta'ni hufa'u uyakolo'nyosi kako poyo wope'n+imonto mofone sopo kan+ngkwohwo Jisasi'mo u'manto Jisasiye sifi+ki'nyo'mo hwmomtame ehumanto Jisasi'mo yokumpohn'nyo ul+mento, Kiko nje anggo pone'no wowaho. Ose ul+mentisofoho.

⁴³ Oso a'amu'njo hopo sopo a'mu fisi kako humunyoponoho. Oso hisi kako engolopohamo imoihososo ne'no yontan+ngki soswo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'u uyakolo'mojofoho. A'amu fihwo kako oso a'mu hisiye mnokino homo somo wop+ngo umokone sohwo mohumunyoponoho.

Kakoe hamniyoho hopi'nono a'amu mnokino'njo somo wopingo umokiyo sohwamo nto umojiyoho.

⁴⁴ Oso a'mu hisi kako Jisasiye hohujo hohnta'ni u'manto kako Jisasiye hwapife tokwajo somo aho upm'mokahonngki a'musi kakoe honiyoso sosayo komo'no sa'nimentisofoho.

⁴⁵ Oso hohosohonta Jisas ulimento, Ngkimo aho tihwo nipm'mokantofoho. Ose ulahonngki hofiko anga'no anga'no ulimentohofi, Ngko'maho. Ngko makupm'mokoho yohono. Ose lontanngkofi Pita Jisasi'mo ulimento, Hwe Engofo, hwe moya'mi pi'ningo engo kikimo ifehu'mokokumantifi kakupm'mokohoho.

⁴⁶ Ose ulahonngki Jisas ulimento, A'amu anga'no kako ngkimo aho kisanisyohoho. Nje a'apaho somta'ni yokumpohn'nyo fehohnjoso uhwoe huno niyohoho.

⁴⁷ Ose ulahonngki oso a'mu hisi kako Jisas ngkine'no huno nto uyohoho syafisyonto yomo yomo yonto Jisasiye sifiki'nyo'mo hwomtame ulohofonto a'amu hopi'nonohinofe timopo kako Jisasi'mo aho kisuhumentiso hwapingo so'no lutihwanto ole ulimento, Nje mnokinoso ni'hu'no komo'no moi'wo imo'n'ngkohoho.

⁴⁸ Ose ulahonngki Jisas ulimento, Nje mupe, kiko ngkimo simeho hi'ntnnono ntaphino so'no olohonta kiko wopingo imo'n'ngkino. Kiko simeho wopingo'njo siki uhuj fohumantono.

⁴⁹ Ose ulontanngki hwe fihwo Jailosiye angopo nta'ni noponto Jailosi'mo u'manto ulimento, Jije mu poyo nto pe'n'ngkohoho. Oseso kiko olo hwe engo lohomo jije angopo'no peho'no ipemotowalokuno. Kako wohumano.

⁵⁰ Ose ulahonngki Jisas kako upa'nonto Jailosi'mo ulimento, Kiko iyoho yohotoho. Kiko ngkimo simeho hi'ntnnono ntahopohojo'no jije mu wopingo umo'n'montonoho.

⁵¹ Ose ulonto Jisas kako Jailosiye angopo i'mofawento oso hopo sopo Jisas kako Pita, Joun, Jemis oso hwanji kanngkwowho'ya'u'njimo utimanto hofiko'nohini angomo humentohofofoho. Nom'ne a'amu somo ole ulimento, Sekwo noswapikutoho.

⁵² Ose ulahonngki hwe moya'mi pi'ningo engoso hofiko mu hisine'no humotaho lopemo'nowentanngkofi Jisas ulimento, Sekwo humotaho likutoho. Kako poyo'maho. Saho foyaweho.

⁵³ Ose ulahonngki a'amu hiso hofiko mu poyo nto pe'nimentiso so'no huno uyahonngki hofiko Jisasi'mne'no sitofo ulontifi tikafo ujmentohofofoho.

⁵⁴ I oso'no Jisas kako mu poyo pe'nimentiso siye aho manto mango mohm'no ole ulimento, Mupe, kiko filikaho.

⁵⁵ Ose ulahonngki oso mu hisiye huyo'mangoso nto umentisoso asomo ponto ka'wohimo uhulo'ofahonngki mu sopi lika'mentisofoho. Nolikofahonngki Jisas kanngkwowho'ya'umo ulimento, Wosopayo uyinyo.

⁵⁶ Ose ulahonngki kanngkwowho'ya'u siko yo'mayo somo uhwononji yomo engo imentisiyefoho. Jisas kako kanngkwowho'ya'umo hungkuno yokumpohn'nyo ulimento, Olo hilo so'no siko yolohoso nom'ne a'amumo nulohosiloho. Ose ulimentisofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohromo kakoe syoho somo iyo'ne uhwatimentisofoho.

(Mat'yu 10:5-15; Mak 6:7-13)

¹ Jisas kako kakoe inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohromo lutimanto yo'mayo mnokino'njo so'nji a'amu towahuno wonyo ehuhnamo'nnyo so'njimo wae yaofikui wop'ingo umokiyo'ne kakoe yokumpohn'nyo uyimentisofoho.

² Jisas hofikimo ulimento, Sekwo ango'meemne humpekui Anitu kako a'amu somo umokosyohumamonto yalokunjo so'no lutihwafikui a'amu mnokino'njo somo wop'ingo umokumno.

³ Ose ulonto ulimento, Sekwo yo'mayo hano emoyo so'ne'no mno, ho'yo, wopayo, hamniyoho manji'mofo nom'neso nomotawekutoho. O'lo, hano'nohino fiyikuno.

⁴ Sekwo nom'ne angopo i'mofahokui a'amu fihwo sekumo kakoe angomne'no setimaso sohwoe angomnohini fosyawentifijo sohwaso oso ango hopo sopo nuliko'mafikui ango nom'nepono nje hungkuno lutihwayo'ne fihwanimno.

⁵ Ango fipo i'mofafijoso a'amu mosetimaso'njo mikui'manji oso ango hopo sopo nuliko'mafikui hopo sopenjo hwaho semongki'nososo hofiko nosehontohumentan'ngkui oso hintalinyo hiso wae feehumno. Oso homo somo uhwon'ngkui hofiko hofikoe yahino somne'no huno ole wosyafihupife. U, nakwo wonyo yihwono. Ose syafisyikui iyoho unono.

⁶ Ose ulonto hofikimo uhwojahon'ngki hofiko ango'meemne'no humpomentohofoho. Ango ho'mo ho'mmeemo Anituye hungkuno wop'ingoso liku'mofontifi a'amu mnokino'njo somo wop'ingo umokumentohofoho.

Hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo Helout sohwo kako Jisasimne'no hungkuno upa'nimentisofoho.

(Mat'yu 14:1-2; Mak 6:14-16)

⁷ Hwe yofe engo'njo hwaho Ngkalili sopo mokosyohumayo sohwo kakoe yofe Heloutiyoho. Oso huhwo sohwo yo'mayo wonyoangkafo Jisas imentiso so'no upa'nonto kako huno pi'n'ingo syafihu'mentisofoho. Hwap'ingoso a'amu fehohnjoso Jisasimne'no ole ulimentohofi, Joun poyo pe'n'imentiso sohwo kako pi'n'imo mta'ni apa'no songo nto likakwoho.

⁸ Nom'ne a'amuso ole ulimentohofi, Ilaija sohomo Anitu hungkuno uyahon'ngki kako neyakwosamo hohonta lutihwamojo sohwo kako poyo pe'n'imentiso sohwo apa'no nto likakwoho. Nom'ne a'amuso ole ulimentohofi, U, nom'ne a'amu hohonta humamojo sohomo Anitu hungkuno uyahon'ngki lutihwamojo sohwo nto likakwoho.

⁹ Helout oso hungkuno upa'nonto kako syafihu'mento, Nje a'amu lihwatimentoheso hofiko Jouniye ti'wangomo m'ingo nfofilijwamokwofihweho. Oseso olo hwe lohwo Jouni'manji pipilo. I oso'no ngko pipine'no upa'n'ngkohono oso huhweho eso, hungkuno upa'n'maleso tihwolo. Ose syafisyonto kako Jisasimo uhwonimonto imentisofoho.

Jisas kako a'amu 'faif tausen' (5000) sohromo wopayo uyimentisofoho.

(Mat'yu 14:13-21; Mak 6:30-44; Joun 6:1-13)

¹⁰ Jisas kakoe inomokomoyo (apouse) uhwatimentiso sohwa asomo nopontifi hofiko yo'mayo imentohofoho so'no Jisasimo ulimentohofoho.

Nto ulahonꞅngkofi Jisas kako hofꞅko'nji a'amu nom'ne hopi'nonohino somo uhwatꞅ'mofontꞅfi hofꞅko'nohini ango Mpetꞅsaita ne'no umentohofofoho.

11 Hwe moya'mi hopi'nonohinoso oso hiso'no huno uyahonꞅngki hofꞅko umentohofoho somo inꞅngkamentohofofoho. Jisas kako oso hwe moya'mi hiso kakimo nto inꞅngkowahonꞅngkofi uhwononto ulꞅmento, Sekwo oyoniꞅmno. Jisas kako Anꞅtu hwe moya'mi somo wopꞅngo umokosyohu-mamonto iwo'nꞅngkiso so'no hungkuno ulonto a'amu mnokino'njo somo wopꞅngo umokumentisofoho.

12 Oso'no sikuno'nji kakoe inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwa Jisasꞅmo u'mantꞅfi ulꞅmentohofi, Kiko oso hwe moya'mi somo ango so'mne'no lihwajohoho'no hofꞅko osopo fosyawekuji wosopayo wotꞅpemapꞅfe. Olo humalohwone lopo a'amu ango yo'mayoso aneponoho.

13 Ose ko ulahonꞅngkofi Jisas ulꞅmento, O'o, sekwo huhwasi wosopayo uyꞅmno. Ose ulahonꞅngki hofꞅko ulꞅmentohofi, Nakwo wosopayo pi'nꞅngo'njo hwonanꞅ'maho. Wopayo aho fehohnjo hopi'nonohino'nji inanꞅku hufa'uyo so'ntnnohini mokosyohumalohwono. I kiko ole losyofꞅsyalokuno. Sekwo nowekuji ho'yango ango mta'ni a'amu hopi'nonohino somne'no wosopayo mpe uyamno. Ose losyofꞅsyalokuno. Ose ulꞅmentohofofoho.

14 Oso a'amu hiso *faiꝼf tausen* (5000) hwafoho. Jisas kako kakoe inomokomoyo sohwaro ulꞅmento, Sekwo hofꝼkimo ulꝼmno. A'amu *fifꝼti* (50), *fifꝼti* (50) mꝼhu'mokinꝼngkuji wohumafe.

15 Ose ulahonꝼngki inomokomoyo sohwa hofꝼko Jisas ulꝼmentiso hopa mꝼhu'mohu'mꝼngo yꝼhu'matꝼmentohofofoho.

16 Jisas kako oso wosopayo aho fehohnjo hopi'nonohino so'nji inanꝼku hufa'uyo so'nji nomanto kako ahwomomo tꝼmo uhwontohumanto Anꝼtumo isamoyoka ulꝼmentisofoho. Isamoyoka nto ulonto kako wopayo hiso kutꝼkujo lohofonto kakoe inomokomoyo sohwaro a'amu somo yano ulofiyone hu'muyꝼmentisofoho.

17 A'amu hopi'nonohinoso wopayo hiso moi'wo nontꝼfi sꝼmeho uhꝼnꝼngkahonꝼngki hofꝼko wosopayo nꝼlꝼfonao'mentohofoso nuhu'mokontꝼfi sohwo ho'yo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo somo mohu'memeehumentohofofoho.

Pita Jisasꝼmne'no Kꝼlaisꝼyoho ose lꝼjwao'mentisofoho.
(*Matꝼyu 16:13-19; Mak 8:27-29*)

18 Sikuno fihumo Jisas kako'nohini kanꝼngkwohumo jomo ulontanꝼngki kakoe inomokomoyo sohwa mofonepo humohumantohofofoho. Jisas kakoꝼe inomokomoyo sohwaro ulohonꝼmento, A'amu ngkine'no pehofo mjolꝼmꝼwalokwofo.

19 Ose ulahonꝼngki hofꝼko ulꝼmentohofi, A'amu fehohnjo kikine'no ole lalokwofo, Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwoꝼkeno. A'amu nom'ne fehohnjo ole lalokwofo, Ilaijatꝼkeno. I nom'nihwaa' amumo Anꝼtu hungkuno uyahonꝼngki lutꝼhwanto pe'nꝼmentiso sohwo apa'no songo lꝼka'maso hwolꝼkeno. Kikine'no ose mjolꝼmꝼwalokwofo.

20 Ose ulahonꝼngkofi Jisas ulꝼmento, Sekwo sohwasꝼ, ngkine'no pehofo ntꝼwo'nꝼngkohofꝼhwasilo. Ose ulahonꝼngki Pita ulꝼmento, Kiko sohwasꝼ Anꝼtuye Kꝼlaisꝼkiyoho. Anꝼtu nakwoe hwaho lopone'no kuhwotꝼmentiso hwosoho.

Jisas kako poyo pe'n'ingkuhwosi apa'no songo likafone so'no hungkuno ulimentisofoho.

(Mat'iyu 16:20-28; Mak 8:30-9:1)

21 Pita ose ulahon'ngki Jisas kako inomokomoyo sohwaro hungkuno yokumpohn'nyo ole ulimento, Sekwo oso hiso'no nom'nemo luj'mof'ikutoho.

22 Ose ulonto ole ulimento, A'amufe Hwomu sohwo'ni ngko tohino engo noma'mne hwo'nyoho. A'amu Jutafe hwe engo sohwanji a'amu tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Jutafe hon'ngkano hungkuno luti'hwawo'n'ingkohoho sohwanji hof'iko ngkine'no nakwolaho nti'kuji hohujo ikinjan'mof'ikuji nofonjan'hufitnnefoho. I oso'no sikuno hufa'u si'hune memjaof'ihwoso'no ngko apa'no songo wolika'monnoho.

23 Ose ulonto hwe moya'mi hopi'nono Jisasimo in'ngkamentohoho some ole ulimento, U, a'amu fisoku ngkimo wonn'ngkopano lifijo'manji sekwo sekwoe yo'mayo hi semo'n'wo'n'ngkiso so'nji sekwoe yofe so'nji monje yahin'ngkuji sekwo sikuno huhwo huhwi nje yofe'no poyo pe'nyo so'no iyoho miyo'njo ifijoso ngkimo mofo ne sopo tifi nn'ngkapmno.

24 A'amu fihwo kakoe songo humayoso yokumpohn'nyo womokosyohumamo lososo kakoe songo ne'no humayoso wop'wahu'montonoho. Oso'no a'amu fihwo ngkine'no huno uyahon'ingkuhwosi kakoe humayoso pi'wasyososo hwangu kakoe humayoso woti'pema'montonoho.

25 A'amu fihwo kako An'tumne'no hohujo ikinjaof'ihwosi kako olo hwaho lophonjo ho'yango hamniyoho yo'mayoso engo hu'meesyontoso sohwo kako tikanamo weso'manji oso ho'yango yo'mayoso pipi ufo'maneto. Awonoho.

26 A'amu fihwo kako nje hungkuno so'nji ngko'ntne'no hohujo ikinjan'mofoso sohwo ngko oso huhwo sohunne'no tifi no'mo hohujo ikinjimo'mnefoho. Ou, osohonta ngko nje Mpohwoe yokumpohn'nyo so'nji a'amu ahwomomjo wop'ingo'nohini sohwafe yokumpohn'nyo'nji nje yofe engo'nji olo hwaho lopo asomo pmme sohonta a'amu ngkine'no hohujo ikinjan'mofoso sohune'no ngko hohujo ukinjimo'monnoho.

27 Ngko hungkuno nehopi wasel'monne'no yohono. A'amu olo hwaho lopo nakwo'nji olohonta humalofa fehohnjoso mape'nontan'ngkuji Anitu a'amumo wop'ingo wonyoangkafo mokosyohumayo some uhwonantifeho. Ose ulimentisofoho.

Jisas kakoe a'apaho simano nom'ne kengo imo'n'imentisofoho.

(Mat'iyu 17:1-3; Mak 9:2-13)

28 Sikuno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u si'hune memjaofahon'ngki Jisas kako Pitaja Jounja Jem'sijamo uti'manto kako Mpohumo jomo ulimo lonto hwof'iki'nyo we'e sopone'no kotasi'mentohofofoho.

29 Kako Mpohumo jomo ulontan'ngki kakoe simo'mangoso mofehi'nyo pa'nyo imo'nonto kakoe manji'mofo sawemoso ni'hu'no halojo pomponaho pa'nyo imo'n'imentisofoho.

30 Oso hohosohonta hwe hufa'u hohonta pe'n'imentisiye sohwa'u kako'njopo i'mofaponji hungkuno hnn'mentohofoso Mouses'i'nji Ilaija'njoho.

31 Siko ahwomomjo yokumpohn'nyo so'nji u'manji siko Jisas kako ango Jelusalem sopo yo'mayo Anitu kako Jisas yone'ento uyohot'imentiso some ne imo'nyo'ne poyo umo'n'montonoho, hnn'mentohofofoho.

³² Pitajanji nom'ne sohwanji saho humofosyawentohoho sohwa nolikafontifi uhwonimentohofoso Jisasiye pomponaho so'nji hwe hufa'u sohwa'u'njimo uhwonimentohofofoho.

³³ Oso hwe hufa'u sohwa'u Jisasi mo uhwoti'mofaho lonji imentisiyoso Pita kako huno pi'n'ngo syofisikaofonto Jisasi mo ul'imento, Hwe Engofo, nakwo olopo humentani sehoningkuhwoneso wop'ngofoho. Olo hilo so'no syafisiyo'neso ango hufa'u shune womolantane'no yihwono. Anga'no kiko'nefoho. Anga'no Mousesimnefoho. Nom'neso Ilaijamnefoho. Pita kako oso hiso'no huno ito'no muyahon'ngki ul'imentisofoho.

³⁴ Pita ose ulontan'ngki himo hwahonepo kepjiyofasyonto hofikimo ifeehu'mokosyahon'ngki inomokomoyo sohwa hofiko iyoho imentohofofoho.

³⁵ Oso himo ho'mo so'mta'ni mampaho ole ho'n'imento, Olo hwe lohwo sekumne'no uhwosopo'mentohe sohwo nje Hwomufoho. Kakoe hungkunomo sekwo upa'n'mno.

³⁶ Oso mampaho hiso moi'wo ho'n'kwato lohofahon'ngki inomokomoyo sohwa uhwonimentohofoso Jisas kako'nohini lohofontan'ngki uhwonimentohofofoho. Inomokomoyo huhwo sohwa yo'mayo uhwonimentohofoho sohonta hofiko nom'ne sohwamo hungkuno mul'imentohofofoho. O'o, mampi'nyo humohumantohofofoho.

Hwomu towahuno wonyo ehuhnamo'nyo fihumo Jisas wop'ngo umokumentisofoho.

(Mat'iyu 17:14-21; Mak 9:14-29)

³⁷ Mo'n'ngkanta hofiko hwofiki'nyo we'e sopo uliko'mantifi nowentifi hwe moya'mi pi'n'ngo engo hon'ngkanopo Jisasi mo uswo'n'imentohofofoho.

³⁸ Hwe fihwo kako oso hwe moya'mi pi'n'ngo engo somta'ni Jisasi mo johu ul'imento, Hwe Engofo, ngko kikimo jomo wakilmonne'no yohono. Kiko nje hwomu lohomo t'mo uhwonyo. Ngko olo hwomu anga'nohino'njo hwo'nyoho.

³⁹ Towahuno wonyo sohwo kako hwomu sohomo u'manto aho yokumpohn'nyo kemokosyohumahon'ngki hwomu sohwo kako johu mohm'no l'wo'n'ngkisofoho. Towahuno wonyo huhwo sohwo kako hwomu sohomo wonyo kimokonto mohm'no mohm'no ulohofahon'ngki hwomu sohwoe mango mta'ni makwoangoso sap'wo'n'ngkisofoho. Towahuno wonyo huhwo sohwo kako hwomu sohwoe a'apaho wonyo ne'no umokonto komo'no musya'ofe'njo yonteso hwomu sohwo kakoe a'apahoso kangotnyo imo'n'imojofoho.

⁴⁰ Oseso ngko jije inomokomoyo sohwa hofiko towahuno wonyo hiso wae ween'imofife lonji humotaho ko loheso hofiko hopo'maho.

⁴¹ Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Hwe moya'mi olohonta humalofo soku, sekwo Anitumo simeho hi'ntnnono muyo kuyoho. Sekwo hon'ngkano ito'nohino'maho. Oso yahino hiso ne'no weso'manji ngko sekwo'nji humayoso sikuno alale womemjan'mo'montolikeno. Ngko sekwoe tango ngkimo ni'mayoso sikuno alale womemjan'mo'montolikeno. Jije hwomuso ngko'njo lopone'no motape.

⁴² Nomotowentan'ngki towahuno wonyo sohwo kako hwomu huhwo sohomo hwahopo kelopmmokwajonto mohm'no hnnojwao'mentisofoho. Jisas kako towahuno wonyo huhwo sohomo yoka ulonto wae yimofonto

hwomu sohomo wopingo umokumentisofoho. Wopingo umokonto kaningkwohumo uyimentisofoho.

⁴³ Hwe moya'mi hopi'nonohinosa hofiko Anituye yokumpohn'nyoso utihwa'nyopo uhwonontifi hi ulikofahoningki hofiko yomo imentohofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo kako poyo imo'none so'no apa'no ulimentisofoho.

(Mat'iyu 17:22-23; Mak 9:30-32)

Hofiko Jisas kako imentiso so'no huno pi'ningo engo syofisyontaningkofi Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo ulimento,

⁴⁴ Sekwo olo hungkuno loso seli'me'no haloho ito'no upa'nimno. Sekwo iningo mofikutoho. Hwangku we'enepe ngko A'amufe Hwomu sohwo'nimo nje mango sohwafe aho somo hofiko ngkimo woho'nonisyantifeho.

⁴⁵ Ose ulahoningki hofiko oso hungkuno ulimentiso so'no huno mummentisofoho. Hwapingoso oso hungkuno hiso hofikine'no hiyaso wo'nnyo so'no hofiko huno mosyafisiyo'njo yontifi hofiko hwapingo ne so'no Jisasimo ujoso'no iyoho unimentisofoho.

Inomokomoyo nom'ni hwamo yakolo'nnyoso t'hwolo.

(Mat'iyu 18:1-5; Mak 9:33-37)

⁴⁶ Inomokomoyo sohwa hofiko nakwoe hwe yofe engo'njo simo'mo yakoloso, t'hwolikeno sohnohojikamo'nontifi ikujoho wofongki'nantifi imentohofoho.

⁴⁷ Jisas kako hofikoe huno somjo huno wo'nnyo so'no huno uyahoningki kako mehomi we'eso utimanto, momemokosyohumamentisofoho.

⁴⁸ Oseso inomokomoyo sohwamo ulimento, A'amu fihwo kako olo mehomi lohomo nje yofe ho'nonimayo'ne ufo'maso sohwo kako ngkimo nifo'makwoho. A'amu ngkimo nifo'maso sohwo kako hwe engo ngkimo n'hwatimentiso sohwo huhumo ufo'makwoho. Hwe fihwo kako kakoe yofe engo somne'no huno mosyafisiyo'njo a'amu nom'nimo ufo'mayo'nohini sohwo kako Anituye timopo hwe engo ne simo'mjo hweho.

A'amu sekwoe yo'mayo syoho somo mohwempeesemofe hwo'manji sekwoe a'amu hweho.

(Mak 9:38-40)

⁴⁹ Jisasiye inomokomoyo Joun sohwo kako Jisasimo ulimento, Hwe Engofo, Nakwo uhwonimalahwoneso hwe fihwo kako jije yofe ulonto towahuno wonyo wae yaofontaningi uhwonimalahwonefoho. I oso'no kako nakwo'nji kikimo mokinngkwaloku yihwono i oso'no nakwo kakimo ulimalohwono, Kiko Jisasiye yofe'nji towahuno wonyoso wae yaofohotoho.

⁵⁰ Ose ulahoningki Jisas ulimento, Sekwo ose uloho'malofoso wonyofoho. Sekwo kakoe honingkanomo nopijumofikutoho. A'amu sekwoe syoho somo mohwempeesemofe hwo'manji sekwoe a'amu hweho. Ose ulimentisofoho.

A'amu Someliyaso Jisas hofikoe angopo wahoningki hofiko Jisasimo mut'ma'mmentohofoho.

⁵¹ Jisasimo Anitu ahwomomne asomo utimayo sikuno mofonepo imo'ningskahoningki Jisas kako Jelusalemne'no we'e'neso huno

yokumpohn'nyo syofisyomanto Jelusalemne'no wawomo lonto hano simentisofoho.

⁵² Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji Jelusalemne'no nowentan'ngkofi kako kakoe inomokomoyo fihwamo a'amu Someliyafe ango fipone'no Jisas kakine'no ango ito'no esyohumayo'ne ulohasiyo'ne lihwatimentisofoho.

⁵³ I oso'no oso ango hopo sponjo a'amuso hofiko Jisasimo hofikoe angomo ipemotasyuyo so'no nakwolaho lontifi mutimmaso'njo imentohofofoho. Hwap'ngoso kako Jelusalemne hweho lontifi mutima'mmentohofofoho. Hofiko Anitumne'no hwomtame ulohofo yahinoso Jelusalemnohini * uhwonyoso nakwolaho linyofoho.

⁵⁴ Jisas'ye inomokomoyo hufa'u sohwa'u Jemis'nji Joun'nji siko yo'mayo yo'mayo yahino somo uhwononji ulimentisiyo, Hwe Engofo, nakwo ahwomomjo toho so'no johu lutimehwasi olo a'amu lomo nasiyoso wop'ngotaho.

⁵⁵⁻⁵⁶ Ose ulahon'ngki Jisas kako sikimo yoka ulimento, Siko sikoe simeho mo'mjo huno wonyoso huno maseyohi yohoho. Ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni ngko a'amumo wonyo imokiyo'ne pmmentohe hwon'maho. O'o, a'amumo ufo'mayo'ne pmmentohe hwo'nyoho. Ose ulahon'ngki hofiko nom'ne ango pone'no womentohofofoho.

A'amu Jisasimo tifi in'ngkayo yahino so'ne hungkunofoho.

(Mat'yu 8:19-22)

⁵⁷ Hofiko hon'ngkanopo noloho'nowentan'ngkofi hwe fihwo Jisasimo ulimento, Kiko ango nti'mno usoso ngko tifi wokin'ngkamonnho.

⁵⁸ Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Sikis'wojo sohwa hofiko hofikoe sokimoso hi'njo hwafoho. Y'hufo sohwa hofiko hofikoe aifoso hi'njo hwafoho. I oso'no ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni ngko ango saho foyawe'neso ane hwo'nyoho.

⁵⁹ Ose ulonto kako nom'ne hwe sohomo ulimento, Kiko ngkimo tifi nn'ngkape. Ose ko ulahon'ngki hwe sohwo kako ulimento, Kiko ngkimo tifi nn'ngkape ntohino so'no ngko kikimo wokin'ngkapmmonnho. I oso'no simo'mo ngko nje mpohumo kaki'no pi'nmo'mo ijopijisyasi'mo peso. Wop'ngotaho.

⁶⁰ Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, A'amu ngkimo tifi monn'ngkap'fijoso hofiko ujopijisyahufe. Hofikoe syohofoho. I kiko sohwo'ni ngkimo nn'ngkapohoji Anitu a'amumo wop'ngo umokosyohumamonto yalokunjo so'no kiko a'amu somo Anitu kakoe hungkunoso filijimofo. Ose ulimentisofoho.

⁶¹ Hwe nom'nihwo Jisasimo ulimento, Hwe Engofo, ngko kikimo tifi wokin'ngkamonnho. I oso'no ngko simo'mo nje a'amumo aho n'hu'no upeemeso wop'ngotaho.

⁶² Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, A'amu ngkimo tifi ko nn'ngkap'hwosi kako tifi no'mo yo'mayo uliko'maso so'no ikintimant'mo m'j'ime'we'njo sohwo kako Anitu a'amumo mokosyohumayo sponjo syoho iyo so'no hopo'maho. Ose ulimentisofoho.

* **9:53:** A'amu Someliyaso Hwofiki'nyo Ngkelisim sopo uhu'mokontifi Anituye yofe ho'nomawo'n'ngkohofofoho. Oso'no a'amu Jutaso hofiko Jelusalem uhu'mokontifi Anituye yofe ho'nomawo'n'ngkohofofoho. (Jn. 4:20 somo uhwonyo.) A'amu Someliyaso hofiko huno ole, A'amu Jutaso hofikoe yahino wop'ngo min'ngkawo'n'ngkiyohoho. Oso'no hofiko Jisasimo mufo'maso'njo imentohofofoho.

10

Jisas kako hwe nom'ne 'sefenti-tu' (72) sohware angomeemo kakoe hungkuno luthwayo'ne lihwatimentisofoho.

¹ Oso hohosohonta Jisas kako nom'ne a'amu *sefenti-tu* (72) sohware kakoe syoho somne'no uhwosopo'mentisofoho. Kako a'amufe anga ho'mo ho'meemo tifi ngko nu'ma'mne'ento anga ho'mo ho'mne'no hwe hufa'u hufa'u lihwatimentisofoho.

² Simeemo hungkuno ole ulimmento, Pahnnimo hungkuno waselimonne'no yohono. Wopayo syoho sopenjo pi'nango engoso toyo nto imaho. I oso'no a'amu wopayo toyo mjiyo'ne syoho'njo sohwa hopoenohino hwa'maho. Oseso sekwo olo syoho loso mokosyohumawo'n'ngkiso kakwo'yohumo jomo ulikujono kako oso wopayo toyo homo somo mjiyo'ne a'amumo lihwajiyo'ne jomo ulimno.

³ Sekwo upa'nimno. Ngko sekumo yahu mu hopa sikisiwojo sohware anga'mne'no wokasemo'mji yalokweno. Hofiko sekumo wonyo woselohofantife'no yalokwofo. Sekwo yahu mu hopa yokumpohn'nyo ane'njo sohware'ne'no huno ose ko nyahon'ngki losehwojalokweno. Oso'no mpanimno.

⁴ Sekwo hamniyoho so'nji yo'mayo ho'yango memokomayo'ne so'nji sifkwongofosyo nom'ne so'nji nohu'memokaho'n'ngkutoho. Sekwo hon'ngkanomo wekuji uhwon'fijoso hwe fihwo hon'ngkanopo nohumentan'ngkuhwosi uhwon'ngkuji njwokohumafikutoho. O'o, sekwo kakimo yakolo'nohini ulhofefoho.

⁵ Sekwo a'amufe anga sopo i'mofahokuji ole ulimno. Anitu kako sekumo wopango waselohomonto iwo'n'ngkiso so'no sekwo simeho wopango'nji fosyohumamno. Ose ulimno.

⁶ Hwe fihwo kako yahino wopango iwo'n'ngkiso sohware angopo i'mofafijoso kako sekumo wopango selohofihwoso'no Anitu oso a'amu huhwo sohomo wopango uloho'montonoho. I oso'no a'amu fihwo yahino wonyo iwo'n'ngkiso sohware angopo i'mofafijoso sekwo Anitu wopango uloho'monto iwo'n'ngkiso so'no simeho wopango'njo fosyohumamno, ul'fijoso hwe huhwo sohwo ngkilaho selihwosi mosefo'maso'njo ihwoso'no sekwo nom'ne angopo ne'no simeho wopango'njo hwaso fohumpopmno. Anitu kako sekumo wopango sefo'mahwosi oso a'amu huhwo sohomo mufomanehoho.

⁷ A'amu fihwo kakoe angommne'no setimahwoso'no sekwo oso anga homo somnohini humafikuji yo'mayo wosopayo'nji mijo'nji sejap'kujo'no sekwo hmnimno. Hwap'ngoso a'amu kakoe syoho somne'no kako yo'mayo mayoso yahino ito'nohinofoho. Sekwo anga anga'nohino somo fosyawekuji nom'ne angomno nonje nonje uyo'eno. O'o, oso anga anga'nohino somta'ni nje hungkuno fil'ku'mopmno.

⁸ Sekwo anga fipo i'mofahokujo'no a'amu hofiko sekumo setimafikuji yo'mayo mijo wosopayo so'nji sekune'no likuji yano selofifijoso sekwo umapmno.

⁹ Sekwo oso anga hopo sopenjo a'amu mnokino'njo somo wopango umokukuji hofikimo ole ulimno, Anitu sekumo wopango semokosyohumayo'ne mofonepo nto i'mofapohoho.

¹⁰ I oso'no sekwo anga fipo i'mofahokujo'no a'amuso sekumo mosetimaso'njo miy'kuji sekwo oso anga hopo sopenjo hon'ngkano sopo lohofikuji ole ulimno,

11 Sekwoe ango loponjo hwaho hintalinyo namongki'n'ngkisoso sekwo sekwoe yahino somne'no huno syafisiyo'no nakwo hintalinyo hiso wae yasyihwoneso sekwo'nefoho. Sekwo olo so'no huno ito'no fisyaifihupmno. Anitu kako sekumo wop'ingo wosemokosyohumamoto ko yahon'ngki oso'no sekwo hohujo ikinjaofiwo'n'ngkohoho kuyoho. Oseso nakwo tohino manoho likuji Anitu semokosyohumayo so'no huno ito'no fisyaifihupmno. Nto i'mofapohoho.

12 Ose ulonto ole ulim'ento, Nje a'amu sohwaso ngko hungkuno waselimonne'no yohono. Sikuno ae'uyo somo a'amufe yahino wonyo so'ne hungkuno ikwolofo'ne sohonta oso ango Soutommjo a'amuso hofikoe yahino pisakino'njo somne'no tohino engo wotipemantifeho. I oso'no a'amu sekumne'no hohujo ikinjasemofoso hofikoe tohinoso Soutomjo a'amufe tohino somo yakolo'nnyofoho.

A'amu Anituye hungkunomo simeho miwolo'mokiyo somne'no sekwo Anituye tohino somne'no iwaho ito'no fiyimno, Jisas kako ose ulimentisofoho.

(Matiyu 11:20-24)

13 U, a'amu Koulasin sokunonji a'amu Mpetisaitajo sokunonji sekwo Anituye tohino somne'no iwaho ito'no fiyimno. Ngko sekwoe angopo yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ngki yohofoso esetihwamentohe somo a'amu ango Taiya'nji ango Saitoun'nji hohonta humamotofoso hofiko uhwonontifijontentesi hofiko hofikoe yahino wonyo somne'no hul'ngkwajingo a'apahopo loho'n'ngkuji hofikoe hon'ngkano wonyo somo hohujo nto ikinjaofikutnesohilo. I sekwo yo'mayo wop'ingo ngko imalesomo ko uhwonontifi sekwoe yahino wonyo somne'no hohujo mikinjao'mmaloho kuyoho.

14 Anitu kako a'amufe hon'ngkano wonyo somne'no yano ilofoso sohonta Taiyajo a'amu so'nji Saitounjo a'amu so'nji hofiko Anituye tohino engo tipemapitnnefoho. I oso'no sekwoe tohinoso yakolo'nnyo kuyoho.

15 I oso sikuno homo somo ango Koponeyamjo a'amu humawo'n'ngkohoho soku ngko sekumne'no pehofo selimnehono. Sekwo sekwoe yofe yokintahopo ko ho'noma'n'wo'n'ngkohoho soku sekwo tikanomo ufitne kuyoho.

16 Jisas ose ulonto kako kakoe inomokomoyo sohwaso ulim'ento, A'amu sekwoe hungkuno haloho'no sepewo'n'ngkiso sohwo nje hungkuno homo haloho'no nipewo'n'ngkisofoho. A'amu sekumo hohujo ikinjasemofiwo'n'ngkiso sohwo ngko huhwo'n'imo hohujo ikinjanimofiwo'n'ngkiso hweho. A'amu ngkimo hohujo ikinjanimofiwo'n'ngkiso sohwo kako Anitu nihwatimentiso sohwo huhumo hohujo ikinjimofalofoho. Jisas ose moi'wo ulonto kako a'amu huhwo sohwaso uhwatimentisofoho.

Jisas kako a'amu kakoe syoho somne'no uhwatimentiso sohwa asomo imofapmentohofoho.

17 Hwangku no'mo a'amu sefenti-tu (72) Jisas kakoe syoho somne'no uhwatimentiso sohwa hofiko asomo i'm'wentifi simonyo imentohofoho. Simonyo yontifi Jisasimo ulimentohofi, Hwe Engofo, nakwo towahuno wonyo somo jije yofe ulimalohwone so'no hofiko jije yofe somne'no enjwa'mo paswontifi hiyaso hump'malofoho.

18 Ose ulahonꞅngkofi Jisas ulꞅmento, Ngko Seten ahwomo mta'ni emta'mꞅngo hopa yonto piꞅwesyahonꞅngki uhwonꞅmentohefoho.

19 Sekwo upa'nꞅmno. Ngko nje yokumpohn'nyo sejapmmentohe so'no sekwo homa wonyo so'nji a'nantꞅhwoyo so'njimo sekwo hwotoho fifijoso hopoenhino hwasoho. Sekwo Setenꞅye yokumpohn'nyo somo uyakolofone yokumpohn'nyo hi'njo hwasoho. Yo'mayoso sekumo wonyo semokoneso awonoho.

20 I oseso sekwo olo so'no sꞅmonyo ikuji huno ole syafꞅsyꞅkutoho. Towahuno wonyo sohwa nakwoe hungkunomo enjwa'mo humalofo. Oso'no sekwo sꞅmonyo ikutoho. O'o, Anꞅtu sekwoe yofe ahwomomo mtꞅmokasehumentiso so'no sꞅmonyo fiꝼmno. Ose ulꝼmentisofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwanne'no sꝼmonyo yonto Mpohumo isamayoka ulꝼmentisofoho.

(Matꝼyu 11:25-27; 13:16-17)

21 Oso hohosohonta Anꝼtuye Towahuno Wopꝼngo sohwo Jisasꝼye sꝼmeho wopꝼngo umokahonꝼngki Jisas kako sꝼmonyo yonto Mpohumo ulꝼmento, U, Mpohwoe, kiko ahwomomjo yo'mayo so'nji hwahoponjo yo'mayo so'nji hwapꝼngo hwosoho. Ngko ole so'no isamayoka kilalokweno. Yo'mayo iwo'nꝼngkinoso kiko a'amu hwahoponjo huno engo tꝼpema'mentohoho somta'ni hiyasoh'nahumentohinofoho. I a'amu hofiko mehomimne'no sꝼmeho kanꝼngkwohwo'ya'umo uyꝼwo'nꝼngkohoho hopa kijopontanꝼngkofi kiko ujo ehontojwahumahnnofoho. Ou, Mpohwo, kiko ose imo'none'enji imentohinoso olohopeho.

22 Ose ulonto kakoe inomokomoyo sohwaro ulꝼmento, Nje Mpohwo kako yo'mayo hopi'nonohinoso nje ahomo ho'nanꝼhumentisofoho. Olo hwaholoponjo a'amu fiwwo kako nje hwapꝼngo sopone'no huno inyoso tꝼhwolo. Awonoho. Nje Mpohwo kako'nohino huno uyohoho. U, Mpohwoe hwapꝼngo sopone'no huno inyoso tꝼhwolo. O'o, ngko kakoe Hwomu hwo'nohino huno niyohoho. U, ngko Mpohumo wosetꝼhwamo ulꝼwo'nꝼngkohe a'amusohofiko hi'nji ngko'ntnohino huno nayohoho. Ose ulꝼmentisofoho.

23 Jisas kako kakoe inomokomoyo aho hopi'nono sꝼfe mta'ni hufa'uyo sohwantnohino humantꝼfi Jisas hofꝼkimnohino ulꝼmento, A'amu yo'mayo yo'mayo sekwo uhwonꝼwo'nꝼngkohoho somo uhwonꝼngkuji sꝼmonyo uyꝼfe.

24 Ngko hungkuno waselꝼmonne'no yohono. Hohontajo a'amu somo Anꝼtu hungkuno uyahonꝼngki lꝼmotofo sohwanji a'amu yofe engo'njo hwahomokosyohumayo pi'nꝼngo sohwanji hofiko yo'mayo sekwo uhwonꝼlokwofo somo uhwon괽ano lontꝼfi ko imentohofoso muhwon괽mentohofofoho. Yo'mayo sekwo upo'nalokwofo losohofiko upo'nano lont괽fi ko imentohofoso hofiko mupa'n괽mmentohofofoho. Ose ul괽mentisofoho.

A'amu Someliyanta'ango sohwo kako kakoe mango sohune'no hitoho ulofahon괽ngki ufo'ma'mentisofoho.

25 A'amu Jutafe hon괽ngkano hungkuno lut괽hwamojo sohwo kako Jisas괽mo yamofolohomolonto nu'manto ul괽mento, Nje Lont괽hwayo sohwo, ngkosongone'no humayo'ne yo'mayo pipi i'mowoma'monnto.

26 Ose ulahon괽ngki Jisas ul괽mento, Mouses괽ye hon괽ngkano hungkuno nejapmmentisoso hungkuno pehofowonnyoto. Atofolonji huno pipi kiyohoho.

27 Ose ulahon'ngki kako ul'imento, K'iko j'ije Hwe Engo An'itu sohune'no simeho uyohoji j'ije simeho hopi'nonohinosa kakimo uyo. K'iko j'ije Hwe Engo An'itu sohune'no j'ije simeho uyohoji j'ije huyo'mango hopi'nonohinosa kakimo uyo. K'iko j'ije Hwe Engo An'itu sohune'no simeho uyohoji j'ije yokumpohn'nyo hopi'nonohinosa kakimo uyo. K'iko j'ije Hwe Engo An'itu sohune'no j'ije simeho uyohoji j'ije huno hopi'nonohinosa kakimo uyo. Ose yohoji a'amu k'iko'njopo mofonepo humawo'n'ngkohofa somo k'iko kikine'no kumo'n'wo'n'ngkiso hopaso nom'ne a'amu somne'no oseno wakumo'nono.

28 Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Hopi lohino. K'iko oso hungkuno nto'nohino losomo in'ngkafijo'manji k'iko songo ne'no humayo'neso wat'ipihwon'monnoho. Noho fit'ipemaho.

29 Ose ulahon'ngki hwe huhwo sohwo kako kakoe yofe wop'ngo umokin'monto yonto ole ul'imento, Nom'ne a'amu ngko'njo mofonepo humawo'n'ngkohofa somo ngko hofikine'no n'imo'nyoso pipilo.

30 Ose ulahon'ngki Jisas pahnn'mo hungkuno ole ul'imento,

Hwe fihwo kako ango Jerusalem ul'iko'manto ango Jelikou sopone'no womaso hweho. A'amu wonyo hufa'nohino sohwa hon'ngkanopo uhwon'ma'nont'ifi hofiko kakoe ho'yango yo'mayoso moi'wo lonte'memant'ifi kakimo ikujoho fongku'mentohofofoho. Ose ulohofont'ifi humpo'mentohofofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako hon'ngkanopo nohumanto kako we'enepi poyo wape'n'monto imentisofoho.

31 Oso hohosohonta hwe fihwo kako tajo ango syoho'njo sohwo kako hon'ngkano homo somo womentisofoho. Kako nowento hwe huhwo sohwo uhwononto kako ikitofonto uyakolo'mentisofoho.

32 Nto uyokolofahon'ngki hwe nom'ne Lifaiye temtitofo mta'ango sohwo kako a'amu tajo ango syoho'njo sohwo enjwa'mo syoho iwo'n'ngkiso sohwo kako hwe huhwo sohwo uhwononto kako huhwo ikitofonto uyakolo'mentisofoho.

33 I oso'no oso hohosohonta hwe nom'ne hwaho Someliyanta'ango sohwo kako oso Jelikou hon'ngkano homo somo nowento uhwon'mentisoso hwe huhwo sohwo nohumantan'ngki uhwononto hitoho ulo'mentisofoho.

34 Kako hwe huhwo sohwo'njo mofone sopo nowento hwe ikujoho fongku'mentohofa sohwo ul'ikafonto mijo iloho emanto yopo'nyo fesyoma'mentisofoho. Fesyomanto kakoe uyo somo fosyo ufohumantisofoho. Nto ufosyonto kako hwe sohwo noho'nomanto kakoe yahupo m'humajonto ango fosyawe'ne somo motawento wop'ngo umokosyohumantisofoho.

35 Mo'n'ngkanta kako oso ango engoso mokosyohumawo'n'ngkiso kakwo'yohwo sohwo sife aho hopi'nonohino kina uyonto ul'imento, K'iko olo hwe huhwo lohomo hamniyoho kijapoheso kakine'no yo'mayo mpe yohoji ito'no mokosyohumaho. Hamniyoho hiso moi'wo imo'n'ngkuhwoso'no j'ije hamniyoho ihn'namo'njo'manji ngko hwangku asomo pmme sohonta ngko kikimo aku wokijapmmonnoho. Ose ulonto umentisofoho.

36 Jisas kako oso hungkuno hiso ulonto kako ul'imento, K'iko huno pipi kiyohoho. A'amu hufa'u s'ihune sohwa oso hwe fonjahumentohofa sohwo uhwontopahon'ngkofi oso a'amu simeho nehopi a'amu mofonepo humawo'n'ngkohofa hopaso t'ihwo u'masohwolo.

37 Ose ulahon'ngki oso a'amu hon'ngkano hungkuno lut'ihwamojo sohwo ul'imento, Olo a'amu lohwo kako kakoe mangohwo ko huhumne'no hitoho

ulofahonꝑngki ufo'ma'maso hweho. Ose ulahonꝑngki Jisas ulꝑmento, Kꝑko nuhuji a'amumu somo ose'nohini ulohofu. Ose ulꝑmentisofohu.

Jisas kako Mota'nji Maliya'nji siko'nopee'iyee angomno umentisofohu.

³⁸ Jisasi'nji kakoe inomokomoyu sohwanji hofꝑko Jelusalemne'no hano ne'no nosontꝑfi ango fipo i'mofamentohofosu osopo a'mu fisi kakoe yofe Mota kako uhwonꝑmentisoso kako Jisasi'nji kakoe inomokomoyu sohwanjimu uhwonoto kakoe angomno ipemotawomentisofohu.

³⁹ Motafe konampiye yofeso Maliyafohu. Jisas kako angomo noswopahonꝑngki Maliya kako Jisasiye sꝑfꝑki'nyo'mo humanto kakoe hungkunomo halohu humupo'ntohumantisofohu.

⁴⁰ Maliya osopo nohumentanꝑngki Mota kako wosopayo nto'no esyohumayo syohu engu yontu kako yo'mayu so'no hunu pi'nꝑngi pi'nꝑngi syofꝑsikaofontu Jisasi'mu ulꝑmento, Hwe Engofu, nje nampohwo kako ngkimo monꝑfo'maso'nju ngko'nohini wopayo ilohu yo'mayoso yalokwenu. Oso yahinosu wopꝑngotahu. Kꝑko nje nampohumu filꝑhwaju. Ngkimo wonꝑfo'manu.

⁴¹ Ose ulahonꝑngki Jisas ulꝑmento, Motafu, Motafu, kꝑko hunu pi'nꝑngi engu syafꝑsyonji jꝑje sꝑmehu yo'mayu pi'nꝑngi engu somne'no peho'no kilꝑkakwohu.

⁴² Anga'nohinu wonyoangkafosu yo'mayu hwahoponju somo yakolo'nnyosu wo'nnyofohu. Kꝑko oso hisomne'no umofonyu yalokunu. Maliya kako oso wopꝑngi hisu woma'montu nje hungkunomu upo'nalofohu. Oso wopꝑngosu kakinta'ni wae meeofanehwonu. Ose ulꝑmentisofohu.

11

Mpohumu jomu ujo'ne yahinofohu.

(Matꝑyu 6:9-15; 7:7-11)

¹ Sꝑkunu fihumu Jisas kako Mpohumu jomu moi'wo ulahonꝑngki kakoe inomokomoyu fihwu kakimu ulꝑmento, Hwe Engofu, hohontu Joun kako kakoe inomokomoyu sohwanju Mpohumu jomu ujo'ne itꝑhwamentisofohu. Oso hopa kꝑko olohntu fonetꝑhwahu.

² Ose ulahonꝑngki Jisas ulꝑmento, Sekwo Mpohumu jomu ulanu lꝑkujosu sekwo olo pa'nyosu ulꝑmnu.

Mpohwu jꝑje yofe wopꝑngi'nohinosu ne'nohini woho'nꝑwo'nꝑngkuhwonu. Oso sꝑkunu kꝑko yo'mayu hopi'nono yokumpohn'nyu nemokosyohumayosu komo'no umo'nono

³ Sꝑkunu huhwu huhwi nakwoe wosopayo fonejape.

⁴ Nom'ne a'amumu nakumu wonyo nalohofosofe wonyo somo nakwu wae yao'malohwone hopasu kꝑko nakwoe wonyosu wae fenamofu.

Kꝑko nakumu yamofu nalohofu somo nonehumajohotohu.

⁵ Ose lutꝑhwantu kako Mpohumu jomu ujo'ne nom'ne hungkunu lutꝑhwamentu, Sekwo anga'nohini fihwosi kꝑko sꝑkwo'miyu kuntoliyopo a'amumu kꝑko'nju mofone sopo humawo'nꝑngkisu sohwoe angomu u'mahoji ulꝑmnohu. Kꝑko wosopayo hufa'u sꝑhune ntape.

⁶ Nje a'amumu kako honꝑngkanomu nopontu ngkimo nꝑ'masu sohwo ngku wopayo nuyꝑmneso ane hwo'nyohu.

⁷ Ose ulohoji'no kako oso hwe ango homo somju sohwo kako ole wakilꝑmontonohu. Kꝑko ngkimo syohu engu peho'no ntopantokunu.

Hoku'yo nto pijwasyonji nje mehomi'nji nakwo saho fosyawotohwono. Ngko yo'mayoso nolikahm'mo mokijapmnehono.

⁸ Ose kilihwoso'no kiko pipi uyimonnto. Ngko sekumo waselimonne'no yohono. Oso hwe ango somjo sohwo kako ole wosyafihu'montonoho. Oso hwe huhwo sohwo kako nje a'amu ko huhune'no ngko molikafe'njo i'mo ngko muyo'njo uyimonnoho. Ose ko syafisyihwosi kiko joho ne'no liwo'nontaningkohoji oso a'amu ango somjo sohwo kako nolikafihwosi yo'mayo hopi'nonohino kiko umofonyo inyoso wokijapmmontonoho. Hwapngoso kiko kakimo jomo ne'no uliwo'n'ingkohino so'no wonimango munyofoho.

⁹ Oso pa'nyoso Mpohumo jomo ujo'ne yahino wo'nnyofoho. Sekwo Mpohumo jomo ne'no ulifijoso kako yo'mayoso wosejapmmontonoho. Sekwo yo'mayo so'no hafihafe tipentan'ingkuji sekwo oso hiso uhwo-nantifeho. Sekwo hoku'yopo hwan'ingo fonjikujo'no Anitu kako sekumo wosehwosampo'montonoho.

¹⁰ A'amu hopi'nonohino hofiko Mpohumo yo'mayo so'no jomo ulikujo'no Anitu uyimontonoho. A'amu yo'mayo so'no hofiko hafihafe tipifijoso wotipemantifeho. A'amu hoku'yopo hwan'ingo fongkupijoso Anitu kako wosehwosampo'montonoho.

¹¹ Sekwo mpohwosa sohwasi sekwoe hwomu sohwa inan'iku'ne selifijoso sekwo homa wonyoso uyantifetaho. Awonoho.

¹² I yihu'mno so'no selifijoso sekwo a'nantihwoyo uyantifetaho. Awonoho.

¹³ Oseso sekwo hon'ingkano wonyo'njo ko huhwasi sekwo sekwoe mehomimo yo'mayo wop'ingo'nohini uyiw'o'n'ingkohofso so'no sekwo huno ole waseyono. Sekwo sekwoe sen'ingkwohwo Anitu ahwomomo humaso sohomo jomo ulikujo'no kako kakoe Towahuno Wop'ingoso yo'mayo hwa-hoponjomo yakolo'nnyoso wosejapmmontonoho. Ose ulimentisofoho.

Jisas kako Setennta'ango towahunu wonyo wae yaofone yokumpohn'nyo malokuso so'no hwasyo hungkuno limentohofofoho.

(Matiyu 12:22-30; Mak 3:20-27)

¹⁴ Sikuno nom'nehwi Jisas kako hwe ilo'nnyo sohumta'ni towahunu wonyo wae yaofahon'ngki towahunu wonyo sohwo nto li'mofahon'ngki hwe huhwo sohwo hungkuno ito'no limentisofoho. A'amu pi'n'ingo engoso oso homo somo uhwonont'ifi yomo yont'ifi pisopisaho mjalim'imentohofofoho.

¹⁵ I oso'no a'amu fehohnjo sohwa ole limentohofi, Towahunu wonyo hopi'nonohino sohwafe hwe engoso Seteniyoho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe yofe nom'neso Mpelisepuliyoho. Oso humta'ni Jisas kako yokumpohn'nyo nomanto towahunu wonyo homo somo wae yaofalofoho. Ose limentohofofoho.

¹⁶ A'amu nom'ne sohwa hofiko Jisasimo yamofu uyano lont'ifi ulimentohofi, Kiko yo'mayo wonyoangkafo a'amu miyiw'o'n'ingkiyohofoso fonetihwaho. Ose uhwon'ngkuhwasi Anitu kiko'nji humaho wolano.

¹⁷ Ose ulahon'ngkofi Jisas kako hofikoe huno somo huno moi'wo uyahon'ngki ole ulimento, Hwaho fiponjo a'amu hopi'nonohino humawo'n'ingkohofoso hofiko hotitopijo sohonta ikujoho fongki'n'ingkuji hofikoe wop'ingo fosyohumayo'neso wonyo umo'n'montonoho. I oso

pa'nyoso a'amu hofiko'montohwa hofiko yoka hnn'ngkuji hofikoe fosy-
ohumayoso wonyo umo'n'montonoho.

¹⁸ Oseso sekwo olo so'no peho'ne lalokwofo. Ngko Seten mta'ango yakumpohn'nyo towahuno wonyo wae yafo'ne mant'i'mtentesi Seten'ye a'amu sohwa hotitofikuji ikujoho fongki'ningkutnnesohilo. Ose'manji Seten'ye yokumpohn'nyoso pipi umo'n'montolo.

¹⁹ I Seten kako towahuno wonyo wae yafo'ne ngkimo n'fo'mantokuso'manji sekwoe inomokomoyo towahuno wonyo wae yaof'wo'n'ingkohoho somo t'hwu ufo'mahwoso'no weeofant'feto. O'o, sekwoe inomokomoyo huhwa towahuno wonyo somo wae yaofalokwofo so'no nakwo huno ole nayohoho. Sekwo ngkine'no hwasyo hungkuno lalokwofo.

²⁰ I oso'no ngko An'itu mta'ango towahuno wonyo wae yafo'ne yokumpohn'nyo malokwe'manji oso sikuno An'itu wosemokosyohumamonto isoso nto se'mahon'ngki sekwo oso hiso'no hohujo ikinjaofalokwofo.

²¹ Seten kako kakoe yo'mayo yo'mayo somo kako kakoe mekino sampe yo'mayo so'nji yohof'hwontohumawo'n'ngkisoso nom'nihwo kako yo'mayoso wae meeofonehoho.

²² I oso'no hwe nom'ne Seten'ye yokumpohn'nyo yakolo'nnyo sohwo nop'hwosi kako Seten'ye mekino sampe yo'mayoso kakimo yokumpohn'nyo imokinyo'ne mokosyohumantoso somo wae yaof'hwosi kakoe yo'mayoso woma'montonoho.

²³ A'amu fihwo kako nje a'amu mmo'nyo'njo yoso sohwo kako nje mango hweho. A'amu nje syoho somne'no mon'fo'maso sohwo kako syoho homo somo fon'fonyo imokalofoho.

Towahuno wonyo a'amumo nto ul'iko'maso sohwo asomo pe-e'ne hungkunofoho.

(Mat'iyu 12:43-45)

²⁴ Towahuno wonyo kako a'amufe simeho mo'mo humamojo sohwo oso ango somta'ni ul'iko'mahwosi nom'ne hwaho a'amu mohumunyopo usijo'no humayo'ne haf'hafe wonyopi t'pehwosi kakoe ango s'imo'mjo somne'no asomo wapmmontonoho.

²⁵ Asomo nop'hwosi oso ango homo somo uhwonososo ango homo somo hintalinyo wae nto yososo wop'ngomo uhwon'montonoho.

²⁶ Ose uhwon'ngkuhwosi kako nuhwosi nom'ne towahuno wonyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoso hofiko hofikoe wonyoso s'imo'mjo sohwoe yakolo'nnyo somo kako ut'mahwosi kakoe ango homo somo humayo'ne upemotawomontonoho. Oseso oso hwe huhwo sohwo s'imo'mo kako wonyo humamojo sohwo kako olohonta wonyo m'kun'mposo somo humaho. Ose ul'imentisofoho.

Simeho wop'ngo t'pemayo yahino neso olenoho.

²⁷ Oso hohosohonta hwe moya'mi pi'ningo engo nohumentan'ngkofi a'mu fisi nohumanto Jisas'imne'no joho ulonto ul'imento, Hnna'wohi kikimo kumanto amno kijapmmentisosi kako kikine'no s'imonyo uyono.

²⁸ Ose ko ulahon'ngki Jisas ul'imento, O'o, s'imonyo iyo yahino neso olenoho. Hwe moya'mi hofiko An'tuye hungkunomo upa'ninyoso in'ngkafijo'manji hofiko s'imonyo nehopi uyant'feho.

Yo'mayo kengo a'amu miy+wo'n+ngki yohofoso uhwonano lont+fi Jisas+mo joho ut+imentohofofoho.

(Mat+yu 12:38-42; Mak 8:11-13)

²⁹ Hwe moya'mi pi'n+ngo engoso Jisasi'njopo uhu'mokontan+ngkofi Jisas kako olo hungkuno loso ul+mento, Hwe moya'mi olohonta humalofo soku wop+ngo ku'maho. Hwap+ngoso sekwo ole ntiwo'nalokwofo, Kiko yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso yohojo'no'manji nakwo nokohon+ngkuhwasi nakwo huno wonayono. Kiko An+ituye Hwomu Ne hwosoho. Ose ko ntiwo'n+ngkohofoso ngko oso hiso mut+hwamonnehono. O'o, Jouna hohonta humamojo sohwo uloho'mentiso hopaso oso'nohini woset+hwamonnoho.

³⁰ Hohonta yo'mayo Jounamo u'ma'mentiso somo a'amu Ninifoso uhwonont+fi hof+iko huno ole umento, An+itu Jounamo lonehwat+mentisofoho. Oso hopaso yo'mayo ngko A'amufe Hwomu sohwo'n+imo ni+mante so'no olohonta a'amu humawo'n+ngkohofoso nohon+ngkujo'no hof+iko huno ole uyono. An+itu ngkimo ni+hwat+mentiso hwo'nyoho.

³¹ Hwangku a'amufe yahino wonyo somne'no An+itu kako yano ilof+one si+kuno somo i'mofap+hwoso'no oso a'mu yofe engo hwaho mokosyohumayo'nesi kako hwaho mongkihnta'ni mokosyohumamojosi kako nol+kaf+hwosi sekwo olohonta humalofo sokumo ole selonefoho. Sekwo An+itumo min+ngkayoso peho'nekulo. Ose selonefoho. Hwap+ngoso hohonta hwe yofe engo'njo Soulomoun humamojo sohonta oso a'musi kako hwaho ikanoponta'angosi kako Soulomoun An+ituye hungkuno wolont+hwano lonto kako sappmentisofoho. I oso'no olohonta hwe nom'ne Soulomoun+mo yakolo'nnyo sohwo sekwo'nji olopo ko humaso sohumo sekwo kakimo min+ngkwalokuyohoho.

³² An+itu kako a'amufe wonyo somjo tohinoso yano ilof+yo'ne si+kuno somo a'amu ango Ninifonta'angoso nol+kaf+kuiji sekwo olohonta humalofo sokumo ole sel+fitnnefoho. Sekwo sekwoe hon+ngkano wonyo somne'no si+meho m+iwolo'mokiyo'njo peho'no imentohofokulo. Ose sel+fitnnefoho. Hwap+ngoso a'amu Ninifoso hof+iko oso hungkuno Jouna li+jwao'mentiso somo upa'nont+fi hof+koe hon+ngkano wonyo somne'no si+meho iwolo'mokumentohofofoho. I olo so'no olohonta hwe fi+hw Jounamo yakolo'nnyo sohwo sekwo'njo olopo ko humasoso sekwo sekwoe hon+ngkano wonyomne'no si+meho m+iwolo'mokiyofoho.

Pomponahopo humayo'ne hungkunofoho.

(Mat+yu 5:15; 6:22-23)

³³ A'amu fihwa sikiloho mongkujont+fi hiyaso'mo u, ahwonte enjwa'mo moho'nasiyo'njo hwafoho. O'o, hof+iko ijempoho tojwa sopo ho'nasyont+ifeso a'amu ango homo somo nosyukuji pomponaho hiso uhwonant+feho.

³⁴ Sekwoe ti+moso sekwoe huyo'mangofe pomponaho pa'nyofoho. Ti+mo anga'nohino'manji sekwo pomponahopo humalofo. Ti+mo pi'n+ngo'manji si+kwo'mjoho'mo humalofo.

³⁵ Oseso sekwo huno ito'no fi+syaf+ihupmno. Sekwo pomponahopo humalofo soku yahino pi'n+ngo pi'n+ngo maf+kuiji apa'no si+kwo'mjoho'mo fosyohumaf+kutoho.

³⁶ Sekwoe si+meho mo'mo si+kwo'mjoho ane hwas+i'manji pomponaho'nohinopo'manji sekwoe si+mo'mangoso nom'ne a'amu somo pomponaho hopaso uloho'montonoho. Ose ul+mentisofoho.

Jisas kako a'amu Falisi sohwanji a'amu hon'ngkano hungkuno lut+hwayo sohwanjimo yoka hungkuno ul'imentisofoho.

(Mat'iyu 23:1-36; Mak 12:38-40; Luk 20:45-47)

³⁷ Jisas kako oso hungkuno ul'kwato lohofahon'ngki a'amu Falisi fihwo kako kako'nji wopayo wonaho lonto Jisas'mo joho lut+ma'mentisofoho. Oseso Jisas kako oso hwe huhwo sohwo angomo noswonto wosopayo n'wo'n'ngkohoho sopo humamentisofoho.

³⁸ Oso a'amu Falisi huhwo sohwo kako Jisas aho mijo miyat'iku'nyo'njo yonto wosopayo nyo'ne humahon'ngki uhwononto yomo yonto huno pi'n'ngo engo syaf'hu'mentisofoho.

³⁹ Jisas oso hwe huhwo sohwo hunomo huno uyahon'ngki ole ul'imento, Sekwo a'amu Falisi sohwaso sekwoe noswanyo yo'mayo somo ko yaji'wontifeso sekwoe humayoso kiho'njo hwasoho. Yo'mayo uhwonontifeso hi semo'n'wo'n'ngkohoho. Oso'nji simeho mo'mo yo'mayo hon'ngkano wonyo nom'ne wo'nnyo hwasoho.

⁴⁰ Sekwo huno ane hwasoho. Sekwo mijo yat'iku'nyo'ne'nohini syofisyalokwofo. Anitu kako sekwoe paho hohnta'nnohini mt'i'mokumentiso'maho. O'o, kako sekwoe simeho mo'mo sekwoe huno so'nji mt'i'mokumentisofoho.

⁴¹ Sekwo sekwoe yo'mayo so'no aho yokumpohn'nyo kesyohu-maf'kutoho. O'o, sekwo a'amu umofonyo iwo'n'ngkohoho somo yo'mayoso uy'ikujono sekwoe simeho mo'mo kiho ane umo'n'montonoho. Ose ifijo'manji a'amu uhwon'fijoso hofi'ko sekwoe simeho mo'mo kiho ane so'no huno uy'montonoho.

⁴² Sekwo a'amu Falisi sohwaso sekwo tohino t'ipemapitne so'no ngko hitoho ntokwoho. Sekwo hamniyoho wosopayo yo'mayo mawo'n'ngkohofoso sekwo hotitofontifi aho hufa'u hopi'nono imo'n'ngkahon'ngki anga'no Anitumne'no ko ho'nosyantifeso sekwo hon'ngkano ito'nohino somne'no huno mosyaf'isyo'njo yontifeso Anitumne'no masemo'nyo'njo hwasoho. U, sekwo sekwoe yo'mayo wop'ingo fehohnjoso Anitumne'no ho'nasyi'wo'n'ngkohofoso wop'ingofoho. I oso'no oso hungkuno selohe somo min'ngkayo'manji yahinoso wop'ingo'maho.

⁴³ Sekwo a'amu Falisi sohwaso sekwo Anituye tohino engo somne'no i'waho ito'no fiy'imno. Sekwo huno ole seinyo hwasoho. A'amu tajo angomo humawo'n'ngkohoho sofe s'imanopo hwe engo sohwoe epohumayo wop'ingo sopo wohumentanoho semo'nnyo hwasoho. Sekwo hwe moya'mi uhu'mokiyo sopo nje hwe engofo selontife'no yi'wo'n'ngkohofihwasoho.

⁴⁴ Sekwo Anituye tohino engo somne'no i'waho ito'no fiy'imno. Sekwo olo pa'nyo hwasoho. A'mopijohinomo'mo ho'nasyi'wo'n'ngkohoho sopo iyo mowontimofasiyo sopa'nyo hwasoho. Tojwa lopo wop'ingo sopo a'amu hano emoyontifi waho ajwomo'mo pisakino'njo wojo so'no huno muyofoho. Sekwo oso pa'nyo hwasoho.

⁴⁵ Jisas ose ulahon'ngki hwe fihwo kako hon'ngkano hungkuno lut+hwayo syoho'njo sohwo Jisas'mo ul'imento, Nakwoe Lonet+hwayo sohwaso, oso hungkuno tango'njo Falisi sohwaso ulohinoso nakwo huhwo na'nnonjimo nelalokuno.

⁴⁶ Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Sekwo a'amu hon'ngkano hungkuno lut+hwayo'n'ngkohoho huhwo sohwaso sekwo huhwaso Anituye tohino engo somne'no i'waho ito'no fiy'imno. A'amu sekwoe

hon'ngkano hungkunomo ito'no in'ngkayo'ne syoho m'ikun'imposo uy'wo'n'ngkohofihwasoho. Sekwo a'amufe hohujopo tango m'ikun'imposo kisasyohon'ngkofi hofiko mokoho'nyo'ne syoho yokumpohn'nyo yi'wo'n'ngkohofofoho. I oso'no sekwo hofikimo ufo'mayo'ne sekwoe ajo'miyopo tango mokihn'nasewoso hwasoho.

⁴⁷ Sekwo Anituye tohino engo somne'no i'waho ito'no fiy'imno. Seyakwosa hohonta humamotofo sohwa hofiko a'amumo Anitu hungkuno uyahon'ngki l'motofoto sohwafo fonjahumentohofofoho. A'amumo fonjahumentohofoto huhwo sohwafo pijohino sopo sekwo wokosuyo yo'mayoso hulimotofihwasoho.

⁴⁸ Sekwo ose iwo'n'ngkohofoto so'no ole itihwalokwofo. Neyakwosa hofiko a'amu huhwo sohwafo fonjahumentohofoto yahinoso wop'ngofoho. Ose lontifi sekwo wokosuyo hulimotofihwasoho.

⁴⁹ Anitu kako huno hwap'ngon'ngo sohwo sekumne'no ole selalofi, Ngko a'amu fihwamo nje hungkuno uyahon'ngko lijwafo syoho'njo (*apouse*) sohwanji sekuyepono lihwatimeso sekwo a'amu fihwamo fonjasy'kuiji nom'ni hwamo wonyo ulohofantifeho. Ose selalofoho.

⁵⁰ Oseso a'amu fihwamo Anitu kakoe hungkuno uyahon'ngki hungkuno hiso lijwafo'ne syoho'njo sohwafo fonjahumentohofoto Anitu nakwoe hwaho mti'mokumentiso simo'mta'ango so'ntnne'no olohonta fonjahumomopmmalofo so'ntnne tohinoso olohontajo hwe moya'mi humalofo soku womantifeho.

⁵¹ Kein kako Apelimo fonjahumentiso somta'ni a'amu hofiko Sekolaiya sohomo Anitumne'no yo'mayo ho'nasyi'wo'n'ngkohofoto sopo oso ango Anitu humaho l'motofoto ajwo sopo fonjahumentohofoto oso'ntnne tohinoso a'amu olohontajo humalofo soku womantifeho.

⁵² Sekwo hon'ngkano hungkuno lutihwawo'n'ngkohofoto sohwaso sekwo Anituye tohino engo somne'no i'waho ito'no fiy'imno. Sekwo Anituye hungkuno ne'njo somo min'ngkayo'njo yontifi hiyaso'mo ho'nahumentohofoto so'no a'amu nom'neso hungkuno homo somo un'ngkowano ko lahon'ngkofi sekwo hofikoe hon'ngkanomo pijumokosyohumawo'n'ngkohofihwasoho.

⁵³⁻⁵⁴ Jisas ose ulonto oso homo somo uliko'mahon'ngki oso a'amu hon'ngkano hungkuno lutihwayo syoho'njo sohwanji a'amu Falisi sohwanji hofiko simano likumpentifi oso sikuno homo somta'ni impo'angomo womuhwojano lontifi hungkuno mtitifahumentohofofoho. Oso hiso'no nakwo Jisasiye hunomo yamoyo uyano lontifi hwasyo hungkuno wonalono lontifi hofiko yo'mayo so'no Jisasi mo ulohon'wo'n'imentohofofoho.

12

Yo'mayo hiyaso'mo mokosyohumawo'n'ngkuhwone hwasyo yahino somne'no i'waho ito'no fiy'imno.

(*Matiyu 10:26-27*)

¹ Hwe moya'mi ni'hu'no pi'n'ngo engo uhu'mokumentohofoto hofiko ito'no humamentohofoma. O'o, hofiko nom'ne a'amu sofe sifemo hwotho wosolongufinantifi imentohofofoho. Oso hohosohonta Jisas kakoe inomokomoyo sohwafo ikinjamo lohofonto hofikimo simo'mo ole ulimento, Sekwo a'amu Falisi sohwafo yahino somne'no i'waho ito'no

fiy+mno. Yahino hiso olenoho. Hofiko hofikoe yahino wonyo utihwa'nyopo m'mofape so'no hwasyo hungkuno seliwo'n'ingkohofihwafoho. Oso yahino so'no selalokweno.

² Yo'mayo hiyaso'mo wojoso hwanguki utihwa'nyopo u'mofapmmontonoho. Yo'mayo sekwo hiyaso mokosyohu-mawo'n'ingkohofoho hungkuno hiyaso'mo lontifeso yahino wonyo hiyaso'mo yontifi tifi no'mo utihwa'nyopo i'mofapihwoso'no a'amu timo uhwonantifeho.

³ Oseso yo'mayo hungkuno sekwo sikwo'mjoho'mo lontifeso hwanguki mofehi'nyo'nji woho'n'montonoho. Yo'mayo hungkuno sekwo hiyaso'mo hofiyoka lontifeso hwanguki utihwa'nyopo mango engo'nji wamjilimiwantifeho.

Yo'mayo so'no iyoho seningkuhwaloho. Anitumne'nohini iyoho wasenono.

(Matiyu 10:28-31)

⁴ Ose ulonto ole ulimento, U, nje a'amu soku, sekwo upa'nimno. Sekwo a'amu poyo semokiyo somne'no sekwo iyoho seningkuhwaloho. O'o, hofiko sekwoe a'apaho poyo semokukuji osopo pipi selohopitnnehoho. O'o, awonoho.

⁵ I olo humne'no sekwo iyoho senyo'ne'no waselimonne'no yohono. Anitu kako sekwoe a'apaho poyo semokuhwosi sekwoe huyo'mangoso nihu'nahone tikanomo uhwajiyone yokumpohn'nyo hi'njo hweho. Oso-humne'nohini iyoho wasenono.

⁶ Sekwo huno seyohoho. Yihufu nihu'no we'e popijamo pa'nyoso a'amu yihufu hiso aho fehohnjo hopi'nonohino somo touya hufa'u somne'no mpe yiwon'ingkohofofoho. I oso'no oso yihufu nihu'no we'e somne'no Anitu kako iningo mamofiwon'ingkiyohoho.

⁷ Anitu kako yo'mayo hopi'nonohinoso huno'njo hweho. Kako jije mnokinomjo mijiyo kenga'no kenga'nohinoso Anitu kako atofoto nto limentisofoho. Oseso sekwo a'amu poyo semokiyo sohwanne'no iyoho seningkuhwaloho. O'o, oso yihufu nihu'no we'e Anitu iningo mamofenjo hofiyoy mokosyohumawo'n'ingkiyo somo sekwo yakolo'nnyo kuyoho.

Jisasimne'no yokumpohn'nyo lohoho'ne hungkunofoho.

(Matiyu 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ Olo so'no waselimonne'no yohono. A'amu fihwo kako a'amufe timopo ngkine'no hungkuno lijwaofoso sohwo oso humne'no ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni a'amu ahwomomjo sofe timopo hungkuno wolijwao'monnoho.

⁹ I oso'no a'amu fihwo kako a'amufe timo sopo ngkine'no hohujo ikinjanimofoso sohwo oso humne'no ngko huhwo'ni a'amu ahwomomjo sofe timopo hohujo ikinjimo'mnefoho.

¹⁰ I a'amu fihwo ngkine'no sitofoto ntososo kako oso wonyo hiso'no Anitumo wae yafo'ne jomo ulososo Anitu kako wae weeo'montonoho. I oso'no a'amu Anituye Towahuno Wopingo sohwanne'no sitofoto ulososo oso wonyo hiso Anitu kako wae meeofonehoho. O'o, wonyo hiso ne'no wawo'montonoho.

¹¹ A'amu hofiko tajo ango we'e so'mo a'amu hwaho mokosyohumayo sohwanji a'amu yofe engo'njo sofe timopo ipesemotasokujono sekwo

iyoho seningkuhwaloho. Huno ole syafisyikutoho. Hofiko hungkuno nalohoningkujo'no nakwo peho hungkuno ulantanto. Ose syafisyikutoho.

¹² O'o, olo hoholohonta Anituye Towahuno Wopingo kako yo'mayo hungkuno sekwo ujo'ne so'no waselimonthono.

A'amu hamniyoho engo'njo yo'mayo ho'yango yokumpohn'nyo aho kemokosyohumawo'n'ngkiso sohwoe pahnnimo hungkunofoho.

¹³ Hwe moya'mi pi'n'ingo engo nohumentaningkofi hwe anga'nohino sohwo Jisasimo ole ulimento, Nje Lontihwayo sohwo, nje mpohwo poyo pe'ningkahon'ngki nje tathwo kako ho'yango hopi'nonohinoso ma'mentisofoho. Oseso olo hilo so'no kiko nje tathumo uso. Ho'yango hiso yano ilofihwosi fehohnjo ngkimo wontapono. Ose lonihwajohoho uso.

¹⁴ Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, I pipilo. Seningkwowhoe ho'yango yo'mayoso yano ilofone syohoso tihwo ntapmentisoto. Awonoho.

¹⁵ Ose ulonto a'amu hopi'nonohino somo ole ulimento, Sekwo huno ito'no fisyafihupmno. Nom'ne a'amufe yo'mayo somne'no hi semo'nyo so'no yahino so'no i'waho fiymno. A'amu ho'yango pi'n'ingo engo yokumpohn'nyo mokosyohumayo sohwo kako oso ho'yango somta'ni simeho wopingo neso motipuhwonyo hweho.

¹⁶ Ose ulonto kako pahnnimo hungkuno ole ulimento, Hwe hamniyoho engo'njo fihwo kakoe wopasyoho somta'ni yo'mayo pi'n'ingo engo ma'mentisofoho.

¹⁷ Ose uhwononto oso hwe hamniyoho engo'njo sohwo hnnimento, Ngko pipi imnehono. Yo'mayo wosopayo ho'nasiyo'ne angoso hopo'maho.

¹⁸ Ose syafisyonto ole limento, U, ole uyimonnoho. Nje wosopayo ho'nasiyo'ne ango we'eso wae yahm'mo nom'ne engo mikun'imposo wamolimo. Ose molimo ngko wopayo yo'mayoso oso ango songomo wohonahumonnoho.

¹⁹ Ose i'me'no ngko nje huyo'mangomne'no ole wahnnimo, Jije yo'mayo wopingoso pi'n'ingo weho. Soswo pi'n'ingo engoso kiyakolofihwoso'no ho'yango yo'mayoso ne'nohino wakuwentimtefoho. Oseso syoho engo yohotoho. O'o, iyoho humahoji yo'mayo mijo wosopayo ningkohoji simeho wopingo'njo fisyohumaho.

²⁰ Ose ko hnn'ngkahon'ngki Anitu hwe huhwo sohomo ulimento, Kiko huno ane hwo'soho. Olo sikwo'miyo lomo kiko poyo wape'nimonnoho. Jije ho'yango engo ito'no esyohumahnoso tihwo woma'mteto.

²¹ Oso pahnnimo hungkunoso ulonto ole ulimento, Oso pa'nyoso a'amu ho'yango yo'mayoso pi'n'ingo engo elofisosyalofonjo sohwo kako Anituye timopo ne so'no umofonyo yone hweho. Oso'no sekwo huno ito'no fisyafihupmno.

Yo'mayo yo'mayo so'no huno pi'n'ingo pi'n'ingo syafisiyo'ne hungkunofoho.

(Matiyu 6:25-34)

²² Ose ulonto Jisas kakoe inomokomoyo sohwo ole ulimento, Oso'no ole selalokweno. Sekwo sekwoe fisyohumayo so'no huno pi'n'ingo engo syafisyikuji ole nolikutoho. Nakwo peho wosopayo wonantano. Sekwo sekwoe a'apahomne'no huno pi'n'ingo engo syafisyikuji ole nolikutoho. Ngko nje a'apahomo peho wekojisayahinimonnto. Ose syafisyikutoho.

²³ Hwap'ngoso nakwo peho'ne humolawotohwono. Wosopayo'netaho. Hwapife'netaho. O'o, oso'ne'maho.

24 Sekwo yihufone fisyafihupmno. Hofiko wopuyo hul'wo'n'ngkohofomaho. Hofiko wopayo mehu'meesy'wo'n'ngkohofomaho. Hofiko wopayo angoso yo'mayo ho'nasiyo'ne ango hi'njo'maho. I oso'no Anitu kako hofikimo wosopayo yo'mayoso uy'wo'n'ngkohoho. Sekwo hwe moya'mi soku Anitu kako sekumo sehononteso sekwo yihufo somo yakolo'nnyo kuyoho.

25 Hwe fihwo sekumta'ni kako huno pi'n'ngo pi'n'ngo syafisyihwosi nje soswo sawemo umokin'mne'no yohono lososo ne umo'n'imontolo. Awonoho.

26 I sekwo oso we'e hiso ifitneso hopenohini mmo'nyohwasimanji sekwo nom'ne yo'mayo pi'n'ngo engo somne'no huno pi'n'ngo pi'n'ngo peho'ne syofisyalokwofo.

27 Sekwo wokoso fofu so'no huno fisyafihupmno. Hofiko yo'mayo syoho anefoho. Hofiko he yo'mayoso mojiyof'wo'n'ngkiyohoho. I oso'no ole waselimonne'no yohono. Hohonta hwe engo Soulomoun hamniyoho hwap'ngo'njo sohwo kako kakoe hwapife wonyoangkafo yo'mayo wokoso na'nohino so'nji inonteso kako olo wokoso fofu we'e somo muyakolofonehoho.

28 Ou oso wokoso fofu sikuno fihumo syohopo lohofososo mo'n'ngkanta a'amu nolofekuji tohomo wolofefantifeho. I oso'no oso wokoso fofu Anitu wonyoangkafo mti'mokuwo'n'ngkiso somo uhwonontaneso wop'ngofoho li'wo'n'ngkuhwono. Oseso sekwo soku wokoso fofomo yakolo'nnyo hokumo Anitu kako hofiyo wosemokosyohumamontonoho. Sekwo Anitumo simeho hi'ntnnono we'e'nohinoso peho'no uyalokwofo.

29 Oseso sekwo wopayo yo'mayo mijo so'no peho wonantane'nunto Ose syafisyikutoho. Huno pi'n'ngo pi'n'ngo seyo'eno.

30 A'amu olo hwaho lopo Anitumo min'ngkayo'njo hofiko yo'mayo yo'mayo mayo'ne huno pi'n'ngo pi'n'ngo syafisy'wo'n'ngkohoho. I oso'no sen'ngkwowho Anitu sohwo kako yo'mayo so'no sekwo umofonyo yahon'ngkohofoso kako huno nto uyohoho. Kako wop'ngo wosemokosyohumamontonoho.

31 Oseso simo'mo sekwo Anitumo enjwa'mo humayo'ne hi semo'n'ngkuhwoso'no Anitu kako yo'mayo yo'mayo umofonyo ifijoso wosejapmmontonoho.

*Ahwomomjo ho'yango wojo so'ne hungkunofoho.
(Mat'yu 6:19-21)*

32 Nje yahu mehomi soku sekwo yo'mayo so'no iyoho sen'ngkuhwoloho. Anitu kako kakimo enjwa'mo humayo'ne mesehumajiyone'neso hungkuno nto mtito'mentisofoho. Anitu kako sekumo semokosyohumayo so'no simeho wop'ngo umo'nalofoho.

33 Sekwoe ho'yango yo'mayoso a'amu mpe waselohopife. Sekwo oso hamniyoho hiso a'amu umofonyo iyo somo uy'mno. Ose ifijo so'no sekwoe ho'yango neso ahwomomo weho. Ahwomomjo ho'yango wonyo mmo'nonehoho. Oso'no sekwo sekwoe ho'yango engo ahwomomo fohu'meehumno. Oso hopo saponjo ho'yangoso mpo'naofe'nefoho. A'amu ho'yango hufu iyoso aneponoho. Namo, mote, yo'mayoso ho'yangomo wonyo mmokonehoho.

34 Ango jije ho'yango yo'mayo wop'ngo wojo sopo jije simeho hi oso hopo weho.

Hwe engo sohunne'no ito'no esyohumayo'ne hungkunofoho.

³⁵ Sekwo sekwoe he ito'no yofɪkuji sikiloho mongkujɪkuji ito'no fesyohumannno.

³⁶ Ose ifijo'manji sekwo olo pa'nyo wohontohumantifeho. A'amufe hwe engo sohwo kako ape mayo'ne wopayo iloho engo somta'ni asomo poso sohonta kako hoku'yopo hwaningo fonjɪhwoso'no syoho ulohofiyo sohwa hano komo'no wohwosampɪtɪmantifeho.

³⁷ Oso syoho ulohofiyo huhwo sohwa hofiɪko saho mofosyawoso uyantifeho. O'o, hofiɪko hofiɪkoe hwe engo sohumne'no yo'mayo ito'no esyohumentanɪngkuji hwe engo sohwo poso sohonta hofiɪko sɪmonyɪ engo uyantifeho. Hungkuno nehopi waselɪmonne'no yohono. Oso hwe engo huhwo sohwo kako uhwonososo yo'mayo ito'no esyohumayo somo uhwonɪngkuhwosi kako huhwo kakoe syoho ulohofiyo sohwo wopayo nɪwo'nɪngkohoho epohumayo sopo uhumajɪhwosi kako wopayo uyɪmontonoho.

³⁸ I kako sɪkwo'miyo kuntoliyopo poso'manji u kako yɪhufo yoka sɪmo'mjo ho'nɪwo'nɪngkiso so'nji poso'manji kako kakoe syoho ulohofiyo sohwo uhwonososo hofiɪko saho mofosyowentanɪngkuji uhwonɪngkuhwoso'no hofiɪko sɪmonyɪ uyantifeho.

³⁹ Hwe engo sohwo kako asomo pe-e'ne mofehi'nyo sɪmo'me so'no huno ito'no seyoso'manji sekwo hopi'nonohino soku ito'no wesyohumantifeho. U, oso hopaso hwe angɪ mokosyohumayo sohwo kako nom'ne a'amu kakoe angɪ hopo sopo nta'ni yo'mayo hufo woma'mo lonteso'no sɪkuno huno uyontentesi kakwo'yohwo oso sɪkuno somne'no hontohumentanɪngkuhwosi a'amu hufo imojo sohwo kako yo'mayoso momahwonesohilo.

⁴⁰ Oseso sekwo soku sɪkuno engolopohamo ito'no fesyohumanntokuno. Ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni sɪkuno sekwo huno mosyofɪsyomokosyohumentanɪngkuji asomo wapmmnonoho. Ose ulɪmentisofoho.

Syoho ulohofiyo wopɪngo sohwo'nji wonyo sohwo'njiye pahnnɪmo hungkunofoho.

(Matɪyu 24:45-51)

⁴¹ Pita ose upa'nonto Jisasɪmo ulɪmento, Hwe engofo, oso pahnnɪmo hungkuno nalohinoso nakumnohini lonalohino. Hwe moya'mi hopi'nonohino'nyumo lonalohino.

⁴²⁻⁴³ Ose ulohonɪngkahonɪngki Jisas kako nom'ne pahnnɪmo hungkuno ole ulɪmento, Hungkuno selalokwe loso olo humnefoho. A'amu fiwɪo huno wopɪngo'njo sohwo kakoe hwe engo sohwo osohumo nom'ne syoho ulohofiyo sohwo umokosyohumayo syohoso uyahonɪngkuhwosi syoho hiso ito'no inyo sohumne'no selalokweno. Oso hwe engo huhwo sohwo kako asomo pɪhwosi uhwonososo kakoe syoho ulohofiyo sohwo mokosyohumayo syoho'njo sohwo wosopayo uyontanɪngkuhwosi uhwonɪngkuhwoso'no oso syoho ulohofiyo sohwo sɪmonyɪ uyɪmontonoho.

⁴⁴ Ngko hungkuno nehopi waselɪmonne'no yohono. Oso hwe engo huhwo sohwo kako kakoe yo'mayo hopi'nonohinoso oso syoho ulohofiyo huhwo sohomo enjwa'mo woho'nahumantonoho.

⁴⁵ I oso'no oso syoho ulohofiyo huhwo sohwo kako huno ole wosyafɪhu'montonoho. Nje hwe engo sohwo kako asomo komo'no maponehoho. Ose syafɪsyɪhwosi'manji kako nom'ne syoho ulohofiyo hwe moya'mi sofanjimo ikujoho fonjomasoso kako yo'mayo wosopayo

toho'nohini n'ngkuhwosi kako mijo yokumpohn'nyo n'ngkuhwosi wonilohofao'montonoho.

⁴⁶ Syoho ulohofiyi sohwo ose yoso'manji kakoe hwe engo sohwo s'ikuno fihumo syoho ulohofiyi sohwo kako huno mosyofisiyo'njo yo'mayo ito'no mesyohontohumentan'ngkuhwosi asomo wappmtononoho. Oso hwe engo sohwo kako syoho ulohofiyi huhwo sohumo tohino engo uyihwosi a'amu kakoe hungkunomo haloho maposo'njo sopo uhumat'i'montonoho.

⁴⁷ Syoho ulohofiyi sohwo kakoe hwe engo yo'mayo syoho yone'ento ulisoso kako huno ko uyahon'ngkuhwosi hungkuno homo somo min'ngkayo'njo yo'mayoso ito'no mesyohumayo'njo oso hwe huhwo sohwo tohino engo woma'montonoho.

⁴⁸ Syoho ulohofiyi nom'nehwo kakwo'yohwo sohwoe huno somo huno muyo'njo so'no kako yahino wonyo ko ihwosi kakune'no huno mosyafisiyo'njo yososo kakwo'yohwo sohwo tohino we'e'nohini uyonefoho. An'ituye syoho ulohofiyi fisomo yo'mayo wop'ingo pi'n'ngo engo u'mante so'no kako An'itumne'no syoho pi'n'ngo engo uyono. A'amu yo'mayo yo'mayo pi'n'ngo engo mokosyohumunyo sohwo An'itu kako osohumo nom'ne a'amumo ufo'mayo'ne yo'mayo so'no jomo ulimontonoho.

Jisas kako nakwoe hwahopo pmmmentiso so'no a'amu wohotitofantifeho. (Mat'iyu 10:34-36)

⁴⁹ Ngko olo hwaho lopo ahwomo mta'ango toho womotapmmo lonji pm'mentohe hwo'nyoho. Oso toho hiso olohonta sijontentesi wop'ingo'nesohilo.

⁵⁰ Oso toho hiso mosijontan'ngkuhwoso sohonta ngko tohino engo woma'monnoho. Oso tohino engo mayo hiso'no nje hi tango mjon'mopi'hwosi oso tohino moi'wo umo'nosojwao'montonoho.

⁵¹ Ole losyon'fisiyant'ikwofo. Olo hwaho lophonjo ikujoho yo'mayo yahinoso moi'wo esojwaofo'ne pmmmentiso hweho. Ngkine'no ose losyon'fisiyant'ikwofo. O'lo, sekwo upa'n'imno. Ngko a'amu hotitofone pmmmentohe hwo'nyoho.

⁵² Olohontajo'nji hwangku nom'ne'ntnne'no hofiko'montohwa a'amu aho fehohnjo hopi'nonohinoso nohotitofahon'ngkuji a'amu hufa'uso siko a'amu hufa'u s'ihune sohwafe mangohwa umo'nanjiyoho. I a'amu hufa'u siko ngkimo n'ngkapohos'iso'no oso a'amu hufa'u s'ihune sohwa sikoe mangohwa umo'nantifeho.

⁵³ I kan'ngkwohwo kako ngkimo n'ngkap'hwoso'no kakoe hwomu ngkine'no ngkilaho walimontonoho. I mu fisi kako ngkimo n'ngkap'hwoso'no kona'wohi ngkilaho wantimontonoho. U, a'mu fisi kako ngkimo n'ngkap'hwoso'no kakoe hwomufe ape mangohwo umo'nimontonoho. Oso hopaso a'amu pi'n'ngoso hofiko wohotitofantifeho. Ose ulimmentisofoho.

Yo'mayo imo'nalokuso so'no huno t'ipemayo'ne hungkunofoho. (Mat'iyu 16:2-3; Mak 8:11-13)

⁵⁴ Olo hungkuno hilo so'nji a'amu homo somo ulimmento, Sekwo mofehi'nyo ikwo'mokuwo'n'ngkiso sohohtanta'ni himo uhwon'ngkuji ole wolantifeho. Ifoyo wahu'montonoho. Ose likuji ou, nehopi wahu'montonoho.

⁵⁵ U, sekwo ifoyo yokumpohn'nyo mongkihnta'ni sopahon'ngkuhwosi uhwon'ngkuji ole wolantifeho. Mofehi'nyo yokumpohn'nyo walimontonoho. Ose likuji ou, nehopi walimontonoho.

⁵⁶ Sekwo yo'mayo hwhahoponjo so'nji ahwomomjo so'nji uhwonantifi sekwo huno ito'no syafisyiwo'n'ngkohoho kuyoho. I oso'no yo'mayo olohonta imo'nalokuso somo ko uhwonantifi sekwo sekwoe yahino wonyo somne'no tohino mayoso'no huno maseyo'njo i'waho ito'no miyalokuyohofo. Hwap'ngoso peho'neto. Sekwo mango'nohino kuyoho.

A'amu fihwo kako kikumne'no simeho tohino umnosos'o'no kiko komo'no simeho wop'ngo hmmokinyo.
(Mat'yu 5:25-26)

⁵⁷ Sekwo huno wop'ngo syafisyikuji yahino ito'nohino somne'no yano milofahinyoso peho'neto.

⁵⁸ Hwe fihwo kako kikimo impo'angomo wolintofakohumo lihwosi ipekumotowahon'ngkuhwosi hon'ngkanopo humahosisi osopo siko'nohino hungkuno ito'no filinyo. Majo'manji hwe engo hungkuno ito'no mihwajiyi syoho'njo sohwo kako impo'angomo womekuhumati'montonoho.

⁵⁹ Ose yoso'manji kiko impo'angoso kunto'no uliko'ma'mne hwasimaho. O'o, simo'mo kiko jije yahino somne'no yo'mayo hamniyohoso woho'nahumonnoho. Ose ulimentisofoho.

13

A'amu soku sekwoe hon'ngkano wonyo somne'no simeho m'iwolo'mokiyomanji sekwo tikanomo ufitne kuyoho.

¹ Oso hohosohonta a'amu fehohnjo hofiko nohumantifi Jisasimo ulimentohofi, A'amu Ngkalilinta'ango fehohnjoso hofiko Anituye tajo ango engo Jelusalem sopo nohumantifi hofiko Anitumne'no yahu fonjokisyosyant'ngkofi hwe yofe engo'njo hwha mokosyohumayo sohwo kako kakoe a'amu itokuso'njo sohwo lihwojahon'ngki hofiko a'amu Ngkalilinta'ango somo fonjahumentohofohofo.

² Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Ose ntohofo so'no sekwo huno ole losyofisyalokwofo. Oso a'amu Ngkalilinjo hiso hofikoe hon'ngkano wonyoso nom'ne a'amu Ngkalilinta'ango somo yakolo'nnyo so'no oso tango m'kun'imposo tipema'mentohofohofo. Ose losyofisyalokwofo.

³ O'o, sekwo ose syafisyikutoho. Ngko hungkuno nehopi'nohino waselimonne'no yohono. Sekwo hopi'nono sekwoe yahino wonyo somne'no hohujo mikinjaopijomanji sekwo hopi'nono oso tango hopaso notipemapitne kuyoho.

⁴ I oso ango Silouam sopo a'amu aho hufa'u sife fehohnjoho hopi'nono nom'ne sife mta'ni hufa'u sihune nohumentan'ngkofi ango yokintahoponjo sawemo engo sohwo piwasyanto a'amu homo somo kilopo'mentisofoho. Oso hwe moya'mi hoho sofe yahino wonyoso Jelusalemmjo a'amu somo yakolo'nnyo so'no huno losyofisyalokwofo.

⁵ O'o, oso'ne'maho. Hungkuno nehopi'nohino waselimonne'no yohono. Sekwo hopi'nono sekwoe yahino wonyo somne'no hohujo ikinjaofikuji Anitumne simeho m'iwolo'mo kiyomanji sekwo hopi'nono oso tango hiso pa'nyoso notipemapitne kuyoho.

Iyo ipisayo ito'no minto'n'iwon'ngkiso so'no pahnnimo hungkunofoho.

⁶ Jisas kako pahnnimo hungkuno ole ulimento, Hwe fihwo kakoe impojohopo iyo ikwongo hulmentiso so'no kako ikwonjajo ne into'nyo so'no wonyopi uhwonmahoso imojofoho.

⁷ Oseso kako syoho mokosyohumayo sohumo ulim ento, Kiko upa'nyo. Soswo hufa'u sihune ngko oso ikwonjayo hiso womjimonji potneso huno uhwonapwo'ningkohefoho. Oseso oso iyo huhwo sohwo olohonta kiko mingo filofeefo. Kako hwahomjo afofo siki mayoso wopingo'maho.

⁸ Ose ulahoningki syoho mokosyohumayo sohwo ulim ento, Hwe engofo, olo iyo huhwo lohwo sohwo olo soswo lohumo walohofono. Hwangku ngko kakoe pmpongomo mno iji'mo yahwoyoho ko'meehm'me'no ne ito'no unto'nimontolikeno.

⁹ Nom'ne soswomo ne minto'ningkuhwosi wopingofoho. Awo'manji ngko wolofeeo'monnoho. Jisas kako oso pahnnimo hungkunoso ulimentisofoho.

Sikuno iyoho humayo fisomo Jisas kako a'mu fisimo wopingo umokumentisofoho.

¹⁰ Sikuno iyoho humayo fisomo Jisas kako tajo ango we'e somo hwe moya'mimo Anituye hungkuno lutihwamentisofoho.

¹¹ Oso tajo ango homo somo a'mu fisi towahuno wonyo ehuhnamo'nnyosi kako mnokino'nji ne'no nohumentaningki soswo aho hufa'u sife fehohnjo hopi'nono nom'ne sife mta'ni hufa'u sihune uyakolo'mentiso so'no kakoe hohujoso fahulo'mojiyoho. Oseso kako ito'no likofohumayoso miyommojofoho.

¹² Jisas kako a'mu hisimo uhwononto joho lutimanto ulim ento, A'mu losiyo ngko mije mnokino engo kiwo'ningkiso somta'ni nto isihutofokumahono.

¹³ Ose ulonto Jisas kako a'mu hisimo aho kisuhumentisoso a'mu hisiye hohujo fahulo'nnyoso nihu'no komo'no ito'no mulohokumentisofoho. Jisas kako a'mu simo wopingo ose umokahoningki a'mu hisi kako Anituye yofe ho'noma'mentisofoho.

¹⁴ Oso sikuno iyoho humayo homo somo Jisas kako a'mu simo wopingo imokumentiso so'no hwe engo oso tajo ango we'e somo mokosyohumayo sohwo kako simo tohino unningkahoningki a'amu pi'ningo engo somo ulim ento, Sikuno aho fehohnjo hopi'nono aho nom'ne mta'ni anga'nohino somo yo'mayo syoho iyo'ne sikunofoho. Sekwo soku a'amu sohwo wopingo wonamokife likujimanji sekwo soku sikuno syoho iyo somo hm'mofapmno. Sekwoe a'apaho wopingo semokiyo'ne sikuno iyoho humayo losomo nopikutoho.

¹⁵ Ose ulahoningki Jisas ulim ento, Sekwo mango'nohino liwo'ningkohoho kuyoho. Sikuno iyoho humayo homo somo sekwo sekwoe yahu somo hofikoe ango somta'ni mawentifi mijomne'no ipemotapwo'ningkohoho kuyoho.

¹⁶ Oseso ngko olo Apilohamiye imu simo Seteniye towahunoso kakimo ne'no ehuhnaofontaningki soswo aho hufa'u sife fehohnjo hopi'nono nom'ne sife mta'ni hufa'u sihune uyakolo'nnyo simo olo sikuno iyoho humayo lomo wopingo umokoheso wonyotaho.

¹⁷ Jisas ose ulahoningki Jisasiye mango sohwa upa'nontifi wonimango engo unimentisofoho. I hwe moya'mi pi'ningoso hofiko yo'mayo yo'mayo wonyoangkafo Jisas imentiso so'no simonyo imentohofofoho.

*Anitumo enjwa'mo humayo'ne pahnnimo hungkunoso hufa'uyoho.
(Matiyu 13:31-33; Mak 4:30-32)*

18 Jisas kako pahnnimo hungkuno nom'ne ulimento, Anitumo enjwa'mo humayo yahinoso peho pa'nyoto. Ngko yamofoso pehomne'no esetihwamnehono.

19 Olenoho. Iyo fihwo kakoe yofe *masitet*. Kakoe neso nom'ne iyo ipisayo pa'nyomahoh. O'o, ni'hu'no we'efoho. Hwe fihwo oso we'e hiso kakoe syohopo hulahaningki engo imo'nonto nom'ne iyo syoho sopenjo somo yakolonoho. Engo imo'n'ngkahon'ngki yihufoso nopontifi kakoe pamo sopo hofikoe aifo syontifi osopo kehumawo'n'ngkohofofoho.

20 Ose ulonto ole ulimento, Pahnnimo hungkuno nom'ne Anitumo enjwa'mo humayo yahino so'no ngko yamofoso pehomo esetihwamnehono.

21 Oso hiso olo pa'nyofoho. A'mu fisi kako wosopayo *polowa*'nji oso wosopayo *polowa* homo somo engo imokiyo'ne hwamno pa'nyo kakoe yofe yis, oso'nji iwolo'mokososo oso *polowa* hiso engo umo'n'imontonoho.

*Anitumo u'mayo'ne hoku'yo we'e so'no pahnnimo hungkunofoho.
(Matiyu 7:13-14, 21-23)*

22 Jisas kako Jelusalemne wasimonto imentisoso hon'ngkano mom'ngo somo ango pone mjamolimohnnyo sopenjo a'amu somo kakoe hungkuno lutihwamosimentisofoho.

23 Oso hohosohonta hwe fihwo ulimento, Hwe Engofo, A'amu Anitumo u'mayo'neso a'amu anga'no anga'no sifitnnetaho. Hopi'nono sifitnnetaho.

24 Ose ulahan'ngkahon'ngki Jisas ulimento, Anitumo u'mayo'ne hoku'yoso we'efoho. I sekwo oso hoku'yo we'e homo somo syuyo'ne syoho yokino fiyoho'n'imno. Hwap'ngo so'no yolohoso waselimonne'no yohono. A'amu pi'n'ngo engoso hofiko oso hoku'yo homo somo woswano lifijoso hofiko yamofoko ko ifijoso hofiko hopo'mahoh.

25 Hwangku oso ango homo somjo kakwo'yohwo sohwo nolikafihwosi hoku'yo we'e homo somo wopijwahumontonoho. Ni'hu'nahone nto pijwasyihwoso'no sekwo mempo hohnta'ni lohofikui hoku'yopo hwan'ngo fonjikui johohole ulifitnnefoho. Hwe Engofo, hoku'yo fonehwosampoho. Ose ulifijoso kako ole waselimonthonoho. Sekwo nti'mta'ango kulo. Ngko sekumne'no huno maniyohoyohoho.

26 Ose selihwoso'no sekwo ole ulifitnnefoho. Nakwo kiko'nji wopayo'nji mijo'nji nimentihwone lokono. Kiko nakwoe hon'ngkanopo lohofonji nakumo hungkuno lonetihwamentohino lokono.

27 Ose ulahan'ngkui kako apa'no ole waselimonthonoho. Sekwo nti'mta'ango kulo. Ngko sekumne'no huno maniyohoyohoho. Sekwo hon'ngkano wonyo yiwon'ngkohofoho kuyoho. Sekwo ngkimo i'wahohntonohomno. Sekwo mpanimno.

28 Ose selihwosi kako sekumo wae yasemofihwoso'no sekwo mempo hohnta'ni humafikui uhwonifijoso a'amu Anitumo enjwa'mo humalofoso Apiloham, Aisak, Jekoup sohwanji a'amu Anituye hungkuno lutihwamotofohohwanjimo wosyihwonihwojowantifeho. Sekwo ose uhwon'ngkui sekwo hul'ngkwajingo ifalohon'ngkui humotahohengohifitne kuyoho.

29 Hwe moyami hofiko mofehi'nyo si'mofapiso mta'ni sahopi'kui mofehi'nyo n'ngku'n'wo'n'ngkiso mta'ni u'mofapikui a'amu yaposiyohohohohnta'ni i'mofapikui hofiko Anitumo enjwa'mo nohumafikui Anituye angomo wosopayo nifitnnefoho.

³⁰ Oso hohosohonta a'amu fehohnjo somne'no sitofo uliwo'n'ngkohofoso hofiko yofe engo womantifeho. I a'amu fehohnjo hofikoe yofe olopo ho'nomawo'n'ngkohofoso hofiko yofe engo ane pa'nyo wohumantifeho. Ose ulimentisofoho.

Jisas kako angu Jelusalemne'no humotaho limentisofoho.

(Matiyu 23:37-39)

³¹ Oso hohosohonta a'amu Falisi fehohnjo sohwa hofiko Jisasimo u'mantifi ulimentohofi, Kiko olo angu lopo uliko'mahoji nom'ne angopono fiwano. Hwe yofe engo'njo Helout sohwo kako kikimo wofonjakohumonto yalofoho.

³² Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Sekwo nukuji oso hwe wonyo sohwo, Helout, osohumo ngkine'no ole ulimno. Olohontajo'nji mo'n'ngkajo'nji ngko a'amu towahuno wonyo ehuhnamo'nnyo somo wae yaohm'mo a'amu mnokino'njo somo wop'ngo umokumonnoho. No'no mo'n'ngka sikuno hufa'u sihune sohonta ngko nje syohoso moi'wo wesojwao'monnoho.

³³ Oso'no olohontajo'nji mo'n'ngkajo'nji ne'no mo'n'ngkajo'nji nje syoho moi'wo i'mo ngko hano Jelusalemne'no wosyi'mo'monnoho. Hwap'ngoso a'amumo Anitu hungkuno uyahon'ngki lutihwayo sohwo angu nom'nepo fonjasyiwo'n'ngkohofopo'maho. O'o, angu Jelusalemno-hini fonjasyiwo'n'ngkohofoponoho.

³⁴ U, nje a'amu Jelusalem humamopmmotofo sokunonji olohonta humalofu sokunonji sekwo a'amumo Anitu hungkuno uyahon'ngki selimotofu sohwo fonjasyontifi a'amu sekumo sefo'mayo'ne Anitu uhwojiwo'n'ngkiso sohwo sojo'nji fonjiwo'n'ngkohofu kuyoho. Sikuno pi'n'ngo engu somo ngko sekumo ole hupa womasemoku'monji imalefoho. Yihufoso hofikoe polonyo somo mihu'mokontifi efemokosyawowo'n'ngkohofu hopaso ngko sekumo wosemokosyohumamonji ko imaleso sekwo nakwolaho limalofofoho.

³⁵ Sekwo upa'n'imno. Sekwoe angu Jelusalem sopo Anitu kako nto uliko'ma'maho. Hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Sekwo ngkimo manohonyo'njo ne'no yontan'ngkui sikuno pi'n'ngo woseyakolo'montonoho. Tifi no'mo sekwo nakwo oso a'amu Anitu uhwatimentiso sohumne'no yofe woho'nomano lifijo sohonta sekwo ngkimo apa'no wonehonantifeho.

14

Jisas kako a'amu a'apaho engu kamkamnyo sohomo wop'ngo umokumentisofoho.

¹⁻² Sikuno iyoho humayo fihwi Jisas kako hwe fihwoe angomo wopayo ni'mentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako a'amu Falisi sohwafe hwe engu hweho. Oso hwo sopo hwe fihwo kako a'apaho engu kamkamnyo sohwo Jisasimo mofonepo humunyo hweho. A'amu Falisi sohwa hofiko Jisas sohwo kako hwe a'apaho wonyo'njo sohomo pipi ulohofone kiyohoho lontifi humuhwontohumantohofofoho.

³ Jisas kako oso hwe mnokino'njo sohomo uhwononto kako a'amu hon'ngkano hungkuno lutihwawo'n'ngkohofu sohwanji a'amu Falisi sohwanjimo ulimento, Nakwoe hon'ngkano hungkuno sikuno iyoho humayo somne'no nakwo a'amu mnokino'njo somo wop'ngo umokiyoso wop'ngotaho.

⁴ Ose ulahon'ngki hofi'ko mampi'nyo humamentohofofoho. Oseso Jisas kako oso hwe sohwoe ahomo nomanto wop'ingo umokonto, kakoe ango pone'no uhwatimentisofoho.

⁵ Ose ulohofonto kako a'amu nom'ne sohwo mo ul'imento, Sekwo s'ikuno iyoho humayo somo syoho miwo'n'ngkiyohofihwasilaho. I sekwoe hwomutaha yahu mutaha s'ikuno iyoho humayo somo mijo kilofawoso somo usi'mofawesoso sekwo komo'no ukuji ut'mant'fitaho. Ou, ut'mant'feho.

⁶ Ose ulahon'ngki hofi'ko kakimo aku hungkuno mul'mmentohofofoho.

A'amu hofi'koe yofe monje yahino'ne hungkunofoho.

⁷ Jisas kako oso ango hopo sopo nohumanto uhwon'mentisoso a'amu fehohnjoso oso ango homo somo swont'ifi hofi'ko epohumayo wop'ingo'nohini so'no hafihafe t'ipeehon'ngkofi uhwononto kako a'amu huhwo sohwanne'no pahnn'imo hungkuno ole ul'imento,

⁸ A'amu fihwo kako ape ma'nyo sopenjo wopayo engo so'ne'ne kikine'no joho kilososo k'iko nuhuji epohumayo wop'ingo sopo nohumayo'eno. K'iko epohumayo wop'ingopo humuso'manji ango kakwo'yohwo sohwo kako nom'ne a'amu j'ije yofe engo somo kiyakolo'nnyo sohomo joho uloso'manji j'ije yofe engoso monje weekohumontonoho.

⁹ K'iko j'ije yofe we'e'njo sohwo si k'iko epohumayo wop'ingopo kaki'no humentan'ngkiji kohon'ngkuhwosi oso ango kakwo'yohwo sohwo kako ole wakil'montonoho. K'iko olo epohumayo wop'ingo loso olo a'amu lohomo uyo. Ose kil'hwoso'no k'iko won'mango engo kin'ngkuhwoso'no mom'ingo so'mjo epohumayo sopo wohumamontnnoho.

¹⁰ I hwe fihwo kako kikimo kakoe angomo wosopayo nyo'ne joho kilosom'nanji k'iko noswohoji epohumayo n'hu'no mom'ingo sopenjo sopo fosyohumaho. K'iko ose humuso'manji oso a'amu huhwo sohwo kako kikimo nokohon'ngkuhwosi ole wakil'montonoho, Nje a'amuhwe, k'iko olopo fisohumape. Ose kil'hwoso'no oso ango homo somjo a'amu wosopayo nont'ifijo a'amuso nokohon'ngkujo'no j'ije yofe engo umo'n'montonoho.

¹¹ A'amu kakoe yofe'nohini ho'noma'n'iwon'ontoso sohomo An'itu kako monje weehumontonoho. I a'amu kakoe yofe somo monje yahin'ngkuhwosi sohomo An'itu kako wop'ingo wonyoangkafo ulohofihwosi kakoe yofeso woho'n'ima'montonoho.

A'amu j'ije angomo wopayo nyo'ne joho lut'mayo yahino neso olenoho.

¹² Oseso Jisas kakimo wopayo nyo'ne joho lut'ma'mentiso sohomo ul'imento, K'iko a'amumne wosopayo iloho iyo sohonta j'ije a'amu so'ntnne, j'ije temtitofo so'ntnne, j'ije angoponjo a'amu hamniyoho engo'njo so'ntnne'no joho lut'mahotoho. K'iko ose isoso nom'ne s'ikunomo j'ije wosopayo somne'no hofi'koe angomne'no joho kil'kuji hofi'ko aku wikipant'feho.

¹³ O'o, k'iko a'amumne'no wosopayo iloho yohojoso k'iko a'amu yo'mayo umofonyo inyo so'nji a'amu a'apaho wonyo'njo so'nji s'ife kokato'nnyo so'nji a'amu t'imp'i'nyo so'njimo joho lut'mahoji uyo.

¹⁴ Oso a'amu homo somo hofi'ki j'ije wosopayo somne'no aku kijapeso hopoenohin'maho. Oseso k'iko s'imonyo uyimnonho. Hwap'ngoso a'amu An'ituye hungkunomo in'ngkawent'ife pe'n'imentohofoso likapijo sohonta An'itu kako kikimo j'ije yahino wop'ingo somne'no yo'mayo wop'ingoso nokijaponefoho.

*Wopayo engo so'no pahnnimo hungkunofoho.
(Mat'iyu 22:1-10)*

¹⁵ Oso a'amu Jisasi'njopo wopayo nontan'ingkofi hwe fihwo nohumanto Jisasiye hungkunomo upa'nonto ulimento, A'amu An'itumo enjwa'mo humasoso kako An'itu'nji humayo so'no simonyo uyono.

¹⁶ Ose ulahon'ingki Jisas kako pahnnimo hungkuno ole ulimento, Hwe fihwo kako wosopayo engo iloho umonto imentisofoho. Oseso oso sikuno wopayo iloho iyo'ne somo pe-e'ne kako a'amu pi'n'ingo engo somo joho lut'ma'mentisofoho.

¹⁷ Oso sikuno neso i'mofopahon'ingki kako kakoe syoho ulohofiyi sohumo lihwojahon'ingki kako a'amu simo'mo nto lut'ma'mentiso somo ole ulimento, Sekwo oyon'mno. Wosopayoso ito'no nto esyohumantono.

¹⁸ Ose ko ulahon'ingki a'amu anga'no anga'nohinoso mape-e'ne hungkuno ulimentofofo. A'amu anga'no kako ole ulimento, Ngko hwaho songo mpe nto imale hwo'nyoho. Ngko oso homo somo uhwonamne'no yohono. K'iko nje a'amu sohumo ole uso, Ngko mapmnehono. Ose ntohoho uso.

¹⁹ U, nom'nihwo ole ulimento, Ngko mpul'mokau yahu aho hufa'u hopi'nonohino nje hwaho ij'wolo'mokiyo'no mpo'maeso yamofu uloho'monne'no yohono. Oseso kiko nje a'amuhumo ole uso, Ngko mapmnehono. Ose ntohoho uso.

²⁰ Nom'nihwo ole ulimento, ngko olohonta ape songo mahe sohwo'ni mapmnehono.

²¹ Ose ulahon'ingkofi a'amu syoho ulohofiyi sohwo kakoe hwe engo sohumo hungkuno mopanehwono ulimentofofo so'no ulahon'ingki hwe engo sohwo simeho tohino umn'imentisofoho. Simeho tohino umn'ingkahon'ingki kako kakoe syoho ulohofiyi sohumo ulimento, K'iko komo'no uhuji oso ango sponjo hon'ingkano engo sponjo so'nji hon'ingkano we'e we'e sponjo so'njimo nje wosopayo nyo'ne joho filut'maho. A'amu yo'mayo umofonyo inyo so'nji a'apaho wonyo'njo so'nji t'imp'i'nyo so'nji s'ife wonyo'njo so'njimo lut'mahoji nje ango lomo fipemotoswape.

²² Ose ulahon'ingki syoho ulohofiyi sohwo a'amu homo somo ipemotaponto ulimento, Hwe engofo, jije hungkunomo in'ingkawenji ephumayo fehohnjoso siki weho.

²³ Ose ulahon'ingki hwe engo sohwo ulimento, K'iko hon'ingkano engo somo uhuji syohoponjo toku'mango somo ku'mokwakuji oso ponjo hwe moya'mi pi'n'ingo engo somo ut'mahoji fipemotoswape. Ngko nje ango somo a'amu uhula'mop'ife nn'ingkohoho.

²⁴ Ngko kikimo wakil'mo, Oso a'amu ngko simo'mo joho lut'ma'maleso hofiko nje wosopayoso ni'hu'no momapitnnehofo. Oso pahnnimo hungkunoso Jisas ul'imentisofoho.

*A'amu fihwo kako Jisasi'mo un'ingkamo loso sohwo kako kaki'no huno ito'no ikwesya'fihu lohofi'hwosi yo'mayo ni'hu'nahone ho'nasyi'hwosi Jisasi'mo un'ingkaweno.
(Mak 10:37-38)*

²⁵ Hwe moya'mi pi'n'ingo engo hofiko Jisasi'nji hano wentan'ingkofi Jisas kako ikinjamo lohofonto ulimento,

²⁶ A'amu fihwo kako ngkimo wonn'ingkapmmo loso sohwo simo'mo kako huno ito'no uyono. Yo'mayo a'amumo kako simeho uy'wo'n'ingkisoso

kaningkwohwo kona'wohi kakoe ape kakoe mehomi koningkwa'wehwo kaisi i, kakoe wopingo humayo hi oso homo somo kako simeho uy'wo'ningkisoso simeho ntapiwo'n'ngkiso somo yakolo'nnyo'manji kako nje inomokomoyo imo'nyoso hopo'maho.

²⁷ A'amu nje syoho somne'no yo'mayo tango ngkimo n'i'mante hopaso u'mayo so'no wopingofoho loso sohwo kako nje inomokomoyo ne umo'nimontonoho. I tango hiso ngkilaho loso'manji kako ngkimo monningkape'njo hweho. Oseso kaki'no kako huno ito'no ukwesya'fisyono.

²⁸ Sekwo olo pahnnimo hungkuno so'no fisyafihupmno. A'amu fihwo kako ango sawemo engo wamolimo loso sohwo kako kaki'no nofosyohumawosi oso ango huhwo sohune yo'mayo mpe iyo'ne hamniyoho so'no huno ito'no ukwesya'fihu'montonoho. Olo so'no wosya'fisyono, Nje hamniyoho olo ango lomne'no moi'wo esojwafo'neso hopolikeno. Awo'manji mamolomnehono.

²⁹ Kako oso hopa huno mosya'fisiyo'manji kako hwasaho nto wonjososo ango neso moi'wo momolosojwafo'e'njo'manji a'amu ango homo somo uhwonngkuji tikafo jikuji sitofo ulantifeho.

³⁰ Ole wolantifeho. Oso hwe sohwo kako ango molomo'maso sohwo kako momolosojwamofe hweho.

³¹ I nom'ne pahnnimo hungkuno fisyafihupmno. Hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwo kako nom'ne hwe engo sohomo wofongki'naho lonto inyo sohwo kako kaki'no huno ito'no ukwesya'fihu'montonoho. I nje a'amu itokuso'njo sohwa *ten tausen* (10,000) hwafoho. I nom'nihwo kakoeso *t'wenti tausen* (20,000) hwafoho. I oso'no nakwo hofiko'nji ikujoho fongki'n'ngkuhwasi nakwo hofikimo wae weefantantikeno. Hofiko nakumo wenaofant'fetikeno.

³² Kako mango sohwa mo muyakolofone so'no syafisyihwosi kakoe mango sohwa ikanopo nohumentanngkuji a'amu simeho pompenge isyimofo'ne wolihwatimontonoho.

³³ Oso hopaso a'amu fihwo kako ngkimo wakin'ngkamo ntoso sohwo kako kaki'no huno ito'no ukwesya'fisyono. Kako yo'mayo yo'mayo mokosyohumayoso An'tuyefoho lihwosi kako An'tumne'no syoho yokumpohn'nyo uyimontonoho. Kako nje inomokomoyo ne hweho.

A'amu fihwo kako Jisasimo un'ngkamo loso sohwo kako ajwopo ikinjaofososo kako olo sa pa'nyo umo'nimontonoho.

(Mat'yu 5:13; Mak 9:50)

³⁴ Nakwo wosopayo sa'nji niwo'n'ngkuhwoneso wopingofoho. I oso'no sa fosyo mijo'nohino imo'n'ngkuhwosi kakoe yokumpohn'nyo nonto wonyo imo'nososo apa'no sa hiso wopingo imo'nyoso pipi uyantanto. Awonoho.

³⁵ Oso sa hiso nakwo syohopo ho'nosyasyoso hwaho afofo'njo umo'nimontolaho. O'o, sa hiso ni'hu'nahone siki ho'naof'wo'n'ngkuhwonefoho. A'amu fihwo nje hungkunomo haloho upa'nimo lihwosi'manji haloho'njo hwo'manji haloho upa'nono.

15

Yahu imo'naofo'ne pahnnimo hungkunofoho.
(Mat'yu 18:12-14)

1 A'amu mta'ni hamniyoho hu'memayo syoho'njo sohwanji a'amu hon'ngkano wonyo'njo so'nji hofi'ko Jisasiye hungkunomo upo'nano lont'ifi kakimo u'ma'mentohofofoho.

2 A'amu Falisi sohwanji a'amu hon'ngkano hungkuno lut'ihwamotofo sohwanji ose uhwonont'ifi Jisasi'mo sitofu ul'imentohofi, Olo hwe lohwo kako a'amu hon'ngkano wonyo imofi'wo'n'ngkohofu so'nji majopohi'nonto wopayo n'wo'n'ngkiso hweho.

3 Jisas oso hiso'no huno uyahon'ngki olo pahnn'imo hungkuno ul'imento,

4 Kiko yahu *sipsip wan hant'ilet* (100) mokosyohumunyo sohwo si yahu kenga'no isi'peeofi'hwoso'no kiko oso yahu *nainti-nain* (99) hiso hoja nontan'inkuji ul'iko'mahoji isi'peeofoso sohune'no haf'ihafe wot'ipmmonnoho. Haf'ihafe ne'nohini t'ipehoji wot'ipema'monnoho.

5 Not'ipemahoji yahu hiso j'je sangopo sa'ni kitofohoji si'monyo'nji hofiyo womotawomonnoho.

6 Kiko j'je angopo i'mofahoji j'je a'amu so'nji j'je a'amu afaponjo so'ntne'no joho lut'mahoji'no hofi'ko nuhu'mokukujo'no kiko ole ul'montnnoho. Nakwo si'monyo uyano. Nje yahu *sipsip* isopee'omaso sohwo nto t'ipemahono. Ose ul'monnoho.

7 Jisas ose ulonto ole ul'imento, Oso hopaso a'amu *nainti-nain* (99) hon'ngkano wop'ngo in'ngkuwo'n'ngkohofoso hofi'ko si'meho m'iwolo'mokiyo'njo humentan'ngkofi a'amu ahwomomjoso uhwonont'ifi si'monyo miyofoho. I oso'no a'amu anga'no hon'ngkano n'hu'no wonyo'njoso kako hon'ngkano wonyo homo somo hohujo ikinjaofi'hwosi Anitumne'no si'monyo m'ikun'imposo uyant'ifeho.

Hamniyoho impo'naofo'ne pahnn'imo hungkunofoho.

8 A'mu fisi kako hamniyoho aho hufa'u hopi'nono mokosyohumunyo si kako anga'nohino impo'naofososo kako sikiloho mongkuj'hwosi angomjo hintalinyo hul'jusy'hwosi t'imo ito'no fe'n'ihwon'ngkuhwosi ne'no t'ipem'hwosi wot'ipema'montonoho.

9 Not'ipemahwosi kako kakoe a'amu so'nji ango hopo saponjo humawo'n'ngkohofu so'njimo joho lut'mahwoso'no hofi'ko kakoe angopo i'mofap'ikuj'no ole ul'montonoho. Nakwo si'monyo uyano. Nje hamniyoho impo'nao'mayoso olohonta ngko t'ipemanji nje si'meho wop'ngo n'imo'n'ngkohoho.

10 Oso pa'nyoso ngko hungkuno wasel'monne'no yohono. A'amu fihwo hon'ngkano wonyo'njo sohwo kako kakoe wonyo somne'no hohujo ikinjaofi'hwosi Anitumne'no si'meho uyahon'ngkuhwosi a'amu ahwomomjoso hofi'ko si'monyo engo uyant'ifeho.

Hwomu fihwo kako kan'ngkwohumo ul'iko'mayo so'no pahnn'imo hungkunofoho.

11 Jisas ose ulonto nom'ne pahnn'imo hungkuno ul'imento, Hwe fihwo kako hwomu hufa'u'njo hweho.

12 Aku'mu sohwo kan'ngkwohumo ul'imento, Mpohwo, yo'mayo ho'yangoso hamniyohoso t'ifi no'mo ejapmmne'enji elofisasi'wo'n'ngkinoso njeso olohonta ntape. Ose ulahon'ngki kan'ngkwohwo eno ulonto kakoe hwomu hufa'u hwa'une ho'yangoso yano ulofiyonto aku'mu sohomo uy'imentisofoho.

13 Sikuno we'nehwo memjaofahon'ngki aku'mu sohwo kako hamniyoho yo'mayo ho'yango nom'hu'mokonto kako ango ikano engo sapon'no

umentisofoho. Oso hopo sopo nohumanto nom'ne a'amu'nji syohi'nyo yonto mijo yokumpohn'nyo nonilohofonto kako kakoe a'apahomne'no hamniyoho hopi'nonohinoso hu'meeo'mentisofoho.

¹⁴ Kakoe hamniyoho yo'mayoso nto hu'meeofahon'ngki oso ango hopo sopo mijoho engo i'mofapmmentisofoho. I'mofopahon'ngki kako hon'ngkanimentisoso kakoe yo'mayoso huno hon'ngkanimentisofoho.

¹⁵ Ose yonto kako hamniyoho syoho umo lonto t'pmentisoso syoho t'pema'mentisofoho. Oso hwaho hopo soponjo hwe fihwoe yahu somo wosopayo uyo syohoso t'pema'mentisofoho.

¹⁶ Kakoe yahu sohwa oso jopahoso menontan'ngkofi uhwononto kako huno ole syaf'hu'mento, Ngko huhwo'ni womanimo. Ose syof'syahon'ngki a'amu kakimo mufo'ma'mentohofofoho.

¹⁷ Oso hohosohonta kako huno ito'no ikwesya'nyonto kakoe hunoso ehohos'syahon'ngki ole hnn'mento, Nje mpohwoe syoho ulohofiyi sohwa wosopayo engo nalokwofo. Ngko kakoe hwomu sohwo'ni olopo nohumanji mijoho we'e mope'nal'kuyohono.

¹⁸ Ngkilaho. Ngko nol'ikahm'mo nje mpohwoepono asomo u'mo ole ul'mo, Mpohwo, ngko hon'ngkano wonyo imote so'no ngko An'itu'nji kiko'njimo wonyo seloho'malefoho.

¹⁹ Oseso olohonta ngko hwe wop'ingo hwon'i'maho. Kiko ngkimo apa'no nje hwomu nontohotoho. O'o, kikimo syoho kilohofiyi hwo'ni man'mokufu.

²⁰ Ose hnnonto kako kan'ngkwohwoepono asomo umentisofoho.

Kan'ngkwohwo kakoe hwomu nopontan'ngki ikanopo nta'ni uhwon'hwajawento kan'ngkwohwo kakine'no hitoho ulo'mentisofoho. Oseso kako hano kunto kunto'no nowento kakoe hwomumo kapopotohumo lohofonto hinjoho hu'n'mentisofoho.

²¹ Ose ulohofahon'ngki hwomu sohwo ul'mento, Mpohwo, ngko hon'ngkano wonyo imentohe so'no ngko An'itu'nji kiko'njimo wonyo seloho'malefoho. Oseso ngko hwomu wop'ingo hwon'i'maho. Kiko ngkimo apa'no nje hwomu nontohotoho.

²² Ose ko ulahon'ngki kan'ngkwohwo kakoe syoho ulohofiyi sohwamo ul'mento, Sekwo nowekuji manji'mofo sawemo wonyoangkafoso komo'no motap'kuji nje hwomumo ulohofano. Ajo'miyomjo wokoso wonyoangkafoso'nji ulohofano. S'fikwongofosyo'nji ulohofano.

²³ Sekwo *mpul'mokau* yahu is'iku'nnyo engoso fonjasy'kuji iloho en'ngkuhwasi s'imonyo uyano.

²⁴ Hwap'ngoso olo nje hwomu lohwo kako poyo nto pe'n'mentononji yiwo'n'ngkohe sohwo olohonta kako apa'no songo i'mofapohoho. Kako nto is'ipee'maso sohwo ngko apa'no t'pemahono. Ose ulahon'ngki n'ihu'nahone s'imonyo ema'mentohofofoho.

²⁵ Ose yontan'ngkofi hwomu tis'maso sohwo kako syoho'mo humamentisofoho. Osopo nta'ni kako asomo noponto ango ne so'mo i'mofaponto upa'n'mentisoso ta'nji s'imonyo'nji ho'nowentan'ngki upa'n'mentisofoho.

²⁶ Oseso tis'maso sohwo kako syoho ulohofiyi fihumo joho lut'manto ul'mento, Hofiko peho yalokwofo.

²⁷ Ose ulahon'ngki ul'mento, hnn'ngkwa'wehwo sohwo nto i'mofapohoho. Oseso j'je mpohwoe *mpul'mokau* yahu is'iku'nnyo engoso fonjiyont'fi s'imonyo yalokwofo. Hwap'ngoso hnn'ngkwohwo kakoe

hwomu huhwo sohomo apa'no mayoso wonyo mmo'nyo'njo ito'no fosyohumayo'nefoho.

²⁸ Tisimaso sohwo ose upa'nonto simeho tohino umningkahonngki kako angomo masyuyofoho. Oseso kaningkwohwo mempo noswaponto tisimaso sohomo angomo woswapononto hungkuno hofiyo ulimentisofoho.

²⁹ Ose ko ulahonngki tisimaso sohwo ulimento, Soswo huhwo huhwi ngko kiko'nji nohumanji kikimo syoho kilohofiyo siki'njo pa'nyo imo'n'wo'n'ngkohe hwo'nyoho. Ngko jije hungkunomo yokumpohn'nyo mmo'nyo kitihwayo hwo'nyoho. I oso'no nje a'amu so'nji simonyo niyo'ne kiko yahu meme we'eso me aneso ntopahonngkini nje a'amu'nji simonyo nimentihwonetaho. O'o, awonoho.

³⁰ I oso'no jije hwomu aku'mu lohwo kako jije hamniyoho ho'yango yo'mayoso hwoya'mi hwa'nte sofamo ihn'nakumo'maho. I olohonta kako apa'no ku'mahonngki kiko simonyo iyo'ne yahu isiku'nnyo me'wampe'njolo fonjyalokuno.

³¹ Ose ulahonngki kaningkwohwo ulimento, Nje hwomu sohwo, sikuno huhwo huhwi nekwo majopohi'n'wo'n'ngkuhwoyo montosa'yoho. Nje yo'mayo hopi'nonohinosa kiko'nefoho.

³² I oso'no hnnngkwa'wehwo sohwo kako poyo nto pe'nimentononji iwo'n'ngkohehwo ifwalofoho. Oseso nakwo simonyo engo ihwasi simeho wop'ngonjo wohumano. Kako moi'wo nto imo'n'mentiso ko huhwo sohwo nakwo olohonta apa'no tipemahwono. Ose ulimentisofoho.

16

Hwe fihwo nom'nihwoe syoho mokosyohumayo so'no huno'njo sohune'no pahnnimo hungkunofoho.

¹ Jisas kakoe inomokomoyo sohwo pahnnimo hungkuno ole ulimento, Hwe hamniyoho engo'njo sohwo kakoe yo'mayo syoho umokosyohumayo'ne sohwo humunyo hweho. Oso hwe syoho umokosyohumayo huhwo sohune'no a'amu fehohnjo sohwa hwe engo sohomo ole ulimentohofi, Jije syoho kilohofiyo sohwo kako jije hamniyoho yo'mayoso fonifonyo kilohofiwo'n'ngkiso hweho.

² Ose ulahonngki hwe engo sohwo kakoe syoho ulohofiyo sohomo joho lutimanto ulimento, Oso hungkuno kikine'no upa'n'ngkoheho pipi imahnn'elo. Kiko nje syoho tohohiyoso hopoenohin'maho. Jije syoho moi'wonoho. Kiko nje yo'mayo syoho mokosyohumawo'n'ngkino so'no ngkine'no hungkuno yolohoso iyoswomo mtimojo.

³ Ose ulahonngki hwe huhwo sohwo kako ole hnnmento, Nje hwe engo sohwo kako ngkimo yo'mayo syoho mokosyohumayoso wae weenimo'mte'no yohoho. Ngko pipi imnehono. Nom'ni hwoe syoho tohohmtno'njo somne'no ulohofiyo so'no yokumpohn'nyo ane hwo'nyoho. Ngko nom'ni hwamo wopayo yo'mayo so'ne jomo ujo so'no wonimango'njo hwo'nyoho.

⁴ Nje hwe engo ngkimo wae yanimofososo a'amu hofikoe angomo ntimapijo so'no ngko pipi imnehono. Huno pi'n'ngo syofisikaofonto huno wop'ngo tipemanto

⁵ kako kakoe hwe engo sohwoe yo'mayo yo'mayo siki ma'mentohofosohwamo joho lutima'mentisofoho. Simo'mjo sohwo u'mahonngki ulimento kiko nje hwe engo sohuma'ni yo'mayo yo'mayo siki ma'mentohino so'no aku uyihhneso alalelo.

⁶ Ose ulahon'ingki kako ul'mento, Ngko sikil'i'mijo ipofoso *wan hant'ilet* (100) siki ma'mentohefoho. Ose ulahon'ingki syoho mokosyohumayo sohwo ul'mento, Kiko olopo komo'no fosyohumahoji olo iyoswo *wan hant'ilet* (100) mt'i'mokinyo lomo *fifiti'*nohini (50) mt'i'mojo.

⁷ Ose ulontan'ingki nom'nihwo t'ifi i'mofopahon'ingki osohumo ul'mento, Kiko nje hwe engo sohumba'ni yo'mayo siki ma'mentohino so'no aku uy'hnneso alalelo. Ose ulahon'ingki ul'mento wopaki'yo *wan hant'ilet* (100) ma'mentohefoho. Ose ulahon'ingki hwe mokosyohumayo sohwo ul'mento, Kiko jije aku uhnne so'no iyoswo nomahoji *eti'*nohino (80) mt'i'mojo. Ose ul'mentisofoho.

⁸ Oso hwe huhwo sohwo ose imentiso so'no kakoe hwe engo sohwo ole hnn'imento, Nje syoho ntohofiyo hwe wonyo sohwo kako huno'njo hweho. Jisas oso pahnn'imo hungkuno ulonto, kakoe inomokomoyo sohwo ul'mento, A'amu hwahoponjo yahinomo in'ingkawowo'n'ingkohofoso hofiko hofikoe hofiyo humayo so'no yo'mayo ho'yango engo mayo'ne huno'njofoho. Oso huno engo t'ipemawo'n'ingkohofoso a'amu An'itumne'no syaf'isyiwo'n'ingkohofoso somo uyakolo'nyofoho.

⁹ Oseso sekwo sekwoe hamniyoho ho'yango yo'mayo so'nji nom'ni hwamo wop'ingo'nohini ulohopijoso hwangku sekwoe s'ikuno moi'wo imo'noso sohonta hamniyoho yo'mayoso ul'ko'majo sohonta An'itu kako kikimo wokit'ima'montonoho. Osopo wop'ingo ne'nohino nohumantoh'ntnefoho.

¹⁰ Kiko yo'mayo we'e somo ito'no mokosyohumayo'manji yo'mayo engo somo ito'no womokosyohumamonnoho. I hwe fihwo kako yo'mayo we'e somo syoho ito'no miyo'manji kako yo'mayo engo homo syoho ito'no miyonehoho.

¹¹ Kiko hwahoponjo hamniyoho ho'yango yo'mayo somo ito'no momokosyohumayo'njo isoso ahwomomjo ho'yango neso mokosyohumayo syoho ne t'ihwo wokijapmmontolo.

¹² Kiko nom'nihwoe yo'mayo somo ito'no momokosyohumayo'njo isoso k'iko'ne ho'yango yo'mayoso t'ihwo wokijapmmontolo.

¹³ Jisas ose ulonto ul'mento, Hwe fihwo kako hwe engo hufa'u sohwa'umo syoho ulohofiyoso hopo'maho. O'o, hwe engo hufa'u sohwa'umo syoho ulohofiyoso so'manji syoho ulohofiyoso sohwo kako hwe engo fihumo s'meho uy'hwosi nom'nihune'no s'meho wonyo uy'montonoho. U, anga'nohino sohwoe syoho somne'no hi umo'n'ingkuhwoso'no nom'nihumne'no ngkilaho un'montonoho. Kiko An'ituye syoho so'nji yo'mayo hwahoponjo yahino so'nji oso hufa'uyo sohwa'umo mokosyohumayoso syoho ito'no mihnehino.

A'amu An'itumo enjwa'mo humayo so'nji a'amu Mosesiye hon'ingkanohungkunomo enjwa'mo humayo so'ntne hungkunofoho.

(Mat'iyu 11:12-13)

¹⁴ A'amu Falisi hofiko hamniyoho'no hi umo'nyo sohwa Jisasiye hungkuno homo somo upa'nont'ifi hofiko Jisas'mne'no s'mano wonyo ikinont'ifi sitofu ul'mentohofofoho.

¹⁵ Jisas hofikimo ul'mento, Sekwo a'amufe t'mopo yahino wop'ingo'njo hwafoho nal'iftne'ent'ifi yahino ito'nohino iwo'n'ingkohofihwasoho. I oso'no An'itu kako sekwoe s'meho mo'mjo so'no huno uyohoho. Sekwo yo'mayo iwo'n'ingkohofosomo a'amu uhwonont'ifi sekwoe yofe ko

ho'nosemahon+ngkofi An+tu kako sekwoe simeho mo'mjo so'no huno unyo so'no kako wonyofoho selalofoho.

¹⁶ Mouses+ye hon+ngkano hungkuno so'nji a'amumo An+tu hungkuno uyahon+ngki limotofo so'nji ne'no nowentan+ngki Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo i'mofapmmentisofoho. M'mofape sohonta An+tu kako oso hungkuno s+mo'mjo somo nn+ngkap+fitnne'ento limentisofoho. I oso'no Joun i'mofapmmentiso sohonta kako An+tummo enjwa'mo ito'no humayo so'no hungkuno wop+ngo loma'mentisofoho. Oseso olohonta a'amu pi'n+ngo engo An+tummo u'mano lont+fi mjiyohoto yohotofo ko mjoloho'n+imopahon+ngkofi sekwo a'amu Falisi sohwasi t+mo'nohini uh-wontohumawo'n+ngkohoho hwasoho.

¹⁷ Hungkuno songo ko loma'mentisoso nakwoe hwaho'nji ahwomo'nji moi'wo ko imo'n+ngkuhwoisi An+tuwe hon+ngkano hungkunoso moi'wo mmo'nyo ne'no nowent+hwonefoho.

*Ape ho'nasiyo yahino so'no Jisas hungkuno ul+mentisofoho.
(Mat+yu 5:31-32; 19:9; Mak 10:11-12)*

¹⁸ Hwe fihwo kako kakoe ape ho'nasy+hwosi nom'ne ape maso sohwo kako ape ito'no mayo hon+ngkano somo mt+hupesoso sohwo kako ose yososo kako hon+ngkano wonyo'njo hweho. I nomn'ihwo kako ape nom'nihwo ho'nasyoso somo maso sohwo kako huhwo ape ito'no mayo hon+ngkano somo mt+hupesoso so'no kako huhwo hon+ngkano wonyo'njo hweho. Jisas ose ul+mentisofoho.

Hwe ho'yango engo'njo sohwo'nji Lasalos ho'yango ane sohwo'njiye hungkunofoho.

¹⁹ Jisas kako ole ul+mento, Hwe fihwo kako hamniyoho yo'mayo ho'yango engo'njo sohwo nohumanto he wop+ngo wop+ngo'nohinoso yonto wosopayo wonyoangkafo'nohini n+mojo hweho.

²⁰ Oso hwe huhwo sohwoe hoku'yo sopo a'amu fehohnjo sohwa hwe ho'yango ane fihumo motasont+fi uhumati'motofofoho. Oso hwe huhwo sohwoe yofe Lasalos+yoho. Kakoe a'apaho uyo engo'njo hweho.

²¹ Oso hwe hamniyoho engo'njo sohwoe ijempoho sopo nta'ni yo'mayo wosopayo m+kufo p+wasyonteso woman+mo lonto humamojofoho. Osopo nohumentan+ngki s+wojoso kakoe uyomo melanyo koto'motofofoho.

²² Hwangku sohonta oso hwe ho'yango ane sohwo poyo pe'n+ngkahon+ngki a'amu ahwomomjoso uti'motasont+fi Ap+loham'njopo uhumati'mentohofofoho. Hwe ho'yango engo'njo huhwo poyo pe'n+ngkahon+ngki a'amu sohwa hwahomo ijopijisyahumentohofofoho.

²³ Oso hwe ho'yango engo'njo sohwo kako t+kanomo nohumanto a'apaho tohino m+kun+mposo'nji humanto t+mo yokintahopo uhwon+mentisoso Ap+loham kengo nohopo nohumentan+ngki uhwononto Lasalos'o'nji nohumentan+ngki uhwon+mentisofoho.

²⁴ Oso hwe ho'yango engo'njo sohwo ose uhwononto joho mohm'no ul+mento, Mpohwo Ap+loham sohwoisi, k+ko ngkine'no hitoho wakilofono. K+ko Lasalos ngkiyepono fil+hwajo. Kako nop+hwosi kakoe ajo'miyo mijo yomahwosi nje melanyopo ingo want+peno. Ngko olohonta tohomo humanji tohino engo n+mnantofoho.

²⁵ Ose ulahon+ngki Ap+loham ul+mento, Hwomuhwo, k+ko huno wakiy-ono. Hohonta k+ko songo humanji k+ko yo'mayo yo'mayo wop+ngo'nohini t+ipema'motnno hwasoho. I, Lasalos sohwo kako yo'mayo wonyo'nohino

tɪpema'mojo hweho. I olohonta Lasalos kako wopɪngo humentanɪngki kɪko tohino'nji fesyohumahnno.

²⁶ Oso'nji nom'ne huno ole wakiyono. Nakwo'nji sekwo'nji ajwo lopo Anɪtu kako momonyo mɪkunɪmposo ho'nahumentiso weho. A'amuo olo hohnta'ni humalofoso sekuyepono wose'mano lɪkuji oso momonyo somo nomtɪhupekuji mose'mapitnnehofo. A'amuo sekwo'nji humalofoso oso momonyo homo somo nomtɪhupekuji hofɪko nakuyepono mowekapɪfitnnehofo.

²⁷ Ose ulahonɪngki hwe ho'yangɔ engo'njo sohwo ulɪmento, Mpohwo hungkuno yokumpohn'nyo wakilɪmonne'no yohono. Kɪko Lasalos sohomo nje mpohwoepono filɪhwajo.

²⁸ Oso hopo sopo nje nɪngkwahwosa aho fehohnjo hopi'nonohino sohwa humalofo. Lasalos kako nje a'amuo huhwo sohwo olo ango tohino'njo lopo i'waho ito'no iyo'no hungkuno yokumpohn'nyo ulono. Hofɪko olopo nopɪfitnnoho.

²⁹ Ose ulahonɪngki Apɪloham ulɪmento, Hofɪko Mousesɪye hungkuno'nji a'amumo Anɪtu hungkuno uyahonɪngki lɪmotofo sohwafe hungkuno hi'njo hwafoho. Oso hungkuno homo somo haloho upa'nife.

³⁰ Ose ulahonɪngki a'amuo ho'yangɔ'njo sohwo ulɪmento, O'o, Mpohwo Apɪloham sohwo, hungkuno homo somo mupa'nɪfitnnehofo. I oso'no a'amuo poyo sohwo songo nolɪkafɪhwosi hofɪkimo u'mahwoso'no hofɪko sɪmeho yɪwolo'mo kukuji honɪngkano wonyomo hohujo ukinjaofantɪfeho.

³¹ Ose ulahonɪngki Apɪloham ulɪmento, Hofɪko Mousesɪye hungkuno so'nji a'amuo Anɪtu hungkuno uyahonɪngki lɪmotofo sohwafe hungkuno so'nji mupa'nɪfijo'manji a'amuo poyo fihwo songo lɪkafɪhwosi u'mahwosi hungkuno ulɪhwoso'no hofɪko kakoe hungkuno homo sɪmeho hi'ntnnono muyɪfitnnehofo. Jisas ose ulɪmentisofoho.

17

A'amuo Anɪtumo sɪmeho hi'ntnnono uyo somo wonyo imokiyone hungkunofoho.

(Matɪyu 18:6-7, 21-22; Mak 9:42)

¹ Jisas kakoe inomokomoyo sohwo ulɪmento, A'amuo Anɪtuye hungkunomo sɪmeho uyɪwo'nɪngkohoho somo yo'mayo yahino wonyo yamofɔ ulohofɔ'neso nehopi i'mofaponefoho. I'mofapɪhwoso'no a'amuo pi'nɪngoso wopɪwesyantɪfeho. I oso'no oso a'amuo nom'nihwo pɪwasiyo'ne yamofɔ ulohofɔso sohwo tohino engo manefoho. Oso'no kako huno ito'no wasyɔfɪsyono.

² Oso hwe huhwo sohwo kako nje mehomi we'e sohomo yamofɔ mulo-hofɔ'njo sohonta a'amuo kakoe tɪ'wangomo sojo mɪkunɪmposo ifakojujɪkuji mijo ayomo ho'naofontɪfijontesi wopɪngɔ'nesohilo. Hwapɪngoso a'amuo nje mehomi lohwo mɪwasiyo'ne imokoso sohwo tohino mɪkunɪmposo manefoho.

³ Oso yahino hiso'no sekwo i'waho ito'no fiyɪmno. Jije nɪngkwahwo wonyo kilohofɔ so'manji kɪko oso yahino wonyo somne'no yoka uso. Ulohojo'no kako kakoe yahino wonyo somne'no sɪmeho tango tɪpemahwosi oso wonyo somo wae yaofɔ so'no kilɪhwoso'no kɪko oso wonyo hiso wae hmmofo.

4 Sɪkuno anga'nohino fihumo kako kikimo wonyo ne'no kilohofontan'ngkuhwosi aho fehohnjo hopi'nono nom'ni mta'ni hufa'u ko imo'n'ngkuhwoso'no kako wonyo anga'no anga'no yoso somne'no, Tatohwo kɪko nje wonyo wae feenɪmofo, oseso ne'no kilontan'ngkuhwosi kɪko kakoe wonyoso wae ne'no hmmofo.

Sɪmeho hi'ntnnono uyo yahino hungkunofoho.

5 A'amu Anɪtuye hungkuno lutɪhumɪku'mofo syoho'njo (*apousel*) sohwa Jisasɪmo ulɪmentohofi, Nakwo sɪmeho hi'ntnnono kijopalokuhwone somo kɪko engo fonamojo.

6 Ose ulahon'ngkofi Jisas ulɪmento, Sekwo ngkimo sɪmeho hi'ntnnono montopantokuyohoho. Sekwo ngkimo nn'ngkape-eso nɪhu'no we'e patnnyo uyo pa'n'ngomanji sekwo oso iyo ipisayo'njo sohomo ole ulɪfijoso, Pmpongo hi'nji sokato lohohoji mijo ayo nampo filohofayo. Ose ulɪfijomanji iyo huhwo sohwo kako sekwoe mangomo haloho wasepo'montonoho. I oso'no sekwo ngkimo mo'nn'ngkapohiyohoho. Jisas ose ulɪmentisofoho.

A'amu syoho ulohofiyofe yahino ito'nohini so'ne hungkunofoho.

7 Hwe fihwo sekwo'njopo humaso sohwo kako syoho ulohofiyi hi'njo hwo'manji oso syoho ulohofiyi sohwo kako syohopo hwaho mno ijyotaho, yahu mokosyohumayotaho, u kako moi'wo ihwosi kako kakoe hwe engo sohwo'njopo i'mofaponto kako wopayo mijoho ko uyahon'ngki kako komo'no humahopɪhwosi wopayo manonehoho.

8 O'o, sɪmo'mo kako kakoe hwe engo sohwoe wosopayo ito'no esyohumahwosi kakoe he wopɪngo ihwosi wosopayo hiso iku'yopo ifosalokumpehwosi hwe engo sohomo wosopayo uyɪmtonoho. Kakoe hwe engo sohomo wopayo moi'wo kaki'no uyɪhwosi kako tɪfi wanɪmontonoho.

9 Oso hwe engo huhwo sohwo kako kakoe syoho ulohofiyi huhwo sohomo kakoe syoho ito'no imentiso so'no isamoyoka ulɪmontolaho. O'o, awonoho. Hwapɪngoso kakoe syoho'nohinofoho lɪhwosi isamoyoka mujo'njo uyɪmtononoho.

10 Oseso sekwo hoku yo'mayo hungkuno Anɪtu seloso somo sekwo ito'no ko in'ngkafijoso sekwo huno ole fɪsyafɪhupmno. Nakwo Anɪtuye syoho ulohofiyi hn'nwi nakwo ito'nohinonɪ'maho. Kakoe syoho iwo'n'ngkuhwone so'no nakwoe yofe ho'nonemayoso peho'neto. O'o, nakwoe syohofoho.

Hwe aho hufa'u hopi'nono uyo wonyo engo'njo sohwo Jisas kako wopɪngo umokumentisofoho.

11 Jisas kako Jelusalemne hon'ngkano hwaho Someliya'nji Ngkalili'nji ne'no ajwopo sɪmentisofoho.

12 Kako ango fipo i'mofopahon'ngki hwe aho hufa'u hopi'nono uyo wonyo engo'njo sohwa Jisasɪmo hon'ngkanopo uswo'nɪmentohofofoho.

13 Hofɪko ikanopo lohofontɪfi Jisasɪmo joho mohm'no ulɪmentohofi, Jisas Hwe Engo sohwo, kɪko nakumne'no hitoho wakilofono.

14 Ose ulahon'ngki Jisas hofɪkimo uhwononto ulɪmento, Sekwo nukuji a'amu tajo ango syoho'njo sohwoe a'apaho motakuji utɪhwamno. Ose ulahon'ngki haloho'no yontɪfi hofɪko nowentɪfi hofɪkoe a'apahoso hon'ngkano ajwopo wopɪngo umo'nɪmentisofoho.

15 Hwe fihwo hofiko'njo ajwo sopo humaso sohwo kakoe a'apaho wop'ingo hon'ingkononto kako Jisasiyepono asomo umentisofoho. Kako mango engo lonto An'ituye yofe ho'noma'mentisofoho.

16 Kako Jisasi'mo u'manto hwahopo p'wasyonto kako Jisasiye s'ifi'ki'nyo'mo s'mano mongkutofosyohumanto Jisasi'mo isamoyoka engo ul'imentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako hwaho Someliyanta'ango hweho.

17 Jisas osohumo uhwononto ul'imento, A'amu aho hufa'u hopi'nono sohwo wop'ingo umokohono. K'iko'nohini n'i'mahinosa nom'nihwa nti'mo humalofa.

18 Olo hwe lohwo kako a'amu Juta hwo'maho. O'o, temtitofo kengo mta'ango hweho. Kako'nohini An'tumo isamoyoka ujo'ne asomo pisoso peho'neto.

19 Ose lonto ul'imento, k'iko nol'ikafohoji mpano. K'iko s'meho hi'ntnnono ntapohino so'no jije a'apaho wop'ingo kumo'n'ingkohoho. Ose ul'imentisofoho.

An'itu kakoe a'amumo yokumpohn'nyo mokosyohumayoso u'mofapmmontono.

(Mat'iyu 24:23-28, 37-41)

20 A'amu Falisi fehohnjo sohwa Jisasi'mo ul'imentohofi, An'itu kakoe a'amumo yokumpohn'nyo emokosyohumayo'ne s'ikunosa ntohonta u'mofapmmontolo. Ose ulahon'ingkofi Jisas ul'imento, An'itu kakoe a'amumo emokosyohumayoso a'amu t'imo'nji muhwon'fitnnehofo.

21 Sekwo ole mal'fitnnehofo. Ihwoni, An'itu kako kakoe a'amumo emokosyohumayoso olopo weho. U, nampo weho. Ose mal'fitnnehofo. O'o, An'itu kakoe a'amumo emokosyohumayoso s'meho mo'mo wo'nnyoponoho. Sekwoe t'imo'nji muhwon'fitnnehofo.

22 Jisas ose ulonto kakoe inomokomoyo sohwo ul'imento, Hwangku nom'ne s'ikuno i'mofap'ihwoso'no sekwo ole wohnnant'ifeho. Nakwo oso Hwomu An'itu uhwosopo'mentiso sohwo uhwonontane'no y'ihwono. Ose ko hnn'ingkuji sekwo muhwon'fitnnehofo.

23 Oso hohosohonta a'amu fehohnjoso ole woselant'ifeho, Ihwoni, oso hwomu An'itu uhwosopo'mentiso sohwo oso nampo humaho. U, olopo humaho. Ose sel'ikuj'o'no sekwo haloho upekutoho. A'amu huhwo sohwo muhwon'ingkakutoho.

24 Sekwo emta'm'ingo so'no huno seyohoho. Emta'm'ingo kako oso nampo nta'ni yonto kako ahwomomo ifehu'mokosyahon'ngki a'amu hopi'nono t'imo uhwon'wo'n'ingkohofoho. Oso pa'nyoso oso Hwomu An'itu uhwosopo'mentiso sohwo kakoe pe-eso emta'm'ingo uhwon'wo'n'ingkuhwone pa'nyoso i'mofap'ihwoso'no sekwo uhwon'fitnnehofo.

25 I oso'no s'imo'mo oso Hwomu huhwo sohwo kako tohino engo umnososo a'amu olohonta humalofoso kakine'no hohujo ukinj'mofant'ifeho.

26 Oso a'amu hohonta N'wa'nji humamotofoso kako yofayokinomo humentiso sohonta yo'mayo yahino imotofo pa'n'ngoso oso Hwomu An'itu uhwosopo'mentiso sohwo poso sohonta a'amu humalofoso uyant'ifeho.

27 Hof'iko humamotofo sohonta hof'iko wosopayo'nji mijo'nji nonont'ifi ape ma'n'imotofofoho. Oso yahino hiso ne'no m'j'm'wentan'ingkofo N'wa kako yofayokinomo noswahon'ngki mijo ifofayo engo yonto hwe hwoya'mi hopi'nonohinosa mijo mihulo'mentisofoho.

²⁸ Apilohamiye kami Lout sohwo humamojo sohonta a'amu humamentofoho oso hiso pa'nyo imotofofoho. Hofiko nohumantifi yo'mayo wopayo mijo nontifi yo'mayo ho'yango mpe yontifi nom'ni hwamo hamniyoho mayo'ne ho'yango uyontifi hofiko wopayo syoho yontifi ango molomotofofoho.

²⁹ Ose yontaningkofo sohonta Lout kako ango Soutom uliko'manto ango kengopo nowahonngki toho'nji sojo hwoyango hnnyo so'nji ahwomo mta'ni ifoyo hopa syonto hwe hwoya'mi hopi'nonohino somo wonyo imokumentisofoho.

³⁰ A'amu oso pa'ningo yontaningkuji oso hwomu Anitu uhwasopomentiso sohwo utihwa'nyopo i'mofape so'no Anitu ujo wehontojwahumontonoho.

³¹ Oso sikuno homo somo utihwa'nyopo i'mofaposo sohonta a'amu fihwo kako angkuhwafopo humaso hwo'manji kako hwomu huhwo sohomo uhwonngkuhwosi kakoe angomjo ho'yango yo'mayoso mayoso'no huno mosyafisyonehoho. Oso pa'nyoso hwe fihwo syoho'mo humaso hwo'manji kako hwomu huhwo sohomo uhwonngkuhwosi kakoe angoponjo yo'mayoso mayoso'no huno mosyafisyonehoho.

³² O'o, sekwo Loutiye ape simne'no fisyafihupmno. Kako kakoe angoponjo yo'mayo so'no syafisyonto ikinjao'mentisoso sojo imo'nmentiso somne'no fisyafihupmno.

³³ A'amu olo hwaho lophonjo humayo somo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumunyo sohwo kakoe fosyohumayoso moi'wo umo'nmontonoho. A'amu olo hwaho lophonjo humayo somo aho mokemokosyohumunyo sohwo kakoe fosyohumayo neso wotipema'monte hweho.

³⁴ Ngko waselimonne'no yohono. Sekwo ito'no upa'nimno. Oso sikuno Hwomu sohwo poso sohonta hwe hufa'u hwa'u saho afapo fosyowontanngkohosisi Anitu nom'nihumo utimahwosi nom'nihwo wohumantonoho.

³⁵ I a'amu hufa'u fa'u wopayo sihu kolofontanngkohosisi Anitu nom'nimo utimahwosi nom'nisi wohumamontonoho. [

³⁶ I hwe hufa'u hwa'u syohopo lohofontanngkohosisi Anitu nom'nihumo utimahwosi nom'nihwo wohumamontonoho.]

³⁷ Jisas ose ulahonngki inomokomoyo sohwa nupa'nontifi Jisasimo ulimentohofi, Hwe Engofo ose nalohinosa imo'nyoso ntipu umo'nimontolo. Ose ulahonngkofi Jisas pahnnimo hungkuno ole ulimento, A'amu poyo pe'nyo sohwoe pijafo wo'nnyo sopo yihufu aji'mango oso hopo sopo uhu'mokufitnnefoho.

18

Jisas kakoe inomokomoyo sohwa hofiko Mpohumo jomo ne'no ujo'ne pahnnimo hungkuno ulimentisofoho.

¹ Jisas kako a'amuso Mpohumo jomo ne'no ulikuji piso'mo'nyo mmunyo'njo iyo'ne pahnnimo hungkuno ole ulimento,

² Ango fipo a'amufe hungkuno mihwajiyo'ne hwe engo sohwo humunyofoho. Kako Anitu sohummne'no iyoho munyo'njo yonto a'amu somne'no hwotoho fewo'nngkiso hweho.

³ Oso hopo sopo apwojo fisi kako humunyoponoho. Sikuno engo sopamo kako oso hwe hungkuno ito'no mihwajiyo iyo sohwoepono piwo'nngkisiyoho. Ole ulimojo, Nje mango sohwa hofiko ngkimo wonyo

won+mokantife'no yalokwofo. Oso'no kiko ngkine'no hungkuno ito'no men+hwajo.

⁴ Ose ko ulahon+ngki simo'mo hwe engo huhwo sohwo oso ap+wojo simo ufo'mayoso ngkilaho ko lonto tifi no'mo ole syaf+hu'mento, Ngko An+tumne'no iyoho ko miyonji a'amumne'no huno mosyaf+siyo'njo ko yonji

⁵ i oseso olo ap+wojo losi kako ngkimo ne'no n+mwawo'nyosi syoho engo ntopantokuso so'no ngko kakimo ufo'ma'mo. Kakoe hungkunomo ito'no wom+hwat+monnoho. Kako ngkimo s+kuno huhwo huhwi n+mwawo'nyo ihwosi nje a'apaho wonyo n+mokonoho.

⁶ Jisas ose ulonto ul+mento, Oso hwe engo hungkuno m+hwajiyo syoho'njo wonyo sohwoe hungkuno haloho nto upa'n+ngkohoho so'no sekwo huno fi+syaf+hupmno.

⁷ Oso hwe wonyo sohwo ose imentiso so'no sekwo huno pipi seyohoho. An+tu kako kakoe a'amu uhwosopo'mentisoso hofiko kakine'no jomo s+kuno huhwo huhwi im+ngo'nji s+kuno'nji ul+wo'n+ngkohoho so'no kako hof+kimo momuhwajiyo uy+montolaho. I komo'no womuhwat+montolaho.

⁸ Ngko sekumo wasel+monne'no yohono. An+tu kakoe a'amumo komo'no wom+hwat+montonoho. I oso'no oso Hwomu An+tu n+hwosopo'mentiso sohwo'ni nopm'mo a'amu ngkine'no simeho hi'ntnnono ntopontan+ngkujo wasehon+monntaho.

Hwe Falisi sohwo'nji hwe nom'ne hamniyoho mayo syoho'njo sohwo'njiye pahnn+mo hungkunofoho.

⁹ A'amu fehohnjo hofiko hofikoe yahino wop+ngo somne'no hofikoe yofe ho'noma'nontifi a'amu nom'ne sohwanne'no wonyofoho l+wo'n+ngkohoho somne'no Jisas kako olo pahnn+mo hungkunolo ul+mento,

¹⁰ Hwe hufa'u hwa'u siko An+tummo jomo ulaho lonji An+tuwe tajo ang engo somo humentisiyefoho. Hwe fihwo kako a'amu Falisi hweho. Nom'nihwo kako hamniyoho mayo syoho'njo sohwo pa'nyo hwon+maho.

¹¹ A'amu Falisi huhwo sohwo kako nolohofonto kakoe simeho mo'mo ole hnn+mento, Mpohwo An+tu, ngko nom'ne a'amu pa'nyo hwon+maho. Oso'no ngko isamoyoka kilalokweno. Hofiko yo'mayo hufo yontifi yo'mayo yahino ito'nohino somo miyontifi hofiko ape ito'no ma'nyo hon+ngkano somo mt+hupewo'n+ngkohof+hwafoho. Ngko oso pa'nyo hwon+maho. I ngko olo hwe hamniyoho mayo syoho'njo sohwo pa'nyo hwon+maho.

¹² O'o, ngko Sante huhwo huhwi s+kuno hufa'u somo ngko wopayo manyo'njo humawo'n+ngkohe hwo'nyoho. Yo'mayo hopi'nonohino nomantnneso ngko aho hofohu'nono hopi'nonohinoso mt+hupo mt+hupe lohofonji kenga'no kikine'no ho'nakisy+wo'n+ngkohe hwo'nyoho.

¹³ Ose ulontan+ngki oso hwe hamniyoho mayo syoho'njo sohwo kako kengopo lohofonto kako ahwomomo t+mo uhwonoyo won+mango'no ingku'no humanto kakoe swokinopo hwan+ngo pohn'nonto ul+mento, An+tu ngko hwe wonyo sohwo'nne'no kiko hitoho wakilofono.

¹⁴ Jisas oso pahnn+mo hungkuno ulonto a'amu homo somo ole ul+mento, Ngko wasel+monne'no yohono. Oso hwe hamniyoho mayo syoho'njo sohwo kako An+tummo ose ul+mentiso so'no An+tu kako uhwononto hwe wop+ngo hweho ulahon+ngki hwe huhwo sohwo kako kakoe angone'no asomo umentisofoho. I oso a'amu nom'ne Falisi sohwo ose'njo hwo'maho. O'o, a'amu kakoe yofe ho'noma'n+wo'n+ngkiso sohumo An+tu

kako monje uloho'montonoho. I oso'no a'amu kako kakoe yofe monje yahinuwo'n'ngkiso sohwoe yofeso An+tu kako woho'n+ma'montonoho.

Jisas kako mehomi we'e somo An+tu kako wop+ingo ulohofone jomo ulonto mnokinopo aho ulonjimokumentisofoho.

(Mat+yu 19:13-15; Mak 10:13-16)

¹⁵ A'amu pi'n+ingo engoso hof+iko hof+ikoe mehomi we'e somo Jisas mnokinopo aho ulonjimokonont+ifi motapmmmentohofofoho. I oso'no Jisasiye inomokomoyo sohwa hof+ikimo ose uhwonont+ifi yoka ulimentohofofoho.

¹⁶ Yoka ulahon+ngkofi Jisas kako mehomi somo joho lut+manto inomokomoyo sohwo ole ul+imento, Sekwo mehomi somo nop+jumof+kutoho. O'o, hof+iko ngkiye pono wap+ife. A'amu olo mehomi lohwa pa'nyo imo'n+ifijo'manji hof+iko An+tummo enjwa'mo ito'no wohumant+ifeho.

¹⁷ I hungkuno nehopi'nohini wasel+imonne'no yohono. A'amu olo mehomi lohwa pa'nyo mmo'nyo'njo'manji hof+iko An+tummo enjwa'mo humayoso hopa'maho. Ni'hu'no awonoho.

Hwe yofe engo'njo yo'mayo ho'yangyo somo aho yokumpohn'nyo mokosyohumawo'n'ngkiso sohwoe hungkunofoho.

(Mat+yu 19:16-30; Mak 10:17-31)

¹⁸ Hwe fihwo yofe engo'njo sohwo kako Jisasi'mo ole ul+imento, K+iko An+tuye yahino net+hawawo'n'ngkohino wop+ingyo hwasoho. Ngko engolopohamo songo ne'no humayo yahinoso pipi t+pema'mneho.

¹⁹ Ose ulahon+ngki Jisas ul+imento, K+iko wop+ingyo hwasoho eso peho'ne ntohino. An+tu kako'nohini wop+ingyo hweho.

²⁰ K+iko hon+ngkano hungkuno so'no huno moi'wonoho. Ole nalohi, K+iko ape ito'no mayo'ne yahino somo nomt+huposo'eno. K+iko nom'nihumo nofonjasiyo'eno. K+iko yo'mayoso hufo iyo'eno. Nom'nehumo hwasyo hungkuno ujo'eno. K+iko jije mpohwo'nji na'u'njiye hungkunomo t+ifi fin+ngkayo.

²¹ Ose ulahon+ngki hwe yofe engo'njo sohwo ole ul+imento, Ngko hungkuno homo somo upa'n+mopmmote sohwo'ni olohonta ne'no ose nohini in+ngkwalokweno.

²² Jisas oso hungkuno upa'nonto ole ul+imento, Yahino anga'nohino somne'no k+iko umofonyo yalokuno. Ole fiyo. K+iko jije ho'yangyo yo'mayoso a'amu mpe kilohof+kujono k+iko oso hamniyohoso nomahoji a'amu ho'yangyo ane somo yano ulofiyo. K+iko ose isoso k+iko ahwomomjo ho'yangyo neso woma'monnoho. Ose yohoji k+iko ngkimo t+ifi nn+ngkape.

²³ Ose ulahon+ngki hwe engo huhwo sohwo kako nupa'nonto simeho tango umentisofoho. Hwap+ingoso kako hamniyoho ho'yangyo yo'mayoso mi+kun+mposo'njo hweho.

²⁴ Jisas kako oso hwe huhwo sohwoe simeho tango uhwononto nom'ne a'amu somo ul+imento, A'amu hamniyoho yo'mayo ho'yangyo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumawo'n'ngkohofoso hof+iko An+tummo enjwa'mo humayo'neso syoho engo ifitnnefoho.

²⁵ Yahu fihwo kako yongo imo pa'nyo so'mo wahumo l+hwosi yososo wonyopi umontonoho. Oso pa'nyoso hwe ho'yangyo hamniyoho yo'mayoso aho yokumpohn'nyo kemokosyohumantoso sohwo An+tummo enjwa'mo wohumamo l+hwosi yososo hopo'maho. O'o, kako yahu sohwo yongo imo

pa'nyo so'mo wahumo l'hwosi ijijo wonyopi yoso hopaso oso hwe ho'yango engo'njo sohwo oseno yonefoho.

²⁶ Ose ulahon'ngki oso a'amu oso hungkuno hiso upa'n'imentohofa so'no hofi'ko yomo yont'ifi ole ulohon'imentohofi, Ose'manji a'amu An'itu'nji ango wop'ingo sopo songo ne'no humayo'neso t'ihwo woma'montolo.

²⁷ Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'imento, Yo'mayo hopi'nono a'amu miy'iwo'n'ingkiyohofoso An'itu yososo hoponoho.

²⁸ Ose ulahon'ngki Pita ul'imento, Nakwo nakwoe angopo yo'mayo yo'mayoso ul'iko'mentani kikimo kin'ngkopalokuhwono.

²⁹ Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Ngko hungkuno nehopi'nohini waselimonne'no yohono. A'amu hofi'ko An'itumo enjwa'mo wohumano hnnont'ife so'no hofi'ko hofi'koe ango'nji ape'nji hamn'ngkwa'wehwosani, kan'ngkwohwo'ya'u'nji kakoe mehomi'nji ul'iko'mapijo so'no

³⁰ An'itu kako hofi'ko ose ul'iko'mapijoso hofi'kimo yo'mayoso pi'n'ingo engo aku uy'hwosi t'ifi no'mo kako hofi'kimo songo ne'no humayoso uyonefoho.

Jisas kako poyo imo'n'ngkuhwosi apa'no songo l'ikafone so'no hungkuno ul'imentisoso hufa'u sihune imo'n'mentisofoho.

(Mat'iyu 20:17-19; Mak 10:32-34)

³¹ Jisas kako kakoe inomokomoyo aho hufa'u hopi'nono si'fe mta'ni hufa'uyo sohwo lut'imanto ul'imento, Upa'n'imno. Olohonta nakwo Jelusalemne'no wosontane'no y'hwono. Oso hopo sopo yo'mayo hungkuno An'itu a'amumo uyahon'ngki limotofa sohwa ngko oso Hwomu An'itu ni'hwosopo'mentiso sohwo'nne'no mt'i'mokumentohofoso olohonta ne umo'n'imontonoho.

³² Oso hohosohonta a'amu Jutaso hofi'ko ngkimo a'amu temtitofa kengo sofe ahomo ho'nan'ihufitnnefoho. Hofi'ko ngkimo sitofa nt'ikui ngkimo wonyo ntohof'ikui memijo ni'yati'mopitnnefoho.

³³ Hofi'ko ngkimo impojonyo ni'fonj'ikui wofonjon'syant'ifeho. Nofonjon'sy'ikuj'no si'kuno hufa'u sihune memjan'mof'ihwoso'no ngko apa'no songo wol'ika'monnoho.

³⁴ Ose ulahon'ngki inomokomoyo sohwa oso hungkuno somne'no huno mummentisofoho. Hungkuno hwap'ingo ne so'no huno muyahon'ngki hnn'imentohofi, Olo hungkuno loso fahos'hwoyo hungkuno konelalofoho. Ose hnnont'ifi hofi'koe hunoso mehohosus'ihumentisofoho.

Jisas a'amu t'imp'i'nyo sohomo wop'ingo umokumentisofoho.

(Mat'iyu 20:29-34; Mak 10:46-52)

³⁵ Jisas kako ango Jelikou mofonepo i'mof'iwahon'ngki hwe t'imp'i'nyo sohwo oso hon'ngkano mom'ngopo humanto a'amu mta'ni hamniyoho yo'mayoso woloma'mo lonto johu humalisofoho.

³⁶ Osopo humanto upa'n'imentisoso a'amu pi'n'ingo engo ntohumpo-topahon'ngkofi upa'nonto a'amu kako'njopo solohofamentohofa somo ul'imento, Hofi'ko peho yalokwofo.

³⁷ Ose ulahon'ngki hofi'ko ul'imentohofi, Jisas ango Nasaletnnta'ango sohwo kako posalofoho.

³⁸ Ose ulahon'ngkofi kako johu mohm'no ul'imento, Jisas, Ntefit'ye Imu sohwo, ki'ko ngkine'no hitoho wakilofono.

39 Ose ulahon+ngki a'amu s+mo'mo sapmmentohofoso hof+ko kakimo yoka ulont+fi ul+mentohofi, Mampi'nyo fosyohumaho. Ose ko ulahon+ngkofi oso huhwo sohwo joho engo lonto apa'no ul+mento, Ntefit+ye Imu sohwosi, ngkine'no hitoho wakilofono.

40 Ose ulahon+ngki Jisas kako nolohofaponto hof+kimo ul+mento, Oso hwe sohwo ngkiyepono fi+pemotapmno. Ose ulahon+ngki oso hwe t+mpi'nyo huhwo sohwo mofonepo uhwojowahon+ngkofi Jisas ul+mento,

41 Ngko kikimo pipi ntohoho kin+ngkohoho. Ose ulahon+ngki kako ul+mento, Hwe Engofo, ngko apa'no t+mo wahon+mo.

42 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Kiko t+mo fohonyo. Kiko ngkimo s+meho hi'ntnnono ntapohino so'no j+je s+meho hi'ntnnonohinoso wop+ngo kumokohoho.

43 Jisas ose ulahon+ngki hwe huhwo sohwo t+mo komo'no hon-onto Jisas+mo in+ngkawento An+tumo isamoyoka engo ul+mentisofoho. Hwe hwoya'mi ose uhwonont+fi hof+ko hopi'nonohinoso An+tuye yofe ho'noma'mentohofofoho.

19

Sakiyos+ye hungkunofoho.

1 Jisas kako angu Jelikou sopo noswonto nom'ne angu pone'ento angkuh-wafo ajwo sopo pas+mentisofoho.

2 Hwe fihwo kakoe yofe Sakiyos sohwo humunyoponoho. Kako hwe mnokino engo'njo hamniyoho mayo syoho'njo sohwo hamniyoho engo'njo hweho.

3 Kako Jisas+mo uhwon+mo lonto ko imentisoso hwe moya'mi pi'n+ngo engo hwe t+fo huhwo sohwo hoholo hoholofo ulohofahon+ngkofi kako Jisas+mo muhwonyo'njo yonto

4 kako a'amu pi'n+ngo homo somo nuyakolofonto hano kuntu kuntu'no fekwasi lohofonto iyo milontontanyomo kotasonto Jisas olopo p+hwoso'no uhwon+mo lonto humokehumantisofoho.

5 Jisas oso hopo sopo i'mofawento t+mo yokintahopo uhwon+ngkisoso Sakiyos nohumentan+ngki uhwononto ul+mento, Sakiyos, kiko komo'no fikotape. Ngko olohonta j+je angomo wohumamonne'no yohono.

6 Ose ulahon+ngki Sakiyos kako komo'no wel+kofapi lohofonto s+monyo yonto Jisas+mo ut+manto kakoe angomne'no ipemotawomentisofoho.

7 Hwe moya'mi ose ipemotowahon+ngki uhwonont+fi sitofo ole mjal+m+mentohofi, Olo hwe lohwo kako a'amu hon+ngkano wonyo'njo lohwoe angomo wofosyawomonte'no yohoho.

8 Sakiyos kako Jisasi'njopo lohofonto ul+mento, Hwe Engofo, kiko upa'nyo. Nje hamniyoho yo'mayo ho'yangso so'nji ajwopo hotitohm'mo fehohnjo ngko mokosyohumahm'mo fehohnjo ngko a'amu umofonyo yalokwofo somo uy+monnoho. U, ngko a'amu fihumo hwasyo hungkuno lut+ma'mentohe'manji olohumo ngko hwasyo hungkuno lut+ma'mentohe so'no yo'mayoso kakimo osofosofahu'no uy+monnoho.

9 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Ose lohino so'no nakwo huno ole nayohoho. Olo s+kuno lomo olo angu lophonjo hwe moya'milofe hon+ngkano wonyo somta'ni An+tu kako hof+kimo nto is+hutofomakwoho. Sakiyos huhwo Ap+loham+ye imu hweho.

10 A'amufe Hwomu sohwo'ni olo a'amu olo pa'nyo wonyo hon'ingkanomo humentan'ngkujo somne'no notipemahm'mo utimayo'ne pmmentohe hwo'nyoho. Jisas ose ulimentisofoho.

A'amu syoho ulohofiyiwo'n'ingkohofohohwa hamniyoho ito'no mokosyohumayo'ne pahnnimo hungkunofoho.

(Matiyu 25:14-30)

11 Oso hungkuno hiso nto upo'n'ingkahon'ngkofi Jisas kako ango Jelusalem mofonepo u'mofapmmonto yahon'ngki a'amu hopo sopenjoso ole syafi'hu'mentohofi, Oso sikuno Anitu kakoe a'amumo yokumpohn'nyo mokosyohumayo somo utihwa'nyopo ujo wehontojwahumonte'no yohoho. Ose syafi'hu'mentohofi so'no Jisas kako pahnnimo hungkuno ole ulimento,

12 Hwe engo fihwo kako ango ikano fipo uhwosi osopo a'amumo mokosyohumayo'ne yofe engo mahwosi kakoe angopo asomo wapmmontonoho.

13 Oso hwe huhwo sohwo kako ango ikanopo wamonto imentiso sohonta kako kakoe syoho ulohofiyi aho hufa'u hopi'nonohino sohwaro joho lutimanto hamniyoho aho sife hopi'nono kina aho sife hopi'nono kina hu'muyonto ulimento, Sekwo olo hamniyoho sejapohe loso'nji ngko nom'ne angopo nohumentanimo sekwo nom'ne hamniyoho engo emafikujoso ngko hwangku wopihwonimo. Ose ulimentisofoho.

14 Oso hwe huhwo sohwoe angoponjo a'amu fehohnjoso hofiko kakine'no nakwolaho lontifi kako nto womentisopo hwe fihwamo tifi in'ngkayo'ne olo hungkuno motayo'ne lihwatimentohofoso olenoho. Olo hwe lohwo nakwoe hwe engo humayoso nakwolaho.

15 Ose ko lihwojahon'ngkofi hwe huhwo sohwo yofe engo manto hofikimo mokosyohumayo'ne asomo pmmmentisofoho. Asomo noponto kako hamniyoho uyohojohamentiso syoho ulohofiyi sohwaro hamniyoho alale kema'malofo uhwonimo lonto joho lutima'mentisofoho.

16 Hwe nom'nehwo simo'mo u'manto ulimento, Hwe engofo, oso aho sife hopi'nono kina ntapmmmentohino somta'ni ngko *tu hantilet* (200) kina ema'malefoho.

17 Ose ulahon'ngki hwe engo sohwo ulimento, Kiko syoho nimokosyohumayo wopingo hwosoho. Kiko oso syoho kijapmmentohe oso ito'no mokosyohumamahno so'no ngko syoho engo wokijapmmo. Kiko ango aho hufa'u hopi'nonohino somo mokosyohumaho.

18 Ose ulahon'ngki nom'ne syoho ulohofiyi osofeponjo sohwo u'manto ulimento, Hwe engofo, kiko oso aho sife hopi'nono kina ntapmmmentohino somta'ni ngko *wan hantilet* (100) kina ema'malefoho.

19 Ose ulahon'ngki hwe engo sohwo ulimento, Ngko kikimo ango aho fehohnjo hopi'nonohinoso mokosyohumuhne'no syoho wokijapmmo.

20 Ose ulahon'ngki syoho ulohofiyi nom'nehwo u'manto ulimento, Hwe engofo, oso aho sife hopi'nono kina ntapmmmentohinoso olo'mo weho. Ngko hwapife we'e somo fosyofosyonji hiyaso'mo ho'nahumentohe wolo'noho.

21 Hwap'ngoso ngko jije yahino so'no ngko huno niyohoho. Kiko hwe yokumpohn'nyo hwosoho. Yo'mayo nom'ne a'amu ho'nasyontifeso kiko mawo'ningkino hwosoho. Wosopayo nom'ne a'amu mofontifeso kiko ij'wo'ningkino. Oso'no ngko kikine'no iyoho nn'ngkohoho.

22 Ose ulahon'ngki hwe engo sohwo kako kakoe syoho ulohofiyi sohomo ulimento, Kiko syoho nimokosyohumayoso wonyo hwosoho.

Kiko nje yahino so'no huno ko kiyahon+ngki kiko ngkimo ito'no man-toho'mmahno so'no ngko wonyo hwasoho kilalokweno. Ou, nehopi. Ngko hwe yokumpohn'nyo hwo'nyoho. Yo'mayo a'amu ho'nasyontifeso ngko mawo'n+ngkohono. Wosopayo nom'nihwa hulontife somta'ni ngko ij+wo'n+ngkohono.

²³ Kiko nje yahino so'no huno ito'no ko kiyahon+ngki kiko a'amu hamniyoho mokosyohumayo sohwafe angomo moho'nan+siyoso peho'no imahnnoto. Kiko osopo nje hamniyohoso ho'nasyontentesi ngko asomo pm'mo nje hamniyoho somta'ni nom'ne hamniyoho honje i'mofaposo so'nji nto mahm'mnesohilo.

²⁴ Ose ulonto kako nom'ne a'amu kako'njopo humalohofontohofa sohwamo ulimento, Sekwo oso aho sife hopi'nono kina olo hwe lohumo uy+mentoheso nomafikuji oso hwe *tu hantilet* (200) kina mokosyohumaso shumo umasimno. [

²⁵ Ose ulahon+ngki hofiko ulimentohofi, Hwe engofo, kako *tu hantilet* (200) kina hi'njo hweho.]

²⁶ Ose ulahon+ngkofi hwe engo sohwo ulimento, Nje hungkuno waselimonne'no yohono. Sekwo ito'no upa'n+imno. A'amu yo'mayoso ito'no mokosyohumawo'n+ngkohofa somo ngko yo'mayo nom'neso uy+monnoho. A'amu yo'mayoso ito'no momokosyohumayo'njo yontoso sohumta'ni oso yo'mayo we'e kako mokosyohumasoso ngko woma'monnoho.

²⁷ Ose ulonto ulimento, Nje a'amu fehohnjo olo ango lophonjoso ngko hof+kimo umokosyohumayo'neso nakwolaho ntontifi nje mangohwa imo'nalokwofo so'no sekwo oso a'amu somo nut+motapikuji nje t+mo lopo fonjahumno. Jisas oso pahnn+mo hungkunoso ulimentisofoho.

Jisas kako ango Jelusalem sophone'no hwe yofe engo'njo pa'nyo imo'nonto humentisofoho.

(Mat+yu 21:1-11; Mak 11:1-11; Joun 12:12-19)

²⁸ Jisas oso hungkunoso moi'wo ulonto Jisas Jelusalemne hon+ngkano siyo somo kako s+mo'mo nto s+mentisomo hofiko tifi in+ngkas+mentohofofoho.

²⁹ Jisas kako oso hwofiki'nyo Oulif+no l+wo'n+ngkohofa sopo ango hufa'u Mpetifase'nji Mpetani'nji mofone sopo nosi'mofonto kakoe inomokomoyo hufa'u sohwa'umo ole l+hwat+mento,

³⁰ Siko oso ango ne sopo u'mofahus+si siko oso kuso somo noswohos+si t+mo uhwonisoso ahwomo yahu *toungki* yoka'no ho'nawo'nyoso impe into'nowntan+ngkuhwosi uhwonanjyoho. Oso yahu songo imo'n+masoso a'amu mokehumunyofoho. Oso yahu hiso fis+hutofomotapinyo.

³¹ Siko oso yahu hiso is+hutofomahos+so'no a'amuso ole sel+kujo'no siko peho'no is+hutofomasiyeto. Ose sel+kujo'no siko ole ulinyo. Nekwoe Hwe Engo sohwo kako olo yahu lohunn'e'no syoho weho, ose ulinyo.

³² Jisas ose l+hwojahan+ngki siko nowenji yo'mayo Jisas luhwat+mentisoso t+pema'mentisiyefoho.

³³ Siko oso yahu huhwo sohunjo impe itolofontan+ngki oso yahu hofek-wosa sohwa uhwonont+fi ul+mentohofi, Siko peho uyanjiyo'no itolofalokusiyu.

³⁴ Ose ulahon+ngkofi siko ul+mentisiyo, Nakwoe Hwe Engo kako olo yahu lohuno syoho weho.

³⁵ Ose ulonji siko oso yahu huhwo sohwo'nji Jisasiyepono motasimentisiyefoho. Siko sikoe manji'mofoso yahufe hohujopo pojisyosyahon'ingki Jisas oso hopo sopo kehumamentisofoho.

³⁶ Noposokehumawento nowentan'ingki hwe moya'mi hofikoe hwapife Jisas kako hano wene hon'ingkano sopo Jisasiye yofe ho'nomayo'ne hu'meehumentohofofoho. Osopo Jisas kehumentanjo yahu sohwo hwotoho mjahmm#womentisofoho.

³⁷ Jisas kako hwofiki'nyo Oulif Jelusalem mofone sopo i'mofaponto oso hon'ingkano monje we sopo hwe moya'mi hofiko Jisasi'mo inomokoho'nawo'mentohofoso yo'mayo syoho wonyoangkafo Jisas imojo so'no syafisyont'ifi hofiko simonyo yont'ifi mango engo lont'ifi Anituye yofe ho'noma'mentohofofoho.

³⁸ Mango mohm'no ole limentohofi,
 Olo Hwe lohwo nakumo nemokosyohumayo'ne Anituye
 yokumpohn'nyo'nji palokuso lohwoe yofe woho'nomano.
 Anitu kako nakwo hwahoponjo hwe moya'mi hn'nne'no simeho wop'ingo
 nejahopohoho.

Anitu yokintahopo humaso sohune'no yofe engo woho'nomano.

³⁹ Ose lontan'ingkofi a'amu Falisi fehohnjo sohwa hwe moya'mi pi'n'ingo'njo sopo lohofont'ifi Jisasi'mo ulimentohofi, Nakwoe Lonet'ihwayo sohwoosi, oso hwe moya'mi kikimo inomokoho'nakuwotofo somo kiko yoka uso.

⁴⁰ Ose ulahon'ingkofi Jisas ulimento, Sekwo upa'n'imno. Hungkuno wasel'monne'no yohono. Olo a'amulo hofiko mampi'nyo humant'ifijontentesi olo hon'ingkano lophonjo sojolo mango engo likuji nje yofe ho'non'maf'ikutnnesohilo. Ose ulimentisofoho.

Jisas kako pone engo Jelusalem sopo yo'mayo imo'none so'no humotaho limentisofoho.

⁴¹ Jisas kako Jelusalem u'mofawento pone hopo sopo kako uhwononto humotaho limentisoso

⁴² ole limento, A'amu Jelusalemjo soku, sekumo ito'no esehumajiyo'ne yahinoso ko se'mahon'ingki sekwo hohujo ikinjaofalokwofo. Oso'no yahino wop'ingo hiso hiyaso'mo wentan'ingkuhwosi sekwo mot'iphwon'ifitnnehofo.

⁴³ Sekwo upa'n'imno. Hwangku sikuno nom'ne i'mofaposo somo sekwoe mango sohwa sekumo wosefonjano likuji sekikitof'ikujiku meku'mofasi lohof'ikujiku hofiko tojopo ko'mokwasokujiku nol'ikofaof'ikujiku

⁴⁴ sekwoe ango fonjowonampekuji sekwo sekwoe mehomi hi'nji hokunonji n'hu'nahone poyo moi'wo imo'n'ifitnnefoho. Sekwoe sokango so'nji sokilojo so'nji we'e huhwo kih'n'aweso mokih'n'awenefoho. Hwap'ingoso oso sikuno Anitu sefo'mayo'ne se'ma'maso sohonta sekwo yofe m'hwofe'njo imalofokuyoho.

Jisas kako Anituye tajo ango engo somo a'amu yo'mayo ho'yangosomta'ni hamniyoho mayo yontan'ingkofo somo wae yao'mentisofoho.

(Matiyu 21:12-17; Mak 11:15-19; Joun 2:13-22)

⁴⁵ Jisas kako Anituye tajo ango engo somo noswonto a'amu ho'yangoyo'mayoso hu'meesyont'ifi hamniyoho mentan'ingkofo somo wae yaofosyohoso ema'mentisofoho.

⁴⁶ Kako hofi+kimo ole uli+mento, A'amu Anituye hungkuno mti'mokumentohofu sohwa ole mti'mokumentohofi, Olo nje ango loso Mpohumo jomo ujo'ne angofoho. I oso'no nje ango loso sekwo a'amu hamniyoho hiyaso'mo hufo mawo'n+ngkohofu sohwafe ango hopa imakalokwofo. Ose mti'mokumentohofofoho uli+mentisofoho.

⁴⁷ Ose imo'n+mentiso so'no sikuno huhwo huhwi Jisas kako hwe moya'mimo Anituye tajo ango engo somo kakoe hungkuno luti+hwamojofoho. A'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwanji a'amu hon+ngkano hungkuno luti+hwamotofo sohwanji a'amu Jutafe hwe engo sohwanji hofi+ko Jisas+mo fonjasiyo'ne hon+ngkano woti+pemantife'no imentohofofoho.

⁴⁸ Ose ko yahon+ngkofi hwe moya'mi hofi+ko Jisasiye hungkunomo upo'nano mjal+mumentohofu so'no hwe engo sohwa hofi+ko Jisas+mo fonjasiyo'ne hon+ngkanoso moti+pema'mmentohofofoho.

20

Hofi+ko Jisas+mo kakoe yokumpohn'nyo hwapingo so'no ulohon+mentohofofoho.

(Mat+yu 21:23-27; Mak 11:27-33)

¹ Sikuno fihumo Jisas kako Anituye tajo ango engo somo nohumanto hwe moya'mi somo kako Anitumo u'mayo yahino so'no hungkuno luti+hwamentisofoho. A'amu tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu hon+ngkano hungkuno luti+hwamentohofu huno'njo sohwanji a'amu Jutafe hwe engo sohwanji hofi+ko Jisas+mo u'ma'mentohofofoho.

² U'mantifi uli+mentohofi, Olo so'no fonaso. Kiko olo syoho iwo'n+ngkino loso ti+ho kil+maso'no iwo'n+ngkinoto. Yokumpohn'nyoso ti+ho kijapm-maso'nji iwo'n+ngkinoto.

³ Ose ulahon+ngkofi Jisas uli+mento, Ngko huhwo'ni hungkuno anga'no waselohon+monne'no yohono. Sekwo olo so'no ngkimo ntohon+ngkoko so'no ngko sekumo waselimonne'no yohono.

⁴ Joun kako a'amumo mijo kiyoma'mojo yokumpohn'nyoso Anitu mta'ango ma'mentisotaho. Hwahoponjo a'amu mta'ango ma'mentisotaho.

⁵ Hofi+ko ose upa'nontifi ole hnn+mentohofi, Joun kakoe yokumpohn'nyo Anitu mta'ni ma'mentisofoho ulaso'manji ole wonal+montonoho. Ose'manji sekwo Joun+ye hungkunomo si+meho hi'ntnnono muyo'njo peho'neto.

⁶ I Joun kakoe yokumpohn'nyo hwahoponjo a'amu mta'ni ma'mentisofoho ulaso'manji hwe moya'mi upa'n+ngkuji hofi+ko sojo wonefonjantifeho. Hwap+ngoso a'amu loso hofi+ko huno ole syofi+yalokwofo, Anitu kako Joun+mo hungkuno uyahon+ngki nalimentisofoho.

⁷ Ose hnnontifi Jisas+mo ole uli+mentohofi, Nakwo huno monay-ofoho. Joun kako a'amumo mijo kiyoma'mojo yokumpohn'nyoso nti'mto'angotikeno.

⁸ Ose ulahon+ngkofi Jisas uli+mento, Ose'manji ngko huhwo'ni nje yokumpohn'nyo yo'mayo iwo'n+ngkohe hwapingo so'no maseli+mnehono.

A'amu wonyo ipisayo syoho mokosyohumawo'n+ngkohofu sohwanne pahnn+mo hungkunofoho.

(Mat+yu 21:33-46; Mak 12:1-12)

9 Ose ulonto kako olo pahnnimo hungkuno oso a'amu homo somo ulimeto, Hwe fihwo kako ipisayo syoho hulmentisofoho. Oso syoho homo somo mokosyohumayo'ne kako a'amu hamniyoho syoho emawo'n'ngkohoho sohwafe ahomo ho'nasyonto kako ango ikanopo nowento osopo kako ne'no humamojofoho.

10 Osopo nohumanto oso syoho homo somjo ipisayo mayo'ne sikuno i'mofape somo kako kakoe syoho ulohofiyi fihumo ipisayo fehohnjo mayo'ne'ento kako oso a'amu kakoe syoho mokosyohumayo sohwa u'mahwosi ipisayo mayo'ne lihwatimentisofoho. Oso a'amu syoho mokosyohumayo sohwa syoho ulohofiyi huhwo sohumo ikujoho fonjontifi ipisayo muyo'njo yontifi wae yao'mentohofoho.

11 Osohonta kakwo'yohwo sohwo kako nom'ne syoho ulohofiyi fihumo lihwatimentisofoho. Osohumo hofiko ikujoho fonjontifi yahino wonyo umti'mokontifi ipisayo muyo'njo yontifi wae yao'mentohofoho.

12 Kakwo'yohwo kako syoho ulohofiyi hufa'u sihune sohumo lihwojahonngki kako nowento a'amu'njopo i'mofowahonngki hofiko osohumo ikujoho wonyo fonjimokontifi mempo hohnta'ni swoho'nofapmentohofoho.

13 Oseso syoho kakwo'yohwo sohwo ole hnnimeto, Ngko pipi imnehono. Ngko nje hwomu lohuno ngko simeho uyalokwe lohomo luhwatimeso hofiko kakoe hungkunomo haloho upeentifetiken. Ose syafisyonto hwomu huhwo sohumo lihwatimentisofoho.

14 A'amu syoho homo somo mokosyohumayo sohwa hwomu huhwo sohumo uhwonitumantifi ole hnnimentohofi, Oso hwe sohwo kako hwangku sohonta kan'ngkwohwoe yo'mayoso nomane hweho. Komo'nohino, nakwo kakimo poyo wofonjosyano. Ose fonjosyihwasi nakwo kakoe syohoso nihu'nahone womantanoho.

15 Ose hnnontifi hofiko hwomu huhwo sohumo nokentifi mempo hohnta'ni ipisayo syoho sopo swoho'naofontifi osopo poyo nihu'nahone fonjahumentohofoho. Jisas ose ulonto kako a'amu homo somo ulohonimeto, Ose imentohofoho so'no ipisayo syoho kakwo'yohwo sohwo a'amu wonyo huhwo sohwa u'loho'montolo.

16 Hwangku kako nopihwosi oso a'amu wonyo sohwa u'loho'montolo. Jisas ose ulahonngki a'amuso upa'nontifi ulimentohofi, U, kako oso hwolaho.

17 Ose ulahonngkofi Jisas hofikimo timo uhwononto ulimeto, Olo Anituye hungkuno iyoswomo mtimokumentohofoho loso hwapingo neso huno pipi seyohoho.

Olo sojo engkwosaho pa'nyo a'amu ango injuwo'n'ngkohoho sohwa wae yao'mentohofoho loso

olohontajo engkwosaho loso angomo sosofitofone hwapingohwo imo'n'ngkohoho.

Ose mtimokumentohofoho.

18 Nom'nepo Anituye hungkuno mtimokumentohofoso olenoho. A'amu hopi'nono oso sojo engkwosaho pa'nyo homo somo entofomafikuji p'wahupijoso hofiko hofikoe a'apaho kempimti'mti'me lohohiwosi wohu'mehinawomontonoho. I oso'no oso engkwosaho huhwo sohwo kako a'amu fihwoe a'apahopo p'wasyososo fonjomti'hupeefososo oso hwe huhwo sohwo kakoe a'apahoso hintalinyo pa'n'nggo umo'n'ngmontonoho.

19 Jisas oso pahnn'imo hungkuno ulahon'ngki a'amu hon'ngkano hungkuno lut'hwawo'n'ngkohoho huno'njo sohwanji a'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwanji hof'iko huno ole uy'imento, Jisas oso pahnn'imo hungkuno nakumne'no lohoho. Nakwoe simeho mo'mo me hopa nafe'no nalohoho. Huno ose syafisyont'ifi oso hohosohonta hof'iko Jisas'imo aho kehwasi wofonjasyano lont'ifi imentohofoso hof'iko hwe moya'mi somne'no iyoho un'imentisofoho.

Hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo Sisa sohumne'no hamniyoho ho'nasiyo'ne hof'iko Jisas'imo hungkuno ulohon'mentohofofoho.

(Mat'iyu 22:15-22; Mak 12:13-17)

20 Oseso hof'iko Jisas'imo fonjasyo'ne'ent'ifi hon'ngkano wot'ipemano lont'ifi Jisas'imo humuhwontohumantohofofoho. Hof'iko Jisasiyepono a'amu fehohnjo sohwa luhwojahon'ngkofi oso a'amu sohwa hof'iko a'amu Jisasiye hungkunomo wop'ingo hwofoho wonalono lont'ife hwasyo humupo'nontohumantohofofoho. Ose ko imo'nont'ifi hof'iko pojy'ont'ifi hof'iko Jisasiye hungkunomo yamofo uloho'mentohofofoho. Ole hnn'mentohofi, Jisas kako a'amu hwaho mokosyohumayo huhwo sohwanne'no hungkuno wonyo loso'manji nakwo aho kehwasi oso a'amu hwaho mokosyohumayo sohwafe ahopo noho'nosy'ihwaso'no hof'iko Jisas'imo tohino uyant'ifeho. Ose hnnont'ifi Jisas'imo humuhwontohuman' tohofofoho.

21 Oseso hof'iko Jisas'imo ole ulohon'mentohofi, Nakwoe Lonet'ihwayo sohwo, nakwo huno nayohoho. Kiko hwe moya'mimo An'ituye yahino so'no hungkuno lut'hwawo'n'ngkinoso nehopi'nohini lut'hwawo'n'ngkino hwosoho. Kiko a'amu yofe engo'njo sohwanne'no iyoho makinyo'njo hwosoho. Nakwo hopi'nonohinoso afaponohinoho. Hungkuno ito'nohino li'wo'n'ngkino hwosoho.

22 Oseso nakwo olo so'no wakilohonantane'no y'hwono. Kiko huno pipi kiyohoho. Nakwo hwe engo Sisa sohune'no hamniyoho wo'nosyano lakin'ngkohoho. Moho'nasiyo'njo uyano lakin'ngkohoho.

23 Ose ulahon'ngkofi Jisas kako hof'iko poji yamofo ulohofano lont'ifi imentohofo so'no hwasyo yahino so'no huno uyahon'ngki ole ul'imento,

24 Hamniyoho anga'no nt'ihwaho. Olo hamniyoho losomjo huyo'mango so'nji yofe so'nji t'ihwoeto. Ose ulahon'ngki ul'imentohofi, Sisafefoho.

25 Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'imento, E'wano. Sisafe yo'mayo so'manji Sisamo uy'imno. I An'ituye yo'mayo so'manji An'itumo uy'imno.

26 Jisas ose ulahon'ngki a'amu huhwo sohwa hungkuno wop'ingo somne'no hof'ikoe simeho mo'mo pisopisaho lont'ifi mampi'nyo humamentohofofoho. Oseso oso a'amu hof'ikimo li'hwat'imentohofo sohwa hof'iko Jisasiye hungkuno somne'no hungkuno ito'no mi'hwajiy'o'ne hwe moya'mife t'imopo makekutnnesohilo.

A'amu Sat'iyusi sohwa Jisas'imo a'amu poyo nope'nont'ifi apa'no songo li'kafo so'no ul'imentohofofoho.

(Mat'iyu 22:23-33; Mak 12:18-27)

27 A'amu Sat'iyusi fehohnjo sohwa Jisas'imo u'ma'mentohofofoho. A'amu Sat'iyusi huhwo sohwa hof'iko huno ole uy'iw'o'n'ngkofi, A'amu poyo pe'nyo sohwa hof'iko ni'hu'nahone pe'ni'wo'n'ngkohoho. Apa'no songo mol'ikafe'nefoho. Ose syaf'isy'iw'o'n'ngkohofofoho.

28 Hofiko Jisasimo u'mantifi ole ulohon+mentohofi, Nakwoe Lonetihwayo hwosi, Mouses nakumne'no hungkuno ole moti+mokumentono. Hwe fihwo kako ape nomahwosi kako mehomi motipemayo'njo sohwo poyo pe'n+ngkuhwoso'no oso ape hisimo kon+ngkwa'wehwo nomahwosi kola'wehumne'no mehomi woti+permano. Mouses ose mti+mokumentisofoho.

29 Oseso hwe aho fehohnjo hopi'nono nom'ni mta'ni hufa'u sohwa humamotofofoho. Tisi+maso sohwo kako ape manto mehomi motipemaso sohwo poyo pe'n+mentisofoho.

30 Oseso kon+ngkwa'wehwo aku'mu sohwo oso ape hisimo ma'mentisoso kako huhwo mehomi ane'njo pe'n+mentisofoho.

31 Oseso oso ape hisimo hinjo huhwa ose'nohini ma'mentohofoso mehomi ane pe'n+mentohofofoho.

32 Hwangku oso ape hisi poyo pe'n+mentono.

33 Oseso a'amu poyo pe'nyo sohwa likapijo sohonta ti+hwoe ape umo'n+montolo. Hofiko'n+ikwehwa aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwa ape hisimo nto ma'mentohofofoho.

34 Ose ulohon+ngkahan+ngkofi Jisas ul+mento, Hwe moya'mi olohonta humalofoso hofiko ape ma'n+wo'n+ngkohoho.

35 I oso'no oso hwe moya'mi poyo pe'n+ifijoso apa'no songo likapijo hopaso apa'no likafi+kuji songo ne'nohino humafijo sohonta hofiko apa'no ape moma'n+fitnnefoho.

36 Hofiko a'amu ahwomomjo pa'nyo nohumafi+kuji apa'no poyo mape'n+fitnnehofo. Anitu hofikimo poyo pe'nyo somta'ni ul+kafoso so'no hofiko kakoe mehomi umo'nantifeho.

37 Mouses huhwo kako a'amu poyo pe'nyo sohwa apa'no songo likafoso so'ne huno nafohoto'mentisofoho. Mouses kako oso iyo we'le toho ko n+mentisoso yofoho miyo loho'nnyo somo uhwononto ul+mento, Hwe Engo hwofilo'nnyo ne sohwo kako Ap+loham+ye An+tuuyoho. Kako Aisaki+ye An+tuuyoho. Kako Jekoupi+ye An+tuuyoho.

38 Ihwoni. Mouses kako ole syafi+hu'mento, Ap+lohamja Aisaki+ye Jekoupi+ye hofiko hohonta poyo ko pe'n+mentohofoho sohwa songo humalofoso'no syafisyonto oso hungkuno hiso l+mentisofoho. Anitu kako poyo pe'nyo sofe Anitu hwo'maho. O'o, songo humalofoso sofe An+tuuyoho. Anitu kakoe ti+mopo a'amu hopi'nonohinoso songo humalofoso.

39 Jisas ose ulahon+ngki a'amu fehohnjo hon+ngkano hungkuno li+wo'n+ngkohoho huno'njo sohwa Jisasimo ul+mentohofi, Nakwoe Lonetihwayo sohwo, hungkuno wopi+ngo nalohino.

40 Ose ulonti+fi hofiko nom'ne hungkuno Jisasimo ulohonyo so'no iyoho imentohofofoho.

Jisas kako a'amu Falisi sohwo K+lais hwe Anitu nakwoe hwahopo uhwat+i'mentiso sohumne'no ulohon+mentisofoho.

(Mat+yu 22:41-46; Mak 12:35-37)

41 Jisas a'amu Falisi sohwo ul+mento, A'amu ole li+wo'n+ngkohoho K+lais kako oso a'amu Anitu nakwoe hwahopo uhwat+i'mentiso sohwo Ntefit hwe yofe engo'njo hohonta hwahoko mokosyohumamojo sohwoe imu hweho. Oseso pipi li+wo'n+ngkohoho.

42 Oso Ta'njo Iyoswo somo Ntefit ole l+mento,

Anitu kako nje Hwe Engo Kilais, Anitu nakwoe hwahopo uhwat+1mentiso sohumo ole ul+mento,

Kiko nje aho anga sohohta'ni foyohumaho.

⁴³ Osopo kiko nohumahoji ngko jije mango sohwaro jije sifiki'nyo'mo enjwa'mo wakuhumot+1monnoho.

Ntefit ose limentisofoho.

⁴⁴ Oseso Ntefit kako oso hwe Anitu nakwoe hwahopo uhwat+1mentiso Kilais sohune'no nje Hwe Engo hweho limentiso so'no Kilais sohwo kako Ntefit+ye imuhwo imo'nyoso pipilo.

A'amu hon+ingkano hungkuno lut+hwawo'n+ngkohofu huno'njo sohware yahino so'ne hungkunofoho.

(Mat+yu 23:1-36; Mak 12:38-40; Luk 11:37-54)

⁴⁵ Hwe moya'mi hopi'nonohinoso hofiko Jisasiye hungkuno upa'nont+fi nohumentan+ngkofi Jisas kakoe inomokomoyo sohwaro ole ul+mento,

⁴⁶ Sekwo a'amu hon+ingkano hungkuno lut+hwawo'n+ngkohofu huno'njo sohware yahino somne'no i'waho ito'no fiy+mno. Hofiko hofikoe yofe engo somne'no hwapi+fe sawemo yont+fi hon+inganopo emoy+wo'n+ngkohofofoho. Osopo emoyontan+ngkofi hwe moya'mi hofikimo uhwonont+fi nakwoe hwe engo hwasoho ul+wo'n+ngkohofu so'no umo'n+wo'n+ngkisofoho. Oso'nji hofiko tajo anga somo a'amufe s+manopo humayo'no umo'n+wo'n+ngkisofoho. Oso'nji hofiko a'amu wopayo engo iloho yano sohonta epohumayo s+mo'mjo so'no umo'n+wo'n+ngkisofoho hwarefo.

⁴⁷ Hofiko Anitumo hungkuno sawemo engo jomo ko ulont+fi hofiko api+wojo sofare anga yo'mayo so'no wosemokosyohumano poji ulont+fi anga hiso hofiko'ne ni+hu'nahone emawo'n+ngkohof+hwafoho. Hwangku oso hwe huhwo sohwo tohino engo not+pemapitnnefoho.

21

Api+wojosi yo'mayo so'no umofonyo inyosi kako Anitumne'no hamniyoho ho'nahumentisofoho.

(Mat+yu 12:41-44)

¹ Jisas kako Anituye tajo anga engo somo ne'no nohumanto timo uhwon+mentisoso hwe moya'mi hamniyoho engo'njoso hofiko Anitumne'no hamniyoho ho'nasiyo ipofu so'mo ho'nosyant+ngkofi uhwon+mentisofoho.

² Osopo uhwon+mentisoso api+wojosi ho'yango anesi kako Anitune'no touya hufa'u'nohino ho'nosyan+ngki uhwononto

³ Jisas kako a'amu kako'njopo lohofu somo ole ul+mento, Hungkuno nehopi'nohino wasel+monne'no yohono. Sekwo upa'n+mno. Olo api+wojo losi kako hamniyoho ho'nasiyoso nom'ne a'amu ho'nasiyohofu somo kakoe we'eso uyakolokwoho.

⁴ Nom'ne a'amu hamniyoho ho'nosyalokwofosu hofiko hamniyoho engo mokosyohumunyofoho. Oso'no hofiko oso hamniyoho engo somta'ni Anitumne'no we'e'nohino ho'nosyalokwofo. Olo api+wojo losi kako hamniyohomo yo'mayo so'no ni+hu'no umofonyo inyosi kako hamniyoho mokosyohumunyosi hopi'nonohino Anitumne'no ho'nasiyohoho. Kako nom'ne hamniyoho wosopayo mpe-e'ne aniyoho. Ose ul+mentisofoho.

Jisas kako Anıtuye tajo ango engo so'no tifi no'mo wonyo imo'none so'no hungkuno ulimentisofoho.

(Matiyu 24:1-2; Mak 13:1-2)

⁵ A'amu fehohnjoso hofiko tajo ango engo somne'no ole limentohofi, Olo tajo ango engo somjo sojo wonyoangkafoso hofiyofoho. Hwe moya'mi hofiko wokoso wonyoangkafo loso Anıtuye yofe ho'nomayo'ne yahumentohofoho somo uhwonontifi pisopisaho limentohofofoho. Ose lahon+ngkofi Jisas ulimento,

⁶ Hwangku olo yo'mayo wopingo uhwalokwofo loso wonyo umo'n+montonoho. Sojo anga'nohinoso nom'nepo kihn'nawesoso awonoho. O'o, hofiko olo ango wopingo losomo mt+hupekuj womehu'mmokwojantifeho. Ose ulimentisofoho.

Jisas kako yo'mayo tango i'mofapone so'no ulimentisofoho.

(Matiyu 24:3-14; Mak 13:3-13)

⁷ Hofiko Jisas+mo ole ulohon+mentohofi, Nakwoe Lonet+hwayo sohwo, oso yo'mayo hungkuno nalohinoso ntohonta umo'n+montolo. S+mo'mo peho i'mofap+hwoso'no huno wonay+montolo. Oso yo'mayoso i'mofape'ne sikunoso we'eneponoho eso. Fonaso.

⁸ Ose ulahon+ngkofi Jisas ulimento, A'amu sekumo hwasyo hungkuno sejo so'no sekwo i'waho ito'no fiy+mmo. A'amu pi'n+ngo engo i'mofap+kuji, hofiko nje yofe nt+kuji ole sel+fitnnefoho. Ngko Kilais hwo'nyoho. Anıtuye sikuno mofonepo nto i'mofapohoho. Ose sel+kujo'no sekwo hofikoe hungkunomo in+ngkakutoho.

⁹ Hwangku a'amu hwaho kengoponjo sohwa hofiko nom'ne hwahoponjo sohwanji ikujoho fongki'nyo'ne so'nji a'amu hwaho afaponjo sohwa ikujoho fongki'nyo'ne so'ntne'no upa'n+ngkuji sekwo yomo ikutoho. Oso yo'mayoso s+mo'mo i'mofap+hwoso'no sikuno ae'uyo imo'nyoso komo'no mmo'nonehoho.

¹⁰ Ose ulonto ulimento, Hwangku a'amu temtitofo kengo sohwanji temtitofo nom'ne sohwanji hofiko ikujoho fongki'n+fitnnefoho. I a'amu hwaho kengoponta'ango sohwa nom'ne hwaho kengoponjo sohwanji ikujoho fongki'n+fitnnefoho.

¹¹ Hwangku hwaho lopo hwom+hwo m+kun+mposo pi'n+ngo engo i'mofaponefoho. Hwaho kengo kengo sopo mijoho engo i'mofap+hwosi mnokino engo wot+pemantifeho. Ahwomo sopo yo'mayo wonyo imo'n+ngkuhwosi nom'ne yo'mayoso ahwomo sopo i'mofap+hwoso'no uhwon+ngkuji sekwo iyoho senonefoho.

¹² Oso yo'mayo noselohe sikuno somo m'mofopontan+ngkuhwoso sohonta sekwo nje yofe ul+kujo'no hofiko sekumo aho sekekuji wonyo selohopitnnefoho. Hofiko tajo ango somo mesehumaj+kuji hungkuno mjasel+kuji impo'angomo mintofasehufitnnefoho. Hofiko nje yofe monje yasiyo'ne a'amu hwaho mokosyohumayo yofe engo'njo sohwafe s+manopono ipesetawofitnnefoho.

¹³ Oso nje yofe monje yasiyo'ne ko selohofahon+ngkuji sekwo hwe engo sohwafe s+manopo lohof+kuji ngko a'amu wonyo hon+ngkano somta'ni isihutofomayo'ne pmmentohe sohwo'niye hungkuno sekwo ul+fitnnefoho.

¹⁴ Oso hohosohonta oso hungkuno hofiko mjasel+kujo'no sekwo aku hungkuno ul+fitnne so'no huno pi'n+ngo sey+hwoloho.

15 O'o, ngko'nohini sekwoe mangomo sekwoe hunomo hungkuno wop'ingo wosejapmmonnefoho. Oso hungkuno sejapmme homo somo sekwoe mango sohwa hofiko nohnajikui sekwoe hungkunomo monje maselohopitnnefoho.

16 Sekwoe a'amu so'nji selosen'ngkwejamo nje yofe ul'ikujo'no hofiko sekwoe mango sohwafe ahopo mosehumojipitnnefoho. A'amu fehohnjo sekwo'njo hohnta'ni humalofo somo poyo semokufitnnefoho.

17 Oseso hwe moya'mi hopi'nono sekumne'no simeho tohino mikun'imposo umnnefoho. Hwap'ingoso nje yofeso sekumo weho.

18 Oso hohosohonta ngko hofiyi semokosyohumameso sekwoe mnokino mta'ni mijiyo anga'nohino fihwo yofomahwosi moi'wo mmo'nonefoho.

19 Yo'mayo tangoso se'mahwoso'no sekwo ngkine'no yokumpohn'nyo ne'no lohopyososo sekwo songo ne'no humayo'ne neso not'ipemapitnnefoho.

*Ango Jerusalem wonyo imo'none so'no Jisas hungkuno ul'imentisofoho.
(Mat'yu 24:15-21; Mak 13:14-19)*

20 A'amu ikujoho'njo sohwa hofiko ango Jerusalem sopo hofoyo syukujo'no sekwo uhwon'ngkui huno ole seyonefoho. Ango Jerusalem wonyo imo'nyo'ne sikunoso mofone nto imo'ningkohoho.

21 Oso hohosohonta a'amu hwaho Jutiya sopo humunyoso hofiko hwofiki'nyopono hiyaso komo'no sifitnnefoho. A'amu ango Jerusalem ne sopo humalofo soku sekwo nuliko'maf'ikui kengopono kunto'no ufitnnefoho. A'amu ango Jerusalem mempo hohnta'ni humafijoso hofiko apa'no ango ne mont'imo mahufitnnefoho.

22 Oso sikuno somo a'amufe hon'ngkano wonyo somne'no Anitu kako tohino uyone sikunofoho. Anituye hungkuno a'amu oso hiso'no mt'i'mokumentohofoso oso sikuno somo ne imo'nonefoho.

23 Oso sikuno somo moya'mi simeho'njo sofanji mehomi we'e amno unyo sofantne'no ngko hitoho ntokwoho. Hwap'ingoso oso sikuno homo somo olo hwaho lopo tango mikun'imposo i'mofap'hwosi Anituye simeho tohinoso oso hwe moya'mi somo u'manefoho.

24 A'amu fehohnjo hwakuhwajo'nji poyo imokuhwosi a'amu fehohnjo somo hofikoe mangohwa impe intofomotakui ango kengo kengopo uhmajonefoho. A'amu Anitumne'no nakwolaho lalokwofoso hofiko ango Jerusalem somo hwotoho f'itnnefoho. Hofiko hwotoho ne'no fentan'ngkui hofikoe sikuno moi'wo imo'nonefoho.

*Hwangku sohonta A'amufe Hwomu sohwo noponefoho.
(Mat'yu 24:29-31; Mak 13:24-27)*

25 Jisas ose ulonto ole ul'imento, Sekwo ahwomomo uhwon'fijoso mofehi'nyo hamno hntokwaliyo sohwaso yo'mayo kengo kengo i'mofap'hwaso'no uhwon'fitnnefoho. Olo hwaho lopo mijo ayo engoso yoka engo ho'ningkuhwosi mt'hupo mt'hupe lohofahon'ngkuhwosi a'amu hwaho ho'mo ho'mto'ango oso hiso uhwon'ngkui hofiko iyoho mikun'imposo unonefoho.

26 Hwe moya'mi pi'n'ngo engoso hofiko olo hwaho lopo yo'mayo imo'none so'no huno syafisy'ikui hofikoe simeho mo'mo iyoho mikun'imposo ehuman'ngkui timo hwaf'hwafe mokomayonefoho. Yo'mayo ahwomomjo hntokwaliyo yomo yomo yahon'ngkuhwosi uhwon'fitnnefoho.

²⁷ Oso hiso i'mofopahon+ngkuhwosi A'amufe Hwomu sohwo kako hi-mopo kakoe yokumpohn'nyo engo'nji kako pomponaho engo'nji nopone-foho.

²⁸ Hwangku oso yo'mayoso i'mofape-e'ne mofone imo'n+ngkuhwoso'no oshonta sekwo likafikuji sekwo sekwoe mnokino likojwamo lohofikuji ahwomomo uhwon+mno. Sekwo hon+ngkano wonyo somta'ni isi+hutofosemayo sohwo asomo set+moyo'ne sohwo mofoneponoho.

Jyoswo songo inyo sohonta uhwon+ngkuji huno waseyono, Ifoyo wahu'montonoho.

(Matiyu 24:32-35; Mak 13:28-31)

²⁹ Ose ulonto Jisas kako olo pahnn+mo hungkuno ul+mento Sekwo iyo mijisiyo somo uhwon+mno.

³⁰ Jyoswo songo in+ngkiso loso uhwon+ngkuji ifoyo wahu'montonoho.

³¹ Oseso oso pa'nyoso yo'mayo somne'no selohe somo uhwon+ngkuji sekwo huno ole waseyono. Oso s+kuno An+tu kako yo'mayo somo yokumpohn'nyo mokosyohumayo'ne s+kunoso mofonepo nto i'mofapohoho.

³² Hungkuno nehopi wasel+monne'no yohono. Hwe moya'mi olo hwaho lopo ne'no nohumentan+ngkuji yo'mayo hiso imo'nonefoho.

³³ Ahwomo'nji hwaho'nji moi'wo imo'noso sohonta nje hungkunoso moi'wo mmo'nonefoho. Ne'no nowent+hwonefoho.

Jisas+ye a'amuso kakine'no ito'no hontohumayo'ne hungkunofoho.

³⁴ I oso'no sekwo ito'no fohontohumamno. Sekwo yo'mayo hwa-hoponjo so'no huno pi'n+ngo syaf+sy+ikutoho. Sekwo wosopayo engo n+ngkuji mijo yokumpohn'nyo n+ngkuji nonilohof+ikutoho. O'o, ngkine'no huno fisyaf+sy+kuno. Sekwo siki humayoso wop+ngo'maho. O'o, sekwo oso pa'nyo humafijo'manji nje s+kuno engo asomo pe-e'neso me tongo somne'no hmn+wo'n+ngkiso hopaso wosema'montonoho.

³⁵ Oso s+kuno i'mofapeso hwe moya'mi hopi'nono ango'meemjo humalowotofo somo i'mofaponefoho.

³⁶ S+kuno engolopohamo sekwo ne'no fohontohumantokuno. Sekwo An+tumne'no yokumpohn'nyo sejapone'no jomo engolopohamo ul+kuno. Sekwo ose ifijo'manji yo'mayo tango i'mofaposo somo uyakolof+kuji A'amufe Hwomu sohwoe s+manopo lohopitnnefoho. Ose ul+mentisofoho.

³⁷ S+kuno huhwo huiwi Jisas kako An+tuye tajo ango engo somo hwe moya'mimo An+tuye hungkuno lut+hwamojofoho. Oseso s+kwo'miyomo kako oso hwof+ki'nyo Oulif l+wo'n+ngkohoho sopo saho fosyawo'mojofoho.

³⁸ Hwe moya'mi hopi'nonohinoso hof+iko kakoe hungkuno upo'nano lont+feso im+ngo ne'nji likafont+fi An+tuye tajo ango engo somo humotofofoho.

22

Jutas kako Jisas+ye mango sohwafe ahomo uy+mo l+mentisofoho.

(Matiyu 26:1-5, 14-16; Mak 14:1-2, 10-11; Joun 11:45-53)

¹ Oso An+tu A'amu Is+lael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syaf+siyo s+kuno iyoho humayo engoso * umo'n+monte'no yohoho. Oso s+kuno homo

* 22:1. Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

somo a'amu Jutaso hofi'ko wopayo iloho iyoso engo kaofone so'nji miyo'njo yontifeso wopayo feejo'nohini n'मतोfofoho.

² Oso hwe tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwanji a'amu hon'ngkano hungkuno luti'hwamotofo sohwanji hofi'ko Jisasimo fonjasiyo'ne hon'ngkanoso ko t'peentifi hofi'ko hwe hwoya'mi ikujoho nafongkupitnoho syafisyontifi iyoho un'ngkahon'ngki ole hnn'mentohofi, Nakwo Jisasimo pipi fonjosyanehwono.

³ Oso sikuno somo Seten kako Jutas Isikaliyouti'ye simeho mo'mo paswonto huno uy'mentisofoho. Jutas huhwo sohwo kako Jisasiye inomokomoyo aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwa mta'ango hweho.

⁴ Jutas kako nowento oso a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho imotofo sohwanji a'amu hwapife tifo'njo Anituye tajo ango engo somo uhwontohumamotofo yofe engo'njo sohwanjimo u'manto Jisasimne'no tokoyo'ofomentisofoho.

⁵ Oso a'amu huhwo sohwa Jisasiye hungkuno upa'nontifi simonyo yontifi hofi'ko hamniyoho uyo'ne'entifi hungkuno mtito'mentohofofoho.

⁶ Jutas kako eno ulonto kako Jisasimo hofi'koe ahomo kumangkiyo'ne a'amu pi'n'ngo mohumunyo sohonta hon'ngkano t'peehumentisofoho.

Jisasiye inomokomoyo hufa'u sohwa'u oso Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo Sikuno Engo somne'no siko wosopayo ito'no esyohumamentisiyefoho.

(Mat'iyu 26:17-25; Mak 14:12-21; Joun 13:21-30)

⁷ Oso hohosohonta oso sikuno engo iyoho humayo'ne a'amu Juta hofi'ko wosopayo iloho inyoso engo mokamo'nnyo feejo'nohini n'मतोfofoho sikunoso i'mofapmentisofoho. Oso sikuno homo somo hofi'ko yahu sipsip honiyo hoku'yopo ulohofone fonjohumotofo sikunofoho.

⁸ Oseso Jisas kako Pita'nji Joun'njimo lihwajonto ul'mento, Siko nowehosisi sikuno engo iyoho humayo'ne somjo wosopayoso ito'no yasyohosi so'no nakwo wonano.

⁹ Ose ulahon'ngki siko ul'mentisiyo, Nekwo nt'i'mo wesyohumantayo'no kumo'n'ngkohoho.

¹⁰ Ose ulahon'ngki ul'mento, Upa'ninyo. Ango engo sopono nowehosisi hwe fi'ho kako miti'hwontoho'njo sohomo uswo'n'ngkohosisi siko kakimo in'ngkasohosisi ango kako swoso somo fin'ngkasy'nnyo.

¹¹ Siko noswohosisi ango kakwo'yohwo sohomo ole ulinyo. Nekwoe Loneti'hwayo sohwo kako kikine'no hungkuno ole lehwejohoho. Ngko'ne ango nje inomokomoyo sohwanji sikuno engo somjo wosopayo nt'ipo wonantaneto. Ose lehwejohoho.

¹² Ose ulohosiso'no kako ango tokilonjwa'mo molinyo yokintahoponjo somo woseti'hwamontonoho. Oso homo somo nakwoe wosopayo ito'no feesinyo. Ango homo somo ephumayo ijempoho yo'mayoso hi'njomnoho.

¹³ Jisas ose ulahon'ngki siko nowenji yo'mayo Jisas ul'mentiso hopaso t'pema'mentisiyefoho. Not'pemanji siko wosopayo ito'no yahumentisiyefoho.

Jisas kako kakoe inomokomoyo sohwo kako a'apaho'nji kakoe honiyo'nji nyo'ne uy'mentisofoho.

(Mat'iyu 26:26-30; Mak 14:22-26; 1 Koulin 11:23-25)

14 Oso wosopayo nyo'ne sikunosoto nto i'mofopahon'ngki Jisas kako wosopayo nyo'ne ijempohosoponjo epohumayo sopo kakoe inomokomoyo *apousel* sohwanji humamentohofofoho.

15 Jisas nohumantol'imento, Ngko ole'no n'imo'n'imojofoho. Ngko sekwo'nji olo An'itu A'amu Is'rael ole'no Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo Sikuno Engo wosopayo wonantane'no yohono. Wosopayo non'ingkuhwasi t'ifi tohino engo woma'monnoho.

16 Sekwo nje hungkuno upa'n'mno. Olo sikuno engo lomjo wosopayo n'wo'n'ingkuhwone loso n'ingkuhwasi ngko olo hwaholopo apa'no man'mnehono. O'lo, ngko poyo imo'n'ime'no olo sikuno engo lomjo wosopayo n'ingkuhwone ne u'mofapmtonohono. T'ifi no'mo An'ituye a'amu kakimo enjwa'mo humafijo sohonta ngko olo sikuno lomjo wosopayo n'ingkuhwone hopa apa'no nonont'i'mnefoho.

17 Ose ulonto kako mijo nyo'ne noswanyo ipisayo mijo'njosonomanto An'itumoisamoyoka ulonto ul'imento, Sekwo olo mijolo nomaf'ikujiyano filofan'mno. Ose ulonto ul'imento,

18 Sekwo nje hungkuno upa'n'mno. Olo mijo loso ngko man'mnehono. Ngko ne'no manyo'njo humant'i'me sohwo'ni hwangu An'ituye a'amu kakimo enjwa'mo humafijo sohonta ngko apa'no nonont'i'mne hwo'nyoho.

19 Jisas ose ulonto kako wopayo nomanto An'itumoisamoyoka ulontokut'ikujilohofontokakoe inomokomoyosohwamohu'muyontoul'imento, Olo wosopayo loso nje a'apahofoho. [Sekumo sefo'mayo'ne mt'ihupenji sejapohono. T'ifi no'mo sekwo ole mjan'm'ikujingkine'no fisyan'isy'ikuno.

20 Wosopayomoi'wo n'ngkahon'ngkofi kako wosopayo uy'imentisohopaso kako mijo homo ose'nohinyu'imentisofoho. Kako mijo uyontoul'imento, Olo ipisayomijonoswanyolom'jolosojehon'yofoho. Sekwo An'itu'njimokot'iku'nyo'ne yahinosongolomne'no sekwoewonyomne'no mpe iyo'ne us'ihumahefoho.]

21 Iuhwon'mni. Olo a'amu nje mango sohwamogkine'no tokoyo'ofoyone lohwo'nji olo ijempoholohumalohwono.

22 I An'itu kako hohontahungkunom'to'mentisohopasongkopoyoumo'n'imonne'no yohono. I oso'no oso hwe ngkine'no nje mango sohwamotokoyo'ofontohofone sohune'no hitohontokwoho.

23 Ose ulahon'ngki hof'iko anga'no anga'nohinosohwahumahn'ngkofi, Oso yahinowonyohiso t'ihwo ulohomonteto. Ose humahn'ngkohofofoho.

Jisasiye inomokomoyo sohwa hungkuno toho pa'nyo ole hnn'imentohofi, Nakwo yofe engo'njo nom'ni hwamo yakolo'nnyoso t'ihwolo.

24 Jisasiye inomokomoyosohwahof'iko oso hungkunosohnnont'ifihof'ikoe hungkunosotoho pa'nyo imo'n'ngkahon'ngki ole so'no yokahungkunohnn'imentohofi, Nakwo yofe engo'njonom'hwamoyakolo'nnyosot'ihwolo.

25 Ose hnn'ngkahon'ngkofi Jisas ul'imento, Hwe yofe engo'njolo hwaholopo a'amumokosyohumayosohwahof'ikohof'ikoe a'amusomoyohoko uyahon'ngkofi a'amuhwosohwahof'ikonakumonefo'mayo'nefoholiwo'n'ngkohofofoho.

26 I oso'no sekwo oso hopa ikutoho. O'lo, a'amu ngko yofe engo woma'molosohwokakonom'ne a'amumoenjwa'mnohini wohumano. I kako

nom'ne hwamo womokosyohumamo loso sohwo kako oso huhwo sohwife syoho ulohofiyo hopaso umo'nono.

²⁷ Hwe engo sⁱmo'mjoso tⁱhwolo. A'amu ijempohopo wosopayo nⁱw^o'nⁱngkiso sohwolaho. A'amu wosopayo iloho yonto uyⁱw^o'nⁱngkiso sohwolaho. I a'amu ijempohopo humanto wosopayo nⁱw^o'nⁱngkiso oso hweho. I oso'no ngko yofe engo'njo huhwo'ni oso hopa miyalokuyohono. O'o, ngko sekwoe syoho selohofiyo pa'nyo hwo'ni humaleno.

²⁸ Sekwo ngko'nji nohumentanⁱngkofi yo'mayo tangoso ngkimo yamofotohofo'neso nu'mahonⁱngki sekwo ngkimo manⁱhwatⁱ'mofefoho.

²⁹ I oso'no nje Mphowo kako ngkimo yo'mayo hopi'nonohino enjwa'mo ho'nⁱanⁱhumentiso so'no ngko huhwo'ni yo'mayoso sekumo enjwa'mo ho'nⁱosesyalokweno.

³⁰ Oseso ngko yo'mayo somo mokosyohumentahonⁱ'me sohonta sekwo nje epohumayo sopo nohumafⁱkuji nje wosopayo'nji mijo'nji nⁱfitnnefoho. Sekwo ngko'nji nohumafⁱkuji oso a'amu Isⁱlael hofⁱko^e temtitof^o aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sofe hwe engo umo'nantⁱfeho. Ose imo'nⁱngkuhwoso'no sekwo hofⁱkimo mokosyohumantokutnnefoho.

Jisas kako Pitamo ole ulⁱmento, Kⁱko ngkine'no hohujo ukinjanⁱmo'monnoho.

(Matⁱyu 26:31-35; Mak 14:27-31; Joun 13:36-38)

³¹ Jisas Pitamo ulⁱmento, Saimoun, Saimoun, kⁱko upa'nyo. Seten kako sekumo wonyo wasemokumonto yalofoho. Kako sekwoe huno wopⁱngo somo kehilo ehilof^o waseloh^o'monte-e'no joho losetⁱmalofoho.

³² Seten ose ko yontanⁱngki ngko jⁱje sⁱmeho hi'ntnnono ntopantokunoso poyo mape'nyo'njo yone'enji Mphumo kikine'no jomo nto ulⁱmaleno. Oseso kⁱko apa'no ngkimo nnⁱngkapohoji kⁱko jⁱje nⁱngkwahwosamo nⁱfo'mahoji yokumpohnⁱ'nyo usosofitof^o.

³³ Ose ulahonⁱngki Pita ulⁱmento, Hwe Engofo, hofⁱko kikimo impo'angomo intofakohufijo'manji ngko huhwo'nnonji untofaehufe. I hofⁱko kikimo poyo kumokufijo'manji ngko huhwo'nnonji wemokufe.

³⁴ Ose ulahonⁱngki Jisas ulⁱmento, Pita, ngko olo hungkuno wakilⁱmonne'no yohono. Olo sⁱkw^o'miyo lomo tosⁱka yoka moho'nyo kuntoliyopo kⁱko ngkine'no mango hufa'u sⁱhune ole ulⁱmonnoho. Ngko Jisasⁱmn^e'no huno maniyohoyohoho.

Yo'mayo hamniyoho ho'yo ifⁱkⁱ'yo hwakuhwajo so'ntnne'no hungkuno ulⁱmentisofoho.

³⁵ Hohonta sekwo nje hungkuno lutⁱhwayo'ne losehwatⁱmentohe sohonta sekwo hamniyoho ki'yo'nji ifⁱkⁱ'yo'nji sⁱfⁱkwongofosyohwanji momotayo'njo imentohofofoho. Oso hohosohonta sekwo yo'mayo so'no umofonyo imentohofotaho. Ose ulahonⁱngki hofⁱko ulⁱmentohofi, Awonoho. Umofonyo mimmentⁱhwonefoho.

³⁶ Ose ulahonⁱngkofi Jisas ulⁱmento, I olohonta kⁱko hamniyoho ho'yo hi'njo hwsⁱ'manji maho. I a'amu ifⁱkⁱ'yo hi'njo hwo'manji osenohini woman^o. I a'amu hwakuhwajo ane hwo'manji kako kakoe manji'mofoyajⁱhwosi nom'ne a'amu mpe ikujo'no kako hwakuhwajo mpe uyono.

³⁷ Hwapⁱngoso a'amu Anⁱtuye hungkuno mtⁱ'mokumentohof^o sohwa hofⁱko ngkine'no hungkuno ole mtⁱ'mokumentohofi, Hofⁱko kakimo utⁱmafⁱkuji a'amu wonyo hwanji mⁱhumatⁱpitnne hweho. Oso hungkuno ngkine'no mtⁱ'mokumentohofoso ne umo'nⁱmontonoho. Yo'mayo

ngkine'no Anituye hungkuno mtimokumentohofoso olohonta ne umonimontonoho.

³⁸ Ose ulahoningki hofiko ulimentohofi, Hwe Engofo, kiko uhwonyo. Nakwo hwakuhwajo hufa'u mokosyohumalohwono. Ose ulahoningkofi Jisas ulimento, Hoponoho, ose ulimentisofoho.

Jisas kako iyo uyo syoho Ngketisemani sopo Anitumo jomo ulimentisofoho.

(Matiyu 26:36-46; Mak 14:32-42)

³⁹ Jisas noswaponto kako oso hwofiki'nyo Oulif simojo sopo sahoningki kakoe inomokomoyo sohwa iningkamentohofofoho.

⁴⁰ Jisas kako oso hopo sopo i'mofawento kakoe inomokomoyo sohwaro ole ulimento, Yamofa se'maso sohonta wonyo piwesyano ho likuji Anitumo jomo yokumpohn'nyo ulimno.

⁴¹ Ose ulonto Jisas hofikimo we'nenepi nonje uliko'motamentisofoho. Sawemopo'maho. O'o, a'amu sojo fonjontifi piwasyiwo'n'ngkiso hopa sopole humawento Anitumne'no hwomtame ulohofonto ole ulimento,

⁴² Mpohwo, kiko huno ole kiyoso'manji olo tango u'masoso ngko wae umomo. Huno ose kiyoso'manji olo tango ni'masoso wae feenimofa. I, huno ose makiyo'manji wae yanimofohotoho. Jije hunomnohini fin'ngkayo. Nje hunomo in'ngkahutoho.

⁴³ Ose ulahoningki a'amu ahwomo mta'ango sohwo u'manto Jisasimo yokumpohn'nyo usofito'mentisofoho.

⁴⁴ Jisas kako tango mikunimposo engo uyahoningki kako Mpohumo jomo yokumpohn'nyo ne'nohini ulontaningki kakoe a'apaho mta'ni wokino honiyo pa'n'ngo hwahopo lo'n'mentisofoho.

⁴⁵ Jisas kako Mpohumne'no jomo moi'wo ulosojwamofonto nolikafonto kakoe inomokomoyo sohwafepono umentisofoho. Kako nu'manto uhwonimentisoso kakoe inomokomoyo sohwa saho foyowentan'ngkofi uhwonimentisofoho. Hofikoe simoheho tango ifisyimofahoningki po'nifoi mo'nontifi saho foyawo'mentohofofoho.

⁴⁶ Ose uhwononto ulimento, Sekwo saho peho'no foyawotofo. Filikapmno. Sekwo yamofa ne'masoso yahino wonyoso nopiwesyano ho likuji Mpohumo jomo ulimno.

Jisasiye mango sohwa kakimo aho ko'mentohofofoho.

(Matiyu 26:47-56; Mak 14:43-50; Joun 18:3-11)

⁴⁷ Jisas ose ulontaningki hwe pi'n'ngo engo sohwa Jisasimo u'mamentohofofoho. Oso hwe Jutas Jisasiye inomokomoyo aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo somta'ango sohwo kako a'amu pi'n'ngo engo huhwo sohwaro ipemotaponto Jisasiye huyo'mo nu'manto hinjoho uhu'nimentisofoho.

⁴⁸ Ose uhu'n'ngkahoningki Jisas ulimento, Jutas, kiko A'amufe Hwomu sohwo'nimo hinjoho n'hu'n'ngkinoso nje mango hwamo ujo wehontojwan'humne'no lantohofohino.

⁴⁹ Ose ulahoningki Jisasiye inomokomoyo kako'nji humunyo sohwa yomayo imo'none so'no nuhwonontifi hofiko ulimentohofi, Hwe Engofo, kiko huno ole lakiyohoho. Nakwo olo a'amu lohwaro hwakuhwajonji wofonjosyano. Huno ose lakiyohoho.

⁵⁰ Ose ulontaningkofi inomokomoyo fihwo kako oso hwe tajo anga syoho'njo sohwafe hwe yofe engo'njo sohwo kakoe syoho ulohofiyo sohwoe

aho anga sohohnjo haloho somo hwakuhwajo'nji loku'mentisofoho. Lojwanon'ngki halohoso p'wahu'mentisofoho.

⁵¹ Jisas ose uhwononto ul'imento, Oso yahino wonyoso olohonta foho'namopmno. Ose ulonto oso hwe huhwo sohwoe halohopo aho upm'mokahon'ngki halohoso wop'ingo umo'n'mentisofoho.

⁵² Jisas wop'ingo ose umokonto kako a'am u tajo anga syoho'njo sohwanji a'am u Anituye tajo anga engo somo uhwontohumayo fefo tokuso'njo sohwafe hwe engo sohwanji a'am u Jutafe hwe engo sohwanji hof'iko kakimo aho ke-e'ne p'mmentohofa sohwafo ole ul'imento, Sekwo a'am u hufu iwo'n'ngkiso sohune'no aho wokano lont'ifi hwakuhwajo'nji itokuso'nji lomotopalokwofu.

⁵³ Sikuno pi'n'ngo engo somo Anituye tajo anga engo somo ngko sekwo'nji nohumentan'ngko sekwo ngkimo aho man'iko'mmentohofofoho. I oso'no olohonta Seten'ye yokumpohn'nyo engo imo'n'ngkohoho. Oso'no sekwoe sikunofoho. Ose ul'imentisofoho.

Pita ole l'imento, Ngko Jisas'ine'no huno maniyohoyohoho.

(Mat'iyu 26:57-58, 69-75; Mak 14:53-54, 66-72; Joun 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Jisas ose ulahon'ngki hof'iko Jisas'imo aho kent'ifi ipemotawomentohofofoho. Ipemotawent'ifi hof'iko oso a'am u tajo anga syoho'njo sohwafe hwe engo sohwoe angomo motahumentohofofoho. Pita hof'ikimo ko in'ngkawomentisoso hof'ikimo mufantohi'nyofoho. O'o, kako po'mtopo'mtisyo humuloho'm'wesyofoho.

⁵⁵ Oso anga hopo sopenjo a'am u tojo ajwo somo toho intofont'ifi humohumentohofofoho. Osopo Pita hof'iko'nji humamentisofoho.

⁵⁶ Pita kako ti'pomponaha sopo nohumentan'ngki a'm u syoho ulohof'iyu fisi kako Pitamo uhwononto ul'imento, Olo hwe lohwo huhwo Jisas'i'nji humawo'n'ngkiso hweho.

⁵⁷ Ose ulahon'ngki Pita ul'imento, Olo a'm u losijo awonoho. Ngko kakine'no huno maniyofoho. Ose ul'imentisofoho.

⁵⁸ Hwangku we'enepi nohumant'ifi hwe fihwo kako Pitamo uhwononto ul'imento, K'iko huhwosi kakoe a'am u hwosoho. Ose ulahon'ngki Pita ul'imento, Olo hwe lohwo ngko kakoe a'am u hwon'i'maho.

⁵⁹ Pita ose ulonto oso hopo sopo ne'no nohumentan'ngki mofehi'nyo simo'me anga'nohino uyakolofa somo hwe fihwo Pitamne'no hungkuno yokumpohn'nyo ole ul'imento, Hungkuno nehopi'nohino wal'monne'no yohono. Olo hwe lohwo huhwo kako Jisas'i'nji humawo'n'ngkiso lohwo'ikeno. Kako Ngkalilinta'ango hweho.

⁶⁰ Ose ko ulahon'ngki Pita ul'imento, Olo hwe lohwo k'iko hungkuno lohinoso ngko huno manyo'njo yohoho. Ose ulontan'ngki tos'ika yoka kunto'no ho'n'mentisofoho.

⁶¹ Ose ho'n'ngkahon'ngki Jisas kako Pitamne'no ikinjamo lohofonto Pitamo uhwon'mentisofoho. Pita kako Jisas'ye si'manomo uhwononto oso hungkuno Jisas Pitamo ul'imentiso so'no huno ikwesya'fi'hu'mentisoso olenoho. Olo sikwo'miyo lomo y'i'hufu tos'ika yoka malontan'ngkuhwoso sohonta k'iko Pita ngkine'no mango hufa'u si'hune ole wal'monnoho. Ngko Jisas'imne'no huno maniyofoho.

⁶² Pita kako huno ose syaf'isoyonto kako mempo swonto kakoe yahino wonyo so'no si'meho tango m'kun'imposo uyahon'ngki humotaho engo l'imentisofoho.

Hofiko Jisasimne'no tikafo ujontifi kakimo ikujoho fongku'mentohofofoho.

(Matiyu 26:67-68; Mak 14:65)

⁶³ A'amu Jisasimo aho ko'mentohofohofo sohwa hofiko Jisasimne'no sitofolulontifi ikujoho fongku'mentohofofoho.

⁶⁴ Hofiko Jisasiye timomo hwapife kotij+swontifi ikujoho fonjontifi ulimentohofi, Kiko huno hwapingo'njo sohwoi tihwo kufonjohoho. Kiko huno kisyomanji oso hweho fonaso.

⁶⁵ Ose ulontifi hofiko sitofomjalomumentohofofoho.

Hofiko 'kaunisol' sohwafe timopo Jisasimo nom'ne hungkuno ulohonimentohofofoho.

(Matiyu 26:59-66; Mak 14:55-64; Joun 18:19-24)

⁶⁶ Imingo ne mofehinyo s+mofape so'nji a'amu *kaunisol* sohwa uhu'mokumentohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa fehohnjoso hofiko tajo angosyoho'njo sohwafe hwe engo hwafoho. Fehohnjoso hon+ngkano hungkuno lut+hwawo'n+ngkohofihwafoho. A'amu sohwa hofiko hofikoe *kaunisol* sohwafe pono Jisasimo ipemotasontifi ole ulimentohofi,

⁶⁷ Kiko yoloho fonaso. Kiko K+lais Anitu lokuhwat+mentiso sohwosilaho. Ose ulahon+ngkofi Jisas ulimento, Ngko selimeso sekwo ngkimo simeho hi'ntnnono montap+fitnnehofohofoho.

⁶⁸ U, ngko sekumo nom'ne hungkuno selohon+meso sekwo nje hungkunomo aku mant+fitnnehofohofoho.

⁶⁹ I oso'no olohnta'nji sikuno engolopohamo memjaofihwoso sohonta A'amufe Hwomu sohwo'ni Anitu yo'mayo hopi'nonohino somne yokumpohn'nyo hwapingo'njo sohwoe aho anga sohohta'ni wohumamonnoho.

⁷⁰ Ose ulahon+ngki ulimentohofi, Kiko sohwoi, kiko Anituye Hwomu Nehwozilaho. Ose ulahon+ngkofi Jisas ulimento, Sekwo ose lohofoso ngko olo huhwo'nyoho.

⁷¹ Ose ulahon+ngki hofiko hnn+mentohofi, Kakoe mango mta'ni nto upa'n+ngkuhwono. Nom'ne hungkuno pehofo upo'nanehwono. Awonoho. Nta'noho. Ose hnn+mentohofofoho.

23

A'amu Jutaso hofiko hwe engo Pailotiye timo sopo Jisasimo hungkuno ulohonimentohofofoho.

(Matiyu 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Joun 18:28-38)

¹ Oseso a'amu hopi'nonohinoso nol+kafontifi Pailotiyepono Jisasimo ipemotawomentohofofoho.

² Ipemotawentifi hofiko Jisasimne'no olo hwasyo hungkuno lomantifi mjalomumentohofi, Nakwo olo hwe lohumo uhwon+wo'n+ngkuhwoneso kako nakwoe a'amu somo hwasyo hon+ngkanomo ipemotawowo'n+ngkiso hweho. Nakwoe hwe engo Sisa sohune'no hamniyoho ho'nasyiwo'n+ngkuhwone hon+ngkano somo wop+jwonaomto iwo'n+ngkiso hweho. Kako ole hnn+wo'n+ngkiso hweho. Ngko K+lais hwo'nyoho. Ngko a'amu Jutafe Hwe Engo hwo'nyoho.

³ Ose ulahon+ngkofi Pailot Jisasimo ulohon+mento, Kiko a'amu Jutafe Hwe Engo hwozilaho. Ose ulahon+ngki Jisas ulimento, Hungkuno hiso kiko nehopi lohino.

⁴ Ose ulahon+ngki Pailot kako a'amu tajo ango syoho'njo sohwafe hwe engo sohwanji hwe hwoya'mi hopi'nonohino so'njimo ole ul+mento, Ngko olo hwe lohunta'ni hon+ngkano wonyo mot+pemahoyohono.

⁵ Ose ulahon+ngki hofi+ko mohm'no olo hwasyo hungkuno ul+mentohofi, Olo hwe lohwo kako hwaho Jutiya so'meemjo hwe moya'mimo hungkuno ulahon+ngki hofi+ko a'amu nakwoe hwaho mokosyohumayo sohwafo wae weeofant+fe'no yalokwofo. Kako oso hungkunoso Ngkalilinta'angoso ne'no hwasyo mjal+mopmmojoso ae oloponoho. Hwasyo ose ul+mentohofofoho.

Helout+ye t+mopo a'amu hofi+ko Jisas+imne'no hungkuno ul+mentohofofoho.

⁶ Pailot kako oso hungkuno upa'nonto hofi+kimo ulohon+mento, Olo hwe lohwo Ngkalilinta'ango hwolaho.

⁷ Ose ulahon+ngki hofi+ko hungkuno ul+mentohofoso Pailot kako huno ole uy+mento, Jisas kako oso hwaho Helout mokosyohumamojo soponta'ango hweho. Huno ose uyahon+ngki kako Helout+yepono Jisas+imo lihwat+mentisofoho. Oso hohosohonta Helout huhwo'nji ango Jerusalem humamentisofoho.

⁸ Helout kako Jisas+imo uhwononto s+mony imentisofoho. Hwap+ngoso kako Jisas+imne'no yo'mayo hungkuno upa'nonto kako Jisas yo'mayo wonyoangkafu a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso ihwoso'no uhwon+imo l+mojo hweho.

⁹ Oseso Helout kako yo'mayo hungkuno pi'n+ngo Jisas+imo ko ulohon+ngkahon+ngki Jisas kako hungkuno mujofoho.

¹⁰ A'amu tajo ango syoho'njo sohwafe hwe engo sohwanji a'amu hon+ngkano hungkuno lut+hwamotofo sohwanji hofi+ko Jisas+imne'no hungkuno yokumpohn'nyo mjal+m+mentohofofoho.

¹¹ Helout kakoe a'amu itokuso'njo sohwanji hofi+ko Jisas+imo wonyo umt+imokont+fi sitofo ul+mentohofofoho. Oso'no hofi+ko hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwafe manji'mofo wonyoangkafoso a'amu oso homo somo uhwon+ngkuji t+kafo ujiyo'ne ulohof+hwajont+fi Pailot+yepono asomo lihwat+mentohofofoho.

¹² Hohonta Helout+nji Pailot+nji siko mangohwo pa'nyo humamojyoso oso s+ikuno homo somo siko s+imeho afa inonji nje a'amuhwe hnn+mentisiefoho.

Pailot kako Jisas+imo us+hutof+hwat+imo ko lonto Jisas+imo fonjinto'ofasiyo'ne hungkuno ul+mentisofoho.

(Mat+iyu 27:15-26; Mak 15:6-15; Joun 18:39-19:16)

¹³ Oso'no Pailot kako a'amu tajo ango syoho'njo sohwafe hwe engo sohwanji a'amu Jutafe hwe engo sohwanji hwe moya'mi hopi'nonohino somne'no lut+manto

¹⁴ ul+mento, Sekwo olo hwe lohomo ngkiyepono ipemotapohofu lohune'no sekwo ntohofi, Kako hwe moya'mife honomo wonyo umokalofoho. Ose ntohofu so'no ngko oso hungkuno so'ne'no sekwoe t+mopo ulohon+ngkeso ngko kakoe hon+ngkano wonyoso mot+pemahoyohono. O'lo, sekwo upa'n+mmo. Sekwoe hungkunoso ne anefoho.

¹⁵ Helout kako ngkiyepono olo hwe lohomo asomo lihwat+maso so'no ngko huno niyohoho. Kako huhwo olo hwe lohwoe hon+ngkano wonyoso mot+pemuyonto lihwat+maso hweho. Upa'n+mmo. Olo hwe lohwo peho wonyo imaso hune'no wofonjasyantanto. Awonoho. Wonyo ane hweho.

16 Oso'no ngko kakimo sohwe'nji ikujoho fonji'mo usihutofihwatimonne'no yohono. Ose ulimentisofoho.

17 [Oso humamotofo sohonta yahino oleso wo'nnyoponoho. Oso Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo sikuno iyoho humayo engo uhwonimotofoto homo somo Pailot kako a'amu impo'angomjo fihumo isihutofihwatimofofoho.]

18 Pailot kako Jisasimo usihutofihwatimo limentiso so'no hwe moya'mi hopi'nonohino mango mohm'no ole ulimentohofi, Oso hwe sohomo fonjasyikuji Mpolapas nakuyepono fisihutofihwatimno. Ose ulimentohofofoho.

19 Oso hwe Mpolapas huhwo sohwo kako a'amu hwaho mokosyohumayo sohwanji ikujoho fongki'nontifi hwe fihumo fonjahumentiso so'no hofiko impo'angomo uhumatimentohofohweho.

20 Pailot kako Jisasimo usihutofihwatimo lonto hungkuno apa'no ulimentisofoho.

21 I oso'no hofiko mango mohm'no uli'wo'nimentohofi, Iyopo fonjinto'ofahumno. Iyopo fonjinto'ofahumno.

22 Ose ulahonngkofi Pailot kako hungkuno hufa'u sihune umonono lonto ulimento, Peho'neto. Olo hwe lohwo peho wonyo imaso hwolo. Ngko olo hwe lohwo wonyoso motipemahoyohono. Kako poyoso peho'no umonimontolo. O'o, ngko kakimo sohwe'nji ikujoho fonji'mo usihutofihwatimonne'no yohono.

23 Ose ko ulahonngki hofiko nihu'no yokumpohn'nyo imonontifi fonjinto'ofasiyo'ne apa'no mango mohm'no ulimentohofofoho. Oso'no hofikoe mangoso Pailotiye mangomo hwotoho hmentohofofoho.

24 Oseso Pailot hofikoe hungkunomo haloho'no yonto Jisasimo fonjasiyo'ne hungkuno ulimentisofoho.

25 Oso hwe kako a'amu hwaho mokosyohumayo sohwanji ikujoho fongki'nontifi hwe fihumo fonjahumentiso so'no hofiko impo'angomo uhumatimentohofohuomjo Pailot kako isihutofihwatimentisofoho. I Jisasohune'no hofikoe hungkunomo iningkawento Pailot kako kakoe a'amu itokuso'njo sohwife ahomo honahumentisofoho.

Hofiko Jisasimo iyo hwojiyafiku'nnyomo fonjinto'ofahumentohofofoho. (Matiyu 27:32-44; Mak 15:21-32; Joun 19:17-27)

26 Hofiko Jisasimo ipemotawentifi hwe fihwo Saimoun ango Sailininta'ango sohomo aho ka'mentohofofoho. Saimoun huhwo sohwo kako syoho mta'ango sohwo angopono pontanngki hofiko Jisasiye iyo hwojiyafiku'nnyoso Saimouniye sangopo nitofiyahonngkofi kako intofonto Jisasimo tifi intofimjimentisofoho.

27 Nto wahonngkofi hwe moya'mi pi'nango engo hofiko Jisasimo iningkawentifi moya'mi fifa hofiko Jisasimne'no hitoho ulofahonngki humotaha limentohofofoho.

28 Ose lontanngkofi Jisas kako ikinjamo lohofonto ulimento, Sekwo Jelusalemjo moya'mi sofasi sekwo ngkine'no humotaha peho'no ntantkwofa. O'o, sekwo sekwo'ntnne'no sekwoe mehomi'ntnne'no humotaha engo filimno.

29 Upa'nimno. Hwangku sikuno wonyo i'mofapihwoso'no ole lfitnnefoho.

Moya'mi hwonjo sofanji,

moya'mi yawoso mmo'nyo'njo sofanji,
 moya'mi mehomi amno manyo sofanji,
 hofiko simonyo uyife.

³⁰ Oso sikuno homo somo hwe moya'mi hwofiki'nyo engo somo ole ulifitnnefoho. Sekwo nakumo fikilopenahumno. I hwofiki'nyo we'e somo ole ulifitnnefoho. Sekwo nakumo fifehu'mokonesyohumamno. Ose ulifitnnefoho.

³¹ Hungkuno ole liwo'n'ngkohoho, A'amu olo wonyo loso iyo mijo'njo t'pemapijo sohonta ifijo'manji iyo yofoho imo'n'ngkuhwoso'no pipi uyantifeto. Jisas kakine'no ose ulimentisofoho.

³² Hwe hufa'u hon'ngkano wonyo imo'mojiyo sohwa'u Jisasi'nji fonjinto'ofasiyo'ne ipemotawomentohofofoho.

³³ Oso hwofiki'nyo we'e yofe ole, A'momnokino Yokino Huyo'mango Pa'nyoponoho liwo'n'ngkohoho sopo i'mofawentifi osono Jisasi'mo fonjinto'ofahumentohofofoho. Oso hwe wonyo imojiyo sohwa'u'nji anga'nohino sohwo Jisasiye aho angahohnta'ni fonjinto'ofasyontifi nom'ne humo Jisasiye aho hwonamonyo hohnta'ni fonjinto'ofahumentohofofoho.

³⁴ Hofiko Jisasi'mo fonjinto'ofosyahon'ngkofi Jisas kako Anitumo ulimento, Mpohwo sohwoi olo wonyo tohofantikwofo loso'no hofiko huno ito'no muyo hwafoho. Oso'no kiko hofikoe wonyoso wae yimofohoji hofikimo ufo'maho. Ose ulimentisofoho. Hwe itokuso'njo sohwa hofiko Jisasiye manji'mofo yo'mayoso t'hw t'hw manekiyohoho lontifi syohi'nyo yontifi oso syohi'nyo homo somo uyakolo'mentiso a'amu sohwo ma'mentisofoho.

³⁵ Hwe moya'mi hopi'nono hofiko nolohofontifi humuhwontohuman-tohofofoho. Hwe yofe engo'njo sohwa hofiko Jisasi'mne'no sitofo ole ulimentohofi, Kako a'amu nom'nemo ufo'mawo'n'ngkiso hweho. Oso'no kako Kilais Anitu uhwosopo'mentiso ne hwo'manji kako ufo'ma'nono.

³⁶ Ose lahon'ngkofi a'amu itokuso'njo huhwa sitofo ulontifi hofiko Jisasi'njo mofone sopo wentifi mijo yokumpohn'nyo mangkinyo'njo ifomokosyohumantifi, Mono. Mijo hmnyo, ulontifi

³⁷ ulimentohofi, Kiko a'amu Juta somo mokosyohumawo'n'ngkino nehwo'si'manji kiko fo'ma'nyo. Sitofo ose ulimentohofofoho.

³⁸ Jisasiye iyo hwojiyafiku'nnyo kakoe mnokino'njo tojwa sopo iyoswo hofojahumentohofofoho. Oso iyoswo homo somjo ifalifaliyoso olenoho. OLO HWE LOHWO A'AMU JUTAFE HWE ENGO HWEHO.

³⁹ Oso a'amu wonyo sohwa'u Jisasi'nji fonjinto'ofahumentohofoho sohwa'u nom'nehwo Jisasi'mo sitofo ole ulimento, Kiko Kilais nehwo'si'manji kiko fo'ma'n'ngkohoji nekumo fefo'maho.

⁴⁰⁻⁴¹ Ose ulahon'ngki nom'nehwo upa'nonto yoka ulimento, Kiko pe'n'ngkino loso'no Anitumne'no iyoho makin'ngkoho liyohoho. Nekwoe yahino wonyo imotahwayo lomne'no tohino mahwoyo loso ito'nohinofoho. Olo hwe lohwo kako hon'ngkano wonyo ane hweho. I oso'no nekwo tohino mahwoyeso kako'nji afa'no mahwono.

⁴² Ose ulonto kako Jisasi'mo ulimento, Hwangku kiko a'amumo mokosyohumayo'ne yofe engo majo sohonta kiko ngkine'no huno asyanfohujo.

⁴³ Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Ngko hungkuno nehopi'nohini wakil+monne'no yohono. Olo sikuno lomo kiko ngko'nji ahwomomjo ango wop+ngo *Palatais* sopo wohumantayoho. Ose ul+mentisofoho.

Jisas kako poyo imo'n+mentisofoho.

(Mat+yu 27:45-56; Mak 15:33-41; Joun 19:28-30)

⁴⁴ Hinjo ajwo kuntoliyopo sikuno mjaofonto mofehi'nyomo hoholo yasyonto akupo'nyo'nji (3 *k+louk*) oso'nji apa'no longkon+ngkahon+ngki mofehi'nyo l+mentisofoho.

⁴⁵ Sikuno mjao'mentiso hohosohonta An+ituye tajo ango engo somjo hwapife engo oso ajwoponjo ango we'e An+itu humayo'nefoho l+motofoto sopo hoku'yopo pmpil+peehinyoso yokintahopo nta'ni tomonte sis+mpo lohofonto hufa'u imo'n+mentisofoho.

⁴⁶ Sis+mpohon+ngki Jisas kako mango mohm'no ole ul+mento, Mpohwo, nje huyo'mangoso jije ahomo woho'nakohumne'no yohono. Ose ulonto kako poyo imo'n+mentisofoho.

⁴⁷ Poyo imo'n+ngkahon+ngki a'amumu itokuso'njo sohwafe hwe engo sohwo oso homo somo uhwononto An+ituye yofe ho'nomanto ul+mento, Ou, nehopi. Olo hwe lohwo kako hon+ngkano wonyo ane hweho. Kako ito'nohino hweho. Ose l+mentisofoho.

⁴⁸ Hwe moya'mi hopi'nono oso hopo sopo lohofontifi yo'mayo imo'n+mentiso somo t+imo humuhwontohumantohofoso simeho tango mikun+imposo uyahon+ngki hofikoe ango pone'no humpo'mentohofofoho.

⁴⁹ Jisasiye a'amumu so'nji moya'mi Ngkalili nta'ni Jisasi+mo in+ngkamotofoto sofanji kengo nompohofontifi yo'mayo imo'n+mentiso somo humuhwontohumantohofofoho.

Hofiko Jisasiye pijafoso sokimomo ho'nahumentohofofoho.

(Mat+yu 27:57-61; Mak 15:42-47; Joun 19:38-42)

⁵⁰ Hwe fihwo kakoe yofe Jousep+yoho. Oso hwe huhwo sohwo kako a'amumu jutafe ango Alimateyanta'ango hweho. Kako hwe wop+ngo'nohini hweho. Kako *kaun+sol* syoho'njo ko huhwo

⁵¹ kako oso wonyo hofiko Jisasi+mo uloho'mentohofoto so'no eno mujo'njo imentisofoho. O'o, kako oso hwe An+itu uhwat+imo l+mentiso sohwoe pe'e'ne sikuno so'no hontohumamojo hweho.

⁵² Oso hwe huhwo sohwo kako Pailot+mo u'manto Jisasi+ye pijafoto mayo'ne ulohon+mentisofoho.

⁵³ Oseso kako Jisasi+ye pijafoto iyopo nta'ni nomanto hwapife halojo somo ifohumpo lohofonto sokimo a'amuhwa hofiko mt+imokumentohofoto somo ho'nahumentisofoho. Oso sokimo homo somo nom'ne a'amumu poyo pe'nnyoso moho'nasiyomnoho. O'o, songofoho.

⁵⁴ Oso sikuno F+ilaite somo hofiko sikuno iyoho humayo'ne yo'mayoso ito'no yasiyo'ne sikunofoho. Sikuno iyoho humayoso umo'n+imonte'no yohoho.

⁵⁵ Oso moya'mi Ngkalili nta'ni Jisasi+mo in+ngkapmentohofoto sofa hofiko Jousep+nji nowentifi Jousep Jisasi+ye pijafoto sokimomo ho'nosyahon+ngki humuhwontohumantohofofoho.

⁵⁶ Osofa hofikoe ango pone'no humpo'mentohofofoho. Nowentifi yo'mayo yo'mayo akino'njosoto Jisasi+ye pijafoto ehulohofane'entifi ito'no esyohumamentohofofoho. Oso sikuno iyoho humayo somjo hon+ngkano hungkuno l+motofoto hopaso hofiko iyoho humamentohofofoho.

24

*Jisas kako apa'no songo lɩka'mentisofoho.
(Matiyu 28:1-10; Mak 16:1-8; Joun 20:1-10)*

¹ Santemo nɩhu'no imɩngo ne'nji oso moya'mi hofo sofa hofiɩko Jisasiye pijafomo hwone mijo yo'mayo akino'njoso ehulohoho'ne ito'no nto esyohu-mamentohofoso hu'memantɩfi sokimo Jisas wentanjo sopone'no umentohofofoho.

² Oso sojo ewafoso sokimo mango sopo pijwahumentohofoso nohwosompo'nowntanɩngki uhwonontɩfi

³ sokimomo swontɩfi uhwonɩmentohofoso Jisasiye pijafoso motɩpɩhwonɩmentohofofoho.

⁴ Oso hiso'no hofiɩko huno pi'nɩngo engo syafɩsyontɩfi humentanɩngkofi hwe hufa'u hwa'u manji'mofo mofehi'nyo lawo'nnyo sohwa'u hofiɩko'njopo lohofahonɩngki

⁵ moya'mi sofa iyoho unɩngkahonɩngki hofiɩko ingku'ni ingku'ni lohofontɩfi humamentohofofoho. Hwe huhwo sohwa'u ulɩmentisiyo, Sekwo a'amu songo humaso sohune'no a'amu poyo pe'nɩmentohoho lohwafepono peho'ne tɩpmmopalokwofo. [Kako olopo mohumuyoho. Anɩtu nto ulɩko'maho.]

⁶ Kako hwaho Ngkalili humanto selɩmentiso hungkuno so'no huno apa'no fiɩkwesyafɩhupmno.

⁷ Ole so'no selɩmento, A'amufe Hwomu sohumo a'amu honɩngkano wonyo'njo sohwafe ahomo ho'nasyɩkujo'no hofiɩko iyo hwojɩyafɩku'nnyo somo fonjinto'ofasyɩkujo'no sɩkuno hufa'u sɩhune memjaofɩhwoso'no apa'no songo lɩkafone hweho.

⁸ Ose ulahonɩngki hofiɩko Jisas hofiɩkimo hohonta ulɩmentiso so'no syafɩsyontɩfi

⁹ oso sokimo homo somo ulɩko'ma'mentohofofoho. Nulɩko'mantɩfi hofiɩko Jisasiye inomokomoyo aho hufa'u hopi'nono sɩfe mta'ni anga'nohino sohwanji nom'ne a'amu so'njimo yo'mayo so'no ulɩmentohofofoho.

¹⁰ Oso moya'mi hofo sofa ole fafoho. Maliya ango Makɩtolanta'ango si'nji Jouana'nji Maliya Jemɩsiye kona'wohisi'nji nom'ne moya'mi sofanji oso hungkuno hiso a'amu *apousel* sohwaamo ulɩmentohofofoho.

¹¹ Oso a'amu *apousel* sohwa hofiɩko moya'mi sofafe hungkuno somo upa'nontɩfi ifoho hungkuno lohapohoho ose syafɩsyontɩfi hofiɩko sɩmeho hi'ntnnono mummentohofofoho.

¹² I oso'no Pita kako nolɩkafonto sokimomo uhwonɩmo lonto hano kunto kunto'no ufeelo'm'mentisofoho. I'mofawento mempo hohnta'ni hwomtame ehumu lohofonto tɩmo sokimomo'mo monje syuhwonɩhwojahusyoso hwapefe halojo so'nohini wentanɩngki syuhwonɩhwojawento kakoe ango pone'no asomo ponto yo'mayo imo'nɩmentiso so'no huno pi'nɩngo engo humosyafɩsisofoho.

*Hwe hufa'u hwa'u Emeyos honɩngkano sopo Jisasɩmo uh-wonɩmentisiyefoho.
(Mak 16:12-13)*

¹³ Oso sɩkuno homo somo hwe hufa'u hwa'u siko ango Emeyosɩne'no hano umentisiyefoho. Oso honɩngkano Jelusalem mta'ni ango ne sopo

i'mofae so'no hano uyoso aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni anga'no *kiloumitafoho*.

¹⁴ Siko hano nowenji yo'mayo imo'n+imentiso so'no humom-jahnn+m+husiyefoho.

¹⁵ Siko hungkuno mjohnn+m+wentan+ngki Jisas kako huhwo siko'njo mofonepo nta'ni imo'noma lohofonto siko'nji humahwofofoho.

¹⁶ Jisas siko'nji ko went+fi siko Jisasimo yofe m+hwofe'njo imentisiyefoho.

¹⁷ Jisas sikimo ul+mento, Siko peho hungkuno mjol+m+walokusiyoy. Ose ulahon+ngki siko lohofu lohofonji s+meho tango'njo sohwa'u s+mano upo'mentisiyefoho.

¹⁸ Hwe nom'nihwo kakoe yofe Kiliyoupas sohwo kako Jisasimo ul+mento, A'amu ango kengo kengoponta'angoso Jelusalem uhu'mokumalofo sohonta humamahno sohwosi yo'mayo imo'n+maso so'no k+ko huno makiy-oho liyohoho.

¹⁹ Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Peho imo'n+masoto. Ose ulahon+ngki siko ul+mentisi, Oso yo'mayo hopi'nonohino imo'n+maso so'no lalokuh-wayoso Jisas ango Nasaletnnta'ango sohumo imo'n+masofoho. An+tu kakimo hungkuno uyahon+ngki nal+mojo hweho. Yo'mayo imojo so'nji hungkuno l+mojo so'nji wonyoangkafofoho. Nakwo a'amu huhwo sohwi uhwon+ment+hwone hn'nnonji An+tu huhwo'nji wop+ngo hweho lalokuh-wono.

²⁰ Nakwoe a'amu tajo ango syoho'njo sohwife hwe engo sohwanji nakwoe hwe engo sohwanji hof+ko hwe engo nakwoe hwaho mokosy-ohumayo sohwife ahomo ho'nohumalof+hweho. Noho'nosyahon+ngkofi hof+ko poyo umo'nono lont+fi kakimo iyopo fonjinto'ofahumalofo hweho.

²¹ I oso'no nakwo huno ole: Oso hwe sohwo kako a'amu Juta hn'n+mo a'amu aho yokumpohn'nyo nemokosyohumentan+ngkujo sohwa mta'ni isi+hutofonemayo'ne hweho. I osohonta oso yo'mayo imo'n+masoso s+ikuno hufa'u s+hune memjao'masofoho.

²² Oso'no olo im+ngo lo'nji moya'mi fehohnjo nakwo'nji Jisasimo in+ngkamotofoto sofa hungkuno nelahon+ngkofi nakwo yomo engo ihwonefoho. Hof+ko olo im+ngo lo'nji Jisas+ye pijafo ho'nohumalofo sopo

²³ huno uhwonawent+fi asomo nopont+fi ole nalohofi, Nakwo a'amu ahwomo mta'ango sohwa'umo uhwon+ngkahon+ngkuhwoni siko ole nalisiyo, Kako songo humaho. Ose nalohofoto.

²⁴ A'amu fehohnjo nakwo'nji humant+hwone sohwa hof+ko Jisas+ye pijafo ho'nohumalofo sopo uhwonowano lont+fi umentohofoso moya'mi sofa uhwon+ngkahwofo hopa hof+ko uhwon+ngkohofofoho. I oso'no hof+ko Jisas sohumo muhwon+ngkiyohofoto.

²⁵ Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Siko huno ane hwahusoho. Siko a'amu An+tu hungkuno uyahon+ngki l+motofoto sohwife hungkunomo s+meho hi'ntnnono muyo'njo peho'no imasiyoto.

²⁶ Hof+ko ole nal+motofi, K+lais kako s+mo'mo yo'mayo so'no tohino mahwosi t+fi no'mo kako yofe engo'nji yokumpohn'nyo engo'nji mane hweho. Ose nal+motofofoho.

²⁷ Ose ulonto Jisas kako Mouses+ye hungkuno mta'ni lomanto a'amu An+tu hungkuno uyahon+ngki l+motofoto sohwife hungkuno so'nji ul+mentisofoho. Yo'mayo hungkuno kakine'no mt+ mokumentohofoso Jisas sikimo l+jumo'mentisofoho. Oso'no kako yoloho neso lut+hwamentisofoho.

²⁸ Jisas kako ne'no lutihumuhwahon'ngki oso ango Emeyos siko wowanji imentisiyo sopo mofonepo i'mofawent'ifi Jisas kako hano ne'no wamonto ko yahon'ngki

²⁹ siko hungkuno yokumpohn'nyo ul'imentisi k'iko nekwo'nji fosityohumaho. Mofehi'nyo wan'ngku'n'monto isoso we'enepe sikuno wonamntonoho. Ose ulahon'ngki Jisas siko'nji ango fihumo noswont'ifi humamentohofofoho.

³⁰ Oseso hof'iko wosopayo nyo'ne epohumayo sopo humant'ifi Jisas kako wopayo nomanto An'itumo isamoyoka ulonto wosopayo hiso nokujonto sikimo uy'mentisofoho.

³¹ Ose uyahon'ngki sikoe t'imo ehohos'syahon'ngki Jisas'imo yofe uhwo'mentisiefoho. Yofe uhwofahon'ngki Jisas kako imo'nao'mentisofoho. Nto imo'naofahon'ngki siko kakimo apa'no muhwon'mmentisiefoho.

³² Ose yonji ole hnn'imentisi, Nekwo kako'nji hon'ngkanopo nopontani kako An'ituye hungkuno yoloho neso le-et'ihwamopiso so'no nekwoe s'meho wonyoangkafo emo'n'ngkisofoho.

³³ Ose hnn'imentisiyo sohonta siko nolikafonji Jerusalemne'no asomo umentisiefoho. Nowenji siko Jisasiye inomokomoyo aho hufa'u hopi'nono s'ife mta'ni anga'nohino sohwanji nom'ne a'amu hof'iko'nji humamotofosojimo u'mahon'ngki

³⁴ hof'iko sikimo ul'imentohofi, Ou, nehopi. Nakwoe Hwe Engo nto liko'maho. Kako Saimoun'imo u'mahon'ngki Saimoun uhwon'ngkohoho.

³⁵ Ose ulahon'ngkofi oso hwe hufa'u sohwa'u sikimo yo'mayo hon'ngkanopo u'ma'mentiso so'no ulonji ole ul'imentisi, Jisas kako wopayo kujonto ejopahon'ngki nekwo kakine'no huno eisofoho.

Kakoe inomokomoyo sohwa hof'iko Jisasi'imo uhwon'mentohofofoho.

(Mat'iyu 28:16-20; Mak 16:14-18; Joun 20:19-23; Apousel sohwafe Syoho 1:6-8)

³⁶ Hof'iko oso hungkunoso hnnontan'ngkofi Jisas kako ajwo lopo nta'ni imo'noma lohofonto hof'iko'njo ajwo sopo lohofonto ul'imento, S'meho wop'ngonjo fosityohumamno.

³⁷ Ose ulahon'ngki hof'iko yomo yont'ifi iyoho un'ngkan'ngki hnn'imentohofi, Pehot'ikeno. Mewosot'ikeno.

³⁸ Ose hnn'ngkahon'ngkofi Jisas ul'imento, Sekwo yomo peho'no epemo'nawehofo. Sekwoe s'meho mo'mo huno pi'n'ngo peho'no seyohoho.

³⁹ Nje s'ife aho nohon'ngkuji sekwo aho n'ipmmokumno. Ngkonoho. Ngko songo humaleno. Ihwoni. Mewoso sohwa hof'iko a'apaho'nji yokino so'nji ngkimo nohon'ngkohoho pa'nyo'maho. O'o, mewoso yokino so'nji m'kufosojimo anefoho.

⁴⁰ Ose ulonto kako kakoe s'ife'nji aho'nji hof'ikimo ut'ihwamentisofoho.

⁴¹ Ose uhwonont'ifi hof'iko kakimo s'meho hi'ntnnono muyilohwono ko syof'syont'ifi hof'iko s'monyo yont'ifi pisopisaho mjal'm'hwon'ngkofi Jisas ul'imento, Sekwo wosopayo fiso olopo wo'nyo hwasilaho.

⁴² Ose ulahon'ngki hof'iko inan'iku iloho yahumentohofoso umosiya-hon'ngkofi

⁴³ nomanto non'ngkahon'ngki hof'iko kakimo t'imo uhwon'mentohofofoho.

⁴⁴ Ose uhwon+ngkahon+ngkofi kako hofi+kimo ul+mento, Hohonta ngko sekwo'nji humanji ole sel+mentofo, Yo'mayo hungkuno Mouses ngkine'no mt+1mokumentiso so'nji a'amumu An+tu hungkuno uyahon+ngki ngkine'no li+motofo sohwafe hungkuno so'nji a'amumu ngkine'no Ta'njo Iyoswomo mt+1mokumentohofoso so'nji oso hungkuno hopi'nonohino ngkine'no mt+1mokumentohofoso ne imo'none so'no nto sel+mentohefoho.

⁴⁵ Ose ulonto hofi+koe hunomo ehohos+syahon+ngki hofi+ko An+tu ye hungkuno ne so'no huno ito'no umentisofoho.

⁴⁶ Ole ul+mento, An+tu ye hungkunoso ole nalohi, K+lais oso hwe An+tu uhwat+mentiso sohwo tohino engo nomahwosi si+kuno hufa'u si+hune memjaofi+hwoso'no kako poyo imo'nyoso sohwo songo wol+ika'montonoho.

⁴⁷ Oso hungkuno wop+ingoso a'amufe hon+ngkano wonyo somta'ni isi+hutofomayo'ne hungkuno loso ango Jerusalem sopo nta'ni ango'meemo motahumpekujji woluthwaf+ikufe. Hungkuno hiso olenoho. An+tu kako a'amumu wop+ingo uloho'mentiso so'no a'amumu hofi+koe hon+ngkano wonyo somne'no ni+hu'nahone hohujo ikinjaofi+kujo'no An+tu hofi+koe wonyoso wae umo'montonoho.

⁴⁸ Sekwo yo'mayo homo somo uhwon+motofo sohwaso oso hiso'no sekwo a'amumu nom'nemo filut+hwaf+ikuno.

⁴⁹ Upa'n+imno. Ngko sohwo'ni oso nje Mpohwo wosejapmmonnoho sel+mentisoso sekuyepono wol+hwat+monnoho. Sekwo olo ango Jerusalem lopo nohumentan+ngkuji ahwomomjo yokumpohn'nyoso sekumo wose'ma'montonoho. Nose'mahwoso'no oso hiso'nji nakwo nom'ne angopono wohumpehwano lifijo'manji noho fohumpekuno. Ose ul+mentisofoho.

An+tu kako Jisas+imo ahwomomne'no motas+mentisofoho.

(Mak 16:19-20; Apousel sohwafe Syoho 1:9-12)

⁵⁰ Oseso Jisas kako hofi+kimo ipemotawento ango Mpetani sopo uhwoja+mentisofoho. Oso hopo sopo kakoe a'amumu somo aho ulonjimokumentisofoho.

⁵¹ Ulonjimokukwato lohofonto hofi+kimo uhwot+1mofahon+ngki An+tu Jisas+imo ahwomomne'no motas+mentisofoho.

⁵² Hofi+ko Jisas+mne'no hwomtame nto ulohofont+fi hofi+koe si+meho wonyoangkafo'njohwa Jerusalemne'no asomo pont+fi si+monyo imentohofoho.

⁵³ Hofi+ko si+kuno huhwo huhwi An+tu ye tajo ango engo somo humant+fi An+tu ye yofe ho'noma'motofofoho.

Luki+ye hungkunoso osohoponoho.

Joun

Olo Hungkuno Wop+ngo loso Joun mti'mokumentisofoho.

Olo Hungkuno S+mo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo mofonepo *sik+si+ti-foua* (64) nto uyakolo'mentisopo Joun Jisasiye inomokomoyo sohwo olo iyoswo loso mti'mokumentisofoho. S+mo'mo olo Joun lohwo sohwo Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwoe inomokomoyo hweho. Tifi Jisasiye inomokomoyo imo'n+mentisofoho. Olo iyoswo loso Matiyu, Mak, Luk+ja mti'mokumentohoho pa'nyo'maho. O'o, nom'ne kengofoho. Hwap+ngoso ole: Matiyu'nji Luki'nji siko iyoswo mti'mokiyoso Jisasiye hofiyakwosa mta'ni imentisiyefoho. Joun sohwo mti'mokumentisoso olenoho. S+mo'mo ne'mo nakwoe hwaho'nji yo'mayo so'nji ane sohonta K+lais, An+tuye Hungkuno sohwo, kako An+tu'nji humamentisofoho. Kako songo ne'no humawo'n+ngkiso hweho. (Oso hiso Joun sohe engo 1 hon+ngkano we'e 1-2. Osopo weho.) Olo iyoswo hiloso Joun peho'ne mti'mokumentisoto. Joun sohe engo 20 hon+ngkano we'e 31 osopo Joun kako olo iyoswo hilo mti'mokonto ole limento: Ngko olo iyoswo mti'mokohe loso'no sekwo Jisas K+lais+mo simeho hi'ntnnono uy+mmo. Kako An+tuye Hwomu Ne hweho. Sekwo simeho hi'ntnnono uy+fijo'manji songo ne'no humayo'neso wot+pemant+feho. Joun mti'mokumentiso hungkuno hwap+ngo neso os-ohopeho. Oso'no iyoswo hiloso nakumo huno nafohotofo'neso olenoho. Joun mti'mokumentiso iyoswo hiloso Jisas sohwo An+tuye Hwomu Ne hweho syaf+sy+ku'ntnne'ento mti'mokumentisofoho. I oso'no nakwo iyoswo homo lomo atofu lihwasu Jisas sohwo An+tuye Hwomu Ne hweho lihwasu nakwo kakimo tifi un+ngkohwano.

Songo ne'no humayo hwap+ngo sohwo a'amu imo'n+mentisofoho.

¹⁻² S+mo'mo ne'mo nakwoe hwaho'nji yo'mayo so'nji ane sohonta K+lais, An+tuye hungkuno sohwo kako An+tu'nji humamentisofoho. Kako songo ne'no humawo'n+ngkiso hweho. Kako huhwo An+tuyoho.

³ An+tu kakoe hungkuno sohwo'nji kako yo'mayo yo'mayo hopi'nonohinoso mti'mokumentisofoho. Yo'mayo yo'mayoso nom'ne hwap+ngo mta'ango'maho. O'o, kako'nohini yo'mayoso hwap+ngo hweho.

⁴ K+lais kako songo ne'no humayo hwap+ngo sohwo kako songo humayo hon+ngkano nejapmmentiso so'no kako nakwoe pomponaho hweho.

⁵ Oso pomponaho huhwo sohwo kako nakwo a'amu hopi'nonohino sikwo'mjoho'mo humentan+ngkuhwaso hn'n+mo lonasiyo'ne hweho. Oso sikwo'mjoho hiso pomponaho huhwo sohumo mifehu'mokonasyonehoho. O'o, oso pomponaho huhwo sohwo ne'no nol+wo'n+ngkuhwonefoho.

⁶ An+tu kako hwe fihumo uhwat+mentiso sohwo kakoe yofeso Joun+yoho.

⁷ Joun kako oso pomponaho hiso'ne a'amu hopi'nonohino somo ujo'ne pmmentiso hweho. A'amu hopi'nonohinoso oso hungkuno homo somo upa'n+ngkuji simeho hi'ntnnono uy+fitne'ento pmmentisofoho.

⁸ Joun huhwo sohwo kako pomponaho hwo'maho. O'o, An+tu kako oso pomponaho hiso'no a'amu somo uti+hwayo'ne Joun+mo uh-wat+mentisofoho.

⁹ Pomponaho ne hiso kako a'amu hopi'nonohino hn'nimo hon'ngkano neti'hwayo'ne lonasiyo'nefoho. Oseso Joun kako nohumentan'ngki oso pomponaho ne sohwo imo'nonto kako a'amumo hon'ngkano wop'ngo uti'hwayo hweho.

¹⁰ Anitu kakoe hungkuno sohwo'nji olo hwaho loso mti'mokumentiso sohwo olopo nopahon'ngki a'amu olo hwaho loPONJOSO kakimo yofe muhwo'mmentohofofoho. O'o, muhwoso'njo yont'fi monje yahumentohofofoho.

¹¹ Kako kakoe hwap'ngopo i'mofi'wahon'ngki kakoe temtitofo a'amu Justaso hofi'ko kakimo simeho muyo'njo yont'fi hwotoho hmentohofofoho.

¹² I oso'no a'amu fehohnjo sohwa hofi'ko Kilaisimo yofe uhwofont'fi kakoe hungkunomo simeho hi'ntnnono uyimentohofofoho. I a'amu hopi'nonohinoso hofi'ko Kilaisimo simeho unyo somo Kilais kako kakoe yokumpohn'nyo uyimentiso so'no Anituye a'amu ne umokumentisofoho.

¹³ Moya'mi sofa hofi'ko mehomi aswo mawo'n'ngkohoho hopaso a'amu Anituye mehomi mmo'nifitnnehofo. O'o, a'amufe yokumpohn'nyo mta'ni u, a'amufe huno mta'ni a'amu Anituye mehomi ne imo'nyoso mmo'nifitnnefoho. O'o, Anitu kako huno ole syafi'hu'mento, A'amuso nje hwomumo simeho uy'kujo'manji hofi'ko nje mehomi ne imo'nifitnnefoho. Ose syafi'hu'mentisofoho.

¹⁴ Anituye hungkuno hweho li'wo'n'ngkuhwone sohwo kako a'amu imo'nonto Kilais huhwo sohwo nakwo'njo ajwo lopo humamentisofoho. Nohumanto kako a'amu hn'nimo wop'ngo'nohino nalohofonto kako hungkuno ne'njo'nohino loneti'hwamentiso hweho. Nakwo a'amu fehohnjo hn'nwi nakwo Kilaisiye yokumpohn'nyo engo somo uhwonontani kakoe yofe engo uhwo'menti'hwonefoho. Oso yofe engoso yokumpohn'nyo engoso Anitu kakoe Hwomumo uyahon'ngki uhwonontani Anituye Hwomu anga'nohino hweho uhwo'menti'hwonefoho.

¹⁵ Joun kako i'mofaponto Kilais huhwo sohumne'no lijwao'mentisofoho. Ole lijwao'mento, Olo hwe lohumnne'no ole nto sel'mentohefoho. Ngko sime'mo sekumo nto se'ma'mentohefoho. T'fi hwe nom'ne sohwo nose'mahwosi kako nje yofe engomo woniyakolo'montonoho. Hwap'ngoso ngko nje na'u aswo monimaso sohonta kako songo humamojo hweho. Kakoe yofe engoso ngkimo noniyakolofonefoho.

¹⁶ Kako nakumo wop'ngo nalohofoso hwap'ngo hweho. Oso'no nakwo wonyo'nohino ko hn'nimo kakoe wop'ngo'nohinoso nakumo wop'ngo ne'no ne'no nalohofi'wo'n'ngkiso hweho.

¹⁷ Hohonta Anitu kako neyakwo Mousesimo kakoe hon'ngkano hungkuno uyimentisofoho. Oso hon'ngkano hungkuno homo somo a'amu nto'no min'ngkamentohofoso hofi'ko tohino engo tipema'mentohofofoho. I oso'no olohonta Jisas Kilais kako none'mahon'ngki kako hon'ngkano neso noneti'hwanto kako nakwoe wonyo somjo tohino nomanto kako wop'ngo'nohino nalohofi'wo'n'ngkiso hweho.

¹⁸ Nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi nakwo Anitumo muhwo'nyo'ne'nwoho. I oso'no Anituye Hwomu Anga'nohino sohwo kan'ngkwowho'nji nohumanji kako Anituye yahino ne so'no nakumo neti'hwawo'n'ngkiso hweho.

Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo, kako hungkuno li'mentisofoho. (Mat'yu 3:1-12; Mak 1:1-8; Luk 3:1-17)

¹⁹ A'amu Jutafe hwe engo Jerusalem humamotofo sohwa hofiko a'amu fihwamo Joun+inne'no uhwat+mentohofoho. Oso a'amu huhwo sohwa hofiko tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu tajo ango syoho'njo sohware enjwa'mo syoho y'wo'n'ngkohoho oso huhwo sohwa Li-faiyoho li'wo'n'ngkohoho, oso hwanji hofiko Joun+mo nu'mant+fi ulohon+mentohofi, Kiko tihwosilo. Anitu kako kuhwosopo'mentiso sohwasilaho.

²⁰ Ose ulohon+ngkahan+ngkofi Joun kako hungkuno hiyaso ho'nahumentiso'maho. O'o, kako yolohoso ole ul+mento. Oso hwe Anitu a'amu Juta sohwana'nimo nefe'mayo'ne ni'hwosopo'mentiso sohwon+maho. Ngko Kilais+n+maho.

²¹ Ose ulahon+ngki hofiko ul+mentohofi, I ose'manji kiko tihwosilo. Kiko neyakwo Ilaija kulaho.

O'o, Ilaijan+maho.

Ose ulahon+ngki apa'no ul+mentohofi, I kiko oso hwe engo sohomo Anitu hungkuno uyahon+ngkuhwosi wonal+monte'no hontohumalohwone sohwasilaho.

Ose ulahon+ngkahan+ngkofi ul+mento, O'o, ngko oso hwo'n+maho.

²² Ose ulahon+ngki hofiko ul+mentohofi, I kiko tihwosilo. Noho fonaso. Oso a'amu nonehwat+imalofo sohware kikine'no pehofo ulanehwano. Kiko kikine'no pehofo hnnalokuno.

²³ Ose ulahon+ngkofi ul+mento, Hohonta Aisaiya sohomo Anitu hungkuno uyahon+ngki limojo sohwo ole limento,

Hwaho a'amu mohumunyo sopo mampaho engo oleso noho'nonefoho.

Nakwoe Hwe Engo sohwo wone'ma'montonoho.

Kakine'no hon+ngkano nto'no hnmopmno.

Oso hungkuno hon+ngkano imofone'ne sohune'no Aisaiya hohonta limentisoso ngkine'no limentisofoho. Joun ose limentisofoho.

²⁴ Oso a'amu Joun+mo hungkuno ulohon+mentohofoho huhwo sohware a'amu Falisi sohwa lihwat+mentohofoho.

²⁵ Hofiko Joun+mo nom'ne hungkuno ul+mentohofi, Anitu a'amu fihumo nefe'mayo'ne uhwosopo'mentiso Kilais sohwo kiko oso hwosi+maho. Kiko Ilaija ki'maho. Kiko oso hwe engo sohomo Anitu hungkuno uyahon+ngkuhwosi wonal+monte'ne hontohumalohwone sohwasi+maho. Ose'manji kiko hwe moya'mi samo mijo peho'ne kiyomalokuno.

²⁶ Ose ulohon+ngkahan+ngkofi Joun ul+mento, Ngko a'amu samo mijo'nohini kiyomawo'n'ngkohono. I oso'no hwe fihwo kako sekwo'njo ajwo lopo humaso sohune'no sekwo huno maseyo hweho.

²⁷ Ngko simo'mo se'ma'mentohefoho. Oso hwe tfinjo yofe engo'njo sohwo kako nje yofe samo yakolo'nnyo hweho. Ngko hwe wonyo sohwo'ni oso hwe yofe engo'njo yokintahoponjo sohwoe yo'mayo momayo ulohofiyonohino hwo'nyoho. Joun ose ulonto kakoe yofe samo monje yahin+mentisofoho.

²⁸ Joun kako oso Mijo Joutan hopo sopo a'amu mijo kiyoma'mojo sopo oso hungkuno hiso ul+mentisofoho.

Jisas kako Anituye Yahu 'Sipsip' Pa'nyo hweho.

²⁹ Mo'n'ngkanta Joun kako uhwon+ngkisoso Jisas kako nto pahon+ngki uhwononto a'amu kako'njoponjo samo ul+mento, Sekwo uhwon+mno. Olo hwe lohwo Anituye Yahu *Sipsip* Pa'nyo hweho. Hwap+ngoso kako nakwo

hwe moya'mi hwahoponjo hn'nwiye yahino wonyo somjo tohino mayo'ne poyo imo'nyo'ne hweho.

³⁰ Olo hwe lohumnene'no ngko ole nto selimalefoho. Ngko simo'mo sekumo nto se'ma'mentohefoho. Tifi hwe nom'ne sohwo nose'mahwosi kako ngkimo woniyakolo'montonoho. Hwap'ngoso ngko nje na'u aswo monimaso sohonta kako songo humamojo hweho. Kakoe yofe engoso ngkimo noniyakolofonefoho. Ose nto selimalefoho.

³¹ Hohonta olo hwe Anitu nakwoe hwahopo nefe'mayo'ne uhwatimentiso lohomo ngko huhwo'ni yofe mihwo'mmalefoho. I oso'no kakoe honing'kano ito'no esyohumayo so'no ngko a'amu Juta somo mijo kiyomawo'n'ngkohe hwo'nyoho. Oso'no olo hwe lohwo i'mofap'hwoso'no hofiko kakimo yofe uhwofantifeho. Hofikimo itihwayo'ne hwo'nyoho. Ose ulimentisofoho.

³² Joun kako uhwonimentiso so'no oso a'amu huhwo sohwo ole ulimento, Ngko nuhwononji ole uhwonimalefoho. Anituye ango ahwomo mta'ni kakoe Towahuno Wop'ngo yihufo ntlofiyo pa'nyoso noponto olo hwe lohwo nto kehumahoho.

³³ Oso hohosohonta ngko oso hwe huhwo sohumnene'no huno manimmasofoho. I oso'no Anitu kako a'amumo mijo kiyomayo'ne lonihwatimentiso sohwo ole ntimento, Hwangku kiko Anituye Towahuno Wop'ngo ahwomo mta'ango nop'hwosi hwe fihumo kehumaso sohomo uhwon'ngkohoji kiko huno ole wakiyono. Kiko a'amumo mijo kiyomam'ntnno hopaso oso hwe huhwo sohwo kako nje Towahuno a'amumo uhula'mo'montonoho.

³⁴ Ose ntimentiso so'no olohonta ngko nuhwononji ole selalokweno. Olo hwe lohwo kako Anituye Hwomu hweho. Joun ose ulimentisofoho.

Jisas kako'ne inomokomoyo simo'mjo osofosofahu'nohino sohwo ma'mentisofoho.

³⁵⁻³⁶ Mo'n'ngkanta Jounjanji kakoe inomokomoyo hufa'u sohwa'u'nji nohumantifi Jisasimo uhwonimentohofofoho. Jisas kako hano emoyontan'ngki Joun kakoe inomokomoyo sohwa'umo ole ulimento, Siko uhwoninyo. Oso hwe sohwo kako Anituye Yahu Sipsip Pa'nyo sohwo a'amufe wonyo somjo tohino mayo'ne poyo imo'nyo'ne hweho.

³⁷ Joun ose ulahon'ngki siko oso hungkunoso upa'nonji Jisasimo tifi in'ngkamentisiyefoho.

³⁸ Jisas kako ikinjaofonto uhwon'ngkisoso siko nto in'ngkopahon'ngki uhwononto ulimento, Siko peho'no wotipeenji hwahusilo. Ose ulahon'ngkahon'ngki siko ulimentisiyo, Hwe Engofo, kiko Anituye hungkuno nal'wo'n'ngkino sohwo, kiko ango ntip'o humawo'n'ngkino hwasilo.

³⁹ Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Siko uhwonanji'manji e'wano. Noho fipinyo. Ose ulonto Jisas kako sikimo ipemotowahon'ngki siko Jisas humawo'n'ngkiso ango somo uhwonimentisiyoso osopo kako'nji humamentisiyefoho. Hwap'ngoso mofehi'nyo akupo'nyo (4 k'louk) sikuno so'njoho.

⁴⁰ Oso hwe hufa'u sohwa'u Jouniye hungkunomo upa'nonji Jisasimo in'ngkawomentisiyo sohwa'u anga'nohino sohwo kakoe yofeso Entiluyoho. Saimoun Pitafe kon'ngkwa'wehweho. Nom'nihwo ngko Joun'ni olo hungkuno loso mti'mokalokweno.

⁴¹ Entilu kako komo'no nowento kola'wehwo Saimounimo tip'hwononto ulimento, Nakwo oso hwe Anitu nefe'mayo'ne uhwosopomentiso sohomo nto tip'hwon'ngkuhwono. Kako Kilaisiyoho.

⁴² Entilu ose ulonto kako Saimoun+mo Jisas+yepono ipemotowahon+ngki Jisas kako nuhwononto Saimoun+mo ul+mento, Kiko Saimoun sohwoi Joun+ye hwomu hwosoho. Yofe songo womeekil+mo. Sifas kiyoho. Ose ul+mentisofoho. Oso Juta sohwafe hungkuno Sifas+yoho Ngk+lik hungkunoso ole Pitafoho. Hungkuno hwap+ngo neso sojo hweho.

Jisas kako Filip+nji Notaniyel+njimo nn+ngkapinyo ul+mentisofoho.

⁴³ Mo'n+ngkanta Jisas kako hwaho Ngkaliline'no wamonto kako Filip+mo uswo'nonto ul+mento, Kiko ngkimo nn+ngkape.

⁴⁴ Filip kakoe pone Mpet+isaitanta'ango hweho. Oso ango hopo sopo siko'n+kwa'i Entilu'nji Saimoun+nji humamojiyoponoho.

⁴⁵ Filip kako Notaniyel+imo tip+hwononto ul+mento, Oyomo. Hohonta Mouses kako An+tuye hon+ngkano hungkuno mt+mokonto kako hwe fi-hwo An+tu nefo'mayo'ne uhwosopo'mentiso so'no mt+mokumentisofoho. A'amu An+tu hungkuno uyahon+ngki l+motofu sohwantnne'no olo hwe huhwo sohunne'no ifalifaliyo mt+mokumentohofofoho. Oso hwe huhwo sohomo ngko nto tip+hwon+ngkohono. Kako Jisas sohwo pone Nasaletnnta'ango hweho. Jousepiye hwomu hweho. Oyomo. Uhwonayo.

⁴⁶ Ose ulahon+ngki Notaniyel ul+mento, O'o, a'amu Nasalet sohwa wop+ngo hwa'maho. Hwe wop+ngo oso ango sopo nta'ni pipi imo'noneto. Ose ulahon+ngki Filip ul+mento, Oyomo. Hungkuno nehopi kilalokweno. Kiko uhwonae.

⁴⁷ Notaniyel kako Jisas+yepono pontahon+ngki Jisas kakimo uhwononto nom'ne a'amu somo kakine'no ul+mento, Sekwo oso hwe sopalokunjo sohomo uhwon+mmo. Oso a'amu Isilael sohwo wop+ngo'nohini hweho. Kako hwasyo hon+ngkanoso ane hweho.

⁴⁸ Jisas ose ulahon+ngki Notaniyel kako nupa'nonto Jisas+mo ulohon+mento, Kiko ngkine'no huno pipi kiyahon+ngki no-hon+ma'n+ngkohino. Ose ulohon+ngkahon+ngki Jisas ul+mento, Jije angomo'mo kiko iyo fisayo pmpongo somo nohumentan+ngkini Filip kako mokohonontan+ngki ngko kaki'no kohon+ma'n+ngkohefoho.

⁴⁹ Ose ulahon+ngki Notaniyel ul+mento, Nje Lont+hwayo sohwoi, hungkuno lonet+hwayo sohwoi, kiko An+tuye Hwomu hwosoho. Kiko nakwo Isilael sohwo'niye Hwe Engo Ne hwosoho.

⁵⁰ Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Kiko fisayo pmpongo somo nohumentan+ngkini kohononji kilohe so'no kiko simeho hi'ntnnono ntapohino so'no hwangku yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso ngko i'me'no kiko uhwon+monnoho.

⁵¹ Ose ulonto a'amu hopi'nonohino somo ul+mento, Hungkuno nehopi selalokweno. Ahwomo nohwosompo'nawehwosi An+tuye a'amu ahwomomjo sohwa Ngko A'amufe Hwomu n+hwsosopo'mentiso so-hwo'niyepono nop+kuji nos+kuji yontan+ngkuji sekwo uhwon+fitnnefoho. Ose ul+mentisofoho.

2

Ango Kana sopo hwe fiho kako ape ma'mentisofoho.

¹⁻² Sikuno hufa'u sihune memjaofahon+ngki oso hwaho Ngkalili ango Kana sopo hwe fiho kako ape mayo'ne sikuno somo kakoe a'amu uhu'mokufitnne'ento joho ul+mentisofoho. Oso ape mayo'ne ango homo somo Jisas+ye kona'wohi humamentisofoho. Jisas kako'nji kakoe inomoko-moyo sohwanji hofi+ko'nji uhu'mokumentohofofoho.

³ Oso hopo sopo a'amū pi'nāngō engo uhu'mokumentohofoso hofīko oso ape mayo somjo ipisayo mijo pompenjiyo *wain*iso moi'wo nto naofahonāngkofi Jisasīye kona'wohi Jisasīmo ulīmento, Hofīkoe mijoso moi'wonoho.

⁴ Ose ulahonāngki Jisas ulīmento, Na'u, kīko ngkimo peho'no ntohino. Nje yokumpohn'nyo a'amū somo ujo ehontojwasīyo'ne sīkunoso mmo'nyofoho.

⁵ Ose ulahonāngki kona'wohi oso a'amū ango homo somjo syoho ulohofīyo sohwo ulīmento, Jisas kako sekumo yo'mayo peho peho'ne selīhwoso'no u, sekwo haloho'no fīyīmno. Ose ulīmentisofoho.

⁶ Oso ango hopo sopo hwakwontoho engo aho fehohnta'ni hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino wo'nnyoponoho. Oso hwakwontoho engo hiso a'amū Jutaso hofīkoe yahinoso ole aho mijo yatījuyo'ne hungkuno wo'nnyofoho. Oso hiso olenoho. Nakwo oso honāngkano hungkuno homo somo ito'no ināngkowalokuhwone so'no nakwo hn'nwi honāngkano wonyo ane'nwoho. Ose syafīhu'mentohofofoho. Oso'no hwakwontoho mijo ihm'mofahinyoso oso ango homo somo wo'nnyoponoho. Oso hwakwontoho mīkunīmposofoho.

⁷ Jisas kako syoho ulohofīyo sohwo ulīmento, Sekwo hwakwontoho somo mijo mangonepo fīhm'mopmno. Ose ulahonāngki a'amū huhwo sohwa hofīko mijo mangonepo ihm'mo'mentohofofoho.

⁸ Moi'wo ihm'mofahonāngkofi Jisas ulīmento nosisyasyīkuji nomotakuji oso wosopayo mokosyohumayo nongkumo uyīmno. Ose ulahonāngki hofīko sohumemotamentohofofoho.

⁹ Oso hwe engo wosopayo mokosyohumayo sohwo oso mijo hiso munāngkonīmentisoso mijo me'wampe'njo *wain* munāngkonīmentisofoho. Oso hiso hwapāngō so'no kako huno mummentisofoho. Oseso oso syoho ulohofīyo sohwa hofīko ahu'mo mijo ihm'mo'mentohofō so'no huno umentisofoho. Oseso oso hwe engo wosopayo mokosyohumayo sohwo kako oso hwe ape mayo'ne sohune'no johō ulīmentisofoho.

¹⁰ Oseso olo hwe engo sohwo ape mayo sohūmo ulīmento, A'amū hofīko wopayo engo ilohō yan'wo'nāngkohōfo sohwa hofīko a'amū hopi'nonohino somo mijo me'wampe'njo *wain*iso kaki'no uyīkuji hwangku hofīko oso mijoso sīmeho uhnnāngkuhwoso'no oso mijo *wain* wonyo we'eso tīfi wanīfe. I oso'no kīko oso yahinoso momahoyohino. O'o, kīko mijo me'wampe'njo wonyoāngkafoso nowentanāngki sīmo'mo mijo wonyo we'e motapohinoso nto nāngkuhwonefoho. I moi'wo nontani humentanāngkuhwoni kīko mijo wonyoāngkafo me'wampe'njo motaponji nejapohino. Ose ulīmentisofoho.

¹¹ Oso syoho sīmo'mjo Jisas imentiso pa'nyoso a'amū hwahoponjo sohwa mīftnnefoho. Oso syoho sīmo'mjo hiso Jisas kako hwaho Ngkalili anga Kana hopo sopo imentisofoho. Oseso Jisas kakoe yokumpohn'nyo so'nji kakoe yofe engo'nji a'amū somo ujo ehontojwahumentisofoho. Jisas kakoe inomokomoyo sohwa oso homo somo uhwonontīfi hofīko Jisasīmo sīmeho hī'ntnnono umentohofofoho.

¹² Oso hiso moi'wo imo'nāngkahonāngki Jisas ango Koponeyam so-pone'no homnāngkwa'wehwosanji kona'wohijanji kakoe inomokomoyo sohwanji womentohofofoho. Osopo sīkuno fehohnjo somo humamentohofofoho.

Jisas Anıtuye tajo anggo engo somo a'amu mpe yontaningkofo sohwafe yo'mayo yo'mayo wae yao'mentisofoho.

(Matıyu 21:12-13; Mak 11:15-19; Luk 19:45-48)

13 Oso Anıtu A'amu Isılael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafısiyo sikuno engo * liwo'nıngkohofoso mofonepo umo'nımonto yahonıngki Jisas kako anggo Jerusalem sopone'no sımentisofoho.

14 Osoपो i'mofawento kako tajo anggo angiyoho'mo uhwonımentisoso yahu *mpulımokau sipsipı'nji* yıhufo oso hu'mesyontanıngkofi uhwonımentisofoho. Oso'nji a'amu ahu'mo hamniyoho uyontıfi nom'ne hamniyoho kengoso asomo ikuwolo'mokomayo yontıfi hofıkoie ijempoho sopo nohumentanıngkofi uhwonımentisofoho.

15 Jisas oso homo somo nuhwononto yahino wonyofoho lonto impe nomanto nopojonto *sipsipı'nji mpulımokau* oso'nji mofonjıyohoto'mıhwatı'mentisofoho. Nom'ne a'amu hamniyoho ikuwolo'mokomayo syoho'njo sohwafe hamniyohoso iwonto'meeofonto ijempoho so'nji fonjojohoku'meeo'mentisofoho.

16 Ose yonto Jisas oso a'amu yıhufomne'no hamniyoho a'amu mta'ni mawo'nıngkohofo sohwa mo ulımento, Sekwoe yıhufo nomafıkuji mpanımo. Sekwo olo nje Mpohwoe anggo loso sekwoe ho'yanggo anggo imofone'mahı. Mpanımo. Ose ulımentisofoho.

17 Hwangku sohonta Jisas ose imentiso so'no kakoe inomokomoyo sohwa hofıko huno ikwesyafıhu'mentohofı sohonta hungkuno anga'no Ntefit Jisasıme'no mtı'mokumentiso Anıtuye hungkunomo wo'nnyo so'ne'no syafıhu'mentohofıfoho. Hungkuno hiso olenoho.

Ngko olene'no nımo'nıngkohoho.

Jje anggo kiho ane wopıngı'nohını wentıhwone so'no nımo'nıngkohoho. Oso hiso'no ngko yokumpohn'nyo kemokosyohumameso'no wonyo nımokufıtnnefoho.

Inomokomoyo sohwa oso hungkuno homo somne'no huno syafıhu'mentohofıfoho.

18 Jisas kako yo'mayo yo'mayo Anıtuye anggo mta'ni wae yao'mentiso somo a'amu Jıta sohwafe hwe engo sohwa uhwonontıfi sımeho tohıno umnıngkahonıngki Jisasımo ulımentohofı, Olo hıloso tıhwo kilisomo yohınoto. Kıko yo'mayo wonyoangkafo nakwo miyıwo'nıngkuhwoneso uyıme'no'manıjı u, nakwo huno wonayono. Olo yokumpohn'nyo loso Anıtu mta'ni ma'masofoho huno wonaimontonoho.

19 Ose ulahonıngkofi Jisas ulımento, Olo'nohını wosetıhwamonne'no yohono. Sekwo olo Anıtuye anggo lomo wae yaopıjo'manıjı sikuno hufa'u sıhune memjaofıhwoso'no ngko apa'no anggo hiso nulıko'mnefoho.

20 Ose ulahonıngki a'amu Jıta sohwa ulımentohofı, Olo anggo syoho ne'no yontanıngkuhwoni soswo *foutı-sıkıs* (46) neyakolo'mentisofoho. I oso'no kıko sikuno hufa'u sıhune memjaofıhwoso'no kıko apa'no mojosı hopolaho. Awonoho. Kıko hopo'mahı. Ose ulımentohofıfoho.

21 I oso'no oso anggo hiso'no Jisas ulımentisoso kakoe a'apahomne'no pahnnımo hungkuno hnnımentisofoho.

22 Hwangku sohonta Jisas kako poyo imo'nıngkahonıngki Anıtu apa'no songo ulıka'mentiso sohonta Jisasıye inomokomoyo sohwonanı olo hungkuno Jisas nalımentiso somne'no huno ikwesyafısyontanı yo'mayo

* 2:13: Mt. 26:2 enjwa'mo fehonolo'mongkomahı.

hungkuno Anituye iyoswo somo a'amu mt'i'mokumentohoho so'nji yo'mayo hungkuno Jisas nal'mentiso somne'no simeho hi'ntnnonohino umentihwonefoho.

Jisas kako a'amu hopi'nonohinofe yahino so'nji huno so'ntnne'no huno uy'mentisofoho.

²³ Oso Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo sikuno engo † somo hofiko elijwonontan'ngkofi Jisas kako ango Jerusalem sopo nohumentan'ngki a'amu pi'n'ngo sohwa uhwon'mentohofoso Jisas yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso yontan'ngki uhwon'tifi ole hnn'mentohofi, Olo hwe lohwo Anitu mta'ango ne hweho.

²⁴ Ose ko hnn'ngkahon'ngkofi Jisas kako huno ole syafihu'mento, A'amu fehohnjoso hofiko simeho hi'ntnnono nehopi montape'njo yalokwofo. Ose syafihu'mentisofoho.

²⁵ Hwap'ngoso Jisas kako a'amu hopi'nonohino sofe simeho ne mo'mo huno unyo hweho. A'amufe yahino somne'no nom'nihwa Jisas'mo mul'fitnnefoho. O'o, kako a'amufe huno ikwesya'isyi'wo'n'ngkohoho so'no kako huno unyo hweho. Oseso hofiko olo hwe lohwo Anitu mta'ango ne hweho, ko hnn'ngkahon'ngkofi Jisas kako s'monyo miyofoho. Hwap'ngoso hofiko huno ukwesya'isyont'ifeho un'ngkan'ngki kako t'mo'nohini uhwon'mentisofoho.

3

Jisas kako Nikoutemos'i'nji hungkuno hnn'mentisiefoho.

¹ Hwe fihwo kakoe yofe Nikoutemos kako a'amu Falisi sohwafe hon'ngkanamo in'ngkamojo hweho. Kako a'amu Jutafe hwe engo hweho.

² Sikuno fihumo sikwo'miyomo Nikoutemos kako Jisas'mo nu'manto ul'mento, Nje Lontihwayo sohwo, Anitu kako kikimo kakoe hungkuno lonetihwayo'ne lokuhwat'mentiso hwasoho. Oso hiso'no nakwo huno nayohoho. Anitu kako kiko'nji mohumayontentesi kiko yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso miyohottnnesohilo. O'o, Anitu kiko'nji humaho.

³ Ose ulahon'ngki Jisas ul'mento, Hungkuno ni'hu'no nehopi wakil'monne'no yohono. Kiko upa'nyo. A'amu fihwo kona'wohi aswo ma'mentiso hopaso kako songo apa'no mmo'no so'manji kako Mpohwo Anitumo enjwa'mo humayo somo motip'hwononefoho.

⁴ Ose ulahon'ngki Nikoutemos ul'mento, I, a'amu fihwo kako a'mane nto imo'nnyo sohwo kako apa'no songo imo'nyoso pipilo. Kako kona'wohiye aswo mo'mo swomnawesoso apa'no aswo mayoso pipilo. Oso'no kiko filontihwaho.

⁵⁻⁶ Ose ulahon'ngki Jisas ul'mento, Hwe fihwo kona'wohi aswo mayo sohonta kako a'apaho'njo imo'nnyo hweho. I oso hwe huhwo sohomo Anituye Towahuno Wop'ngo ehuhnamo'nnyo sohwo kako towahuno songo'njo hweho. Kako a'amu songo pa'nyo imo'nnyo hweho. Hungkuno nehopi wakil'mne'no yohono. A'amu mijo'nji towahuno'nji songo mumokoso sohwo kako Anitumo enjwa'mo humayoso motip'hwononefoho.

⁷ Kiko songo apa'no hmmo'nyo kilohe so'no yomo yohotoho.

† 2:23: Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

⁸ Ihwoni. Ifofoso kakoe yahinomnohini in'ngkawowo'n'ngkisofoho. Oso ifofo huhwo sohwo kengo kengo no'meemo mj+m'wowo'n'ngkohoho. Kiko ifofo neso muhwonhnehino. O'o, mo'mayo'nohini uhwon'hwaj'wo'n'ngkino. Ifofo hiso nti'mta'ni i'mofapinyoto. Ntonte ehusasy'wo'n'ngkohoho. O'o, kiko huno makiyoneho. Oso hopaso Anituye Towahuno sohwo kako a'amu fihumo songo apa'no umokiyoso pipi imo'noneto. O'o, kiko huno makiyofoho.

⁹ Ose ulahon'ngki Nikoutemos Jisasimo ul'imento, Olo ntohino loso pipi i'mofaponeto.

¹⁰ Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Kiko a'amu Juta somo Anituye hungkuno luti'hwayo yofe engo'njo sohwo'ni olo hungkuno losomne'no kiko huno nto'no mehosakisiyotaha.

¹¹ Hungkuno nehopi kilalokwono. A'amumo hungkuno luti'hwawo'n'ngkuhwone hn'nwi nakwo yo'mayo huno nayo so'nji yo'mayo timo uhwonyo so'ntnne'no uli'wo'n'ngkuhwone hwona'nyoho. I oso'no a'amu Jutaso yo'mayo hungkuno ulontane somo simeho muyo'njo yont'ifi hohujo ikinjaofalokwofo.

¹² Ingko yo'mayo olo hwaho loponjo i'mofopalokunjo so'no selahon'ngko sekwo oso hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono muyo'njo yalokwofo'manji ngko yo'mayo yo'mayo ahwomomjo i'mofopalokunjo so'no seli'me'no sekwo huno pipi waseimontolo.

¹³ A'amu hwahoponjo fihwo kako ahwomomo masiyofoho. Oso'no a'amu ti'ho wasel'imentolo. Ngko yo'mayo yo'mayo ahwomo somjo wojoso uhwon'ngkohono eso ti'ho wasel'imentolo. Osenoho esofo. O'o, awonoho. Ngko'nohini A'amufe Hwomu sohwo'ni ahwomomo humanji pmmontohe hwo'nyoho.

¹⁴ Hohonta neyakwosa sohwa hwaho wonyo a'amu mohumunyopo nohumentan'ngkofi Mouses kako homa huyo'mango mt'i'mokonto tokemo montitofosyahon'ngki a'amuso oso homa somo uhwonont'ifi Anituye yofe ho'noma'mentohofoso songo humamentohofofoho. Oso pa'nyoso hwangu ngko A'amufe Hwomu sohwo'n'imo iyo hwojijyahof'iku'nnyo sopo fonjinto'ofan'ihufitnnefoho.

¹⁵ A'amu hopi'nonohinosa ngkimo simeho hi'ntnnono ntap'ifijoso hof'iko songo wop'ngo ne'no nohumantokutnnefoho.

¹⁶ Ose uli'kwato lohofonto ul'imento, Anitu kakoe Hwomu ni'hu'no anga'nohino sohwo'ni humaleno. I oso'no Anitu kako sekwo a'amu hwahoponjo hopi'nonohino sokune'no simeho m'kun'imposo sejapmentiso so'no kako ngkimo sekuyepono lonuhwat'imentisofoho. Oso a'amu ngkimo simeho hi'ntnnono ntap'ifijoso hof'iko hof'ikoe wonyomne'no tohino mayo'ne'maho. O'o, hof'iko songo ne'no engolopohamo humayo'nefoho.

¹⁷ Anitu kako ngkine'no ole mosyan'fisiyo'njo yonto olo hwaho lo'pone'no loni'hwat'imentono. Nje Hwomu sohwo kako a'amufe hon'ngkano wonyo'ne tohino engo uhumn'montonoho. Oso hunoso mosyan'fisiyo'njo imentisofoho. O'o, a'amu hof'ikoe hon'ngkano wonyo somo humentan'ngkui hof'ikoe wonyomjo tohino mafi'kutnnehonto kako hof'ikimo isi'hutofomayo'ne ngkimo loni'hwat'imentiso hwo'nyoho.

¹⁸ A'amu ngkimo simeho hi'ntnnono ntapinyoso hof'iko tohino hof'ikoe wonyomne'no mayo'ne'maho. I oso'no a'amu ngkimo t'ifi monn'ngkape'njo yontoso sohwo kakoe tohinosa mayo'ne hweho.

Hwapingoso kako Anituye Hwomu Anga'nohino sohwo'nne'no simeho hi'ntnnono montapmmojo hweho.

19 Oso tohino mayo hwapingoso olenoho. Pomponaho honingkano wopingo wonyoangkafo somo utihwayo'ne nto pmmentisofoho. I oso'no a'amu fehohnjo hofikoe honingkano wonyo so'nji hwahoponjo yahino wonyo so'ntnne'no umo'n'ngkahonjoso ole i'wo'n'ngkohofofoho. Nakwo pomponaho somo in'ngkayoso nakwolaho. O'o, sikwo'mjoho'mo wohumentihwano lontifi iwo'n'ngkohofofoho.

20 A'amu honingkano wonyomo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumalofoso hofiko pomponaho hiso'no mangohwa imo'n'wo'n'ngkohofofoho. Hofikoe yahino wonyoso pomponaho'njo sopo a'amu uhwonifitnnohontifi pomponaho so'no i'waho yontifi sikwo'mjoho'mo humawo'n'ngkohofofoho.

21 I oso'no a'amu Anituye honingkanomo tifi nehopi'nohini in'ngkuwalokwofoso hofiko pomponaho hopo sopo nto i'mofapontifi osopo humolawotofo. Hofiko oso pomponaho sopo nohumentan'ngkofi a'amu hofikoe yahino so'nji yo'mayo syoho iwo'n'ngkohofo so'ntnne'no uhwonontifi Anituye yokumpohn'nyo'nji yalokwofo hnn'mentohofofoho. Jisas ose ulimentisofoho.

Joun kako a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo kako Jisas'ye hwapingo ne so'no lijwao'mentisofoho.

22 Oso hohosohonta Jisas kakoe inomokomoyo sohwna'nnonji nakwo oso hwaho Jutiya sopone'no umentihwonefoho. Oso hopo sopo Jisas nakwo'nji nohumentani nakwo hwe moya'mi somo mijo kiyoma'mentihwonefoho.

23 Joun kako pone Ainoun Salimmjo mofone sopo humanto kako huhwo a'amu somo mijo kiyoma'mentisofoho. Oso ango hopo sopo mijo engoso hi'njoponoho. A'amu sohwa kakimo u'mahon'ngkofi kako mijo kiyoma'mentisofoho.

24 Oso hohosohonta hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwo Helout kako Joun'imo impo'ango somo impe mintofasiyofoho.

25 Sikuno fihwi Joun kakoe inomokomoyo sohwanji pone Ainoun nohumentan'ngkofi a'amu Juta anga'nohino sohwo hofikimo u'manto a'amu Jutafe honingkano wopingo imokinyo'ne yo'mayoso mijo yatiku'nyo yahino so'no yoka hungkuno hosi Joun'ye inomokomoyo sohwanji hnn'mentohofofoho.

26 Oseso Joun'ye inomokomoyo sohwa hofiko Joun'imo u'mantifi ulimentohofi, Nakwoe lonetihwayo sohwo, kiko upa'nyo. Oso hwe Mijo Joutan nongkihnta'ni kiko'nji humamentiso sohune'no kiko kakine'no hungkuno lijwao'mentohino sohwo kako huhwo a'amumo mijo kiyoma'lofoho. Oso'no a'amu hopi'nonohinoso kakiyepono walokwofo.

27 Ose ulahon'ngkofi Joun ulimento, Anitu ahwomomo humaso sohwo kako a'amu anga'no anga'nohino somo hofikoe syohoso muyo'njo yontensi hofiko syoho ane'njo'nesohilo. A'amu Jisas'yepono walokwofo so'no nakwo huno nayohoho. Anitu kako Jisas'imo oso syoho hiso uyimentisofoho.

28 Olo hungkuno hohonta selimentohe loso nto upa'n'mentohof, Ngko Kilais oso hwe Anitu nakwoe hwahopo a'amumo ufo'mayo'ne lihwajone sohwon'maho. O'o, a'amu oso hwe huhwo sohwoepo

ufitne hon+ngkanoso ito'no esyohumayo'neso An+tu lon+hwat+mentiso hwo'nyoho.

²⁹ Ose ulonto pahnn+mo hungkuno ul+mento, Hwe fihwo kako ape songo maso sohonta apesi kakoe hwehwoepono uhwoso'no oso hwe huhwo sohwoe a'amuso hof+ko kakine'no s+meho wop+ngo wonyoangkafo umo'n+montonoho. Oso pa'nyoso ngko Jisasiye a'amu sohwo'ni uhwon+ngkoheso a'amu pi'n+ngo Jisasiyepono walokwofo so'no uhwononji nje s+meho wop+ngo wonyoangkafo nto n+mo'n+imaho.

³⁰ Jisasiye yofeso engo imo'nonefoho. Ngko kakimo enjwa'mo human+ni'no nje yofeso monje wantoho'montonoho.

³¹ Ose ul+kwato lohofonto ole ul+mento, Hwe ahwomo mta'ango sohwo kako nakwo a'amu hwahoponjo hopi'nonohino hn'n+mo yakolo'nnyo hweho. A'amu olo hwaho loponta'angoso olo hwaho loponefoho. Hof+ko yo'mayo olo hwaho lophonjo so'no li'wo'n+ngkohofofoho. Hwe ahwomo mta'ango sohwo kakoe yofe engoso yo'mayo hwahoponjo somo hwofilo'nnyo hweho.

³² Oso hwe huhwo sohwo kako yo'mayo yahino wop+ngo kan+ngkwohwoe ango wop+ngo sopo uhwon+mentiso so'nji yo'mayo upa'n+mentiso so'ntnne'no lonet+hwawo'n+ngkiso hweho. I oso'no a'amu fehohnjo sohwa oso hungkuno lonet+hwawo'n+ngkiso homo somo nupa'nont+fi aho yokumpohn'nyo mokemokosyohumayo'njo iwo'n+ngkohofofoho.

³³ A'amu oso hungkuno homo somo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumunyo sohwo kako hungkuno homo somo s+meho uyonto An+tu kako nehopeho linyo hweho.

³⁴ Oso a'amu nakwoe hwaho lopone'no An+tu li'hwat+mentiso sohwo kako An+tuye hungkuno nal+wo'n+ngkiso hweho. Hwap+ngoso An+tuye Towahuno Wop+ngo sohwo oso hwe huhwo sohomo ifehu'mokahumentisofoho.

³⁵ Mpohwo An+tu kako kakoe Hwomu huhwo sohomo s+meho uyonto yo'mayo hopi'nonohinoso kakimo enjwa'mo ho'nahumentisofoho.

³⁶ A'amu fihwo kako An+tuye Hwomu sohomo s+meho hi'ntnnono uyoso sohwo kako songo ne'no wonyoangkafo humayo'ne hweho. I a'amu An+tuye Hwomu sohwoe hungkunomo t+fi min+ngkayo'njoso hof+ko An+tumomo enjwa'mo humayo somo mot+pi'hwon+fitnnefoho. O'o, hof+ko wonyomme'no tohino mayo'nefoho. Hof+ki'ne'no An+tuye s+meho tohino uhmnonefoho. Joun ose ul+mentisofoho.

4

Jisas+nji a'mu Someliyanta'ango si'nji hungkuno hnn+mentisiyefoho.

¹ Oso hohosohonta a'amu Falisi sohwa hof+ko olo hungkuno upa'n+mentohofi, A'amu pi'n+ngo engo Jisasiye inomokomoyo imo'n+ngkahon+ngkofi Jisas hof+kimo mijo kiyoma'mentisofoho. Oso inomokomoyo huhwo sohwa Joun+ye inomokomoyo sohwo wamo yakolo'nnyo hwafoho. Ose upa'n+mentohofoho.

² Ose ko upa'n+mentohofoso Jisas huhwo kako a'amu somo mijo makiyomaso'njo hweho. O'o, kakoe inomokomoyo sohwo na'ni a'amu somo mijo kiyoma'ment+hwonefoho.

³ Oso hungkuno homo somo a'amū Falisi sohwa upa'nɪmentohofō so'no Jisas kako huno uyahonɪngki kako oso hwaho Jutiya hopo sopo ulɪko'manto kako hwaho Ngkaliline'no wawomne'no yohono lɪmentisofoho.

⁴ Ose lonto kako honɪngkano somo nowento kako hwaho Someliya sopo umentisofoho.

⁵ Oso hopo sopo nowento kako ango Saika sopo i'mofamentisofoho. Oso ango hiso hohonta Jekoup kako kakoe hwomu Jousepɪmo hwaho umentisoso mofoneponoho.

⁶ Oso hopo sopo mijimo Jekoup nɪhu'no hohonta ijɪmentisoso wo'nnyoponoho. Jisas kako osopo hano nowento oso mijimo'njo hopo sopo mofehi'nyo mijiyō kwa'ofiyō ne lopo lohofontanɪngki (12 *kilouk* somo) Jisas kakoe a'apaho usijō'no oso hopo sopo humamentisofoho.

⁷ A'mu Someliyanta'angosi mijo u'monto pmentisofoho. Oso a'mu hisi nopahonɪngki Jisas ulɪmento, Mijo ntape. Ngko wanɪmo. Ose ulɪmentisofoho.

⁸ Jisas kakoe inomokomoyo sohwna'ni nakwo wosopayo mpe uyontane'no ango ne sopo nto umentɪhwoneponoho.

⁹ Jisas kako'nohini nohumentanɪngki oso a'mu Someliyanta'angosi Jisasɪmo ulɪmento, Kiko a'amū Juta hwosoho. Ngko Someliya a'mu'nyoho. Oso'no kiko mijo ntape. Ngko wanɪmo eso peho'no ntohino. Ose ulɪmentisofoho. Hwapɪngoso a'amū Juta so'nji a'amū Someliya so'nji hofɪko hungkuno molanɪmotofofoho. Jomo mu'ma'nyo'njo imotofofoho.

¹⁰ Jisas kako oso a'mu simo ulɪmento, Anɪtu kako a'amumo yo'mayo wopɪngoso uyone so'ntnne'no, Ngko mijo ntape. Wanɪmo kiloheso sohwo'nnontnne'no kiko huno nto'no kiyontentesi kiko ngkimo mijo'no jomo ntohojo'no ngko mijo songo ne'no humayo'ne kijapm'mnesohilo.

¹¹ Ose ulahonɪngki a'musi ulɪmento, Hwe Engofo, kiko mijo ifanyoso ane hwosoho. Olo mijimo loso kengo mo'mta'angofoho. Oseso oso mijo songo ne'no humayoso ntɪ'mta'ni woma'monnto.

¹² Neyakwo Jekoup sohwo kako nakumo kakoe mehomi sohwanjimo olo mijimo loso nejapmmentisofoho. Jekoup kako'nji kakoe mehomi sohwanji hofɪkoe yahu'nji olo mijimo lomta'ni hohonta nɪmotofofoho. Oseso nakwo jije mijoso peho'no womantantoho. Jije yofe engoso neyakwo Jekoup sohwoe yofe engo somo yakolo'nnyo hwosilaho.

¹³ Ose ulahonɪngkahonɪngki Jisas ulɪmento, A'amū olo mijo loso nɪwo'nɪngkohofoso hofɪko nom'ne sɪkunomo mijo'ne apa'no umo'nɪmontonoho.

¹⁴ I oso'no a'amū fihwo kako olo mijo uyɪme loso noso'manji kako apa'no mijo'no mumo'nonehoho. O'o, olo mijo uyɪme loso nonɪngkuhwosi kakoe sɪmeho mo'mo mijolɪmo hopa imo'nɪngkuhwoso'no oso mijo hiso ne'no swapɪwo'nɪngkuhwosi kakoe songo ne'no humayoso ne'nohino hweho.

¹⁵ Ose ulahonɪngki a'musi ulɪmento, Hwe Engofo, oso mijo hiso ngkimo ntape. Oseso hwangu ngko mijo'no mijoho mape'nɪmnehono. Oseso ngko olo mijo hiloso apa'no mifapmnehono.

¹⁶ Ose ulahonɪngki Jisas ulɪmento, Kiko jije angopo nowehoji jije hwehmo utɪmahoji olopo asomo fɪpe.

¹⁷ Ose ulahonɪngki a'musi ulɪmento, Ngko hwehwo ani'nyoho. Ose ulahonɪngki Jisas ulɪmento, Ou, kiko hwehwo ani'nyoho ntohinoso nɪhu'no nehopi lohino.

18 Kiko hohonta hwehwa aho hopi'nonohino sohware uma'nimentiono kiyoho. I, olo hwe lohwo olohonta kiko'njo humasiyoso jije hwehwo'maho. Oso jije hungkuno nehopi lohino.

19 Ose ulahon'ngki a'musi yomo yonto ulimentiono, Hwe Engofo, ngko kikine'no huno niyohoho. Kikimo Anitu hungkuno kijopahon'ngki limotnno hwosoho.

20 Nakwo a'amu Someliya hn'nwiye neyakwosa hofiko olo hwofiki'nyo lopo * Anituye yofe ho'nomayo'ne uhu'mokumotofofoho. I oso'no sekwo a'amu Juta soku ole liwo'n'ngkohofi, A'amu hopi'nono ango Jerusalem sponohini Anituye yofe ho'nomayo'ne uhu'mokukuno.

21 Ose ulahon'ngki Jisas ulimentiono, A'mu losi, nje hungkuno ne somo kiko simo hi'ntnnono uyo. Sikuno fihwi umo'nimentiono yalokunjo somo sekwo olo hwofiki'nyo lopo Mpohwoe yofe ho'nomayo'ne muhu'mokufitnehofo. I a'amu ango Jerusalem hopo oso hiso'ne muhu'mokufitnehofo. O'o, a'amu ango meemjoso hofikoe hwap'ngopo Anituye yofe ho'nomayo'ne uhu'mokantifeho.

22 I oso'no sekwo a'amu Someliya soku sekwo Mpohwoe yofe ho'nomayo'ne hwap'ngo neso huno maseyofoho. Nakwo a'amu Juta hn'ni nakwo Anituye yofe ho'nomawo'n'ngkuhwone ne sohumo nakwo huno nayohoho. Hwap'ngoso nakwo a'amu Juta hn'nimta'ni Anitu kako hwe fihumo uhwasopehon'ngki oso hwe huhwo sohwo kako a'amufe wonyomjo tohino somo isihutofomayo'ne hweho. Oso'no hwap'ngo neso huno nayohoho.

23 Oso sikuno hiso umo'nimentiono kilohe hiso olohonta nto i'mofapohoho. A'amu fihwo kako ngko Anituye yofe woho'noma'mo nehopi loso sohwo kako ole uyimentiono. Kako Anituye Towahuno'nji nohumahwosi Towahuno huhwo sohwo Anituye yofe ho'nomayo'ne hon'ngkano neso utihwahon'ngkuhwosi oso hwo in'ngkohwoso'no kako Anituye yofe nehopi woho'noma'montono. Nje Mpohwoe kako a'amu oso yahino so'njo somne'no umo'n'ngkohoho.

24 Anitu kako Towahuno hweho. Oso'no a'amu Anituye yofe woho'noma'mo loso sohwo kako Anituye Towahuno'nji nohumahwosi kako hon'ngkano nto'nohinomo un'ngkamontono. Oso yahinoso Anituye yofe ho'nomayo'ne nefoho.

25 Ose ulahon'ngki a'musi ulimentiono, Ngko huno ole niyohoho. Anitu kako ole nalimentiono, Ngko sekumo sefo'mayo'ne uhwasopomentiono sohumo sekuyepono uhwatimonnoho. Oso a'amu huhwo sohumne'no Kilaisiyoho liwo'n'ngkuhwonehofo. Kako nopihwoso'no kako yo'mayo yo'mayo so'no wolonetihwamontono.

26 Ose ulahon'ngki Jisas ulimentiono, Olo ngko olo huhwo'nyoho. Ngko kiko'nji hungkuno lalokuhwoyosofo. Ose ulimentionofofo.

27 Ose ulikwato lohofahon'ngki Jisas'ye inomokomoyo sohwa'ni u'mentani uhwonimentiono'ne Jisas oso a'musi'nji hungkuno hnnontan'ngki uhwonontani yomo yontani nakwo huno pi'n'ngko syafihu'mentiono'nehofo. I oso'no nakwo a'mu simo ole mujofoho. Kiko peho'no kumo'n'ngkohoho. I Jisas'mo ole mujofoho. A'mu simo peho'no ulalokuno. O'o, ose mujofoho.

* 4:20: Oso hwofiki'nyo sopo a'musi limentiono Hwofiki'nyo Ngkelisim hwahe Someliya sponoho. (Lk. 9:53 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.)

²⁸ Oseso a'musi kako kakoe mijipo'nyoso nuliko'manto kakoe angopono asomo umentisofoho. I'mofawento a'amu hopi'nonohino somo ulimento,

²⁹ Sekwo nopikujji olo hwe lohwo uhwonimno. Kako yo'mayo yo'mayo ngko hohonta imote so'no ntohoho. Oso hwe Anitu uhwatimnoho nalimentiso Kilais sohwoikeno.

³⁰ Ose ulahonngki hofiko hofikoe angopo uliko'mantifi Jisasimo uhwonano lontifi pmentohofoho.

³¹ Oso hohosohonta Jisasiye inomokomoyo sohwo'ni Jisasi mo ulimentihwoni, Nakwoe Lonetihwayo sohwo, kiko wopayo'ne mijoho kiyonoho. Wopayo hmnyo.

³² Ose ulahonngkuhwoi Jisas nalimento, Ngko wosopayo sekwo huno maseyoso ngko hi'njo hwo'nyoho.

³³ Ose nelahonngki inomokomoyo sohwo'ni ole hnnimentihwoni, A'amu fihwo kako Jisasi mo wopayo nto uyisohwoikeno.

³⁴ Ose syofisyahonngkihwoi Jisas nalimento, Nje wosopayoso olenoho. Nje Mpohwo nihwatimentiso sohwoe hunomo tifi iningkayo'ne syohoso nje wosopayofoho. Oso syoho hiso wesojwao'monnoho. Oso syohoso wosopayo pa'nyo yokumpohn'nyo ntapowo'nngkisofoho.

³⁵ Ose nalonto ole nalimento, Sekwo ole liwo'nngkohofi, Hamno osofosofahu'no neyakolofihwoso'no wosopayo toyo ihwoso'no womantanoho. Ose liwo'nngkohoho kuyoho. I oso'no ngko ole selalokweno. Sekwo wosopayo somo fe'nihwonimno. Toyo nto imaho.

³⁶ I oso wosopayo selalokweso a'amumne'no selalokweno. Wopayo toyoso a'amu hofiko nje hungkunomo upa'nngkuji simoho komo'no wontapife ntnne'no selalokweno. Hwe fihwo kako wosopayo hujo sohwo tifi no'mo kako wopayo toyo emahwoso'no oso wosopayo hiso kakoe ho'yango pa'nyofoho. Oso hopaso a'amu Anituye hungkuno nom'ne a'amumo liwo'nngkohofoso hofikoe ho'yangoso olenoho. Hofikoe hungkunomo nom'ne a'amu upa'nngkuji Anitumo simoho uyifijomanji oso a'amu hiso hofikoe ho'yangofoho. Hofiko oso ho'yango hiso'nji engolopohamo nohumantokutnnefoho. Oseso oso wosopayo hulwo'nngkiso so'nji kakoe a'amu wopayo toyo emawo'nngkohoho so'nji hofiko simonyo afa'no afa'no uyantifeho.

³⁷ Oseso oso hungkuno liwo'nngkohoho loso nehopeho. Hwe fihwo kako wopayo hulahonngki nom'ni hwo wosopayo toyoso emawo'nngkisofoho. Ose liwo'nngkohofoho.

³⁸ Sekwo wopuyo ko mahulimmalofoso sekwo wopayo toyo femapmno selohe so'no sekwo a'amu nom'ne sofe syoho yokumpohn'nyo imalofosomta'ni wopayo toyo emalokwofo. Simo'mo a'amu nom'neso hofiko Anituye hungkuno nom'ne a'amumo lutihwawo'nngkohoho so'no sekwo oso a'amu hisomo nje hungkuno ulikujjo'no hofiko nje a'amu ne umonantifeho. Oso hiso'no sekwo wopayo toyo pa'nyo emalokwofo. Jisas ose ulimentisofoho.

³⁹ Oso a'musi Jisasi'nji hungkuno hnnimentisiyosi kako a'amu Someliya somo kako yo'mayo yo'mayo ngko hohonta imote so'no ntohoho ulimentiso so'no a'amu pi'nngo engoso Jisasi mo simoho hi'ntnnono uyimentohofoho.

⁴⁰ Oso a'amu hiso Jisasi'njopo i'mofapontifi Jisasi mo hungkuno yokumpohn'nyo ulimentohofi, Kiko nakwo'njo lopo fosyohumaho. Ose ulahonngkofi Jisas hofiko'nji sikuno hufa'u humamentisofoho.

41 Osopo nohumentan'ingki a'amu pi'n'ingo engoso kakoe hungkunomo haloho upa'nont'ifi simeho hi'ntnnono umentohofofoho.

42 Hofiko simeho hi'ntnnono uyont'ifi hofiko oso a'mu simo ulimentohofi, Simeho'imo jije hungkunomo upo'nontani nakwo huno ole syafi'hu'malohwoni, Olo hwe lohwo hungkuno ne'njo hweho. I oso'no olohonta kakinta'ni kakoe hungkuno neso nakwo huno ole nayohoho. Olo hwe lohwo kako a'amu hwahoponjo hn'nwiye wonyo somjo tohino somta'ni isi'hutofonemayo'ne hweho. Huno ose nayohoho. Ose ulimentohofofoho.

Jisas kako hwe yofe engo hwaho mokosyohumayo sohwoe syoho ulohofiyi sohwoe hwomumu wop'ingo umokumentisofoho.

43 Oso sikuno hufa'u sohwa'u moi'wo imo'n'ingkahon'ingki Jisas oso ango hopo sopo nuliko'manto Ngkalilino umentisofoho.

44 Nom'ne sohonta Jisas olo hungkuno loso limentisofoho. A'amu fihumo Anitu hungkuno uyahon'ingki limojo sohwo kako kakoe hwap'ingo sopo yofe engo ane hweho. Ose limentisofoho.

45 I oso'no Jisas kako kakoe hwap'ingopo Ngkalili i'mofopahon'ingki a'amu hopo soponjoso hofiko Jisas pmentiso so'no simonyo imentohofofoho. Hwap'ingoso hofiko hi ango Jerusalem Sikuno Engo iyoho humayo uhwonyo somo simentohofofoho. Osopo nohumant'ifi yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ingkiyohoho Jisas yahon'ingki uhwomentohofofoho.

46-47 Oso hwaho Ngkalili ango we'e Kana osopo Jisas asomo umentisofoho. Nom'ne sikuno somo oso ango hopo sopo Jisas humamentiso sohonta kako hungkuno lahon'ingki ahu'mo mijoso ipisayo mijo pompenjiyo wain imo'n'imentisofoho. Jisas kako oso ango Kana sopo nohumentan'ingki hwe nom'ne ango Koponeyam humamojo sohwo kako Jisas hwaho Jutiya sopo nta'ni hwaho Ngkaliline'no sopalofoho upa'n'imentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwoe syoho fehohnjo somo mokosyohumamojo hweho. Kakoe hwomu mnokino engo tipema'mentisofoho. Oso'no hwe huhwo sohwo ango Kana sopo nowento Jisasimo tip'hwononto hungkuno yokumpoh'nyo ulimento, Nje hwomu kako poyo wape'nimonte'no mofoneponoho. Oso'no kiko ngko'nji ango Koponeyam nowehwasi nje hwomumu wop'ingo n'imekiyo.

48 Ose ulahon'ingki Jisas ulimento, Ngko yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ingkiyohofoso miyome'manji sekwo ngkine'no masemo'nyo'njo kuyoho, simeho hi'ntnnono montape'njo hwasoho.

49 Ose ulahon'ingki oso hwe engo sohwoe syoho ulohofiyi sohwo ulimento, Hwe Engofo, kiko komo'no fipe. Nje hwomu poyo pe'noloho.

50 Ose ulahon'ingki Jisas ulimento, Kiko jije angopono asomo fiwe. Jije hwomu sohwo wop'ingo wohumamontonoho. Ose ulahon'ingki oso hwe huhwo sohwo kako Jisas'ye hungkunomo simeho hi'ntnnono uyonto kakoe angopone'no asomo umentisofoho.

51 Nowentan'ingki kakoe syoho ulohofiyi sohwa hon'ingkanopo uswo'nont'ifi ulimentohofi, Jije hwomu sohwo wop'ingo humaho.

52 Ose ulahon'ingki kako ulohon'imento, Nje hwomu sohwo wop'ingo mofehi'nyo ntisohumo imo'n'maho. Ose ulahon'ingki hofiko ulimentohofi, Fosi mofehi'nyo soumjiyo sohonta kakoe a'apaho tohohmtnnoso moi'wo imo'n'ingkahon'ingki wop'ingo humaho.

⁵³ Ose ulahon'ngkofi kan'ngkwohwo huno ole uy'imento, Fosi mofehi'nyo soumjiyo sohonta Jisas kakimo ul'imento, Jije hwomu wop'ingo wahumantonoho. Ose ikwesya'isyonto kako kakoe a'amu hopi'nonohino sonji Jisas'mo simeho hi'ntnnono umentohofofoho.

⁵⁴ Oso wonyoangkafoso a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso Jisas hwaho Ngkalili sopo imentisoso s'mo'mo ahu'mo mijomo wain imo'n'mentisofoho. Osofepo hwomu mnokino'njo sohomo wop'ingo umokumentisofoho.

5

Jisas kako mijo ayo we'e Mpetesita sopo hwe mnokino'njo sohomo wop'ingo umokumentisofoho.

¹ Oso moi'wo imo'n'ngkahon'ngki a'amu Jutafe S'ikuno Engo iyoho humayo'ne i'mofopahon'ngki Jisas Jelusalemne'no s'imentisofoho.

² Oso ango Jelusalem sokilojo kuso anga'no yahu sipsipmnefoho l'motofofoho. Oso hopo sopo mijo ayo we'e wo'nnyoponoho. A'amu Jutafe hungkuno ole Mpetesita. Oso hopo sopo ango aho anga'no hopi'nono swoho ane iku'yo'nohinomo'nnyoso loho'nnyoponoho.

³ Oso ango hopo sopo a'amu pi'n'ngo engo mnokino'njoso humamotofofoho. Fehohnjoso t'mpi'nyo fehohnjo s'ife wonyo'njo fehohnjo a'apaho poyo pe'nnyo'njo oso a'amuso humamotofofoho. [Hof'iko oso mijo ayo we'e huho sohwo songo songo iyo'ne hontohumamotofofoho.

⁴ Hwap'ingoso sikuno fehohnjo An'tuye a'amu ahwomomjo fihwo noponto mijo ajwomo'mo songo songo imokahon'ngki uhwonont'ifi a'amu mnokino'njo sohwo kako oso mijo somo s'mo'mo ho'n'ma'mentiso osohwo kakoe mnokinoso moi'wo imo'n'mentisofoho.]

⁵ Oso hopo sopo hwe mnokino'njo fihwo nohumentan'ngki soswo *teti-et* (38) uyakolo'mojo hweho.

⁶ Jisas noponto oso hwe huhwo sohwo fesyowentan'ngki uhwononto huno ole umento, olo hwe lohwo mnokino hohonta umojo hweho. Ose syaf'isyonto ul'imento, K'iko nje a'apaho wop'ingo wan'mo'nono lakin'ngkohoho.

⁷ Ose ulahon'ngkahon'ngki a'amu mnokino'njo sohwo ul'imento, Ou, hwe engofo, oso mijo songo songo yahonjo sohonta ngko a'amu nonotomaf'ikui mijomo men'humajone a'amuso ane hwo'nyoho. Ngko waho'nu'mo'mo ko lontnneso nom'ne a'amuso niyakolof'wo'n'ngkohoho hwo'nyoho.

⁸ Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, k'iko nol'ikafohoji jije ife ho'yango yo'mayoso hu'memahoji hano mpano.

⁹ Ose ulahon'ngki n'hu'no komo'no oso hwe sohwoe a'apaho wop'ingo imo'n'ngkahon'ngki kako nol'ikafonto kakoe ife yo'mayoso nohu'memanto kako hano umentisofoho. Oso s'ikuno hiso s'ikuno iyoho humayomnoho.

¹⁰ Oseso a'amu Jutafe hwe engo sohwa hof'iko oso hwe wop'ingo umokumentiso sohomo ul'imentohofi, Olo s'ikuno loso iyoho humayo'nefoho. Jije ife yo'mayoso mokoho'nawe'ne s'ikuno m'maho. K'iko nakwoe hon'ngkano hungkunomo mt'ihupeelokuno.

¹¹ Ose ulahon'ngkofi kako ole ul'imento, Oso hwe kako wop'ingo n'mokonto ntohoho, K'iko nol'ikafohoji jije ife yo'mayoso hu'memahoji hano mpano. Ose ntiso'nefoho.

12 Ose ulahon+ngki hofiiko ulohon+mentohofi, Ti+hwoe a'amuhwo kilisoto. Jije ife yo'mayoso mahoji mpano eso.

13 Ose ulahon+ngkofi oso hwe wop+ngo imo'n+mentiso sohwo kako Jisas kakoe yofeso huno muyo hweho. Hwap+ngoso oso hopo sopo Jisas kako oso hwe huhwo sohomo wop+ngo umokonto a'amu pi'n+ngo engo somo uhwononto kako komo'no uliko'ma'mentisofoho.

14 Hwangku sohonta Jisas kako oso hwe huhwo sohomo An+tuwe tajo ango engo somo ti+pihwononto ul+mento, Kiko upa'nyo. Wop+ngo nto imo'n+ngkino hwasoho. I kiko hon+ngkano wonyoso apa'no yohotoho. Nom'ne tango engo mi+kun+mposo ku'manoho.

15 Ose ulahon+ngki oso hwe huhwo sohwo kako nowento a'amu Jutafe hwe engo sohwo ul+mento, Oso hwe ngkimo wop+ngo ni+mokumaso sohwo Jisas+yoho. Ose ul+mentisofoho.

16 Oso hohosohonta a'amu Jutaso hofiiko Jisas+mn'e'no wonyo ulohofano lonti fi oso hiso'no hungkuno loma'mentohofofoho. Hwap+ngoso Jisas kako oso hwe wop+ngo umokumentisoso sikuno iyoho humayo somo imentisofoho.

17 Hofiiko Jisas+mo yoka hungkuno ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, I nje Mphwo kako sikuno huhwo huhwi a'amumo wop+ngo'nohini ne'no ulohofiwo'n+ngkiso hweho. Kako usijo'no mofosyohumayo hweho. Oso pa'nyo sikuno huhwo huhwi ngko huhwo'ni a'amumo wop+ngo ulohofiwo'n+ngkohe hwo'nyoho. Ose ul+mentisofoho.

18 Jisas ose ul+mentiso so'no a'amu Jutaso hofiiko Jisas+mo wofonjasyano lonti fi imentohofofoho. Hwap+ngoso hofiiko huno ole syafi+hu'mentohofi, Jisas kako sikuno iyoho humayo somo syoho iwo'n+ngkiso hweho. Oso'nohini'maho. O'o, kako An+tu nje Mphweho naliso'manji kako huno ole syafisyalofoho. Ngko An+tu'nji afa hwo'nyoho. Ose syafisyonti fi hofiiko Jisas+mo wofonjasyano lonti fi imentohofofoho.

An+tuwe Hwomu sohwo kakoe syoho iyo so'ne kako yokumpohn'nyo hi'njo hweho.

19 Jisas a'amu Juta huhwa sohwo ul+mento, Hungkuno nehopi'nohini waseli monne'no yohono. Ngko An+tuwe Hwomu sohwo'ni nje huno mta'ni ngko yo'mayoso siki mimnehono. O'o, yo'mayo nje Mphwo yalokunjo somo uhwononji ngko yalokweno. Yo'mayo Mphwo yonteso Hwomu sohwo kako iwo'n+ngkohoho.

20 Nje Mphwo kako si+meho engo mi+kun+mposo Ngkimo ntap+wo'n+ngkiso so'no kako yo'mayo hopi'nonohino yalokusoso nti+hwawo'n+ngkisofoho. Oseso yo'mayo nti+wo'n+ngkisoso ngko yalokweno. Olo syoho we'e imale somo sekwo ti+mo uhwon+malofa sohwaso hwangku An+tu kako syoho engo olo syoho we'e homo lomo hwofilo'nyoso ntap+hwoso'no sekwo uhwon+ngkuji sekwo yomo uyanti feho.

21 Mphwo kako a'amu poyo pe'nyo somo uli+kafonte sohwo songo apa'no umokuwo'n+ngkiso hweho. Oseso Ngko huhwo'ni a'amu fehohnjo poyo pe'nyo somo uli+ka'mo li+meso i uli+ka'monnoho.

22 Olohonta Mphwo An+tu kako a'amufe hon+ngkano somne'no wop+ngofoho wonyofoho mujo hweho. O'o, kako oso syoho hiso kakoe Hwomu sohwo'n+mo ntapmentisofoho.

23 Oseso hwe moyami hopi'nonohinoso hofiiko Mphwoe yofe ho'nomawo'n+ngkohofa hopaso hofiiko kakoe Hwomu sohwo'niye yofe hi ho'non+mapitne'ento syoho hiso ntapmentisofoho. I oso'no a'amu nje

yofe moho'nnonimayo'njo hwo'manji hofi'ko nje Mpohwo n'hwatimentiso sohwoe yofe hi moho'nomayo'njofoho.

²⁴ Ose ulikwato lohofonto ole ulimento, Ngko nehopi'nohino waselimonne'no yohono. A'amu hofi'ko nje hungkunomo upa'n'ngkui Anitu n'hwatimentiso sohomo simeho hi'ntnnono uyikui hofi'ko songo ne'no wopingo humayo'ne hi'njofoho. Hwangku hofi'koe yahino somne'no hungkuno ikwolofo angkuhwafo sopo m'mofapitnnefoho. Hofi'ko poyo pe'nyo yahino somo hwotoho fenti'fi songo ne'no humayo yahinoso nto tipema'mentohofofoho.

²⁵ Hungkuno nehopi'nohini selalokweno. Oso sikuno u'mofapmmonto imentiso sohwi nto i'mofapohoho. Oso'no olohonta a'amu poyo pe'nimentohofoso hofi'ko Anituye Hwomu sohwo'niye mango mta'ni nje hungkuno upo'nantifeho. Oso a'amu hiso oso hungkuno homo somo simeho uyikui'manji hofi'ko songo ne'no nohumantokutnnefoho.

²⁶ Nje Mpohwo kako songo humayo hwap'ingo sohwo kako kakoe Hwomu sohwo'nnonji songo fosyohumayo'ne hwap'ingo n' mokumentisofoho.

²⁷ Oseso Anitu kakoe Hwomu sohwo'nimo oso syoho a'amufe yahino somne'no wopingofoho wonyofoho ujoso ntapmmentisofoho. Hwap'ingoso Ngko A'amufe Hwomu n'hwosopo'mentiso hwo'nyoho.

²⁸ Sekwo olo hungkuno lomne'no yomo ikutoho. Hwangku nom'ne sikuno imo'nyo sohwi i'mofap'hwoso'no a'amu poyo nto pe'nontifi pi'nimomo wotofoso hofi'ko nje mampaho wonupo'nantifeho.

²⁹ Hofi'ko nupa'n'ngkui apa'no songo wolikofantifeho. A'amu yahino wopingo imotofoso songo ne'no nohumantokutnnefoho. A'amu yahino wonyo imotofoso tohino engo tipemapitnnefoho.

Anitu kako kakoe hwomufe hwap'ingo so'no ujo ehontojwahumentisofoho.

³⁰ Ngko a'amufe yahino somne'no yano milofihwajiyi syoho imeso nje huno mta'ni mimnehono. O'o, ngko nje Mpohwoe hungkunomo upa'nimo osomnohino ngko tifi in'ngka'mo ngko a'amumo yano milofihwajiyoso nto'nohino uyimonnoho. Hwap'ingoso ngko nje huno mta'ni uyimonji'maho. O'o, n'hwatimentiso sohwo yo'mayo umo'nososo uyimonnoho.

³¹ Ngko sekumo ngkine'no hungkuno seli'me'no sekwo huno ole wosyofisyantifeho. Kakoe hungkuno nehopit'keno. Hwasyo kolalofoho. Ose wosyofisyantifeho.

³² I oso'no nom'niho nje Mpohwo oso hungkuno ngkine'no selokweso kako huhwo nje hwap'ingo so'no setihwalofoho. Oso ngkine'no setihwalokusoso ngko huno niyohoho, nehopeho.

³³ I nom'ne hungkuno upa'nyo. Oso hwe Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwoe hungkunomo sekwo upo'nane'entifi kakiyepono sekwoe a'amumo uhwatimentohofofoho. Oso hwe huhwo'nji nje hwap'ingo so'no hungkuno nehopi'nto selimojofoho.

³⁴ Ngko hwaho lophonjo hwe sohwoe hungkuno ngkine'no nje hwap'ingo so'no selimentiso so'no ngko huno pi'n'ngko maniyantofiyoho. I oso'no sekwo ngkimo simeho ntap'itnne'no sekwoe wonyomjo tohino somta'ni isihutofosemayo'ne Joun'ye hungkunoso huno sefohotofo'ne selalokweno.

35 Joun sohwo kako sikiloho hopo imo'nonto sekumne'no pomponaho losesiyone hweho. Sekwo kakoe pomponahopo we'enepi wohumano lontifi simonyo imentohofofoho.

36 I oso'no olohonta nom'ne wopingo Jounimo hwofilo'nnyoso nje hwapingo so'no losetihwalofoho. Oso hiso nje syoho wopingo Mpohwo ntapmentiso a'amu miyiwon'ngkiyohofoso yalokweno. Oso syoho hiso sekwo uhwon'ngkuji nje hwapingo so'no huno waseyono. Mpohwo Anitu lihwatimentiso hweho waseyono.

37 Nje Mpohwo nihwatimentiso sohwo sekwo kakimo muhwonyo'njo ko yontifi kakoe mampaho somo mupa'nyo'njo ko yahon'ngkofi kako huhwo nje hwapingo so'no nto setihwamentisofoho.

38 Kakoe hungkunoso sekwoe simoho mo'mo maseuyoho. Hwapingoso sekwo Anitu nihwatimentiso sohwo'nimo simoho hi'ntnnono montape kuyoho.

39 Sekwo huno ole syofisyalokwofo. Nakwo Anituye hungkunomo sikuno huhwo huhwi atofoliwo'nasoso nakwo songo ne'no humayo'ne wotipemantanoho. Ose syafisyontifi sekwo oso hungkuno homo somo hafihafe tipewon'ngkohofofoho. I oso'no oso hungkuno hiso nje hwapingo so'no ko lijwaofiwon'ngkisoso

40 Ngko ngko songo ne'no wonyoangkafo humayo hwapingo sohwo'nimo ni'mayo so'no nakwolaho liwo'ngkohofofoho. Oso'no sekwo songo ne'no humayoso matipmmopiyo hwasoho.

41 Olo hungkuno loso sekwo nje yofe woho'nonimantife'no maselalokuyohono.

42 O'o, ngko sekwoe yahino somne'no huno niyohoho. Sekwo Anitumne'no Nakwolahalalokwofo.

43 Ngko nje Mpohwoe yokumpohn'nyo'nji noponji se'mamentoheso, Ngko Anitu mta'ango hwo'nyoho selimentohefoho. I oso'no sekwo nje hungkunomo moho'nonimaso hwasoho. I hwe nom'nehwo kakoe huno mta'ni se'mahwosi kakoe yokumpohn'nyo'nji yomayoso ihwoso'no sekwo kakoe hungkunomo woho'nomantifeho.

44 Sekwo sekwoe yofe ho'noma'nivo'ngkohofofoho. I oso'no sekwo sekwoe yahino somne'no Anitu kako huno pipi kuyalofoho eso huno mosyafisiyo'njo liyalokwofo. O'o, kakoe syohofoho lalokwofo. Oso hiso'no sekwo Anitu ne anga'nohino sohomo simoho hi'ntnnono muyifitnehofo.

45 Tifi no'mo sekwoe hon'ngkano somne'no hungkuno ikwolofone sopo ngko nje Mpohumo sekumne'no mulimnehono. O'o, Mouses sekwoe hungkuno ikwolofone sopo sekwoe wonyo somne'no Mpohumo ulonefoho. Hwapingoso sekwo huno ole syofisyalokwofo. Nakwo Mousesiye hon'ngkano hungkunomo ito'no in'ngkwalokuhwono. Oso'no nakwo songo ne'no wonyoangkafo humayo so'no wotipemantanoho. Ose syofisyalokwofo.

46 I oso'no sekwo Mousesiye hungkunomo simoho hi'ntnnono nehopi uyontifijontentesi sekwo nje hungkuno homo somo simoho hi'ntnnono nontapikutnnesohilo. Hwapingoso Mouses kako ngkine'no hungkuno mtimokumentisofoho.

47 Oso hungkuno Mouses ifalifaliyo mtimokumentiso somo sekwo nto'no min'ngkayo hwasimanji sekwo nje hungkunomo simoho hi'ntnnono pipi wotipeentifito. Awonoho. Jisas ose ulimentisofoho.

6

Jisas kako a'amu 'faif tausen' (5000) somo wosopayo uyimentisofoho.
(Matiyu 4:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17)

¹ Oso hohosohonta Jisas kako mijo ayo Ngkalili nongkihnta'ni wako'mentisofoho. Oso mijo ayo yofe nom'neso Taipeliyasiyoho.

² Osopo Jisas nowahon'ngki hwe moya'mi pi'n'ngo engoso Jisasimo tifi in'ngkappmentohofofoho. Hwap'ngoso yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso Jisas yahon'ngki uhwon'mentohofofoho. A'amu mnokino'njo pi'n'ngo somo Jisas kako wop'ngo umokahon'ngki uhwonontifi in'ngkappmentohofofoho.

³ Jisas'nji kakoe inomokomoyo sohwna'nnonji nakwo oso hopo sopo hwofiki'nyo we'e sopo kotosontani osopo humamentihwonefoho.

⁴ Oso a'amu Jutafe Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo Sikuno Engo * sohwi we'epi umo'n'imonte'no imentisofoho.

⁵ Jisas oso hwofiki'nyo hopo sopo nohumanto timo fe'n'hwon'mentisoso hwe moya'mi pi'n'ngo engoso Jisasiyepono sapontan'ngkofi uhwononto kako Filipimo ul'mento, Olo hwe moya'mi lomne'no nakwo wosopayo mpe mt'mta'ni yanehwono.

⁶ Oso hungkuno hiso Jisas Filipimo ko ul'mentisoso Jisas kako yo'mayo yone so'no huno nto syafihu'mentisofoho. I oso'no kako Filipiye hunomo yamofa uloh'o lonto oso hungkunoso ulohon'mentisofoho.

⁷ Jisas ose ulahon'ngki Filip kako ul'mento, I, nakwo hamniyoho syoho iyo sikuno *tu hantilet* (200) memjaofoso hi'njo'ntontentesi nakwo wosopayo mpe yihwasi a'amu fehohnjo sohwa wopayo we'e'nohini n'ngkuji a'amu fehohnjoso manyo'njo ikutnesohilo.

⁸ Ose ulahon'ngki Jisasiye inomokomoyo nom'ne sohwo kakoe yofe Entilu, Saimoun Pitafe kon'ngkwa'wehwo sohwo Jisasimo ul'mento,

⁹ Olo hwomu lohwo kakoe wosopayo aho fehohnjo hopi'nonohino so'nji inaniku kempinjo hufa'uyo so'nji mokosyohumunyo hweho. I oso'no olo a'amu pi'n'ngo engo lomne'no wopayo loso pipi uyanehwono. O'o, hopo'maho.

¹⁰ Ose ulahon'ngki Jisas kakoe inomokomoyo sohwna'nimo nal'mento, Sekwo hwe moya'mi somo ampo fosyohumamno ul'mno. Ose nal'mentisofoho. Oso hopo sopo hoja pi'n'ngo'njoponoho. A'amu hiso hojapo nohumantifi hwe'nohino sohwa *faif tausen* (5,000) humamentohofofoho. Moya'mi sofamo atofa majofoho.

¹¹ Ose humentan'ngkofi Jisas kako oso wosopayo hiso nomanto Anitumo isamoyoka ulonto oso a'amu hwe moya'mi hopi'nonohino somo yano ulofimentisofoho. Ose uyonto kako inaniku kempinjo hufa'uyo so'nji yano ulofimentisofoho. Oso wosopayo so'nji inaniku so'nji uyahon'ngki a'amu hofiko nonontifi simeho uhnn'mentisofoho.

¹² Hofiko wosopayoso nto n'ngkahon'ngkofi Jisas kakoe inomokomoyo sohwna'nimo nal'mento, Sekwo oso wosopayo nonontifi nilifeefohofoso apa'no m'hu'mokumno. Fehohnjo siki wehwoloho.

¹³ Ose nelahon'ngki oso wosopayo aho fehohnjo hopi'nonohino somta'n'ngo nilifee'mentohofoso sohwo ho'yo aho hopi'nonohino sife mta'ni hufa'uyo somo mehu'mee'mmentihwonefoho.

* 6:4. Mt. 26:2 enjwa so'mo feholo'mongkomaho.

¹⁴ Oso wonyoangkafo a'amū miy+wo'n+ngkiyohofoso Jisas imentiso so'no hwe moya'mi hofi'ko nuhwonontifi ole hnn+mentohofi, Oso hwe sohumo An+tu hungkuno uyahon+ngki nalone'no hontohumalohwoneso olo huhweho. Ose hnn+mentohofofoho.

¹⁵ Ose hnnontan+ngkofi Jisas kako huno uy+mento, Hofi'ko ngkimo aho yokumpohn'nyo ni'kekuji hofi'koe hwe engomo men+humat+pitnnoho lonto kako'nohini hwofi'ki'nyopono kotas+mentisofoho.

*Jisas kako mijo ayo sopo hano emoimentisofoho.
(Mat'iyu 14:22-33; Mak 6:45-52)*

¹⁶ Si'kuno'nji Jisas kakoe inomokomoyo sohwna'ni nakwo mijo ayo mom+ngo so'mne'no woment+hwonefoho.

¹⁷ Osopo nohumentani Jisas+mne'no wonyopi hontohumentani nakwo yofayokinomo kotasontani nakwo oso mijo ayo sopo Koponeyamne'no woka'ment+hwonefoho. Nowekontan+ngkuhwoni ajwopo si'kuno nto meehon+ngki Jisas nakumo komo'no mone'ma'mmentisofoho.

¹⁸ Oso hohosohonta ifoho engo yahon+ngki mijo songo songo engo yonto mijo engo imentisofoho.

¹⁹ Inomokomoyo sohwna'ni nakwo mijopo ne'no jonjempo jonjempe mji+m+wako'ment+hwoneso nakwo mijo ajwopo ne'no humentani uhwon+ment+hwoneso Jisas kako mijo ayo yofayokino'njo sopo hano nowentan+ngki uhwon+ment+hwonefoho. Ose uhwonontani iyoho engo nan+mentisofoho.

²⁰ I oso'no Jisas nakumo nalimento, Ngkonoho. Sekwo iyoho sen+ngkuhwoloho.

²¹ Ose nelahon+ngki nakwo ut+mano lontani iment+hwoneso kako nakwo'njo ajwomo'mo humahon+ngki yofayokino hiso nakwo wowantani humiy+hwone sopone'no komo'no umentisofoho.

Hwe moya'mi hofi'ko Jisas+mne'no haf+hafe t+pmmentohofofoho.

²² Mo'n+ngkanta hwe moya'mi mijo ayo mom+ngo nongkihnta'ni humamentohofoso Jisas+mo uhwonano lontifi hnn+mentohofi, Fosi yofayokino anga'no wentono. I, oso homo somo kakoe inomokomoyo sohwanohini kotas+malofofoho. Jisasi'nji'maho hofi'ko'nohini kotasontifi humpo'malofofoho. Ose hnn+mentohofofoho.

²³ Oso hopo sopo Jisas kako wosopayo'no An+tumo isamoyoka ulonto a'amū homo somo yano ulofimentiso hopo sopo a'amuso nohumantifi uhwon+mentohofoso yofayokino fiso Taipeliasnta'ango i'mofopahon+ngki uhwonontifi

²⁴ Jisasi'nji kakoe inomokomoyo sohwna'nnonji mohumunyo uhwonontifi hofi'ko Jisas+mo wot+pemano lontifi yofayokinomo kotasontifi Koponeyamne'no wako'mentohofofoho.

Jisas ole limento, Ngko songo ne'no humayo'ne wosopayo hwo'nyoho.

²⁵ Nowakentifi mijo ayo nongkihnta'ni Jisas+mo nto t+pi+hwon+mentohofoso sohonta Jisas+mo ul+mentohofi, Nakwoe Lonet+hwayo sohwsosi, kiko olopo ne'no ntohonta pmmahnno hwsilo.

²⁶ Ose ulahon+ngkofi kako ulimento, Hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Fosi ngko syoho wonyoangkafo a'amū miy+wo'n+ngkiyohofoso imale so'no sekwo nje hwapingo neso huno ehohosasesiy'neso

montipeentikuyohoho. O'o, ngko wosopayo seajpmmale so'no apa'no wonejapono lontifi ntopeentikwofo.

²⁷ Ose ulonto ulimento, Sekwo wosopayo piso imo'nyo'ne syoho tohohmtno'njo ikutoho. O'o, oso wosopayo songo ne'no humayo'ne so'no syoho tohohmtno'njo fiyikuno. Oso wosopayo hiso piso miyonehoho. Oso wosopayo hiso Ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni wosejapmonnoho. Ngko Anituye yokumpohn'nyo'nji yo'mayo wonyoangkafa a'amu miy'wo'n'ngkiyohoho yalokwe so'no Anitu kako ngkine'no ole setihwalofoho, Ngko songo ne'no humayo'ne hwap'ingo hwo'nyoho.

²⁸ Ose ulahon'ngki hofiko Jisasimo ulimentohofi, Nakwo pipi ihwasi yanehwono Anituye syohosofo.

²⁹ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Sekwo Anituye simeho wop'ingo umokano lifijo'manji sekwo olo syoho seajpmmmentisoso fiyikuno. Sekwo oso hwe Anitu sekuyepono nihwatimentiso sohwo'nimo simeho hi'ntnnono ntapmno.

³⁰ Ose ulahon'ngki ulimentohofi, I kiko nom'ne wop'ingo wonyoangkafa a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso yohojo'no'manji ou, nakwo ole wosyokufisyantanoho. Anitu kuhwotimentiso nehwasoho. Ose wosyokufisyantanoho. Oso'no pipi ihnehino.

³¹ Neyakwosa sohwa a'amu mohumunyo sopo hofiko nohumantifi hofiko wosopayo ahwomo mta'n'ngoso (*mona*) n'notofofoho. A'amu Anituye hungkuno mtimokumentohoho sohwa ole mtimokumentohofi, Kako wosopayo ahwomo mta'angoso a'amu uyimojofoho. Ose mtimokumentohofofoho.

³² Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Hungkuno nehopi'nohino waselimonne'no yohono. Mouses kako oso wosopayo ahwomo mta'angoso muyimmojofoho. O'o, nje Mpohwo uyimojo hweho. I olohonta kako ahwomo mta'ango wosopayo neso wosejapmmonte'no yalofoho.

³³ Oso wosopayo neso a'amufoho. Anitu kako ahwomo mta'ni hwaho lopo uhwatimentiso sohwo kako hwe moya'mi hopi'nonohino somo songo ne'no humayo'ne unyo hweho.

³⁴ Ose ulahon'ngki ulimentohofi, Hwe engofu, oso wosopayo neso sikuno huhwo huhwi engolopohamo kiko fonejapohoho.

³⁵ Ose ulahon'ngkofi Jisas hofikimo ulimento, Ngko songo ne'no humayo'ne wosopayo ne hwo'nyoho. A'amu hwahoponjo wosopayo niwo'n'ngkohofoso hofiko mijoho apa'no uyimontonoho. I oso'no a'amu ngkimo ni'masoso mijoho apa'no muyonefoho. A'amu ngkimo simeho hi'ntnnono ntapososo kako mijo'ne apa'no mumo'nonehoho.

³⁶ I oso'no nje hwap'ingo ne so'no nto setihwamalefoho. Sekwo ngkimo ko nohonontifi simeho hi'ntnnono mantape'njo imalofofoho.

³⁷ A'amu fehohnjoso Anitu ngkimo ntapmmmentisoso hofiko ngkine'no won'ngkopantifeho. Oso a'amu homo somne'no wae meeo'mnehono. Ngkilaho mul'mnehono.

³⁸ Hwap'ingoso ngko ahwomo mta'ni pmmmentheso nje huno mta'ni pmentohe hwonim'aho. O'o, Anitu nihwatimentiso sohwoe hunomnohini in'ngkayo'ne pmentohe hwo'nyoho.

³⁹ Anitu kako nihwatimentiso sohwo ole'ne'no umo'n'ngkohoho. Hwe moya'mi hopi'nonohinoso Anitu ngkimo nto ntapmmmentiso kalohi ngko anga'no musikwajimnehono. O'o, ngko hofikimo aho yokumpohn'nyo

kemokosyohumanti'meso hwangu no'mo sikuno ae'uyo somo ngko hofi'kimo nuli'kahm'me'no hofi'ko songo ne'no nohumantokutnnefoho.

40 Ou, olo so'no Mpohwo kako umo'n'ingkohoho. Hwe moya'mi hopi'nonohino Kakoe Hwomu sohwo'n'mo nohon'ingkuji nje hwap'ingo ne so'no si'meho hi'ntnnono ntap'ifijo'manji hofi'ko songo ne'no humayo'neso nomaf'ikujono sikuno ae'uyo somo ngko hofi'kimo songo nuli'ka'mnefoho. Ose uli'mentisofoho.

41 Jisas kako ngko wosopayo ne ahwomo mta'ango hwo'nyoho uli'mentiso so'no hofi'ko hofi'koe si'meho wonyo umo'n'ingkahon'ingki Jisas'mne'no sitofohungkuno hnn'imentohofofoho.

42 Ole hnn'imentohofi, Pipineto. Olo hwe lohwo kako Jousepi'ye hwomu Jisas'yoho. Kan'ingkwowho'ya'une'no nakwo huno nayohoho. Ngko ahwomo mta'ni pmmentohe hwo'nyoho eso hwasoyoso peho'no nelalofoho.

43 Ose hnn'ingkahon'ingko Jisas uli'mento, Sekwo ngkine'no sitofohungkuno hofi'yoka peho'no hnnalokwofo.

44 A'amu fihwo kako ngkimo t'ifi nningkaposo sohwo kakoe huno mta'ni moni'manehoho. O'lo, nje Mpohwo ngkimo ni'hwat'imentiso sohwo kako a'amu sohumo ngkiyepono mikin'ihwajiyoso kako ngkimo woni'ma'montonoho. Oseso oso hwe ngkiyepono An'itu lihwajoso sohumo ngko sikuno ae'uyo somo uli'ka'mnefoho.

45 A'amu An'itu hungkuno uyahon'ingki limotofohohwa ole mti'mokumentohofi, Hwe moya'mi hopi'nonohino somo An'itu kako hofi'kimo huno uyo'ne itihwanefoho. Ose mti'mokumentohofofoho. A'amu hopi'nono An'tuye hungkuno upa'n'ingkuji kakine'no huno nto'no syafisy'ikujono hofi'ko ngkimo woni'mant'ifeho.

46 I a'amu hopi'nonohinoso hofi'ko nje Mpohwo An'itu sohumo muh-wonyo'njofoho. O'lo, ngko'nohini Mpohwo'nji humunyo sohwo'nohini kakimo uhwononji kakoe pone somta'ni pmmentohe hwo'nyoho.

47 Hungkuno nehopi'nohini selalokweno. A'amu ngkimo si'meho hi'ntnnono ntaposo sohwo kako songo ne'no humayo'neso hi'njo hweho.

48 Ou, ngko songo ne'no humayo'ne wosopayo hwo'nyoho.

49 I seyakwosa sohwa hofi'ko oso hwaho a'amu mohumunyo sopo nohumant'ifi wosopayo ahwomo mta'ni (*mona*) ni'motofohohwa hofi'ko hohonta nto pe'n'imentohofofoho.

50 I oso'no oso wosopayo ne ahwomo mta'ni a'amu nosohwo'manji kako songo ne'no nohumant'ihwone hweho.

51 Ngko oso wosopayo ne songo ne'no humayo'ne sohwo'ni ngko ahwomomo uli'ko'manji pmmentohe hwo'nyoho. Oseso a'amu fihwo kako oso wosopayo neso noso'manji kako songo ne'no humant'ihwonefoho. Oso wosopayo so'ne'no ngko sekumo selalokweso nje a'apahomne'no selalokweno. Hwap'ingoso ngko a'amu hwahoponjo somne'no poyo imo'n'i'me'no a'amu ngkine'no si'meho ntap'ifijo'manji hofi'ko songo ne'no nohuman-tokutnnefoho.

52 Ose ulahon'ingki a'amu Juta hofi'ko yoka hungkuno engo loma'mentohofofoho. Ole hnn'imentohofi, Olo hwe lohwo kakoe a'apaho nejapososo pipi nanehwono.

53 Ose ulahon'ingki Jisas uli'mento, Ngko hungkuno nehopi selalokweno. Sekwo nje a'apaho so'nji nje hon'yo so'nji man'ifijo'manji sekwo songo ne'no humayoso motip'ihwon'fitnnefoho.

⁵⁴ A'amu nje a'apaho so'nji nje honiyoso so'nji nnososo kako songo ne'no humayo'neso hi'njofoho. Oso sɪkuno ae'uyo somo oso a'amu homo somo ulika'mnefoho.

⁵⁵ Hwapɪngoso nje a'apahoso wopayo ne pa'nyofoho. Nje honiyoso mijo ne pa'nyofoho.

⁵⁶ A'amu kako nje a'apaho so'nji nje honiyoso so'nji nnososo ngko kakimo humahm'me'no kako ngkimo wonɪhumamontonoho. Oso a'amu hiso kako nje hungkunomo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumunyofoho.

⁵⁷ Nje Mpohwo songo ne'no humaso sohwo kako nɪhwatimentiso so'no ngko nje Mpohwoe yokumpohn'nyo so'nji songo humaleno. Oso pa'nyoso a'amu fiho kako sɪkuno huhwo huhwi wosopayo'nji mijo'nji nɪwo'nɪngkiso hopaso kako ngkine'no sɪkuno huhwo huhwi huno syanɪfsyɪwo'nɪngkuhwoso'manji kako nje yokumpohn'nyo nomahwosi songo wohumamontonoho.

⁵⁸ Olo wosopayo ahwomo mta'ango lohwo'ni oso wosopayo seyakwosa sohwa hofɪko a'amu mohumunyo sopo nɪmotofo pa'nyo hwo'nɪ'maho. O'o, oso wosopayo hiso mantɪfi nontɪfeso hofɪko poyo nape'nɪmotofofoho. I oso'no olo wosopayo lohwo'nɪmo a'amu fiho nnososo kako songo ne'no nohumantɪhwonefoho.

⁵⁹ Jisas kako oso ango Koponeyammjo tajo ango somo humanto oso hungkuno hiso lutɪhwamentisofoho.

Jisas kako songo ne'no humayo'ne hungkuno hwapɪngo hweho.

⁶⁰ Oso hungkuno homo somo Jisasiye inomokomoyo pi'nɪngo sohwona'ni nupo'nontani fehohnjoso hnnɪmentohofi, Olo hungkuno loso tango we'e'njo hwo'maho. Hungkuno hwapɪngo neso nakwo huno monayohiyohoho. Haloho tɪhwo upo'monteto.

⁶¹ Jisas kakoe inomokomoyo fehohnjoso oso hungkuno mjahnɪmentohofoso Jisas kakimo ko mulahonɪngkofi kako oso hiso'no huno uyahonɪngki hofɪkimo ulɪmento, Olo hungkuno ngko seloheso sekwoe hunomo wonyo lasemokohoho. Sekwo ngkimo wonɪhwotɪ'mofantɪfetaho.

⁶² I ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni ngko nje ango ne sopone'no asomo sɪme sohonta sekwo ngkimo nonohonɪfitnne'manji sekwo huno pipi seyoneo.

⁶³ Anɪtuye Towahuno sohwo kako'nohini songo ne'no humayo'neso hwapɪngo hweho. Sekwo oso hwe huhwo sohumta'ni womantɪfeho. Sekwoe a'apahomjo yokumpohn'nyo mosefo'manehoho. O'o, a'amu Anɪtuye Towahuno momaso'njo sohwo kako songo ne'no humayoso motɪpemanehoho. I oso'no sekwo Anɪtuye Towahuno mayo so'no nto selohofoho. Nje hungkunomo inɪngkafɪjoso sekwo songo ne'no humafɪtnnefoho.

⁶⁴ A'amu fehohnjo sekwo'njo ajwo so'mo humalofoso hofɪko ngkine'no sɪmeho hi'ntnnono montape'njo yalokwofo. Ose nalɪmentisofoho. Hwapɪngoso sɪmo'mta'ango Jisas kako oso a'amu kakimo sɪmeho hi'ntnnono muyɪfitnne somne'no kako huno nto syafɪhu'mentisofoho. Oso'nji kako oso a'amu kakine'no tokoyo'ofu ulohofone sohune'no huno umentisofoho.

⁶⁵ Jisas a'amu huhwo sohwamo nom'ne hungkuno ulɪmento, Sekwo fehohnjo soku ngkimo sɪmeho montape'njo yalokwofo so'no ngko olo

hungkuno hiloso nto seloheso olenoho. Nje Mpohwo kako a'amu somo momikinjosehwajiy'o'njo yoso'manji sekwo ngkiyepono mapofitnnehoho.

⁶⁶ Oso hungkuno hiso Jisas kako ulahon'ngki kakoe inomokomoyo pi'n'ngoso kakimo uhwat'i'mofont'ifi humpo'mentohofofoho. Hofiko kako'nji hano apa'no memayofoho. Nihu'nahone uhwat'i'mo'mentohofofoho.

⁶⁷ Oseso Jisas kako kakoe inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwna'n'mo nalimento, Sekwo huhwasi won'hwot'i'mofantifetaho.

⁶⁸ Ose nelohon'ngkahon'ngki, Saimoun Pita ulimento, Hwe Engofo, Nakwo t'ihwoepono humpeenehwono. O'o, k'iko'nohini songo ne'no humayo'ne hungkunoso hi'njo hwasoho.

⁶⁹ Jije hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono kijopalokuhwono. Nakwo huno ole nayohoho. K'iko An'ituye hwomu ne sohwsosi wop'ngo'nohini hwasoho.

⁷⁰ Ose ulahon'ngki Jisas nalimento, Nje inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwaso ngko sehwsopo'mentohe hwasoho. I oso'no ngko sehononji anga'nohino sohwsosi towahuno wonyo Seten mta'angoso hi'njo hwasoho. Ose nal'imentisofoho.

⁷¹ Oso hungkuno Jisas nal'imentisoso kako Jutas, Saimoun Is'kaliyout'iyehwomumne'no nal'imentisofoho. Hwap'ngoso Jutas huhwo sohwo kako Jisasiye inomokomoyo ko inomokomojo sohwo kako aku ikinji ehumanto Jisasi'mne'no tokoyo'ofu uloho'mentisofoho.

7

Jisas kakoe homn'ngkwa'wehwosa Jisasi'mo simeho hi'ntnnono muy'immentohofofoho.

¹ Oso hohosohonta Jisas kako hwaho Ngkalili sopo nowento hano emoimentisofoho. A'amu Jutafe hwe engo sohwa Jisasi'mo wofonjosityano lont'ifi yahon'ngkofi kako hwaho Jutiya sopo hano memoyo'njo imentisofoho.

² Oso a'amu Jutaso hofikoe sikuno iyoho humayo nom'ne engoso mofonepo umo'n'monto imentisofoho. Oso sikuno hiso a'amu Jutafe hofiyakwosa hofiko hwapife angomolont'ifi humamotofo sohonta An'itu hofikimo hofiyi mokosyohumamojo so'no huno syaf'siyone sikunofoho.

³ Oseso Jisas kakoe homn'ngkwa'wehwosa kakimo sitofo hungkuno ulimentohofi, K'iko olo hwaho Ngkalili lopo sopo nohumahotoho. O'o, k'iko hwaho Jutiya'ne'no sohoji osopo yomayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso k'iko yohojo'no a'amu pi'n'ngoso kikimo kohon'ngkuji jije yofe engo umo'n'montonoho.

⁴ K'iko yofe engo woma'mo lohoji'manji olo hiyaso lo'mo peho'no humahno. K'iko yofe engo ne hi'njo hwaso'manji k'iko yomayo wonyoangkafo a'amu hopi'nonohino somo fit'hwaho. Ose ulimentohofofoho.

⁵ Hwap'ngoso homn'ngkwa'wehwosa huhwanji Jisasi'mo simeho hi'ntnnono mumentohofofoho.

⁶ Jisas hofikimo ulimento, Ngko anga Jerusalemne'no ut'ihwa'nyopo simne sikunoso m'mofapefoho. I sekwo yomayoso uyano likuji'manji sekwo a'amu hwahoponjo soku sikuno engolopohamo sekwoe sikunofoho.

⁷ Olo hwaho loponjo hwe moya'mi hopi'nonohinoso hofi'ko sekumne'no si'meho tohino mosejopalokuyohofo. O'o, si'meho tohino ngkimno-hini ntopantokwofo. Hwap'ingoso yo'mayo yahino wonyo hofi'ko iwo'n'ingkohoho so'no ngko lijwaofi'wo'n'ingkohe so'no si'meho tohino ntap'wo'n'ingkohohofoho.

⁸ Nje n'ingkwahwoso sohwasi sekwo nosi'kuji sekwo oso si'kuno iyoho humayo engo somo fihwonamno. I, ngko oso si'kuno iyoho humayo engo somo mosihwonamnehono. Nje si'kuno ngko siyo'neso nto'no mmo'nyofoho.

⁹ Jisas kako ose ulonto oso hwaho Ngkalili sopo humamentisofoho.

Jisas kako oso Si'kuno Engo hofiyakwosa hwapife anga molimentohofa somo si'hwajamentisofoho.

¹⁰ Jisas homn'ingkwa'wehwosa sohwa hofi'ko oso Si'kuno Engo somne'no si'kwato lohofahon'ingkofi Jisas kako huhwo si'mentisofoho. I oso'no kako uti'hwanyopo si'mentiso'maho. O'o, hiyaso'mo si'mentisofoho.

¹¹ A'amu Jutafe hwe engo sohwa hofi'ko oso Si'kuno Engo somo humawo'n'ingkohoho sopo humanti'fi Jisasi'mne'no hafi'hafe ti'pentifi a'amu somo ulohon'imentohofi, Jisas kako nti'mo humaho.

¹² Hwe moya'mi pi'n'ingo engoso hofi'ko mtitofa mtitofa syohumolawenti'fi a'amu fehohnjoso ole li'mentohofi, Jisas kako wopi'ngo hweho. A'amu fehohnjoso ole li'mentohofi, Jisas kako a'amumo hwasyo hungkuno li'ku'mofi'wo'n'ingkiso hweho. Ose li'mentohohofoho.

¹³ I oso'no a'amu hopi'nonohino hofi'ko hwe engo sohwanne'no iyoho un'ingkahon'ingki hofi'ko hungkuno uti'hwanyopo mahnn'imentohohofoho.

¹⁴ Oso Si'kuno Engo iyoho humayo ajwo sopo Jisas kako Anituye tajo anga engo somo noswonto a'amu somo uti'hwanyopo hungkuno loma'mentisofoho.

¹⁵ A'amu Jutafe hwe engo sohwa hofi'ko Jisasi'ye hungkunomo upo'nanti'fi yomo yonti'fi ole hnn'imentohofi, Olo hwe lohwo kako huno engo loso nti'mta'ni ti'pema'masoto. Kako nakwoe si'kule anga hungkuno atofa luti'hwawo'n'ingkuhwone somo masyuyo hweho.

¹⁶ Ose hnn'ingkahon'ingkofi Jisas kako hofi'kimo ulimento, Olo hungkuno selalokwe loso nje huno mta'anga moselalokuyoho. O'o, Anitu kako ngkimo ni'hwatimentiso sohwo ntahon'ingki selalokweno.

¹⁷ A'amu fihwo kako Anituye hungkunomo un'ingkamo loso sohwo kako olo nje hungkuno lomne'no kako huno ole uyono. Hungkuno loso kakoe huno mta'n'ingo'maho. O'o, Anituye huno mta'n'ingofoho. Kako huno ose uyono.

¹⁸ Hwe fihwo kako kakoe huno mta'ni yo'mayo loso yoso sohwo kako yofe engo woma'mo li'hwosi wal'montonoho. I a'amu fihwo kako oso a'amu li'hwatimentiso sohwo yofe engoso sekwo noho'nomapitne'ento selalokuso'manji kako hwasyo hungkuno moselalofiyoho. Hon'ingkanononyo ane hweho.

¹⁹ Jisas ose ulonto ole ulimento, Hohonta Mouses kako seyakwosamo Anituye hon'ingkanononyo hungkuno uyimentisofoho. I oso'no sekwo hopi'nonohino soku oso hon'ingkanononyo hungkuno somo hwotoho fenti'fi nto'no min'ingkayo'njo imotofokuyoho. Sekwo ose imentohofa so'no sekwo ngkimo peho'no wofonjonisanti'fe'no yalokwofo.

²⁰ Ose ulahon+ngki hwe moya'mi hopi'nonohinosa hofi'ko Jisas+mo ul+mentohofi, Kikimo ti'hw wofonjakohumontolo. Awonoho. Ki'ko towahuno wonyo Seten mta'angoso hi'njo hwasoho.

²¹⁻²³ Hofi'ko ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Si'kuno iyoho humayo fihumo ngko hwe mnokino'njo sohumo wop+ngo umokumentohe so'no sekwo si'meho tohino ntap+wo'n+ngkohofofoho. I oso'no sekwo soku sikuno iyoho humayo somo syoho iwo'n+ngkohofokuyoho. Seyakwo Mouses sohwo hon+ngkano hungkuno ole sejjapmento, Sekwo si'kuno aho fehohnjo hopi'nonohino aho nom'ne mta'ni hufa'u memjaof+hwaso'no mo'n+ngkanta hwomu milongo sohwo a'apaho somo sihu fi'kolopmno. I Mouses oso hungkuno somne'no hwap+ngo hwo'maho. O'o, seyakwosa mta'angofoho. I oso'no oso si'kunoso memjaof+hwaso'no si'kuno iyoho humayo so'manji sekwo oso si'kuno somo syoho iwo'n+ngkohof+hwasoho. Sekwo oso ko iwo'n+ngkohofofoho so'no ngko hwe sohumo wop+ngo umokumentohe oso si'kuno somo sekwo ngkine'no si'meho tohino peho'ne ntopan-
tokwofo.

²⁴ Sekwo yo'mayo yahino somo uhwon+ngkuji wonyofoho eso komo'no likutoho. O'o, sekwo si'mo'mo hwap+ngo ne so'no huno nto'no ikwesyafisy+kuji sekwoe hunoso yano nto'no mpopmno. Ose ikujo'no sekwo yahino wonyo so'nji wop+ngo so'nji huno nto'no wot+pemant+feho. Ose ul+mentisofoho.

A'amu fehohnjoso hofi'ko ole l+mentohofi, Olo hwe lohwo An+tu lihwat+mentiso lohwo'ikeno.

²⁵ Hwe moya'mi fehohnjo Jelusalem sopo humamotofoso ole hnn+mentohofi, Olo hwe lohumo a'amu hwe engo sohwa wofonjasyano lont+fi iwo'n+ngkohofo lohwo'laho.

²⁶ I uhwon+mnno. Kako uti'hwahnyopo lohofonto kakoe hungkuno lontan+ngki hofi'ko yoka hungkuno mulalokuyohoho. I nakwoe hwe engo sohwa hofi'ko olo hwe lohume'no An+tu uhwat+mentiso hweho ose kosyof+syalokwofo.

²⁷ Ose hnnont+fi nom'niso ole hnn+mentohofi, I oso'no olo hwe lohwoe hwaho lophonjo angone so'no nakwo huno nayohoho. Oso hwe An+tu uhwat+monnoho nal+mentiso so'no kako i'mofape sohonta kakoe hwap+ngo so'no nakwo huno nto'no monayonefoho. Ose hnn+mentohofofoho.

²⁸ Jisas kako An+tuye angone somo ajwo'mo nohumanto a'amu somo mango engo ulmento, Sekwo ngkine'no huno seyohoho. I sekwo nje angone sopeno'no huno moi'wonoho. I oso'no nje hwap+ngo neso nje Mpohwo ngkimo ni'hwat+mentiso sohune'no sekwo huno nto'no maseyohiyohoho. Ngko nje huno mta'ni pmentohe hwon+maho. O'o, nje Mpohwo kako ni'hwat+mentiso sohwo kako yo'mayo yahino ne so'no hwap+ngo hweho. I sekwo kakimo huno ito'no maseyokuyoho.

²⁹ Ngko'nohini kakine'no huno moi'wonoho. Hwap+ngoso ngko kako'nji nohumentai kako huhwo ngkimo lon+hwat+mentiso so'no pmentohe hwo'nyoho.

³⁰ Ose ulahon+ngki hofi'ko kakimo impe untofant+fi ko imentohofoso a'amu fihwo kakimo aho mokisahumentisofoho. Hwap+ngoso Jisas kakoe si'kunoso mmo'nyofoho.

³¹ Hwe moya'mi pi'n+ngoso hofi'ko Jisas+mo si'meho hi'ntnnono uyont+fi ole hnn+mentohofi, Oso hwe sohumo An+tu uhwat+mentiso sohwo nop+hwaso'no kako olo hwe lohwoe yokumpohn'nyo somo

uyakolo'montolaho. O'o, awonoho. Olo hwe oloho hweho. Ose hnnontifi tifi in'ngkamentohofofoho.

A'amu itokuso'njo sohwamo Jisasimo impe intofo'ne lihwatimentohofofoho.

³² A'amu Falisi sohwa oso hungkuno a'amu Jisasimne'no hnnimentohofohomo somo upa'nontifi hofiko'nji a'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwantne'no hofiko Anituye ango engo somjo a'amu hwapife tifo'njo sohwamo Jisasimo impe intofo'ne lihwatimentohofofoho.

³³ Lihwatimentohofoho so'no Jisas kako huno uyahon'ngki kako a'amu kako'njoponjo somo ulimento, Sikuno we'enehwo ngko sekwo'nji wosimonnoho. Nohumahm'mo ngko nihwatimentiso sohwoepono asomo wawomonnoho.

³⁴ Oso hohosohonta sekwo ngkine'no hafihafe ko tipifijoso manohon'fitnnehoho. Hwap'ngoso oso ango ngko nu'mo humame sopo sekwo moni'mapitnnehoho.

³⁵ Ose ulahon'ngki a'amu Juta sohwafe hwe engo sohwa ole hnnimentohofi, Oseso olo hwe lohwo kako ntente we sopo uhwonantanto nakwo huno uhwonyosofo. Kako a'amu Ngkilik sohwafe hwaho sopo nowehwosi a'amu Juta oso hopo sopo humawo'n'ngkohoho so'nji a'amu temtitofokengo Ngkilik so'njimo kakoe hungkunoso wolutihwamtolikeno.

³⁶ Ole nalohi, Sekwo ngkine'no hafihafe ko tipifijoso manohon'fitnnehoho. Ose nalonto ole nalohi, Sekwo ango ngko humame sopo sekwo moni'mapitnnehoho. Oso hungkuno nalisoso hwap'ngo neso pehomto. Ose hnnimentohofofoho.

Mijo songo ne'no humayo'ne hungkunofoho.

³⁷ Oso sikuno ni'hu'no engo iyoho humayo ae'uyo sohonta Jisas nolikafonto mango engo ole ulimento, A'amu mijo'no umo'noso sohwo kako ngkiyepono nopihwosi ngkinta'ni wannono.

³⁸ A'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofohohwa ole mt'i'mokumentohofi, A'amu ngkine'no simeho hi'ntnnono ntaposo sohwo kakoe simeho so'mo mijol'mo hopa imo'n'ngkuhwosi oso mijo songo ne'no humayo'neso hano loho'nawo'nnyofoho. Ose mt'i'mokumentohofofoho.

³⁹ Mijo'no Jisas ulimentisoso Anituye Towahuno Wop'ngo somne'no ulimentisofoho. A'amu simeho hi'ntnnono onyo sohwa hofiko Anituye Towahuno mapitnne'no ulimentisofoho. I oso'no Jisas kakoe yofe engo so'nji kakoe yokumpohn'nyo hwofilo'nnyo so'nji momaso'njo oso'no Anitu kakoe Towahuno a'amu homo somo muyo'njo imentisofoho.

Hwe moya'mi sofanji ajwopo hotito'mentohofofoho.

⁴⁰ Hwe moya'mi fehohnjo sofanji Jisasiye hungkuno upa'nontifi ole hnnimentohofi, Ou, nehopeho. Oso hwe sohomo Anitu hungkuno uya-hon'ngki nalone sohune'no hontohumawo'n'ngkuhwoneso olo huhweho.

⁴¹ Ose hnn'ngkahon'ngkofi nom'ne a'amuso ole hnnimentohofi, Olo Kilaisiyoho. Anitu kako ahwomo mta'ni uhwatimentiso hweho. Ose lahon'ngkofi nom'neso ole hnnimentohofi, O'o, Kilais kako hwahwo Ngkalili sopo m'mofaponeho.

⁴² I a'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofohohwa olo hiso'no yoloho mt'i'mokumentohofofoho. Kilais kako hwe engo Ntefitiye temtitofoi'mofap'hwosi oso ango Mpetilehem Ntefit humamojo

hopo sopo u'mofapmmontonoho. Olo hwe lohwo kako Ngkalili sopo i'mofapmmentisofoho. Oso huno hwasyo syafihu'mentohofofoho.

⁴³ Oseso a'amu Jisasimne'no huno kengo kengo syafisyontifi hwe moya'mi hofiko Jisasimne'no hotito'mentohofofoho.

⁴⁴ A'amu fehohnjo sohwa hofiko Jisasimo impe untofosyano lontifi ko imentohofoso a'amu fihwo Jisasimo aho mokisahumentisofoho.

A'amu Jutafe hwe engo sohwa hofiko Jisasimo simeho hi'ntnnono muyo'njo imentohofofoho.

⁴⁵ Oseso a'amu hwapife tifo'njo sohwa hofiko a'amu Falisi sohwanji a'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwafe pone'no asomo nopahon'ngkofi hwe engo sohwa yoka ulimentohofi, Sekwo Jisasimo impe mintokwape pipi yohoho.

⁴⁶ Ose ulahon'ngkofi hwapife tifo'njo sohwa ulimentohofi, Jisas kako hungkuno wonyoangkafo lisoso nakwo hungkuno oso pa'nyoso nakwo mupa'n'ngkohoyihwono.

⁴⁷ Ose ulahon'ngkofi a'amu Falisi sohwa ulimentohofi, I sekwo huhwahnji Jisasimo simeho uyahon'ngkofi hwasyo hon'ngkanomo ipesemotasesotaho.

⁴⁸ I nakwo hwe engo sohwonan'nonji a'amu Falisi sohwonan'nonntne hwe fihwo kako Jisasimo simeho hi'ntnnono unyo sohumo lihwalokwofo. Ni'hu'no awonoho.

⁴⁹ Olo a'amulo Jisasimo simeho uyalokwofo sohwa hofiko Mousesiye hon'ngkano hungkuno somo huno muyofoho. Oso'no Anitu a'amu homo somo tohino uyimontonoho. Oso hwasyo hungkuno ulimentohofofoho.

⁵⁰ Nikoutimos kako hohonta Jisasimo u'ma'mentiso sohwo kako huhwo a'amu Falisi hweho. Kako hofiko'nji nohumanto ulimento,

⁵¹ Nakwoe hon'ngkano hungkunoso ole naliwo'n'ngkisotaho. A'amufe hungkuno mupa'nyo'mta'ni tohino siki uyo. Ose naliwo'n'ngkisotaho. O'o, simo'mo kakoe hungkuno yoloho neso upa'n'ngkuhwasi yo'mayo iwo'n'ngkiso so'no huno nto'no nayihwaso'no u, osohonta kako'ne hungkuno nano womtitofantanoho.

⁵² Ose ulahon'ngki hofiko ulimentohofi, I kiko huhwo hnonji Ngkalili nta'ango hwosilaho. Anituye hungkunomo atofa fiso. Atofo lohoji olo so'no huno wotipema'monnoho. A'amu Anitu hungkuno uyihwoso'no nalone sohwo hwaho Ngkalili sopo m'mofaponehoho. Oseso kiko huno wotipema'monnoho.

⁵³ Ose ulahon'ngkofi hofiko hofikoe angopono humpo'mentohofofoho.

8

A'mu hwa'nte siye hungkunofoho.

¹ [Oso sikwo'miyo somo Jisas kako hwofiki'nyo Oulif sopo simentisofoho.

² Mo'n'ngka sohonta im'ngonji Jisas apa'no Anituye tajo ango engo somo asomo noponto simentisofoho. Hwe moya'mi hopi'nonohino Jisasimo u'mahon'ngkofi Jisas kako ampo nohumanto kakoe hungkunoso luti'hwamentisofoho.

³ Ose luti'hwentan'ngki a'amu hon'ngkano hungkuno luti'hwamotofa sohwanji a'amu Falisi sohwanji hofiko ape hwa'ntesimo ipemotasontifi Jisas+njo ajwopo uhumatimentohofofoho. Oso apesi kako nom'ne hwe'nji saho foyowentan'ngki hwe engo sohwa uhwonimentohofofoho.

⁴ Oseso hofiko Jisasimo ulimentionohofi, Nakwoe Lonetihwayo sohwoosi, olo ape losi hufo yontaningki uhwonimalohwoniyo.

⁵ Mousesiye honingkanu hungkunoso ole nalimentiono, Hwoya'mi yahino wonyo'njo ose somo sojo mehwasi wofonjosyano. Ose nalimentionsofoho. I oso'no kiko huno pipi kiyohoho. Pipi yanehwono.

⁶ Hofiko Jisasie hunomo yamofu ulohofone oso ulohonimentionohofofoho. Huno ole syafihu'mentionohofi, Jisas kako Mousesiye honingkanu hungkunomo mtihupe so'manji nom'ne hungkuno kengo naloso'manji nakwo kakimo impe untofantano. Ose syofisyahoningki Jisas kako ingku'nohumanto kako kakoe ajo'miyo'nji hwahomo ifalifaliyo mtimokumentisofoho.

⁷ Hofiko Jisasimo ne'no ne'no ulohoningkahoningkofi Jisas kako nolikafonto ulimentiono, A'amu fihwo honingkanu wonyo nihu'no aneso sekwo'njo ajwo lopo sojo simomjoso a'mu simo woho'namofono.

⁸ Ose ulonto kako apa'no ingku'nohumu lohofonto hwahomo apa'no ajo'miyo'nji ifalifaliyo mtimokumentisofoho.

⁹ Hofiko Jisasie hungkunomo upa'nontifi a'amu anga'no anga'no hotahumentohofofoho. Hwe yofe engo'njo sohwa simo'mo hotoswopahoningkofi hwe nom'ne sohwa hofiko tifi hotahumentohofofoho. A'amu hopi'nohinoso Jisasimo uliko'mahoningkofi Jisas kako'nohini nohumentaningki oso a'musi kako Jisasie simanopo ne'no loho'mentionsofoho.

¹⁰ Jisas nolikafonto a'mu simo ulimentiono, Olo a'mu losi, a'amuso ntimmo humalofo. A'amu anga'nohinoso kikimo poyo wokumokano makiloho liyohoho.

¹¹ Jisas ose ulahoningki a'musi ulimentiono, Hwe Engofo, a'amu ose manjofoho. Hopi'nono nto humpehofo. Ose ulahoningki Jisas ulimentiono, Ngko huhwo'ni poyo makumokohoyohoho. Kiko nowehoji oso wonyo hiso apa'no iyo'eno. O'o, honingkanu wopingo'nohini fiyohoho. Ose ulimentionsofoho.]

Jisas olo hwaho lopone pomponaho hweho.

¹² Jisas a'amu somo hungkuno apa'no ulimentiono, Ngko olo hwaho lopone pomponaho hwo'nyoho. A'amu ngkimo tifi nninkaposo sohwo kako sikwo'mjoho'mo memoyoneho. O'o, kako songo ne'no humayo'ne pomponaho hi'njo hweho.

¹³ Ose ulahoningki a'amu Falisi sohwa ulimentionohofi, Kiko kicine'no hnniwo'ninkino hwasoho. Oseso nakwo huno monayohoyohoho. Jije hungkuno nehopitiken, hwasotiken. Nakwo huno monayohoyohoho.

¹⁴ Ose ulahoningkofi Jisas ulimentiono, Ngko ngkine'no hnalokweno. I oso'no nje hungkuno ne'njofoho. Hwapingoso ngko nje hwapingo ne pmmentohesopono huno niyohoho. Oso'no ngko ango nosimne sopone'no huno niyohoho. I oso'no sekwo nje hwapingo ne sopono huno maseyohoyohoho. Ngko hano umne sopone'no sekwo huno maseyohoyohoho.

¹⁵ Sekwo a'amu hwahoponjofe yahinomo yano ilofiwon'ningkohofihwasoho. I ngko a'amufe yahino somo oso hopa yano milofiwon'ngkiyohoe hwo'nyoho.

¹⁶ I oso'no ngko nom'ne a'amumne'no yano ilo'me'manji ngko nto'nohino ulo'mnoho. Hwapingoso ngko'nohinim'no. O'o, nje Mpohwo nihwatmentiso sohwo'nji nohumentai yalokuhwoyo.

17 Sekwoe honingkano hungkuno somo ole wo'nnyofoho. A'amu hufa'u hwa'u hungkuno afa'nohini lisoso nakwo huno ole wonayono, Sikoe hungkunoso ne'njofoho. Ose wo'nnyofoho.

18 Ngko ngkine'no hungkuno hniwo'nngkohefoho. I nje Mpohwo nihwatimentiso sohwo kako huhwo nje hwapingo so'no l'wo'nngkiso hweho.

19 Ose ulahoningki hofiko ulimentohofi, Jije Mpohwo ni'mo humaho. Ose ulohoningkahoningkofi Jisas ulimento, Sekwo ngkine'no huno nto'no mosyafisiyo'njohwasi kalohi sekwo nje Mpohwo huhune'no huno mosyafisiyo hwasoho. Sekwo ngkine'no huno nto'no seinyohwasimanji ou sekwo nje Mpohwo huhune'no huno nto'no waseyimontonoho.

20 Oso hungkuno hiso Jisas kako Anituye tajo ango engo hamniyoho'njo ango ajwo sopo lohofonto hwe moya'mi somo hungkuno lutihwamentisofoho. Kako uti'hwanyopo ko humentanngki a'amu kakimo impe mintafe'njo imentohofofoho. Hwapingosokakoe sikuno poyo imo'nyo'ne sikunoso mmo'nyofoho.

Ngko ume sopo sekwo mafitne hwasoho. Jisas ose ulimentisofoho.

21 Jisas kako nom'ne hungkuno apa'no ulimento, Ngko ume sohonta sekwo ngkine'no hafihafe wonyopi wonyopi wotipeentifeho. Sekwo sekwoe honingkano wonyo somo poyo nope'nngkuji sekwoe wonyo somjo tohino somo ne'no humantokutnnefoho. Oso'no sekwo ngkimo moni'mapitnnehofo.

22 Ose ulahoningki a'amu Juta sohwa hniimentohofi, Oso hungkuno nelalokunjoso hwapingo neso pehoto. Ole nelalofoho. Oso ango ngko u'mo humame sopo sekwo mafitnnehofo. Pipineto. Kako kakimo wofonjahi'mtolikeno.

23 Ose hningkahoningkofi Jisas ulimento, Sekwo enjwa'mta'ango kuyoho. Ngko yokintahoponta'ango hwo'nyoho. Sekwo olo hwaho loponta'ango kuyoho. Ngko ahwomo mta'ango hwo'nyoho.

24 Oso'no ngko ole nto selohefoho. Sekwo poyo pe'nngkuji sekwoe wonyoso wawo'montonoho. Mpohwo kako ngkimo nihwatimentiso so'no sekwo simoho hi'ntnnono montape'njo ifijo'manji sekwoe wonyoso wawo'montonoho.

25 Ose ulahoningki hofiko ulimentohofi, Kiko ti'hwosilo. Ose ulohoningkahoningkofi Jisas ulimento, Ngko oso hwe so hwo'nyoho. Simo'mo nto selimentohe so hwo'nyoho.

26 I sekwoe yahino wonyo somne'no hungkuno pi'nngo hi'njo hwo'nyoho. I oso'no hwangku oso yahino somne'no hungkuno yano selofimnefoho. I olohonta yo'mayo nihwatimentiso sohwo ni'mentiso so'nohini waselimonne'no yohono. Kakoe yahinoso ne'njo hweho.

27 Jisas ose ulahoningki hofiko Jisas Anitumne'no hofikimo ulimentiso so'no huno muyo'njo imentisofoho.

28 Oseso Jisas hofikimo ulimento, Hwangku sekwo ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni fonjanisyikui oso hohosohonta sekwo ngkine'no huno ole seyonefoho. U, oso hwe Anitu uhwatimentiso sohweho. Sekwo huno ose wotipemantifeho. Ngko nje huno mta'ni yo'mayo syohoso imentohe'maho. O'o, yo'mayo hungkuno nje Mpohwo ni'mentiso so'nohini selimentohefoho.

²⁹ Mpohwo kako nihwot+mentiso sohwo kako ngko'nji humaho. Yo'mayo iwo'n+ngkoheso Mpohwo kakoe simeho wop+ngo umokiyone iwo'n+ngkohe hwo'nyoho. Kako mon+si+kwajonehoho.

³⁰ Ose ulahon+ngki hwe moya'mi pi'n+ngo engoso oso hungkunoso upa'nont+fi Jisas+mo simeho hi'ntnnono umentohofofoho.

Hungkuno neso sekumo wop+ngo wasemokumontonoho.

³¹ A'amu Juta fehohnjoso Jisas+mo simeho hi'ntnnono umentohofosomo Jisas ole ul+mento, Sekwo simeho nehopi ntap+kujo'no sekwo nje hungkunomo t+fi nehopi in+ngkafijo ku'manji sekwo nje inomokomoyo ne kuyoho.

³² Nje hungkuno nehopi somo huno seyoso'manji oso hungkuno hiso sekwoe yahino wonyoso kilo'mokomokosyehumamojo somta'ni usi+hutofosema'montonoho.

³³ Ose ulahon+ngki hofiko Jisas+mo ul+mentohofi, Nakwoe neyakwo Ap+loham sohwoe imu hwona'nyoho. Nom'nihwo nakumo ntohonta kilo'mokomokonesyohumamojoto. Awonoho. Oso'no kiko peho'no nalohino, Nje hungkunoso sekumo usi+hutofasema'montonoho. Pipineto.

³⁴ Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Hungkuno nehopi'nohini wasel+monne'no yohono. A'amu hopi'nonohino hon+ngkano wonyo'njo somo oso hon+ngkano wonyo hiso hofikimo kilo'mokomokosyohumamojofoho. Oso'no oso a'amu hiso hofiko oso hon+ngkano wonyo sohwoe syoho ulohofiyopa'nyofoho.

³⁵ A'amu syoho ulohofiyosohwo kako kakwo'yohwoe syohoso ulohofisoso kakoe hwe engo'njo nihu'nahone humayo'ne hwo'maho. O'o, kako syoho ulohofiyonohino hweho. I oso'no hwe engo sohwoe hwomu sohwo'nohino engolopohamo humawo'n+ngkohoho.

³⁶ Oso'no An+ituye Hwomu sohwo'ni ngko sekumo hon+ngkano wonyo somta'ni isi+hutofasema'meso nom'nihwo sekumo mokilo'mokomokosesyohumanehoho. O'o, nihu'no awonoho. Nje a'amu ne nto imo'n+ngkohoho.

³⁷ Sekwo Ap+lohamiye imu sohwo'nyoho liwo'n+ngkohoho so'no ngko huno niyohoho. Ap+loham sohwo kako An+ituye a'amu ne hweho. I oso'no nje hungkuno so'no nakwolaho lontifeso sekwo ngkimo wofonjon+syantife'no yalokwofo so'no sekwo Ap+lohamiye imu ne hwas+'maho.

³⁸ Ngko nje Mpohwo'nji nohumanji yo'mayo ntahon+ngki loset+hwawo'n+ngkohe hwo'nyoho. I oso'no sekwo sekwoe sen+ngkwowho ne sohwoe yahino somo nomant+fi yalokwofo.

Sen+ngkwowho sohwo Seteniyoho. Jisas a'amu Juta somo ose ul+mentisofoho.

³⁹ Jisas ose ulahon+ngki hofiko ul+mentohofi, Nakwoe mpohwo sohwo Ap+lohamiyoho. Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, I sekwo Ap+lohamiye imu ne hwas+'manji sekwo Ap+loham imojo yahinoso sekwo ikutnnesohilo.

⁴⁰ Yo'mayo hungkuno nehopi An+itu ntahon+ngki ngko seliwo'n+ngkohe hwo'nyoho. Oso hungkuno homo somo sekwo nakwolaho lont+fi wofonjonisyatife'no yalokwofo. Ap+loham kako a'amumo wofonjahumonto miyommentisofoho.

⁴¹ O'o, sekwo sekwoe sen+ngkwowho ne sohwoe yahinomo in+ngkowalokwofo.

Ose ulahon+ngki uli+mentohofi, Nena'wohisi hwa'nyo yonto nakumo tipenema'mentiso hwonan+i'maho. Nan+ngkwohwo anga'nohino sohwo An+tu'yoho.

42 Ose ulahon+ngkofi Jisas uli+mento, Sekwo An+tu seni+ngkwohwo ntenesi sekwo ngkimo si+meho ntap+ikutnesohilo. Hwap+ngoso ngko An+tu'nji nofosyohumanji pmmentohe hwo'nyoho. Nje huno mta'ni pmmentohe hwon+i'maho. O'o, An+tu kako ni+hwojahon+ngki pmmentohe hwo'nyoho.

43 Sekwo nje hungkunomo huno nto'no mosyafisiyo'njo peho'neto. Hwap+ngoso sekwo nje hungkunomo upa'nontifeso nakwolaho lontifeso haloho maposo'njo hwasoho.

44 Sekwo seni+ngkwohwo sohwo Seteni'yoho. Sekwo yokumpohn'nyo yoho'nontifi sekwo seni+ngkwohwoe yahinomo tifi in+ngkwalokwofo. Kako si+mo'mta'ango a'amumo wofonjahumo li+mojo hweho. Kako hungkuno ne'njo somno ngkilaho li+mojo hweho. Hwap+ngoso yahino neso kakoe si+meho mo'mo momnauyoho. Kako hwasyo hungkuno'nohini li+mojo hweho. Kako yo'mayo hwasyo hungkunoso hwap+ngo hweho.

45 I ngko sekumo hungkuno nehopi ko selahon+ngko sekwo nje hungkuno homo somo si+meho hi'ntnnono montopalokuyohoho.

46 Ngko hon+ngkano wonyo yoheso'no ti+hwo want+montolo. Awonoho. I oso'no ngko hungkuno nehopi'nohini seli+wo'n+ngkohe'manji sekwo nje hungkunomo si+meho hi'ntnnono montape'njo peho'ne yalokwofo.

47 An+tu ye mehomi ne sohwa hofi+ko An+tu ye hungkunomo haloho pewo'n+ngkohofoho. I sekwo An+tu ye mehomi hwas+i'maho. Oso'no sekwo kakoe hungkunomo haloho maposo'njo hwasoho. Jisas ose uli+mentisofoho.

Jisas uli+mento, Api+loham mmo'nyo sohonta ngko ne'no humamote hwo'nyoho.

48 Ose ulahon+ngki a'amu Jutafe hwe engo sohwa Jisas+mo sitofu uli+mentohofi, Ihwoni, nakwo kikine'no hungkuno nehopi li+wo'n+ngkuhwono. Kiko a'amu Someliya pa'nyo hwasoho. Kiko mewoso hwasoho. Seteni+ye towahuno wonyoso kikimo ehuhnnakumo'nyo hwasoho. Nehopi li+wo'n+ngkuhwono.

49 Ose ulahon+ngkofi Jisas uli+mento, Ngko towahuno wonyo ane hwo'nyoho. O'o, ngko nje Mphwoe yofe engo ho'nomalokweno. I sekwo nje yofemo hwotoho ni+feentokwofo.

50 Nje yofe ho'noma'nyo'ne ngko syoho miyalokuyohono. O'o, An+tu kako nje yofe engo umokumontonoho. I a'amu yo'mayo wonyo ngkine'no huno syafisi+wo'n+ngkohoho so'no An+tu kako tohino yano ulofiyonefoho.

51 Hungkuno nehopi'nohini waseli+monne'no yohono. A'amu fihwo nje hungkunomo nto'no in+ngkaweso'manji kako poyo mape'nyo'njo songo ne'no nohumant+hwone hweho.

52 Ose ulahon+ngki a'amu Jutaso Jisas+mo uli+mentohofi, Ihwoni, kiko towahuno wonyoso nehopi hi'njo hwasoho. Api+loham kako poyo pe'n+i+mentiso hweho. I a'amu An+tu hungkuno uyahon+ngki limotofo huhwanji pe'n+i+mentohofoho. I oso'no oleso peho'no lalokuno. A'amu fihwo nje hungkunomo nto'no in+ngkaweso'manji kako poyo mape'nyo'njo songo ne'no nohumant+hwone hweho. Oso hiso peho'no lohino.

53 Kiko neyakwo Api+loham poyo pe'n+i+mentiso sohomo yakolo'nnyo hwasilaho. I kiko oso a'amu An+tu hungkuno uyahon+ngki lontifi

pe'nimentohoho sohwamo uyakolo'nnyo hwasilaho. Kiko tihwo pa'nyo umo'nimonji lalokuno.

⁵⁴ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, I ngko nje yofe engo imokiant'i'mtentesi nje yofeso engo'maho we'e'nohinesohilo. I oso'no sekwo nan'ngkwowho Anituyoho liwo'n'ngkohoho sohwo kako nje yofe engo ni'mokalofoho.

⁵⁵ I oso'no sekwo Anitu ne sohumo huno maseyo hwasoho. Ngko kakine'no huno niyohoho. Ngko ole lonti'mtentesi, Ngko Anitu sohumo huno maniyohoyohoho. Ngko ose lonti'mtentesi ngko sekwo hopa hwasyo hungkuno'njo hwo'nnesohilo. I oso'no ngko Anitu ne sohumo huno niyahon'ngki kakoe hungkunomo tifi in'ngkowlalokweno.

⁵⁶ Sen'ngkwowho Apiloham sohwo kako Anituye hungkunomo haloho po'mentiso so'no kako ngko olo hwaho lopo pmne'no huno uyahon'ngki so'no kako ngkimo t'imo nehopi nohon'mentisofoho. Oso'no kako ngkine'no simonyo imentisofoho.

⁵⁷ Ose ulahon'ngki a'amu Jutaso ulimentohofi, Soswo *fifiti* (50) mokiya kolofe hwasoho. Kiko Apilohammo t'imo uhwon'mentohino hwasilaho. Hungkuno hwasyo lalokuno.

⁵⁸ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Apiloham kako mmo'nyo sohonta ngko humamote hwo'nyoho. Ose ulimentisofoho.

⁵⁹ Oseso hofi'ko sojo nomant'ifi Jisasimo wofonjosyano lonti'fi ko imentohofoso Jisas kako a'amu pi'n'ngo engo'njo so'mo hiyaso ifohuni ifohuni lohofonto mempono swapmmentisofoho.

9

Jisas kako hwe t'impinyo sohumo wop'ngo umokumentisofoho.

¹ Jisas kako hano emoyonto hwe t'impinyo fihumo uhwon'mentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kona'wohi aswo mayoso t'impinyo humoma'mentisofoho.

² Jisas oso hwe huhwo sohumo uhwon'ngkahon'ngki Jisas'ye inomokomoyo sohwona'ni kakimo ulohon'mentihwoni, Nakwoe Lonet'ihwayo sohwosi, oso hwe sohwo t'impinyoso peho'ne imo'nnyoto. Kako hon'ngkano wonyo imofonto imo'n'mentisotaho. Kan'ngkwowho'ya'u hon'ngkano wonyo imo'mentisiyomo imo'nnyotaho.

³ Inomokomoyo sohwona'ni ose ulahon'ngkuhwoni Jisas nalimento, O'o, olo hwe lohwoe t'impinyo imo'nyo hwap'ngoso kakoe hon'ngkano wonyo mta'ango'maho. Kan'ngkwowho'ya'uye hon'ngkano wonyo mta'ango'maho. O'o, olo t'impinyo imo'nyo hwap'ngoso Anitu kako olo hwe lohomo kakoe yokumpohn'nyo ut'ihwa'nyopo uy'imo l'mentisofoho.

⁴ Ose ulonto kako pahnn'imo hungkuno ole ulimento, Mofehi'nyo ne'no lohofontan'ngkuhwosi nakwo yo'mayo syoho Anitu ngkimo ni'hwat'mentiso sohwo nejapmmentisoso komo'no uyano. Sikuno mehwo'so'no nakwo syoho miyanehwono.

⁵ Ngko olo hwaho lopo nohumentan'imo olo hwaho loponjo pomponaho pa'nyo hwo'nyoho.

⁶ Ose nalonto kako hwaho we'eso nomanto memijo hwahomo uyat'imo'fonto yoko'nyo imokonto t'impinyo sohwoe t'imo'poho uloho'mentisofoho.

⁷ Ose ulohofonto ulimento, Kiko nowehoji oso mijo ayo Silouam sopenjo somo mijo fiyoma'nyo. Ose ul'mentisofoho. Oso mijo yofe Silouam'nyoso

hwap'ngoso olenoho, Lihwajiyofe'nefoho. Oseso oso hwe huhwo sohwo kako mijopo nowento mijomo yoma'nonto asomo nosaponto kako t'imo wop'ngo hon'mentisofoho.

8 Hohonta oso hwe huhwo sohwo kako t'imp'i'nyo nohumanto hon'ngkano mom'ngo sopo nohumentan'ngki a'amu nopasont'ifi nopawent'ifi yontan'ngkofi kako hof'kinta'ni hamniyoho yo'mayo so'no jomo ul'imojo hweho. Oso a'amu huhwo sohwanji oso a'amu hwe t'imp'i'nyo sohwo kakoe ango afaponta'ango sohwanji hof'iko hnn'mentohofi, Pipilo. Olo hwe lohwo kako hon'ngkano lopo nofosyohumanto nakumo hamniyoho yo'mayo so'no jomo nal'wo'n'ngkiso lohwo'laho.

9 Ose hnn'ngkahon'ngkofi a'amu fehohnjoso ole l'imentohofi, Ou, olo hwe lohwo sohwo olo huhweho. I nom'ni'ho ole l'imentohofi, O'o, awonoho. Oso hwe huhwo sohwo pa'nyo hwo'ikeno. Ose lahon'ngkofi oso hwe t'imp'i'nyo wop'ngo umokumentiso huhwo sohwo ole ul'imento, Ngko olo huhwo'nyoho.

10 Ose ulahon'ngki hof'iko ul'imentohofi, Jije t'imo wop'ngo kumo'n'ngkisoso pipi yohinoto.

11 Ose ulohon'ngkahon'ngkofi kako ul'imento, Oso hwe Jisas'yoho l'wo'n'ngkohoho sohwo kako hwaho'nji memijo'nji iwolo'mokonto kako nje t'imo'po ntohofisofoho. Kako nantohofonto ntohi. K'iko nowehoji mijo ayo Silouam mta'ni mijo fiyoma'nyo. Ose ntahon'ngki ngko nowenji mijo yoma'n'ngkoheso nje t'imo wop'ngo n'imo'n'ngkohoho. T'imo yo'mayo somo uhwon'ngkohoho.

12 Ose ulahon'ngki hof'iko ul'imentohofi, Oso hwe huhwo sohwo nt'imo humaho. Ose ulahon'ngkofi kako ul'imento, Kakoe humayo sopone'no ngko huno maniyohoyohoho.

13 Ose ulahon'ngki hof'iko oso hwe t'imp'i'nyo emmojo sohomo a'amu Falisi sohwafepono ipemotamentohofofoho.

14 Hwap'ngoso oso sikuno somo Jisas kako oso hwaho memijo'nji iwolo'mokonto hwe sohwoe t'imo wop'ngo umokumentisoso sikuno iyoho humayo somnoho.

15 Hof'ikoe ango sopo i'mofapont'ifi hof'iko kakimo apa'no ulohon'mentohofi, Jije t'imo wop'ngo imo'nyoso pipi yonji hon'mahnnoto. Ose ulahon'ngkofi kako ul'imento, Kako hwaho yoko'nyoso nomanto nje t'imo'po ntohofahon'ngki ngko mijo yoma'n'maleso ngko t'imo hon'malefoho. Ose ul'imentisofoho.

16 A'amu Falisi fehohnjo sohwa ole l'imentohofi, Oso Jisas huhwo sohwo kako sikuno iyoho humayo somo syoho iwo'n'ngkiso so'no nakwo huno ole nayohoho. Kako An'tu mta'ango hwo'maho. Ose lahon'ngkofi nom'ni'ha ul'imentohofi, I kako nakwoe hon'ngkano wonyo'mta'ango hwo'manji kako olo wonyoangkafo nakwo miy'wo'n'ngkuhwone loso pipi imasoto. Ose lont'ifi hof'iko hwasypopo hotifont'ifi yoka hungkuno hnn'mentohofofoho.

17 Oseso a'amu Falisi sohwa hof'iko oso hwe huhwo sohomo apa'no ulohon'mentohofi, Oso hwe jije t'imo wop'ngo kumokumaso sohumne'no k'iko huno pipi kiyohoho. Ose ulohon'ngkahon'ngkofi kako ul'imento, Oso hwe huhwo sohomo An'tu hungkuno uyahon'ngki nal'wo'n'ngkiso hweho. Ose ul'imentisofoho.

18 Oso a'amu Jutafe hwe engo sohwa hof'iko oso hwe t'imp'i'nyo emmojo sohwoe hungkunomo simeho hi'ntnnono mummentohofa so'no hof'iko

huno ole syafi+hu'mentohofi, Olo hwe lohwo kako t+mpi'nyo memmojo hweho. O'o, nom'ni hweho. Ose syafisyont+fi kan+ngkwowho'ya'umne'no joho ulimentohofofoho.

¹⁹ Joho ulont+fi ulimentohofi, Oloso sikoe hwomutaho. Kona'wohi aswo ma'mentiso sohonta t+mpi'nyo ma'mentiso hwo'manji i olohonta kakoe t+mo wop+ngo pipi imo'n+ngkohoho.

²⁰ Ose ulohon+ngkahon+ngkofi kan+ngkwowho'ya'u siko ulimentisiyo, Nekwo huno ole eyohoho. Oloso nekwoe hwomu hweho. Kona'wohi aswo ma'mentiso sohonta kako t+mpi'nyo ma'mentiso hweho. Oso'ntnne nekwo huno eyohoho.

²¹ I oso'no olohonta kako t+mo pipi yonto hon+ngkohoho. Oso'no nekwo huno meyohoyohoho. I oso a'amumu kakoe t+mo wop+ngo umokumaso sohune'no oso'ntnne nekwo huno meyohoyohoho. I sekwo nekwoe hwomu sokumo ulohon+mno. Kako engo nto imo'n+mentono. Kako kakine'no sekumo hungkuno waselono.

²² Oso hungkuno kan+ngkwowho'ya'u ulimentisiyo hwap+ngoso hofi+ko Jutafe hwe engo sohwanne'no iyoho un+mentisofoho. Hwap+ngoso oso hwe engo sohwa olo hungkuno nto kot+ku'mentohofi, A'amumu fi-hwo kako Jisas+mne'no kako K+laisiyoho. An+tu uhwat+mentiso hweho lijwaofoso'manji hofi+ko oso a'amumu huhwo sokumo tajo ango mta'ni wae yaopitnnefoho.

²³ Oso hungkuno nto kot+ku'mentohofi so'no kan+ngkwowho'ya'u ulimentisiyo, Nekwoe hwomu engo nto imo'n+mentiso hweho. Kakimo ulohon+mno.

²⁴ Ose ulimentisiyo so'no hwe engo sohwa hofi+ko oso hwe t+mpi'nyo emmojo sohune'no apa'no joho ulont+fi ulimentohofi, Olo wonyoangkafo imo'n+maso so'no kiko An+tuye yofe'nohini foho'nomaho. Jisasi+ye yofe noho'nomahotoho. Kako hwe hon+ngkano wonyo'njo hweho.

²⁵ Ose ulahon+ngkofi kako ul+mento, Jisas kako hon+ngkano wonyo'njo hwol+keno. Ngko huno maniyohoyohoho. I oso'no ngko olo'nohini huno niyohoho. Hohonta ngko t+mpi'nyo humamote hwo'nyoho. Olohonta ngko t+mo nto'no honalokweno.

²⁶ Ose ulahon+ngki hofi+ko ul+mentohofi, Kako kikimo pipi kiloho'masoto. Kako ji+je t+mo wop+ngo pipi kumokumasoto.

²⁷ Ose ulahon+ngkofi ul+mento, Oso hungkuno hiso ngko nto sel+malefoho. Sekwo nje hungkunomo haloho maposo'njo imalof+ihwasoho. Sekwo apa'no upo'nant+fi'no lolalokwofo. Sekwo kakoe inomokomoyo umo'nant+fi'no lolalokwofo.

²⁸ Ose ulahon+ngki hofi+ko hungkuno wonyo ul+mentohofi, K+ko k+ko'nohini kakoe inomokomoyo hwosoho. I oso'no nakwo Mousesi+ye inomokomoyo hwona'nyoho.

²⁹ An+tu kako Mousesi+mo hungkuno ul+mentiso so'no nakwo huno nayohoho. I oso'no olo Jisas lohwo kako nt+'mo i'mofapmmentiso hwolo. Nakwo huno monayohoyohoho.

³⁰ Ose ulahon+ngkofi kako pisopisaho lonto ul+mento, Oso hwe sohwo kako nje t+mo wop+ngo n+mokumaso lohune'no sekwo kakoe hwap+ngo i'mofapmmentiso so'no sekwo huno maseyoho hwasoho.

³¹ I olo so'no nakwo huno nayohoho. An+tu kako a'amumu hon+ngkano wonyo'njo sohwafe hungkunoso mupo'nalofiyoho. I oso'no a'amumu fi-hwo kako An+tumo hwomtame ulof+wo'n+ngkiso sohwo kako An+tuye hungkunomo t+fi in+ngkayo so'no kako An+tuye si+meho

wop'ingo imokuwo'n'ingciso osohumo An'itu kakoe hungkunomo haloho upo'nalofoho.

³² Si'mo'mta'ango si'kuno memjao'moponto mpoyo olo pa'nyoso mawo'nnyoponoho. Hwe fihwo kona'wohi ma'mentiso sohonta t'impinyo meesyoso sohwoe t'moso hwangu hwe nom'nihwo wop'ingo umokonefoho eso mupa'nyofoho.

³³ I An'itu oso hwe huhwo sohumo m'hwatimentiso'manji kako oso wonyoangkafo ntoho'masoso miy'hwonesohilo.

³⁴ Ose ulahon'ingki hofiko ul'imentohofi, K'iko tohwo'nanjwo mehomi hwosoho. N'ihu'no wonyo hwosoho. K'iko An'ituye hungkuno wolonet'hwamonntaho. Mpano. Ose yokumpohn'nyo ulont'ifi kakimo wae yao'mentohofofoho.

A'amu si'meho hi'ntnnono ane sohwo t'impinyo hwafoho.

³⁵ Oso hwe t'impinyo emmojo sohumo hwe engo sohwa tajo ango somta'ni wae yao'mentohofi so'no Jisas upa'nonto oso hwe sohumne'no t'iphwononto ul'imento, K'iko A'amufe Hwomu sohumo si'meho hi'ntnnono luyalokuno.

³⁶ Ose ulahon'ingki ul'imento, U, Hwe Engofo, oso A'amufe Hwomu sohwo t'hwolo. K'iko yoloho ntohojo'no ngko kakimo si'meho hi'ntnnono uy'monnoho.

³⁷ Ose ulahon'ingki Jisas ul'imento, K'iko nto nohon'ingkohino. Ngko olo huhwo'ni kilalokweno.

³⁸ Ose ulahon'ingki kako Jisas'mo ul'imento, Hwe Engofo, ngko si'meho hi'ntnnono kijopalokweno. Ose ulonto kako hwomtame ehumanto Jisas'ye yofe ho'noma'mentisofoho.

³⁹ Oseso Jisas nohumanto a'amu hopi'nonohino somo ul'imento, Ngko olo hwaho lopo pmmentoheso a'amu olo hwaho lophonjofe yahino somo yano ilofe'ne pmmentoheso hwo'nyoho. Oseso a'amu An'ituye yahino yo'mayo so'no nto t'ipema'ment'hwone so'no nakwo huno hwapingo'nji'nwoho. Nom'ne huno songo t'ipemayo'ne syoho engo peho'ne yanehwono. Nakwo t'impinyo'n'i'maho. Ose l'wo'n'ingkohofoso hofiko t'impinyo hwafoho. Hofikoe t'impinyo hisomo ujo wehontojwahumonji pmmentohono. I a'amu An'ituye yahino yo'mayo so'no nakwo huno'nji'maho lont'ife oso a'amu hofiko t'impinyo pa'nyo ko huhwo hofiko huno wop'ingo t'ipemayo'ne syoho engo yalokwofo. I ngko hon'ingkanano ito'nohino somo hofikimo ut'hwamonji pmmentoho so'no hofiko huno wop'ingo t'ipemayo'ne syoho engo yalokwofo so'no hofiko t'mo honyofoho.

⁴⁰ Ose ulahon'ingkofo a'amu Falisi fehohnjo sohwa Jisas'i'njo mofonepo humamentohofi sohwa oso hungkuno hisomo upa'nont'ifi Jisas'mo ul'imentohofi, Nakwo sohwo'na'ni t'impinyo hwona'ntaho. Ose lolalokuno.

⁴¹ Ose ulahon'ingkofo Jisas ul'imento, Sekwo ole lont'ifijontentesi, Nakwo An'tumne'no huno nto'nohino nainyo hwona'ni'maho. O'o, nakwo a'amu t'impinyo pa'nyo hwona'nyoho. Ose lont'ifijontentesi sekwo sekwoe hon'ingkanano wonyo somne'no tohino momapitnnesohilo. I oso'no sekwo ole lalokwofo. Nakwo An'ituye yahino somne'no huno hwapingo'njo hwona'nyoho. Nakwo t'mo honyo hwona'nyoho. Oseso sekwoe hon'ingkanano wonyo somne'no tohino nomapitnne hwasoho. Ose ul'imentisofoho.

10

Yahu 'sipsip' #lojo'ne pahnn'imo hungkunofoho.

¹ Jisas nohumanto ul'imento, Ngko hungkuno nehopi'nohini wasel'monne'no yohono. A'amu fihwo kako yahwolojo kuso sopo masyuyo'njo sohwo kako nom'nepo kotasyihwosi swoso sohwo kako hufo'ne hweho.

² Oso yahu kakwo'yohwo ne sohwo kako kuso ne sopo syuwo'n'ngkiso hweho.

³ A'amu kuso sopo mokosyohumawo'n'ngkiso sohwo kakwo'yohwo ne sohomo uhwon'ngkuhwosi wohwosampo'montonoho. Kakwo'yohwo nosyuhwosi yahu mehomi hopi'nonohinoso hofi'koe yofe anga'no anga'no ul'hwoso'no kakwo'yohwo sohwoe mampaho upa'n'ngkuji kakwo'yohwo sohomo tifi un'ngkoswantifeho.

⁴ Kakwo'yohwo sohwo yahu somo mempono ipemotaswonto kako s'imo'mo upeehon'ngkuhwosi yahuso kakoe mampahomo upa'n'ngkuji tifi un'ngkowan'tifeho.

⁵ Yahu hiso hofi'ko a'amu nom'nehumo min'ngkafitnnehoho. Hwap'ngoso hofi'ko mampaho nom'ne kengo upa'n'ngkuji hiyaso'mo wowantifeho.

⁶ Jisas oso pahnn'imo hungkuno ko ulahon'ngki a'amuso hofi'ko hwap'ngoso ne so'no huno mosyaf'isiyo'njo imentohofofoho.

Jisas kako yahu mehomimo mokosyohumayo wop'ngoso hweho.

⁷ Oseso Jisas kako hungkuno homo somjo yolohoso ul'imento, Ngko hungkuno nehopi'nohini wasel'monne'no yohono. Ngko yahu mehomife hoku'yo hwo'nyoho.

⁸ A'amu ngko m'mofape sohontajo i'mofapmmentohofoso hofi'ko hufo'ne i'mofapmmentohofofoho. I oso'no nje yahu mehomi neso osohwafe mampaho somo haloho maposo'njofoho.

⁹ Ngko Jisas sohwo'ni hoku'yo hwo'nyoho. A'amu ngkimo nu'manto kako hoku'yo sohwo'n'imo noswahon'ngki ngko oso a'amu somo wop'ngoso nomokosyohumahm'me'no kako wop'ngoso ne'no nohumant'hwonefoho. Oso a'amu somo kakoe wonyo somjo tohino somta'ni us'ihutofoma'monnoho. Oseso oso a'amuso kako nosyuhwosi noswap'hwosi ihwosi wosopayo wan'montonoho.

¹⁰ A'amu hufo'nohinoso hofi'ko siki map'fitnnehoho. O'o, hofi'ko yahu hufo'kuji wofonjasyantife'nofoho. N'ihu'no wonyo umokantife. I oso'no ngko nje yahu mehomi somo songo ne'no humayoso uy'monji pmmmentohe hwo'nyoho. Yo'mayo tango nje mehomi somo ko u'masoso hofi'ko nje ahomo humawo'n'ngkohoho so'no hofi'ko s'imeho wop'ngoso engo yahu'nnyofoho.

¹¹ Ngko yahu mehomi mokosyohumayo wop'ngoso hwo'nyoho. A'amu yahu mehomi mokosyohumayo wop'ngoso sohwo huno ole syaf'isyiwo'n'ngkiso, Nje mehomi poyo nope'n'fitnnoho lonji ngko hofi'kimo ufo'mayo'ne wape'n'imonnoho.

¹² A'amu hamnyoho syoho'nohini iwo'n'ngkiso sohwo kako yahu somo nomokosyohumentan'ngki sikijo nopahon'ngki a'amu huhwo sohwo kako hiyaso li'mofiwo'n'ngkiso hweho. Hwap'ngoso kako yahu mokosyohumayo hwap'ngoso hwo'maho. Kakwo'yohwo hwo'maho. Oso'no sikisiwojo sohwo kako yahu somo toho lofototo'meefahon'ngki yahuso hiyaso humpewo'n'ngkohofofoho.

13 Hwap+ngoso oso a'amu huhwo sohwo kako hamniyoho'nohini syoho iwo'n+ngkiso hweho. Kako yahu somne'no huno mosyaf+siyo'nji iwo'n+ngkiso hweho.

14-15 Ngko yahu mehomi mokosyohumayo wop+ngo hwo'nyoho. Nje Mpo-hwo kako ngkine'no huno uyalokunjoso ngko kakine'no huno niyohoho. Oso pa'nyoso ngko nje mehomi ne somne'no huno nto'no niyohoho. Hofiko ngkimo huno nto'no uyohoho. Nje mehomi somo ufo'mayo'ne ngko poyo wape'n+monnoho.

16 Nje mehomi fehohnjoso olo tojo somo mohumunyoponoho. Oso hiso'nji ngko ut+ma'mo hofiko nje mampaho somo haloho wopect+feho. Oseso oso yahu nom'ne so'nji nem'no afa'no umo'nant+feho. Hofikoe mokosyohumayo sohwo kenga'nohino hwo'nyoho.

17 Ngko nje yahu mehomi somne'no poyo pe'n+mo ngko apa'no songo wolika'monnoho. Ose yalokwe so'no nje Mpohwo kako s+meho engo ntopalofoho.

18 A'amu fihwo kakoe huno mta'ni mofonjon+syanehoho. O'lo, ngko nje mehomi lomo ufo'mayo'ne poyo wape'n+monne'no yohono limentohe so'no hofiko ngkimo wofonjon+syant+feho. Nje Mpohwo kako olo hilo so'no ntonto kakoe yokumpohn'nyo ntapmmentiso so'no ngko poyo pe'nyo'neso yokumpohn'nyo hi'njo hwo'nyoho. Ngko apa'no songo likafo'neso yokumpohn'nyo hi'njo hwo'nyoho.

19 Ose ulahon+ngki a'amu Jutaso oso hungkuno homo somo upa'nont+fi apa'no hotito'mentohofoho.

20 A'amu fehohnjo pi'n+ngoso ole hnn+mentohofi, Towahuno wonyoso kakimo ehunnamofiso'no kako ilohofalofoho. Kakoe hungkunomo peho'no upo'nalokwofo.

21 I oso'no a'amu fehohnjoso ole hnn+mentohofi, Olo hungkuno Jisas liso loso a'amu towahuno wonyo'njo oso hwa mta'ango'maho. U, towahuno wonyoso hofiko a'amu t+mpi'nyo somo wop+ngo umokumontolaho. Awonoho. Ose hnn+mentohofoho.

A'amu Jutafe hwe engo sohwa hofiko Jisas+inne'no mangohwa imo'n+mentohofoho.

22 Oso ango Jelusalem sopo nom'ne Sikuno Engo iyoho humayo'ne i'mofapmmentisofoho. Oso Sikuno Engoso hofiko hohonta An+tuye tajo ango engo somo hano hohosayo'ne huno syaf+siyo'nefoho. Oso hohosohonta kwongkwongonjohontanoho.

23 Jisas kako osopo nohumanto kako tajo ango engo somjo mempo ango hiso Soulomoun+yefoho l+wo'n+ngkohofoho.

24 Jisas osopo hano emoyontan+ngki a'amu Jutafe hwe engo sohwa hofiko Jisas+mo ehofomokomant+fi ul+mentohofi, Nakwo jije hwap+ngo so'no huno akwe'no syaf+sy+hwoneso yolohoso ntohonta wonal+monnto. An+tu ngko hwe uhwat+monnoho nal+mentiso sohwasilaho. Yoloho fonaso.

25 Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Yolohoso nto sel+mentohefoho. I oso'no sekwo nje hungkuno homo somo s+meho hi'ntnnono montape'njo hwasoho. Yo'mayo syoho wop+ngo nje Mpohwoe yokumpohn'nyo so'nji iwo'n+ngkohe somo sekwo nuhwon+ngkuji An+tu uhwat+mentiso lohweho likuttnesohilo.

26 I oso'no sekwo nje yahu mehomi hwas+i'maho. Oso'no sekwo ngkimo s+meho hi'ntnnono montape'njo hwasoho.

²⁷ Nje yahu mehomiso hofiiko nje mampaho nupa'nontifeso ngko hofiikine'no huno niyahon+ngki hofiiko ngkimo tifi nn+ngkap+wo'n+ngkohofohofoho.

²⁸ Nje mehomi homo somo ngko songo ne'no humayoso uy+mentohofoho. Oso'no hofiiko tikanomo mafitnnefoho. O'o, a'amu fihwo nje aho somta'ni nje mehomi hisomo wae meen+mofonefoho.

²⁹ Hwap+ngoso mehomi hiso nje Mpohwo An+tu sohwo kako ngkimo ntapmmentisofoho. Mpohwo kakoe yokumpohn'nyoso yo'mayo somo hwofilo'nnyo hweho. Oso'no a'amu fihwo kako oso mehomi homo somo Mpohwoe aho somta'ni wae meeofonefoho.

³⁰ Ngko huhwo'ni nje Mpohwo'nji afa hwo'nyoho.

³¹ Ose ulahon+ngki a'amu Jutafe hwe engo sohwa hofiiko Jisas+mo wofon-josyano lont+fi sojo ma'mentohofohofoho.

³² Sojo nomahon+ngkofi Jisas ul+mento, Nje Mpohwoe yokumpohn'nyo so'nji ngko syoho wop+ngo pi'n+ngo iwo'n+ngkohe somo sekwo uhwon+wo'n+ngkohoho so'no syoho ntisomne'no wofonjon+syant+ife'no yohoho.

³³ Ose ulahon+ngkahon+ngki hofiiko ul+mentohofi, Nakwo jije syoho wop+ngo so'ne wofonjokisyantane'no miyalokuy+hwono. O'o, k+ko An+itune'no sitofu ulalokuno so'no nakwo wofonjokisyantanoho. K+ko a'amu olo hwaho lopo nta'n+ngo hwosoho. I oso'no k+ko ole nalohino, Ngko An+tu hwo'nyoho nalohino hwosoho.

³⁴ Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Sekwoe hon+ngkano hungkuno somo an+tu kako nom'ne hwe engo sohwanne'no ole ul+mento, Sekwo an+tu hwasoho.

³⁵ I nakwo huno ole nayohoho. An+ituye hungkunoso ne'njofoho. Oseso An+tu kako oso a'amu kakoe hungkuno uy+mentiso huhwo sohwo somo sekwo an+tu hwasoho ul+mentisoso hungkuno nehopeho.

³⁶ I oso'no ngko An+tu n+hwat+mentiso sohwo'ni ngko An+ituye hwomu hwo'nyoho sel+mentohe so'no sekwo An+itumo sitofu ulalokuno eso peho'ne ntant+kwofu.

³⁷ Sekwo soku, ngko nje Mpohwoe syoho miyo nohon+ngkuji+manji sekwo ngkimo s+meho hi'ntnnono montape'njo uyant+ifeho.

³⁸ I oso'no ngko nje Mpohwo An+ituye syoho yalokweno. Oseso nje hungkuno selalokwe losomo sekwo ngkine'no s+meho hi'ntnnono montape'njo ifijo+manji yo'mayo syoho wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso ngko i'me'no oso syoho homo somo nohon+ngkuji oso syoho imesomo s+meho hi'ntnnono uy+fitnnefoho. Ose ifijo+manji sekwo huno wop+ngo ole wosyof+syant+ifeho. Ngko'nji nje Mpohwo'nji siko afafoho. Ngko huhwo'nne'no An+ituyoho wosyon+fi+syant+ifeho. Mpohwo ngkimo n+humaho. Ngko Mpohumo humaleno.

³⁹ Ose ulahon+ngki hofiiko Jisas+mo impe untofano lont+fi ko imentohofoso Jisas kako hofiikimo ul+ko'manto umentisofoho.

⁴⁰ Jisas kako asomo wento Mijo Joutan nongkihnta'ni wako'mentisofoho. Joun kako hohonta syoho yonto a'amumo mijo kiyoma'mojo sopo ki'mofamentisofoho. Kako noki'mofawento osopo humamentisofoho.

⁴¹ Osopo Jisas kako nohumentan+ngki hwe moya'mi pi'n+ngo engo hofiiko kakimo u'mant+fi hnn+mentohofi, Joun kako yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso miyo'njo hweho. I oso'no yo'mayo hungkuno olo hwe lohune'no nal+mentisoso ne imo'n+ngkohoho.

42 Ose hnnontifi hwe moya'mi pi'n+ngo engoso hofiko oso hiso'no Jisasimo simeho hi'ntnnono umentohofofoho.

11

Lasalos kako poyo pe'n+mentisofoho.

1 Hwe fihwo kakoe yofe Lasalos. Kako ango Mpetani sopo nohumanto mnokino engo t+pema'mentisofoho. Oso ango hopo sopo Maliya'nji Mota'nji siko'nopee'i sikoe angoponoho.

2 Oso a'mu Maliya hisi kako tifi no'mo nakwoe hwe engo Jisasiye sifemo hwonemijo usisyonto kakoe mijiyo sawemo so'nji sosayo usi'po'mentisofoho. Oso hwe Lasalos kako mnokino'njo sohwo kako Maliyafe kon+ngkwa'wehweho.

3 Oseso Lasalos kako mnokino t+pemahon+ngki kaisifa'u siko Jisasimne'no hungkuno ole lihwat+mentisi, Hwe Engofo, jije n+ngkwahwo Lasalos sohwo mnokino'njo hweho. Ose lihwat+mentisiyefoho.

4 Lihwojahon+ngki Jisas kako hungkuno homo somo nupa'nonto a'amu somo ulimonto, Olo mnokino loso ni'hu'nahone poyo pe'nyo'ne'maho. O'o, Anituye yokumpohn'nyoso uti'hwah'nyoyo uhwonyo'nefoho. Anituye Hwomu sohwo'ni yofe engo mayo'nefoho. Ose ulimontisofoho.

5 Jisas kako Mota'nji konampi Maliya'nji Lasalos+jontnne'no simeho engo uyimontisofoho.

6 Jisas kako Lasalos mnokino'njo hweho ko upa'nonto kako oso ango humamentiso sopo nom'ne sikuno hufa'u humamentisofoho.

7 Sikuno hufa'u memjaofahon+ngki Jisas kakoe inomokomoyo sohwona'nimo nalimonto, Nakwo hwaho Jutiya Lasalos+ye ango sopo asomo wosihwano.

8 Ose nelahon+ngki kakoe inomokomoyo sohwona'ni ulimentihwoni, Nakwoe Lonetihwayo sohwo, a'amu Jutiya sponjo hwe engo sohwa hofiko kikimo sojo wokufonjantifi imalofo sopone'no kiko asomo wosihwantane'no lonalohino.

9 Ose ulahon+ngkuhwoni Jisas kako pahnnimo hungkuno kakoe sikuno syoho iyo'ne ole nalimonto, Mofehi'nyo lonto pomponaho yonte sopo a'amu hofiko hano emoyikujoso mopiwahupitnnehofu. Hwap+ngoso hofiko olo hwaho laponjo pomponaho somo yo'mayo yo'mayo uhwonelokwofu.

10 I oso'no a'amu hofiko sikwo'mjoho'mo hano emoyontifi hofiko piwasyiwo'n+ngkohofofoho. Hwap+ngoso pomponaho anefoho. Oseso nje syohomme'no Anitu pomponaho ntopalokuso somo simeso mopiwahu'mnehono.

11 Ose nalonto tifi ole nalimonto, Sekwo upa'n+mno. Nakwoe a'amu Lasalos sohwo saho nto foyawentono. I oso'no ngko nu'mo kakimo ulikofamne hwo'nyoho.

12 Ose nelahon+ngki kakoe inomokomoyo sohwona'ni ulimentihwoni, Hwe Engofo, kako saho nehopi foyaweso'manji kako wopi+ngo umo'n+montonoho. Ose ulimentihwonefoho.

13 Jisas kako Lasalos poyo nto pe'n+maho huno ose ko uyahon+ngki saho foyaweho nalimentiso so'no inomokomoyo sohwona'ni nakwo nakwoe hunoso ole syafi'hu'mentihwoni, Lasalos sohwo kako saho nehopi foyowentan+ngki nalohoho syafi'hu'mentihwonefoho.

14 Oso'no Jisas kako yoloho ole nalimento, Lasalos sohwo poyo nto pe'n+maho.

15 I sekwo ngkimo simeho hi'ntnnono ntapifitne'nji Lasalos kako poyo pe'n+maso sopo ngko mohumayoso wop+ngofoho nn+ngkohoho. I oso'no olohonta kako poyo pe'n+maso sopone'no wosihwano.

16 Ose nelahon+ngki Toumas hufa'u mehomi imo'n+mentiso sohwo kako nom'ne inomokomoyo sohwonan+nimo nalimento, Nakwo hwaho Jutiya sopo a'amu Jisasimo sojo'nji wofonjosyano lontifi yalokwofo sopono noho wosihwano. Nakwo Jisasi'nji poyo umo'nano. Ose nelahon+ngki nakwo Jisasi'nji s+ment+hwonefoho.

A'amu poyo pe'nyo somo apa'no ulikaf+hwosi songo ne'no humayo'ne hwap+ngo sohwo Jisas+nyoho.

17 Oseso Jisas kako ango Mpetani sopo si'mofonto kako hon+ngkanopo lohofahon+ngki a'amuso hofiko ul+mentohofi, Lasalos+ye pijafoso soki-momo ne'no nowentan+ngki sikuno osofosofahu'no memjao'masofoho. Ose ul+mentohofofoho.

18 Oso ango Mpetani sopo ango Jelusalem mofoneponoho. Hon+ngkanoso sawemopo'maho, hufa'u sihune kiloumitaponoho.

19 A'amu Juta pi'n+ngoso ango Jelusalem mta'angoso hofiko Mota'nji Maliya'njiyepono kon+ngkwa'wehwo pe'n+mentiso so'no hofiko sikoe simeho wop+ngo umo'nyo'ne humotaho'ne womentohofofoho.

20 Mota kako hungkuno ole upa'n+mento, Jisas ntopohoho. Ose upa'nonto komo'no nowento Jisasimo hon+ngkanopo uswo'n+ngkahon+ngki Maliya kako angomo humohumantisofoho.

21 Mota Jisasimo uswo'nonto Jisasimo ul+mento, Hwe Engofo, kiko olopo humantontentesi nje n+ngkwahwo poyo mape'n+ngkuhwonesohilo.

22 I oso'no ngko huno niyohoho. Kiko yo'mayo so'no Anitumo jomo ulisoso kako yo'mayo kiko ihnneso wokijapmmontonoho huno niyohoho.

23 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Oso'no jije n+ngkwahwo apa'no songo wolika'montonoho.

24 Ose ulahon+ngki Mota ul+mento, Ngko huno ole niyohoho, Sikuno ae'uyo somo a'amu likapijo sohonta Lasalos huhwo nolikafone hweho.

25 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Ngko a'amumo apa'no songo ul+kafo so'nji songo ne'no humayo so'nji ngko hwap+ngo hwo'nyoho. A'amu ngkimo simeho hi'ntnnono ntapinyoso kako poyo ko pe'noso sohwo kako songo ne'no wohumamontonoho.

26 A'amu hofiko olo hwaho lopo songo humalofoso hofiko ngkimo simeho hi'ntnnono ntapifijo'manji hofiko poyo mape'n+fitnnehofo. Olo hungkuno kilalokwe losomo simeho hi'ntnnono luyalokuno.

27 Ose ulahon+ngki Mota kako Jisasimo ul+mento, Ou Hwe Engofo, kiko Kilais sohwo, Anitu kako olo hwaho lopone'no hwe fihwo sefo'mayo'ne uhwasopo'monnoho nal+mentiso sohwohne'no ngko kikine'no simeho hi'ntnnono kijahophono. Kiko Anituye Hwomu Kilais hwosoho.

Jisas kako humotaho l+mentisofoho

28 Mota ose ulonto kakoe angopo asomo nowento konampi Maliyamo joho ulahon+ngki Maliya kakimo u'mahon+ngki Mota hofiyoka ul+mento, Nekwoe Let+hwayo sohwo kako noponto kikine'no joho kilalofoho.

29 Maliya ose upa'nonto komo'no mokolikapo lohofonto Jisas+yepono umentisofoho.

³⁰ Jisas kako ango ne sopo m'mofapmmentisofoho. O'o, Mota usw'o'n'imentiso sopo humohumantisofoho.

³¹ A'amu Jutaso hofi'ko Maliya'nji ango'mo nohumant'ifi Maliyamo simeho tango uyoso'no kako'nji humohumantohofoso hofi'ko kakimo uhwon'ngkohofoso kako komo'no likafonto mempono nto poswahon'ngki uhwonont'ifi hofi'ko kakimo uhwonont'ifi hofi'ko huno ole syafi'hu'mentohofi, Kako kon'ngkwa'wehwoe pijaf'o ho'nahumalofo sopo humotaho wal'monjit'ikeno ose syafi'hu'mentohofofoho.

³² Maliya kako Jisas humentahonjo so'mne'no wento Jisas'mo uhwononto kako Jisas'ye s'ifi'ki'nyo'mo hwomtame ehumanto ul'imento, Hwe Engofo, k'iko olopo humantontesi nje n'ngkwahwo sohwo poyo mape'n'ngkuhwonesohilo.

³³ Jisas kako Maliya humotaho lontan'ngki uhwononto uhwon'ngkisoso a'amu Juta kako'nji humahwofoso humotaho nto mjol'im'wahon'ngkofi uhwononto kako kakoe simeho tango uyahon'ngki

³⁴ ul'imento, Sekwo nt'i'mo ho'nahumalofo. Ose ulohon'ngkahon'ngki ul'imentohofi, Hwe Engofo, k'iko nopohoji uhwonae.

³⁵ Ose ulahon'ngkofi Jisas kako humotaho l'imentisofoho.

³⁶ A'amu Juta fehohnjoso Jisas kako huhwo humotaho lontan'ngki uhwonont'ifi hnn'imentohofi, Ihwoni, kako Lasalos sohumo simeho m'ikun'mposo uy'imojo hweho.

³⁷ I a'amu nom'nihwa ole hnn'imentohofi, Olo hwe lohwo kako a'amu t'imp'i'nyo somo wop'ingo umokumentiso hopaso kako Lasalos'mo ufo'mantontesi Lasalos kako poyo mape'n'ngkuhwonesohilo. Sitof'o hungkuno ose hnn'imentohofofoho.

Jisas kako Lasalos'imo apa'no songo ul'ika'mentisofoho.

³⁸ Oseso Jisas kako simeho tango engo apa'no uyahon'ngki Lasalos'ye pijaf'o ho'nahumentohof'o sopo umentisofoho. Oso hopo sopo Lasalos'ye pijaf'o ho'nahumentohof'o sokimo hoku'yo sopo sojo ewaf'o engoso nomant'ifi pijwahu'mentohofofoho.

³⁹ Jisas oso hopo sopo nohumanto ul'imento, Olo sojo pijwohumalofo loso wae feeopmno. Ose ulahon'ngki hwe poyo pe'n'imentiso sohwoe konanisi Mota ul'imento, Hwe Engofo, kakoe pijaf'o ho'nahumalohwoneso oso s'ikuno osofosofahu'no nto memjao'masoso kakoe pijafoso pisakino'njofoho.

⁴⁰ Ose ulahon'ngki Jisas ul'imento, Olohonta nto kilohefoho. K'iko ngkine'no simeho hi'ntnnono ntapiso'manji k'iko An'tuye yokumpoh'n'nyoso uhwon'monnoho. Ose nto kilohefoho.

⁴¹ Motamo ose ulahon'ngki hofi'ko sojo ewaf'o engo mehwsompeehu-mentohofofoho. Nomezwsompesyahon'ngkofi Jisas kako ahwomomo uhwononto a'amu kakoe mampaho upa'nyo'ne ole ul'imento, Nje Mpohwo sohwo si k'iko nje hungkunomo haloho n'pewo'n'ngkino sohwohne'no ngko isamoyoka kilalokweno.

⁴² Ngko huno niyohoho. K'iko engolopohamo nje hungkuno jomo kil'wo'n'ngkohe somo nupa'n'wo'n'ngkino hwosoho. I oso'no olo a'amu oloponjo lohokwof'o lohwa k'iko ngkimo olo hwaho lopone'no n'hwat'imentohino so'no simeho hi'ntnnono uy'fitnne'enji kilalokweno.

⁴³ Ose ul'kwato lohofonto joho mohm'no ul'imento, Lasalos k'iko noho fusyape.

⁴⁴ Ose ulahonɨngki a'amū poyo pe'nyo sohwo nolɨkafonto swapmmen-tisofoho. Kakoe sife aho hwapife nano popojontifi kakoe sɨmo'mango hi hwapife ifohumpeehumentohofō sohwo hi'nji swopahonɨngki Jisas ulɨmento, Yo'mayoso misihuto'meefɨkujo'no wopaweno. Ose ulahonɨngki hofɨko kakoe hungkunomo inɨngkamentohofofoho.

Hwe yofe engo'njo sohwa hofɨko Jisasɨmo fonjosyane'entifi hungkuno nano mtito'mentohofofoho.

(Matɨyu 26:1-5; Mak 14:1-2; Luk 22:1-2)

⁴⁵ A'amū Juta hwe moya'mi pi'nɨngo fehohnjoso Maliya'nji humamentohofoso Jisas kako oso hiso imentiso somo uhwonontifi hofɨko kakimo sɨmeho hi'ntnnono uyɨmentohofofoho.

⁴⁶ I oso'no a'amū fehohnjo sohwa hofɨko a'amū Falisi sohwafe angopono asomo nowentifi yo'mayo Jisas imentiso so'no a'amū Falisi sohwa mo tokoyo'ofō imentohofofoho.

⁴⁷ Ose yahonɨngkofi a'amū Falisi sohwanji a'amū yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji hofɨko a'amū *kaunɨsol* syoho'njo sohwa mo uswo'nontifi hnnɨmentohofi, Nakwo pipi yanehwono. Olo hwe lohwo yo'mayo wonyoangkafo a'amū miyɨwo'nɨngkiyohofoso yalofoho. Pipi pijwaofanehwono.

⁴⁸ Nakwo kakoe yahino losomo mopɨjwaofe'manji a'amū hopi'nonohinoso hofɨko kakimo sɨmeho hi'ntnnono uyɨkuji kakimo tifi inɨngkafitnnoho. Ose ikujo'no'manji a'amū Loum nakwoe hwaho nemokosyohumawo'nɨngkohofō sohwa nonahonɨngkuji huno ole wosyofɨsyantifeho. A'amū Juta hofɨko nakwoe hungkunomo enjwa'mo mohumunyofoho. Ose syafɨsyikuji hofɨko nakwoe tajo ango engo somo wonyo umokantifeho. Nakwo a'amū Juta hopi'nonohino hn'nɨmo wonyo wonemokantifeho.

⁴⁹ Ose hnnontifi hwe fihwo hofɨko'nji humamentiso sohwo kakoe yofeso Kaiyofasɨyoho. Oso soswo somo a'amū tajo ango syoho'njo sohwa mo umokosyohumayo'ne hweho. Kaiyofas huhwo sohwo kako nolɨkafonto ulɨmento, Sekwo huno mosyafɨsiyo'njo liyalokwofo.

⁵⁰ Sekwo olo a'amū losoku huno'maso kuyoho. Nakwo a'amū Juta hopi'nonohino hn'nɨmo a'amū Loum sohwa wonyo peho'no wonemokantifito. O'o, yahino ito'nohinoso olenoho. Olo hwe anga'nohino lohwo kako hwe moya'mi hopi'nonohino somne'no ufo'mayo'ne poyo wape'nono.

⁵¹ Oso hungkuno ulɨmentisoso kakoe huno mta'ango'maho. O'o, Kaiyofas kako oso soswo somo a'amū tajo ango syoho so'no yofe engo ma'mentiso so'no Anɨtu oso huno hiso uyɨmentisofoho. Oso'no kako Jisas a'amū Juta somne'no ufo'mayo'ne poyo umo'nɨmontonoho eso ulɨmentisofoho. Ose ko ulɨmentisoso oso hungkuno Kaiyofas ulɨmentisoso a'amū ango'meemjo somne'no ufo'mayo'ne Jisas poyo imo'none so'no huno muyo hweho.

⁵² O'o, Anɨtu kakoe mehomi ango'meemjo hn'nwi temtitō anga'nohino hōpa imo'nɨfitnne'no pe'none'ento Anɨtu oso hunoso Kaiyofasɨmo uya-honɨngki ulɨmentisofoho.

⁵³ Oso a'amū huhwo sohwa Kaiyofas ulɨmentiso sɨkuno somta'ni oso hungkuno Jisasɨmo fonjasɨyo'ne hungkuno loma'mentohofofoho.

⁵⁴ Oseso Jisas kako oso hwaho Jutiya sopo a'amū Jutafe tɨmo sopo hano memmentisofoho. O'o, kako oso hwaho hōpo sopo ulɨko'manto

kako nom'ne ango Efilaim sopone'no kakoe inomokomoyo sohwna'nnonji umentihwonefoho. Oso ango Efilaim a'amu mohumunyo mofone sopo molinyoponoho. Oso ango hopo sopo kakoe inomokomoyo sohwna'nnonji humamentihwonefoho.

⁵⁵ Oso hohosohonta a'amu Jutafe Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo Sikuno Engof * mofonepo umo'nimonto imentisofoho. Oso'no oso Sikuno Engo mmo'nyo sohonta a'amu ango'meemjoso ango Jelusaleme'no wopayo engo nyo'ne hofiko hofikoe honingkanohungkuno ito'no iningkayo so'no hofikoe he yo'mayo mijo yojujosyihwasi nto'no wehumano lontifi ole syafihu'mentohofi, Nakwo ose ihwasi'manji nakwoe honingkanohungkuno kiho'maso umo'nantanoho. Ose syafisyontifi simentohofofoho.

⁵⁶ Hofiko nosi'mofontifi Jisasimne'no tipeentifi tajo ango engo somo uhu'mokontifi hofiko ole hnnimentohofi, Olo Sikuno Engo lomne'no Jisas kako wosapmmontolikenohungkuno. Ose hnnimentohofofoho.

⁵⁷ Hwapingoso a'amu Falisi sohwanji hwe engo sohwanji hofiko a'amu hisomo hungkuno yokumpohn'nyo ole lontifi, Sekwo Jisas humentahoningkuhwosi uhwonngkuji nowenetimapi'kujo'no nakwo huhwo sohumo impe untofano. Ose ulimentohofofoho.

12

Maliya kako Jisasiye sifemo hwone mijo sohumentisofoho.

(Matiyu 26:6-13; Mak 14:3-9)

¹ Oso Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo sikuno engo * mmo'nyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ni mta'ni anga'no nowentanngki Jisas kako ango Mpetani sopo umentisofoho. Oso ango hopo sopo Lasalos kako poyo pe'nngkahonngki Jisas kako ulika'mentiso spono umentisofoho.

² Oso ango Mpetani hopo sopo i'mofiwahonngki Jisasimne'no wosopayo engo iloho yontifi Mota kako wosopayo iku'yopo polofosyalokumpento hu'mmentisofoho. Jisasi'nji a'amu nom'ne so'nji Lasalos kako huhwo'nji hofiko nohumantifi wopayo nimentohofofoho.

³ Oso hohosohonta Maliya kako hwone mijo hamniyoho engo mpe imentisoso nomanto Jisasiye sifemo sisyonto kakoe mijiyo sawemo so'nji sifemo sosayo usipo'mentisofoho. Oso hwone mijo sohwoe akino wopingoso ango homo somo ehunnalohomentisofoho.

⁴ Jisasiye inomokomoyo fihwo kakoe yofe Jutas Isikaluyout kako Jisasi'mo fonjasiyo'ne tokoyo'ofe iyo'ne sohwo oso homo somo uhwononto ulimento,

⁵ Oso mijo wonyoangkafoso kako peho'no sisyo'hoho. Olo mijo hiloso nom'ne a'amuso mpe yontifijontentesi hamniyoho mikunmposo a'amu hamniyoho syohonjo sohwo soswo anga'nohino somjo hamniyoho hopi'nono nechapkuji nakwo a'amu umofonyo iwo'nngkohoho somo uyihwanesohilo.

⁶ Ose ulimentisoso kako a'amu umofonyo iwo'nngkohoho somne'no huno nehopi syafisyonto ulimentiso'maho. O'o, kako hamniyoho hufo imojo so'no ulimentisofoho. Jisasi'nji kakoe inomokomoyo sohwna'nnonji nakwo hano emoyontanngkukwone Jutas Isikaluyout sohwo

* 11:55: Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho. fehonolo'mongkomaho.

* 12:1: Mt. 26:2 enjwa so'mo

kako nakwoe hamniyoho ipofu mokosyohumante somta'ni hufo imojo hweho.

⁷ Oseso Jisas ulimento, Olo a'musi kako olo ntohofiso loso'no kakoe syohofoho. Sekwo t'mo'nohino uhwontohumamno. Kako hwone mijo hiloso nomokosyohumantan'ngkuhwosi. Ngko poyo imo'nime sohonta nje pijafomo nto'no enis'yohumaniyoho.

⁸ I a'amu umofonyo iwo'n'ngkohofoso sekwo'nji engolopohamo ne'no humawo'n'ngkohofofoho. I oso'no ngko sekwo'nji humaleso s'ikuno moi'wo we'enepi umo'n'montonoho. Oso'no a'amu ngkimo wop'ngo ntohofo'ne s'ikuno pi'n'ngo mauyoho.

A'amu tajo ango syoho'njo sohwa hofiko Lasalosimo fonjosyane'ent'ifi hungkuno nano mtito'mentohofofoho.

⁹ A'amu Juta hwe moya'mi pi'n'ngoso Jisas ango Mpetani sopo humaho upa'nont'ifi oso pone'no womentohofofoho. Hofiko Jisas'mnenohini uhwonant'ifi womentohofomaho. O'o, Jisas kako Lasalos poyo pe'n'mentiso sohomo ul'ika'mentiso sohwo huhwo'njimo uhwonano lont'ifi womentohofofoho.

¹⁰ Oso a'amu tajo ango syoho'njo sohwa hofiko oso hiso uhwonont'ifi hofiko Jisas'mne'nohini mtito'mentohofomaho. O'o, Lasalos huhwo'njimo fonjosiyone mtito'mentohofofoho.

¹¹ Hwap'ngoso a'amu Juta hwe moya'mi pi'n'ngoso hofiko Lasalos'mne'no huno pi'n'ngo syaf'syont'ifi a'amu tajo ango syoho'njo sohwo ul'ikomant'ifi Jisasimo simeho hi'ntnnono uyimentohofofoho.

Jisas kako ango Jerusalem sopone'no hwe yofe engo'njo pa'nyo imo'ntonohumentisofoho.

(Mat'iyu 21:1-11; Mak 11:1-11; Luk 19:28-40)

¹² Oso ango Jerusalem hwe moya'mi pi'n'ngoso engoso oso Anitu A'amu Is'lael somo Uyakolomentiso somne'ne Syaf'siyu S'ikuno Engo † somo uhwonano lont'ifi s'imentohofofoho. Oso hopo sopo nohumant'ifi upa'n'imentohofoso Jisas kako mo'n'ngkanta Jerusalemne'no wap'mntonoho upa'n'imentohofofoho.

¹³ Oseso hofiko yo'mayo wokoso wop'ngo wop'ngoso nomotawent'ifi Jisas'mne'no hon'ngkanopo hontohumamentohofofoho. Nohontohumant'ifi Jisas'mne'no johole limentohofi, Anitumo isamoyoka ulano.

Kako wop'ngo'nohino hweho.

Olo hwe lohomo nakwoe Hwe Engo Anitu sohwo nakwoe hwahopone'no uhwatimentiso hweho.

Kakoe yofe woho'nomano.

Nakwo a'amu Is'lael hn'nwiye hwe yofe engo'njo nakumo nemokosyohumayo'ne hweho.

Ose limentohofofoho.

¹⁴ Jisas kako yahu osyuyo *toungki* anga'no notipemanto yahu sohwoe hohujopo kehumanto s'imentisofoho. Oso hiso'no ifalifaliyo ole wo'nnyofoho.

¹⁵ Sekwo a'amu ango Saiyon sopo humalofo soku sekwo iyoho sen'ngkuhwoloho.

Uhwon'mno. Sekwoe Hwe Engo sohwo kako ntosapohoho.

Kako yahu *toungki*po nokehumanto sopalofoho.

† 12:12: Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaha.

Oso ifalifaliyo hohonta mt'i'mokumentohofofoho.

16 Oso hohosohonta Jisasiye inomokomoyo sohwna'ni nakwo oso hungkuno ifalifaliyo mt'i'mokumentohofoho so'no huno monayo hwona'nyoho. I oso'no tifi no'mo Jisas kako ahwomomo s'imentiso sohonta nakwo oso ifalifaliyo hiso'no huno syafihu'mentihwoni yo'mayo wop'ngoso Jisasi'mne'no oso sikuno homo somo a'amu uloho'mentohofoho so'no huno ikwesyafihu'mentihwonefoho.

17 Hohonta Lasalos poyo pe'nonto kakoe pijafoso pi'n+momo wo'mentiso sohonta a'amu Juta pi'n'ngo engoso Jisasi'nji humamentohofofoho. Jisas kako Lasalos'mo joho ulonto nulikofahonjoso hofi'ko uhwonmentohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa hofi'ko nom'ne a'amu pi'n'ngo'njo sopo Jisas kako yo'mayo imentiso so'no lutihwamentohofofoho.

18 Oseso hwe moya'mi pi'n'ngo engoso yo'mayo wonyoangkafo Jisas imentiso so'no upa'nontifi oso a'amu hiso Jisasi'mo hon'ngkanopo uswo'nimentohofofoho.

19 Uswo'n'ngkahon'ngkofi a'amu Falisi sohwa hofi'ko nuhwonontifi simeho tango uyahon'ngki ole hnn'mentohofi, Ihwoni, a'amuso hofi'ko nakumne'no huno mosyonefisyalokuyohoho. O'o, a'amu ango'meemjo hopi'nonohinosa hofi'ko nakumo nosikwojonaofontifi Jisasi'mnohini inomokoho'nawotofoho. Ose hnn'mentohofofoho.

A'amu Ngkilik fehohnjo sohwa hofi'ko Jisasi'mo uhwonano lontifi imentohofofoho.

20 A'amu pi'n'ngo engoso sikuno iyoho humayo engoso uhwonano lontifi ango Jelusalemne'no Anituye yofe ho'nomayo'ne s'imentohofofoho. A'amu Juta'nohini'maho. O'o, a'amu Ngkilik fehohnjo hi'nji s'imentohofofoho.

21 Oso a'amu Ngkilik huhwo sohwa hofi'ko Filip'mo u'mantifi ulimentohofi, Hwe engofo, nakwo Jisasi'mo uhwonano lontani sahopi'hwone hwona'nyoho. Ose ulimentohofofoho. Filip huhwo sohwo kako hwaho Ngkalili ango Mpet'saita mta'ango hweho.

22 Filip kako hofi'koe hungkuno hiso upa'nonto nowento Entilumo ulahon'ngki siko Jisasi'mo u'manji oso hungkuno hiso ulimentisiyefoho.

23 Jisas kako sikimo ulimento, Ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni poyo imo'n'i'mo apa'no songo likahm'mo nje yofe engo mayo'ne sikunosa mofonepo nto i'mofapohoho.

24 Ose ulikwato lohofonto kako poyo imo'nyo'ne pahnn'mo hungkuno ole ulimento, Hwe fihwo kako hamoyo mofososo hami hiso siki wehwosi piso n'hu'nahone uyimontonoho. I oso'no hwe fihwo kako hami mofososo hami hiso piso ihwoso'no nom'ne t'imo sahopi'hwosi ne pi'n'ngo umo'montonoho.

25 Oso pa'nyoso a'amu fihwo kako kakine'nohini huno syafihu'nonto kakoe yofe'nohini ho'noma'n'wo'n'ngkiso sohwo kakoe humayoso aho yokumpohn'nyo kemokosyohumanto poyo pe'n'ngkuhwosi tohino engo nomane hweho. I oso'no hwe nom'ni'hwosi kako kakine'no huno mosyafihu'nyo'njo yonto nom'ne a'amu somne'no ufo'mawo'nyo'ne'nohini syafisy'wo'n'ngkiso sohwo kako poyo pe'n'ngkuhwosi songo ne'no wonyoangkafo humayo'neso notipemane hweho.

26 Oso a'amu Ngkilik huhwo sohwa hofi'ko nje inomokomoyo umo'nano lifijomanji siko nuhusisi hofi'kimo ole ulinyo. Hofi'ko ngkimo

wonningkopantifi'manji oyonimno lalofoho ulinyo. A'amu nje syoho ntohofiyoso hofiko ngkimo tifi nningkapwo'nningkohofofoho. Oseso ngko nje syoho ntohofiyoso ngko humame sopo hofiko wohumapife. Nje syoho ntohofiyoso ne somo Mpohwo Anitu sohwo kako hofikimo uhwonngkuhwosi kako hofikoe yofeso woho'noma'montonoho. Ose ulimentisofoho.

Hofiko A'amufe Hwomu sohomo woho'nomapife.

²⁷ Jisas kako nohumanto ulimento, Nje simeho tango mikunimposoniyohoho. Ngko Mpohumo jomo pehofo ulimnehono. Nje Mpohwo sohwoi olo tango engo ngkimo won'ma'monto iso losomo kiko wae yanmotnnehino. Ose ulimnehono. O'o, olo tango hiloso ngko mayo'ne pmentonoho.

²⁸ Oso hiso'no ngko nje Mpohumo hungkuno ole ulimo, Mpohwo sohwoi olo a'amu hopi'nonohino loso hofiko jije yofe engo wojo so'no huno uyone'no yo'mayo wonyoso hofiko ngkimo ntapifijo'manji noho wontapife.

Jisas ose ulahoningki mampaho ahwomo mta'ango ole ho'nimento, Ngko oso hwaho sopone'no kuhwotimentohe sohonta a'amuso nje yokumpohn'nyo engo somo uhwonontifi nje yofe ho'nonima'mentohofofoho. I kiko poyo imo'nngkohoho'no ngko apa'no songo kilika'me sohonta hofiko nje yokumpohn'nyomo apa'no uhwonngkuji nje yofe apa'no noho'nonimapitnnefoho.

²⁹ Ose ho'nngkahoningki hwe moya'mi kako'njo mofonepo humantohofoso oso mampaho hiso upa'nontifi a'amu fehohnjoso ole hnnimentohofi, Ahwomo yoka ho'nngkohoho. A'amu fehohnjoso ole hnnimentohofi, A'amu ahwomomjo sohwo kakimo hungkuno ulohoho.

³⁰ Ose hnnngkahoningkofi Jisas hofikimo ulimento, Olo mampaho ho'nngkiso loso ngko upa'nyo'ne ho'nngkiso'maho. O'o, sekwo upa'nyo'ne ho'nngkisofoho.

³¹ Oso'no olohonta Anitu kako yo'mayo yahino wonyo a'amu hwahoponjo yiwo'nngkohoho so'no yano ulofihwoso'no hofiko hofikoe wonyo somjo tohino mayo'nefoho. Olohonta Anitu kako hwe wonyo Seten olo hwo hwo mokosyohumaso sohwo yokumpohn'nyoso wae weeo'montonoho.

³² Ngko olo hwaho lopo nohumentani'mo a'amu hofiko ngkimo iyo hwojiyahofiku'nnyo yokintaho sopo monihumatipijo sohonta ngko a'amumo wuhu'mema'monnoho.

³³ Oso hungkuno ulimentisoso a'amu somo ngko poyo imo'nimne'no honngkano umofitihwamo lonto kako oso hungkunoso ulimentisofoho.

³⁴ A'amu huhwo sohwa upa'nontifi Jisasimo ulimentohofi, Kiko poyo umo'nimonnoho lalahino. Nakumo Anituye hungkuno ole nalimento, Oso hwe Anitu a'amu ufo'mayo'ne uhwasopo'mentiso sohwo kako songo ne'no nohumantihwone hweho. I oso'no kiko A'amufe Hwomu sohwo'si'manji iyo hwojiyahofiku'nnyo sopo womonihumojantifeho eso peho'no lohino. Oso A'amufe Hwomuso tihwolo.

³⁵ Ose ulahoningkofi Jisas kako pomponaho pa'nyohwo kakine'no pahnnimo hungkuno ole ulimento, Sekwo olopo nohumentaningkuji pomponaho we'nehwo sekwo'njo lopo wolasehumantonoho. Nolasesyihwoso'no sikuno wammontonoho. Oseso pomponaho lasesyihwoso'no pomponahopo fosyohumanno. Sikuno semenoho. A'amu sikwo'mjoho'mjo hano wentoso sohwo kakoe humayoso ntontelo. Awonoho. Huno muyo hweho.

³⁶ I ngko pomponaho sohwo'ni sekwo'njopo nohumentani'mo sekwo simeho hi'ntnnono ntapmno. Sekwo nje hungkunomo tifi nningkapifijo'manji ngko sekwoe pomponaho sohwo'niye mehomi umo'nantifeho. Ose ulikwato lohofonto Jisas kako hofikimo uliko'manto hiyaso humamentisofoho.

A'amu Juta hwe moyami pi'n'ngoso Jisasimo simeho hi'ntnnono muyo'njo imentohofoho.

³⁷ Jisas kako yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n'ngkiyohofoso ko yahon'ngki a'amu Juta pi'n'ngoso simeho hi'ntnnono muyimmentohofoho.

³⁸ Oseso oso hungkuno hohonta Aisaiya sohomo Anitu uyahon'ngki limojo sohwo mt'i'mokumentisoso ne imo'n'mentisofoho. Hungkuno hiso olenoho.

Hwe Engofo, nakwoe hungkuno somo simeho hi'ntnnono tihwo wonejap-mmontolo.

Yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n'ngkiyohofoso Hwe Engo ih-woso'no ne'njofoho eso tihwo wonal'montolo.

Aisaiya hohonta ose mt'i'mokumentisofoho.

³⁹ Oseso a'amuso hofiko Jisasimo simeho hi'ntnnono uyoso hopo'maho. Olo hiloso hwapingo so'no Aisaiya kako hungkuno nom'ne mt'i'mokumentisoso olenoho.

⁴⁰ Anitu kako a'amuso nohon'fitnnoho syafisyonto hofikoe timo upi-jiyo'mentisofoho.

Anitu ngkine'no huno nto'no ikwesyaifihupitnnoho syafisyonto hofikoe hunoso hwayohosile umasimentisofoho.

Anitu ose uloho'mentiso so'no hofiko hofikoe hon'ngkano wonyo somta'ni ikinjaofikui ngkiyepono pont'fijontentesi ngko hofikimo wop'ngo umoku'mnesohilo.

⁴¹ Aisaiya hohonta kako wojo hopa uhwon'mentisoso Kilaisiye yokumpohn'nyo so'nji kakoe yofe engo so'nji uhwononto kako oso hungkunoso Kilaisimne'no limentono.

⁴² A'amu Jutafe hwe engo pi'n'ngo sohwa hofiko Jisasimne'no simeho hi'ntnnono ko uyahon'ngkofi hofiko a'amu Falisi sohwanne'no iyoho un'ngkahon'ngki hofiko Jisasimne'no hungkuno yolohoso mol'jwaofe'njo imentohofoho. Hwap'ngoso ole syafihu'mentohofi, A'amu Falisi sohwa hofiko nakumo Anituye tajo ango somta'ni wae enamopitnnoho lontifi mol'jwaofe'njo imentohofoho.

⁴³ Anitu hofikine'no yo'mayo so'no huno syafisyonte so'no hofiko huno mosyafihu'mmentohofoho. O'o, a'amu hwahoponjoso hofikine'no yo'mayo so'no huno syafisyontife so osomnohini syafisyontifi in'ngkamentohofoho.

Jisas kako a'amu hopi'nonohinofe yahino somo yano ilofone hungkuno-foho.

⁴⁴ Jisas kako hungkuno yokumpohn'nyo ole ul'mento, A'amu fi-hwo simeho hi'ntnnono ntopantokunjo sohwo kako ngkine'nohino montopantofiyoho. O'o, kako nje Mpohwo olo hwaho lopone'no lon'hwat'mentiso osohwo huhwo'ntnne'no ntopantofoho.

⁴⁵ A'amu ngkimo t̄imo nohonantokunjo sohwo kako ngkimnohino mon-ehonantofiyoho. O'o, kako nje Mpohwo ngkimo n̄hwat̄mentiso oso hwo huhwo'njimo ehonalofoho.

⁴⁶ Ngko olo hwaho loponjo pomponaho sohwo'ni a'amu ngkimo s̄imeho hi'n̄tnnono ntap̄fijo'manji hof̄iko s̄ikwo'mjoho'mo mohumafit̄ne so'no pmmentohe hwo'nyoho.

⁴⁷ A'amu fihwo kako nje hungkunomo haloho ko upa'n̄ngkuhwosi hungkuno homo somo t̄ifi min̄ngkayo'njo sohomo ngko kakoe yahino somne'no tohino muȳmnehono. O'o, ngko a'amufe yahino somne'no tohino yano uyo'ne pmmentohe hwon̄'maho. Ngko a'amufe wonyomjo tohino mta'ni is̄ihutofomayo'no pmmentohe hwo'nyoho.

⁴⁸ I a'amu ngkimo hwotoho nifekuji nje hungkunomo t̄ifi min̄ngkayo'njoso hof̄iko hof̄ikimo hof̄ikoe yahino wonyo somne'no tohino yano ulofiyi sohwo hi'n̄jofoho. Oso s̄ikuno ae'uyo somo yo'mayo hungkuno nto lijwasemo'mentohe hiso hof̄ikoe yahino wonyo somne'no tohino yano ulofiyonefoho.

⁴⁹ Hwap̄ngoso yo'mayo hungkuno sel̄wo'n̄ngkoheso nje huno mta'ango'maho. O'o, nje Mpohwo kako n̄hwat̄mentiso sohwo kako yo'mayo hungkuno hopi'nonohinoso lijwasemof̄o'ne ntahon̄ngki selalokweno.

⁵⁰ Ngko huno ole niyohi, A'amu nje Mpohwoe hungkunomo t̄ifi in̄ngkaweso sohwo kako songo ne'no humant̄hwone hweho. Oseso yo'mayo hungkuno hopi'nonohinoso Mpohwo nt̄wo'n̄ngkisoso ngko sekumo nto'nohini selalokweno.

13

Jisas kakoe inomokomoyo sohwafe s̄ifemo mijo yoma'mentisofoho.

¹ Oso An̄itu A'amu Is̄l̄ael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syaf̄isiyo s̄ikuno engo * iyoho humayo'ne no'no mo'n̄ngka imo'none sohonta Jisas kako huno ole uȳmento, Mo'n̄ngka ngko olo hwaho lopo ul̄iko'mahm'mo nje Mpohwoe angopono was̄imne hwo'nyoho. Ose huno umentisofoho. Olo hwaho loponjo hwe moya'mi kakine'no hitoho ulof̄wo'n̄ngkohof̄o somo Jisas kako hitoho m̄kun̄mposo ulo'mentisofoho. Kako kakoe a'amu ne somne'no hitoho ne'no ulofontan̄ngki kakoe poyo imo'nyo s̄ikunos̄o i'mofap̄mentisofoho.

² Jisasi'n̄ji kakoe inomokomoyo sohwon̄'nnonji nohumentani s̄ikuno'n̄ji wopayo nontan̄ngkuhwoni Seten kako Jutas Is̄ikal̄iyout Saimoun̄'ye hwomu sohomo olo hunolo nto uȳmento, K̄iko Jisas̄imne'no tokoyo'of̄o uȳimon̄ji yalokunos̄o olohonta olo s̄ikwo'miyo lomo noho fiyo. Oso hunoso Seten umentisofoho.

³ Oso hohosohonta Jisas kako huno ole uȳmento, An̄itu kako yo'mayo hopi'nonohinoso ngkimo enjwa'mo nto ho'nan̄humasofoho. Huno nom'ne olo so'n̄ji huno uȳmento, Nje Mpohwo kako olo hwaho lopo n̄hwat̄mentiso sohwo'ni ngko apa'no kakiyepono asomo nos̄imnefoho. Huno ose uȳmentisofoho.

⁴ Oseso Jisas kako wopayo fehohn̄jo moi'wo manyohwo kako nol̄ikafonto kakoe nem'no man̄ji'mof̄o wae yaofonto kako sosayo s̄ip̄o'nyo nomanto kakoe s̄imehopo nano mtitofahin̄mentisofoho.

* 13:1. Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

5 Ose mtitofahinonto kako mijo nomanto noswanopo sisasyonto kako kakoe inomokomoyo sohwna'niye sifemo mijo yonema'mentisofoho. Ose yonemanto kakoe sosayo sipo'nyo kakoe simehopo mtitofahin+mentiso so'nji sosayo nasipo'mentisofoho.

6 Oseso Jisas kako Saimoun Pitamo u'mahon+ngki Pita ul+mento, Hwe Engofo, kiko nje sifemo mijo uyon+ma'monntaho.

7 Ose ulohon+ngkahon+ngki Jisas ul+mento, Olohonta olo kilohofalokwe loso kiko huno makiyohoyohoho. I oso'no hwanguku kiko huno wakiyimontonoho.

8 Ose ulahon+ngki Pita ul+mento, Nje sifeso mijo niyan+mahotoho. Nihu'no ngkilaho. Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Ngko jije sifemo mijo miyokumaso'manji kiko ngko'nji mohumayo'ne hwosoho. Kiko nje syoho mantohofiyone hwosoho.

9 Ose ulahon+ngki Saimoun Pita komo'no ul+mento, Hwe Engofo, ose'manji nje sifemnohini yon+mahotoho. O'o, nje aho mnokino hopi'nonohino lomo fiyon+maho.

10 Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, A'amu fihwo kakoe a'apaho hi'nji mijo nto yomo'n+ngkiso sohwo kako kiho ane imo'nyo so'no syoho engo'njo hwo'maho. O'o, kakoe sifemnohini mijo yomo'n+ngkuhwosi kiho ane'njo wohumamontonoho. Olo angu lomo humalohwone sohwasi anga'nohinohwo kiho'njohwo humaho. Nom'ne sohwasi kiho ane hwasoho. Ose ul+mentisofoho.

11 Hwap+ngoso Jisas kako Jutas kakine'no tokoyo'ofu yone sohune'no huno uyahon+ngki, Anga'nohinohwo kiho'njohwo humaho eso ul+mentisofoho.

12 Oseso Jisas hofikoe sifemo mijo moi'wo esojwamofonto kakoe nem'nomanji'mofo apa'no yonto nakwo'nji apa'no ampo humamentisofoho. Nohumanto nal+mento, Ngko sekwoe sifemo mijo yosemahe so'no huno ito'no nto laseyohoho.

13 Ose ulonto ul+mento, Sekwo ngkine'no Hungkuno Mesyolonet+hwayo hwosoho. Nakwoe Hwe Engo hwosoho ntiwo'n+ngkohof+hwasoho. Oso hungkuno ntiwo'n+ngkohofoso nto'nohinoho. Ngko huhwo'ne osenohinoho.

14 Ngko sekwoe hwe engo sohwo'ni sekumo hungkuno meseluti+hwayo sohwo'ni ngko sekwoe sifemo mijo yosemahono. Sekwo nakwo hwe engo hwona'nyoho likuji nom'ne a'amu sofe sifemo mijo miyomapitnnoho lonji selohofohono. Oseso sekwo sohwasi sekwo nom'ni hwafe sifemo mijo yimaof+kujo'no hofiko sekwoe sifemo uyosemapife.

15 Olo selohofuhe yahino loso nto set+hwaheso sekwo nom'ni hwamo ose ulohopmno.

16 Ose ulonto ole ul+mento, Ngko hungkuno nehopi'nohini wasel+monne'no yohono. Upa'n+mno. A'amu fihwa hofiko nom'nihwoe syoho ulohofiyiwo'n+ngkohofu sohwa hofiko hofikoe hwe engomo muyakolopitnne hwafoho. A'amu fihwa hungkuno motawowo'n+ngkohofu sohwa hofiko a'amu lihwat+mentiso sohomo muyakolopitnne hwafoho.

17 Ngko sekwoe hwe engo sohwo'ni ngko olo hiloso selohofuhe so'no sekwo olo hungkuno selalokwe hwap+ngoso huno waseyono. Sekwo nom'ne hwamo ulohofoso ngko selohofuhe hopaso ifijo'manji sekwo simeho wop+ngu wasemo'n+montonoho.

¹⁸ Ose ulonto ole ulimonto, Olo hungkuno selalokwe loso sekwo hopi'nonohino sohwhanne'maho. Ngko sehwasopo'mentohe sohwhanne'no sekwoe yahino humayo so'no ngko huno niyohoho. I oso'no Anituye hungkuno a'amu mtimokumentohofoso ne umo'nimontonoho. Hungkuno anga'nohinoso olenoho.

Hwe fihwo ngkoni wosopayo nososohwo kako ngkine'no hohujo ikinjanimofihwosi nje mangohwo umo'nimontonoho.

Ifalifaliyo ose mtimokumentohofofoho.

¹⁹ Oso hungkuno hiso ne imonosohonta'ne'no selalokweno. Ne imon'ngkuhwoso'no sekwo huno ole wosyonifisyantifeho. Jisas kako ne'njohweho. Ose wosyonifisyantifeho.

²⁰ Ngko hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Ngko a'amu fihumo uhwojahoni'mo a'amuso osohumo utimafikuji wopingo ulohopifijo'manji hofiko ngko huhwo'nimo ntimafikuji wopingo wontohofantifeho. A'amu ngkimo ntimalokwofo sohwa hofiko nje Mpohwo Anitu huhumo utimalokwofo. Ose nalimentisofoho.

Jutas kako Jisasimo mango hwafe ahomo honahumentiso so'ne hungkunofoho.

(Matiyu 26:20-25; Mak 14:17-21; Luk 22:21-33)

²¹ Oso hohosohonta Jisas kako hi tango mikunimposo uyahonngki kako hungkuno yolohoso ole lijwao'mento, Hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Hwe fihwo kako olo angolomo sekwo'nji humaso sohwo kako mango sohwife ahomo wohon'nanhumonte hweho.

²² Ose nelahonngki kakoe inomokomoyo anga'no anga'nohinohi sohwna'ni honingkonontani tihune'no kalohoho huno syafihu'mentihwonefoho.

²³ Ngko Joun olo hungkuno ifalifaliyo mtimokalokwe sohwo'ni Jisas kako ngkimo simoho engo ntap'woningkiso so'no ngko Jisas'nji afapohumohumantohe hwo'nyoho.

²⁴ Oseso Saimoun Pita kako ngko Joun'ni uhwonyo'ne aho songo songo yahonngki ngko kakimo uhwonngkahonngko Pita ole ntimento, Kiko Jisasimo ulohonyo. Tihune'no kolalofoho.

²⁵ Ose ntahonngki ngko Jisasimo ikinjamo lohofonji ulimentoho, Hwe Engofo, kiko tihune'no lalokuno.

²⁶ Ose ulahonngko Jisas nalimento, Ngko wosopayo kutnnyoso mijomo yomah'mo a'amu fihumo uyimonnoho. Oso huhweho. Jisas ose nalonto kako wosopayo kutnnyoso mijo yomanto Jutas, Saimoun Isikaliyoutiye hwomumo uyimentisofoho.

²⁷ Ose uyahonngki Jutas nimentisofoho.

Oso hohosohonta Seten kako Jutasimo ehuhnao'mentisofoho. Jisas Jutasimo ulimonto, Kiko yomayo umonji yohinoso olohnta komo'no fiyo.

²⁸ Oso hungkuno Jisas Jutasimo ulimentisoso kakoe inomokomoyo sohwna'ni osoho humohumantihwone sohwna'ni hwapingo neso huno monayo hwona'nyoho.

²⁹ O'o, fehohnjo sohwna'ni nakwo Jutas nakwoe hamniyoho ipofomokosyohumawo'nngkiso so'no huno ole syafihu'mentihwoni, Jisas kako oso Sikuno Engo ingko humayo so'ne yomayo mpe-e'ne lihwatimentiso so'no syafihu'mentihwonefoho. Fehohnjo sohwna'ni huno ole syafihu'mentihwoni, Jisas kako a'amu umofonyo iyo somo hamniyoho uyo'no lihwajimentiso so'no syafihu'mentihwonefoho.

³⁰ Jutas kako oso wosopayo nomanonto mempono komo'no humentisofoho. Noswonto uhwon+mentisoso s+kuno nto mjao'mentisoso uhwon+mentisofoho.

Jisas kako hon+ngkano hungkuno songo so'no kakoe inomokomoyo sohwamo lut+hwamentisofoho.

³¹ Jutas kako syukwato lohofahon+ngki Jisas kakoe inomokomoyo nom'ne sohwna'n+nimo nalimento, Olohonta A'amufe Hwomu sohwo'niye yofe engo uti+hwa'nyopo u'mofapmmontonoho. Oso hiso'no An+ituye yokumpohn'nyo engo somo a'amu t+imo uhwon+ngkuji hofi+ko kakoe yofe engo woho'nomant+ifeho.

³² Ngko nje Mpohwoe yofe engo imoku'me'no Mpohumo kakoe yofe engoso kakoe Hwomu sohwo'n+nimo komo'no wontapmmontonoho.

³³ Ose nel+kwato lohofonto ole nalimento, Nje mehomi sohwasu ngko sekwo'nji we'enepe nohumahm'mo woseliko'ma'monnoho. Oso hohosohonta sekwo ngkine'no haf+hafe wonyopi woti+peent+ifeho. Ngko a'amu Juta sohwamo hungkuno nto ul+maleso olohonta sekwo huhwahnonji selalokweno. Ngko ume sopo sekwo olohonta ngkimo moni'+mapitnnohofo.

³⁴ Oseso ngko hon+ngkano hungkuno songo sejopalokweno. Sekwo sekwoe a'amu somne'no s+imeho wosema'nono. Ngko sekumo s+imeho sejopalokwe pa'nyoso sekwo sekwoe a'amu somo s+imeho uy+mmo.

³⁵ Sekwo oso hopa a'amu somo s+imeho uy+kujo'no nom'ne a'amuso sehon+ngkuji ole wasel+fe, Jisasiye inomokomoyo hwasoho. Ose wose-lant+ifeho.

Jisas kako Pita kakine'no hohujo ikinj+mofone so'no ul+mentisofoho. (Mat+iyu 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)

³⁶ Saimoun Pita kako Jisasi+mo ul+mento, Hwe Engofo k+iko nti+mne hwasilo. Ose ulohon+ngkahon+ngki Jisas ul+mento, Ngko ume sopone'no k+iko olohonta mann+ngkapihnnohino. I oso'no hwangku sohonta k+iko ngkimo n+matnne hwasoho.

³⁷ Ose ulahon+ngki Pita ul+mento, Hwe Engofo, olohonta ngko kikimo mokin+ngkapeso pipine'elo. A'amu sohwa hofi+ko kikimo fonjakohu-fijo'manji hofi+ko ngkimo fonjanisiyoso wop+ngofoho. Ngko kikimo kufo'mayo'ne pe'n+imeso wop+ngofoho. Wape'n+imo.

³⁸ Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento, Kiko ngkimo n+fo'mayo'ne wape'n+imo lalohino. Hungkuno nehopi'nohini wakil+monne'no yohono. Olohonta tosi+ka yoka maho'nyo sohonta k+iko mango hufa'u s+hune ole wal+monnoho, Ngko Jisas sohune'no huno maniyo hwo'nyoho. A'amu somo ose ul+monnoho. Jisas Pitamo ose ul+mentisofoho.

14

Jisas sohwo kako Mpohwo An+itumo u'mayo'ne hon+ngkano hweho.

¹ Jisas kakoe inomokomoyo sohwna'nnonji nohumentani nakumo nalimento, Sekwo sekwoe s+imeho wonyo semo'n+ngkuhwoloho. O'o, sekwo An+itumo s+imeho hi'ntnnono ne'no uy+mmo. Oso'no sekwo ngko huhwo'n+nimo s+imeho hi'ntnnono ntapmmo.

² Nje Mpohwoe angoso sohe pi'n+ngo'njoponoho. Oso hungkuno hiso ne ane'njontentesi ngko sekumo hohonta sel+mnesohilo. Ngko sekwoe ango ito'no wesyo humamne hwo'nyoho.

³ Ngko sekwoe ango ito'no yasesi'mo ngko sekumo setimayo'ne asomo wapmne hwo'nyoho. Oso'no sekwo ngko'njo afa nohopo humetihwanefoho.

⁴ Ngko simne honingkano somne'no sekwo huno seyohoho.

⁵ Ose nelahoningki Toumas ulimento, Hwe Engofo, kiko nti'mne hwasilo. Nakwo huno monayohoyohoho. Nakwo oso honingkano somne'no hunoso pipi ihwasi syofisyanehwono.

⁶ Ose ulahoningki Jisas ulimento, Ngko sohwo'ni Mpohumo u'mayo'ne honingkano hwo'nyoho. Ngko hungkuno nehopi'nohino hwapingo hwo'nyoho. Ngko songo ne'no humayo'ne hwapingo hwo'nyoho. A'amu fihwo kako Anitumo u'mayo'ne honingkano nom'neso mauyoho. O'o, ngko'nohino Mpohumo u'mayo'ne honingkano hwapingo hwo'nyoho.

⁷ Sekwo nje hwapingo ne so'no huno nto'no seyontentesi sekwo nje Mpohwo huhune'no huno seyihwonesohilo. Olohonta sekwo Anitune'no huno nto seyohoho. Sekwo kakimo nto uhwoningkohoho. Sekwo ngkimo nohoningkohoho so'no sekwo Anitu huhumo uhwonontifi kakine'no huno nto'no seyohoho.

⁸ Ose ulahoningki Filip ulimento, Hwe Engofo, kiko Mpohumo fonetihwaho. Nonetihwahojo'no nakwo simeho wopingo wonamo'nimontonoho.

⁹ Ose ulahoningki Jisas kako ulimento, Filip ngko sekwo'nji sikuno pi'ningo engo nto humantohe hwo'nyoho. I osomo kiko ngkine'no huno ito'no makiyo'njo hwasilaho. A'amu ngkimo nohon'wo'n'ngkiso sohwo kako nje Mpohwo Anitumo uhwonalofoho. Oso'no pipine'no lohino. Kiko Mpohumo fonetihwaho lohinosofo.

¹⁰ Kiko ole losyofisyalokuno. Jisasi'nji kaningkwohwo'nji siko afa'maho. O'o, Jisas kako kengo hweho. Kaningkwohwo kengo hweho. Ose losyofisyalokuno. Hungkuno ngko sekumo selinyoso nje huno mta'ango'maho. O'o, Mpohwo Anitu kako ngkimo humaso sohwo kako yo'mayo syoho iwo'n'ngkohoho.

¹¹ Sekwo olo hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono uyimno. Ngko nje Mpohumo humaleno. Mpohwo kako ngkimo humaho. Oso hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono muyo'manji i yo'mayo syoho wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ngkiyohoho iwo'n'ngkohe so'no sekwo huno ikwesiyafisyukuji sekwo simeho hi'ntnnono ntapmno.

¹² Hungkuno nehopi'nohino waselimonne'no yohono. A'amu ngkimo simeho hi'ntnnono ntaposo sohwo yo'mayo syoho ngko iwo'n'ngkoheso kako uyimontonoho. Ou, ngko nje Mpohwoepono sime sohonta oso a'amu huhwo sohwo kako olopo nohumahwosi yo'mayo syoho ngko imentohe somo kako niyakolofososo ngko ufo'ma'monnoho.

¹³ Hwapingoso ole, sekwo nje Mpohumo yo'mayo so'no jomo ulukuji nje yofe lifijoso ngko yo'mayoso wosejapmmnonnoho. Ngko yo'mayo sekumo sejapm'me'no nje Mpohwoe yofe sekwo noho'nomafikujo'no kakoe yofe engoso umo'nimontonoho.

¹⁴ Sekwo nje Mpohumo nje yofe ulifijoso ngko yo'mayo imneso'no jomo nti'kujo'no ngko uyimnonnoho.

Jisas kakoe Towahuno Wopingo somo uhwajone'no hungkuno ulimentisofoho.

¹⁵ Sekwo ngkimo simeho nehopi ntapifijo'manji ou, sekwo nje hungkuno hopi'nonohino somo haloho pekuji ito'no wonn'ngkopantifeho.

16 Ngko Mpohumo jomo uli'me'no kako nom'nihwo sekumo Yokumpohn'nyo Sesofitofosyohumayo'nehwo wosejapmmntonoho. Oso huhwo sohwo kako sekwo'nji engolopohamo ne'nohini wofosyohumentihwantife hweho.

17 Anitu kakoe Towahuno sohumo sekuyepono uhwajihwoso'no Towahuno huhwo sohwo kako hungkuno nehopi'nohini waseti'hwamontonoho. I oso'no a'amu hwahoponjo yahino somo in'ngkuwalokwofoso hofiko oso Towahuno huhwo sohumo momaso'njofoho. Hwap'ngoso hofiko kakimo timo muhwonyo'njo ikuji hofiko kakine'no huno muyofoho. I oso'no sekwo kakine'no huno seyohoho. Hwap'ngoso olohonta kako sekwo'nji humaho. Hwangku kako sekwoe simeho mo'mo wohumamontonoho.

18 Ngko sehwti'mo'me sohonta Anituye Towahuno sohwo sekwo'nji humaso so'no sekwo sikumehomi pa'nyo mohumafitnnehofo. O'o, ngko sekuyepono asomo wapmmntonoho.

19 We'enepi olo hwaho lophonjo a'amuso hofiko ngkimo apa'no manohon'fitnnehofo. I oso'no sekwo wonohonantifeho. Ngko songo ne'no humayo'ne hwap'ngoso sohwo'ni kalohi sekwo hoku songo ne'no wohumantifeho.

20 Ngko nje Mpohwoepono sehwti'mo'me sohonta sekwo huno ole waseyono. Ngko nje Mpohumo humaleno. Sekwo ngkimo wofosyonohumantifeho. Ngko sekumo wosefosyohumamonnho.

21 A'amu fihwo kako nje hungkunomo haloho pehwosi hungkuno homo somo ito'no tifi in'ngkaweso sohwo kako ngkimo simeho nehopi ntopalofoho. A'amu ngkimo simeho ntap'wo'n'ngkiso osohumo nje Mpohwo kako simeho uyalofoho. Ngko huhwo'ni oso huhwo sohumo simeho uy'mo ngko kakimo utihwa'nyopo ikini'me'no kako ngkimo wonohon'montonoho. Jisas ose ulimentisofoho.

22 Jisasiye inomokomoyo nom'ne sohwo kakoe yofe Jutasiyoho. Osohwo kako Jutas Isikaliyouti'maho. O'o, nom'ne hweho. Oso Jutas huhwo sohwo kako nohumanto Jisasi'mo uli'mento, Hwe Engofo, kiko nakwo sohwna'nimo ne'mahoji hwe moya'mi hwahoponjoso makohonyo'njo iyoso pipilo.

23 Ose ulohon'ngkahon'ngki Jisas uli'mento, A'amu ngkimo simeho nehopi ntaposo'manji kako nje hungkunomo ito'no wonn'ngkamontonoho. Oso hwe huhwo sohumo nje Mpohwo Anitu kakine'no umo'nimontonoho. Nekwo'montosa'i oso hwe huhwo sohumo u'mehwasi kako'nji engolopohamo ne'no wohumantanoho.

24 A'amu nje hungkunomo tifi ito'no min'ngkayo'njo sohwo kako ngkimo simeho hi'ntnnono mantap'wo'n'ngkiso hweho. Olo hungkuno selalokwe loso nje huno mta'ango'maho. O'o, nje Mpohwo n'hwat'mentiso sohwoe hungkuno ntapmmentisoso selalokweno.

25 Ngko sekwo'nji nohumanji hungkuno loso selalokweno.

26 I oso'no ngko sekumo sehwti'mo'me'no nje Mpohwo kako kakoe Towahuno Wop'ngoso sohwo ngkimo niyohope'ne sekumo Yokumpohn'nyo Sosofitofosyohumayo'ne sekuyepono uhwat'montonoho. Anituye Towahuno Wop'ngoso huhwo sohwo kako sekwo'nji nohumahwosi sekumo yo'mayo so'no hofiyu woloseti'hwamontonoho. Kako sekwoe hunomo huno sefohotofihwoso'no yo'mayo hungkuno selimentoheso huno ikwesya'isyikuji huno wasey'montonoho.

²⁷ Ngko sekumo sehwtot'i mofalokwe so'no ngko nje simeho wop'ingo'nji simeho pompenjiyo'nji sejopalokweno. Hwe moya'mi hwahoponjo sofe simeho pompenjiyoso simeho wop'ingoso iyoswo ilo'molajo iwo'n'ingkisoso pa'nyo'njofoho. I nje simeho wop'ingo nje simeho pompenjiyoso oso pa'nyo'maho. O'o, hwahoponjo somo yakolo'nnyofoho. Oseso yo'mayo tango se'mahwoso'no sekwo yomo ikuji iyoho sen'ingkuhwoloho.

²⁸ Oso hungkuno selohe loso sekwo apa'no huno fikwesya'fihupmno. Ngko Mpohwoepono nosi'mo sekuyepono asomo wapmmnonho. Sekwo ngkimo simeho nehopi ntape'manji ngko nje Mpohwoepono wonyoangkafo sopo nosi'me'no sekwo simeho wop'ingo wasemo'n'montonoho. Hwap'ingoso Mpohwo Anitu kako ngkimo hwofilo'nnyo hweho.

²⁹ Yo'mayo hiso mmo'nontan'ngki selalokweno. Oso'no hwangu sohonta yo'mayo selohe so'no i'mofap'hwoso'no sekwo osomo uhwon'ngkuji sekwo ngkimo simeho hi'ntnnono ntap'fitnne'no selalokweno.

³⁰ Nje sikuno sekwo'nji hungkuno jo'neso mofon to imo'n'maho. Hwap'ingoso Seten hwe wonyo olo hwahe lophonjo yahinomo mokosyohumawo'n'ngkiso sohwo kako wonyo ntohoho'neso nto i'mofapohoho. I oso'no kakoe yokumpohn'nyoso ngkimo moniyakolofonehoho. Seten ngkimo moniyokolofontan'ngkuhwosi ngko poyo wape'n'monnoho.

³¹ Hwap'ingoso hwe moya'mi hopi'nonohinoso hofiko ngko nje Mpohumo simeho engo uyalokwe so'no huno tipemayo'ne ngko oso hungkuno Mpohwo ntapmentiso somo ito'no tifi un'ngkamnonho. Yo'mayo tango ko n'mahon'ngkuhwosi ngko ne'no un'ngkamnonho. Ose nalonto nalimento, Filikapmno. Wohwano. Ose nalimentisofoho.

15

Jisas kako 'wain' iyo hwap'ingo ne hweho.

¹ Jisas kako kakoe inomokomoyo sohwna'nimo pahnnimo hungkuno ole nalimento, Ngko iyo hwap'ingo ne hwo'nyoho. Nje Mpohwo iyo uyo syoho sohwo'nimo mokosyon'humunyo hweho.

² Nje iyopamo ne minto'nyoso Mpohwo kako nolofehwosi wawe'ntonoho. Iyopamo ne into'nnyo hopi'nonohinoso kako nofasy'hwosi pamo ne'njoso wawo'montonoho. Hwap'ingoso ipisayo engo into'n'ngkuhwosi ne engo imo'nyo'nefoho.

³ Oso pa'nyoso sekwo nje apamo sohwaso sekwo nje hungkunomo ito'no in'ngkwalokwofo so'no oso hungkuno hiso yo'mayo yahino wonyo imotofa somo wae esemafalofoho. Sekwo kiho'maso'njo humalofa.

⁴ Sekwo ngkimo fosyon'humamno. Ngko sekumo wofosyosehumamonnoho. Iyopamo fihwo kako iyo ne hwap'ingo somta'ni nosanj'hwosi p'wasyososo kako ipisayo neso minto'nonehoho. Oso pa'nyoso sekwo ngkimo monifohi'nyo'manji sekwo huhwaso ipisayo neso minto'nyo'ne hwasoho.

⁵ Ngko iyo hwap'ingo ne hwo'nyoho. Sekwo nje apamo hwasoho. A'amu fihwo ngkimo fosyon'humaso sohwo ngko kakimo wofosyohumamonnoho. Oso'no kako ipisayo ne engo'njo hweho. Sekwo ngkimo nis'kwat'fijo'manji sekwo yo'mayo neso mifitnne hwasoho.

⁶ A'amu fihwo kako ngkimo n̄s̄ikwatnnyo sohwo a'amu iyopamo yofoho inyoso wae yaofont̄ifi tohomo ho'naefiwo'n̄ngkohoho hopaso nje Mpohwo kako hwe huhwo sohomo wae yaofonefoho.

⁷ Sekwo ngkimo non̄humaf̄ikuj̄i sekwo nje hungkunomo aho yokumpohn̄'nyo kemokosyohumaf̄ikuj̄o'manji yo'mayo so'no semo'n̄ngkuhwoso'no ngkimo jomo nt̄ifijoso yo'mayoso sekumo wose'ma'montonoho.

⁸ Sekwo ose ifijo'manji sekwo nje inomokomoyo ne imo'n̄ngkuji sekwo ipisayo ne engo'n̄jo imo'n̄fitnne hwasoho. Oseso a'amu hof̄iko An̄itu kako sekumo hof̄iyo semokosyohumantan̄ngkuhwosi sehon̄ngkuji hof̄iko nje Mpohwoe yofe engo noho'nomapitnnefoho.

⁹ Nje Mpohwo kako ngkimo s̄imeho engo ntap̄iwo'n̄ngkiso hopaso ngko sekumo s̄imeho sejopalokweno. Oseso sekwo nohumaf̄ikuj̄i ngko hitoho engo sejopalokwe so'no huno syaf̄isȳikuj̄i yo'mayoso ifitnne so'no sekwo An̄itumne'no yokumpohn̄'nyo f̄iyoho'n̄imno.

¹⁰ Ngko nje Mpohwoe hungkunomo t̄ifi ito'no in̄ngkawowo'n̄ngkohe so'no ngko huno niyohi, nje Mpohwo hitoho engo ntopalofoho. Oso pa'nyoso sekwo nje hungkunomo t̄ifi ito'no in̄ngkaf̄ijo'manji sekwo huno ole waseyono. Jisas kako hitoho engo nejopalofoho.

¹¹ Olo hungkuno selalokwe loso nje s̄imonyo iyoso sekwoe s̄imeho mo'mo wawenon̄ji selalokweno. Oso s̄imonyo iyoso s̄imeho mo'mo engo m̄ikun̄mposo wasemo'n̄ngkuhwono.

¹² Jisas ose nalonto nal̄imento, Sekwo olo hungkuno losomo t̄ifi ito'no fin̄ngkamno. Ngko sekumo s̄imeho sejopalokwe hopaso sekwo nom'ne a'amu somo ose uȳimno.

¹³ A'amu fihwo kako kakoe a'amu somo s̄imeho uȳihwoso so'no kako a'amu hisofe mango sohwo ole ul̄imontonoho. Olo a'amu lomo sekwo nus̄ihutof̄ikuj̄i ngkimnohini fonjan̄ihumno. Ose loso sohwo kako kakoe a'amu hisomo s̄imeho uyoso yakolo'n̄nyo hweho.

¹⁴ Sekwo sohwas̄i nje hungkunomo t̄ifi ito'no nn̄ngkap̄ifijo'manji sekwo nje a'amu ne hwasoho.

¹⁵ Syoho ulohof̄iyo sohomo kakoe hwe engo sohwo kako yo'mayo so'no yoloho mujo'n̄jo hweho. O'o, syoho ulohof̄iyo sohwo kako syoho'nohini inyo hweho. I ngko olohonta nje syoho ntohof̄iyo hwasoho eso apa'no masel̄imnehono. O'o, yo'mayo hungkuno nje Mpohwo nt̄imentiso so'no ngko yolohoso nto sel̄imalefoho. Oso'no olohonta nje a'amu hwasoho selalokweno.

¹⁶ Sekwo ngkimo s̄imo'mo nakwoe Hwe Engo'ne hwehont̄ifi n̄hwosopo'mentohof̄ihwon̄'maho. O'o, ngko s̄imo'mo sekumo nje a'amu ne imo'nyo'ne sehwasopo'mentoh̄e hwasoho. Sekwo ipisayo ne into'nyo'ne sehwasopo'mentoh̄e hwasoho. Oseso olo syoho sejopalokwe loso sekwo yahon̄ngkuji a'amu pi'n̄ngoso nje hungkuno nupa'n̄ngkuji t̄ifi nn̄ngkap̄ifijoso nakwo'n̄ji ne'no nohumantokutnnefoho. Oseso sekwoe syohoso ne imo'n̄ngkuhwoso'no ne'no nowent̄ihwonefoho. Sekwo ose ifijo'manji sekwo nje Mpohumo nje yofe ul̄ikuj̄i yo'mayo so'no jomo ul̄ifijoso kako wosejapmmontonoho.

¹⁷ Oseso ngko olo hungkuno loso apa'no yokumpohn̄'nyo selalokweno. Sekwo a'amu somo s̄imeho nehopi uȳimno.

A'amu hwahoponjo sohwa hof̄iko Jisas̄ye inomokomoyo sohwanne'no mangohwa imo'n̄fitnne so'ne hungkunofoho.

18 Hwe moya'mi hwahoponjo yahinomo tifi in'ngkowlakwofoso hof'iko sekwoe mangohwa imo'n'fijo'manji sekwo huno ole waseyono, Si'mo'mo ngkine'no mangohwa imo'n'malofofoho.

19 Sekwo olo hwaho lophonjo yahinomo tifi in'ngkafijontentesi u, a'amuhwaho lophonjoso sekumo nakwoe a'amuhwasoho sel'ifijoso si'meho se-jap'ikutnnesohilo. I oso'no sekwo olo hwaho lophonjo a'amuhwasi'maho. O'o, ngko olo hwaho lophonjo yahino somne'no i'waho ito'no ehumayo'ne so'no sehwsopo'mentohefoho. Oseso hwe moya'mi hwahoponjoso hof'iko sekwoe mango hwafoho.

20 Olo hungkuno nto selohe loso huno ito'no fi'syafi'humno. A'amusyoho ulohofiyohwaho yofe engoso kakoe hwe engo sohwoe yofe engomo muyakolofonehoho. Oso hiso'no sekwo in'ngko seyihwoloho. Ngko sekwoe hwe engo sohwo'n'mo a'amuhwahoponjoso wonyo nto-hof'iw'o'n'ngkohoho hopaso hof'iko sekumo woselohofant'ifeho. I hof'iko nje hungkunomo haloho n'popijio'manji hof'iko sekwoe hungkunomo haloho wosepent'ifeho.

21 A'amuhwahoponjoso hof'iko An'itu n'hwat'imentiso so'no huno muyofoho. Oso'no sekwo ngkimo tifi n'ngkapi'wo'n'ngkohoho so'no hof'iko yo'mayo wonyoso woselohofant'ifeho.

22 Ose nalonto nal'imento, Ngko olo hwaho lopo mape'njo nntentesi nje hungkuno hof'ikimo mulont'imententesi hof'ikoe hon'ngkano wonyo somne'no hof'iko tohino engo momaf'ikutnnesohilo. I oso'no nje hungkunomo nto ko upa'n'motofoso hungkuno homo somo si'meho muyofoho. Oso'no sikuno ae'uyo somo ngko wonyo hwasoho ul'i'me'no hof'iko mampi'nyo ifitnnefoho.

23 A'amuhwahoponjoso hof'iko An'itu n'hwat'imentiso so'no huno muyofoho. Oso'no sekwo ngkimo tifi n'ngkapi'wo'n'ngkohoho so'no hof'iko yo'mayo wonyoso woselohofant'ifeho.

24 Yo'mayo syoho wonyoangkafo a'amusohof'iko miy'iw'o'n'ngkiyohofoso ngko hof'iko'njopo it'ihwamentohefoho. Oso syoho hiso ngko miyo'njo yont'imententesi hof'ikoe wonyo hon'ngkano somne'no tohino engo momaf'ikutnnesohilo. I oso'no olohonta oso syoho wop'ingo imentohe somo hof'iko t'imo uhwonont'ifi hof'iko ngkine'no nakwolaho nt'imentohofoso hof'iko ngko'nji nje Mpohwo huhwo'njiye mangohwa imo'n'imentohofofoho.

25 Osesohof'ikoe yahino homo somne'no oso An'ituye hungkuno anga'no mt'i'mokinyoso ne imo'nalofoho. Oso hungkunoso olenoho. Ngkohof'ikimo wonyo ko mulohofahon'ngkohof'iko ngkine'no siki mangohwa imo'nyofoho.

26 Ose nalonto nal'imento, Ngko nje Mpohwoe pone'no nosi'mo An'ituye Towahono yokumpohn'nyo sosofitofosyosehumayo'ne sohumo ngko sekuyepono wol'ihwat'imonnoho. Oso Towahono huhwo sohwo kako hungkuno ne'njo hweho. Kako Mpohwo'nji fosyohumawo'n'ngkiso sohwo kako sekuyepono wap'montonoho. Kako noph'iwosi ngkine'no hungkuno wol'ijwasemo'montonoho.

27 I sekwo ngko'nji nje syoho ema'mentohe sohonta humamoto-hwone so'no sekwo huhwahnonji a'amuhop'i'nonohino somo yo'mayo upa'nont'ifi uhwonont'ifeso filut'ihwaf'ikuno.

16

1 Ngko sehwo't'i'mo'me sohonta sekwo ngkine'no hohujo

ikinjan+mopitnnohonji yo'mayo yolohoso lijwosemofalokweno.

² Hwangku sekumo a'amu Jutafe tajo ango somta'ni wae wesemofantifeho. I tifi no'mo a'amu fehohnjoso hofiko sekumo fonjasesy+kujo'no hofiko huno hwasyo ole wosyofisyantifeho, Nakwo Anituye syoho wopingo ulohofiy+wo'n'ingkuhwone so'no olo hwe lohumo wofonjosyano. Hwasyo ose wosyofisyantifeho.

³ Hwapingo hofiko nje Mpohwo'nji ngko huhwo'nnontne'no huno nto'no muyofoho.

⁴ Tifi no'mo olo yo'mayo loso i'mofaposo sohonta hungkuno ngko sekumo lijwosemofalokwe loso'no sekwo apa'no huno ikwesyaf+hupitne'enji selalokweno.

Anituye Towahuno Wopingo sohwo kakoe syoho iyo'ne hungkunofoho.

Hohonta ngko sekwo'nji humamote sohonta ngko yo'mayo hilo so'no masel+mmotefoho.

⁵ I oso'no olohonta Anitu kako ngkimo sekwoe ango lopone'no n'hwat+mentiso sohwoepono asomo wasi'mne hwo'nyoho. Ngko wasi'mne hwo'nyoho ko selahon+ngko sekwo ngkimo peho'ne nehwt+i'mofalokuno eso mantohonyofoho.

⁶ I olohonta ngko wasehwt+i'mo'mne'no yohono selohe so'no sekwo sekwoe simeho tango seyohoho.

⁷ I oso'no ngko hungkuno nehopi'nohino wasel+monne'no yohono. Ngko sekumo sefo'mayo'ne wasi+monne'no yohono. Ngko sekumo masehwt+i'mofe'njo'manji Towahuno sekumo yokumpohn'nyo sosofitofosesyohumayo'ne sohwo mose'manehoho. I oso'no ngko sime'manji ngko Anituye Towahuno huhwo sohomo sekuyepono wal'hwat+monnoho.

⁸ Kako nopi+hwosi syoho hufa'u sihune yone hweho. Simo'mo kako a'amufe yahino wonyo ujo ehontojwasyi+hwoso'no hofiko yofe uhwopitnnefoho. Nom'ne syohoso kako hon+ngkano ito'nohinoso uti+hwamontonoho. Nom'neso a'amu yahino wonyo somne'no tohino mayo'ne Anitu kako yano ulofiyone so'ntnne'no uli+montonoho.

⁹ Hofi+ko yahino wonyo hwapingo so'no Anituye Towahuno sohwo ole uti+hwamontonoho. Hofiko ngkine'no simeho hi'tnnono montapmmotof so'no hon+ngkano wonyoso hi'njofoho.

¹⁰ Anituye Towahuno sohwo kako hon+ngkano wopingo ito'nohino so'no ole uti+hwamontonoho. Ngko hon+ngkano homo somo into'nohino imote so'no nje Mpohwo kako ngkimo asomo nti+manefoho. Oseso sekwo olopo apa'no manohon+fitnnefoho.

¹¹ Anituye Towahuno sohwo kako a'amufe yahino wonyo somne'no yano ulofiyone so'no ole uti+hwamontonoho. Anitu kako hwe wonyo Seten olo hwaho loPONJO a'amu mokosyohumawo'n'ngkiso sohomo yano nto ulofimentiso so'no a'amu Seten+mo in+ngkwalokwofo so'ntnne'no yano ulofiyi+hwoso'no hofiko tohino engo nomapitnnefoho. Ose uti+hwamontonoho.

¹² Ose nalonto nalimento, Ngko sekumo hungkuno pi'n'ingo engo wasel+monji ko yoheso sekwo oso hungkuno sel+me somo huno seyone so'no hopoenohino hwasi'maho. O'o, hopi'nono seli'me'no sekwoe simeho tango engo seyonoho.

¹³ I oso'no hwangku Anituye Towahuno hungkuno nehopi'nohino sejo'ne sohwo kako nopi+hwoso'no kako sekwo'nji humahwosi kako yo'mayo hungkuno hopi'nonohino ne somne'no nto'no

womikinjosehwatimontonoho. Kako kakoe huno mta'ni syofisyihwasi waselimonto'maho. O'o, yo'mayo hungkuno kako nupa'n'fwo'n'ingkiso so'no waselimontonoho. Oso'nji yo'mayo tifi no'mo imo'none so'ntnne'no waselimontonoho.

¹⁴ Kako nje hungkuno selimentoheho nomahwosi sekumo selihwoso'no yoloho neso lijwasemofihwoso'no sekwo huno nto'no waseimontonoho. Oso'no kako nje yofe engo so'no wosetihwamontonoho.

¹⁵ Yo'mayo nje Mpohwo mokosyohumasoso njefoho. Oso'no hungkuno nto seloheso ngko apa'no waselimonnoho. Anituye Towahuno sohwo kako nje yo'mayo hungkunoso nomahwosi oso hiso'no wolosetihwamontonoho.

Simeho tango seyontososo iwolo'mo lohofikuij apa'no simonyo uyantifeho.

¹⁶ Sekwo we'enepi ngkimo manohonyo'njo uyantifeho. I oso'no sekwo we'enehwo humafikuij hwangu sohonta ngkimo nonohonifitnnefoho.

¹⁷ Ose nelahon'ngki kakoe inomokomoyo fehohnjo sohwna'ni ole hnnimentihwoni, Oso hungkuno nalisoso hwap'ingo neso peho'neto. Ole nalohi, We'enepi sekwo ngkimo monohonifitnnehofo. I oso'no we'enehwo nohumafikuij ngkimo apa'no nohonifitnnefoho. I nom'ne nalisoso ole, Ngko nje Mpohwoe pone hwo'nyoho. Ose nalisofoho.

¹⁸ Oso we'enehwo nalisoso peho'ne nalohoho. Yoloho neso nakwo huno monayohoyohoho.

¹⁹ Ose hnnontani nakwo Jisasimo ko mujo'njo yahon'ngkuhwoni Jisas nakwoe huno so'no huno uyahon'ngki nakumo nalimento, Sekwo olo hungkuno ngko selohe loso'no peho'ne hnnalokwofo. Ngko ole selohono. We'enepi sekwo ngkimo manohonifitnnehofo. We'enehwo humafikuij apa'no ngkimo wonohonantifeho. Ose selohono.

²⁰ Ngko hungkuno nehopi'nohino waselimonne'no yohono. We'enepi yo'mayo tango ni'mane so'no a'amu hwahoponjo pi'n'ngo engoso hofiko simonyo yontan'ngkuij sekwo sohwasihumotaho engo likuij simeho tango waseyimontonoho. I oso'no sekwoe simeho tango seyontososo iwolo'mo lohofikuij sekwo simonyo engo uyantifeho.

²¹ Ose nalonto kako pahnnimo hungkuno ole nalimento, Olo selalokwe loso a'mu fisi kako mehomi aswo mayo pa'nyofoho. A'mu fisi kako aswo toho'ne yonto simeho tohino umnonte so'no kakoe simeho wop'ingo mmo'nyofoho. I oso'no kakoe mehomi aswo mahwosi kako oso tohino engo so'no in'ingo mofihwosi simonyo uyimontonoho.

²² Oso mehomi aswo mawo'n'ngkohoho pa'nyoso sekwoe simeho tango'nji humalofo. Oso'no hwangu sohonta ngko apa'no sehoni'me'no sekwo simonyo engo apa'no uyantifeho. Oso simonyo iyo homo somo wae yafo'ne a'amu fiho mohumuyohoho. O'o, awonoho. Simonyo iyoso ne'no nowentihwonefoho.

²³ Oso sikuno homo somo sekwo ngkimo yo'mayo yo'mayo so'no mantifitnnefoho. O'o, ngko hungkuno nehopi'nohini waselimonne'no yohono. Sekwo nje Mpohumo yo'mayo yo'mayo so'no jomo ulikuij nje yofe'nji ulifijo so'no kako ngkine'no syanifisyihwosi yo'mayo yo'mayoso wosejapmmontonoho.

²⁴ Hohonta oso hopaso sekwo mimmotofihwasoho. O'o, nje yofeso Mpohumo mulimmotofo soku olohonta sekwo Mpohumo nje yofe'nji jomo ulifijoso yo'mayoso wosejapmmontonoho. Oseso sekwo simonyo nehopi'nohini uyantifeho.

Jisas kako olo hwaho lophonjo yahino somo yakolo'nnyo hweho.

²⁵ Ngko yo'mayo yo'mayo so'no pahnnimo hungkuno seliwo'n'ngkohefoho. I tifi no'mo ngko pahnnimo hungkunoso maselimnehono. O'o, ngko nje Mpohumne'no hungkuno yoloho'nohini wolijwasemo'monnoho.

²⁶ Oso hohosohonta sekwo yo'mayo so'no Anitumne'no jomo ulifijo sohonta ngko ajwo sopo sekumo sefo'mayo'ne mohumamnehono. O'o, sekwo Mpohumo nje yofe ulifijosoko kako yo'mayo so'no wosejapmmontonoho.

²⁷ Hwapingoso sekwo ngkimo simeho hi'ntnnono ntapontife sohwahne'no Anitu nihwatimentiso so'no huno seinyo sohwahne'no Anitu kako simeho sejopalofoho. Kako sekwoe hungkunomo wosepa'nimontonoho.

²⁸ Ou nehopi. Hohonta Mpohwo kako nihwatimentiso sohwo'ni olo hwaho lophonjo pmentohe hwo'nyoho. I olohonta ngko olo hwaho lopo sehwo'ti'mohm'mo nje Mpohwoepono asomo wasimne hwo'nyoho.

²⁹ Ose nelahoningki kakoe inomokomoyo sohwo'ni ulimentihwoni, Ihwoni. Olohonta kiko pahnnimo hungkuno monalohoyohino. O'o, hungkuno yoloho'nohini nalohino.

³⁰ Oso'no nakwo yo'mayo so'no huno nayohoho. Kiko huno hwapingo'njo hwosoho. Nom'ne a'amu hofiko huno'nohini syofisyantifeso hofikoe huno hiso kiko huno kinyo hwosoho. Oso'no nakwo olo hilo so'no simeho hi'ntnnono uyalokuhwono. Kiko Anitu mta'ango nehopi'nohino hwosoho.

³¹ Ose ulahoningkuhwoni Jisas nalimento Olohonta sekwo ngkine'no simeho hi'ntnnono nehopi lontopantikwofo.

³² Upa'nimno. Sekumo tango se'mayo'ne sikunoso we'enepe umo'nimonte'no yohoho. I nto i'mofapohoho. Oso'no hofiko ngkimo n'kekujo'no sekwo ngkimo nihwoti'mofikuji sekwo anga'no anga'no sekwoe angomne'no esesamo wohumpeentifeho. Oso'no sekwo ngkimo nihwoti'mofikujo'no ngko'nohini nje mango sohwanji wohumamnono. I oso'no ngko'nohini'maho. O'o, Mpohwo kako huhwo ngko'nji wohumamntonoho.

³³ Yo'mayo tango se'mayo so'no ngko olo hungkuno hiloso selalokwenó. Tango hiso se'mahoningkuhwosi sekwo ngkine'no ole wosyonifisyantifeho. Ngko Jisasimo ufohi'nonji kako'nji humalohwono. Ose syanifisyakuji sekwo simeho wopingo'nji wohumantifeho. Sekwo olo hwaho lopo nohumentaningkuji yo'mayo tango wonyoso woselohofantifeho. I oso'no sekwo yokumpohn'nyo lohofikuji simonyo fiyimno. Hwapingoso ngko olo hwaho lophonjo yahino somo hwotoho fenji nto yakolo'maleno. Ose nalimentisofoho.

17

Jisas kakoe inomokomoyo sohwanne'no Anitu ufo'mane'ento jomo ulimentisofoho.

¹ Jisas kako oso hungkuno inomokomoyo sohwo'ni'mo nalonto kako ahwomomo t'mo uhwononto kan'ngkwohumo jomo ulimento, Mpohwo, nje sikuno nto i'mofapohoho. Olo a'amu lohwo nje yofe engoso utihwaho. Oseso kiko utihwahojo'no ngko jije hwomu sohwo'ne'no yofe engo nihwofikujo'no hofiko jije yofe wo'nomantifeho.

2 Kiko a'amu hopi'nonohino somo ngkimo enjwa'mo uhu-mat'i'mentohinofoho. Kiko a'amu fehohnjo ntapmmentohinoso kako songo ne'no humayoso yano uy'ne'enji ntapmmentohinofoho.

3 Songo ne'no humayo'neso olenoho. A'amu hiso hofiko nekwo'montosa'ine'no yofe ole wehwofantifeho. Kiko'nohini Anitu nehwohoso wokuhwofantifeho. Ngko Jisas Kilais sohwo'ne'no ole wonihwofantifeho. Nakwoe hwaho lopone'no Anitu uhwatimentiso hweho. Ose wonihwofantifeho. Yofe ose nihwofikuji hofiko wop'ingo'nohini humafikuji songo ne'no humantokutnnefoho.

4 Ngko olo hwaho lopo nohumanji jije yofe engoso jije yokumpohn'nyo engoso nto utihwamalefoho. Yo'mayo syoho ntapmmentohinoso ngko moi'wo nto esojwao'malefoho.

5 U, Mpohwo hohonta olo hwaho loso nekwo mamti'mokiyo sohonta ngko kiko'nji nohumanji ngko yo'mayo yokumpohn'nyo mokosyohumunyo hwo'nyoho. Ngko kiko'nji humanji mokosyohumamate pa'nyoso oso yofe engo so'nji yokumpohn'nyo engo so'nji kiko ngkimo asomo ntape.

6 Olo hwe lohwa hwaho loponjo ntapmmentohino lohwa ngko hofikimo kikine'no lutihwamale so'no hofiko kikine'no yofe kihwofalokwofo. Jije a'amu huhwo sohwa kiko ngkimo ntopahon'ngkini hofiko jije hungkunomo haloho pentifi aho yokumpohn'nyo kemokosyohumantifi tifi in'ngkopalokwofo.

7 Oso a'amu kiko ntapmmentohinoso yo'mayo hungkuno ulahon'ngko hofiko huno ole syafihu'mentohofi, Olo hwe lohwoe hungkunoso Anitu mta'angofoho. Huno ose unyofoho.

8 Yo'mayo hungkuno kiko ngkimo ntapmmentohinoso ngko lutihwahon'ngko hofiko simeho hi'ntnnono uyontifi huno ole uyalofoho. Hohonta ngko kiko'nji humanji kiko olo hwaho lopone'no nihwatimentohinofoho. Oso hungkuno somo hofiko simeho hi'ntnnono uyalokwofo.

9 Olo a'amu huhwo lohwanne'no jomo wakil'monne'no yohono. A'amu nom'ne olo hwaho loponjo somne'no mokilalokuyohono. O'o, olo a'amu kiko ngkimo ntapmmentohino lohwanne'no jomo kilalokweno. Jije a'amu hwafoho.

10 Hwe moya'mi hopi'nonohinoso nje hungkunomo tifi in'ngkawowo'n'ngkohofoso kiko'ne mehomifoho. Jije mehomi huhwo sohwa ngko huhwo'nnonji nekwoe mehomifoho. Hofiko nje yofe engo ho'nomalokwofo. Nje yo'mayo yo'mayo hopi'nonohinoso jijefoho. Jije yo'mayo yo'mayo hopi'nonohinoso njefoho.

11 Ngko kikiyepono wasapmmo li'mo hofikimo uhwati'mo'monnoho. Olo hwaho lopo hofiko'nohini wohumantifeho. Oso'no nje Mpo-hwo wop'ingo'nohino sohwoosi olo a'amu lohwa hofiko ngkimo simeho ntap'fitnne'enji uhwosopo'mentohino loso yo'mayo yahino wonyo somo uyakolopitnne so'no kiko jije yokumpohn'nyo engo so'nji ufo'mahoji umokosyohumaho. Kiko ngko'nji simeho afa in'motohwoyo hopaso hofiko simeho afa unife.

12 Ngko hofiko'nji nohumanji oso yokumpohn'nyo kiko ngkimo ntapmmentohino so'nji ngko hofikimo wop'ingo umokosyohumamate so'no anga'no ngkine'no hohujo nihuh'nahone mikinjan'mofefoho. O'o, ntapmmentohino hopi'nonohino sohwa wop'ingo nn'ngkopalokwofo.

A'amu anga'nohino sohumne'no a'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofoso ne imo'none hopaso kako anga'nohino sohwo tikanomo wene sohwo piwahu'mentisofoho.

¹³ Olohonta olo a'amu lohwamo uhwoti'mahm'mo kikiyepono wosapm-monnoho. Ngko hofi'ko'nji olopo nohumanji yo'mayo hungkuno hofi'koe simeho wopi'ngo umo'none'enji kilalokwe so'no nje simeho wopi'ngo ni'mo'n'iwo'n'ingkiso hopaso engo womanti'feho.

¹⁴ Jije hungkunoso olo a'amu lohwamo nto umotefoho. A'amu hwe moya'mi olo hwaho loponjoso hofi'koe mangohwa imo'n'i'mentohofofoho. Hwapi'ngoso ngko hopa hofi'ko olo hwaho loponjo yo'mayo somo min'ngkayo'njo hwafoho.

¹⁵ Ngko hofi'ko'nji yanimofo'ne makilohoyohono. O'o, ole kilalokweno. Hofi'ko olo hwaho lopo nohumentan'ngkuji oso hwe wonyo Seten kako a'amu lohwamo wonyo umokonohonji kiko hofi'kimo hofiyo mokosyohu-manenji kilalokweno.

¹⁶ Ngko olo hwaho loponjo yahinomo in'ngkunyo hwoni'maho. Oso pa'nyoso hofi'ko huhwanji olo hwaho loponjo yahinomo in'ngkunyahwa'maho.

¹⁷ Mpohwo jije hungkunoso hungkuno ne'njofoho. Oso hungkuno hiso olo a'amu lohwamo kiko it'hwahon'ngkiji hofi'ko hofi'koe huno ehohosasyihwoso'no hofi'ko yo'mayo yahino wonyomo uli'ko'mafi'kuji jije yahino wopi'ngo'nohini ikuji jije a'amu ne wopi'ngo umo'nanti'feho.

¹⁸ Hohonta kiko ngkimo ni'hwajahon'ngkini ngko a'amu olo hwaho loponjo lohwanjo ajwo'mo humamotefoho. Oso pa'nyoso ngko olo a'amu lohwamo hwe moya'mi hwahoponjo lohwanjo ajwo'mo wohumafenji hofi'kimo uhwojalokweno.

¹⁹ Ngko kiko'nji nohumahm'mo olo syoho sime'o'mjolo uy'imonne'no yohono a'amu lohwa hofi'ko jije hungkuno so'ne huno ufohotofohojo'no hofi'ko jije yahino wopi'ngo mayo'ne ufo'ma'mne'no yohono. Oseso hofi'ko jije a'amu ne wopi'ngo umo'nanti'feho.

²⁰ Ose ulonto ole uli'mento, Olo a'amu lohwanmohini mokosyohumaho eso makil'mnehono. O'o, hwe moya'mi nom'neso hofi'ko olhwafe hungkunomo haloho upa'n'ngkuji ngkimo simeho hi'ntnnono ntap'i'fijo somo kiko hofiyo mokosyohumaho kilalokweno.

²¹ Ngko ole'no ni'mo'n'ngkohoho. Hwe moya'mi hopi'nono nekumo simeho ejapi'kuji hofi'ko nekwo hopa simeho hunoso afa'njo umo'nanti'feho. Mpohwo, kiko ngkimo ni'humahnno. Ngko kikimo kuhumaleno. Oso hopaso hofi'ko nekumo ehumayo so'no ni'mo'n'ngkohoho. Hofi'ko ose ehumafi'kujo'no a'amu hwahoponjoso hofi'koe yahino wopi'ngo somo uhwon'ngkuji ole wosyofisyant'feho. Ou, Anitu kako Jisas Kilais sohomo nakwoe hwaho lopo uhwat'mentiso sohweho likuji ngkine'no simeho wonti'panti'feho.

²² Jije yokumpohn'nyo kiko ntapmmentohinoso ngko hofi'kimo uyimaleno. Oseso ole'no ni'mo'n'ngkohoho. Nekwo simeho afa inontai humalohwoyo hopaso hofi'ko simeho afa'njo umo'nanti'feho.

²³ Jije hungkuno lontneso nje simehomo mnawojo hopaso nje hungkuno hofi'koe simehomo ose mnaweho. Oseso hofi'ko simeho afa in'ngkuji wopi'ngo humafitne so'no ni'mo'n'ngkohoho. Oseso a'amu hwahoponjoso hofi'koe humayo somo uhwon'ngkuji ole wohnnanti'feho. Anitu kako

Jisasimo nakwoe hwaho lopone'no nehopi uhwatimentiso hweho. Anitu Jisasimo simeho uyiwon'ningkiso hopaso kako olo a'amu lomo simeho uyalofoho.

²⁴ Ose ulonto ulimento, Mpohwo, ole'no nimo'n'ngkohoho. Hwe moya'mi kiko ntapmmmentohino hopi'nonohinoso hofiko ngko'njopo wuhumantifeho. Olo hwaho loso nekwo mamti'mokiyo sohonta kiko simeho ntaponji jije yofe engoso jije yokumpohn'nyo engo ntapmmmentohinofoho. Olo a'amu lohwa hofiko oso yofe engo so'nji yokumpohn'nyo engo so'nji ntapmmmentohino somo uhwon'fitnne so'no nimo'n'ngkohoho.

²⁵ Ou Mpohwo, kiko yo'mayo yahino ito'nohino iwo'n'ngkino sohwasimo olo hwaho lophonjo a'amulo kikimo huno muyofoho. I oso'no ngko kikine'no huno niyohoho. Olo a'amu ngko'njo lopo humalofoso hofiko kiko ngkimo n'hwatimentohino sohwo'ne'no huno unyofoho.

²⁶ Jije yahino yo'mayo so'no hofikimo nto uti'hwamaleso ngko ne'no uti'hwahm'mnefoho. Oseso kiko simeho engo ntopantokuno hopaso hofiko simeho engo unantifeho. Ngko hofikimo humahm'me'no kikimta'angoso hofiko simeho ose unantifeho. Jisas kako Anitumo ose ulimentisofoho.

18

*Jutas kako Jisasimne'no mango sohwaso tokoyo'ofo imentisofoho.
(Matiyu 26:47-56; Mak 14:43-50; Luk 22:47-53)*

¹ Jisas kako Anitumo ose ulahon'ngki kako kakoe inomokomoyo sohwna'ni nakwo oso hopo sopo uliko'mentani mijo we'e Kitilon wekentani nongkihnta'ni iyo uyo syoho sopo umentihwonefoho.

² Jutas kako Jisasimne'no tokoyo'ofo yone sohwo kako oso iyo uyo syoho sopone'no huno unyohweho. Hwap'ngoso sikuno pi'ningo engo somo Jisas kakoe inomokomoyo sohwna'nnonji oso hopo sopo ne'no umotohwonefoho.

³ Hwe yofe engo tajo anggo syoho'njo sohwanji a'amu Falisi sohwanji hofiko a'amu hwapife tifo'njo sohwanji a'amu itokuso'njo sohwanji Jutas'nji uhwojahon'ngkofi Jutas kako oso iyo uyo syoho hopo sopone'no ipemotawomentisofoho. Hofiko kwefoho'nji sikiloho'nji yo'mayo ikujoho so'nji motapmmmentohofofoho.

⁴ Jisas kako kakine'no yo'mayo u'mane so'no simo'mo huno nto unyo sohwo humentanjopo a'amu sohwaso nuhwon'timanto ulimento, Sekwo tihune'no tipeelokwofo.

⁵ Ose ulohon'ngkahon'ngki hofiko ulimentohofi, Nakwo Jisas Nasalet mta'ango sohune'no tipeelokuwono. Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Ngko olo huhwo'nyoho. Ose ulimentisofoho. Jutas oso a'amu Jisasimne'no tokoyo'ofo yone sohwo oso a'amu huhwo sohwanji humohumantisofoho.

⁶ Jisas kako olo huhwo'nyoho ulimentiso so'no hofiko iyoho yontifi hohokuhano asohosile we'enepi wentifi hwahopo p'wahu'mentohofofoho.

⁷ Oseso Jisas kako apa'no ulimento, Sekwo tihune'no tipeelokwofo. Ose ulahon'ngki hofiko ulimentohofi, Jisas Nasaletnnta'ango sohune'nefoho.

⁸ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Nto selohofoho. Ngko olo huhwo'nyoho. Sekwo ngkimo wantimantifi pohof'hwasi'manji nje inomokomoyo lohwaso timo'nohini fohon'hwatimno. Hofiko wahumpopife. Jisas ose ulimentisofoho.

⁹ Simo'mjo Jisas kan'ingkwohumo ole nto ul'imento, Oso a'amū ntapmentohino sohwo ngko mokosyohumamote so'no anga'no ngkine'no hohujo n'ihu'nahone mikinjan+mofefoho. Oso hungkuno ul'imentiso so'no huno ikwesya'isyonto wahumpop'ife ul'imentisofoho. Oso hohosohonta oso hungkuno kakoe inomokomoyo sohwanne'no ul'imentisoso ne imo'n'imentisofoho.

¹⁰ Saimoun Pita kako nohumanto hwakuhwajo iwo'sipema'nonto a'amū fihwoe haloho angahohnjo somo loku'mentisofoho. Lojwahan'ngki halohoso p'wahu'mentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako a'amū yofe engo'njo tajo angō syoho'njo sohwoe syoho ulohofiyō hweho. Kakoe yofeso Malikos.

¹¹ Pita ose yahan'ngki Jisas ul'imento, Jije hwakuhwajoso asoso'mo fotofahinyo. K'iko huno pipi kiyalofoho. Yo'mayo tango nje Mpohwo, Nje hwomu womano, l'imentisoso ngko woma'mo. Oso'no hwakuhwajoso fotofahinyo.

Hof'iko Jisas'mo Anas'iyepo ipemotamentohofofoho.

¹² Oseso oso a'amū itokuso'njo sohwanji a'amū Jutafe hwap'ife t'ifo'njo sohwanji hof'ikoe hwe engo sohwanji hof'iko Jisas'mo aho kent'ifi kakimo impe intokwomentohofofoho.

¹³ S'imo'mo hof'iko Anas'yeono motawomentohofofoho. Anas huhwo sohwo kako Kaiyofas'ye kanengkwohweho. Kaiyofas sohwo kako oso soswo somo a'amū tajo angō syoho'njo so'no yofe engo ma'mentisofoho.

¹⁴ Oso Kaiyofas huhwo sohwo kako a'amū Juta somo ole ul'imento, Yahino ito'nohinoso olenoho. Olo hwe anga'nohino lohwo kako hwe moya'mi hopi'nonohino somne'no ufo'mayo'ne poyo wape'nono. Ose nto ul'imentisofoho.

Pita ul'imento, Ngko Jisas'mne'no huno maniyohoyohoho l'imentisofoho. (Mat'iyu 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57)

¹⁵ A'amū sohwa hof'iko Jisas'mo ipemotosontan'ngkofo somo Saimoun Pita'nji ngko Joun'nnonji nekwo Jisas'mo in'ngkas'iment'hwoyofoho. Oso hwe yofe engo'njo tajo angō syoho'njo sohwo kako ngkine'no huno uyo so'no ngko Jisas'nji oso hwe yofe engo'njo sohwoe tojo somo humentohefoho.

¹⁶ I oso'no Pita kako mempo hohnta'ni hoku'yo sopo fosyohumamenti-sofoho. Oseso ngko hwe yofe engo'njo huno ninyo sohwo'ni ngko a'mū hoku'yo mokosyohumayo simo Pitamo ipemotasyuyo'ne ul'imentohefoho. Oso a'mū hisi Pitamo ipemotawonto

¹⁷ Pitamo ul'imento, U, k'iko huhwosi olo hwe lohwoe inomokomoyo hwsil'ikeno. Ose ulahon'ngki Pita ul'imento, Awonoho. Ngko'maho. Ose ul'imentisofoho.

¹⁸ Oso angō soponjo syoho ulohofiyō so'nji a'amū hwap'ife t'ifo'njo sohwanji kwongkwongo usahan'ngki toho intofont'ifi a'apaho toho imokin'mentohofofoho. Pita huhwo'nji hof'iko'nji nolohofont'ifi a'apaho toho imokin'mentohofofoho.

Hwe yofe engo'njo tajo angō syoho'njo sohwo Jisas'mo hungkuno ulohon'mentisofoho.

(Mat'iyu 26:59-66; Mak 14:55-64; Luk 22:66-71)

19 Hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwo kako Jisasiye inomokomoyo sohwantnne'no yo'mayo hungkuno Jisas hofi:kimo luti:hwawo'n'ngkiso so'ntnne'no Jisasi mo ulohon+mentisofoho.

20 Oseso Jisas uli:mento, Ngko hwe moya'mi hopi'nonohino somo uti:hwa'nyoponohini luti:hwawo'n'ngkohe hwo'nyoho. Engolopohamo ngko Anituye tajo ango engo'njo sponjo tajo ango we'es'o a'amu Juta uhu'mokuwo'n'ngkohoho sopo nje yo'mayo hungkunoso luti:hwamentohefoho. Ngko hungkuno hiyaso'mo majofoho.

21 Oso'no kiko ngkimo peho'no ntohonantokuno. Kiko oso a'amu nje hungkuno upa'n'iwo'n'ngkohoho somo ulohonyo. Oso hungkuno ngko li:wo'n'ngkoheso hofi:kimo huno moi'wo'nnyofoho.

22 Ose ulahon'ngki hwe hwapi:fe tifo'njo fiho kako Jisasi'njopo lohofonto Jisasiye manji:hopo hwan'ngo fonjonto uli:mento, Kiko olo hwe yofe engo'njo lohomo hungkuno oso pa'nyoso nulohotoho. Ito'nohini uso.

23 Ose ulahon'ngki Jisas uli:mento, Ngko hungkuno wonyo ulohe so'no lan'fonjohino. I ngko hungkuno wonyo ulohe'manji kiko olo a'amu lohwapo uso. I ngko hungkuno nehopi ulohe'manji peho'ne ni:fonjohino. Ose uli:mentisofoho.

24 Oseso oso impe Jisasi mo into'mentohofoso Jisas into'nowentan'ngki Anas kako oso hungkuno Jisasi mo ulohon+mentiso sohwo kako Kaiyofas hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwoepono li:hwat+mentisofoho.

*Pita apa'no Jisasi:mne'no ngko huno maniyohoyohoho uli:mentisofoho.
(Matiyu 26:71-75; Mak 14:69-72; Luk 22:58-62)*

25 Saimoun Pita a'amu'nji lohofonto a'apaho toho imokinontan'ngki a'amu huhun sohwo uli:mentohofi, Kiko huhwosi kakoe inomokomoyo hwasiliki:keno. Ose ulahon'ngkofi Pita hwasyo hungkuno uli:mento, Awonoho. Ngko kakoe inomokomoyo hwon'i'maho.

26 Ose ulahon'ngki oso hwe yofe engo'njo sohwoe syoho ulohofiyo nom'ne sohwo kako oso a'amu Pita kako haloho lojwao'mentiso sohwoe a'amu sohwo kako Pitamo uli:mento, Ou, nehopi. Kiko Jisasi'nji oso iyo uyo syoho sopo nohumentan'ngkini ngko kohon'ngkohe hwasoho.

27 Ose ulahon'ngki Pita apa'no uli:mento, Awonoho. Ngko osoho hwon'i'maho. Ose ulahon'ngki yi:hufu tos+ka yokaso oso hohosohonta ho'n+mentisofoho.

*Hofi:kimo Jisasi mo Pailoti:yepono ipemotasi:mentohofofoho.
(Matiyu 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Luk 23:1-5)*

28 A'amu sohwa hofi:kimo Kaiyofas nta'ni Jisasi mo uti:manti:fi oso hwe engo a'amu Loum mta'ango sofe hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwoe ango engo sopo'ne'no im'ngo ne hos'wo hos'iwe iyo so'nji Jisasi mo ipemotamentohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa hofi:kimo hofi:koe Anitu Kako A'amu Is:lael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo Sikuno Engo * iyoho humayo somne'no nto'no esyohumayo'ne hofi:koe he a'apaho yo'mayoso mijo nto yatiku'mentohofofoho. Oso'no hofi:kimo huno ole syafi:hu'mentohofi, A'amu Loum nakwoe yahinomo min'ngkayo'njo sohwoe angomo nakwoe syukwato lohofi:hwaso kiho'njo imo'n'ngkuhwasi nakwo elijwanyo engo sopo wopayo monanehwono. Ose syafisiyonti:fi mempo hohnta'ni humamentohofofoho.

* 18:28: Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

²⁹ Oseso oso hopo sopo nohumentan+ngkofi Pailot mempono noswaponto ulimento, Sekwo olo hwe lohumo olo hungkuno nto'no mihwajiyo ango lopone'no peho'no ipemotapohofi+hwolo. Peho wonyo imaso'neto.

³⁰ Ose ulahon+ngki hofiko ulimentohofi, Olo hwe lohwo kako yahino wonyo miyo'njo yontentesi nakwo olo ango lopo kikiyepono mipemotap+hwonesohilo.

³¹ Ose ulahon+ngkofi Pailot ulimento, Sekwo a'amumu Juta soku sekwoe hon+ngkano hungkuno somne'no huno syafisy+kuji kakoe hungkunoso nto'no mihwatimno. Ose ulahon+ngki a'amumu sohwa ulimentohofi, Sekwo a'amumu Loum sohwaso nakwo a'amumu fonjasiyo'no hon+ngkano somo pijwonaofiwo'n+ngkohofohoho. † Ose ulimentohofohoho.

³² Hohonta Jisas kako kakoe a'amumu somne'no kako poyo imo'none so'no lut+hwamentiso sohonta kako a'amumu Loum sohwa a'amumu iyo hwojiyafiku'nnyo sopo fonjinto'ofahumotofo hopaso wape'n+imontonoho nal+mentisofoho. Oso hohosohonta oso hungkunoso ne umo'n+imonte'no yohoho.

³³ Oseso Pailot kako ango engo somo apa'no swonto Jisas+imne'no johu lit+manto ulimento, Kiko a'amumu Jutafe Hwe Engo hofi+koe hwaho mokosyohumayo'ne hwsosilaho.

³⁴ Ose ulahon+ngki Jisas ulimento, Oso hungkuno ntohinoso jije huno mta'ni lantohino. I a'amumu Jutaso hofi+koe kil+malofoyoho kantohino.

³⁵ Ose ulahon+ngki Pailot ulimento, Ngko a'amumu Juta hwo'ntaho. Jije temtitofo Juta sohwanji hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji hofi+koe ngkiyepono kumotapohoho. Kiko peho imahno'neto.

³⁶ Ose ulahon+ngki Jisas ulimento, Ngko a'amumu mokosyohumayoso olo hwaho lopo'maho. O'o, ngko olo hwaho loponjo a'amumu mokosyohumayo'ne hwo'ntontosi nje inomokomoyo sohwa hofi+koe a'amumu Juta sohwanji fongki'n+fijosos a'amumu Juta sohwa mon+mafikutnnesohilo. I oso'no ngko a'amumu mokosyohumayo kiko pa'nyo hwoni'maho.

³⁷ Ose ulahon+ngki Pailot ulimento, Ose'manji kiko hwe engo a'amumu mokosyohumayo hwsosoho. Ose ulahon+ngki Jisas ulimento, Kiko hwe engo a'amumu mokosyohumayo hwsosoho ntohinoso hungkuno nto'nohinoho. Ngko olo hwaho lopo imo'n+imontoheho syoho anga'nohino hungkuno nehopi'nohino lijwafo'neso imo'n+imontohe hwo'nyoho. A'amumu hofi+koe hungkuno nehopi'nohino umo'n+wo'n+ngkisoso nje hungkunomo haloho pewo'n+ngkohofohoho.

³⁸ Ose ulahon+ngki Pailot ulimento, A'amumu hungkuno ne so'no huno unyoso tihwolo. Ose ulimentisofoho.

Pailot kako Jisas+imo iyo hwojiyafiku'nnyo somo fonjinto'ofasiyo'ne limentisofoho.

(Mat+yu 27:15-31; Mak 15:6-20; Luk 23:13-25)

Pailot ose ulonto kako mempono a'amumu Jutafepono apa'no noswonto ulimento, Ngko olo hwe lohwo kakoe yahino wonyoso mot+p+hwon+ngkiyohono.

³⁹ I oso'no sekwoe yahinoso ole wo'nnyofoho. An+itu A'amumu Is+rael somo Uyakolo'mentiso somne'no Syaf+siyo Sikuno Engo ‡ iyoho humayo

† **18:31:** A'amumu Loumjo sohwa Jutafe hwaho mokosyohumayo hwafoho. Oso'no hofi+koe hungkuno mihwajiyo'neso yono lumentihofohoho. Oso'no hofi+koe hon+ngkano yokumpohn'nyo ho'nahumentohofohoho. A'amumu anga'no mape'nyoso wopingofoho. ‡ **18:39:** Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

somo sekwoe a'amu anga'no impo'ango mta'ni isi+hutofomayo'ne jomo nti'wo'n'ngkohofihwasoho. Oseso ngko sekwo a'amu Juta sokuye olo hwe engo lohumo usi+hutofonehwajono lasemo'n'ngkohoho.

⁴⁰ Ose ulahon'ngki hofi'ko mango engo mohm'no uli'mentohofi, Olo hwe lohumo nusihutofohotoho. O'lo, k'iko Mpolapas sohomo usihutofo. Mohm'no ose uli'mentohofofoho. Mpolapas huhwo sohwo kako a'amumo fonjasyonto a'amufe yo'mayoso hufo ma'mojo hweho. Hwe wonyo hweho.

19

¹ Oseso Pailot kako Jisasimo utimanto kakoe a'amu itokuso'njo sohwo impe'nji fongkupmno, uli'mentisofoho.

² Hofi'ko Jisasimo nofonjontifi impe yongo'njoso nokikisontifi hnni'mentohofi olo hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwo mnokino'manji'mofo pa'nyofoho. Ose lontifi Jisasiye mnokinopo monji'mofahumentohofofoho. Ose yontifi hofi'ko manji'mofo sawemo miyo'nohinoso a'amu hwaho mokosyohumayo yofe engo'njo sohwa iwo'n'ngkohoho hopaso Jisasimo ulohi'mentohofofoho.

³ Ose ulohofontifi kakimo u'mantifi sitofu ulontifi uli'mentohofi, Ou, Hwe Engo sohwo, k'iko a'amu Juta somo mokosyohumawo'n'ngkino sohwo silaho. Ose ulontifi kakoe manji'johopo fongku'mentohofofoho.

⁴ Osohonta Pailot apa'no mempono noswaponto a'amu Juta somo uli'mento, Ihwoni. Ngko mempone'no ipemotoswapmme sohwo sekwo huno waseyono. Kako wonyo hon'ngkano ane hweho.

⁵ Ose ulahon'ngki Jisas kako mempono swapmmentisofoho. Oso mnokino manji'mofo yongo'njo mti'mokumentohofoso Jisasiye mnokinopo monjimofahumentohofofoho. Oso manji'mofo miyo'nohinoso hi'njo hweho. Jisas osopo nohumentan'ngki Pailot a'amu somo uli'mento, Ihwoni, olo hwe lohomo uhwonimno.

⁶ Ose ulahon'ngki a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu hwapi'fe tifo'njo sohwanji hofi'ko Jisasimo uhwonontifi joho mohm'no uli'mentohofi, Iyomo fonjinto'ofahumno. Iyomo fonjinto'ofahumno. Ose ulahon'ngkofi Pailot uli'mento, Olo hwe lohwoe hon'ngkano wonyoso ngko motipihwonyo'njo yohono. Sekwo soku utimafikuji iyomo fonjinto'ofahumno.

⁷ Ose ulahon'ngki a'amuso uli'mentohofi, Olo hwe lohwo kako Anitumne'no sitofu nalimmentisofoho. Ngko Anituye Hwomu hwo'nyoho nalimmentisofoho. Oso'no nakwoe hon'ngkano hungkuno olo yahino loso'no wape'nono nal'wo'n'ngkohoho.

⁸ Pailot oso hungkuno homo somo upa'nonto iyoho engo m'kun'imposo uli'mentisofoho.

⁹ Pailot oso ango engo somo apa'no noswonto Jisasimo uli'mento, K'iko nti'mta'ni pmentohino hwasilo. Ose ulahon'ngki Jisas oso hungkuno uli'mentiso somo asomo mujo'njo yahon'ngki

¹⁰ Pailot uli'mento, Pipilo. K'iko ngkimo hungkuno manjoso mampi'nyo peho'no humahnno. Ngko kikimo kisi'hutofo'ne yokumpohn'nyoso hi'njo hwo'nyoho. I ngko kikimo iyomo fonjinto'ofakisiyo'ne yokumpohn'nyoso hi'njo hwo'nyoho. Oso'no k'iko huno makiyoho liyohoho.

¹¹ Ose ulahon'ngki Jisas uli'mento, Oso yokumpohn'nyo engo mokosyohumahnoso Anitu ahwomomo humaso sohwo kako kikimo mokijape'njo yontentesi k'iko ngkimo wonyo mantohofohotnesohilo. Oso a'amu

ngkimo jije ahomo ho'nan+humafofo sohwa hofi+koe wonyoso jije wonyo somo yakolo'nnyofoho. Hofi+koe wonyoso mi+kun+i+mposofoho.

¹² Pailot kako Jisasiye hungkunomo upa'nonto Jisasi mo usihuto'mo lonto huno pi'ningo engo syafi+hu'mentisofoho. A'amu Juta sohwa oso hiso'no upa'nontifi hofi+koe Pailoti mo mango engo uli'mentohofi, Kiko olo hwe lohomo isihutofihwaji so'manji kiko Sisa hwe yofe engo hwofilo'nnyo sohwoe a'amu hwo'si'maho. A'amu fihwo ngko a'amumo mokosyohumayo hwo'nyoho li'wo'n'ngkiso sohwo kako Sisafe mango hweho.

¹³ Pailot kako oso hungkuno homo somo upa'nonto kako Jisasi mo mempono ipemotoswapmmentisofoho. Noswaponto Pailot kako hungkuno nto'no mi+hwajiyo'ne epohumayo sopo ampo humamentisofoho. Oso hopo sopo yofe ole li'motofofoho, Sokumnangoponoho. A'amu Hip+lu oso hiso'no hofi+koe hungkunoso ole li'motofofoho, Ngkapatofoho li'motofofoho.

¹⁴ Oso hohosohonta a'amu Jutafe Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafi+siyo Sikuno Engo * iyoho mo'n'ngkanta humayo'ne yo'mayo ito'no esyohumayo'ne sikunomnoho. Oso homo somo mofehi'nyo ajwo kuntoliyopo posahon'ngki Pailot a'amu Juta somo uli'mento, Olo hwe lohwo sekumo semokosyohumayo'ne hwe engo hweho. Sekwo uhwonimno.

¹⁵ Ose ulahon'ngki hofi+koe joho mohm'no uli'mentohofi, Wayo yafikuji fonjahumno. Iyomo fonjinto'ofahumno. Ose ulahon'ngkofi Pailot uli'mento, Ngko sekwoe hwe engo sohomo iyomo wofonjinto'ofahumonntaho. Ose imne'no lasemo'n'ngkohoho. Ose ulahon'ngki a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwa uli'mentohofi, Olo hwe lohwo nakwoe hwe engo hwo'maho. Nakwoe hwe engo anga'nohino sohwo Sisafoho.

¹⁶ Ose ulahon'ngkofi Pailot kako Jisasi mo iyomo fonjinto'ofasiyo'ne a'amu huhwo sohwafe ahomo ho'nahumentisofoho.

Hofi+koe Jisasi mo iyo hwojiyafiku'nnyopo fonjinto'ofahumentohofofoho. (Matiyu 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43)

¹⁷ Oseso Jisasi mo uti'mantifi iyo hwojiyafiku'nnyoso nomantifi kakwo'yohumo utofimentohofofoho. Jisas kako itokwawento ango Jelusalem uli'ko'mantifi A'momnokinoponoho li'wo'n'ngkohoho sopo kotasimentohofofoho. Hip+lu hungkunoso oso hopo sopone'no ole li'wo'n'ngkohoho Ngkoul'kotanoho li'wo'n'ngkohofofoho.

¹⁸ Oso hopo sopo hofi+koe Jisasi mo iyo hwojiyafiku'nnyo sopo fonjinto'ofahumentohofofoho. Oso Jisasi'njo sopo hwe hufa'u sohwa'u yohosi yohos'nta'ni fonjinto'ofasyontifi Jisas ajwo'mo fonjinto'ofahumentohofofoho.

¹⁹ Pailot kako iyoswo nomanto Jisasiye mijo kwa'ofiyu tokwajo nohonje sopo mt'i'mokohofojahumentisofoho. Oso hungkuno hiso olenoho. JISAS NÁSALET NTA'ANGO SOHWO A'AMU JUTAFE HWE ENGO HWEHO. Ose mt'i'mokumentisofoho.

²⁰ Jisasi mo fonjinto'ofahumentohofoho hopo sopo ango Jelusalem mofoneponoho. Oseso a'amu Juta pi'n'ngoso nosapontifi oso iyoswo mt'i'mokohofojahumentiso homo somo atofu li'mentohofofoho. Oso hungkuno hiso Pailot kako hungkuno hufa'u si'hune'njo mt'i'mokumentisofoho. A'amu Jutafe hungkuno'nji

* 19:14. Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

a'amu Ngk+likife hungkuno'nji a'amu Loum+fe hungkuno'nji mt+1mokofofojahumentisofoho.

²¹ Oseso a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwa hof+ko oso iyoswomo uhwonont+fi Pailot+imo ul+mentohofi, A'amu Jutafe Hwe Engo hweho mt+1mokinioso hwasyofoho. Ole mt+1mojo. Olo hwe lohwo ngko a'amu Jutafe hwe engo hwo'nyoho l+imojo, Hweho. Ose mt+1mojo.

²² Ose ulahon+ngkofi Pailot ul+mento, Hungkuno mt+1mokohe loso olo hungkuno lo'nohini waweno. Ose ul+mentisofoho.

²³ A'amu itokuso'njo osofosofahu'nohino sohwa hof+ko Jisas+mo iyo hwojiyafiku'nnyo sopo nto fonjinto'ofasyont+fi hof+ko kakoe manji'mofo yo'mayo so'nji nomant+fi yano ilofoso osofosofahu'no ilo'mentohofoho. A'amu anga'no anga'nohino sohwanefoho. I kakoe nem'no manji'mofoso ufohotofoso ane'njo uhwonont+fi

²⁴ ole hnn+mentohofi, Oloso nosis+impehwaloho. O'o nakwo syohi'nyo ihwasi a'amu neyakolofoso sohwo kako olo hiloso hi'nji woma'monte hweho. Ose imentohofoso An+tuwe hungkuno a'amu mt+1mokumentohofoso ne imo'n+mentisofoho. Hungkuno hiso olenoho.

A'amu nje hwap+fe yo'mayoso yano ilofont+fi hu'mema'mentohofoho. Nje manji'mofo so'no hof+ko syohi'nyo yont+fi uyakolo'mentiso sohwo ma'mentisofoho.

Oso a'amu itokuso'njo sohwa oso hiso imentohofoho.

²⁵ Oso Jisas+ye iyo hwojiyafiku'nnyo'njo mofone sopo Jisasiye kona'wohi'nji konosima'nji Kloupas+ye ape Maliya'nji nom'ne Maliya ango Mak+tolata nta'angosi'nji humamentohofoho. Oso moya'mi hofosofa Jisasiye iyo hwojiyafiku'nnyo'njo t+fo ne sopo loho'mentohofoho.

²⁶ Ngko Joun Jisasiye a'amu sohwo'nnonji Jisasiye kona'wohi'nji afapo lohofontan+ngkuhwoi Jisas ehononto el+mento, Na'uyo oso hwe sohwo j+je hwomu hweho.

²⁷ Ose ulonto nt+mento, Olosi j+je na'uyoho. Ose ntahon+ngki oso s+kuno somo ngko Jisasiye kona'wohi'n+ni nje angomo mokosyohumamotefoho.

Jisas kako poyo imo'n+mentisofoho.

(Mat+yu 27:45-56; Mak 15:33-41; Luk 23:44-49)

²⁸⁻²⁹ Ose imo'n+mentiso sohonta Jisas kako huno ole umento, Nje yo'mayo syohoso moi'wonoho. Ose syaf+syonto ole ul+mento, Ngko mijo'no n+mo'n+ngkohoho. Ose ul+mentisofoho. Ahwonte anga'no ipisayo mijo yokumpoyn'nyo mangkinyo'njo oso hopo sopo nowentan+ngki hof+ko hwap+fe pa'nyo we'eso mijo homo somo yomant+fi tokemo popojont+fi noho'nomant+fi Jisasiye mangomo uy+mentohofoho. Ose imentohofoho sohonta oso hungkuno Ntefit Jisas+mne'no hohonta mt+1mokumentisoso ne imo'n+mentisofoho. Mt+1mokinioso olenoho. Ngko mijo'no n+mo'n+ngkohoho.

³⁰ Ose ulahon+ngki Jisas mijo hiso nononto l+mento, Nje syoho imoteso moi'wonoho. Ose ulonto kakoe mnokino iwa'wo'mentisofoho. Osohonta kakoe huyo'mango An+tuwe pone'no uhwat+mentisofoho.

A'amu itokuso'njo fihwo kako Jisas+mo hos+mno hupepo honje hmmentisofoho.

³¹ Oso hohosohonta a'amu Jutaso hof+ko S+kuno Engo iyoho humayo so'ne yo'mayo nto'no esyohumayo'ne s+kunomnoho. Oseso a'amu Juta sohwa ole syaf+hu'mentohofi, Nakwoe S+kuno Engo iyoho humayo somo

iyu hwojijafiku'nnyo sopo a'amufe pijafu ne'no weso nakwolaho lontifi hofiko Pailotimo a'amu huhwo sohwa poyo komo'no pe'nyo'ne hungkuno ole ulimentohofi, Kiko jije a'amu itokuso'njo sohwa ulahon'ngkohoji hofiko a'amu iyoponjo sohwafe sife kutikujolohofikuji hwahopo womo'nahufe.

³² Ose ulahon'ngkofi Pailot hungkuno ose ulahon'ngki a'amu itokuso'njo sohwa hofiko oso hwe hufa'u Jisasi'njo sopo yohosi yohohnta'ni fonjinto'ofahumentohofi sohwa'uye sifemo kutikujoloho'mentohofofoho.

³³ Nokujontifi Jisasi'mo u'mantifi kako poyo nto imo'n+mentiso uhwonmentohofofoho. Ose uhwonontifi Jisasi'ye sifemo makujiyo'njo imentohofofoho.

³⁴ I oso'no a'amu itokuso'njo fihwo kako Jisasi'mo hosimno hupepo honje hmmentisoso honiyo'nji mijonji usihuma'mentisofoho.

³⁵ Ngko Joun sohwo'ni yomayo imo'n+mentiso somo uhwonmentohofoho. Hwasyo hungkuno moselalokuyohono. Yomayo uhwonmentoheso yomayo upa'n+mentoheso olo iyoswo lomo ifalifaliyo mtimokalokweno. Sekwo hungkuno homo somo simoho hi'ntnnono uyifitnne'eni mtimokalokweno.

³⁶ Yomayo uhwonmentoheso imo'n'ngkahon'ngki Anituye hungkuno mtimokumentohofoso ne imo'n+mentisofoho. Hungkuno anga'no mtimokumentohofoso olenoho.

Hofiko kakoe yokinoso makujiyofoho.

³⁷ Nom'ne hungkuno mtimokumentohofoso olenoho.

Oso hwe sohomo hofiko hosimno hmmentohofi sohomo uhwonantifeho. Hungkuno mtimokumentohofi hiso oso sikuno homo somo ne imo'n+mentisofoho.

Hofiko Jisasi'ye pijafoso sokimomo ho'nahumentohofofoho.

(Matiyu 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56)

³⁸ Oso hiso moi'wo imo'n'ngkahon'ngki Jousep ango Alimateyanta'ango sohwo kako Pailotimo u'ma'mentisofoho. Jousep huhwo sohwo kako Jisasi'mne'no simoho ko uyonto kako a'amu Jutafe hwe engo somne'no iyoho un'ngkahon'ngki kako simoho hi'ntnnono unyo hungkuno so'no molijwafe'njo imentiso hweho. Jousep huhwo sohwo kako Pailotimo u'manto ulimento, Ngko Jisasi'ye pijafoso woma'monne'no yohono. Ose ulahon'ngki Pailot eno ulahon'ngki Jousep Jisasi'ye pijafoso iyopo nta'ni ma'mentisofoho.

³⁹ Jousep kako'nohinimaho. O'o, Nikoutemos kako hohonta Jisasi'mo sikwomiyomo u'ma'mentiso sohwo'nji siko Jisasi'ye pijafoma'mentisoyefoho. Nikoutemos huhwo sohwo kako iyo mijo akino wopingonjo so'nji iyoswo akino wopingonjo so'nji pijafoso somo ho'nasiyo'ne pin'ngo engo motapmentisofoho. Kakoe tangoso tetifoua (34) kiloufoho.

⁴⁰ A'amu Jutaso hofiko a'amu poyo pe'nyofe pijafoso ijopijisasyio'ne esyohumamotofo hopaso siko Jisasi'ye pijafoso so'nji yomayo akino wopingonjo so'nji hwapifemo popokumentisoyefoho.

⁴¹ Jisasi'mo iyopo fonjinto'ofahumentohofi mofone sopo iyo uyo syoho wonnypohonho. Oso hopo sopo a'amu hofiko sokimo songo a'amufe pijafoho'nasiyo'ne'entifi mtimokumentohofofoho. Hofiko oso sokimo homo somo nom'ne a'mopijafoso moho'nasiyoponho.

⁴² Oso sɪkuno yo'mayo nto'no esyohumayo'ne sɪkuno moi'wo imo'nyo'ne mofone sopone'no hofɪko Jisasiye pijafoso ikanopo momotawe'njo yontɪfi oso sokimo mofone sponjo samo ho'nahumentisiyefoho.

20

Jisas kako pi'nɪmo nta'ni songo lika'mentisofoho.

(Matɪyu 28:1-8; Mak 16:1-8; Luk 24:1-12)

¹ Sante imɪngo ne'nji sɪkwo'mjoho so'mo Maliya angu Makɪtolanta'angosi kako nolɪkafonto Jisasi'mo ho'nahumentohofu sopone'no uhwonɪmentisoso pi'nɪmomjo sojoso hwosampo'nnyo uhwonɪmentisofoho.

² Ose uhwononto kako hano kunto kunto'no nowento Saimoun Pita'nji ngko Joun'nnonjimo tɪpehonɪma'nonto elɪmento, Nakwoe Hwe Engo sohomo sokimo mta'ni wae yao'malofofoho. Hofɪko ntɪ'mo koho'nahumalofu. Ngko huno maniyohoyohoho.

³ Ose elahonɪngki Pita'nji nekwo sokimo somne'no hano kunto kunto'no nowentai

⁴ ngko Pitamo uyakolofonji ngko sɪmo'mo sokimo samo i'mofapmmentohefoho.

⁵ Ngko i'mofaponji iku'nɪhwonɪngkoheso hwapɪfe yo'mayoso ko uhwononji ngko masyuyo'njo imentohefoho.

⁶ Saimoun Pita kako tɪfi nɪmjɪmentiso sohwo kako sokimo ne mo'mo humentisofoho. Noswonto uhwonɪmentisoso hwapɪfe'nohini nowentanɪngki uhwonɪmentisofoho.

⁷ Oso hwapɪfe nom'neso Jisasiye mnokinomo popoku'mentisiyoso nom'nepo ku'mokahinyo nowentanɪngki uhwonɪmentisofoho.

⁸ Ngko sɪmo'mo sokimomo i'mofapmmentohe huhwo'ni noswonji yo'mayo samo uhwononji Jisas kako lɪkafone so'no ngko sɪmeho hi'ntnnono uyɪmentohefoho.

⁹ Hohonta sohonta nakwo Anɪtuye hungkuno mtɪ'mokumentohofu so'no yofe muhwofe'njo imentɪhwonefoho. Hungkuno mtɪ'mokumentohofoso Jisas kako poyo imo'nɪngkuhwosi apa'no songo lɪkafone'no mtɪ'mokumentohofofoho.

¹⁰ Oso hohosohonta yo'mayoso nuhwonontai oso hungkuno homo samo sɪmeho hi'ntnnono uyontai nekwoe a'amunjojo asomo umentɪhwayofoho.

Maliya angu Makɪtolanta'angosi Jisasi'mo uhwonɪmentisofoho.

(Matɪyu 28:9-10; Mak 16:9-11)

¹¹ Osohonta Maliya kako sokimo'njo mofone sopo lohofonto humotaholɪmentisofoho. Humotaholonto iku'nɪhwonɪmentisoso sokimo ajwomo'mo

¹² a'amuhwomo mta'ango nehm'no manji'mofu sawemo halojo'njo sohwa'u uhwonɪmentisofoho. Siko Jisasiye pijafu ho'nahumentohofu sopo nohumanji anga'no kako mnokino hohnta'ni humentanɪngki nom'nihwo sɪfe hohnta'ni humentanɪngki uhwonɪmentisofoho.

¹³ Siko Maliyamo ulɪmentisiyo, A'mu losiyo, kɪko humotahopeho'no lalokuno. Ose ulahonɪngki Maliya ulɪmento, Hofɪko nje Hwe Engo sohwoe pijafoso wae yanɪmo'malofu'no ntɪ'mo koho'nahumalofu lonji lotɪpeelokweno.

14 Ose ulonto Maliya ikinjaofonto uhwon+mentisoso Jisasimo ko uhwononto kako Jisas sohumo yofe m+hwofe'njo imentisofoho.

15 Jisas Maliyamo ulimento, A'mu losiyo, kiko humotaho peho'no lalokuno. Hafihafe tihune'no t+peelokuno. Ose ulahon+ngki Maliya ole syafi+hu'mento, Olo hwe lohwo kako iyo uyo syoho losomo mokosyohu-mawo'n+ngkiso hweho. Ose syafi+syonto ulimento, Hwe engofo, kiko kakoe pijafoso nomanji kengopo ho'nahumahnno'manji ngkimo njo. Ngko nomahm'mo womotawomo.

16 Ose ulahon+ngki Jisas kakoe yofe ulimento, Maliya. Ose ulahon+ngki Maliya ikinji lohofonto Jisasimo yofe uhwo'mentisofoho. Uhwofonto Jutafe hungkuno ulimento, *Lapounai*. Nakwoe hungkunoso ole: Lont+hwayo hwosoho.

17 Ose ulahon+ngki Jisas ulimento, Kiko ngkimo aho non+pmmakohotoho. O'o, ngko nje Mpohwoepono masileno. Kiko nuhuji nje a'amu sohwoamo ole uso, Ngko nje Mpohwoepono was+mne hwo'nyoho. Nje Mpohwo sohwo sekwo huhwa hnonniye Mpohweho. Nje An+tu sohwo sekwo huhwa hnonniye An+tuyoho. Ose uso.

18 Ose ulahon+ngki Maliya ango Mak+tolanta'angosi nowento Jisasiye inomokomoyo sohwo'na'mo t+penahononto nalimento, Ngko nakwoe Hwe Engo sohomo nto uhwon+ngkohono. Ose ulonto kako yo'mayo hungkuno Jisas ul+mentiso so'nji nal+mentisofoho.

Inomokomoyo sohwa Jisasimo uhwon+mentisofoho.
(*Mat+yu 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49*)

19 Oso sikuno Sante somo mofehi'nyo nto ikwo'mokumentiso so'nji Jisasiye inomokomoyo sohwo'na'ni nakwo a'amu Juta somne'no iyoho nen+ngkahon+ngki nakwo oso ango humament+hwoe homo somo hoku'yo yokumpohn'nyo pijwasyontani humohant+hwoe'foho. Nohumentan+ngkuhwoni Jisas kako nakwo'njo ajwo lopo nta'ni imo'nomanto nalimento, N+ngkwahwosafu, sekwo iyoho sen+ngkuhwoloho. Simeho wop+ngo'nji foyohumamno.

20 Ose nalonto kako kakoe ahomjo ime so'nji hupeponjo ime so'nji net+hwamentisofoho. Nakwo nakwoe Hwe Engo Jisas sohumo uhwonon-tani simonyo engo iment+hwoe'foho.

21 Jisas nom'ne hungkuno nalimento, Sekwo simeho wop+ngo'nji foyohumamno. Nje Mpohwo ngkimo n+hwat+mentiso hopaso ngko sekumo wosehwat+monnoho.

22 Ose nalonto kako kakoe mammtno nafohusonto nalimento, Sekwo An+tuye Towahuno Wop+ngo'nohinoso sekwoe simeho mo'mo wehuhn-nosemafono.

23 Sekwo nom'ne a'amufe wonyoso wae yamopijoso oso wonyo hiso moi'wo umo'n+montonoho. Simeho mo'mo momn+wenehoho. I sekwo nom'ne a'amufe wonyoso wae mumopijo'manji oso wonyo hiso simeho mo'mo ne'no wamn+wo'montonoho.

Toumas kako Jisasimo uhwon+mentisofoho.

24 Jisas kakoe inomokomoyo sohwo'na'mo ne'ma'mentiso sohonta Toumas sohwo kako mohumunyoponoho. Oso hwe huhwo sohune nom'ne yofeso olenoho. Ntitimos+yoho. Hufa'u mehomi hweho.

25 Oseso inomokomoyo nom'ne sohwo'na'ni Toumasimo ul+ment+hwoe, Nakwo nakwoe Hwe Engo songo lika'maso sohomo nto uhwon+malohwoe hwo'nyoho. Kako songo humaho. Ose ulahon+ngkuhwoni Toumas nalimento, Ngko Jisasiye ahomjo ime so'nji kakoe hupeponjo ime so'nji

uhwoni'mo ngko ime homo somo nupm'moku'mo ngko kakimo simeho hi'ntnnono uy'monnoho. Ngko kakimo muhwonyo'manji sekwo hwasyo ntohoho wasel'monnoho. Ose nalimentisofoho.

²⁶ Tifi sohonta sikuno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u sihune memjaofahon'ngki Jisasiye inomokomoyo sohwna'ni nakwo angomo nohumentan'ngkuhwoni Toumas huhwo nakwo'nji humamentisofoho. Nakwo hoku'yo yokumpohn'nyo pijwasyontani nohumentan'ngkuhwoni Jisas nakwo'njo ajwo lo'mta'ni imo'noma lohofonto nakumo nalimento, Sekwo simeho wop'ingo'nohino hwasi fohumamno.

²⁷ Ose nalonto kako Toumasimo ulimento, Toumas, kiko olopo fi'pe. Nje ahomjo ime somo nohon'ngkohoji n'pm'mojo. Nje hupeponjo imesomo jije aho motapohoji n'pm'mojo. Ngkonoho. Kiko simeho hi'ntnnono ntapmmotnnoso noho'naofohotoho. O'o, simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo'nohini ntape.

²⁸ Ose ulahon'ngki Toumas ulimento, Ou, ngko kikine'no huno niyohoho. Kiko nje Hwe Engo hwosoho. Kiko nje Anitu kiyoho.

²⁹ Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Kiko ngkimo nohon'ngkino so'no simeho hi'ntnnono ntopahino. A'amu hofiko ngkimo manohonyo'njo ko yontifi simeho hi'ntnnono ntopalokwofoso hofiko simonyo engo uyantifeho. Ose ulimentisofoho.

Olo hungkuno Joun mt'i'mokumentiso loso hwapingoso peho'neto. Hungkuno hwapingoso olenoho.

³⁰ Jisas kako nakwo inomokomoyo sohwna'nnonji nohumanto yo'mayo wonyoangkafo a'amu miywo'n'ngkiyohofoso pi'ningo engo imentiso so'no hungkuno we'e'maho. Ngko hungkuno fehohnjoso olo iyoswo lomo mamt'i'mokiyo'njo imentohefoho.

³¹ I oso'no ngko olo iyoswo mt'i'mokohe loso'no sekwo Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uy'mno. Kako Anituye Hwomu Ne hweho. Sekwo simeho hi'ntnnono uy'fijo'manji songo ne'no humayo'neso wotipemantifeho.

21

Inomokomoyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u sohwa Jisasi'mo uhwonimentohofofoho.

¹ Hwangku sohonta Jisas kako apa'no kakoe inomokomoyo sohwna'ni'mo mijo ayo Taipeliyas sopo nohumentan'ngkuhwoni ne'ma'mentisofoho. Kako ne'ma'mentisoso olenoho.

² Nakwo a'amu aho fehohnjo hopi'nonohino nom'ne mta'ni anga'no sohwna'ni oso hopo sopo humamentihwoneso olenoho. Saimoun Pita'nji Toumas a'amu hufa'u mehomi sohwo'nji Notaniyel hwaho Ngkalili ango Kananta'ango sohwo'nji nekwo Sepetiye hwomu sohwoya'inonji inomokomoyo nom'ne sohwa'u'nji nakwo hwona'ni osopo humamentihwonefoho.

³ Nohumentan'ngkuhwoni Pita kako nalimento, Ngko inan'ku ufomeemonne hwo'nyoho. Ose nelahon'ngki nakwo ulimentihwono, Nakwo huhwna'nnonji wohwano. Ose ulontani nowentani yofayokinomo nokotosontani oso sikwo'miyo sohomo inan'ku ufomeeno lontani wonyopi imentihwoneso inan'ku mifammentihwonefoho.

⁴ Mofehi'nyo wosi'mofapmmonto yahonjo so'nji Jisas kako mit+mom+ngo sopo lohofontan+ngki inomokomoyo sohwna'ni kakimo yofe muhwo'mmentihwonefoho.

⁵ Oseso Jisas nalimento, Oso a'amu sohwasi, sekwo inan+ku hi'njo hwasilaho. Ose nelahan+ngki nakwo ulimentihwoni, Ane hwona'nyoho.

⁶ Ose ulahan+ngkuhwoni kako nalimento, Sekwo inan+ku ifamiyo ho'yo yofayokino anga sohohtnta'ni ho'naopijoso inan+ku ufomeentifeho. Ose nelahan+ngki nakwo inan+ku ho'yo ho'nao'mentihwoneso inan+ku we'le pi'n+ngo ifammentihwone'maho. Inan+ku pi'n+ngo engo inan+ku ifamiyo ho'yo somo pohumpotahumentiso so'no nakwo yokino wemano lontani ko imentihwoneso wonyopi imentihwonefoho.

⁷ Ngko Joun'ni ose uhwononji Pitamo ulimento, Nakwoe Hwe Engo hweho. Ose ulahan+ngko Pita kakoe syoho somne'no kakoe manji'mofo yojasyonto humohumentiso sohwo nje hungkunomo upa'nonto kako kakoe manji'mofo komo'no miyonto Jisas+mo komo'no u'ma'mo lonto mijomo hwofotom'mo'mentisofoho.

⁸ Nakwo inomokomoyo nom'ne sohwna'ni yofayokino somo ne'no nohumentani inan+ku ifamiyo ho'yoso hus+mpemotowentani ifohohosahumentihwonefoho. Nakwo ikanopo nta'ni hus+mpemotamentihwone'maho. O'o, mofone sopo nta'ni (*nainti*, 90, *mita*) hus+mpemotapmmmentihwonefoho.

⁹ Nakwo ifohohosoyontani uhwon+mentihwoneso tikwolojo'nohini imontan+ngki uhwonontani oso hopo sopo wopayo'nji inan+ku'nji wentan+ngki uhwon+mentihwonefoho.

¹⁰ Ose uhwon+ngkahon+ngkuhwoni Jisas nalimento, Sekwo inan+ku olononta ifomahofoso fehohnjoso n+motapmmo.

¹¹ Ose nelahan+ngki Saimoun Pita kako yofayokinopo nokotasonto inan+ku ifamiyo ho'yoso mom+ngo sopone'no hus+mpemotapmmmentisofoho. Inan+ku engo'nohinoso *wan hant'let fifiti-tili* (153) ko mnawo'nnyo so'no inan+ku ifamiyo ho'yoso mam+hupo'mmentisofoho.

¹² Jisas kako nalimento, Sekwo nop+kuji wosopayo hmn+mno. Ose nelahan+ngki a'amu anga'no anga'no Jisas+mo tihwosilo mul+mmentihwonefoho. O'o, nakwo hopi'nonohino sohwna'ni Jisas nakwoe Hwe Engo sohune'no yofe uhwo'mentihwonefoho.

¹³ Jisas kako wosopayo'nji inan+ku'nji nomanto nakumo nejapmmmentisofoho.

¹⁴ Jisas poyo imo'nonto apa'no songo lika'mentiso somta'angoso kakoe inomokomoyo sohwna'n+mo osohonta nakumo ne'mayoso hufa'u s+hune imo'n+mentisofoho.

Jisas kako Pitamo syoho uy+mentisofoho.

¹⁵ Nakwo wosopayo moi'wo nontani humentan+ngkuhwoni Jisas kako Saimoun Pitamo ulimento, Saimoun Joun+ye hwomu sohwasi, kiko olo nom'ne lohwife simeho ntopantokwofo somo uyakolofonji simeho yokumpohn'nyo engo lontopantokuno. Ose ulahan+ngki Pita ulimento, Ou, Hwe engofo kiko huno kiyohoho. Ngko jje a'amu ne hwo'nyoho. Ose ulahan+ngki Jisas ulimento, Kiko nje yahu mehomi somo wopayo nuyo.

¹⁶ Jisas kako Pitamo ulohonyoso hufa'u umo'nononto ulimento, Saimoun, Joun+ye hwomu sohwasi, kiko ngkine'no simeho kumo'nalofoho. Ose ulahan+ngki Pita ulimento, Ou, Hwe Engofo, kiko huno kiyohoho. Ngko

jije a'amumu nehopi'nohino hwo'nyoho. Ose ulahon'ngki Jisas ul'mento, Nje yahu mehomi somo wopayo nuyo.

¹⁷ Jisas kako Pitamo ulohonyoso hufa'u s'hune umo'nononto ul'mento, Saimoun, Joun'ye hwomu sohwo, Kiko nje a'amumu nehopi'nohinhwosi limo'nalokuno. Ose ulahon'ngki Pita kako s'meho tango uyahon'ngki kako huno syaf'hu'mentono. Kako hungkuno hufa'u s'hune hiloso peho'no ntohon'wo'nantofoho. Ose syaf'syonto kako Jisas'mo ul'mento, Hwe Engofo, kiko yo'mayo hopi'nonohino nje s'mehomo mnawojo so'no huno kiyohoho. Ngko jije a'amumu nehopi'nohino hwo'nyoho. Kiko huno kiyohoho. Ose ulahon'ngki Jisas Pitamo ul'mento, Kiko nje yahu mehomi somo wosopayo uyohoji hofiyo mokosyohumaho.

¹⁸ Ngko hungkuno nehopi'nohino wakil'monne'no yohono. Kiko hwe songo nohumanji kiko jije huno mta'ni wemoimo lontne somne'no ahuloho hwap'ife yo'mayo ito'no yonji umotno hwosoho. I oso'no hwangku kiko a'mane imo'njo sohonta kiko jije aho y'husosyohumentan'ngkiji a'amumu kikimo ahuloho kumt'it'kuji kiko ango ngkilaha kinoso s'pone'no wokumotowant'ifeho.

¹⁹ Jisas ul'mentisoso yoloho neso olenoho. Pita kako t'ifi poyo pe'none so'no ul'mentisofoho. Hwangku sohonta a'amumu hof'iko Pitamo fonjahufijo sohonta Pita kako An'ituye hungkunomo yokumpohn'nyo kemokosyohumamojo so'no a'amumu nom'nihwa Pitamne'no syaf'sy'kuji hof'iko An'ituye yofe ho'nomapitnnefoho. Jisas Pitamo oso hiso'no ut'ihwanto ul'mento, Kiko ngkimo nn'ngkape.

Jisas kako Joun sohwo'nne'no hungkuno l'mentisofoho.

²⁰ Jisas ose ulahon'ngki Pita kako ikinjamo lohofonto ngko Joun'ni kakoe hohujo hohnta'ni lohofontan'ngko nohon'mentisofoho. Ngko sohwo'ni hohonta nakwo wopayo nontani ngko Jisas'ye huyo ne'mo nohumanji ul'mento, Kikine'no tokoyo'ofoto t'ihwo kilohofalofoho.

²¹ Ngko oso huhwo sohwo'nimo Pita nonohononto Jisas'mo ul'mento, Hwe Engofo oso hwe huhwo sohomo pipi uloho'noneto.

²² Ose ulahon'ngki Jisas ul'mento, Oso huhwo sohwo ngko asomo pmme sohonta kako songo ne'no humaso'manji oso jije syoho'maho. O'o, nje syohofoho. Kiko ngkimo t'ifinohini nn'ngkape.

²³ Jisas ose ul'mentiso so'no inomokomoyo nom'ne sohwa huno ole syaf'ihu'mentohofi, Oso inomokomoyo sohwo kako mape'nonehoho syaf'syahon'ngkofi hungkuno hiso nonje nonje mjaho'n'm'mentisofoho. I oso'no Jisas kako ose mal'mmentisofoho. O'o, ole'nohino l'mento, Oso hwe sohwo ngko asomo pmme sohonta kako songo ne'no humaso'manji oso jije syoho'maho. O'o, nje syohofoho. Ose ul'mentisofoho.

²⁴ Oso inomokomoyo huhwo sohwo ngkonoho. Ngko yo'mayo yo'mayo homo somne'no uhwononji hungkuno l'jwasemofonji ifalifaliyo mt'i'mokalokweno. Oseso sekwo nuhwon'ngkuji huno waseyono. Joun yo'mayo somo uhwon'mentiso so'no mt'i'mokumentisoso nakwo huno nayohoho. Hungkuno ne'njofoho nayohoho. Sekwo huno ose waseyono.

²⁵ Yo'mayo yo'mayo hopi'nonohinoso Jisas imentisoso nowentan'ngki ngko fehohnjo'nohino semt'i'mokiyalokweno. I a'amumu fihwo kako yo'mayo hopi'nonohino Jisas imentiso so'no wamt'i'mokumo l'hwosi ko yososo olo hwaho lopo nakwo humalohwone ayo'mo yo'mayo iyoswo hu'meesyiyo'neso hopa'maho. N'ihu'no awonoho. Ngko Joun'ni nje hungkunoso osohpeho.

‘Apousel’ ‘Apousel’ sohwife Syohofoho. Olo Hungkuno Sîmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sîmentiso sohonta soswo *teti-tîli* (33) nto uyakolo'mentisopolîkeno Luk olo iyoswo loso mtî'mokumentisofoho. Luk sohwo iyoswo Tiyoufilosîmne'no mtî'mokonto tîfi olo iyoswo *Apousel* loso mtî'mokementisofoho. Olo iyoswo hiloso Jisasîmo a'amu songo inîngkamentohoho so'nji Poulî'nji Mponopasî'njiye syoho'nji Pita'nji Poulî'nji nom'ne a'amu so'njimo Anîtuye Towahuno nîhu'no yokumpohn'nyo uhula'mo'mentiso sontnne'no Luk mtî'mokumentisofoho. Oso'no olo iyoswo homo lomne yofeso pi'nîngo womulantîfi inyofoho. Yofe hiso ole: A'amu syoho'njo hwafe iyoswofoho. U, a'amu syoho'njo sohwapo Anîtuye Towahuno uhula'ofu iyoswofoho. U, Pita'nji Poulî'njiye syoho iyo somjo hungkuno iyoswofoho. Oso'no olo iyoswo homo lomjo yofe neso ole: A'amu syoho'njo hwafe iyoswofoho. Oso'no yofe tîfo mulinyoso ole: *Apouselîyoho*. Luk iyoswo sîmo'mjo mtî'mokumentisoso Jisas yo'mayo hopi'nonohino imentiso so'no mtî'mokumentisofoho. I oso'no olo iyoswo loso a'amu Jisasîmo inîngkunyoso Anîtuye hungkuno liku'meefo yahonîngkofi a'amu Jisasîmo minîngkunyoso tango uyontîfi fonjasîyo uloho'motofo so'ne mtî'mokinyofoho. Oso'no olo iyoswo Apousel lomjo hungkuno hwapîngo Anîtuye hungkuno liku'meefo syohoso Jerusalem mta'ni foka'mentisoso nîhu'nahone Jutiya pîwekihn'nawo lohofonto osoponta'angoso Someliya pîwekihn'nawo'mentisofoho. Osopo nta'ni mjimo'nîmoponto nakwoe angolo lopo ifawo'nyofoho. (Olo hungkuno lomjo hungkuno hwapîngoso *Apousel* sohe engo 1 honîngkano we'e 8. Osopo weho.) Olo iyoswo loso Luk angolo Loum humanto mtî'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso hofi'ko nakwo ito'no ehumayo'ne hungkuno iwolo'mokumentohoho kalohi nakwo atofu lihwasî tîfi unîngkohwano.

Jisas ulîmento, Nje Towahuno Wopîngoso sekuyepono wolîhwatîmonnoho.

¹ Nje Tiyoufilos sohwasî, ngko Luki'ni mtî'mokalokweno. Iyoswo sîmo'mjo kikimne'no mtî'mokumentoheso ole, Jisas kakoe hungkuno lutîhwanto kakoe syohoso nomjîmîwento ahwomomo sîmentisofoho. Oso'no ifalifaliyo nto mtî'mokumentohofoho. Hungkuno songoso olenoho.

² Jisas Kako ahwomomo masîyo sohonta kako Anîtuye Towahuno'nji nohumanto kakoe a'amu *apousel* uhwasopo'mentiso sohwapo oso hungkunoso yo'mayo syoho ifitnne'ento ulîmentisofoho.

³ Jisas poyo pe'nonto apa'no songo lîka'mentiso sohonta kako yo'mayo wonyoangkafo yontanîngkofi sîkuno *fouti* (40) memjao'mentisofoho. A'amu huhwo sohwa ose nuhwonontîfi ole syafi'hu'mentohofi, Ou, Jisas songo humayoso nehopeho. Huno ose uyîmentisofoho. Jisas nohumanto Anîtu nakumo yokumpohn'nyo enemokosyohumane so'no lutîhwamentisofoho.

⁴ Sɪkuno fihwi Jisasiye inomokomoyo sohwa Jisasi'nji nuhu'mokontɪfi Jisas ole ulɪmento, Nonje nonje humpekutoho. Jelusalemnohini fosyohumantokuno. Oso hiso Anɪtu kako sejapone so'no nto selɪmentohe so'no fohontohumantokuno.

⁵ Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo mijo'nohino kiyoma'mojofoho. Sɪkuno mofonepo Anɪtuye Towahuno wosehula'o'montonoho. Ose ulɪmentisofoho.

⁶ Apousel sohwa Jisasi'nji uhu'mokumentohoho so'no Jisasi'mo ulohonɪmentohofi, Hwe Engo sohwo, olohonta nakwo a'amu Jutajo hn'nwi nakwo mokosyohumunane'no wonamokumonntaho. Nakwoe yofe Isɪlael engo umo'nɪmontolaho.

⁷ Ose ulahonɪngkofi Jisas ulɪmento, Oso sɪkuno hiso sekwo huno maseyohoyohoho. O'o, Mpohwo Anɪtu oso sɪkuno hiso ho'nahumentisofoho. Kako'nohini mokosyohumaho.

⁸ I oso'no Anɪtu kakoe Towahuno Wopɪngo sekumo sehula'ofoso sohonta kakoe yokumpohn'nyo nomafɪkuji nje hungkuno sekwo nomotakuji a'amu hopi'nonohino somo filutɪhwafɪkuno. Pone Jelusalemne'no, hwaho Jutiya hopi'nonohino ne'no, hwaho Someliya ne'no ango yawojo'meemo filutɪhwafɪkuno.

*Jisas ahwomomo sɪmentisofoho.
(Mak 16:19-20; Luk 24:50-53)*

⁹ Oso hungkuno hiso Jisas ulahonɪngki a'amu sohwa uhwontohumentanɪngkofi kako ahwomomo sɪmentisofoho. Nosontanɪngki himo a'amufe tɪmomo uhoholo'mentisofoho.

¹⁰ Hofɪko ahwomomo tɪmo huno honamofontɪfi hwe manji'mofohalojo'njo hufa'u sohwa'u hofɪko'nji lohofonji ulɪmentisi.

¹¹ Sekwo a'amu Ngkalilinta'ango soku, nolohofontɪfi ahwomomo peho'no uhwontohumalofo. Anɪtu nto utɪmakwoho. Oso hwe huhwo sohwo sekwo olohonta uhwonɪngkohoho pa'nyoso hwanguku asomo noponefoho. Ose ulɪmentisiyefoho.

Hofɪko Jutasiye syohomne'no hwe fihumo uhwosopo'mentohofoho.

¹² Oso hwofɪki'nyo Oulif sopo nta'ni nokotapontɪfi Jelusalemno umentohofohofo. Ikanopo'maho. O'o, tɪfoneponoho. A'amu Jutaso sɪkuno iyoho humayo osomno hofɪko hano tɪfonepo emmotofoso pa'nyoponoho.

¹³ Jelusalem i'mofapontɪfi ango tokilonjwa'mo molinyo somo humamentohoho sopo kotasimentohofohofo. Oso a'amu huhwo sohwafe yofe ole, Pitaja, Jounja, Jemɪsɪja, Entɪluja, Filipɪja, Toumasɪja, Mpatoulomɪyuja, Matɪyuja, Alɪfɪyosɪye hwomu Jemɪsɪja, Saimoun Seloutɪja, Jemɪsɪye hwomu Jutas sohwanjoho.

¹⁴ Hofɪko simeho afa'nohino inontɪfi Anɪtune'no jomo ulɪwo'nɪmentohofohofo. Moya'mi sofa Maliya Jisasiye kona'wohi'nji konɪngkwa'wehwosanji hofɪko'nji Anɪtune'no jomo ulɪwo'nɪmentohofohofo.

¹⁵ Hofɪko Anɪtumo jomo ulontanɪngkofi sɪkuno fiso memjao'mentisofoho. Sɪkuno fihumo a'amu wan hantɪlet tɪwenti (120) Jisasi'mo inɪngkamotofoso nohumentanɪngkofi Pita nolɪkafonto ulɪmento,

¹⁶ Nje a'amu soku, hohonta Anɪtuye Towahuno sohwo kakoe mampaho Ntefitɪye sɪmehomo'mo ho'nosyahonɪngki Ntefit oso hungkunoso mtɪ'mokumentisofoho. Oso hungkuno hiso ne imo'nyo'nefoho.

Jutas kako Jisasimne'no tokoyo'ofu imentisofoho. Oso'no Ntefit mti'mokumentisofoho. Olohonta oso hungkunoso ne imo'nimasofoho.

¹⁷ Jutas nakwo'nji humamojo hweho. Nakwoe syohoso afa'enhinoso Jisas nahwosopo'mentisofoho.

¹⁸ Jutas huhwo sohwo kakoe wonyo so'ne hamniyoho nomanto hwahe mpe yonto osopo mnokino ki'mo lohofonto piwahu'mentisofoho. Nopiwasoyonto kakoe simeho fongkulo lohofonto yo'mayoso hu'mewahu'mentisofoho.

¹⁹ Oso hungkuno hiso ho'n'ingkahon'ngki a'amu Jelusalem mta'angoso nupa'nontifi oso hwaho hopo spono mulimentohofi, Akelitamano. Hopo sopone yofe yi'wolo'mo ole, Hwaho jahino'njopono.

²⁰ Hohonta Ntefit olo hungkuno loso Ta'njo Iyoswomo mti'mokumentisofoho. Hungkuno ole, Kakoe angoso siki wawentihwono.

A'amu fihwo nohumayo'eno.

Nom'ne hungkuno ta'njoso ole mti'mokumentisofu,
Hwe nom'nehwo kakoe syoho womano.

²¹⁻²² Oseso Jutasiye syoho mayoso'no nom'ne hwe fihumo uhwasopehwasi kako nakwo'nji Jisas songo lika'mentiso so'no woluthwantano. Olo hwe huhwo lohwo kako nakwo'nji Jisas+nji nohumentan'ngki Joun a'amumo mijo kiyoma'mentiso sohonta Jisas kakoe syoho ema'mentisoso oso syoho mji'miwento osohonta Anitu Jisasimo uti'mamasofoho. Oso hopi'nono uhwon'wo'n'ngkiso sohomo nakwo uhwasopeeno.

²³ Pita ose ulahon'ngki a'amuso hwe hufa'u hwa'u uhwasopo'mentohofoho. Hwe anga'no kakoe yofe Jousep Mpasapas, nom'ne yofe mulimotofoso Jositosiyoho. Hwe nom'ne sohwo kakoe yofe Matiyas.

²⁴ Oso hwa'umo uhwasopentifi Anitumo jomo ulimentohofi, Hwe Engo, a'amu hopi'nonohinofe simohomo huno kiyohoho. Olo hwe uhwon'lokune lohwa'u ntisohomo uhwasopeenehwono.

²⁵ Oso hwe huhwo sohwo Jutasiye apousel syoho womano. Syoho hiso Jutasimo kiko uyahon'ngkini Jutas syoho wop'ngoso uliko'manto nihu'nahone tikanomo umentisofoho.

²⁶ Anitumo ose ulontifi hofiko sojo we'e so'nji syohi'nyo yontifi Matiyasimo uhwasopo'mentohofoho. Hwe huhwo sohwo kako Jutasiye apousel aho hopi'nono sife mta'ni anga'nohino sohwanji humamotofoho.

2

Anituye Towahuno pmentisofoho.

¹ Oso Sikuno Engo iyoho humayo'ne Pentikous* osomo a'amu Jisasimo in'ngkawo'n'ngkohofoso ango fipo uhu'mokumentohofoho.

² Oso nuhu'mokahon'ngkofi ti'mayo yoka pa'n'ingo ahwomo mta'ango ho'nonto ango uhu'mokumentohofoso somo uhula'o'mentisofoho.

³ Oso a'amuso oso ti'mayo yoka upa'nontifi uhwon'mentohofoso ti'melanyo hopa yonto oso hiso mti'hupo mti'hupe lohofonto a'amu nohumentan'ngkoko somo a'apahopo humolawopmentisofoho.

* **2:1:** Oso iyoho homayo sikunosu sikuno *ffitiso* (50) Anitu Kako A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'no Syafisiyo Sikuno Engo somo humanitife sohonta **Pentikous** imofapi'wo'n'ngkisofoho.

⁴ Oseso Anituye Towahuno Wopingo a'amu somo ifeehu'mokasi lohofonto hungkuno kengo kengo nom'ne a'amufe mampaho pa'nyo hofikoe mangomo umasiyahonngki hofiko hungkuno kengo kengo limentohofofoho. Oso hungkunoso Towahuno Wopingosoo umentisofoho.

⁵ Juta a'amu hwaho kengo kengoponta'ango Mousesiye honingkanohungkunomo iningkamotofoso Jerusalem humamentohofofoho.

⁶ Oso ti'mayo yoka hiso ho'ningkahonngki a'amu Jerusalem humamotofoso nupa'nontifi a'amu pi'ningo engo oso angopo komo'no uhu'mokumentohofofoho. *Apousel* sohwa hungkuno kengo kengo lontaningkofi a'amu hopi'nonohinoso hofikoe mango hungkuno limotofoso upa'nimentohofofoho.

⁷ Nupa'nontifi yomo yontifi huno pi'ningo engo syafihu'mentohofi, Olo pipilikeno. Oso a'amu hungkuno kengo kengo lalokwofo lohwa Ngkalilinta'ango hwafoho.

⁸ Nakwoe hungkuno kengo kengo loso na'uja aswo nema'mentohofosohonta upa'nimentihwone pa'nyofoho. Oso hiso pipilo.

⁹ Nakwo kengo kengopo nta'ningo'nwoho. Patiya, Mitiya, Elam, nom'ne a'amu Mesopoutemiyanta'ango, nom'ne Jutiya, Kapotousiya, Pountos, Esiya,

¹⁰ Filijiya, Pamifiliya, Ijip, Lipiya, Sailini mafone sopo nom'ne Loum mta'ango hn'nwi humalohwono.

¹¹ Nakwo a'amu Juta hn'nnonji nom'ne a'amu kengoso nakwoe yahinomo iningkowalokwofo so'nji, Kilitnnta'angoso Alepiya'njoso nakwo hopi'nonohino hn'nwi yo'mayo wonyoangkafo Anitu iwo'nngkiso so'no nakwoe hungkuno kengo kengoso upo'nalokuhwono.

¹² Ose syafisyontifi yomo yomo yontifi huno engo syafisyontifi ulimentohofi, Oloso pipilo.

¹³ A'amu fehohnjo sitofo ole ulimentohofi, olo hwe lohwa Anituye hungkuno nelalokwofo lohwa hofiko mijo iyoho'njo niloho'nontifi kolalokwofo. Ose ulimentohofofoho.

Pita kako Anituye hungkuno luthwamentisofoho.

¹⁴ Pita *apousel* aho hopi'nono sife mta'ni anga'nohino sohwanji nolikafonto mango engo ulimento, Sekwo Jutiyanta'ango soku a'amu Jerusalem humalofo sikunonji nje hungkuno waselimonne'no yohono. Sekwo upa'nimno.

¹⁵ Ole lolalokwofo, Hwe lohwa mijo iyoho'njo niloho'nontifi kolalokwofo. Ose lolalokwofo. Awonoho. Ose'maho. Olo mofehi'nyo'njoho. A'amu mofehi'nyo'nji mijo iyoho'njo manyo hwafoho.

¹⁶ O'o hohonta Jouel hwe Anituye hungkuno limojo sohwo olo hilo so'no limentisofoho. Kakoe hungkunoso olohonta ne imo'nalofoho. Jouel ole mtimokumentisofoho.

¹⁷ Anitu hohonta ole ulimento, Sikuno moi'wo imo'nyoso mofone sohonta nje Towahuno sofe yokumpohn'nyoso a'amu hopi'nonohinomo uyonefoho.

Sekwoe hwomu sohwanji mu sopeenji hofiko Anituye hungkuno ulifitnnefoho.

Hwe songo sohwa ngko wojo uhwonyo pa'ningo yo'mayo so'no utihwamnefoho.

Hwe a'mane sohwa wojo uhwonfitnnefoho.

18 U, nje Towahunoso nje hwe moya'mi syoho ntohofiyo somo uy+mnefoho. Ose uyohon'i'mo hofi'ko nje hungkuno nal'fitnnefoho.

19 Sekwo ahwomo ajwo lopo t'imo uhwon+ngkujo'no nom'ne kengoso seti'hwamnefoho.

Olo hwaho lopo yo'mayo kengo wonyoangkafoso nomt'i'mokumnefoho.

Oso kengoso hon'yo'nji toho'nji t'ikayo hujenjemo'nji nomt'i'mokumnefoho.

20 Olo mofehi'nyolo s'ikwo'mno imo'n'ngkuhwosi s'ikuno meefonefoho.

Hamnosu hon'yo'nohino imo'nonefoho.

Olo hiloso nuhwon+ngkuji u nje S'ikuno Engoso imo'nonefoho.

21 Oso hohosohonta hwe fihwa hwoya'mi fifa ngkine'no joho nt'ikujosomo uti'ma'mnefoho.

Nje a'amu imo'n'fitnnefoho.

Oso hungkunoso Jouel mt'i'mokumentisofoho.

22 Sekwo a'amu Is'ilael soku, olo hungkuno haloho upa'n'imno. Jisas Nasalet nta'ango oso huno sekwo huno moi'wonoho. An'itu Jisas'imo kakoe yokumpohn'nyo uyahon+ngki olo hwaho lopo Jisas yo'mayo kengo wonyoangkafoso neti'hwamentisofoho. Oso hiso nuhwonontani nakwo huno naimentisoso Jisas An'tuye Hwomu Ne hweho.

23 An'itu kako hohonta huno ole, Nje hwomu a'amufe wonyo'ne poyo pe'nyo'ne hwahopo uhwatimonne'no yohono. Ose syafi'hu'mentisofoho. Oso'no olo hwe lohwo An'itu sekwoe ahomo ho'nahumentisofoho. Ho'nosyahon+ngki sekwo a'amu Loum somne'no ipemotasant'ifi hofi'ko iyo hwojiyafi'ku'nnyo somo fonjinto'ofahumentohofofoho.

24 An'itu kakoe hwomomu poyo pe'nyo yahino tohino somta'ni isi'hutofomanto apa'no songo ulika'mentisofoho. Jisas sohumo sokimo somo mokilopm'mokumentisofoho.

25 Hohonta Ntefit ole mt'i'mokumentisofoho.

Nje Hwe Engo sohwo kako ngko'nji mofonepo humaso sohumo ngko uhwon+wo'n'ngkohefoho.

Kako nje aho angahohnta'ni humaso sohune'no ngko mop+wahu'mnehono. Yo'mayo nom'neso ngkimo milojan'imofoneho.

26 Hiso'no nje simeho wop+ngo n'imo'n'ngkohoho.

Nje mampaho An'tuye yofe ho'nomayo'nefoho.

Ngko poyo pe'n'i'me sohonta iyoho mannonefoho. O'o, ngko An'tumo uhwon+mnefoho.

27 Nje huyo'mangoso t'ikanomo humayo'ne nis'ikwajiyo'eno.

Jije hwomufe a'apaho piso imo'nyo'eno.

28 Songo humayo'ne hon+ngkano nt'i'hwahino.

Kiko ngko'nji humayo so'no nje simeho wop+ngo n'imo'n'ngkohoho.

Ntefit hohonta ose mt'i'mokumentisofoho.

29 Nje a'amu soku, olo hungkuno Ntefit mt'i'mokumentiso so'no yolohoso wasel'imo. Ntefit kakine'no mt'i'mokumentiso'maho. O'o, kako poyo pe'n'ngkahon+ngki hofi'ko ijopijisyahumentohofofoho. Kakoe pi'n'imomo olo hwaho lopo weho. Nakwo t'imo uhwon+wo'n'ngkuhwono.

30 Ntefit kako An'tuye hungkuno l'imojo hweho. An'itu Ntefit'imo ul'imento, Jije imu hwe yofe engo'njo jije yofe pa'nyo imo'n'ngki'hwosi a'amumo umokosyohumane hweho. Ose ulahon+ngki Ntefit kako huno umentisoso oso hungkuno hiso ne imo'nonefoho.

³¹ Hohonta Ntefit yo'mayo Anitu yone'ento uhwonimentisoso oso'no hwe Anitu uhwosopo'mentiso sohwo poyo nope'n'ingkuhwosi apa'no songo nolikafone so'no limentisofoho. Ole mt'i'mokumento, Kakoe huyo'mango tikanomo humayo'ne nusikwajiyo'eno. Kakoe a'apaho piso imo'nyo'eno.

³² Oso hwe huhwo sohwo Jisasiyoho. Anitu nto ul'ika'mentiso lohomo nakwo uhwonimentihwone. Osohune'no lalokuhwono.

³³ Kako ahwomomo nokotasonto osopo Anituye aho angahohnta'ni nto humantono. Hohonta kako ole nto nalimentisofoho. Ngko Anituye Towahuno Wop'ingo wosejapmmo. Jisas ahwomomo nosahon'ngki Mpo-hwo kakoe Towahuno uyahon'ngki Jisas Towahuno hiso nehwojahon'ngki olohonta hungkuno mampaho kengo kengo so'nji selihwoneso yo'mayo yihwoneso hwapingo Anituye Towahuno nehulo'ofalofoho.

³⁴ Upa'n'imno. Ntefit oso hungkunoso kakine'no mamti'mokumentisofoho. O'o, kako ahwomomo masimmentisofoho. Ole mt'i'mokumentono,

Anitu nje Hwe Engo Kilais Anitu nakwoe hwahopo uhwatimentiso sohumo ole ul'imento,

Kiko nje aho anga sohoht'a'ni fosyohumaho.

³⁵ Osopo kiko nohumahoji ngko jije mango sohwaomo jije sifi'ki'nyo'mo enjwa'mo wakuhumot'i'monnoho.

³⁶ Oso'no sekwo a'amu Isilael soku, huno ito'no fisyafihupmno. Olo Jisas huhwo sohwo sekwo iyo hwojiyafiku'nnyopo fonjinto'ofahumentohofoho lohune'no Anitu Hwe Engo nemokosyohumayo'ne sohumo umokumentisofoho. Olo hwe lohwo Kilaisiyoho. Pita ose ul'imentisofoho.

Hwe moya'mi pi'n'ingo engoso simeho y'walo'mokahon'ngkofi mijo kiyoma'mentohofoho.

³⁷ A'amuso olo hungkunolo nupa'nontifi simeho tango mikun'imposo umentisofoho. Pita'nji apousel nom'ne sohwanjimo ul'imentohofi, Ou, hwe sifahwe, nakwo pipi yanehwono.

³⁸ Ose ulahon'ngkofi Pita ul'imento, Sekwo a'amu anga'no anga'no hon'ngkano wonyo foho'naopmno. Anituye hungkunomo tifi fin'ngkamno. Jisas kako jije wonyo wae yakumofihwosi kakoe a'amu ne imo'n'ngkohoho'no a'amumo utihwayo'ne mijo wokiyosemapife. Ose ikujo'no kakoe Towahuno Wop'ingo wosejapmmontonoho.

³⁹ Anitu selimento, Nje Towahuno Wop'ingo wosejapmmo. Oso hungkunoso sekwo'ne'nji sekwoe mehomi mne'nji a'amu hwaho kengoponta'ango oso'ntnne'nohinofoho. A'amu hopi'nonohino nakwoe Hwe Engo Anitu kakine'no johu ulalokwofo soku kakoe Towahuno Wop'ingo wosejapono.

⁴⁰ Pita ose ulonto, hungkuno nom'ne pi'n'ingo engo ulonto, ul'imento A'amufe hon'ngkano wonyomne'no i'waho fiy'imno. Tohino engo nomapitoho. Sekwo Anitumo fin'ngkamno.

⁴¹ Ose ulahon'ngki a'amuso nupa'nontifi oso hungkuno somo in'ngkowahon'ngkofi mijo kiyoma'mentohofofoho. Oso sikuno somo a'amu tili tausen (3,000) Anitumo simeho uy'mentohofoso Anituye a'amu ne imo'n'imentohofoho.

A'amu Jisas'mo in'ngkawo'n'ngkohoho sofe yahino songo wonyoangkafo ma'mentohofoho.

42 Anituye a'amu ne imo'n+imentohofoso *apousel* sohwa Anituye hungkuno lut+hwentan+ngkofi hofi'ko upa'n+motofofoho. Hofi'ko nuhu'mokontifi ufo'ma'n+motofofoho. Hofi'ko wosopayo afapo nta'ni nonontifi † Anitumo jomo ulimotofofoho.

43 Anitu kakoe yokumpohn'nyo *apousel* sohwa uyahon+ngki hofi'ko yo'mayo kengo wonyoangkafoso imentohofofoho. A'amuso oso hiso nuh-wonontifi pisopisaho mjal+m+wentifi iyoho'nji yomo yomo'nji imentohofofoho.

44 A'amu Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono umotofoso afapo nohumantifi hofi'koe ho'yango yo'mayoso nem'nohino afafoho.

45 A'amu ho'yango'njo hwaho'njoso oso hiso a'amu nom'ne somo uyontifi hamniyoho nomantifi umofonyo inyo somo yano ulohmmentohofofoho.

46 Hofi'ko simeho yano inontifi sikuno huhwo huhwi Anituye ango engo somo nuhu'mokontifi Anituye yofe ho'noma'motofofoho. Hofi'ko wopayo nom'ne ango kengo kengomo nonontifi hofi'kine'no huno mosyafisiyo'njo yontifi nom'ne a'amumne'no syafi'hu'motofofoho. Oso'no hofi'ko simeho wopingo'nji humamotofofoho.

47 Wopingo nohumantifi Anituye yofe ho'noma'motofofoho. A'amu hisomne'no hwe moya'mi nom'neso ulimotofi, Anituye a'amu neso wopingo'nohinofoho. Sikuno huhwo huhwi a'amu nom'neso Anituye hungkuno nupa'nontifi simeho uyontifi in+ngkamotofofoho. Anituye a'amu neso pi'n+ingo engo imo'n+imentohofofoho.

3

Hwe sife wonyo'njo sohwo wopingo imo'n+imentisofoho.

1 Sikuno fihwi Pita'nji Joun'nji siko Anituye ango engo somno simentisiyofoho. Osopo akupo'nyo so'nji (3 *k#louk*) a'amu pi'n+ingoso Anitumo jomo ujo'ne uhu'mokumotofofoho.

2 Kuso somne'no ole l+wo'n+ngkohofi wonyoangkafoponoho. Hopo sopo hwe fihwo sife kokato'nnyo'njo kona'wohi aswo mta'ni osenohini ma'mentiso sohwo humunyoponoho. Sikuno huhwo huhwi huhwo sohwoe a'amuso intokwasontifi osopo itofasiyo'nohini imotofihweho. A'amu ango engo somo nohotoswahon+ngkofo sohonta hwe huhwo sohwo hamniyoho jomo ulimojo hweho.

3 Osopo sife wonyo'njo sohwo nohumanto uhwon+mentisoso, Pita'nji Joun'nji woswanji yontan+ngki uhwononto ulimonto hamniyoho we'le ntapinyo.

4 Ose ulahon+ngki Pita'nji Joun'nji siko timo yokumpohn'nyo uhwononji ulimentisi, Kiko timo fehonyo.

5 Ose ulahon+ngki hwe huhwo sohwo hamniyoho wontopanjiyo'ne fohonto uhwon+mentisofoho.

6 Pita ulimonto, Ngko hamniyoho ane hwo'nyoho. Nom'neso wok-ijapmmo. Jisas Kilais Nasaletnnta'ango sohwoe yokumpohn'nyo'nji wakil+monne'no yohono. Hano fiyo.

† 2:42: A'amu pi'n+ingo engo huno'njo Jisas Kilaisimo in+ngkunyoso ni'hu'mokontifi wopae nimentohofofoho. Osohonta wopayo moi'wo nontifi hofi'ko hunso Jisasiye mikufo'nji honiyo'nji ne'no syafi'hu'motofofoho.

7 Ose ulonto kako kakoe aho nomanto ulika'mentisofoho. Ose ulikofahon'ngki hwe huhwo sohwo sife yokumpohn'nyo imo'nonto nos-wol'kofawento hano umentisofoho.

8 Siko'nji ango engo soma noswont'ifi hwe huhwo sohwo likofahm'nyo yonto Anitumo isamoyoka ulimentisofoho.

9 A'amu ango engo somo nohumant'ifi uhwon'imentohofoso, hwe huhwo sohwo likofahm'nyo yonto Anitumo isamoyoka ulahon'ngki uhwonont'ifi

10 ole syafi'hu'mentohofi, U olo hwe sife kokato'nnyo'njo lohwo hoku'yopo humanto hamniyoho'no jomo limojo hweho. Oso hunoso uyahon'ngki yomo yomo yont'ifi pisopisaho limentohofofoho.

Anituye ango engo somo Pita hungkuno lut'hwamentisofoho.

11 Hwe huhwo sohwo Pita'nji Joun'njimo aho kehon'ngkofi hwe moya'mi hopi'nono hano kunto kunto'no went'ifi kontolompo'ango somo uhu'mokumentohofofoho. Oso kontolompo'ango somo Soulomoun'yefoho limotofofoho.

12 Osopo uhu'mokahon'ngkofi Pita nuhwononto ulimento, Sekwo a'amu Isilael soku, yomo yomo peho'no yohoho. Nekumo timo yokumpohn'nyo peho'no ehonalokwofo. Sekwo huno ole laseyohoho, Hikoe yokumpohn'nyo mta'ni hwe lohwo wop'ingo imo'n'ngkohoho. Huno ose laseyohoho.

13 O'o, Apilohamja Aisak'ija Jekoupija nakwoe ajuyohwosafe Anituyoho. Osohwo kako kakoe syoho ulohofiyoso Jisasiye yofe ho'nomayo'nohinofoho. Oso huhwo sohwo sekwo nokent'ifi a'amu Loum sohwafepono ipemotosahon'ngkofi osopo Pailot us'huto'mto yahon'ngki sekwo nakwolaho ulimentohofofoho.

14 Oso Jisas huhwo sohwo hon'ngkano wonyo ane hweho. Wop'ingo'nohino hweho. Osohwo nakwolaho ulont'ifi hwe wonyo a'amumo fonjahumentiso sohune'no Pailot'mo jomo ulimentohofokuyoho.

15 Ose ulont'ifi sekwo yo'mayo songo humayo hwap'ingo sohwo sekwo a'amu Loum somo uyahon'ngkofi hof'iko fonjahumentohofofoho. No-fonjosyahon'ngkofi Anitu apa'no uliko'mentisofoho. Oso hiso'no nekwo nuhwonontayo olhonta hungkuno hiso'no selalokuhwoyo.

16 Nekwo Jisas'mo simeho hi'ntnnono uyahon'ngkuhwoi Jisasiye yokumpohn'nyo olo hwe lohwo wop'ingo imokohoho. Sekwo olo hwe sife kokato'nnyo lohwo huno moi'wonoho. Olo simeho hi'ntnnono Jisas'mo uyalokuhwayo loso Jisas mta'angofoho. Olo hiloso hwe sohwo wop'ingo umokahon'ngki uhwon'alokwofo.

17 Nje a'amufu, sekwo sekwoe hwe engo sohwanji Jisas'mo fonjahumentohofohonta huno ito'no mosyaf'isiyo'njo imentohofokuyoho. Oso'no ngko huno niyohoho.

18 Hohonta a'amu Anituye hungkuno limotofo sohwo Anitu ulimento, Hwe uhwsopo'mentohe sohwo tohino engo manefoho. Ose ulahon'ngki a'amu somo ulimentohofofoho. Sekwo Jisas'mo fonjahumentohofohonta oso hungkuno hiso ne imo'n'imentisofoho.

19 I oso'no olhonta sekwo huno fikwesyafi'upmno. Sekwoe simeho yiwolo'mo filohopmno. Sekwo simeho yiwolo'mokukujo'no Anitu sekwoe wonyo wae weesemo'mtonoho.

20-21 Wayo yasemofihwosi kakoe yokumpohn'nyo'nji simeho wop'ingo'nji wosejapmmontonoho. Hohonta Anitu nakune'no fohu'n+mentisoso nefo'mayo'ne kakoe hwomu Jisasimo uhwosopo'mentisofoho. Anituye hungkuno limotofo sohwa yo'mayo limentohofoho so'no ito'no imo'nyo'ne Jisas ahwomomo hontohumaho. Moi'wo imo'n+ngk+hwosi nopone hweho.

22 Hohonta Mouses seyakwosamo ulimento, Hwe Engo Anitu sekwo'njo mta'ango fihumo wam+hwosopo'mtonoho. Anituye hungkuno selohe sohwo ngko pa'n+ingo hweho. Oso hwe huhwo sohwoe mangomo sekwo haloho ito'no upa'n+ngkuno.

23 Hohosohonta a'amu oso hwe huhwo sohwoe hungkunomo haloho maposonjo ifijosho Anitu oso a'amu somo kengopo uhmajososo ni'hu'nahone wae umontonoho. Mouses ose ulimentisofoho.

24 Anituye hungkuno limotofo sohwa Samuel+janji nom'ne t+finjo sohwanji hofiko olo sikuno lomne'no limentohofofoho.

25 Oso a'amu Anituye hungkuno limotofo sohwa sekwo hofikoe imu kuyoho. Oso'no oso hungkuno Anitu seyakwosamo ulimentisoso sekumne'nefoho. Anitu Apilohammo ulimento, Jije imu sohwa mta'ni hwe fihwo a'amu hopi'nonohinomo wop'ingo ulohofonefoho. Ose ulimentisofoho.

26 Oseso Anitu kakoe hwomu Jisasimo uhwosopento sekumne'no wop'ingo selohofone'ne kaki'no uhwat+mentisofoho. Kako ole umo'nalofoho, Sekwo a'amu anga'no anga'no hon+ngkano wonyomo hohujo ikin+jaof+kujo'no ngko wop'ingo uloho'mo. Ose lalofoho.

4

Pita'nji Joun'njimo impe intofahumentohofofoho.

1 Pita'nji Joun'nji a'amu somo oso hungkunoso ulontan+ngki a'amu tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu tajo angomjo uhwontohumayo sohwafe hwe engo so'nji a'amu Sati+yusi sohwanji i'mofapmmmentohofofoho.

2 I'mofapont+fi s+mano hintotohino umn+mentisofoho. Hwap+ngoso Pita'nji Joun'nji siko a'amu somo Jisas poyo pe'n+mentiso sohwo apa'no songo lika'mentisofoho lut+hwamentisiyefoho. Oseso a'amu hopi'nono poyo pe'n+ijosho hwangku nol+kapitnnefoho.

3 Simano hintotohino umn+ngkahan+ngki mofehi'nyo ukwo'mokumonto yahan+ngki oso a'amu sohwa Pita'nji Joun'njimo mo'n+ngkanta hungkuno ulone'ent+fi impo'angomo intofahumentohofofoho.

4 Oso'no a'amu Pita'nji Joun'njiye hungkuno upa'n+mentohofoso fehohnjo sikoe hungkunomo haloho yont+fi Anitumo simeho hi'ntnnono uy+mentohofofoho. Oso a'amu we'e pi'n+ngo'maho. Oso hwe huhwo sohwa *faif tausen* (5000) hwafoho.

Hwe yofe engo'njo sohwafe t+mo sopo Pita'nji Joun'nji loho'mentisiyefoho.

5 Mo'n+ngka im+ngo'nji a'amu yofe engo'njo sohwanji, Jutafe hwe engo sohwanji a'amu hon+ngkano hungkuno lut+hwamotofo sohwanji hofiko Jerusalem uhu'mokumentohofofoho.

6 Hofiko nuhu'mokont+fi a'amu nom'ne sohwanji hungkuno limentohofofoho. A'amu nom'ne sohwa ole, Anas, hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwo'nji, Kaiyofas+janji, Jounjanji, Aleksanta'njoho. Nom'ne a'amu Anasiye temtitofomjo sohwa hofiko'nji uhu'mokumentohofofoho.

7 Hofiko Pita'nji Joun'njimo hofiko'njo ajwo lopo uhumajontifi ulimentohofi, Oloso pipi imasiyoto. Tihwoe yokumpohn'nyo'nji tihwoe yofe'nji umokumahnnoto, hwe wopingosofo.

8 Ose ulahonngkofi Anituye Towahuno Wopingo Pitafe simehomo uhulo'ofahonngki Pita ulimento, Sekwo hwe engo Isilaelnta'ango sohwasi,

9 olohonta sekwo a'amu sife wonyo'njo sohumo wopingo umokumalohwoyo so'no ehonngkohofotaho.

10 Oseso sekwo hopi'nono huno waseyono. A'amu Isilael hopi'nonohinosa huno wosyafihupife. Jisas Kilais Nasaletnnta'ango sohwoe yokumpohn'nyoso olo hwe lohomo wopingo umokahonngki kako nakwo'njopo lohofoho. Oso Jisas huhwo sohumo sekwo iyomo fonjinto'ofosyahonngkofi Anitu poyo pe'nyo sohumo apa'no uliko'mentisofoho.

11 Olo sojo engkwosaho pa'nyo ango injuwo'nngkohoho sohwa hofiko wonyofoho lontifi ho'nao'mentohofofoho.

Oseso olohontajo olo engkwosaho loso angomo sosofitofone hwapingohwo imo'nngkohoho.

A'amu hohonta hungkuno mtimokumentohofoso olo hungkuno Jisasimne'no mtimokumentohofofoho.

12 Nom'ne hwe nefe'mayo'ne olo hwaho lopo mohumunyoponoho. Anitu nom'nehumo a'amu nakwoe wonyo wayo'ne muhwosopo'mmentisofoho. O'o, Jisas kako'nohino hweho. Pita ose ulimentisofoho.

13 Ose ulahonngki hofiko Pita'nji Joun'njiye yokumpohn'nyo losomo uhwonontifi huno syafihu'mentohofi, Olo hwa'u siko ifalifaliyo mamtimokiyo hwa'uyoho. We'mjo pa'nyo hwa'uyoho. I oso'no siko iyoho munngkohoyohoho. Jisasiye yokumpohn'nyo ma'masiyo hwa'uyoho.

14 Ose syafisyontifi uhwonmentohofoso hwe wopingo umokumasiyo sohwo siko'nji lohofontanngki uhwonontifi hofiko hungkuno ane hwafoho.

15 Oseso Pita'nji Joun'njimo ulimentohofi, Siko mempono swohosisi osopo fosyohumunyo.

16 Ose ulontifi hnnmentohofi, Olo hwe lohwa'umne'no pipi yanehwono. Olo hwa'u olo wonyoangkafo loso yahonngki a'amu hopi'nonohino Jelusalem humalofoso oloso huno uyohoho. Nakwo oloso hiyaso pipi yane'elo. Awonoho.

17 I oso'no olo hungkuno nonje nonje ho'nimuyo'eno. Nakwo hungkuno yokumpohn'nyo ole ulano. Nom'ne hungkuno Jisasimne'no nom'ne a'amu somo nulohosiloho.

18 Ose hnnontifi sikimne'no joho ulontifi ulimentohofi, Siko nom'ne a'amu somo Jisasiye hungkuno nulohosiloho. Yo'mayo Jisasimne'no lutihwahosiloho.

19 Ose ulahonngkofi Pita'nji Joun'nji siko ulimentisiyo, Nekwo Anituye hungkuno ho'naofososo sekwoe hungkunomo tifi senngkawasoso Anitu kako huno pipi uyimtolo. Sekwo huno pipi seyohoho.

20 Yo'mayo wonyoangkafo Jisas imentiso uhwonmentihwoyoso hungkuno wopingo'nohini upa'nmentihwoyoso oso hiso'no nom'ne a'amumo mujoso pipilo. Awonoho.

21 Ose ulahonngki hofiko hungkuno nom'ne tango'njo ulontifi Mpanino ulimentohofofoho. Hofiko a'amumne'no iyoho unimentisofoho. Hwapingoso a'amu hopi'nono olo hilo so'no Anituye yofe ho'noma'mentohofofoho. Oso'no Pita'nji Joun'njimo tohino uyihwaloho.

²² Olo hwe lohwo wopɨngo umokumasiyo lohwo kako hwe engo hweho. Kakoe soswo *fouti* (40) yakolo'noho.

A'amu Jisasimo inɨngkawowo'nɨngkohofoso Anɨtuye hungkuno yokumpohn'nyo lohofɨhwasi lutɨhwane'entɨfi Anɨtumne'no jomo ulɨmentohofofoho.

²³ Pita'nji Joun'nji nowenji sikoe a'amu'njopo i'mofawenji oso hungkuno hiloso ulɨmentisiyefoho.

²⁴ A'amuso nupa'nontɨfi hofɨko sɨmeho yano inontɨfi Anɨtumo isamoyoka ole ulɨmentohofi, Ou Mpohwo, kɨko enemokosyohumayo hwasoho. Kɨko ahwomu'nji hwaho'nji mtɨ'mokumentohino hwasoho. Kɨko ayo'nji yo'mayo songo humayoso mtɨ'mokumentohino hwasoho.

²⁵ Hohonta jije Towahuno Wopɨngo sohwo jije hungkuno nakwoe ajuyohwo Ntefit jije syoho kilohofiyu sohwoe mangomo mufohotofahonɨngkini Ntefit ole ulɨmento,

A'amu kengo kengoso sɨmeho tohino peho'no umnalofoho.

Nakwoe a'amu huno ito'no mosyafɨsiyo'njo peho'neto.

²⁶ Hwe yofe engo'njo sohwa hontohumamentohofofoho.

Hofɨko'nji a'amu hwaho mokosyohumayo sohwanji nuhu'mokontɨfi hungkuno nano mtitofontɨfi lɨmentohofi,

Anɨtu'nji oso hwe uhwasop'mentiso sohwo'njiye syohomo nakwo wae uyano.

Ose lɨmentohofofoho.

²⁷ Oso hungkuno ne imo'nɨmasofoho. Olo ango lopo Heloutɨ'nji Pouniyos Pailotɨ'nji a'amu kengo so'nji a'amu Isɨlael so'nji nuhu'mokontɨfi Jisas uhwasop'mentohino sohomo fonjane'entɨfi imentohofofoho.

²⁸ Oso hiso'no hohonta kɨko nohumanji yo'mayo ne imo'none so'no lɨmentohinoso olohonta oso a'amuso jije hungkunoso ne imokumalofofoho.

²⁹ I olohonta Mpohwo oso hungkuno yokumpohn'nyo nalɨmalofoso upa'nɨmahnno. Jije hungkuno lɨwo'nyo sohwo'nɨmo yokumpohn'nyo fisosofitofonesyohumaho. Oso'no nakwo jije hungkuno lontanɨngkuhwasi iyoho monanonehoho.

³⁰ I oso'no nakwo jije hungkuno lontanɨngkuhwaso'no kɨko a'amu mnokino'njo somo wopɨngo umojo. Yo'mayo wonyoangkafoso jije hwomu Jisasɨye yokumpohn'nyo'nji noho fiyo.

³¹ Anɨtumo ose ulahonɨngkofi oso ango humamentohofoho sopo mo'mayo yonto Anɨtuye Towahuno Wopɨngo hofɨkimo ifehu'mokahumentisofoho. Ifehu'mokahumentisoso hofɨko Anɨtuye hungkuno yokumpohn'nyo ulontɨfi iyoho munɨmmentisofoho.

Jisasɨye a'amu neso hofɨko yo'mayoso inɨmentohofofoho.

³² A'amu hopi'nono Anɨtumo sɨmeho hi'ntnnono uyɨwo'nɨmentohofoso sɨmeho inontɨfi a'amu fihwo ole huno mosyafɨsiyo'njo imentisofo, Oloso nje'nohinofoho. A'amufe'maho. O'o, oloso huno mosyafɨsiyo'njo imentisofo. Yo'mayo hopi'nononino hi'njosu a'amu somo inɨmentohofofoho.

³³ *Apousel* sohwa a'amu somo Hwe Engo Jisas lika'mentiso so'ne hungkuno ne'nohino ulontɨfi Anɨtuye yokumpohn'nyo utɨhwayo'ne yo'mayo kengo wonyoangkafoso imentohofofoho. Anɨtu a'amumo wopɨngo'nohino uloho'mentisofoho.

³⁴ Hohosohonta a'amu hiso umofonyo miyofoho. A'amu hwaho'njoso ango'njoso yo'mayo ho'yango'njoso nom'ne a'amu somo yano uyontifi hamniyohoso *apousel* sohwa umentohofoho.

³⁵ *Apousel* sohwa oso hamniyoho nomantifi a'amu umofonyo iyo somo yano ulohmentohofoho.

³⁶ Hwe fihwo kakoe yofe Jousepiyoho. *Apousel* sohwa nom'ne yofe ole mulimentohofi, Mponopasiyoho. Yofe hiso yiwolo'mo ole, Sosofitifihwe hweho.

³⁷ Olo hwe huhwo sohwo Lifaiye temtifo mta'ango hweho. Hwaho Saipilos nta'ango hweho. Hwe nom'nehwo oso hwe huhwo lohwo sohwoe hwaho mpe nulohofahonngki hamniyohoso Mponopas nomanto *apousel* sohwafe sifiki'nyo'mo ho'nahumentisofoho.

5

Anonaiyasi'nji Sofaila'nji siko Anitumo hwasyo ulimentisiyefoho.

¹ Hwe fihwo kakoe yofe Anonaiyas kakoe apefe yofe Sofaila, siko hwaho hi'njo ya'uyoho. A'amu nom'neso sikinta'ni oso hwahoso mpe ulohmentohofoho.

² Siko hamniyoho nomanji fehohnjo siko'ne hiyaso mokosyohumanji fehohnjo Anonaiyas kako *apousel* sohwafe sifiki'nyo'mo ho'nahumentisofoho.

³ Oso hiso Pita nuhwononto ulimento, Anonaiyas, Setenye hungkunomo inngkawenji hamniyoho fehohnjo hiyaso mokosyohumanji Anituye Towahuno Wopngomo hwasyo ole ulohino. Hamniyoho hopi'nono ma'maleso olenoho. Oso hwasyo ulohino.

⁴ Jije hwaho mpe makiloho'mmalofa sohonta hwaho hopi'nono jijefoho. Mpe ntakiloho'malofa sohonta hamniyoho hopi'nono jijefoho. I oso'no oso hungkuno simehomo'mo peho'no syafisyohino. Kiko hwe sohona'nnohinomo hwasyo monalohoyohino. O'o, Anitumo hwasyo ulohino.

⁵ Ose ulahonngki Anonaiyas nupa'nonto nopwasyonto, poyo pe'nimentisofoho, Oso hungkunoso ho'nngkahonngki a'amu nupa'nontifi iyoho unimentisofoho.

⁶ Hwe songo sohwa nolikafohumantifi Anonaiyasiye pijafomo hwapife ekojisasi lohofontifi mempo hohnta'ni motawentifi pi'nimomo ijopijisyahumentohofoho.

⁷ We'enepi a'amu poyo pe'nimentiso sohwoe ape noswonto yo'mayoso mupa'nimmentisosi,

⁸ noswopahonngki Pita ulimento, Jije hwahomne'no olo hamniyoho ma'masiyotaha. Ose ulahonngki ulimento, Eno, osenoho.

⁹ Ose ulahonngki Pita ulimento, Kiko jije hwehwo'nji hiyahusi Anituye Towahuno sohomo yamofa peho'no uloho'masiyoto. Upa'nyo. Hwe songo sohwa jije hwehwo sohomo pi'nimomo ijopijisyasyontifi nto pohofa. Hoku'yopo lohokwofo. Kikimo womotokuwantifeho.

¹⁰ Ose ulahonngki a'musi Pitafe sifiki'nyo'mo pwasyonto poyo pe'nimentisofoho. Hwe songo sohwa noswapontifi poyo pe'nimentisosiye pijafomo uhwonontifi nomotoswapontifi kakoe hwehwo'njopo ijopijisyahumentohofoho.

¹¹ Oso hungkuno hiso noho'nngkahonngki Anituye a'amu ne so'nji a'amu kengo so'nji nupa'nontifi iyoho unimentisofoho.

Yo'mayo kengo wonyoangkafoso imotofofoho.

12 Yo'mayo kengo wonyoangkafoso a'amu *apousel* sohwa uti somo a'amusu uhwon⁺mentohofofoho. An⁺tuye a'amu neso Soulomouniye kontolompo'ango sopo uhu'mokumotofofoho.

13 A'amu kengo fehohnjoso An⁺tuye a'amu ne somo uhwonontifi li⁺mentohofi, A'amu Jisasi⁺mo in⁺ngkawowo'n⁺ngkohofoso wonyoangkafofoho. Ose lontifi i hofiko'nji muhu'mokummentohofofoho. O'o hofiko iyoho un⁺mentisofoho.

14 Hwe hwoya'mi pi'n⁺ngo engoso Jisasiye hungkuno upa'nontifi hungkuno nehopi lontifi si⁺meho hi⁺ntnnono uy⁺mentohofofoho. Oso a'amu hiso An⁺tuye a'amu ne si⁺mo'njo so'nji uhu'mokumotofofoho. A'amu pi'n⁺ngo engo imo'n⁺mentohofofoho.

15 A'amu pi'n⁺ngoso a'amu mnokino'njo somo intokwapontifi hon⁺ngkanopo itofasi lohfontifi ole syafi⁺hu'mentohofi, Pita nop⁺ihwosi kako kote uhumiyo⁺fhwoso'no a'amu mnokino'njoso wop⁺ngo umo'n⁺ife. Ose syafi⁺hu'mentohofofoho.

16 A'amu anga kengo mta'ango Jerusalem mofone sopenjoso Jerusalem uhu'mokumentohofofoho. A'amu mnokino'njo, a'amu sisi'masoho'njo towahuno wonyo'njo somo itokwapmmmentohofofoho. Hopi'nonohinosa wop⁺ngo imo'n⁺mentohofofoho.

A'amu ahwomomjo sohwo 'apousel' sohwamo impo'ango mta'ni isihuto'mentisofoho.

17 Hwe yofe engo'njo tajo anga syoho'njo sohwo kakoe a'amu'nji a'amu Satiyusi sohwanji yo'mayo so'no nupa'nontifi si⁺meho tohino umn⁺mentisofoho. Hwap⁺ngoso a'amu *apousel* sohwife yokumpohn'nyo yo'mayo wonyoangkafo so'no iwo'n⁺ngkohofoho. Hofiko oso yokumpohn'nyo ane hwafoho. Oso'no si⁺meho tohino umn⁺mentisofoho.

18 Si⁺meho tohino umn⁺ngkahon⁺ngki *apousel* sohwamo aho kentifi impo'angomo intofahumentohofofoho.

19 Oso si⁺kwo'miyo somo a'amu ahwomomjo sohwo noponto impo'ango hoku'yo somo hwasampento a'amu *apousel* sohwamo mempo hohnta'ni ipemoswaponto ulimento,

20 Sekwo An⁺tuye anga engo somo nowekuji osopo lohofikuji olo hon⁺ngkano songomne'no a'amumo filut⁺hwamno. Ose ul⁺mentisofoho.

21 A'amu *apousel* sohwa oso hungkunoso haloho imentohofoso im⁺ngo ne'nji An⁺tuye anga engo somo noswontifi An⁺tuye hon⁺ngkano songomne'no luti

Oso im⁺ngo so'nji hwe yofe engo'njo tajo anga syoho'njo sohwo kakoe a'amu'nji a'amu Jutafe *kaunisol* sohwanji hwe engo hopi'nono nuhu'mokontifi impo'angomne'no hungkuno li⁺hwat⁺mentohofofoho. A'amu impe'njo sohwamo fi⁺pemotapmno. Ose li⁺hwat⁺mentohofofoho.

22 Hungkunoso li⁺hwojahon⁺ngkofi a'amu impo'angomo noswontifi uh⁺wonmentohofoso huno uhwonontifi asomo nopontifi *kaunisol* a'amu sohwamo ul⁺mentohofofoho.

23 Ole ul⁺mentohofi, Nakwo impo'ango sopo nowentani hano yokumpohn'nyo pito'malofoso uhwonontani, a'amu pi⁺jwohumayo sohwa lohfontan⁺ngkofi uhwon⁺ngkuhwonefoho. I anga ne somo a'amu aneponoho. Huno uhwon⁺ngkuhwonefoho.

²⁴ Ose ulahon+ngkofi hwe engo a'amu uhwontohumayo sohwo'nji hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji oso hungkuno nupa'nontifi huno pi'n+ngo engo syafisyontifi pipi imo'n+ngkohoho syafihu'mentohofofoho.

²⁵ Ose syafisyontifi nohumentan+ngkofi hwe fihwo noswonto ul+mento Upa'n+mno. Oso a'amu sekwo impo'angomo intofohumalofo sohwa An+ituye ango engo somo nolohofontifi a'amu somo lutihwalokwofo.

²⁶ Ose ulahon+ngki hwe engo a'amu itokuso'nji mokosyohumayo sohwo kakoe a'amu sohwanji nowentifi An+ituye ango engo somo i'mofapontifi *apousel* sohwapo nomantifi ipemotaumentohofofoho. Hofiko iku-joho mafongku'mmentohofofoho. O'o hofiko iyoho un+ngkahon+ngki a'amu nom'neso sojo nofongkupitnnehontifi *apousel* sohwapo mafongku'mmentohofofoho.

'Apousel' sohwa hofiko 'kaunisol' sohwapne'no hungkuno ujo'neso iyoho munyo'njo imentisofoho.

²⁷ Ose ipemotawentifi a'amu *kaunisol*'njopo uhumat+'mentohofofoho. Osopo nohumentan+ngkofi hwe yofe engo'njo sohwo ul+mento,

²⁸ S+mo'mo ole selimalohwono, A'amu somo yo'mayo Jisas+mne'no lutihwafikutoho. A'amu hopi'nonohino Jelusalem humalofoso sekwoe hungkunomo upa'n+malofofoho. Ole ulalokwofo. *Kaunisol* a'amu sohwa Jisas+mo fonjahumentohofofoho.

²⁹ Ose ulahon+ngki Pita'nji nom'ne *apousel* sohwanji ul+mentohofi, Nakwo An+ituye mampaho haloho yihwasi tifi in+ngkayo'nefoho. A'amu hwahoponjo sohware hungkunomo min+ngkowanehwono.

³⁰ Sekwo Jisas+mo iyopo fonjinto'ofahumentohofofoho. I oso'no neyak-wosanjiye An+tu sohwo Jisas+'mo ul+ko'mentisofoho. Songo apa'no umoku-mentiso hweho,

³¹ Nulikafonto kakoe aho angahohnta'ni uhumojahon+ngki nakwoe Hwe Engo imo'n+mentisofoho. A'amu Is+lael hn'nwiye wonyo wayo'ne pe'n+mentiso hweho. Oso'no a'amu Is+lael soku, hon+ngkano wony-omne'no hohujo ikinjaof+kuji wonyo hiso wae yasemof+hwosi hon+ngkano nom'ne songo wosejapmmontonoho.

³² Oloso nuhwonontani nakwo An+ituye Towahuno Wop+ngo'nji soh-wona'ni olo hilo so'no ul+wo'n+ngkuhwono. A'amu An+ituye hungkunomo tifi in+ngkayo somo An+tu kakoe Towahuno Wop+ngo uy+masofoho. Ose ul+mentohofofoho.

Hwe Ngkomeliyel sohwo 'Apousel' sohwapne'no hungkuno l+mentisofoho.

³³ Oso hungkuno *kaunisol* a'amu sohwa nupa'nontifi s+mano hintotohino umn+mentisofoho. *Apousel* a'amu sohwapo wofonjano lontifi imentohofofoho.

³⁴ Hiso'no hwe fihwo *kaunisol* syoho'njo sohwo kakoe yofe Ngkomeliyel * kako a'amu Falisiyoho. Kako hohontajo hon+ngkano hungkuno lutihwamojo hweho. Oso hwe huhwo sohomo a'amu hopi'nonohinoso kakoe yofe ho'nomawo'n+mentohofofoho. Oso hwe sohwo nol+kafonto ul+mento, A'amu *apousel* sohwapo mempo hohnta'ni fil+hwaj+mno.

* **5:34:** Osohonta Poul Jisas Kilaisimo min+ngkayo sohonta Ngkomeliyel sohwo Pouliye syo itihwayo imo'n+mojo hweho. (Sohe engo 22, hon+ngkano we'e 3 somo uhwonyo.)

³⁵ Ose ulahon+ngki hofiko lihwojahon+ngkofi Ngkomeliyel ulim ento, A'amu Isilael sohwas i olo hwe loh wamo ulohopitnne so'no huno ito'no fis yafihupmno.

³⁶ Hohonta hwe fihwo kakoe yofe Teutas kako ulim ento, Ngko yo'mayoso huno'njo hwo'nyoho. Hwe yokumpohn'nyo hwo'nyoho. Ose ulahon+ngki a'amu fehohnjo *foua hantilet* (400) sohwa in+ngkamentohofofoho. Osohonta hwe nemokosyohumayo sohwo kakoe a'amu itokuso'njo sohwa hwe huhwo sohumo nofonjosyahon+ngkofi inomokommotofoto sohwa hiyaso humpo'mentohofofoho. Teutas kakoe hungkuno ne mmo'nyo hweho.

³⁷ Tifi sohonta hwe nemokosyohumayo sohwa a'amufe yofe mti'mokomayo sohonta hwe nom'ne Ngkalilinta'ango sohwo kakoe yofe Jutas. Osohwo nolikofahon+ngki a'amu fehohnjo kakoe hunomo nomantifi in+ngkamotofofoho. Osohwo poyo imo'n+ngkahon+ngki inomokommotofoto sohwa humpo'mentohofofoho. Hofiko apa'no muhu'mokiyofoho.

³⁸ Oseso ole waselimonne'no yohono. Olo a'amu *apousel* sohwanne'no iyoho masen+ngkoho liyohoho. Wohumantokufe. Hofikoe syoho hwahoponta'ango'manji moi'wo imo'nonefoho.

³⁹ Olo syoho hiloso Anitu mta'ango'manji milojaopitnehoho. Ne'nohini wentihwonefoho. Sekwo Anitumo fongkupitnnoho.

A'amu 'apousel' sohwa Jisasimne'no tohino ma'mentohofoto so'no simeho wop+nggo umo'n+mentisofoho.

⁴⁰ Ose ulahon+ngki hungkuno nehopeho ulontifi a'amu *apousel* sohwanne'no joho lontifi oso hwamo fonjontifi yokumpohn'nyo ulim entohofi, Jisasiye yofe apa'no nolikutoho. Ose ulontifi uhwatimentohofofoho.

⁴¹ *Apousel* sohwa *kaunisol* soh wamo nuliko'mantifi hnn+mentohofi, Nakwo Jisasiye syoho yontane tohino namn+ngkahon+ngki simeho wop+nggo namo'n+ngkohoho. Anitu wop+nggo nahon+ngkohoho. Nakwo Jisasiye yofe'no tohino mayoso hoponoho.

⁴² Sikuno huhwo huhwi hofiko Anituye ango engo somo a'amufe ango'njopo Jisasimne'no hungkuno wop+nggo ul'wo'n+motofofoho. Anitu a'amu ahwomo mta'ni uhwatimentisoso Jisasiyoho lutihwamentohofofoho.

6

A'amu aho fehohnta'ni hopi'nono fehohnta'ni hufa'uyo soh wamo 'apousel' sohwanne'no ufo'mayo'ne uhwosopo'mentohofofoho.

¹ Osohonta a'amu Jisasi mo in+ngkamotofoso we'e pi'n+nggo imo'n+mentohofomaho. A'amu fehohnjo Ngklik hungkuno'njofoho. A'amu fehohnjo Hipilu hungkuno'njofoho. A'amu Ngklik hungkuno'njoso a'amu Hipilu somo yoka ulim entohofi, Sekwo wosopayo, hamniyoho, yo'mayoso a'amu umofonyo iyo somo uyahon+ngkofi nakwoe ap+wojo sofa we'e'nohino mawo'n+ngkohofofoho. Hipilu ap+wojo sofa engo mawo'n+ngkohofofoho. Ose ulim entohofofoho.

² Oso hungkunoso ho'n+ngkahon+ngki a'amu *apousel* sife mta'ni hufa'uyo sohwa a'amu hopi'nono Jisasi mo inomokommotofoto somne'no joho ulahon+ngkofi nuhu'mokontifi ulim entohofi, Nakwo syoho hufa'u'njo soh wona'ni wop+nggo'maho. Nakwo wosopayo'nji hamniyoho'nji yano mpo'nososo Anituye hungkuno pipi losetihwanehwono.

³ O'o, nakwoe a'amu soku, sekwo a'amu aho fehohnjo hopi'nono nom'ne aho mta'ango hufa'u sohwo uhwosopopmno. Syoho yano mpo'none so'nefoho. A'amu huhwo sohwa Anituye Towahuno Wop'ingo engo yamo'nnyo hwafoho. A'amu huno'njo sohwa a'amu hopi'nonohino sohwo hwe wop'ingo'nohino hwafoho liwo'n'ingkohofofoho. Uhwosopopijoso hofiko wopayo yo'mayoso yano mpe syohoso womokosyohumantifeho.

⁴ Ose yontan'ingkujoso nakwo Anitumo isamayoka uliwo'n'ingkuhwasi a'amu somo Anituye hungkuno wolutihwantanoho.

⁵ Ose ulahon'ingkofi, E, wop'ingofoho lontifi Sitifenimo uhwasopo'mentohofofoho. Sitifen huhwo sohwo Anitumo simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyiwon'imojo hweho. Anituye Towahuno Wop'ingo engo yamo'nnyo hweho. Nom'ne a'amu sohwo uhwosopo'mentohofoso ole, Filip'ija, Piloukoulasija, Nikanouja, Timounja, Pamenasija, Nikoulasijanjo. Nikoulas huhwo sohwo ango kengo Antiyouknta'ango a'amu Jutafe yahino ma'mentiso hweho.

⁶ Oso a'amu sohwo uhwosopentifi *apousel* sohwo utihwamentohofofoho. *apousel* sohwa a'amu huhwo sohwafe mnokinopo aho kisasyontifi hofikine'no Anitumo jomo ulimentohofofoho.

⁷ Oseso Anituye hungkuno Jerusalem ango ayo'mo ho'n'imentisofoho. A'amu Jerusalem humamentohofosi Jisasi'mo inomokommotofoso pi'n'ingo engo imo'n'imentohofofoho. A'amu tajo ango syoho'njo fehohnjo sohwa Anituye hon'ingkanono songo tipemantifi Jisasi'mo in'ingkamentohofofoho.

A'amu Juta fehohnjoso Sitifenimne'no hwasyo ulimentohofofoho.

⁸ Anitu Sitifenimo yo'mayo wop'ingoso ulohofahon'ingki Sitifen kakoe yokumpohn'nyo engo imo'nonto yo'mayo wonyoangkafoso imentisoso a'amu uhwon'imentohofoso ole limentohofi, Anitu oloso yalofoho. Ose limentohofofoho.

⁹ I oso'no a'amu nom'nehwa nolikafontifi Sitifen'ni Anituye hungkuno so'no yoka hnn'imentohofofoho. Oso a'amu sohwa hohonta siki syoho hamniyoho momaso'njo imotofo sohwa olohonta siki humalofo. Hofiko afapo humawo'n'ingkohofoso sopo ole limentohofi, Anjo sikinjo hwa humayofefoho. Oso ango homo somo a'amu Juta Anitumne'no isamayoka angofoho. Oso a'amu sohwa ango Sailini'ni Aleksantiliya'ni oso ango soponta'ango hwafoho. Hofiko'nji nom'ne a'amu Juta Silisiya hwahe Esiyanta'ango sohwa Sitifenimo yoka ulimentohofofoho.

¹⁰ Anituye Towahuno wop'ingoso Sitifenimo huno wop'ingo uyan'ingki a'amu nom'ne sohwafe hungkuno somo Sitifen kakoe hungkuno uyakolo'mentisofoho.

¹¹ Oso'no a'amu sohwa simano hintotahino umningkahon'ingki a'amu sohwo hwasyo jo'ne hamniyoho uyahon'ingki ole ulimentohofi, Olo hwe Sitifen sohwo kako Mousesimne'no sitofo l'imaso hweho. Ou, kako Anitu ntnne'no sitofo l'imasofoho. Hwasyo ose ulimentohofofoho.

¹² Oso hwasyoso ho'n'ingkahon'ingki nehopeho lontifi a'amu so'nji hwe engo sohwanji hwe hon'ingkanono hungkuno lutihwamotofoso sohwanji simeho wonyo um'ningkahon'ingki Sitifenimo u'mantifi aho kentifi *kaunisol* uhu'mokumotofoso sopo ipemotasi'mentohofofoho.

¹³ Osopo a'amu hwasyo ulifitne sohwa m'humati'mentohofofoho. Ole ulimentohofi, Olo hwe lohwo Anituye ango engo so'no wonyo hungkuno

ulimasofoho. Mousesiye honingkano hungkunomne'no hwotoho hmaso hweho.

¹⁴ Olo hungkuno Sɪtifen nalɪmasofoho. Jisas Nasaletnnta'ango sohwo Anɪtuye angɔ engo somo wae yonefoho. Oso yahino Mouses mta'ango inɪngkawo'nɪngkuhwoneso Jisas wae yafɪhwosi nom'ne yahino songo ne-japonefoho. Oso hungkunoso Sɪtifen nelahonɪngki upa'nɪmalohwonefoho. Hwasyo ose ulɪmentohofofoho.

¹⁵ A'amu *kaunisɔl* sohwa nohumantɪfi Sɪtifenɪmo uhwonɪmentohofoso kakoe sɪmo'mango a'amu ahwomomjo pa'nyo imo'nɪmentisofoho.

7

Sɪtifen kakoe hungkuno 'kaunisɔl' sohwaso ulɪmentisofoho.

¹ Hwe yofe engo'njo sohwo Sɪtifenɪmo ulɪmento, Oso hungkuno kikimne'no nalohofoso nehopitaho.

² Ose ulahonɪngki Sɪtifen ulɪmento, Nje a'amu soku, sekwo upa'nɪmno. Hohonta nakwoe ajuyohwo Apɪloham kako angɔ Helanɪmne'no mawɛ'njo imentiso sohonta oso hwaho Mesopoutemiya nohumentanɪngki Anɪtu wonyoangkafo sohwo u'mahonɪngki Apɪloham nuhwonɪngkahonɪngki Anɪtu ulɪmento,

³ Olo hwaho lo'nji jije a'amu so'njimo uhwatɪ'mofo. Nom'ne hwaho nokitɪhwahm'me'no osopo fohumantohoho.

⁴ Ose ulahonɪngki Apɪloham oso hwaho Kalɪtiya ulɪko'manto hwaho nom'ne Helan osopo humamentisofoho. Kanɪngkwohwo poyo pe'nɪmentiso sohonta Anɪtu ulɪmento, Hwaho nom'ne kitɪhwahm'me'no mpano. Ose ulahonɪngki olo hwaho humalohwone lopo pmmentisofoho.

⁵ Anɪtu Apɪlohammo olo hwaholo nutɪhwanto osohonta kako yano muyɪmentisofoho. O'o nɪhu'no awonoho. I oso'no Anɪtu ulɪmento, Oso hwaho hiloso kɪko'nji jije imuhwanjimo seajpmnefoho. Ose ulɪmentisofoho. Osohonta Apɪloham kako hwomu ane hweho.

⁶ Nom'ne hungkuno Anɪtu ulɪmento, Jije imuso a'amu kengo sofe hwahopo ufijosɔ osopo siki syoho ulohofɪkutnnefoho. A'amu kengoso jije imu somo tohino engo uyɪfitnnefoho. Soswo *foua hantɪlet* (400) uyokolofontanɪngkuhwosi jije imuso osopo humafitnnefoho.

⁷ Oso a'amu kengo jije imu somo yokumpohn'nyo umokosyohumayo somo hungkuno tango'njo ikwolofɔ'ne uyɪmnefoho. Osohonta jije imu oso hwaho kengo sopo ulɪko'mafɪkujoso olo hwaho lopo nje yofe ho'nonɪmapɪfitnnefoho. Ose ulɪmentisofoho.

⁸ Anɪtu nom'ne hungkuno Apɪlohammo uyɪmentisofoho. A'apaho sɪhu kolo'nyo'ne ulɪmentisofoho. Anɪtuye hungkuno inɪngo mamofɛ'ne honɪngkano hiso uyɪmentisofoho. Oseso Apɪlohamiye hwomu Aisak imo'nɪngkahonɪngki sɪkuno aho fehohnta'ni hopi'nono nom'ne hohnta'ni hufa'lu sɪhune memjaofahonɪngki Apɪloham kakoe hwomufe a'apahomo sɪhu ukolo'mentisofoho. Hwangku Aisakiye hwomu Jekoupi imo'nɪngkahonɪngki sɪhu ukolo'mentisofoho. Tɪfi sohonta Jekoupiye hwomu aho hufa'lu hopi'nono sife mta'ni hufa'lu imo'nɪngkahonɪngkofi sɪhu ukolo'mentisofoho. Osohwa neyakwosafoho. Oso yahino hiso ne'nohini sɪhu kolo'nɪmotofofoho.

⁹ Jekoupiye hwomu sohwa hamningkwa'wehwo Jousepine'no hinto-
tohino umningkahonngki a'amu kengo sohwa Jousepimo mpe uya-
honngkofi hafila'wehwosa hamniyoho ma'mentohofofoho.

¹⁰ Yo'mayo tango so'nji Jousepimo u'mahonngki Anitu
ufo'ma'mentisofoho. Oseso oso hwe engo hwaho Ijip mokosyohumayo
osohwo Jousepmne'no joho ulahonngki Anitu Jousepimo huno engo
wopingo'njo uyahonngki hwe engo hwaho Ijip mokosyohumayo sohwo
ulimento. Kiko hwe wopingo hwasoho. Oso'no kiko olo hwaho Ijip'nji, nje
a'amu lo'nji nje anglo lo'nji hopi'nono kiko ngkine'no mokosyohumayo'ne
hwasoho. Ose ulonto Jousepmmo anglo'nji hwaho'nji mokosyohumayo'ne
yofe engo mul'mentisofoho.

¹¹ Oseso Jousep hwaho Ijip nomokosyohumentanngki wopayo nosyofa-
honngki mijoho engo i'mofapmmentisofoho. Neyakwosa hwaho Kenan
sopo humamentohofoso mijoho uy'mentisofoho.

¹² I oso'no Jekoup kako wopayo engo Ijip weho upa'nonto neyakwosamo
Ijipmne'no lihwat'mentisofoho.

¹³ Hwangku sohonta hofiko Ijipmne'no apa'no umentohofoso osohonta
Jousep ulimento, Ngko Jousep'nyoho. Ose ulahonngki hwe engo hwaho
Ijip mokosyohumayo sohwo Jousepiye a'amu sohwanne'no huno umentis-
sofoho.

¹⁴ Oseso Jousep kanngkwohumne'no hungkuno lihwat'mentisofoho.
Jekoup'montohwa hofiko *sefenti-faifi*foho (75). Osomne'no Jousep
lihwat'mentisofoho.

¹⁵ Oso'no Jekoup Ijip'ne'no nowento osopo poyo pe'n'mentisofoho.
Neyakwosa osopo poyo pe'n'mentohofofoho.

¹⁶ Hwangku sohonta hofikoe imuso hofikoe yokinoso Syekemne'no
motawent'fi oso sokimo somo yokinoso ho'nahumentohofofoho. Oso
sokimo hwaho'njoso Apiloham hohonta Hem'ye hwomu sohwanne ham-
niyoho uyonto mpe imentisofoho.

¹⁷ Oso hungkuno Anitu Apilohammo ul'mentisoso ne umo'n'imonte'no
yahonngki a'amu Isilael'iso pi'n'ngo engo imo'n'mentohofofoho.

¹⁸ Osohonta Ijipmjo hwe yofe engo'njo sohwo Jousepmne'no huno muy-
ofoho.

¹⁹ Oso hwe huhwo sohwo neyakwosamo wonyo ulohofahonngki tohino
engo ma'mentohofofoho. Hwe engo sohwo ulimento, Sekwoe mehomi mi-
longo imo'n'fijoso melojwasiyo'ne'maho. Nuhwonngkuji foho'naofikuno.
Osopo wape'n'ngkuhwono. Ose ul'mentisofoho.

²⁰ Hohosohonta Mouses hwomu wonyoangkafo sohwo
imo'n'ngkahonngki kanngkwohwo'ya'u hamno hufa'u s'hune
uyakolo'mentisofoho. Hwomu sohomo angomo hiyaso mokosyohumen-
tanngki

²¹ Mousesimo mempo hohnta'ni ho'nahumentisiyo sohonta hwe engo
hwaho Ijip mokosyohumahoso kakoe mu Mousesimo uhwontohumayo
ma'mentisofoho. Kakoe hwomu ne pa'nyo imo'n'mentisofoho.

²² Ijipmjo hwe huno'njo sohwa Mousesimo yo'mayo so'no mesy-
omt'i'mokuti'hwamentohofofoho. Mouses huno engo manto hwe engo
imo'n'mentisofoho. Kakoe syohoso hungkunoso wopingo'nohino hweho.

²³ Mouses kakoe soswo *fouti* (40) uyokolofahonngki l'imento, Ngko nje
a'amu ne Isilael somo uhwonamo.

24 Ose syafisyonto nowento uhwon+mentisoso Hwe Ijip syoho ulohofiyu mokosyohumayo sohwo a'amu Isilael sohomo wonyo ulohofontan+ngki Mouses nuhwononto syafihu'mento, Nje a'amu Isilael sohomo ufo'ma'mo lonto hwe Ijip+njo sohomo fonjahumentisofoho.

25 Hwe sohomo fonjasyonto Mouses huno ole syafisyonto, Nje a'amu Isilaeliso ole huno syofisyalokwofo, Anitu Mousesimo nefe'mayo'ne uhwatimaso hweho. Ose syafihu'mentisofoho. I oso'no a'amu Isilaeliso oso hunoso huno masyafisiyo'njo imentohofofoho.

26 Mo'n+ngkanta hwe Isilael sohwa'u ikujoho fongki'nontan+ngki Mouses nuhwononto, mtampo lohofonto ulimento, Nje a'amu sohwahusi, Siko'n+kwahisoho. Siko ikujoho peho'no fongki'nalokusiyu.

27 Ose ulahon+ngki hwe fihwo kon+ngkwa'wehumo wonyo ulohoho sohwo Mousesimo ilojaofonto ulimento, Nakumo nemokosyohumayo'neso. Tihwo kil+masoto. Kiko nakwoe hungkunomo ito'no menehwajiyo'ne hwsilaho.

28 Ou, kiko fosi hwe Ijip mta'ango sohomo fonjahumahno hopa wofonjan+humonne'elaho.

29 Ose ulahon+ngki Mouses nupa'nonto hiyae wento oso hwaho Ijip uliko'manto hwaho nom'ne Mitiyan humamentisofoho. Osopo nohumanto hwomu hufa'u tipema'mentisofoho.

30-31 Soswo *fouti* (40) uyakolofahon+ngki hwe ahwomo mta'ango sohwo Mousesimo u'ma'mentisofoho. Mouses osohonta hwofikinyo Sainai mafone sopo a'amu anepo humamentisofoho. Mouses nohumanto uhwon+wojamentisoso iyoswo we'e so'mta'ni toho nto sijahon+ngki ose uhwononto, yomo yonto kako tifonepo nowento toho hwap+ngo ho'mo so'mo uhwon+mentisoso hwe ahwomo mta'ango sohwo Mousesimo ulimento,

32 Ngko jije ajuyohwosa Apilohamja, Aisakija, Jekoup+ja, hofikoe Anitu hwo'nyoho. Ose ulahon+ngki Anituye mampaho upa'nonto Mouses yomo yonto iyoho un+ngkahon+ngki simo'mango akofaho hi'n+mentisofoho.

33 Ose yahon+ngki Anitu ulimento, Olo hwaho lopo ngko humaleno. Oso'no jije sifikwongo fosyo fiyojasyo.

34 A'amu Ijipiso nje a'amu Isilael somo wonyo engo nolohofahon+ngkofi hofiko tohino engo malokwofo so'no uhwon+ngkohefoho. Nje a'amufe youwo youwo upa'n+ngkohefoho. Hofikimne'no ufo'mayo'ne pohono. Oso'ne'no Ijipmne'no wokuhwatimo. Ose ulimentisofoho.

35 A'amu Isilaeliso hofiko Mousesiye hungkunomo hwotoho nto hmmentohofofoho. Ole ulimentohofi, Kiko nakwoe hwe engo hwsilaho. Nakwoe hungkunomo ito'no menehwajiyo hwsilaho. Mousesimo ose ulohon+mentohofofoho. Huhwo sohomo Anitu nuhwajonto hwe engo mokosyohumayo'ne'nji ufo'mayo'ne sohomo uhwsopo'mentisofoho. Hwe ahwomo mta'ango toho we'e sohomo u'ma'mentiso sohwo Mousesimo sosofitofosyohumamentisofoho.

36 A'amu Isilael Ijip nohumentan+ngkofi Mouses yo'mayo kengo wonyoangkafoso yonto Ijip mta'ango a'amu somo ipemotas+mentisofoho. Soswo *fouti* (40) uyakolofontan+ngki oso hwaho a'amu ane sopo oso Mijo Ayo Sa'njo Honiyo'nohino * pisongkot'nawojo sopo Mouses yo'mayo kengo wonyoangkafoso imentisofoho.

* 7:36: Iyoswo yofoho mjoso hunguno fiso oso mijo ayo sa'njo somo Hesi'amo so'no malinyofoho.

³⁷ Oso Mouses huhwo sohwo a'amu Isɪlael somo ulɪmento Anɪtu sekwo'njo mta'ango hwe fihumo muhwosopenefoho. Anɪtuye hungkuno selohe sohwo ngko pa'nɪngo hweho.

³⁸ Oso Mouses huhwo sohwo a'amu Isɪlael so'nji hwaho a'amu anepo humamentohofofoho. Hwe ahwomo mta'ango sohwo hwofiki'nyo Sainai sopo Mousesɪmo hungkuno uyɪmentisofoho. Mouses neyakwosan-jopo humentanɪngki Anɪtu Mousesɪmo honɪngkano hungkuno wopɪngo uyɪmentisofoho. Oso hungkuno hiso nakwo hopi'nonohino hn'nwiyefoho.

³⁹ I oso'no neyakwosa kakoe hungkuno nakwolaho lɪmentohofofoho. Hungkuno homo somo hwotoho hmmentohofoso lɪjɪpmne'no asomo wowantɪfi imentohofofoho.

⁴⁰ Oseso hofɪko Elounɪmo ulɪmentohofi, Nakumo ipenemotawe'nehwo anɪtu nom'ne kengo mtɪ'mojo. Mouses lɪjɪ mta'ni nehwojoponto kako ntɪ'mtɪkeno. Nakwo huno monaiyohoyohoho. Ose ulɪmentohofofoho.

⁴¹ Hohosohonta yahu huyo'mango hwasyo anɪtu kengo pa'nyo mtɪ'mokontɪfi yahu nom'ne nofonjasyontɪfi anɪtu huyo'mango hwasyo sohomo ulɪmentohofi, Olo yahu loso kikine'no fonjasyɪhwonefoho. Ose ulɪmentohofofoho. Olo hiloso hofɪkoe aho'nji imentohofo so'no sɪmeho wopɪngo umo'nɪmentisofoho. Oso'no hofɪko elɪjwanɪmentohofofoho.

⁴² Oso'no Anɪtu hofɪkimo hohujo ikinjɪmofahonɪngki hofɪko mofehi'nyo hwanji hamno hwanji hntokwaliyo hwanjimne'no hofɪko hwomtame uloho'mentohofofoho. A'amu Anɪtuye hungkuno mtɪ'mokumentohofoho sohwa ole mtɪ'mokumentohofi,

A'amu Isɪlael soku, sekwo oso hwaho a'amu anepo nohumentanɪngkuji soswo *fouti* (40) seyokolofontanɪngki ngkine'no yahu fonjahumentohofotaho. Awonoho.

⁴³ Sekwo anɪtu hwasyo Molouk kakoe hwapɪfe ango molontɪfi motasɪmentohofofoho.

Nom'ne anɪtu hwasyo Lefan kakoe hntokwaliyo huyo'mango mtɪ'mokontɪfi motasɪmentohofofoho.

Oso hwamne'no hwomtame uloho'motofofoho.

Oso'ne'no Mpapiloun nongkihnta'ni wosehwatɪmo.

Ose mtɪ'mokumentohofofoho.

⁴⁴ Oso hwaho a'amu ane sopo neyakwosa hwapɪfe ango molɪmentohofofoho. Anɪtu ne sohune'no hwomtame ulohofone molɪmentohofofoho. Oso hwapɪfe ango hiso'no Anɪtu Mousesɪmo huyo'mango utɪhwanto ulɪmento, Olo pa'nyo moso. Ose ulahonɪngki hwapɪfe ango molɪmentohofofoho.

⁴⁵ Neyakwosa hofɪyakwosa mta'ango olo hwapɪfe ango nomantɪfi Jousyɪwa'nji motasantɪfi nom'ne a'amufe hwaho ma'mentohofofoho. A'amu nom'ne hwaho'njo somo Anɪtu wae yaofonto hwaho hopo sopo neyakwosa humamentohofofoho. Oso hwapɪfe ango hiso oso hwaho hopo sopo ne'no wentanɪngki Ntefit kakoe sɪkuno imo'nɪmentisofoho.

⁴⁶ Ntefit imo'nɪngkahonɪngki Anɪtu nuhwononto lɪmento, Ntefit hwe wopɪngo hweho. Kakimne'no sɪmeho wopɪngo nɪmo'nɪngkohoho. Ose lahonɪngki Ntefit Anɪtumo jomo ulɪmento, Jekoupɪye Anɪtu hwosoho. Kɪko'ne ango wamolɪmonne'no yohono.

⁴⁷ Ose ko lahonɪngki Ntefitɪye hwomu Soulomoun Anɪtuye ango molɪmentisofoho.

⁴⁸ A'amu Anitu hungkuno limotofo sohwa ole limentohofi, Anitu Yo'mayo Yo'mayo Yakolo'nyo sohwo ango a'amu hwahoponjo sohwa molifijo somo mohumanehoho.

⁴⁹ Anitu ole ulimento, Ahwomo loso nje epohumayoponoho. Hwaho hiloso nje sife ikwo'ofofoho. Ngko'ne ango pipi molifitnnehofo. Ngko nti'mo humamnehono.

⁵⁰ Yo'mayo hwapingoso tihwolo. Ngkonoho.

Anitu ose ulimentisofoho.

⁵¹ Sekwo a'amu hahn'nyo iyo'njo kuyoho. Sekwoe simeho'nji sekwoe huno so'nji a'amu nje hungkunomo haloho maposo'njo pa'nyo hwasoho. Nje Towahuno Wopingo somo sekwo seyakwosa hopa hwotoho fewo'ningkohofihwasoho.

⁵² Seyakwosa Anitu hungkuno limotofo hopi'nonohino sohware wonyoso ulohofiwon'imentohofofoho. Anitu hungkuno limotofo sohwa ole selimotofi, Hwe Wopingo sohwo noponefoho. Ose selahon'ngkofi sekwo hopi'nonohino somo fonjahumentohofoho. Olohonta oso hwe wopingo sohwo nopahon'ngki sekwo osohumo tokoyo'ofu yontifi fonjahumentohofofoho.

⁵³ A'amu huhwo sohwaso sekwo Anitu hon'ngkano hungkuno a'amu ahwomo mta'ni selimentisoso ne masewo'nyofoho. Haloho miyo hwasoho. Sitifen ose ulimentisofoho.

Sitifenimo sojo'nji fonjahumentohofoho.

⁵⁴ A'amu *kaunisol* sohwa Sitifeniye hungkuno nupa'nontifi huno nepi ko uyahon'ngki s'mano hintotohino umn'ngkahon'ngki mpuyo limentohofofoho.

⁵⁵ Oseso Anitu Towahuno Sitifenimo u'mohulofahon'ngki, Sitifen ahwomomo uhwon'mentisoso Anitu pomponaho mofehi'nyo pa'n'ngi uhwononto Jisas Anitu aho anga sohohnta'ni nohumentan'ngki uhwononto, ulimento,

⁵⁶ Uhwonimno. Ahwomo mtampotoho. Anitu hwomu Anitu aho anga hohnta'ni likofohumaho, uhwonalokweno.

⁵⁷ Ose ulahon'ngki hofiko haloho piku'nontifi mamuyo mjalim'wentifi Sitifenimo ifeehu'mo ulohomentohofofoho.

⁵⁸ Sitifenimo aho yokumpohn'nyo nokenti nomotawentifi angkuhawafopo mempo hohnta'ni nosutofontifi sojo fongku'mentohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa Sitifenimne'no hwasyo hungkuno ulimentohofosohwa hofikoe manji'mofo yojomantifi hwe songo Soulye huyo'mo hoh'nahumentohofofoho.

⁵⁹ Sojo ne'no ufonjontan'ngkofi Sitifen Anitumo joho ulimento, Hwe Engo Jisas kiko nje huyo'mangoso namaho.

⁶⁰ Ose ulonto hwomtame yonto joho engo yokumpohn'nyo ulimento, Hwe Engo olo wonyo ntohofohofosohwo loso'no kiko olo a'amu sohware wonyo uyohotoho. Ose ulonto ni'hu'nahone poyo pe'n'mentisofoho.

8

Soul kako a'amu jisasimo in'ngkamotofosomo wonyo umokumentisofoho.

¹ Sɪtifenɪmo fonjɔsyahonɪngkofi Soul nohumanto ulɪmento, Sɪtifenɪmo fonjasiyoso wopɪngofoho. Ose ulɪmentisofoho. Oso mofehi'nyo somo Anɪtuye a'amu ne Jelusalem humamentohoho somo a'amu kengoso wonyo engo uyomahonɪngkofi tohino engo ma'mentohofofoho. Oso'no Anɪtuye a'amu neso nole'mofontɪfi hwaho Jutiya, Someliya sopone'no humpo'mentohofofoho. A'amu *apousel* sohwa hofɪko'nohini Jelusalem humamentohofofoho.

² Hwe Jisasiɪmo inɪngkamotofoso Sɪtifenɪye pijafoso motawentɪfi ijopi-jisyasyontɪfi humotaho engo sulɪmentohofofoho.

³ Soul huhwo sohwo a'amu Jisasiɪmo inɪngkawowo'nɪngkohoho somo wae weeo'mo lonto a'amufe angomo noswonto a'amu homo somo nohusɪmpemotaponto impo'angomo intofahumentisofoho.

Anɪtuye hungkuno a'amu Someliya somo lutɪhwamentohofofoho.

⁴ Oso a'amu Jelusalemno humpo'mentohofoso angokengo kengo sopo Anɪtuye hungkuno lutɪhwamentohofofoho.

⁵ Filip angokengo Someliya sopeno nowento osopo Jisasiɪmne'no hungkuno lutɪhwamentisofoho. Anɪtu nakwoe hwahopo uhwatɪmentiso sohwo Jisasiyoho.

⁶ Ose ulahonɪngki a'amu hopi'nono nupa'nontɪfi yo'mayo kengo wonyoangkafoso Filip imentisoso uhwonontɪfi huno engo syafɪhu'mentohofofoho.

⁷ A'amu sisi'masohonɪno towahuno wonyo'njoso nohumantɪfi mamuyo engo lontɪfi towahuno wonyoso ulɪko'ma'mentohofofoho. A'amu a'apaho pompenjiyo songo songo miyo'njoso a'amu sife wonyo'njoso wopɪngo umokumentisofoho.

⁸ Ose uhwonontɪfi sɪmeho wopɪngo umo'nɪmentisofoho.

⁹ Hwe fihwo Saimoun oso angokengo hopo sopo humamentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako ki'nyo hwapɪngo'njo hweho. Yo'mayo peefoso huno'njo hweho. Saimoun ulɪmojofoho, Ngko huno hwapɪngo'njo hwo'nyoho. Ose ulɪmojo hweho. A'amu Someliyasokengo Saimoun ne'no pisopisaho lɪmotofofoho.

¹⁰ A'amu hopi'nono yofe engo'njo so'nji yofe engo ane so'nji a'amu hamniyoho'njo so'nji hamniyoho umofonyo iyo so'nji nɪhu'no hopi'nono Saimounɪye hungkunomo nupa'nontɪfi ulɪmotofi, Saimoun hwe huno'njo hweho. Anɪtuye yokumpohn'nyo hi'njo hweho. Ose lɪmotofofoho.

¹¹ Saimoun yo'mayo kengo wonyoangkafoso imojo so'no a'amu kakoe hungkunomo inɪngkamotofofoho.

¹² Oseso Filip noponto Anɪtu enemokosyohumayo so'nji Jisas Kɪlais ntne'no lutɪhwahonɪngki a'amu hopi'nono Anɪtumo sɪmeho hi'ntnnono uyahonɪngkofi hwe moya'mi'nji mijo kiyoma'mentisofoho.

¹³ Saimoun huhwo sohwo Filipɪye hungkuno nupa'nonto sɪmeho hi'ntnnono uyahonɪngki Filip kakimo mijo kiyoma'mentisofoho. Saimoun Filipɪ'nji nohumanto yo'mayo kengo wonyoangkafosomokengo nuhwononto pisopisaho lɪmentisofoho.

¹⁴ A'amu *apousel* Jelusalem humamentohoho sohwa ole upa'nɪmentohofi, A'amu Someliyasokengo Anɪtuye hungkunomo tɪfi inɪngkamentohofofoho. Ose upa'nontɪfi Joun'nji Pita'njimokengo lɪhwatɪmentohofofoho.

15 Siko nowenji a'amu Anitumo iningkayo so'no jomo ole ulimentisi, Mpohwo jije Towahuno Wopingoso a'amu somo uyo. Ose ulimentisiyefoho.

16 Hwapingoso Filip Jisasiye yofe lonto a'amu somo mijo kiyoma'mentisoso Anituye Towahuno Wopingo a'amu somo muhula'mo'mmentisofoho.

17 Pita'nji Joun'nji a'amufe mnokinopo aho kisosyahon'ngki Anituye Towahuno Wopingo a'amu somo uhula'mo'mmentisofoho.

18 Saimoun kako *apousel* sohwa'umo uhwon'mentisoso siko a'amu somo aho kisosyahon'ngki Anituye Towahuno uhula'mo'mmentiso so'no uhwononto kakoe hamniyoho nomanto Pita'nji Joun'njimo ulimento,

19 Nje hamniyoho nomahosi Anituye Towahuno ntapinyo. Ngko a'amufe mnokinopo aho kisasehumeso Anituye Towahuno uhula'mofono.

20 Ose ulahon'ngki Pita ulimento, Oloso Anitu a'amu somo uyalokusoso mpe uyimonntaho. Kiko jije hamniyoho'nji tikanomo uhnnefoho.

21 Olo syohoso jije'maho. Anitu jije simehomo kohonalofoho. Wopingo'maho. Wonyo mnaweho.

22 I oso'no jije hon'ngkano wonyoso foho'namofo. Oso'no hohujo ikinjamofohoji Anitumo, Jije huno wonyo so'no wayo'ne jomo uso.

23 Jije hon'ngkano pisakino'njo hwosoho. Oso wonyo hiso kikimo yokumpohn'nyo kekisyohumaho.

24 Ose ulahon'ngki Saimoun kako Pita'nji Joun'njimo ulimento, Siko ngkine'no Anitumo jomo ulinyo. Oso ntohino so'no ne mmo'nonehoho. Ose ulimentisofoho.

25 *Apousel* sohwa'u Anituye hungkuno hopi'nonohino a'amu somo lut'hwani Jerusalemno umentisiyefoho. Oso hon'ngkano hwaho Someliya sopo anga kengo kengo hopo sopo Anituye hungkuno lut'hwamentisiyefoho.

Filip Anituye hungkuno hwe Itiyoupiyanta'ango sohomo lut'hwamentisofoho.

26 Hwe ahwomomjo sohwo Filip'mo ulimento, Kiko Jerusalem hon'ngkano sopo n'huji anga Ngkasa hon'ngkano osomo fiwe. Ose ulimentisofoho. Oso hon'ngkano hopo sopo a'amu mahumunyoponoho.

27 Filip nolikafonto umentisofoho. Kako hon'ngkanopo nohumanto uhwon'mentisoso, Hwe fihwo Itiyoupiyanta'ango sohwo hwe yofe engo'njo hweho. Oso hwaho Itiyoupiya sopo a'mu mokosyohumayosi kakoe yofe Kantasiyoho. Oso a'musiye hamniyoho hopi'nono hwe huhwo sohwo mokosyohumayo hweho. Kako Anitumne'no hwomtame uloho'mo lonto Jerusalemne'no umentisofoho. Ose yonto kakoe angopo ne'no asomo pmmentisofoho.

28 Kako ijempoho sohwe kokapitofonjo somo nohumanto iyoswo hwe Aisaiya Anituye hungkuno limojo sohwo mt'i'mokumentisoso atofolimentisofoho.

29 Filip osohumo uhwon'ngkahon'ngki Anituye Towahuno Wopingo ulimento, Kiko t'fonopo uhuji oso sohwe kakopitofonjo sohwoepono fiwano.

30 Ose ulahon'ngki Filip fu limentisoso mafone sopo i'mofawento upa'nimentisoso, hwe huhwo sohwo Aisaiyafe hungkuno atofolontan'ngki upa'nonto ulimento, Oso hungkuno atofo lalokunosso neso huno lakiyohoho.

³¹ Ose ulahon+ngki ul+mento, A'amu malont+hwawoso ngko huno pipilo. Kiko ngko'njo lopo fisape. Filont+hwaho.

³² An+tuwe hungkuno Aisaiya mt+ mokumentiso hwe huhwo sohwo atofol+mentisoso ole, A'amu yahu *sipsip* fonjasiyopo ne'no ipemotawomotofohopa hwe sohumo ipemotawomentohofofoho.

Yahu *sipsip* a'amu kakoe tohwa hm'motofohonta yahu mampi'nyo imojo hopa hwe huhwo sohwo mampi'nyo imentisofoho.

³³ Oso hwe sohumo hwotoho fent+fi hungkuno tango'njo ikwolofon'neso hwasyo limentohofofoho.

Ne'njo'maho. Kako wonyoso miyahon+ngki fonjahumentohofofoho.

Oso a'amuhuhwo sohwoe wonyoso t+hwolone'ento imentisoto.

Hofiko nofonjosyahon+ngkofi kako olo hwaholopomohumamentisofoho.

Oso Aisaiya mt+ mokumentisofoho.

³⁴ Atofo ose lonto, Filip+mo ul+mento Aisaiya t+humne'no mt+ mokumentisoto. Kako kakine'no hnn+mentisotaha. Nom'ne hune'no l+mentisotaha.

³⁵ Ose ulohon+ngkahon+ngki Filip An+tuwe hungkuno Aisaiya mt+ mokumentisoso yolohon'no nolonto Jisasiye hungkuno wop+ngosol+mentisofoho.

³⁶ Siko hon+ngkanomo nowenji mijo we'e uhwononji hwe Itiyoupiyanta'ango sohwo ul+mento, Uhwonyo. Mijo wojo lo'noho. Hon+ngkano njisohwo pijwan+mokwoho ngko mijo mokiyo+nmasosofo.

³⁷ [Ose ulahon+ngki Filip ul+mento, Kiko An+tumo simeho hi'ntnnononehopi uyoso ngko mijo uyokuma'mnoho. Ose ulahon+ngki ul+mento, Eno. Jisas Kilais An+tuwe Hwomu Ne sohune'no huno niyohoho.]

³⁸ Ose ulonto sohwe kokapitofomta'ni sikonokotaponji mijomno umentisiyefoho. Osoponohumahon+ngki Filip hwe sohumo mijo kiyoma'mentisofoho.

³⁹ Mijo mta'ni simentisiyoso An+tuwe Towahuno Wop+ngokomono Filip+mo kengopo m+humat+mentisofoho. Hwe Itiyoupiyanta'ango sohwo Filip+mo apa'no muhwon+mentisoso simeho wop+ngonji kakoe angopone'no umentisofoho.

⁴⁰ Filip nom'ne angopo Asy+tout i'mofawento angohopi'nonohinosomosisasiye hungkuno wop+ngoluthwawento hwangku angosisaliya sopoi'mofamentisofoho.

9

Jisas kako Souliye hunomo y+wolomokahon+ngki Soul kakoe inomokomoyo imo'ni+mentisofoho.

(Apousel sohwafe Syoho 22:4-16; 26:9-18)

¹ Soul kako a'amuisasi+mo inomokommotofosomowae weeo'molontol+mentisoso hwe yofengon'nojotajo angosyohon'nojohumol+mento,

² Iyoswo mt+ mokohoji ntape. Iyoswo hilosonomotawe'mo, Ntomasi+kos a'amujotajo angosyohon'nojohwamowot+hwamo. Ose ulahon+ngki uy+mentisofoho. Iyoswo ole limentisofoho, Soul a'amuisasiye hon+ngkanomoin+ngkwalokwofosomonot+pemahwosihwemoyami sofamo impe intof+hwosi Jelusalemne'no womotaweno. Ose mt+ mokumentisofoho.

3 Soul Ntomasikosimne'no nowentaningi ango mofone sopo pomponaho engo ahwomo mta'ni uloho'mentisofoho.

4 Ose ulohofahoningi Soul hwahopo wasyonto mampaho pomponaho homo somta'ni upa'nimento, Soul, Soul, kiko ngkimo wonyo peho'no nimokantokuno.

5 Ose upa'nonto ulimento, Hwe engo tihwosilo. Ose ulahoningi ulimento, Ngko Jisasi'nyoho. Kiko ngkimo wonyo nimokantokuno.

6 Kiko nolikafohoji ango ne somo fusyo. Osopo hwe fihwo kiko ihne so'no wakilimontonoho. Ose ulimentisofoho.

7 A'amu Souli'nji umentohoho sohwa mampi'nyo nohumantifi mampaho ko upa'nontifi ne sohumo muhwonimentohofoho.

8 Soul nolikafonto timo hononto timpi'nyo imo'nimentisofoho. Ose yahoningi a'amu aho umpo'nimentohofoho. Aho impo'nomotawentifi Ntomasikos i'mofamentohofoho.

9 Soul timpi'nyo sohwo wopayo mijo manyo'njo nowentaningi sikuno hufa'u sihune memjao'mentisofoho.

10 Hwe fihwo Jisasi'mo inomokommojo sohwo kakoe yofe Anonaiyas oso hwo humamentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo wojo uhwoningkahoningi Anitu ulimento, Anonaiyas. Ose ulahoningi ulimento, Hwe Engofo, ngko olopo humaleno.

11 Ose ulahoningi Anitu ulimento, Kiko nolikafohoji oso honingkano Nto'nohinofu mulimentohofu somo mpano. Osopo Jutasiye ango somo hwe fihwo ango Tasosnta'ango sohwo kakoe yofe Souliyoho. Osohumo uhwonae.

12 Ngkine'no jomo ntonto wojo uhwoningkisoso ole uhwoningkoho hwe fihwo kakoe yofe Anonaiyas noponto kakoe mnokinopo aho kisusyahoningi timo wopingo umokohofo.

13 Ose ulahoningi Anonaiyas ulimento, U, Hwe Engofo. Oso hwe sohumne'no hungkuno pi'ningo upa'nimalefoho. Kako jije a'amu neso Jerusalem humalofo somo wonyo uloho'maso hweho.

14 Hwe yofe engo'njo tojo ango syoho'njo sohwo iyoswo uyimasofoho. Iyoswo hiloso jije a'amu ne impe intofo'nefoho.

15 Ose ulahoningi Anitu ulimento, Mpano. Olo hwe lohwo nje syoho ntohofiyo uhwosopo'mentohefoho. A'amu kengo so'nji hwe yofe engo'njo so'nji a'amu Isihael so'njimo olo hwe lohwo nje yofe wolutihwamte hweho.

16 Olo hilo so'no kako tohino engo nomane so'no utihwomnonoho.

17 Ose ulahoningi Anonaiyas nowento ango so'mo noswonto Soulimo aho kisusyonto ulimento, Nje ningkwahwo Soul, Hwe engo Jisas honingkanopo uhwonimahhno sohwo jije timo wopingo kumokiyo so'no lonihwaji so'no pohe hwo'nyoho. Anituye Towahuno Wopingo simehomo wokuhulo'ma'mtonoho.

18 Ose ulahoningi Souliye timo mta'ango fefo pa'ningo hu'mewasi lohofahoningi timo wopingo imo'nimentisofoho. Wopingo imo'nonto nolikafahoningi Anonaiyas kakimo mijo kiyoma'mentisofoho.

19 Kiyoma'mentisoso Soul wopayo nononto a'apaho yokumpohn'nyo imo'nimentisofoho. Sikuno memjaofontaningi Soul a'amu Ntomasikos Jisasi'mo inomokomotofo so'nji humamentohofoho.

Ntomasikos ango sopo Soul Anituye hungkuno lutihwamentisofoho.

²⁰ Soul komo'no Anituye syoho emanto a'amu Juta uhu'mokiyo ho'mo so'mo nowento Jisasimne'no ole lutihwamento, Jisas Anituye Hwomu hweho.

²¹ Ose ulahonngki a'amuso nupa'nontifi yomo yomo yontifi ole hnnimentohofi, Olo hwe lohwo Jerusalemno a'amu Jisasimo jomo uliwo'n'ngkohoho somo wonyo umokumaso hweho. Oso'no olopo pmasofoho. A'amu somo impe intofhwosi hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohumne'no womotawomtonoho. Oso hwe oso huhweho. Ose hnnimentohofoho.

²² Soul hwe engo pa'nyo imo'nonto kako Jisasimne'no hungkuno lutihwamentisofoho. Ole lutihwamento, Hwe Anitu nakwoe hwhahopo uhwatimentiso sohwo Jisasiyoho. Oso hungkuno nehopi ko lutihwahonngki a'amu Juta ango Ntomasikos sopo humamentohofoso nupa'nontifi honohono'no imentohofoho.

Soul hiyaso lima'mentisofoho.

²³ Sikuno pi'n'ngo memjaofahonngki a'amu Jutaso nuhu'mokontifi Soulmo fonjane'entifi hungkuno kotiku'mentohofoho.

²⁴ Soul oso hungkuno hiso upa'n'mentisofoho. A'amu Jutaso kuso homohomo Soulimne'no ne'no uhwontohumamotofoho.

²⁵ Oseso sikuno fihumo Soul kakoe inomokomotofo sohwanji sokilojopo kotasontifi Soulmo sohwo ho'yo engomo kamentifi mempo hohnta'ni intofuyoho'mokumentohofoho.

Soul Jerusalem humamentisofoho.

²⁶ Hohosohonta Soul Jerusalemne'no nowento a'amu Jisasimo inomokomotofo sohwanji ufohi'nimo lonto ko yahonngki hofiko Soulimne'no iyoho un'mentisofoho. Soul Jisasiye inomokomoyo ne sohune'no simeho hi'ntnnono muyofoho.

²⁷ I oso'no Mponopas Soulmo utimanto *apousel* sohwafepono motawomentisofoho. Mponopas ole ulimento, Soul honngkanopo nakwoe Hwe Engo Jisasimo uhwonngkahonngki hungkuno ulimasofoho. Soul Ntomasikos a'amu somo Jisasimne'no hungkuno lutihwanto iyoho munmmaso hweho.

²⁸ Ose ulahonngki Soul hofiko'nji nohumanto Jerusalem emoyonto Jisasine'no hungkuno lutihwanto iyoho munmmentisofoho.

²⁹ A'amu Juta Ngk'lik hungkuno'njo so'nji Soul'nji hungkuno hnnontifi Jisasimne'no yoka hnnimentohofoho. Hofiko Soulmo wofonjaofano lontifi imentohofoho.

³⁰ A'amu Jisasimne'no inomokomotofoso oso hunoso uyahonngki Soulmo hwaho Sisaliyamne'no motawentifi ango Tasosimne'no uhwojamentohofoho.

³¹ Hohosohonta a'amu Jisasimne'no inomokomotofoso Jutiyanta'ango so'nji Ngkalilinta'ango so'nji Someliyanta'ango so'nji hofiko wopingo humamentohofoho. A'amu kengoso wonyo mulohofe'njo imentohofoho. O'o simeho pompenjiyo'nji nohumantifi Jisasimo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumamotofoho. Anituye hungkuno haloho upeehonngkofi Anituye Towahuno Wopingo ufo'ma'mentisofoho. Hwe moya'mi pi'n'ngo engo nohotoswontifi a'amu ne imo'n'mentohofoho.

Pita kako ango Lita sopo a'amumo wopingo umokumentisofoho.

32 Pita ango ho'mo ho'mo emoyonto ango fipo Lita osopo nowento Anıtuye a'amu ne sonji humamentohofofoho.

33 Oso ango hopo sopo hwe fihwo kakoe yofe Ainiyas humamentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe a'apaho songo songo inyohwo'maho. Kako ijempohopo wentan'ngki soswo aho hopi'nono nom'ne nta'ni hufa'u sɔhune uyakolo'mojofoho.

34 Pita osohumo nuhwononto ulımento, Ainiyas olohonta Jisas Kılais wopıngo wakumokono. Filıkaho. Jije ijempoho ito'no fesıjwasyo. Ose ulahon'ngki Ainiyas komo'no lıka'mentisofoho.

35 A'amu ango Lita'nji Seloun'nji humamentohofoso hwe sohumo uhwonontıfi Jisasımne'no sımeho yıwolo'mokumentohofofoho.

Ango Joupa sopo Pita a'amu poyo pe'nımentiso somo songo ulıka'mentisofoho.

36 Ango nom'nepo Joupa Jisas a'mu fisi inomokammosi kakoe yofe Tapita. A'amu Ngkılıkıso ole lımotofo Ntoukas. Sıkuno huhwo huhwi yahino wonyoangkafo imojosi a'amu umofonyo iyo somo ufo'ma'mojiyoho.

37 Oso hohosohonta mnokino tıpemanto pe'nımentisofoho. Kakoe pijafı mijo yajıjwontıfi ango tokilonjwa'mjo yokintahopo ho'nahumentohofofoho.

38 Oso ango Joupa Lita'njopo mafoneponoho. Jisasıye inomokomoyo imotofo Joupa ango humamotofoso Pita ango Lita sopo humaho upa'nontıfi hwe hufa'u sohwa'umo lıhwojahon'ngkofi Pitamo ulımentisiyo. Kıkıo nakwo'nji fıpe. Kıkıo nohotohumahotoho.

39 Ose ulahon'ngki Pita nupa'nonto nolıkafonto umentisofoho. İmfawentıfi oso ango yokintahı sopo kotasımentohofofoho. Apıwojo sofa Pita'njopo nolohofontıfi humotaho lontıfi manji'mofı, he, yo'mayo Ntoukas mtı'mokumentisoso Pitamo utıhwamentohofofoho.

40 Pita ulımento, Sekwo mempo fohotohumno. Ose ulonto hwomtame yonto Anıtumo jomo ulımentisofoho. Pita kakoe sımo'mango ikinji ehumanto a'musiye pijafı wentanjo sohohtı'ni ole ulımento, Tapita, fılıkaho. Ose ulahon'ngki a'musi tımo hononto, Pitamo uhwononto lıkıfohumamentisofoho.

41 Pita kakoe aho nomanto ulıka'mentisofoho. Nulıkafonto Anıtuye a'amu ne'nji apıwojo ntnne'no johı ulonto a'mu songo hisımo utıhwamentisofoho.

42 Olo hiloso Joupa sopo ho'nıngkahon'ngki hwe moya'mı upa'nımentohofofoho. Oseso a'amu pı'nıngo engı Jisasımo sımeho hı'ntnnono uyımentohofofoho.

43 Oso ango hopo sopo hwe fihwo kakoe yofe Saimoun, yahwopaho mtı'mokiyo syoho'njo hweho. Oso hwe huhwo sohwo'nji Pita nohumentan'ngki sıkuno pı'nıngo memjao'mentisofoho.

10

A'amu ahwomo mta'ango sohwo hwe Kouniliyos osohumo u'manto hungkuno ulımentisofoho.

¹ Hwe fıhwo Sisaliya sopo humamentiso sohwo kakoe yofe Kouniliyos. Oso hwe huhwo sohwo hwe yofe engı'njo hweho. A'amu Loum mta'ango

itokuso'njo fehohnjo *wan hantilet* (100) oso hwamo mokosyohumamojo hweho.

² Hwe huhwo sohwo hofi'ko'montohwa Anitumne'no hwomtame ulohomotofofoho. A'amu Juta umofonyo iyo somo ufo'ma'mojo hweho. Kako Anitumo jomo ulimojo hweho.

³ Sikuno fihwi akupo'nyo so'nji (3 *kilouk*) wojo hopa uhwonimentisoso hwe ahwomo mta'ango sohwo noswonto ulimento, Kouniliyos.

⁴ Ose ulahon'ngki Kouniliyos nuhwononto iyoho un'ngkahon'ngki ulimento. Hwe engofo, peho'no pohino. Ose ulahon'ngki ulimento, Jije hungkuno Anitumo uliwo'n'ngkohinoso upa'n'wo'n'ngkiso hweho. A'amu umofonyo iyo somo ufo'ma'mahnoso Anitu nuhwononto kikine'no huno wop'ngo syokufisyalofoho.

⁵ Olohonta hwe fihwo ango Joupa sopone'no fili'hwajo. Saimoun Pita'mne'no.

⁶ Oso hwe huhwo sohwo hwe nom'ne Saimoun'njomo humaho. Saimoun nom'ne sohwo yahwopaha syoho'njo sohwo kakoe ango mit'mom'ngopo molinyofoho.

⁷ Ose ulonto umentisoso Kouniliyos kakoe syoho ulohofiyi sohwa'u'nji hwe itokuso'njo sohwatne'no joho ulimentisofoho. Oso hwe itokuso'njo Kouniliyos'njo humamojo sohwo Anitumne'no huno syafi'hu'mojo hweho.

⁸ Kouniliyos oso a'amu sohwo yo'mayo imo'n'imentiso so'no ulonto Joupanne'no uhwatimentisofoho.

Pita wojo hopa hon'ngkonimentisofoho.

⁹ A'amu huhwo sohwa nowent'fi hon'ngkanopo saho fosyawomentohofofoho. Im'ngo ne'nji nolikafont'fi Joupa mofonepo i'mofiwentan'ngkofi Pita ango tokilonjwa'mjomo nohumanto hinjopo Anitumne'no jomo ulimo lonto antifepe kotasimentisofoho.

¹⁰ Pita mijoho uyahon'ngki wopayo wanimo nto ko yahon'ngki hofi'ko wopayo sokafo esyohumentan'ngkofi Pita wojo hopa uhwonimentisoso,

¹¹ ahwomo mtompeehon'ngki hwapi'fe m'kun'imposo ahwomo mta'ni pmentisofoho. A'amu ahwomomjoso hwapi'fe tokwajo osofoso-fahu'nohino somo nokemokohonowent'fi antifepe pmentohofofoho.

¹² Hwapi'fe ajwo ho'mo so'mo yo'mayo tongoso homa'nji yi'hufo'nji nohu'mehinowentan'ngki uhwononto,

¹³ mampaho ole upa'n'imento, Pita, nolikafohoji tongo yi'hufo yo'mayo somo nofonjasyohoji hmnyo.

¹⁴ Ose ho'n'ngkahon'ngki Pita ulimento. Hwe Engo sohwo, mimnehono. Tongo manilongoso man'mnehono. O'o, manilongoso nakwoe hon'ngkano hungkunoso non'ngkutoho nalimojofoho.

¹⁵ Ose ulahon'ngki mampaho hiso apa'no ho'n'imento, Yo'mayo Anitu wop'ngofoho limentiso so'no wonyofoho eso nolohotoho. Ose ho'n'imentisofoho.

¹⁶ Olo hiloso oso pa'nyo imo'nonto t'finjo apa'no imo'nonto ahwomomo ni'hu'nahone simentisofoho.

¹⁷ Pita ose uhwononto huno pi'n'ngo engo syafisyonto huno uyimento, Oso uhwon'ngkoheso hwapi'ngoso pipilo. Ose syofisyahon'ngki a'amu Kouniliyos uhwatimentiso sohwa ifawomentohofofoho. Ifawent'fi Saimoun'ye ango somne'no ulohonont'fi nowent'fi,

18 Saimoun+ye hoku'yopo loho'mentohofofoho. Osopo lohofontifi joho ul+mentohofi, Saimoun Pita olo ango lomo lohumaho. Ose ul+mentohofofoho.

19 Pita ahwomomjo uhwon+mentiso so'no huno syof+syahon+ngki An+tuwe Towahuno Wop+ngo sohwo ul+mento, Upa'nyo. A'amu hufa'u s+hunehwa kikine'no t+peelokwofo.

20 Oso'no nol+kafohoji hof+iko'nji fiwan+mno. Huno pi'n+ingo engo syaf+siyo'eno. Ngko uhwat+malefoho.

21 Ose ulahon+ngki Pita nowento a'amu sohwo ul+mento, Oso a'amu sekwo haf+hafe t+peelokwofo sohwaso ngko Pita oloho hwo'nyoho. Sekwo peho'no pohoho.

22 Ose ulahon+ngki ul+mentohofi Kouniliyos hwe yofe engo'njo a'amu itokuso'njo mokosyohumayo sohwo nal+maso'no p+hwono. Oso hwe wop+ngo sohwo An+tumne'no huno syaf+hu'mojo hweho. A'amu Jutaso ole l+wo'n+ngkohoho, Hwe wop+ngo hweho. A'amu ahwomomjo oso hwe huhwo sohomo ole ul+ma, Saimoun Pitamne'no fil+hwajo. Kakoe hungkuno upa'n+mnoho. Ose ulahon+ngkofi,

23 Pita nolut+manto mokosyawo'mentisofoho. Im+ngo ne'nji nol+kafontifi Pita hof+iko'nji a'amu nom'ne Jisas+mo inomokomoyo imotofu Joupanta'ango sohwanji umentohofofoho.

Pita Kouniliyos+ye ango sopo umentisofoho.

24 Nowentifi mo'n+ngkanta ango Sisaliya i'mofamentohofofoho. Kouniliyos kakoe pone kakoe temtifofo so'nji a'amu nom'ne joho lihwat+mentiso so'ntnne'no hontohumamentohofofoho.

25 Pita wahumo lonto yahon+ngki Kouniliyos Pitamo nu'manto Pita kakoe huyo'mo ipitofawo'mentisofoho. Pita kakoe yofe ho'nomayo'nefoho.

26 I oso'no Pita nul+kafonto ul+mento, O'o, ngko k+iko pa'nyo hwo'nyoho.

27 Pita'nji Kouniliyos+nji hungkuno hnonnji angomo noswonji hwe moyo'mi nuhu'mokontifi humentan+ngkofi u'ma'mentisiyefoho.

28 Pita hof+kimo ul+mento, Ngko a'amu Juta hwo'nyoho. Sekwo a'amu kengo kuyoho. Sekwo huno mo'i wonoho. A'amu Juta hn'nwi nakwoe yahinose ole, A'amu kengo so'nji mohumayo'nji+nwoho. Wopayo afapo nta'ni man+wo'n+ngkiy+hwo'ne'no. O'o, wonyofoho l+motohwone'no. I oso hiso'no An+tu ole nt+hwasofoho. A'amu nom'neso hof+iko a'amu Jutafe hon+ngkano hungkuno so'no huno muyo somne'no wonyofoho lohotoho. O'o, a'amu hopi'nonohino An+tu afa'nohino uhwon+wo'n+ngkisofoho.

29 Nt+hwahon+ngki sekwoe hungkunomo hwotoho mahmmalefoho. O'o nupa'nonji pohono. Peho'no lont+ma'malofo.

30 Ose ulohon+ngkahon+ngki Kouniliyos ul+mento, S+kuno osofosofahu'no memjan+mo'maso sohwo'ni ngko nje angomo akupo'nyo so'nji (3 *kilouk*) An+tumo ulontan+ngko hwe fihwo nem'no he n+hu'no t+ngkaho'nyo'njo sohwo nje huyo'mo lohofonto

31 nt+ma, Kouniliyos, jije hungkuno An+tumo ul+wo'n+ngkinoso upa'n+wo'n+ngkohoho. A'amu umofonyo iyo somo ufo'mawo'n+ngkinoso An+tu nuhwononto huno wop+ngo syokuf+syalofoho.

32 Oso'no Jupa ango sopo'ne'no hwe fihwa Saimoun Pitamne'no fil+hwajo. Oso hwe huhwo sohwo hwe nom'ne Saimoun'njomo humaho.

Saimoun nom'ne sohwo yahwopaho syoho'njo sohwo kakoe ango mit+mom+ngopo molinyofoho.

³³ Ose ntahoningki ngko komo'no hwe sohwa kohonyo'ne lihwat+malefoho. Ose'no kiko pohinoso wopingofoho. Anitu nakwo'nji humalohwono. Anitu yo'mayo hungkuno kijapmmasoso fonaso.

Pita Kouniliyosiyangomo hungkuno ulimentisofoho.

³⁴ Ose ulahoningki Pita uloma'mento, Olohonta ngko huno niyohoho. Anitu a'amuhopi'nonohino somo afa'nohino ulohof+wo'n+ngkiso hweho.

³⁵ Anitu a'amufe a'apaho so'no temtitofa so'no huno mosyafisiyo'njofoho. O'o, a'amuh Anitumo simeho uyososo kakoe hon+ngkanamo in+ngkaweso sohumne'no Anitu simeho wopingo umo'n+montonoho.

³⁶ Oso hungkuno Anitu a'amuh Isilael somo uy+mentisoso sekwo huno moi'wonoho. Hungkuno hiso ole, Jisas Kilais a'amuhopi'nonohinofe. Hwe Engo hweho. Kakoe syoho ole, Anitu'nji a'amuh'nji simeho afa inyo'ne imokuhwone hweho.

³⁷ Sekwo soku huno moi'wonoho. Sime'mo Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo hungkuno wopingo lut+hwamentiso sohonta Ngkalili sopo hungkuno hiloso emanto Jutiya ango ho'mo ho'meemo ho'n+mentisofoho.

³⁸ Ole upa'n+mentohofoso Jisas Nasaletnnta'ango sohumo Anitu kakoe Towahuno'nji yokumpohn'nyo'nji nuyahoningki Jisas kako ango'meemo emoyonto a'amumo ufo'ma'mentisofoho. Hwe wonyo Seten osohwo a'amumo wonyo umokontan+ngki Jisas wopingo umokumentisofoho. Jisas kako'nohini umokumentiso'maho. O'o Anitu huhwo'njoho.

³⁹ Nakwo a'amuh apousel sohwo'ni yo'mayo Jisas a'amuh Jutafe hwahonji Jerusalem sopo imentisoso uhwon+ment+hwone so'no selalokweno. Hof+ko Jisas+mo fonjinto'ofahumentohofofoho.

⁴⁰ Nope'n+ngkahon+ngki sikuno hufa'u s+hune memjaofahon+ngki Anitu ulikofahon+ngki Jisas kakoe a'amuh'njopo i'mofapmmmentisofoho.

⁴¹ Nul+kofahon+ngki a'amuhopi'nono Jisas+mo uhwon+mentohofomaho. O'o Anitu Jisas+ye hungkuno jo'ne nahwosopo'mentiso sohwo'ni uhwon+ment+hwonefoho. Jisas nope'n+ngkahon+ngki Anitu apa'no ulika'mentiso sohonta kako'nji wopayo hwa mijo hwa n+ment+hwonefoho.

⁴² Ole nal+mento sekwo nje hungkuno a'amumo yoloho filut+hwamno. Ole ulimno. Anitu Jisas+mo uhwosopo'mentiso sohwo a'amuh poyo pe'n+mentohofa so'nji songo humalofo so'njimo hungkuno ito'no m+hwajiyone hon+ngkano yano ilof+hwajiyone uhwosopo'mentisofoho.

⁴³ A'amuh hohonta Anituye hungkuno l+motofa sohwa kakine'no ulimentohofofoho. Ole ulimentohofi, A'amuh Jisas+mo simeho hi'ntnnono uy+fijo'manji Anitu hof+koe wonyo wae yaofonefoho.

A'amuh temtitofa kengo somo Anituye Towahuno Wopingo uhula'mo'mentisofoho.

⁴⁴ Oso hungkuno Pita lontan+ngki a'amuh upa'n+mentohofa somo Anituye Towahuno uhula'mo'mentiso so'no

⁴⁵ Jisas+mo inomokommotofa Joupanta'ango sohwa Pita'nji pmmmentohofa sohwa nuhwonont+fi pisopisaha mjal+m+went+fi yomo imentohofofoho.

⁴⁶ Ole upa'nimentohofi a'amu kengoso hungkuno kengo kengo lontifi Anitumo hungkuno wopingo isamoyoka'nji ulimentohofoho.

⁴⁷ Pita nuhwononto ulimento, Olo a'amu loso nakwo hopa Anituye Towahuno ma'nnyofoho. Olo a'amu loso mijo nokiyomase'eno eso tihwo lonehoho. Awonoho.

⁴⁸ Ose ulonto ulimento, A'amu somo Jisasmne'no fikiyomapmno. Ose imentohofoso Pitamo ulimentohofi, Sikuno nom'ne memjaofihwoso'no nakwo'nji wohumano. Ose ulimentohofoho.

11

A'amu Jelusalemjo somne'no Pita kakoe hungkuno ho'nahumentisofoho.

¹ Nom'ne apousel sohwanji a'amu Jutiya humamotofo so'nji ole upa'nimentohofi, A'amu kengoso hofiko Anituye hungkuno nupa'nontifi tifi inngkamentohofoho.

² Pita Jelusalemne'no sahonngki a'amu Juta fehohnjo a'apaho sihu kolo'nyo yahino so'njo sohwa Pitamo yoka ulimentohofoho.

³ Oso a'amu sohwa Pitamo ole ulimentohofi, Kiko a'amu a'apaho sihu makolo'nnyo sohwanji humanji wopayo n'mahno hwosoho. Oso wonyofoho.

⁴ Ose ulahonngkofi Pita yo'mayo imo'nimentiso so'no yoloho ulimentisofoho.

⁵ Ole ulimento, Ngko ango Joupa sopo nohumanji Anitumo jomo ulonji wojo hopa uhwonimentoheso, hwapife engo ahwomo mta'ango pmentisofoho. Oso hwapife tokwajo osofosofahu'nohino somo a'amu ahwomomjo sohwa nokemokoho'nowentifi ngko'njopo pmentohofoho.

⁶ Nopahonngkofi hwapife ajwomo'mo uhwon'maleso yo'mayo tongo, homa, yihufo somo uhwonimentohofoho.

⁷ Ose uhwonimentoheso ahwomo mta'ni mampaho ole ho'nimento, Pita filikaho. Oso tongo yo'mayoso nofonjasyohoji hmnyo.

⁸ Ose ho'n'ngkahonngki ulimento, Hwe Engofo, ngkilaho. Tongo manilongoso man'wo'n'ngkiyohe hwo'nyoho.

⁹ Ose ulahonngko mampaho apa'no ho'nimento, Yo'mayo Anitu wopingofoho limentiso so'no wonyofoho eso nolohotoho.

¹⁰ Ose ho'n'ngkahonngki oso hopa hufa'u sihune imo'n'ngkahonngki nihu'nahone ahwomomno simentisofoho.

¹¹ Nosontanngki hwe hufa'u sihune nje ango humayo sopo i'mofapmentohofoho. Hwe fihwo Sisaliyanta'ango sohwo ngkiyepono hwe hufa'u sihune sohwapo uhwatimentisofoho.

¹² Anituye Towahuno Wopingo ntimento, Oso hwanji fiwano. Huno pi'n'ngo engo syafisiyo'eno. Ose ntahonngki olo hwe aho hopi'nono fehohnjo anga'nohino sohwanji hofiko'nji Sisaliya'no umentihwonefoho. Nowentani Kouniliyosye angomo humamentihwonefoho.

¹³ Kouniliyos nalimento, Hwe ahwomo mta'ango sohwo nje angomo nolohofonto ole ntimento, Kiko ango, Joupa'no a'amu filihwajo. Hwe yofe hufa'u'njo Saimoun Pitamne'no filihwajo.

¹⁴ Oso hwe huhwo sohwo hungkuno waselono. Hungkuno hiso nupa'n'ngkohoji kiko jije a'amu so'nji Anituye honngkano ne wotipemantifeho. Ose nalimentisofoho.

15 Ngko Anituye hungkuno ulimentaningko Anituye Towahuno noponto uhula'mo'mentisofoho. Oso hiso nakune'no simo'mo pmentiso hopafoho.

16 Ose uhwononji Jisasiye hungkunomne'no ole syafihu'mentoho, Joun a'amumo mijo'nohino kiyoma'mentiso so'no hwangu Anituye Towahuno Wopingo wosehulo'afono.

17 Simo'mo nakwo Hwe Engo Jisas Kilaisimo simoho hi'ntnnono umentihwone sohonta kakoe Towahuno nejapmentiso hopaso oso a'amu kengo somo umentisofoho. Oso'no ngko Anitumo pijwohumayoso pipilo. Awonoho, Ngko a'amu hwo'nyoho. Pita ose ulimentisofoho.

18 Oso hungkuno hiso oso a'amu yoka'njo sohwani nupa'nontifi oso yokaso noho'naofontifi Anitumo isamoyoka ulontifi ulimentohofi, Anitu a'amu kengo somo simoho uwolomokuwo'ningkiso hweho. Hofiko honingkanono wonyo ho'naofikujo'manji oso a'amu somo Anitu songo ne'no humayo'ne uyimtonoho. Ose ulimentohofoho.

A'amu Antiyouk humamotofoso Anituye syohoso kahopi imentohofoho.

19 Sitifenimo fonjahumentohoho sohonta a'amu Jisasimo iningkamotofoso somo a'amu Jisasimne'no nakwolaho limotofoso sohwa wonyo umokumotofoho. Wonyo umokuwo'ningkahoningkofi hiyaso humpo'mentohofoho. Nohumpentifi a'amu fehohnjo Founisiya sopo i'mofopahoningkofi nom'neso hwaho we'e Saipilos sopo i'mofopahoningkofi nom'neso ango Antiyouk sopo u'mofapontifi oso hopo sopo a'amu Juta'nohino somo Anituye hungkuno lutihwamentohofoho.

20 I oso'no a'amu fehohnjo Jisasimo iningkamotofoso hwaho we'e Saipilosnta'ango so'nji a'amu nom'ne ango Sailininta'ango so'nji hofiko ango Antiyouk sopo uhu'mokontifi a'amu kengo somo Jisasiye hungkuno lutihwamentohofoho. A'amu Juta'maho. O'o, a'amu Ngkilik somo lutihwamentohofoho.

21 Lutihwamentohoho somo Anituye yokumpohn'nyo yano uyahonngki hwe moya'mi kengoso Jisasimo simoho hi'ntnnono uyimentohofoho.

22 Anituye a'amu ne Jelusalem humamotofoso oso hungkuno hiso'no nupa'nontifi Mponopasimo ango Antiyoukine'no lhwatimentohofoho.

23 Mponopas i'mofawento uhwonmentisoso Anitu a'amu kengo somo wopingo umokumentisoso uhwononto kako simoho wopingo umonimentisofoho. Oseso kako a'amu somo hungkuno yano ole uyimento, Sekwo Anituye hungkuno iningo seyo'eno Kakoe hungkunomo aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno. Kakoe huyo'mo fosyohumamno. Ose ulimentisofoho.

24 Mponopas huhwo sohwo hwe wopingo hweho. Kakoe simohomo'mo Anituye Towahuno toyo yamo'nnyo hweho. Kakoe simoho hi'ntnnono Anitune'no yokumpohn'nyo unyo hweho. Oso'no a'amu pi'ningo engo Anitumo iningkamotofoho.

25 Osohonta Mponopas nolikafonto Tasosimne'no nowento Soul'imne'no hafihafe tipmentisofoho.

26 Notipemanto ango Antiyoukimne'no womentisiyefoho. Osopo Antiyouk a'amu Jisas Kilaisimo iningkamotofoso so'nji nohumantifi hwe moya'mi pi'ningo engo somo Anituye hungkuno lutihwentaningki soswo anga'no uyakolo'mentisofoho. Antiyouk ango hopo sopo a'amu Jisasimo iningkamotofoso somo yofe Kilais we'e'nwoho hnnoma'mentohofoho.

²⁷ Hohosohonta a'amu Anituye hungkuno limotofo sohwa Jelusalemnta'ango nuliko'mantifi Antiyoukime'no umentohofofoho.

²⁸ Hwe fihwo Anituye hungkuno limojo sohwo kakoe yofe Akaposiyoho. Osohumo Anituye Towahuno hungkuno uyahonngki Akapos nolikafonto, ole ulimonto, Hwangku hwaho hopi'nonohino lopo mijoho engo u'mofapmmonteponoho. Hwangku sohonta hwe Kiloutiyos a'amu Loum somo mokosyohumamentiso sohonta oso mijoho engoso i'mofapmmentisofoho.

²⁹ Antiyouki'njo a'amuso oso hungkuno mijoho so'no nupa'nontifi a'amu Jutiya Jisasimo iningkamotofo somo ufo'mane'entifi hungkuno nano mtito'mentohofofoho. Ose mtito'mentohofoso hnnimentohofi, Hwe hamniyoho engo'njoso engo uyife. Hwe hamniyoho we'e'njo sohwa we'e uyife. Ose hnnimentohofofoho.

³⁰ Oso hiso yontifi hofiko Mponopasi'nji Souli'nji hamniyohoso oso hwa'u uyohojiku'mo'mojiyofoho. Jelusalem a'amu Jisasimo iningkamotofo sofe hwe engo sohwo uymentisiyefoho.

12

Helout kako Jemisimo nofonjasyonto Pitamo impo'angomo intofahumentisofoho.

¹ Hohosohonta hwe yofe engo'njo Helout osohwo a'amu Jisas Kilaisimo iningkawo'ningkohofoho somo wonyo umokumentisofoho.

² Hwe huhwo sohwo kakoe a'amu itokuso'njo sohwo uhwajahonngki hofiko Jouniye kola'wehwo Jemis oso hwi hosimno'nji fahumentohofofoho.

³ Fahumentohofoho so'no a'amu Juta nuhwonontifi simeho wopingo umo'ningkahonngki Helout nuhwononto a'amu Jutafe simeho wopingo umo'nyo'ne Pitamo impo'angomo intofahumentisofoho. Hohosohonta a'amuso Sikuno Engo uhwonimotofofoho. Oso sikuno so'no ole limotofo. Sikuno hiso wopayo engo kamo'nnyoso ane nyo'nefoho limotofofoho.

⁴ Osohonta Pitamo aho kento impo'angomo intofasyonto hwe itokuso'njo mtitofosofofahuhonohino sohwo umentisofoho. Hofiko Pitamo uhontohumayo'ne hwafoho. Oso mtitofo anga'nohino sohwa a'amu osofofahuhonohino hwafoho. Helout huno ole unimonto, Olo Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo Sikuno Engo * moi'wo imo'ningkuhwoso'no ngko Pita sohomo hwe moya'mife timopo uhwatimo. Ose syafihu'mentisofoho.

⁵ Pita impo'angomo nohumentanngki a'amu Jisas Kilaisimo iningkawo'ningkohofoso Pitamne'no Anitumo jomo yokumpohn'nyo ufo'mayo'ne ulimentohofofoho.

A'amu ahwomomjo sohwo Pitamo impo'ango mta'ni isihutofoma'mentisofoho.

⁶ Oso Sikuno Engoso moi'wo umo'nimonte'no yahonngki Helout huno ole syafihu'mento, Mo'ningka ngko Pitamo hungkuno ulimo. Ose limentiso sohonta sikwo'miyo somo Pita a'amu itokuso'njo sohwa'u'njo ajwo'mo saho fosyowentanngki ahwomo nano hufa'u'nji into'mentohofofoho. Hwe

* 12:4: Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

nom'ne itokuso'njo sohwa hoku'yopo a'amu impo'angomjo sohwa
uhwontohumayo'ne'ent'ifi loho'mentohofofoho.

7 A'amu ahwomomjo sohwo noponto impo'angomo humentisofoho.
Noswahon'ngki iyohohopa longkon'mentisofoho. A'amu huhwo sohwo
Pitafe hupepo hwan'ngo ufonjonto ul'mento, Komo'no filikaho. Ose
ulahon'ngki ahwomo nano hufa'uyoso Pitafe aho mta'ni isihuto hnmok-
waj'mentisofoho.

8 Oso a'amu huhwo sohwo ul'mento, Jije ahuloho yohoji s'ifikwongofosyo
fiyo. Ose ulahon'ngki Pita yahon'ngki ul'mento, Jije manji'mofo yohoji t'ifi
nn'ngkape.

9 Ose ulahon'ngki Pita hwe sohomo t'ifi in'ngkawahon'ngki
impo'angomo ul'ko'ma'mentisiyefoho. Oso hiso hwe ahwomomjo
sohwo imentiso so'no Pita huno ito'no muy'mmentisofoho. Wojo hopa
hon'ngkon'mentisofoho.

10 Siko nowenji a'amu itokuso'njo simo'mjo sohwa impo'angomjo
somo uhwontohumayo sohwa nohumentan'ngkofi uyakolofonji nom'ne
a'amu itokuso'njo ayo sponjo sohwa uyakolofonji hoku'yo ah-
womo yokino'nohinoso siki h'wosampo'n'ngkahon'ngki mempo hohnta'ni
swol'kofawenji hon'ngkanomo umentisiyefoho. Osohonta hwe ahwom-
omjo sohwo Pitamo komo'no uhwoti'ma'mentisofoho.

11 Nuhwoti'mofahon'ngki Pita kako huno ito'no uyahon'ngki ole
l'mento, Ngko huno niyohoho. An'itu kakoe a'amu ahwomo mta'ango
uhwajiso sohwo Heloutiye aho mta'ni isihutofon'makwoho. A'amu Juta
sohwanji Helout'jonji yo'mayo wonyoso wontohofant'ifi imalofoso ne
mmo'n'ngkohoyohoho.

12 Huno ose uyahon'ngki Joun Makiye kona'wohi Maliyafe angomno
umentisofoho. Oso ang'o somo a'mu pi'n'ngo nuhu'mokont'ifi An'tumo
jomo ulontan'ngkofi,

13 Pita hoku'yo mempo mongkihnta'ni hwan'ngo fonjahon'ngki a'mu
syoho ulohofiyosi kakoe yofe Louta, hoku'yo uh'wosampo'mo lonto pm-
mentisofoho.

14 Pitafe mampaho upa'nonto ole l'mento, U, olo Pitafoho.
Ose lonto kakoe simeho wop'ngo umo'n'mentisofoho. Oso'no
m'hwosampo'mmentisofoho. O'o haloho'no mupa'nonto hano kunto'no
swonto ul'mento, Pita hoku'yopo lohofoho. Ntopohoho.

15 Ose ulahon'ngki ul'mentohofi, Kiko ilo'nnyo kiyoho. Ose ula-
hon'ngkofi kako yokumpohn'nyo imo'nonto ul'mento, Awonoho. Kako
nehopi pohoho. N'ihu'no nehopi selohono. Ose ulahon'ngki hof'ko
ul'mentohofi, Kakoe huyo'mangofoho.

16 Ose lontan'ngkofi Pita hoku'yopo hwan'ngo ne'no
fongku'mentisofoho. Hof'ko hano h'wosampo lohofont'ifi
uhwon'mentohofoso Pita nohumentan'ngki uhwonont'ifi yomo yomo
imentohofofoho.

17 Mampi'nyo wohumafento Pita kakoe aho ho'noma'mentisofoho.
Mampi'nyo humahon'ngkofi Pita ul'mento, An'itu impo'ango mta'ni
isihutofon'hwatiso hwo'nyoho. Oso'no ulonto ul'mento, Sekwo Jemisi'nji
nom'ne sohwanjimo olo hilo so'no ul'mno. Ose ulonto mempo swaponto
nom'ne ang'o kengopono umentisofoho.

18 Hwangku im'ingo'nji mofehi'nyo si'mofape so'nji a'amu itokuso'njo sohwa yomo yont'fi ole hnn'imentohofi, Pita nt'i'mto.

19 Ose hnn'ingkahon'ngkofi Helout ul'imento, Sekwo Pitamne'no hafihafe fitipmno. Ose ulahon'ngki wonyopi tipmmentohofofoho. Oso'no Helout nom'ne a'amu itokuso'njo sohwa ul'imento, A'amu Pitamo ito'no momokosyohumayo'njo imalofo sohwa fonjahumno. Osohonta Helout hwaho Jutiya ul'iko'manto Sisaliya'no wento osopo humamentisofoho.

Helout poyo pe'n'imentisofoho.

20 Osopo nohumanto Helout a'amu Taiya'nji Saitoun ntnne'no yoka ul'imentisofoho. Oso a'amu huhwo sohwa huno ole syafihu'mentohofi, Helout nakumne'no simano hintotohino umnalokusoso nakwo kakoe hwaho mta'ango wopayo mpe pipi yanehwono. Ose syafisyont'fi nuhu'mokont'fi Helout kakoe hungkunoso pompengo wonamofono lont'fi li'mentohofofoho. Simo'mo hof'iko Mp'ilas'itos+'nji hungkuno ito'no melihwat'imentohofofoho. Mp'ilas'itos huhwo sohwo kako Helout'ye angongo somo mokosyohumayo hweho. Hof'iko oso yokaso wope'nono lont'fi jomo ul'imentohofofoho.

21 Oseso Helout a'amu so'nji nuhu'mokuhwasi hungkuno lane'ento sikuno ho'nahumentisofoho. Oso sikuno somo Helout a'amu mnokino engo'njo sohwafe hwap'ife wonyoangkafoso pa'nonto epohumayo wop'ingo engo sopo nohumanto hungkuno sawemo ul'imentisofoho.

22 Ose lontan'ngki a'amu sohwa joho ul'imentohofi, Olo hwe lohwo a'amu'maho. O'lo An'itu pa'n'ingo hweho.

23 Helout ose upa'nonto huno syafihu'mento, Ou An'itu pa'nyo hwo'nyoho. Oso kakoe huno hiso An'itu nuhwononto a'amu ahwomomjo sohwo Helout'yepono uhwojahon'ngki Helout sohmo hwan'ngo fongku'mentisofoho. Nofonjahonjo sohonta pihnyo Helout'ye a'apaho nolongkwopmmokosyahon'ngki poyo pe'n'imentono.

24 An'tuye hungkuno angomeemo ho'n'ingkahon'ngki a'amu pi'n'ingo engoso Jisasimo in'ingkamentohofofoho.

25 Mponopasi'nji Soul+'nji Jelusalemne'no hamniyoho motawenji osopo syoho moi'wo esojwaofonji Joun Mak'nji Antiyouk'imne'no umentisiyefoho.

13

Hof'iko Mponopasi'nji Soul+'njimo An'tuye syoho iku'mofone uhwat'imentohofofoho.

1 A'amu Jisasimo in'ingkamotofoto angongo Antiyouk humamotofoso a'amu fehohnjo somo An'itu hungkuno uyahon'ngki lut'hwamotofofoho. A'amu fehohnjoso a'amu nom'ne somo mesyolut'hwamotofofoho. Hof'ikoe yofeso olenoho. Mponopas, Simeyoun hwe won'isa'nyo sohwo, Lusiyos angongo Sailininta'ango sohwo, Manain osohwo hwe yofe engo'njo Helout Tet'lak, sohwo'nji humamojo sohwo, Soul+'njoho.

2 A'amu Jisasimo in'ingkamotofoto nuhu'mokont'fi wopayo manyo'njo yont'fi An'itumo jomo ulontan'ngkofi An'tuye Towahuno Wop'ingo ul'imento, Sekwo Mponopasi'nji Soul+'nji nom'ne syoho uyimale so'no uhwosoppmno.

³ Ose ulahonꝑngki hofꝑko wopayo humaho ne'no humantꝑfi Anꝑtumo jomo ulontꝑfi hwe sohwa'umo aho kisusyontꝑfi sikimo uhwatꝑmentohofofoho.

Hwaho Saipꝑilos sopo Anꝑtuye hungkuno lutꝑhwamentisiyefoho.

⁴ Anꝑtuye Towahuno Wopꝑnggo hwe sohwa'umo uhwojahonꝑngki siko Selusiya'no umentisiyefoho. Osopo siko yofayokinomo nokotosahonꝑngki hwaho we'e Saipꝑilosꝑne'no motowako'mentisofoho.

⁵ Nomotowekahonꝑngki oso hwe huhwo sohwa'u Salomis anggo sopo i'mofawenji a'amu Jutafe tajo anggo hopi'nonohinomo Anꝑtuye hungkuno lutꝑhwamentisiyefoho. Joun Mak siko'nji nohumantꝑfi ufo'ma'mentisofoho.

⁶ Siko Salomis anggo sopo ulꝑko'manji emoyonji, hwaho we'e nongki-hnta'ni anggo nom'ne Pafous sopo ifawo'mentisiyefoho. Oso anggo hopo sopo a'amu Juta fihwo kakoe yofe Mpajisasꝑyoho. Oso hwe huhwo sohwo kako ki'nyo'nji peefo'nji hwoso'nji imojo hweho. Kako Anꝑtuye hungkuno hwasyo lꝑmojo hweho.

⁷ Mpajisas huhwo sohwo hwe yofe engo'njo Sesiyaꝑ Poulos sohwoe a'amufoho. Sesiyaꝑ Poulos sohwo hwe huno wopꝑnggo'njo hweho. Kako Anꝑtuye hungkuno upa'nꝑmo lonto Mponopasꝑ'nji Soulꝑ'njine'no johu ulꝑmentisofoho.

⁸ Mpajisas oso hiso'no nupa'nonto Mponopasꝑ'nji Soulꝑ'njine'no ngkilaho lonto sotofo ulꝑmentisofoho. Kako hwe yofe engo'njo sohomo ulꝑmento, Anꝑtumo sꝑmeho hi'ntnnono uyohotoho ulꝑmentisofoho. Oso Mpajisas sohwo a'amu Ngkꝑlikꝑ'njosoo yofe nom'ne ole mulꝑmotofi Elimasꝑyoho.

⁹ Soul osohwo nom'ne yofe ole Pouliꝑyoho, * ulꝑmotofofoho. Mpajisasꝑye Hungkunomo Poul nupo'nꝑngkahonꝑngki Anꝑtuye Towahuno Wopꝑnggo kako Pouliꝑye hunomo ufohotofahonꝑngki hwe hwoso sohomo sꝑmano upento hungkuno yokumpohn'nyo ulꝑmento.

¹⁰ Kiko Setenꝑye hwomu hwosoho. Kiko yo'mayo honꝑngkano wopꝑnggo sofe mango hwosoho. Hwasyo hungkuno so'nji honꝑngkano wonyo so'nji yo'mayo hwahoponjo so'nji kiko hwapꝑnggo hwosoho. Kiko Anꝑtuye hungkuno wopꝑnggo yꝑwolo'mokonji hwasyo lutꝑhwamotnno hwosoho. Olo yahino loso moho'naofeso peho'neto.

¹¹ Kiko upa'nyo. Olohonta Anꝑtu wonyo wakumokumontonoho. Kiko tꝑmpi'nyo imo'nꝑngkohoji mofehi'nyoso muhwonhnehino. Hwangku apa'no nuhwonhnefoho. Ose ulahonꝑngki Elimasꝑye tꝑmo komo'no tꝑmpi'nyo imo'nꝑmentisofoho. Tꝑmpi'nyo imo'nonto kako a'amu honꝑngkano utꝑhwayo'ne hafꝑhafa tꝑpmentisofoho.

¹² Oso hiso'no hwe yofe engo'njo sohwo nuhwononto Anꝑtumo sꝑmeho hi'ntnnono uyonto Anꝑtuye hungkuno Poul lutꝑhwamentiso so'no yomo imentisofoho.

Ango Antiyokꝑ Pisitiya osopo syoho imentisiyefoho.

¹³ Poul hwe nom'ne kako'nji emmotofoto sohwanji Pafous anggo sopo nulꝑko'mahonꝑngkofi yofayokino nutꝑmanto hwaho nom'ne Pamꝑfliya

* **13:9:** Oso yofe Souliꝑyoso Hipꝑlu hungkuno mta'ango imo'nyofoho. Oso yofe Pouliꝑyoso Ngkꝑlik hungkuno mta'angofoho. A'amu fiso hofꝑkoe huno ole, Soul sohwo Pouliꝑyoso kakoe huno mta'angofoho syafꝑhu'mentohofofoho. Hwapꝑngoso kako Anꝑtuye hungkuno syoho a'amu Ngkꝑlik ajwo so'mo yonto meehntꝑmentisofoho.

sopo ango Peka sopo kuhwojamentisofoho. I oso'no Joun Mak a'amu somo uhwo'ti'mofonto Jelusalemne'no umentisofoho.

¹⁴ Hofiko ango Peka uliko'mantifi nosontifi ango Antiyouk hwaho Pisitiya sopo si'mo'mentohofofoho. Sikuno iyoho humayo somo hofiko a'amu Jutafe tajo ango somo noswontifi osopo humamentohofofoho.

¹⁵ Mousesiye honingkanu hungkuno so'nji a'amu Anitu hungkuno uya-honingki limotofo sohwanjiye hungkuno so'nji atofu lonti hwe engo tajo ango syoho'njo sohwa Poul kakoe a'amu ntnne'no lihwatimentohofofoho. Ole ulimentohofi, Nakwoe a'amu sohwasu, hungkuno yokumpohn'nyo nakwoe simohomo sosofitofonesyohumayo'ne hi'njo hwasu'manji noho filimno.

¹⁶ Ose uhaloningkofi Poul nolikafonto aho ho'noma lohofonto ulimento, Sekwo a'amu Isilael soku sekwo'nji a'amu kengo Anitumo jomo uliwo'ninkohofu soku sekwo upa'nimno.

¹⁷ Anitu a'amu Isilael hn'nwiye Anituyoho. Kako nakwoe ajuyohwosamo uhwsopo'mentisofoho. Hofiko hwaho Ijip osopo kihn'nawo'nyo hwafoho. I oso'no osopo nohumentaningkofi Anitu wopingo ulohofahoningki a'amu pi'nningo engo imo'nimentohofofoho. Hwangku Anitu kakoe yokumpohn'nyo engo'nji a'amu homo somo hwaho Ijip mta'ni ipemotawento hwaho nom'nepi uhwojamentisofoho.

¹⁸ Hwaho a'amu anepo emoyontifi yo'mayo wonyoso yahoningkofi Anitu nuhwononto simoho tango umentisofoho. Osopo emoyontaningkofi soswo *fouti* (40) uyokolofahoningki,

¹⁹ a'amu temtitofu kengo kengo aho fehohnta'ni hopi'nono nom'ne aho mta'ni hufa'u oso a'amu somo Anitu wae yaofonto hofikoe hwaho a'amu Isilael somo uyimentisofoho. Oso hwaho yofe Kenaniyoho.

²⁰ Hwaho hiso uyonto osopo a'amu hungkuno ito'no mihwajiyo'ne uhwsopo'mentisofoho. A'amu hungkuno ito'no mihwajiyo sohwa a'amu Isilael somo umokosyohumentaningkofi soswo *foua hantilet fifiti* (450) uyakolo'mentisofoho. Uyokolofahoningki a'amu Anituye hungkuno luti hwamojo sohwo Samuel imo'nimentisofoho.

²¹ Samuel nohumentaningki a'amu Isilaeliso Anitumo hwe yofe engo'njo sohune'no jomo ulimentohofofoho. Ose uhaloningkofi Anitu kako Kisiye hwomu Soul sohomo uhwsopo'mentisofoho. Kakoe temtitofu Mpenyamin'yoho. Soul yofe engo'njo a'amumo mokosyohumentaningki soswo *fouti* (40) uyakolo'mentisofoho.

²² Uyokolofahoningki hwe huhwo sohomo Anitu wae yaofonto, nom'ne hwe songo Ntefitimo uhwsopo'mentisofoho. Osohune'no Anitu ole ulimento, Olo hwe lohwo Ntefiti Jesiye hwomu sohunn'e'no nje simoho nimoninkohoho. Yo'mayo ngko imesomo Ntefiti wonn'ngka'mte hweho.

²³ Ntefitiye imu sohwo Jisasiyoho. Jisas huhwo sohwo a'amu Isilaelife wonyo engo tangoso Jisasi'mo kotasimentisofoho. Oso hiso'no hohonta Anitu Ntefitimo ulimentisoso olhonta ne imo'nalofoho.

²⁴ Jisas mape sohonta Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo a'amu Isilael somo luti hwamento, Sekwoe honingkanu wonyo pi'nningo engoso foh'naopmno. Anitumo simoho yiwolo'mokukuji tifi finingkamno.

²⁵ Joun nje syoho moi'wo umonono lonto a'amu somo ulimento, Sekwo ngkine'no huno pipi seyalofoho. Sekwo hwe fihune'no hontohumalofoso ngko'maho. I oso'no we'nenepo nopone hweho. Ngko hwe wopingo

hwo'ni kalohi oso hwe huhwo sohwe siƒikwongo fosyo isiƒhuto'mne'maho. Hwap'ngoso kakoe yofe yokintahoponoho. Ngko a'amu hwahoponjo hwo'nyoho.

²⁶ Nje a'amufo. Apilohamiye temtifo so'nunonji a'amu temtifo kengoso Anitumo jomo uliwo'n'ngkohoho soku, oso hungkuno hwe fiƒhwo nakowe wonyo so'no tango kotasone so'no nakune'no Anitu liƒhwaƒmentisofoho.

²⁷ Oso hwe huhwo sohwo Jisasiyoho. A'amu Jerusalem humamotofo so'nji hofiƒkoe hwe engo sohwanji olo hwe sohumne'no huno ito'no muy- ofoho. Sikuno iyoho humayo homo homo Anituye hungkuno limotofo so- hwafe hungkuno atofu lontiƒi haloho maposo'njo imentohofofoho. Anituye hungkuno limotofo sohwa ole mti'mokumentohofi, Oso hwe huhwo so- humo yo'mayo wonyo ulohopitnnefoho. Ose mti'mokumentohofofoho. Oso wonyo hiso hofiƒko uloho'mentohofofoho.

²⁸ Hofiƒko Jisasiye hon'ngkano wonyo so'no huno ko tiƒpentiƒi a'amuso Pailotiƒmo ulimentohofi, Fonjinto'ofahumno.

²⁹ Anituye hungkuno limotofo sohwa yo'mayo Jisasiƒmo wonyo ulohopitnne so'no mti'mokumentohofoso olo a'amu huhwo sohwa wonyo hiso yontiƒi iyo hwojiyafiƒku'nnyo mta'ni motapontiƒi sokimo'mo ho'nahumentohofofoho.

³⁰ I oso'no Anitu apa'no songo uliƒka'mentisofoho.

³¹ A'amu Ngkalilinta'angoso Jisasi'nji Jerusalemno umentohofoso ho- hosohonta siƒkuno pi'n'ingo engo Jisasiƒmo uhwonimentohofofoho. Olo- honta oso hwe huhwo sohwa hofiƒko a'amu Isiƒlael somo Jisasiye hungkunoso lutiƒhwalokwofo.

³² Oso'no olohonta Mponopasi'nji ngko'nji Anituye hungkuno woselon- tayo'no piƒhwayo. Anitu neyakwosamo hungkuno nto ulimentisofoho.

³³ Olo hungkunoso olohonta ne imo'n'imasofoho. Hungkuno hiso ole, Anitu Jisasiƒmo songo uliƒko'mentisofoho. Oso hiso'no Ta'njo Iyoswo 2 somo ole mti'mokumento, Kiko nje hwomu hwosoho.

Olo siƒkuno lomo nje yokumpohn'nyo kijapm'mo a'amu hopi'nono yofe wakuhwopiƒe, ngko hnn'ngkwo hwo'nyoho.

Ose mti'mokumentisofoho.

³⁴ Nom'nepo Anitu kako Jisasiƒmo songo liƒkafo'ne apa'no poyo mape'nyo'ne so'no Jisasiƒmne'no ose ulimento,

Yo'mayo wopiƒngoso uloho'mne'no Ntefitiƒmo uyimentoheso wokijapm- monne'no yohono.

³⁵ Anitu nom'ne Ta'njo Iyoswo somo ulimento,

Kiko jije Hwe Wopiƒngo Syoho Kilohofiyo sohumo ito'no esyohumusoso kako nope'n'ngkuhwosi pisakino mowanehoho.

Ose ulimentisofoho.

³⁶ Nakwo Ntefitiƒmne'no huno moi'wonoho. Kako nohumanto Anituye hungkunomo tiƒi in'ngkamojo hweho. Kako poyo pe'n'ngkahon'ngki kakoe piƒafoso ajuyohwosanjopo ijopijsiyosyahon'ngkofi osopo pisakino wa'mentisofoho.

³⁷ I oso'no hwe nom'ne sohumo Anitu uliƒko'mentiso sohwo pisakino mowasofoho.

³⁸ Nje a'amu soku oso'no sekwo huno ito'no waseyono. Nakwo olo so'no hungkuno woselantane'no yihwono. Olo hwe huhwo lohwo kako sekwoe wonyo wae weesemo'mto pmentiso hweho.

³⁹ Mousesiye honingkano hungkuno sekwoe wonyo wae yaofoso hopa'maho. O'o, oso hungkuno hiso a'amumo wop'ngo mmokiyofoho. I oso'no oso hwe huhwo sohwa Jisas kakoe hungkunomo tifi in'ngkafijoso sekwoe wonyo wae yasemofihwosi a'amu wop'ngo wasemokumontonoho.

⁴⁰ I oso'no sekwo huno ito'no fisya'fihupmno. Hohonta Anituye hungkuno limotofo sohwafe hungkuno mt'i'mokumentohofoso sekumne'no ne imo'nonoho.

⁴¹ Hungkuno ole,

Sekwo yo'mayo uhwon'wo'nont'ifi yo'mayo ne'njo so'no nakwolaho lalokwofo.

Sekwo oso'no huno syafihup'fijoso poyo wope'nant'ifeho.

Sekwo nohumentaningkuji ngko yo'mayo wop'ngo yalokwe so'no a'amu loset'hwafijoso sekwo haloho mupa'n'fitnnehofo.

Hungkunomo simeho hi'ntnnono muy'fitnnehofo.

Oso hungkunoso Poul ul'mentisofoho.

⁴² Ose ulonto Poul'i'nji Mponopasi'nji ango uhu'mokiyo somo woswopaho lonji yontan'ngki ul'mentohofi, Nom'ne sikuno iyoho humayo somo olo hungkuno hiloso apa'no fonalinyo.

⁴³ A'amu ango uhu'mokiyo somta'ni nohotoswopahon'ngkofi a'amu Juta fehohnjo so'nji a'amu kengoso Jutafe honingkanomo in'ngkamotofo so'nji Poul'i'nji Mponopasi'nji womentohofofoho. Siko a'amu homo somo ul'mentisiyo, Sekwo Anituye hungkunomo tifi fin'ngkamno. Kako wop'ngo semokosyohumane so'no simeho ne'njo uy'imno.

⁴⁴ Oso nom'ne sikuno iyoho humayo somo a'amu pi'n'ngo engo ango uhu'mokiyo somo Anituye hungkuno upo'nano lont'ifi uhu'mokumentohofofoho.

⁴⁵ Ose uhu'mokahon'ngkofi a'amu Jutaso a'amu pi'n'ngo somo uhwonont'ifi hintotolino umn'ngkahon'ngki Poul'i'nji Mponopasi'ntnne'no nakwolaho lont'ifi sitofo ulont'ifi sikoe hungkunomo hwotoho hmentohofoho.

⁴⁶ Ose ko yahon'ngkofi siko iyoho munn'mentisofoho. Siko ul'mentisiyo, Sekwo a'amu Juta soku Anituye hungkuno sime'mo sel'malohwoyo. Oso hiso sekwo nupa'nont'ifi hohujo ikinjao'malofofoho. Hohujo ikinjao'malofo kalohi songo ne'no mohumafitnnehofo. Sekwoe syohofoho. Upa'n'imno. Olo hilo so'no nekwo a'amu kengo somo Anituye hungkuno wolut'hwantayoho.

⁴⁷ Anitu ole nal'mento,

Ngko a'amu kengo sofe pomponaho pa'nyo sehwsopohono.

Sekwo hwaho yawojo'meemo nje honingkano ut'hwamno.

Ngkimo ni'mayo'nefoho.

⁴⁸ Ose ulahon'ngki a'amu kengoso nupa'nont'ifi Anituye hungkuno so'no simeho wop'ngo umo'n'mentisofoho. Anitu hohonta oso a'amu songo ne'no humayo'ne uhwsopo'mentisoso oso sikuno somo Jisasi'mo simeho hi'ntnnono umentohofofoho.

⁴⁹⁻⁵⁰ Oseso Anituye hungkuno ango'meemo ho'n'mentisofoho. I oso'no a'amu Jutaso Poul'i'nji Mponopasi'njimo sitofo ulont'ifi hwe yofe engo'njo sohwanji moya'mi hamniyoho'njo Jutajafe tajo ango somo

syuwo'n'ngkohoho so'njimo ul'ikofahon'ngkofi hof'iko sitofoso nupa'nontifi Poul'i'nji Mponopasi'njimo wonyo uloho'mentohofofoho.

⁵¹ Poul'i'nji Mponopasi'nji siko sifemjo hwaho wae yao'mentisiyoso a'amufe hon'ngkano wonyo uti'hwayo'nefoho. Wayo yaofonji ul'imentisiyo, Olo wonyo elohofohofoso An'itu uhwon'ngkohoho. Ose ulonji oso ango sopo nul'iko'manji Aikouniyamne'no womentisiyefoho.

⁵² An'ituye a'amu ne Antiyouk humamotofoso simeho wop'ngo umo'n'ngkahon'ngkofi An'ituye Towahuno'nji humamentohofofoho.

14

Ango Aikouniyam sopo syoho imentisiyefoho.

¹ Oseso siko Antiyouk imentisiyo hopa Aikouniyam ango sopo imentisiyefoho. Poul'i'nji Mponopasi'nji siko Jutafe tajo ango uhu'mokiyo sopo An'ituye hungkuno lut'i'hwahon'ngki a'amu Juta fehohnjo a'amu kengo so'nji Jisasi'mo simeho hi'ntnnono umentohofofoho.

² I oso'no a'amu Juta fehohnjo simeho hi'ntnnono muyo'njoso hof'iko Poul'i'nji Mponopasi'njimo sitofo ulontifi a'amu kengo somo ul'ikofahon'ngkofi hof'iko sikimo wonyo uloho'mentohofofoho.

³ Poul'i'nji Mponopasi'nji siko Aikouniyam ango sopo ne'no nohumanji An'ituye hungkuno yokumpohn'nyo lut'i'hwamentisiyefoho. Siko iyoho munn'mentisofoho. An'itu sikimo sosofitofosyohumentan'ngki siko yo'mayo kengo wonyoangkafo it'i'hwamentisiyefoho.

⁴ Oso ango hopo sopo a'amu fehohnjo *Apousel* Poul'i'nji Mponopasohwa'u'njimo simeho afa in'ngkahon'ngkofi nom'ne a'amuso nakwolaho li'mentohofofoho. Oso'no hof'iko husilo'mentohofofoho.

⁵ A'amu Juta fehohnjo hof'ikoe hwe engo sohwa'ntnne'no a'amu kengo fehohnjo so'nji uhu'mokontifi hnn'imentohofi, Nakwo Poul'i'nji Mponopasi'njimo sojo wofonjosyano lontifi imentohofofoho.

⁶ Siko oso hiso'no nupa'nonji hwaho Likouniyamno hiyaso umentisiyefoho. Osopo ango hufa'u ole, Lisit'ila'nji Ntepe'njoho.

⁷ Osopo An'ituye hungkuno lut'i'hwamentisiyefoho.

Poul'i'nji Mponopasi'nji siko ango Lisit'ila sopo syoho imentisiyefoho.

⁸ Oso Lisit'ila ango hopo sopo hwe fihwo sife wonyo'njo sohwo humunyoponoho. Kona'wohi aswo mta'ni ose'nohini ma'mentisofoho. Kako hano memayo'njo hweho.

⁹ Oso hwe huhwo sohwo Poul'ye hungkuno nupa'nonto simeho hi'ntnnono uy'mentisofoho. Oso'no Poul uhwon'mentisoso kako sife wop'ngo umokiyo'ne syof'isyahon'ngki uhwon'mentisofoho.

¹⁰ Poul hungkuno yokumpohn'nyo ul'imento, K'iko nol'ikafohoji j'je sife'nji fil'ikofohumaho. Ose ulahon'ngki kako komo'no sol'ikofapi lohofonto hano emmentisofoho.

¹¹ Oso Poul imentisoso hwe moya'mi nuhwonontifi hof'ikoe hungkuno mohm'no li'mentohofi, An'itu pi'n'ngo pi'n'ngo humalofo. Hufa'u hwa'u a'amu imo'nonji nakuyepono pisiyo hwaswoho.

¹² Ose lontifi hof'ikoe anitu sohwa'uye yofe Mponopasi'nji Poul'i'njimo mul'imentohofi, Mponopas Susiyoho. Poul hungkuno li'wo'n'ngkiso sohwo Hemesiyoho. Ose mul'imentohofofoho.

13 Oso an'itu Sus kakoe ang'o eng'o kakoe yofe ho'nomayo'ne yolohopo molinyofoho. Susiye ang'o mokosyohumayo sohwo ahwomo yahu'nji wokoso'nji kusomno motasimentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo'nji a'amu hopi'nonohino so'nji yahu'nji wokoso'nji Poul'i'nji Mponopasi'njimo uyant'ifi imentohofoho.

14 Oso hiso'no Poul'i'nji Mponopasi'nji nupa'nonji yahino hiso nekwolaho lonji sikoe nem'no manji'mofo si'simpo'mentisiyefoho. Siko hano hwe moya'mi'njopono nowenji ajwopo nta'ni joh'o ul'imentisiyefoho.

15 Ole ul'imentisi, Oso sekwo a'amu soku peho'no yalokwofo. Nekwo a'amu hwoya'yoho. Sekwo hopa hwoya'yoho. Nekwo An'itu ne sohwoe hungkuno selalokuhwoyo. Sekwoe yo'mayo hwasoyo ho'naofo'ne'no selalokuhwoyo. Noho'naofikuji An'itu songo ne'no humayo'ne sohomo fin'ngkamno. Kako ahwomo'nji hwaho'nji ayo'nji yo'mayo songo humayoso mt'i'mokumentiso sohune'no selalokuhwoyo.

16 An'itu hohonta a'amu hofikoe yahino wonyo imotofo so'no uhwontohumentisofoho.

17 I oso'no An'itu kako yo'mayo wop'ngo ut'i'hwanyopo nejap'wo'n'ngkiso hweho. An'itu kako ahwomomo humanto ifoyo nejaponteso nakwoe yo'mayo nonyo wosopayo wop'ngo i'mofopalofoho. Wopayo nejaponteso nakwoe si'meho wop'ngo nemo'nalofoho.

18 Ose ko ulahon'ngki hofiko Poul'i'nji Mponopasi'nji yahu uyant'ifi yahon'ngkofi nekwolaho ul'wo'n'i'mentisiyefoho.

Poul'imo sojo fongku'mentohofoho.

19 A'amu Juta fehohnjo hwaho Pisitiya ang'o Antiyouknta'ango so'nji nom'ne a'amu Aikouniyam mta'ango so'nji Poul' sohume'no nakwolaho lont'ifi nopont'ifi a'amu nom'ne so'nji nuhu'mokinont'ifi Poul'imo sojo'nji fongku'mentohofoho. Nofonjont'ifi poyofoho lont'ifi mempo hohnta'ni mehusi'mpee'mentohofoho.

20 I oso'no a'amu Jisasi'mo in'ngkamotofo sohwa Poul'imo ho'nahumentohof'o sopo uhu'mokahon'ngkofi Poul' apa'no songo lika'mentisofoho. Nolikafonto angkuhwafo eng'o so'pono asomo umentisofoho. Mo'n'ngka Poul'i'nji Mponopasi'nji ang'o Ntepe so'pono umentisiyefoho.

21 Poul'i'nji Mponopasi'nji ang'o Ntepe i'mofawenji An'tuye hungkuno lut'i'hwahon'ngki a'amu pi'n'ng'o eng'o nupa'nont'ifi t'ifi in'ngkomotofoho. Oso syoho hiso yonji siko nowenji Lis'i'tila'nji Aikouniyam'nji hwaho Pisitiya ang'o Antiyouk oso'pono asomo umentisiyefoho.

22 A'amu Jisasi'mo si'meho hi'ntnnono umotofo somo siko yokumpohn'nyo sosofito lohofonji ul'imentisi, Sekwo An'tuye hungkuno yokumpohn'nyo fikesyohumamno. Olo hwaho lopo nohumehwasi yo'mayo tango'njo wohumantonoho. Oso'no hwangku sohonta An'tuye ang'o wop'ngo kakoe yokumpohn'nyo mokosyhumaso sopo wohument'i'hwantanoho. Ose lut'i'hwamentisiyefoho.

23 Ang'o ho'mo so'mo a'amu Jisasi'mo si'meho umotofo so'pono Poul'i'nji Mponopasi'nji a'amu anga'no anga'no uhwosopo'mentisiyefoho. A'amu Jisas K'ilaisi'mo umotofo somo umokosyohumayo'ne hwafoho. Siko wosopayo humaho humant'ifi An'tumo a'amu somne'no jomo ul'imentisiyo, Mpohwo a'amu kikine'no si'meho hi'ntnnono kijopalokwofoso olo a'amu lomo ki'ko umokosyohumaho. Ose ul'imentisiyefoho.

Poul'i'nji Mponopasi'nji siko hwaho Siliya ango Antiyouk asomo umentisiyefoho.

²⁴ Osoponta'ango siko hwaho Pisitiya emoyonji ango Pam+filiya i'mofapmmentisiyefoho.

²⁵ Siko nowenji ango Peka sopo Anituye hungkuno lutihwanji ango Ataliya'no umentisiyefoho.

²⁶ Osoponta'ango yofayokinomo nokotosahon'ngki Antiyouk'imne'no wekapmmentisiyefoho. Hohonta oso ango Antiyouk ho'mo so'mo a'amu Jisasi'mne'no hitoho ulo'mojoso Poul'i'nji Mponopasi'nji Anituye syohomme'no uhwojahon'ngkofi siko oso syoho hiso moi'wo yonji asompmmentisiyefoho.

²⁷ Siko Antiyouk asomo i'mofopahon'ngki a'amu hopi'nono uhu'mokahon'ngkofi siko yo'mayo yo'mayo Anitu imentiso so'no lutihwamentisiyefoho. Siko ole ulimentisiyo, Anitu a'amu kengo somne'no hon'ngkano hwosompeehon'ngki hofiko simeho hi'ntnnono umalofofoho.

²⁸ Ose ulonji osopo humamoyiyefoho.

15

Ango Jerusalem uhu'mokumentohofofoho.

¹ Hwe fihwa hwaho Jutiya'ango sohwa Antiyouk'imne'no pmentohofofoho. Osopo a'amu Jisasi'mo in'ngkamotofo somo hungkuno ole lutihwamentohofi, Sekwo Mousesiye hon'ngkano hungkuno a'apaho sihu kolo'nyo so'no tifi min'ngkayo'manji Anitu kako mosetimanefoho. Ose lutihwamotofofoho.

² Oso hungkuno hiso Poul'i'nji Mponopasi'nji nupa'nonji a'amu Jutiya nta'ango so'nji yoka ikujoho hopa hnn'mentohofofoho. Oso'no a'amuso ole ulimentohofi, Poul'i'nji Mponopasi'nji nom'ne a'amu Antiyouknta'ango so'nji Jerusalemne'no fisimno. Osopo *apousel* nom'ne sohwanji hwe engo sohwanji olo hungkuno hilo so'no ito'no womihwojantifeho.

³ Ose lontifi uhwat'mentohofofoho. Nowentifi hwaho Founisiya'nji Someliya'nji osopono nohumantifi oso ango sopenjo a'amu somo ulimentohofi, A'amu kengo sohwa Anitumo hofikoe simeho uyalokwofo. Ose ulahon'ngkofi hofikoe simeho wop'ngo umo'nimentisofoho.

⁴ Jerusalem i'mofopahon'ngkofi osopo a'amu *apousel* sohwanji hwe engo sohwanji isamoyoka ulahon'ngkofi Antiyouknta'angoso yo'mayo Anitu imentiso so'no ulimentohofofoho.

⁵ A'amu Falisi fehohnjo Jisasi'mo in'ngkamotofo sohwa nolikafontifi ulimentohofi, A'amu kengoso Jisasi'mo in'ngkwalokwofoso hofikoe a'apaho sihu wakolo'nife. Ole ulimno, Sekwo Mousesiye hon'ngkano hungkunomo tifi fin'ngkamno. Ose ulimentohofofoho.

⁶ A'amu *apousel* sohwanji hwe engo sohwanji oso hungkuno hilo so'no ito'no meliwejiyo'ne uhu'mokumentohofofoho.

⁷ Oso hungkuno so'no ne'no lontifi lontifi Pita nolikafonto ulimento, Nje a'amufu, sekwo huno moi'wonoho. Hohonta Jisas kakoe syohoso nakumo nejapmmentisofoho. Osohonta a'amu kengo somo Anituye hungkuno lutihwayo'ne nihwosopo'mentiso hwo'nyoho. Oso'no hofiko nupa'n'ngkuji simeho hi'ntnnono uyantifeho.

⁸ Anitu kako a'amufe simehomo huno uy'wo'n'ngkiso hweho. A'amu kengo somo Anitu kako hofikine'no simeho wop'ngo umo'n'ngkahon'ngki

kakoe Towahuno Wopingo nakumo nejapmmmentiso hopa uy+wo'n+ngkiso hweho.

⁹ Anitu nakumo a'amu kengo so'njimo yahino afa nelohofalofoho. Hofiko simeho hi'ntnnono Anitumo uyahon+ngkofi oceso Anitu kako hofikoe wonyo wae yaofalofoho.

¹⁰ Sekwo Anituye simehomo tango peho'no umokalokwofo. Mousesiye hon+ngkano hungkuno tango engo'njofoho. Oso tango hiso ajuyohwosani nakwo'nji ito'no miyo'njo imotohwonefoho. Oso'no olo a'amu kengo somo oso tango hiso peho'no uyantife'no yalokwofo.

¹¹ O'o, Jisas kako nakumne'no hitoho ulofahon+ngki nakwoe wonyo'ne poyo pe'n+mentisofoho. Oso hiso'no nakwo simeho hi'ntnnono uyihwaso'no kako wonet+ima'mtonoho. Oso'nohinofoho. A'amu kengoso hungkuno homo somo in+ngkafijo so'no Anitu ut+ma'mtonoho.

¹² Ose ulahon+ngki a'amuso nupa'nont+fi mampi'nyo humentan+ngkofi Poul+nji Mponopasi'nji ul+mentisi, Siko a'amu kengo so'nji nohumanji yo'mayo kengo wonyoangkafoso Anitu it+hwamentiso so'no lut+hwamentisiyefoho.

¹³ Moi'wo lahon+ngki Jemis ul+mento, U, nje a'amufu, nje hungkuno upa'nimno.

¹⁴ Saimoun Pita ole nalohi, simo'mo a'amu kengoso Anituye a'amu ne mmo'nyo'njo imotofofoho. Olohonta Anitu hofikine'no hon+ngkano imo'mentiso so'no hofiko kakimo in+ngkwalokwofo. Oso'no hofiko kakoe a'amu ne imo'n+malofofoho.

¹⁵ A'amu hohonta Anituye hungkuno lut+hwamotofo sohwa olo hilo so'no mt+imokumentohofoso ole, Anitu l+mento,

¹⁶ Hwangku ngko nopmne hwo'nyoho.

Ntefitiye temtitofoso ango hopa p+wahu'mentohofofoho.

Ngko wopingo imoku'mo ango songo hopa apa'no mol+mnefoho.

¹⁷ Osohonta a'amu kengoso ngkine'no tip+fitnnefoho.

Oso a'amu kengo uhwosopo'mentoheso nje a'amu nefoho.

¹⁸ Oso hungkuno hohonta Anitu l+mentisoso ne'no lalofoho.

¹⁹ Oso hungkunoso Jemis nulonto nom'ne hungkuno ul+mento, Nje huno ole syof+syalokweno. A'amu kengoso Jisas+mne'no huno uyahon+ngki simeho uyalokwofo somo syoho tango'njo uhwaloho.

²⁰ O'o, nakwo hofikine'no iyoswo ifalifaliyo ole womt+imokano. A'amu hofiko hwasyo anitu somo y+hufo uy+ifijososo sekwo non+ngkutoho. Sekwo a'mohufo ikutoho. Sekwo tongo honiyo hi'njososo non+ngkutoho. Ti'wangomo jilipopijososo non+ngkutoho.

²¹ Hohonta Mousesiye, hon+ngkano hungkuno a'amu Jutafe ango uhu'mokiyo sopo s+kuno iyoho humayo homo somo lut+hwamotofo somta'angoso olohonta ose'nohini ne'no weho. Jemis ose ul+mentisofoho.

A'amu temtitofu kengo Jisas+mo in+ngkowawo'n+ngkohofu somne'no iyoswo mt+imokumentohofofoho.

²² A'amu apousel sohwanji hwe engo sohwanji a'amu Jisas+mo in+ngkowawo'n+ngkohofu so'nji hungkuno ole mtito'mentohofi, Nakwo Poul+nji Mponopasi'ntnne'no hwe nom'ne sohwanji Antiyouk+mne'no uhwojano. Ose mtitofont+fi hofiko hwe nom'ne hufa'u Jutas+nji Sailasi'njimo uhwosopo'mentohofofoho. Oso hwe Jutas sohwo kakoe

yofe nom'ne Mpasopasiyoho. Oso hwe sohwa'umne'no a'amu hopi'nono ole li'motofofoho. Hwe wop'ngo hwa'uyoho.

²³ Iyoswo mt'i'mokontifi hofiko'nji uyohot'imentohofofoho. Iyoswo hiloso ole, Nakwo *apousel* sohwna'nnonji hwe engo sohwanji a'amu Jisasi'mo in'ngkowawo'n'ngkohoho so'ntnne sekwo'ne iyoswo mt'i'mokalokuhwono:

Sekwo a'amu kengo soku Antiyouk, Siliya, Silisiya sokune'no nakwo nakwoe a'amufu selalokuhwono.

²⁴ Ole upa'n'malohwono, a'amu fehohnjo oloponta'ango sohwa hungkuno tango'njo sel'malofofoho. Hungkuno hiso'no sekwo nupa'nontifi huno pi'n'ngo engo syofi'syalokwofo. Upa'n'mno. Oso hungkuno hiso'no nakwo masejofoho. O'o hofiko'e huno mta'n'ngo'nohinofoho.

²⁵ Oso'no nakwo nuhu'mokontani hungkuno ole mtito'malohwono. Hwe engo hufa'u hwa'umo uhwosopentani, siko Poul'i'nji Mponopas'i'nji sekuye pone'no uhwojalokuhwono. Nakwo Poul'i'nji Mponopas ntnne'no simeho afa wop'ngo uy'wo'n'ngkuhwonefoho.

²⁶ Siko Jisasi'ye hungkuno angomeemo lut'hwani iyoho munyofoho. An'itumne'no poyo pe'nyo so'no iyoho munyofoho.

²⁷ Nakwo Jutas'i'nji Sailas ntnne'no uhwojalokuhwono. Siko olo hungkuno iyoswo lomjoso woselanjiyoho.

²⁸ An'ituye Towahuno nakwo'nji olo hilo so'no simeho afa inalokuhwono. Hon'ngkano tango'njo mosejopalokuy'hwono. O'o, olomnohini t'fi fi'ngkamno.

²⁹ A'amu hwasyo An'itumne'no yahu y'hufo pee'fo'ne uy'fijoso sekwo non'ngkutoho. Sekwo tongo hon'yo non'ngkutoho. T'i'wangomo jilipopi-joso non'ngkutoho. Sekwo a'mohufo ikutoho. Olo wonyo hiloso sekwo miyo'njo ifijo'manji wop'ngo wohumantifeho. Osohopeho.

³⁰ Oso iyoswo mt'i'mokontifi a'amu sohwaro uhwat'imentohofofoho. Antiyouk ang'o sopo i'mofapontifi a'amu Jisasi'mo simeho umotofoso uhu'mokahon'ngkofi oso iyoswo umentohofofoho.

³¹ A'amu hiso iyoswo hiloso atof'o lont'ifi, olo hungkuno hilo so'no simeho wop'ngo umo'n'mentisofoho.

³² Jutas'i'nji Sailas'i'nji An'ituye hungkuno li'mojiyo sohwa'u hungkuno ne'no ulonji yokumpohn'nyo usofito'mentisiyefoho.

³³ Osopo ne'no humamentisiyefoho. T'fi sohonta uhwat'imentohof'o spono asomo uhwat'imentohofofoho.

³⁴ [I oso'no Sailas Antiyouk'mo wohumamo lonto humamentisofoho.]

³⁵ Oseso Poul'i'nji Mponopas'i'nji ang'o Antiyouk sopo ne'no humanji a'amu nom'ne so'nji An'ituye hungkuno lut'hwamentohofofoho.

Poul'i'nji Mponopas'i'nji siko mtampo'mentisiyefoho.

³⁶ Hwangku sohonta Poul Mponopas'mo ul'mento, Oso ang'o ho'mo so'mo An'ituye hungkuno lut'hwament'hwoyo sopo oso'mno wehwaho. Hofiko wop'ngo ko humalofo.

³⁷ Uhwonowaho. Ose ulahon'ngki Mpanopas ul'mento, Nekwo Joun Makjanji wehwano.

³⁸ Ose ulahon'ngki Poul ul'mento, Hohonta Joun Mak nekwo'nji nowentani ang'o Pam'filiya osopo nta'ni eliko'manto asomo umentisofoho.

Nekwo'nji syoho moi'wo miyo'njo imentiso hweho. Oseso nekwo'nji mowanehwono.

³⁹ Oso'no Poul+nji Mponopas+nji siko yoka hnononji mtampo'mentisiyefoho. Siko nomtampenji Mponopas+nji Mak'nji siko yofayokino nomanji hwaho we'e Saipilos sopo ne'no womentisiyefoho.

⁴⁰ Poul Sailasimo utimanto siko kengopo nowahonngki a'amu Jisasimo inngkawowo'nngkohofoso ulimentohofi, Anitu siko'nji wesoso wosefo'ma'mtonoho.

⁴¹ Ose ulahonngkofi siko nowenji hwaho Siliya'nji Silisiya sopo nowenji a'amu Jisasimo inngkawowo'nngkohofoso somo sosofitofosyohumamentisiyefoho.

16

Timouti kako Poul+nji Sailas+nji umentohofofoho.

¹ Poul ango Ntepe'nji Lisitila'nji sopone'no umentisofoho. Ango Lisitila sopo hwe fihwo Jisasimo inngkawowo'nngkiso sohwo humunyoponoho. Kakoe yofe Timoutiyoho. Timoutiye kona'wohisi Juta apefoho. A'musi Jisasimo inngkawowo'nngkisiyoho. Timoutiye kanngkwowho a'amu Ngkilik nta'ango hweho.

² A'amu Jisasimo inngkawowo'nngkohofoso Lisitilanta'ango so'nji Aikouniyam mta'ango so'nji hofiko Timoutimne'no ole ulimentohofi, Hwe wopngo hweho.

³ Poul ole syafihu'mento, Ngko Timouti'nji wehwantae hwo'nyoho. Ose syafisyonto kako a'amu Jutafe yahino a'apaho sihu kolo'nyoso Timoutimo ulohomentisofoho. Hwapngoso ole, A'amu Jutaso ango hopo sopo humamotofoso hofiko huno moi'wonoho. Timoutiye kanngkwowho a'amu Juta hwo'maho. O'o Ngkiliknta'ango hweho. Oso'no kakoe hwomufe a'apaho sihu makolofe'njo imentohofofoho.

⁴ Ango ho'mo so'meemo Poul+yo Timoutiyo Sailas+yo hofiko nowentifi oso hungkuno a'amu *apousel* sohwanji hwe engo Jelusalem mta'ango sohwanji mtito'mentohofoso so'no lutihwamentohofofoho. Ole ulimentohofi, Olo hungkuno hiloso tifi finngkamno.

⁵ Oseso a'amu Jisasimo inngkawowo'nngkohofofese simeho hi'ntnnonoso yokumpohn'nyo engo imo'nmentisofoho. A'amu Jisasimo inngkawowo'nngkohofoso pi'nngo engo imo'nmentohofofoho.

Poul ango Tlouas sopo wojo hopa uhwonimentisofoho.

⁶ Nowentifi hwaho Filijiya'nji Ngkolesiya sopo emoyontanngkofi Anituye Towahuno ulimento, Sekwo hwaho Esiya sopo Anituye hungkuno nolutihwafikutoho.

⁷ Hofiko Misiya hwaho momingo sopo nowentifi Mpitiniya hwaho sopo wohwano lontifi ko imentohofoso, Jisasiye Towahuno hano pitofahumentisofoho.

⁸ Oso'no hofiko Misiya uhwontawentifi Tlouas ango sopo imofamentohofofoho.

⁹ Oso hopo sopo sikwo'miyo somo Poul wojo hopa uhwonimentisoso hwe Masetuniyanta'ango sohwo nolohofonto Poul+imo jomo ulimento, Mijo lopo nowekohopohoji fonefo'maho.

¹⁰ Ose uhwonngkahonngki, nakwo, ngko Luk ntnne'no Masetuniyamne'no yo'mayo ito'no esyohumamentihwonefoho. Nakwo

huno moi'wonoho. Anitu ole nalimento, Sekwo nje hungkuno Masetouniya motakuji a'amu somo filut+hwamno. Ose nalimentisofoho.

A'mu Litiya kako Anituye a'amu ne imo'n'imentisofoho.

11 Oseso nakwo angos Tlouasnta'ango yofayokino nomentani nowekentani Samoutilas i'mof+wentani mo'n'ngkanta Neyapolis i'mofament+hwonefoho.

12 Oso ango sopo uliko'mentani hon'ngkanomo nowentani Filipai i'mofament+hwonefoho. Oso ango hopo sopo hwaho Masetouniya sofe ango engo ponoho. A'amu Loum mta'ango hwaho mokosyohumayo sohwa osopo humamentohofofoho. Sikuno fehohnjo oso ango sopo humament+hwonefoho.

13 Sikuno iyoho humayo somo nakwo kusomo noswopontani mit+mom+ngo sopo nakwo huno ole syafi+hu'ment+hwone, A'amu Juta olopo Anitumne'no jomo ujo'no uhu'mokumotofofoho. Osopo uhwon+ment+hwoneso moya'mi sofa nofosyohumentan+ngkofi uhwonontani nakwo nujuwokohumentani hofi+ko'nji hungkuno liment+hwonefoho.

14 A'mu fisi kakoe yofe Litiya ango Taiyotaila nta'angiyoho. Kako ho'yo fae miyo'nohino syoho'njiyoho. Oso a'musi kako Anitumo jomo ulimojiyoho. Kako nohumanto Pouliye hungkuno upa'n'imentisofoho. Anitu a'musiye huno yiwolo'mokahon+ngki kako Pouliye hungkuno yokumpohn'nyo upa'n'imentisofoho.

15 Nupa'n'ngkahon+ngki oso a'musi kakoe angomo humamotofosoh'njimo nakwo mijo kiyoma'ment+hwonefoho. Nokiyomahon+ngkuhwoni a'mu hisi nalimento, Ngko Anitu ne'no simemo hi'ntnnono nehopi syan+fsy+kuji'manji sekwo nje angomo nop+kuji fesyohumamno. Oso hungkunoso yokumpohn'nyo nelahon+ngki kakoe angomo hument+hwonefoho.

A'amu Filipai sohwa hofi+ko Pouli'nji Sailasi'njimo impo'angomo uhumat+mentohofofoho.

16 Sikuno fihwi nakwo Anitumo jomo ujo'ne sopono nowentan+ngkuhwoni, a'mu siki syoho ulohofiyosi nakumo hon'ngkanopo ne'ma'mentisofoho. Oso a'mu hisi towahuno wonyo'njosi nohumanto hungkuno yo'mayo hwangku imo'nyo'neso limojiyoho. Oso hungkuno limojo so'no hofiyakwosa hamniyoho engo ma'mentohofofoho.

17 Oso a'mu hisi Pouli'nji nakwo'nji nonen+ngkawento a'amu somo uliwo'n'imento, Olo hwe lohwa Anituye syoho ulohofiyi hwafoho. Anitu nakumo asomo nemayo so'no woloset+hwant+feho.

18 Sikuno huhwo huhwi a'musi kako oso yahino ose yiwo'n'ngkiso so'no Poul simemo wonyo umo'n'ngkahon+ngki ikinjamo lohofonto towahuno wonyo sohomo ulimento, Jisas K+laisiye yofe wakil+mne'no yohono. Oso a'mu simo nuliko'mahoji mpano. Ose ulahon+ngki towahuno wonyo sohwo kunto'no uliko'ma'mentisofoho.

19 Uli+ko'ma'mentisoso a'musiye hofiyakwosa olo hiloso uhwon+mentohofoso hofikoe hamniyoho hwap+ngoso uliko'ma'mentisoso uhwonont+fi Pouli'nji Sailasi'nji aho yokumpohn'nyo kent+fi a'amu uhu'mokiyo sopo hwe engo sohwanne'no hus+mpemotawomentohofofoho.

20 Hwe engo Loum mta'ango hungkuno ito'no meli'hwajjiyo'njo sohumo u'mantifi uli'mentohofi, Olo hwe lohwa'u Juta hwa'uyoho. Nakwoe angonyo imokiyo'ne pisiyo hwa'uyoho.

21 Hiko honi'ngkano nom'ne songo neti'hwelokusiyoso nakwo Loum honi'ngkano'njo sohwo'niye hungkuno hohontajo somo mti'hupeelofoho. Honi'ngkano songoso min'ngkowanehwono.

22 Ose ulahon'ngkofi a'amu hopi'nono nupa'nontifi hwe sohwa'umo mango engo uli'mentohofofoho. Hwe hungkuno meli'hwajjiyo'njo sohwa Poul'i'nji Sailasi'nji hikoe hwapife mti'hupeemofontifi a'amumo uli'mentohofi, Sohwe'nji fongkupmno.

23 Nofonjantifi impo'angomo uhumati'mentohofofoho. Uhumati'mentohofoso hwe impo'angomjo mokosyohumayo sohumo uli'mentohofi, Kiko hikimo yokumpohn'nyo mokosyohumaho.

24 Hwe huhwo sohwo hungkuno yokumpohn'nyo upa'nonto oseso angone ajwomo'mo nomotasonto sikoe sife iyomo intofahumentisofoho.

25 Kuntaliyopo Poul'i'nji Sailasi'nji impo'angomo nohumanji Anitumo isamoyoka ulonji ta lontan'ngki a'amu impo'angomjo sohwa upa'nimentohofofoho.

26 Hohosohonta hwom'hwom' m'kun'imposo yahon'ngki impo'angomjo hwasaho yomo yomo yonto hoku'yo hopi'nono hwsompeefahon'ngki ahwomo nano hofi'koe sife ahomjo itolo'meehumentisofoho.

27 Hwe impo'angomjo mokosyohumayo sohwo nolikafonto uhwon'mentisoso hoku'yo hopi'nono nohwosomponowom'iwentan'ngki uhwononto huno ole syafihu'mento, Impe'njo sohwa hofi'ko hiyae nto humpehofo lonto kakoe sihu nomanto kakimo wojwotofahin'monto imentisofoho.

28 I oso'no Poul joho mohm'no uli'mento Kiko wonyo imokinto. Nakwo hopi'nonohino sohwo'ni humalohwono.

29 Ose ulahon'ngki hwe impo'angomjo mokosyohumayo sohwo sikiloho'no joho ulonto, hano kunto kunto'no wento humentisofoho. Noswonto yomo engo yonto Poul'i'nji Sailasi'njiye sife ki'nyo'mo piwahu'mentisofoho.

30 Poul'i'nji Sailasi'njimo mempo hohnta'ni ipemotoswaponto uli'mento, Hiko hwe engo sohwahusi, Anitu nifo'mayo'ne pipi imnehono.

31 Ose ulahon'ngki uli'mentisi, Kiko Jisasi'mne'no si'meho hi'ntnnono uyo'manji Mpo'ho Anitu asomo nokumanefoho. Kakoe a'amu ne imo'ntnne hwasoho. Jije mehomi'nji ape'nji osenohinoho.

32 Ose ulonji hwe huhwo sohumo kakoe angone humamotofoto so'njimo Anituye hungkuno luti'hwamentisoyefoho.

33 Hohosohonta hwe huhwo sohwo Poul'i'nji Sailasi'njiye uyomo mijo yatiku'mentisofoho. Yatijwahon'ngki oso hwe sohwo kakoe a'amu'njimo Jisasi'mne'no mijo kiyoma'mentisoyefoho.

34 Hwe impo'angomjo mokosyohumayo sohwo Poul'i'nji Sailasi'njimo kakoe angomo ipemotasonto wopayo umentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe mehomi'ntohwantnne'no Anitumne'no si'meho hi'ntnnono uyoso'ne si'meho wopi'ngomo'ni'mentisofoho.

35 Iyoho longkon'ngkahon'ngki hwe engo Loumnta'ango sohwa hofi'ko hwe itokuso'njo sohwo'ni l'hwajjiyo'njo hofi'ko hwe impo'angomjo mokosyohumayo sohumo uli'mento, Oso hwe hufa'u sohwa'umo si'kwat'ipo filohofoho.

³⁶ Ose ulahon+ngkofi hwe huhwo sohwo Pouli+mo hungkuno uli+mento Hwe engo Loum mta'ango sohwa woses+kwojantife'no hungkuno lih+wajohofu. Oso'no siko impo'ango mta'ni uli+ko'mahosisi si+meho pompenjiyo'nji fi+waninyo.

³⁷ Ose ulahon+ngki Poul kako hwe itokuso'njo soh+wamo uli+mento, O'oso yahino wop+ngo'maho. Nekwo Loum a'amu hwoya'yoho. Fosi nekwo wonyo miyo'njo yahon+ngkuhwoi sekwo wonyo elohofont+fi uti+hwa'nyopo ikujoho efontku'malofofoho. Hungkuno ito'no meli+hwayiyo'njo miyont+fi impo'angomo siki intofo ehumafofi+hwasoho. I lohonta elohofu, Siko hiyae hano uhusisi fi+waninyo. Oso yahino nihu'no wonyofoho. Hwe engo Loum mta'ango sohwa nekumne'no nop+kuiji mempo hohnta'ni ipemotewahon+ngkuiji nekwo wohwantayoho.

³⁸ Ose ulahon+ngki a'amu itokuso'njo sohwa oso hungkuno hiso motawahon+ngkofi hwe engo Loum mta'ango sohwa nupa'nont+fi Poul+nji Sailasi'nji Loum a'amu sohwa'une'no iyoho un+imentisofoho.

³⁹ Oso'no hwe engo sohwa impo'angomne'no nowent+fi Poul+nji Sailasi'njimo si+meho wop+ngo umo'nyo'ne'ent+fi ulont+fi mempo hnta'ni ipemotawont+fi uli+mentofofi, Siko olo angu lopo uli+ko'mahosisi mpannyo.

⁴⁰ Ose ulahon+ngkofi Poul+nji Sailasi'nji impo'angomo uli+ko'manji Litiyafe angomo humentisiyefoho. Osopo a'amu Jisasi+mo in+ngkowawo'n+ngkohofu so'nji nuhu'mokont+fi hungkuno si+mehomomo nusosofitofonji uli+ko'ma'mentisiyefoho.

17

A'amu Tesolounikaso Poul+nji Sailasi'njimo ikujoho wofonjant+fi imentohofoho.

¹ Poul+nji Sailasi'nji angu Am+fi+poulisi'nji Apolouniya'nji uhwontawenji angu Tesolounika sopo i'mofapmmentisiyefoho. Osopo a'amu Jutafe tajo angu loho'nnyoponoho.

² Poul si+kuno iyoho humayoso engolopohamo kako tajo angomo umoji sohwo hofi+koe tajo angomo hofi+ko'nji humentisofoho. Si+kuno iyoho humayo hufa'u si+hune somo Poul An+ituye iyoswo mta'ango hungkuno hwap+ngo luti+hwamentisofoho.

³ Ole luti+hwamento, An+ituye hungkuno ole nal+mento, Hwe fi+hwo nopi+hwosi tohino engu nomahwosi nope'n+ngkuhwosi apa'no nol+kafonefoho. Ose nal+mentisofoho. Oso hiso'no An+itu nakwoe hwahopo uhwat+mentiso huhwo sohwo Jisasi+yoho. Osohune'no selalokweno.

⁴ Poul+ye hungkuno upa'nont+fi a'amu fehohnjo oso hungkuno hiso si+meho hi'ntnnono uyont+fi Poul+nji Sailasi'njimo in+ngkamentohofofoho. Oso a'amu hiso fehohnjo Ng+lik a'amu An+itune'no tajo angu somo uhu'mokumotofofoho. Hwe engo soh+wafe moya'mi sofanji in+ngkamentohofofoho.

⁵ I oso'no a'amu Juta fehohnjo hon+imo yont+fi hofi+ko hwe wonyo a'amu uhu'mokiyo sopo siki humawo'n+ngkohofu soh+wamo nowant+fi nom'ne hwe moya'mi'nji uhu'mokont+fi mango engu li+wo'n+mentohofofoho. Ose yahon+ngkofi a'amu hopi'nonohino si+mano hintotohino umn+ngkahon+ngki Jesoun+ye angomo kikito'mentohofofoho. Hofi+ko Poul+nji Sailasi'njine'no not+peent+fi uti+hwa'nyopo womuhumojano li+mentohofofoho.

⁶ Ose ko limentohofoso wonyopi tipeentifi Jesoun oso hwo'nji a'amu Jisasimo in'ngkawowo'n'ngkohoho nom'ne so'njimo hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwanne'no husimpentifi mango engo mohm'no ulimentohofi, Olo hwe hufa'u lohwa'u siko hwaho hopi'nonohinopo yahino wonyo yonji olohonto olopo humasiyo.

⁷ Olo Jesoun lohwo hikimo kakoe angomo motawomasofoho. Hiko nakwoe hwe engo Sisafe hungkunomo hwotoho fewo'n'ngkisiyo hwa'uyoho. Ole limentisiyo, Hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo ne sohwo Jisasiyoho.

⁸ Ose ulahon'ngkofi a'amu hopi'nono nupa'nontifi hwe engo huhwanji simano hintotohino umn'mentisofoho.

⁹ Hwe engo sohwa Jesoun'nji a'amu Jisasimo in'ngkawowo'n'ngkohoho nom'ne so'njiye hamniyoho we'e nomantifi usihutofahon'ngkofi hofiko umentohofoho.

Ango Mpeliya sopo Pouli'nji Sailasi'nji syoho imentisiyefoho.

¹⁰ Oso sikwo'miyo somo sikuno meefahon'ngki a'amu huhwo sohwa Pouli'nji Sailasi'nji Mpeliya anga sopo komo'no uhwatimentohofoho. Osopo i'mofaponji a'amu Jutafe tajo anga somo humentisiyefoho.

¹¹ A'amu Mpeliyaso huno wop'ngon'jofoho. Hofiko a'amu nom'nefe hungkunomo upa'n'wo'nontifi huno ito'no syafi'hu'motofofoho. A'amu Tesolounika pa'nyo'maho. O'o, Pouliye hungkunomo sikuno huhwo huhwi upa'n'wo'nontifi Anituye iyoswo somo hungkuno atofa l'ntofofoho. Ole syafi'hu'mentohofi, Pouliye hungkuno nehopit'keno. Anituye hungkunomo uhwonano. Ose syafisyontifi Anituye hungkunomo atofa liwo'nimentohofoho.

¹² Anituye hungkuno atofa lontifi Pouliye hungkuno ne'njo uhwonontifi Jisasimo simaho hi'ntnnono umentohofoho. A'amu hiso fehohnjo Ngk'lik a'amu hwe moya'mi yofe engo'njofoho.

¹³ A'amu Juta Tesolounika humamotofoso Poul Mpeliya anga sopo Anituye hungkuno lijwaofahon'ngki nupa'nontifi nolikafontifi Mpeliya anga sopo pmmentohofoho. Osopo a'amufe huno y'wolo'mokontifi fonifonyo yahon'ngkofi a'amuso simano hintotohino umn'mentisofoho.

¹⁴ Oso hiso'no a'amu Jisasimo in'ngkawowo'n'ngkohofoso nupa'nontifi Poulimo mijo ayo mom'ngopo komo'no uhwatimentohofoho. I oso'no Sailasi'nji Timouti'nji siko Mpeliya anga sopo humamentisiyefoho.

¹⁵ A'amu Poulimo ipemotawomentohofa sohwa anga Atenis i'mofawentifi osopo Poul ole lihwatimento, Sailasi'nji Timouti'nji siko komo'no wapiyo. Ose ulahon'ngki a'amu sohwa Poulimo ul'ko'mantifi kakoe hungkuno motasimentohofoho.

Anga Atenis sopo Poul hungkuno ulimentisofoho.

¹⁶ Poul anga Atenis hwe hufa'u sohwa'umne'no uhwontohumanto sojo huyo'manga kengo kengo uhwonmentisofoho. Oso huyo'mangoso a'amu hwomtame ulohofone mt'i'mokumentohofoho. Poul nuhwononto simaho tango umentisofoho.

¹⁷ Oso'no Poul a'amu Jutafe tajo anga somo noswonto osopo a'amu Juta so'nji a'amu kengo Anitumne'no jomo ul'motofa so'nji Anitune'no hungkuno hnn'wo'nimentohofoho.

18 A'amu huno hwapingo'njoso fehohnjo Epikuliyan honingkanomo iningkamotofoto so'nji fehohnjo Sitouik honingkanomo iningkamotofoto so'nji Poul'nji yoka ikujoho pa'nyo hnnimentohofofoho. Yo'mayo Jisas imentiso so'no kako poyo pe'nonto apa'no songo lika'mentiso so'no Poul kako hofikimo ulimentisofoho. Oso hungkuno nupa'nontifi fehohnjo ole hnnimentohofi, Olo hwe huno ane hweho. Kako ne'no liwo'nngkiso lohwo pehofo hungkuno lalofoho. Nom'ne fehohnjo ole hnnimentohofi, A'amu kengofe anitu huyomango so'no lalofoho. Ose hnnimentohofofoho.

19 Oseso hofiko Poulimo nomantifi a'amu *kaunisol* Aleyoupakos'njo sopo uhumajontifi, Olo hungkuno songo lalokunoloso nakwo huno wonaimonte'no yalofoho.

20 Jije hungkuno fehohnjo songoso nakwo huno ito'nohino'maho. Olo hungkuno hwapingoso nakwo huno wonayono. Ose ulimentohofofoho.

21 A'amu Atenis so'nji a'amu nom'ne osopo humamentohofoto so'nji hofiko hungkuno songo upa'nontifi oso hiso'no ne'no limotofofoho. Syoho ne'nji miyo'njofoho. O'o, hungkuno'nohino limotofofoho.

22 Oseso Poul kako nolikafonto a'amu *kaunisol* Aliyoupakas sohwanjo sopo lohofonto ulimento, Sekwo a'amu Atenis soku, Ngko sehoningkoheso sekwoe sojo huyomango pi'nango engo somne'no sekwoe Anitu pa'nyomo hwomtame ulohofiwon'ngkohofoho kuyoho.

23 Ngko sekwoe angkuhwafo lopo emoyonji oso sekwoe angso sojo huyomango yofe ho'nomayo'ne pi'nango uhwon'malefoho. Ole uhwon'maleso, ijempoho anga'nohino sopo sekwo ole mtimokumentohofi, Oloso nakwo Anitu nom'nehwo huno momasojonjo sohunne'nefoho. Ose mtimokumentohofofoho. Oso Anitu huhwo sohwo sekwo huno maseyo'njo siki hwomtame ulohofiwon'ngkohofoho sohune'no selalokweno.

24 Kako hwahonji yo'mayo hwahoponjo wojoso mtimokumentiso sohwa kako yo'mayo hwahoponjo ahwomomjoso mokosyohumayo'ne Hwe Engo hweho. Ango a'amu molinyo sopo mohumayoponoho.

25 Kako yo'mayo umofonyo iyoso nihu'no awonoho. Oso'no a'amu pipi ufo'mapitnnehofoho. O'o, Anitu kako songo humayo so'nji ifoho simano esyafo'ne so'nji a'amu hopi'nonohino somo yano uyiwon'ngkiso hweho. Yo'mayo hopi'nonohino hwapingo hweho.

26 Simo'mo ne'mo kako hwe anga'nohino mtimokumentiso sohonta a'amu hopi'nonohinofe sikuno so'nji hofikoe hwahwo ayo momingo sopo ho'nahumentisofoho. Oso hwe simomjo sohumta'ango temtitofoho hopi'nonohinoso imonimentohofofoho. Anitu a'amu somo hwahwo ho'mo ho'mo uhwojiwon'alofoho.

27 Anitu ose yonto kako a'amuso kakine'no watipen'mopifento yalofoho. A'amu hofiko Anitumo notipemafikuji nuhwon'fitnnefoho. Nakwo a'amu anga'no anga'nohino so'nnonjo sopo Anitu mofonepo humaho.

28 Hwe nom'ne sohwa ole ulimento, Anitu nakwoe hwapingo hweho.

Nakwoe simano esyaofoso, nakwoe hano emoyoso, nakwoe songo humayoso kako anga'nohino hwapingo hweho.

Nom'ne hwe sekumta'ango huno'njo sohwo ole limento, Nakwo'ntnne kakoe mehomi'nowho.

29 Nakwo Anituye mehomini'manji ole mosyafisiyo'njo uyano. A'amu hwahwo kengo kengo nomantifi a'mohuyomango mtimokuwon'ngkohofofoho. Nakwoe Anitu kako hwahoponjo

huyo'mango a'amu mt'i'mokuwo'n'ngkohoho pa'nyo hweho. Ose mosyafisiyo'njo uyano.

³⁰ Hohonta a'amu Anitu'mne'no huno mosyafisiyo'njoso yo'mayo huyo'mango mt'i'mokahon'ngkofi Anitu nuhwononto hungkuno mujo'njo imentisofoho. I olohonta Anitu kako a'amu hopi'nonohino hn'n'imo ole nelalofoho, Sekwoe hon'ngkano wonyomo hohujo ikinjaofikuji ngko Anitu ne sohwo'n'imo tifi n'ngkapmno. Ose nelalofoho.

³¹ Anitu a'amu hopi'nonohino somne'no sikuno yano ilofihwajiyo'ne ho'nahumentisofoho. Hwe fihumo yano ilofihwajiyo syoho so'no uh-wosopo'mentisofoho. A'amu hopi'nonohinoso oso hwe huhwo so-humne'no huno uyoso'no Anitu uti'hwa'nyopo hwe pe'nyo sohumo songo ul'ika'mentisofoho. Oso hungkunoso Poul ul'imentisofoho.

³² Oso hungkuno hwe pe'nyo sohumo apa'no songo ul'ika'mentiso so'no nupa'nontifi a'amu fehohnjo sitofo ul'imentohofofoho. A'amu nom'ne fehohnjoso ole ul'imentohofi, Olo hungkuno hiloso apa'no upo'nano.

³³ Oseso Poul a'amu somo nul'iko'manto umentisofoho.

³⁴ A'amu fehohnjo Poul'mo ufohi'nontifi Jisasimo simeho hi'ntnnono umentohofofoho. Hwe anga'no kakoe yofe Ntiyounisiyos kako *kaunisol* Aleyoupakos syoho'njo hweho. A'mu fisi kakoe yofe Ntomalis'yoho. Oso'nji nom'nesi'njoho.

18

Ango Koulin sopo Poul syoho imentisofoho.

¹ Osohonta Poul Aten's ul'iko'manto ango Koulinne'no umentisofoho.

² Osopo nohumanto hwe Juta fihwo nohumentan'ngki uh-won'imentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe yofe Akwila. Kakoe ango hwap'ngo neso Puntos. Hohonta kako kakoe ape Pilisila'nji hwaho Itali ul'iko'manji pmentisiyefoho. Hwap'ngoso hwe yofe engo'njo K'loutiyos kako a'amu Juta Loum humamotofo somo wae yaofahon'ngki hofiko ango kengo kengopono humpo'mentohofofoho. Oso a'mu siya'umo Poul jomo u'ma'mentisofoho.

³ Poul'nji oso a'mu siya'u'nji hofikoe syohoso afafoho. Hwap'fe ango mol'motofofoho. Osopo Poul siko'nji nohumantifi syoho imentohofofoho.

⁴ Engolopohamo sikuno iyoho humayo somo Poul a'amu Jutafe tajo ango somo swonto hofiko'nji hungkuno limotofofoho. Poul kako a'amu Juta'nji Ngkilik'i'nji Jisasimo simeho hi'ntnnono uy'fitnne'ento lut'hwamentisofoho.

⁵ Hwangku sohonta Sailas'i'nji Timouti'nji hwaho Masetouniya ul'iko'manji Poul ango Koulin humentan'ngki pmentisiyefoho. Siko nopahon'ngki Poul hwap'fe ango syoho ul'iko'manto Anituye hungkuno a'amumo lut'hwamentisofoho. Ole ul'imento, Hwe Anitu nakwoe hwahopo uhwat'mentiso sohwo Jisas K'lais'yoho. Ose ul'imentisofoho.

⁶ Olo hungkuno hilo so'no a'amu Juta fehohnjoso nakwolaho lontifi hofiko Poul'mo sitofo ul'imentohofofoho. Oso'no Poul kakoe hwap'femjo hintalinyo wae loho'n'mentisoso kakoe hungkunomo haloho maposo'nefoho. Ose yonto ul'imento, Sekwo t'ikanomo ufijo'manji sekwoe syohofoho. Nje syoho moi'wonoho. Sekwo a'amu Juta sokumo sel'iko'mahm'mo a'amu temtitofu kengo somo Anituye hungkuno wolut'hwamne'no yohono.

⁷ Ose ulonto tajo angu somo nuliko'manto hwe nom'ne temtitofu kengu sohwoe angu somno nowento osopo nohumantu luthwamojofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako Anitune'no jomo uliwo'n'ingkiso hweho. Kakoe yofe Taitas Jositos. Kakoe angu tajo angu'njo sopo afapo molinyofoho.

⁸ Oso tajo angu mokosyohumayo sohwoe yofe Kilibisiposiyoho. Kako kakoe ape'nji sikoe mehomi'nji hofiko Jisasimo simoho hi'ntnnono uyimentohofoho. A'amu Koulin pi'n'ingoso Poul'ye hungkuno nupa'nontifi simoho hi'ntnnono uyahon'ingokofi mijo kiyoma'mentohofoho.

⁹ Sikuno nom'nemo wojo hopa uhwonimentisoso Anitu ulimento, Kiko iyoho yohotoho. Kiko nje hungkuno yoloho fiso. Kiko mampi'nyo humahotoho.

¹⁰ Ngko kiko'nji humaleno. A'amu nom'neso wonyo makumoku-fitnnehofo. Oso angu lopo nje a'amu ne pi'n'ingu imo'n'fitnnefoho. Ose ulimentisofoho.

¹¹ Oso'no Poul oso angu sopo soswo anga'no uyokolofahon'ingki osopo nohumantu Anituye hungkuno luthwamojofoho.

¹² Hwe fihwo kakoe yofe Ngkaliyou, Loum mta'angu sohwo yofe engu nomantu hwaho Ngkilik mokosyohumayo sohonta a'amu Jutaso simoho afa inontifi Poul'imo nakwolaho lontifi, hungkuno ujo'ne angu Ngkaliyou hungkuno ito'no mihwajiyo'ne sopo ipemotasimentohofoho.

¹³ Ole ulimentohofi, Olo hwe lohwo kako Anitune'no tifi in'ingayo so'no hon'ingkano songo lonetihwalofoho. Olo hon'ingkano songo losomo tifi in'ingowaso'manji hungkuno hohontajo somo womtihupeentano.

¹⁴ Ose ulahon'ingokofi Poul hungkuno ulimonto yahon'ingki Ngkaliyou kako a'amu Juta somo ulimento, Olo hwe lohwo hungkuno Loum'ta'angomo hwotoho hmmaso'manji ngko sekwoe hungkuno upa'nimnesohilo.

¹⁵ I oso'no olo hiloso sekwoe hon'ingkano hungkuno hohontajo mta'angu so'no sekwo'nohini mtitopmno. Nje syoho'maho. Sekwoe syohofoho.

¹⁶ Ose ulonto angu mta'ni lihwatimentisofoho.

¹⁷ Oso'no a'amu Juta hiso hwe fihwo kakoe yofe Sous'tenis tajo angu mokosyohumayo sohomo aho nokentifi angu hungkuno ito'no mihwajiyo sopo ikujoho fongku'mentohofoho. Ose ko yahon'ingokofi Ngkaliyou kako hungkuno nom'ne mujofoho.

Hwaho Siliya angu Antiyok sopo Poul asomo umentisofoho.

¹⁸ Poul angu Koulin sopo a'amu Jisasimo in'ingkamotofu so'nji nohumant'ingki sikuno nom'ne nyokolofahon'ingki Poul oso a'amu somo uliko'ma'mentisofoho. Kako Pilisila'nji Akwila'nji siko'ya'u'nji nowentifi angu Sengkiliya sopo Poul kako Anitumo hungkuno nto ulimentiso so'no kakoe mijiyo hohwafu imokin'imentisofoho. Hohwafu imokin'ingkahon'ingki yofayokinomo nokotasontifi hwaho Siliyamne'no wako'mentohofoho.

¹⁹ Hofiko angu Efesos i'mofawentifi Poul a'mu siya'umo nuliko'mantu a'amu Jutafe angu uhu'mokiyo somo noswonto hofiko'nji hungkuno limentohofoho.

²⁰ Hofiko Poul'imo ulimentohofi, Kiko nakwo'nji sikuno pi'n'ingu fohumaho. Ose ulahon'ingokofi oso hungkuno somo tifi min'ingkammentisofoho.

²¹ O'o kako wamonto yonto ulimonto Anitu ngkimo ole ntoso'manji, Kiko ango Efesos asomo fiwe ntososo, e'wa ngko wapmmnonoho. Ose ulonto Efesos uliko'manto yofayokinomo umentisofoho.

²² Yofayokino Sisaliya ifohohosyosyahonngki Poul a'amu Jisasi'mo iningkamotofo osopo humamotofo somo u'manto hungkuno we'e ulonto Antiyouk'imne'no umentisofoho.

Apoulous ango Efesos sopo Anituye hungkuno ulimentisofoho.

²³ Osopo nohumanto sikuno nom'ne somo umentisofoho. Kako hwaho Ngkolesiya'nji Filijiya'nji uhwontawento a'amu Jisasi'mo iningkamotofo somo yokumpohn'nyo sosofito fosyohumamentisofoho.

²⁴ A'amu Juta fihwo kakoe yofe Apoulousiyoho. Oso hwe huhwo sohwoe ango hwapingoso Aleksantilyanoho. Kako ango Efesos sopo noponto humamentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo Anituye iyoswo somo huno'njo hweho. Kako Anitune'no hungkuno wonyoangkafo liwo'nngkiso hweho.

²⁵ A'amu nom'neso kakimo Anituye honngkanomne'no lutihwahonngkofi kako haloho'no yonto simeho wopingo umo'nngkahonngki nom'ne a'amu somo Jisasi'mne'no yoloho lutihwamentisofoho. I oso'no Jisasi'ye hungkuno fehohnjo kako huno muyofoho. O'o, Joun a'amumo mijo kiyomayo yahino so'no huno unyo hweho.

²⁶ Kako a'amu Juta sofe ango uhu'mokiyo sopo olo hungkuno hiloso a'amu somo yokumpohn'nyo lutihwoma'mentisofoho. Pilisila'nji Akwila'nji siko olo hungkuno hiloso nupa'nonji hwe sohomo nut'manji sikoe angomno ipemotawenji osopo Jisasi'mne'no hungkuno hopi'nonohino lutihwamentisiyefoho.

²⁷ Hwangu sohonta Apoulous hwaho Ngklik sopone'no wamo lonto, a'amu Jisasi'mo iningkamotofo Efesos humamotofoso Apoulousimo ufo'mano lontifi hofikoe a'amu hwaho Ngklik osopo humamotofo somne'no iyoswo mtimokumentohofofoho. Ole mtimokumentohofi, Olo hwe lohomo nakwoe a'amu hwasoho ulimno. Ose mtimokumentohofofoho. A'amu Ngklik somne'no Anitu hitoho ulofahonngki honngkano imo'mentisofoho a'amu anga'no anga'no Jisasi'mo simeho hi'ntnnono umotofofoho. Oso a'amu homo somo Apoulous nu'manto ufo'ma'mentisofoho.

²⁸ Osopo Apoulousinji a'amu Juta Jisasi'mo minngkayo'njo so'nji utihwa'nyopo Jisasi'mne'no hungkuno hnnimentohofofoho. Apoulous kakoe huno hofikimo yakolo uloho'mentisofoho. Kako Anituye iyoswo mta'ango utihwanto ole lutihwamento, Oso hwe Anitu nakwoe hwhapoho uhwatimentiso sohwo Jisas Kilaisiyoho. Ose lutihwahonngki hofikoe simehomo'mo nehopeho syafihu'mentohofofoho.

19

Ango Efesos sopo Poul syoho imentisofoho.

¹ Apoulous ango Koulin osopo nohumentanngki Poul ango Antiyouk uliko'manto hwaho hwofikinyo'njo sopono nowakento ango Efesos imofapmmmentisofoho. Osopo kako a'amu Jisasi'mo iningkamotofo fehohnjo somo tipema'mentisofoho.

² Poul a'amu homo somo ulimonto, Sekwo Jisasi'mo simeho hi'ntnnono uyimentohofoho sohonta Anituye Towahuno Wopingo ma'mentohofotaho.

Ose ulahon+ngki ul+mentohofi, O'o, nakwo An+tuwe Towahunomne'no mupa'nyo'nwoho.

³ Ose ulahon+ngkofi Poul ul+mento, Mijo sekwo tihwoe hungkuno upo'n+ngkahon+ngkofi kiyosema'mentohofoto. Ose ulahon+ngki ul+mentohofi, Joun+ye hungkuno nalont+fi mijo kiyonema'mentohofofoho.

⁴ Ose ulahon+ngkofi Poul ul+mento, Hohonta Joun ole ul+mojo hweho, A'amu hof+ikoe wonyomo hohujo ikinjaof+ikujo'no mijo wokiyosema'mnoho. Ose ulonto nom'ne hungkuno ul+mento, hwe t+fi pososohumo s+meho hi'n+tnnono uy+mmo. Ose ul+mojo hweho. Oso hwe t+finjo sohwo Jisas+yohe. Ose ul+mentisofoho.

⁵ Oso hungkuno hiso nupo'n+ngkahon+ngkofi Jisas+ye yofemo mijo kiyoma'mentohofofoho.

⁶ Ose yahon+ngkofi Poul a'amu homo somo aho kisosyahon+ngki An+tuwe Towahuno Wop+ngo a'amu somo uhula'ofonto hungkuno kengo kengo uy+mentisofoho. Hof+iko hungkuno kengo kengo lont+fi An+tuwe hungkuno l+mentohofofoho.

⁷ Oso hwe sohwa aho hopi'nono s+fe mta'ni hufa'uyoho.

⁸ Poul a'amu Jutafe tajo angomo noswonto Jisas+mne'no yokumpohn'nyo lut+hwamentisofoho. Hamno hufa'u s+hune memjaofahon+ngki kako ne'no l+wo'n+mojo hweho. Poul kako a'amu Jutaso An+tu nemokosyohumayo sopone'no s+meho y+wolo'mokufitnne'ento lut+hwamentisofoho.

⁹ I oso'no a'amu fehohnjo yokumpohn'nyo imo'nont+fi Jisas+mo s+meho hi'n+tnnono muyofoho. Hof+iko ut+hwa'nyopo An+tuwe Hon+ngkanomne'no wonyo hungkuno sifoto l+mentohofofoho. Oso'no Poul oso a'amu homo somo ul+ko'manto a'amu Jisas K+lais+mo in+ngkunyo nom'ne so'nji umentohofofoho. S+ikuno huhwo huhwi Poul mesy+lut+hwayo sohwoe hungkuno angomo Jisas+ye hungkuno lut+hwamojofoho. Oso hwe mesy+lut+hwayo sohwoe yofe Tilanos+yohe.

¹⁰ Poul ose yontan+ngki soswo hufa'u uyakolo'mentisofoho. A'amu hopi'nono hwaho Esiya sopo humamotofoso Jisas+ye hungkuno upa'n+mentohofofoho. A'amu Juta so'nji a'amu temtitofoto kengo so'nji upa'n+mentohofofoho.

Hwe Sefa sohwo kakoe hwomu sohwafe hungkunofoho.

¹¹ An+tu Poul+mo aho yokumpohn'nyo umokahon+ngki yo'mayo kengo wonyoangkafoso mt+!mokumentisofoho.

¹² A'amu fihwafe hwap+ife we'e somo Poul aho pm'mokahon+ngki nomotawent+fi a'amu mnokino'njo so'nji a'amu towahuno wonyo ehuhnnamo'nnyo so'njimo uyahon+ngkofi a'amuso hwap+ife we'eso aho nopm'mokahon+ngkofi mnokino moi'wo imo'n+mentisofoho. Towahuno wonyoso nul+ko'mant+fi umentohofofoho.

¹³ A'amu Juta hwoso sohwa emoyont+fi towahuno wonyo somo wae yao'motof+hwafoho. Oso a'amu huhwo sohwa Jisas+ye yofe lont+fi towahuno wonyo somo wae yaofone'ent+fi l+mentohofofoho. Towahuno wonyo somo ul+mentohofi, Poul hungkuno lut+hwawo'n+ngkiso sohune'no Jisas+yohe. Oso hwe huhwo sohwoe yokumpohn'nyo'njo kengopo wokuhwat+imo. Ose ul+mentohofofoho.

¹⁴ A'amu Juta yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwo kakoe yofe Sefa, oso hwoe hwomu aho fehohnta'ni hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u sohwa oso hungkunoso towahuno wonyo sohomo ul+mentohofofoho.

15 Oso hungkuno towahuno wonyo sohomo ulahon'ngkofi towahuno wonyo sohwo ul'mento, Jisas sohune'no ngko huno niyohoho. Poul ntne'no huno niyohoho. I sekwo t'hwasillo, Ngko huno maniyohoyohoho.

16 Ose ulonto hwe towahuno wonyo'njo somo a'amu sohwaro hweka'mo yaofonto hofikoe hwap'femo sis'impento ikujoho yokumpohn'nyo fongku'mentisofoho. Oso a'amu huhwo sohwa hwe sohwo angomo komo'no ul'iko'mant'fi a'apaho tohino'nji hwap'fe ane hiyae humpo'mentohofofoho.

17 A'amu Juta'nji a'amu kengo so'nji Efesos humamotofoto sohwa olo hilo so'no nupa'nont'fi iyoho un'imentisofoho. Oso'no hof'iko Jisasiye yofe ho'noma'mentohofofoho.

18 Hwe moya'mi pi'n'ngo engo Jisasi'mo simeho umentohofoso hof'iko hof'ikoe hohontajo yahino hof'ikoe yo'mayo wonyo so'no uti'hwanyopo yoloho ul'imentohofofoho.

19 A'amu pi'n'ngo engo peefo'nohwoso'no ki'nyo'no huno'njoso hof'iko hof'ikoe iyoswo huno hwap'ngo'njo mt'i'mokumentohofoso nuhu'mokont'fi a'amufe t'imopo toho uyo'mentohofofoho. Oso iyoswo somne hamniyohoso atofoto limentohofoso *fifti tausen* (50,000) kina imo'n'imentisofoho.

20 Hohosohonta Jisasiye hungkuno yokumpohn'nyo imo'n'ingkahon'ngki angomeemo ho'n'ingkahon'ngki a'amu pi'n'ngo Jisasiye hungkunomo in'ngkamentohofofoho.

A'amu Efesos sopo humamotofoto Poul'mne'no yoka hungkuno ul'imentohofofoho.

21 Osohonta An'ituye Towahuno Wop'ngo Poul'iyehunomo uyahon'ngki Poul ole syaf'ihu'mento, ngko hwaho Masetuniya'nji Ngkilik'i'nji uhwonta'mo t'fi Jerusalemno wamo, lonto limento, Ngko osopono u'mo hwangku angoloum sopo uhwon'monnoho.

22 Ose syaf'isyonto kako hwe hufa'u kakimo ufo'mawo'n'ngkisiyo sohwa'u Timouti'nji Elasi'tos'i'nji oso hwa'umo Masetuniya'no uhwat'mentisofoho. Poul sikimo nol'ihwajonto kako hwaho Esiya sopo we'enehwo humamentisofoho.

23 Oso hohosohonta a'amu fehohnjo Efesos humamotofoto a'amu Jisasiye Hon'ngkanomo t'fi in'ngkawowo'n'ngkohofoto somo wonyo uloho'mentohofofoho.

24 Oso angosopo hwe fihwo kakoe yofe Ntemit'iliyosiyoho. Kako sojo ewafo pa'nyoso huyo'mango syoho'njo hweho. Oso a'amu sofe an'itu hwasyosi Atemisiyoho. Ntemit'iliyos kakoe a'amu'nji hof'ikoe an'itu hwasyosiye angohuyo'mango mt'i'mokahon'ngkofi a'amu hamniyoho engo'nji mpe imotofofoho.

25 Ntemit'iliyos kako kakoe a'amu syoho afa'njo sohwarne'no johoulahon'ngki uhu'mokumentohofofoho. Nuhu'mokahon'ngkofi ul'imento, Olo syoho hiloso nakwoe hamniyoho hwap'ngofoho.

26 Oso hwe Poul sohwo kakoe yo'mayo syoho yi'wo'n'ngkisoso sekwo huno moi'wonoho. Kako ole lut'ihwalofi, sekwo an'itu aho'nji mt'i'mokuwo'n'ngkohofoso hwasyo an'ituyoho. Ne anefoho. Ose lut'ihwalofoho. A'amu pi'n'ngo engo oso hungkunoso nupa'nont'fi t'fi in'ngkwalokwofo. Olo hiloso nakwoe angofefesos'i'nohinomahoho. O'lo, nakwoe hwaho Esiya yawojo'meemnoho.

27 Oso hungkuno Poul lisoso nakwoe syohomo wonyo wonamokumontonoho. Oso'nohinimaho. Nakwoe anitu engosi Atemis kakoe angonyoangfafoso sikinjo pa'nyo umo'nimontefoho. Simo'mo a'amu Esiya so'nji hwafo yawojo'meemjo so'nji olo a'mu lohne'no hwomtame uloho'motofofoho. I oso'no Pouliye hungkuno Atemisiye yofe engoso wonyo umokumonto yalofoho.

28 Ose ulahoningki a'amuso nupantififi simemo tohino umningkahoningki mohm'no uliwo'nimentohofi, Nakwo Efesos so'nyuye Atemis yokumpohn'nyiyoho.

29 Ose ne'no uliwo'nontififi simemo fefoyo umokahoningki hofiko afa'no afa'no nolikafontififi angkuhwafo uhu'mokiyo spono komo'no wentififi hwe hufalu hwa'u Ngaiyosi'nji Alisitakosi'nji oso hwa'umo kompemotawomentohofofoho. Oso hwe huhwo sohwa'u Masetouniyanta'ango hwa'u Poul'nji emmojiyo hwa'uyoho.

30 Poul kako a'amufe simanopo walohomto yahoningki a'amu Jisasi mo iningkamotofoso uhohol'mmtohofofoho.

31 A'amu fehohnjo yofe engo'njo hwafo Esiya mokosyohumayo sohwa Poulmne'no hwe wopingo hweho hnnimentohofi sohwa Poul'iyepono hungkuno ole lihwatimentohofi, Poul kiko oso uhu'mokiyo sopo nopohoto.

32 Ose lihwamentohofoso a'amu uhu'mokiyo somjo sofe hunoso ehilomee'mentisofoho. A'amu fehohnjo hungkuno kengo liwo'nontaningkofi a'amu nom'ne sohwa nom'ne kengo hungkuno liwo'nimentohofofoho. Oso a'amu pi'ningo sohwa uhu'mokiyo so'no hwapingoso huno muyofoho.

33 A'amu Juta fihwa Alekisanta sohomo a'amu somo ulone'entififi usitofomamentohofofoho. Oso'no Alekisanta ajwomo'mo nolohofonto hofikoe hungkunomo asomo ulimo lonto aho ho'noma'mentisofoho.

34 Ose ko yahoningki a'amuso Alekisanta yofe uhwofontififi Juta hweho lontififi hungkuno afa'no afa'no mohm'no uliwo'nimentohofi, Atemis nakwo a'amu Efesos so'nyuye a'mu engiyoho. Hofiko johone'no liwo'nontaningkofi mofehi'nyo simo'me hano uyoso hufalu imo'nmentisofoho.

35 Tifi sohonta hwe fihwo yofe engo'njo a'amufe ifalifaliyo syoho'njo sohwo mampi'nyo fosyohumamno ulomto, Sekwo a'amu Efesos soku upa'nimno. A'amu hopi'nono huno ole uyalofoho, Nakwo Atemisiye angonyo so'nji oso sojo ahwomo mta'ango p'wahu'mentiso so'nji mokosyohumamwo'n'ngkuhwone'no.

36 A'amu oso hungkuno somo ilojaofoneso tihwolo. Awonoho. Sekwoe simemo nto'no wasemo'nono. Fonfonyoso iyo'eno.

37 Olo hwe sekwo ipemetapohofi sohwa'u nakwoe Atemisiye angonyo hufo miyo hwa'uyoho. Siko Atemisimne'no sitofomujofoho.

38 Ntemitiliyosi'nji kakoe syoho ulohofiyoy so'nji hofiko nom'ne hwe sohumne'no hungkuno'njo'manji oso hungkunoso nakwoe hwe engo sohumne'no fipemetapmno. Osopo hungkuno jo'ne sikuno somo ito'no womihwajife.

39 Sekwo nom'ne hungkuno'njo hwasimanji sikuno uhu'mokiyo ne somo walife.

40 Olo hungkuno ne'no lontaningkuji nakwoe hwe engo sohwa huno pipi syonafihupitnehofi. O'o, yolohoso ne anefoho. Hwe engo sohwa

olo uhu'mokiyo so'no nalohon+ijoso nakwo pehofo ulantanto. Awonoho. Nakwo hungkuno asomo mulanehwono.

⁴¹ Ose ulonto a'amu hofiko uhu'mokiyo sopo nohumentan+ngkofi ulimento, Fohumpopmno. Ose ulahon+ngki humpo'mentohofoho.

20

Hwaho Masetouniya'nji Ngk+lik+nji osopo Poul kako hano emoyamenti-sofoho.

¹ Nohumpeehon+ngkofi Poul a'amu Jisasi+mo in+ngkawowo'n+ngkohoho somne'no ngkiyepono wapifento joho ulimentisofoho. Nuhu'mokahon+ngkofi Poul An+tumne'no hungkuno ulonto hofikimo usofito'mentisofoho. Ose yonto ulimento nje a'amufo woseliko'ma'mne'no yohono. Sekwo mpan+mno. Ose ulonto Masetouniya'no umentisofoho.

² Oso hwaho sopo uhwontawento a'amu Jisasi+mo in+ngkawowo'n+ngkohoho somo An+tune'no hungkuno ulonto a'amu homo somo usofito'mentisofoho. Osohonta kako Ngk+lik hwaho sopono umentisofoho.

³ Osopo nohumentan+ngki hamno hufa'u s+hune uyakolo'mentisofoho. Nohumanto kako yofayokinomo Siliya'no wamto yahon+ngki a'amu Juta sohwa Poul+mo wofonjasyano lontifi yahon+ngkofi Poul kako nupa'nonto huno y+wolo'mo lohofonto Masetouniya'no wamo l+mentisofoho.

⁴ Nom'ne a'amu Poul+nji umentohoho sohwa hofikoe yofe ole, Soupata Pilosiye hwomu Mpeliyanta'ango hweho. Tesolounikanta'ango hwa'u Alis+takosi+nji Sekuntos+njoho. Ngkaiyos Ntepe mta'ango sohwo'nji Tim-outi'njoho. Hwaho Esiya mta'ango hwa'u Tikikos+nji T+loufimosi+njoho.

⁵ Oso a'amu sohwa s+mo'mo nowentifi nakune'no ango T+louas hontohumamentohofoho.

⁶ Nakwo ango Filipai nohumentan+ngkuhwoni oso S+kuno Engo a'amu hofiko oso wopayo engo ka mo'nnyoso ane nyo'ne s+kunoso moi'wo imo'n+ngkahon+ngki nakwo yofayokinomo nowentan+ngkuhwoni s+kuno aho anga'no hopi'nono neyakolofahon+ngki ango T+louas i'mofapmment+hwonefoho. Osopo nohumentan+ngkuhwoni s+kuno aho anga'no hopi'nonohino nom'ne mta'ni hufa'u neyakolo'mentisofoho.

Ango T+louas sopo Poul kako hwe Jutikos sohomo ul+ka'mentisofoho.

⁷ Salole s+kuno'nji a'amu so'nji nakwo nuhu'mokontani wosopayo n+ment+hwonefoho. * Non+ngkahon+ngkuhwoni Poul a'amu somo lut+hwamentisofoho. Kako mo'n+ngkanta wamo lonto imentisoso hungkuno nom'ne nom'ne lut+hwamentisoso kuntoliyopo imo'n+mentisofoho.

⁸ Nakwo ango yokintahopo tokilonjwa'mjo somo nohumentan+ngkuhwoni sikiloho pi'n+ngo sij+mentisofoho.

⁹ Hwe songo fihwo kakoe yofe Jutikos osohwo kako ifofo hanopo nokehumentan+ngki Poul hungkuno ne'no lontan+ngki t+mosaho un+ngkahon+ngki n+hu'nahone saho poyo pa'nyo fosyawa'mentisofoho. Fosyawa'mentisoso ango tokilonjwa'mjo hufa'u s+hune somta'ni

* **20:7:** A'amu pi'n+ngo engo huno'njoso hofiko Jisasiye m+kufo'nji honiyo'nji nyo'neso hofiko huno syafi+hu'motofohofo.

pɪwahu'mentisofoho. Nopɪwesyahonɪngki a'amu hofɪko utɪmano lontɪfi kotawentɪfi uhwonɪmentohofoso kako poyo nto pe'nɪmentisofoho.

¹⁰ Poul nokotawento hwomu poyo sohwoe a'apahopo pisonɪngki'namofonto kehutnoma lohofonto a'amu somo ulɪmento, Sekwo yomo ikutoho. Kako songo humaho.

¹¹ Oseso Poul angomo apa'no nokotasonto a'amu'nji wopayo kutɪkujo lohofontɪfi nɪmentɪhwonefoho. Nɪmentɪhwoneso Poul apa'no hungkuno ne'no lahonɪngki iyoho longkonɪngkahonɪngki Poul nulɪko'manto umentisofoho.

¹² Oseso a'amuso hwomu pe'nɪmentiso sohumo songo humahonɪngki kakoe angomo ipemotawentɪfi hofɪko sɪmeho wopɪngo umo'nɪmentisofoho.

Poul kako angɔ Tɪlouas ulɪko'manto angɔ Miletos sopono womentisofoho.

¹³ Poul nalɪmento, sekwo yofayokinomo ukuji angɔ Asous sopo woswo'nano. Ngko honɪngkanomo wamo. Ose nelahonɪngki nakwo yofayokinomo umentɪhwonefoho.

¹⁴ Angɔ Asous sopo noswo'nontani Poulɪ'nji nakwo yofayokinomo nokotosontani angɔ Mitilinimne'no umentɪhwonefoho.

¹⁵ Mitilini nta'ni nowekentani mo'nɪngkanta hwaho we'e Kiyous mofonepo umentɪhwonefoho. Osopo nta'ni nowentani mo'nɪngkanta hwaho we'e Samousɪmne'no umentɪhwonefoho. Osopo nta'ni mo'nɪngkanta Miletos i'mofapmmentɪhwonefoho.

¹⁶ Poul nto nalɪmentisofoho. Sɪkuno Engɔ *Pentikous*ɪmo † ngko Jelusalem wohumamonnoho. Oso'no angɔ Efesos mamnehono. Hwaho Esiya sopo sɪkuno pi'nɪngɔ engɔ moneyakolofonehoho.

A'amu angɔ Efesos sopo humamotofɔ sofe hwe engɔ sohwamo Poul kakoe hungkuno ae'uyo uyɪmentisofoho.

¹⁷ Ose nalɪmentiso so'no angɔ Miletos i'mofapmmentɪhwoneso Poul kako hwe engɔ a'amu Jisasɪmo inɪngkawowo'nɪngkohɔfo somo mokosyohumayo Efesosnta'angɔ sohwamne'no hungkuno ole lɪhwatɪmento, Sekwo nopɪkuji nohonɪmno.

¹⁸ Ose lɪhwojahonɪngki a'amu Efesosnta'angɔ i'mofopahonɪngkɔfi Poul ulɪmento, Ngko hwaho Esiya humamentohe sohonta nje yahinoso sekwo huno moɪ'wonoho.

¹⁹ A'amu Jutaso ngkimo wonyo ntohofane'entɪfi hungkuno ko hnnɪngkahonɪngkɔfi oso'no yo'mayo tango'nji nu'mahonɪngki ngko nje yofe hwotoho fenji sɪmeho tango'nji Anɪtuye syoho imentohefoho.

²⁰ Sekwo huno seyohoho. Ngko iyoho mannɪngkahonɪngki yo'mayo sefo'mayo'no losetɪhwamentohefoho. Angɔ uhu'mokiyo utɪhwa'nyo sopono sekwoe angɔ so'mno Anɪtuye hungkuno hopi'nono losetɪhwamentohefoho.

²¹ Ngko a'amu Juta so'nji a'amu kengɔ so'njimo ole ulɪmentoho, Honɪngkano wonyo hopi'nonohinoso foho'naopmno. Anɪtumne'no sekwo huno fɪwolo'mokumno. Jisasɪmo sɪmeho hi'ntnnono uyɪmno.

²² Anɪtuye Towahunɔ Wopɪngɔ kɪko Jelusalemno fiso ntɪmaho. Ngko haloho yonji Jelusalemmne'no wasɪmonne'no yohono. Angɔ Jelusalem sopo peho wonɪ'ma'mtolo. Ngko huno maniyohoyohoho.

† 20:16: Ap. 2:1 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

23 Olo'nohino Towahuno Wopingo hungkuno yokumpohn'nyo ole ntahonngki, Impo'angomo ho'nakohufijoso kiko tango engo wotipema'monnoho.

24 I oso'no ngko iyoho mannngkohoyohoho. O'o, nje a'apahomne'no huno masyofisyalokuyohono. Olo syoho nakwoe Hwe Engo Jisas ntapmentisoso moi'wo esojwamofo so'no syofisyalokweno. Syoho hiloso Anitu a'amumo wopingo'nohini uywo'nngkiso so'no wolutihwamne'no yohono.

25 Sekwo upa'nimno. Hohonta ngko nose'manji Anitu yokumpohn'nyo enemokosyohumayo so'no losetihwamentohefoho. I nom'ne sikunomo sekwo ngkimo manohonfitnnehofo.

26 Oseso olo sikuno lomo hungkuno yokumpohn'nyo waselimonne'no yohono. Sekwo tikanomo ufijo'manji sekwoe syohofoho.

27 Yo'mayo Anitu yoneso'no nto losetihwamentohefoho. Hungkuno fehohnjo hiyaso moho'nasiyofoho. O'o hopi'nonohino losetihwamentohefoho.

28 Sekwo ito'no fehumamno. Anituye Towahuno Wopingo syoho nto sepapmentisofoho. Sekwo a'amu Jisasimo inngkawowo'nngkohoho somo mokosyohumamno. Jisas kakoe honiyonji hofikimo mpe imentisofoho.

29 Ngko huno ole nyohoho. Ngko sehwti'mo'me sohonta a'amu sikisiwojo pa'nyo sekwo'njo ajwo lopo nopikuji wonyo wosemokantifeho.

30 A'amu fehohnjo sekumta'ni nolikafikuji a'amu Jisasimo inngkawowo'nngkohoho somo hwasयो ipesemotakuji hwasयो hungkuno woselantifeho.

31 Oso'no ito'no mokosyohumamno. Oleso inngo seyo'eno. Soswo hufa'u shune neyakolofontanngki ngko imngo'nji sikuno'nji humotaho lonji a'amu anga'no anga'nohino sokumo Anituye hungkuno losetihwamentohefoho.

32 Ngko Anituye ahopo ho'nosesyalokweno. Kako a'amumo wopingo'nohini selohofiwo'nngkiso hweho. Kakoe hungkuno yokumpohn'nyo esesyohumahwosi, kakoe a'amu somo honngkano wopingo inngkayo'ne yo'mayo wosejapmmentonoho.

33 Sekwoe hamniyoho hwapife yo'mayo so'no hi manimo'nimmentisofoho.

34 O'o, sekwo huno moi'wonoho. Ngko sekwo'nji nohumanji ngko umofonyo iyo so'ne nje a'aumne'no mpe imentohefoho.

35 Nto setihwamentohefoho. Oso pa'nyo sekwo fiyimno. Sekwo syoho yokumpohn'nyo ifijoso a'amu po'nifo somo ufo'mafikuno. Olo hungkuno Jisas nalimentisoso sekwo inngo seyo'eno. A'amu nom'nemo yano'nohino uywo'nngkohofoso hofikoe simonyo iyoso nom'ne a'amu yo'mayo mawo'nngkohoho somo yakolonoho.

36 Poul oso hungkunoso moi'wo ulonto hofiko'nji hwomtame ehumantifi Anitumo jomo ulimentohofofoho.

37 Ose yontifi hofiko humotaho lontifi Poulimo kehutnoma'mentohofofoho.

38 Sekwo apa'no manohonfitnnehofo ulimentiso so'no hofiko simeho tango umentisofoho. Hofiko yofayokinomne'no ipemotawomentohofofoho.

21

Poul kako Jerusalemne'no asomo umentisofoho.

1 Nakwo a'amu somo uli'ko'mentani yofayokinomo nokotosontani, nowekentani hwaho we'e Kous osopo i'mofapmmentihwonefoho. Mo'n'ngkanta nakwo hwaho Loutes i'mofapontani osoponta'ango ango Patola i'mofapmmentihwonefoho.

2 I'mofapontani yofayokino nom'neso hwaho Founisiyamne'no wamonto yahon'ngki uhwonontani osohumo nokotasontani wekapmmentihwonefoho.

3 Nowekapontani hwaho Saipilos uhwonontani oso hwaho sopo yofayokino hwonamonyo hohnta'ni uyokolofontani umentihwonefoho. Nowentani hwaho Siliya i'mofapontani ango Taiya sopo ifohohosahumentihwonefoho. Oso ango hopo sopo yofayokino ho'yango wojo'mesyamto umentisofoho.

4 Osopo nohumentani a'amu Jisasimo in'ngkamotofo somo tipema'mentihwonefoho. Hofi'ko'nji nohumentan'ngkuhwoni sikuno aho anga'no hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u neyakolo'mentisofoho. Anituye Towahuno sohwo a'amu somo kakoe huno uyahon'ngki hofi'ko Poulimo ulimentohofi, Kiko Jerusalem sopono nowakehotoho. Ose ulimentohofofoho.

5 Nakwoe sikuno hano iyoso'no imo'n'ngkahon'ngki nakwo angopono nuliko'mentani umentihwonefoho. A'amu Jisasimo in'ngkamotofo sohwa hofi'koe ape sofanji mehomi'nji nakumo mit'mom'ngo sopo nehwojamentohofofoho. Osopo nakwo hwomtame ehumentani Anitumo isamoyoka ulimentihwonefoho.

6 Ose ulontani nakwo hnn'mentihwoni, Nakwoe a'amu soku mpanimno, hnn'mentihwonefoho. Nakwo yofayokinomo nokotosahon'ngkuhwoni hofi'ko angopono umentohofofoho.

Ango Sisaliya sopo hwe Akapos sohwo Poulimo hungkuno ulimentisofoho.

7 Nakwo ango Taiya uli'ko'mentani nowekontani ango Toulemes sopo i'mofapmmentihwonefoho. Osopo a'amu Jisasimo in'ngkamotofo so'nji noswo'nontani sikuno anga'no fosyawo'mentihwonefoho.

8 Mo'n'ngkanta ango Toulemes uli'ko'mentani nowekentani ango Sisaliya sopono i'mofapmmentihwonefoho. Osopo nakwo Filipiye angomo humamentihwonefoho. Filip huhwo sohwo Anituye hungkuno lutihwamojo hweho. A'amu Jisasimo in'ngkamotofo ango Jerusalemmo humamotofoso Filipi'nji nom'ne hwe aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino sohwanji *apousel* sohwa'mne'no ufo'mayo'ne uhwsopo'mentohofofoho.

9 Filip kakoe mehomi musijo osofosofahu'nohino fafoho. Hofi'ko Anituye hungkuno lutihwamotofofoho.

10 Osopo nohumentan'ngkuhwoni sikuno fiso neyokolofahon'ngki hwe fihwo Anitu hungkuno uyahon'ngki limojo Jutiyanta'ango sohwo kakoe yofe Akaposiyoho. Kako i'mofapmmentisofoho.

11 Nonetimanto Poul'ye ahuloho nomanto kakoe sife aho'nji kilo'nonto ulimento, Anituye Towahuno Wop'ngo ole ntohoho. Olo ahuloho lo'nji kakwo'yohwo sohomo a'amu Jutaso Jerusalem ango sopo olo pa'nyolo nokilohofi'kuji a'amu temtifo kengo sohwafe ahomo woho'nokisyantifeho.

¹² Ose nelahon+ngki upo'nontani nakwo a'amū Jisas+mo in+ngkamotofo nom'ne so'nji Poul+mo yokumpohn'nyo ole ul+ment+hwone, K+ko Jelusalemne'no nosohotoho.

¹³ Ose ulahon+ngkuhwoni Poul nal+mento, Sekwo humotaho peho'no sontant+kwofu. Nje s+meho tango n+yohoho. Jerusalem ango sopo ngkimo impe intofan+hu+fjoso Jisas+ye yofe ho'nomayo'ne pe'n+imeso wop+ngofoho.

¹⁴ Ose nelahon+ngki nakwo Poul+mo nom'ne huno uyoso hopo'maho. Oso'no nakwo apa'no majofoho. O'o, ole ul+ment+hwoni, Yo'mayo An+tu yoneso umo'n+imontonoho. Ose ul+ment+hwonefoho.

Jelusalemjo hwe engo sohwaro Poul kakoe hungkuno ul+mentisofoho.

¹⁵ Hwangku sohonta nakwoe ho'yango ito'no nuhu'mokontani Jelusalemne'no ul+ko'ma'ment+hwonefoho.

¹⁶ A'amū Jisas+mo in+ngkamotofo fehohnjo nakwo'nji ument+hwonefoho. Hof+ko Nasoun+ye angomo ipenemotawomentohofofoho. Oso hwe Saip+losnta'ango huhwo sohwo hohonta Jisas+mo in+ngkamojo hweho. Nakwo kakoe angomo humament+hwonefoho.

¹⁷ Humament+hwoneso Jerusalem ango sopo i'mofopahon+ngkuhwoni a'amū Jisas+mo in+ngkamotofoso nonahonont+fi s+meho wop+ngo umo'n+mentisofoho.

¹⁸ Mo'n+ngka nakwo Poul+nji Jem+s sohomo uhwonyo'ne ument+hwonefoho. A'amū Jisas+mo in+ngkamotofoso hof+ko hwe engo sohwanji pmentohofofoho.

¹⁹ Poul a'amū sohwaro, Nje a'amuhwafu ulonto, yo'mayo wop+ngo An+tu a'amū temtitofu kengo somne'no uloho'mentiso so'no yoloho ul+mentisofoho.

Poul kako hwe engo sohwaro hungkunomo t+fi in+ngkawento An+tu ye ango engo somo humentisofoho.

²⁰ Oso hiso'no nupa'nont+fi An+tu mo isamoyoka ul+mentohofofoho. Ose ulont+fi Poul+mo ul+mentohofi, N+ngkwahwo. K+ko huno moi'wonoho. A'amū Juta pi'n+ngko engoso Jisas+mo in+ngkamotofofoho. Oso a'amū hiso Moses+ye hon+ngkano hungkuno hohontajo somo yokumpohn'nyo mokosyohumawo'n+ngkohof+hwafoho.

²¹ A'amū fehohnjo oso a'amū homo somo kikine'no hungkuno hwasyo ul+mentohofofoho. Ole ul+mentohofi, Poul a'amū Juta ango kengopo humamotofu somo Moses+ye hungkuno hohontajo somo t+fi in+ngkakutoho ul+wo'n+ngkiso hweho. Ole ulalofi, Sekwo sekwoe mehomi sohwaro a'apaho s+hu kolof+kutoho. Sekwo oso hon+ngkano hungkuno hohontajo somo apa'no t+fi in+ngkakutoho. Ose ulalofu ul+mentohofofoho.

²² Oso'no pipi yanehwono. Poul ntopohoho upo'nant+feho.

²³ Oseso nakwo kilalokuhwoneso k+ko t+fi fin+ngkayo. Hwe osofoso-fahu'nohino sohwa a'amū Jutafe yahinomo in+ngkayo so'no An+tu mo ole ul+malofi, An+tu k+ko nehonontan+ngkiji oloso uyantane'y+hwono. Ose ul+malof+hwafoho.

²⁴ K+ko oso hwe sohwaro ufohi'n+ngkohojo hof+ko'nji oso yahino kihom+maso semokiyu so'no fiy+mmo. K+ko hof+kine'no hamniyoho ho'nasyohoji hof+ko oso yahino n+hu'nahone ifjoso a'amū huno ole uyono. Kikine'no upa'n+malofoso hungkuno hwasyofoho. K+ko Moses+ye hungkunomo in+ngkwalokuno so'no hof+ko uhwonant+feho.

25 A'amu temtitofo kengoso Jisasimo iningkawowo'n'ingkohoho somne'no hungkuno nto kotoku'malohwone so'no iyoswo mt'i'mokuyahojimalohwonefoho. Ole mt'i'mokumalohwoni. Yahu yihufu a'amu nom'nehwo hwoso sohomo uyifijoso sekwo non'ngkutoho. Honiyoso nonyo'eno. Tongo yahu ti'wangomo nano jilipopijoso nonyo'eno. Yo'mayo hon'ngkano akngkilike iyo'eno. Ose ulimentohofofoho.

26 Oso'no mo'n'ngkanta Poul oso hwe osofosofahu'nohino sohwo utimanto oso yahino kiho'maso imokiyo so'no imentohofofoho. Ose yontifi hofiko Anituye anggo engo somo nohotoswontifi hwe engo sohwo oso yahino kiho'maso imokiyo so'no moi'wo imo'nengo so'no ulimentohofofoho. Oso sikuno somo Anitumne'no a'amu anga'no anga'nohino tongo hu'meesiyo'ne yantifeho.

Anituye anggo engo somo a'amu Juta sohwo Poulimo aho kemokosyohu-mamentohofofoho.

27 Sikuno aho fehohnta'ni hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u moi'wo umo'nimonto yahon'ngki a'amu Juta hwaho Esiyanta'ango sohwo Poulimo Anituye anggo engo somo uhwonmentohofofoho. Nuhwonontifi hwe moyami hopi'nono ulikafontifi Poulimo aho ko'mentohofofoho.

28 Nokentifi hofiko mango mohm'no lontifi ulimentohofi, Sekwo a'amu Isilael soku, fonefo'mapmno. Olo hwe lohwo kako anggo meemo emoyonto nakwoe yahinomne'no Mousesiye hon'ngkano hungkunomne'no olo anggo engo lomne'no hungkuno wonyo liwo'n'ngkiso hweho. Oso'nohino'maho. O'o, olohonta kako a'amu temtitofo kengo sohwo olo anggo wop'nggo lomo ipemotapiso so'no anggo wonyo kiho pa'nyo imo'n'ngkohoho. Ose ulimentohofofoho.

29 Oso hungkuno hiso hwapingo ole. Hofiko Poulimo uhwonmentohofoso kako a'amu temtitofo kengo anggo Efesosnta'ango Tiloufimos oso hwo'nji anggo Jerusalem nohumentan'ngki uhwonontifi hwasyo ole syafihu'mentohofi, Poul oso a'amu sohwanji Anituye anggo engo somo ipemotawohoho. Ose limentohofoho.

30 Oso'no Jerusalem mta'ango a'amu hopi'nonohino yomo yontifi mango engo liwo'nontifi yohoto yohotofo mjaloho'nim'wentifi uhu'mokumentohofofoho. Hofiko Poulimo aho kemotaswopahon'ngkofi Anituye anggo engomjo hoku'yo hopi'nono pijwahumentohofofoho.

Hwe itokuso'njo sohwo mokosyohumayo yofe engo'njo sohwo Poulimo ut'ima'mentisofoho.

31 Hofiko Poulimo wofonjonyantifi ikujoho posontan'ngkofi hwe yofe engo'njo itokuso'njo mokosyohomayo sohommne'no hungkuno ho'n'mentisofoho. Hofiko ole ulimentohofi, A'amu Jerusalem hofiko ikujoho fongki'nalokwofo.

32 Ose upa'nontifi hwe yofe engo'njo sohwo kakoe a'amu itokuso'njo sohwo nomanto a'amu uhu'mokiyo sopo komo'no pmentohofofoho. A'amu Jutaso hwe yofe engo'njo sohwo'nji a'amu itokuso'njo sohwanjimo uhwonontifi hofiko Poulimo apa'no ikujoho mafongku'mentohofofoho. Hofiko uyohohu'mentohofofoho.

33 Hwe itokuso'njo yofe engo'njo sohwo Poulimo aho nokento kakoe a'amu sohwo ulimento, Sekwo ahwomo nano hufa'u nomafikuji hwe

lohomo hmtofahumno. Ose ulonto ulohon+mento. Olo hwe lohwo t+hwolo. Peho imasoto.

³⁴ Ose ulohon+ngkahan+ngki a'amu fehohnjo hungkuno anga'no lontan+ngkofi a'amu nom'ne sohwa hungkuno kengo joho lahon+ngkofi hungkuno engo ho'n+mentisofoho. Hungkuno pi'n+ngo engo ho'n+ngkahan+ngki hwe yofe engo'njo sohwo yoloho hwap+ngoso mupa'n+mmmentisofoho. Oseso kako itokuso'njo sohwaso ul+mento, Poulimo itokuso'njo sohwaso angomo motas+mmo.

³⁵ Ose ulahon+ngki oso ango homo somo kotasiyo sopo nomotosahon+ngkofi a'amu pi'n+ngo engo kakimo wofonjosiyo lahon+ngkofi a'amu itokuso'njo sohwa ut+motas+mentohofofoho.

³⁶ A'amu pi'n+ngo engoso tifi in+ngkasont+fi ul+mentohofi, Fonjahumno.

Poul a'amu Juta somo kakoe hungkuno ul+mentisofoho.

³⁷ Hwe itokuso'njo sohwa hofi+koe angomo womotoswant+fi yahon+ngkofi Poul hwe yofe engo'njo sohomo ul+mento, Hungkuno wakil+monne'no yohono. Ose ulahon+ngki hwe huhwo sohwo ul+mento, U, K+ko Ngk+lik hungkuno huno'njo hwasilaho.

³⁸ Ngko huno ole syaf+syohono. K+ko hwe engo Ijip mta'ango sohwaso a'amu hwaso mokosyohumayo sohwaso wafongku'monji yonji kakoe a'amu hos+mmo *foua tausen* (4000) sohwanji hwaho a'amu anepono ipemotawomentohino hwasoho.

³⁹ Ose ulahon+ngki Poul ul+mento, Ngko a'amu Juta hwo'nyoho. Nje hwap+ngoso hwaho Silisiya ango m+kun+mposo Tasosnta'ango hwo'nyoho. Nje a'amuhwe, olo a'amu lohwaso ul+monne'no yohono. Wop+ngotaho.

⁴⁰ Ose ulahon+ngki hwe yofe engo'njo sohwo eno ulahon+ngki Poul kotasiyo sopo lohofonto a'amumne'no mampi'nyo humayo'ne aho ho'noma'mentisofoho. Mampi'nyo yahon+ngkofi Poul Hip+lu hungkuno'nji ul+mentisofoho.

22

¹ Poul ole ul+mento, N+ngkwahwasofo, Mpohwasofo, sekwo upa'n+mmo. Sekwo hungkuno ntohofo so'no ngko nje hungkuno asomo wasel+monne'no yohono.

² Ose ulahon+ngki a'amu Jutaso hofi+koe hungkuno Hip+lusu upa'nont+fi songo songo mimmentohofofoho. Poul apa'no ul+mento,

³ Ngko a'amu Juta hwo'nyoho. Nje na'u kako hwaho Silisiya ango Tasos sopo aswo n+ma'mentisofoho. Ngko engoso olo ango Jelusalem lopo wo'mentohe hwo'nyoho. Ngkimo hungkuno mesyolont+hwayo sohwo Ngkomeliyeliyoho. Kako nakwoe ajuyohwasafe hon+ngkano ne'njo lont+hwamojofoho. Oseso ngko An+ituye hungkuno yokumpohn'nyo in+ngkayoso sekwo olohonta in+ngkwalokwofo hopa in+ngkamote hwo'nyoho.

⁴ Ngko a'amu Jisas+mo s+mehe hi'ntnnono umotofo somo wonyo uloho'motefoho. Fehohnjo poyo pe'n+mentohofofoho. Fehohnjo somo ahwomo nano intofonji impo'angomo intofahumentohofoho.

⁵ Hungkuno nehopi selalokweno. Hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwo'nji a'amu *kain+sol* syoho'njo sohwanji hofi+ko olo hilo so'no huno moi'wonoho. Hofi+ko nje yahino so'no wasel+fe. Hofi+ko a'amu Juta ango Ntomas+kos humamotofo sohwasne'no ifalifaliyo mt+imokont+fi ntapmentohofofoho. Nomanji ole l+mentoho, a'amu Jisas+mo in+ngkamotofoho.

somo ahwomo nano intohm'mo ango Jerusalem tohino engo mayo'ne'no womotas+mne'no yohono lonji umentohofoho.

Poul Anituye a'amu ne imo'n'imentisofo so'no ul'imentisofoho.

(Apousel sohwafe Syoho 9:3-19; 26:12-18)

⁶ Ngko nowenji hinjo sopo Ntomasi+kos mofone sopo i'mofowahon+ngko nihu'no komo'no pomponaho engo ahwomo mta'angoso toho'mentisofoho.

⁷ Osohonta hwahopo pi+wasyonji hungkuno ole upa'n'imentoho. Soul, Soul, Kiko ngkimo wonyo peho'no ntohofantokuno.

⁸ Ose ho'n'ingkahon+ngki ngko ul'imentoho, Hwe engofo, kiko tihwosilo. Ose ulahon+ngko nt'imento, Ngko Jisas Nasaletnnta'ango hwo'nyoho. Kiko wonyo ntohofantokuno. Ose nt'imentisofoho.

⁹ Hwe ngko'nji umentohofoho sohwa hofi+kio pomponaho'nohini uhwon+mentohofofoho. Hofi+kio mampaho oso hwe nt'imentiso sohwo mupa'nyofoho.

¹⁰ Ngko ul'imentoho, Hwe Engofo, ngko pipi imnehono. Ose ulahon+ngko nt'imento, Kiko nolikafohoji Ntomasi+kos+mne'no fiwano. Osopo nuhuji hwe fihwo noku'mahwosi yo'mayo syoho kiko ihne'enji imentohe so'no walokitihwono.

¹¹ Ose ntahon+ngki oso pomponaho mikun+mposo engoso nt'imentiso so'no t'mpi'nyo nimo'n'ingkahon+ngki a'amu ngko'nji umentohofoho sohwa ngkimo aho n'imp'o'nonti'fi Ntomasi+kos+mne'no ipemotan+womentohofofoho.

¹² Oso hopo sopo hwe fihwo humunyoponoho. Kakoe yofe Anonaiyas+yoho. Kako neyakwosafe hon+ngkanomo t'fi in+ngkawowo'n'ngkiso hweho. A'amu Juta Ntomasi+kos humamotofoso ole hnn'imentohofi, Kako hwe wopi+ngo hweho.

¹³ Oso hwe huhwo sohwo noni+manto nt'imento, N'ngkwahwo Soulyo, Jije t'imo apa'no uhwon+monnoho. Ose ntahon+ngki oso hohosohonta nje t'imo wopi+ngo nimo'n'ingkahon+ngki kakimo uhwon+mentohofoho.

¹⁴ Nuhwon+ngkahon+ngko nt'imento, Neyakwosafe Anitu sohwo kako yo'mayo yone so'no kiko huno kiyone so'no kuhwosopi'mentisofoho. Kiko oso hwe ahwomo mta'ango nakwoe hwahopo uhwat+mentiso sohomo uhwonyo so'no kakoe mampaho upa'nyo so'no kuhwosopi'mentisofoho.

¹⁵ Hwangku kiko kakoe hungkuno ulihnefoho. Kiko a'amu somo ya'moyo uhwonjo so'no upa'nyo so'no ulihnefoho.

¹⁶ Oso'no peho'no hontohumahnno. Kiko nolikafohojo'no ngko mijo wokiyokuma'mo. Kiko Jisas+mo jomo ulohojo'no kako jije wonyoso wae weekumofono.

Anitu a'amu temtitofo kengo somo Poul uy'imentisofoho.

¹⁷ Hwangku ngko Jerusalem apa'no noponji Anituye ango engo somo Mpohumo jomo ulonji wojo hopa uhwon+mentohofoho.

¹⁸ Hwe engo sohomo nuhwon+ngkahon+ngko nt'imento, Kiko komo'no Jerusalem uliko'maho. Kiko olopo humahojo'no manji nje hungkuno luti+husoso hofi+kio mupa'n'fitnehofoho.

¹⁹ Ose ntahon+ngki ul'imentoho, Hwe Engofo, hofi+kio huno moi'wonoho. Ngko a'amu kikimo si'meho hi'ntnnono kijapi'wo'n'ngkohofoho somo ango uhu'mokiyoso mta'ango nomanji ikujoho fonjonji impo'angomo intofohu-malefoho.

20 Oso hwe Sitifen, jije hungkuno li'mojo sohomo fonjahumentohofohofoho osopo ngko hofi'ko'nji nohumanji osohi so'no nje si'meho wopi'ngo ni'mo'n'ingkahon'ingki a'amu fonjahumentohofohofoho sohwafe manji'mofohofoho yo'mayoso mokosyohumantohofohofoho.

21 Ose ulahon'ingki nti'mento Kiko mpano, Ngko kikimo hon'ingkanohofohofoho sawemo sopo a'amu kengo somne'no wokuhwat'mo. Ose nti'mentisohofohofoho.

Hwe itokuso'njo mokosyohumayo yofe engo'njo Loum mta'ango sohwo Poul'mo mokosyohumamentisohofohofoho.

22 Poul oso hungkuno a'amu kengo somne'no ulahon'ingki a'amu Juta nupa'nont'ifi johohofohofoho mohm'no ulimentohofohofoho, Fonjahumno. A'amu oleso olo hwahohofohofoho lopo mohumanehohofohofoho.

23 Oso hungkunohofohofoho ne'no lonti'fi hofi'koe hwap'ife yohofohofoho yo'mayoso yojasyont'ifi hwhohofohofoho husont'ifi husa'mentohofohofohofohofoho.

24 Ose yontan'ingki hwe yofe engo'njo kakoe a'amu itokuso'njohofohofoho sohwa uli'mento, Poul'mo angomohofohofoho ipemotasy'kuji ole uli'mno, A'amu sohwa mango engo kilohofohofoho peho'neto. Oso'no fonasohofohofoho. Monajohofohofoho'manji ikujohohofohofoho wokufonjano. Ose uli'mno.

25 Ose ulahon'ingki hwe sohwa Poul'mo hofi'ko impe intofontan'ingki hwhohofohofoho Poul hwe mnokino manji'mofohofoho'njohofohofoho kakohofohofoho'njohohofohofoho humentanjohofohofoho sohohofohofoho uli'mento, Olo sekwoe yahinotahohofohofoho. A'amu Loum mta'ango sohohofohofoho kakohofohofoho hungkunohofohofoho mi'kwalofo'njohofohofoho yont'ifi siki ikujohohofohofoho fongku'motofohofoho sekwoe yahinotahohofohofoho.

26 Ose ulahon'ingki hwe sohwo nupa'nontohofohofoho nowentohofohofoho hwe yofe engo'njohofohofoho sohohofohofoho ulohon'imentohofohofoho, Kikohofohofoho pehohofohofoho yalokunohofohofoho. Olo hwe lohwo Loummjohofohofoho sohwafe hwhomufohofohofoho.

27 Ose ulahon'ingki hwe sohohofohofoho nupa'nontohofohofoho Poul'mo nu'mantohofohofoho ulohon'imentohofohofoho, Ole njohofohofoho. Kikohofohofoho Loum mta'ango hwhosilahohofohofoho. Ose ulahon'ingki Poul uli'mento, Ouhofohofoho, ngkohofohofoho Loum mta'ango hwhohofohofoho'nyohohofohofoho.

28 Ose ulahon'ingki hwe yofe engo'njohofohofoho sohwo uli'mentohofohofoho, Ngkohofohofoho hamniyohohofohofoho engohofohofoho ho'naofonjohofohofoho a'amu Loum imo'n'imentohofohofoho hwhohofohofoho'nyohohofohofoho. Ose ulahon'ingki Poul uli'mentohofohofoho. Njehofohofoho mpohwhohofohofoho Loum mta'ango hwhohofohofoho. Oso'no ngkohofohofoho a'amu Loum hwhohofohofoho'nyohohofohofoho.

29 Ose ulahon'ingki a'amu Poul'mo impe intofont'ifi ikujohohofohofoho wofonjant'ifi imentohofohofoho sohwa uyohohu'mentohofohofohofohofoho. Hwe yofe engo'njohofohofoho sohwo olo a'amu Loum mta'ango lohohofohofoho impe intofohohofoho so'no tohinohofohofoho engohofohofoho woma'monntikohofohofoho. Ose lontohofohofoho iyohohofohofoho un'imentisohofohofohofohofoho.*

30 Hwe yofe engo'njohofohofoho sohwo kakohofohofoho a'amu Juta Poul'mo hungkunohofohofoho ulohohofohofoho so'no yolohohofohofoho hwap'ingo upa'n'imo lontohofohofoho mo'n'ingkantohofohofoho Poul'mjohofohofoho ahwhomohofohofoho nano usihutofontohofohofoho kakohofohofoho a'amu tajo angohofohofoho syohohofohofoho'njohohofohofoho yofe engo'njohofohofoho sohwanjohofohofoho a'amu *kaun'isol* syohohofohofoho'njohohofohofoho sohwanjohofohofoho hungkunohofohofoho ole lihwhat'imentohofohofoho, Sekwo uhu'mokumno. Ose lihwhajontohofohofoho Poul'mo ipemotasonthofohofoho a'amufehofohofoho si'manopohofohofoho uhumat'imentisohofohofohofohofoho.

23

A'amu Jutafe 'kaun'isol' sohwamo Poul kakoe hungkuno lut'hwamentisohofohofohofohofoho.

* 22:29: Loumjo sohwafe hon'ingkanohofohofoho hungkunohofohofoho olenohohofohofoho. A'amu Loum mta'ango sohohofohofoho ikujohohofohofoho fongkiyohofohofoho so'no yokumpohn'nyohohofohofoho wo'nyohohofohofoho.

1 Poul a'amū *kaunisol* syoho'njo sohwaro t̄mo yokumpohn'nyo uhwononto ul̄mento, Nje hwe s̄fahwe, An̄tu nohonontan̄ngki yo'mayo imoteso m̄j̄m̄wenji olohontajo'nji ole nnantofoho, Ngko hon̄ngkano wonyo'njo hwon̄'maho. Ose nnantofoho.

2 Ose ulahon̄ngki Anonaiyas tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwo kako'njo sopo humalowentan̄ngkofo sohwaro ul̄mento, Poulye mangomo fongkupmno.

3 Ose ulahon̄ngki Poul ul̄mento, K̄ko a'apaho wop̄ng'o'njo hwosoho. S̄meho mo'mo pisakino'njo hwosoho. An̄tu wakufonjono. K̄ko nje hungkunomne'no ito'no men̄hwajiyone hwaso nohumanji hon̄ngkano ito'nohino somo hwotoho fenji n̄fonjohino.

4 Ose ulahon̄ngki a'amū Pouli'njopo lohofont̄fi l̄mentohofi, K̄ko An̄tuye hwe yofe engo'njo sohomo sitofo lulalokuno.

5 Ose ulahon̄ngkofi Poul ul̄mento, Nje a'amūfo. Ngko An̄tuye hwe yofe engo'njo sohune'no huno manyohoyohoho. Huno ole niyohoho An̄tuye hungkuno ole nal̄mento, Sekwo a'amū semokosyohumayo somo hungkuno wonyo ujo'eno. Oso'no ngko huno niyohoho.

6 Ose ulonto Poul uhwon̄mentisoso, A'amū *kaunisol* syoho'njo sohwa fehohnjo a'amū Sat̄yusiyoho. Fehohnjo a'amū Falisiyoho. Ose uhwononto *kaunisol* a'amū sohwaro mango engo ul̄mento, Nje a'amū hwafo, ngko a'amū Falisi hwo'nyoho. Nje mpohwo a'amū Falisi hweho. A'amū poyo pe'nyoso apa'no l̄kapitnnefoho. Olo hilo so'no ngko hontohumaleno. Oso'no ngko a'amū somo oso hungkunoso lut̄hwawo'n̄ngkohe hwo'nyoho. Olo hilo so'no sekwo ngkine'no hungkuno ho'nosyalokwofe.

7 Ose ulahon̄ngki a'amū Falisi sohwanji a'amū Sat̄yusi sohwanji yoka h̄n̄ont̄fi husilo'mentohofofoho.

8 Hwap̄ngoso a'amū Sat̄yusi sohwa ole l̄wo'n̄ngkohofi, A'amū poyo pe'nyoso apa'no mol̄kapitnnohoho. A'amū ahwomo mta'ango so'nji towahuno n̄tne so'nji mohumuyoho. Ose l̄wo'n̄ngkohof̄hwafoho. I oso'no a'amū Falisi sohwa oso hungkuno hufa'u so'no hwasyofoho l̄wo'n̄ngkohofofoho. Hof̄iko olo hilo somo s̄meho uȳwo'n̄ngkohofi, A'amū poyo pe'nyoso apa'no songo l̄kapitnnefoho. A'amū ahwomo mta'angoso towahuno n̄tne'no humalofo. Ose l̄wo'n̄ngkohofofoho.

9 Oso'no hof̄ikoe yokaso engo imo'n̄ngkahon̄ngki a'amū Falisi fehohnjo hon̄ngkano hungkuno mesȳlut̄hwayo sohwa nol̄kafont̄fi yokumpohn'nyo ul̄mentohofi, Poul kako wonyo miȳwo'n̄ngkiso hweho. Hwe ahwomo mta'ango hwol̄keno towahuno hwol̄keno Pouli'mo ul̄maso'manji kakoe syohofoho.

10 Ose ulahon̄ngkofi yokaso m̄kun̄mposo imo'n̄ngkahon̄ngki hwe itokuso'njo yofe engo'njo sohwo ole syaf̄hu'mento, a'amū sohwa Pouli'mo yokino yohosiyohohnta'ni ifijo so'no wope'n̄imtonoho. Ose syaf̄hu'mentiso so'no iyoho un̄ngkahon̄ngki kakoe a'amū itokuso'njo sohwaro ul̄mento, Sekwo oso a'amū sohwaro ajwomo'mo nowekuji Pouli'mo ut̄maf̄kuji sekwoe angomno fipemotas̄mno. Ose ul̄mentisofoho.

11 Mo'n̄ngkanta s̄kwo'miyo somo Jisas Pouli'njopo nolohofonto ul̄mento, Yokumpohn'nyo h̄mmo'nyo. Ango Jerusalem lopo ngkine'no hungkuno yokumpohn'nyo ul̄mahnnofoho. Oso pa'nyo ango Loum sopo ngkine'no apa'no ul̄monnoho. Jisas ose ul̄mentisofoho.

A'amu Juta Poulimo wofonjosityano nolontifi hungkuno nano mtito'mentohofoho.

¹² Mo'n'ngka im'ngo ne'nji a'amu Juta nuhu'mokontifi hungkuno yokintahopono lontifi ole mtito'mentohofi, Nakwo Poulimo wofonjosityano. Kako songo nohumentan'ngkuhwosi nakwo wopayo'nji mijo'nji monanehwono. Ose mtito'mentohofoho.

¹³ Oso a'amu huhwo sohwa oso hungkuno mtito'mentohofi sohwa a'amu we'e pi'n'ngo'maho. A'amu *foutimo* (40) yakolonoho.

¹⁴ Ose mtitofontifi hofiko nowentifi a'amu tajo ango syoho'njo sohwanji hwe engo sohwanji oso hwamo ul'imentohofi, Nakwo hungkuno yokintahopono lontani ole mtitofihwono, Nakwo Poulimo wofonjosityantane'no yihwono. Kako songo nohumentan'ngkuhwosi nakwo wopayohwa mijo-hwa monanehwono.

¹⁵ Oso'no sekwo a'amu *kaunisol* syoho'njo sohwanji sekwo hwe itokuso'njo yofe engo'njo sohune'no mo'n'ngka hungkuno fil'hwatimno. Ole ul'imno, Nakwo Poulimo nom'ne hungkuno ulohonantane'no yihwono. Oso'no olopo fipemotape. Ose ul'imno. Oseso nakwo hon'ngkanopo Poul'ine'no nohontohumehwasi fonjasyoso olopo maponehoho. Ose ul'imentohofoho.

¹⁶ Olo hilo so'no Poul'ye koifahwo nupa'nonto nowento a'amu itokuso'njo sohwafe angomo noswonto a'amu Juta Poulimo nofonjosityane'entifi limentohofi so'no Poulimo ul'imentisofoho.

¹⁷ Ose ulahon'ngki Poul a'amu mnokino manji'mofonjo sohune'no joho ulonto ul'imento, Olo hwomu lohwo hwe itokuso'njo yofe engo'njo sohune'no hungkuno ul'imte'no yohoho. Osopo fipemotaso.

¹⁸ Ose ulahon'ngki hwe huhwo sohwo ipemotasono hwe yofe engo'njo sohomo ul'imento, Poul impo'angomjo sohwo ngkine'no joho ntonto ntohoho, Olo hwomu lohwo hwe itokuso'njo yofe engo'njo sohune'no hungkuno ul'imte'no yohoho. Osopo fipemotaso. Ose ntohoho.

¹⁹ Ose ulahon'ngki hwe yofe engo'njo sohwo hwomu sohomo aho no-kento siko'nohinopo ipemotawento ulohon'mento, Pehofi wantimonnto.

²⁰ Ose ulohon'ngki hwomu sohwo ul'imento, A'amu Juta hungkuno ole mtitofohofi, Mo'n'ngkanta hungkuno ole wokilantifeho, Kiko *kaunisoli*'njopo Poulimo fipemotape. Hofiko Poulimo kakoe hungkuno hwapingo so'no ulane'entifi hwasyo poji yalokwofo.

²¹ Oso'no hofikoe hungkunomo kiko in'ngkahutoho. Hwap'ngoso a'amu *foutimo* (40) hwofilo'nnyo sohwa hofiko hon'ngkanopo hiyaso humafikuji Poul'imne'no wohontohumantifeho. Oso a'amu huhwo sohwa hofiko ole mtitofohofi, Nakwo Poulimo wofonjosityano. Poul songo nohumentan'ngkuhwosi nakwo wopayohwa mijohwa monanehwono. Ose mtitofohofi. Kiko eno ulohoji Poulimo uhwoj'so'manji hon'ngkanopo wofonjosityantifeho.

²² Ose ulahon'ngki hwe yofe engo'njo sohwo hwomu lohomo yokumpohn'nyo ul'imento, Olo hiloso ntohino so'no nom'ne a'amu somo nulohotoho. Ose ulonto hwomu sohomo uhwat'mentisofoho.

Hwe yofe engo'njo hwahe mokosyohumayo Felikis sohwoepono Poulimo ipemotawomentohofoho.

²³ Nuhwajonto kako hwe hufa'u mnokino manji'mofonjo sohwa'umne'no joho ulonto ul'imento, Siko a'amu itokuso'njo *tu hant'let* (200) sohwanji nom'ne a'amu ahwomo yahuponjo kehumawo'n'ngkohofi

sefenti (70) sohwanji nom'ne a'amū hosimno'njo *tu hantilet* (200) sohwanji hano iyo'ne ito'no fesyohumunyo. Olo sɪkwo'miyo lomo, (9 *kɪlouk*), osomo sekwo ango Sisaliya sopoŋo fiwanimno.

²⁴ Nom'ne ahwomo yahuso Poul kehumayo'ne fesyohumunyo. Sekwo Poulimo ito'no ipemotasukuji hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo Felikis sohune'no utimotapmno.

²⁵ Ose ulonto kako iyoswo ifalifaliyo ole mtimokumento,

²⁶ Ngko Kiloutiyos Lisiyasini olo iyoswo loso hwe wopingo yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo Felikis sohwasimne'no mtimokalokweno. Nje Felikis.

²⁷ A'amū Juta olo hwe Poul lohūmo nokotifi wofonjosyano lontifi imalofofoho. Kako a'amū Loum hweho upa'nimale so'no ngko nje a'amū sohwanji nowentani utimamalohwonefoho.

²⁸ A'amū Juta Poulimo wonyo hwosoho ulimalofo so'no oso hwapingoso hūno waniyono lonji Poulimo *kaunisol* sohwafepono ipemotawomalefoho.

²⁹ Osopo hūno ole tipema'male, Hofiko hofikoe honingkanohungkuŋo somne'no Poulimo ulimalofofoho. I oso hiso'no poyo mape'noneho. Impo'angomo mintofahufitnnehofo.

³⁰ Hungkuŋo ole nima'masofoho. Hofiko Poulimo wofonjosyantifi imalofofoho. Ose upa'nonji ngko kikiyepono komo'no uyahotimalefoho. A'amū Poulimo hungkuŋo ulimalofo sohwanne'no ulimalefoho. Hofiko Poulimne'no hungkuŋo hi'njo hwa'manji hofiko jije simanopo walife. Osohopeho.

Iyoswo ose mtimokumentisofoho.

³¹ A'amū itokuso'njo sohwa hwe yofe engo'njo sohwoe hungkuŋomo tifi iningkawentifi oso sɪkwo'miyo somo hofiko Poulimo ango Antipatilis sopoŋo ipemotawomentohofofoho.

³² Iyoho longkonngkahonngki a'amū itokuso'njo sohwa hofikoe angomno asomo umentohofofoho. A'amū ahwomo yahupo kehumayo'njo sohwa Poulimo ango Sisaliya'no ipemotawomentohofofoho.

³³ Hofiko Sisaliya imofawentifi hofiko iyoswo motawomentohofoso hwe yofe engo'njo Felikis osomo uyontifi Poulimo hwe engo sohwo'njopo uhwojamentohofofoho.

³⁴ Felikis iyoswo atofolonto Poulimo ulimeto, Kiko ntimta'ango hwasilo. Ose ulahonngki Poul ulimeto, Hwaho Silisiyanta'ango hwo'nyoho.

³⁵ Ose ulahonngki Felikis ulimeto, A'amū kikine'no hungkuŋo hi'njo sohwa imofapikujono jije hungkuŋo upa'nimonnoho. Ose ulonto, kakoe a'amū sohwo ulimeto, Heloutiye ango engo sopo wohumano. Osopo sekwo uhwoŋtohumamno. Ose ulimentisofoho.

24

A'amū Jutajo hwe yofe engo'njo sohwa Poulimne'no hungkuŋo limentohofofoho.

¹ Sɪkuno aho fehohnjo hopi'nonohino memjaofahonngki hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo Anonaiyas oso hwo'nji nom'ne hwe engo sohwanji hwe nom'ne hofikoe hungkuŋo jo'ne yofe Tetulos oso hwo'nji Sisaliya imofapmentohofofoho. Hofiko hwe yofe engo'njo Felikis'njo sopo lohofontifi Poulimne'no hungkuŋo ulimentohofofoho.

² Felikis Poulimne'no lihwojahonngki nopahonngki Tetulos sohwo a'amu Juta sohwafe hungkuno Poulimne'no ulimeto, Hwe engo Felikis sohwo, Kiko nakwo wonyoangkafo nemokosyohumawo'nngkino hwasoho. Nakwo ikujoho mafongki'nyoso simeho pompenjiyo ito'no humalohwono. Nakwoe hwahe lopo yo'mayo wonyo imo'nyoso kiko huno wopingo syafisyonji ito'no mt'i mokuwo'nngkino hwasoho.

³ Oseso nakwo simeho wopingo nemo'nngkahonngki isamoyoka wokilantane'no yalokuhwono.

⁴ Ngko huno ole niyohi, Kiko syoho engo'njo hwasoho. Oso'no hungkuno tifo'nohino wakilimne'no yohono. Kiko a'amufe hungkuno upa'nwo'nngkino sohwo nje hungkuno upa'nyo.

⁵ Olo hwe Poul lohwo kako a'amu Jutamne'no wonyo uyiwonngkiso hweho. Ango'meemo nowento a'amu'njopo yoka'nji ikujoho'nji ulikafiwo'nngkiso hweho. Nakwoe a'amu Juta fehohnjo hotiku lohofontifi honngkano nom'nemo inngkwalokwofo sofe yofe Nasaletiyoho. Olo hwe lohwo hofikoe hwe engo hweho.

⁶ Kako a'amu temtitofo kengo sohwa nakwoe Anituye ango engo somo wonyo imokiyo'ne ipemotapmmasofoho. Ose uhwonontani Poulimo aho ka'malohwonefoho. [Nakwo nakwoe yahinomne'no Poulimo ito'no womhwojantani ko yahonngkuhwoni

⁷ hwe itokuso'njo yofe engo'njo Lisiyas osohwo noponto nakwoe aho mta'ni usihuto'mto yokumpohn'nyo imo'nonto uti'ma'masofoho.

⁸ Nutimanto nalima, Sekwo olo hwe lohume'no hungkuno hi'njo hwasimanji sekwo Felikisiyepono motawomno. Lisiyas ose nalimasofoho.] I oso'no kiko Lisiyas sohomo ulohonyo. Kakoe hungkuno nupa'nngkohoji huno wakiyono. Yo'mayo ulimalohwone so'no wakilono. Tetulos ose ulimentisofoho.

⁹ A'amu Juta hopi'nonohinoso simeho inontifi ulimentohofi, Hungkuno nehopi kilohoho. Ose ulimentohofofoho.

Poul kakoe hungkuno Felikisimo ulimentisofoho.

¹⁰ Hwe engo sohwo Poulimne'no hungkuno jo'ne uhwonngkahonngki Poul ulimeto, Kiko nakwo a'amu Juta sohwo'na'nimo hungkuno ito'no mihwojontanngkino soswo pi'nngo neyakolo'mojofoho. Oso'no ngko nje hungkuno kilimne so'no simeho wopingo nimo'nngkohoho.

¹¹ Sikuno aho hopi'nono sife mta'ni hufa'u mmo'nyo sohonta ngko Anitumo jomo ulimo lonji Jerusalem imofapmmalefoho. Kiko hofikimo olo hiso'no ulohojo'no nehopeho wakilife.

¹² A'amu Juta Anituye ango engo somo nom'ne a'amu sohwanji hungkuno ikujoho hopa fongki'nontanngkuhwoni monahonyo'njo imalofofoho. Hofiko ango uhu'mokiyo sopo angkuhwafo engo sopo hwe moya'mi ikujoho so'no ulikofontanngko manohonyo'njo imalofofoho. Awonoho. Ngko miyo hwo'nyoho.

¹³ Oso hungkuno yo'mayo imale so'no kilohofoso hungkuno hwapngoso ne anefoho. Oso'no hofiko kikimo olo hungkuno loso nehopi pipi kitihwafitnehofa. O'o, yo'mayo ngkine'no kilohofoso muhwonmmalofihwafoho.

¹⁴ I oso'no hungkuno anga'no kilohofoso nehopeho. Ole. A'amu Juta fehohnjo hotiku lohofontifi Honngkano songomo inngkwalokwofo. Oso Honngkano somo ngko tifi inngkawenji neyakwosafe Anitumo simeho hi'ntnono uyalokweno. Mousesiye honngkano hungkuno so'nji

a'amu Anitu hungkuno uyahonngki limotofo sohwafe hungkuno somo inngkwalokweno.

¹⁵ Anitu a'amu wopingo'nji wonyo'nji poyo pe'nyo somo ulikafone so'no simeho hi'ntnnono uyonji oso hiso'no a'amu lo'nji hontohumalohwono.

¹⁶ Ngko nje honngkano wopingomne'no syoho engo iwo'ningkohe hwo'nyoho. Oso'no Anitu'nji a'amu sohwanji ngkimo wonyo hwasoho mantifitnnehofo. O'o, hwe wopingo hwasoho ntifitnnefoho. Ngko ole hnnimnefoho. Honngkano wopingo'njo hwo'nyoho hnnimnefoho.

¹⁷ Hohonta ngko Jerusalem uliko'manji soswo fihwo niyokolofahonngki ngko hwaho kengo kengopo emoyonji Jerusalemno asomo pmmale hwo'nyoho. A'amu hamniyoho umofonyo iyo somne'no hamniyoho motaponji Anitune'no yahu umalefoho.

¹⁸ Ose yonji ngko Anituye anggo engo somo nohumanji oso hiso kiho'maso imokiyo so'no yontanngko nohonmalofofoho. Ngko a'amu ososofahu'nohino'nji nohumentani yo'mayo ito'nohino imalohwonefoho. A'amu pi'ningo nakwo'nji mohumulofu.

¹⁹ I oso'no a'amu Juta fehohnjo hwaho Esiyanta'ango sohwa nohumantifi ngkimo aho niko'malofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa ngkine'no hungkuno hi'njo hwa'manji jije simanopo lohofikuji ngkine'no hungkuno ntifitnne'no mape'njo peho'neto.

²⁰ Mape'njo so'no ngko *kaunisoli'njopo* nohumentanngko sohonta *kaunisoli* sohwa peho wonyo imale'no mtito'malofu. Olo hwe lohwa wantife.

²¹ Olo hungkuno lo'nohinotikeno. Ngko hofiko'nji nohumanji ngko johoho ole ulimale, A'amu poyo pe'nyo somo Anitu apa'no songo ulikafo so'no simeho hi'ntnnono uyalokweno. Oso hiso'no hofiko ngkine'no hungkuno kotalokwofo. Poul ose ulimentisofoho.

²² Felikis kako a'amu Jisasimo inngkamotofo sofe honngkano so'no huno umentiso hweho. Oso'no kako a'amu Juta somo ulimento, Nta'noho. Sekwo fohontohumamno. Hwe itokuso'njo yofe engo'njo Lisiyas sohwo nopihwoso'no sekwoe hungkuno ito'no womesehwa'tmonnoho.

²³ Ose ulonto a'amu impe'njo sohwan mokosyohumayo sohumo ulimento, Kiko Poul'mno fohontohumaho. Kako pawesoso wopingofoho. Kakoe a'amu jomo u'mafikuji yo'mayo uyifijoso wopingofoho. Ose ulimentisofoho.

Felikis kako Poul'mo impe intofonto soswo hufa'u uyimentisofoho.

²⁴ Sikuno nom'ne fihwa memjaofahonngki Felikis kakoe ape Ntilusila'nji pmmentisiyefoho. Oso a'amu hisi Juta apefoho. Felikis Poul'mne'no kakoe hungkuno upa'nyo so'ne luhwajimentisofoho. Poul a'amu Jisasimo simeho hi'ntnnono uyoso'no luthwamentisofoho.

²⁵ Kako honngkano wopingo tipemayo so'no yo'mayo wonyo ho'naofo so'no hwangu Anitu a'amufe hungkuno ikwolofu so'no luthwamentisofoho. Ose ulahonngki Felikis iyoho unngkahonngki ulimento, Nta'noho. Olohonta kiko mpano. Sikuno nom'nemo ngko iyoho humame sohonta nekwo apa'no wolaho.

²⁶ Ose ulonto ole syafihumento, Poul'mo usihuto'meso'no hamniyoho wontapmmontolikeno. Ose syafisyonto sikuno pi'ningo somo Poul'mne'no luhwajiwononto Poul'nji hungkuno hnnimentisiyefoho.

²⁷ Soswo hufa'u uyokolofahon+ngki hwe nom'ne Pousiyos Fesitos oso hwo Felikisiye hwaho mokosyohumayo syohoso ma'mentisofoho. Felikisiyuhwo sohwo a'amu Juta afofo umokumonto yonto Poulimo impo'angomo humentan+ngki musihutofe'njo yonto ul'ko'ma'mentisofoho.

25

Poul kako yokumpohn'nyo lohofonto, Nje hungkuno Sisa yofe hwofilo'nnyo sohwo won'ipa'nono ulimentisofoho.

¹ Fesitos hwaho kengo mta'ni ango Sisaliya i'mofaponto hwaho mokosyohumayo syohoso nomanto sikuno hufa'u sihune memjaofahon+ngki kako Jelusalemno simentisofoho.

² A'amu tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Jutafe hwe engo sohwanji Fesitos'njopo u'mantifi hofikoe hwasyo hungkuno Poulimne'no ulimentohofoho. Hofiko jomo yokumpohn'nyo ulimentohofi,

³ Kiko nonefo'mahoji Poulimo Jelusalemno uhwajo. Ose ulontifi Poulimo hon+ngkanopo fonjosyane'entifi nto mtito'mentohofofoho.

⁴ Ose ulahon+ngkofi Fesitos ulimento, Poul ango Sisaliya sopo impo'angomo humaho. Oso hopo sopone'no we'enepe wamne'no yohono.

⁵ Poul kako wonyo imentiso'manji sekwoe hwe engo sohwa ngko'nji nowehwasi osopo wolantanoho. Ose ulimentisofoho.

⁶ Fesitos Jelusalem nohumanto nom'ne sikuno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u sihunetikeno sikuno aho hufa'u hopi'nonohinotikeno memjaofahon+ngki hofiko Sisaliya'no umentohofofoho. I'mofapontifi mo'n+ngkanta Fesitos kako ango hungkuno ito'no melihwajiyone'ne somo nohumanto kako Poul waponolonto lihwat+mentisofoho.

⁷ Lihwojahon+ngki Poul noswahon+ngki a'amu Jelusalem mta'ni pmmentohofosohwa Poul'njopo nolohofontifi hungkuno tango'njo Poulimne'no limentohofofoho. Hofiko Poulimo wonyo imentohino hwasoho ko ulimentohofoso Fesitos kako hofikoe hungkuno somo ne motipe'mammentisofoho.

⁸ Poul hofikimo aku ulimento, Ngko hon+ngkano wonyo mmofe'njo hwo'nyoho. Ngko a'amu Jutafe hon+ngkano hungkunoso mtihupeso awonoho. Ngko Anituye ango engo somo wonyo imokiyoso awonoho. Hwe yofe engo'njo Sisa oso hwoe hungkunomo ngko hwotoho fiyoso awonoho.

⁹ Ose ulahon+ngki Fesitos kako a'amu Juta sohwo afofo umokumonto yonto Poulimo ulimento, Kiko huno pipi kiyohoho. Nakwo ango Jelusalem sopo nosihwasi osopo jije hungkuno ito'no melokuhwajimeso wop+ngtaho.

¹⁰ Ose ulohon+ngkahon+ngki Poul ulimento, Olo ango humale loso a'amu Loum sohwafe hungkuno ito'no meliwojiyo angofoho. Oso'no olo ango olo huhwo lohwo nje hungkuno ito'no mefoholofihwajiyone'ne angofoho. Kiko huno moi'wonoho. A'amu Juta somne'no wonyo mimmtohefoho.

¹¹ Ngko wonyo hon+ngkano imofontimntentesi oso wonyo hiso'no kiko poyo pe'nyo ntifijoso hungkuno ane'njo nope'n+mnesohilo. I oso'no oso hungkuno ntohofoso hwasyo'manji kiko hofikoe ahomo noho'nanisyohotoho. Hwe yofe engo hwofilo'nnyo Sisa osohwo kako nje hungkuno upa'nono. Oso hiso'no ngko Loummne'no wawomne'no yohono.

¹² Ose ulahon+ngki Fesitos kakoe a'amu *kaunisol* syoho'njo sohwanji hnnont+fi Poul+mo ul+mento, Kiko Sisamne'no jije hungkunomo upa'nono ntohino so'no e'wano. Sisafepono fiwano. Ose ul+mentisofoho.

Fesitos kako Poul+mne'no Ak+lipa sohomo ul+mentisofoho.

¹³ Hwangku sohonta hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo Ak+lipa sohwo kako kakoe ape Mpenaisi oso'nji siko ango Sisaliya i'mofawenji Fesitos+mo isamo uloho'+mentisiyefoho.

¹⁴ Siko ango Sisaliya humentan+ngki s+kuno pi'n+ngo memjaofahon+ngki Fesitos Poul+mne'no hungkuno ole luti+hwamento, Poul impo'angomo humentan+ngki Felikis mus+hutofe'njo ul+ko'ma'+mentisofoho.

¹⁵ Ngko Jerusalem nosonji osopo nohumentan+ngko hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu Jutafe hwe engo sohwanji n+i'mant+fi Poul+mne'no ntont+fi nt+mentohofi, Kiko Poul+mo ole uso, Jije wonyo imentohino so'no poyo pe'nyo. Ose uso.

¹⁶ Ose ntahon+ngkofi ul+mentoho, Nakwo a'amu Loum si'nwi oso yahino hiso ane'nwoho. Hwe fihwo a'amu nom'ne kakine'no hungkuno hi'njo sohwo kakoe si+manopo malohofe'njo yi+hwosi oso hungkunoso majo'manji oso hwe sohomo tohino siki muyanehwono. O'o, a'amu sohwo nom'nehumne'no hungkuno hi'njo osohwo kakoe hungkuno ulahon+ngkuhwoso'no hwe huhwo sohwo hungkuno aku ulososo oso hon+ngkano wop+ngofoho. Ose ul+mentohefoho.

¹⁷ Hof+ko ngko'nji pment+hwone sohonta ngko mohontohumammen-tohefoho. O'o, mo'n+ngkanta ngko hungkunojo ango somo nohumanji Poul+mne'no li+hwat+mentohefoho.

¹⁸ Ngko ole syafi+hu+mentoho, Hof+ko Poul+mne'no hon+ngkano wonyo so'no ulant+fe'no yohoho. Ose syofi+syahon+ngko hof+ko nol+ikofohumant+fi wonyo ne so'no mujo'njo imentohofofoho.

¹⁹ O'o, hof+ko yoka ole wo'nnyo hwafoho. Poul hof+ko An+tumne'no hon+ngkano songo in+ngkayo'ne ti+pema'+mentiso so'nji hwe fihwo kakoe yofe Jisas osohwo poyo pe'n+mentiso so'nji oso'no yoka ul+mentohofofoho. Poul ul+mento, Jisas songo humaho.

²⁰ Oso'no ole syafi+hu+mentoho, Hungkuno hwap+ngo neso pipi syafi+hu+mnehono. Ose syafi+syonji Poul+mo ulohon+mentoho, Nakwo ango Jerusalem sopo nosi+hwasi osopo jije hungkuno ito'no melokuhwajimeso wop+ngotaho.

²¹ Ose ulahon+ngko Poul nt+mento. O'o, ngko impo'angomo nohumahm'mo tifi hwe yofe engo hwofilo'nnyo Sisa osohwo nje hungkuno ito'no melon+hwajonoho. Ose ntahon+ngki ngko nje a'amu impo'angomjo mokosyohumayo sohwo ul+mentoho, Poul impo'angomo wohontohumano. Hwangku Sisamo uhwonyo'ne uhwat+monnoho.

²² Oso hungkunoso Ak+lipamo ulahon+ngki Ak+lipa ul+mento, Olo hwe lohwoe hungkunoso upa'n+mne'no yohono. Ose ulahon+ngki ul+mento, Mo'n+ngkanta kiko upa'nyo.

²³ Mo'n+ngkanta Ak+lipa'nji kakoe ape Mpenaisi'nji siko hwap+fe wokoso'njo wonyoangkafoso yahon+ngki hwe itokuso'njo a'amu yofe engo'njo sohwanji oso ango Sisaliya hwe engo sohwanji nopont+fi Ak+lipa hiya'umo ipemotapont+fi ango uhu'mokiyo sopo humentohofofoho. Nuhu'mokahon+ngkofi Fesitos Poul+mo uti+motap+fe li+hwat+mentisofoho.

²⁴ Nuti+motopahon+ngkofi Fesitos ul+mento, Hwe yofe engo'njo Ak+lipa sohwanji sekwo a'amu hopi'nono nakwo'njopo humalofo soku olo hwe

lohomo uhwonimno. A'amu Juta Jerusalem mta'ango so'nji oloponta'ango so'nji olo hwe lohonne'no nje simanopo lohofontifi nto ntimentohofoho. Hofiko joho mohm'no ntimentohofi, Olo hwe lohwo kako songo mohumanehoho.

²⁵ I oso'no kakoe honingkanomne'no hungkuno upa'nonji wonyo iyoso'no poyo pe'nyo'ne so'no motipema'mmentohefoho. I kako ntimento, Sisa nje hungkuno upa'nono. Oseso ngko hungkuno nano mtitofonji kako Sisafepono waweno ulimentohofoho.

²⁶ Ngko Pouliye honingkano wonyo motipemaso'njo so'no ngko Sisamne'no iyoswo pipi mtimokumnehono. Oso'no hwe yofe engo'njo Akilipa kiko'nji a'amu nom'ne humalofo soku ngko Poul sekwoe simanopo utimotapohono. Sekwo kakoe hungkuno upa'nifijo so'no ngko Sisamne'no iyoswo ifalifaliyo mtimokumne so'no ntimno.

²⁷ Ngko a'amu impo'ango mta'ningo sohwo Sisafepono uhwatimeso kakoe honingkano wonyomne'no iyoswo ifalifaliyo mamtimokiyo'manji oso ngko yahino hopo'maho lohono. Ose ulimentisofoho.

26

Poul kakoe hungkuno Akilipa sohomo ulimentisofoho.

¹ Akilipa Poulimo ulimento, Kiko jije hungkuno fiso. Ose ulahoningki Poul kakoe aho ho'nomanto kakoe hungkuno ulimentisofoho.

² Ole ulimento, Hwe engo Akilipa, nje hungkuno wakilmne so'no nje simeho wopingo nimo'nngkohoho. Oso hungkuno a'amu Jutaso ntimentohofoso asomo wakilmne'no yohono.

³ Kiko nakwo a'amu Juta so'nyuye yahino so'nji yo'mayo nakwo huno kengo kengo so'nji huno kiyohoho. Oso'no nje hungkuno sawemoso kiko hopi'nonohinomo ito'no upa'nyo.

⁴ Ngko we'e sohwo'nnonjo sopo * olohontajo so'nji yo'mayo yahino yiwon'ngkohe so'no a'amu Jutaso huno uyahoho. Ngko nje ango spono Jerusalem osoponohini humawo'nngkohefoho. Oso'no hofiko huno uyohoho.

⁵ Hohonta ngko nohumanji ngko a'amu Falisi sohwafe honingkanomo ito'no iningkawo'nimote hwo'nyoho. Oso honingkano hiso tango we'e'njo'maho. Tango mikunimposofoho. Oso hiso'no hofiko huno uyohoho. Hofiko wokilano lifijomanji olo hilo so'no wakilife.

⁶ Yo'mayo Anitu neyakwosamo ulimentiso so'no nejapone so'no hontohumaleno. Olo hilo so'no hofiko ngkine'no hungkuno ho'nosyahoningkofi olopo lohokweno.

⁷ Nakwo a'amu Juta temtifofo sife mta'ni hufa'u so'nwi Anitune'no imingo'nji sikuno'nji isamayoka uliwo'nngkuhwonefoho. Hwapingoso yo'mayo Anitu neyakwosamo ulimentiso so'no ne imo'nyo so'no hontohumaleno. Oso'no hofiko ngkine'no hungkuno ho'nahumalofofoho.

⁸ Sekwo a'amu Juta soku, Anitu a'amu poyo pe'nyo somo songo ulikafo so'no simeho hi'ntnnono muyoso peho'neto.

⁹ Hohonta ngko huno ole syafihu'mentoho, Oso hwe Jisas Nasaletnta'ango sohune'no hwotoho wahmonji imentohono.

* **26:4:** Hohohonta Poul kako we'e humamentiso sohonta kako ango pone engo Tasas, hwaho Silisiya, humamentisofoho. (Sohe engo 22, honingkano we'e 3, somo uhwonyo.)

10 Ose syafisyonji ango Jelusalem sopo nohumanji ose imentohefoho. A'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwa syoho ntapontifi nihwajahon'ingkofo ngko a'amu Jisasimo in'ingkawowo'n'ingkohofu somo nokenji impo'angomo intofahumentohefoho. Oso a'amu hisomne'no a'amu nom'neso wope'nantifeho lahon'ingkofo ngko eno ul'imentohefoho.

11 Sikuno huhwo huhwi hofikoe tajo ango somo nohumentan'ingkofo ngko tohino umotefoho. Ole ul'imento, Sekwo Jisasimo simeho uyoso foho'naopmno. Ose ulonji hofikine'no simano hintotohino ni'mn'ingkahon'ingki ango hwaho kengopono a'amu Jisasimo in'ingkawowo'n'ingkohofu somo tohino uyimo lonji umentohefoho.

Poul Anituye a'amu ne imo'n'imentiso so'no ul'imentisofoho.
(Apousel sohwafe Syoho 9:3-19; 22:6-16)

12 A'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwa iyoswo ntapontifi a'amu Jisasimo simeho uy'wo'n'ingkohofu somo tohino uyo'ne ango Ntomasi'kos osopono ni'hwat'mentohofofoho.

13 U, hwe engo sohwo, ngko hon'ingkanomo nowentan'ingko hinjopo pomponaho engo ahwomo mta'ango lan'ihwomentisofoho. Pomponaho hiloso mofehi'nyomo yakolo'nnyofoho. A'amu ngko'nji ument'hwone sohwanji olo pomponaho hiloso uhwon'ment'hwonefoho.

14 Ose uhwonontani hwahopo piwahu'ment'hwonefoho. Ngko Hipilu mampaho upa'nimentoho, Soul, Soul, wonyo peho'no ntohofantokuno. Kiko sihu mampo'nnyo somo entofomahoji'manji kiko sihu wosakolo'nimonnoho.

15 Ose ho'n'ingkahon'ingki ulohon'imentoho, Hwe engo t'hwosilo. Ose ulahon'ingko nt'imento, Ngko Jisasi'nyoho. Kiko ngkimo wonyo ni'mokantokuno.

16 Nol'ikafohoji filohofu. Nje syoho tohohiyo'ne kuhwosopo'mne so'no ku'mahono. Olo sikuno lomo yo'mayo uhwon'ingkinu so'no a'amu nom'ne somo ulohoho. Oso'nji yo'mayo hwangu kit'hwamne so'nji a'amumo ulohoho.

17 Ngko a'amu Juta so'nji a'amu kengo so'njimo wokuhwatimo. Hofiko kikine'no wokufonjano lifijosu wokufu'ma'monnoho.

18 Ngko nokuhwaji'mo kiko hofikoe hunomo fiwolo'mokahoho. Hofiko Seteniye sikwo'mjohoso'mo humalofu somo nje pomponahopo fipemetapohoho. Hofiko Seteniye yokumpohn'nyo usikwajikui ngkiyepo wapi'fe. Ngkimo simeho ntapifijosu hofikoe wonyo wae weeo'mo. Oso a'amu hiso'nji nom'ne a'amu'nji ngkimo simeho ntapefojo so'no hofiko Anitu mta'ni yo'mayo wopingo mapitnnefoho. Ose nt'imentisofoho. Anitu kako'ne moi'wo nto uhwosopo'mentisofoho.

Poul kako Akilipa sohomo kakoe syoho'ne ul'imentisofoho.

19 U, hwe engo Akilipa sohwo, Olo hiloso ahwomo mta'ango ho'n'imentiso so'no hwotoho mafe'njo imentohefoho. O'o, haloho'nohino imentohefoho.

20 Oso hungkuno hiso'no a'amu ango Ntomasi'kos humamotofo somo ul'imentohefoho. Osoponta'ango a'amu Jelusalem so'nji a'amu hwaho Jutiya hopi'nono humamotofo so'nji a'amu temtifofo kengo so'njimo Anituye hungkuno lut'hwamentohefoho. Ole ul'imento, Sekwo hon'ingkanu wonyomo hohuju ikenjaof'kui Anitumne'no simeho fiwolo'mokumno. Hon'ingkanu wonyoangka'nohino ut'hwanyopo

fiy+imno. A'amu nom'neso sehoni+fijoso Anituye a'amu ne kuyoho woselanti+feho. Ose uli+mentohefoho.

²¹ Oso hwap+ingo wo'nnyo so'no a'amu Jutaso Anituye ango engo somo aho ni+kenti+fi wofonjon+syanti+fi imentohofofoho.

²² I Anitu nifo'mawo'n+ngkahon+ngki olopo nolohofonji a'amu yofe engo ane so'nji sekwo yofe engo'njo sikunonjimo Anituye hungkuno selalokweno. Olo hungkuno hiloso songo'maho. O'o Mousesi'nji a'amu nom'ne Anitu hungkuno uyahon+ngki lut+hwamotofo sohwanji hofi+ko nto limotofofoho.

²³ Ole li+motofu, Hwe ahwomo mta'ni nakwoe hwahopo uhwat+mentiso sohwo tohino engo nomahwosi poyo pe'n+ngkuhwosi apa'no songo likafone si+mo'njo hweho. Oso hwe huhwo sohwo a'amu Juta so'nji a'amu temtitofu kengo so'njine'no Anituye hon+ngkano hwasampene hweho. Ose nto limotofofoho.

Poul kako Akilipa sohomo Anituye hon+ngkano tipemayo'ne'ento lut+hwamentisofoho.

²⁴ Poul ose ulontan+ngki Fesitos joho mohm'no uli+mento, Poul kiko hwayo hohnjo hwasohu. Kiko huno pi'n+ngo engo ti+pananji jije huno hwayo hohnjo imo'n+mahno hwasohu.

²⁵ Ose ulahon+ngki Poul uli+mento, Hwe engo Fesitos sohwo, ngko hwayo hohnjo hwon+maho. Nje hungkuno nehopeho. Ngko huno'njo hwo'ni lohono.

²⁶ Hwe yofe engo'nji Akilipa sohwo kako olo hilo so'no huno uyohoho. Oso'no iyoho mann+ngkahon+ngki ulalokweno. Olo yo'mayo kilohe so'no Akilipa kakoe ti+mo'nji haloho'njimo muyakolofefoho. Olo hiloso hiyaso'mo imo'n+mentiso'maho. O'o, uti+hwa'nyopo imo'n+mentisofoho.

²⁷ Hwe engo Akilipa sohwo, kiko a'amu Anituye hungkuno lut+hwamotofo sohwafe hungkunomo si+meho hi'ntnnono luyiwo'n+ngkino. Ngko huno niyohoho. Kiko uyiwon+ngkino.

²⁸ Akilipa Pouliye hungkunomo hotiku lohofonto uli+mento, Kiko huno pi+pi kiyohoho. Jije hungkuno'nohino somo upa'nonji ngko Anituye a'amu ne imo'nyo so'no huno lakiyohoho.

²⁹ Ose ulahon+ngki Poul uli+mento, Ngko Anitumo olo'no jomo ulalokweno. Kiko'nji a'amu nom'ne oloponjo nje hungkunomo upa'n+ngkohofu so'nji Anituye a'amu ne ngko pa'nyo umo'nife nningkohoho. I oso'no ngko impo'angomo humale hopaso oso ngkilaho nningkohoho. O'o, sekwo Anituye a'amu ne hmomo'nimno.

³⁰ Ose ulahon+ngki hwe yofe engo'njo Akilipa sohwo'nji Fesitos hwe hwaho mokosyohumayo sohwo'nji Akilipafe ape Mpenaisi'nji a'amu nom'ne humalofu sohwanji likofohumamentohofofoho.

³¹ Hofi+ko noswaponti+fi hnn+mentohofi, Yo'mayo poyo pe'nyo so'no impo'angomo intofasiyo so'no olo hwe lohwo kako imentiso'maho.

³² Hwe engo Akilipa Fesitosimo uli+mento, Poul kako Sisanne'no nje hungkuno upa'nono majo'njo yontentesi kiko nusikwajohotnnesohilo. Ose hnn+mentohofofoho.

27

Poul kako yofayokinomo ango Loum ne'no womentisofoho.

¹ Hofi+ko hwaho Itali'no yofayokinomo wekane'enti+fi hungkuno mtito'mentohofu so'no hofi+ko Pouli'nji a'amu nom'ne impo'ango

mta'ango sohwanji hwe nom'ne yofe Juliyos oso hwoe ahomo ho'nahumentohofofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako hwe engo Sisafe a'amu itokuso'njo *wan hantilet* (100) sohwamo umokosyohumayo hweho.

² Nakwo yofayokino Atilamitiyom mta'ango somo kotasimentihwonefoho. Yofayokino homo somo hwaho Esiya wowano lahon'ngkofi nakwo'nji umentihwonefoho. Hwe fihwo yofe Alisitakos nakwo'nji umentihwonefoho. Kako hwaho Masetouniya ango Tesolounikanta'ango hweho.

³ Mo'n'ngkanta nakwo ango Saitoun ifohohosahumentihwonefoho. Juliyos kako Poulimne'no hitoho ulofahon'ngki Poulimo ulimeto, Kiko jije a'amu olo ango lopo humamotofo so'nji fosyohumaho. Ose ulahon'ngki Pouliye a'amuso wopayo yo'mayoso Poulimo uyimentohofofoho.

⁴ Oso ango somta'ni nowekentan'ngkuhwoni ifofo engo ilojaofahon'ngki oso ifofo ilojao'mentiso sohosile ifofo engo'njo sohohtanta'ni i'waho yontani ifofo we'e'njo sohohtanta'ni hwaho we'e Saipilos sopo womentihwonefoho.

⁵ Nowentani nakwo Sisaliya'nji mofone sopo mijomo nowekentani hwaho Lisiya ango Maila sopo i'mofapmmentihwonefoho.

⁶ Osopo a'amu itokuso'njomo mokosyohumayo sohwo yofayokino nom'ne Aleksantiliyanta'angoso Loum ne'no umne'ento tipema'mentisofoho. Notipemanto nakumo netimanto nehwojamentisofoho.

⁷ Oso yofayokino homo somo nakwo nokotosontani nowentani sikuno pi'n'ngo hofohofahn'no umentihwonefoho. Hofiko syoho tohohmtno'njo engo yontifi nakwo ango Nitos mofone sopo i'mofapmmentihwonefoho. Oso hopo sopo ifofo nomt'hupmmofahon'ngki nakwo mayofoho. Oso'no nakwo oso hwaho we'e Kililit osohosili nowentani ango Salimoune uyakolo'mentihwonefoho.

⁸ Oso hopo sopo hofiko syoho tohohmtno'njo engo yontifi nakwo hwaho Kililit mom'ngo sopo womentihwonefoho. Nowentani nakwo mijo wop'ngo'njo sopo i'mofiwentani oso hopo sopo ole l'omotofofoho. Mijo Wop'ngoponoho. Ango Laseya mofoneponoho.

⁹ Osopo nohumentan'ngkuhwoni sikuno pi'n'ngo memjaofahon'ngki sikuno nom'ne * a'amu Juta wopayo humaho humayo somo moi'wo imo'n'mentisofoho. Osohonta mijo ayo ni'hu'no wonyo imo'n'mentisofoho. Oso'no Poul kako a'amu yofayokino syoho'njo sohwo ulimeto,

¹⁰ Sekwo upa'nimno. Nakwo olohonta hano'manji, syoho tohohmtno'njo engo yihwasi yo'mayo hopi'nono wonyo umo'n'montonoho. Ho'yango'nji yofayokino'nnohino'maho. O'o, a'amu'nnonji wonyo umo'n'montonoho. Olo hilo so'no ngko huno niyohoho.

¹¹ Ose ko lahon'ngki hwe a'amu itokuso'njomo mokosyohumayo sohwo kako Pouliye hungkunomo haloho miyofoho. O'o, kako hwe yofayokino kilonjipe sohwo'nji hwe yofayokino kakwo'yohwo sohwo'nji sikoe hungkunomo tifi in'ngkamentisofoho.

¹² Oso mijo wop'ngo hopo sopo ifoyo'nji ifofo engo'nji iyo sohonta yofayokino ito'no mofosyohumayo'njo yi'wo'n'ngkisofoho. Oso hiso'no

* 27:9: Oso sikunosos Anitu A'amu Wonyo Wae Yafo'ne Imo'n'mentisofoho. Oso soswo somo ifofo engo Miyo Engo Sa'njo Metitelenyan sohohtanta'ni lika'mentisofoho. Yofayokino hano miyo'njo imojofoho.

a'amu yofayokino syoho'njo sohwa ole mtito'mentohofi, nakwo olopo ul'iko'mano. Nakwo ango Finikis nowehwasi ifoyo'nji ifofo engo'nji iyo sohonta yamofa wofosyohumano. Ose mtito'mentohofofoho. Ango Finikis oso mijo wop'ingopo hwaho Kiliti'njoponoho. Ifofommne'no hiyaso'mnoho.

Ifofo engo yonto mijo engo yonto yofayokinomo ho'noma'mentisofoho.

13 We'enepo ifofo posipo'nnyo imo'n'ngkahon'ngki hofiko huno ole syafihu'mentohofi, Jefa wop'ingofoho. Hano wohwano. Ose lontifi hofiko sojo tango'njo mijo mta'ni ifiwosipemantifi nakwo hwaho Kiliti nom'ingomnohini umentihwonefoho.

14 We'enepo nowentan'ngkuhwoni ifofo m'kun'imposo hwaho Kiliti'nta'ango pmentisofoho.

15 Ifofo engo sohwo nakwoe yofayokinomo fonjahon'ngki kilonjipe monto hopo mmo'nyo'njo yahon'ngki ifofo yofayokinomo motali'mo'mentisofoho.

16 Nomotali'mofontan'ngki hwaho we'e kakoe yofe Kauta hohujo hohnta'ni umentihwonefoho. Hohujo hohnta'ni yofayokino nowentan'ngki nakwo oso yofayokino nom'ne we'e husimpemotawowo'n'ngkohofoso syoho tohohmtno'njo engo yontifi mokohusimpemantifi yofayokino engomo ho'nahumentohofofoho.

17 Osohonta hofiko yofayokino engo sohomo m'ngomnohini impe swofapo'mentohofofoho. Yokumpohn'nyo intofomokosyohumayo'nefoho. Hofiko hwaho engo Apilika sojo'njo sopone'no iyoho un'ngkahon'ngki yofayokinomjo hwapife ifofo'ne'entifi pmpilipeehumentohofoso asomo peehon'ngki yofayokino mijopo m'apmentisofoho.

18 Ifofo'nji mijo yokino'nji nakumo ne'no ilojonemofahon'ngki mo'n'ngkanta nakwo ho'yango yofayokino mta'angoso mijomo ho'nomo'mosapmentihwonefoho.

19 Mo'n'ngkanta nom'ne sikuno sohomo hofiko yo'mayo yofayokinomjoso aho'nji mijomo mehu'meeo'mentohofofoho.

20 Sikuno pi'n'ngo engo somo mofehi'nyo'nji hntokwaliyo'nji muhwonyo'njo yontan'ngkuhwoni ifofo ne'no naloho'mentisofoho. Oso hiso'no nakwo ole syafihu'mentihwoni, Nakwo angonepo m'mofayo'njo uyantanoho. O'o, nakwo mijomo poyo umo'nantanoho. Ose syafihu'mentihwonefoho.

21 Sikuno pi'n'ngo engo a'amu sohwa wopayo manyo'njo yahon'ngkofi Poul hofiko'nji ajwo'mta'ni nolikafonto ul'imento, Upa'nimno. Sekwo nje hungkunomo haloho yontifijontentesi nakwo Kiliti'nta'ango mul'iko'maso'njo nesohilo. Nakwo olo syoho tohohmtno'njo engo miyo'njo esohilo. Ho'yango yo'mayo moi'wo mmo'nyo'njo nesohilo.

22 I oso'no ngko hungkuno waselimonne'no yohono. Sekwo iyoho sen'ngkuhwoloho. A'amu sohwana'ni mape'nyofoho. I, yofayokino'nohino moi'wo imo'nnyofoho.

23 Ngko Anituye a'amu ne hwo'nyoho. Kakine'no ngko hwomtame ulohofiwon'ngkohe hwo'nyoho. Olo sikwo'miyo lomo hwe ahwomo mta'ango sohwo ngko'njopo nolohofonto,

24 ntimaho, Poul kiko iyoho kinyo'eno. Hwangku kiko Loumjo hwe engo Sisafe simanopo lohottne hwosoho. Anitu kako kikine'no hitoho

ulofiwon'ningkiso so'no a'amu hopi'nono kiko'nji humalofo sohwa songo wohumantifeho. Ose ntimasofoho.

²⁵ Oso'no sekwo iyoho senyo'eno. Olo hungkuno hiloso Anitu ntimasoso ne imo'nyo so'no ngko simeho uyohono.

²⁶ I simo'mo ifoho nakwo yofayokinomo motole'mofihwosi sojopo wonyo umonimontonoho. Ose ulmentisofoho.

²⁷ Sikuno aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni osofosofahu'no memjofahon'ngki nakwo Mijo Ayo Engo Sa'njo Metiteleniyan sopo mtawomentihwonefoho. Oso sikwo'miyo somo kuntoliyopo a'amu yofayokino syoho'njo sohwa ole syafihu'mentohofi, Hwaho we'e mofoneponoho.

²⁸ Ose syafisyontifi hofiko mijomo impe yamofa yamofa humomjimihwofofoho. Humomjimihwofoso uhwonimentohofoso mitipongo kengomo'mo, *fouti* (40) *mita*, uhwonontifi we'enehwo nowentifi apa'no humomjimihwofofoho. Osopo nuhwonontifi mitipongo we'e hopaponoho, *teti* (30) *mita*.

²⁹ Ose uhwonimentohofoso hofiko iyoho un'ngkahon'ngki syafihu'mentohofi, Nakwo sojo'njopo i'mofiwanehontifi sojo osofosofahu'nohini tango'njo engoso yofayokino hano miyo'njo'ne mijomo intofuyoho'mokumentohofofoho. Ose yontifi hofiko mofehi'nyo komo'no wosimofapono lontifi aho ku'mokumentohofofoho.

³⁰ A'amu fehohnjo yofayokino syoho'njo sohwa hofiko ole syafihu'mentohofi, Nakwo yofayokino we'e so'njo a'amu sohwaso uhwojano lontifi hofiko yofayokino we'e somo impe hiyamno syofiyoho'mokumentohofofoho. Ose yontifi hwasyo hungkuno ulmentohofi, Nakwo sojo tango'njo yofayokino simano hohnta'ni intofuyoho'mokano.

³¹ Ose ulahon'ngkofi Poul a'amu itokuso'njo sohwanji hwe mokosyohumayo sohwo'njimo ulimento, Oso a'amu sohwa yofayokinomo mohumayo'njo ifijo'manji nakwo hopi'nono poyo wope'nantanoho.

³² Ose ulahon'ngki a'amu itokuso'njo sohwa hofiko yofayokino we'e somo impe hotito lohofontifi mijomo uyoho'mokumentohofofoho.

³³ Mofehi'nyo we'enepi wosapmmonto yahon'ngki Poul a'amu hopi'nonohino sohwaso wosapayo nyo'ne yokumpohn'nyo ulmentisofoho. Ole ulimento, Sikuno aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni osofosofahu'no nakwo wopayo manyo'njo humentan'ngkuhwoni memjona'maso hwona'nyoho.

³⁴ Oso'no ngko hungkuno yokumpohn'nyo waselimonne'no yohono. Sekwo wopayo'manji fohu'memapmno. Oso yokumpohn'nyo wosemokosyohumano. Upa'nimno. Nakwo hopi'nono ito'no wofosyohumantanoho.

³⁵ Ose ulonto kako wopayo nomanto, hofikoe simanopo Anitumo isamoyoka ulonto wosapayo hiso kutikujo lohofonto kako simo'mo nmentisofoho.

³⁶ Oseso hwe hopi'nono nuhwonontifi simeho wop'nggo umon'ngkahon'ngki hofiko wopayo hu'mema'mentohofofoho.

³⁷ Nakwo yofayokinomo humalohwone sohwa'ni *tu hantilet sefentisiks* (276) hwona'nyoho.

³⁸ Hofiko wopayo moi'wo nonontifi yofayokino nohayo imo'nyo so'no ho'yango nom'ne s'ngkume pa'nyoso mijomo meho'nao'mentohofofoho.

Yofayokino wonyo imo 'nimentisofoho.

39 Mofehi'nyo si'mofopahon'ngki hwahopo uhwonont'ifi limentohofi, Olo hwaho hopo sopo nakwo huno monayoponoho. Ose lont'ifi uhwonimentohofoso mijo wop'ingopo sojo ane wosoho'nohino sopo uhwonont'ifi osopo ufohohosoyano limentohofofoho.

40 Hofiko sojo yofayokino hano miyo'njo'ne intofahinyoso sihu hotifont'ifi ni'hu'nahone mijomo uyoho'mokumentohofofoho. Ose yont'ifi hofiko impe hohonta kilonjipe somo intofahumentohofoso italo'mentohofofoho. Hwapife ifofo'ne fisojwaofont'ifi yofayokino hwahopone'no umentohofofoho.

41 Yofayokino nowento wosoho'nji sojo'njopo hntoleho hnta'ni fokotofomanto ifofo engo'nji mijo engo'nji hohujo hohnta'ni fonjahon'ngki yofayokino ajwopo mtihupo'mentisofoho.

42 A'amu itokuso'njo sohwa huno syafihu'mentohofi, A'amu impo'angomjo sohwa mijopo pifijoso hiyaso le'mopitnnoho, nakwo wofonjano.

43 Ose syofisyahon'ngkofi hwe a'amu itokuso'njo mokosyohumayo sohwo Poul'mo ufo'ma'mo lonto ul'mento, A'amu sohwo nofonj'ikutoho. Sekwo a'amu mijomno huno'njo sohwasi sekwo simo'mo nol'kofaof'kuji femoyamno.

44 A'amu nom'ne sohwasi sekwo t'ifi iyofeejo yofayokino mta'ango nomaf'kuji nomtawekuji f'ifohohosahumno. Ose ulahon'ngki nakwo kakoe hungkunomo haloho'no yontani hwahonepo ito'no i'mofament'ihwonefoho.

28

Ango Mal'ita sopo Poul humamentisofoho.

1 Nakwo hwaho hopo sopo ito'no i'mof'wentani hwaho hiso yofe Mal'tayoho upa'n'iment'ihwonefoho.

2 A'amu oso hwaho sopo humamotofoso nakumo wop'ingo nefa'ma'mentohofofoho. Ifoyo syahon'ngki kwongkwongo nesahon'ngki hof'ikoe a'apaho toho umokin'ife lont'ifi toho nakumne'no enantohmentohofofoho.

3 Poul kako toho nomanto mefontan'ngki homa toho uhu'n'ingkahon'ngki toho mta'ni noswaponto Pouliye ahomo toho lo'mentisofoho.

4 A'amu hopo sopo humamotofoso homa Pouliye ahomo loji'wosyawahon'ngki uhwonont'ifi limentohofi, Olo hwe lohwo a'amumo fonjahumasohwol'ikeno. Kako mijomo poyo mape'nyoso'ne homa toho ulokwoho. A'amumo fonjasiyo so'no poyo pe'nyoso wop'ingofoho. Wape'n'imtonoho.

5 Ose lahon'ngkofi Poul homa tohomo ilojaefonto kakoe a'apaho wonyo mmo'n'immentisofoho.

6 A'amuso Poul poyo pe'nyo so'no hontohumant'ifi syafihu'mentohofi kakoe aho engo kahwoso'no nop'hwasi wape'n'imtonoho. Oseso hofiko wonyopi hontohumant'ifi Poul wop'ingo humentan'ngki uhwonont'ifi limentohofi, Olo hwe lohwo kako An'tu pa'nyo hweho. Ose limentohofofoho.

7 Oso hwaho nakwo i'mofapment'ihwone sopo hwe hwaho hopi'nonohino mokosyohumayo sohwo kakoe hwahoponoho. Oso

hwe huhwo sohwo kakoe yofe Papiliyasiyoho. Kako kakoe angomo nomenehumajonto osopo wopingo nelohofahonngki sikuno hufa'u sihune humamentihwonefoho.

⁸ Papiliyasiye kaningkwahwo mnokino'njohwo humamentisofoho. Kakoe a'apaho tohohmtno'njo iyoho aswo'njoho. Oseso Poul kako'njopo nowento mnokinopo aho kisusyonto Anitumo jomo ulonto wopingo umokumentisofoho.

⁹ Ose yahonngki a'amu hwaho hopo sopo humamotofoso nuhwonontifi a'amu hopi'nono mnokino'njoso nopahonngkofi Poul a'amu hisomo wopingo umokumentisofoho.

Poul Molitanta'ango sohwo Loum i'mofamentisofoho.

¹⁰⁻¹¹ Oso hiso'no hofiko wopingo'nohini naloho'mentohofofoho. Oso hwaho hopo sopo nohumentanngkuhwone hamno hufa'u sihune neyakolo'mentisofoho. Uliko'ma'mentihwone sohonta nakwo yo'mayo umofonyo iyoso a'amu hiso hofiko yofayokinomo hu'meehumentohofofoho. Oso yofayokino hiso ifofo engo so'no oso hwaho hopo sopo hontohumamentohofofoho. Oso yofayokino somo nokotosontani umentihwonefoho. Yofayokinoso ango Alekisantiliyanta'angofoho. Hntole hohnta'ni anitu pa'nyo huyo'mango hufa'u'njoponoho. Susiye hwomu hwa'uye huyo'mangofoho.

¹² Nowekentani ango Silakiyus i'mofopontani osopo sikuno hufa'u sihune humamentihwonefoho.

¹³ Osopo nta'ni nuliko'mentani nowentani ango Lejiyom i'mofapmentihwonefoho. Mo'nngkanta ifofo hohujo hohnta'ni sopahonngki sikuno hufa'u memjaofahonngki nakwo ango Puteyouli i'mofapmentihwonefoho.

¹⁴ I'mofopontani osopo a'amu Jisasimo inngkamotofo somo tipemahonngkuhwoni nalimentohofi sekwo nakwo'nji foyohumamno. Ose nelahonngkofi Sante anga'no neyokolofahonngki nakwo ango Loummne'no honngkanomo umentihwonefoho.

¹⁵ A'amu Jisasimo inngkamotofo Loum mta'angoso nakwo sopontanngkuhwoni nupa'nontifi hofiko pikwato lohofontifi ango Apiyos wopayo mpe y'wo'nngkohoho Ango Fosyowe Hufa'u Sihune'njo sopo swo'nimentihwonefoho. Poul a'amu somo nuhwononto Anitumo isamayoka ulonto simeho wopingo umo'nimentisofoho.

¹⁶ Nakwo ango Loum i'mofopahonngkuhwoni a'amu Loum mokosyohumayo sohwa nalimentohofi, Poul kako'ne ango tipemahwosi wohumano. Hwe itokuso'njo fihwo uhwontohumayo'ne kako'nji wahumuyo. Ose nalimentohofofoho.

Ango Loum sopo Poul Anituye hungkuno lutihwamentisofoho.

¹⁷ Sikuno hufa'u sihune memjaofahonngki Poul a'amu Jutafe hwe engo sohwanne'no johu ulahonngki hofiko nuhu'mokahonngkofi Poul ulmento, U, Nje tatohwosafo. Ngko nakwoe a'amu Juta somo wonyo mmokiyo hwo'nyoho. Neyakwosafe honngkano hungkunomo hwotoho mafiyu hwo'nyoho. I a'amu Juta ango Jelusalem sopo ngkimo impe siki ntfontifi a'amu Loum sohwafe ahopo ho'nanihumentohofofoho.

¹⁸ A'amu Loumiso nje hungkunomo nupa'nontifi hnnimentohofi, oso honngkanoso poyo pe'nyo'ne'maho. Oso'no hofiko nonisikwojane'entifi,

19 a'amu Jutaso nakwolaho limentohofofoho. Oso'no nom'ne hon'ngkano ane so'no hwe engo Sisa nje hungkunomo won'pa'nono limentohefoho. Ngko nje a'amu Juta somo hungkuno nom'ne mujo hwo'nyoho.

20 Oso hwap'ingo hiso'no sekune'no joho selohono. Ngko sekumo sehon'i'mo hungkuno wosejapmne'no yohono. Nakwo a'amu Is'iael so'nyuye neyakwosa hwe ahwomo mta'ango sohumne'no hontohumamotofofoho. Oso hwe huhwo sohwo nto pmmentiso so'no simeho uyalokweno. Oso hiso'no olo impe hiloso ngkimo ken'syohumaho.

21 Ose ulahon'ngki ul'imentohofi, A'amu Jutyanta'angoso jije hungkuno so'no nakune'no iyoswo mamti'mokumentohofofoho. A'amu Jutaso mapiyont'ifi kikimne'no hungkuno malonet'ihwammentohofofoho.

22 I oso'no a'amu Jisasimo in'ngkamotofo somne'no a'amu fihwa angohopo hopo wonyoponoho liwo'n'ngkohoho so'no nakwo jije hungkuno jije mango mta'ni wokupo'nano.

23 Ose lont'ifi oso hiso'no sikuno ho'nahumentohofofoho. Oso sikuno homo somo a'amu pi'n'ingo engo angohopo humawo'n'ngkiso sopono pmmentohofofoho. Poul An'itu nakumo yokumpohn'nyo nemokosyohumayo'ne lut'ihwamentisofoho. Hof'iko Jisasimo simeho hi'ntnnono uy'ifitnne'ento Mousesiye hon'ngkano hungkuno'nji a'amu An'itu hungkuno uyahon'ngki l'imotofo sohwafe hungkuno ntne mta'ango Jisasimne'no lut'ihwamentisofoho. Oso hungkunoso im'ingo mta'angoso ne'no lontan'ngki mofehi'nyo n'ngku'n'imentisofoho.

24 Oso hungkunoso a'amu fehohnjo sohwa nupa'nont'ifi simeho hi'ntnnono umentohofofoho. A'amu fehohnjo simeho hi'ntnnono muyofoho.

25 Oso'no hof'iko hungkuno kengo kengo hnn'ngkahon'ngkofi Poul ul'imento An'ituye Towahuno Wop'ingo hohontajo hwe Aisaiya sohomo hungkuno uyahon'ngki neyakwosamo hungkuno nehopi ole ul'imento,

26 K'iko oso a'amu nont'ifepono uhujiole uso, Sekwo hungkuno upa'n'ngkuji hwap'ingo neso mupa'n'fitnnehoho.

Sekwo yo'mayo nuhwon'ngkuji neso muhwon'fitnnohoho. Ose uso.

27 An'itu Aisaiyamo ul'imento,

Oso a'amu hiso hof'iko huno anefoho.

Hof'ikoe haloho pujomokosyohumun'imentohofofoho.

Hof'iko t'imo pijiyon'nyofoho.

Ose miyo'njo yont'ifijontentesi ito'no nuhwon'ngkutnnesohilo.

Hof'iko haloho mapujomokosyohumunyo'njo yont'ifijontentesi nupa'n'ngkutnnesohilo.

Oseso hof'ikoe huno ito'no uy'ihwonesohilo.

Hof'iko ikenjaof'ikujio ngkiyepono pont'ifijontentesi ngko wop'ingo umokumnesohilo.

Aisaiya ose mti'mokumentisofoho.

28 Ose ulonto nom'ne hungkuno ul'imento, Sekwo upa'n'imno. Olo hungkunoso An'itu a'amufe wonyo wae yaof'ihwosi kakoe a'amu ne umokiyo so'no olohnta a'amu temtitofo kengo somne'no nto lihwajimaho. Hof'iko nupa'n'ngkuji t'ifi un'ngkafe.

29 Ose ulahon'ngki a'amu Jutaso nohumpent'ifi hungkuno ikujoho hopa hnn'mentohofofoho.

³⁰ Soswo hufa'u uyokolofontanꞑngki Poul oso ango sopo humamentisofoho. Ango kakwo'yohwo sohumo hamniyoho uyꞑwo'nꞑmentisofoho. Nohumanto a'amu kakimo jomo u'mahonꞑngkofi wopꞑng uloho'mojofoho.

³¹ Poul a'amu somo Anꞑtu yokumpohn'nyo nemokosyohumayo'njo hwe engo Jisas Kꞑlais ntnne'no hungkuno lutꞑhwamojofoho. Kako hungkuno yokumpohn'nyo ulahonꞑngki hwe nom'nehwo mopꞑjumo'mmentisofoho. Hungkuno osohopeho. Ngko Luki'ni mtꞑ'ꞑmokokono.

Loum
Olo Iyoswo loso Poul A'amu Loummne'no
Mt'i'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno S'imo'mjofoho.

Olo iyoswo loso Jisas ahwomomne'no nto s'imentiso sohonta soswo *t'iwenti-faif* (25) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo loso Poul a'amu Loumjo somne'no mt'i'mokumentisofoho. Olo iyoswo loso hwap'ingo neso peho'ne mt'i'momumentisoto. Hwap'ingo neso olenoho. Poul Loum i'mofawento ango Loum sopenjo tajo ango somo uhwon'imentisofoho. Oso hohosohonta Poul kakoe hunoso olenoho. A'amu Jisas'imo in'ingkunyo Loumjoso kakimo ufu'maf'ikuj'o'no kako hwaho S'ipen sopen'e'no was'imo lonto imentiso sone'no mt'i'mokumentisofoho. Antiy-ouk'njo tajo ango somta'ni n'ifo'mahon'ingkofi kako An'ituye hungkuno liku'meefo syohoso Ngkolesiya yone'ent'ifi uhwaj'imentohofofoho. Hiso Ngkolesiyane'nohini uhwaj'imentohof'o'maho. O'o, ango'meemne huhumo uhwaj'imentohofofoho. Esiya'ne hungkuno motasone'ent'ifi tajo ango Efesos'njo a'amuso kakimo ufo'ma'mentohofofoho. Osoponta'angoso hwaho Ngk'ilik'ine'no hungkuno motasone'ent'ifi Koulinjo tafo ango somjo a'amuso ufo'ma'mentohofofoho. Oso'no Poul kakoe hunoso olenoho. Tajo ango Loumjo a'amuso non'ifo'maf'ikuj'o'no ngko An'ituye hungkuno liku'meefo syoho uy'imo. Ose syaf'ihu'mentisofoho. Poul ango Koulin humanto mt'i'mokumentisofoho. Olo iyoswo Loum lomjo hungkuno s'imo'mjoso olenoho. An'ituye yahino wop'ingoso s'meho hi'ntnnonohino mta'ni i'mofapinyofoho. (Olo hungkuno lomjo hungkuno hwap'ingoso Loum sohe engo 1 hon'ingkano we'e 17. Osopo weho.) Olo iyoswo Loumne loso a'mu Jisas'imo in'ingkunyo kakoe yofe Fipi osimo ango Loum motayo'ne uyahot'imentisofoho.

Hungkuno hwap'ingo homo lomjoso nakwo huno wonayono. An'itu mta'ango yahino wop'ingoso womano lihwasi'manji nakwo An'tumo s'meho hi'ntnnono uy'ihwasi womantonoho. Oso'no nakwo olo iyoswo hiloho atofu lihwasi t'ifi un'ingkohwano.

Poul kako An'ituye hungkuno liku'mof'o syoho hwap'ingo imentisofoho.

¹ Nje a'amu ango Loummjo humalofo soku, ngko Poul'ni Jisas K'ilais'ye syoho ulohofiyi sohwo'ni sekune'no olo iyoswo loso semt'i'mokiyalokweno. An'itu kako kakoe hungkuno a'amumo liku'mof'o (*apouse*) syoho'ne nihwosopo'mentiso sohwo'ni ngko An'ituye hungkuno wop'ingo liku'mofalokweno.

² N'ihu'no hohonta An'itu kakoe a'amu sohwaso kako kakoe hungkuno wop'ingo uyahon'ingki hof'iko a'amumo nolut'ihwant'ifi hof'iko iyoswomo ifalifaliyo mt'i'mokumentohofofoho.

³ Hungkuno wop'ingo hiso An'ituye hwomu Jisas K'ilais'mne'no yoloho nalinyofoho. An'ituye hwomu Jisas K'ilais sohwo kako Ntefit'ye temtitof'o somta'ni kako a'amu imo'n'imentisofoho.

⁴ Oso imo'n'imentiso huhwo sohwo kako poyo imo'n'ingkahon'ingki An'itu kakoe yokumpohn'nyo'nji Jisas K'ilais'imo apa'no songo ul'ika'mentiso

so'no nakwo huno ole nayohi, Jisas Kilais kako hon'ngkano wonyo n'hu'no ane hweho. Kako An'ituye Hwomu Ne hweho.

⁵ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako yo'mayo wop'ngoso nakumo naloho'mentiso so'no An'itu kako a'amu hon'ngkano wonyo'njo some'no hitoho ulofahon'ngki kakoe hungkuno liku'mofu (*apouse*) syohoso ntapmmentisofoho. Nontopahon'ngki nje simeho wop'ngon'iji syoho hiso yontan'ngko a'amu angomeemjoso hofi'ko An'ituye hungkunomo upo'nalokwofo. Oso hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono uy'kuji t'fi in'ngkafitnne'ento syoho hiso ntapmmentisofoho. Oseso a'amu pi'n'ngo engo hofi'ko Kilaisiye yofe engo woho'nomantifeho.

⁶ I sekwo a'amu temtitofu kengo mta'ango angu Loum humalofu soku Jisas Kilais kako'nji makoti'ku'nyo'ne johu selahon'ngki osomo sekwo t'fi in'ngkwalokwofo.

⁷ Oso'no sekwo a'amu Loum soku, An'itu sekumo simeho wop'ngi sejopalokunjoso kakoe mehomi ne imo'nyo'ne sehwasopo'mentisoso sekumne'no olo iyoswo loso semti'mokiyalokweno. Nan'ngkwohwo An'itu sohwo'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais'i'nji siko'monta'i siko sekumo yo'mayo wop'ngi selohofohosi simeho pompenjiyo wosejopanjiyoho.

Poul kako a'amu angu Loum humalofu somo uhwonyo so'no umo'n'ngkohoho.

⁸ Simo'mo ngko olo so'no waseli'monne'no yohono. A'amu angomeemjoso hofi'ko sekwo An'itumo simeho hi'ntnnono uyakolokwofo so'no hnnalokwofo. Ngko ose upa'nonji Jisas Kilais kako wop'ngi seloho'mentiso so'no ngko An'itumo isamoyoka ulalokweno.

⁹ Ngko An'ituye hwomu sohwoe syoho so'no hi n'imo'n'ngkan'ngki kakoe syoho ulohofiyi sohwo'ni kakoe hungkuno wop'ngi lut'hwalokweno. Oso'no An'itu kako ngkimo nohon'wo'n'ngkiso sohwo olo hungkuno selalokwe loso nehopeho huno uyohoho. Sikuno huhwo huhwi ngko kakimo jomo ul'wo'n'ngkohe sohonta ngko sekumne'no jomo ul'wo'n'ngkohe hwo'nyoho.

¹⁰ Ngko Mpohumo ulontneso ole, Ngko angu Loummne'no wawomme'no yohono. K'iko eno ntohoji ngkimo hon'ngkano hmmofon'hwajo. Ose ul'wo'n'ngkohefoho.

¹¹ Ou, nehopi. Ngko sekumo wasehon'monne'no yohono. An'ituye Towahuno Wop'ngi sohwo ngkimo yo'mayoso ntapmmentisoso wosejapmmonne'no yohono. Oso hiso sekwoe huyo'mangomo yokumpohn'nyo sesosofitofu'nefoho.

¹² Ngko sekumo An'itumo simeho hi'ntnnono uyalokwofo somo sehoni'mo oso hiso ngkimo yokumpohn'nyo wan'sosofito'montonoho. Oso'no sekwo nje simeho hi'ntnnono uyo somo nohon'ngkuji oso hiso sekumo yokumpohn'nyo wasesofito'montonoho. Oso'no nakwo ufo'mo'nantanoho.

¹³ Nje a'amu soku, sekwo olo so'no huno fisyafi'hupmno. Sikuno engolopohamo ngko sekumo wose'ma'monji imote hwo'nyoho. Ngko An'ituye hungkuno selahoni'mo a'amu temtitofu kengo kengo nom'ne somo ulahon'ngko hofi'ko An'ituye hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono umentohofu hopa sekwo simeho uyife n'ngkohoho. Sekwo ose ifijo'manji nje syohoso ne umo'n'intonoho. Ose ko n'imo'n'ngkisoso hon'ngkanoso p'iku'naweho.

14 Anitu ngkimo a'amu hopi'nonohino somo kakoe hungkuno liku'mofone syoho ntapmmmentiso so'no a'amu Ngklik so'nji a'amu temtitofone kengo nom'ne so'nji a'amu atofone jo'ne huno'njo so'nji a'amu huno ane'njo so'nji osomo kakoe hungkuno wolutihwamne'no yohono.

15 Sekwo a'amu Loum humalofone hokune'no Anituye hungkuno sejo'ne nimo'ningskahonjo'no humaleno.

Anituye hungkuno yokumpohn'nyo neso olenoho.

16 Ngko Anituye hungkuno sejo'ne wonimango monningkiyohoho. Hwapingso olo hungkuno wopingo hiso Anituye yokumpohn'nyo hi'njoso a'amufe yahino wonyo somta'ni isihutofomayo'ne hwapingsofoho. Hungkuno loso simo'mo a'amu Juta somnefoho. Osopo a'amu temtitofone kengo mta'ango somnefoho. A'amu oso hungkuno homo somo simoho hi'ntnnono uyikujone'no Anitu oso a'amu homo somo asomo utimanefoho. Kako hofikoe honingkano wonyo somta'ni isihutofomanefoho.

17 Anituye hungkunoso a'amu ne imo'nyone yahino utihwa'nyopo lonetihwalofoho. Nakwo Jisas Kilaisiye hungkunomo simoho hi'ntnnono uyihwaso'no Anitu kako nakumo ole wonalimontonoho. Sekwo nje mehomi ne kuyoho. A'amu Anituye hungkuno mtimokumentohofone sohwa ole nalimentohofi, A'amu Anitumo simoho hi'ntnnono uyalokunjo sohume ole ulalofi, Kiko nje mehomi ne hwosoho. Kiko honingkano wopingonjo hwosoho. Ose ulalofoho. Oso a'amu huhwo sohwo kako songo ne'no nohumantihwone hweho.

A'amu Anitu kakine'no hohujo ikinjamo'nyo somne'no simoho tohino umnalofoho.

18 Nakwo huno ole nayohoho. A'amu Anituye hungkunomo hwotoho fewoningskohofone hofikoe honingkano wonyo iyoso'no Anitu ahwomomo humaso sohwo simoho tohino umnalofoho. Hwapingso hofikoe honingkano wonyoso Anituye hungkuno ne'njo somo hano pijwasyiwo'ningskohofofoho.

19 A'amu hiso hofiko nakwo Anitumne'no huno wopingo wonayono likujimanji hofiko huno wopingo wotipemantifeho. Hwapingso Anitu kakoe yahinoso kako ujo nto ehontojwohumaho. Yomayoso hiyaso'mo mauyoho. Oseso a'amu Anituye hungkunomo hwotoho feso sohume Anitu kako tohino engo uyimontonoho.

20 Yomayo Anitu mtimokumentiso somo a'amu hohonta uhwonimotofone so'nji olohontajo so'nji uhwonimopiwo'ningskuhwonefoho. Osomo nuh-woningskuhwasi nakwo Anitu ne sohume muhwonyo'njo ko ihwasi nakwo kakoe yahino so'no huno ole nayonefoho. Anitu kakoe yokumpohn'nyo hwofilo'nnyoso ne'no nowentihwonefoho. Kako honingkano wonyo nihu'no ane hweho. Oso hiso'no kako Anitu ne hweho. A'amu hofiko Anitumne'no huno mosyafisiyo'njo ikujone'no Anitu kako tohino engo uyoso sohonta hofiko hungkuno anefoho. O'o, hofikoe syohofoho.

21 Hwapingso hofiko Anitumne'no huno ko uyonteso hofiko kakine'no huno nto'no mosyafisiyo'njo yontifi Anitu yomayo wopingo ulohofiwo'ningskiso so'no kakoe yofe mohonomayo'njo yontifi isamoyoka mujonjo iwo'ningskohofofoho. Oso'no hofikoe huno ilo'nnyo'njo humantifi hofiko omomonnyofoho. Sikwo'mjoho'mo humawo'ningskohofofoho.

²² Hofi'ko yokumpohn'nyo imo'nontifi nakwo huno'nji'nwoho. Hwasyo hnnontifeso hwap'ngoso hofi'koe hunoso sojo pa'nyo'njofoho.

²³ Hofi'ko Anitu mape'nyo'njo songo ne'no humayo sohwoe yofe engo somo hohujo ikinjaofontifi hofi'ko hwahoponjo a'amufe huyo'mango'nji tongo yihufo homa osohwafe huyo'mango mt'i'mokuhumajontifi osomo hwomtame uloho'motofofoho.

Yahino wonyo kengo kengoso olenoho.

²⁴ A'amu Anitumo hohujo ikinjaof'wo'n'ngkohoho so'no Anitu kako hofi'kimo nuliko'mahon'ngki hofi'ko yo'mayo yahino wonyoso hofi'koe simeho umo lonteso yahan'ngki osomo in'ngkawowo'n'ngkohofofoho. Oso'no hofi'ko kifosyoho yahino loho'nontifi hofi'koe a'apahomo wonyo imokin'wo'n'ngkohofofoho.

²⁵ Oso a'amu ose sohwa hofi'ko Anituye hungkuno ne'njo somne'no nakwolaho lontifi hohujo ikinjaofontifi hofi'ko hungkuno hwasyo somo in'ngkawowo'n'ngkohofihwafoho. Anitu kako yo'mayo hwap'ngo ne'njo sohumne'no huno mosyafisiyo'njo yontifi Anitu kako yo'mayo mt'i'mokumentiso somne'no hwomtame ulohofontifi osomo in'ngkawowo'n'ngkohofofoho. I nakwo a'amu hn'awi Anituye yofe engo somo engolopohamo woho'nomehwano. Olo hungkuno loso nehopeho.

²⁶ A'amu Anitumne'no hohujo ikinjaofontifi yahino wonyo ne'no iwo'n'ngkohoho so'no Anitu nuliko'mahon'ngki hofi'ko yahino wonyo nihu'nahone iwo'n'ngkohofofoho. Moya'mi sofa hofi'ko hwehwanji nto'no mohumayo'njo yontifi hofi'koe simehoso nom'ne famne'no fefoyo umosiyahon'ngki hofi'ko nom'ne moya'mi sofanji yahino wonyo loho'n'wo'n'ngkohofafafoho.

²⁷ Hwe huhwanji hofi'ko hofi'koe ape'nji nto'no mohumayo'njo yontifi hofi'koe simehoso nom'ne hwe sohwanne'no fefoyo umosiyahon'ngki hofi'ko kifosyoho loho'n'wo'n'ngkohofihwafoho. A'amu hofi'ko oso yahino wonyo hiso yontifi hofi'ko won'mango munyofoho. Oso yahino wonyo hiso hofi'koe a'apaho hofi'koe huno osomo wonyo umokin'montonoho.

²⁸ A'amu hiso hofi'ko Anitumo hohujo ikinjaofontifi hnn'mentohofi, Anitumne'no huno syafisiyoso peho'neto. Yo'mingo'maho. Ose yahan'ngkofi Anitu uli'mento, E'wano. Sekwo sekwoe huno wonyo somnohini hmn'ngkamno. Ose ulahon'ngki hofi'ko yo'mayo yahino wonyo a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso iwo'n'ngkohofofoho.

²⁹ Ose yontifi yo'mayo yahino wonyo pisakino'njoso yontifi nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi umo'n'ngkahon'ngki nom'nemo wonyo ulohof'wo'n'ngkohofofoho. Nom'ne yahinoso olenoho. A'amu wop'ngo humalofo somne'no simeho tohino umn'wo'n'ngkisofoho. Hofi'ko nom'ne a'amu somo fonjasy'wo'n'ngkohofofoho. Yoka hnnontifi ikujoho fongkin'wo'n'ngkohofofoho. Hwasyo hungkuno lontifi nom'ne a'amumne'no huno wonyo syafisiy'wo'n'ngkohofofoho. Oso'nji nom'ne a'amu somo wonyo umokuwo'n'ngkohofofoho. Oso hofi'koe yo'mayo wonyo hiso hofi'kimo nihu'no toyo yamo'nnyofoho. Hofi'ko nom'ne a'amu somne'no sitofu ul'wo'n'ngkohofofoho.

³⁰ Hofi'ko a'amufe yofe wonyo umokuwo'n'ngkohofofoho. Hofi'ko Anitumo simeho wonyo uyontifi mangohwa imo'n'wo'n'ngkohofofoho. Hofi'ko mango engo lontifi yokumpohn'nyo imo'n'wo'n'ngkohofofoho.

Ose yontifi hofikoe yofemnohini ho'noma'n'wo'n'ngkohofofoho. Hofiko nom'ne yahino wonyo songo tipemantifi osomo iwo'n'ngkohofofoho. Ose yontifi hofiko kan'ngkwowho ya'uye hungkunomo hwotoho fewo'n'ngkohofofoho.

³¹ Hofiko huno anefoho. Yo'mayo hungkuno lontifeso oso hungkuno hiso ne mmo'nyofoho. Oso hofiko hofikoe a'amu afa ne somne'no simeho muyiwo'n'ngkiyohoho. Nom'ne somne'no hitoho mulofefoho.

³² Anituye hon'ngkano hungkunoso olenoho. A'amu oso yahino ose iwo'n'ngkisoso kako nope'n'ngkuhwosi kako tohino engo mane-foho. Anituye hungkuno ose naliwo'n'ngkisofoho. A'amu hiso hofiko hungkuno homo somo huno ko uyahon'ngki hofiko yahino wonyoso ne'no iwo'n'ngkohofofoho. Oso'nohini'maho. O'lo, a'amu hiso hofiko a'amu yahino wonyo'njo so'nji yajopohi'nontifi iwo'n'ngkohoho sofe yofe hi ho'nomawo'n'ngkohofofoho.

2

A'amufe hon'ngkano wonyo somo ikwolofu yahinoso Anitu ito'no mihwaj'wo'n'ngkiso hweho.

¹ I, nje a'amu soku, oso yahino wonyo hiso'no seloheso sekwo huno ole so'no fisyafihupmno. Sekwo nom'ne a'amu somne'no wonyo kuyoho eso uliwo'n'ngkohoho. Oso hungkunoso sekwo anga'no anga'nohino sokune'no selalokweno. Sekwo hokunonji hon'ngkano wonyo'njo kuyoho. Oso'no sekwo wonyo kuyoho ulalokwofoso hofiko'nohini'maho. O'lo, sekwo hokunonjoho. Yo'mayo hofiko yiwo'n'ngkohofoso sekwo hokunonji yalokwofo. Oso'no sekwo nom'ne a'amu somne'no hungkuno ane kuyoho.

² Nakwo huno ole nayohi, Anitu kako a'amu hon'ngkano wonyo'njo sofe wonyo somne'no tohino uyo yahinoso nto'nohinoho.

³ Nje a'amu soku, nom'ne a'amu somne'no wonyo kuyoho ulalokwofoso oso wonyo iwo'n'ngkohoho hiso sekwo hokunonji ifijo so'no sekwo huno ole losyofisyalokwofo, Anitu kako nom'ne a'amu somo tohino uyoso sohonta kako ngkimo tohino montaponehoho. Ose losyofisyalokwofo.

⁴ I, Anitu kako ngkimo simeho wop'ingo ntap'wo'n'ngkiso so'no kako nje hon'ngkano wonyo somne'no tohino komo'no montaponehoho. Oso'no olo hon'ngkano wonyo homo somo ne'no umonnoho. Kiko huno ose losyofisyalokuno. I kiko olo so'no huno makiyotaho. Anitu kako tohino komo'no mokijape hwap'ingoso kiko jije hon'ngkano wonyoso hohujo ikinjaofohoji kakoe yahino wop'ingo somo in'ngkayo so'no umo'n'ngkahon'ngki kohontohumaho. Kiko huno ose makiyotaho.

⁵ Sekwo sekwoe hon'ngkano wonyo somne'no yokumpohn'nyo imo'nontifi aho yokumpohn'nyo kemokosyohumawo'n'ngkohoho kuyoho. Jije wonyo hiso engo mihu'mokalokuno. A'amufe hon'ngkano wonyo somne'no Anitu kakoe simeho tohino umnalokunjo so'no oso sikuno sekwoe hon'ngkano wonyo somne'no hungkuno ikwolopijo sohonta tohino engo mapitnnefoho. Oso yahino hiso ito'nohinoho.

⁶ Oso Sikuno Engo homo somo Anitu kako a'amu hopi'nonohino hn'nimo yo'mayo yahino nakwo ihwaso so'no yano nalofiyonefoho.

⁷ A'amu fehohnjoso hofiko Anitu'nji ango wop'ingo sopone'no humane'entifi hofiko Anitu wop'ingo kuyoho nalone'entifi hon'ngkano

wopingo somo iningkowalokwofo. Oso a'amu somo Anitu kako ango songo ne'no humayo'neso uyonefoho.

⁸ A'amu fehohnjoso hofiko huno hofikine'no syafihu'nontifi hofiko Anituye hungkuno ne'njo somo hwotoho fentifi honingkano wonyo somo iningkawowo'ningkohoho somne'no Anitu kako simeho tohino umningkuhwoso'no tohino engo uyimontonoho.

⁹ A'amu hopi'nono honingkano wonyo'njo somo yo'mayo yo'mayo tango u'ma'montonoho. A'amu Juta Anituye hungkuno simo'mo upa'nimentohoho so'nji temtifo kengo kengo so'nji tango mapitnefoho.

¹⁰ I, a'amu honingkano wopingo iwo'ningkohoho somne'no Anitu kako wopingo kuyoho ulihwosi yofe engo uyihwosi hofikoe simeho somo pompengo ufisyimo'montonoho. A'amu Juta so'nji temtifo kengo kengo somne'no.

¹¹ Ou, Anitu kako a'amufe yofe engo so'no temtifo so'no huno mosyafisiyo'njo iwo'ningkisofoho. O'o, a'amufe yahino somnohini uhwonoteso wopingo'nji wonyo'nji yano ulofiwon'ngkiso hweho.

¹² A'amu Mousesiye honingkano hungkuno somo huno muyoso hofiko honingkano wonyo imentohoho so'no Anitu kako tohino uyonefoho. A'amu Juta Mousesiye honingkano hungkuno somo ko upa'nimentohofoso honingkano wonyo imentohoho so'no Anitu kako oso a'amu homo somo tohino uyonefoho. Oso'no Anitu ole ulonefoho. Sekwo honingkano hungkuno sejape somo tifi miningkayo'njo kuyoho. Anitu kako ose ulihwosi tohino engo uyonefoho. Ihwoni. Anituye yano ilofa yahinoso ito'nohinoho.

¹³ A'amu honingkano hungkuno ko upa'nontifi miningkayo'njo somo Anitu ole ulonefoho. Nje mehomi hwasim'aho. O'o, a'amu honingkano hungkuno somo nto'no iningkaifijoso hofiko Anituye mehomi ne imo'nifitnefoho.

¹⁴ A'amu temtifo kengo fehohnjoso hofiko Anituye honingkano somne'no huno muyo kofi hofikoe huno mta'ni honingkano wopingo tipemantifi hofiko Anituye honingkano hungkunomo iningkowalokwofo. Hofikoe huno wopingo tipemamentohofoso honingkano hungkuno pa'nyo imo'nimentisofoho.

¹⁵ A'amu fehohnjoso hofiko Anituye honingkano hungkuno somne'no huno muyo kofi hofikoe yahino wopingo somo iningkowentaningkofi uhwonontani oso'no nakwo huno ole nayohi, Anitu kako oso a'amu sofe simeho so'mo kakoe honingkano hungkuno honahumentisofoho. I oso'no oso a'amuso hofiko hofikoe huno mta'ni huno ole syafisyiwo'ningkohofi, Oso honingkano wonyoso mimnehono. Olo yahino wopingo somo uningkamo. Hofikoe huno mta'ni ose syafisyiwo'ningkohoho. Oso'no hofiko honingkano hungkuno somne'no yano ulofin'wo'ningkohoho.

¹⁶ Sikuno nom'ne somo Anitu kako Jisas Kilaisimo a'amufe huno hiyaso'mo wojoso ikwolofone uhwajonefoho. Oso hohosohonta a'amu yo'mayo yahino wonyo hiyaso'mo imentohofoso utihwa'nyopo i'mofapihwoso'no hofikoe huno mta'ni yano ilo'nifitnefoho. Oso hiso'no Anituye hungkuno wopingo seliwo'ningkoheso osohifoho.

A'amu Jutaso Anituye honingkano hungkunomo nto'no iningkaifijo manji honingkano hungkuno hiso ufo'ma'montonoho.

¹⁷ A'amu Juta soku, sekwo huno ole kosyofisyalokwofo, Nakwo a'amu Juta hn'nwi Anituye a'amu ne'nwoho. Anituye honingkano hungkuno huno neyalokunjo so'no Anitu a'amu wopingo kuyoho nalonefoho. Sekwo huno ose kosyofisyalokwofo.

¹⁸ I, a'amu Anituye honingkano hungkuno sekumo nto losetihwamentohofa so'no sekwo yo'mayo yahino wopingo Anitu umon'alokunjo so'no sekwo huno nto'no seyohoho. Oso'no yo'mayo honingkano wopingo somne'no yano ito'no ilofihwatnniwo'n'ngkofo.

¹⁹⁻²⁰ Oseso sekwo a'amu Juta soku huno ole syofisyalokwofo, Nakwo Anituye honingkano hungkuno'nji kakoe hungkuno ne'njo huno nayoso'no nakwo a'amu Anituye honingkano hungkuno huno muyo t'impinyo pa'nyo somo honingkano utihwayoso hoponoho. Nakwo oso a'amu homo somo sikwo'mjoho so'mo humalofo somne'no pomponaho'nwoho. Nakwo a'amu huno ane somo lutihwayoso hoponoho. Nakwo a'amu mehomi we'e pa'nyo sofe hungkuno lutihwayo'nwoho. Ose syofisyalokwofo.

²¹ Kiko nom'ne a'amu somo lutihwawo'n'ngkino sohwo si kiko huhwosi molutihnyoso peho'neto. Kiko nom'ne somo hufo iyo'eno uliwo'n'ngkino sohwo si yo'mayoso hufo peho'no yalokuno.

²² Kiko ole liwo'n'ngkino, A'amu ape mayo yahino somo wonyo imokohotoho. Ose lonji kiko huhwosi oso yahino wopingo homo somo wonyo imokalokuno. Kiko ole liwo'n'ngkino, hwe hwoso hwasyo anitu hwahoponjo sohwo ngkilaho. Ose lonji kiko hofikoe hwasyo anituye ango mta'ni yo'mayoso malokuno.

²³ Kiko jije yofe ho'noma'nonji ole liwo'n'ngkino, ngko Anituye honingkano hungkuno so'no huno niyohoho. Ose lonji Anituye hungkuno homo somo min'ngkayo'njo hwotoho fenji Anituye yofe wopingo somo wonyo imokalokuno.

²⁴ U, Anituye hungkunoso ole nalohi, A'amu Juta soku, sekwo Anituye hungkunomo hwotoho fewo'nontan'ngkofi a'amu temtitofa kengoso hofiko nosehonontifi Anitumne'no sitofo lalokwofo.

A'apaho sihu kolo'nyo yahinoso a'apahomne'maho. O'o, simehomnefoho.

²⁵ Anituye honingkano hungkunomo nto'no in'ngkahuji'manji jije a'apaho sihu kolo'nyoso wopingofoho. U, kiko jije a'apahomo sihu kolo'nyo'manji Anituye honingkanomo min'ngkusoso u, a'apaho sihu kolo'nyo yahinoso ne anefoho.

²⁶ I, a'amu temtitofa kengo a'apaho sihu makolo'nyo'njo somta'ango sohwo kako Anituye honingkano hungkunomo hofiyo'no in'ngkaweso'manji oso huhwo sohomo Anitu kakimo ole ulimontonoho. Kiko nje a'amu ne hwosoho.

²⁷ I, sekwo a'amu Juta soku, a'apaho sihu kolo'nyo'ne yahino hi'njo soku, sekwo Anituye honingkano hungkuno sekwoe ahomo weho. I sekwo oso hungkuno homo somo hwotoho fewo'n'ngkohofa so'no a'amu temtitofa kengo mta'angoso hofiko Anituye hungkuno momokosyohumunyo hofiko oso hungkuno homo somo ito'no in'ngkoyalokwofo so'no oso homo somo a'amu Juta soku sekwo uhwon'ngkui sekwo huno ole wasyono. U, nakwoe yahinoso ito'nohino'maho. Huno ose wasyomontonoho.

²⁸ A'amu Juta somo Anitu kakoe hungkuno mokosyohumayo'ne uhwosopo'mentisofoho. A'amu Juta fihwo kako kakoe a'apaho sihu kolo'noso

so'no kako Anituye a'amu ne imo'n+mentisotaho. O'o, oso a'apaho sihu kolo'nyoso a'apahomne'nohinoho.

²⁹ Anituye a'amu ne imo'nyo'ne yahinoso a'amu fihwo kako kakoe a'apahomnohini yo'mayo loho'nyoso hopo'maho. O'o, Anituye a'amu ne sohwo kako Anitumne'no huno ne'no syafisyiwo'n+ngkiso sohwo kako Anitumo simeho uy+iwo'n+ngkiso hweho. Oso a'amu huhwo sohomo Anitu kakoe a'amu ne umokiyoso hon+ngkano hungkunoso umokumentiso'maho. O'o, Anituye Towahuno umokumentisofoho. Oso a'amu huhwo sohwo kako olo hwaho lopo yofe engo ane hweho. I oso'no Anitu kako oso a'amu sohomo yofe engo umasofoho.

3

Yahino wonyo sohwo kako yahino wop+ngo somo hwotoho mafenohoho.

¹ A'amu Jutaso a'amu temtitofo kengo mta'ango somo yakolofoso pipilo. A'amu a'apaho sihu makolo'nyo sohwamo a'amu a'apaho sihu kolo'nyoso yakolofoso pipilo. Osenoho.

² A'amu Juta somo Anitu kakoe hungkuno mokosyohumayo'ne uy+mentisofoho. Oso'no a'amu Jutaso nom'ni hwamo uyakolo'mentohofofoho.

³ I oso'no a'amu Juta fehohnjoso oso hungkuno homo somo tifi min+ngkayo'njo yontifi nto'no min+ngkammentohofofoho. I hofiko Anituye hungkunomo simeho muyo'njo imentohoho so'no Anitu kako kakoe hungkuno hiso a'amu Juta somo uy+mentiso so'no Anitu in+ngo umontolaho.

⁴ Nihu'no awonoho. Nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi hwasyo hungkuno liwo'n+ngkuhwono. I Anitu kako'nohini kako hungkuno nehopi'nohino hweho. Yo'mayo so'no liwo'n+ngkisoso ne imo'n+iwo'n+ngkiso hweho. A'amu Anituye hungkunoso mt+i'mokumentohoho sohwa ole mt+i'mokumentohofi,

Anitu sohwo si kiko jije hungkunoso ne'njo'nohino hwosoho.

A'amu hofiko jije hungkuno somne'no hungkuno kil+fijoso u, kiko uyakolo'monnoho.

I oso'no a'amu hopi'nono hofiko jije hungkuno nehopi'nohino so'no huno uy+montonoho.

Ose mt+i'mokumentohofofoho.

⁵ Sekwo huno pipi seyohoho. Nakwo yahino wonyo iwo'n+ngkuhwone so'no Anitu kako tohino nejaposo somo a'amu nahon+ngkuji ole wolantifeho. Anituye yahino ito'no in+ngkayo'ne m+hwajiyo'ne yahinoso wop+ngofoho. Ose likuji Anituye yofe woho'nomantifeho. Oseso nakwoe yahino wonyo iwo'n+ngkuhwone Anituye yofe engo imokalokuhwono. A'amu fehohnjo huno ose syofisyalokwofo. Oso'no hofiko ole wolantifeho. Nakwo yahino wonyo iwo'n+ngkuhwoneso Anituye yofe engo imokalokuhwone'manji kako tohino nejaposo wop+ngotaho. Oso a'amu hwahoponjofe hunofoho.

⁶ Oso a'amu sohwa huno ane hwafoho. I Anitu kako nakwoe wonyomne'no yano monalofiyo'manji kako hwe moyami hopi'nonohinofe hon+ngkano wonyomne'no yano pipi ulohmmontolo.

⁷ A'amu fehohnjoso hofiko Anitumo olo so'no yoka ulalokwofo, A'amu hofiko nje fosyohumayo wonyo somo nohon+ngkujo'no Anituye hungkuno ne'njoso ut+ihwa'nyopo i'mofap+iwosi hofiko Anituye yofe

engo woho'nomantifeho. Oso'no Anitu kako ngkimo wonyo hwasoho eso peho'no ntantofoho. Nje yahino wonyo somne'no tohino peho'no ntopotofoho.

⁸ Oso yoka hungkunoso ne'njo'manji a'amu fihwa ole wolantifeho. Nakwo honingkano wonyo ne'no uyano. Olo honingkano wonyo hiso ne'no yaso'manji a'amu hofiko Anituye yofe engo woho'nomantifeho. Oso hwasyo hungkuno hiso huno nosyofisyihwaloho. A'amu fiso hofiko olo hungkuno loso'no ngko Poul'ni l'male so'no hofiko hwasyo lalokwofo. Hofiko nje yofe monje enisyalokwofo. A'amu hiso hofiko oso hwasyo hungkuno somne'no tohino mayoso hoponoho.

A'amu hopi'nono honingkano nto'nohino somo nto'no mohumulofu.

⁹ Oseso nakwo a'amu Juta hn'nwi nakwo nom'ne a'amu somo nuyokolo-fanetaho. Nihu'no awonoho. Temtitofo kengo so'nji nakwo a'amu Juta hn'nnonji honingkano wonyomo humalohwono.

¹⁰ A'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofu sohwa ole mt'i'mokumentohofi,

A'amu anga'nohinohwo honingkano wopingo'njohwo mohumuyoho. O'o, a'amu hopi'nonohinoso honingkano wonyomo humalofu.

¹¹ A'amu anga'nohino fihwo kako honingkano wopingo somne'no huno'njohwo imo'nonto Anitu'nji humamne'ento honingkano wopingo t'pemanto mohumuyoho.

¹² O'o, a'amu hopi'nono honingkano hwasyo somo nto hwasopee'mentohofu.

Nohwasopeemfontifi Anitumne'no hohujo nto ikinjao'mentohofofoho.

A'amu anga'nohino fihwo kako honingkano wopingomo iningkunyo sohwo mohumuyoho. Nihu'no awonoho.

¹³ A'amu a'mopijohino mta'ni pisakino wawo'n'ngkiso hopaso a'amufe mango mta'ni pisakino hungkuno swap'wo'n'ngkisofoho.

Hwasyo hungkunoso mijo ifofayo pa'nyo liwo'n'ngkohofofoho.

Homa memijo wonyo'njo sohwo kako a'amumo wonyo umokuwo'n'ngkiso hopaso a'amufe mango mta'ni hungkuno wonyo swap'hwosi a'amumo wonyo umokumontonoho.

¹⁴ A'amufe mango mta'ni nom'ne a'amu somne'no sfajo'nji yoka'nji swap'wo'n'ngkisofoho.

¹⁵ Hofiko nom'ne a'amumo komo'nohino siki fonjasy'wo'n'ngkohofofoho.

¹⁶ Hofiko angomeemo nowentifi a'amumo tohino engo uyahoningkofi hofiko tango engo mawo'n'ngkohofofoho.

¹⁷ Hofiko a'amu simeho afa inontifi humawo'n'ngkohofu sofe yahino somo min'ngkayo'njo iwo'n'ngkohofofoho.

Oso'no simeho pompengo mifisy'mofi'wo'n'ngkiyohofu.

¹⁸ Hofiko Anitumne'no iyoho munyofoho.

Hofikoe yahino wonyo somne'no hofiko Anitu nehonalofoho eso mosyafisiyofoho.

A'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofu sohwa ose mt'i'mokumentohofofu.

¹⁹ Nakwo huno nayohoho. Anitu kako kakoe honingkano hungkuno ne-japmmentisoso oso hungkuno homo somo enjwa'mo humafitne'ento ne-japmmentisofoho. Nakwo honingkano homo somo ito'no min'ngkayo'njo

so'no nakwo nakwoe honingkanoso wopingo'njo hwona'nyoho eso mohn-nanehwono. Oso'no Anitu kako nakwoe hungkuno ikwolofoso sohonta nakwo hungkuno ane'nwoho.

²⁰ A'amu fihwo kako Anituye honingkano hungkuno somo hofiyoko iningkawesoso Anitu kako wopingo hwosoho eso mulonehoho. Hwapingoso honingkano hungkuno hiso nakwoe honingkano wonyo so'no netihwayonefoho. Oso'no Anitu hungkuno hiso nejapmmentisofoho.

A'amu Jisasimo simeho hi'ntnnono uyalokunjo sohwo osohumo Anitu kako wopingo hwosoho ulimontonoho.

²¹ Anituye yahino a'amumo fo'mayo'neso olohonta utihwa'nyopo nto i'mofapohoho. I oso Anituye yahino wopingo i'mofapisoso honingkano hungkuno mta'ni m'mofapohoyohoho. O'o, honingkano hungkuno so'nji a'amu Anitu hungkuno uyahoningki limotofo sohwafe hungkuno so'nji olo yahino nom'ne songo somne'no nalimentisofoho. I oso hiso nom'ne honingkano mta'ni i'mofapohoho.

²² Honingkano nto'nohino songo hiso olenoho. A'amu Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyalokunjo sohomo Anitu ole ulalofoho. Wopingo hwosoho ose ulalofoho. I a'amu hopi'nono Jisasimo simeho hi'ntnnono uyiwon'ngkohoho somo Anitu sekwo wopingo kuyoho ulalofoho. Oso'no nom'ne honingkanoso mawo'nyyoponoho.

²³ Nakwo hwe moya'mi hopi'nonohino hn'nwi honingkano wonyo'nji'nwoho. Oso'no nakwo Anitu'nji ahwomomo humaneso hopoenohinimaho.

²⁴ I oso'no Anitu kakoe huno mta'ni wopingo wonalohomonto kakoe hwomu nakumo siki nejapmmentisofoho. Jisas Kilais kako nakwoe wonyomne'no poyo pe'nmentiso so'no nakwo oso homo somo simeho uyihwaso'no Anitu kako nakumo ole wonalimontonoho. Sekwo nje mehomi soku wopingo kuyoho.

²⁵⁻²⁶ Anitu kakoe hwomu Jisas Kilais nakumo nejapmmentiso sohwo nakwoe wonyomne'no tohino engo ma'mentiso so'no Anitu kako oso wonyo homo somne'no simeho tohino umnmentiso so'no Jisas kako pom-pengo ifisyamentisofoho. Oso'no Anitu kako a'amu wonyo hohonta imentohoho so'no kako aku tohino komo'no muyofoho. Hwapingoso oso sikuno Jisas a'amufe wonyo somjo tohino wae yafo'ne oso'no hontohumamentisofoho. Olohonta a'amu honingkano wonyo'njoso hofiko hofikoe wonyo somne'no Jisas poyo pe'nmentiso so'no simeho hi'ntnnono uyikujo'no Anitu a'amu homo somo ulimontono, Sekwo honingkano nto'nohino'njo kuyoho. Nakwoe wonyo somne'no Anitu kako Jisasimo tohino uyimentiso so'no kakoe yahino ito'nohino somo ujo ehontojwahumentisofoho. Nakwo Anituye yahino ito'nohino somo uhwalokuhwono.

²⁷ Nakwoe yofe ho'noma'nyo'ne honingkano ntimo weho. O'o, ni'hu'no awonoho. Oso honingkano hiso ni'hu'nahone nto pijwao'maho. Oso honingkano hiso peho pijwao'maho. Nakwo Anituye honingkano hungkunomo hofiyono iningkwentaningkuhwanesohilo. O'o, ni'hu'no awonoho. Yo'mayo wopingo Jisas nalohomentiso somo nakwo simeho hi'ntnnono uyalokuhwone so'no oso hiso nakwoe yofe ho'noma'nyo honingkano somo nto pijwao'maho.

²⁸ Oso'no nakwo huno ole nayohi, A'amu fihwo kako Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyiwon'ngkiso oso humnohini Anitu kako wopingo hwosoho ulimontonoho. I honingkano hungkunomo ito'no iningkayo yahinoso hopoenohinimaho.

²⁹ U, oso Anitu sohwo kako a'amu Juta sokune'nohino hwolaho. Nom'ne temtitofoto oso hwa ane hwolaho. O'o, awonoho. Anitu sohwo kako a'amu hopi'nonohinofe Anituyoho.

³⁰ Ou, Anitu ne sohwo kako anga'nohinohwo humaho. A'amu fihwo kako kakoe a'apaho sihu kolo'nnyo sohwo kako Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyoso sohwo Anitu ulimontono, Kiko wopingo hwasoho. I a'amu nom'ne kako kakoe a'apaho sihu makolo'nyo huhwo Jisasimo simeho hi'ntnnono uyo huhumo ulimentono, Kiko huhwosi wopingo hwasoho ulimontono.

³¹ Nakwo Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyaso'manji i nakwo honingvano hungkuno somo hwotoho wofeentantaho. O'o, ni'hu'no awonoho. Nakwo Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyihwaso'no nakwo honingvano hungkunomo ho'nomalokuhwono.

4

Anitu Apiloham sohwo hwe wopingo hwasoho ulimentisofoho.

¹ A'amu fihwo kako ole wantimontolikeno. Apiloham sohwo nakwo pa'nyo hweho. Kako nakwo neyakweho. Oso'no kiko kakine'no pehofo ulihnohino. Ose wantimontolikeno. Ou, ngko ole ulimonoho.

²⁻³ Anitu Apiloham ole mujofoho. Apiloham jije honingvano wopingo yiwo'ningkino so'no wopingo hwasoho kilalokwono. Anitu ose ulontensi u, Apiloham kakoe yofe ho'noma'ningkuhwonesohilo. I oso'ne'maho. O'o, a'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofe sohwa ole mt'i'mokumentohofi, Apiloham kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no Anitu kako wopingo hwasoho Apiloham ose ulimentisofoho. Oso'no Apiloham kakoe honingvano wopingo so'no kakoe yofe moho'noma'nimmentiso hweho.

⁴ U, pahnimomo hungkuno upa'nimmo. Hwe fihwo kako nom'ne humo syoho ulohofiyoso sohwo kako hamniyoho mayo sohonta siki ntapohoho eso majofoho. O'o, kakoe syohomne'nefoho. I oso'no nakwo Anitumo u'mayo yahinoso ose'njo'maho. Anitu kako a'amu honingvano wopingo iwo'ningkiso so'no wopingo hwasoho mulonehoho. O'o, a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono unyo sohwo kiko wopingo hwasoho ulimontono.

⁵ Oso hwe honingvano wonyo'njo sohwo Anitu kako wopingo imokiyoso hoponoho. A'amu oso homo somo simeho hi'ntnnono unyoso sohwo Anitu kako nuhwononto yahino wopingo'njo pa'nyo uhwononto wopingo hwasoho uliwo'ningkisofoho.

⁶ Hwe yofe engo'njo Ntefit a'amumo mokosyohumamojo sohwo olo hungkuno homo lomne'no mt'i'mokumentisofoho. Hwe fihwo kako Anitumo u'mayo so'no syoho engo ko miyoso sohwo kako Anitumo uningkamoloso sohwo osumo Anitu kako kiko wopingo hwasoho uloso sohwo kako simonyo uyono.

⁷ Ole mt'i'mokumento, Anitu a'amu honingvano wonyo'njo sofe wonyoso wae imofihwosi hiyaso'mo ni'hu'nahone ho'nasyihwoso'no hofiko simonyo uyantifeho.

⁸ Anitu hwe fihwo wonyo so'no huno mosyafisiyo'njo yoso sohwo kako simonyo uyono.

⁹ Oso simonyo iyoso a'amu Juta a'apaho sihu kolo'niwo'ningkohofe sofe'nohinotaho. O'o, awonoho. A'amu a'apaho sihu makolo'niwo'ningkiyohofe so'ntnnefoho. Hwapingoso ole nto lihwone,

Apiloham Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no Anitu kako Apilohamiye simeho hi'ntnnono uyoso yahino wopingo pa'nyofoho ulimentisofoho.

¹⁰ Oso hungkuno homo somo Apilohammo Anitu ntohonta ulimentisoto. A'apaho sihu nto kolo'nnyohonta ulimentisotaha. Makolo'nyohonta ulimentisotaha. O'o, a'apaho sihu makolo'nyohonta ole ulimento, Kiko wopingo hwosoho, ose ulimentisofoho.

¹¹ Ou, Apiloham a'apaho sihu makolo'nyo sohonta Anitumo simeho hi'ntnnono uyahonngki Anitu ulimento, Kiko wopingo hwosoho ose ulimentisofoho. Tifi no'mo Anitu Apilohammo ole ulimento, Kiko simeho hi'ntnnono ntape so'no wopingo hwosoho kilimentohe so'no kiko yofe kuhwoe'neso jije a'apaho sihu fikolo'nyo. Oso'no Apiloham kako a'amu hopi'nono hofiko hofikoe a'apahomo sihu makolo'nnyo ko huhwa Anitumo simeho hi'ntnnono uyiwon'ngkohoho sofe hofiyakweho. Oso a'amumo Anitu kako wopingo kuyoho ulimentisofoho.

¹² Apiloham kakoe a'apaho sihu makolo'nyo sohonta Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no a'amu hopi'nono a'apaho sihu makolo'nyo so'nji a'apaho sihu kolo'nyo so'nji hofiko Anitumo simeho hi'ntnnono unyoso'no hofiko Apilohamiye imu nefoho. Hwapingoso hofiko Anitumo simeho hi'ntnnono uyoso Apiloham pa'nyo umentohofofoho.

Anituye hungkunoso a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uyiwon'ngkohoho somnefoho.

¹³ Anitu Apiloham kakoe imu so'ntnne'no hwaho hopi'nono wosejapmmo ulimentisofoho. Apiloham kako Anituye honingkanomo inngkamentiso so'no oso hungkuno hiso ulimentiso'maho. O'o, Apiloham kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyahonngki Anitu wopingo hwosoho ulimentiso so'no oso hungkuno hiso Apiloham kakoe imu somo ulimentisofoho.

¹⁴ Anitu Apiloham'nji kakoe imu so'ntnne'no olo hwaho hopi'nono wosejapmmo ulimentiso sohonta kako a'amu Anituye honingkanomo hungkunom'hini inngkawowo'n'ngkohoho somnohini ulimentiso'maho. I oso homo somnohini uyontentesi a'amu kakimo simeho hi'ntnnono uyifjontentesi hofiko simeho hi'ntnnono siki uyikutnnesohilo. I Anituye hungkunoso yokumpohn'nyo mmo'n'ngkuhwonesohilo.

¹⁵ Ihwoni. Honingkano hungkuno we-e'manji a'amu oso honingkano hungkuno homo somo mtihupesohi sohwo kako tohino woma'montonoho. I honingkano hungkuno ane'manji a'amu fihwo mamti'hupenohoho.

¹⁶ Oseso Anitumo u'mayo honingkano anga'nohinoso olenoho, simeho hi'ntnnohino uyofoho. Oso'no a'amu hopi'nono huno ole uyono. Nakwo yo'mayo iwo'n'ngkuhwone so'no nakwo Anitumo mu'manehwono. O'o, Anitu kako nakumne'no wopingo nalo'ho'mentiso so'no kakimo u'manefoho. Oseso oso hungkuno Anitu Apilohammo uyimentisoso Apilohamiye imu hopi'nonohino somnefoho. A'amu Anituye honingkano hungkuno hi'njo so'nji ane so'ntnnefoho. A'amu hopi'nono Anitumo simeho hi'ntnnono Apilohammo hopa uyiwon'ngkohofoso Apilohamiye imu nefoho.

¹⁷ A'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofohi sohwa ole mt'i'mokumentohofi, Anitu Apilohammo ole ulimento, Ngko kikimo a'amu kengo kengo'mta'ango pi'ningo engo sofe hofiyakwosi wakumokumonne'no yohono. Ose ulimentisofoho. Anitu huhwo

sohwo kako a'amu poyo pe'nontife somo ulikafiwo'n'ingkiso hweho. Yo'mayo m'mofapeso utihwa'nyopo nto i'mofapinyo pa'nyo uhwon'wo'n'ingkisofoho. Oso An'itu huhwo sohwo kako Apilohammo hungkuno ulahon'ngki Apiloham kako oso hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono umentisofoho.

¹⁸ An'itu Apilohammo ul'imento, Jije ape kako hwomu aswo woma'montonoho. Oso homo somta'ni jije imuso pi'n'ingo engo imo'n'ifitnnefoho. Ose ulahon'ngki Apiloham kako hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono uyonto hontohumamentisofoho. Apiloham kako An'itu hwomu wontapononto ne'no hontohumanto mehomi'maso ni'hu'nahone a'mane imo'n'imentisofoho. I oso'no Apiloham kako An'itu mta'ni kakoe hwomu'ne'no hontohumanto a'mane ko imo'nonto kako An'itumne'no hohujo ikinj'mo'mentiso'maho. O'o, kako An'itumne'no simeho hi'ntnnono ne'no umentiso sohwo nakwo a'amu temtitofokengo mta'ango hn'nwi neyakweho.

¹⁹ Apiloham kakoe soswo *wan hantilet* (100) uyokolofahon'ngki kakoe ape Sola ape hwonjosi sikoe a'apaho hon'ngkon'imentisiyoso poyo wape'nonji mofonepo hon'ngkononji Apiloham kako kakoe hwomumne'no An'itumo simeho hi'ntnnono uyoso mus'kwaj'mmentisofoho.

²⁰ An'itu Apiloham yo'mayo tifi i'mofapone so'no ulahon'ngki Apiloham kako huno hufa'u syafi'hu'mentiso'maho. O'o, kako An'itumo simeho hi'ntnnono ne'no uyoso'no kakoe a'apaho yokumpohn'nyo imokinonto kako An'ituye yofe ho'noma'mentisofoho.

²¹ Hwap'ngoso olenoho. Apiloham kako huno ole syafi'hu'mento, yo'mayo hungkuno An'itu nt'imentisoso An'itu kako ne imokiyoso hoponoho. Apiloham kako huno ose syafi'hu'mentisofoho.

²² Oseso An'itu Apiloham'ye simeho hi'ntnnonohino uyoso'no huno syafisyonto limento, Apiloham kako simeho hi'ntnnono ne'no ntap'wo'n'ingkiso so'no kako hwe wop'ingo hweho. Ose limentisofoho.

²³ A'amu An'ituye hungkuno mt'i'mokumentohofoso ole mt'i'mokumentohofi, Apiloham An'itumo simeho hi'ntnnono umentiso so'no An'itu ul'imento, K'iko hwe wop'ingo hwasoho. Oso hungkuno mt'i'mokumentohofoso Apilohamne'nohin'i'maho.

²⁴ O'o, nakwo hi'nnontne'no mt'i'mokumentohofofoho. Nakwoe Hwe Engo Jisas poyo imo'n'imentiso sohumo An'itu kako apa'no songo ulika'mentiso oso An'itu huhwo sohumo nakwo simeho hi'ntnnono uy'mentihwone so'no wop'ingo kuyoho nelalofoho.

²⁵ An'itu kakoe hwomu Jisas Kilais kako nakwoe wonyo wayo'ne uhwat'imentisofoho. I oso'no An'itu kako Jisasimo apa'no songo ulika'mentiso so'no nakwo An'itumo simeho uy'wo'n'ingkuhwone hn'nyumo wop'ingo kuyoho nelalofoho.

5

An'itu nakumo ole nelalofoho, Sekwo wop'ingo kuyoho nelalofoho.

¹ Nakwo Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ingkuhwone so'no An'itu kako nakumo ole nelalofoho, Wop'ingo kuyoho nelalofoho. Oso'no kako nakwoe wonyomne'no simeho tohinoso mumnyofoho. O'o, nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais sohwo kako yo'mayo wop'ingo naloho'mentiso so'no nakwo An'itu'nji simeho afa inalokuhwone.

² Nakwo Anítumo ufohi'n'ifitne'ento honíngkano namommentiso so'no Anítu kako nakumo wopíngo nelohofalofoho. Oso'no nakwo símonyo yontani nakwo Anítu'nji wopíngopo humayo'ne hontohumalohwono.

³ Símonyoso oso'nohini miyalokuyíhwono. O'lo, yo'mayo tango ne'maso oso'ntnne'no símonyo yalokuhwono. Hwapíngoso yo'mayo tango ne'masoso nakwo símeho yokumpohn'nyo sosofito'nyo'nefoho.

⁴ Yo'mayo tangoso ko ne'masoso nakwo yokumpohn'nyo lohofontaníngkuhwasi Anítu kako wopíngo kuyoho wonalímontonoho. Huno ose naihwoso'no nakwo Anítu asomo netímayo'ne hontohumalohwono.

⁵ I yo'mayo wopíngo so'no hontohumehwasi nakwo Anítumo símeho hi'ntnnono ne'no uyíhwasi nakwo wonímango monanonehoho. Hwapíngoso Anítu kakoe hitohoso nakwoe símehomo ho'nonahumentisofoho.

⁶ Nakwo wopíngo imo'nyo'ne yokumpohn'nyo ane humentaníngkuhwoni Jisas kako oso síkuno Anítu ho'nahumentiso somo nakwo a'amu Anítumo hohujo íkinjímom'nyo hn'nímo asomo netímayo'ne pe'nímentisofoho.

⁷ Jisas kako nakumo símeho nejapíwom'níngkiso hopaso nakwo nom'ne a'amumo uyantantaho. Hwe fíhwo kako nom'níhwo honíngkano wopíngo'njo sohomo ufo'mayo'ne wape'nímontolaho. O'lo, awonoho. I a'amu anga'nohino sohwo kako a'amu níhu'no wonyoangkafo sohune'no ufo'mayo'ne wope'nímontolíkeno. Ngko huno maniyohoyohoho.

⁸ I oso'no nakwo níhu'no wonyo nohumentaníngkuhwoni Jisas Kílais kako nakumo nefo'mayo'ne pe'nímentisofoho. Ose ímentiso so'no Anítu kako nakumo símeho nejopalokunjo so'no utíhwa'nyopo ujo ehontojwahu-mentisofoho.

⁹ Jisas nakumne'no pe'nímentiso so'no Anítu kako nakumo wopíngo kuyoho nelalofoho. Oseso nakwo Jisas Kílaisí'nji nohumentani nakwo huno ole nayohi, Anítu kako tohino monejaponehoho.

¹⁰ Símo'mo nakwo Anítuye mango hwona'ni humamotohwone sohonta Anítuye Hwomu sohwo nakwoe wonyo'ne pe'nímentiso so'no kako Anítuye a'amu ne namokumentisofoho. Olohonta Kílais kako songo humaso sohwo kako nakumo ne'no wonefo'ma'montonoho eso huno nayohoho.

¹¹ Oseso nakwoe Hwe Engo Jisas Kílais kako nakumo Anítu'nji motonefohi'níngkahoníngki nakwo Anítuye a'amu ne imo'nontani símonyo engo yalokuhwono.

Atam'nji Kílaisí'njiye hungkunofoho.

¹² Nakwo olo so'no huno nayohoho. Hwe símo'mjo sohwo kako wonyo ímentiso sohonta olo hwaho lopo yahino wonyoso í'mofapmmmentisofoho. Poyo pe'nyoso oso yahino wonyo homo somta'ni imo'nímentisofoho. Oso'no nakwo hopi'nono poyo pe'níwom'níngkuhwono hwapíngoso nakwo hopi'nono wonyo'njínwoho.

¹³ Anítuye honíngkano hungkuno m'mofape sohonta nakwoe hwaho lopo yahino wonyoso wo'mojoponoho. I oso'no Anítu kako kakoe honíngkano hungkuno muyo'njo ímentiso so'no kako a'amufe yahino wonyo somne'no tohino mummentisofoho.

¹⁴ Oseso Atam nohumanto honíngkano wonyo yonto pe'nímentisofoho. Oso mta'angoso ne'no mjímom'nímoponto Mousesíye síkuno í'mofapmmmentisofoho. Símo'mo Atam Anítuye hungkuno ko upa'nonto

hwotoho fento wonyo imentisofoho. A'amu tiffinjoso hofi'ko Anituye hungkuno momaso'njoso Atam hungkuno homo somo hwotoho hmmentiso pa'nyoso ko mahmmentohofoso hofi'ko huhwa wonyo yontifi poyo pe'nimentohofofoho. Atam kako simo'mta'ango sohwo imentiso sohwoe yahino somo a'amu hopi'nono kakimo tifi in'ngkamentohofofoho. I oso'no tifi no'mo Jisas kakoe yahino songo a'amu tifi in'ngkayo'ne moji'mofapmmmentisofoho.

15 Oseso Atam'nji Jisasi'nji siko afa simo'mjo hwaswoho. I oso'no siko yahino ni'hu'no kengo kengo imo'mentisiyefoho. Atam kako wonyo engo imentiso oso mta'angoso a'amu hopi'nono hofi'ko nope'n'wo'n'ngkohofofoho. I oso'no Anitu simeho wopingo mikun'imposo nejapmmmentisoso kakoe hwomu Jisas Kilais nejapmmmentisofoho. Jisasiye yahino wopingoso Atamiye yahino wonyo somo nuyakolofonto nakwoe wonyoso wae enao'mentisofoho.

16 Anitu kakoe hwomu nakwoe hwaho lopo uhwatimentiso sohonta kako Atam olo hwaho lopo yahino wonyo imentiso hopa imentiso'maho. Atam kako simo'mo wonyo yahon'ngki Anitu kako nahonimentisoso nakwo hopi'nono wonyo ihwasi poyo pe'nyo'ne nahonimentisofoho. Anitu ose nahononto kakoe huno mta'ni kakoe hwomu nakumo wopingo nalohofone nejapmmmentisofoho. Oso wopingo naloho'mentiso so'no wopingo kuyoho nelalofoho.

17 Hwe simo'mjo Atam sohwo kako Anituye hungkuno haloho maposo'njo imentiso so'no nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi poyo pe'noma'mentihwonefoho. I oso'no Anitu kako nakumo wopingo naloho'mne'ento kakoe hwomu nejapmmmentisofoho. A'amu fihwo kako yo'mayo Jisas imentiso somo simeho wopingo uyoso osohumo Anitu kako wopingo kuyoho ul'hwosi songo ne'no humayo'neso uyimontonoho. Oso a'amuso kako Jisas Kilais'nji ne'no nohumahwosi yo'mayo somo Jisasi'nji mokosyohumantokutnnefoho.

18 Ihwoni, hwe anga'no kako wonyo imentiso so'no nakwo hinjoho'nwi hon'ngkano wonyo'njo imo'nimentihwonefoho. Oso'no poyo wape'nife nalimentisofoho. I, tifi no'mo hwe anga'no Jisas sohwo kako wopingo imentiso so'no kako nakwoe wonyo hon'ngkano somne'no poyo pe'nyo hungkuno somta'ni nakumo isihutofonemanto songo humayo'neso nejapmmmentisofoho. Oso'no Anitu kako wopingo kuyoho nelalofoho.

19 Ihwoni. Olenoho. Hwe anga'no kako Anituye hungkunomo haloho maposo'njo imentiso so'no a'amu hopi'nonohino hn'nwi yahino wonyo imo'mentihwonefoho. I hwe anga'nohino nom'ne sohwo kako Anituye hungkunomo haloho po'mentiso so'no Anitu kako a'amu pi'n'nggo engo hn'nyumo wopingo kuyoho nalimentisofoho.

20 Anitu a'amu hn'nyumo kakoe hon'ngkano hungkuno nejapmmmentiso so'no nakwo nakwoe hon'ngkano wonyoso ni'hu'no wonyo hon'ngkonimentihwonefoho. Nakwo wonyo engo ko yahon'ngkuhwoni Anitu kako nakumne'no wopingo mikun'imposo wonyoangkafo nelohofalokunjoso nakwoe wonyo engo somo yakolo'nnyofoho.

21 Hohonta yahino wonyo engoso nakumo yokumpohn'nyo nemokosyohumanto poyo namokumojofoho. Olohonta Anitu kako nakumo wopingo nalohofonto kako wopingo kuyoho nalonto songo humayo'neso nejopalofoho. Hwap'ngoso nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais nakwoe wonyomne'no tohino engo ma'mentisofoho.

6

Nakwo Jisas Kilaisi'nji sape'nimentihwono.

1 Oseso nakwo pehofo lanehwono. Anitu nakumo wopingo nalohofone so'no nakwo honingkano wonyoso ne'no uyano. Ose lane'elaho.

2 O'o, ose molanehwono. A'amu poyo pe'noso sohwo kako apa'no wonyo miyonehoho. Oso pa'nyo nakwo Jisasi'nji sope'ningskahoningskuhwoni wonyoso apa'no nakumo monemokosyohumuyoho. Oso'no nakwo wonyoso ne'nohino peho'no uyantanto.

3 Nakwo Kilaisi Jisasi'mo ufohi'nontani mijo kiyomayo yahino somo iningskamentihwonefoho. Nakwo Jisasi'mo ufohi'nimentihwone so'no kako'nji poyo sape'nimentihwonefoho. Olo hilo so'no sekwo huno kaseyohoho.

4 Mijo kiyomayo yahino imayoso olenoho. Nakwo Kilaisi'mo poyo sope'nifohi'ningskahoningskuhwoni Anitu nakumo Kilaisi'nji pi'nimomo soho'nonahumentisofoho. Oseso Anitu kakoe yokumpohn'nyo engo so'nji Kilaisi'mo songo ulika'mentiso sohonta nakwo'njimo songo sonelika'mentisofoho. Oseso Jisas kako songo humayo'ne neso ma'mentiso hopaso nakwo hn'nwi songo humayo'ne neso ma'mentihwonefoho.

Oseso nakwo Kilaisi'nji songo ne'no humentihwanefoho.

5 Oseso nakwo kako'nji poyo sape'nifohi'nimentihwonehn'nyimo u, Anitu Jisasi'mo ulika'mentiso hopaso nakwo'nji sonelika'mentisofoho.

6 Nakwo huno ole nayohi, Jisas nakwoe wonyo'ne'no poyo pe'nimentiso sohonta nakwoe yahino wonyoso yokumpohn'nyo nemokosyohumamojo sohumo Jisas kako poyo imokumentisofoho. Oseso olhonta nakwo yahino wonyo sohwoe syoho ulohofiyohumumulohwono. O'o, kakoe yokumpohn'nyoso moi'wonoho.

7 A'amu simo'mo pe'noso sohumo yahino wonyoso kakimo yokumpohn'nyo mumokosyohumanehoho.

8 Ou, nakwo Jisasi'nji poyo sape'nimentihwone so'no nakwo simo'ho hi'ntnono ole uyalokuhwono. Nakwo Kilaisi'nji songo ne'no nohumentihwanefoho.

9 Nakwo huno nayohoho. Jisas kako pi'nimo nta'ni apa'no songo lika'mentiso sohwo kako apa'no poyo mape'nonehoho. Oseso Jisas kako poyo pe'nyo yahino yokumpohn'nyoso hwotoho nto hmentisofoho.

10 Jisasi'ye poyo pe'nyoso olenoho. Kako sikuno anga'nohino somo pe'nimentiso sohonta kako yahino wonyo sohwoe yokumpohn'nyo somo ni'hu'nahone wae yao'mentisofoho. Wayo yaofonto Anitumo ufohi'nimentiso sohwo olhonta kako Anitu'nji songo ne'no humaho.

11 Oso hopaso sekwo huno fisyafihu'nimno. Sekwo hokunonji Jisasi'nji poyo sape'nimentohofoho so'no oso yahino wonyoso sekwo hokumo yokumpohn'nyo mosemokosyohumanehoho. O'o, sekwo Kilaisi'mo ufohi'nimentohofoho soku Anitu'nji humalofoho. Oso'no sekwo huno fisyafihu'nimno.

12 Oseso oso yahino wonyoso nakumo nonemokosyohumawoloho. Yahino wonyo kikimo wokumokosyohumamo lihwosi yahaningskuhwosi jije hunomo huno wonyo ku'maso somo kiko osomo iningskahutoho. O'o, oso huno wonyo hiso foho'nafoho.

13 Oseso sekwoe sife aho timo a'apaho oso'nji yahino wonyo somo ikutoho. Sekwo poyo pe'nontifi apa'no songo lika'mentohofoho so'no sekwoe

sife aho a'apaho t̄imo oso An̄itumo uȳikuj̄i sekwo kakoe yahino wop̄ingo somo nto'nohini fiȳimno.

14 Sekwo huno seyohoho. Yahino wonyoso sekwoe hwe engo imo'n̄ingkuhwosi mosemokosyohumanehoho. I nom'neso ole. Oso hon̄ingkan̄o hungkuno Mouses sejapmentiso homo somo enjwa'mo mohumulof̄o. Oso hungkuno hiso ole nal̄imojo. Hon̄ingkan̄o hungkunomo mt̄ihupe'manji poyo wape'n̄imnoho. Oso hi enjwa'mo mohumulof̄o. O'o, An̄itu kako wop̄ingo seloho'mentiso so'no sekwo kako'n̄ji ufohi'nont̄ifi sekwo An̄ituye p̄ompenjiyomo humalof̄o.

Nakwo yahino wop̄ingo sohwoe syoho ulohofiyi umo'nano.

15 Oso'no nakwo pipi yanehwono. An̄itu kako nakumo wop̄ingo naloho'mentiso so'no nakwo hon̄ingkan̄o hungkunomo enjwa'mo mohumulohwono. Oso'no nakwo yahino wonyoso anga'no anga'no apa'no uyantantaho. O'o, n̄ihu'no awonoho.

16 U, sekwo huno maseyoho liyohoho. Hwe fiho kako nom'nehumo syoho ulohofiyonto kakoe hungkunomo haloho pewo'n̄ingkiso so'no oso hwe nom'ne huhwo sohwo kakoe hwe engo imo'n̄ingkuhwosi kakimo yokumpohn'nyo womokosyohumamontonoho. Ihwoni. Yahino wonyoso oso pa'nyofoho. I k̄iko oso yahino wonyoso ne'no yohojo'no oso yahino wonyoso hiso kikimo yokumpohn'nyo wokumokosyohumamontonoho. Oso yahino wonyo huhwo sohwo kako kikimo yokumpohn'nyo kumokosyohumahwosi poyo wakumokumontonoho. U, yo'mayo An̄itu umo kilososo u, k̄iko oso hiso yohojo'no An̄itu kako j̄ije hwe engo imo'n̄ingkuhwosi kikimo wokumokosyohumamontonoho. Ose yohojo'no An̄itu kako kikimo wop̄ingo hwosoho wakil̄imontonoho.

17 Simo'mo sekwo yahino wonyo sohwoe syoho ulohofiyont̄ifi wonyo'nohino imotofofoho. I osohonta sekwo An̄ituye hungkuno ne somo upa'nont̄ifi hungkuno homo somo s̄imeho uyont̄ifi hungkuno hiso aho yokumpohn'nyo kemokosyohumalof̄o. Oso'no nakwo An̄itumne'no simonyo uyano.

18 Yahino wonyo sohwo sekumo impo'angomo nomokokilo'mokosyeshumentan̄ingki An̄itu kako hano hwosampento is̄ihutofosema'mentisofoho. Oseso An̄itu kako sekumo yahino wop̄ingo sohwoe syoho ulohofiyi semokumentisofoho.

19 Oseso sekwo huno t̄ifo'n̄jo sokune'no ngko oso syoho ulohofiyi'ne pahnn̄imo hungkuno apa'no wasel̄imo. Hohonta sekwo sekwoe sife aho hopi'nono yahino wonyo somo uyont̄ifi kakoe syoho ulohofiyont̄ifi yo'mayo yo'mayo hon̄ingkan̄o n̄ihu'no wonyo imotofofoho. I oso'no olohonta oso pa'nyoso sekwoe sife aho yo'mayoso An̄itumo uȳikuj̄i yahino wop̄ingo sohwoe syoho ulohofiyi hmmo'n̄imno. Ose ikuji sekwo hon̄ingkan̄o wonyo ane umo'nant̄ifeho.

20 S̄imo'mo sekumo yahino wonyo sohwo yokumpohn'nyo semokosyohumentan̄ingki yahino wop̄ingoso mimmotofofoho.

21 Oso hohosohonta sekwo nohumant̄ifi sekwo wop̄ingo humamotofotaho. O'o, oso yahino wonyo hiso sekumo poyo wasemokumonto imojofoho. Oso'no hohonta sekwo yo'mayo wonyo imotofo so'no sekwo olohonta won̄imango senalofoho.

22 Oseso An̄itu olohonta kako impo'ango somjo yahino wonyo somta'ni nto is̄ihutofosema'maho. Oso'no olohonta An̄itu kakoe syoho ulohofiyi nto semokumaho. Oseso sekwo kakoe yahino wop̄ingo somo in̄ingkeyo so'no

simeho semo'n'ngkahon'ngki hon'ngkano wonyo'maso imo'nalokwofu sokumo engolopohamo songo ne'no humayo'ne sejapmmntisofoho.

²³ A'amu wonyo iwo'n'ngkohofu sofe mpe mayo pa'nyoso poyo pe'n'fitnnefoho. I oso'no nakwo An'itumo simeho uy'iwon'ngkuhwone hn'n'mo An'itu kako songo ne'no humayo'neso siki nejaponefoho. Oso songo ne'no humayoso nakwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais'nji ufohi'n'mentihwone somnoho.

7

Nakwo yahino songo Jisas Kilais mta'angoso uyano.

¹ Nje a'amu soku, sekwo Mousesiye hon'ngkano hungkuno somne'no huno'njo sokune'no olo hungkuno loso wasel'monne'no yohono. A'amu songo humalofo sohonta hofiko hon'ngkano hungkunomo enjwa'mo humalofo. Hofiko tifi in'ngkayo'nefoho. I a'amu poyo pe'nyoso pipi in'ngkap'fitnne'elo. Awonoho. Songo ne'nohinofoho.

² A'mu fisi hwehumo uma'n'ngkuhwosi oso hwe sohwo songo nohumentan'ngkuhwosi hon'ngkano hungkuno An'itu Mousesimo uy'mentisoso nihu'nahone sekumo mokot'iku'nyofoho. Osohonta oso a'musiye hwehwo poyo pe'n'ngkuhwoso'no oso hon'ngkano hungkunoso oso a'mu simo apa'no momokilo'mokosyohumanehoho. O'o, oso a'musi kako apiwojo wohumamontonoho.

³ I a'mu fisi kako kakoe hwehwo s'imo'mjo sohwo kako songo nohumentan'ngkuhwosi oso a'musi kako ape ma'nyo hon'ngkanoso nomt'ihupehwosi nom'nehumo uma'noso'manji oso a'musiye hon'ngkanoso wonyo umo'nimontonoho. U, hwe sohwo poyo pe'n'ngkuhwoso'ne'manji i oso a'musi kako nom'ne hwehumo uma'nyo'manji oso hiso wopingofoho. Oso yahino hiso hon'ngkano hungkuno somo mt'ihupe-e'ne'maho. O'o, oso wopingofoho.

⁴ Nje a'amu soku, sekwo upa'n'mno. Hungkuno hiso ne hwap'ngoso ole'nefoho. S'imo'mo Mousesiye hon'ngkano hungkunoso sekwoe hwehwo pa'nyo humamentisofoho. I oso hohosohonta sekwo Jisas Kilais'nji sekwo poyo sape'n'imentohofu sohonta sekwo hon'ngkano hungkuno homta'ni pe'n'imentohofofoho. Oseso hon'ngkano hungkunoso sekumo apa'no momokilo'mokomokosesyohumanehoho. O'o, awonoho. Kilais songo lika'mentiso sohomo sekwo makot'iku'n'imentohofu so'no sekwo hokunonji songo lika'mentohofofoho. Oseso sekwo An'tuye yahino wopingoso iyo'ne humalofo.

⁵ Hohonta nakwoe a'apaho huno simeho t'imo oso yo'mayo wonyoso umo limojo oso hiso ne'no yontan'ngkuhwoni oso yahino wonyoso yokumpohn'nyo nemokosyohumamojofoho. Oso hohosohonta An'tuye hon'ngkano hungkunoso nakumo ole nelahonjoso sekwo yo'mayo wonyoso ikutoho. Ose nelahonjo sohonta nakwo wonyo engo so'no ne'mo'n'ngkahon'ngki ne'no imotohwonefoho. Oso yahino wonyo hiso nakumo poyo wonamokumonte'no yohoho.

⁶ I olohonta nakwo Jisas Kilais'nji poyo sape'n'mentihwone so'no oso yahino wonyo hiso nakumo yokumpohn'nyo nemokosyohumamojo sohwo momokilo'mokomokonesyohumanehoho. O'o, Kilais nakumo isihutofonema'mentisofoho. Oseso olohonta nakwo oso hon'ngkano hungkuno mt'ikumumentohofu somo enjwa'mo mohumuyontani nakwo a'amu songo pa'nyo imo'nontani An'tuye Towahunofe mampaho somo in'ngkwalokuhwono.

Yahino wonyoso nakumo wonyo namokumentisofoho.

7 Oso'no nakwo pehofo lanehwono. Hon'ngkano hungkunoso wony-
ofoho wolantantaho. O'o, nihu'no awonoho. U, hon'ngkano hungkunoso
yahino wonyo yohotoho ose monajo'njo yontentesi nakwo ole hn-
nontan'ngkuhwanesohilo. Nakwo wonyoso ane'nwoho. Ose hnnon-
tan'ngkuhwanesohilo. I olo so'no fisyafihupmno. Sekwo nom'ne a'amufe
yo'mayo somne'no hi semo'n'ngkuhwaloho. Ose monajo'njo yontentesi
a'amu nom'nefe yo'mayo so'no hi ko nimo'n'ngkahon'ngkuhwosi ngko ole
li'mnesohilo. Ngko wonyoso ane hwo'nyoho. Ose lontan'mnesohilo.

8 Simo'mo ngko nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi manimo'nyo'njo yan-
tan'ngki Anituye hon'ngkano hungkuno nt'mento, Kiko nom'ne a'amufe
yo'mayo so'no hi kumo'n'ngkuhwoloho. Ose upa'n'mentohe sohonta
nje hunoso nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi engo nimo'n'mentisofoho.
Olo so'no selalokweno hon'ngkano hungkuno sohwo kako hon'ngkano
wonyoso yohotoho monajo'njo yontentesi oso hon'ngkano wonyoso kakoe
yokumpohn'nyoso ane'nesohilo.

9 Hohonta ngko hon'ngkano hungkuno mupa'nyo sohonta ngko
hwe wop'ngo hwo'nyoho syafihu'motefoho. I oso hohosohonta
ngko hon'ngkano hungkuno upa'nonji yo'mayo imote so'no huno
syafisyonji l'mentohe, Ngko wonyo'njo hwo'nyoho. Oso hiso nuhwononji
yahino wonyo hiso ne'no yonji yahino wonyoso yokumpohn'nyo
n'mokosyohumentan'ngki uhwon'mentoheho hon'ngkano wonyo huhwo
sohwo ngkimo poyo n'mokone so'no uhwon'mentohefoho.

10 Oso hon'ngkano hungkuno Mouses nal'mentisoso ole so'no ne-
japmmentisofoho. A'amu hofiko hon'ngkano hungkunomo hofiy'o'no
in'ngkafijoso songo pa'nyo humafitne'ento nal'mentisofoho. I ngko oso
hungkuno homo somo nupa'nonji ole l'mentohe, olo hungkuno homo lo-
somo ngko ito'no min'ngkayo'njo imeso poyo pe'n'imnoho l'mentohefoho.

11 Ngko huno ole syafihu'mentohe, Hon'ngkano hungkunomo
in'ngka'me'manji hon'ngkano wonyo somo ngko uyakolo'monnoho. Ngko
huno ose ko syofisyahon'ngko hon'ngkano wonyoso yokumpohn'nyo
n'mokosyohumentan'ngki kako hon'ngkano hungkuno somo hwasyo
hwasyo imote so'no oso hon'ngkano hungkuno huhwo sohwo ole nt'mento,
Kiko poyo pe'nyo. Ose nt'mentisofoho.

12 Oseso nakwo huno nayohoho. Anitu kakoe hon'ngkano hungkunoso
nihu'no wop'ngonohinofoho. Oso hungkuno anga'no anga'nohinoso
hopi'nono nto'nohinoho. Wonyo hungkunoso anefoho.

13 Oseso pipilo. Oso wop'ngo hiso ngkimo poyo wanimokumontolaho.
O'o, ose'maho. Yahino wonyo sohwo kako poyo wanimokumonte'no
yohoho. I hon'ngkano hungkuno somo upa'nonji yahino wonyo
somo utihwa'nyopo uhwononji nje hon'ngkano wonyo engo somo
uhwon'mentohefoho. Ngko Anituye hon'ngkano hungkunomo
upo'n'ngkahon'ngko yo'mayo wonyoso yohotoho ko ntahon'ngki nje
simeho timo sife aho yo'mayo wonyoso umo l'motoeso ngko wonyo hiso
ne'no iwo'n'ngkohefoho. Oso'no hon'ngkano wonyo yahino nihu'no
wonyofoho nn'ngkohoho.

Hon'ngkano wonyoso nakwoe hunomo impe intofonesyohumaho.

14 Anituye Towahuno sohwo kako Anituye hon'ngkano hungkuno
Mousesimo uy'mentisoso Mouses kako mt'i'mokumentisofoho. I oso'no
oso hon'ngkano hungkuno homo somo ngko min'ngkayo'njo yahan'ngko

yahino wonyoso yokumpohn'nyo n+mokosyohumentan+ngki ngko oso yahino wonyo huhwo sohwoe syoho ulohofiyo imo'n+imentohefoho.

15 Ngko nje yahino wonyo iwo'n+ingkoheeso neso ngko huno maniyohoy-ohoho. Ngko yahino wop+ngo'nohini uy+mo ko lonji oso yahino wop+ngo hiso mimmnehono. I oso yahino wonyoso miyo'njo uy+mo ko lonji oso wonyo engoso iwo'n+ingkohefoho.

16 Ngko hon+ngkano wonyoso imote so'no ngkilaho lohono. Oso'no hon+ngkano hungkuno Mouses nal+mentisoso ngko wop+ngo uhwon+ngkohono.

17 Yo'mayo wonyo iwo'n+ingkoheeso ngkilaho lalokwe so'no ngko huno ole niyohoho. Oso wonyo iwo'n+ingkohe hiso nje huno mta'n+imaho. O'o, yahino wonyo nje simeho mo'mo mnawojoso yokumpohn'nyo imo'n+ingkahon+ngki oso wonyo hiso yalokweno.

18 Ngko huno ole niyohoho. Nje simeho mo'mo wop+ngoso momnauyoho. O'o, nje simeho wonyo'nohino umo l+mojofoho. Nje hunoso yo'mayo wop+ngo'nohini uy+mo ko lontneso nje simeho sohwo wop+ngo hiso miyonehoho. Oso'no wop+ngo yahino iyoso'no ngko yokumpohn'nyo ane hwo'nyoho.

19 Yo'mayo yahino wop+ngoso umo ko lonji yontneso ngko miy+wo'n+ingkiyonoho. Yo'mayo wonyoso mimmnehono lontneso oso wonyo hiso ngko iwo'n+ingkohono.

20 Yo'mayo yahino wonyoso ngko miyo'njo umo lontneso oso hiso ngko iwo'n+ingkohono. Oso hiso nje huno mta'n+imaho. O'o, nje simeho sohwo fiyo ntahon+ngki ngko iwo'n+ingkohono. Hwap+ngoso nakwoe simeho mo'mo yahino wonyoso nakumo yokumpohn'nyo nemokosyohumaho.

21 Oso'no olo yahino wonyo loso nje simeho mo'mo mnaweho. Ngko yo'mayo yahino wop+ngoso umo ko lontneso yahino wonyo somo hwosopeef+wo'n+ingkohe hwo'nyoho.

22 Nehopi. Nje huno somo ngko ole syaf+sy+wo'n+ingkohe, An+ituye hon+ngkano hungkunoso wop+ngo'nohinofoho. Ose syaf+sy+wo'n+ingkohono.

23-25 I oso'no ngko ole hon+ngkonalokweno. Yahino wonyoso nje simeho mo'mo mnanoweho. Oso yahino wonyo huhwo sohwo'nji nje hunomo An+ituye hon+ngkano hungkuno wop+ngo sohwo mnawojo sohwo'nji iku-joho fongki'nalokusiyu. Nje huno somo ngko An+ituye hon+ngkano hungkuno sohwoe syoho ulohofiyo hwo'nyoho. I oso'no nje simeho sohwo kako yahino wonyo sohwoe syoho ulohofiyo hweho. I oseso oso yahino wonyo sohwo kako ngkimo impo'angomo won+humaj+imonto yahn+ngki ngko youwo youwo lalokweno. Nje simeho hon+ngkano poyo pe'nyo somo ipen+motowalokunjo somta'ni t+hwo wont+ma'montolo. Ngko n+hu'no wonyo hwo'nyoho.

I oso hiso'no Jisas K+lais nakwoe Hwe Engo sohwo kako hon+ngkano wonyo yokumpohn'nyo somta'ni ngkimo is+hutofon+mayo'ne hweho. Kako ngkimo asomo nt+ma'maso so'no ngko An+itumo isamoyoka ulalokweno.

8

K+lais nakwoe wonyo somo wae enaofonto kakoe Towahuno Wop+ngoso nejapmmntisofoho.

1 Oseso nakwo K+lais Jisasi'nji ufohi'nnyo so'no An+itu nakwoe hon+ngkano wonyo somne'no simeho tohino muhmn+yofoho. Oso'no

kako hungkuno ikwolofoso sohonta nakwoe wonyo somne'no nakumo tohinoso monejaponefoho.

2 Hwapingoso Anituye Towahuno sohwo nakwo Kilais Jisasi'nji monahumokumentiso sohwo kako songo ne'no humayo'ne nejaposo sohwo kakoe yokumpohn'nyoso yahino wonyo somta'ni isi'hutofonema'mentisofoho. Oso'no oso yahino wonyo huhwo sohwo kako ngkimo poyo n+mokumne'ento yalokunjo sohwo ngkimo apa'no mipen+motawenohoho.

3 Mouses kako Anituye honingkano hungkuno neyakwosamo uy+mentiso sohonta kako nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nwi honingkano nto'no iningkap+fitnne'ento nejapmmmentisofoho. I oso'no yahino wonyoso nakwoe simeho mo'mo mnawojo so'no nakwo yokumpohn'nyo ane'nwi nohumentani honingkano homo somo nto'no miningkamment+hwonefoho. Oseso nakwo honingkano hungkuno ito'no iningkayo yokumpohn'nyoso ane'nwi humentaningkuhwoni honingkano hungkuno hiso nakumo wopingo monamokumentisofoho. I oso'no Anitu kako wopingo namokumentisofoho. Hwapingoso kako kakoe Hwomu nakwoe hwaho lopo uhwojahoningki kako a'amu nakwo pa'nyo imo'n+mentisofoho. Oso kako a'amu nakwo pa'nyo imo'n+ingkahoningki Anitu nakwoe wonyomne'no tohino engo uyahoningki Kilais oso hiso'no poyo imo'n+mentiso so'no Anitu kako oso yahino wonyo huhwo sohwo yokumpohn'nyo homo somo wae yao'mentisofoho.

4 Honingkano hungkunoso ole lonet+hwalofoho. Sekwo honingkano wopingomnohini finingkamno. I Anitu kako yahino wonyo sohwo yokumpohn'nyo wae yao'mentiso so'no olohonta nakwoe simeho yo'mayo wonyo umo lihwosi ko yososo nakwo miningkohwanehwono. Oso wonyoso nakumo monemokosyohumanehoho. O'o, nakwo Anituye Towahuno Wopingo so'nji nohumentani kakoe mampaho osomo nupo'nontani honingkano wopingo'nohini somo tifi iningkowalokuhwono. Oseso Anitu nonahononto wopingo kuyoho nelalofoho.

5 Oseso a'amu hofikoe simeho yo'mayo wonyo umo lonte osomo yahoningki oso homo somo hofiko tifi iningkawowo'n+ingkohofa so'no oso yahino wonyo hiso hofikimo yokumpohn'nyo mokosyohumawo'n+ingkisofoho. I, a'amu Anituye Towahuno Wopingo hi'njo sohwo hofiko kakoe mampahomo iningkawowo'n+ingkohofa so'no Anituye Towahuno Wopingo sohwo hofikimo yokumpohn'nyo mokosyohumawo'n+ingkisofoho.

6 Oseso oso yahino wonyo sohwo kako a'amumo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumawo'n+ingkiso so'no hofiko poyo pe'n+ingkuji tikanomo ufitnnefoho. I, Anituye Towahuno Wopingo sohwo kako kakoe a'amumo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumawo'n+ingkiso so'no hofiko wopingo nohumafikuji simeho pompenjiyo'nji wohumant+feho.

7 Oso yahino wonyo sohwo kako a'amumo yokumpohn'nyo mokosyohumentaningki hofiko Anituye mangohwa imo'n+mentohofofoho. Hwapingoso hofiko Anituye hungkuno somo enjwa'mo mohumunyofoho. Hofiko Anituye hungkuno homo somo iningkayoso hopo'maho.

8 A'amu hofiko yo'mayo wonyo hofikoe simeho umo lonteso iwo'n+ingkohofa. Oso a'amu hiso hofiko Anituye simeho wopingo umonyo'neso mmokufitnnohoho.

⁹ I oseso Anitu kakoe Towahunoso sekwoe simeho mo'mo humunyo'manji sekwo sekwoe simehoso yo'mayo wonyoso umo lihwosi yososo miyonehoho. O'o, sekwo Anituye Towahunofe yahinomo iningkowalokwofo. I, a'amu fihwo kako Anituye Towahuno ane hwo'manji kako Anituye a'amu hwo'maho.

¹⁰ Yahino wonyo sohwo kako jije a'apahomo poyo kumokososo u, Kilais kako jije simeho mo'mo humunyo hwaso'manji jije huyo'mangoso songo wohumamontonoho. Hwapingoso Anitu wopingo hwasoho nto kilimentisofoho.

¹¹ Jisas kako poyo pe'ningkahoningki Anitu kako apa'no songo ulika'mentiso sohwo kakoe Towahuno kikimo kuhumunyo hwaso'manji kako Kilaisimo ulika'mentiso hopaso kako jije a'apaho apa'no songo kilokafonefoho. Hwapingoso kakoe Towahuno kikimo kuhumunyofoho.

Anitu kakoe Towahunoso nakumo kakoe mehomi namokuwo'ningkohoho.

¹² U, nje a'amu soku, yo'mayo wonyo nakwoe simeho umo lonte osomo peho'no iningkowalokwofo. Oso yahino wonyo huhwo sohwo sekumo mosemokosyohumanehoho. O'o, awonoho. Olohonta nom'ne songo nemokosyohumaho. Osohumnohini uningkwano.

¹³ Nakwo nakwoe simeho yo'mayo wonyo uyano lifijo'manji u oso hiso ifijos sekwo poyo pe'ningkuji tikanamo ufittnefoho. I oso'no sekwo sekwoe simeho mo'mo Anitu kakoe Towahunoso sekumo sehumunyo hwaso'manji kakoe yokumpohn'nyoso nomafikuji yahino wonyo simeho umo liwo'ningkiso somo monje yasyikuji poyo umokantifeho. Poyo imokukuji sekwo songo wohumantifeho.

¹⁴ A'amu Anituye Towahunofe mampahomo haloho pewo'ningkohofoso hofiko Anituye mehomi nefoho.

¹⁵ Anitu kakoe Towahunoso nakumo apa'no iyoho enamofone ne-japmentiso'maho. Nakumo apa'no impe hopa nantofone ne-japmentiso'maho. O'o, Anitu kakoe mehomi ne imo'nyo'ne kako kakoe Towahuno Wopingo ne-japmentisofoho. Oseso nakwo kakoe mehomi'nwi nohumantani nakwo Anitu kakine'no iyoho miyontani Nje Mphwosoho uliwo'ningkuhwonefoho.

¹⁶ Anitu kakoe Towahuno Wopingo sohwo kako nakwoe simeho mo'mo humunyo sohwo ole nal'wo'ningkohoho, Kiko Anituye mehomi hwasoho. Ose nal'wo'ningkiso so'no nakwo huno ole nayohoho. Ou, nehopi. Nakwo Anituye mehomi'nwoho.

¹⁷ Oseso nakwo Anituye mehomi hn'nimo Anitu kako kakoe mehomi hn'ne'no yo'mayo elofisosyohumasoso ne-japonefoho. Anitu kako yo'mayo Kilaisimo uyososo nakumo ne-japonefoho. Olohonta nakwo Jisas'nji mojoku'ningkuhwasi yo'mayo tango Jisas ma'mentiso hopaso womano lihwaso maso'manji u hwangku no'mo nakwo Kilaisiye yofe engo so'nji kakoe ango wonyoangkafo so'nji kako'nji nomanefoho.

Hwangku nakwo Kilaisi'nji nohume hwaso kakoe yofe engo'nji kakoe yokumpohn'nyo'nji nohumanefoho.

¹⁸ Nakwo Anitumne'no syoho yontaningkuhwasi yo'mayo tango ne'masoso olo tango hiloso we'efoho. I hwangku nakwo Anitu'nji nohumehwasi yo'mayo wonyoangkafo mikunimpososo ujo ehontojwasoyoso somo uhwoningkuhwasi nakwo olo tango we'e loso'no huno mosyofisyanehwono.

19 Yo'mayo hopi'nono ahwomomjo so'nji hwhahoponjo so'nji Anitu mt'i'mokumentisoso hontohumaho. Yo'mayo so'no hontohumantifi Anituye mehomi ne hn'nimo uti'hwah'nyopo ujo ehontojwonasyoso sohonta nahonyo'ne umo'n'ngkan'ngki hontohumaho.

20 Hohonta Atam kako Anituye hungkunomo hwotoho hmmentiso sohonta olo nakwoe hwaho lopo yahino wonyoso i'mofapmmmentisofoho. Hohosohonta yo'mayo Anitu kako mt'i'mokumentisoso Anitu kako hungkuno lahon'ngki yo'mayoso wonyo imo'n'mentisofoho. Oso yo'mayo yofoho, piso hohwayo oso iwo'n'ngkiso uhwon'iwo'n'ngkuhwoneso apa'no wop'ngo imo'nyo'ne hontohumaho.

21 Nakwo Anituye mehomi ne hn'nimo ujo ehontojwonasyoso sohonta yo'mayo Anitu mt'i'mokumentisoso apa'no wop'ngo imo'nonefoho. Oso hohosohonta yahino wonyoso ni'hu'nahone moi'wo imo'n'ngkuhwosi nakwo a'amu hn'nnonji yo'mayo so'nji Anitu kakoe yofe engo so'nji kakoe yokumpohn'nyo so'nji nohumentihwanefoho.

22 Nakwo huno moi'wonoho. Yo'mayo hopi'nono Anitu mt'i'mokumentisoso oso wop'ngo i'mofapone so'no hontohumafikuji hofiko tohino tipemayoso moya'mi sofa hofiko mehomi aswo mantifi tohino tipemawo'n'ngkohoho oso hopa tipema'mop'kujo somta'angoso olohonta u'mofapmmntonoho.

23 I, yo'mayo tohino Anitu mt'i'mokumentiso osomnohini mumnalofiyoho. O'o, nakwo a'amu hi'nnonjimo nemnalofoho. Anitu kako yo'mayo hwangku nakumo nejapone so'no hofiko huno syafihupitne'ento kakoe Towahuno si'mo'mo nejapmmmentisofoho. I olohonta nakwoe a'apahoso yahino wonyo sohwo yokumpohn'nyo somo enjwa'mo humentani tohino engo nem'ngkahon'ngki youwo youwo lontani nakwo olo so'no hontohumalohwono. Anitu kako nakumo yahino wonyo sohwo yokumpohn'nyo somta'ni ni'hu'nahone asomo nemahwosi kako nakumo a'apaho songo nejap'hwosi ni'hu'nahone nakwo kakoe mehomi ne imo'nyo'ne namokonefoho.

24 Nakwo oso hiso ne imo'nyo'ne hontohumalohwono. U, oso yo'mayo hiso ne imo'nontentesi nakwo mohontohumehwanesohilo. U, hwe fihwo kako oso yo'mayo hiso'no nohontohumawosi oso ne homo somo nuh-won'ngkuhwosi oso'no kako apa'no mohontohumanefoho.

25 U, nakwo yo'mayo muhwonyo so'no nakwo huno syofisyihwasi si'meho hi'ntnnono uyasoso u, neso womantanoho. Oso'no nohontohumehwasi in'ngom momofanehwono.

26 Oso hiso'no hontohumalohwone hiso nakwo yokumpohn'nyo ane'nwi humentan'ngkuhwoni Anitu kakoe Towahuno Wop'ngo huhwo'nji nakwo Mpohumo jomo ujo so'ne nefo'mawo'n'ngkisofoho. Nakwo Mpohumo pehota ulane'entani huno moneyahon'ngki nakwoe si'meho mo'mnohini humotaha lalokuhwono. Oso'no nakwo yoloho ne hiso'no Mpohumo mujofoho. I oso'no Anitu kakoe Towahuno Wop'ngoso nakwoe si'meho mo'mo nakune'no hitoho ulofahon'ngki kako Anitumo nakune'no yoloho uli'wo'n'ngkisofoho. Oso Towahunofe mampahoso Anitu kako'nohini upa'ni'wo'n'ngkohoho.

27 Mpohwo kako'nohini nakwoe si'meho mo'mo nahonyo sohwo kako Towahunofe huno somne'no huno uyohoho. Towahuno sohwo kako yo'mayo Anitu kako umo'nalokunjo so'no huno uyahon'ngki kako nakumne'no Mpohumo jomo ujoso'no nto'no uli'wo'n'ngkisofoho.

²⁸ I nakwo olo so'no huno nayohoho. Anitu kako a'amuso nje yahinoso ifitnne'ento imentiso osomo uhwosopo'mentisofoho. A'amu hiso hofiako Anitumo simeho ufijo'manji yo'mayo tango u'maso somo Anitu kako oso homo somo wopingo umokiyone hweho.

²⁹ Hwapingoso hohonta Anitu kako nakumne'no huno uyahonngki Anitu nje hwomu hopa imo'nifitnne'ento nahwosopo'mentisofoho. Oseso Kilais nela'wehwo kako simo'mta'ango sohwo imo'n'ngkahonngki nakwo a'amu pi'ningo engo hn'nwi homn'ngkwa'wehwo homnampisyona'ni imo'nalokuhwono.

³⁰ Hohonta Anitu nakumo nahwosopo'mentisofoho. Nahwosopo'mentiso hn'nimo ngkimo n'imapitnne'ento johonamentisofoho. Johononto wopingo nalohomentiso so'no ole nelalofoho. Sekwo wopingo kuyoho. Wopingo namokumentiso so'no nakwo kakoe yofe engonji kakoe yokumpohn'nyonji nohumentihwanefoho.

Anitu nakune'no hitoho ulofalokunjo sohwo kako monesikwajonehoho.

³¹ I oseso Anitu kako nakumo yo'mayo wopingo nalohomentiso so'no nakwo huno pehofo syofisyanehwono. Anitu nakwo'nji humanto nefo'mawo'n'ngkiso so'no nakumo a'amu wonyo nalohofiwo'n'ngkohoho somne'no huno pi'ningo mosyofisyanehwono. O'o, hofiako nakumo monyakolopitnnehofo.

³² Anitu nakune'no hitoho ulofahonngki kakoe Hwomu kakine'no simeho uy'wo'n'ngkiso sohune'no nakumo wonejapmmonteso huno pi'ningo mosyafihu'mmentisofoho. O'o, awonoho. Nakwoe wonyomne'no poyo pe'none'ento uhwatimentisofoho. Oseso oso kakoe hwomu ne-japmmmentiso so'no nakwo huno ole nayohi, Yo'mayo nefo'mayo'ne hi wonejapmmontonoho.

³³ Anitu nakumo kako'ne nahwosopo'mentiso hn'nimo sekwo wonyo kuyoho eso tihwo wonalimontolo. O'o, Anitu huhwo kako nakwoe wonyo wae enamofonto wopingo kuyoho nal'wo'n'ngkisofoho.

³⁴ Nakwoe yahino wonyo somne'no tohino womapife eso tihwo walimontolo. O'o, Kilais Jisas oso wonyo homo somne'no poyo pe'nonto apa'no songo lika'mentiso sohwo kakoe kan'ngkwohwo Anituye aho anga sohohnta'ni nohumentan'ngki Seten kako nakumne'no wonyo kuyoho nelahonngki Kilais nakumne'no Mpohumo jomo ulalofoho.

³⁵ Jisas Kilais nakumo hitoho m'kunimposo engo nejapiwo'n'ngkisoso wae pehohwo wenamo'mtolo. U, yo'mayo tango nakumo ne'maso'manji u tohino tipemaso'manji u a'amu wonyo nalohopijo'manji u mijoho nayoso'manji yo'mayo so'nji manji'mofo oso'no umofonyo iyo'manji yo'mayo wonyoso nakumo wonyo wonamokumo lihwosi yoso'manji u poyo wonamokumo lihwosi yoso'manji i oso yo'mayo hopi'nonohino hiso Jisas Kilais kako nakumo hitoho ulofalokunjo somta'ni nakumo wae menamofonehoho.

³⁶ Oso yo'mayo hiso ne'maso so'no a'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofosohwa ole mt'i'mokumentohofi, Nakwo jije a'amu hn'nwi jije syoho mjimopontan'ngkuhwoni a'amu hofiako nonahonontifi nonafotofontifi fonjonesyalokwofo.

A'amu tongomo uhwonontifi fonjasyiwo'n'ngkohoho hopaso nakumo nahonontifi wofonjonesyantife'no yalokwofo.

Ose mt'i'mokumentohofofoho.

³⁷ Oso hiso'no nakwo huno mosyofisyalokuyihwono. O'o, Jisas Kilais nakumo simeho mikun+mposo engo nejap+wo'n+ngkiso so'no yo'mayo tango hopi'nonohino ne'mante somo nakwo n+hu'nahone monje esyahon+ngkuhwoni An+tu yo'mayo homo somo uyakolofone namakuwo'n+ngkisofoho.

³⁸ Ou, ngko olo so'no simeho hi'ntnnono uyalokwe so'no ngko huno ole niyohoho. An+tu ngkimo hitoho mikun+mposo engo ntap+wo'n+ngkiso oso'no wae yan+mofo'ne sohwo mohumuyoho. O'o, n+hu'no awonoho. Oseso Kilais nakumo hitoho nejopalokunjo somta'ni nakumo wae menafonehoho. Ou, nehopi. Songo humayo so'nji poyo pe'nyo so'nji a'amu ahwomo mta'ango so'nji hwahoponjo towahuno wonyo so'nji yo'mayo hohonta i'mofapmmentiso so'nji t+fi imo'none so'nji yo'mayo yokumpohn'nyo kengo kengo so'nji

³⁹ i yo'mayo yokintahoponjo so'nji hwahoponjo so'nji oso nom'ne yo'mayo hu'mehinawojo so'nji oso yo'mayo hopi'nonohino hiso An+tu hitoho nejopalokuso somta'ni nakumo wae menafonehoho. O'o, nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais nakumo wop+ngo naloho'mentiso oso'no An+tu kako hitoho ne'no nejapmm+hwonefoho.

9

Poul kako a'amu Is+lael somne'no simeho tango uy+mentisofoho.

¹ Ngko Poul+ni Kilais+ye a'amu sohwo'ni hwasyo hungkuno mose-lalokuyohono. O'o, ngko sekumo hungkuno nehopi'nohini selalokweno. Ngko huno niyalokunjo so'nji An+tuye Towahuno Wop+ngo nje simeho mo'mo humaso sohwo'nji ngkimo olo so'no nehopeho ntantofoho.

² Nje a'amu Jutaso hof+iko Jisas Kilais+imo min+ngkayo somne'no ngko hitoho ntokwoho. Nje simeho tango n+hu'nonohinoso hof+ikine'no niyohoho.

³ A'amu Jutaso hof+iko nje n+ngkwahwo nampohwosafoho. Hof+iko nje temtitofu mta'angofoho. Oso'no hof+iko An+tuye a'amu ne imo'nyo so'no n+mo'n+ngkohoho. U hon+ngkano wo'nnyopontentesi u ngko An+tumo olo so'no jomo ulahon+imo An+tu k+iko nje a'amu Jutaso hof+iko j+je a'amu ne imo'n+fitnne'no k+iko ngkimo t+ikanomo n+humajo ose ul+mmesohilo.

⁴ Nakwo a'amu Juta hn'nwi nakwo a'amu Is+lael sofe imu'nwoho. An+tu kako nakumo nahwosopo'mentiso osohwo kako nje a'amu kuyoho nalonto kakoe yofe engo so'nji yokumpohn'nyo engo so'nji net+hwamentisofoho. Nakumo An+tu ole nal+mento, Sekwo ngkimo n+fohi'nyo'ne olo hon+ngkano lomo ifijo so'no ngko wop+ngo waseloho'monnoho. Ose nalonto kakoe hon+ngkano hungkuno nejapmmentisofoho. Nom'neso olenoho. Kakoe yofe somne'no kakoe tajo angomo hwomtame ulohofone yahino wop+ngo nejapmmentisofoho. Yo'mayo hungkunoso ne imo'none so'no nal+mentisofoho.

⁵ Neyakwosa sohwa hof+iko hwe engo hwafoho. Nakwoe temtitofu somta'ni An+tu kakoe hwomu Kilais osohumo nefe'mayo'ne uhwosopo'mentiso sohwo kako a'amu imo'n+mentisofoho. An+tu ne sohwo kako yo'mayo hopi'nonohino somo aho hul+memokosyohumawo'n+ngkiso hweho. Oso'no nakwo kakoe yofe ho'nomayoso engolophamo ne'no ne'nohini uy+hwano. Nehopeho.

Hwe moya'mi hopi'nono An+tu kakine'no uhwosopo'mentisofoho.

⁶ A'amu Juta fehohnjoso An+tumo simeho muyo'njo so'no ole wolantantaho. An+tuye hungkunoso ne mmo'nonehoho ose wolantantaho.

O'o, awonoho. Anitu a'amu Juta somo kakoe mehomi imo'nyo'ne ko uhwosopo'mentisoso fehohnjoso Jutafe temtitofo ko hi hofi'ko kakoe a'amu ne'maho.

⁷ Apilohamiye imu fehohnjo somo Anitu uhwononteso hofi'ko Apilohamiye a'amu yofe uhwoe'ne'maho. O'o, Anitu Apilohammo uli'mento, Jije hwomu Aisak kakoe imu oso'nohini hofi'ko jije temtitofo nefoho.

⁸ Anitu Apilohamiye hwomu anga'nohino sohune'no hungkuno ulahon'ngki kako hwomu anga'no tipema'mentiso sohwo osohwo kako Anituye mehomi hweho. I nom'ne tipema'mentiso oso hwa hofi'koe imuso hofi'ko Anituye mehomi'maho.

⁹ Oso hungkuno Apilohammo uli'mentiso hiso olenoho. Soswo anga'no niyakolofihwoso'no ngko asomo wapmmnonoho. Osohonta Sola kako hwomu aswo woma'montonoho. Ose uli'mentisofoho.

¹⁰ Ihwoni. Aisak kako imo'nonto kakoe ape Lepeka kako hufa'u mehomi imo'nimentisofoho. Oso hufa'u mehomi sohwa'uye kan'ngkwohwo afa hweho. Aisak huhwo sohwo kako nakwo a'amu Juta hn'nwiye neyakweho.

¹¹ Oso hwomu hufa'u Lepekafe simehomjo mnawojo oso hwa'umo Anitu kako kakoe huno mta'ni hwomu anga'nohino humo kakoe mehomi imo'nyo'ne uhwosopo'mentisofoho. Anitu kako oso hwomu sohwa'u sikoe yahino wop'ngo somne'no yano ulohmmentiso'maho. O'o, siko mmo'nyo sohonta Anitu kako hwomu anga'nohino sohomo kakoe mehomi imo'nyo'ne uhwosopo'mentisofoho. Oso'no nakwo huno ole nayohi, Anitu kako a'amufe yahino somne'no huno mosyafisiyo'njo yonto a'amu somo kakoe huno mta'ni mtitofonto uhwosopewo'n'ngkiso hweho.

¹² Oso hwomo sohwa'u siko mmo'nyo simeho mo'mo mnowntanjo sohonta Anitu Lepekamo uli'mento, Oso hwomu simeho'mjo sohomo nom'ne jije hwomu tfinjo sohwo syoho ulohofiyo'nehwo umo'nimontonoho. Ose uli'mentisofoho.

¹³ Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofu sohwa hofi'ko ole mt'i'mokumentohofi, Anitu ole li'mento, Ngko Aisakiye hwomu tfinjo Jekoup oso hune'no simeho uyalokweno. I ngko kola'wehwo Isou sohune'no ngkilaha, ose li'mentisofoho.

¹⁴ Oseso nakwo ole wolantantaho. Olo Anituye yahino oleso nto'nohin'i'maho. Ose wolantantaho. O'o, awonoho.

¹⁵ Anitu Mousesimo ole uli'mento, U ngko hwe fihune'no wop'ngo wakiloho'mo uli'mo u ngko kakimo wop'ngo uloho'mnoho. U ngko kakine'no hitoho wanto'mtonoho.

¹⁶ Oseso hwe fihwo kako ole malonehoho. Ngko syoho wop'ngo i'me'no Anitu kako ngkimo wop'ngo wantoho'montonoho. Ose malimnehono. O'o, Anitu kakoe huno mta'ni mtitofihwosi a'amumo wop'ngo uloho'montonoho.

¹⁷ Oso'no Anitu kako hwe engo hwaho Ijip mokosyohumamentiso osohomo ole uli'mento, Ngko kikimo olo hwaho Ijip osopo mokosyohumayo'ne kuhumaji'mentohofoho. Hwap'ngoso ngko kikimta'ni nje a'amu Isilael somo utimahm'me'no kiko yokumpohn'nyo imo'n'ngkohoji hahn'nyo yohojo'no ngko kikimo hwotoho kufe'mo wokiyakolo'monnoho. Oseso a'amu angomeemjoso hofi'ko nje yokumpohn'nyoso nohon'ngkuji nje yofeso woho'nonimantifeho. Ose uli'mentisofoho.

¹⁸ Oseso nakwo huno ole nayohoho. U Anitu kako hwe fihune'no ngko kakine'no hitoho wantofono lihwosi u kakine'no hitoho ulo'montonoho. U

Anitu kako nom'ne a'amu hune'no huno ole syafisyososo, Hwe fihwo kako yokumpohn'nyo umo'nono ose syafisyososo oso hwe huhwo sohwo kako yokumpohn'nyo umonimontonoho.

Olo hungkuno loso Anituye simeho tohino'nji hitoho ulofoso'ne

19 Oseso Anitu yo'mayoso umo'nono lonte so'no oso hiso ne imon'iwo'n'ngkisofoho. Oso'no a'amu fehohnjoso ole wontantifeho. Nakwoe yahino wonyo iwo'n'ngkuhwone so'no Anitu kako yoka peho'no naliwo'n'ngkohoho. Yo'mayo imon'iwo'n'ngkiso so'no simo'mo Anitu kakoe huno yo'mayoso umo'nono lonte huno syafisyiwo'n'ngkiso osomo tihwo ulojao'montolo.

20 Ose ntikujo'no ngko ole ulimno, U, kiko a'amu hwahoponjo fihwosi Anitumne'no yoka ujoso kiko hopoenohintaho. Oseso hwakwontoho osohwo kako oso hwe mtimokoso osohumo ole ulimontolaho, Kiko olo pa'nyo peho'no nimitimokumentohino hwo'nto. Ose ulimontolaho.

21 A'amu hwakwontoho syoho'njo sohwo kako hwaho nomahwosi hwontoho nom'ne wosopayo honasiyo'ne mtimokuhwosi nom'ne sikinjo jopaho iwontofasiyo'ne mtimokososo wonyotaho. O'o, kako yo'mayo kakoe huno mta'ni mtimokiyoso u oso kako hwapingo hweho. Kakoe syohofoho.

22 Oso yahino oseso Anitu huhwo'njoho. Anitu a'amu hon'ngkano wonyo imotofo so'no tohino womapife limentisofoho. Anitu kakoe yokumpohn'nyo'nji kakoe simeho tohino oso'nji utihwa'nyopo ulikemokontentesi a'amu somo tohino komo'no uyihwonesohilo. O'o, Anitu kako oso a'amu somne'no hitoho ulofahon'ngki hontohumaho. I oso'no hofiko hahn'nyo ne'no yahon'ngkofi Anitu kako tohino engo uyimentisofoho.

23 I Anitu kakoe yahino wopingo ujo ehontojwasiyo'ne so'no Anitu kako a'amu fehohnjo wopingo ulohomne'ento uhwasopmentiso somo nje yefe engo so'nji nje yahino wopingo so'nji mapitne'ento imentisofoho. Hwapingoso oso hiso'no nakune'no nto'no nto enesyohumaho.

24 Oso a'amu wopingo ulohomne'ento uhwasopmentisoso nakwonoho. Oso hiso a'amu Jutanohini'maho. O'o, a'amu temtitofokengo kengo'nwoho.

25 Houseya sohumo Anitu hungkuno uyahon'ngki limojo sohwo kako olo hungkuno loso a'amu Jutamaso, a'amu temtitofokengo somne'no ole mtimokumentisofoho.

Anitu ole limento, Hwe moya'mi hofiko nje a'amu Jutammo'nyo'njo somo ngko ole ulimonnoho, Sekwo nje a'amu kuyoho.

A'amu ngko hofikimo simeho muyo'njo simo'mo imentohe somo ole ulimonnoho, Ngko sekumo simeho sejopalokweno.

26 Angomeemjo a'amu somo nje a'amu kumaho simo'mo ulimentohe oso angomeemjo a'amu somo ole ulimonnoho.

Ngko Anitu songo ne'no humayo sohwo'niye a'amu kuyoho.

Houseya ose mtimokumentisofoho.

27 I Aisaiya hwe nom'nehumo Anitu hungkuno uyahon'ngki limentiso sohwo kako a'amu Jutasomne'no ole mtimokumento,

A'amu Isilaeliso hofiko tafeponjo wosoho pa'nyo pi'n'nggo engo ko imon'ifijo somta'ni Anitu kako anga'no anga'nohino manefoho.

28 Hwapingoso a'amu hon'ngkano wonyo'njo somo Anitu hofikoe yahino wonyo so'no hungkuno ulihwosi tohino komo'no uyonefoho.

²⁹ Oso hungkuno Aisaiya simo'mjo mt+'mokumentisoso olenoho. Nakwoe Hwe Engo An+tu kako a'amu ahwomomjo so'nji hntokwaliyo yo'mayo so'njimo mokosyohumawo'n'ngkiso osohwo kako nakwoe temtitofa fehohnjo anga'no anga'nohino somne'no wohumafe majo'njo yontentesi nakwo a'amu hopi'nono Is'lael hn'nimo Soutom'nji Ngkumoula oso pa'nyo wae enaofihwonesohilo. Aisaiya ose mt+'mokumentisofoho.

A'amu Is'laeliso hofiko hofikoe yahino wop'ingo somne'no An+tu ye a'amu ne imo'nane'entifi hofiko syoho engo imentohofofoho.

³⁰ Oseso nakwo pehofo lanehwono. Olenoho. A'amu temtitofa kengoso hofiko nakwo An+tu ye a'amu ne imo'nane'entifi syoho yokumpohn'nyo imentohofomaho. O'o, hofiko Jisasimo simeho hi'ntnnono uyahon'ngkofi An+tu sekwo wop'ingo kuyoho ul'mentisofoho.

³¹ I a'amu Jutaso hofiko ole syafihu'mentohofi nakwo An+tu ye hon'ngkano hungkunomo nto'no in'ngkohwaso'no An+tu kako nakumo wop'ingo kuyoho wonal'montonoho. Ose syafisyontifi syoho engo ko imentohofa so'no An+tu kako wop'ingo kuyoho ose mulonehoho.

³² Hwap'ingoso hofiko Jisasimo simeho hi'ntnnono uyoso nakwolaho lontifi hon'ngkano hungkuno osomo nto'no in'ngkuhwasi An+tu ye a'amu ne umo'nano. Ose imentohofofoho. Hofiko oso sojo engkwosaho pa'nyoso An+tu hon'ngkanopo ho'nahumentiso osomo entofomatifi piwahu'mentohofofoho.

³³ A'amu An+tu ye hungkuno mt+'mokumentohofa oso hwa hofiko Jisasimne'no oso sojo homo somo ole mt+'mokumentohofi, Upa'n'mno. Oso hwaho anga Saiyon sopo sojo engkwosaho pa'nyo a'amu entofomayo'ne ho'nahumentohofoho.

Oso hopo sopo a'amu hofiko entofomafikuji wop+wesyantifeho. I a'amu oso engkwosaho homo somo simeho hi'ntnnono uyifijosso hofiko won'imango munonehoho.

Jisasimne'no ose mt+'mokumentohofofoho.

10

A'amu Is'laeliso hofiko An+tu kakoe yahino wop'ingoso nto'no ma'mentohofomaho.

¹ U nje a'amu An+tumne'no uhu'mokuwo'n'ngkohofa soku, olo so'no nje simeho wop'ingo nimo'n'ngkohoho. Ngko a'amu Is'laeliso hofiko An+tu ye a'amu ne imo'n'fitnne'engi Mpohumo jomo ne'no ul'wo'nalokweno.

² Ngko oso a'amu somne'no huno ole niyohoho. Hofiko An+tu ye yahino somo un'ngkowano ko lontifi oso'no hofiko An+tu ye yahino ne so'no huno muyofoho.

³ An+tu kako nakune'no a'amu wop'ingo imo'n'fitnne'ento Jisas Kilais nakwoe hwaho lopo uhwatimentisofoho. A'amu Jutaso hofiko oso homo somo simeho muyo'njo yontifi huno ole syofisyalokwofo, Nakwo hi'nwi nakwo hon'ngkano hungkuno somo ito'no in'ngkawasoso wop'ingo umo'nantanoho. Hwasyo ose syofisyalokwofo.

⁴ Nakwo huno ole nayohoho. Kilais kako hon'ngkano hungkuno somo moi'wo esojwao'mentisofoho. Oseso a'amu kako Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyoso osohumo An+tu kako oso a'amu osohumo ul'montonoho, Kiko wop'ingo hwosoho. Ose ul'montonoho.

Anitu kako hwe moya'mi hopi'nonohino somo utima'mo lalofoho.

⁵ Mouses hungkuno osohi so'no mti'mokumentisofoho. A'amu fihwo kako Anitu kiko wopingo hwasoho ntono'ento kako Anituye honingkanosomo nto'no iningkowalofoho. Oso hungkuno homo somo hopi'nono nto'nohino iningkawesohwo'manji kako songo ne'no nohumant'hwone hweho.

⁶ I oso'no a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uyoso osohumo Anitu kako wopingo hwasoho ose ulimontonoho. Oso hwe huhwo sohwo kako huno ole mosyafisyonehoho. Kilais nakumo nefo'mayo'ne ahwomo mta'ni tuhuno wositimamontolo.

⁷ A'amu poyo pe'nnyo hwahomo'mo humalofoso Kilais pe'nmentiso osohumo tihwo utima'montolo. Ose mosyafisyonehoho.

⁸ O'o, Anituye hungkunoso sekumo mose'maso'maho. A'amu Anituye hungkuno mti'mokumentohofosohwa ole mti'mokumentohofi, Anituye hungkunoso sekwo'nji weho. Sekwoe hunomo simehomowe ho. Oso hungkuno mnawojo loso olenoho. Sekwo Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyimno. Oso hiso'no nakwo ne'no losetihwawo'n'ingkuhwono.

⁹ Olenoho. Kiko nom'ne a'amu somo ole uso, Jisas sohwo nje Hwe Engo hweho, ose ulohoji Jisas nakwoe wonyo'ne poyo pe'nmentiso osohumo Anitu kakimo pi'nimo nta'ni apa'no songo ulika'mentiso oso homo somne'no simeho hi'ntnnono uyohoji'manji Anitu kako kikimo asomowokitima'montonoho.

¹⁰ Nakwo Anitu kakimo simeho hi'ntnnono uyihwaso'no Anitu kako ole wonalimontonoho, Sekwo nje mehomi wopingo ne kuyoho. Nakwo nakwoe mango'nji Anitu kakoe hungkunoso nom'ne a'amu somo lutihwehwaso'no Anitu kako nakumo asomonetimanefoho.

¹¹ A'amu Anituye hungkuno mti'mokumentohofosohwa ole mti'mokumentohofi, U, a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uyoso sohwo kako Anituye simanopo lohofihwosi kako wonimango munonefoho. Ose mti'mokumentohofohofoho.

¹² Anitu kako nakwo a'amu Juta'nji Ngklik oso'nnonji nakwo temtitofokengo kengo hn'nimo nahon'wo'n'ingkisoso Anitu kakimo u'mayo'ne yahinoso afa'nohino nahon'wo'n'ingkisofoho. Oseso nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nwiye hwe engo anga'nohinoso Anituyoho. A'amu anga'no anga'nohinoso Anitumo fonefo'maho ulikujo'no kako yahino wopingo wonyoangkafo uloho'montonoho.

¹³ A'amu Anituye hungkuno mti'mokumentohofosohwa ole mti'mokumentohofi, Nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nwi nakwo nakwoe Hwe Engo Kilaisimo fonefo'maho ulihwaso'no kako wonefo'ma'montonoho. Nonefo'mahwosi kako asomonetimanefoho.

¹⁴ A'amu hofiko Jisasimo simeho hi'ntnnono muyo'njoso hofiko kakimo jomo mulifitnehofoho. A'amu hofiko Jisasiye hungkuno mupa'nyo'njoso hofiko oso hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono muyifitnehofoho. A'amu nom'neso hofiko nom'ne a'amu somo Jisasiye hungkuno molutihwayo'manji u oso a'amu hiso hofiko hungkuno homo somo mupa'nifitnehofoho.

¹⁵ Anitu kako Jisas Kilaisimne'no hungkuno wopingo nom'ne a'amumo lutihwayo'ne somo molihwajiyomanji oso a'amu hiso hofiko moliku'mopitnehofoho. A'amu Anituye hungkuno mti'mokumentohofosohwa ole mti'mokumentohofi, A'amu Anituye hungkuno liku'mofonjo sohwafe hungkunoso upa'nifitne'no hofiko oso a'amu huhwo sohwo

utimafikuji nakwo'nji fosyohumamno, ulantifeho. Ose ulikuji hofikoe yofe woho'nomantifeho.

A'amu Isilael fehohnjoso hofiko Anituye hungkuno wopingo somo tifi nto'no miningkayo'njofoho.

¹⁶ I oso'no a'amu pi'ningo engoso hofiko Anituye hungkuno wopingo upa'nontifi hofiko simeho umentohofomaho. Aisaiya ole mt'i'mokumento, U Hwe Engofo, a'amu nakwo hungkuno ulahon'ingkuhwoni oso hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono tihwo uyimaho. O'o, awonoho.

Aisaiya ose mt'i'mokumentisofoho.

¹⁷ Oso'no nakwo huno ole nayohi, Simo'mo nakwo Anituye hungkuno upo'n'ingkuhwasi tifi oso hungkuno hiso simeho hi'ntnnono wonelikafono. Nakwo Kilaisimne'no hungkuno wopingo upo'nontani nakwo Anitumo simeho uyalokuhwono.

¹⁸ Oseso ngko ole waselohonimonne'no yohono. Hofiko Anituye hungkuno wopingoso mupa'n'immentohofofoho. O'o, hofiko nto upa'n'imentohofofoho. A'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofohi, A'amu Anituye hungkuno liku'mofo syoho'njo sohwafe mampahoso ango'meemo ho'n'immentisofoho.

Oseso olo hungkuno loso ango hopi'nonohino sopenjoso nto mjipa'n'immentohofofoho.

Ose mt'i'mokumentohofofoho.

¹⁹ Oso'no ngko nom'ne hungkuno waselohonimonne'no yohono. A'amu Isilaeliso oso hungkuno homo somo nupa'nontifi neso huno nto'no mosyafi'hu'mmentohofotaho. O'o, oso'ne'maho. Hofiko huno nto'no syafi'hu'mentohofofoho. Oso hiso'no Anitu kako Mousesimo hungkuno yahon'ingki Mouses kako ole mt'i'mokumento, Sekwo nje hungkunomo haloho maposo'njo imentohofohi so'no ngko a'amu kengo kengo somo nje hungkuno uyimo.

Wopingo ulohohm'me'no nohon'ingkuji sekwoe simeho tohino wasemnimontonoho.

Ngko a'amu huno'maso osomo utimahm'me'no nohon'ingkuji sekwo yoka wolantifeho.

Mouses olo hungkuno loso ose mt'i'mokumentisofoho.

²⁰ I Aisaiya kako olo hungkuno loso yoloho joso'no iyoho imentiso'maho. O'o, olo hungkuno loso yokumpohn'nyo limento,

A'amu ngkine'no huno mosyafisiyo'njoso hofiko ngkine'no hafihafe matipewo'n'ingkiyohofoso olohonta hofiko ngkimo nto tipenohonima'n'ingkohoho.

A'amu nom'neso hofiko ngkine'no nom'ne a'amu somo mulohon'wo'n'ingkiyohoho oso'njo utihwa'nyopo i'mofapmmentohefoho.

Ose limentisofoho.

²¹ I oso'no Anitu a'amu Isilael somne'no ole limento, Engolopohamo ngko a'amu somne'no womotohulijisysyohumamonji ajape ulohofahon'ngko hofiko nje hungkunomo hwotoho nifentifi hohujo ikinjan'mofi'wo'n'ingkohofofoho. Aisaiya ose mt'i'mokumentisofoho.

¹ Oseso ngko ole waselohon+monne'no yohono. A'amu Isilael somo Anitu uhwosopo'mentiso oso hofiko Anitune'no hohujo ikinj+mofahon+ngkofi Anitu kako oso a'amu homo somo wae nihu'nahone yao'mentisotaho. O'o, awonoho. Nihu'nahone'maho. O'o, ngko huhwo'ni a'amu Isilael hwo'nyoho. Ngko Apilohamiye imu hwo'nyoho. Ngko kakoe kakwo'yohwo Jekoupiye hwomu Mpenyamin+ye temtitofu mta'ango hwo'nyoho.

² A'amu Isilael hohonta Anitu nahwosopo'mentiso hn'n+mo Anitu kako mohohonafefoho. Hwe fihwo Ilaija sohomo Anitu hungkuno uyahon+ngki kako a'amu Isilael somne'no hungkuno yokumpohn'nyo ulimentiso so'no sekwo huno seyohoho. Kako Anitumo ole ulimento,

³ Hwe Engo sohwo, a'amu sohwo jije hungkuno uyahon+ngki limotofu oso hwamo nom'ne a'amuso fonjosyalokwofo. A'amu kikine'no yahu fonjokisasiyo ijempohoso wonyo nto imokumalofo. Oso'no ngko anga'nohino sohwo'ni humanji kikine'no simeho kijopalokweno. I oso'no hofiko ngkimo wofonjon+syantife'no hofiko ngkine'no hafihafe ntipeentikwofo. Ose ulahon+ngki

⁴ Anitu kako kakine'no aku hungkuno pehofo ulimentono. Anitu ole ulimento, Kikohohini'maho. O'o, ngko a'amu *seven tausen* (7,000) osomo mokosyohumaleno. Hofiko oso hwasyo anitu Mpal sohune'no hwomtame mulohof+wo'n+ngkiyohoho. O'o, hofiko ngkimo simeho ntopalokwofo. Ose ulimentisofoho.

⁵ Olohonta oso pa'nyoso Anitu kako yalofoho. A'amu Juta anga'no anga'nohino somo Anitu kako hitoho ulofahon+ngki kako nakumo kako'ntnne nonahwosopento wop+ngo nelohofahon+ngki nakwo kakoe a'amu neh'nwi humalohwono.

⁶ I nakwo nakwoe hon+ngkano wop+ngo imotohwone so'no nahwosopo'mentiso'maho. O'o, nakwoe hon+ngkano wop+ngomne'no nahwosopententesi u kako nakumne'no wop+ngo monalohofe'nesohilo. O'o, nakwoe yokumpohn'nyo so'no nahwosopehwonesohilo. Ose'manji Anitu nalohofososo ne ane'nesohilo.

⁷ Oso'no nakwo pehofo lanehwono. Olenoho. A'amu Isilael fehohnjo hofiko ole hwasyo syafisy+wo'n+ngkohofi, Nakwo hon+ngkano hungkunomo ito'no in+ngkwaso'manji Anitu kako nakumo ole wonal+montonoho, Sekwo wop+ngo kuyoho. Ose wonal+montonoho. Oso'no oso hwasyo huno hiso syafisyontifi hofiko syoho engo yalokwofo. I oso'no Anitu kako'ntnne uhwosopo'mentiso osomnohini Anitu kako wop+ngo kuyoho ulimontonoho. I a'amu nom'neso hofiko Anituye hungkuno somo haloho maposo oso a'amufe simehoso yokumpohn'nyo nto imo'n+maho.

⁸ Oso hiso'no a'amu Anituye hungkuno mt+imokumentohofu sohwa a'amu juta somne'no olo so'no mt+imokumentohofi, Hofikoe huno simeho osomo Anitu kako saho hopa kuwojahon+ngki nakwo hungkuno hofikimo ulahon+ngkuhwoni hofiko haloho mupa'nyo'njo yontifi muhwonyo'njo imentohofofoho. Oseso oso mta'angoso oso yahinoso ne'no mj+mo'n+moponto olohonta ne'no weho.

Ose mt+imokumentohofofoho.

⁹ Ithwoni. Mote sohwo hofoyomo wosopayo uhwononto wan+mo lonto nomanteso oso hofoyo huhwo sohwo poyo umokumontonoho. Oso pa'nyoso hwe yofe engo'njo Ntefit kako huhwo a'amu Juta somne'no olo so'no nto mt+imokumentisofoho.

A'amu Jutaso hofikoe wosopayo engo nonontifi hofikoe yo'mayo ho'yango wopingo somo uhwonontifi ole syafisyiwo'n'ngkohofi, Ihwoni, Anitu kako nakumo wopingo nelohofalofoho.

Ose nalohofonto wopingo kuyoho nelalofoho.

Oso hunoso hwasyo syafisyiwo'n'ngkohofoho hiso hofoyo hopa wonyo umokumontonoho.

¹⁰ Hofikoe timoso sikwo'mjoho imo'n'ngkuhwosi hofiko yo'mayo somo timo nto'no muhwonifitnnehofo.

Yo'mayo tango u'masoso hofikoe hano uyoso engkulo engkulokano wowantifeho.

Ntefit oso hungkuno hiso a'amumo yo'mayo wopingo Anitu uyonte somne'no simonyo ko yontifi kakoe hungkuno ne so'no haloho maposo'njo somne mti'mokumentisofoho.

Anitu a'amu temtitofo nom'ne somo kako'ntnne ut'ima'montonoho.

¹¹ I oso'no ngko hungkuno nom'ne waselohonimonne'no yohono. A'amu Jutaso hofiko Anituye hungkunomo haloho mapososo'no hofiko piwahu'mentohofoso nihu'nahone piwahu'mentohofotaho. O'lo, nihu'nahone'maho. Oso a'amu Jutaso hofiko Anituye hon'ngkano wopingo somo ito'no min'ngkayo'njo yontifi sompeo'mentohofoho so'no Anitu a'amu temtitofo kengo somne'no kakoe mehomi ne imo'n'ngkujo'no kako asomo utimayo'ne joho ulalofoho. Anitu a'amu kengo somo wopingo ulohofontan'ngkuhwosi a'amu Jutaso hofiko nuhwon'ngkuji hofiko simeho tohino um'ngkuhwoso'no hofiko Anitumne'no huno apa'no syafisyikujo'no Anitumo apa'no u'mayo so'no hi umo'n'imontonoho.

¹² A'amu Jutaso hofiko hon'ngkano wonyo imentohofoho so'no Anitu kako a'amu kengo somo wopingo ulohofalofoho. A'amu Jutaso hofiko Anitumne'no hohujo ikinjaofahon'ngkofi a'amu kengoso hofiko Anitumne'no huno wopingo tipema'mentohofofoho. Oseso a'amu Jutaso hofiko Anitumne'no huno apa'no syafisyikuji asomo imofapikujo'no Anitu kako nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nimo kako wopingo mikun'imposo engo wonaloho'montonoho.

¹³ Sekwo a'amu temtitofo kengo mta'ango soku sekwo upa'nimno. Anitu kako ngkimo a'amu temtitofo kengo kengo sokumo kakoe hungkuno liku'mofono syoho ntapmentiso so'no olo syoho hilo so'no ngko hi numo'n'ngkahon'ngki yalokweno.

¹⁴ Ngko olo syoho hiloso yonji ole syofisyalokweno, Sekwo temtitofo kengo kengo soku Anituye hungkunomo upa'n'ngkuji simeho uyikujo'no Anitu kako wopingo waseloho'montonoho. I a'amu Jutaso oso homo somo sehon'ngkuji hofiko huno ole wosyofisyantifeho. A'amu kengoso hofiko nakwoe Anitu'njopo humafitnnohontifi hofiko apa'no Anitumo simeho uyifitnne'no Anituye hungkuno losetihwahn'me'no a'amu Jutaso anga'no Kilaisimo simeho uyantifeho.

¹⁵ Anitu kako a'amu Jutaso somne'no hohujo we'enehwo ikinjaofonto a'amu temtitofo kengo kengo mta'ango somo nomanto kako'nji simeho afa inalokwofo. Oso'no tifi no'mo a'amu Jutaso hofiko Anitumo apa'no simeho uyikujo'no Anitu kako hofikimo asomo utimayoso a'amu poyo pe'nontifeso songo ulikafo oso pa'nyofoho.

¹⁶ Nakwo a'amu Jutaso hn'nwiye yahinoso olenoho. Nakwo wosopayo iloho yontani oso wosopayo simo'mjoso Anitumo uy'wo'n'ngkuhwonefoho.

Oso'no nakwo oso wosopayo tɛfinjo nɛwo'nɛngkuhwoneso oso hi'nji Anɛtuyefoho. Oso iyo pmpongo hi oso hi Anɛtuye'manji u oso pamo hopi'nonohinoso kakoefoho.

17 Pahnnɛmo hungkuno upa'nɛmno. Anɛtu kako kakoe syohopo iyo anga'nohino wopɛngoso hulɛmentisofoho. Oso iyo homo somjo pamo fehohnjoso Anɛtu kako wae yaofonto we'mta'ango iyo pamo nomanto oso kakoe syoho sponjo iyo somo mufohu'mentisofoho. Oso ipamo we'mta'ango mufohu'mentiso huhwo sohwo kako oso iyo syoho sponjo sohunta'ni afofo manto ne engo into'nɛmentisofoho. Oso iyo syohoponjoso hwapɛngoso Apɛlohamɛyoho. Iyo pamo we'mta'angoso sekwo a'amu temtitofu kengo kengo'mta'ango sokune'no lalokweno.

18 Sekwo a'amu temtitofu kengo kengo'mta'ango soku Anɛtu kako oso iyo ne somo sekumo masefohu'mentisofoho. Oso'no sekwo a'amu Juta somne'no sitofo ulɛkutoho. Sekwo sokumo a'amu Juta sofe hofɛyakumta'ni afofo malokwofo. Sekwo soku hwapɛngo ku'maho. O'o, sekwo soku pamo kuyoho.

19 Oso'no sekwo ole wolantɛfitaho. Anɛtu kako a'amu Juta fehohnjo somo iyo pamo pa'nyo somo wae yaofonto oso homo somo Anɛtu kako nakumo asomo monafohoto'mentisofoho. Ou monafohoto'neso hofɛkimo wae yao'mentisofoho. Ose wolantɛfitaho.

20 O'o, ose'maho. Hofɛko Anɛtumo sɛmeho hi'ntnnono muyɛmmentohofu so'no wae yao'mentisofoho. I oso'no sekwo a'amu temtitofu kengo soku, Anɛtumo sɛmeho hi'ntnnono uyalokwofo so'no kako sekumo hofɛkoe pijohino osopo meshumatɛ'mentisofoho. Oso'no sekwo yokumpohn'nyo imo'nɛngkutoho. Olo so'no sekwo iyoho wasenono.

21 Anɛtu kako a'amu Juta ipamo ne pa'nyo somo wae yao'mentiso oso hopaso sekumo wae yasemofonoho. Sekwo yokumpohn'nyo imo'nɛngkutoho.

22 Oseso nakwo Anɛtu a'amumne'no hitoho ulofu so'nji sɛmeho tohino umnyo so'nji uhwonɛngkuhwono. Yo'mayo Anɛtu iwo'nɛngkisoso ito'nohinofoho. A'amu Anɛtuye yahino wopɛngo somne'no ulɛko'ma'mentohofu somne'no Anɛtu kako hofɛkine'no sɛmeho tohino engo umnalofoho. I oso'no sekwo sokune'no Anɛtu sekune'no hitoho ulofalofoho. I sekwo kakine'no hitoho selofɛhwaso'no Anɛtu kako sekune'no hitoho ne'no ulo'montonoho. U, sekwo kakine'no sɛmeho muyɛkujo'no u sekwo hokumo wae weesemo'montonoho.

23 Oseso a'amu Juta somo Anɛtu wae yao'mentisoso hofɛko Anɛtu kakine'no sɛmeho hi'ntnnono apa'no uyɛkujo'no Anɛtu kakoe iyo syohoponjo somo apa'no womɛfohu'montonoho. Ou, Anɛtu kako hofɛkimo asomo mufɛsyososo kako hoponoho.

24 Sekwo a'amu temtitofu kengo soku sekwo we'mjo iyo pamo pa'nyo kuyoho. Osokumo Anɛtu kako nosemento sekumo kakoe syoho ne sponjo iyo somo masefohoto'mentiso kuyoho. Oso iyo hiso sekwo hwapɛngoponta'ango'maho. Oso'no A'amu Jutaso hofɛko oso iyo ne somta'angoso hofɛkimo apa'no hofɛkoe hwapɛngo sopo apa'no ufohotofoso syoho engo'maho.

Anɛtu kako a'amu hopi'nonohino somne'no hitoho ulofalofoho.

25 Nje a'amu Anɛtumne'no uhu'mokuwo'nɛngkohofu soku, olo hungkuno hiyaso'mo wo'nnyo so'no sekwo huno nto'no mosyafɛsiyo'njo

ifitnnoho. I sekwo sekwoe yofe moho'noma'n+fitnnehonji hungkuno hiso uti+hwa'nyopo ujwo ehontojwasyi'mo wasel+monne'no yohono. Hungkuno hiso olenoho. A'amu Juta fehohnjoso hofiko Anitune'no nakwolaho lontifi hohujo ikinji+humamentohofofoho. Hofiko ose ikinji+humahon+ngkofi Anitu kako a'amu temtitofo kengo kengo somta'ni anga'no anga'nohino uhwosopo'mentisoso hofiko Anitumo simeho uyimopalokwofo.

²⁶ Oso'no Anitu uhwonososo a'amu temtitofo kengo mta'ango uhwosopo'mentisoso kakine'no simeho nto uyikujo'no hopoenohini uhwon+ngkuhwosi kako oso a'amu Juta hopi'nonohino somo asomo uti+ma'montonoho. Anituye hungkuno mt+'mokumentohofohofohi,

A'amu Juta mta'ango anga'nohino fihwo kako nakwoe wonyo somta'ni isi+hutofonemayo'ne i'mofaponefoho.

Kako i'mofap+hwosi a'amu Isilael Jekoupiye imu hofikoe yokumpohn'nyo yahino wonyoso wae yaofonefoho.

²⁷ Hohonta a'amu homo somo Anitu sekwoe wonyoso wae weesemo'monnoho selimentoheho olohonta nto i'mofapohoho.

Sekwoe wonyoso wae nto yasemofohono.

Ose mt+'mokumentohofohofohi.

²⁸ A'amu Jutaso hofiko Anituye hungkuno wop+ngo somne'no nakwolaho lontifi Anituye mangohwa imo'n+imentohofofoho. Ose imo'n+ngkahon+ngkofi sekwo a'amu temtitofo kengo mta'ango soku Anituye a'amu ne imo'nalokwofo. I oso'no Anitu a'amu Juta somo hohonta kako'ntnne uhwosopo'mentiso oso'no kako hofikoe hofiyakwosamne'no syafisyonto kako apa'no asomo uti+ma'monte'no yalofoho.

²⁹ U Anitu kako a'amu somo wop+ngo uloho'mo loso'manji u kako oso a'amu homo somo wop+ngo uloho'montonoho. Hwap+ngoso Anitu kakoe hunoso mikwesya+syonehoho.

³⁰ Hohonta a'amu Jutaso hofiko Anituye hungkunomo in+ngkowmentan+ngkofi sekwo a'amu temtitofo kengo soku Anituye hungkunomo haloho maposo'njo imotofofoho. I olohonta a'amu Jutaso hofiko Anituye hungkuno haloho maposo'njo yahon+ngkofi Anitu kako sekune'no hitoho ulofahon+ngki kako sekumo wop+ngo selohofalokuso so'no sekwo kakoe hungkuno somo simeho wop+ngo uyalakwofo.

³¹ Oso pa'nyoso a'amu Juta haloho maposo'njo somne'no Anitu hitoho ulof+hwoso'no hofikoe hon+ngkano wonyoso noho'naofikujo'no Anitu kako sekwo'nji hofikimo wop+ngo waseloho'montonoho.

³² Sekwo a'amu hopi'nonohino sokumo oso haloho maposo yahino sohwo kako sekumo yokumpohn'nyo semokosyohumaho. Hwap+ngoso Anitu kako a'amu hopi'nonohino sokune'no haloho maposo'njo kuyoho ko selonte so'no kako kakoe hitoho ulofososo a'amu hopi'nonohino so'no ujo ehontojwasiyo'nefoho.

Nakwo Anituye yofe woho'nomano.

³³ Ihwoni. Nakwoe Anitu kako yano'nohino hweho. Kakoe hunoso ni+hu'no mi+kun+mposo'njo hweho. Nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi kakoe huno hwap+ngo somo pipi wot+pemantanto. O'o, ni+hu'no awonoho. Anitu kako yo'mayo hopi'nonohino so'no hungkuno mtitof+wo'n+ngkiso so'no nakwo huno nayoso pipilo. Awonoho.

34 A'amu An#tuye hungkuno mt#mokumentohofu sohwa ole mt#mokumentohofi,

Nakwoe Hwe Engo An#tu sohwoe huno oso pa'nyoso huno t#hwo uyohoho. An#tumo huno t#hwo umasoto.

35 An#tu kako yo'mayo hopi'nonohinoso hwap#ngo hweho.

I oso'no a'amu fihwo kako ole loso ngko An#tumo peho u'me'no wontapm-montolo.

Aku ngkimo ntapeso, o'o, awonoho.

36 An#tu kako yo'mayoso hwap#ngo hweho. Kako yo'mayo hopi'nonohinoso mokosyohumaho. An#tu kako yo'mayo hopi'nonohino somo kan#ngkwohweho. Oso'no nakwo An#tu kakoe yofeso engolopohamo ne'no woho'nomehwano. Oso hungkunoso nehopeho.

12

Nakwo nakwoe a'apahoso An#tumo uyano.

¹ Nje a'amu soku, An#tu kako nakune'no hitoho ulof#wo'n#ngkiso so'no kako nakumo wop#ngo nalohof#wo'n#ngkiso so'no ngko sekumo hungkuno yokumpohn'nyo wasel#monne'no yohono. A'amu hof#ko An#tumne'no yahu fonjokisahumotofo hopaso sekwo sekwoe fosyohumayo a'apaho s#meho huno oso yo'mayo hopi'nonohinoso An#tumo uy#mno. Uy#kujo'no sekwo kakine'no yahino ito'nohino fiy#mno. Yo'mayo wonyo j#je s#meho umo lonteso monje yasy#kuji sekwo An#tuye s#meho wop#ngo umokiyo'ne oso'nohini fiy#mno. Yo'mayo iwo'n#ngkohofoso kakine'no kaki'no syaf#sy#kuji fiy#mno. An#tumne'no hwmotame ulohofu yahino neso osohifoho.

² Sekwo soku, a'amu An#tumo s#meho muyo sofe yahino pa'nyoso sekwo ikutoho. O'o, awonoho. Sekwoe huno wonyo hohontajoso iwolo'mokukuji sekwo nom'ne kengo hopa umo'nant#feho. Oso hiso An#tu kako sekumo huno wop#ngo sejap#hwo'so'no a'amu kengo pa'nyo umo'nant#feho. Ose ikuji An#tuye yahino wop#ngo so'no huno sey#hwosi in#ngkakuji yahino hiso'no An#tu kakoe s#meho wop#ngo umo'nyo'ne so'no huno waseyono.

An#tu kakoe yokumpohn'nyo'nji kakoe huno wop#ngo so'nji yo'mayo yo'mayo so'nji nejap#wo'n#ngkiso so'no nakwo kakine'no syoho yokumpohn'nyo uyano.

³ Ngko sekwo anga'no anga'nohino sokumo An#tu kako ngkimo n#fo'mawo'n#ngkiso so'no wasel#monne'no yohono. Sekwo huno sekune'nohino ole syaf#hu'n#ngkutoho. Ngko yo'mayo somo yakolo'nnyo hwo'nyoho. Oso'no sekwo huno ose syaf#hu'n#ngkutoho. O'o, sekwo huno ole fisyaf#hupmno. Nje yo'mayo yahino wop#ngoso ngkinta'ango'maho. O'o, An#tu mta'angofoho. Oseso sekwo sekwoe yofe moho'noma'nyo'njo ikuji sekune'no huno ito'no fisyaf#hu'n#mno.

⁴ Nakwo huno wosyof#syano. Nakwoe a'apahoso yo'mayo kengo iyo'neso kengo kengo wo'nnyofoho. S#fe a'apaho t#mo s#meho huno oso yo'mayo hiso syoho kengo kengo iwo'n#ngkisofoho.

⁵ Oso hopaso nakwo a'amu Jisas K#lais#mo s#meho wop#ngo uy#wo'n#ngkuhwone hn'nwi nakwo K#lais#ye a'apaho fehohnj#nyoho. Nakwo a'amu kengo kengo hn'nwiye a'apahoso anga'nohino pa'nyofoho. I oso'no nakwo nakwoe syohoso kengo kengo wo'nnyoso fo'ma'nyo'nefoho.

6 Anitu kako nakwo a'amu anga'no anga'nohino hn'nimne'no huno syafisyonto syoho kengo kengo somne'no yokumpohn'nyo nejapmmentisofoho. Anitu kako a'amu fihumo kakoe hungkuno uyahon'ingkuhwosi hungkuno hiso ujo'ne syoho uyososo sohwo kako oso syoho hiso'no kakoe simeho hi'ntnnono ae uyokisosaweso oso hopa ulono.

7 U a'amu fihwo kako homningkwa'wehwosamo yo'mayo so'no ufo'mayo'ne syoho hi'njohwo'manji u, oso syoho hiso'no umo'n'ingkuhwoso'no kako ufo'mano. U a'amu fihwo kako nom'ni hwamo lutihwayo syoho hi'njo hwo'manji kako oso syoho so'no umo'n'ingkuhwoso'no hofiyono wolutihwano.

8 U a'amu fihwo kako nom'nimo usofitofone syoho hi'njo hwo'manji kako oso syoho hiso'no umo'n'ingkuhwoso'no hofiyono usofitofono. U a'amu fihwo kako nom'ni a'amu somo umofonyo iyo'njo somo yo'mayo uyo syoho'njo hwo'manji oso syoho hiso'no umo'n'ingkuhwoso'no kako simeho wopingo'nji uyono. U a'amu fihwo kako a'amumo mokosyohumayo'ne syoho hi'njo hwo'manji oso syoho hiso'no kako umo'n'ingkuhwoso'no kako a'amu somo hofiyono womokosyohumano. A'amu fihwo kako kon'ingkwa'wehune'no hitoho ulofihwoso'no ufo'mano. Oso hiso'no kako simonyo ihwosi kakimo ufo'mano.

A'amu somo simeho uyahino neso olenoho.

9 Sekwo nom'ne a'amu somo simeho uyano likujoso mango'nohini likutoho. O'o, simeho nehopi uyikui ufo'mapmno. Sekwo yahino wonyo somne'no hohujo ikinjaofikui yahino ne'njo wopingo somo aho yokumpohn'nyo fikesyohumamno.

10 Sekwo nom'ne a'amu somne'no nela'wehwo Jisas simeho nejap'wo'n'ingkiho hopaso simeho afa nto'no finimno. Sekwo nom'ne a'amufe yofe ho'nomafikui sekwo hofikine'no hwahopo pawomno.

11 Sekwo nakwoe Hwe Engo Anitu sohwoe syoho so'no semo'n'ingkuhwoso'no oso syoho hiso yokumpohn'nyo fiyimno. Po'nifo imo'n'ingkuhoho.

12 Yo'mayo so'no Anitu wosejapmmo nalimentiso so'no mane'eno lihwasi simeho wopingo'nji humehwasi wohontohumentihwano. Yo'mayo tango se'mahwoso so'no sekwo yokumpohn'nyo filohopmno. Engo lopahomo sekwo Mpohwo Anitumo jomo ulikuno. Oso yahino homo somo aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno.

13 Anituye a'amu neso hofiko yo'mayo so'no umofonyo ikujo'no sekwo hofikimo komo'no ufo'mapmno. A'amu anga kengoponta'angoso hofiko sekumo se'mafikujono sekwo hofikimo wopingo ulohofikui sekwoe angomo hofiyono utimamno.

14 A'amu sekumo wonyo selohof'wo'n'ingkohoho somne'no sekwo hofikine'no Anitu kako hofikimo wopingo ulohofone jomo ulimno. Sekwo Anitumo hofikimo wonyo ulohofone jomo nulikutoho. O'o, wopingo ulohofone jomo ulimno.

15 A'amu somo yo'mayo wopingo u'mante so'no Anitumne'no simonyo yalokwofone'no sekwo hofikimo simonyo fijo'n'lohohomno. U a'amu somo yo'mayo tango u'mante so'no humotaho likujono sekwo hofikimo humotaho fijo'n'limno. Sekwo nom'ne a'amu somne'no huno syafisyikui hupe hwan'ngo fongki'n'ingkuji hwahopo pawomno.

¹⁶ Sekwo nom'ne a'amu so'nji majopohi'n'ngkuji nom'ne a'amu fehohngo somne'no wonyo kuyoho. Sekwo nakwo pa'nyo ku'maho. Huno ose seyihwoloho. O'o, sekwo a'amu hopi'nnonohino somo simeho afa'nohini uyimno. Sekwo sekwoe yofe somo noho'noma'n'ngkutoho. O'o, sekwo nom'ne a'amufe yo'mayo momayo ulohofiyimno. Sekwo huno ole eso nosyafisyikutoho. Nakwo hn'nwi huno'nji'nwoho. Ose syafisyikutoho.

¹⁷ A'amuso hofiko sekumo wonyo selohofikujono sekwo yahino wonyo hofikimo aku nulohofikutoho. O'o, sekwo yo'mayo yahino nom'ne a'amuso oso yahino somne'no wop'ngofoho l'wo'n'ngkohofoso oso'nohini fiyimno.

¹⁸ Oso'no sekwo yoka so'nji ikujoho fongki'nyo oso'no nosyafisyikutoho. O'o, u sekwo simeho inyo'ne hon'ngkano mawenti'hwosi ou sekwo nom'ne a'amu somne'no simeho afa in'ngkuji sekwo hofiko'nji simeho pompenjiyo'nji nto'no fosyohumamno.

¹⁹ U sekwo nje a'amu soku, nom'ne a'amuso hofiko sekumo wonyo selohofikujono oso'no sekwo oso yahino wonyo homo somo aku kengko kengko'no nuyikutoho. O'o, Anitu kako oso wonyo homo somo uhwon'ngkuhwosi simeho tohino umn'ngkuhwoso'no kako oso wonyo homo somo aku kengko kengko'no ulohofono. Oso a'amu Anituye hungkuno mt'mokumentohofoso sohwa ole mt'mokumentohofi, Oso yahino wonyo somo aku kengko kengko'no ulohofososo nje syoho'nohinofoho.

Oso hofikoe yahino wonyo homo somne'no ngko aku umonnoho.

Anitu kako nakumo ose nalimentisofoho.

²⁰ Nom'ne hungkuno nalimentisoso olenoho. Jije mango sohwa hofiko mijoho'no ikujono kiko oso jije wosopayo hiso kakimo uyo. Kako mijo'no umo'n'ngkuhwoso'no kiko mijo uyo. Ose iso'manji kako kikimo wonyo kilohofoso so'no wonimango engo unimontonoho.

²¹ Oseso a'amu wonyo kilohofoso oso'no kiko simano hintotohino kumnyo'eno. O'o, kiko kakimo wop'ngo ulohofohojo'no kakoe simeho pompengo ifisyimofohojo'no oso kakoe yahino wonyo somo n'hu'nahone moi'wo wesojwao'momtonoho.

13

A'amu nakumo nemokosyohumayo sohwa mo enjwa'mo wohumano.

¹ Nakwo a'amu hopi'nnonohino hn'nwi nakwoe a'amu nemokosyohumayo sohwa mo enjwa'mo wohumano. U nakwo huno ole wonayono. Olo nakwoe hwaho loponjo hwe engo sohwa hofiko siki i'mofapinyo hwa'maho. O'o, Anitu kako hofikimo uhumajiwon'ngkiso hwafoho. Oso hofikoe syoho iwo'n'ngkohofoso Anitu mta'angofoho.

² A'amu fihwo kako nakwoe hwaho mokosyohumayo sohwoe hungkunomo haloho maposo'njo hwotoho fewo'n'ngkiso sohwo kako oso yahino wop'ngo olo hwaho lopo nemokosyohumayo'ne Anitu ho'nahumentiso somo hwotoho fewo'n'ngkiso hweho. A'amu ose yoso sohwo kako oso kakoe wonyo hiso'no olo hwaho lopo tohino woma'montonoho.

³ A'amu nto'no humawon'ngkohofoso hofiko hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwa'ne'no iyoho miyonehoho. O'o, a'amu yahino wonyo iwo'n'ngkohofoso hofiko hwe engo hwaho mokosyohumayo sohune'no iyoho unalofoho. Ngko hwe engo hwaho mokosyohumayo

sohune'no iyoho miyo'njo wohumamo lohoji kiko hon'ngkano nto'nohino somo tifi fin'ngkayo. Ose isoso'no hwe engo sohwo kako jije yofe woho'nokuma'mtonoho.

⁴ Oso hwe engo hwaho mokosyohumayo huhwo sohwo Anituye syoho'njo hweho. Oso hwe engo sohwo kako kikimo nokufo'mahwoso'no kiko wop'ngo wohumamonnoho. U kiko yahino wonyoso yohoji kakine'no iyoho wakinono. Hwap'ngoso kakoe ahomo itokuso mokosyohumasoso siki momokosyohumuyoho. O'o, Anitu a'amu hon'ngkano wonyo'njo somo tohino uyo'ne syoho uyimentisofoho.

⁵ Oso'no nakwo nakwoe hwe engo sohomo enjwa'mo wohumano. Hwap'ngoso peho'neto. Hwap'ngoso hufa'uyoho. Simo'mo nakwo tohino momaso'nefoho. I oso'nohinim'aho. O'o, nom'ne ole, Anitu kako nakumo huno wop'ngo simeho mo'mo ho'nonahumentiso so'nefoho. Oso huno wop'ngoso, Wonyo kuyoho monaloneho. Ose lihwasi a'amu nakwoe hwahopo mokosyohumawo'n'ngkohoho sohwafe hon'ngkano hungkunomo hofiyo'no un'ngkowano.

⁶ Oseso oso hwap'ngo hufa'uyo so'no hwe engo sohwa hofiko hamniyoho ho'nasiyo'ne joho nalikujono uyantanoho. Hwap'ngoso oso a'amu hwaho mokosyohumayo sohwa hofiko Anituye syoho'njo hwafoho. Oso'no hofikoe syoho so'no umo'n'ngkahon'ngki syoho yokumpohn'nyo ywo'n'ngkohofoho.

⁷ Oso'no hwe engo sohwa hofiko yo'mayo so'no sekumo hamniyoho joho selikujono sekwo uyimno. U sekwo hofikoe hungkunomo haloho pekuji hofikimo enjwa'mo humafikuji hofikoe yofe foho'nomapmno. Hwap'ngoso hofiko sekwoe hwe engo hwafoho.

Pipi ihwasi in'ngkowanehwono hon'ngkano neso mno.

⁸ Sekwo nom'ne a'amufe yo'mayoso mpe hwangku uloho'mne'eno lohoji umajo so'no aku komo'no uyo. Aku muyoso wop'ngo'maho. Olo yahino lomo fin'ngkamno. Anitu kako sekumo simeho mikunimposo sejap'wo'n'ngkiso so'no sekwo a'amu hopi'nonohino somo simeho ne'no ne'no uyano likuji ne'no uyimno. A'amu fihwo kako a'amu hopi'nonohino somo simeho uy'wo'n'ngkiso sohwo kako Anituye hon'ngkano hungkunomo nto'no in'ngkwalofoho.

⁹ Anituye hon'ngkano hungkuno Mouses nejapmmentisoso olenoho. Kiko ape mayo yahino osomo wonyo imokohotoho. Kiko a'amu fonjasiyo'eno. Kiko hufo iyo'eno. Kiko nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi kumo'nyo'eno. Oso hon'ngkano hungkuno hiso'nji nom'ne hon'ngkano hungkuno Anitu nejapmmentiso so'nji hwap'ngoso anga'nohinoho. Oso hwap'ngo ne anga'nohinoho hiso olenoho. Simeho kiko in'wo'n'ngkino pa'nyoso kiko nom'ne a'amu hopi'nonohino somo simeho uyo.

¹⁰ U a'amu kako simeho nom'ne a'amu somo uyoso sohwo kako hofikimo wonyo mulohofoneho. Oso a'amu huhwo sohwo kako hon'ngkano hungkuno hopi'nonohino somo tifi nto'no in'ngkunyo hweho.

Nakwo Anituye hon'ngkano somo tifi nto'no un'ngkowano.

¹¹ Oso'no sekwo nom'ne a'amu somo simeho uyimno. Olo sikuno nakwo humalohwono somne'no sekwo huno fisyafihupmno. A'amu Anituye yahino wop'ngo somo min'ngkayo'njo yalokwofo soku sekwo saho fosalawotofo. Fil'kapmno. Jisas kako nakumo asomo net'mayo'ne sikunosawemo wo'mentiso so'maho. O'o, olohonta mofoneponoho.

Simo'mo nakwo Anituye hungkuno somo simeho hi'ntnnono uyomahon'ngkuhwoni sikuno pi'n'ngo neyakolo'mentisofoho. I olohonta sikuno moi'wo umo'n'monto mofoneponoho. Oseso nom'ne a'amumo simeho yokumpohn'nyo uyimno.

¹² Sikwo'mjohoso moi'wo umo'n'montonoho. Iyoho longkonyoso we'enepi walongkonimontonoho. Oso'no nakwo oso yahino wonyo somo hohujo ikinjaofihwasi nakwo Anituye yahino wopingo somo un'ngkowano.

¹³ Oso'no nakwoe hano emoyoso a'amu hofiko hano hinjopo emi'wo'n'ngkohoho hopaso nakwo hon'ngkano nto'nohino uyano. A'amu hofiko sikwo'mjoho'mo humalofoso hofiko yokumpohn'nyo yoho'nontifi mijo yokumpohn'nyo nontifi nonilohofontifi a'mohufo yontifi hofiko yo'mayo yahino wonyo so'nji syohi'nyo huto'n'ikwo'mantifi yoka hnnontifi hofiko a'amu nom'nefe yo'mayo ho'yango so'no hi umo'n'wo'n'ngkohoho. Oso'no nakwo oso yahino hiso n'hu'nahone noho'naofihwosi apa'no miyanehwono.

¹⁴ O'o, nakwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye yokumpohn'nyo nomehwasi kakoe yahino wopingo'nohino somo un'ngkohwano. Nakwo nakwoe simeho yo'mayo wonyoso umo lososo miyanehwono.

14

Sekwo nom'ne a'amufe yahino somne'no sitofo ulikutoho.

¹ A'amu fihwo kako Anitumne'no huno we'e'nohino tipemaso sohumo sekwo kakimo ole ulikutoho, Kiko huno kengo kengo'njo sohwo i'waho fiyo. Ose ulikutoho. O'o, sekwo kakimo nut'mafikuji ole ulimno, Nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkuhwone hn'nonji Anitu kakoe yofe woho'nomano. Ose ulimno. I oso'no sekwo kakoe huno kengo kengo so'no yoka ulikutoho.

² A'amu fihwo kako Anituye huno engo tipemaso sohwo kako yo'mayo nonyo wosopayo tongo fehohnjo so'no kako humaho humawo'n'ngkiso hwo'maho. O'o, kako yo'mayoso toho'nohini n'wo'n'ngkiso hweho. I hwe fihwo kako Anituye huno we'e'nohini tipemaso sohwo kako yo'mayo tongoso humaho humawo'n'ngkiso hweho.

³ I hwe kako tongo oso yo'mayoso n'wo'n'ngkiso osohwo kako nom'ne a'amu tongo oso yo'mayoso man'wo'n'ngkiyohoho somo sitofo mulonehoho. I oso'no oso a'amu tongo oso yo'mayoso man'wo'n'ngkiso sohwo kako oso a'amu tongo oso yo'mayo n'wo'n'ngkiso oso hune'no, Kiko wonyo hwohoho, ose ulohotoho. O'o, a'amu huhwo sohwa'u siko Anituye a'amu hwa'uyoho.

⁴ U kiko a'amu tihwosilo nom'ne a'amu sohwoe syoho ulohofiyo sohwoe syoho iyoso'no kiko syoho wonyo yalokuno, ose ulimontaho. O'o, awonoho. Oso hwe huhwo sohumo mokosyohumayo sohwo kako ulimontoho, Kiko syoho wonyo yalokuno, wopingo yalokuno, eso kakoe hwe engo sohwo ulimontonoho. Oso pa'nyoso Anituye a'amu huno kengo kengo'njo sofe hwapingoso Anituyoho. Oso huhwo sohwafe hwe engo Anitu huhwo sohwo kako kakine'no tifi in'ngkayo'ne syoho iyoso'no hofikimo yokumpohn'nyo umokumontonoho. Oso'no kako hofikimo yokumpohn'nyo sosofitohmmokosyohumontan'ngkuhwosi hofiko yokumpohn'nyo wolohofantifeho. Mop'wahupitnnehofo.

⁵ A'amu fihwo kako huno ole wosyafihu'montonoho. Olo sikuno loso sikuno engomnoho. Oso'no ngko olo sikuno losomo Anitumne'no

syafisyi'mo iyoho wohumamo. Ose syafisyihwoso'no nom'ne a'amu sohwo kako ole walimontonoho. Sikuno hopi'nonohinoso afa'nohinofoho. Oso'no ngko sikuno hopi'nonohinomo Anitumne'no wosyafihu'monnoho. I oso'no sekwo a'amu anga'no anga'nohino soku olo hungkuno hilo so'no huno nto'no syafisyikuj'o'no Anitu kakoe hunomo nosetihwahwoso'no sekwo osomnohini hmnngkamno.

6 A'amu anga'nohino fihwo kako olo sikuno nje hwe engo sohwoe yofe ho'nomayo'ne Sikuno Engofoho lonto iwo'n'ngkiso hweho. A'amu nom'nihwo kako yo'mayo tongo oso yo'mayoso n'wo'n'ngkiso sohwo kako kakoe hwe engo sohune'no syafisyonto n'wo'n'ngkiso hweho. Ou, kako kakoe Hwe Engo Anitune'no jomo ulonto n'wo'n'ngkiso hweho. U a'amu kako yo'mayoso manyo'njo iwo'n'ngkiso osohwo kako kakoe Hwe Engo sohune'no huno syafisyonto kako yo'mayoso humaho humawo'n'ngkiso hweho. Oso'no kako huhwo Anitumo isamayoka ul'wo'n'ngkiso hweho.

7 Nakwoe humayo so'nji nakwoe poyo pe'njya so'nji oso hiso'no nakwo nakwoe hunoso momokosyohumunilohwono.

8 O'o, awonoho. Anitu kako'nohini nakwoe sikunoso mokosyohumawo'n'ngkisofoho. Anitu kako nakumo songo fosyohumamno ose nelahon'ngki nakwo songo nohumehwasi kakoe hungkunomo un'ngkohwono. U Anitu kako ole naloso, Sekwo poyo pe'nimno nalososo u nakwo poyo wope'nantanoho. U nakwo poyo pe'nasoso u nakwo songo humasoso nakwo Anituye a'amu'nwoho.

9 Kilais kako poyo pe'nonto apa'no songo lika'mentiso oso'no kako a'amu poyo pe'nimentohofa so'nji nakwo a'amu songo humalohwone hn'nonnijiye Hwe Engo hweho.

10 I oso'no sekwo soku nom'ne a'amu sofe yahino kengo somo uhwonontifi oso sekwoe yahinoso wonyofoho eso peho'no lalokwofo. I oso'no sekwo soku, nom'ne a'amu somne'no sitofo peho'no ulalokwofo. Sekwo huno seyohoho. Hwangku nakwo Anituye simanopo lohofihwasi nakwoe hungkuno so'no Anitu kako ikwolofonefoho.

11 Oso hungkuno selalokwe so'no a'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofa huhwanji olo so'no mt'i'mokumentohofi, Hwe Engo Anitu sohwo kako ole limento, Ngko songo humale sohwo'ni hungkuno nehopi'nohini selalokweno.

Oso sekwo huno waseyono. Hungkuno hiso ne umo'n'imontonoho. Hwangku sohonta a'amu hopi'nonohinoso hofiko nje yofe ho'nonimafikui hofiko ngkine'no hwomtame wontohofantifeho.

Oseso a'amu hopi'nonohinoso hofiko ngkimo wontantifeho. Kiko Anitu ne hwosoho. Use wontantifeho.

Ose mt'i'mokumentohofofoho.

12 Oso'no nakwo huno ole nayohoho. Hwangku sohonta nakwo anga'no anga'nohino hn'nwi nakwoe yahino iwo'n'ngkuhwone so'no nakwoe Anitumo nakwoe yahino hwap'ngo so'no yoloho wolijwaofantanoho.

Nakwo a'amu Anitumo simeho uy'wo'n'ngkuhwone hn'nwiye yahinoso a'amu Anitu mne'no huno we'e unyo somo wonyo umokuhwaloho.

13 Nakwo a'amu Anitumo simeho uwo'n'ngkuhwone hn'nwi nom'ne a'amu hofikoe yahino kengo kengo'njo somne'no huno wonyo nosyofisyihwaloho. O'o, nakwo huno ole wosyofisyano. Ngko olo yahino loso i'me'no nom'ne a'amuso hofiko nonehon'ngkuji hofiko nje yahino homo somo wonyofoho ko likuji hofiko nn'ngkap'kuji hofikoe huno

wonyo imokin+fitnnoho l!mo oso hiso ngko mimnehono. U ngko yo'mayo iwo'n+ngkohe so'no a'amu nom'neso hofiko An+tu ye hon+ngkano mta'ni p+wahupitnnoho l!mo oso hiso apa'no mimnehono.

14 Nje Hwe Engo Jisas kako ngkimo ent+hwamaso so'no ngko huno nto'no ole niyohoho. Yo'mayo An+tu nakune'no nonyo wosopayo ho'nahumentisoso fehohnjo wonyo'njo ho'nahumentiso'maho. O'o, wop+ngonohinifoho. I oso'no hwe fihwo kako huno ole syof+syalofoho. Ngko olo hiloso nimeso nje hon+ngkanoso wonyo umo'n+montonoho. Kako huno ose syaf+syososo u kako noso'manji kakoe hon+ngkano hiso n+hu'no wonyo umo'n+mtonoho.

15 U kiko yo'mayo wosopayo n+wo'n+ngkino somo nom'ne a'amu hofiko nokohon+ngkuji hofikoe simeho tango uyoso'no u kiko oso wosopayo hiso ne'no nonji oso a'amu homo somo kiko simeho muyalokuyohino. Kila is kako oso a'amu homo somne'no asomo ut+mayo'ne poyo pe'n+mentiso oso'no kiko oso wosopayo hiso ne'no non+ngkiji kiko nom'ne a'amumo wonyo umokohotoho.

16 Kiko yo'mayo yahino iwo'n+ngkino so'no wop+ngofoho huno ose kihwoso'no a'amu nom'neso hofiko kikimo nokohon+ngkuji wonyofoho kil+kujo'no kiko oso yahino hiso apa'no yohotoho.

17 Nakwo An+itumo enjwa'mo humalohwone hn'nwi nakwo peho'no humalohwono. Yo'mayo nonyo wosopayo nyo'netaho. Yo'mayo mijo nyo'netaho. O'o, ose'ne'maho. Nakwo An+itumo enjwa'mo humalohwone hwap+ngoso olenoho. An+tu kakoe Towahuno Wop+ngo nakwoe simeho mo'mo humaso so'no kako hon+ngkano nto'no in+ngkayo so'no nefe'mawo'n+ngkisofoho. Kako nakwoe simeho pompenjiyo if+syonamof+wo'n+ngkisofoho. Kako nakwoe simeho wop+ngo namokuwo'n+ngkisofoho. Oso'no nakwo nom'ne a'amumo wop+ngo'nohini ulohofano.

18 A'amu ose iwo'n+ngkiso sohwo kako Jisas Kila is+ye syoho ulohofiyone hweho. Oso a'amu huhwo sohune'no An+tu kako kakoe simeho wop+ngo umo'nalofoho. A'amu nom'neso oso hwe huhwo sohomo uhwonont+fi hwe wop+ngo hweho lalokwofo.

19 Nakwo anga'no anga'nohino hn'nwi nakwo huno olo so'no wosyof+syano. Nakwo simeho afa unano. Yo'mayo yahino nakwoe simeho afa namokuwo'n+ngkiso yahinoso yokumpohn'nyo uyano. Oso'nji yo'mayo yahino nakwo a'amu An+itumne'no uhu'mokuwo'n+ngkuhwone hn'nwiye simeho hi'ntnnono uyoso yokumpohn'nyo namokiyone so'no.

20 A'amu huno kengo kengo'njo sofe simeho mo'mo An+tu kakoe yahino wop+ngoso ut+hwayo'ne syoho engo yalofoho. I oso'no a'amu fehohnjoso hofiko huno ole syof+syalokwofo, Nakwo nonyo wosopayo fehohnjoso nasoso nakwoe yahinoso wonyo umo'n+montonoho. A'amu fehohnjoso ose syof+syalokwofo. Oseso nakwo huno nayohoho. Yo'mayo nonyo wosopayo yo'mayo tongoso An+tu nakwo nyo'ne'no ho'nahumentisofoho. I oso'no oso wosopayo so'no a'amu fehohnjo manyo'njo humaho humawo'n+ngkohofoho somo nakwo n+kwato lohofasoso a'amu hiso hofikoe hunoso wonyo imo'n+ngkuhwoso'no u hofikoe simeho mo'mo An+tu syoho yalokunjo somo nakwo wonyo umokantanoho. Ose ihwaso'no nakwo hi'ntnnonji hon+ngkano wonyomo un+ngkowanatanoho.

21 Huno wop+ngoso olenoho. U yo'mayo yahu tongo n+wo'n+ngkoheso yo'mayo mijo n+wo'n+ngkoheso yo'mayo yahino iwo'n+ngkoheso oso'no

nom'ne a'amu sohwo kako ngkimo nohonososo yahino hiso wonyofoho ko lihwosi ngkimo nningkape'manji kakoe yahino wonyo imo'nonoho li'mo ngko kako'nji nohumahm'mo oso yahino hiso apa'no mimnehono. Oso huno hiso wopingofoho.

²² Oso yo'mayo yahino hiso'no Anitu kakoe hunoso kijapososo oso hunoso sikoe'nohinofoho. Nom'ne a'amu somne'no yoloho lijwaofohotoho. Kiko yo'mayo yahino iwo'nningkinoso yo'mayo nonyo wosopayo n'wo'nningkino so'no jije simehoso wonyofoho mahnyo'manji kiko simonyo fiyo.

²³ A'amu fihwo kako wosopayo nyo'ne so'no u yo'mayo yahino iyoso'no wonyofoho ko lihwosi yoso sohwo kako yahino wonyo'njo hweho. Hwapingoso yo'mayo iwo'nningkuhwone so'no nakwo simeho anga'nohinonji ole syafisy'wo'nningkuhwono. Olo yahino loso nto'nohinoho. Ose syofisyontani iwo'nningkuhwoneso oso yahinoso wonyo anefoho. I nakwoe simehomo huno hufa'uyo'njo'manji u oso yahino hiso yasoso wonyofoho.

15

Nakwo Kilaisiye yahinomo uningkowano.

¹ Nakwo Anituye huno engo tipema'nyo hn'nwi nakwo nom'ne a'amu Anituye huno we'e'njo somo yokumpohn'nyo utofano. Oso a'amu homo somo yo'mayo tango hofikimo u'masoso hofiko'nohini intofoso hopo'maho. Nakwo hofikimo ufo'mano. Nakwo nakwoe yo'mayo yahino osomnohini huno syafihu'nningkuhwaloho.

² Nakwo a'amu anga'no anga'nohinon hn'nwi nakwoe humayo'nohini somne'no huno syofihu'nningkuhwaloho. O'o, nakwo a'amu hopi'nono Anitumo simeho unyo somo ufo'mano. Oseso nakwo hofikimo ufo'mehwaso'no hofiko Anituye yahino wopingo ne somo iningkakujji hofiko yokumpohn'nyo wolohofantifeho.

³ Oso'no nakwo huno nayohoho. Kilaisiye kako kakoe humayo so'no syafihu'n'mentiso'maho. O'o, kako nakune'no syonafisyonto hwa-hopo pmentisofoho. Kilaisiye yahino hiso'no hohonta a'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofohof, A'amu kikine'no hungkuno wonyo kilifijoso oso hofikoe wonyo hungkuno huhwo sohwo ngkimo ifehu'mokansiyohoho.

Oso hungkuno hiso Kilaisimne'no mt'i'mokumentohofohofoho.

⁴ Oso a'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofohofohofa hofiko oso hungkuno hopi'nono hiso nakwo Anitumne'no huno tipemayo'ne mt'i'mokumentohofohofoho. Oso hungkuno hiso nakumo yokumpohn'nyo nasosofitofonefoho. Oso'no nakwo Anitumne'no yokumpohn'nyo lohofontani nakumo Anitu asomo netimayo'ne hontohumalohwono.

⁵ Anitu kako nakumo yokumpohn'nyo nasosofitofonefoho sohwo kako nakwo yokumpohn'nyo lohofonefomefomawo'nningkiso hweho. Oso'no kako nakumo Kilaisiye Jisasiye hunomnohini nehopi iningkohwasi oso huno homo somnohini aho yokumpohn'nyo kemokosyohumayo'ne wonefo'ma'montonoho.

⁶ Oseso sekwo simeho afa iningkuji sekwoe huno anga'nohinon so'nji sekwo Anituye yofe foho'nomapmno. Oso Anitu huhwo sohwo kako nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye kaningkuhwohweho.

Kilais kako Jutafe temtitofo osomnohini ufo'mawo'n'ngkiso'maho. O'o, temtitofo hopi'nonohino somo ufo'mawo'n'ngkisofoho.

⁷ Jisas Kilais nakumo kakoe a'amumu ne imo'nyo'ne net'ma'mentiso hopaso nakwo nom'ne a'amumu huno engo'nji huno we'e'njo somo simeho afa inyo'ne utimano. Oso'no nom'ne a'amumu hofiko nakumo nahon'ngkuji Anituye yofe woho'nomantifeho.

⁸ Hohonta Anitu a'amumu Juta sofe ajuyohwosamo hungkuno uyimentiso so'no Kilais kako oso hungkuno hiso ne imo'nyo'ne a'amumu Jutafe syoho ulohofiyi imo'nimentisofoho.

⁹ Oso'nohin'maho. O'o, Anituye hitoho engoso a'amumu temtitofo kengo kengo hi'njimo ifehu'mokasyihwosi hofiko hi Anitumo simeho wop'ngo uyifitne'ento Jisas pmentisofoho. A'amumu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofu sohwa ole mt'i'mokumentohofi, Oseso ngko jije hungkunoso a'amumu temtitofo kengo somo ulimonnoho. Ngko jije yofe ho'nomayo'ne ta walimonnoho.

¹⁰ Nom'nepo ole mt'i'mokumentohofi, Sekwo a'amumu temtitofo kengo sikunonji sekwo a'amumu Juta Anitu sehwsopo'mentiso osikunonji sekwo Anitumne'no simonyo fiyimno.

¹¹ Nom'nepo ole mt'i'mokumentohofi, Sekwo a'amumu temtitofo kengo soku sekwo Anituye yofe foho'nomapmno. I a'amumu hopi'nonohino soku sekwo Anituye yofe engoso foho'nomapmno.

¹² Nom'nepo Aisaiya kako Kilaisimne'no ole mt'i'mokumento, A'amumu fihwo Juta mta'ango sohwoe yofe Jesi oso hwoe imu sohwa mta'ni Hwe Engo imo'nonefoho. Oso hwe engo huhwo sohwo kako oso temtitofo kengo sofe Hwe Engo hweho.

Hofiko kakimo simeho uyikujo'no hofikimo asomo utimayo'ne wohonto-humantifeho.

Aisaiya ose mt'i'mokumentisofoho.

¹³ Oso'no Anitu kako nakwoe simeho hi'ntnnono uyo'neso hwap'ngo hweho. Nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyiw'o'n'ngkuhwone sohomo kako nakumo asomo netimayo'ne hontohumalohwono. Oso'no sekwoe simeho wop'ngo so'nji sekwoe simeho pompenjiyo so'nji Anitu kako engo wosejapono. Oso'no sekwo Anituye Towahunofe yokumpohn'nyo nomafikuji yo'mayo Anitu sekumo wop'ngo waselohomo selimentiso so'no sekwo simonyo fiyimno.

Poul kako Anituye syoho iwo'n'ngkiso so'no kako simonyo imentisofoho.

¹⁴ U nje a'amumu soku, ngko olo so'no huno niyohoho. Sekwo Anituye yahino wop'ngo so'nji kakoe huno engo notipemantifi sekwo Anituye hungkuno wop'ngoso lutihunalokwofo. Oso'no sekwo fo'mo fo'ma'nyo hofiyo loho'nalokwofo.

¹⁵ I oso'no ngko olo iyoswo fehohnjo semti'mokiyalokwe loso sekwoe huno somo huno sefhotofu'neso ngko hungkuno yokumpohn'nyo selalokweso ngko olo hungkuno hiloso mt'i'mokalokwe so'no ngko iyoho manyofoho. Hwap'ngoso Anitu kako ngkimo olo syoho wonyoangkafo hiloso ntapmentisofoho.

¹⁶ Oseso ngko Kilais Jisasiye syoho ulohofiyi sohwo'ni ngko sekwo a'amumu temtitofo kengo sokune'no Anitu'nji ufohi'nyo'ne syoho hopa yonji ngko kakoe hungkuno wop'ngoso selalokweno. Ngko olo so'no nimo'n'ngkohoho. A'amumu temtitofo kengo kengoso hofiko Anitumo

u'mayo'ne n+mo'n+ngkohoho. An+tu kakoe Towahuno wop+ngo sohwo a'amu homo somo wop+ngo umokahon+ngkuhwosi An+tu kakoe s+imehoso wop+ngo umo'n+montonoho.

¹⁷ Ngko olo syoho Kilais Jisasi'nji An+tumne'no yalokuhwoyo so'no ngko simonyo yalokweno.

¹⁸ I oso'no ngko yo'mayo syoho nje yokumpohn'nyo'nji iwo'n+ngkohe so'no masel+mnehono. O'o, yo'mayo syoho Kilais kako'nohini iwo'n+ngkiso so'no a'amu temtifo kengo kengoso hof+iko An+tuye hungkunomo haloho pent+fi tifi in+ngkawowo'n+ngkohoho so'no wasel+imonne'no yohono.

¹⁹ Kilais kakoe yokumpohn'nyo nom'ne a'amu somo it+hwayo'ne ntopahon+ngki yo'mayo kengo kengo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkohofoso ngko imentohefoho. Oso hiso An+tuye Towahuno sohwo ngkimo n+fo'mahon+ngki ngko Kilais+ye hungkuno wop+ngoso ango Jerusalem mta'ni ema'mentoheho ango homo homo ne'no ul+m+wenji hwaho Ililikom osopo esojwao'mentohefoho. Hungkuno fehohnjo hiyaso moho'nahumentohofoho. O'o, Kilais+ye hungkuno hopi'nonohinosa umentohefoho.

²⁰ Ngko olo so'no n+mo'n+mentisofoho. A'amu ango kengo kengo'mjo somo Kilais kakoe yofe mupa'nyo'njo somo kakoe hungkuno wop+ngoso l+ku'mof+ne n+mo'n+mentisofoho. Nom'ne a'amuso hof+iko An+tuye hungkunoso nto lut+hwafijo somo oso a'amu homo somo ngko apa'no molut+hwamnehono.

²¹ O'o, a'amu An+tuye hungkuno mt+imokumentiso Aisaiya osohwo kako hungkuno ole mt+imokumento, A'amu hof+iko kakine'no mupa'nyo'njoso hof+iko upo'nantifeho. Oso'no hof+iko kakoe hungkunoso nupa'n+ngkuji hof+ikoe hunoso ito'no uy+montonoho.

Aisaiya ose mt+imokumentisofoho.

Poul kako a'amu Loum somo uhwon+mo osopo nta'ni hwaho Sipen osopono wamo l+mentisofoho.

²² Oseso ngko sekwoe ango sopono wose'ma'monji ko yontneso olo syoho yalokwe hilo kako ngkimo n+kiloj+peehon+ngki ngko sekumo mose'maso'njo imentohefoho.

²³ Soswo pi'n+ngo engo somo ngko sekumo wose'ma'monji imote sohwo'ni i olohonta ngko olo hwaho lopo nje syohoso moi'wo esojwao'maleno. Oso'no olohonta ngko sekumo wose'ma'monnoho.

²⁴ Oseso ngko sekumo s+imo'mo sehon+mo tifi sohonta ngko hwaho nom'ne Sipen sopono wamonnoho. I oso'no ngko sekwo'nji we'enehwo nohumahm'mo nje s+imeho wop+ngo kaki'no wan+mo'nono. I osohonta sekwo ngkimo hwaho Sipen hon+ngkanoso nt+hwaf+kujo'no ngko wamonnoho.

²⁵ I oso'no s+imo'mo ngko An+tuye a'amu Jerusalem humayo yo'mayo umofonyo inyo somo hamniyoho yo'mayoso wos+yohojamonnoho.

²⁶ A'amu Masetouniya so'nji Ngk+ilik so'nji hof+iko An+tumo s+imeho uy+wo'n+ngkohofoso hof+iko hof+ikoe yo'mayo yo'mayoso nuhu'mokont+fi An+tuye a'amu Jerusalemjomo somo hof+iko yo'mayo so'no umofonyo iwo'n+ngkohoho somne'no ufo'mayo'ne hungkuno nano mt+imo'malofofoho.

²⁷ Oso a'amu somo fo'mayo'ne mt+imo'malofoso wop+ngofoho. Oseso s+imo'mo a'amu Jerusalemjomo hof+iko An+tuye hungkuno upa'nont+fi hof+iko a'amu temtifo kengo somo hof+ikoe huyo'mangomo ufo'mayo'ne hof+iko a'amu An+tuye hungkuno ujo'ne uhwat+mentohofofoho. Oso'no

a'amu temtitofu kengoso hofiko olohonta a'amu Jelusalemmjo somo aku ufo'mayo'ne yahinoso nto'nohinofoho.

²⁸ Yo'mayo ho'yango oso a'amu hiso hofiko hu'mokahinnyoso ntopahon'ngkofi ngko Jelusalemmjo a'amu sofe ahomo woho'nahumonne'no yohono. Oso syoho hiso moi'wo esojwaohm'mo ngko sekwoe angso sopo nose'mahm'mo osohonta ngko hwaho S'pen osopono wamonnho.

²⁹ Olo so'no ngko huno niyohoho. U ngko sekumo se'ma'meso u Kilais kako nakumo wop'ingo nalohofihwoso'no nakwo wonyoangkafo wohumantanoho.

³⁰ U nje a'amu soku, ngko olo so'no ni'mo'n'ngkohoho. Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais osohwo kako nakumo wop'ingo naloho'mentiso so'no kakoe Towahuno Wop'ingo sohwo nakwoe simeho mo'mjo somo ujo entohojwo nasi'wo'n'ngki sohweho. Sekwo ngkine'no Mpohwo An'itu kako ngkimo nifo'mayo'ne jomo yokumpohn'nyo ulimno.

³¹ A'amu hwaho Jutiya humalofoso hofiko An'ituye hungkunomo hwotoho fewo'n'ngkohoho somne'no sekwo huno syafisy'kuji, u oso a'amuso hofiko Poul'mo tohino uyifitnnoho likuji oso'no sekwo ngkimo nifo'mayo'ne An'itumo jomo yokumpohn'nyo ulimno. Oso hamniyoho yo'mayo a'amu uhu'mokumalofoso ngko Jelusalemm'no nomotasime'no hofiko nuhwon'ngkuji hofikoe simeho wop'ingo umo'n'ngkuhwoso'no womantifeho. Oso'ntnne'no sekwo Mpohumo jomo ulimno.

³² Oseso An'itu kako olo so'no umo'noso'manji ngko simeho wop'ingo'nji nose'mahm'mo sekwo'nji ngko usijo'no we'enehwo nohumahm'mo ngko nje huyo'mango yokumpohn'nyo woma'monnoho.

³³ An'itu kako nakwoe simeho pompengo ifisyonafi'wo'n'ngkiso hwap'ingo sohwo kako sekwo a'amu hopi'nonohino sokunonji wohumano. Nehopeho.

16

Poul kako hwe moyami pi'ningo engo somo nje a'amu kuyoho ulimentisofoho.

¹ Nakwoe nampohwo Fipisi kako a'amu Sen'kiliya oso ponjoso hofiko An'itu ne'no uhu'mokuwo'n'ngkohoho somo ufo'mawo'n'ngkisosi kako sekumo se'mahwoso'no sekwo kakimo wop'ingo ulohopmno.

² Oso a'mu Fipi kako An'ituye syoho ulohofiyosi kako sekwo'nji humahwoso'no kako Kilais'mo simeho hi'ntnnono uyalokuso so'no sekwo sekwoe senampi ne pa'nyo umo'nono. Sekwo kakimo wop'ingo ulohofikuji umokosyohumamno. U kako yo'mayo oso'no umofonyo ihwoso'no sekwo kakimo ufo'mapmno. Hwap'ingoso kako hwe moyami pi'ningo engo somo ufo'manto ngko huhwo'ni'mo nifo'mawo'n'ngkisiyoho.

³ Oso a'mu Pilisila'nji kakoe hwehwo Akwila'nji osiya'u'nji siko ngko'nji Kilais Jisasiye syoho afa'nono iwo'n'ngkuhwone ya'uyoho. Oso hisiya'umne'no nje a'amu ya'uyoho ulalokweno. Oso'no sekwo sikimo njimno.

⁴ Siko ngkimo nifo'ma'mentisiyo so'no a'amu nom'neso hofiko sikimo wofonjosiyo lahon'ngkofi siko poyo imo'nyo'neso siko iyoho miyo'njo imentisiyefoho. Oso'no ngko'nohini isamoyoka mulalokuyohono. O'o, a'amu temtitofu kengo kengo hopi'nonohinoso hofiko An'itumo simeho uyalokwofoso hofiko osiya'umo isamoyoka m'kun'imposo ulalokwofo.

5 Oso a'mu siya'uye angu somo a'amu hofiko An+tumne'no uhu'mokuwo'n+ngkohofu osomne'no nje a'amufu ulalokweno. Sekwo hofikimo njimno.

Oso hwe Epinitas sohwo kako nje a'amu ne hweho. Osohwo kako hwaho Esiya sopo humantoko kako a'amu An+tumto simeho muyo'njo sohonta kako kaki'no uy+mentisofoho. Oso a'amu sohune'no nje a'amu hwasoho ulalokweno. Oso'no sekwo kakimo njimno.

6 Oso nom'ne a'mu Maliya hne'no ngko nje a'amuyoho ose ulalokweno. Oso'no sekwo kakimo njimno. Kako syoho yokumpohn'nyo engo yonto sekumo sefo'ma'mentisofoho.

7 I nom'ne hwe hufa'u temtifofo Juta oso mta'angu Ant+lounikas+nji Juniyas ntnne'no ngko nje a'amu hwa'uyo ulalokweno. Oso'no sekwo sikimo njimno. Siko ngko'nji impo'angomo humamotohwonefoho. Oso huhwo sohwa'uye yofeso a'amu *apousel* so'njo ajwo sopo weho. Osohonta ngko Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono muyo sohonta siko Kilaisime'no simeho kaki'no uy+mentisiyefoho.

8 Hwe nom'ne Amp+liyetas oso hune'no nje a'amuhwe ulalokweno. Sekwo kakimo njimno. Kako nje a'amu ne hweho. Kako ngko hopa nakwoe Hwe Engo sohune'no simonyo yalofoho.

9 Ngko Upanos ne'no nje a'amu hwe ulalokweno. Sekwo kakimo njimno. Kako ngko'nji Kilaisime'no syoho afa'njo hwoya'yoho. Osohumo ulikuji Sitekis oso huhumo ulimno. Ngko kakine'no nje a'amu hwe ulalokweno.

10 Ngko hwe nom'ne Apelisine'no nje a'amu hwe ulalokweno. Sekwo kakimo nje a'amu hwe kilalofoho njimno. Kako Kilaisiye hungkunomo nto'no in+ngkwalofoho.

Hwe nom'ne Alis+itup+yulas montohwamne'no nje montohwafu ulalokweno. Sekwo hofikimo njimno.

11 Hwe nom'ne nje temtifofo mta'angu Heloutiyan oso hune'no ngko nje a'amu hwe ulalokweno. Sekwo kakimo njimno.

Hwe nom'ne Nasisas montohwamne'no ngko nje montohwafu ulalokweno. Sekwo hofikimo njimno. Hofiko nakwoe Hwe Engo sohomo simeho uyalokwofo.

12 Oso a'mu hufa'u Tilafina'nji Tilafousa'nji siko An+tumne'no syoho yokumpohn'nyo yalokusiyo. Oso fa'une'no nje a'amu faswo ulalokweno. Sekwo sikimo njimno.

I nom'ne a'mu Pesis osi kako nje nampohweho. Osi kako Hwe Engo sohwoe syohoso yokumpohn'nyo iwo'n+ngkisiyoho. Oso hisi ne'no ngko nje nampohwe ulalokweno. Sekwo kakimo njimno.

13 Oso hwe Lufos oso hune'no ngko nje a'amuhwe ulalokweno. Sekwo kakimo njimno. Oso huhwo sohwo kako Hwe Engo Kilaisimo tifi in+ngkawowo'n+ngkiso hweho. Kona'wohi hi osenohinoho. Oso hisi kako nekwoe na'uyoho.

14 Ngko oso hwe Asin+ikilitos, Filekounyo, Hemesiyo, Patiloupas+yo, Hemasiyo, oso hwanji nom'ne a'amu huhwo sohwanji humalofu sohwanne'no nje a'amuhwafu ulalokweno. Sekwo hofikimo njimno.

15 Ngko oso a'amu Filoulukos, Juliya, Neleyos, kakoe konampi, Oulimpas, nom'ne a'amu An+tumto simeho uy+wo'n+ngkohofoso hofiko'nji humalofu oso hwanne'no ngko nje a'amu hwafu ulalokweno. Sekwo hofikimo njimno.

16 Sekwo a'amu anga'no anga'nohino soku, sekwo nom'ne a'amu hofiko Anitumo simeho uy'wo'n'ngkohoho so'nji noswo'n'ngkuji osopo nuhu'mokohumafikuji aho po'n'imno. A'amu hopi'nono hofiko Jisas Kilaisimo simeho uyalokwofoso hofiko sekumo nakwoe a'amu kuyoho selalokwofo.

Sekwo a'amumo wonyo imokiyo'nyo somne'no i'waho nto'no fyi'mno.

17 Nje a'amu soku, ngko sekwoe huno somo wasefohoto'monne'no yohono. Anituye hungkuno sekwo upa'n'wo'n'ngkohoho somo a'amu fehohnjoso hofiko hwotoho fenti'fi a'amu Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ngkohoho somo husilo husilofa wolohofanti'fi lohofalokwofo. Osomne'no sekwo i'waho nto'no fyi'mno. Hofiko Anituye a'amu ne somo hon'ngkano hwasyo osomo ipemotowalokwofo.

18 Hofiko nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye syohoso miyalokuyohoho. Yo'mayo wonyo hofikoe simeho umo lonte somo in'ngkwalokwofo. A'amu hon'ngkano wonyo osomne'no mosyafisiyo'njo osomo hofiko hungkuno wop'ngoso afofo'nji ulonti'feso hofiko hwasyo hon'ngkanomo ipemotawowo'n'ngkohohofoho.

19 Sekwo Anituye hungkunomo in'ngkawenti'fi yokumpohn'nyo lohokwofo. Oso'no a'amu angomeemjoso nto upa'n'imentohofohoho. Oso'no ngko sekune'no simonyo yalokweno. Ngko olo somne'no nimo'n'ngkohoho. Sekwo yahino wop'ngo somo tipemafikuji osomnohino fin'ngkamno. Sekwo oso yahino wonyo somne'no huno apa'no nosyafisiyikutoho.

20 Anitu kako nakwoe simeho somo pompengo imokiyo hwap'ngo sohwo kako we'enepi Setenimo ni'hu'nahone hwotoho fehwoi kakimo sekwoe sifilaku'nyo'mo uhumat'i'montonoho. Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako sekumo wop'ngo waselohofono.

A'amu Pouli'nji humamentohofoso hofiko a'amu Loummjo somo nakwoe a'amufoho ul'imentohofohoho.

21 Timouti kako ngko'nji syoho afa'nono iwo'n'ngkuhwoyo sohwo kako sekumo nje a'amufo selalohoho. A'amu nom'ne hofiko nje temtitofa mta'ango sohwa Lusiyaoasiyo Jesouniyo Sousipata oso hwanji hofiko nakwoe a'amu hwafo selalokwofo.

22 Ngko Tetiyos huhwo'nnonji Poul kakoe mango mta'ni olo hungkunolo ntahon'ngki ngko sekune'no semti'mokiyalokwe sohwo'ni ngko Anitumo simeho uyonji olo hungkuno loso selalokweno, Sekwo nje a'amu kuyoho.

23 Ngkaiyos kako sekumo nje a'amufo selalohoho. Ngko kakoe angomo humentan'ngko wop'ngo n'ngmokosyohumaho. A'amu kakoe angomo Anitune'no uhu'mokuwo'n'ngkohoho somo kako hofikimo wop'ngo ulohof'wo'n'ngkisohoho.

Elastos sohwo kako olo ango loPONJO hwe engo hwaho mokosyohumawo'n'ngkohoho sohwa hofikoe iyoswo hamniyoho'njo yo'mayoso nto'no emokosyohumawo'n'ngkiso hweho. Oso hwo'nji nen'ngkwa'wehwo Kwatos'i'nji siko sekumo nekwoe a'amufo selalokusiyo.

24 [Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako kakoe yahino wop'ngoso sekwo hopi'nonohino sokumo ufehu'mokasesyono. Nehopeho.]

Nakwo Anituye yofe woho'nomano.

²⁵ Ngko Jisas Kɪlaisiye hungkuno wopɪngo losetihwawo'nɪngkoheso Anɪtu kako oso hungkuno hiso'nji sekumo yokumpohn'nyo sesofitofoso hoponoho. Oso hungkuno hiloso hohonta hiyaso'mo wo'mojoso olohonta Anɪtu kako utihwa'nyopo ujo mehontojwahumasofoho.

²⁶ Anɪtu kako songo ne'no humaso osohwo kako a'amumo hungkuno uyahonɪngki limotofo sohwa hofɪko olo hungkuno homo losomo ifalifaliyo mtɪ'mokumentohofofoho. Oso'no olo hungkuno hilo so'no Anɪtu kako syoho hiso nejopahonɪngki nakwo sekumo selalokuhwono. Oso'no temtitofo hopi'nonohinoso hofɪko oso hungkuno hiyaso'mo wo'mojo so'no huno uyahonɪngki hofɪkoe hunoso ehohosi'humentisofoho. Oso'no a'amu hopi'nono hofɪko oso hungkuno homo somo sɪmeho hi'ntnnono uyɪkuji kakoe yahino wopɪngo somo nuhwonɪngkuji tɪfi unɪngkapɪfe.

²⁷ Oso Anɪtu huhwo sohwo kako'nohini huno hwapɪngo'njo hweho. Yo'mayo kakoe hwomu Jisas Kɪlais nakune'no naloho'mentiso oso'no nakwo Anɪtuye yofe engolopohamo woho'nomehwano.

Oso hungkunoso nehopeho.

1 Koulin

Olo Iyoswo Sⁱmo'mjo loso A'amu Koulin somne'no Poul Mtⁱ'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Sⁱmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sⁱmentiso sohonta soswo *tⁱwenti-faif* (25) nto uyakolo'mentisopolⁱkeno olo iyoswo sⁱmo'mjo loso a'amu Koulin somne'no Poul mtⁱ'mokumentisofoho. Tajo ango Koulin i'mofapeso kako apa'no Anⁱtuye hungkuno liku'meefo syoho'ne wento mtⁱ'mokumentisofoho. Oso hohosohonta Poul kako Akwila'nji Pⁱlisila'nji nohumantⁱfi hwapⁱfe ango syoho yontⁱfi Anⁱtuye hungkunoso liku'meeo'motofofoho. Oso hohosohonta a'amu Juta fehohonjo'nji a'amu Ngkⁱlik pi'nⁱngo engo so'nji sⁱmeho hi'ntnnono uyⁱmentohofofoho. Poul Koulin hopo sopo humanto Anⁱtuye hungkuno ne'no lontanⁱngki soswo anga'no hamno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'no uyakolomentisofoho. Ango Koulin sopo antⁱme we'epo'maho. O'o, antⁱme engo mⁱkunⁱmposopono. Oso ango hopo sopone'no Poul kako sⁱmeho tango'nji mtⁱ'mokumentisofoho. Oso sⁱmeho tango iyo hwapⁱngoso olenoho. Iyoswo anga'no sⁱmo'mo mtⁱ'mokyahotⁱmentisoso imo'nao'mentiso so'ne olo iyoswo tⁱfi'njo lofosofa'u 1 Koulin'nji 2 Koulin'nji imo'nⁱmentisoyefoho. Poul iyoswo Koulinne'no mtⁱ'mokyahojiyoso hufa'u sihunefoho. I oso'no olohonta iyoswo anga'nohinoso mauyoho. Olo iyoswo hiloso Poul kako Efesos humanto mtⁱ'mokumentisofoho. Paul olo iyoswo mtⁱ'mokiyo hwapⁱngoso olenoho. A'amu Jisasⁱmo inⁱngkunyo Koulinjoso Poulⁱmo yo'mayo yo'mayo so'no ulohonⁱmentohoho so'no Poul kako aku hofⁱkine'no mtⁱ'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olohonta iyoswo homo lomo atofa lihwasⁱ nakwo tⁱfi unⁱngkohwano.

¹ Anⁱtu kako ngko Pouli'nⁱmo nⁱhwosopo'mentisoso Jisas Kⁱlaisⁱye hungkuno a'amu somo liku'mofo (*apousel*) syoho ntapmmentiso sohwonnonji nenⁱngkwa'wehwo Sousⁱtenisⁱ'nji

² nekwo nohumantⁱ sekwo a'amu ango Koulinjo sokune'no olo iyoswo loso semtⁱ'mokiyalokuhwoyo. Sekwo Kⁱlaisⁱmo ufohi'nontⁱfi kakoe a'amu ne imo'nⁱmentohofofoho. Oso hiso'no Anⁱtu kakine'no sekumo sehwsopo'mentisofoho. Sekwo'nohinⁱ'maho. O'o, hwe moya'mi angomⁱmeemjo nakwoe Hwe Engo Jisas Kⁱlaisⁱmo jomo ulⁱwo'nⁱngkuhwone hn'nⁱmo nahwsopo'mentisofoho. Jisas huhwo sohwo kako nakwo hwe moya'mi hopi'nonohino hn'nwiye Hwe Engo nⁱhu'no anga'nohino hweho.

³ Nanⁱngkwohwo Anⁱtu sohwo'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kⁱlaisⁱ'nji siko'monta'i siko sekumo wopⁱngo selohofohosⁱ sⁱmeho pompenjiyo wosejapanjiyoho.

Poul kako Anⁱtumo oso a'amu homo somne'no isamoyoka ulⁱmentisofoho.

⁴ Kⁱlais Jisas kako sekumo wopⁱngo seloho'mentiso so'no ngko engolopohamo sokune'no huno syasyefⁱsyonji Anⁱtumne'no isamoyoka ulⁱwo'nⁱngkohefoho.

5-6 Nakwo Kɪlaisiye hungkuno selimentihwone so'no oso hungkuno hiso sekwo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumantifi sekwo Kɪlaisimo ufohi'nɪngkahonɪngkofi kako sekumo yo'mayo so'no umofonyo miyo'njo iyo'ne semokumentisofoho. U, sekwo kakoe hungkuno wopɪngo so'no huno tipemantifi sekwo nom'ne a'amu somo lutihwayo'neso huno'njo kuyoho. Oso'no ngko Anɪtumo isamayoka ulalokweno.

7 Nakwoe Hwe Engo Jisas Kɪlais kako utihwa'nyopo asomo peso'no sekwo nohontohumentanɪngkofi Anɪtu sohwo kako kakoe yo'mayo wopɪngoso sejopalofoho. Kakoe wopɪngo somne'no sekwo umofonyo mifitnnehoho.

8 O'o, Anɪtu kakoe yokumpohn'nyo so'nji sekumo sesosofito-fontanɪngkuhwosi sekwo Anɪtumne'no yokumpohn'nyo lohofontanɪngkuji sekwoe sɪkunoso moi'wo umo'nɪmontonoho. Oseso nakwoe Hwe Engo Jisas Kɪlaisiye Sɪkuno Engo kako asomo poso sohonta sekwo wonyo ane lohofɪkujɪ wonɪmango masenonehoho.

9 Anɪtu kako kakoe Hwomu Jisas Kɪlais nakwoe Hwe Engo sohwo'nji nakwo'nji simeho afa inyo'ne nakumo nahwosopo'mentisofoho. Nakwo Kɪlaisi'nji majopohi'nyo'ne nahwosopo'mentisofoho. Oso hiso'no ne imokiyo'neso Anɪtu kako hoponoho. Kako kakoe hunoso mɪkwesyafɪsyonehoho. O'o, awonoho.

A'amu Koulin hofɪko Anɪtune'no uhu'mokumotofoso hofɪko husilo husilofɪ loho'mentohofɪkɪ.

10 U, nje a'amu soku nakwoe Hwe Engo Jisas Kɪlais kako olo hungkuno ntapmmentiso so'no ngko hungkuno yokumpohn'nyo waselɪmonne'no yohono. Sekwo upa'nɪmno. Sekwo yoka hnnontɪfi husilo husilofɪ loho'malofoso moi'wonoho. Sekwo apa'no oso yahinosa ikutoho. O'o, sekwo apa'no nuhu'mokukujɪ hungkuno afa'nohino filɪkuno huno anga'no'nohini fɪsyafɪhupmno.

11 U nje a'amu soku oso ape Kɪlouwe siye angomta'ango a'amu nopontɪfi ngkimo ole ntɪmalofi, A'amu Kouliniso hofɪko yoka hnalokwofɪ. Ose ntɪmalofɪkɪ.

12 Ngko sekwo a'amu anga'no anga'nohino sokumo selalokweno. Sekwo huno kengo kengo syafɪsyontɪfi a'amu fehohnjo soku ole lalokwofɪ, Nakwo Pouliye yahinomo inɪngkwalokuhwono. Nom'ne soku sekwo ole lalokwofɪ, Nakwo Apoulousiye a'amu'nwoho. Nom'ne a'amu soku sekwo ole lalokwofɪ, Nakwo Pitaye hungkunomo inɪngkwalokuhwono. I, a'amu nom'ne soku sekwo ole lalokwofɪ, Nakwo Kɪlaisiye a'amu'nwoho. Ose lalokwofɪ.

13 Pipineto. A'amu pi'nɪngo engo hofɪko sekwoe wonyomne'no pe'nɪmentohofotaho. Ngko Pouli'ni iyo hwojiyafɪku'nnyopo sekwoe wonyomne'no lape'nɪmaleno. O'o, sekwo huno seyohoho. Kɪlais kako'nohini sekwoe wonyomne'no poyo pe'nɪmentisofoho. I hofɪko ngkine'no mijo kiyosema'malofotaho. O'o, Kɪlaisimne'nohini sekumo mijo kiyosema'malofɪkɪ.

14 Ngko sekwo'njo sopo mijo kiyomayoso a'amu pi'nɪngomaho. O'o, Kɪlisɪposi'nji Ngkaiyasi'njɪmnohini mijo kiyomamalenɪ. Oso'no ngko a'amu hufa'u hwa'umnnohini mijo kiyomamentohe so'no Anɪtumo isamayoka ulalokweno.

15 Oso'no a'amu pi'nɪngo engoso hofɪko ole malɪfitnnehoho, Poul kako nakumo mijo kiyonema'mentiso so'no nakwo Pouliye a'amu'nwoho. Ose malɪfitnnehoho.

¹⁶ U, ngko nom'ne a'amu sohune'no syafisyohono. Sĭtefanosiye a'amu oso hwanjimo ngko mijo kiyoma'maleno. U, ngko nom'ne a'amu somo mijo kokiyoma'mentohono. Awolĭkeno. Ngko huno maniyohoyohoho. I, ngko mijo kiyomayo hungkuno so'no peho'no selalokweno.

¹⁷ Kĭlais kako ngkimo oso mijo kiyomayo syohoso montapmmentisofoho. O'o, ngkimo kako a'amu somo kakoe hungkuno lutĭhwayo'ne syoho ntapmmentisofoho. A'amu huno'njo sohwa hofĭko hungkuno sawemo lutĭhwawo'nĭngkohoho hopaso ngko hungkuno molutĭhwamnehono. O'o, Kĭlais kako iyo hwojiyafĭku'nnyomo nakwoe wonyo'ne poyo pe'nĭmentiso so'no a'amu huno nto'no mosyafĭhupitnnoho lonji ngko a'amufe huno nto'no ehohosasiyo'ne hungkuno tifo tifo lutĭhwawo'nĭngkohe hwo'nyoho.

Nakwo Kĭlaisimo uhwonontani uhwonĭmentĭhwoneso nakwo Anĭtuye yokumpohn'nyo'nji kakoe huno wopĭngo so'nji nto uhwonĭmentĭhwonefoho.

¹⁸ A'amu Anĭtumo minĭngkayo'njo iwo'nĭngkohofoso hofĭko Kĭlais nakwoe wonyo'ne iyo hwojiyafĭku'nnyomo poyo pe'nĭmentiso so'no upa'nontifi hofĭko huno ole syofĭsyalokwofo, oso hungkuno lĭwo'nĭngkohofoso hwayohosi hungkunofoho. Ose syofĭsyalokwofo. I, oeso nakwo a'amu Anĭtu kako nakumo asomo netĭmayo'ne'no hontohumentani nakwo huno ole nayĭwo'nĭngki, Kĭlais kako nakwoe wonyo'ne iyo hwojiyafĭku'nnyomo poyo imo'nĭmentiso sohune'no Anĭtu kako kakoe yokumpohn'nyo netĭhwamentisofoho.

¹⁹ A'amu Anĭtuye hungkuno mtĭ'mokumentohoho sohwa hofĭko a'amu Kĭlaisĭmne'no nakwolaho lĭwo'nĭngkohoho somne'no ole mtĭ'mokumentohofi, Anĭtu ole lĭmento, A'amu hwahoponjoso hofĭko hofĭkoe yokumpohn'nyo so'nji Anĭtumo u'mayo'ne'entĭfi huno uyalokunjo oso a'amuso hofĭkoe huno somo ngko wonyo umokumonnoho.

Nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi huno'nji lĭwo'nĭngkohofoso hofĭko Anĭtumo u'mane'entĭfi honĭngkano pi'nĭngo pi'nĭngo hofĭkoe huno mta'ni imofĭwo'nĭngkohoho somo ngko wae weeo'monnoho.

Anĭtu ose lĭmentisofoho.

²⁰ A'amu Anĭtumo minĭngkayoso hwahoponjo somne'nohini huno syafĭsyĭwo'nĭngkohofoso hofĭko ole lĭwo'nĭngkohofi, Nakwo huno'njo hn'nwi nakwoe huno nto'nohinoso a'amu nom'ne somo lutĭhwane'entĭfi syafĭsyĭwo'nĭngkohofofoho. Oso a'amumne'no Anĭtu kako kakoe a'amu ne hn'nyumo ole netĭhwamento, Olo hwaho loponjo hunoso wonyo hwayo hohnjofoho. Oso'no a'amu kako olo hwaho loponjo huno somnohini syafĭsyĭwo'nĭngkiso sohwo kakoe huno neso mauyoho.

²¹ I oso'no Anĭtu kako huno hwapĭngo'njo sohwo kako olo honĭngkanolo imo'mentisofoho. A'amu hofĭko Anĭtumo u'mano lĭkujoso hofĭko hofĭkoe huno mta'ni Anĭtumo mu'mapitnnoho. O'o, awonoho. I oso'no Kĭlaisiye hungkuno wopĭngoso a'amu somo lutĭhwawo'nĭngkuhwone somo sĭmeho hi'ntnnono uyĭkuji hofĭko Anĭtumo u'mantĭfeho. Nu'mafĭkuji hofĭko kakoe a'amu ne umo'nantĭfeho. Oso hiso'no Anĭtu kako sĭmeho wopĭngo umo'nĭwo'nĭngkisofoho. I oso hungkuno hiloso nakwo lutĭhwawo'nĭngkuhwone somne'no hofĭko nalĭwo'nĭngkohofi hwayo hohnjo hungkuno lĭwo'nĭngkohoho kuyoho. Ose nalĭwo'nĭngkohofofoho.

²² I a'amu Jutaso ole lĭwo'nĭngkohofi, Anĭtu kako nakumo kakoe yokumpohn'nyo'nji yo'mayo kengo wonyoangkafo a'amu

mifjoso net+hwaso'manji u oso hungkunoso An+tu mta'ango'manji uhwon+ngkuhwasi oso hungkuno homo somo nakwo huno naihwoso'no tifi un+ngkowano. A'amu Ngk+lik oso hwa ole liwo'n+ngkohofi, u, nakwo yo'mayo hungkuno upo'nasoso huno wop+ngofoho syof+syaso'manji oso hungkuno homo somo huno naihwoso'no tifi un+ngkowano.

²³ I oso'no nakwo hungkuno lut+hwawo'n+ngkuhwoneso olenoho. K+lais kako nakwoe wonyomne'no iyo hwoj+yaf+ku'nnyomo poyo imo'n+mentisofoho. I oso'no a'amu Jutaso hof+iko oso hungkuno hiso'no nakwolaho lont+ifi won+paho ikin+wo'n+ngkohofofoho. A'amu Ngk+lik sohwa hof+iko oso hungkuno homo somo nupa'nont+ifi ole liwo'n+ngkohofi, Olo hungkuno loso kokato'nnyofoho. Ose liwo'n+ngkohofoho kuyoho.

²⁴ I nakwo a'amu Juta hn'nnonji temtifo kengo kengo hn'n+imo An+tu nahwosopo'mentiso hn'nwi nakwo An+tuye mampahomo upo'nontani nakwo huno ole nayohi, K+lais kako nakumo asomo net+mayo'ne poyo pe'n+mentiso sohomo nuhwonontani uhwon+ment+hwoneso nakwo An+tuye yokumpohn'nyo so'nji An+tuye huno wop+ngo so'nji uhwon+alokuhwono.

²⁵ Oso hon+ngkano An+tu kakimo u'mayo'ne imo'mentiso so'no a'amu hwahoponjoso hof+iko huno syaf+syont+ifi hof+iko ole liwo'n+ngkohofi, Olo hon+ngkano loso ne anefoho. Hwayo hohnjofoho. Ose lont+feso hof+koe huno so'nji yokumpohn'nyo so'nji An+tu kakoe huno hwap+ngo so'nji kakoe yokumpohn'nyo so'nji hof+kimo yakolo'nnyofoho.

²⁶ Ou, nje a'amu soku, An+tu kako sekumo kakoe a'amu ne imo'nyo'ne johu sel+mentiso sohonta sekwo huno ane, yokumpohn'nyo ane, yofe engo ane imo'n+mentohofoho kuyoho.

²⁷ A'amu hwahoponjo yahino somne'no huno'njoso An+tu kako oso a'amu homo somo won+mango ufisy+imo'mo lonto a'amu huno'masoso hof+iko nje hon+ngkanomo tifi n+ngkap+kuji nje a'amu ne imo'n+fitnne'ento uhwosopo'mentisofoho. A'amu hwahoponjo yokumpohn'nyo'njo somo An+tu kako oso a'amu homo somo won+mango ufisy+imo'mo lonto a'amu yokumpohn'nyo aneso nje a'amu ne imo'n+fitnne'ento hof+kimo uhwosopo'mentisofoho.

²⁸ A'amu hwahoponjoso hof+iko yo'mayo so'no ole liwo'n+ngkohofi, Wonyofoho. Nakwolaho. Oso hiso ne anefoho. Ose liwo'n+ngkohofofoho. Oso homo somne'no An+tu kako oloso ngko'nefoho. Woma'mo limentisofoho. An+tu kako a'amu hwahoponjofe hunoso ne anefoho. Moi'wo umo'nono limentisofoho. Oso'no yo'mayo so'ne hof+koe yofe ho'nomawo'n+ngkohofoho somo An+tu kako wae yao'mentisofoho.

²⁹ An+tu kako oso yo'mayo hiso imentiso so'no nakwo An+tuye t+mopo nakwoe yofeso moho'nomo'nanehwono.

³⁰ An+tu kako nakumo Jisas K+lais+njopo menehumaj+mentisofoho. Oso'no An+tu kako K+lais+ye hungkunoso nakwoe hunomo moho'nonahumentiso so'no nakwo kakine'no huno nto'no syof+syalokuhwono. K+lais kako nakumo wop+ngo naloho'mentiso so'no An+tu kako nakumo wop+ngo kuyoho nelalofoho. Jisas kako hon+ngkano wonyo somta'ni nakumo mpe enema'mentiso so'no kako nakumo An+tuye a'amu ne namokumentisofoho.

³¹ Oso'no a'amu An+tuye hungkuno mt+imokumentohofoho sohwa hof+iko ole mt+imokumentohofi, Hwe fihwo kako kakoe yofeso woho'noma'n+imo lososo kakoe yofe moho'noma'nonehoho. O'o, kako K+lais nakwoe Hwe

Engo sohwoe yofe'nohini woho'nomano.

2

Poul kako K'ilaisiye iyo hwojiyafijiyo so'no hungkuno ulimentisofoho.

¹ Oseso nje a'amu soku, hohonta ngko sekumo nose'manji ngko Anitu kakoe hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso selimote sohonta sekwo huno ole syafihupitnne'enji maselimentohono, Kiko yofe engo'njo hwosoho. Huno hwapingo'njo hwosoho. Ose ntifitnne'enji maselimentohono.

² O'o, ngko nje simeho somne'no ole nto hnnimentoho, Ngko sekwo'nji nohumahm'mo yo'mayo kengo kengo so'no ngko hungkuno maselimnehono. O'o, awonoho. Ngko Jisas Kilais kako iyo hwojiyafiku'nnyo sopo nakwoe wonyomne'no poyo pe'nimentiso sohune'no ngko huno nihwoso'no oso'nohini wolosetihwamne'no yohono.

³ Hohonta ngko sekwo'nji humamentohe sohonta ngko yokumpohn'nyo ane nohumanji iyoho nnimentisofoho.

⁴⁻⁵ Sekwo nje huno somo tifi nninkapifitnne'enji hungkuno selimote'maho. O'o, sekwo Anituye yokumpohn'nyo somo tifi ininkapifitnne'enji hungkuno selimentohefoho. Oso'no ngko Anituye hungkuno losetihwamentohe sohonta a'amu huno'njosohofiko nom'ne a'amufe hunomo uwolo'mokantifi hungkuno nto'no esyohumawo'nngkohoho pa'nyoso selimentohe'maho. O'o, ngko Anituye hungkuno selahonngko Anitu kakoe Towahuno Wopingofe yokumpohn'nyoso sekwo utihwa'nyopo nuhwonontifi sekwo huno ole syafihu'mentohofi, Olo hungkuno loso ne'njofoho. Huno ose syafihu'mentohofofoho.

Anituye Towahuno sohwo kako nakumo huno wopingo nejopalofoho.

⁶ Anitu kako huno engo nejapmentisoso nakwo a'amu Anituye hungkunomo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumalofo somo lutihwawo'nngkuhwonefoho. Oso huno engo hiso olo hwaholoponta'ango'maho. U, a'amu olo hwaholoponakumo yokumpohn'nyo ne mokosyohumawo'nngkohoho sohwa mta'ango'maho. O'o, hofikoe yokumpohn'nyoso moi'wo umo'nimontonoho.

⁷ Nakwoe Anitu mta'ango huno engoso lutihwawo'nngkuhwonefoho. Oso huno engo hiso hiyaso'mo wo'mojofoho. Anitu kako nakwoe hwahomamt'i'mokiyo sohonta Anitu kako nakumo kakoe a'amu ne namokuhwosi nakwo kako'nji kakoe angowonyoangkafo sopo humane'ento hungkuno mtitomentisofoho.

⁸ A'amu olo hwaholoponakumo mokosyohumawo'nngkohoho sohwa hofiko oso huno hwapingo somo huno nto'no mosyafisiyo'njo hwafoho. I oso'no hofiko nakwoe Hwe Engo Anitu pomponaho hwapingo sohwoe hwomusohune'no huno nto'no syafisyontifijontentesi hofiko kakimo iyo hwojiyafiku'nnyo somo mofonjinto'ofasyikutnesohilo.

⁹ Ngko olo hungkuno selalokwe loso'no a'amu Anituye hungkuno ni'hu'no hohonta mt'i'mokumentohofi sohwa ole mt'i'mokumentohofi, Nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi yo'mayo wonyoangkafo somo muh-wonyoso

yo'mayo wonyoangkafo so'no haloho mupa'nyo so'nji yo'mayo wonyoangafoso a'amufe hunomo mufohotofonjo

oso yo'mayo hiso Anitu kako kakoe a'amu simeho uy'wo'n'ingkohofosomme'no nto'no esyohumaho.

Ose mt'i'mokumentohofofoho.

10 Oso yo'mayo so'no hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso Anitu kakoe Towahuno wopingo sohwo netihwamentisofoho. Anituye Towahuno Wopingo huhwo sohwo kako yo'mayoso nakwo hiyaso'mo yalokuhwone somo utihwa'nyopo nahononto yo'mayo wopingo Anituye hunomjo oso'nji kakoe yahino so'no kako huno uyohoho.

11 A'amu tihwolo, nom'ne a'amu sohwoe huno somo uhwonyosofo. O'o, awonoho. Oso hwe sohwo kako'nohini kakoe hunoso huno uyohoho. Oso pa'nyoso a'amu fihwo kako Anituye huno somo kako huno muyo hweho. Anitu kakoe Towahuno sohwo'nohini kako Anituye huno so'nji yahino so'nji huno uyohoho.

12 I oso'no nakwo Anituye a'amu ne hn'nwi nakwo olo hwaho lonponjo yahino wonyoso momaso'nwoho. O'o, Anitu kako nakwo kakoe Towahuno nejapmmentiso oso hiso yo'mayo wopingo Anitu kako siki nejap'wo'n'ingkiso so'no nakwoe hunoso nto'no nto ehohosonasyohoho.

13 Yo'mayo wopingo Anitu kako nakwo siki nejap'wo'n'ingkiso so'no selalokuhwoneso nakwo nom'ne a'amufe huno mta'ni mentani moselalokuyihwono. O'o, olo hungkuno loso Anitu kakoe Towahuno Wopingo nakwo lonetihwahon'ingki selalokuhwono. Oso hungkuno hiso nakwo a'amu Anituye Towahuno Wopingo hi'njo somne'no lutihwalokuhwono.

14 U, a'amu Anituye Towahuno Wopingo ane sohwo oso a'amu huhwo sohwo kako Anituye Towahunofe hungkunoso huno nto'no muyo hweho. U, oso hiso peho'neto. Oso a'amu huhwo sohwo kako oso hungkuno hiso nupa'nonto huno ole syofisyalofoho. Olo hungkuno loso hwayo hohnjo hungkunofoho. Ose syofisyalofoho. Nakwo a'amu Anituye Towahuno hi'njo hn'nwi nakwo Towahuno Wopingofe hungkuno hilo so'no huno nto'no nayohoho. I a'amu Anituye Towahuno Wopingo aneso kako olo hungkuno hwapingo ne hilo so'no huno muyonehoho. Oso'no Anituye Towahuno Wopingo sohwo kakoe wopingoso oso a'amu hisomo muyonehoho.

15-16 Oso hiso'no a'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofosohwa ole mt'i'mokumentohofi, Nakwoe Hwe Engo Anitu sohwoe huno somne'no huno tihwo uyohoho. Anitu sohomo tihwo wolutihwamontolo. O'o, ni'hu'no awonoho.

Ose mt'i'mokumentohofofoho. I oso'no nakwo Anituye Towahuno Wopingo hi'njo hn'nmo Kilais kakoe huno fehohnjoso nejapmmentisofoho. Oseso a'amu Anituye Towahuno Wopingo hi'njo sohwo kako yo'mayo yo'mayo somo uhwon'ingkuhwosi kako yamofu ulohom'ntononoho. Oloso wopingofoho. Oso wonyofoho. Huno ose uyohoho. U, a'amu kako Anituye Towahuno Wopingo aneso kako Anituye a'amu ne somo yamofu mulohofonehoho. O'o, Anituye Towahuno Wopingonjo sohomo yahino wopingo utihwamontonoho.

3

Anituye a'amu ne somo mokosyohumawo'n'ingkohofosohwa hofiko Anituye syohu ulohofiyu hwafoho.

1 Nje a'amu soku, hohonta ngko sekwo'nji nohumanji Anituye hungkuno selimentoheso ngko a'amu Anituye Towahuno Wopingo hi'njo somo ul'wo'n'ingkohe pa'nyoso sekumo hungkuno masel'mmentohefoho.

O'o, ngko a'amu hofi'ko simeho sohwo yo'mayo wonyoso umo lonte somo in'ngkawowo'n'ngkohoho pa'nyo sokumo Anituye hungkuno selimentohefoho. Oso hohosohonta sekwo Kilaisiye yahino somne'no mehomi milongo pa'nyo humamentohofofoho.

² Anituye hungkuno neso tongo u wopayo yokumpohn'nyo pa'nyofoho. I sekwo mehomi milongo pa'nyo soku nohumentan'ngkofi ngko amno mijo'nohini sejapmmentohefoho. Anituye hungkuno fehohnjoso tongo pa'nyoso sekwo man'immentohofofoho. I olohonta hohonta sekwo man'ifitnehoho.

³ Hwap'ngoso sekwo Anituye Towahuno ane pa'nyo soku ne'no humalofo. I nom'ne a'amu sekwo'nji humalofo somne'no simeho tohino'nji uyontifi yoka hnniwo'n'ngkohoho kuyoho. Oso yahino sekwo iwo'n'ngkohofoso sekwoe simeho sohwo kako yo'mayo wonyo umo lonte somnohini in'ngkawowo'n'ngkohoho kuyoho. Oso yahino hiso hwahoponta'angofoho.

⁴ Yahino anga'no yalokwofoso olenoho. A'amu anga'nohino sohwo kako ole lalofoho, Ngko Pouliye a'amu hwo'nyoho. I nom'nihwo kako ole lalofoho, Ngko Apoulousiye a'amu hwo'nyoho. Oso yahino hiso Anitu kako Towahunofe yahinotaho. O'o, awonoho. Hwahoponta'ango'nohinofoho.

⁵ Oso'no sekwo huno nto'no fisiyafihupmno. Apoulous sohwo kako peho hwolo. I ngko Poul sohwo'ni peho hwo'nto. Nekwo sohwoya'i Anituye syoho ulohofiyi hwoya'yoho. I oso'no nekwo Anituye hungkuno wop'ngoso selahon'ngkuhwoi sekwo nupa'nontifi Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentohofofoho. Oso'no nakwoe Hwe Engo kako nekumo syoho anga'no anga'no ejopalofoho.

⁶ Ihwoni. Ngko sekwoe simeho mo'mo Anituye hungkuno ipisayo uyo hulohoho hopa hulasehumentohofoho. Apoulous kako oso ipisayo uyo homo somjo hoja wonyo yo'mayo sofokafonte somo wae yaofahon'ngki Anitu kako oso ipisayo homo somo hwap'ngo sohwo kako engo imokalofoho.

⁷ I a'amu kako ipisayo uyo hiso hul'wo'n'ngkiso sohwo kako kakoe yofeso engo'maho. Yofe we'e'njo hweho. U a'amu kako hoja wonyo yo'mayo sofokafonte somo wae yaofi'wo'n'ngkiso sohwo kako kakoe yofe hi we'e'njo hweho. Anitu kako oso ipisayo uyo homo somo ne imokalokunjo sohwo kako oso hwo'nohini kako yofe engo hi'njo hweho.

⁸ Oso a'amu kako ipisayo uyo hulalokuso sohwo'nji hoja wonyo wae yaofalokuso sohwo'nji sikoe syoho neso afafoho. I oso'no siko sikoe syoho sikoepi sikoepi yalokusiyo so'no sikoe syoho homo somne'no ho'yango womanjiyoho.

⁹ Ou, Apoulousi'nji nekwo Anituye syoho ulohofiyi hwoya'yoho. Sekwo soku Anituye syoho kuyoho. Oso'no sekwo husilo husilofo peho'no loho'mentohofoto.

A'amu Anituye syoho'njo sohwo kako anga molihwo'n'ngkiso pa'nyo hweho.

Sekwo Anituye anga pa'nyo soku Anitu kako anga hiso molalofoho.

¹⁰ Anitu kako ngkimo wop'ngo ntahofonto kako kakoe syoho wop'ngo ntapmmentisoso yonji ngko anga ingkuso simeho mjo hwo'nyoho. Oso'no ngko Anituye hungkuno selimentohe sohonta oso hwasaho yokumpohn'nyoso nto iju'mo'mentohefoho. U a'amu nom'ne sohwa hofi'ko Anituye hungkuno losetihwalokwofo sohwa hofi'ko oso hwasaho

hopo sopo ango neso molalokwofo. A'amū huhwo sohwa hofiko oso ango hiso wonyo imo'nonoho likuji hofiko huno nto'no wasyofihupife.

¹¹ I oso'no sekwo huno seyohoho. Oso hwasaho ngko simo'mjo iju'mo'mentoheso Jisas Kilaisiyoho. Oso hwasaho homo somo a'amū nom'nehwo kako yofafihwosi kako nom'ne hwasahoso momawonjonehoho. O'o, awonoho.

¹² A'amū fihwo kako oso hwasaho hopo sopo ango wamolimo lihwasimanji kako oso hwasaho hopo sopo nano yokumpohn'nyoso nomahwosi syasyososo oso nano huhwo sohwo kako ango yokino homo somo yokumpohn'nyo wokemokosyohumamontonoho. I yo'mayo holayo yokino, singkume yokino oso nano ponifoso kako nomahwosi mtitofasyososo yokumpohn'nyo mokemokosyohumanehoho.

¹³ I nakwo a'amū hopi'nonohino hn'nwi olo syoho yalokuhwone hiloso hwangu sohonta utihwa'nyopo u'mofapmmontonoho. Oso sikuno Jisas Kilais kako nakwoe hungkuno ikwolofone somo asomo posohonta yo'mayo syoho iwo'ningkuhwone somo toho hopenefoho. Oso toho hiso ningkahoningkuhwosi nakwo yo'mayo syoho iwo'ningkuhwone somo yamofonahofihwoso'no nakwo a'amū anga'no anga'nohino hn'nwiye syoho ne so'no huno wonayono.

¹⁴ U hwe fihwo kako ango oso hwasaho hopo sopo hofiyo'no moloso'manji oso kakoe ango homo somo toho manonehoho. O'o, awonoho. Oso ango hiso toho manyo'njo nto'no molohinowentaningkuhwosi oso syoho iyo huhwo sohwo kako ho'yangowama'mtonoho.

¹⁵ U hwe fihwo kako oso hwasaho hopo sopo kako ango nto'no mamajo'njo yoso sohwoe angoso toho ningkuhwosi kakoe syoho hopi'nonohinoso wonyo umo'nimontonoho. Syoho hiso ne ane umo'nimontonoho. U oso syoho iyo huhwo sohwo kako ho'yangosomomanehoho. Oso hwe huhwo sohwo kako songo ko humaso sohwo kako toho mta'ni ifiwo'ningkohofopa'nyo hweho.

Anituye a'amū neso hofiko Anituye angofoho.

¹⁶ Olo so'no sekwo iningo seyihwoloho. Sekwo Anituye a'amū ne soku Anitu kakoe ango kuyoho. Anitu kakoe Towahunoso sekwoe simehojawomo'mo humaho.

¹⁷ U hwe fihwo kako sekwo Anituye ango sokumo kako wonyo semokoso sohomo u, osohomo Anitu kako kakimo oso wonyo hiso aku uyimontonoho. Wayo weo'mtonoho. I hwapingoso sekwoe simehoso Anituye ango wopingonohiniponoho.

Sekwoe yo'mayo hwahoponjofeyofeso noho'nomafikutoho. O'o, Anituyeyofenohini foho'nomapmno.

¹⁸⁻²⁰ A'amū yo'mayo hwahoponjo so'no huno'njo somo Anitu kako uhwononteso hofikoe huno neso nihu'no ane kuyoho uliwo'ningkisofoho. Hohonta hwe fihwo Joup kako Anituye hungkuno mtimokumentiso sohwo ole mtimokumento,

A'amū olo hwaso loponjo huno somnohini iningkawowo'ningkohofosomo oso huno ne ane huhwo sohwo hofikimo nano mokojilipemawo'ningkohoho.

Joup ose mtimokumentisofoho. Hwe nom'ne Anituye hungkuno mtimokumentiso sohwo ole mtimokumento,

Anitu kako a'amu olo hwaho lophonjo yo'mayo yo'mayo so'no huno'njo sohwafe hunomo uhwononteso hofi+koe hunoso ne anefoho. Ose liwo'n'ngkisofoho.

Hungkuno ose mt'i'mokumentisofoho. U, hwe fihwo kako hwasyo hungkuno hnnonoho. A'amu fihwo kako sekwo'njo sopo humaso sohwo kako olo hwaho lophonjo yo'mayo somo in'ngkawowo'n'ngkiso sohwo ngko yo'mayo so'no huno'njo hwo'nyoho. Ose liwo'n'ngkiso sohwo kako yo'mayo hwahoponjo wonyo so'no hohujo ikinjaofi+hwosi kako Anituye hungkuno ne'njoso womano. Oso huno wop'ngo hiso noma-hon'ngkuhwosi a'amu fehohnjoso hofi+ko nuhwon'ngkuji ole ulant'ifeho. Kako ilo'nnyohwo imo'n'ngkohoho. Ose ko ulifijoso oso hwe huhwo sohomo Anitu kako nuhwon'ngkuhwosi hwe sohwo wal'montono oso huno'njo nto imo'n'ngkohoho wal'montonoho.

²¹ Sekwo nakwo a'amu hwahoponjo hn'nyumo nen'ngkap'kuji sekwo husilo husilofa ihwat'mo'n'ngkutoho. U sekwo a'amufe yofe noho'nomafikutoho. Yo'mayo Anitu mt'i'mokumentisoso sekwo'nefoho.

²²⁻²³ I hwapingoso sekwo Kilaisiye kuyoho. I Kilais kako Anituye hweho. Nakwo a'amu hufa'u si+hune ngko Poul'i'nyo Apoulousiyo Pitayo oso hwona'ni nakwo sekumo sefo'mayo'ne hwona'ni humalohwono. Olo hwaho lopo yo'mayo Anitu ho'nahumentisoso sekwo'nefoho. Anitu kako songo humayo'ne seajpmentisoso sekwo wop'ngo humayo'ne seajpmentisofoho. Poyo pe'nyo seajpmentisoso sekwo ango songo ne'no humayo sopo tip'hwonyo'ne seajpmentisofoho. Yo'mayo hopi'nono olohonta wojo so'nji tifi no'mo imo'none so'nji Anitu kako sekumo sefo'mayo'ne sejalofoho.

4

Anitu kako Kilaisiye syoho ulohofiyu sohwafe syoho somne'no yamofu ulohofonefoho.

¹ Sekwo ngko Poul nontne'no Apoulousi'nji nom'ne sohwanne'no olo so'no huno fisiyafi+hupmno. Nakwo Anituye hungkuno sel'iment'ihwone sohwa'ni nakwo Kilaisiye syoho ulohofiyu hwona'nyoho. Kilais kako nakumo Anituye hungkuno hiyaso wo'mojoso nejopahon'ngki nakwo sekumo sejalokuhwono.

² A'amu nom'nimo Anituye hungkuno lut'hwawo'n'ngkiso sohwo kako kakoe Hwe Engo oso syoho uy'mentiso sohumne'no syoho yokumpohn'nyo uyono.

³ Ngko Anituye syoho yalokwe loso'no sekwo yamofu ntohopijoso ngko sekwoe huno somne'no ngko huno pi'n'ngo mosyafi'hu'mnehono. I ngko huhwo'ni olo syoho Anitumne'no yalokwe loso'no ngko yamofu maloho'n'mnehono.

⁴ Hwap'ngoso ngko olo syoho yalokwe loso'no wop'ngofoho huno ko syafi'hu'meso oso huno hwasyo'manji olo syoho homo losomne'no ngko yamofu nto'no pipi loho'n'mnehono. I oso'no ngko hwe wop'ngo hwo'nyoho eso mahnn'mnehono. O'o, nje Hwe Engo sohwo kako nje syoho so'no olo wonyofoho, olo wop'ngofoho, oseso nje Hwe Engo sohwo kako'nohini want'montonoho.

⁵ Oseso sekwo nom'ne a'amufe yahino somne'no wonyofoho nul'kutoho. O'o, fohontohumamno. Nakwoe Hwe Engo sohwo asomo poso sohonta kako nakwo a'amu hopi'nonohino hn'n'mo yamofu wonaloho'montonoho.

Yo'mayo yahino wonyo huno wonyo hiyaso'mo wojoso kako uti hwa'nyopo ujo wehontojwahumontonoho. Oso hohosohonta a'amu syoho wop'ingo yontifijo somo An'itu kako'nohini a'amu anga'no anga'nohino somo, Kiko syoho wop'ingo'njo hwasoho. Kiko wop'ingo'njo kiyoho, ose ulonefoho.

A'amu Koulin humamotofoso hofi'ko hofi'koe yofe ho'noma'nimotofofoho.

⁶ U, nje a'amu soku, ngko sekumo olo hungkuno selalokwe loso ngko'nji Apoulousi'ntnne'no selalokweno. Hungkuno hiso sekumo yahino wop'ingo somo seti hwayo'nefoho. Sekwo An'tuye hungkunomo hwotoho fekutoho. I oso'no sekwo yokumpohn'nyo imo'n'ngkuji nom'ne a'amufe yofeso monje yasy'kuji nom'ne a'amufe yofe'nohini noho'nomafikutoho. U, nje a'amu soku, sekwo oleso nol'ikutoho. Pouli'nji Apoulousi'nji siko nakwoe hwe engo hwa'uyoho. Ose likuji sekwo nom'ne a'amu sohwafe yofeso monje yasy'kutoho.

⁷ I sekwo yo'mayo huno wop'ingo syafisyiwo'n'ngkohofoso nti'mta'angoto. Oso huno wop'ingo hiso sekumta'ango'maho. O'o, An'itu kako sekumo sejapmentisofoho.

⁸ Sekwo huno ole losyofisyalokwofo. Nakwo An'tuye hungkuno hopi'nonohinoso huno nto'no nayohoho. Yo'mayo nakwo nto'no humayo so'no An'itu nto nejapmmasofoho. Nakwo nom'ne a'amu An'tuye hungkuno loneti hwamentohoho sohwafo uyokolofontani nakwo hwe engo nto imo'n'malohwono. Sekwo oso hwasyo hunoso losyofisyalokwofo. I sekwo hwe engo ne imo'n'fijontentesi nje simehoso wop'ingo nto nimo'n'ngkuhwonesohilo. Oso'no sekwo nakwo'nji hwe engo nto humewanesohilo.

⁹ Ngko huno ole syofisyalokweno. An'itu kakoe hungkuno liku'mofiwo'n'ngkuhwone (*apousel*) sohwafo'nimo nom'ne a'amu sohwafe sifi'ki'nyo'mo nehumaji'nyo pa'nyo hwona'nyoho. I a'amu nakumo ole nalinyo pa'nyo hwona'nyoho. Hofi'ko poyo wape'nife ose nalonti'fi hofi'ko oso'no nakumo a'amufe timopo wofonjonesyantife'no yalokwofo. Oso'no a'amu hopi'nono hwahoponjo so'nji ahwomomjo so'nji hofi'ko yo'mayo ne'mawo'n'ngkiso somo nehonalokwofo.

¹⁰ Nakwo Kilaisiye yofe ho'nomayo'ne kakoe hungkuno liku'mofiwo'n'ngkuhwone so'no a'amu hofi'ko nakumo nonahononti'fi hofi'ko ole nal'iwo'n'ngkohofihwona'nyoho. Sekwo omomo huno'njo hwasoho. Ose nal'iwo'n'ngkohofofoho. I oso'no sekwo sokune'no huno ole syofi'hu'nalokwofo nakwo Kilaisiye a'amu'nwoho. Nakwo huno'nji'nwoho. Ose syofi'hu'nalokwofo. I nakwo An'tuye hungkuno liku'mofiwo'n'ngkuhwone sohwafo'nimo a'amu hofi'ko nakumne'no sitofo nal'iwo'n'ngkohofi, Sekwo yokumpohn'nyo ane hwasoho. Ose nal'iwo'n'ngkohofofoho. I sekwo soku sekwo huno ole syofi'hu'nalokwofo. Nakwo yokumpohn'nyo wop'ingo'nji'nwoho. Ose syofi'hu'nalokwofo. Hofi'ko nakune'no ole nelalokwofo. Sekwo yo'm'ngohwasi'maho. I sekwo soku sekwo huno ole syofi'hu'nalokwofo. A'amu hofi'ko nakwoe yofe ho'nonemalokwofo. Ose syofi'hu'nalokwofo.

¹¹ Nakwo a'amu An'tuye hungkuno liku'mofiwo'nyo syoho'njo sohwafo'nji mijoho'no hohonta humamentihwone somta'angoso olohonta hohonta mijoho'no wosopayo oso'no mijoho'no humalohwono. Olohonta nakwo hwapife wonyo'nji nohumentan'ngkuhwoni nakwoe mango sohwa hofi'ko nakumo aho ku'mokonti'fi nefonjalokwofo. Nakwo angomemo

uku'mofahon+ngkuhwoni nakwoe ango sopo nakwo fosyawe'ne nakwoe angoso ane hwona'nyoho.

¹² Nakwo nakwoe yokumpohn'nyo'nji nakwo syoho tohohmtno'njo yontani yo'mayo wosopayo oso mayo'ne hamniyoho t+pemalokuhwono. A'amu pi'n+ingo engoso nakune'no lalokwofo. Oso hwamne'no nakwo hofikimo wop+ingo ulohofone Mpohumo jomo uliwo'n+ingkuhwonefoho. Hofiko nakumo wonyo nelohofahon+ngkofi nakwo hofikimo oso wonyo hiso hofikimo aku muyofoho. O'o, nakwo t+imo'nohini uhwontohumalohwono.

¹³ Hofiko nakune'no sitofa wonyo nelahon+ngkofi nakwo hofikimo simeho pompengo ifisyumofone hungkuno wop+ingo'nohini uliwo'n+ingkuhwono. Nakwo olo hwaho loponjo hintalinyo pa'nyo hwona'nyoho. Nakwo a'amu jopaho ho'naof+wo'n+ingkohofa pa'nyo hwona'nyoho. Oso pa'nyoso nakwo ne'no humomopontani olohonta ose'no humalohwono.

A'amu Koulin iso hofiko Pouliye yahinomo tifi un+ngkafe.

¹⁴ Ngko olo hungkuno mt+imokohe loso sekumo won+mango ifisyase-mofone'maho. O'o, awonoho. U, nje mehomi soku, ngko sekumo hitoho ntotantokunjo soku, sekwo olo nje hungkuno lomo nupa'n+ngkuji huno nto'no fisyaf+hupmno. Yahino wop+ingoso woloset+hwamne'no yohono.

¹⁵ A'amu pi'n+ingo engo hwalikeno anga'nohino hwalikeno, oso hwa hofiko sekumo nose'mantifi hofiko Kilaisiye yahino so'no loset+hwawo'n+ingkohofoso oso wop+ingofoho. Oso'no ngko hungkuno ane hwo'nyoho. I oso'no sen+ngkwohwo sohwo pi'n+ingohwo'maho. O'o ngko sen+ngkwohwo ne sohwo'ni ngko Pouli'nyoho. Ngko nihu'no simo'mo Jisas Kilaisiye yahino so'no loset+hwahon+ngko sekwo kakoe hungkuno wop+ingo somo nupa'nontifi Kilais kakimo in+ngkawentifi sekwo nje mehomi ne imo'n+mentohofofoho.

¹⁶ Olo hungkuno loso yokumpohn'nyo wasel+monne'no yohono. Sekwo ngko sen+ngkwohwo ne sohwo'niye hunoso maf+kuji sekwo nje yahino somo tifi fin+ngkamno.

¹⁷ Oso hiso'no ngko sekuye pone'no Timoutimo uhwojalokweno. Kako nje hwomu ne pa'nyo hweho. Ngko kakine'no ni'mo'n+wo'n+ngkiso hweho. Kako nakwoe Hwe Engo Kilaisiye syoho somo hofiyo'no mokosyohumawo'n+ngkiso hweho. Ngko Kilaisiye yahino wop+ingo osomo in+ngkwalokwe so'no Timouti kako sekwoe hunomo wasefo-hoto'monte'nefoho. Oso Kilaisiye yahino hiso nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwiye pa'nyo'maho. O'o, kakoe yahinoso songo wonyoangkafofoho. Timouti kako sekumo a'amu ango'meemjo somo An+tuye hungkuno lut+hwawo'n+ingkoheso sekumo woloset+hwamontonoho.

¹⁸ A'amu sekwo'nji humalofoso ole lalokwofo Poul kako nakumo mone'manehoho. Ose lontifi hofiko hofikoe hunomnohini in+ngkawentifi yokumpohn'nyo imo'nalokwofo.

¹⁹ Nakwoe Hwe Engo An+tu sohwo kako nje hon+ngkano mop+jasiyo'njo ihwoso'no ngko sekwoe angopo komo'no wose'ma'monnoho. Ou, osopo nose'mahm'mo ngko oso ango hopo sponjo a'amu yokumpohn'nyo imo'n+mentohofa oshwafe hungkunoso mupa'n+imnehono. O'o, hofikoe syoho hofiko An+tumne'no yalokwofo osomo ngko yamofa ulohomnoho. Oso syoho hiso ne'njot+keno. Ne anet+keno, li'mo uhwon+monnoho.

20 An+tu kakoe a'amu ne somo mokosyohumawo'n'ingkiso oso hwa hofi+ko mango'nohino hwa'maho. O'o, hofi+ko An+tuye Towahunofe yokumpohn'nyoso hi'njo hwafoho. Oso'no hofi+ko syoho iwo'n'ingkohofoso ne'njofoho.

21 Oseso sekwo peho'no semo'nosoto. Ngko sekumo nose'mahm'mo peho hungkuno selimnehono. Sekwo nje hungkunomo haloho maposo'manji ngko sekumo nto'no mesehwajiyo'ne simeho tohino'nji yoka yokumpohn'nyo walimnonho. I sekwo nje hungkuno homo somo hofiyo'no in'ngkafijo'manji ngko hungkuno wonyoangkafo waselmonho. Oso'no ngko sekumo pipi seloho'mnehono. O'o, sekwoe syohofoho.

5

Ango Koulin sopo yahino pisakino'njo wo'nnyoponoho.

1 A'amu fehohnjoso hofi+ko sekumne'no ole nt+malofo, Sekwoe ango sopo yahino pisakino'njoso i'mofapohoho. Oso yahino n+hu'no wonyoso a'amu An+itumo in'ngkunyoso hofi+ko oso yahino hiso mifitnnehofo. Oso yahino hiso olenoho. Hwe fihwo kako kan'ngkwowhoe ape ma'masofoho.

2 I oseso sekwo sekwoe yofeso peho'no ho'nomo'nalokwofo. Oso'no sekwo yokumpohn'nyo yahinoso noho'naofi+kuji sekwo humotaho fisahn+mno. Oso yahino hiso'no sekwo won+mango wasenono. Sekwo oso hwe yahino wonyo yalokunjo huhwo sohumo sekwo wae yaofi+kujo'no kako sekwo'nji apa'no An+tuye yofe ho'nomayo'ne nom+hu'm+ikukutoho.

3 Ngko sekwo'nji mohumuleno. I oso'no ngko sekune'no huno ne'no syosef+yalokwe so'no ngko sekwo'nji hopa humaleno. Oso'no oso hwe yahino wonyo'njo sohumne'no sekwo ngko'nji ulohofane'ntnne'no hungkuno nto mtito'maleno.

4-5 Sekwo Kilaisiye yofe so'no uhu'mokuwo'n'ingkohoho sopo uhu'mokahon'ngkofi nje huno sohwo kako sekwo'nji humasoso ngko sekwo'nji hopa humaleno. Oseso nakwo Jisasiye yofe so'no uhu'mokuhwasi nakwo kakoe yokumpohn'nyo'nji nakwo oso hwe huhwo sohwo kako oso yahino wonyo somne'no simeho uwolo'mokono lihwasi nakwo kakimo wae yaofi+hwasi Seteniye ahomo hwe huhwo sohumo uhumojano. Seten kako oso hwe huhwo sohumo nomahwosi kako yo'mayo tango kakimo uy+hwasi kakoe a'apaho wonyo umokumntonoho. Sekwo ose ulohofi+kujo'no oso hwe huhwo sohwo kakoe simeho uwolo'mokoso sohwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais asomo poso sohonta oso hwe huhwo sohumo asomo ut+ma'montonoho.

Poul kako a'amu Koulin somo hwe wonyo imaso sohumo wae feeopmno ul+mentisofoho.

6 Sekwo yokumpohn'nyo yahino iwo'n'ingkohofoso oso yahinoso wop+ngo'maho. Nakwo huno wonayono. Tongo s+hu kolofi+hwasi oso huyo we'e nonto s+hu kolofofis+ngkitofomasoso oso huyo mijo nonto tongo m+kufo hopi'nonohino somo n+hu'nahone mijo uwolofososo oso tongo m+kufoso n+hu'nahone wonyo umo'n+montonoho.

7 Oso hwe kako wonyo yalokunjo sohwo kako oso huyo wonyo oso pa'nyo hweho. Kako sekwo'nji ne'no humasoso oso tongo wonyo imo'n+wo'n'ngkiso hopaso sekwo hopi'nono wonyo wasemokumntonoho. Oseso sekwo kakimo wae yaopijoso sekwo wonyo ane wop+ngo'nohino wohumant+feho. Tongo huyo ane'njo pa'nyo

nohumafikujiki sekwo oso yahu *sipsip* wonyo nihu'no aneso hofikoe wonyo somne'no fonjokisahumentohoho hopa umo'nantifeho. Oso yahu hiso ne nakwoe wonyo somne'no fonjokisahumentohofoso nakwoe Hwe Engo Kilaisiyoho.

⁸ Oso'no nakwo nohumehwasi Kilais kako wonyo nihu'no ane sohwo nakwoe wonyo'ne poyo pe'nimentiso so'no huno wosyofisyantanoho. Nakwo huno ose syofisyihwasi nakwo yahino wonyo nihu'no ane nohumehwasi hon'ngkano wop'ngo'nohini uyano. Hungkuno nehopi'nohini wolano.

⁹ Nom'ne iyoswo sekune'no nto mti'mokumentoheso ole mti'mokumentohono. A'amu hofiko ape mayo yahino somo wonyo imokuwo'n'ngkohoho sohwanji sekwo nomajopohi'n'ngkutoho. Ose semti'mokimentohefoho.

¹⁰ Ngko oso hungkuno a'amu Anituye hungkuno mupa'nyo'njo oso hwanne'no mti'mokumentohe'maho. I a'amu hofiko Anituye hungkunomo mupa'nyo'njo sohwa hofiko ape mayo yahino osomo wonyo umokuwo'n'ngkohohofoho. Hofiko nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi umo'n'wo'n'ngkisofoho. Hofiko nom'ne a'amu sohwafe yo'mayoso hufo iwo'n'ngkohohofoho. Hofiko Anitu songo ne'no humayo sohumo hwotoho fentifi hwasyo anitu oso hwamo u'mawo'n'ngkohohofoho. I sekwo oso a'amu hopi'nonohino huhwo sohwafo uliko'mano likujimanji sekwo nti'mne hwasilo. Olo hwaho lopo oso a'amu huhwo sohwafo sekwo uliko'mapitneso hon'ngkano aneponoho.

¹¹ I oso'no nje hungkuno semti'mokumentohe hwap'ngo neso olenoho. Hwe fihwo kako ngko Anituye a'amu ne hwo'nyoho, ose seloso sohwo kako yo'mayo wonyo ne'no y'hwoso'no'manji sekwo kako'nji nomajopohi'n'ngkutoho. U, kako ape mayo yahino somo wonyo imokososo i, kako nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi umo'nososo, kako hwasyo anitu sohwoe hon'ngkano hwasyo somo in'ngkawesoso, kako nom'ne a'amu somo hungkuno wonyo ulososo, kako mijo yokumpohn'nyo n'ngkuhwosi nilohofososo nom'nefe yo'mayoso hufo masoso oso a'amu huhwo sohwo'nji sekwo nomajopohi'n'ngkutoho. O'o, nihu'no awonoho. A'amu ose sohwo'nji sekwo kako'nji wosopayo man'fitnnehoho.

¹²⁻¹³ A'amu Anituye a'amu ne mmo'nyoso hofikoe yahino somne'no nakwo yamofa mulohofanehwono. O'o, nakwoe syoho'maho. Anitu kako'nohini yano ulohmmononoho. U, nakwoe syoho neso Anituye a'amu neso hofiko nakwo'nji humalohwono, hofikoe yahino somo yamofa ulohofasoso nto'no wom'ihwojantanoho. A'amu Anituye hungkuno mti'mokumentohoho sohwa ole mti'mokumentohofi, A'amu fihwo sekwo'njo mta'ango sohwo kako yahino wonyo ne'no iwo'n'ngkiso'manji sekwo kakimo ulimno.

Kiko nakwo'nji nejokohumahotoho.

Ose ulimno kako sekwo'nji nosejokohumahwoloho. Wayo feeopmno.

Ose mti'mokumentohohofoho. Oso'no sekwo oso hungkuno homo somo fin'ngkamno.

6

Nakwo a'amu Kilaisimo in'ngkawo'n'ngkuhwone hn'nwi nom'ne a'amu somo hungkuno ikwolofa'ne anga sopono ipemotowaloho.

¹ A'amu hufa'u sohwa'u Anitumne'no simeho unyo sohwa'u siko yoka hnn'ngkohosi siko oso yoka hiso ikwolofone sopo motusoso wop'ngotaho. O'o, a'amu Anitumo simeho muyo'njoso hofiko oso hungkuno somo mihwajiyoso wop'ngo'maho. Oso'no sekwo wonimango masotaho. Anituye a'amu ne sohwa hofiko nto'no womihwajife.

² Sekwo olo so'no huno maseyotaho. Hwangku nakwo Anituye a'amu ne hn'nwi hwe moya'mi olo hwaho lopo humalofo sofe hungkunomo ukwolofantanoho. Oso'no huno maseyotaho. I, hwangku sekwo a'amu hopi'nonohinofe hungkuno ikwolopijo'manji u oso hungkuno we'e yoka hnalokusiyo so'no sekwo ole lolalokwofo. Oso yoka hungkuno homo somo nto'no mihwajiyoso nakwo hopo'maho. Ose lolalokwofo.

³ I oso pa'nyoso nakwo a'amu ahwomomjofe yahino homo homo yano ilofanefoho. Oso'no sekwo huno maseyotaho. Ou, hwangku nakwo ose yaso'manji olohonta olo hwaho lophonjo hungkunoso nakwo ikwolofoso hoponoho.

⁴ I oseso sekwo yoka hi'njo hwasim'nanji u sekwoe'nohinofoho. Oso hungkuno hiso sekwo nto'no mihwajimno. Sekwoe hungkuno somo a'amu mempo hohnjo sohwa hofiko Anitumo min'ngkayo'njo sohwamo sekwo sekwoe yoka hungkunoso nomotu'mafikutoho.

⁵ Ngko olo hungkuno sekumo selalokwe loso'no wonimango wasenono. Sekwo Anituye a'amu ne sohwani'mta'ango hwe fihwo sekwoe yoka hungkuno nto'no muhwajiyone'neso mohumulyoho. Awolaho. O'o, a'amu pi'n'ngo humalofo. I oso'no sekwo yokumpohn'nyo imo'nontifi mempo hohnjo a'amu sohwapepono motawowo'n'ngkohoho kuyoho.

⁶ Anituye a'amu ne hufa'u sohwa'u siko yoka hungkuno hi'njo sohwa'u siko oso yoka hungkunoso mempo hohnta'ango sohumo motasoso oso wonyofoho. I oso'nji siko a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono muyo'njo sohwamo sikoe hungkunoso motu'mayoso ni'hu'no wonyofoho.

⁷ I sekwo Anituye a'amu ne soku sekwo yoka hnalokwofo so'no sekwo Anituye hon'ngkano somta'ni nto piwahu'malofo. A'amu sekumo wonyo seloho'malofo so'no sekwo oso wonyo seloho'malofo homo somo simeho tohino ne'no peho'neto. Hofikoe syohofoho. U, hofiko sekwoe yo'mayoso hufo mapijo'manji sekwo timo'nohini uhwontohumamno. Sen'ngkwa'wehwosafoho.

⁸ I sekwo ose miyalokuyohoho. O'o, sekwo soku sekwo sen'ngkwa'wehwosa senampijamo wonyo ulohofalokwofo, ose yontifi sekwo hofikimo hwayo itihwantifi sekwo hofikoe yo'mayoso siki malokwofo. U, sekwo ose yontifi sekwoe a'amu somo wonyo ulohofalokwofo.

⁹ A'amu yahino wonyo'njoso hofiko Anitu mokosyohumaso ango sopo mu'mapitnnefoho. Oso'no sekwo huno maseyoho liyohoho. Sekwo sekwoe simehomnohini hwasyo hungkuno hnn'ngkutoho. A'amu a'mohufo yoso sohwo, a'amu hwasyo anitu oso hwamo tifi in'ngkaweso sohwo, a'amu ape mayo yahino somo wonyo imokoso sohwo, u a'amu fihwo kako ape pa'nyo imo'nonto nom'ne hwe'nji kifosyoho loho'n'wawo'n'ngkisiyo oso hwanji

¹⁰ hufo iwo'n'ngkohoho sohwani nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi umo'n'wawo'n'ngkiso sohwani, a'amu mijo yokumpohn'nyo nontifi nilohof'wawo'n'ngkohoho sohwani nom'ne a'amumno sitofa l'wawo'n'ngkohoho

sohwanji, a'amu nom'ne a'amufe yo'mayoso siki mawo'n'ngkohoho so-
hwanji oso a'amu hopi'nonohino huhwo sohwa hofi'ko An'ituye angu kako
mokosyohumasu sopo mu'mapitnne hwafoho.

¹¹ I sekwo a'amu fehohnjo soku sekwo oso a'amuso pa'nyo humamotofo
kuyoho. Oso'no An'itu kako sekwoe wonyoso wae yasemofonto kako
sekumo kako'ne nto sema'masu kuyoho. Oso'no An'itu kako sekumo
wop'ingo kuyoho selalofoho. Hwap'ingoso nakwoe Hwe Engo Jisas K'ilais
kako wop'ingo selohofahon'ngki An'ituye Towahuno sohwo kako sekwoe
simeho mo'mo syoho yalofoho.

*An'ituye a'amu ne hn'nwi nakwo An'ituye angu'nwoho. Oso'no nakwo
nakwoe a'apahomo nto'no womokosyohumunano.*

¹² A'amu fehohnjoso ole lalokwofo. Yo'mayo yahino An'itu kako
ngkine'no hano mopitofasiyoso ngko imeso oso hiso'no hon'ngkano wonyo
anefoho. Oso hungkuno lalokwofoso nehopeho. I oso'no yahino fe-
hohnjoso ngkimo mon'ifo'manehoho. Oso yahino homo somo ngko ne'no
i'me'no oso yahino huhwo sohwo ngkimo mon'sikwajoneho. O'o,
ngkimo yokumpohn'nyo woken'mokosyohumamontonoho. Oseso ngko
oso yahino hiso mimnehono.

¹³ A'amu fehohnjoso ole lalokwofo. Wosopayo hopi'nonohiniso nakwoe
simehomnefoho. Nakwoe simehoso wosopayo'nefoho. Oso hungkuno
lalokwofoso nehopeho. I oso'no hwangu An'itu kako a'apaho songo
nejap'hwoso'no a'amufe simeho yo'mayo wopayo oso kako moi'wo
umokumontonoho. I oso'no nom'ne yahino so'no huno fisyaf'ihupmno.
An'itu kako hwe'nji ape'nji mt'i'mokumentisoso a'apahoso akngkil'ike'ne
mt'i'mokumentisoma'ho. O'o, n'ihu'no awonoho. Nakwoe a'apahoso
An'itumo in'ngkayo'nefoho. Nakwoe Mpohwo An'itu kako nakumo
nefo'mayo'nefoho.

¹⁴ An'itu kakoe yokumpohn'nyo'nji kako Jisas nakwoe Hwe Engo so-
humo ul'ika'mentisofoho. Hwangu nakwo poyo pe'nasoso kako Jisasimo
pi'n'mo mta'ni ul'ika'mentiso hopaso nakumo hwangu nel'ikafonefoho.

¹⁵ Sekwo huno olo so'no fisyaf'ihupmno. Sekwo An'ituye a'amu ne
soku sekwoe a'apahoso K'ilaisiyefoho. Oseso ngko K'ilaisiye a'apaho
fehohnjo sohwo'ni ngko oso K'ilaisiye a'apaho hiso oso a'mu hwa'ntesimo
ufohi'n'montaho. O'o, n'ihu'no awonoho. Nehopeho.

¹⁶ Hwe fihwo kako oso ape mayo yahino osomo mt'ihupehwosi oso
ape hwa'nte nonjimo ufohi'noso sohwo sikoe a'apahoso n'ihu'no anga'no
umo'n'montonoho. Oso'no huno maseyotaho. An'itu kako ole nalo-
hoho. Hwe fihwo'nji ape hihn'nji ufohi'nisoso sikoe a'apahoso n'ihu'no
anga'nohinoho. Ose nalohoho.

¹⁷ Hwe fihwo kako nakwoe Hwe Engo K'ilaisimo ufohi'noso sohwo siko
afa umo'nanjiyoho. Sikoe neso anga'nohinoho.

¹⁸ Akngkil'ike yahino so'no i'waho nto'no fiy'mno. An'ituye hwe moya'mi
ne sokumo a'amu fefoyo yahino wonyo somo in'ngkawowo'n'ngkohofoso
hofi'ko oso hon'ngkano wonyo homo somo upesemotowano likuji ikujo'no
sekwo oso a'amu somta'ni nolahn'n'ngkuji hiyaso fohumpopmno. Olo fe-
foyo yahino wonyo so'nji akngkil'ike yahino so'nji a'amufe a'apahoso wonyo
imokuwo'n'ngkisofoho. I nom'ne yahino wonyoso a'amufe a'apahomo oso
pa'nyoso wonyo mmokonehoho.

¹⁹ Sekwo olo so'no huno waseyono. Anitu kakoe Towahuno Wopingoso sekumo sejopahonngki sekwo kako'nji humalofo. I kako sekumo humaho. Oso'no sekwoe a'apahoso kakoe ango kuyoho. I oso'no kiko jije a'apahoso kiko kakwo'yohwosi momokosyohumuhno. Oso'no jije hunomnohini iningkahutoho.

²⁰ O'o, awonoho. Anituye Towahuno kumokosyohumaho. Hwapingoso Anitu kakoe hwomu anga'nohino sohwoe hon'yo'nji mpe esema'mentisofoho. Oseso yo'mayo yahino wopingoso Anituye simeho wopingo umokiyo'neso oso'nohini fiyimno.

7

Hwe kakoe ape'nji nto'no humayo'ne hungkunofoho.

¹ Oso hungkuno sekwo ngkine'no mtimokumentohoho so'no ngko sekumo aku wasemtimokimne'no yohono. U, hwe fihwo kako ape momaso'njo hwosijo humayoso oso wonyo'maho.

² I oso'no a'amu piningo engo honngkano wonyo yalokwofo so'no hwe fihwo kako apemne'no simeho fefoyo umonososo kako yahino wonyo nu'manoho lihwosi'manji e, kako ape womano. U sekwo moyami anga'no anga'nohino sofasi sekwo hwehwamne'no syafisyikujimanji e, hwehwamo uma'nimno.

³⁻⁴ Apesi kako kakoe a'apahoso kako momokosyohumuniyoho. O'o, awonoho. Kakoe hwehwo mokosyohumaho. I oso hopaso hwe sohwo kakoe a'apahoso kako momokosyohumunyofoho. O'o, awonoho. Kakoe ape kako mokosyohumaho. I oso'no hwe sohwo jije ape saho wofosyowaho kilhwoso'no kiko ngkilaho ulohotoho. I oso pa'nyoso ape siki jije hwehwo afa saho wofosyowaho kilhwoso'no kiko ngkilaho ulohotoho.

⁵ Siko ape noma'nngkohosisi siko saho wofosyowaho lohosisi i'waho loho'nngkohosiloho. I oso'no siko osohi so'no simeho afa inngkohosisi sikuno Mpohumo jomo ujo'ne somo i'waho we'enepe fehumunyo. Ehumahosisi Mpohumo jomo ulinyo. Oso wopingofoho. Oseso hwangu siko sikoe a'apahoso apa'no nem'no mihumokininyo. U, siko sikoe a'apahoso nem'no komo'no momihu'mokinyo'njo yohosisi humentanngkohosisi Seten kako sikoe simehomo wonyo wasemokumontono.

⁶⁻⁷ Oso hungkuno ngko selalokwe so'no sekwo ngkimo aku ntohomentohofoho. A'amu Anituye hungkuno mtimokumentohoho sohwa olo so'no hofiko mamtimokumentohofoho. Oso'no sekwo ape womano likujimanji noho mapmno. I oso'no ngko huno ole niyohoho. Hwe moyami hopi'nono hofiko ape moma'nyo'njo hwosijo ngko hopa humafijoso oso wopingofoho. I, Anitu kako nom'ne a'amu sohumo ulimontono, Kiko ape maho. A'mu simo ulimontono, Kiko hwehwamo uma'nyo. Ose ulimontono. I nom'nehumo ulimontono, Kiko ape nomahotoho. Kiko hwosijo foyohumantono. I nom'ne simo ulimontono. U, kiko hwehwamo muma'nyo'njo yawoso fiwentono. Ose ulihwosi kako oso a'amu homo somo kakoe yokumpohn'nyo uyahonngkuhwosi oso a'amu hiso Anituye hungkuno homo somo hofiyo unngkohwantifeho.

⁸ Hwe moyami ape moma'nyo'njo sikunonji moyami hofikoe hwehwa poyo nto penimentohoho osafahnonjimo ngko ole selalokweno. U sekwo ngko pa'nyo humayoso oso wopingofoho.

⁹ U, hwe fihwo kako apemne'no simeho fefoyo uyoso'manji oso simeho fefoyo huno somo monje meesiyo'manji u, kako ape womano. U, a'mu fisi

kako kakoe huno simeho oso'nji huno ole syafisyoso u, ngko hwehwamo uma'nimo lososi oso wopingofoho. Kako uma'nono. U hwe fihwo kako ape woma'mo loso sohwo kako ape momaso'manji u kakoe simeho mo'mo fefoyoso weho. U, a'musi kako hwehwamo uma'nimo lososi kako hwehwamo muma'nyo'njo'manji a'musi kakoe simeho mo'mo fefoyoso weho. Oso'no oso hwe sohwo kako ape womano. A'musi kako hwehwamo uma'nono.

10 U, sekwo hwe moya'mi ape nto ma'nyosiyoswahne'no olo honingkanu hungkunolo selalokweho. Olo hiloso ngko nje huno mta'ango maselohoyohono. O'o, Anitu ntapmmasofoho. Oso hiso olenoho. A'mu siki kiko jije hwehumo nuliko'mahotoho.

11 U a'mu hisi kako kakoe hwehumo uliko'ma'masosi kako kengo nampo siki humasosi kako nom'ne huhwamo muma'nonehoho. O'o, kako siki wohumamo loso'manji wopingofoho. Sijo wohumano. I ngko olopo siki humayoso ngkilaho, ose loso'manji kakoe hwehwo simo'mjo nongkumo apa'no uma'nono. Siko simeho afa umo'nanjiyoho. Oso pa'nyoso hwe sohwoosi sekwo sekwoe apeso wae yaofikutoho.

12 Olo hungkunolo ngko Pouli'ni nje huno mta'ni syofisyomanji waselimne'no yohono. A'mu Anituye hungkuno mtimokumentohofosohwa olo so'no mamtimokumentohofofoho. Hwe fihwo kako Anituye hungkunomo iningkunyo sohwo kakoe ape kako Kilaisimo miningkayo'njosi kako nje hwehwo'nji wohumamo loso simo oso hwe huhwo sohwo kako kakoe ape hisimo wae yaofihwoloho.

13 U, a'mu fisi kako Kilaisimo iningkunyo siye hwehwo kako Kilaisimo miningkunyo sohwo kako nje ape'nji wohumamo loso sohomo kakoe apesi kakoe hwehumo muliko'manehoho.

14 Oso hiso'no sekwo huno waseyono. Hwe fihwo kako Kilaisimo miningkunyo sohwo kako kakoe ape Kilaisimo iningkunyosi oso a'mu siye hunomo hwehumo epojisosyohumaho. U, hwe fihwo kako Kilaisimo iningkunyo sohwo kakoe ape Anituye hungkunomo miningkunyo siya'u oso hwe sohwoe hunoso kakoe apemo epojisosyohumaho. Anitu kako oso pa'nyo muhwonyo'njo yontentesi u oso hisiya'uye mehomi somo Anitu kako ole ulihwonesohilo. Sekwo nje mehomi ku'maho. Ose ulihwonesohilo. Oso hisiya'u hwehwolaho, u a'mutaho, anga'nohino kako Anituye hungkunomo tifi ne'no iningkaweso'manji oso hisiya'u sikoe mehomi tipemahosisi oso anga'nohino Anitumne'no huno uyalokuso so'no Anitu huno syofisyihwosi mehomi sohomo wopingo uloho'montonoho.

15 Anitu kako kakoe mehomi simeho pompengo'nji humafitne'ento johu seliwo'ningsisofoho. Ikujoho mafongki'nifitnehofo. Oso hiso'no hwe Kilaisimo iningkamentiso sohwoe ape kako Anitumo iningkayo so'no ngkilaho lososi kako kakoe hwehumo wokiliko'ma'mo uloso'manji oso hwe huhwo sohwo kako kakoe apemo yokumpohn'nyo mokemokosyohumanehoho. U, ape Kilaisimo iningkahosisi kakoe hwehwo sohwo Anitumne'no ngkilaho. Nje ape Kilaisimo iningkawesisi ngko wae weekumo'mo uloso'manji ape hisi kakoe hwehwoe hungkunomo mamtihupenohoho.

16 U, Kilaisimo iningkuso a'mu ne siki kiko jije hwehwo kako Anitumo miningkayo'njo osohomo kiko kako'nji humahoji ufo'majoso kako Kilaisimo iningkaweso sohwo umo'nimontolikeno. Oso'no kiko huno makiyohoyohoho. U, sekwo hwe Kilaisimo iningkayo sohwasu sekwoe ape sofa hofiko Anitumo miningkayo'njo sofamo sekwo hofiko'nji humafikuji ufo'mapijoso hofiko Kilaisimo iningkamentohofoso umo'nantifetikeno. Oso'no kiko huno makiyohoyohoho. Oso'no komo'no nuliko'mahotoho.

Yo'mayo ape mayo'ne yahino wopingo Anitu kako nakumo nejapinyoso ne'no uyano.

17 Oso hungkuno selohe so'no syafisyikui olo so'ntnne'no huno fisyafihupmno. Olo hungkuno hiloso ngko Anituye a'amu angomeemjo humalofo somo uyiwon'ingkohefoho. Sekwo Anituye hungkunomo mupa'nyo'njo nohumentan'ngkofi Anitu kako sekumo kakine'no in'ngkayo'ne joho selimentiso osohonta sekwoe yahino kengo kengo se'ma'mentiso so'no huno wosyofisyano. Yo'mayo yahino wopingo hiso Anitu kako sekwo a'amu anga'no anga'nohino sokumo yano selohmmentisofoho.

18 Yahino kengo kengo so'no selalokweso yolohoso olenoho. U a'amu Juta fihumo a'amu hofiko kakoe a'apaho sihu ukolo'mentohofoho sohwo kako hwanguk sohonta Kilaisimo in'ngkahwosi hwanguk kako oso a'apaho sihu kolo'mentohofoso nomahwosi kako apa'no wamifohi'nimontolaho. O'o, awonoho. U nom'ne a'amu temtifofo kengo mta'ango fihwo kako kakoe a'apaho sihu makolo'nnyo sohwo kako Anitumo in'ngkahwosi kako a'amu Juta pa'nyo a'apaho sihu wakolo'nimontolaho. O'o, awonoho.

19 Nom'nehwafe yahinoso peho'no mane'elo. A'apaho sihu kolo'nyo so'nji a'apaho sihu makolo'nyo so'nji oso yahino hiso neso anefoho. Yahino ne'njoso Anituye hungkunomo tifi nto'no in'ngkayo so'nohinoho. Osomne'nohini fisyafihupmno.

20-22 Nom'ne yahino kengo so'no yolohoso wasel'imne'no yohono. Hwe fihwo kako a'amufe syoho ulohofiyohoho hamniyoho motipemaso'njo siki ulohofiyohoho sohwo kako ose nohumentan'ngki Anitu oso hwe huhwo sohomo kakimo in'ngkayo so'ne joho ulahon'ngki oso hwe huhwo sohwo kako Anitumo in'ngkawento kako oso siki syohoso ne'no mjim'walofoho. Nusikwajiyohoho. Oso hwe huhwo sohomo a'amu hofiko hofikoe syoho somne'no aho yokumpohn'nyo ko kemokosyohumafijoso kakoe hon'ngkano wonyoso kakimo apa'no yokumpohn'nyo mokumokosyohumanehoho. O'o, hon'ngkano wonyo somta'ni Kilais kako kakimo isihutofokuma'masofoho. Oso pa'nyoso nom'ne hwe fihwo kako nom'ni hwafe syoho mulohofiyohoho o'o kakoe syohohini iwon'ngkiso sohwo kako Anitumo in'ngkohwasi kako Kilaisiye syoho ulohofiyohoho umonimontonoho. Oso kiko a'amufe syoho siki syoho ulohofiyohoho tan'ngkui Anitu kako kakine'no joho kilimaso'manji oso syoho homo somne'no kiko simoho tohino kumn'ngkuhwoloho. O'o, kiko oso syoho hiso ne'no fiyo. I tifi no'mo kiko oso syoho siki yontan'ngkiji oso syoho homo somo uliko'mayo'ne hon'ngkano nto i'mofap'hwoso'no kiko oso hon'ngkano homo somo fin'ngkayo.

23 Anitu kako nakumo hon'ngkano wonyo somta'ni mpe enemayo'ne kakoe hwomu kakoe hon'yo usihuma'mentisofoho. Oso'no nakwo kakoe syoho ulohofi'nowoho. Nom'ne a'amufe hunoso jije hunomo nomokok'ilo'mokokisyohumafikutoho.

24 Nje a'amu soku yo'mayo yahino wopingo kengo kengo a'amu yontan'ngkofi Anitu kako a'amu homo somo kakimo in'ngkayo so'no joho ulahon'ngki oso a'amu hiso hofikoe yahino kengo kengo somo musikwoj'fitnnehoho. O'o, oso yahino wopingo kengo kengo hiso Anitu'nji ne'no fiymno.

Hwe moyami ape moma'nyo'njo sijo osofe hungkunofoho.

25 Sekwo hwe moya'mi ape moma'nyo'njo osomne'no hungkuno ntohon'malofofoho. Olo hungkuno hilo so'no a'amu Anituye hungkuno mti'mokumentohoho sohwa mamti'mokumentohofofoho. I oso'no Anitu kako ngkimo wop'ingo ntohofonto kako huno wop'ingoso ntopantokunjo so'no nje huno mta'ni wasel'mne'no yohono. Oseso nje hungkuno hiloso hwasyo hon'ngkano somo mipesemotawenohoho.

26 Nje hunoso olenoho. Olohonta nakwo Anituye a'amu ne hn'n'mo yo'mayo tango ne'malofoho. Oso'no hwe moya'mi ape moma'nyo'njo soku sekwo humawo'n'ngkohoho hopaso ne'no fosyohumant'ikuno. Oso yahinosa wop'ingofoho.

27 Ihwoni. Kiko ape hi'njo hwosi'manji oso ape homo somo kiko nusikwajohotoho. I, kiko ape ane sohwo si ape mayoso'no huno nosyafisyohotoho.

28 I oso'no hwe fihwo kako ape woma'mo loso hwo'manji u, kako womano. Oso yahino hiso wonyo'maho. I a'mu fisi kako hwehwamo uma'n'mo lososi ou, kako uma'nono. Oso hon'ngkano hiso wonyo'maho. O'o, wop'ingofoho. I oso'no hwe moya'misiyoswa hofiko olo hwaho lophonjo tango engo malokwofo. Oso'no sekwo hwe moya'mi ape moma'nyo'njo soku oso tangoso sekumo se'mayoso wop'ingo'maho. O'o, oso humalofa hopa humayoso wop'ingofoho.

29 U nje a'amu soku ngko ole selalokweno. Anituye syoho iyo so'ne sikunosa pi'n'ngo'maho. Oseso hwe ape ane sohwo kako Anituye syohosa yokumpohn'nyo iwo'n'ngkiso oso pa'nyoso hwe ape'njo sohwo kako uyono.

30 A'amu simeho tango'njo humant'ifi humotaha lalokwofoso hofiko oso tango hiso'no huno apa'no nosyafisyikutoho. O'o, Anituye syoho'nohini uyife. A'amu hofiko simeho wop'ingo'nji hofiko simonyo yalokwofoso hofikimo yo'mayo simeho wop'ingo umokoso oso'no huno apa'no syafisyikutoho. O'o, Anituye syoho'nohini uyife. A'amu kakoe ho'yango angomne'no ho'yango mpe iwo'n'ngkiso sohwo kako oso ho'yango hiso'no huno pi'n'ngo engo syafisyihwoloho. O'o, kako Anituye syoho'nohini uyono.

31 A'amu olo hwaho lophonjo hamniyoho so'no syoho yokumpohn'nyo yalokwofoso hofiko yo'mayo mpe iyoso'no hofiko huno pi'n'ngo engo syafisyikutoho. O'o, oso yahinosa sekwo ikutoho. Hwap'ingoso olenoho. Nakwo huno ole nayohoho. Nakwoe hwaho so'nji yo'mayo so'nji moi'wo umo'n'montonoho.

32 Ngko ole'no ni'mo'n'ngkohoho. Sekwo yo'mayo tango so'no huno pi'n'ngo engo syafisyikutoho. Hwe ape ane sohwo kako Anituye syoho somne'nohini huno syafisyiwo'n'ngkisofoho. Kako Anitu kakoe simeho wop'ingo umokiyoso'ne'no huno syafisyiwo'n'ngkiso hweho.

33 Hwe ape'njo sohwo kako yo'mayo hofiko'montohwafe a'apaho ufo'mayo'ne so'no huno pi'n'ngo engo syafisyiwo'n'ngkiso hweho. Yo'mayo kakoe apefe simeho wop'ingo umokiyoso'ne oso'ne'nohini syafisyiwo'n'ngkiso hweho.

34 Oseso oso hwe huhwo sohwo kakoe hunosa hufa'u'njo hweho. Anga'nohinosa Anitunefoho. Nom'neso kakoe ape mehomi oso mokosyohumayo'nefoho. U, moya'mi a'moyawoso ofofanji mu sijo ofofanji hofiko huno ole wosyofisyantifeho. Ngko Anituye simeho wop'ingo umokumo li'mo nje huno so'nji nje a'apaho so'nji hon'ngkano wop'ingo'nohini uyimo.

Ose wolantifeho. Oseso ape hwehwanjo sofa hofiiko nakwoe hwehwafe simeho wopingo umokano likuji hofiiko yo'mayo ango mehomi oso nto'no wemokosyohumantifeho.

³⁵ Ngko sekumo olo hungkuno selalokwe loso sefo'mayo'ne selalokweno. Olo hungkuno ape mayo'ne hiloso sekumo yokumpohn'nyo mokilo'mokomokosesyohumanehoho. O'o, sekwo Anituye syoho hofiyo iyoso'no selalokweno. Sekwo Anituye syohoso yokumpohn'nyo yontaningkiji yo'mayo jije syoho homo somo wopijwakumo'mo lihwosi ihwoso'no kiko oso homo somo wae yafohoji kiko Anituye syoho somne'no jije simano motekulofu.

³⁶ Hwe fihwo kako kako'ne ape nto ufohoto'nnyo sohwo kako Anitumne'no syoho yokumpohn'nyo yalokunjo so'no ape mayo'ne sikuno kengo no'mo ho'nahinyo so'no kako kakoe apemne'no simeho fefoyo uyihwoso'no kako oso ape masoso oso honingkanoso wonyo'maho.

³⁷ I oso'no hwe fihwo kako kakoe yokumpohn'nyo'nji yokumpohn'nyo itononto yo'mayo kako ape mayo'ne mosokosoke ulohofu'ne sohwo awonoho. I oso'no kako kakoe simehoso fefoyo u'maso osomo monje yasyihwosi i oso ape kakine'no ufohoto'malofosine'no kako ole loso kako ne'nohini yawoso wohumano loso sohwo Anitu kako kakimo uhwononteso hwe wopingo hweho ulimontonoho.

³⁸ Oseso hwe fihwo kako kakoe ape ufohoto'nnyo simo masoso oso wopingofoho. I oso'no oso hungkuno selohe so'no hwe fihwo kako Anituye syoho somne'no huno syafisyihwosi kako kako'ne ape ufohoto'nnyo simo momaso'njo yososo oso wopingoso yakolo'nnyofoho.

³⁹ U, a'mu fisi kako kakoe hwehwo songo humunyo siya'u siko nihuhone nto makotiku'nnyo ya'uyoho. I oso a'musi kakoe hwehwo poyo pe'nnyosi kako nohumahwosi huno ole syafisyoso, U, ngko hwehwamne'no nimo'ningkohoho. Oso syafisyoso wopingofoho. I oso'no huno ose syafisyihwosi kako hwe Anitumne'no huno syafisyonto iningkawo'nngkiso oso humnohini uma'nono.

⁴⁰ I, nje hunoso olenoho. Oso ape a'moyawososi kako nom'ne huhwamo muma'nyo'njo yososi kakoe simeho wopingoso yakolo'nnyo umo'nimontonoho. Oso hungkunoso nje huno mta'ango selalokweno. A'amu kengoso hofiiko huno nom'ne kengo kosyofisyalokwofu. I oso'no ngko huno moi'wonoho. Anitu kakoe Towahuno huhwo olo hilo so'no ngko'nji simeho afa inalokuhwayo. Ose syofisyalokweno.

8

Hwasyo anitune'no tongo fonjokisasyiwo'n'ingkohofu oso'ne hungkunofoho.

¹ A'amu fehohnjoso hofiiko hwasyo anitune'no yahu fonjokisasyiwo'n'ingkohofu so'no sekwo ngkimo oso yahu hiso'no hungkuno ntohonimalofo kuyoho. Oso'no sekwo ngkimo ole ntimalofo. Olo yahu loso nakwo Anituye a'amu ne hn'ni wonantantaho. Manyo'njo uyantantaho. Ose ntimalofofoho. Olo hilo so'no a'amu huno kengo kengo mokosyohumalofo. A'amu fihwo kako huno ole syafisyihwoloho. Nje hunoso nto'nohinofoho. A'amu huno kengo'njoso hofiiko hunoso nte'nohinimaho. A'amu kako huno ose syafisyoso sohwo kako yokumpohn'nyo imo'nonto nom'ne a'amuso monje esyalofoho. O'o, kiko huno olo'no fisyafisyo. A'amu olo hilo so'no huno kengo kengo'njo

so'nji nakwo simeho uyano. Oso yahino wopingo huhwo sohwo nakumo yokumpohn'nyo wonasosofito'mtonoho.

² A'amu fihwa hofiko huno ole syafihu'malofi, oloso nakwo yo'mayo hopi'nonohino so'no huno nayohoho. Oso a'amu huhwo sohwafe hunoso nto'no mosyafisiyofoho. Fehohnjoso huno motipemaso'njo humalofi.

³ U, a'amu fihwo kako Anitumo simeho uyiwon'ngkiso oso hune'no Anitu kako huno nto'no uyohoho. Nje a'amu ne hwosoho ulalofoho.

⁴⁻⁶ Oseso oso yahu anitu hwasyo sohune'no fonjokisasyiwo'n'ngkohofoso so'no ole selalokweno. A'amu nakwoe Anitu ne sohumo min'ngkayo'njo sohwa hofiko ole liwo'n'ngkohofoso, Yo'mayo ahwomomjo so'nji hwahoponjo so'nji nakwoe hwe engo anituyoho. Ose lonti'fi oso hwamne'no hofiko in'ngkawenti'fi hwomtame ulohofiwon'ngkohofofoho. I nakwo hn'nwiye Mpo'ho Anitu kako anga'nohinohwo humaho. Kako yo'mayoso hwapingo hweho. Oseso nakwo kakoe'nwoho. Anitu kako'nji humane so'no nakumo namti'mokumentisofoho. Jisas Kilais kako'nohini nakwoe Hwe Engo hweho. Kako yo'mayo yo'mayo hopi'nonohinoso mti'mokumentisofoho hweho. Nakwoe songo humayoso kakinta'ngofoho. Oseso nakwo oso hwasyo anitu sohune'no nakwo huno ole nayohoho, neso anefoho. Anitu pi'n'ngko mohumuyoho. O'o, nakwoe Anitu songo ne'no humayo'ne sohwo kako'nohini humaho.

⁷ Oseso a'amu fehohnjo hofiko hohonta hwasyo anitumo in'ngkamotofoso hofiko olohonta nakwoe Anitu ne sohumo kahopi in'ngkwalokwofo. Oso'no hofiko hwasyo anitu ne anefoho eso'no huno nto'no muyofoho. Oseso hofiko ole syofisyalokwofo, a'amu hofiko oso yahu hwasyo anitumne'no fonjokisasyiwo'n'ngkohofosofoso hofiko nifijosu u hofiko oso hwasyo anitu sohwoe yofeso ho'nomalokwofo. Ose syofisyalokwofo. Oso'no hofiko ole lalokwofo. A'amu hofiko hwasyo anitu sohune'no yahu fonjokisasyiwo'n'ngkohofosofoso oso yahu hiso nakwo naso'manji u nakwo yahino wonyo yalokuhwono.

⁸ Oso'no huno waseyono. Nakwo oso yahuso naso'manji Anitu kako nakumo ole monalonefoho. Oso yahinoso wonyofoho. U, nakwo oso yahuso manyo'njo yaso'manji Anitu kako nakumo ole monalonefoho. Oso yahinoso wopingofoho. Ose monalonefoho.

⁹ I oso'no sekwo nom'ne a'amu somne'no huno fisyafihupmno. Anituye a'amu ne fehohnjoso hofiko Anitumo simeho we'e'nohini uyalokwofosofoso hofiko huno ole syofisyalokwofo. Hwasyo anitumne'no yahu fonjokisasyohofosofoso nakwo naso'manji oso wonyofoho. Ose syofisyalokwofo. I sekwo soku sekwo huno ole syofisyalokwofo. Oso yahu hiso nakwo naso'manji oso wopingofoho. Hon'ngkano wonyo anefoho. Ose syafisyikui oso yahu hiso sekwo nonontan'ngkuji oso a'amu simeho we'e unyoso hofiko nosehon'ngkuji ole wolanti'feho, U, hofiko yahu nalokwofo. Oso'no ngko huhwo'nonji wonano. Ose ko likui yahu nifijos'manji u hofiko hofikoe simeho mo'mo hungkuno hnnyoso hwotoho wofeenti'feho. Ose ikujo'no Anitu kako wonyofoho ul'montonoho.

¹⁰ Sekwo a'amu yo'mayo so'no huno nto'nohinon'jni'nwoho liwo'n'ngkohofoso soku sekwo oso hwasyo anituye ango somo nosyukuji yahu n'ngkahon'ngkuji a'amu nom'nehwo kako simeho mo'mo huno anga'nohino yokumpohn'nyo mutonyoso huno kengo kengo syafihu'nyo sohwo kako nosehon'ngkuhwosi kako oso yahu hwasyo anitu oso hune'no fonjokisasyohofosofoso kako huhwo'nji yahu hiso wonanti'feho.

11 Ihwoni, sen+ngkwa'wehwo huhwo sohwo oso hwe sohumne'no Kɪlais kako asomo ut+mayo'ne poyo pe'n+mentiso oso hwe huhwo sohomo sekwoe huno wop+ngo so'nji sekwo kakimo wonyo umokantifeho.

12 Oso a'amu simeho mo'mo huno anga'nohino yokumpohn'nyo muto'nyo sohomo sekwo wonyo umokufijo so'no sekwo Kɪlais huhumo wonyo ulohofantifeho.

13 Oseso ngko yahu fehohnjoso noni+moho. Hwap+ngoso ngko oso yahu hiso nimeso nje n+ngkwahwoe hon+ngkanoso wonyo umokumeso'no ngko oso yahuso apa'no man+mnehono.

9

Poul kako Anituye hungkuno liku'mofo syoho so'ne hamniyoho momaso so'no simonyo imentisofoho.

1 Ngko Anituye hungkuno liku'mofo (*apousel*) syoho'njo hwo'nyoho. Olo hwahoponjo syoho hiloso a'amu hwahoponjoso montapmmnto-hofofoho. O'lo, Anitu kako ntapmmntisofoho. Oso'no yo'mayoso ngkimo mokilo'mokomokonisyohumanehoho. *Apousel* nom'ne sohwa hofiko nakwoe Hwe Engo Jisas Kɪlais+mo uhwon+mentohofoso ngko huhwo'ni uhwon+mentohefoho. Ngko kakine'no kakoe hungkuno loseku'mofahon+ngko sekwo oso hungkuno homo somo simeho umentohofoho so'no olo nje syoho homo losomo ne imo'n+mentisofoho.

2 I oso'no a'amu fehohnjoso ngkine'no ole lalokwofo. Olo hungkuno liku'mofo (*apousel*) syoho loso Anitu kako Poul+mo muy+mmntisofoho. Ose ko lontifi sekwo soku sekwo Anituye hungkuno nje mango mta'ni upa'nontifi in+ngkamentohofoho so'no sekwo huno wop+ngo neso ole t+pema'mentohofi, Poul kako Anituye syoho nehopi yalofoho. Oso'no nakwo huno nayohoho, Poul kako Anituye *apousel* ne hweho. Sekwo oso hiso'no huno seyohoho.

3 A'amu fehohnjoso hofiko nje syoho somne'no yoka ntiwo'n+ngkohoho so'no ngko olo hungkuno homo losomo aku uliwo'n+ngkohono.

4 Nekwo Mponopasi'nji Anituye hungkuno a'amu somo uli+hwaso'no hofiko nekumo wosopayo ejap+fijo'manji e'wa, oso yahinoso wonyotaho.

5 Pita'nji nom'ne hwe Anituye hungkuno liku'mofo (*apousel*) syoho'njo sohwanji Jisasiye kon+ngkwa'wehwo sohwanji hofiko moya'mi Anitumo in+ngkawowo'n+ngkohoho osofamo ape ma'mentohofoho. Hofiko Anituye hungkuno a'amumo liku'mofoso a'musyanji emoyontifi liku'mofalokwofo somo sekwo wosopayo yo'mayoso uyalokwofo. I eseso nekwo Mponopasi'nji nekwo ose yasoso oso wonyotaho.

6 I nekwo Mponopasi'nji hamniyoho syoho yontai hamniyoho hiso not+pementai nekwo wopayo yo'mayo oso mpe iwo'n+ngkuhwoyo. I nom'ne sohwa hofiko Anituye hungkuno selahon+ngkofi sekwo wopayo uy+wo'n+ngkohoho kuyoho. Nekwo wosopayo'ne yo'mayo so'no jomo selonontentasi Anitu kako yahino nto'nohin+maho el+hwonesohilo.

7 Olo so'no huno waseyono. Hwe engo sohwafe a'amu itokuso'njo sohwa hofiko siki syoho liwo'n+ngkohoho. O'lo, awonoho. Hofiko hamniyoho nomantifi wosopayo mpe iwo'n+ngkohoho. A'amu wopasyoho iwo'n+ngkiso osohwo kako siki syoho liwo'n+ngkohoho. O'lo, kako wopayo nomahwosi wan+montonoho. A'amu yahu mokosyohumayo sohwo siki syoho liwo'n+ngkohoho. O'lo, awonoho. Yahu fehohnjoso wan+montonoho.

⁸ Ngko olo hungkuno selalokwe loso'no nakwo a'amu olo hwaho lopo humalohwone hn'nwi nakwo huno nayohoho. Oso hungkuno nehopeho lalokuhwono. I nakwo'nohino'maho. O'o, Anituye hungkuno hi hi'njofoho.

⁹ Mouses kako hohonta olo hilo so'no ole mt'i'mokumento, Sekwo yahu *mpulimokau* sohwo hofiko wosopayo *hwit* paho wae yafo'ne hwotoho feehon'ngkuji sekwo hofikoe mango somo nop+jumof+kutoho. Ose mt'i'mokumentisofoho. Oso yahu *mpulimokau* huhwo sohwo kako kakoe syoho somne'no mijoho uyahon'ngkuhwosi wosopayo *hwit* fehohnjoso wan'montonoho. Anitu kako oso yahu *mpulimokau* osomnohini syafisyonto nalimentisotaho.

¹⁰ O'o, nakwo a'amu hi'nnontne'no syafisyonto nalimentisofoho. Anitu kako olo yahino loso'no umo'n'ngkohoho. A'amu kako wopasyoho osomne'no hwaho ikutof'wo'n'ngkiso sohwo'nji a'amu wosopayo toyo yahon'ngki hu'memawo'n'ngkiso sohwo'nji siko wosopayo fehohnjoso nomahne'enji syafisyonji syoho iwo'n'ngkisiyofoho.

¹¹ Oso pa'nyoso nekwo Anituye Towahunoso sekwoe simeho mo'mo uyo hulimentihwoyofoho. Oso syoho imentihwoyo homo somne'no sekwo yo'mayo a'apahomne'no ejapifijo'manji oso wonyotaho. O'o, oso yahino hiso nto'nohinofoho.

¹² Nekwo sekumo noseliko'mahon'ngkuhwoi nom'ne a'amu sohwa hofiko sekumo Anituye hungkuno losetihwahon'ngkofi sekwo hofikimo wosopayo yo'mayoso uyimentohofofoho. Ose uyimentohofo so'no sekwo hofikimo yahino nto'nohinoso uloho'mentohofofoho. Sime'mo Anituye hungkunoso sekwoe angso sopo m'mofape sohonta nekwo Anituye hungkuno losetihwamentihwayofoho. Oso'no nekwo sekumta'ni yo'mayoso mayoso oso wonyotaho. Oso yo'mayoso womantayo ko imentihwayoso oso hiso nekwo momasofoho. Hwap'ngoso nekwo ole syafihu'mentihwui, a'amu nekumne'no huno ole syafihupitnnehofo, Siko wosopayo'nji mijo'nji engo womaho nolonji Anituye hungkuno lonetihwalokusiyoh. Ose syafihupitnnehofo. Nekwo Kilais kakoe hungkunoso mop+jwosyahnnohontai nekwo nakwoe hamniyoho'nji hofikoe yo'mayo wosopayo mayo so'no yo'mayo tango kengo kengo nekumo e'ma'mentisofoho.

¹³ Sekwo olo hilo so'no huno maseyotaho. A'amu hofiko Anituye angso engo somne'no wopayo Anitumne'no ho'nasyiwo'n'ngkohofoso a'amu oso angso homo somjo syoho'njo sohwa hofiko nomantifi n'wo'n'ngkohofofoho. Oso ijempoho Anitumne'no yahu fonjokisasyiwo'n'ngkohofo sopenjo a'amu syoho'njo sohwa hofiko yahu fehohnjoso nomantifi non'wo'n'ngkohofofoho.

¹⁴ Oso yahino hiso'no Anitu kako nakumo olo hon'ngkano hungkuno loso nejapmmentono. A'amu Anituye hungkuno lonetihwawo'n'ngkohofo sohwa hofiko oso hungkuno hiso lonetihwahon'ngkuji nakwo a'amu hn'nwi nupa'n'ngkuhwasi nakwo oso a'amu huhwo sohwafe a'apahomne'no ufo'mayoso wosopayo uyantanoho. Anitu oso hon'ngkano hungkunoso nejapmmentisofoho.

¹⁵ Ngko sekwo'nji humamentohe sohonta ngko sekumta'ni wosopayo'no jomo selont'ntentesi oso yahinoso wop'ngonesohilo. I oso'no ngko sekwo'nji nohumanji yo'mayoso momaso'njo hwo'nyoho. I olo'honta ngko yo'mayoso ma'mne'enji momt'i'mokalokuyohono. O'o,

ngko moma'mnehono. Olo nje yahino loso'no nje simeho wopingo numo'nimaho. Oso nje simeho wopingoso a'amu fihwo kako wae ntohophonoho. Ngko olo syoho loso ne'no i'mo mijoho'no pe'nime'manji e'wano. Nje simeho wopingo wanimo'nimontonoho.

¹⁶ Ngko Anituye hungkuno losetihwalokwe so'no ngko nje yokumpohn'nyo so'no ngko nje yofe woho'namo'nimontaho. O'o, oso ni'hu'no awonoho. Anitu kako ngkimo olo syoho loso ntapmmentiso loso ngko molosetihwayo'njo'manji u ngko tango engo woma'monnoho.

¹⁷ Hungkuno selalokwe hwapingoso olenoho. Ngko olo syoho loso ngko nje huno mta'ni uyimo lonti'mntentesi u ngko sekumo ole selimnesohilo. Sekwo nje syoho somne'no yo'mayo ho'yangoso ntapmno. Ose selimnesohilo. O'o, olo syoho loso Anitu kako ngkimo nonihwosopento ntapmmentiso so'no ngko nom'ne honingkano ngko umneso ane hwo'nyoho. O'o, ngko Anitu kakoe syoho'nohini ulohofiwo'ningkohe hwo'nyoho.

¹⁸ I oso'no ngko olo nje syoho losomne'no ngko peho hamniyoho ma'mnehono. Nje hamniyoho mayoso olenoho. Ngko Anituye hungkuno a'amumo lutihwawo'ningkohe so'no ngko hamniyoho mantimntentesi oso yahinoso nto'nohinimaho. I oso'no ngko yo'mayo hamniyoho osoomaso hwo'nyoho. O'o, ngko siki syoho yalokweno. Oso yahino ngko esetihwalokwe so'no nje simeho wopingo nimoiningkohoho. Oso simeho wopingoso nje hamniyoho pa'nyofoho.

Poul kako hwe moya'mi hopi'nonohinofe syoho ulohofiyo hweho.

¹⁹ Ngko hwe hwahoponjo sohwoe syoho ulohofiyo moyonimonjima'ho. Oseso ngko hamniyoho mayo'ne a'amufe hungkunomo enjwa'mo mohumuleno. I oso'no ngko a'amu hopi'nonohino sofe syoho ulohofiyo imo'nimentioneso hwe moya'mi hopi'nonohini hofiko Anitumo simeho uyifitne'enji imentionefoho.

²⁰ Ngko a'amu Juta somo Kilaisimo iningkafitne'enji hofikoe yahino somo enjwa'mo humanji Kilaisiye hungkuno lutihwamentohefoho. I ngko Kilaisimo simeho uyalokwe so'no Kilaisiye kakoe Jutafe honingkano hungkuno somta'ni ngkimo isihutofonimamentisofoho. Oso'no ngko honingkano hungkuno somo enjwa'mo mohumuleno. I oso'no a'amu honingkano hungkunomo enjwa'mo humalofoso hofiko Kilaisiye hungkunomo iningkafitne'enji ngko honingkano hungkunomo enjwa'mo humaleno. Osope humanji ngko Anituye hungkuno lutihwawo'ningkohefoho.

²¹ Oso pa'nyoso a'amu temtifo kengoso hofiko a'amu Jutafe honingkano hungkuno somo enjwa'mo mohumunyo so'nji ngko hofiko'nji nohumanji ngko huhwo'ni oso honingkano hungkuno homo somo enjwa'mo mohumawo'ningkiyohono. Ose yontaningko nohonontifi hofiko Kilaisimo iningkafitne'enji iwo'ningkohefoho. I oso'no ngko oso pa'nyo nohumanji ngko Anituye honingkano hungkuno so'no iningo maniyofoho. O'o, ngko Kilaisiye honingkano hungkuno somo enjwa'mo ne'no humawo'ningkohefoho.

²² A'amu fehohnjoso hofikoe simeho mo'mo huno anga'nohino yokumpohn'nyo muto'nnyoso hofiko huno ole syafisyiwo'ningkohofi, U, nakwo yo'mayo yahu oso nasoso nakwoe honingkano wonyo umo'nimontonoho. Hofiko oso yahino so'no ntahoningkofi ngko oso yahino hiso'no wonyo'maho kosyafisyonji ngko hofiko'nji nohumahm'mo oso yahino hiso ngko huhwo'ni mimnehono. Ngko oso

hiso i'me'no nohon'ngkuji hofiko Kilaisiye hungkuno wop'ngo somo nupa'n'ngkuji hofiko simeho yokumpohn'nyo uyantifeho. Ngko a'amu angomeemjo so'nji ngko hofiko'nji nohumanji hofikoe yahino somo in'ngkamentohefoho. A'amu fehohnjoso hofiko ngkimo nonehon'ngkuji hofiko Anitumo in'ngkafitne'enji oso yahinoso iwo'n'ngkohe hwo'nyoho.

²³ A'amu fehohnjoso hofiko Kilaisiye hungkuno somo tifi in'ngkakujji oso homo somo Anitu kako hofikimo wop'ngo ulohofone'enji olo syoho loso yalokweno. Oso pa'nyoso ngko huhwo'nnonjimo wop'ngo ntohofone'nji yalokweno.

Nakwo Anituye syoho yokumpohn'nyo yaso'manji nakwo wop'ngoso womantanoho.

²⁴ A'amu hopi'nono hofiko mjake'we wohnnano likuji mjake'we ko hnnifijoso a'amu fehohnjoso hofiko ho'yango wop'ngoso womantife'maho. Oso'no sekwo huno maseyoho liyohoho. Oso pa'nyoso sekwo hokunonji Anitu mta'ni yo'mayo wop'ngo mayo'ne sekwo Anituye syoho yokumpohn'nyo fiyoho'nimno.

²⁵ A'amu hofiko yo'mayo mjake'we hnnyo somjo ho'yangoso womano likuji hofiko piso'mo'nyo ikutoho. O'o hofiko hofikoe a'apaho yokumpohn'nyo ito'nyo'ne syoho ne'no mjim'wewekuji mjake'we hnnyo somjo ho'yango mayo'ne syoho engo uyantifeho. I oso syoho engoso hwahoponjo ho'yango'nefoho. Oso hiso moi'wo umo'nimonte'no yohoho. I oso'no nakwo Anituye syoho yalokuhwone hn'zwi nakwo ho'yango engolopohamo ne'no wentihwone so'no syoho yalokuhwono. Oso'no syoho yokumpohn'nyo uyan.

²⁶ A'amu mjake'we hnnyo sohwa hofiko hano ito'nohino yontifi hohwafo sopo komo'no i'mofap'wo'n'ngkohofofoho. Hano ikitokitofa so'njo'maho. O'o, awonoho. Oso pa'nyoso ngko Anituye syoho iwo'n'ngkohono. A'amu yihufu wopolofano likuji hofikoe meso siki wofantihm'maho. O'o, hofiko yihufu ne somo nuhwon'ngkuji wofantifeho. Oso pa'nyoso ngko Anituye syoho yalokweso siki miyalokuyohono.

²⁷ O'o, awonoho. Ngko nje hunomnohini min'ngkwalokuyohono. O'o, yo'mayo wonyo nje simeho sohwo umo lonte somo ngko monje yasyonji Anitu kakoe syohoso yihufu nemo uhwonontifi polofohofa oso hopa nto'no yalokweno. U ngko ose mimme'manji Anitu kako ngkimo olo hungkuno loso wantimontonoho. Kiko a'amu somo nje hungkunoso ko ulonji kiko yo'mayo yahino wonyo jije simeho sohwo umo lonte somo monje meesiyo'njo iso'manji kiko ho'yango momatnnohino. Anitu kako ngkimo ose ntonohonji ngko syoho yokumpohn'nyo yalokweno.

10

Hwahoponjo yahinoso nakumo yamofa nalohofihwoso'no nakwo osomo in'ngkuhwaloho.

¹ Nje a'amu soku, a'amu fehohnjoso hofiko Anituye hungkunomo hwotoho hmentohofa somne'no sekwo huno olo so'no fisyafihupmno. Hohonta Mouses kako a'amu Isilaelife ajuyohwosamo hwaho Ijip mta'ni nomanto hofiko Ijip nuliko'mantifi hwaho a'amu anepono motawento osopo humamentohofoho. Oso hopo sopo Mouses'nji a'amu Isilael so'nji hofiko osopo nohumentan'ngkofi himo a'amu hopi'nonohino somo ifehu'mokahumentisofoho. Siki ifehu'mokahumentiso'maho. O'o, hon'ngkano utihwayo'ne ifehu'mokahumentisofoho. Osohonta

hofiiko mijo ayo engo momingo sopo i'mofi+wahon+ngkofi Anitu kako hofikimo mijo ayo engo huhwo sohumo mt+hup+hwojahon+ngki a'amu hopi'nonohino hofiiko osopo wako'mentohofofoho.

² A'amu hiso hofiiko Mouses nakwoe hwe engo umo'nono lontifi hofiiko kako'nji ufohi'nontifi kakimo in+ngkawentifi hofiiko himo homo somo enjwa so'mo humantifi mijo engo somo wako'mentohofofoho.

³⁻⁴ Oseso hofiiko mijoho uyahon+ngki Anitu kako ahwomo mta'ni wosopayo'nji mijo'nji hopi'nonohino somo umentisofoho. Nuyahon+ngki hofiiko n+mentohofofoho. Oso hopo sopo mijo sojo mta'ni n+mentohofoso oso mijo hwap+ngoso Kilais+yoho. A'amu hofiiko hano loho'nowentan+ngkofi Kilais kako hofikimo hofiyo emokosyohumamojo hweho.

⁵ I oseso Anitu kako a'amu hopi'nonohino homo somo wopingo ko ulohofahon+ngki hwe moya'mi pi'n+ngo engoso hofiiko yahino wonyoso yahon+ngkofi Anitu kako nuhwononto oso hwaho a'amu ane sopo Anitu kako hofikimo poyo umokumentisofoho. Umokahon+ngki hofikoe pijafoso oso hwaho hopo sopo hintalinyo pa'nyo osopo nonje hu'mehinawo'mentisofoho.

⁶ Oso yo'mayo hopi'nonohino imo'n+mentisoso nakumo hon+ngkano wopingo netihwayo'ne imo'n+mentisofoho. Hofiiko yo'mayo so'no hi umo'n+ngkahon+ngki wonyo imentohofofoho. Oso hopaso nakwo miyanehwono.

⁷ Oso'no neyakwosa fehohnjo sohwa hofiiko hwasyo anitumo in+ngkawentifi hofiiko hwomtame uloho'mentohofofoho. Oso hwamne'no Anituye hungkuno ole nal+mento, Hofiiko hwasyo anitu somne'no hwomtame ulohofontifi hofiiko nohumantifi wosopayo'nji mijo'nji nontifi nol+kafontifi hofiiko syohi'nyo wonyo imentohofofoho. Nakwo oso hopaso miyanehwono.

⁸ I oso'no nakwo nom'ne a'amufe apohufo ihwaloho. Oso a'amu Isilael pi'n+ngo engoso hofiiko oso yahino wonyo hiso yahon+ngkofi Anitu kako oso sikuno anga'nohino somo hofikimo poyo imokumentisofoho. Oso a'amu hiso hofiiko *t+iwenti-t+ili tausen*ifoho (23,000).

⁹ I oso'no nakwo Anitumo yamofu nulohofihwaloho. A'amu Isilaeliso hofiiko Anitumo yamofu ulohofontifi hofiiko kiko nto'no monemokosyohumawo'n+ngkiyohino hwosoho ulahon+ngkofi Anitu kako oso a'amu homo somo homaso toho wolo'meehufe lonto homamo uhwojahon+ngki a'amu pi'n+ngo engo somo homaso toho lofopij+syu'mo'mentohofofoho.

¹⁰ I yo'mayo Anitu iwo'n+ngkiso so'no yoka hnn+ngkuhwaloho. A'amu Isilaeliso hofiiko Anitumne'no yoka hungkuno ulahon+ngkofi a'amu ahwomo mta'angoso kako a'amu pi'n+ngo engo somo fonjahumentisofoho.

¹¹ Oso yo'mayo yahino wonyo imentohofoso a'amu fihwa hofiiko oso yahino wonyo imentohofoso so'no Anituye hungkuno mt+mokumentohofoso sohwa hofiiko nakumo hon+ngkano wopingo netihwayo'ne iyoswomo mt+mokumentohofofoho. Nakwo olohonta nohumentan+ngkuhwoni sikuno moi'wo umo'n+monto yahon+ngki nakwo oso hungkuno homo somo nuhwonontani nakwo oso hon+ngkano homo somne'no huno wopingo tipemalokuhwono.

¹² Oseso a'amu fihwo kako ole loso, Ngko yokumpohn'nyo lohokwe so'no ngko hon+ngkano wonyo mimnehono. Ose loso sohwo kako i'waho nto'no wehumano. Kako nop+wasyonoho.

13 A'amu hopi'nonohino hn'nimo yo'mayo hon'ngkano wonyo nontimne'no ipenemotawesoso kengo kengo'maho. O'o, afa'nohinofoho. Oso'no Anitu wosefo'ma'mo nalimentiso so'no nakwo huno nayohoho. Kako lohonta nefe'malofoho. Oseso hon'ngkano wonyo nontimne'no nemotaweso sohwo kako nakwo yokumpohn'nyo somo moneyakolofonehoho. Yo'mayo wonyo ne'maso sohwo woneyakolo'mo lihwosi ko yososo, Anitu nefe'mayo'ne hon'ngkanoso umo'montonoho. Kakoe yokumpohn'nyo nejap'hwoso'no nakwo yokumpohn'nyo wolohofantano.

Nakwo Anitumo in'ngkohwasi towahuno wonyo so'nji in'ngkohwaloho.

14 Anitu kako a'amu Isilael homo somo wop'ngo ko ulohofahon'ngki hofi'ko wonyo imentohofofoho. Oso'no nje a'amu soku sekwo anitu hwasyo somo hohujo ikinjaofikuji i'waho fiyimno.

15 Sekwo huno'njo kuyoho. Ngko sekumo olo hungkuno selalokwe loso'no sekwo huno fisyafihupmno.

16 Kilais kako nakwo wonyomne'no poyo pe'nimentiso oso'no wosofisyano lontani nuhu'mokontani nakwo olo mijo Jisasiye honiyofoho lontani Mpohwo Anitumo isamoyoka ulontani nonontani ole syafisyiwo'n'ngkuhwono, Jisas nakumne'no kakoe honiyo usihuma'mentiso sohomo ufohi'nalokuhwono. Nakwo wosopayo nomentani kutikujo lohofontani nontani Kilaisiye a'apahofoho liwo'n'ngkuhwono. Kilais kakoe a'apaho nakwo wonyo engo so'no tohino umnimentiso sohomo ufohi'nalokuhwono.

17 Oso wosopayo anga'nohinoso nakwo hwe moya'mi pi'n'ngo hn'nwi nakwo kutikujo lohofontani nimalohwone hn'nwi nakwo afa aswomjo pa'nyi'nwoho.

18 Sekwo a'amu Isilaelife yahino so'no sekwo huno fisyafihupmno. Hofi'ko Anitumne'no yahu fonjokiasasyont'fi hofi'ko oso yahu fehohnjoso nonont'fi ole syafisyiwo'n'ngkohofi nakwo Anitu'nji mafohoto'n'ngkuhwono.

19 Ngko hungkuno hwap'ngoso pehofo selalokweno. A'amu hofi'ko hwasyo anitu sohune'no yo'mayo ho'nasyiwo'n'ngkohofoso ne hi'njotaho. Oso hwasyo anitu sohwo kako nehopi lohuma'ho. Ose loselalokweno.

20 O'o, oso awonoho. Hofi'ko yo'mayo hwasyo anitu sohune'no ho'nasyiwo'n'ngkohofoso sohwo oso towahuno wonyo somne'no ho'nasyiwo'n'ngkohofoso Anitumne'maho. Oso'no oso a'amu hofi'ko towahuno wonyo sohwafe yofe ho'nomayo'ne uhu'mokukuji sekwo hofi'ko'nji nomihu'mokin'ngkutoho. Sekwo hofi'ko'nji mihu'mokin'fijo'manji towahuno wonyo sohwanji ufohi'nant'feho.

21 Sekwo nuhu'mokont'fi Kilaisiye honiyo'nji a'apaho'nji nont'fi towahuno wonyofe wosopayo so'nji nomohu'mokukuji non'ngkutoho. O'o, sekwo oso hon'ngkano hufa'uyo homo somo sin'ngkakutoho. Sekwo Anitu'nji wohumano likuji sekwo towahuno wonyo so'nji nohumafikutoho.

22 Sekwo oso hon'ngkano hufa'uyo somo ifijo'manji Anitu kako ngkilaho sel'hwosi nakumo simeho wonyo wonejapmmontonoho. Hwap'ngoso Ngko'nohini Hwe Engo hwo'nyoho ose nalimentisofoho. Nakwo yokumpohn'nyoso kakimo uyakolofantantaho. Nihu'no awonoho. Ose selalokweno.

Sikuno huhwo huhwi nakwo Anituye yofeso engolopohamo woho'nomehwano.

²³ A'amū fehohnjoso ole liwo'n'ingkohofofoho. Yo'mayo hopi'nono Anitu kako nakumne'no hano mopitofasiyoso nakwo yasoso oso hiso'no hon'ngkano wonyo anefoho. Oso hungkuno liwo'n'ingkohofoso nehopeho. I oso'no yahino fehohnjoso nakumo monefo'manehoho. Nakwo Anituye hon'ngkanomo in'ngkowmentan'ngkuhwasi oso yo'mayo yaso sohumjo yokumpohn'nyo sohwo kako nakumo yokumpohn'nyo monasosofitofonehoho.

²⁴ Yo'mayo nakwo uyano lihwasoso huno nakune'no syofihu'n'ngkuhwasi ihwaloho. O'o, nakwo huno nom'ne a'amū somne'no huno wosyofisyano. U, ngko ose i'mo nom'ne somo ufo'ma'montaho. Sekwo huno oso'no syafisyikui yo'mayoso fiyimno.

²⁵⁻²⁶ Nakwo huno ole nayohoho. Olo yo'mayo hopi'nonohino olo hwaho lopo wojoso Anituyefoho. Anituye hungkunoso ose nalimentisofoho. Oseso nakwo yo'mayoso nasoso oso wop'ngofoho. Sekwo tongo wonano likujoso uhu'mokiyo sopo nta'ni mpekui sekwo oso tongo kakwo'yohwo sohumo olo tongo loso kiko hwasyo anitu hwoso sohune'no fonjokisasyohino mta'angotaho. Ose ulohon'ngkiji mpehotoho. O'o, kiko mpe'nohini yohoji hmnyo.

²⁷ U hwe fihwo kako Anitumo simeho hi'ntnnono muyo'njo sohwo kako wosopayo iloho ihwosi wonano lihwosi joh selihwoso'no u sekwo wosihwano likujimanji u sekwoe hunofoho. Noho fiwanimno. Kako sekumo yo'mayo tongo sejapososo sekwo hmimno. Oso tongo hiso'no sekwo huno pi'n'ngo syafisyikutoho. O'o, sekwo toho'nohini hmimno.

²⁸ I oso'no hwe fihwo kako sekumo ole seloso, Olo tongo loso hwasyo anitumne'no fonjokisahumalofo mta'angofoho. Ose selihwosi, Ngko manimnehono selihwoso'no sekwo oso hwe huhwo sohwoe huno somne'no huno syafisyikui non'ngkutoho.

²⁹ Hwap'ngoso sekwo huno ole seyohoho, Ngko olo yahu loso nime'manji nje hon'ngkano wonyo mmo'nonehoho. Huno ose ko seisoso oso hwe sohwo kako sekumo hungkuno seliso so'no kako ole syofisyalofoho. Olo yahu hiloso nimeso ngko hwasyo anitumo hopa in'ngkwalokweno. Oso a'amū huhwo sohwo kako huno ose syofisyalofoho. Oso'no sekwo oso yahuso non'ngkutoho. I oso'no nom'ne a'amufe huno somta'ango somne'no nakwo hon'ngkano somo hano pitofonesyalokwofoso wop'ngomaho. Oso'no nakwo yo'mayo yahu nasoso'no a'amū ole nal'fitnnoho, Oso yahinoso wonyofoho. Ose nal'fitnnohontani yo'mayo yahu so'no nom'ne a'amū somo mulohonanehwano.

³⁰ Ngko Anitumo wosopayo'ne isamoyoka uli'mo nonime'no nom'ne a'amū sohwo kako ngkimo oso hon'ngkanoso wonyofoho eso peho'no wantimontolo.

³¹ Oseso sekwo nonyo wosopayo wonano yo'mayo yahino uyano likujimanji sekwo simo'mo huno ole fisyafihupmno. Yo'mayo imeso ngko Anituye simeho wop'ngo umokumontaho. Sekwo oso hiso'no huno kaki'no syafisyikui sekwo yo'mayo Anituye yofe ho'nomayo'ne fiyikuno.

³² Sekwo soku sekwo a'amū Juta so'nji a'amū temtitifo kengo so'nji a'amū Anitumo in'ngkawowo'n'ngkohofoho so'ntnne'no huno fisyafihupmno. Sekwo yo'mayo iwo'n'ngkohofoho somo sen'ngkafijomanji hofikoe hon'ngkano wonyo ifijo so'no sekwo oso homo somo ikutoho.

³³ Ngko huhwo'n'iye yahinoso oso pa'nyofoho. A'amu hofi'koe simeho wop'ingo umo'none'enji ngko yo'mayo wop'ingoso iwo'n'ngkokefoho. Yo'mayo ngkimo nifo'mayo syoho osomnohini miyalokuyohono. O'o, a'amu pi'ningo engo somo wop'ingo ulohof'o'neso syoho yalokweno. Hwap'ingoso a'amu hofi'ko Anitumo in'ngkafitne'enji ngko yo'mayoso yalokweno.

11

¹ Sekwo ngkimo nohonimno. Kilaisiye yahinomo in'ngkwalokwe hopaso sekwo ngkimo t'fi nn'ngkapmno.

Moya'mi sofa hofi'ko Anitumne'no uhu'mokukuji hofi'ko hofi'koe mnokinoso ufehu'mokohinantifeho.

² Sekwo ngkine'no huno syan'fisiyo'w'o'nont'fi oso hungkuno nto seajpmen-tohe somo sekwo hofiyo in'ngkwalokwofo. Oso'no ngko sekwoe yofe ho'nomalokweno.

³ I oso'no sekwo olo nje hungkuno loso'no huno waseyono. Kilaisiye mnokino engoso Anituyoho. U nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi hwe hopi'nonohino sohwo'niye mnokino engoso Kilaisiyoho. Oso pa'nyoso hwoya'mi sofafe mnokino engoso huhwafoho.

⁴ Oso'no a'amu fihwo kako Anituye hungkuno a'amumo ulihwosi kako Mphumo jomo uloso sohwo kako kakoe mnokino manji'mof'o' so'nji lohofoso'manji kako won'mango un'montonoho. Sekwo a'amu Koulin sopo humalofo soku sekwo ole l'wo'n'ngkohofi, A'amu mnokino manji'mof'o'njo sohwo kako nom'nehumo enjwa'mo humunyo hweho.

⁵ A'mu fisi kako mnokino manji'mof'o' ane lohofoso'manji kako a'amumo Anituye hungkuno ulihwosi Mphumo jomo uloso'manji kako won'mango unono. Hofi'ko kakimo mnokino manji'mof'o' ane simo uhwon'ngkuji a'amu hofi'ko ole wolantifeho, Olo a'mu losi kako won'mango unono. Kako yokumpohn'nyiyoho. Hwe sohwa hofi'ko mnokino manji'mof'o' momanji'mo'nyo iwo'n'ngkohof'o' pa'nyiyoho. Oso'no kako hwoya'mi hwa'nte sofafe mijiyu hm'n'wo'n'ngkohof'o' pa'nyo hm'nniyoho.

⁶ U a'mu fisi kako kakoe mnokinomo hwafife mopa'nyosimo a'amu nuhwon'ngkuji ole wolantifeho. Oso a'amu kako hwehumo enjwa'mo mohumuyoho. Kakoe yokumpohn'nyoso yakolo'nniyoho. Oso a'musi kako kakoe mijiyoso hwe sohwafe mijiyu hopa tifo wahm'nono. U kako oso a'musi kako mijiyu t'fo so'no ngkilaho loso'manji e'wano kako nom'ne a'amu'nji Anitumne'no uhu'mokufijo so'no kakoe mijiyu somo hwafife wopa'nono.

⁷ Anitu sohwo kako Hwe Engo ne hweho. Kako nom'nehumo enjwa'mo mohumunyo hweho. Osohwo kako hwe hwahoponjo sohwo'ni'mo kako pa'nyo mt'i'mokumentisofoho. Oso'no nakwo hwe sohwo'ni nakwoe mnokino somo nopo'n'ngkuhwaloho. I oso'no moya'mi sofa hofi'ko hwehwamo enjwa'mo humalofo. Oso'no hwoya'mi sofa hofi'ko hofi'koe hwehwafe yofe ho'nomayo'ne hofi'koe mnokino somo wopa'n'ife.

⁸ Hwap'ingoso hohonta Anitu kako hwe mt'i'mokumentisoso ape mta'ni yaf'o' manto mt'i'mokumentisoma'ho. O'o, kako hwehumta'ni yaf'o' anga'no manto ape mt'i'mokumentisofoho.

⁹ Anitu kako apeso hwehwamo ufo'mayo'ne mt'i'mokumentisofoho.

¹⁰ Oseso moya'mi sofa hofiꞑko hofiꞑkoe hwehwamo enjwa'mo humalofo sofa hofiꞑko oso hiso'no a'amu ahwomomjo somo utiꞑhwayo'neso hofiꞑkoe mnokino somo wopa'nife.

¹¹ I oso'no nakwo Anitumo simeho uyiwu'ningkuhwone hn'nwi nakwo hwe sohwo'nanohini yo'mayo iyoso'no hopo'maho. I hwoya'mi sofam-nohini yo'mayo iyoso'no hopo'maho. O'o, ose'maho. Hwe moya'mi nakwo nem'no majoku'nontani yokumpohn'nyo sosofito'nontani Anituye yahino afa'no afa'no iwo'ningkuhwono.

¹² Simo'mo Anitu kako hwe sohwoe yafo nopemanto ape mt'i'mokumentisofoho. I olohonta ape sofa hofiꞑko hwomu aswo mawo'ningkohoho so'no Anitu kako hwomu apefe simehomo mt'i'mokuwo'ningkohoho. I oso hiso'no hwe hwoya'mi yo'mayo hopi'nonohinoso Anitu kako hwap'ingo hweho.

¹³⁻¹⁵ Nakwoe yahinoso olenoho. Hwe fihwo kako kakoe mijiyi sawemo engoso mahm'nyoso oso wop'ingo'maho. I hwoya'mi sofa hofiꞑkoe mijiyi sawemo engoso oso wop'ingofoho. Hofiꞑkoe wokosofoho. Oso mijiyi sawemoso Anitu kako hofiꞑkoe mnokinomo ifehu'mokosyohumayo'ne uyimentisofoho.

¹⁶ Oso'no sekwo huno olo so'no fiꝼyafiꝼhupmno. A'mu fisi kako Mpohwo Anitumo jomo ujo'ne tajo ango somo syuhwosi kakoe mnokinomo hwap'ife mopa'nyo'njo iyoso oso wop'ingotaho. O'o, wonyofoho liꝼwo'ningkuhwonefoho.

A'amu Kouliniso hofiꝼko Kilaisimne'no syafiꝼsiyo'ne hon'yo'nji wosopayo'nji niꝼmentohoho sohonta hofiꝼko yahino wop'ingo somo nto'no min'ingkammentohofoho.

¹⁷ Jisas nakwoe wonyomne'no pe'niꝼmentiso so'no syafiꝼsiyo'ne uhu'm'ingo so'no hon'ingkano hungkuno waseliꝼmonne'no yohono. Ngko ole maseliꝼmnehono, Sekwo Anitumne'no nuhu'mokontifi sekwo Anitu kakine'no hwomtame ulohoho yahinoso wop'ingo yalokwofo. Ose maseliꝼmnehono. O'o, sekwo yahino wonyo yalokwofo. Sekwo yahino wonyo yalokwofo so'no sekwo miꝼhu'mokiyo'njo yontifiꝼjontentesi oso wop'ingo'nesohilo.

¹⁸ Ole upa'niꝼmalefoho. Sekwo nuhu'mokontifi sekwoe huno kengo kengo so'nji husilo husilofo lohofalokwofo. Simeho afa minyofoho. Ngko oso hungkunosoma upa'niꝼmale so'no ngko huno ole syofiꝼyalokweno. Olo hungkuno loso ne'njofoho syofiꝼyalokweno.

¹⁹ Sekwo husilo husilofo lohofalokwofo so'no a'amu Anituye hungkuno ne somo tiꝼfi in'ingkowalokwofo so'no utiꝼhwa'nyopo uhwonantanoho. Oso wop'ingofoho. I oso'no sekwo simeho afa minyo'njo ikuji Anitumne'no uhu'mokufijoso oso wonyofoho.

²⁰ Jisas kako sekwoe wonyomne'no poyo imo'niꝼmentiso so'no huno syafiꝼsiyo'ne nuhu'mokontifi wopayo nonontifi sekwo nto'no mohumulofa. O'o, sekwo Kilaisimne'no mosyofiꝼyalokuyohoho. Sekwo wopayo siki nalokwofo.

²¹ Ou, sekwo nuhu'mokontifi sekwo anga'no anga'nohino soku sekwo sekwoe wosopayo nomotowapontifi sekwo nom'ne a'amu somne'no huno monosyafiꝼhu'nyo'njo yalokwofo. Fehohnjoso mijo nilohofalokwofo. I oso'no a'amu fehohnjoso hofiꝼko wosopayo'no umofonyo iyoso'no mijoho engo uyalofoho.

²² Sekwo oso a'amu hisomo wopayo muyo'njo peho'no yalokwofo. Sekwo Anituye a'amu homo somo simeho muyaloku liyohofo. Sekwo hofikimo wonimango ifisyimofalokwofo. U, sekwo wosopayo engo wonano likuji sekwo sekwoe angomo humafikuji hmnmno. Sekwo Anituye tajo angomo somo peho'no motoswapohofo. I oso'no ngko peho hungkuno selimneho. U, ngko sekwoe yofe woho'nosema'monntaho. O'o, nihu'no awonoho. Oso hiso'no ngko sekwoe yofeso moho'nosema'monnoho.

Nakwoe hwe engo Jisas kakoe inomokomoyo oso hwamo kakoe honiyonji a'apahonji uyimentisofoho.

(Matiyu 26:26-29; Mak 14:22-25; Luk 22:14-20)

²³ Ngko olo hungkuno Jisas ntapmentiso loso nto selimentohefoho. Oso sikuno homo somo Jutas kako sohwafe ahomo Jisasimo ho'nahumentiso sikuno homo somo Jisas kako wopayo nomanto

²⁴ Anitumo isamoyoka ulonto oso wosopayo hiso kutikujolo lohofonto kakoe inomokomoyo sohwafo nuyonto ulimento, Olo wosopayo loso nje a'apahofoho. Ngko sekumo sefo'mayo'ne sejalokweno. Olo ngko sekwo'nji humanji yo'mayo selohofalokwe loso sekwo hwanguku huno syanifohupitne'enji selohofalokweno. Hwanguku sekwo olo hopa ne'no ikuju. Ose ulahonngki nimentohofoho.

²⁵ Oso wopayoso moi'wo nosojwaofahonngkofi Jisas kako oso noswano ipisayo mijo'njoso nomanto nuyonto ulimento, Olo ipisayo mijolo nje honiyofoho. Ngko sekwo Anitu'nji makotiku'nyo'ne yahino songo so'no nje honiyu usihuma'monnoho. Hwanguku sekwo nje poyo pe'nyo so'no syanifisyikuji sekwo olo pa'nyoso ne'no ikuju. Ose ulimentisofoho.

²⁶ Ihwoni. Oso wopayonji mijo'nji nyo'ne yahino Kilais nejapmentisoso sekwo ole lutihwalokwofo. Jisas nakwoe wonyomne'no poyo pe'nimentiso so'no nakumo huno nafohotofo'nefoho. Nakwo ose yontanngkuhwasi a'amu nom'neso nonahonngkuji hofiko Jisas nakumne'no poyo pe'nimentiso so'no huno wotipemantifeho. Sekwo oso yahinoso ne'no mjimwentanngkuji Jisas kako asomo noponefoho.

A'amu fiso hofiko Kilaisiye a'apahonji honiyonji siki nijoso hofikoe honingkanu wonyofoho.

²⁷ Kilais oso yahino nejapmentiso so'no olo so'no huno wonayono. A'amu fihwo kako Kilaisiye simeho wopango mumokiyo'njo yoso sohwo kako Kilaisiye a'apahonji honiyonji siki nososohwo kako Kilaisiye yahino losomo wonyo imokalofoho. Ose yososo'no kakimo tango engo u'malofoho.

²⁸ Oseso a'amu fihwo kako Kilaisiye a'apahonji honiyonji wanimo lihwosi simo'mo kako kakoe simeho huno osomo nto'no syafihu'nngkuhwosi into'nohini imo'nngkuhwoso'no wanono.

²⁹ Hwapingoso a'amu fihwo kako hwe engo Jisas nakumne'no poyo pe'nimentiso so'no huno nto'no muyo'njo sohwo kako Kilaisiye a'apahonji honiyonji siki nososohumo Anitu kako oso a'amu huhwo sohwoe yahino wonyo somne'no tohino uyimntonoho.

³⁰ Sekwo oso yahino iwo'nngkohoho so'no hwe moyami pi'nngo hofiko sekwo'nji humalofe fehohnjoso yokumpohn'nyo anefoho. Fehohnjo mnokino'njofoho. Fehohnjoso hofiko poyo nto pe'nimentohofoho.

³¹ U sekwo sekwoe honingkanu somne'no huno nto'no syafihu'nngkuji nontifijontentesi u oso tohino hiso sekwo momafikutnnesohilo.

³² I oso'no Anitu kako nakwoe wonyo so'no huno syafisyihwosi kako nakumo tohino nejape'manji kako nakwo kakoe mehomi hn'nwiye honing'kano somo nto'no imofonehwojalofoho. Anitu ose yoso'manji hwangku sohonta a'amu pi'n'ngo engoso hofikimo tikanomo m'hwajoso sohonta nakwo tohino momanefoho.

³³ U sekwo nje a'amu soku, sekwo wopayo n'ngkuji Kilaisiye a'apaho'nji honiyo'nji wonano likuji sekwo nom'ne a'amu anga'no anga'nohino osomne'no hontohumafikuji hofiko hopi'nono nto uhu'mokukujo'no osohonta sekwo wopayo'nji mijo'nji hmnomafikuno.

³⁴ U a'amu fihwo kako mijoho uyihwoso'no kako kakoe angom'o simo'mo wan'montonoho. Tifi kako sekwo'nji humahwosi wan'montonoho. Sekwo Kilaisiye honiyo'nji a'apaho'nji n'fijo so'no uhu'mokiyo yahino so'no tango mapitnnoho.

Hungkuno fehohnjoso mokosyohumaleno. Hwangku ngko sekwoe angopo se'mahm'mo wolosetihwamonnho.

12

Anituye Towahuno Wop'ingo sohwo kako yo'mayo syoho nakumo nejap'wo'n'ngkiso so'ne hungkunofoho.

¹ Nje a'amu soku, sekwo yo'mayo syoho Anituye Towahuno Wop'ingo nejap'wo'n'ngkiso so'no sekwo huno nto'no mosyafisyoso wop'ingom'aho.

² Sekwo huno seyohoho. Hohonta sekwo Anitu ne sohomo simeho mumentohoho sohonta oso hohosohonta Seten kako hwasyo anitu, ne ane, songo ne'no mohumanyo'njo sohwoepono ipesemotas'mentiso sohomo sekwo tifi in'ngkamentohofofoho. Kako sekumo aho yokumpohn'nyo kesemokosyohumamojofoho.

³ Oso hohosohonta yo'mayo Anituye Towahuno sohwo kakoe mehomi hn'n'mo nejap'wo'n'ngkiso so'no sekwo huno maseimojofoho. I oso'no olohonta sekwo huno nto'no waseyono. A'amu Anituye Towahuno Wop'ingo hi'njo sohwo kako Anitu kakoe Towahuno somta'ni hungkuno mawo'n'ngkiso sohwo kako Jisasimne'no sifajo malonehoho. I a'amu kako Jisasiye Towahuno ane sohwo kako Jisasimo ole mulonehoho. Kiko nje Hwe Engo ne hwosoho. Ose mulonehoho.

⁴ Anituye Towahuno Wop'ingo syoho kengo kengo nejap'wo'n'ngkiso sohwo kako Towahuno kenga'nohino hweho.

⁵ Oso syoho kengo kengo iwo'n'ngkuhwoneso Anitu kako anga'nohino humaso sohune'no iwo'n'ngkuhwonefoho.

⁶ Anituye syoho iyo so'ne yahinosa kengo kengo weho. I oso'no Anitu kako anga'nohino sohwo kako oso syoho homo somne'no yokumpohn'nyo nejap'wo'n'ngkiso hweho.

⁷ Anituye Towahuno Wop'ingo sohwo kako kakoe yokumpohn'nyo kengo kengoso a'amu anga'no anga'nohino hn'n'mo nejap'wo'n'ngkisofoho. Oso yokumpohn'nyo yahon'ngkuhwasi oso a'amu huhwo sohwo kako nom'ne a'amu hofiko nonahon'ngkuji hofiko Anituye yokumpohn'nyo somo wonehontan'feho.

⁸ Anituye Towahuno Wop'ingo sohwo kako a'amu anga'no anga'nohinomo nto'no uy'montonoho. A'amu fihumo kakoe yokumpohn'nyo uyahon'ngkuhwasi oso a'amu huhwo sohwo kako nom'ne a'amu somo kako huno wop'ingo Anitu mta'angoso utihwamontonoho. Anituye Towahuno anga'nohino huhwo sohwo kako nom'ne a'amu

sohumo kakoe yokumpohn'nyo uyahon'ngkuhwosi oso hwe huhwo sohwo kako hungkuno hiyaso wo'mojo Anitu mta'angoso a'amu somo ulimontonoho.

⁹ Oso Towahuno anga'nohino huhwo sohwo kako nom'nehumo kakoe yokumpohn'nyo uyahon'ngkuhwosi oso hwe huhwo sohumo Anitu kako yo'mayo yoneso'no huno uyososo hwe huhwo sohwo kako simeho hi'ntnnono uyihwosi walimontonoho. Ne u'mofapmmntonoho. Nom'nehumo oso Towahuno anga'nohino huhwo sohwo kakoe yokumpohn'nyo uyahon'ngkuhwosi oso hwe huhwo sohwo kako nom'ne a'amu mnokino'njo somo wop'ngo umokumontonoho.

¹⁰ Nom'nihwo kako oso Towahuno sohwoe yokumpohn'nyoso nomahwosi yo'mayo wop'ngo kengo a'amu hofiko miwo'n'ngkiyohofoso Anituye yokumpohn'nyo itihwayo'ne uyimontonoho. Nom'nehwo kako Anituye yokumpohn'nyo nomahwosi kako hungkuno wop'ngo Anituye huno mta'ni nomahwosi kako a'amu somo wolutihwamontonoho. Nom'nihwo kako Anituye yokumpohn'nyo nomahwosi kako yo'mayo hungkuno upa'n'wo'n'ngkiso so'no yo'mayo imo'n'wo'n'ngkiso so'no kako ole walimontonoho. Oloso Anituye Towahuno mta'angofoho. Oloso towahuno wonyo somta'angofoho. Ose walimontonoho. Nom'nihwo kako Anituye yokumpohn'nyo nomahwosi kako a'amu kengo kengo sofe hungkuno kako huno muyososo walimontonoho. Nom'nihwo kako Anituye yokumpohn'nyo nomahwosi kako hungkuno kengo kengoso nupa'n'ngkuhwosi oso hungkuno hiso kako huno ko muyahon'ngkuhwosi kako neso walimontonoho.

¹¹ Oso Towahuno anga'nohino huhwo sohwo kako oso yokumpohn'nyo kengo kengoso nakwo a'amu anga'no anga'nohino hn'nimo nejap'wo'n'ngkisofoho. Kako kakoe huno mta'nnohini nejap'wo'n'ngkisofoho.

Nakwo Anituye a'amu hopi'nonohino hn'nwi nakwo K'laisiye a'apaho'nwoho.

¹² Oso yokumpohn'nyo kengo kengo Anituye Towahuno nejap'wo'n'ngkiso so'no nakwo nakwoe a'apahomme'no pahnnimo hungkunoso huno waseyono. A'amufe a'apahoso ne anga'nohino w'o'nyofoho. A'apaho kenga'nohino ko hiso simano sife simeho yo'mayo hiso Anitu kako ho'nahinyofoho. Oso pa'nyoso nakwo K'laisimo in'ngkawowo'n'ngkuhwone hn'nwi nakwo humalohwono.

¹³ Ihwoni. A'amu Juta hn'nnonji a'amu temtitofu kengo hn'nnonji a'amu syoho ulohofiyo so'nji a'amu siki'ngo siki'nonji nakwo hopi'nonohino hn'nwi Anitu kakoe Towahuno Wop'ngo sohwo nonemanto kako nakumo a'apaho anga'nohini nemokalofoho. Oso Anituye Towahuno Wop'ngo huhwo sohwo kako nakwo anga'no anga'nohino hn'nimo nehumanto kako mijolimo hopa imo'n'ngkahon'ngki nakwo mijo homo somo nontani nakwo a'apaho anga'nohino'nji'nwoho.

¹⁴ Nakwoe a'apaho somne'no nakwo huno nayohoho. Nakwo sife'nohinimaho. O'o, nakwo timo simano sife aho yo'mayo hn'nji'nwoho.

¹⁵ Nakwoe sife sohwo ole walimontolaho. Yo'mayo syoho aho sohwo iwo'n'ngkisoso ngko mimnehono. Oso'no ngko olo a'apaho loso uliko'ma'mo. Ose ulihwosi a'apaho hiso uliko'ma'montolaho. O'o oso siki hungkunofoho. Sife sohwo a'apaho loso fehohnjo hweho.

16 Nakwoe haloho sohwo ole walimontolaho. Ngko tîmo hwonî'maho. Oso'no ngko olo a'apaho loso fehohnjo'maho. Oso siki hungkunofoho. Oso haloho huhwo sohwo kako a'apaho loso fehohnjo hweho.

17 I nakwoe a'apaho tîmo'nohinî'manji nakwo yo'mayo hungkuno somo pipi upo'nanehwono. I nakwoe a'apaho haholo'nohinî'manji nakwo yo'mayo akinoso pipi wonewa'mtolo.

18 Nakwoe a'apahoso ose'maho. O'o, Anîtu kako nakwoe a'apaho so'no sife aho tîmo mnokino oso yo'mayo hopi'nonohino so'no huno anga'nohino nano mtitofonto kako ne anga'nohino mtî'mokumentisofoho.

19 Nakwoe a'apahoso tîmo'nohinî'manji i a'apaho'maho. O'o, tîmofoho. Ose'manji a'apaho neso mtî'mto.

20 O'o, ose'maho. A'apaho fehohnjoso pi'nîngofoho. I oso'no a'apaho neso anga'nohinofoho. Oso pa'nyoso nakwo Kîlaisîmo inîngkawowo'nîngkuhwone hn'nwi nakwo Anîtumne'no syoho kengo kengo iwo'nîngkuhwoneso nakwoe neso anga'nohino'njî'nwoho.

21 U tîmo sohwo kako aho sohomo ole mulonehoho. U, kîko mohumayo'manji ngko anga'nohino sohwo'ni ngko nto'nohini wohumamonnoho. U, mnokino huhwo kako sife sohomo ole mulonehoho, U, kîko mohumayo'manji i ngko anga'nohino sohwo'ni nto'nohini wohumamonnoho.

22 O'o, awonoho. A'apaho fehohnjo so'no nakwo huno ole syafîsyîwo'nîngkuhwono, Yokumpohn'nyo anefoho. I nakwo huno ose ko syofîsyîhwasi nakwo oso yo'mayoso ane'njontentesi nakwoe humayoso nto'nohinosohî'maho.

23 I nakwoe a'apaho fehohnjo so'no huno ole syafîsyîwo'nîngkuhwono, Wonyo we'efoho. Lontani nakwo noimo kame nîkuyoho wokoso oso yo'mayoso ufotofîwo'nîngkuhwono. I nakwoe a'apaho fehohnjo a'amu hofîko tîmo nahonîfijoso wonîmango nanonehontani nakwo hiyaso ekosisoyohumalohwono.

24 I nakwoe a'apaho fehohnjoso oso wopîngofoho. Utîhwa'nyopo weho. Anîtu kako nakwoe a'apaho mtî'mokumentiso sohonta a'apaho fehohnjoso ole lososo, Ngko yo'mîngohwonî'maho ose loso sohomo Anîtu kako syoho engo uyîmontonoho.

25 Hwapîngoso nakwoe a'apahoso mtîhupo mtîhupe loho'nîngkuhwoloho. O'o, a'apaho fehohnjo somo fo'mo fo'ma'nyo afa'no afa'no woloho'nîngkuhwano.

26 I oseso a'apaho fehohnjo somo tohino umnososo so'no a'apaho hopi'nonohino homo somo tohino huhwo sohwo ufehu'mokahumontonoho. A'amu fihwo kako jije a'apaho fehohnjo so'no wopîngo hwosoho kilîhwososo'no jije a'apaho hopi'nono sîmonyoyîmontonoho.

27 Ngko oso hungkuno hopi'nonohino selalokwe hiso'no sekwo huno fîsyafîhupmno. Sekwo Kîlaisîye a'apaho kuyoho. Sekwo anga'no anga'nohino soku Kîlaisîye a'apaho fehohnjo kuyoho.

28 Oso a'apahomjo hungkuno yolohoso olenoho. Anîtu kako a'amu kakine'no sîmeho uyîwo'nîngkohoho somo syoho kengo kengo kengo uyîwo'nîngkisofoho. Sîmo'mjo syohoso a'amu Anîtuye hungkuno lîku'mofu (apousel) syohînjofoho. Osopo a'amu Anîtu hungkuno uyahonîngki nom'ne a'amu somo ulîwo'nîngkisofoho. Osopo a'amu Anîtuye hungkuno lutîhwawo'nîngkohofofoho. Osofeponjoso a'amu hofîko yo'mayo wopîngo a'amu hofîko miwo'nîngkiyohofoso

itihwawo'ingkohofofoho. Osofeponjoso hofi'ko a'amu mnokino'njo somo wop'ngo umokuwo'n'ingkohofofoho. Nom'neso a'amu simeho tango'njo somo ufo'mawo'n'ingkohofofoho. Nom'neso a'amu syoho kengo kengo'njofe hungkuno hofi'ko huno muyo'njoso li'wo'n'ingkohofofoho.

²⁹ Sekwo huno pipi seyohoho. An'itu kako nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nimo kakoe hungkuno liku'mofu syoho nejapmmmentisotaho. A'amu hopi'nonohino hn'nimo An'itu kakoe hungkuno kakoe huno mta'ni uyahon'ngki ujo'ne syoho nejapmmmentisotaho. A'amu hopi'nonohino hn'nimo An'itu kakoe hungkuno a'amu somo lutihwayo syohoso nejapmmmentisotaho. An'itu kako a'amu hopi'nonohino hn'nimo yo'mayo wop'ngo a'amu miwo'n'ingkiyohofoso itihwayo'ne syoho nejapmmmentisotaho.

³⁰ U An'itu a'amu hopi'nonohino hn'nimo a'amu mnokino'njo somo wop'ngo umokiyo'ne syohoso nejapmmmentisotaho. U, An'itu kako a'amu hopi'nonohino hn'nimo hungkuno nakwo huno monayo'njoso jo'ne syoho nejapmmmentisotaho. I An'itu kako a'amu hopi'nonohino hn'nimo hungkuno kengo kengoso iwolo'mokajo'ne syohoso nejapmmmentisotaho. O'o, oso'ne'maho. An'itu kako a'amu anga'no anga'nohino hn'nimo kakoe syohoso anga'no anga'no nejap'wo'n'ingkisofoho.

³¹ I oso'no sekwo oso syoho An'ituye Towahuno nejap'wo'n'ingkiso syoho hwofilo'nnyo so'no sekwo hohayo jafikuji fitipemapmno. Yo'mayo syoho hwofilo'nnyoso tipemafikujo'no ngko oso syoho iyo so'ne hon'ngkano wonyoangkafoso wosetihwamne'no yohono.

13

A'amu nom'ne so'nji simeho unyo yahino neso olenoho.

¹ Ngko a'amufe hungkuno kengo kengo so'nji a'amu ahwomomjo sohwafe hungkuno'njo ko huhwo'ni ngko oso a'amu homo somo simeho mui'wo'n'ingkiyohe'manji oso ngko hofi'kimo yo'mayo hungkuno ul'wo'n'ingkoheso sikinjofoho. Ahwomo yokino fonjahon'ngkofi yoka ho'n'wo'n'ingkiso pa'nyo hwo'nyoho.

² An'ituye Towahuno sohwo kako hungkuno An'ituye huno mta'ni ujo'ne syoho ko ntopahon'ngki An'ituye hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso huno ko niyahon'ngki yo'mayo hwahoponjo huno hopi'nonohino hiyaso wo'mojo so'no huno ko niyahon'ngki ngko nom'ne a'amu somo simeho mui'wo'n'ingkiyohe'manji u ngko yo'm'ngohwon'i'maho. Ngko An'itumo simeho hi'ntnnono uyi'wo'n'ingkohe sohwo'ni ngko oso hwofiki'nyo nongkumo ole ul'me, Kiko kengo nompo filohofayo ul'meso oso hwofiki'nyo huhwo sohwo kako ko uhwoso'no ngko nom'ne a'amu somo simeho mui'wo'n'ingkiyohe hwo'n'i'manji An'itu nonohon'ngkuhwosi jije syohoso ne ane hwosoho want'montonoho.

³ I ngko nje ho'yango hopi'nonohinosa a'amu umofonyo iwo'n'ingkohofu somo ko uyonji ngko nom'ne a'amu somo An'ituye hungkuno lutihwayo so'ne a'amu kengo sohwa ngkimo poyo wokumokantane'no ihwono nta-hon'ngkuji ngko wop'ngofoho ko ul'meso u ngko nom'ne a'amu somo simeho mui'wo'n'ingkiyohe'ne'manji An'itu kako ngkine'no huno wop'ngo syan'fisyonehoho.

⁴ A'amu kako nom'ne a'amu somo simeho nehopi uyi'wo'n'ingkiso sohwo kako olo yahino lomo un'ngkamontonoho. A'amu fihwo kakimo wonyo ulohofoso so'no kakoe simehoso tohino komo'no mummonehoho. O'o, kako oso a'amu huhwo sohomo wop'ngo uloho'montonoho. Oso a'amu huhwo sohwo kako nom'ne a'amufe yo'mayo ho'yango so'nji yofe wop'ngo so'nji

hi ko umo'n'ngkahon'ngki kako oso a'amu huhwo sohumne'no simeho tohino mumnonehoho. Kako yo'mayo wop'ngo iwo'n'ngkiso so'no kako kakoe yofe ho'noma'nyo'ne nom'ne a'amu somo mulonehoho.

5 A'amu kako nom'ne a'amu somo simeho nehopi uy'wo'n'ngkiso sohwo kako nom'ne a'amu somne'no yokumpohn'nyo yahino ane'njo hweho. Huno kakine'nohini mosyafihu'niyonto kakoe simeho wop'ngo imokinyo'ne huno mosyafisy'wo'n'ngkiyohoho. Kakoe yo'mayo somo aho yokumpohn'nyo mokemokosyohumanehoho. O'o nom'ni hwamo umontonoho. Kako nom'ne somo simeho wonyo mmo'nonehoho. A'amu nom'neso hofiko kakimo wonyo ulohofoso so'no kako oso wonyo homo somo aku ulohofoso so'no kako huno mosyafisyonehoho.

6 Kako yahino wonyo somo uhwononte so'no kakoe simehoso wop'ngo mumo'n'wo'n'ngkiyohoho. O'o, awonoho. Kako Anituye yahino wop'ngo osomnohini uhwononto kakoe simehoso wop'ngo umo'n'wo'n'ngkisofoho.

7 Kiko nom'ne a'amu sohwo simeho nehopi uy'wo'n'ngkino'manji u hofiko kikimo wonyo kilohofikujo'no kiko oso tango hiso noma-hoji simeho pompeno'nji wohumamonnoho. Nom'ne a'amu somne'no yo'mayo yahino wonyo so'ne ko upa'n'ngkohojo kiko oso a'amu somo simeho hi'ntnnono ne'no uyohojo oso a'amu somne'no huno wop'ngo wosyafihu'monnoho. A'amu huhwo sohwa hofiko piwahup'jo'manji kiko nusikwajiyo'eno. O'o, kiko hofikimo nulikafohojo hon'ngkano wop'ngo tipemayo'ne kiko ufo'ma'monnoho. Hofiko kikimo wonyo kilohofikujo'no kiko hiyaso mohumhnnohino. O'o, kiko yokumpohn'nyo ito'n'ngkohojo yokumpohn'nyo waloho'monnoho.

8 Anitu kako a'amu somo hungkuno uyahon'ngki ujo'ne syohoso moi'wo imo'nonefoho. Hungkuno mampaho kengo kengo'nji nakwo mupa'nyo'njo oso hungkuno ujo'ne syohoso moi'wo imo'nonefoho. Yo'mayo huno hiyaso'mo tipemayo'ne syohoso moi'wo imo'nonefoho. Oso hohosohonta Anituye Towahuno sohwo kakoe yokumpohn'nyo oso syoho homo somne'no apa'no monejaponehoho. I oso'no anga'nohino ne'no nowentihwoneso olenoho, simeho uyo yahinofoho.

9 I olohonta Anituye Towahuno kako kakoe yokumpohn'nyo nejopahon'ngki nakwo hungkuno Anituye huno mta'ni ko lasoso nakwo yo'mayo hopi'nonohinoso huno monayo'nji'nwoho. O'o huno fehohnjoso weho.

10 Hwangku sohonta Jisas Kilais yo'mayo huno hwap'ngo'njo sohwo kako asomo poso sohonta nakwoe huno tifoso nohumpenefoho. Oso hohosohonta yo'mayo hopi'nonohinoso ujo ehontojwasyososo osohonta nakwo yo'mayo so'no huno ito'no ehohosonasyonefoho.

11 Hohonta ngko mehomi we'e sohwo'ni humamote sohonta mehomife hungkuno so'nji mehomife huno so'nji mehomife yahinoso imotefoho. Oseso hwangku ngko engo imo'nonji oso mehomi we'efe yahino oso imoteso nihu'nahono ho'nasyonji a'manefe yahino ma'mentohefoho.

12 Oso pa'nyoso olohonta nakwo Anituye yahino somne'no huno wonaimto yonteso nakwo nehoholofalofoho. I hwangku sohonta ehohosonasyihwoso'no Anitu ne sohomo uhwon'ngkuhwosi kakoe yahino ne so'no huno nto'no wonay'mtonoho. Olohonta ngko Anitu kakine'no huno we'enehwo niyohoho. Olohonta Anitu kako ngkine'no huno uyalokunjo hopaso oso hohosohonta ngko kakine'no huno niyonefoho.

13 Yahino hufa'u sihune ne'no nowentihwoneso olenoho. Nakwo Anitu kako nehopi humahoeso huno nayoso'ne kakimo t'fi in'ngkayo.

Oso'nji yo'mayo Anitu kako yoneso'no hontohumayo. Oso'nji a'amu nom'ne somo simeho uyo. Oso hufa'u sihuneso engolopohamo ne'no nowentihwonefoho. I oso homo somjo yakolo'nnyo anga'nohinoso olenoho. A'amu somo simeho uyo yahinoso yokintahopo weho.

14

A'amu somo Anituye Towahuno Wopingo hungkuno uyahoningki a'amumo ujo'ne syoho'ne hungkunofoho.

¹ Oseso sekwo nom'ne a'amu somo simeho uyo yahino somo womano likuji yokumpohn'nyo fiyoho'nimno. Sekwo nom'ne a'amu somo simeho muyikuji sekwo yo'mayo syoho hopi'nono Anituye Towahuno Wopingo mta'ni mayo'ne sekwo huno ne'no syafisyikuji oso hiso'ne Mpohumo jomo ulimno. I oso syoho hiso nom'ne somo yakolo'nnyoso olenoho. Anitu kakoe huno wopingo kijapososo kiko nom'nihumo filutihwaho. Oso syoho hiso'no sekwo womano likuji syoho yokumpohn'nyo fiyimno.

²⁻³ Hwapingoso a'amu fihwo kako hungkuno Anituye huno mta'ango a'amumo ulahoningki a'amu huhwo sohwa hofikoe hungkuno neso upa'ontifi oso hungkunoso a'amu hofikoe simeho hi'ntnnonohino Anitumo uyalokwofo somo yokumpohn'nyo usosofitofalofoho. Kako oso a'amu somo yahino wopingo somo iningkayo'ne hofikimo huno ufohotofalofoho. I oso'nji a'amu simeho tango'njo somo wopingo umokalofoho. I oso'no a'amu fihwo kako Anituye Towahuno mta'ni mampaho kengo kengo liwo'ningkiso sohwo kako oso hungkuno hiso a'amu somo mulalofiyoho. O'o, kako Anitumnohini ulalofoho. Hwapingoso a'amu sohwa hofiko olo hungkuno Anituye Towahuno mta'ango so'no huno muyofoho. Hungkuno hiso hiyaso'mjoso Anituye Towahuno sohwo oso a'amu huhwo sohomo uyalofoho.

⁴ A'amu kako mampaho kengo kengo kako huno muyo'njo lalokunjo sohwo kako kakoe simehomnohini yokumpohn'nyo ito'nalofoho. I oso'no a'amu kako hungkuno Anitu mta'ango a'amufe hungkuno ne'njoso ulalokunjo sohwo kako Anituye a'amu ne somo yokumpohn'nyo usosofitofalofoho. Oso'no sekwo Anituye Towahuno mta'ni oso hungkuno kengo kengo a'amu huno muyoso'no hi semo'ningkwoloho. O'o sekwo oso hungkuno Anituye huno mta'ango nom'ne a'amumo ujo'ne syoho so'no sekwo hi wasemo'nono.

⁵ Sekwo hopi'nonohino soku sekwo mampaho kengo kengo Anituye Towahuno somta'ni mayoso oso wopingofoho. I oso'no ngko oso yahino homo somo nom'ne yakolo'nnyoso sekwo mayo so'no nimo'ningkohoho. Olenoho. Sekwo hopi'nono Anituye Towahuno mta'ni Anituye hungkuno sejapeso sekwo a'amu nom'ne somo ujo so'no nimo'ningkohoho. A'amu kako Anituye Towahuno mta'ni mampaho kengo kengo lihwosi nom'ne a'amu oso hungkuno hiso a'amu Anituye hungkuno uyiwon'ningkohoho somne'no miwolo'moku loso'manji kako oso a'amu homo somo yokumpohn'nyo musosofitofonehoho. Oso'no oso a'amu sohwo kakoe yahinoso monjenoho. I a'amu kako Anituye hungkuno a'amu hopi'nonohino somo ulososo a'amu hopi'nonohinoso hofiko upa'nifijo'manji oso a'amu huhwo sohwo yahinoso honjenoho.

⁶ Oseso, nje a'amu soku, ngko sekumo se'mahm'mo nom'ne a'amufe hungkuno kengo kengo Anituye Towahuno mta'angoso seli'me'no sekwo oso hungkuno homo somo mupa'nyo'njo'manji ngko sekumo

pipi sefo'ma'mnehono. O'o, awonoho. I ngko sekwoe hungkuno so'nji yo'mayo hungkuno An+tu nt+hwasoso u hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso u hungkuno An+tuye huno mta'angoso u An+tuye hungkuno loset+hwayoso ose sel+me'no sekwo hofiyo upo'nant+feho. Oso hungkuno hiso wosefo'ma'montonoho.

Nakwo An+tuye hungkuno a'amumo ujoso nakwoe hungkuno neso wolano.

⁷ Oso pa'nyoso a'amu fihwo kako tompuyo ne ane lontan+ngkuhwosi a'amu hofi+ko nupa'n+ngkuji ole wolant+feho. U oso tompuyoso yoloho neso pehofo lalofoho wolant+feho.

⁸ Hohonta a'amu fihwa hofi+ko ikujoho fongki'nyo'ne yi+hufo towotowon-nyo sofe mampaho pa'nyoso nto'no maho'nyo'manji ikujoho fongki'nyo'ne nto'no esyohumayo so'no huno pipi uy+montolo. Awonoho.

⁹ Oso pa'nyoso sekwo nom'ne a'amufe hungkuno a'amu mupa'nyo'njo iwo'n+ngkohofoso ul+fijoso oso sekwoe hungkunoso sikinjofoho. Oso hungkuno homo somjo ne hwap+ngoso hofi+ko pipi wot+pemant+fito. O'o, awonoho. Hungkuno hiso ne anefoho. Siki yoka'nohinofoho.

¹⁰ U nehopi. Olo hwaho lopo hungkuno kengo kengo wo'nnyoponoho. Oso hungkuno hiso ne ane'njo'maho. O'o ne hi'njofoho.

¹¹ I oso'no nakwo An+tumne'no uhu'mokuhwasi hwe fihwo kako ngkimo hungkuno ntoso somne'no hwap+ngo so'no huno manyo'njo ihwoso'no kako want+montono, Oso a'amuso kengofoho. Ose nt+hwaso'no ngko huhwo'ni ul+monno, Oso a'amu sohwo kako kengo mta'ango hweho. Oso'no nekwo mofomo'nahnnehwoyo.

¹² Oseso, sekwo hoku sekwo An+tuye Towahuno somta'ni yo'mayo yahinoso womano likuji sekwo syoho yokumpohn'nyo ikuji mapmno. I oso'no sekwo An+tuye Towahuno somta'ni yo'mayo yahinoso An+tuye a'amu ne somo yokumpohn'nyo usosofitofone mayoso'no sekwo syoho yokumpohn'nyo yoho'n+ngkuji An+tuye hungkuno a'amu nto'no uyo'ne oso yahino hiso mampaho kengo ujo'ne somo yakolo'nnyofoho.

¹³ Oseso a'amu fihwo kako mampaho kengo kengo An+tuye Towahuno mta'ni l+wo'n+ngkiso'manji oso hwe huhwo sohwo kako nom'ne a'amu somne'no iwolo'mokujo yahino so'no Mpohumo jomo ulono.

¹⁴ Ihwoni. Ngko nom'ne hungkuno kengo An+tuye Towahuno mta'ango so'nji An+tumo jomo ul+me'no nje huyo'mango sohwo kako hungkuno ulalofoho. I oso'no ngko nje hunoso monnyantonfiyoho. Nje hunoso siki weho.

¹⁵ Oseso nakwo pipi yanehwono. Olenoho. An+tuye Towahuno kako nom'ne mampaho kengo nejapososo nakwoe huyo'mango oso mampaho so'nji An+tumo jomo ulasoso nakwo nom'ne s+kunomo hungkuno nakwoe huno mta'ango Mpohumo jomo ulano. An+tuye Towahuno kako ta mampaho kengo'nji nejapososo oso ta hiso An+tumne'no ulasoso ta nom'ne nakwoe huno mta'angoso Mpohumo jomo ulantanoho.

¹⁶ U nakwo An+tumne'no uhu'mokuhwasi oso hungkuno iwolo'mokujo yahino hiso nakwo miyo'njo yaso'manji nakwo mampaho kengo An+tuye Towahuno mta'ni An+tumo isamoyoka ulasoso u hwe fihwo oso yahino huno muyo sohwo kako nohumahwosi nakwoe mampaho kengo upa'n+ngkuhwosi ole maloneho. Hungkuno nehopeho. O'o, ose maloneho. Kako nakwoe mampaho kengo upa'n+ngkuhwosi ole wosyafi+hu'montonoho. U oso mampahoso kengofoho. Ngko huno maniyohoyohoho. Ose wosyafi+hu'montonoho.

17 Ihwoni. Kiko mampaho kengo'nji Anitumo isamayoka ulalokunoso nto'nohinofoho. I anga'nohinoso olenoho. Jje hungkuno kengoso oso hwe huhwo sohomo mufo'manehoho.

18 Ihwoni. Ngko Anituye Towahuno mta'ni mampaho kengo manji sikuno pi'n'ingo engo somo lonji oso mampaho joso noseyakolofontne'no ngko Anitumo isamayoka ulalokweno.

19 I oso'no nakwo Anituye tajo ango somo uhu'mokuhwasi ngko Anituye hungkuno tifo nakwoe hungkuno'nji a'amumo lutihwameso hofiko hungkuno homo somo ito'no upa'n'ifijososo wop'ingofoho. I ngko nom'ne mampaho kengo'nji hungkuno sawemo engo a'amu homo somo ulimeso hofiko mupa'n'ifitnehofo. Oso'no ngko a'amu'nji nohumahm'mo hungkuno upa'n'ifitne'entne'no walimonne'no yohono.

20 Nje a'amu soku, olo hungkuno mampaho kengo kengo jo'ne selalokwe loso'no sekwo mehomi we'eso ilof'wo'n'ingkohoho pa'nyoso sekwo ilof'kutoho. I mehomi milongoso hofiko hon'ingkano wonyo so'nji huno wonyo so'nji miy'wo'n'ingkiyohoho. Sekwo oso mehomi hon'ingkano wonyo miy'wo'n'ingkiyohoho hopa hmmo'n'mno. I oso'no olo hungkuno selalokwe so'no sekwo huno sokafo sey'hwoso'no aho yokumpohn'nyo fikesyohumamno.

21 A'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohoho sohwa ole mt'i'mokumentohofi,

A'amu Jutaso hofiko nje hungkunomo haloho mapewo'n'ingkiyohoho so'no ngko nom'ne a'amu kengo mta'ango mampaho kengo'njo sohwa mo a'amu Jutafepo nokumpohn'nyo mokosyohumayo'ne wolihwajimonnoho.

Hofiko oso a'amu huhwo sohwafe hungkunomo enjwa'mo ko humaf'kuji hofiko ngkimo moningkap'ifitnehofo.

Anitu ose ul'mentisofoho.

22 Ose mt'i'mokumentohoho so'no nakwo huno ole nayohoho. Sikuno fehohnjoso Anitu kako mampaho kengo kengo uy'wo'n'ingkisoso a'amu kakine'nohini in'ingkawowo'n'ingkiso oso'nohinim'no. O'o, a'amu Anitu kakine'no min'ing kayo'njo iwo'n'ingkohoho oso huhwamo uy'wo'n'ingkisofoho. Oso'no kako kakoe yokumpohn'nyo hofikimo itihwawo'n'ingkisofoho. A'amu Anitumo in'ingkawowo'n'ingkohofoso hofiko Anituye hungkuno hofikoe hungkuno'nji lutihwentan'ingko fi uhwonont'ifi ole li'wo'n'ingkohofi, Olo hungkuno loso wop'ingofoho. Anitu kako nelalofoho. Ou, Anitu kako hungkuno uyalokusoso hofikimo ufo'mayo'nefoho. I a'amu Anitu kakimo simoho muyo'njo somo oso hungkuno hiso hofikimo mufo'manehoho.

23 Oseso a'amu kako Anituye hungkunomo nto'no min'ing kayo'njo sohwo kako sekwoe yahino Anitumo hungkuno kengo kengo'njo jomo ulontan'ingkuji nose'mahwosi nosehon'ingkuhwosi kako ole wasel'montono ho, Sekwo huno ane hwayo hohnjo kuyoho.

24 I oso'no sekwo a'amumo sekwo hungkuno ne'njo Anitu mta'ango hungkuno lutihwahon'ingkuji oso hwe sohwo kako nosehon'ingkuhwosi u nosepa'n'ingkuhwosi oso hungkuno hiso oso hwe nongkwoe simoho montimo me hopa wonahmmontono ho.

25 Yo'mayo hungkuno wonyo oso hwe sohwo kakoe simoho mo'mo mnawo'nyo so'no huno syaf'sy'hwosi kako ole wal'montono ho, Anitu kako

nje simeho mo'mo nohonalofoho. Ose lihwosi kako Anitumne'no hwomtame ulohofihwosi kako ole walimontonoho, Anitu kako sekwo'nji nehopi humaho. Kako ose selihwosi kako Anituye yofe woho'noma'montonoho.

Sekwo Anitune'no hwomtame ulohofu yahinoso nto'no fyi'mno.

²⁶ Oso'no nje a'amu soku ngko sekumo oso hungkuno selohe so'no neso pipilo. Sekwo Anituye yofe ho'nomayo'ne uhu'mingo sopo sekwo hopi'nonohino soku nto'no fesyohumafikuno. A'amu fihwo kako ta walimontonoho. Nom'ne a'amu fihwo kako Anituye iyoswo mta'ango hungkuno yoloho wolosetihwamontonoho. Nom'niho kako sekwoe hungkuno ne so'nji hungkuno Anitu uyisoso waselimontonoho. Nom'nehwo kako mampaho kengo Anituye Towahuno mta'angoso waselimontonoho. Oso hungkuno homo somjo a'amu hofiko huno muyo'njo so'no Anituye Towahuno hwe nom'nehumo yahoningki hungkuno homo somo hungkuno neso yoloho lijwafo'ne hweho. Osohwo kako oso hungkuno hiso neso waselimontonoho. Oso yo'mayo hopi'nonohinoso ikuji sekwo Anituye a'amu ne sokune'no sefo'mayo'ne yokumpohn'nyo sesosofitofonefoho.

²⁷ U a'amu fihwa mampaho kengo'nji Anituye Towahuno mta'ango wolano likuji'manji u anga'nohinotaho, hufa'utaho, hufa'u sihunetaho, oso hwa lohofoso nta'noho. Oso hungkuno homo somo hwe simo'mjo sohwo nto losojwaofihwoso'no osopo nom'ne a'amuhwo kako kakoe hungkuno homo somo nto losojwaofihwoso'no osopo nom'nehwo walimontonoho. Oso hungkuno a'amu mupa'nyo'njo somo nom'niho kako ne so'no uwolo'mokalimonte hweho.

²⁸ Oso hungkuno homo somo a'amu fihwo iwolo'mokujo'ne sohwo mohumentaningkuhwosi'manji ou, oso hopo sopo a'amu hungkuno kengo kengo'njo sohwa hofiko hungkuno malifitnehofe. O'o, hofiko mampi'nyo wohumantifeho. Hofiko mampi'nyo humafikui Anitu'nji huno'nohini wosoyisyantifeho.

²⁹ I a'amu nom'ne somo Anitu kakoe huno mta'ni kako kakoe hungkuno a'amu ujo'ne uyiwon'ingkisoso a'amu hufa'utaho, hufa'u sihunetaho, oso hwa hofiko woselantifeho. A'amu nom'neso hofiko nohumafikui Anituye Towahuno sohwo kakoe yokumpohn'nyo yahaningkuhwosi hungkuno homo somo yano ulofantifeho. Huno ole wosoyisyantife, Olo hungkuno loso Anitu mta'angotaho. Kengo mta'angotaho. Ose syafisyikui yano ulofantifeho.

³⁰ Hwe fihwo kako hungkuno Anitu mta'ango lontaningkuhwosi nom'ne a'amu osohwo kako oso hungkuno homo somo upo'nontohumentaningkuhwosi Anitu kako oso hwe sohomo kakoe hungkuno uyososo walimo lihwosi yahoningkuhwosi oso a'amu kiko hungkuno simo'mo lontijo oso hwosi kiko mampi'nyo fesyohumaho. Oso a'amu tfinjo huhwo sohwo kako Anituye hungkuno waselono.

³¹ Oso yahino anga'no anga'no hiso'no Anitu kako kakoe yokumpohn'nyo sejapihwoso'no sekwo anga'no anga'nohino soku oso syoho hofiyi ikuji a'amu hopi'nonohinoso Anituye huno nto'no nupa'ningkuji sekwo yokumpohn'nyo wosofitofonefoho.

³² A'amu Anitu kako hungkuno uyiwon'ingkiso oso hwa hofiko oso hungkuno a'amu somo ujo'ne yokumpohn'nyo somo monje uyohohu'mo loso'manji hofiko oso hiso'no hoponoho. Oso yokumpohn'nyo homo somo

monje yasy+hwosi hungkuno hiso komo'no moi'wo wesejwao'montonoho. Hofiko oso syoho homo somo mokosyohumunyo hwafoho.

³³ Anitu kako simeho afa inyo yahinoso hwapingo hweho. A'amu hungkuno lomtnnawe iwo'n'ngkohoho oso yahinoso Anitu mta'ango'maho. O'o awonoho.

³⁴ Nakwo Anituye hwe moya'mi ango'meemjo nakwo Anitune'no uhu'mokuwo'n'ngkuhwone hn'nwiye uhu'm'ingo sopo moya'mi sofa mampi'nyo humawo'n'ngkohoho pa'nyoso sekwo moya'mi sofasi mampi'nyo fosyohumamno. Sekwo hungkuno malifitnnehofo. Hwapingoso Anituye hungkuno ole nalohoho. Moya'mi sofa hofikoe hwehwamo enjwa'mo wohumafe. Oso'no hofiko oso uhu'm'ingo homo somo momokosyohumafitnnehofo.

³⁵ Hungkuno fehohjo somo moya'mi sofa nupa'nontifi hungkuno neso huno muyo'manji hofiko oso uhu'm'ingo sopo oso hungkuno hiso'no nolohon'ngkutoho. O'o, hwangku hofikoe angomo nohumafikuji hofikoe hwehwamo oso hungkuno hiso'no ulohonantifeho. Oso uhu'm'ingo sopo moya'mi sofa hofiko hungkuno lifijoso won+mango unimontonoho.

³⁶ Sekwo oso yahino homo somo min'ngkayo'njo peho'no yalokwofo. Sekwo huno pipi seyohoho. Sekwo Anituye hungkuno hwapingo'njo kulaho. Sekwo'nohini Anituye hungkuno ma'mentohoho kulaho. Nom'ne a'amuso momaso'netaho. I sekwo hwahopo pawomno.

³⁷ A'amu fihwo kako ole loso, Ngko Anituye hungkuno kakoe huno mta'ni a'amumo uliwo'n'ngkohe hwo'nyoho. Ou, nje hunoso Anituye Towahuno mta'angofoho. Ose loso sohwo kako huno ole wosyafisyono. Ngko Poul'ni olo hungkuno semti'mokiyalokwe loso Anituye hon'ngkano hungkunofoho. Ose wosyafisyono. Oso hunoso mosyafisiyo'manji kako mango'nohino hweho.

³⁸ A'amu fihwo kako olo nje hungkuno lomo hwotoho feso sohumo sekwo kakoe hungkunomo hwotoho hhmno.

³⁹ Oseso, nje a'amu soku, Anitu kako sekumo kakoe hungkuno sejopalokunjo so'no, sekwo kakoe yahwomehomi hopa emponawotofo soku, hungkuno Anituye huno mta'ni ujo'neso hi wasemo'nono. Sekwo a'amu Anituye Towahuno mta'ango mampaho kengo kengo liwo'n'ngkohoho somo nopijumofikutoho.

⁴⁰ I oso'no ngko olo hungkuno selalokwe loso'no sekwo Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ngkohoho sopenjo yahino nto'nohini fiyimno. Sekwo shufisahufi hungkuno likaofikutoho.

15

Kilais kako poyo nto pe'nimentiso sohwo apa'no lika'mentisofoho.

¹ Nje a'amu soku, ngko Kilais Jisasiye hungkuno wopingo selimentohe so'no sekwoe huno somo apa'no huno wasefohoto'monne'no yohono. Oso hungkuno hiso sekwo nupa'nontifi in'ngkawentifi olohonta sekwo yokumpohn'nyo lohokwofo.

² Oso hungkuno upa'nimentohoho somo sekwo tifi ne'no in'ngkakuji aho yokumpohn'nyo kemokosyohumafikujo'no Anitu kako sekumo asomo setimawoso'no sekwo ahwomomo wohumantifeho. I oso'no sekwo oso hungkuno homo somo sekwo simeho hi'ntnnono uyalokwofoso ne ane'manji Anitu kako asomo mosetimanehofo.

³ Ngko oso hungkuno hiso nom'ne hungkuno hopi'nonohino somo hwofilo'nnyoso nupa'nonji sejapmmmentohefoho. Oso hungkuno hiso olenoho. Hohonta a'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofoho sohwa hofi'ko K'ilais kako nakwoe wonyo'ne poyo pe'none so'no mt'i'mokontifi nal'imentohofohoho. Oso mt'i'mokumentohofoso ne imo'n'imentisohoho.

⁴ Jisas kako poyo pe'n'ngkahon'ngki hofi'ko sokimomo ho'nahumentohofohoho. Hohonta a'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofoho sohwa ole mt'i'mokumentohofi, K'ilais kako poyo pe'n'ngkuhwosi sikuno hufa'u shune imo'n'ngkuhwoso'no apa'no songo likafonefoho limentohofohoho. Oso limentohofoso ne imo'n'ngkahon'ngki K'ilais kako nolikafonto

⁵ hwangu kako Pitamo u'ma'mentisohoho. Tifi sohonta kako kakoe inomokomoyo hopi'nonohino sohwa u'ma'mentisohoho.

⁶ Nom'ne sohonta a'amu K'ilais kakine'no in'ngkamontofoso hofi'ko nuhu'mokontifi humentan'ngkofi K'ilais kako hofi'kimo u'ma'mentisohoho. Oso a'amu pi'n'ngo engo hiso hofi'koe *faif hantilet* (500) somo yakolonoho. Ngko olo iyoswo semti'mokiyalokwe loso olohonta oso a'amu homo somjo pi'n'ngoso songo humalofa. Fehohnjoso hofi'ko poyo nto pe'n'imentohofohoho.

⁷ Sikuno nom'nemo K'ilais kako Jem'isimo * u'ma'mentisohoho. Nom'nehonta kako kakoe inomokomoyo (*apousel*) hopi'nonohino sohwa apa'no u'ma'mentisohoho.

⁸ I tifi sohonta ngko Poul'n'imo ni'ma'mentisohoho. Kako ngkimo ni'hu'no hwotohono pe'n'mahon'ngki ngko kakoe inomokomoyo ae'uyo hwo'ni imo'n'imentohofohoho.

⁹ Si'mo'mo ngko K'ilais'mo min'ngkayo'njo yonji kakoe a'amu ne somo ngko wonyo umokumentohofoho. I oso'no Anitu kako ngkimo kakoe hungkuno liku'mofo (*apousel*) syohoso yo'm'ngohwo'n'imo hopa peho'no ntapmentisoto. O'o, ngko nom'ne inomokomoyo (*apousel*) sohwa enjwa'mo humaleno.

¹⁰ I oso'no olo yahino ngko wop'ngo yalokwe loso hwap'ngoso Anitu kako ngkine'no hitoho ulofahon'ngki ntapmmmentisohoho. Anitu kako ngko yo'm'ngohwo'n'imo hopa wop'ngo ntoho'mentisoso oso hiso ne'maso imo'n'mentiso'maho. O'o, kako ngkimo wop'ngo ntohofahon'ngki ngko kakoe syoho so'no yokumpohn'nyo yoho'nonji oso syoho hiso inomokomoyo nom'ne sohwa uyakolo'mentohefoho. I oso hiso ngko nje yokumpohn'nyo'nji miyalokuyohono. O'o, Anitu kako ngkimo wop'ngo ntohofonto kakoe yokumpohn'nyo ntopahon'ngki ngko kakoe syoho yokumpohn'nyo yalokweno.

¹¹ I sekwo huno ole syaf'isyikutoho. Poul kako syoho ntiso imaso hwolo. I inomokomoyo nom'nehwa hofi'ko syoho ntiso imalof'hwalo. Ose likutoho. O'o, oso'ne'maho. Nakwo K'ilais'ye syoho ulohofiyi sohwa'ni oso hungkuno K'ilais kako poyo pe'nonto apa'no songo likamentiso so'no a'amu pi'n'ngo engo somo ulahon'ngkuhwoni sekwo oso hungkuno homo somo si'meho hi'ntnomo uyontifi sekwo kakoe a'amu ne imo'n'imentohofohoho.

A'amu hopi'nono hofi'ko poyo pe'n'imentohofoso hwangu hofi'ko nolikapitnefoho. A'amu oso hungkuno homo somo min'ngkayo'njoso

* **15:7:** Jemis huhwo sohwa kako Anituye a'amu ne Jerusalem humamentohoho somo mokosyohu-mamentiso hweho.

hofiko Anituye a'amu ne'maho.

¹² Ou, nakwo ole liwo'n'ingkuhwono, Kilais kako nakwoe wonyo'ne poyo pe'n'imentiso sohumo Anitu kako pi'n'imo mta'ni apa'no songo ulika'mentono. I oso'no nom'ne a'amu fehohnjoso hofiko sekwo'nji humalofoso hofiko ole peho'no lalokwofo. A'amu poyo pe'n'ingkujoso apa'no songo molikapitnnefoho. Ose peho'no lalokwofo.

¹³ I oso'no a'amu poyo pe'nyoso hofiko molikafontifijontentesi Anitu kako kakoe hwomu Kilaisimo mulikafihwonesohilo.

¹⁴ Ou, nehopi. Anitu kako Kilaisimo mulikafe'njo yontentesi u hungkuno nakwo selimentihwoneso ne ane imo'n'ingkuhwonesohilo. I oso hungkuno nakwo selimentihwone somo sekwo simeho hi'ntnnono siki uyikutnnesohilo.

¹⁵ Oso hofikoe hungkunoso nehopi lontifijontentesi nakwo Anitune'no hungkuno losetihwawo'n'ingkuhwone hn'nwi nakwo Anitumne'no hwasyo hungkuno losetihwehwanesohilo. Hwap'ngoso Anitu kako Kilaisimo ulika'mentiso oso'no yoloho seliwo'n'ingkuhwonefoho. I oso'no Anitu kako a'amu poyo somo songo mulikafonefohoeso hungkuno nehopi lontifijontentesi i kako Kilais huhumo mulikafihwonesohilo. Nakwo hwasyo hungkuno selihwanesohilo.

¹⁶ U, Anitu kako oso a'amu poyo somo mulikafeso ne'njontontentesi Kilais huhumo ulikafoso ne ane'nesohilo.

¹⁷ U Anitu kako Kilaisimo mulikafe'njo yontentesi sekwo kakine'no simeho hi'ntnnono uyalokwofoso kako sekumo mosefo'mahwonesohilo. O'o, sekwoe hon'ngkano wonyo somne'no tohino mentan'ngkutnnesohilo.

¹⁸ Oso hungkuno hiso ne'njontentesi a'amu Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyontifi pe'n'imentohofoso hofiko hofikoe hon'ngkano wonyo somne'no tohino mafikujji tikanomo wentan'ngkutnnesohilo.

¹⁹ Nakwo olo hwaho lopo nohumentani Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyalokuhwone hn'nwi nakwo Kilais asomo netimayo'ne hontohumalohwono. Nakwo poyo pe'n'ingkuhwaso'no kako asomo monetimaso'manji a'amu hofiko nakwo a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uyiwon'ingkuhwone hn'n'ime'no hitoho m'kun'imposo ulofihwonesohilo.

²⁰ I oso'ne'maho. O'o, Kilais kako poyo pe'n'ingkahon'ngki Anitu kako ulika'mentisoso hungkuno nehopeho. Oso'no nakwo huno ole nayohi, Kako a'amu poyo pe'n'imentohofoso likapitnne'ento s'imo'mo Kilaisimo ulika'mentisofoho.

²¹ Anitu kako hwe s'imo'mjo mt'i'mokumentiso sohwo Atam, kako poyo pe'nyo'neso pe'n'ihwon'ma'n'imentisofoho. I hwe nom'nehwo Kilais kako songo likafon'neso likofihwon'ma'n'imentisofoho.

²² Ihwoni. Oso pa'nyoso neyakwo Atam pe'n'imentiso hopaso nakwo imuso'ni pe'nalokuhwono. I a'amu hofiko Kilaisiye hungkunomo simeho hi'ntnnono uyontifi Anitu kakoe mehomi imo'n'ingkahon'ngkofi Anitu kako oso mehomi homo somo Kilaisimo ulika'mentiso oso hopa ulikafonefoho.

²³ Nakwo a'amu anga'no anga'nohino hn'nwiye sikuno somo Anitu kako nelikafonefoho. S'imo'mjo sohwo Kilaisiyoho. Tifi no'mo Kilais kako kakoe a'amune'no asomo poso sohonta nakwo hopi'nonohino hn'nwi nelikafonefoho.

²⁴ Kilais kako yo'mayoso moi'wo esojwaofonefoho. Oso hohosohonta kako yo'mayo hwahoponjo mokosyohumayo so'nji hwe engo

sohwanji yo'mayo towahunu wonyo so'nji hofikoe yokumpohn'nyoso moi'wo umokumontono. Oso hohosohonta Kílais kako yo'mayo hopi'nonohinoso kaningkwohwoe ahopo ho'n'siyihwosi ulimontono, Kíko yo'mayo hopi'nonohinoso mokosyohumaho. Ose ulonefoho.

²⁵ Oso'no Kílais kako yo'mayo nonokosyohumahwosi kakoe mango sohwaro hwotoho wahmmontono.

²⁶ Kakoe mango sohwaro wae yaofonefoho. Oso'no oso hohosohonta a'amu hn'nwi apa'no mape'nanehwono. Níhu'nahone songo nohumanefoho.

²⁷ Oso hiso'no a'amu Anítuye hungkuno mtí'mokumentohofu sohwa ole mtí'mokumentohofi, Anítu kako yo'mayo hopi'nonohinoso kakoe sífilaku'nyo'mo ho'nahumentisofu. Ose mtí'mokumentisofu. I oso'no nakwo hunu nayohu. Anítu kako yo'mayo hopi'nonohinoso kakoe hwomufe sífilaku'nyo'mo ho'nahumentisoso kako oso yo'mayo homo somo enjwa'mo mujokohumaneho. O'ó, awonoho.

²⁸ Tífi sohonta yo'mayo hopi'nonohinoso Anítu kako kakoe hwomufe sífilaku'nyo'mo ho'nasyihwoso'no Kílais kako kaningkwohumo ulimontono. Ngko huhwo'ni kikimo enjwa'mo wohumamo. Ose ulahon'ngkuhwosi Anítu kako oso yo'mayo hopi'nonohino somo mokosyohumane hweho.

A'amu hofíko Anítu a'amu poyo pe'nyo somo ulíkafonefoho esomo min'ngkayofu.

²⁹ Oso hungkuno a'amu poyo pe'n'ngkujoso apa'no songo molíkapitnnehofo eso nehópi'manji a'amu fehóh'joso olo yahino hiloso peho'no yíwo'n'ngkohofu. A'amu fehóh'joso hofíko Anítumo in'ngkawentífi mijo momaso'njo yontífi poyo pe'n'mentohofufoho. Nope'n'ngkahon'ngkofi a'amu nom'ne mijo mokiyomasoso hofíko a'amu poyo pe'n'mentohofu hiso songo líkafu'ne so'no hunu syafísyontífi ole límentohofi, Nakwo a'amu songo humalohwone so'nwi nakwo a'amu poyo pe'n'mentohofu somne'no nakumo mijo apa'no wokiyonemantífeho. Ose límentohofufoho. Ou, Anítu kako a'amu poyo pe'nyoso songo mulíkafonefoho eso hungkuno nehópi lontífi'jontentesi hofíkimo ufo'mayo so'no mijo peho'no kiyomafíkutnesohilo.

³⁰ Síkuno huhwo huhwi nakwo Anítuye hungkuno líku'mofontan'ngkuhwoni nakwoe mango sohwa hofíko nakumo poyo wosemokano nalíwo'n'ngkohofufoho. I oso a'amu poyoso molíkapitnnefoho eso nehópi lontífi'jontentesi nakwo olo syoho loso ihwasi tohino engo nomehwasi olo yahino loso hwayohohnesohilo.

³¹ U, nje a'amu soku, nakwoe Hwe Engo Kílais Jísasímo sekwo símeho uyalokwofo so'no kako nakumo asomo songo nelíkafu'ne so'no hunu neyahon'ngki nakwo símonyó yalokuhwono. Oso hungkuno yokintahopo ne'no nehópi selohono. I oso'no olo hungkuno hí ne'njofufoho. Síkuno huhwo huhwi nje mango sohwa hofíko ngkimo poyo woní'mokantífetíkenu ntne'no hontohumaleno.

³² Ngko angu Efesos sopo nohumentan'ngko nje mango sohwa hofíko ngkimo siki síwojo hopa wolofonísyantífi inomokomanyímalofufoho. Oso'no a'amu poyo pe'nyo sohwa hofíko molíkapitnnefoho eso nehópi lontífi'jontentesi í ngko olo syoho loso imeso oso tango ní'mantontentesi olo yahino loso hwayohohnesohilo. A'amu fehóh'joso hofíko Jísas kako nakumo asomo songo nelíkafu'ne sohomo min'ngkayó'njoso

ole liwo'n'ingkohofi, Nakwo poyo pe'n'ingkuhwasi songo likafoso miyanehwono. O'o, nakwo ni'hu'nahone wope'nantanoho. Oso'no nakwoe hon'ingkanono wonyo somne'no huno pi'n'ingo engo peho'no wosoyi'syantanto. O'o, nakwo mijo nonyo wosopayo engo mehwasi syohi'nyo niyontasih'n'wi mo'n'ingkanta nakwo poyo wope'nano.

33 A'amu oso hwasyo hungkuno liwo'n'ingkohofoso hofikoe hon'ingkanono wonyo somo sekumo ipesemotawofitnnoho. Ose ifijosso hofiko sekwoe hon'ingkanono yahino wop'ingo somo wonyo wosemokantifeho. Oso'no sekwo i'waho nto'no fiy'imno. Hofikimo ujokohumafikutoho.

34 Sekwo sekwoe yahino hwayo hohnjo osomo hohujo ikinjafikuji yahino wop'ingo osomne'no huno nto'no fi'syafihupmno. Hon'ingkanono wonyoso apa'no ikutoho. Sekwo upa'n'imno. A'amu fehohnjo sekwo'nji humalofoso hofiko An'itumne'no huno nto'no muyofoho. Oso hiso'no sekwo won'mango masen'ingkohoho liyohoho.

An'itu kako a'amu poyo pe'noso sohomo nul'ikafihwosi kako a'apaho nom'ne songo uy'imntonoho.

35 A'amu fehohnjoso hofiko ole lohon'wo'n'ingkohoho. An'itu kako a'amu poyo pe'nyo somo pipi ul'ikafoneto. U a'amu poyo pe'nyo sohwo peho a'apaho'nji hopa mufohi'n'ingkuji likapitnneto.

36 A'amu hofiko hungkuno ose liwo'n'ingkohofoso hofiko huno ni'hu'no anefoho. Sekwo a'amu yangkume topoyo oso yo'mayo uyo mofiwon'ingkohoho sekwo huno seyohoho. Oso yangkume topoyo oso kwefoho ihwoso'no iwofasy'ikuji apa'no uyo mopijoso hwaho mo'm swo mafe'njo ihwosi timoso mafokafonehoho.

37 Oso yangkume uyo mofontifeso swo yokino pmpongo oso uhwon'wo'n'ingkohofoso sekwo huno waseyono. Yokino swo pmpongo oso'nji mamofefoho. O'o, ne ni'hu'no we'e sohwo hwahomo'mo ho'nahinyo somta'angofoho.

38 An'itu kako hohonta pmpongo swo yokino ose ne kengo kengo imo'nyo'ne'ento huno syafihu'mentiso so'no oso yangkume swo pmpongo yokino oso yo'mayo hopi'nonohino wofoka'montonoho. Oso pa'nyoso nakwo poyo pe'n'ingkuhwasi a'apaho nom'ne songo'nji nakwo likofanefoho.

39 Ihwoni yo'mayo An'itu mt'i'mokumentisoso paho kengo kengofoho. A'amufe a'apaho kengofoho. Tongofe kengofoho. Yihufefe kengofoho. Inan'iku mijomo emoy'wo'n'ingkiso oso pahoso kengofoho.

40 Yo'mayo ahwomomjoso hwahoponjo pa'nyo'maho. O'o, kengo kengo mt'i'mokumentisofoho. A'amu ahwomomjo sohwife a'apaho wonyoangkafoso tipomponaho pa'nyofoho. Nakwo hwahoponjo hn'nwiye a'apahoso toho pijijo pa'nyofoho.

41 Nakwo ahwomomjo yo'mayo somo uhwonontaneso mofehi'nyo joso kakoe kengofoho. Hamno joso kengofoho. Hntokwaliyo kengo kengo sohwa hofikoe joso kengo kengo wo'nnyofoho.

42 Oso pa'nyoso a'amu poyoso likafoso hofiko hofikoe a'apahoso kengo umo'nantifeho. Oso pijajo nakwo pi'nimomo ho'nosyantaneso wonyo imo'n'wo'n'ingkohoho. A'apaho songo likafososo wonyo mmo'nonehoho. O'o, songo ne'no humayo'nefoho.

43 Pijafu nakwo pi'nimomo ho'nosyiwo'n'ngkuhwoneso piso imo'n'wo'n'ngkohoho. Kakoe yokumpohn'nyoso anefoho. Oso a'apaho songo likafososo oso wonyo angkafofoho. Yokumpohn'nyo hi'njofoho.

44 A'mopijafu nakwo pi'nimomo ho'nasyiwo'n'ngkuhwoneso oso hwahoponjofoho. A'apaho songo ne'no humayo'ne likafoso oso ahwomomjofoho.

Olo hwaho lopo humayo'ne a'apahoso hwahoponjofoho. Ahwomomo humayo'ne a'apahoso ahwomomjofoho.

45 Oso hiso'no a'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofu sohwa hofiko ole limentohofi, Anitu kako hwe simo'mjo mt'i'mokumentiso Atam osohwo kako nakwoe hwaho lophonjo a'apaho hwap'ngo hweho. Ose mt'i'mokumentohofofoho. I tifi no'mo Kilais nakwoe hwaho lopo imo'n'imentiso osohwo kako songo ne'no humayo'ne ahwomomjo a'apahoso hwap'ngo hweho.

46 Ahwomomjo a'apahoso nakwo simo'mo ma'mentihwone'maho. O'o, simo'mo hwahoponjo a'apaho ma'mentihwonefoho. Hwangku tifi no'mo nakwo a'apaho ahwomomjoso nomanefoho.

47 Hwe simo'mjo sohumne'no Anitu kako hwaho nomanto a'amu mt'i'mokumentisofoho. Oso hwe huhwo sohwo kako hwahoponjo a'apaho hi'njo hweho. I tiffinjo imo'n'imentiso Kilais osohwo kako ahwomo mta'ango hweho.

48 Nakwo a'amu hwahoponjo hn'nwi nakwo Atamiye imu'nwoho. Oso'no Anitu kako hwe hwahopo nta'ni mt'i'mokumentiso oso mta'ango'nwoho. I a'amu hofiko Anitumo in'ngkawowo'n'ngkohofoso hofiko oso hwe ahwomo mta'ni pmentiso Kilais osohwo hopa imo'n'fitnnefoho.

49 Olohonta nakwo Atamiye a'apaho hi'nji'nwoho. Hwangku sohonta nakwo Kilais ahwomo mta'ango sohwoe a'apaho hopa mane'nwoho.

50 Nje a'amu soku, ngko olo hungkuno loso yoloho waselimonne'no yohono. Nakwoe a'apaho olo hwaho lophonjoso mokosyohumalohwone'njo hn'nwi nakwo yo'mayo wop'ngo Anitu nakumne'no enesyohumasoso momanefoho. O'o, nakwoe a'apaho piso imo'nyo'neso Anituye angu wop'ngo yo'mayo piso mmo'nyo sopo m'mofawenefoho.

51 Sekwo upa'nimno. Anitu kako hiyaso hungkuno ngkine'no ujo lijwanimomasoso ngko waselimonne'no yohono. Nakwo Anitumo in'ngkawowo'n'ngkuhwone hn'nwi nakwo fehohnjo hn'nwi wope'nantanoho. Fehohnjo hn'nwi mope'nanehwono. I oso'no nakwo hopi'nono nakwo nom'ne a'apaho songo womantanoho.

52 Ou, sikuno ae'uyo sohonta kounoho yoka ahwomo mta'ni ho'n'ngkuhwoso'no nakwo nakwoe a'apaho songo timo lo'ntnno komo'no imo'nanefoho. I oso kounoho yoka hiso ho'n'ngkuhwoso'no a'amu poyoso hofiko nolikafikuji a'apaho songo piso mmo'nyoso mapitnnefoho. Osohonta nakwo a'amu songo humalohwone hn'nwi nakwo nakwoe a'apaho songo'nji imo'nanefoho.

53 Ihwoni. Anitu kako ole nalimento, Sekwoe hwahoponjo a'apaho piso imo'n'wo'n'ngkisoso sekwo a'apaho nom'ne songo piso mmo'nyo'njo ne'no wentihwone somne'no uyohopopitnnefoho. Sekwo poyo pe'nyo yahinoso n'hu'nahone ho'naofikuji a'apaho nom'ne songo ne'no humayo'neso nomapitnnefoho.

⁵⁴ Oso sɪkuno homo somo nakwoe hwahoponjo a'apaho piso imo'nyoso poyo pe'nɪwo'nɪngkisoso ho'nasyihwasi nom'ne a'apaho songo piso mmo'nyo'njo songo ne'no humayoso nomehwaso'no oso hohosohonta oso hungkuno a'amu mtɪ'mokumentohofoso ne umo'nɪmontonoho. Hungkuno hiso olenoho.

Anɪtu kako poyo pe'nyo somo nɪhu'nahone hwotoho hmmentisofoho. Kakoe mango hopinonohino sohwamo nɪhu'nahone uyakolo'mentisofoho.

⁵⁵ Poyo pe'nyo yahino sohwosi jɪje yokumpohn'nyoso ntɪ'mo weho. Awonoho. Nɪhu'nahone moi'wo'nnyo hwosoho.

⁵⁶ A'amu poyo pe'nɪwo'nɪngkohoho hwapɪngoso pehoto. Poyo namokiyošo olenoho. Nakwoe honɪngkano wonyo sohwo namokuwo'nɪngkohoho. Nakwo Anɪtuye honɪngkano hungkuno somo hwotoho fentaneso nakwo huno nayohoho. Honɪngkano wonyo yalokuhwono.

⁵⁷ I oso'no Anɪtu kako nakumo Hwe Engo Jisas Kɪlais nejapmmentiso sohwo kako nakwoe wonyo so'no pe'nonto kako oso wonyo huhwo sohwo yokumpohn'nyoso wae yao'mentisofoho. Oso hiso'no Anɪtu kako poyo pe'nyo yahino somo nɪhu'nahone hwotoho hmmentisofoho. Oso'no nakwo Anɪtune'no isamoyoka ulɪwo'nɪngkuhwonefoho.

⁵⁸ Oso'no nje a'amu sokumo ngko Poulɪ'ni ngko sɪmeho sejopalokweno. Sekwo Anɪtuye hungkunomo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumafɪkuji osohonta piso'mo'nyo senɪngkuhwoso'no nusɪkwajɪkutoho. O'o, sekwo yokumpohn'nyo lohofɪkuji Anɪtu kakoe hungkuno homo somo ne'no hmnɪngkamno. Anɪtu kako pi'nɪmo mta'ni nelɪkafone so'no nakwo huno ole nayohoho. Nakwo Anɪtu kakoe syoho homo somo yokumpohn'nyo ihwoso'no syoho hiso ne ane mmo'nonehoho. Oso hiso'no sekwo inɪngo mofɪkutoho.

16

A'amu Kouliniso hofiko Anɪtuye a'amu yo'mayo so'no umofonyo iwo'nɪngkohoho somo ufo'mayo'ne hamniyoho hu'meesiyo'ne hungkunofoho.

¹ Sekwo Anɪtuye a'amu nom'ne Jelusalem humalofo so'ntnne'no hamniyoho hu'meesiyo'ne hungkuno ntohonɪmalofo so'no ngko olo hungkuno loso waselɪmne'no yohono. Ngko a'amu Ngkolesiya somo utɪhwamentohe hopaso sekumo wosetɪhwamne'no yohono. Sekwo ole fɪyɪmno.

² Sɪkuno iyoho humayo (Sante) huhwo huhwi sekwo yo'mayo syoho homo somne'no hamniyoho tɪpemawo'nɪngkohoho so'no sekwo anga'no anga'nohino soku sekwo oso hamniyoho hiso nom'ne a'amu somne'no huno syafɪsyɪkuji fehohnjoso nomafɪkuji sekwoe ango somo kengopo foho'nahumno. Ose hu'mesyontanɪngkuji ngko nose'mahm'me'no oso hamniyoho hiso'no sekwo syoho engo mifɪtnnehoho.

³ Oseso hwangu ngko i'mofapm'me'no sekwo nom'ne a'amu somo oso hamniyoho uyohojae'ne uhwosopomno. Oso a'amu huhwo sohwamo ngko hofɪkimo iyoswo honɪngkano imofo'neso uyɪ'mo ngko hofɪkimo oso hamniyoh'o'njo iyoswoso pone Jelusalemno uyahotɪmonne'no yohono.

⁴ Hamniyoho hu'mesyalokwofo somo ngko ole syafɪsyɪ'mo, Ngko huhwo'ni wamolɪme'manji u hofɪko'nji wowantanoho.

Poul kako a'amu Koulin somo uhwonimo lonto kako hano uyoso'no sɪkuno ho'nahumentisofoho.

5 Nje hunoso ole syafihu'malefoho. Ngko hwaho Masetouniya oso ajwo sopoe u'mo u'ma'mo. Ose mtito'malefoho. Oso'no simo'mo ngko hwaho Masetouniya osopoe wekapm'mo wose'ma'monnoho.

6 I oso'no ngko sekwo'nji we'enehwo wohumamontikeno. Oso'no ngko huno maniyohoyohoho. Ngko sekwo'nji humahm'mo oso ifoyo hamno so'no wohontohumamtikeno. Ose'manji moi'wo imo'n'ngkuhwoso'no ngko hano nom'ne angopono nt'mo wamo l'mo yahon'mo sekwo ngkimo non'ifo'mafikujji hon'ngkanopo won'ihwojowantifeho.

7 Sekwo huno seyohoho. Ngko sekwo'nji we'enehwo humahm'mo komo'no seliko'mayoso ngkilaho. O'o, Anitu kako ngkimo sekwo'nji sikuno sawemo humayo so'no nt'hwoso'no u ngko sekwo'nji ne'no wohumamonnoho.

8 Ngko olo ango Efesos lopo nohumentan'mo oso S'ikuno Engo (*Pentikous*) * Anituye Towahuno nakwoe hwaho lopo pmentiso sikuno somne'no syafisiyo'ne sikuno osohwo nto i'mofapihwoso'no osohonta ngko olo a'amu lohwo nuli'ko'mahm'mo sekwoe angopono wapmonnoho.

9 Hwapingo neso olenoho. Anitu kako olo syoho lomne'no kako ngkine'no hoku'yo nohwosampo'maso so'no ngko Anitu kakoe hungkunoso luti'wahon'ngko a'amu pi'ningo engoso hofiko in'ngkwalokwofo. I oso'nji a'amu pi'n'ningo engoso hofiko olo hungkuno lomne'no mangohwa imo'nalokwofo.

10 We'enepi Timouti kako sekumo se'maso'manji sekwo kakimo hofiyono umokosyohumafijo so'no kako sekwo'nji simoho wopingo'nji wohumamtonoho. Sekwo upa'n'mno. Timouti sohwo kako ngko pa'nyo Anituyey syoho engo yalofoho.

11 I oso'no a'amu fihwo huno ole syafisiyo'eno, olo hwe songo lohwo sohwo kako yo'm'ngohwo'maho. Oso'no nakwo kakimo hohujo ukinjimofano. Huno ose syofisyihwaloho. O'o, sekwo kakoe simoho wopingo umokumno. Oseso hwanguku sekwo kakimo kakoe hon'ngkano somo uhwojap'ikujjo'no kako ngkimo won'mano. Ngko Timouti'nji a'amu nom'ne so'nji ni'mayo'ne hontohumaleno.

12 Nen'ngkwa'wehwo Apoulousiye hungkunoso olenoho. Ngko nohuanji Apoulousimo ole uli'wo'n'ngkoho, Kiko ango Koulin sopo uhwonamo lohojoso olo a'amu lo'nji uhui uhwona. Ose uli'wo'n'ngkohefoho. I kako olohonta sohonta uyoso ngkilaho lalofoho. I hwanguku sohonta Anitu kakine'no hon'ngkano umofihwoso'no wapmmontonoho.

Pouliye hungkuno fehohnjofoho.

13 Yo'mayo Anituye syoho somo wonyo umo'nimo lihwosi yososo sekwo i'waho nto'no fiy'mno. Sekwo Anitune'no simoho hi'ntnnono uyalokwofo osomo aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno. Sekwo hwe ne imo'n'ngkuji yokumpohn'nyo lohof'ikujji aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno.

14 Yo'mayo hopi'nonohino sekwo iwo'n'ngkohofoso oso'nohino ikujji nom'ne a'amu somo simoho uy'ikujji sekwo hof'ikimo nto'no femokosyohumamno.

15 Nje a'amu soku sekwo S'itefanosiye a'amu osomme'no huno seyohoho. Hofiko oso hwaho Ngk'lik osopo humant'fi Anitumo simo'mo

* 16:8. Ap. 2:1 enjwa so'mo feholo'mongkomaho.

in'ngkamentohofofoho. Oso'no hofiko hofikoe huno mta'ni hofiko Anituye a'amu ne somo hofiyono ufo'mawo'n'ngkohofofoho.

¹⁶ A'amu oso pa'nyo humawo'n'ngkohofoho somo sekwo hofikimo enjwa'mo fesyohumamno. Sekwo hofikoe hungkuno somo haloho popmno. I nom'ne a'amu hofikimo ufo'mawo'n'ngkohofoho somo sekwo hofikimo tifi fin'ngkamno.

¹⁷ Sikuno pi'n'nggo engo somo ngko sekwoe simano masehonyo'njo nohumanji huno ne'no syosefisyahon'ngko oso hwe hufa'u si'hune sekwoe angoponta'ango sohwa Sitefanosiyo Foutiyunetasiyo Akaikosiyohofiko sekwoe simano mafohi'nontifi ngkimo ni'mahon'ngkofi ngko simonyo imalefoho. Hwap'ngoso sekwo hopi'nono moni'mapitnnohofo. I oso'no hofiko noni'mahon'ngkofi ngko sekwo'nji humentani hopa simonyo yalokweno.

¹⁸ Hofiko ngkimo ni'mantifi simaho wop'nggo ni'mokumalofofoho. Sekwoe simaho hi osenohinoho. Oso'no sekwo oso a'amu huhwo sohwa hofiko Anituye syoho hofiyoyalokwofo sohwanji nom'ne a'amu oso pa'nyo sohwanji hofikoe yofeso foho'nomapmno.

¹⁹ Oso hwaho Esiya loponjo Anituye a'amu neso hofiko Anitumne'no angomeemjo uhu'mokuwo'n'ngkohofoho hofiko sekumo nje a'amuhwafoselalokwofo. Akwila'nji kakoe ape Pilisila'nji sikoe ango somo nom'ne a'amuso hofiko Anitune'no uhu'mokuwo'n'ngkohofoho a'amu so'nji hofiko sekwo Anitumo in'ngkoyalokwofo so'no hofiko nakwoe a'amufoselalokwofo.

²⁰ Anituye a'amu ne ngko'nji humalofoso hofiko nakwoe a'amufoselalokwofo. Nakwo Anituye a'amu ne so'nji swo'nontani nakwo aho popotohumo'n'wo'n'ngkuhwone hopaso sekwo aho popotohumo'n'imno.

²¹ Ngko Poul'ni ngko oso a'amu olo iyoswo ngkine'no mt'i'mokalokuso sohunta'ni iyoswo nomanji ngko aho'nji ifalifaliyo mt'i'mokonji † ole selalokweno, Nje a'amufo.

²² U a'amu fihwo kako Anitumo in'ngkayoso ngkilaho loso sohwo kako tikanomo wene hweho. U, nje Hwe Engo Jisas Kilais kako komo'no noho wapono ni'mo'n'ngkohoho.

²³ Nakwoe Hwe Engo Jisas kako sekumo wop'nggo ne'no waselohofono.

²⁴ Sekwo nakwoe Hwe Engo Kilais Jisasimo humalofosokumo ngkosimeho sejopalokweno. Olo hungkuno loso ngko Poul'ni mt'i'mokohono. Hungkuno osohpeho.

† 16:21: Poul kakoe aho'nji mt'i'mokumojomaho. O'o, kako nolahon'ngki nom'nehwo mt'i'mokumojofoho. Olo hungkuno hon'ngkanomo wo'nyo loso Poul kako mt'i'mokumentisofoho.

2 Koulin

Olo Iyoswo Tifi'njo loso Poul A'amu Koulin somne'no Mti'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo *tiwenti-faifi'nji* (25) *tiwenti-sikisi'nji* (26) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo loso Poul mti'mokumentisofoho. Olo iyoswo loso simo'mjo nto mti'mokumentisohwo olo iyoswo loso tifi'njo mti'mokumentisofoho. Iyoswo hiloso a'amu Koulin afahomne'no mti'mokumentisofoho. Hwaho Masetouniya sopo Poul Taitasimo niswo'nonto hungkuno wonyoangkafoso Poulmo ulimentisofoho. Olo hungkuno hiso Poul nupa'nonto simonyo yonto kako Masetouniya hopo sopenjo ango we'e sopo humanto mti'mokumentisofoho. Iyoswo hiloso nakwo atofu lhwasi tifi un'ngkohwano.

¹ Ngko Pouli'nimo Anitu kako Jisas Kilaisiye hungkuno liku'mofu (*apousel*) syoho so'no nihwosopo'mentiso hwo'nyoho. Nakwoe nen'ngkwa'wehwo Timouti'nji nekwo olo iyoswo loso a'amu hwaho Ngkilik ango Koulin sopo Jisas Kilaisimo in'ngkawowo'n'ngkohofu a'amu so'nji oso hwaho Ngkilik a'amu hopi'nonohino Jisas Kilaisimo in'ngkawo'n'ngkohofu so'ntnne'no mti'mokalokuhwayo.

² Nekwo ole'no emo'n'ngkohoho. Nan'ngkwohwo Anitu sohwo'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisi'nji siko'monta'i siko sekumo yo'mayo wop'ngo selohofohosi sipo pompenjiyo wosejopanjiyoho. Ose'no emo'n'ngkohoho.

Anitu Poulimo ufo'mawo'n'ngkiso so'no Poul kako isamayoka ulimentisofoho.

³ Nakwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye kan'ngkwohwo Anitu sohwoe yofe engo noho'nomehwasi kakine'no isamayoka ulano. Nakwo hi'nwiye nan'ngkwohwo sohwo kako nakumne'no hitoho ulofoso hwap'ngo hweho. Yo'mayo tango ne'mawo'n'ngkiso so'no kako nakumo nefo'mayo'ne hwap'ngo hweho.

⁴ Yo'mayo tango ne'mante so'no Anitu kako nakwoe simeho tangoso nohayo namokuwo'n'ngkiso hopaso nakwo nom'ne a'amu simeho tango'njo humentan'ngkuji Anitu kako nakumo nefo'mawo'n'ngkiso hopaso nakwo hofikimo ufo'mano.

⁵ Nakwo huno ole nayohoho, Nakwo yo'mayo tohino Jisas ma'mentiso hopaso mawo'n'ngkuhwone kalohi Jisas kako nakwoe simeho tangoso wop'ngo engo namokuwo'n'ngkisofoho.

⁶ Oseso nakwo sekumne'no Anituye hungkuno losetihwalokuhwone so'no yo'mayo tango ko ne'manteso oso tango hiso sekumo wosefo'ma'montonoho. Hwap'ngoso yo'mayo tango ne'mawo'n'ngkiso so'no Anitu kako nakumo hofiyu nefo'manto nohayo namokuwo'n'ngkiso samo sekwo nahon'ngkuji sekwo huno ole waseyono. Yo'mayo tango ne'maso'manji u Anitu kako Poulimo ufo'mawo'n'ngkiso hopaso nakwo hi'nyumo wonfo'ma'montonoho. Ose syafihupijoso yo'mayo

tango ko se'masoso sekwo nakwo hopa Anitumne'no yokumpohn'nyo wolohofantifeho.

7 Sekwo yokumpohn'nyo lohopyitne'entani emo'n'ngkisoso ne umo'n'monte'no huno eyohoho. Hwap'ngoso yo'mayo tango nakumo ne'mahoningki Anitu nakumo nefo'mawo'n'ngkiso hopaso sekumo yo'mayo tango se'mahwoso'no Anitu kako wosefo'ma'montonoho.

8 U, nje a'amu soku, nakwo hwaho Esiya nohumentan'ngkuhwone yo'mayo tango engo mikun'imposo ne'ma'maso so'no sekwo huno seyone'enji selalokweno. Oso tango engo hiso ne'manto nakwo yokumpohn'nyo somo noneyakolofahon'ngki nakwo huno ole syafihu'malohwonefoho. Nakwo poyo wape'nontane'no kiyihwono ose syafihu'malohwonefoho.

9 U Anitu kako poyo pe'n'fitne'ento olo sikuno ho'nahumentiso lomo huno syafihu'malohwonefoho. I oso'no tango hiso peho'ne ne'ma'masoto. Hwap'ngoso olenoho. Nakwo nakwo yokumpohn'nyo fo'mo'naneso huno hon'ngkonontane so'no nakwo nakwo yokumpohn'nyo so'no huno nayihwolo. O'o, Anitu kako a'amu poyo pe'nyo somo songo ulikafiwon'ngkiso sohwo yokumpohn'nyo so'ne'nohino wonayono.

10 Oso tango engo ni'hu'no wonyoso nakumo poyo wonamokumonto ko yahon'ngki Anitu kako nefo'ma'masofoho. Oso'no nakwo oso tango hiso pa'n'ngo nom'ne sohonta ne'mane so'no Anitu kako apa'no wonefo'ma'montonoho, huno ose nayohoho.

11 Sekwo hoku nakumne'no Anitumo jomo ulifijo'manji sekwo hoku nakumo wonefo'mantifeho. Oseso sekwo hwe moya'mi pi'n'ngo engo sokuye jomo ulifijo somo Anitu kako upa'n'ngkuhwosi nto nefo'mahwoso'no sekwo oso hiso'no simonyo ikuji Anitumo oso hiso'no isamoyoka engo mikun'imposo ulantifeho.

Poul kako a'amu Koulin somo hwasyo hungkuno ulimentiso'maho. O'o, ne'njo ulimentisofoho.

12 Nakwo yahino ole so'no nakwo simeho wop'ngo namo'n'ngkohoho. Anitu kako nefo'mawo'n'ngkiso so'no nakwo humayo nto'nohino so'nji nakwo hungkuno nehopi'nohino so'nji nakwo simeho hufa'u'nji miyalokuyihwono. O'o, huno anga'nohino so'nji simeho anga'nohino so'nji yalokuhwono. Oso wop'ngo yalokuhwoneso hwahoponjo huno somta'ango miyalokuyihwono. O'o, Anitu kako huno wop'ngo nejapahon'ngki nakwo oso wop'ngoso yalokuhwono. Nakwo simeho so'mo ose hni'wo'n'ngkihwone so'no nakwo simeho wop'ngo namo'n'ngkohoho. Nakwo sekumo oso hiso pa'nyoso selohofiwonalokuhwono.

13-14 Yo'mayo hungkuno sekumne'no mt'i'mokuwo'n'ngkuhwoneso fahosi'hwoyo hungkuno'njo'maho. O'o, hungkuno yoloho neso nto lijwaosema'male so'no sekwo atofu likuji huno wop'ngo nto'nohinoso wotipemantifeho. Simo'mo sekwo nakumne'no fahosi'hwoyo hungkuno'nohino upa'nontifi yoloho neso huno maseyo'njo imojofoho. I olohonta sekwo nakumne'no huno ito'nohino sey'hwoso'no sekwo nakumne'no simeho wop'ngo ne'no wasemo'n'montonoho. Ose ifijo'manji oso Sikuno Engo nakwo Hwe Engo Jisas asomo poso sohonta nakwo sekumne'no simonyo engo yane hopaso sekwo nakumne'no simonyo engo ifitnefoho.

15-16 Simo'mo ngko huno ole syafihu'malefoho. Sekwo nakumo nahon'ngkujo'no simeho wop'ngo semo'none'enji ngko oleso

imne'entnne'no yohono. Ngko sime'mo sekumo se'mahm'mo osopo nta'ni ngko Masetouniya sopone'no wasehwotimo'mnoho. Oso Masetouniya hopo sopo nta'ni sekumo asomo wose'ma'monnoho. Oseso nje se'mayoso hufa'u imo'nngkuhwoso'no nakwo afapo nohumehwasi simeho wopingo engo wonamo'nimontonoho. I oseso sekwo'njo lopo nta'ni sekwo ngkimo nonifo'mafikuji hwaho Jutiya sopone'no wonihwojantifeho.

17 Ngko huno ose kosyafihu'maleso ne mmo'nngkahonngki sekwo huno ole kosyonifisyalokwofo, Poul kakoe hungkunoso ne anefoho. Kako nakumo iwolo'mo iwolo'mo hungkuno nalwo'nngkiso hweho. Kako a'amu hwahoponjoso ole nalwo'nngkohoho pa'nyo hweho. Hofiko eno ko nalontifi simeho mo'mo ngkilaho unwo'nngkiso hopaso Poul kako nakumo nelalofoho. Huno ose losyonifisyalokwofo.

18 Oso'ne'maho. O'o, Anitu kako ne'njo sohwoe timo sopo yalokwe so'no hwasyo hwasyoso maselimnehono. O'o, hungkuno ne'jono'hini seliwo'nngkohefoho.

19 Sailasiyo Timoutiyo nakwo sekumo Jisas Kilais Anituye hwomu sohwoe hungkuno losetihwamentihwonefoho. Jisas Kilaisiye hungkunoso iwolo'mo iwolo'mnggo hungkuno'njo hwo'maho. O'o, yo'mayo kako limentisoso ne imo'nwo'nngkiso hweho.

20 Anitu kakoe hungkuno pi'nnggo engo nalimentisoso Jisas kako hungkuno homo somo nehopi imokuwo'nngkisofoho. Oseso nakwo Anituye hungkuno somo upo'nontani ne'jofoho lontani kakoe yofe engo imo'nyo'ne'nomalokuhwono.

21 Anitu huhwo sohwo kako nakwo'nji sekwo'njimo yokumpohn'nyo sosofitofonesyohumawo'nngkiso so'no nakwo hinjoho'nwi Jisas Kilaisimne'no yokumpohn'nyo lohokuhwono. Ose yalokuhwone so'no kakoe syohomo nehunojalofoho.

22 A'amu yahu haloho lojwaofiwonngkohoho so'no a'amu hopi'nono yahu kakwo'yohwo sohune'no huno uyimtonoho. Oso hopaso Anitu kako kakoe Towahuno Wopingo nakwoe simeho so'mo ho'nonasyihwoso'no nakwoe neyakweho eso'no huno wonaimontonoho. Anituye Towahuno Wopingo sohwo nakwoe simeho mo'mo humaso so'no nakwo huno ole nayohoho. Yo'mayo Anitu kako wosejapmmo nalimentisoso wonejapmmontonoho.

Poul kako a'amu Koulin somo komo'no m'ma'mmentiso so'no hungkuno hwapingofoho.

23 Ngko sekumo hwasyo hungkuno selimtentesi Anitu kako nje hwasyo hungkunoso utihwa'nyopo sekumo ujo ehontojwasesihwonesohilo. I oso'no awonoho. Hwasyo hungkuno maselalokuyohono. O'o ngko sekumo komo'no mose'ma'mmale hwapingoso a'amu fehohnjo sokuye yahino somne'no yoka'njo sohwo'ni pm'me'no sekwo tango engo mapitnnohonji humantohe hwo'nyoho.

24 Nom'ne hungkuno somo sekwo simeho hi'ntnnono uyo'neso hungkuno molijwosemofanehwono. O'o, nakwo sekwoe simeho hi'ntnnono somo masemokosyohumulohwono. Sekwo Anitumne'no simonyo imalofoso nto'no yokumpohn'nyoso imalofa. I oso'no sekwo simeho wopingo'njo humayo'ne nakwo sekwo'nji syoho engo ihwaso'no sekwo simonyo uyantifeho.

2

1 Nje simeho mo'mo hungkuno ole mtito'malefoho. Ngko sekuyepono pm'mo sekwoe yahino wonyo somne'no yoka seli'meso sekwoe simeho tango ifisyasemo'mnoho. Ose nto mtito'malefoho.

2 Ngko sekwoe simeho tango ifisyasemo'meso'no nje simeho wopingo n+mokiyoso tihwolo. O'o, sekwonoho. I oso'no sekwo simeho tango'nji humafijo'manji sekwo nje simeho wopingo n+mokiyoso pipi uyantifito. Awonoho.

3 Oso iyoswo simo'mjoso ngko sekumne'no semti'mokimentohe somo uhwonngkuji yo'mayo yahino wonyoso nto'no mihwatnn'ngkuttne'enji semti'mokimentohefoho. Ose mihwatnn'ngkujo'manji ngko nopm'me'no sekwo nje simeho wopingo n+mokinyo soku nje simeho so'mo tangoso mifisyani+mopitnnehofo. Ngko huno ole niyohoho. Ngko yo'mayo anga'nohino somne'no simonyo ime'manji sekwo hokunonji simonyo engo uyantanoho. I sekwo ngko'nji simonyo miyo'manji ngko huhwo'ni mimnehono.

4 Ou nehopi. Oso iyoswo simo'mjo semti'mokimentohe sohonta ngko nje simeho tango'nji humanji humotaho engo mjalim'wenji semti'mokimentohefoho. Oso iyoswo simo'mjo semti'mokimentoheho sekumo tango sejape-e'ne'maho. O'o, ngko sekumne'no nimo'n'ngkahon'ngki yo'mayo yahino wonyo se'malokunjo somo upa'nonji sekumo sefo'mahwone'enji semti'mokimentohefoho.

Oso hwe hon'ngkano wonyo iyo sohwoe wonyoso sekwo wae hmmopmno, ulimentisofoho.

5 Oso hwe hon'ngkano wonyo imentiso sohwo kako ngkimo tango engo montapmentono. O'o, ngko tango we'e ko ma'mentoheso sekwo hopi'nonohino soku tango engoso ma'mentohoho kuyoho. I oso hwe huhwo sohwo kako wonimango engo m+kun'imposo unonehonji ngko huno ikwesyafisyonji oso hungkuno homo somne'no apa'no waselimonne'no yohono. A'amu hopi'nonohin'i'maho. O'o, fehohnjo soku oso hwe wonyo sohwoe yahino somne'no tango engo ma'mentohoho kuyoho.

6 Sekwo oso hwe hon'ngkano wonyo imentiso sohune'no simano upentifi hohujo ikinj'mofohofoso olohonta nta'noho. Apa'no ikinj'mofikutoho.

7 O'o, olohonta sekwo nom'ne hon'ngkano wopingo utihwamno. Sekwo kakoe wonyoso wae imofikuji kakoe simeho wopingo umokumno. Oso hwe huhwo sohwo kako tango engo ne'no malokunjo so'no kako An'tumo ni'hu'nahone usikwajonoho likuji sekwo kakimo ufo'mapmno.

8 Oseso ole'no nimo'n'ngkohoho. Olohonta sekwo oso hwe huhwo sohune'no simeho nehopi semo'nalokunjoso kakimo utihwamno.

9 U oso iyoswo simo'mjo semti'mokimentoheho sokumo yamofa selohofonefoho. I oso'no sekwo nje hungkunomo wonn'ngkohwant'fit'keno monn'ngkayo'njo uyantifit'kenonji semti'mokimentohefoho.

10 Sekwo a'amu huhwo sohwoe yahino wonyoso wae imopijoso ngko huhwo'nnonji wae umofantanoho. Oso wonyo kako imentisoso ngkine'no wonyo mantoho'mentiso ko huhwo'ni ngko sekumo sefo'mayo'ne Kilaisiye timopo oso huhwo sohwoe wonyoso wae yimofalokweno.

11 Seten kakoe yahinoso nakwo huno moi'wonoho. Kako nakumo neyakolofone oso hwe huhwo sohomo ni'hu'nahone hon'ngkano wonyo somo ipemotawenoho ntnne'no selalokweno.

Poul kako anga T'ilouas i'mofaponto simeho tango t'pema'mentisofoho.

¹² Ngko ango Tɪlouas sopo Kɪlaisiye hungkuno wopɪngoso lutɪhwayo'ne i'mofopahonɪngko Anɪtu kako oso syoho hiso'no hano hwosompemokosy-ohumamentisofoho.

¹³ I oso'no ngko neningkwa'wehwo Taitas sohune'no wonyopi tɪpmmtohefoho. I Taitas kako hungkuno sekumta'ni momotonɪmaso so'no ngko kakine'no huno pi'nɪngo syofɪsikaofonji ngko oso a'amu homo somo nulɪko'manji hwaho Masetouniya'ne sɪmentohefoho.

A'amu Anɪtuye hungkuno liku'moyo syoho'njo sohwa hofiko Kɪlaisiye yokumpohn'nyo'nji mango sohwaro uyakolofɪwo'nɪngkohofoho.

¹⁴ Anɪtu kakoe syoho somne'no ipenemotawowo'nɪngkiso sohume'no nakwo isamoyoka ulano. Kako Kɪlaisiye yokumpohn'nyo nejapɪwo'nɪngkiso so'nji nakwo kakoe mango sohwaro uyakolofalokuhwono. Oseso nakwo ango'meemo Kɪlaisiye hungkuno yokumpohn'nyo lɪjumofahonɪngkuhwoni a'amuso oso homo somo upa'nontɪfi Kɪlaisɪmne'no huno malokwofo. Oso huno wopɪngo hiso akino wopɪngoso wojaofɪwo'nɪngkiso hopaso oso a'amu homo somo wɪjufalofoho.

¹⁵ Kɪlais kako nakumo nehomaso so'no Anɪtu kako nakumo nonahonɪngkuhwosi akino wopɪngo pa'nyoso uwa'montonoho. Oso akino hiso a'amu Anɪtuye honɪngkano sopo humalofoso somo uwahwosi a'amu tɪkanomo uyo'ne honɪngkano sopo humalofoso so'njimo uwa'montonoho. Akino anga'nohino hiso'no hwapɪngoso Kɪlaisiye akinofoho.

¹⁶ A'amu tɪkanomo uyo'ne honɪngkano sopo humalofoso Kɪlaisiye akino hiso uwahwoso'no a'amu poyo pe'nnyo sofe akinofoho lahonɪngkuji akino huhwo sohwo hofɪkimo poyo umokumontonoho. Hwapɪngoso hofɪko Kɪlaisɪmne'no huno muyofoho. A'amu Anɪtuye honɪngkanopo humalofoso Kɪlaisiye akino hiso uwahwoso'no akino wonyoangkafofoho lɪkuji akino huhwo sohwo hofɪkimo songo usɪmokumontonoho. Hwapɪngoso hofɪko Kɪlaisɪmne'no huno unyofoho. Olo syoho engo Anɪtu nejapmmntiso losomo ihne hopoenohinoso tɪhwosilo.

¹⁷ Sekwo huno seyohoho. A'amu fehohnjoso hofɪko hamniyoho engo mane'entɪfi Anɪtuye hungkuno liku'mofɪwo'nɪngkohofoho. Nakwo oso pa'nyo hwonanɪ'maho. O'o, Anɪtu kako olo syoho loso'no nehwatɪmentiso so'no nakwo kakoe syoho ulohofɪyo hn'nwi nakwo sɪmeho anga'nohino'njo hn'nwi Anɪtu nehontohumentanɪngkuhwosi Kɪlaisiye hungkunoso wolɪku'meefantanoho.

3

A'amu Anɪtu'nji mokotɪku'nnyo yahino songo somne'no lɪjwaofɪwo'nɪngkohofoho sohwaro hungkunofoho.

¹ Hungkuno hiso semtɪ'mokiyoye so'no sekwo huno ole losyofɪsyalokwofo. Poul kako nakwo kakoe yofeso apa'no ho'nonɪmayo'ne namtɪ'mokimasofoho. Ose losyofɪsyalokwofo. U a'amu fehohnjo sohwa syoho wopɪngo mayo'ne hofɪko iyoswo nom'ne a'amu sohwa hofɪkoe syohomo ho'nomayo'ne mtɪ'mokuyahotɪmentohofoso setɪhwawo'nɪngkohofoho. Nakwo oso a'amuso pa'nyofoho, losyonefɪsyalokwofo. U sekwo nakwoe syoho somo nahonɪmentohofoso'no sekwo nakwoe syoho homo somo ho'nonemayo'ne'ento hungkuno hiloso nemtɪ'mokiyalofoho. Ose losyofɪsyalokwofo. Nɪhu'no awonoho.

² Ose'maho. O'o, nje yofe ho'non+mane iyoswo hopaso sekwo'nohinoho. Nakwo An+tu ye hungkuno loset+hwament+hwone so'no sekwo yahino songo wonyoangkafo ma'mentohofa somo a'amuso nonahonont+fi nakwoe syoho somne'no ho'nonemalokwofo.

³ Ngko sekwo'nji nohumanji An+tu ye hungkunoso loset+hwahon+ngko sekwo oso hungkuno homo somo tifi in+ngkamentohofa so'no sekwo K+lais iyoswo mt+ 'mokumentiso hopaso ut+hwa'nyopo lohokwofo kuyoho. Kako titiso hwaho mijo'njo so'nji ifalifaliyo mt+ 'mokumentiso'maho. O'o, kako An+tu songo humaso sohwoe Towahuno'nji ifalifaliyo mt+ 'mokumentisofoho. Kako iyoswomo sojomo mt+ 'mokumentiso'maho. O'o, kako a'amufe s+me homo oso hungkuno hiso mt+ 'mokumentisofoho.

⁴ Oso hungkuno hwap+ngoso olenoho. K+lais kako nakwoe huno nefohotofahon+ngki nakwo An+tu mo s+me ho hi'ntnno uy+wo'n+ngkuhwono. Oso'no ngko huno niyohi, An+tu kako yokumpohn'nyo so'ne'no oso hungkuno ne imo'nyo'neso hoponoho.

⁵ U nehopi. Nakwoe yokumpohn'nyoso olo syoho somne'no hoponoho eso nohn+ngkuhwoloho. N+hu'no awonoho. Nakwo syoho y+wo'n+ngkuhwoneso hoponoho syof+sy+hwalofo. O'o, An+tu kako'nohini kakoe yokumpohn'nyo'nji yososo nakwo oso syoho hiso uyantanoho.

⁶ An+tu kako kakoe yokumpohn'nyo songo songo ntap+wo'n+ngkiso so'no ngko a'amu somo An+tu'nji makotoku'nyo'ne yahino songo so'no lut+hwayoso ngko hopoenohino hwo'nyoho. Ole mulalokuy+hwono. Sekwo hohontajo Mouses hon+ngkano hungkuno mt+ 'mokumentiso somo nto'no min+ngkayo'manji sekwo poyo wape'nant+feho. Ose mulalokuy+hwono. O'o, oso hohontajo yahinofoho. Yahino songo An+tu'nji makotoku'nyo'neso An+tu ye Towahuno Wop+ngo mta'angofoho. Hohontajo yahino somo a'amu ito'no in+ngkayoso hopo'maho. Oso'no a'amu oso hon+ngkano somo in+ngkafijo'manji poyo imo'nant+feho. Yahinyo songo somo in+ngkafijo'manji songo humayo'neso wot+pemant+feho.

⁷ Hohonta oso hon+ngkano hungkunoso An+tu sojopo mt+ 'mokonto kako Mouses+mo uy+mentiso sohonta An+tu kakoe pomponaho Mouses+mo ifehu'mokosyahon+ngki Mouses+ye s+mo'mangoso mofehi'nyo pa'nyo losyahon+ngki a'amu Is+lael+so hof+ko ose uhwonont+fi hof+ko Mouses+ye s+mo'mango somo apa'no muhwon+mmentohofofoho. T+fi sohonta Mouses+ye s+mo'mango ponjo pomponahoso pijijo imo'nonto n+hu'nahone s+me'n+mentisofoho. Oso hohontajo yahino somo a'amu hof+ko in+ngkawent+fi poyo imo'n+mentohofoso s+mo'mo pomponaho engo'nji ko i'mofapmmentiso so'no nakwo huno ole nayohoho.

⁸ Yahino songo An+tu ye Towahuno Wop+ngo mta'angoso songo ne'no humayoso mawo'n+ngkuhwoneso hohontajo yahino pomponaho somo yakolo'nnyofoho. Olohontajoso pomponaho m+kun+mposofoho.

⁹ Hohontajo hon+ngkano hungkuno yahinoso pomponaho engo'njo ko i'mofapmmentisoso a'amu oso hon+ngkano hungkuno homo somo upa'nont+fi un+ngkohwano ko lont+fi p+wahu'mentohofofoho. Oso'no wonyo'nwoho syaf+syont+fi tikanomo umentohofofoho. Oseso olo yahino songo losomne'no a'amu fihwo in+ngkaweso'manji An+tu kako wop+ngo kuyoho uloneso oso yahino hisofe pomponaho engoso s+mo'mjo somo yakolo'nnyofoho.

¹⁰ Ou nehopi. Olo yahino songo lomjo pomponaho m+kun+mpososo hohontajo s+mo'mjo pomponaho engo somo pijijo imo'nonto s+kwom+joho

imokumentisofoho. I olohontajo yahino songo pomponahoso mofehi'nyo pa'nyo lalofoho.

11 Oso yahino hohontajo huhwo sohwo pomponaho'njo ko i'mofapmmentisoso we'enenpi nowento moi'wo imo'n+mentisofoho. Oseso nakwo huno nayohoho. Olohontajo yahino songo ne'no nowent+hwone loso kakoe pomponahoso kakoe yokumpohn'nyoso simo'mjo somo n+hu'no yakolo'nnyofoho.

12 Oso yahino songomjo pomponahoso ne'no nowent+hwone so'no nakwo huno neyahon+ngki nakwo iyoho monenalofiyohoho. O'o, nakwo Kilaisiye hungkunoso ut+hwa'nyopo yokumpohn'nyo lijwaafalokuhwono.

13 Nakwo Mouses imentiso hopaso miyalokuy+hwono. O'o, Mouses kako kakoe simo'mangopo hwap+ife pmpinyo'nnyoso oso simo'mango ponjo pomponahoso pijijo imo'nontan+ngki a'amu Is+lael+iso muhwon+fitne'ento ifehu'mokahin+mentisofoho.

14 Mouses kakoe simo'mangopo hwap+ife'nji ifehu'mokahin+mentiso hopaso a'amu Is+lael+iso hof+koe hunomo pijwahin+mentohofofoho. Oseso hof+iko An+tu'nji mokot+iku'nnyo'ne hungkuno somo atofa ne'no ko likuji hungkuno hwap+ingo ne hiso hof+koe hunoso mehososyonehoho. O'o, hohontajo hungkuno hwap+ingo neso olenoho. Kilais kako oso hohontajo yahino somo moi'wo esojwao'mentisofoho. Oso'no hof+iko Kilais+mo in+ngkakujo'no hof+koe hunoso wehososyant+ifeho.

15 I olohontajo hi'nji hof+iko Mousesiye hon+ngkano hungkuno homo somo atofa likuji oso hwap+ife Mouses kakoe simo'mangopo ifehu'mokahin+mentiso oso hopaso hof+koe hunomo pijwahinyofoho. Oseso oso hungkuno hiso hof+koe simo'mo momnawo'nnyofoho.

16 I oso'no oso a'amu huhwo sohwo hof+koe nakwo Hwe Engo so-humo simo'mo uy+fijo'manji An+tu kako oso hwap+ife hof+koe hunomo pijwahinyoso wae yaof+hwosi kako hof+koe hunomo huno wop+ingo yano uy+imontonoho.

17 Oso Hwe Engo An+tu huhwo sohwo kako Towahuno hweho. An+tu ye Towahuno sohwo kako a'amu fihumo humaso'manji yo'mayo wonyoso kako huhwo sohumo momotokilo'mokomokosyohumanehoho. O'o, yo'mayo wonyo somta'ni An+tu ye Towahuno sohwo oso hwe huhwo sohumo is+hutofoma'mentisofoho. Oso'no olohonta ito'no humaho.

18 Nakwo Kilais+mo in+ngkwalokuhwone so'nwi nakwoe simo'mangopo hwap+ife mufehu'mokahinyo'nwoho. O'o, nakwo An+tu'nji humawo'n+ngkuhwone so'no kakoe pomponahoso nakumo ifehu'mokonesosyahon+ngki a'amu nonahonont+fi nakwo t+mo hon+ngkonyo hopa nahonont+fi hof+iko An+tu ye pomponaho somo uhwonalokwofo. An+tu ye Towahuno sohwo nakwoe simo'mo syoho ne'no mjonaloho'm+hwoso'no nakwo Kilaisiye yahinoso ne'no mewo'n+ngkuhwaso'no a'amu nahon+ngkukuji nakwo Kilais hopa imo'nalokuhwone hn'n+mo wonehonant+ifeho.

4

A'amu An+tu ye hungkuno liku'mofo syoho'njo sohwa hof+iko hwakwon-toho pa'nyo hwafoho.

1 An+tu kako nakumne'no hitoho ulofahon+ngki kako kakoe hungkuno wop+ngo nom'ne a'amu somo ujo'ne syoho wonyoangkafoso nejapm-mientisofoho. Oso'no nakwo olo syoho hilo somne'no piso'mo'nyo miyalokuy+hwono. O'o, yokumpohn'nyo yoho'nalokuhwono.

2 Yo'mayo yahino wonyo a'amu hiyaso'mo y+wo'n+ngkohofoso won+mango nanyo so'no nakwo hohujo ikinjaofontane hn'nwi n+hu'no nakwolaho l+ment+hwonefoho. A'amu An+tu ye hungkunomo in+ngkafitne'entani An+tu ye hungkuno so'no yo'mayo yahinoso yo'mayo hwasyo hungkunoso iwolo'mokontani moselalokuy+hwono. O'o, nakwo An+tu ye t+mo ut+hwa'nyo lopo lohofontani An+tu ye hungkuno nehopi'nohini lijwasemofi'wo'n+ngkuhwonefoho. Oso'no a'amu hungkuno homo somo upa'n+ngkuji huno ole wosyofi'syant+feho. Hungkuno hiso nehopi'nohinofoho. Syoho hiloso ne'njofoho. Ose wosyofi'syant+feho.

3 Olo hungkuno wop+ngo lijwaofi'wo'n+ngkuhwone hilo so'no a'amu fiso hofi+koe huno mehohosasiyo'manji oso a'amu hiso hofi+ko t+kanomo walokwofo.

4 Seten kako olo hwaho lopo yokumpohn'nyo mokosyohu-mawo'n+ngkisoso kako oso a'amu K+lais+ye hungkuno wop+ngo somo s+meho hi'ntnnono munyo sofe t+momomo pijiyomeehumentiso so'no hofi+ko huno mehohosahinyofoho. K+lais+ye hungkuno wop+ngo somjo pomponahoso oso a'amu homo somo ko l+syahon+ngki hofi+ko muhwonyo'njo iwo'n+ngkohofofoho. K+lais kako hofi+kimo hitoho ulofahon+ngki wop+ngo uloho'mentiso so'no hofi+ko huno muyofoho. Oseso hofi+ko K+lais sohune'no An+tu yoho eso huno muyofoho.

5 Oso hungkuno li'wo'n+ngkuhwoneso nakwo nakwoe huno mta'ni'maho. O'o, ole li'wo'n+ngkuhwono. K+lais Jisas kako nakwoe Hwe Engo hweho. Nakwo kakoe hungkunomo t+fi in+ngkawowo'n+ngkuhwone hn'nwi nakwo sekwoe syoho selohofiyo'nnwoho.

6 Hwap+ngoso hohonta An+tu ole l+mento, S+ikwo'mjoho so'mo pomponaha wolasyono. An+tu ose l+mentiso sohwo kakoe pomponahoso nakwoe s+meho mo'mo losyalofoho. Oso pomponaho lonesyalokuso so'no nakwo huno ole nayohoho. An+tu ye pomponaho engoso K+lais+ye s+mo'mango weho.

7 Hwakwontoho'ne pahnn+mo hungkuno so'no fi'syafi+hupmno. Hwakwontoho sohwo kako we'enehwo nowehwosi moi'wo umo'n+montonoho. Nakwo oso pa'nyo ko ho'nwi An+tu ye pomponahoso nakwoe s+meho mo'mo lonesyalofoho. Oseso a'amu hofi+ko huno ole uyono. Oso yokumpohn'nyoso An+tu ye yokumpohn'nyofoho. A'amufe'maho. O'o, nakwo hwakwontoho pa'nyi'nwoho. Yokumpohn'nyo ane'nwoho. Ose wosyofi'syant+feho.

8 U yo'mayo tango wonyoso ko ne'manteso nakwo mop+wasiyofoho. Nakwoe syoho somne'no nakwoe hunoso iwolo'mo iwolo'm+ngo ko nalohofonteso nakwo An+tu ye syoho somo mus+ikwajiyofoho.

9 Nakwoe mango sohwa nakumo wonyo wonelohofant+fe'no ko nafotofont+fesofoho An+tu kako mones+ikwajiyofoho. A'amu nakumo ikujoho ko nafonjont+fesofoho hofi+ko nakumo wonyo n+hu'nahone monamokiyofoho. O'o, awonoho.

10 S+ikuno huhwo huhwi a'amu Jisas+mo wofonjosyant+fi imentohofohopaso s+ikuno huhwo huhwi a'amu sohwa wofonjonesyant+fe'no yalokwofo. Oso'no nakwo songo humalohwone so'no a'amu hofi+ko huno ole

uyono. Jisas kako nakumo songo nehumaho. Huno ose uyono.

¹¹ Ou, nehopi. Nakwo Jisasiye syoho yalokuhwone so'no nakwo songo nohumentan'ngkuhwoni a'amu nakumo poyo wonemokantife'no yalokwofo. Nakwoe a'apaho songo we'enehwo nohumahwosi moi'wo umo'nontani ko yontaneso Jisas kako nakumo songo nehumaho. A'amu nakumo poyo wonemokantife'no yontife so'no nakwo hano emoyontani Jisasiye yokumpohn'nyoso uti'hwalokuhwono.

¹² Nakwo Anituye hungkuno wop'ngoso a'amu somo lutihwawo'n'ngkuhwone so'no a'amu fehohnjoso nakumo poyo wonemokantife'no yalokwofo. I oso'no nakwo Anituye hungkuno losetihwamentihwone so'no sekwo songo ne'no humayo'ne nto tipema'mentohofofoho.

¹³ Hwe fihwo kako Anituye hungkuno mt'i'mokumentiso sohwo ole mt'i'mokumentisofoho. Ngko Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokwe so'no hungkuno lijwaofalokweno. Ose mt'i'mokumentisofoho. Oso pa'nyoso nakwo Jisasimo simeho hi'ntnnono uyalokuhwone so'no nakwo kakoe hungkunoso a'amu simeho hi'ntnnono muyo somo wolijumofano.

¹⁴ Nakwo huno ole nayohoho. Anitu kako Jisasimo songo ulika'mentiso sohwo kako nakwo Jisasimo ufohi'n'ngkuhwaso'no songo nelikafihwoso'no kako nakwo hinjoho'nimo sekwo'nji mehu'mokonasyihwoso'no nakwo kakoe simanopo lohofihwasi kako'nji ne'no nohumentihwanefoho.

¹⁵ Yo'mayo tango wonyo ko ne'manteso Anitu sekumo sefo'malofoho. Oso'no a'amu pi'n'ingo engo Jisasiye hungkuno upo'nalokwofo. A'amu pi'n'ingo engo Jisasimo in'ngkafijo'manji a'amu pi'n'ingo engo Anitumo isamoyoka ulikujji hofiko Anitu kakoe yofeso woho'nomantifeho.

Olohonta tango engo malokuhwone so'no tifi no'mo Anituye yokumpohn'nyo'nji wonyoangkafo humayo'nefoho.

¹⁶ Oseso nakwo Anituye syoho somne'no iyoho monan'ngkiyohoho. Nakwoe a'apahoso wonyo umo'nimonto ko yohonjoso nakwo iyoho monan'ngkiyohoho. Hwap'ngoso sikuno huhwo huhwi nakwoe huyo'mango Anitu mta'ango yokumpohn'nyo nomanto songo pa'nyo imo'n'wo'n'ngkisofoho.

¹⁷ Ihwoni. Yo'mayo tango olohonta ne'maso somjoso tohino we'enepi wehwoso'no moi'wo umo'nimontonoho. I oso'no nakwo tohino malokuhwone so'no Anitu kako tifi no'mo kakoe yofe engo'nji kakoe yokumpohn'nyo engo so'nji wonejapmmontonoho. Oso hiso engolopohamo ne'no nowentihwonefoho. Oso wonyoangkafo tifi no'mo maneso'no nakwo huno ole syofisyalokuhwono, Olo tango malokuhwoneso engo'maho. We'efoho, syofisyalokuhwono.

¹⁸ Oseso tango ne'mante somo nakwo timo ko uhwalokuhwoneso nakwo oso hiso'no huno mosyafisiyo'njo yalokuhwono. O'o, yo'mayo wonyoangkafo tifi no'mo maneso'no timo muhwonyo'ne hontohumalohwono. Yo'mayo olopo timo uhwalokuhwoneso we'enepi moi'wo umo'nimontonoho. I yo'mayo wonyoangkafo olopo timo muhwonyo'njo yalokuhwoneso engolopohamo ne'no nowentihwonefoho.

5

A'amu Anituye hungkuno liku'mofu syoho'njo sohwa hofiko Anituye hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono uyontifi hofikoe syoho iyoso'no yokumpohn'nyo ma'mentohofofoho.

¹ Olo so'no nakwo huno ole nayohoho. Nakwoe hwahoponjo a'apahoso holayo ango hopa we'lenepi molohinawehwosi wonyo umo'n+nimontonoho. I wonyo imo'n+ngkuhwoso'no Anitu kako nom'ne ango songo wonejapmmontonoho. Oso ango songo hiso a'amu molinyo'maho. O'o, Anitu kako molinyofoho. Ango hiso ahwomomo wojoso engolopohamo ne'nohini nowenti'hwonefoho.

² Nakwo olo hwaho lopo nohumentani ahwomomjo ango songo somne'no humotaho lopemo'nawotohwono. Oso ahwomomjo ango songoso nakumo hwapife hopa ifehu'mokonesyohumayo so'no nemo'nalofoho.

³ Oso ango songo hiso ifehu'mokonasyihwosi nakwoe huyo'mangoso hwapife ane siki mohumanehoho.

⁴ Nakwo olo hwaho lophonjo a'apaho mokosyohumalohwoneso tohino tipemawo'n+ngkuhwone so'no nakwo humotaho lopemo'nawotohwono. I nakwoe hwaho lophonjo a'apahoso wape'nono malohiyihwono. O'o, oso'ne'maho. Nakwo nakwoe ahwomomjo a'apaho hwapife songo pa'n+ingo so'no namo'n+ngkohoho. Oso hiso songo nomehwasi olo hwaho lophonjolo poyo pe'n'wo'n+ngkiso somo uliko'mehwasi songo ne'no ni'hu'nahone nohumanefoho.

⁵ Nakwo oso songo ne'no humayo'ne yahino mayoso'no Anitu kako nakumo ito'no enesyohumaho. Simo'mo kako kakoe Towahuno Wopingo sohwo nejapmmmentisofoho. Oso hiso'no nakwo huno ole nayohoho. Yo'mayo Anitu wosejapmmo nalimentisoso wonejapmmontonoho.

⁶ Nakwo huno ose neyahon+ngki nakwo olopo simeho wopingo'nji fosyohumentani Anitu ne'no syoho yokumpohn'nyo yalokuhwono. Nakwo olo hwaho lophonjo a'apaho'nji nohumehwasi nakwo ahwomomjo a'apahoso momahn'nwoho. Nakwo Jisasi'nji ango wopingo sopo mohumane'nwoho.

⁷ Nakwo oso homo somo muhwnonyo'njo ko yontaneso nakwo nehopeho hnalokuhwono. Hwapingoso nakwo oso homo somo simeho hi'ntnnono uyalokuhwono.

⁸ Oseso nakwo olopo simeho wopingo'nji fosyohumentani Anitumne'no syoho yokumpohn'nyo yalokuhwono eso nto selohono. I oso'no nakwo olo hwaho lophonjo a'apaho loso uliko'mehwasi nakwoe Hwe Engo Anitu'nji kakoe hwapingopo fosyohumayo'ne namo'n+ngkohoho.

⁹ I oso'no nakwo olo hwaho lopo humaso'manji u nakwo Anitu'nji kakoe angopo humaso'manji yo'mayo nakwo iwo'n+ngkuhwone so'no huno anga'no ole syofisyalokuhwono. Yo'mayo yaneso Anituye simeho wopingo umokiyo'ne namo'nyo so'no yalokuhwono.

¹⁰ Hwapingoso nakwo hopi'nonohino hn'nwi huno ole nayohoho. Nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nwi nakwo Jisasi'nji nakwoe hungkunoso ikwolofone sopo Jisasiye simano sopo wolohofantanoho. Nakwo oso hopo sopo nohumentan+ngkuhwasi yo'mayo yahino wopingo'nji wonyo'nji imotohwone so'no Kilais kako nakumo yano nalofonefoho. A'amu yahino wopingo'njosso wopingo nomapitnnefoho. A'amu yahino wonyo'njosso tohino nomapitnnefoho.

A'amu Anitu'nji simeho afa inyo'ne syoho yokumpohn'nyo iyo'ne hungkunofoho.

11 Nakwoe Hwe Engo a'amufe yahino wonyo somne'no tohino engo uy-one so'no nakwo huno syofisyontani iyoho nenalofoho. Oso hiso'no nakwo a'amu hopi'nonohinosa Anitumo simeho hi'ntnnono uyifitnne'entani syoho yokumpohn'nyo yalokuhwono. Oso hiso'no Anitu kako nakwoe yahino so'no huno uyohoho. I sekwo hokunonji nakwoe yahino wopingo so'no huno seyohoho.

12 I ngko ose selohe so'no sekwo huno ole losyofisyalokwofo. Poul kakoe yofeso apa'no ho'nomo'nalofoho. Ose losyofisyalokwofo. O'o, awonoho. Ole'nefoho. A'amu fehohnjo sohwa hofiko Anituye hungkuno ko losetihwantifeso hofiko simeho anga'nohino'njohwo molosetihwawo'n'ingkiyohoho. O'o, hofiko hofikoe yofe'nohini ho'noma'n'iwon'ingkohofoho. Hofiko hofikoe he wopingo so'no hofikoe a'apaho wopingo so'no syafisyontifi hofikoe yofe'nohini ho'noma'n'iwon'ingkohofoho. Hofikoe yahino simeho pi'n'ingon'ji Anituye hungkuno losetihwalokwofo so'no huno mosyafisyontifi yalokwofo. Oso a'amu homo somo sekwo nje yahino simeho anga'nohino'njo iwon'ingkoheso nohon'iwon'ingkohoho so'no ulifitnne'entnne'no selalokweno

13 A'amu fehohnjoso ngkine'no huno'maso hweho. Iloho'nnyo hweho, syofisyalokwofo'manji hofikoe huno ole uyono. Poul kako yo'mayo yalokusoso Anituye simeho wopingo imo'nyo'ne yalofoho. I yo'mayo ngko yalokweso huno ito'nohino'njo yalokwe'manji u sekumo ito'no sefo'mayo'ne yalokweno.

14 Kilais kako nakumne'no hitoho mikun'imposo ulo'mentiso so'no nakwo kakoe syoho yalokuhwono. Hwapingo so'no nakwo huno ole so'no nayohoho. Hwe fihwo nakumo nayohope-e'ne poyo imo'n'imentisofoho. Kako nakwoe simo'mango mafohi'nonto poyo imo'n'imentiso so'no nakwo hopi'nonohi'nnonji poyo imo'n'imentihwone hopa imo'n'imentisofoho.

15 Kako nakumne'no poyo imo'n'imentiso so'no nakwo songo humalohwone hn'nwi nakwo nakwoe simeho wopingo imokinyo'ne huno syofihu'n'ingkuhwaloho. O'o, nakwo oso hwe nakumne'no nayohope-e'ne poyo imo'nonto apa'no songo lika'mentiso sohune'no syofisyihwasi kakoe simeho wopingo umokiyo'ne yo'mayo wonyoangkafoso uyano.

16 A'amu hwhaponjoso hofiko nom'ne a'amu somne'no yo'mayo iwon'ingkohoho somo uhwonontifi hwe wonyofoho, hwe wopingofoho syafisyi'won'ingkohofoho. Oso hopa nakwo miyanehwono. U ngko hohonta oso yahinoso imofonji Kilaisimne'no syafisyonji, Hwe wonyofoho, limentohefoho. Hohonta ngko huno ose ko syafihu'moteso olohonta ngko Kilaisimne'no huno ito'no syofisyalokweno.

17 Oseso a'amu fihwo kako Kilaisin'ji ufohi'nnyo sohwo kako songo imo'n'imaso hweho. Ihwoni. Kakoe yahino wonyo imojoso moi'wonoho. Olohonta yahino wopingoso nto ma'maso hweho.

18 Oso songo imo'nyo hwapingoso Anituyoho. Simo'mo nakwo Anituye mango hwona'ni imo'nontani Kilais kako nakumo nayohope-e'ne poyo imo'n'imentiso so'no nakwo Anitu'nji simeho afa ininn'nwoho. Oseso Anitu kakoe mangohwa hopi'nonohinosa Anituye a'amu ne imo'n'ifitnne'ento kakoe hungkuno lutihwayo syohoso nejap'iwon'ingkisofoho.

19 Oso'no nakwo ole lutihwawo'n'ingkuhwono. Anitu Jisas Kilaisimo humaso sohwo kako kakoe mango sohwa kakoe a'amu ne

imo'n'ifitne'no hon'ngkano imo'mentisofoho. A'amu Anituye a'amu ne imo'nyo sofe hon'ngkano wonyo somne'no Anitu kako apa'no huno m'ikwesiyafisyiwo'n'ngki yohoho. Oseso Anitu kakoe mango sohwo kakoe a'amu ne imo'nyo'ne hon'ngkano neso lijwamofone syohoso nejapmentisofoho.

²⁰ Oseso nakwo Kilaisiye s'imo'mango mofohi'nontani kakoe hungkuno lijwosemofalokuhwono. Oseso nakwo Anituye hungkuno selontaneso Anitu kako a'amu hopi'nonohino somne'no johu ulalofoho. Oso'no olo hungkuno loso nakwo a'amu hopi'nonohino sokune'no yokumpohn'nyo selalokuhwono. Kilaisiye kako nakumne'no hitoho m'ikun'imposo ulofalokunjo so'no sekwo kakoe mango soku Anituye a'amu ne hmmo'n'imno.

²¹ Kilaisiye kako wonyo hon'ngkano ane sohmo Anitu kako nakwo hopi'nonohino hn'nwiye hon'ngkano wonyoso Kilaisiye kisahumentisofoho. Nakwo Kilaisiye'nji ufohi'noso'manji Anitu Kilaisiye hon'ngkano wop'ngo'nohini nejapososo wop'ngo kuyoho wonalimontonoho.

6

A'amu Anituye hungkuno lut'ihuku'mofo syoho'njo sohwa yo'mayo tango mawo'n'ngkohofoho.

¹ Nakwo Anitu'nji syoho iwo'n'ngkuhwone hn'nwi nakwo olo so'no jomo yokumpohn'nyo selalokuhwono. Anitu kako sekumne'no wop'ngo seloho'mentiso somo sekwo nto ma'mentohofoso ne ane siki imo'n'ngkuhwaloho.

² O'o, Anituye hungkuno oleso upa'n'imno.

Ngko sekumne'no hitoho ntofoso sohonta sekwoe humotahoso upa'n'imentohefoho.

Sekumo asomo setimayo'ne sikuno somo ngko sefo'ma'mentohefoho.

Upa'n'imno. Olohonta Anitu kako nakumne'no hitoho ulofalofoho. Olohonta Anitu kako sekumo wosefo'ma'mne'no yalokweno nelalofoho.

³ Ngko Anituye syoho ulohofiyi sohwo'n'imo a'amu nje yahino somo nohon'ngkujo'no hon'ngkano wonyo nohon'ngkiji'manji Anituye syohomme'no hwasyo hungkuno mjant'ifitnnohonji hon'ngkano wop'ngo'nohini yalokweno. A'amu fihwo kako Anituye hon'ngkanomo tifi un'ngkamo loso sohwo nohon'ngkuhwosi ngko hon'ngkano wonyo imeso'no kako nohon'ngkuhwoso'no kako piwasyoso'manji oso ni'hu'no wonyofoho.

⁴ Oso'no sikuno huhwo huhwi nakwo Anituye syoho ulohofiyi sohwo'n'ni nakwo a'amu somo yahino wop'ngo'nohini itihwalokuhwono. Yo'mayo tango ne'mante so'no nakwo Anitumne'no yokumpohn'nyo ne'no lohofiwo'n'ngkuhwono. Ou, hofi'ko nakumo wonyo nalohofoso hofi'ko nakumo wonyo namokiyoso nakwo ne'no lohofiwo'n'ngkuhwonefoho. Oso'no a'amu hofi'ko huno ole uyono. Yo'mayo tango ko u'manteso syoho moho'nasiyoso Anituye syoho ulohofiyi ne hwafoho. Huno ose uyono.

⁵ Hofi'ko nakumo hwan'ngo nafonjont'ifi impe nantofont'ifi nakwo mango sohwa nonafotofont'ifi johu wonyo'nji nal'wo'n'ngkohofoho. I oso'no nakwo Anitumne'no yokumpohn'nyo ne'no lohofiwo'n'ngkuhwono. Nakwo syoho engo yontani saho ito'no mofosyawoso'njo mijoho'nji humawo'n'ngkuhwonefoho.

6 Nakwo yahino ito'nohino yontani huno wop'ingo'nohini mokosyohumalohwono. A'amu nakumo wonyo nalohofont'ifi somo yoka kunto'no muliwo'n'ingkiy'ihwonefoho. O'o, yahino wop'ingo'nohini ulohofiwot'n'ingkuhwonefoho. Nakwo Anituye Towahuno Wop'ingo'nji nohomentani a'amu hopi'nonohino somo simeho uyalokuhwono. Mango'nohino hwanani'maho. O'o, simeho nehopi uyalokuhwono.

7 Anituye yokumpohn'nyo mentane so'no nakwo Anituye hungkuno nehopi'nohini ulalokuhwono. Nakwoe hon'ingkanano ito'nohinoso mekinno hopena aho angahohnta'ni mokosyohumentani a'amufe yahino wonyo somo monje yasiyo'nefoho. A'amu nakumo wonyo wonelohofant'ifi yalokwofoso nakwoe hon'ingkanano ito'nohinoso nakwoe sampe pa'nyo nefe'malofoho.

8 A'amu fehohnjoso nakwoe yofe ko ho'nomantifeso nom'nihiwa nakwoe yofe monje yasiwo'n'ingkohofoho. A'amu fehohnjoso sitofo ko nalont'ifeso a'amu fehohnjoso nakwoe syoho somne'no hungkuno wop'ingo'nohini liwo'n'ingkohofofoho. Oso hiso'no nakwo huno mosyafusiyo'njo yalokuhwono. O'o nakwo syoho'nohino yalokuhwono. Nakwo hungkuno nehopi'nohino ko ulahon'ingkuhwoni a'amu fehohnjoso hwasyo hungkuno'njo kuyoho nal'iwot'n'ingkohofofoho.

9 A'amu fehohnjoso nahonont'ifi a'amu kengo hwasoho nalont'ifi hohujo ikinjonamofiwot'n'ingkohofofoho. A'amu fehohnjoso nahonont'ifi nakwoe a'amu hwafoho nal'iwot'n'ingkohofofoho. Sikuno fisomo nakwo poyo umo'nantani ko yontaneso nakwo songo ne'no humalohwono. Anitu kako nakwoe hon'ingkanano ito'no monehwajiyo'ne so'no tango ko nejpanteso kako nakumo poyo monamokiyofoho.

10 Nakwo simeho tango'njo hopena ko humentaneso nakwo engolopohamo simonyo yalokuhwono. Nakwo yo'mayo so'no umofonyo inyo hopena sohwanani ko humentaneso nakwo nom'ne a'amu somo yo'mayo pi'n'ingo engoso uyiwot'n'ingkuhwonefoho. Nakwo impo'namo'nnyo pa'nyo ko humentaneso nakwo Anituye yo'mayo wonyoangkafoso mokosyohumawot'n'ingkuhwone hwanani'nyoho.

11 Ou, nje a'amu Koulin soku, nakwoe simehomjo hungkunoso yolohoso selalokuhwono. Nakwo sekumo simeho engo ne'njo sejopalokuhwono.

12 Nakwoe simehoso hano mop'iku'nauyoho. O'o, nakwo sekumne'no nakwoe simeho nemo'n'ingkahon'ingki sejopalokuhwono. I oso'no sekwo simeho mohwosompo'nawo'nnyo soku nakwo'nji simeho afa inyo ku'maho.

13 I sekwo nje mehomi soku sen'ingkwowosa hungkuno seliwot'n'ingkohofoho hopaso wasel'monne'no yohono. Nakwo simeho ne'njo sejopalokuhwone hopaso sekwo nakumo simeho ne'njo fonejapmno. Sekwo sekwoe simehoso nakumne'no fohwosampo'nimno.

Sekwo Anituye a'amu soku sekwo yahino wonyo so'nji nomajopohi'n'ingkutoho. O'o, sekwo Anituye angot'ingko kuyoho.

14 A'amu Anitumo min'ingkeyoso hof'ikoe yahinoso nakwo pa'nyo'njo'maho. Oseso sekwo Anitumo in'ingkunyo soku sekwo hof'iko'nji nomajopohi'n'ingkutoho. Hof'ikoe yo'mayo yahinoso hof'iko'nji ikutoho. O'o, hon'ingkanano wonyo'nji wop'ingo'nji nem'no kemokosyohumayoso pipilo. Sikwo'mjoho'nji pomponahon'ji afapo lawotoho. Nihu'no awonoho.

15 Kilais'nji Seten'nji siko simeho afa linalokusiyo. Nihu'no awonoho. Oseso a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono unyo sohwo'nji simeho

hi'ntnnono muyo sohwo'nji siko huno afaso pipi wosyofisyanjito. Nihu'no awonoho.

¹⁶ Nakwo huno nayohoho. Anitu songo humaso sohwo kako nakumo nehomaso so'no nakwo kakoe angu wopingo hn'nwoho. Oso'no nakwo Anituye angu hn'nwi nakwo hwahoponjo hwošo peefo ki'nyo yo'mayo yahino so'nji peho'no elofisosyalokuhwono. Nihu'no wonyofoho. O'o, nakwo Anituye angu'nwoho. Anitu hungkuno ole nalimento, Ngko nje a'amu'nji nohumahm'mo hofiko'nji nomohu'mokiningkuhwasi hofiko'nji wofosyohumamonnoho.

Ngko hofikoe Anitu hwo'nyoho.

Hofiko nje hwe moya'mifofo.

¹⁷ Anitu ose nalonto nom'nepo kako ole nalimento, Sekwo oso a'amu ngkimo monningkape'njo somne'no sekwo hohujo ikin-jaofikui uliko'mafikui nje yahino songo'nji fosyohumantokuno.

Yahino nom'ne wonyoso nokemokosyohumafikutoho.

O'o sekwo ose ifijo'manji ngko nje mehomi semoku'mo woset+ma'mo.

¹⁸ Ngko seningkwahwo'ni umo'nimo.

Sekwo nje hwomu hwahninji nje mu sopedhnonji fosyohumamno.

Ngko sekwoe Hwe Engo yo'mayo yokumpohn'nyo hwapingo sohwo'ni selalokweno.

7

¹ U nje a'amu soku, oso hungkuno wopingo hiso mt+mokoheso Anitu nejapmmentiso so'no nakwo huno syofisyihwasi yo'mayo wonyo nakwoe simeho wonyo umo lonte so'nji yo'mayo nakwoe huyo'mango hwasyo honingkanomo ipemotonawe so'nji nihu'nahone ho'naofihwasi Anituye yahino wopingo somo uningkohwano. Nakwo nakwoe yahino somne'no Anitumo wonimango uyoso'no iyoho wonanono. Honingkanu wopingo ito'nohino somo uningkohwano.

A'amu Koulin somo Poul iyoswo simo'mjo mt+mokumentiso somo hofiko tifi iningkamentohofu so'no Poul kako simonyo imentisofoho.

² Nakwo sekumo wonyo maselohofe hwona'nyoho. Nakwo hwe fihumo wonyo mulohofefoho. Nakwo afofo hungkuno hwasyo ulontani a'amu fihwamo mokompemaso hwona'nyoho. I oso'no sekwo simeho monejape'njo peho'neto.

³ Ngko yoka hungkunoso momjoselalokuyohono. O'o, hungkuno ole nto selohono. Nakwo sekune'no simeho engo sejopalokuhwono. Oseso sekwo songo humafijo'manji nakwo sekwo'nji songo wohumano. Sekwo poyo imo'nifijo'manji nakwo huhwona'ni poyo umo'nano.

⁴ Hungkuno yoloho'nohini selalokweno. Ngko sekumne'no simonyo engo yalokweno. Yo'mayo tango ni'manteso ngko sekumne'no apa'no huno syafisyontnneso nje simeho wopingo nimo'ninwo'ninkingisofoho. Simonyo yiwoninkingohefoho.

⁵ Nakwo angu Tlouas uliko'mentani hwaho Masetouniya imofapmmentihwone sohonta nakwoe a'apaho usijo we'e mofosyohumayofoho. O'o, yo'mayo yo'mayo tango engoso ne'ma'mojofoho. Yo'mayo yoka ne'mahonjoso nakwo iyoho nanimojofoho.

⁶ I oso'no Anitu kako kakoe a'amu simeho tango'njo somo simeho wopingo umokiyoso hwapingo hweho. Anitu kako Taitas ni'hwat+mentiso sohwo kako none'manto nakwoe simeho wopingo namokumentisofoho.

⁷ Taitas nakumo ne'mayoso oso'ne'nohino'maho. O'lo, kako hungkuno sekumta'ango oso nemotapmmentiso so'ne nakwo sɪmonyo mɪkuniɪmposo yontani sɪmeho wopɪngo namokumentisofoho. Kako sekwo'nji nohumentanɪngki sekwo hofiyo umokosyohumamentohofofoho. Kako sekwo'nji humamentiso so'no ole nalɪmento, Sekwo nohonyo'ne humotaho lalokwofo. Sekwo oso honɪngkano wonyo so'no sɪmeho tango seyahonɪngki ito'no mɪhwajɪmalofu kuyoho. Sekwo ngko'nji sɪmeho afa inyo'ne syafɪsyontɪfi nje hungkunomo inɪngkayo'ne semo'nɪngkohoho. Ose upa'nɪmentiso so'no ngko sɪmonyo imentohefoho.

⁸ Oso iyoswo sɪmo'mjo ngko sekumne'no semtɪ'mokimentohe so'no sekwoe sɪmeho tango ko seimentisoso olohonta nje sɪmeho tango maniyantofiyoho. I sɪmo'mo ngko mtɪ'mokimentohe sohonta sekumo sɪmeho tango seyo'ne so'no huno syafɪsyonji ngko sɪmeho tango engo nɪmentisofoho. I oso'no oso sɪmeho tango se'mayoso sɪkuno pi'nɪngom'aho. O'lo, sɪkuno tɪfoponoho.

⁹ Oseso olohonta oso hungkuno tango'njo semtɪ'mokimentohe so'no ngko sɪmonyo yalokweno. Hwapɪngoso sekwo sekwoe sɪmeho tango somjo oso'ne'maho. O'lo, olenoho. Oso sɪmeho tangoso sekwoe yahino wonyo somo iwolo'mokumentohofu so'no yalokweno. Ngko huno ole niyohoho. Oso sɪmeho tangoso Anɪtu huhwo sejapmmentisofoho. Oso'no nakwoe hungkunoso sekumo wonyo maselohofefoho. Awonoho.

¹⁰ Anɪtu kako kakoe a'amumo sɪmeho tango uyoso'manji oso tango hiso a'amu honɪngkano wonyo somne'no i'waho ikuji yahino wonyo somo hohujo ikinjaofɪkuji Anɪtumo ufohi'nyo'ne wonfo'ma'montonoho. I oseso Anɪtu kako sɪmeho tango nejaposu somo nakwo nakwolaho molanehwono. I oso'no a'amu Anɪtumo sɪmeho munyoso sɪmeho tango uyɪhwoso'no oso sɪmeho tango hiso hofɪkoe yahino wonyo somo mɪwolo'mokufɪtnehofo. Oso'no hofɪko tɪkanomo ufitnehofo.

¹¹ Ou, sekwo huno ito'no fɪkwesyafɪhupmno. Oso sɪmeho tango Anɪtu sejapmmentisoso sekumo yahino wopɪngo wopɪngo setɪhwamentisofoho. Sekwo yahino wopɪngo ito'nohino somo hi semo'nɪngkahonɪngki sekwo olo honɪngkano wonyo so'no semtɪ'mokimentohe so'no komo'no lɪkafontɪfi hungkuno homo somo ito'no mɪhwatɪmentohofofoho. Mɪhwajontɪfi oso hwe honɪngkano wonyo'njo sohomo yoka ulontɪfi honɪngkano wonyo somne'no iyoho senalofoho. Sekwo nakumo nahonyo'ne humotaho lontɪfi oso hwe huhwo sohwoe honɪngkano wonyo somta'ni hungkuno mikwolofɪhwatɪmentohofofoho. Ose imentohofu so'no olohonta sekwo wonyo ane kuyoho, huno nayohoho.

¹² Oso iyoswo sɪmo'mjo semtɪ'mokimentoheso ngko oso hwe honɪngkano wonyo'njo sohwo'nji oso hwe kako kakimo wonyo uloho'mentisoso hune'nohini semtɪ'mokimentohe'maho. O'lo. Olenoho. Sekwo olo hilo so'no huno seyone'nji semtɪ'mokimentohefoho. Sekwo Anɪtuye tɪmopo nohumafɪkuji nje hungkuno so'no hi semo'nɪngkuhwoso'no nakwo'nji sɪmeho afa inyo'ne'eno lonji semtɪ'mokimentohefoho.

¹³ Oso hiso ne imo'nɪmentiso so'no nakwo nakwoe sɪmeho wopɪngo namo'nɪmentisofoho.

Oso'nohinɪ'maho. O'lo, Taitas kako sekwoe angopo nta'ni ne'manto sɪmonyo engo imentisofoho. Hwapɪngoso kako sekwo'nji nohumentanɪngki sekwo kakimo utɪmantɪfi yahino wopɪngo'nohini uloho'mentohofu so'no kakoe sɪmeho hofiyo umokumalofofoho. Oso'no nakwo sekumne'no sɪmonyo selohofalokuhwono.

¹⁴ Sîmo'mo ngko sekwoe yofe Taitasîye sîmanopo ho'nosema'mentohe so'no ngko sekumne'no wonîmango mannîmentisofoho. O'o, yo'mayo hungkuno hopi'nonohino ngko sekumne'no Taitasîmo ulîmentoheso nehopi imo'nîmentisofoho. Ngko sekumo hungkuno nehopi'nohino selîwo'nîngkohe hopaso oso hungkuno Taitasîmo ulîmentoheso ne imo'nîmentisofoho.

¹⁵ Taitas kako sekumo se'ma'mentiso sohonta sekwo kakine'no yomo'nji iyoho'nji ko yontîfi kakimo utîmantîfi wopîngo uloho'mentohofofoho. Sekwo kakoe hungkunomo hofiyo'no inîngkamentohofoho so'no huno syafîsyonto kako sekune'no umo'nalofoho. Oso hiso'no ntîmentisofoho.

¹⁶ Oseso sekwo yahino wonyoangkafo yontîfe so'no ngko huno niyohoho. Sekwo yahino wonyoangkafo'nohinoso ne'no uyîhwantîfeho. Oso'no ngko sîmony yalokweno.

8

A'amu Anîtumo inîngkawo'nîngkohofoso hofîko nom'ne a'amu somo ufo'mawo'nîngkohofofoho.

¹ Nje a'amu soku, sekwo olo hungkuno loso huno ito'no waseyonontne'no waselîmonne'no yohono. A'amu hwaho Masetouniya sopo humalofoso hofîko Anîtumne'no sîmeho uyo so'ne uhu'mokuwo'nîngkohofoho somo Anîtu kako wonyoangkafoso ulohofalofoho.

² Hofîko nohumentanîngkofi tango mîkunîmposo u'manto oso tango hiso hofîkimo yamofu uloho'mentisofoho. Hofîko umofonyo mîkunîmposo ko inyo hi hofîko Anîtumne'no sîmeho wopîngo'nji humamentohofofoho. Oseso hofîko nom'ne a'amu somne'no ufo'mayo'ne huno syafîsyontîfi hofîkoe hamniyoho uhu'mokumentohofofoho.

³ Hungkuno yoloho selalokweno. Ngko oso hamniyoho hiso'no jomo ulîmentohe'maho. O'o, hofîko hofîkoe hunom-nohini inîngkamentohofofoho. Hamniyoho ilîfeeo'mentohofoso uhu'mokontîfi osopo nom'ne hamniyohoso umofonyo ko yontîfi uhu'mokumentohofofoho.

⁴ Hofîko nakumo jomo yokumpohn'nyo ole nalîmentohofi, Anîtuye a'amu ango Jelusalem humamotofoso yo'mayo so'no umofonyo engo yalokwofo somo nakwo ufo'masoso wopîngotaha.

⁵ Ose nelahonîngkofi nakwo huno ole syafîhu'mentîhwoni, Hofîko hamniyoho we'eso a'amu somne'no uhu'mokantîfeho. Ose ko syofîsyahonîngkuhwoni hofîko sîmo'mo hofîkoe sîmeho Anîtumo uyontîfi hofîkoe yahino yo'mayo so'nji Anîtumo nîhu'nahone uyîmentohofofoho. Nakwo Anîtuye sîmeho wopîngo umokane'entîfi nakwo hi'nîmne'no hitoho ulofalofoho.

⁶ Oseso Taitas kako hamniyoho hu'meesiyo syohoso sekwo'nji ema'mentiso sohumo sekwoe ango sopo oso a'amu fo'mayo syoho homo somo esojwafo'ne hungkuno ulîmentîhwonefoho.

⁷ Yo'mayo syoho iwo'nîngkohofoso wonyoangkafo'nohini iwo'nîngkohofu kuyoho. Sekwo yo'mayo so'no Anîtumo sîmeho hi'ntnnono uyalokwofo. Sekwo Anîtuye hungkunoso hofiyo lutîhwalokwofo. Sekwo Anîtu mta'ni yo'mayo huno wopîngoso tîpemaalokwofo. Sekwo a'amu nom'nimo ufo'mayo'ne hi

semo'n'ngkahon'ngki hofiyo yalokwofo. Oso'nji sekwo nakumo simeho nejopalokwofo. Sekwo oso yo'mayo hiso wonyoangkafo iwo'n'ngkohoho hopaso sekwo oso hamniyoho hu'meesiyo syohoso moi'wo wesejwaopifentne'no yalokweno.

8 Ngko hamniyoho engo uyimno maselimnehono. O'lo oso'ne'maho. I oso'no nom'ne a'amuso hofiko olo syoho somne'no hi umo'n'ngkahon'ngki hofiyo uyalokwofo. Oseso sekwo oso pa'nyo ifijo'manji nakwo huno ole wonayono. Hofiko mango'nohin'i'maho. O'lo, nom'ne a'amu somne'no hitoho nehopi'nohini selofalofoho. Huno ose wonayimontonoho.

9 Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais nakumne'no wonyoangkafo naloho'mentiso so'no sekwo huno seyohoho. Kako yo'mayo hopi'nonohino mokosyohumunyo hwapingo sohwo kako nakumo nefe'mayo'ne umofonyo hwapingo imentisofoho. Sekwo yo'mayo wopingo ahwomo mta'ni mayoso'no kako oso wopingo homo somo uliko'motaponto nakwoe hwaho lopo umofonyo engo imentisofoho. Kilais kako sekumne'no ose imentiso so'no sekwo a'amu nom'ne somne'no huno syafisyikuij ufo'mapmno.

10 Ngko nje hunoso olo syoho lomne'no wolijwasemo'mne'no yohono. Sekwo nom'ne soswo somo oso syoho hiso ulika'mentohoho so'no sekwo syoho hiso olohonta moi'wo fesyojwaopmno. A'amu hopi'nonohinoso oso hamniyoho hu'meesiyo syoho yalokwofoso sekwo nihu'no simo'mo oso hiso'no hungkuno mtitofontifi hamniyoho hu'meesiyo emamentohofofoho.

11 Oseso olohonta oso syoho hiso moi'wo fesyojwamopmno. Hohonta sekwo oso syoho hiso hi semo'n'ngkahon'ngki emamentohofofoho. Oso hopaso sekwo syoho homo somo moi'wo esejwaofone hi wasemo'nono. Oso hamniyoho sekwo anga'no anga'nohino soku mokosyohumawo'n'ngkohoho somo yo'mayo so'no yano ulofiyikuij fehohnjo a'amu nom'ne somo ufo'mayo'ne fohonaopmno.

12 Sekwo hamniyoho engo momokosyohumunyo soku nohumafikuij nom'ne a'amu somo ufo'ma'mo huno yokumpohn'nyo syafisyikujono Anitu kako simeho wopingo wosejapmmontonoho. Kako hamniyoho engo so'no mosyofisyalofiyoho. O'lo, jije we'e mokosyohumunyoso nom'ne a'amu somo ufo'mano likuij hamniyoho fehohnjoso uyifijosso sekwo Anituye simeho wopingo umokantifeho.

13 Ole moselalokuyohono. Sekwo nom'ne a'amu somo ufo'mayone syoho engo yokumpohn'nyo yontan'ngkuij oso a'amu hiso sekwoe hamniyoho nomafikujono syoho ane'njohwo wopingo'nohini wohumafe. Ose moselalokuyohono. O'lo, ngko Anituye a'amu neso yo'mayo ito'no humayo'ne umofonyo miyoso'no selalokweno.

14 I olohonta sekwo yo'mayosso pi'n'nggo engo mokosyohumunyo kuyoho. Oso'no sekwo a'amu olohonta umofonyo inyo somo ufo'mapijomanji tifi no'mo sekwo umofonyo ifijo'manji hofiko osohonta oso hiso'no pi'n'nggo mokosyohumunyo'manji wosefo'mantifeho. Sekwo ose ifijo'manji sekwo hopi'nonohino yo'mayo so'no ito'no fosyohumayo'ne umofonyo mifitne kuyoho.

15 Oso hopaso a'amu Anituye hungkuno mtimokumentohoho sohwa hofiko a'amu Isilael a'amu mohumunyo sopo nohumentan'ngkofi Anitu wosopayo ahwomo mta'ni uyimentiso somne'no ole mtimokumentohofi,

A'amu kako wosopayo pi'n'ingo engo hu'mema'mentiso sohwo kako wosopayo nilifeesiyoso ane hweho.

A'amu kako wosopayo we'e'nohini hu'mema'mentiso sohwo kako wopayo'ne umofonyo miyo hweho.

Ose mt'i'mokumentohofofoho.

Poul kako Taitas'i'nji nom'ne a'amu sohwanji hofi'ko angou Koulin sophone'no lihwat'imentisofoho.

16 An'itu kako Taitas'imo huno wop'ingo uyahon'ngki Taitas kako sefo'mayo'ne nakwo hopa imo'nalokunjo so'no ngko An'itumo isamayoka ulalokweno.

17 Ngko oso syoho hiso'no ko ul'imentoheho ngko huno ole syof'isyalokweno. Ngko kakimo hungkuno mujo'njo yonti'mtentesi kako kakoe huno mta'ni sekuye pono p'hwonesohilo.

18 Oseso Taitas'i'nji nom'ne a'amu sohwo'nji sekuyepono uhwojalokuhwono. Ango'meenjo a'amu An'itumne'no uhu'mokuwo'n'ngkohofoso oso hwe huhwo sohwo kako An'ituye hungkuno hofiyo lut'ihwawo'n'ngkiso so'no hofi'ko kakoe yofe ho'nomawo'n'ngkohofofoho.

19 Oso'nohin'i'maho. O'o, oso a'amu hiso hofi'ko oso hwe sohomo ngko'nji a'amu Jutiya somne'no hamniyoho uyohojae'ne uhwsopo'mentohofohweho. Olo syoho yalokuhwoneso nakwo An'ituye yofe ho'nomentani nakwo nom'ne a'amu somo ufo'ma'nyo so'no hi nemo'n'ngkahon'ngki ut'ihwalokuhwono.

20 Nakwo olo hamniyoho engo a'amumo ufo'mayo'ne mokosyohumalohwone so'no a'amu fihwa hofi'ko nakwoe yahino somne'no hwasyo hungkuno mjonal'ifitnohontani oso hwe huhwo sohomo hofi'ko uhwsopo'mentohofohweho sohwo'nji uhwojalokuhwono.

21 Nakwo An'ituye t'moponohini yo'mayo yahino ito'nohino uyantane'no ihwone'maho. O'o, a'amu hopi'nonohino sofe t'mopo yahino wop'ingo ito'nohinoso uyantane'no y'hwono.

22 Oso hwe hufa'u sohwa'u'nji nom'ne hwe anga'nohino sohwo'nji uhwojalokuhwono. S'ikuno pi'n'ingo engo somo olo hwe lohwoe syohoso kakimo nakwo syoho hiso'no yamofu ulohofontaneso kako oso syoho hiso'no hi umo'n'ngkahon'ngki hofiyo yalofoho. Sekwoe yahino wop'ingo so'no ngko oso hwe huhwo sohomo ul'imentohe so'no kako huno ole uyohoho. Sekwo nom'ne a'amu somne'no hamniyoho hofiyo wohu'mesyant'ife so'no huno uyohoho. Oso'no kako sekwoe angou pone'no s'meho wop'ingo'njo wose'ma'monte'no yalofoho.

23 Taitas sohumne'no sekwo huno ole so'no waseyono. Ngko yo'mayo syoho sefo'mayo'ne iwo'n'ngkoheso Taitas kako ngko'nji majopohi'nontai syoho afa'no afa'no yalokuhwoyo. Oso hwe nom'ne sohwa'u siko oloponjo a'amu An'itumne'no uhu'mokuwo'n'ngkohofoso sofe s'mano mafohi'nonji siko K'ilaisiye yofe ho'nomayo'ne olo syoho loso yalokusiyu.

24 Oseso oso a'amu huhwo sohwo'no hofiyo ut'ima'fikui sikine'no hitoho waselofono. Ose ifijo'manji oso a'amu oso hwe hufa'u hwa'umo sekuye pone'no uhwojalokwofoso hofi'ko huno ole wosof'isyant'ifeho. Yo'mayo hungkuno wop'ingo Poul kako a'amu Koulin somne'no nal'wo'n'ngkisoso ne'njofoho wosof'isyant'ifeho.

9

Anıtuye a'amu ne somo ufo'ma'nyo'ne hungkunofoho.

1 Sekwo oso hungkuno Anıtuye a'amu ne somo ufo'mayo'neso nto upa'nimentohofofoho. Oso'no oso hiso'no ngko nom'ne hungkuno sawemoso masel'mnehono.

2 Ngko huno niyohoho. Sekwo olo syoho losomne'no hi semo'nyo'ne yalokwofo. Oso'no ngko olo hwaho Masetouniya a'amufe sımanopo sekwoe yofe ho'nomawo'nıngkohefoho. Ole ulı'wo'nıngkohono. Soswo anga'no mehonıhwatımentıhwone sohonta a'amu hwaho Ngkılık ango Koulin osopo humalofoso olo syoho hiloso nto ulı'ka'mentohofofoho. Ose ulı'wo'nıngkohe so'no olo hwaho Masetouniya a'amuso oso hungkuno homo somo upa'nontıfi hofıko hi'nji olo syoho hiloso ulı'kofalokwofo.

3 Ngko olo syoho hilo so'no sekwoe yofe ho'nomawo'nıngkohe so'no ne ane imo'nonoho. O'o, ngko nto selohe hopaso sekwo hamniyoho hu'meesiyoso sokafo femokosyohumamno. Ose syafısyonji oso a'amu hiso sekwoe ango pone'no uhwojalokuhwono.

4 Ngko sekwoe yahino wopıngo so'no a'amu lomo ulı'wo'nıngkohe so'no ngko a'amu Masetouniya fehohnjo so'nji sekumo se'mehwaso'no sekwo hamniyoho hiso sokafo moho'nasiyo'manji ngko wonı'mango engo wannımontonoho. I sekwo hokunonji wonı'mango wonanımontonoho.

5 Ose mmo'nonehonji ngko ole syofıhu'male, Ngko olo a'amu lomo ango Koulin sopo kakine'no uhwatıme oso hamniyoho sekwo uyohojano lontıfe so'no hofıko sekwo'nji sokafo ito'no fesyohumamno. Oseso ngko tıfi nose'mahm'me'no ngko hamniyoho hiso sekumta'ni momakulısyosema'mnehono. O'o, sekwo nom'ne a'amu somo sımeho uyalokwofo so'no sekwo sımeho nohayo'nji sekwoe huno mta'ni foho'nahumno.

6 Sekwo olo so'no huno fısyafıhupmno. Hwe fıhwo kako wopayo we'e hulinyo sohwo kako wopayo we'e woma'montonoho. I a'amu nom'ne sohwo kako wopayo engo hulinyo sohwo kako wopayo engo woma'montonoho.

7 Sekwo a'amu anga'no anga'nohino soku sekwo huno hamniyoho alale woho'nosyano lıfıjo'manji sekwoe hunomnohını inıngkakujı foho'naopmno. A'amu fehohnjo hofıko hamniyoho engo so'no jomo yokumpohn'nyo selıkujo'no a'amu fıhwa hofıko sımeho tango'nji hamniyoho hiso ho'nasiyoso oso wopıngo'maho. O'o a'amu kakoe huno mta'ni hamniyoho sımeho wopıngo'njo uyo sohomo Anıtu kako oso humne'no sımonyo yalofoho.

8 Anıtu kako yo'mayo ito'no humayo'ne sejapıhwosi oso'nji nom'ne yo'mayoso ilıfeesiyo'neso sejaponeso hopoenohino hweho. Oseso sekwo ito'nohını nohumafıkuji nom'ne a'amu somo ufo'mayo'neso ilıfeesiyo'neso weho. Oseso sekwo nom'ne a'amu somo wopıngo ulohofo'neso hopoenohino kuyoho.

9 Oso pa'nyoso a'amu Anıtuye hungkuno mtı'mokumentohofı sohwa ole mtı'mokumentohofı,

A'amu fıhwo Anıtuye yahınomo inıngkawowo'nıngkiso sohwo kako a'amu yo'mayo so'no umofonyo inyo somo yano'nohino hweho.

Oso yahino wopıngoso ne'no mjı'mıwentanıngkuhwosi Anıtu kakımo ne'nohino hofıyo womokosyohumamontonoho.

Wopıngo uloho'montonoho.

Ose mtı'mokumentohofıfoho.

¹⁰ Anitu kako a'amu hn'nimo yo'mayo uyo hujo'ne nejaponteso tifi wopayo nyo'neso nejapwo'n'ngkiso hweho. Oso hopaso sekwo a'amu nom'ne somo ufo'malokwofo so'no sekwo wopayo hulalokwofo. Oso hulalokwofofoso engo imo'n'ngkuhwosi ne pi'n'ngo engo womantifeho. Oseso oso uyo hujoso Anitu kako pi'n'ngo wosejapmmntonoho.

¹¹ Sekwoe yo'mayo so'no Anitu engo imokahon'ngkuhwosi sekwo yo'mayoso nom'ne a'amu somo yano uyantifeho. Oseso oso hamniyoho uhu'mokinyoso nakwo nomotasihwaso'no a'amu pi'n'ngo engo sekwoe yahino wop'ngo so'no Anitumo isamoyoka mikun'imposo ulantifeho.

¹² Sekwo oso yahino wop'ngo yalokwofo so'no yo'mayo wop'ngoso hufa'u umo'nimontonoho. Simo'mo Anituye a'amu umofonyo inyoso ito'nohino wohumantifeho. Nom'neso olenoho. A'amu pi'n'ngo engoso hofiko Anitumo isamoyoka ulikuji kakoe yofe engo woho'nomantifeho.

¹³ Sekwo nom'ne a'amu somo ufo'malokwofo huhwo sohwa hofiko huno ole wosesyofisyantifeho. A'amu Kouliniso hofiko Kilaisiye hungkunomo upa'nontifi ito'no in'ngkwalokwofo. Mango'nohinimaho. O'o, ne'njofoho. Ose syasyefisyikuji hofiko sekumta'ni hamniyoho mapijo so'nji sekwoe yahino wop'ngo so'ntnne'no Anitumo isamoyoka engo ulantifeho.

¹⁴ Oseso a'amu hiso hofiko huno ole uyono. Anitu kako sekumo wop'ngo engo selohofalofoho. Hofiko sekumne'no Anitu kako sekumo wop'ngo ne'no selohofone so'no jomo ulantifeho.

¹⁵ Anitu kako kakoe hwomu wonyoangkafo nejapmmnteso so'no nakwo isamoyoka mikun'imposo ulano. Hwomu huhwo sohwoe mpoyo wop'ngo hopi'nonohinoso nakwo hopoenohini molanehwono.

10

A'amu Anituye syoho'njo somne'no hwasyo hungkuno mjijo somo Poul kako monje yahumentisofoho.

¹ Ngko Poul'ni ngkine'no hungkuno we'e waselimonne'no yohono. A'amu fehohnjoso ngkine'no ole lalokwofo. Poul kako nakwo'nji nohumanto hungkuno wop'ngo pompenjiyo'nohino ko nal'wo'n'ngkiso sohwo kako kengopo nohumanto nakumne'no iyoswo mt'imokonto kako yoka hungkuno'nohino namti'mokiwo'n'ngkiso hweho. Ose lalokwofo. I ngko Kilaisiye yahino hopa mahm'mo nje yokumpohn'nyo monje yahinimo yoka hungkuno'maso hungkuno pompenjiyo'nohino waselimonne'no yohono.

² Ngko sekwo'nji nohumahm'mo yoka sejo so'no ngkilaho ko lalokweso a'amu fehohnjo ngkine'no ole lalokwofo, Poul kako hwahoponjo a'amu pa'nyoso kako kakoe yofe ho'noma'nyo'ne Anituye syoho yalofoho. Ose lalokwofo so'no sekwo huno ole fisyafihupmno. Poul kako yoka nalonoho likuji nakwo huno ito'no wosyofisyano. Ose fisyafihupmno.

³ Ou nehopi. Nakwo olo hwaho lopo humawo'n'ngkuhwone'nwoho. I oso'no nakwo olo hwaho lophonjo yo'mayo mayoso'no hwahoponjo ikujoho yahino somo min'ngkwalokuyihwono.

⁴ O'o, yo'mayo hwahoponjo yahino wonyo somo uyakolofone'neso mokosyohumalohwono. Oso hiso olo hwaho lopo nta'ni'maho. O'o, Anituye yokumpohn'nyo mta'angofoho. Oso yokumpohn'nyoso Seteniye tojo somo kakoe yo'mayo somo mt'ihupesoso hoponoho.

5 Oso yokumpohn'nyoso a'amu hofiko Anitumo nakwolaho lontifi kakine'no hwasyo linyo sofe hunomo monje yasiyo'neso hoponoho. A'amu fehohnjoso hofiko huno ole syofisyalokwofo. Nakwo hwe moya'mi nom'neso hofiko Anitumne'no huno wopingo tipemapitnnohontani nakwoe yokumpohn'nyo'nji oso honingkano Anitumo u'mayo somo wopijwosyano. Huno ose ko syofisyantifeso oso yokumpohn'nyo Anitu mta'ango yo'mayo yahino wonyo somo uyakolofone mokosyohumalohwoneso oso honingkano pijwasiyo'ne homo somo nakwo mtihupes hoponoho. Oso yokumpohn'nyo mokosyohumalohwone so'no yo'mayo huno wonyo syofisyalokuhwone'manji nakwo olo huno Kilaisimo enjwa'mo ho'nasiyo'neso hoponoho.

6 Oseso sekwo nakwoe hungkunomo enjwa'mo nto'no wohumano nalifijo sohonta a'amu anga'no anga'nohinoso oso hungkuno homo somo hwotoho fentifi oso a'amu sofe asoho'yomo mewo'n'ngkohoho hungkuno mikwolofihwajiyo'ne humalohwono.

7 A'amu fehohnjoso ngkine'no ole ntantikwofo, Poul kako yokumpohn'nyo neso ane hweho. Kako siki mango'nohino nelalofoho. Ose ntantikwofo a'amuso hofiko nje a'apaho hohnjo somnohini nohonalokwofo. Ne somo manohonyofoho. Sekwo Kilaisiye a'amu ne'nwoho likujimanji sekwoe ne somne'no apa'no huno fikwesya'ihupmno. Ole wosyafisyontifeho, Sekwo Kilaisiye a'amu ku'manji nakwo hi'nnonji Kilaisiye a'amu'nwoho.

8 Anitu kakoe syoho somne'no kakoe yokumpohn'nyo nejopahon'ngki kakoe simano mofohi'nontani yalokuhwono. Oso yokumpohn'nyo hiso sekwo Anitumo simoho hi'ntnnono uyalokwofo somo wonyo semokiyo'ne'maho. O'o, sekumo yokumpohn'nyo sesofitofonefoho. Ou, ngko oso yokumpohn'nyo so'ne nje yofe ho'noma'nyo'ne'manji ngko won'mango mannonehoho. O'o, Kilais kako oso yokumpohn'nyo ngkimo ntapmentiso so'no sekwo ngkimo enjwa'mo humalofho.

9 Oso'no sekwo huno ole syafisyikutoho. Ngko sekumo yoka hungkuno semti'mokiwiwo'n'ngkohe so'no sekwo ngkine'no iyoho wasenono. Ose syafisyikutoho.

10 U nehopi. A'amu fehohnjoso ngkine'no ole lalokwofo. Oso iyoswo Poul kako nakumne'no mtimokuwo'n'ngkisoso hungkuno tango'njo'nji yoka'nji ko namti'mokiwo'n'ngkisoso kako none'mahon'ngki uhwonontani kakoe a'apaho yokumpohn'nyo'njo hwo'maho. Kakoe hungkunoso sikinjofoho.

11 Ose lalokwofo soku sekwo olo so'no huno waseyono. Ngko ikanopo nohumanji yoka hungkuno semti'mokiwo'n'ngkohe hopa ngko sekwo'njopo nohumah'mo oso iyoswo semti'mokiwo'n'ngkohe hopaso waselimonnoho. Huno ose waseyono.

12 A'amu fehohnjo sekwo'nji humalofoso hofiko nom'ne a'amufe yahnomo uhwonontifi hofikoe yahino so'nji oso a'amu sofe yahino so'nji yano inontifi hofiko ole selalokwofo. Nakwoe yahino wonyoangkafo'njin'woho. Ose selalokwofo. Oso a'amu hiso hofiko hofikoe huno somnohini syafisyontifi hofikoe yahinomnohini yano inontifeso huno anefoho. Nakwo a'amu hwahoponjo huno tifo'njo hn'nwi yano minanehwono.

13 I nakwo nakwoe yofeso siki moho'nomo'nanehwono. O'o, oso syoho Anitu nejapmentiso somne'no nakwoe yahinoso ito'no inaso'manji yahino hiso hopo honingkon'ngkuhwasi'manji oso syoho Anitu nejap-

mmentiso so'no woho'nomantanoho. Oso syoho hiso sekuyepono lonehwat+mentisoso sekumo ifehu'mokasesyohumaho.

¹⁴ Oso syoho somjo sohe Anitu nejammentiso somo muyokolofanehwono. O'lo, sekwo oso sohe somo mempo hohnta'ni mohumulofo. O'lo, nakwo'njo lohohnta'ni humalofo. Oso'no sekune'no simo'mjo sohwna'ni Kilaisiye hungkuno wopingo losetihwamentihwonefoho. Osopo nom'ne a'amuso nakwoe syoho somjo ne tipema'mentohoho so'no hofiko hofikoe yofe ho'nomo'nimentohofofoho.

¹⁵ A'amu nom'neso hofiko Anituye hungkuno losetihwamentohoho somne'no nakwo nakwoe yofe moho'nomo'nanehwono. O'lo, nakwo ole'no namo'nngkohoho. Sekwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokwofoso engo ne'no imo'nngkuhwosi oso syoho Anitu nejammentisoso sekwo'njo ajwo sopo engo umo'nimontonoho.

¹⁶ Ose imo'nngkuhwoso'no nakwo nom'ne hwaho sekwoe hohujo hohnta'ni wojo sopone'no Kilaisiye hungkuno wopingoso womotowantanoho. Oso hopo sopo a'amu nom'neso Anituye hungkunoso mulalokuyohoho. Osopo nakwo syoho ihwasi oso syoho somta'ni ne tipemaso'manji nakwo huno ole wonayono. Oso neso nom'ne a'amufe syoho somta'ni'maho. O'lo, nakwoe syoho mta'angofoho.

¹⁷ A'amu Anituye hungkuno mt+mokumentohoho sohwa ole mt+mokumentohofi, A'amu fihwo kako simonyo uyimo loso sohwo kako kakoe yofe somne'no miyonehoho.

O'lo, Anitu kako'nohini yo'mayo wonyoangkafo iwo'nngkiso sohune'nohini kako simonyo uyono.

Ose mt+mokumentohofofoho.

¹⁸ Nakwo huno ole nayohoho. Hwe fihwo kako kakoe yofe ho'noma'nngkuhwoso sohwo Anituye timo sopo kakoe yofe engo ane hweho. I oso'no Anitu kako a'amu yofe engo ane pa'nyo sohomo yofe ho'nomaso'manji oso hwe huhwo sohwo yofe engo ne'njo hweho.

11

A'amu fehohnjoso ole limotofo, Anitu kakoe hungkuno liku'mofo syoho so'no nahwosopo'mentiso hwona'nyoho. Oso hungkuno hwasyo limotofo sohwanne'no Poul kako hofikoe yahino somne'no ujo ehontojwahumentisofoho.

¹ Sekwo ngkimo nupo'ntohumamno. I ngko hungkuno fehohnjo a'amu omomo hungkuno liwo'nngkohoho sohwafe hungkuno hopa ko seli'me'no sekwo nje hungkuno somo nupo'ntohumamno.

² Upa'nyo Anitu kako sekumo kakimnohini inngkayo'ne sehwsopo'mentisofoho. Oso'no nom'ne a'amuso sekumo hwasyo honngkanomo ipesemotafijo so'no Anituye simeho wonyo umo'nimontonoho. I oso'no ngko huhwo'ni simeho wonyo wanimo'nimontonoho. Ihwoni. Ngko pahnnimo hungkuno we'enehwo waselimonne'no yohono. Sekwo a'amu sijo sofa nom'ni hwamne'no huno mosyafiso hwehwamne'nohini huno syafisyiwo'nngkohoho hopaso ngko sekumo Kilaisiyepono sehwati'me'no sekwo kakimnohini huno fisyafihupmno. Sekwo nom'nihumo unngkowan lifijoso Anitu kako simeho wonyo wosejapmmntonoho. I ngko huhwo'ni simeho wonyo wosejapmmntonoho.

³ I oso'no ngko olo hilo so'no iyoho nn'ngkohoho. Hohonta Seten kako homa imo'nonto Atam kakoe ape Efamo hwasyo ul'mentiso so'no Efa kako hwasyo hon'ngkanomo in'ngkamentisofoho. Seten ose uloho'mentiso hopaso a'amu fehohnjo hofiko hwasyo hungkuno lohose'mafikujo'no sekwo Anituye hon'ngkanomo hofiyo in'ngkawowo'n'ngkohoho somo nusikwojikuji hwasyo hon'ngkanomo in'ngkayo so'no ngko iyoho nn'ngkohoho. Sekwo Kilaisimnohini in'ngkayo yahinoso nusikwajifitnnohontne'no selalokweno.

⁴ Hwap'ngoso a'amu fehohnjo hofiko sekumo se'mantifi Jisasimne'no ngko hungkuno sel'mentoheso molohose'ma'mmalofu. O'o, Jisasimne'no hofiko sekumo wase'mano ko lontifi hofikoe hwasyo hungkunoso Jisasimne'no lohose'ma'malofofoho. Oso hwasyo hungkuno homo somne'nohini syafisyi'wo'n'ngkohofofoho. Hohonta nakwo Jisas Kilaisiye hungkuno wop'ngo sel'mentihwone sohonta sekwo Anituye Towahuno wop'ngo ma'mentohofofoho. I olohonta sekwo hofikoe hwasyo hungkuno somne'no ne'njofoho lontifi sekwo towahuno nom'ne kengo ma'malofu kuyoho. A'amu sekumo hwasyo selontan'ngkofi sekwo nakwolaho mujo kuyoho. O'o, sekwo oso syoho hiso ifijo hopaso nomapitnnefoho.

⁵ Sekwo upa'nimno. Oso a'amu (*apouse*) huhwo sohwamo sekwo wonyoangkafo hwasoho ul'wo'n'ngkohofoso hofiko nje yofemo niyakolo'nnyo hwolaho. Nihu'no awonoho.

⁶ A'amu fehohnjo hungkuno lutihwayo yahino wonyoangkafo iwo'n'ngkohoho hopaso ngko ko miyo'njo imneso ngko Anituye hungkuno somne'no nje hunoso umofonyo miyohoyohono. O'o, Anituye hungkuno neso ngko huno niyohoho. Oso hiso'no sekwo huno seyohoho. Sikuno pi'ningo engo somo nakwo sekumo Anituye yahino ne so'no nto esetihwamentihwonefoho.

⁷ Sekwo huno seyohoho. Ngko sekwo'nji nohumanji Anituye hungkuno losetihwamentohe sohonta ngko oso syoho homo somne'no hamniyoho'no jomo sel'mentohetaho. O'o, ngko nje yofe monje yahin'mentohe so'no ngko nje nonyo wosopayo yo'mayo so'no syoho imentohofoho. Oso'no ngko sekwoe yofe honje ho'nosemanji sekumo nje syoho ntohofiyo kuyoho'nji momasemoku'mmentohofoho. Oso yahino wop'ngo sekumo seloho'mentoheso wonyotaho.

⁸ Ngko sekwo'nji nohumentan'ngko Anituye a'amu ango kengo mta'angoso ngkine'no nje wosopayo yo'mayo somne'no hamniyoho uyohot'mentohofofoho. Oseso ngko sekumo sefo'mayo'ne a'amu kengo somta'ni hamniyoho hufa hopa ma'mentohofoho.

⁹ Hohonta ngko sekwo'nji humamote sohonta ngko yo'mayo so'no umofonyo yonji oso hiso'no sekumo jomo maseli yonji sekumo tango mosejapefoho. O'o, Anituye a'amu Masetouniya humamotofoso ango Koulin sopo i'mofopahon'ngkofi ngko yo'mayo umofonyo imoteso hopoenohini ntapmentohofofoho. Oseso ngko hohonta sekwo'nji humanji nje yo'mayo so'no tango mosejapmmotefoho. Oso'no olohontajo so'nji oso yahino hiso'nji ne'no wamj'm'momnefoho.

¹⁰ Kilaisiye hungkuno neso ngkimo niweho. Oseso nje yahino hiso'ne'no ngko nje yofe ho'noman'im'ne'no a'amu Ngkilik sofe ango'meemo ho'n'ngkan'ngkuhwosi hofiko oso homo somne'no nje yofe monje meenihufitnnehofo.

11 Oso hungkuno hiso ngko peho'no selohono. Ngko sekumo simeho mosejapmmale'no laselohono. O'o, oso'ne'maho. Ngko sekumo simeho sejap'wo'n'ngkohe so'no Anitu kako huno moi'wonoho.

12 O'o, oso hiso olenoho. Oso a'amu huhwo sohwa hofiko Anituye hungkuno hwasyo losetihwawo'n'ngkohoho sohwa hofikoe yofe ho'noma'nyo'ne nakwo Anituye syohoso Poul hopa iwo'n'ngkuhwone hwona'nyoho. Ose ko lontifi hofiko sekumta'ni yo'mayoso semalokwofo. Oso'no hofikoe hon'ngkano somo pijwohumayo'ne ngko sekumta'ni nje syoho somne'no yo'mayo so'no jomo molosema'mmote yahino hiso lohonta ho'nomo'nalokweno.

13 Oso a'amu (*apousel*) homo somo Anitu kakoe syoho somne'no muhosopo'mmentisofoho. O'o, hofiko hwasyo hungkuno ole seliwo'n'ngkofi, Nakwo a'amu *apousel* sohwafe syoho'njo hwona'nyoho. Ose selahon'ngkofi sekwo oso homo somo in'ngkawo'n'ngkohofoho.

14 Sekwo oso hiso'no hi semo'n'ngkuhwoloho. Seten kako huhwo'nji hon'ngkano hwasyo somo sekumo ipesemotayo'ne a'amu ahwomo mta'angohwa pa'n'ngo pomponaho engo'nji imokin'wo'n'ngkiso hweho.

15 Oseso a'amu Seten'ye syoho ulohofiyoso hofiko Anituye syoho ulohofiy hopa imo'nyo so'no sekwo yomo ikutoho. Sekwo oso a'amu huhwo sohwafe nuhwonontifi a'amu wop'ngofoho sen'wo'n'ngkiso kuyoho. I oso'no hwangu no'mo hofikoe yahino yontifijo somne'no tohino engo mapitnnefoho.

Poul kako Anituye hungkuno liku'mofo syoho somne'no tango engo ma'mentisofoho.

16 Simo'mo ngko ole selohono, Ngko a'amu omomo hungkuno liwo'n'ngkohoho sohwafe hungkuno hopa ko seli'me'no sekwo nje hungkuno somo nupo'ntohumamno. Olo hungkuno selalokwe loso omomo hungkuno nelalofoho syafisyikujimanji e'wano omomo hungkuno we'enehwo seli'me'no upo'ntohumamno. Oso a'amu huhwo sohwa hofiko Anituye hungkuno hwasyo losetihwantifi hofikoe yofe ho'noma'n'wo'n'ngkohoho hopaso ngko nje yofe woho'noma'nimonne'no yohono.

17 Hungkuno selalokwe loso Anituye'maho. O'o, a'amu omomo hungkuno seliwo'n'ngkohoho sohwa hofikoe yofe ho'noma'nyo'ne omomo hungkuno seliwo'n'ngkohoho hopa selalokweno.

18 I a'amu pi'n'ngo hwahoponjo yahinomo in'ngkawentifi hofikoe yofe ho'noma'n'wo'n'ngkohoho sohwafe yahinomo we'enehwo in'ngka'mo nje yofe woho'noma'nimonne'no selalokweno.

19 Sekwo a'amu huno'nj'ni'woho lolalokwofo. I sekwo a'amu hwasyo hungkuno seliwo'n'ngkohoho sohwafe tifi in'ngkawo'n'ngkohoho so'no huno ane kuyoho.

20 A'amu fihwo kako nje syoho wontohofiyano selihwosi mimp'o'nosemotahwosi sekwo in'ngkayo'nohino kuyoho. U kako sekwo yo'mayoso moi'wo wolasemo'mo syafisyihwosi hwasyo hungkuno wolosetima'montonoho. Kako poji esetimanto imayo selohof'wo'n'ngkiso hweho. Kako sekumo monje yasesyonto sekwoe simo'mangopo ajonyo sefonjahon'ngki sekwo kakimo timo'nohino uhwontohumawo'n'ngkohoho kuyoho. Yoka mujo'njo kuyoho.

21 Ngko oso yahino hiso imneso yokumpohn'nyo ane hwo'nyoho. Oso'no ngko oso hopa sekumo moseloho'meso'no ngko won+mango wann+montonoho.

I nom'ne omomo hungkuno apa'no wasel+monne'no yohono. A'amu nom'ne sohwa hofikoe yofe yo'mayo so'no ho'noma'n+wo'n+ngkohofe hopaso ngko huhwo'ni nje yofe woho'noma'n+monne'no yohono. Nje omomo hungkuno upa'n+mnno.

22 Hofikoe yofe ho'noma'nyo'neso ole lahn+n+wo'n+ngkohofe. Nakwo a'amu Hip+lu hwona'nyoho. Ose lahn+n+wo'n+ngkohofe. I ngko huhwo'ni Hip+lu a'amu hwo'nyoho.

U ole lahn+n+wo'n+ngkohofe, Nakwo a'amu Is+lael hwona'nyoho. I ngko huhwo'nyi a'amu Is+lael hwo'nyoho. U, Ap+loham+ye imuhwolaho. Ngko huhwo'ni Ap+loham+ye imu hwo'nyoho.

23 U hofiko An+tuye syoho ulohofiyo hwolaho. I nje yofe ho'noma'nyo somne'no omomo hungkuno apa'no wahnn+mo. Hofiko Kilais+mnne'no syoho iwo'n+ngkohofe somo ngko hofikimo uyakolofohono. Nje syoho engoso hofikimo uyakolokwoho. Ngko impo'angomo humayoso s+kuno pi'n+ngo niyakolofoso ngko hofikimo uyakolofohono. An+tuye syoho somne'no a'amu ngkimo ikujoho n+fonjont+feso ngko hofikimo uyakolofohono. S+kuno pi'n+ngo ngko poyo wape'n+monji iyoso hofikimo uyakolofohono.

24 A'amu Juta sohwa hofiko ngkimo impojonyo s+kuno kengo kengo aho fehohnjo hopi'nonohino somo ne'no n+fonjontan+ngkofi *teti-nain* (39) imo'n+mentisofoho.

25 S+kuno hufa'u s+hune somo a'amu Loum sohwa hofiko sohwe sonyo ikujoho'nji n+fonngu'mentohofofoho. S+kuno fihwi hofiko ngkimo sojo'nji n+posi'mentohofofoho. S+kuno fihwi ngko yofayokinopo nohumentan+ngko yofayokino hiso wonyo imo'n+mentisofoho. Oso hiso s+kuno anga'nohinomo emointohe'maho. O'o, s+kuno hufa'u s+hune emoyonji wonyo imo'n+mentisofoho. I s+kuno nom'nemo yofayokino mijo ajwopo wonyo imo'n+mentiso sohonta ngko s+kuno anga'no mofehi'nyo anga'no mijo ajwopo mtapmmentohefoho.

26 S+kuno pi'n+ngo engo ngko An+tuye syoho somne'no a'amumo l+ku'mofontan+ngko mijo ifofayo yonto ngkimo wonyo wan+mokumonto imentisofoho. A'amu wonyo hon+ngkano'njo sohwa hofiko a'amufe ho'yango hufo imotofo sohwa hofiko ngkimo hon+ngkanopo wonyo won+mokant+fi imentohofofoho. Nje a'amu Juta huhwanji a'amu temtitofe kengo huhwanji ngkimo wonyo won+mokant+fi imentohofofoho. Ngko ant+me engo sopo we so'mo mijo ayo ajwopo nohumentan+ngko yo'mayo yahinoso ngkimo wonyo wan+mokumonto imentisofoho. A'amu fehohnjo hofiko nakwo Jisas+ye syoho'njo hwona'nyoho hwasyo lont+fi hofiko huhwanji ngkimo wonyo won+mokant+fi imentohofofoho.

27 Ngko s+kuno pi'n+ngo engo somo yo'mayo yo'mayo syoho yokumpohn'nyo tohohmntno'njo iwo'n+ngkohe hwo'nyoho. Ngko ose yontne sohwo'ni s+kuno pi'n+ngo somo ngko saho mofosyawosofoho. Oso syoho hiso ne'no yonji ngko wopayo'nji mijo'ntnne'no mijoho pe'n+motefoho. S+kuno pi'n+ngo ngko wosopayo manyo'njo yonji yo'mayo hwapife so'ntnne'no umofonyo yonji kwongkwongo nis+mojofoho.

28 Oso tango hiso'nohin+maho. O'o, s+kuno huhwo huhwi tango nom'ne olo so'nji n+mawo'n+ngkisofoho. A'amu An+tumne'no

uhu'mokuwo'n'ngkohoho sofe tango so'ntnne'no ngko huno syaf'isonji ngko hofi:kimo wop'ingo'nohini ufo'mahm'mo hofiyo umokosyohumayo so'ne'nohini syaf'isyiwo'n'ngkohefoho.

²⁹ Oso a'amu hiso hon'ngkano wonyo ifijo'manji ngko huhwon-nontnne'no simeho tango niyantofoho. U nom'ne a'amuso oso a'amu homo samo hon'ngkano wonyo somo ipemotawofijo'manji ngko oso a'amu ipemotafijo somne'no simeho tohino wann'montonoho.

³⁰ A'amu omomo hungkuno liwo'n'ngkohoho sohwa hofi:koe yofe ho'noma'n'wo'n'ngkohoho hopaso ngko uyimo hnnime'manji ole wahnnimo. Ngko yokumpohn'nyo ane hwo'nyoho. Ose hnnime somne'no ngko nje yofe woho'noma'n'monne'no yohono.

³¹ An'itu sohwo kako nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye kan'ngkwowho ko imo'nonto kakoe Hwe Engo hweho. Oso huhwo sohwoe yofeso ne'no woho'nomehwantanoho. Oso huhwo sohwo kako nje hungkuno nehopi'nohino lalokwe somne'no huno uyohoho.

³² Ngko ango Ntomasi'kos sopo nohumentan'ngko hwe engo hwaho mokosyohumayo Aletas sohwoe hwe mnokino manji'mofonjo a'amumo mokosyohumayo sohwo kako Poul'mo aho wakeno lonto kako a'amu syuwo'n'ngkohoho kuso somo ngko Poul'nimo aho n'ike'ne a'amu sohwo uhumat'mentisofoho.

³³ Ose ko uhumojahon'ngki Jisasiye a'amu fehohnjo sohwa ngkimo sohwo ho'yo engo somo meen'iyontifi nom'ne sofo we'e so'mo sohwo ho'yo somo impe intofontifi intofaniyoho'mokahon'ngkofi ngko hwaho mompo sohwo ho'yo somta'ni n'ihu'nahone hiyaso joku'n'ngkale'mo'mentohefoho.

12

Yo'mayo hungkuno somne'no Poul kako wojo hopa hon'ngkonyo so'ne'no An'itu Poul'mo hungkuno ulimentisofoho.

¹ A'amu hofi:koe yofe ho'noma'nyo'ne yahinoso hofi:kimo mfo'maso'njo ko yososo ngko a'amu omomo hungkuno'njo sohwafe yahino hopaso apa'no wahnnimonne'no yohono. Olo hungkuno loso a'amu hwasyo hungkuno sel'wo'n'ngkohoho somo monje yasiyo'ne won'mango unyo'ne selalokweno. Ngko wojo hon'ngkononji An'itu kako hiyaso hungkuno ntimentiso so'nji yo'mayo ujo ehontojwan'humentiso so'nji waselimonne'no yohono.

² Hohonta soswo aho hufa'u hopi'nono nom'ne sife mta'ni osofosofahn'no m'mofape sohonta An'itu kako kakoe a'amu ne sohwo'nimo kakoe ahwomomjo ango sopone'no n'motasimentisofoho. Nje huyo'mango'nohini motasimentisotikeno. A'apaho hi'nji motasimentisotikeno. Ngko huno maniyohoyohoho. An'itu kako'nohini huno uyohoho.

³ Ose seloheso apa'no waselimonne'no yohono. Oso hwe huhwo sohwo ngkonoho. An'itu kakoe ahwomomjo ango sopone'no n'motasimentisofoho. Nje huyo'mango'nohini ma'mentisotikeno. Nje a'apaho hi'nji ma'mentisotikeno. Ngko huno maniyohoyohoho. An'itu kako'nohini huno uyohoho.

4 Oseso ngko Anituye ahwomomjo ango sopo nohumanji yo'mayo hungkuno wopingo wonyoangkafo ko upa'nimentoheso nakwoe hwa-hoponjo hungkuno somo oso hungkuno hiso ujo ehontojwosyaneso hopo'maho. O'o, nakwo huno monayonehoho.

5 Oso yo'mayo ahwomomjo upa'nimentohe so'no ngko nje yofe ho'noma'n+mentesi oso yahino hiso ito'nohinesohilo. I oso'no ngko olohonta oso hiso'no ngko nje yofe moho'noma'n+mmehono. O'o, ngko nje yofe woho'noma'n+mo lime'manji ole'nohini wasel+monne'no yohono. Ngko nehopi'nohini yokumpohn'nyo ane hwo'nyoho.

6 U, nehopi. Ngko nje yofe nehopi'nohini ho'noma'n+mententesi ngko a'amu omomo hungkuno'njo sohwafe hungkuno pa'nyo masel+mmesohilo. O'o, hungkuno nehopi'nohinoso nosel+mmesohilo. I oso'no ngko nje yofe moho'noma'n+mmehono. O'o, yo'mayo hungkuno ngko ngkine'no hnn+ngkohe somne'no ho'n+ngkisoso a'amu soku ngkimo yano ntofikutoho. O'o, Anituye hungkuno loset+hwawo'n+ngkohe so'nji yo'mayo yahino iwo'n+ngkohe so'ntne'no sekwo nto nohon+motofe somne'no sekwo ngkine'no huno ito'no waseyono. Oso'no nje yofe peho'ne woho'noma'n+monnto.

Tango fihwo yongo hopaso Poul+mo umn+mojofoho.

7 Oso hungkuno wonyoangkafo Anituye ahwomomjo ango sopo nta'ni ntapmentiso somne'no ngko Poul+ni hwa'mo hwa+m+ngo miyo'ne nje yofe moho'noma'nyo'njo yone'ento Anitu kako eno lahon+ngki Seten kako nom'ne tangoso ntapmentisofoho. Oso tango hiso nje a'apahomo yongo kintofohoho pa'nyofoho. Oso tango hiso ngkimo monje yanisiyo so'no ngko nje yofe moho'noma'n+mmehono.

8 Oso tango hiso'no ngko Mpohumo jomo yokumpohn'nyo hufa'u sihune ole ulmentoho, Kiko olo tango hiloso wae feen+mofo.

9 Ose ko ulahon+ngko Anitu ole ntimento, O'o, ngko oso tango hiso wae meekumofe'njo ko i'mo ngko kiko'nji nohumahm'mo wopingo'nohini wakiloho'monnoho. Nje wopingo'nohini kiloho'meso hopoenohinofoho. Hwap+ngoso a'amu kakoe humayo somne'no yokumpohn'nyo ane so-humo ngko nje yokumpohn'nyo ujo wehontojwahumonnoho. Anitu kako ose ntimentisofoho. Oseso ngko yokumpohn'nyo ane sohwo'nne'no ngko simeho tango maniyonehoho. O'o, simeho wopingo'nji nje yokumpohn'nyo ane humayoso ho'nomo'nalokweno. Oso'no Kilaisiye yokumpohn'nyo engoso ngkimo niweho.

10 Ngko Kilaisiye syoho somne'no ngko yokumpohn'nyo ane ko huumame sohwo'ni a'amu hofi+ko ngkimo wonyo ko ntohopijoso yo'mayo yo'mayo tangoso ko ni+masoso a'amu ngkimo wonyo wontopano likuji ko ifijoso oso hiso'no ngko simeho wopingo'nji wohumamonnoho. Ou, nje yokumpohn'nyo ane sohonta Kilaisiye yokumpohn'nyo ne'njoso ngkimo niweho.

Poul kako a'amu Koulinife simeho hi'ntnnono Anitumo uyo somo yokino uto'monto imentisofoho.

11 Oso a'amu hiso Anituye syoho'njo hwona'nyoho hwasyo seliwo'n+ngkohoho sohwafe yofe ho'noma'nyo yahino somo maheso'no ngko a'amu omomo hungkuno'njo liwo'n+ngkohoho pa'nyo selalokweno. Sekwo nje yofe ho'non+mant+fijontentesi oso yahinoso ito'nohino'nesohilo. I oso'no sekwo nje yofe moho'non+mawo'n+ngkiyohoho. I, ngko

yokumpohn'nyo ane ko huhwo'nimo oso a'amu hwasyo seliwo'nngkohofoso
sohwa hofiko ngkimo moniyakolopitnnehofoso.

12 Ngko sekwo'nji nohumentanngko yo'mayo tango ko ni'mahonngki
ngko syoho yokumpohn'nyo ne'no yoho'nimentohe sohonta Anitu kako
yo'mayo wonyoangkafo a'amu miywo'nngkiyohofoso yonto kako
ngkine'no olo hwe lohwo nje syoho'njo hweho, syanifisonto sekumo
setihwamentisofoho. Oso'no sekwo huno seyohoho. Ngko Anituye
hungkuno liku'mofa (*apouse*) syoho'njo ne hwo'nyoho. Sekwo Anituye
yokumpohn'nyo homo somo uhwonontifi yomo imentohofofoho.

13 Sekwo oleso peho'no hnalokwofo. Poul kako a'amu ango ken-
goponjo somo wopingo ulohomentisofoho. Kako nakumo wonyo
nalohomentisofoho. Oso peho'no syonifisyantokwofo. Olo wonyo
anga'nohino loso selohomentoheso ngko sekumta'ni sekwoe woso-
payo yo'mayo so'ne'no jomo maselimentohefoho. Sekwo oso wonyo
selohomentoheso hisomne'no wae feenimpmno.

14 Ngko nom'ne honta se'ma'mentoheso hufa'u imo'nimentisofoho.
Olohonta ngko apa'no se'ma'meso hufa'u sihune umo'nimontonoho.
Ngko nose'mahm'mo ngko sekwoe yo'mayoso nifo'mayo'ne jomo
maselimehono. O'o, sekwoe yo'mayoso sekumta'ni semayoso
ngkilaho. Sekune'nohino nimo'nngkohoho. Ihwoni. Mehomiso
hofiko hofikoe ho'yango homnngkwowho'ya'umo ufo'mayo'neso
melofisyasyiwo'nngkiyohofoso. I oso'no kanngkwowho'nji
kona'wohi'njiye ho'yangoso hofikoe mehomi somo umasiyo'neso
elofisyasyiwo'nngkohofofoho.

15 U ngko senngkwowho sohwo'ni simeho mikunimposo sejopalok-
weno. Oso'no sekwoe huyo'mango Anitu'nji ito'no fosyohumayo'ne
imo'nyo so'no ngko yo'mayo yo'mayo hopi'nonohino sekumo sefo'mayo'ne
uyimonne'no yohono. Ou, ngko ho'yango sekwoe huyo'mango somo
ufo'mane'manji e'wano. Nje ho'yango hopi'nono wosejapmmo. U nje
poyo pe'nimeso sekwoe huyo'mangomo ufo'mane'manji e'wano, ngko
sekumne'no wape'nimo. Ngko sekumo simeho mikunimposo sejopalokwe
so'no sekwo ngkimo simeho ntapiwon'ngkohofoso we'e limo'nalofoho.
We'e'manji wopingo'maho.

16 Ngko sekwo'nji nohumanji ngko sekwoe wosopayo ho'yango
yo'mayoso mosemaso so'no sekwo huno ko seyahonngki a'amu
fehohnjo sekwo'nji humalofoso olo hwasyo hungkunoso ngkine'no
syonifisyalokwofo, Poul kako afofo hungkuno'nji hwasyo hungkuno'njo
hweho. Oso'no kako nakwo'nji humantiso sohonta kako nakwoe
yo'mayoso momaso'njo ko yahonngki uhwonontani kako nakumo Anituye
hungkuno nalmentiso so'no kako hamniyoho engo mawo'nngkiso
hwolikeno. Oso hunoso hwasyo huno syonifisyantokwofo.

17 I a'amu huhwo sohwa pehofo kosyonifisyalokwofo. Ngko a'amu
fehohnjo sekuyepono uhwatimentohe sohonta hofiko sekumta'ni
yo'mayo mokulisyosyema'mentohofoso ntapmmentohofotaho. Ose
kosyonifisyalokwofo.

18 Ngko Taitas sohomo sekuyepono hano iyoso'no jomo yokumpohn'nyo
ulohonimentohe Anituye a'amu nom'ne hwo'nji ngko sikimo sekuye-
pono uhwatimentohefoho. Oso hohosohonta Taitas kako sekwo'nji no-
humanto kako poji hungkuno selonto kako ngkine'no sekwoe yo'mayo
yo'mayoso mokulisyosema'mentisotaho. O'o, Taitas kako ngko'nji simeho

afa in'iwow'n'ngkuhwayo sohwo kako sekwo'nji nohumanto syoho ngko iwo'n'ngkohe hopaso sekwo'njopo imentisofoho.

¹⁹ Olo hungkuno mt'i'mokalokwe loso sekwo nuhwon'ngkuji olo so'no wosyof'isyantifitaho. Poul kako nakwoe timopo kakoe yofe wop'ingo imo'nyo'ne hungkuno loso mt'i'mokalofoho. Ose wosyof'isyantifitaho. I oso'ne'maho. Nakwo Kilaisiye a'amu hn'ne'no Anituye timopo lohofontane so'ne yo'mayo mt'i'mokalokwe loso nje yofemo fo'ma'nyo'ne'maho. O'o, nje a'amu simeho sejopalokwe sokumo sekwoe huyo'mangoso Anitu'nji ito'no humayo'ne sesosofitofone semti'mokiyalokweno.

²⁰ Ngko olo so'no iyoho nn'ngkohoho. Ngko sekumo se'mahm'me'no sekwo ito'no mohumayo'njo sehon'mnehontne'no semti'mokiyalokweno. I sekwo ito'no mohumayo'manji ngko sekumo yoka hungkuno tohohmt'no'njo selimeso manohon'fitnnoho. Olo yahino wonyoso mawenoho. Ikujoho hungkuno, a'amu nom'ni hwamne'no simeho tohino, yoka hungkuno, yokumpohn'nyo yahino, sitofa hungkuno, a'amu nom'ni hwamne'no siki hungkuno ujo, a'amu hof'ikoe yofe ho'noma'nyo, a'amu Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ngkohoho sofe simeho inyo somo wonyo imokinyo. Oso yahino homo somo ngko sekwo'njopo timo sehonyo so'no iyoho nn'ngkohoho.

²¹ Ngko sekumo se'mahm'me'no sekwoe yahino wonyo ne'no wojo'manji sekumne'no Anitu kako ngkimo won'mango engo wontapm'ntolaho. A'amu fehohnjo sekwo'nji humalofo hohonta hof'iko yahino wonyo imo'motofa, akngkil'ike yahinoso, yo'mayo yahino wonyo somne'no simeho fefoyo umojo oso hwa hof'iko hof'ikoe yahino wonyo somne'no hohujo mikinjaofe'manji ngko sekumne'no humotaho engo wosasel'montaho. Oso homo somne'no iyoho nn'ngkohoho.

13

A'amu Koulin'iso hof'ikoe simeho hi'ntnnonohino somo ito'no mokosyohumayo'ne Poul kako hungkuno yokumpohn'nyo ul'imentisofoho.

¹ S'ikuno hufa'uso nto se'ma'mentohefoho. Olohonta se'ma'meso hufa'u si'hune umo'n'imontonoho. Anituye hungkuno ole naliso. A'amu hufa'utaho hufa'u si'hunetaho, hof'iko nom'ni hwafe yahino wonyo somne'no simeho afa in'ngkuji ujo ehontojwasy'kujo'no nakwo nehopeho wolantanoho. Ose'manji ngko sekuyepono se'mayo hufa'u si'hune imo'n'ngkuhwoso'no yahino wonyo ne'no nowentan'ngkuhwoso'manji ngko wonyo ne kuyoho wasel'monnoho.

² Hohonta ngko sekwo'nji humamentohe sohonta a'amu yahino wonyo imotofa sohwahne'no hungkuno yokumpohn'nyo nto sel'imentohefoho. I olohonta ngko ikanopo fosyohumawenji ngko yahino wonyo homo somne'no hungkuno yokumpohn'nyo apa'no selalokweno. I ngko se'ma'me sohonta yahino wonyo ne'no wojo'manji ngko hungkuno toho pa'nyo sel'mo yahino wonyo somne'no sekwo hopi'nonohino sokumo tohino wosejapmmonnoho.

³ Sekwo ose nuhwon'ngkujo'manji sekwo huno ole waseyono. Kilais kakoe hungkuno ntopahon'ngki ngko hungkuno hiso sel'iwon'ngkohe hwo'nyoho. Huno ose waseyono Kilais kako sekwoe yahino somo yano selofiyoso sohonta kako hwe yokumpohn'nyo ane hwo'maho. O'o, kakoe yokumpohn'nyoso woset'hwamontonoho.

4 Hohonta Kílais kakoe a'apaho yokumpohn'nyo ane pa'nyohwo imo'n'ingkahon'ngki hofi'ko kakimo iyo hwojiyafi'ku'nnyopo fonjito'ofahumentohofofoho. I oso'no kako olohonta Anítuye yokumpohn'nyo'nji songo humaho. Oso pa'nyoso nakwo hi'nwi nakwoe a'apahoso yokumpohn'nyo ane'nwoho. I oso'no nakwo Kílais'i'nji mo'jopohi'nontani kakoe yokumpohn'nyo'nji humalohwono. Oseso nakwo sekwo'nji nohumehwasi Anítuye yokumpohn'nyoso sekwo'njopo u'mofapmmontonoho. Oso'no Anítuye yokumpohn'nyoso sekwoe yahino somo ito'no mihwajiyone weho.

5 Sekwo sekwoe humayo somne'no yano inifijososuno huno ito'no fisiyafihupmno. Sekwo Kílais'iye yahino somo nehopi lin'ingkwawokwofo. Simeho hi'ntnnono kakimo nehopi luyalokwofo. Kílais kako sekwoe simeho mo'mo nehopi lohuma. I sekwo Kílais'iye yahino somne'no poji liyalokwofo. Sekwo sekwoe yahino somo yano finimno.

6 Sekwo oso pa'nyoso nje yahinomo nohon'ngkuji yano in'ingkuji sekwo huno ole waseyano. Poul kako Kílais'iye a'amu ne hweho.

7 Sekwo hon'ingkanosuno wonyo mifitne'entani nakwo Anítu sefo'mayo'ne jomo uliwo'n'ingkuhwone'nwoho. Hwap'ingososuno peho'neto. A'amu hofi'ko sekwoe hon'ingkanosuno wop'ingo'nohino somo sehon'ngkuji nakwo Anítuye hungkunosuno nehopi loseti'hwament'hwone so'no nakwoe yofe ho'nonemayo'netaho. O'o, oso'ne'maho. A'amu nje syohosuno somne'no ngkimosuno sitofo kosuno ngkuji sekwo Kílais'iye hon'ingkanosuno ito'nohino fin'ingkanosuno.

8 Nakwo Kílais'iye hungkunosuno ne somo monje mesyanehwono. O'o, nakwo Kílais'iye hungkunosuno ne somo sosofitofone'entani yihwono.

9 Nakwo yokumpohn'nyo ane kosuno huhwona'ni sekwo yokumpohn'nyo lohopi'jomanji nakwo simonyosuno uyantanoho. Olo hilo so'no nimo'n'ingkohoho. Sekwo Kílais'iye yahino ne somne'no sokafo mafikuno. Oso hiso'no sikunosuno huhwo huhwi Mpohumosuno jomo uliwo'nalokwono.

10 Olohonta ngkosuno ikanoposuno nohumanji olo iyoswosuno lososunt'i'mokiyalokwono. Hwap'ingososuno sekwo hungkunosuno homosuno halohosuno peku'jono hwangkuno ngkosuno se'mahm'mo yoka masel'imnehono. Oso yokumpohn'nyo sekwoe yahino somo ito'no mihwajiyone Kílais ntapmentisoso'no sekwo tohinosuno masemnonehoho. Oso yokumpohn'nyo ntapmentisoso'no hisosuno sekwo wonyosuno semokiyone'maho. O'o, sekumosuno sosofitofone'ntapmentisofoho.

Hungkunosuno ae'uyoponosuno.

11 Ou, nje a'amusuno soku, nje hungkunosunosuno ngkosunosuno mo'i'wosuno wolosejwao'monnesuno yohonosuno. Sekwo hopi'nonohinosuno soku, sekwo yokumpohn'nyo yohosuno'n'ngkuji hon'ingkanosuno ito'nohinosunosuno fin'ingkanosuno. Nje hungkunosunosuno halohosuno ito'nosunosuno popmno. Sekwo simehosuno afa'nohinosuno in'ingkuji simehosunosuno pompenjiyone'njisunosuno fosyohumant'ikunosuno. Ose ifijomanjisunosuno Anítu kakosuno hitohosuno hwap'ingosuno sohwo, sekwo'njisunosuno nohumahwosunosuno sekumosuno hofi'yosunosuno wosemokosyohumantonoho.

12 Sekwo Kílais'imosuno in'ingkawosuno'n'ingkohofosunosuno soku, sekwo nuhusuno'mokukujisunosuno sekwo a'amu anga'nosuno anga'nohinosunosuno ahoposuno'nimno. Anítuyesuno a'amusunosuno oloponjosuno hn'nwisunosuno nakwoesuno a'amusunosuno kuyohosuno.

13-14 Nakwoesuno Hwe'ngosunosuno Jisasunosuno Kílais kakosuno sekumosunosuno wop'ingosunosuno waselohofonosunosuno. Anítu kakosunosuno sekumnesuno'no hitohosunosuno wosejaponosunosuno. Anítuyesunosuno Towahunosunosuno Wop'ingosunosunosuno sohwo kakosunosunosuno simehosunosunosuno mo'mosunosunosuno engolopohamosunosunosuno wohumanosunosuno.

Ngkolesiya

Olo Iyoswo loso Poul A'amu Ngkolesiya somne'no Mti'mokumentisofoho. Olo Hungkuno S'imo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto s'imentiso sohonta soswo *t'iwenti-tu'*nji (22) *t'iwenti-faif'*nji (25) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo loso Poul kako Ngkolesiyane'no mti'mokumentisofoho. Hwap'ingo a'amu Juta fehohngo Jisas'imo in'ingkonyoso hofiko Poul kakoe syoho Ngkolesiyajo a'amu somo An'ituye hungkuno ulonto syoho imentiso somo wonyo ulohofontan'ingkofo Poul oso a'amu Juta fehohngo somo ul'imento, Hofiko Jisas Kilais'imo s'meho hi'ntnnono uyahon'ingkofo An'itu hofikimo utimakhwoho. A'amu fihwo hon'ingkanano hungkunomo in'ingkyayo sohwo hwe wop'ingo mmo'nonehoho. Iyoswo homo lomjo hungkuno wo'nyoso olenoho. Sohe engo *wani'*nji (1) *tu* (2) so'nji Poul kako Kilaisiye syoho ulohofi imo'n'imentiso so'ne linyofoho. Sohe engo *t'ili'*nji (3) *foua* (4) so'nji s'meho hi'ntnnono hon'ingkanano hungkunomo in'ingkyayo yahino somo yakolo'nnyofoho. Ose mti'mokinyofoho. Sohe engo *faif* (5) so'nji *sik'is* so'nji ole mti'mokinyofoho. Nakwo hofiyo humehwasi nakwo hano emoyo kiho'maso'nji uyantanoho. Ose mti'mokinyofoho. Olo iyoswo hiloso kako Efesos humanto mti'mokumentisotikeno Koulin humanto mti'mokumentisotikeno. Nakwo huno ito'no monayofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofu lihwasi t'ifi un'ingkohwano.

¹⁻² Nje a'amu hwaho Ngkolesiya Jisas Kilais'imo s'meho uyont'ifi uhu'mokuwo'n'ingkohofu sokumo, ngko Pouli'ni olo iyoswo semti'mokiyalokweno. A'amu Jisas Kilais'imo s'meho hi'ntnnono uy'iwon'ingkohofoso ngko'nji humalohwoneso sekumne'no nakwoe a'amufu loselalokwofo. Nje hungkuno sekwo upa'n'mno. Ngko olo *apousel* syoho yalokwe loso a'amu hofiko ntapmentohofu'maho. O'o, Jisas Kilais poyo pe'n'imentiso sohomo Mpohwo An'itu apa'no ul'ika'mentiso oso hwo'nji nan'ingkwohwo An'itu'nji siko olo syoho hiloso ntaponji nihwasopomentisiyo hwo'nyoho.

³ Nan'ingkwohwo An'itu sohwa'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais'nji siko'monta'i siko sekumo yo'mayo wop'ingo selohofohos'si s'meho pompenjiyo wosejopanjiyo.

⁴ Nakwoe wonyomne'no Jisas Kilais poyo pe'n'imentisofoho. Oso'no Seteniye hon'ingkanano so'nji yo'mayo hwahoponjo so'nji nakwo a'amu hwahoponjo hopi'nonohino hn'n'mo yokumpohn'nyo nemokosyohumentan'ingki nakwoe Mpohwo An'itu nje hwomu hwahopo uhwat'imo syofisyahon'ingki Jisas kako eno ulonto kan'ingkwohwoe hunomo in'ingkawento Jisas asomo netimayo'ne pe'n'imentisofoho.

⁵ Oso'no nakwo An'ituye yofeso woho'nomano. Engolopohamo woho'nomewo'n'ingkuhwano.

An'ituye hon'ingkanano anga'nohino weho.

⁶ An'itu sekumo s'meho sejaponto Jisas Kilais sekwoe wonyo so'ne poyo pe'n'imentiso so'no kako'nji songo ne'no humayo'ne joho selalofoho. I osohumo hohujo ikinjaofont'ifi nus'ikwojaofont'ifi hungkuno

kengo somo in'ngkwalokwofo. Oso hungkuno kengo somo sekwo in'ngkawo'n'ngkohoho so'no nje hi nt'kofahon'ngki ngko yomo yalokweno.

⁷ Oso hungkuno kengo somo Anituye angopono mipesemotasonehoho. O'o, nihu'no awonoho. Anituye hon'ngkanoso nihu'no kenga'nohinofoho. Kilaisiye hungkuno wop'ngo somo a'amu fiso hofiko iwolo'mokontifi hwasyo hungkuno losetihwalokwofo.

⁸ I nakwo nose'mehwasi'manji a'amu ahwomomjoso se'mapijo'manji hungkuno nom'ne kengo simo'mo selimentihwone hopo'maho. O'o, nom'ne kengo selihwasi'manji nakumo tikanomo menehwajonefoho.

⁹ Hohonta hungkuno ole nto selimentoheho i olohonta apa'no selalokweno. Anituye hon'ngkanomne'no hungkuno simo'mo selimentoheho so'no sekwo huno seyohoho. I a'amu fiso Anituye hon'ngkanomne'no hungkuno kengo seloso'manji kako tikanomo wamtonoho.

¹⁰ Ose selohe so'no fisyafihupmno. A'amu sohwa nje yofe ho'nomayo'ne hungkuno laselimentoheho. O'o, Anitu kako nje yofe ho'nomayo'ne selimentoheho. A'amu nje yofe ho'nomayo'ne afofo hungkuno selonti'mtentesi ngko Kilaisiye syoho ulohofiyoso miyo'mnesohilo.

Poul Anituye syoho tipema'mentiso so'ne hungkunofoho.

¹¹ Nje a'amu soku, hungkuno nehopi waselimo. Anituye hungkuno wop'ngo seliwo'n'ngkoheso a'amu hwahoponjofe huno mta'ango'maho.

¹² Olo hungkuno loso a'amu lontihwamentiso'maho. O'o, nihu'no awonoho. Jisas Kilais kako'nohini ntihwamentisofoho.

¹³ Hohonta ngko Jutafe hon'ngkanomo ito'nohino in'ngkamote hwo'nyoho. Yo'mayo imote so'no sekwo nto upa'n'mentohefoho. Anituye a'amu Jisas Kilaisimo simeho uyo somo ngko nje yokumpohn'nyo'nji wonyo ulohofonji olo huno loso'nohini syafisyonji ngko wae weeo'mo limotefoho.

¹⁴ Neyakwosafe yahino somo aho yokumpohn'nyo kemokosyohu mamoteso a'amu ngko'nji hungkuno afa'nono lonetihwamentohoho osomo uyakolo'mentohefoho. Hofiko Mousesiye hon'ngkano hungkunomo we'enehwo in'ngkamotofoho. I ngko engo in'ngkamotefoho.

¹⁵ Hohonta osomo in'ngkamote sohwo'ni i olohonta Anituye hon'ngkano songo ntopahonjo somo in'ngkwalokweno. Nje na'u ngkimo aswo monimaso sohonta Anitu ngkine'no hitoho ulofahon'ngki wop'ngo ntohonto kakoe syoho ulohofiyone nihwosopom'entisofoho.

¹⁶ Anitu kakoe hwomu ntihwamentiso sohune'no ngko hungkuno wop'ngo wolutihwamo. A'amu Jutamnohinim'aho, o'o a'amu temtitofo kengo kengo somo kako wolutihwano lonto Jisas Kilaisimo ntihwamentisofoho. Oso hohosohonta ngko a'amu nom'ne sohumo Hwe Engo sohwoe hungkuno'no ulohon'mentohe'maho.

¹⁷ U apousel nom'ne hofiko apousel simo'mo imo'n'mentoheho sohwa Jerusalem humalofo sohwo mu'maso'njo yonji yo'mayo so'no ulohon'mentohe'maho. O'o, ngko hwaho Alepiya, a'amu ane spono women-tohefoho. Tifi no'mo ngko ango Ntomasi'kos spono asomo umentohefoho.

¹⁸ Oso'no Jisasimo uhwon'mentohe sohonta soswo hufa'u sihune niyokolofahon'ngki osohonta ngko ango Jerusalem nowenji osopo Pita'nji Sante hufa'u (sikuno aho hufa'u hopi'nono nom'ne sife fehohnjo hopi'nono

mta'ni) humamentohefoho. Osohonta Pita'nji nekwo Hwe Engo sohwoe hungkuno'no hnn+mentihwayofoho.

¹⁹ *Apousel* nom'ne sohwoe ngko muhwon+mentohefoho. O'o, Jisasiye kon+ngkwa'wehwo Jem+si'nji Pita ntnohohi uhwon+mentohe hwo'nyoho.

²⁰ Olo hungkuno loso semti'mokiyalokwe loso nehopi'nohohi. An+tu kako huno uyohoho. Ngko hwasyo hungkuno maselalokuyohono.

²¹ Ngko Jelusalem uli'ko'manji hwaho Siliya'nji Silisiya, osohonno umentohefoho.

²² Oso hohosohonta a'amū Jutiyanta'angoso Kilaisiye hungkuno upa'nontifi uhu'mokumotofoso hofiko nje yofe'nohohi upa'nontifeso nje si'mano somo manohonyofoho.

²³ A'amū ngkine'no upa'n+mentohofi, Oso hwe hohonta nakwo Jisasi'mo in+ngkowntan+ngkuhwone so'nyumo kako fonjahomojo sohwo olohonta Jisas Kilaisi'mo si'meho hi'ntnnono uyonto nom'ne a'amū somo Jisasiye hungkuno lutihwalofoho.

²⁴ Ose upa'nontifi ngkine'no Mpohwoe yofe ho'noma'mentohofofoho.

2

Nom'ne 'Apousel' Jelusalem humamotofo sohwanji Poul+nji hofiko si'meho afa in+mentohofofoho.

¹ Soswo aho hopi'nono sife mta'ni osofosofahu'no niyakolofahon+ngki Mponopas+nji Jelusalemno asomo wowaho lontai Taitas+mo ut+mentai umentihwonefoho.

² An+tu kako ngkimo ntahon+ngki ngko umentohofoho. A'amū somo hwe engo mokosyohumayo sohwoe angō so'mo uhu'mokumentihwonefoho. Osopo ngko An+tu ye hungkuno a'amū Juta'no'maso, o'o, a'amū temtitofō kengo kengo somo lutihwawo'n+ngkohe so'no oso hwe engo sohwoe lutihwamentohefoho. Hwap+ngoso oso syoho yiwo'n+ngkohe so'no nakwolaho nt+fijoso ne mmo'nonoho.

³ Taitas ngko'nji humamentiso sohwoe kako a'amū Juta hwo'maho. Kako hwaho Ngk+liknta'ango hweho. I oso'no hwe engo sohwa hofiko nakwo Juta sohwoe niye a'apaho sihu kolo'nyo yahino so'no hungkuno me-efofoho. Oso hwe engo huhwo sohwa Taitas hwaho Ngk+liknta'ango so'no huno ko uyahon+ngki hofiko Taitasiye a'apaho sihu wokolofano me-efofoho.

⁴ Oso angō homo somo nohumentahon+ngkuhwoni hwe nom'ne sohwa hiyaso'mo swopalokwofo. Nakwo a'amū Jutafe hon+ngkanomo humentan+ngkuhwoni Jisas Kilaisiye hungkunoso ikwolofonema'mentisofoho. I oso'no oso a'amū hiyaso'mo swapmentohofō sohwa Jutafe hon+ngkanomo apa'no nano hopa womekilo'mokonehumojantifi imentohofofoho.

⁵ Hofiko Taitasiye a'apahomo sihu kolofō so'no nelahon+ngkofi nakwo eno mujo'njo imentihwonefoho. Nakwo hofikoe hungkunomo haloho muposofoho. O'o, a'amū Juta sohwoe hon+ngkanō hungkuno nomokokilo'mokosehumajonoho lontani nakwo yokumpohn'nyo lohofontani Jisas Kilaisiye hungkuno so'nohohi waho'n+ngkuhwono. Jutafe hon+ngkanō hungkuno so'nji mi'hu'm+ngoso nakwolaho li'mentihwonefoho. Oso'no hofikoe hungkuno somo min+ngkayo'njo imentihwonefoho.

6 Hwe yofe engo'njo a'amumu mokosyohumayo somne'no ngko iyoho mannimentisofoho. Hwapingoso Anitu nakwo a'amumu hopi'nonohino'nnwe yahino afa'nohino nahoniwo'nngkisofoho. Oso hungkuno ngko a'amumu temtitofu kengo somo luti'hwawo'nngkohe so'no hwe engo sohwa nom'ne hungkuno songo manjo'njo imentohofofoho.

7 O'o, hungkuno songo manjo'njo yontifi huno ole umentisofoho. Ngko a'amumu temtitofu kengo somo Anitu kakoe hungkuno luti'hwayo'ne n'hwosopo'mentiso hwo'nyoho. Anitu Pitamo a'amumu Juta somo kakoe hungkuno luti'hwayo'ne uhwasopo'mentiso hopaso ngkimo n'hwosopo'mentiso hwo'nyoho.

8 Ou, Anitu kakoe yokumpohn'nyo Pitamo uyahonngki Pita a'amumu Juta somo Anituye hungkuno luti'hwayo'ne (*apouse*) syoho iwo'nngkiso hweho. Oso pa'nyoso Anitu kako ngkimo yokumpohn'nyo ntaponto a'amumu Juta'ne'no'maso, o'o, a'amumu temtitofu kengo kengo somo luti'hwayo'ne (*apouse*) syoho ntapmentisofoho.

9 Hwe engo sohwa hofikoe yofe Jemisiyo, Pitayo, Jouniyo hofiko huno ole uyimento, Anitu olo syoho loso ntapmentiso so'no huno uyahonngki oso'no hofiko Mponopasi'nji nekumo aho epentifi olo so'no simeho afa inontani olo hungkuno loso'no nano mtito'mentihwono. Mponopasi'nji nekwo a'amumu temtitofu kengo kengo somo Anituye hungkuno woluti'hwantayoho. Hofiko a'amumu Juta somo Anituye hungkuno woluti'hwantifeho. Oso'no syoho afa'no yiwo'nngkuhwone hwona'nyoho.

10 Hungkuno anga'nohinoso nekumo huno efohoto'mentohofoso ole, a'amumu yo'mayo a'apahomme'no umofonyo iyo somne'no huno syafisiyikuji ufo'mapmno. Ose iyoso'no nimo'nngkahonngki syoho loso yokumpohn'nyo iwo'nngkohe hwo'nyoho.

Poul kako Pitamo yoka ulimentisofoho.

11 Tifi sohonta nakwo Antiyok nohumentahonngkuhwoni Pita none'mahonngki ngko a'amumu timopo Pitamo kakoe simanopo yoka ulimentohefoho. Hwapingoso kako huno wonyo tipema'mentisofoho.

12 Simo'mo Jemisi a'amumu Jerusalem mta'ango uhwatimentiso sohwa m'mofopontanngkofi Pita kako a'amumu temtitofu kengo kengo somjo so'nji wopayo afapo nta'ni nimentisofoho. I oso'no a'amumu Jerusalem mta'ango huhwo sohwa nu'mofopahonngkofi Pita kako huno wonyo ole tipemanto kako a'amumu temtitofu kengo kengo so'nji wosopayo manimentisofoho. Hwapingoso a'amumu kengoso hofiko a'apaho sihu makolo'nyo'njo yiwo'nngkohofofoho. A'amumu Jerusalem mta'ango sohwa hofiko huno ole, a'amumu a'apaho sihu makolo'nyo'njo sohwa hofiko Anitumu mu'maso'ne hwafoho. Oso'no Pita hofiko ngkine'no huno wonyo syonihufipitnnoho lonto Pita a'amumu kengo so'nji wopayo manyo'njo imentisofoho.

13 Pita ose imentiso so'no a'amumu hofiko Pitamo tifi inngkawentifi yahino wonyoso hofiko ema'mentohofofoho. Oso hofikoe huno wonyoso Mponopas huhwo'nji nomanto a'amumu temtitofu kengo kengo so'nji afapo nta'ni wopayo manimentisofoho.

14 Oso huno wonyoso syofisyomantifi Jisasiye hungkunomo minngkayo'njo yontanngkofi uhwonimentohe so'no ngko Pitamo a'amumu timopo hungkuno yokumpohn'nyo ole ulimentohe, Kiko a'amumu Juta hwasoho. I oso'no kiko a'amumu temtitofu kengo somne'no

ole so'no kumo'n'ngkohoho. A'amu temtifo kengo kengoso hofiko a'amu Jutafe yahinomo un'ngkafe. Oso'no kumo'n'ngkahon'ngki peho'no syofihu'mahnnoto. Kiko huhwosi Jutafe yahinomo nto ho'nahumahnno hwasoho. Ngko Pitamo ose ulimentohefoho.

A'amu Jisasimo simeho hi'ntnnono uyo sohwo kako Anituye a'amu ne hweho.

¹⁵ Nakwo a'amu temtifo kengo kengo yahino wonyo mta'ango hwona'n'maho. O'o, nakwo Juta Mousesye hon'ngkano hungkunomo in'ngkawowo'n'ngkohoho sohwa mta'ango hwona'nyoho.

¹⁶ I oso'no nakwo a'amu Juta Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkuhwone hn'nwi nakwo huno ole nayohoho. A'amu fihwo kako hungkuno Mouses limentiso hopi'nonohinomo in'ngkayo sohwo osohumo Anitu kako ole mulonehoho. Jije yahino wonyoso wae weeokumo'mo. Kiko wop'ngo hwasoho. O'o, ose mulonehoho. Hwap'ngoso hon'ngkano ni'hu'no anga'nohino weho. Olenoho. A'amu fihwo Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyoso osohumo Anitu kako ulonefo, Jije yahino wonyoso wae weeokumo'mo. Nje a'amu ne hwasoho. Oso hon'ngkano somnohini in'ngkawasomanji Anitu ole wonal'mtonoho. Sekwo wop'ngo kuyoho. Oso'no nakwo Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyahon'ngkuhwoni i ose'manji olohonta Anitu wop'ngo kuyoho nelalofoho. Hwap'ngoso nakwo hon'ngkano hungkunomo in'ngkayo'netaho. O'o, awonoho. Hwap'ngoso ole, nakwo Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono unyo'nwoho. A'amu hon'ngkano hungkunomo in'ngkayoso oso'nohinoso hopo'maho.

¹⁷ Oso'no huno naimentiso so'no Anitu sekwo wop'ngo kuyoho najoso'no nemo'n'ngkahon'ngki nakwo Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uy'iment'hwonefoho. Ose iment'hwone so'no a'amu fehohnjoso ole nal'fijoso, Sekwo Mousesye hon'ngkano hungkunomo hohujo ikenjaofont'fi Jisas Kilaisimo simeho uyont'fi sekwo a'amu temtifo kengo Mousesye hungkunomo min'ngkayo'njo hon'ngkano wonyomo humalofoso pa'nyo sekwo imo'nalokwofo. Oso hungkuno nehopi'manji u nakwo hon'ngkano wonyomo humalohwone nehopi'manji nakwo ole lanetaho. Jisas Kilaisimo kako nakwo wonyo iyo so'ne nefo'mayo hweho. Ose lanetaho. O'o, awonoho. Ose molanehwono. Kilaisimo nefo'mahon'ngki nakwo wop'ngo imo'nalokuwono.

¹⁸ Ihwoni. Hon'ngkano hungkunoso nakwo Anituye a'amu ne imo'nyo so'no monefo'mayo'manji hon'ngkano hungkuno somo hwotoho fentani Jisas Kilaisimo simeho uyontani Anituye a'amu ne imo'n'malohwonefoho. I oshonta nakwo apa'no hon'ngkano hungkuno somo in'ngkayo'manji nakwo hon'ngkano wonyomo apa'no humalohwono.

¹⁹ I ngko hon'ngkano hungkunomo atofoloni huno ole tipema'mentoho, hon'ngkano hungkunomo in'ngkayo so'no ngko syoho engo yonji ito'no in'ngkayoso nakwo hopo'maho. O'o, Anituye a'amu ne imo'nyoso hopo'maho. I oso'no hon'ngkano anga'nohinoso wo'nyofoho. Oso'no olohonta hon'ngkano hungkuno hiso ngkimo momokilo'mokon'humajiyonjo yalofoho.

²⁰ O'o, Jisas Kilaisimo nje wonyo'ne iyo hwojiyafiku'nnyopo poyo pe'n'mentiso sohonta ngko kako'nji poyo sape'n'mentohwe hwo'nyoho. Oso'no ngko songo humayo loso nje yokumpohn'nyo'nji'maho. O'o, Jisas Kilaisimo nje simeho mo'mo songo humaho. I olohonta olo hwaho lopo nje humayoso nje huno mta'ango'maho. O'o, ngko Anituye hwomu sohumo simeho hi'ntnnono uyonji humaleno. Hwap'ngoso olenoho. Anituye

hwomu huhwo sohwo kako ngkimo simeho ntaponto ngkine'no poyo pe'nimentisofoho.

²¹ Anitu ngkimo wopingo ntohofoso so'no ngko hwotoho mahmnehono. Honingkano hungkuno somo a'amu iningkakuji Anituye a'amu ne imo'nontentesi Jisas Kilais kako poyo siki pe'ningkuhwonesohilo. O'o, nakwoe wonyo'ne Jisas Kilais kako poyo pe'nimentiso so'no nakune'no hitoho ulofahoningki nakumo wopingo kuyoho nalimentisofoho.

3

Honingkano hungkuno somo iningkayo yahino so'nji Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyo yahino so'ne hungkunofoho.

¹ Sekwo a'amu Ngkolesiya omomo yahino yiwon'ningkohofu soku, simo'mo nakwo Jisas Kilais sekwoe wonyomne'no iyo hwojiyafiku'nnyopo poyo pe'nimentiso so'no hofiyo losetihwahoningkuhwoni sekwo Kilais ne sohomo hopa timo uhwonimentohofofoho. I olohonta sekwo hwasyopo hwosopisyao'malofofoho. Sekwoe huno somo hwasyo honingkanomo tiho ipesemotapmmasoto.

² Ngko sekumo nom'ne anga'nohino so'no waselohonimne'no yohono. Sekwo honingkano hungkuno somo iningkamentohofu so'no Anitu kako kakoe Towahuno Wopingo sejapmentisotaho. O'o, sekwo Jisasiye hungkuno songomo upa'nontifi Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono umentohofu so'no Anitu kakoe Towahuno Wopingoso sejapmentisofoho.

³ Sekwoe huno wopingoso pipi yontifi ho'nao'malofoto. Simo'mo sekwo syoho emayoso Anituye Towahuno Wopingofe yokumpohn'nyo'nji hofiyo emantifi osoho huno wopingoso ho'naofontifi sekwoe yokumpohn'nyo hwahopo nta'ningo so'nji wesejwaofantife'no yalokwofo.

⁴ Sekwo Anituye Towahuno'nji hofiyo humamotofo so'no iningo laseyohoho. Oso'no syafisyukuji ne anefoho wolantifetaho. Awonoho. Ne anefoho malifitnehofu.

⁵ Apa'no waselohonimne'no yohono. Sekwo honingkano hungkuno somo iningkayo'ne Anitu kakoe Towahuno Wopingo sejopalofoho. I oso'no sekwo Jisasiye hungkunomo haloho upa'nontifi simeho hi'ntnnono uyahoningkoko so'no kakoe Towahuno sejopalofoho.

⁶ Oso pa'nyoso Apiloham imentisofoho. A'amu Anituye hungkuno mtimokumentohofu sohwa Apilohame'no ole mtimokumentohofi, Apiloham sohwo kako Anituye hungkunomo simeho hi'ntnnono umojohweho. Anitu oso simeho hi'ntnnonohino so'no ulimento, Nje hungkunomo Apiloham simeho hi'ntnnono ntape so'ne kako honingkano wonyo ane hweho. Ose limentisofoho.

⁷ Oseso sekwo huno waseyono. A'amu Anituye hungkunomo simeho hi'ntnnono uyoso sohwo oso a'amu sohwo Apilohamiye mehomi ne hweho.

⁸ Nihu'no hohonta Anitu ole so'no huno uyimento, a'amu temtitofo kengo kengoso ngkimo simeho hi'ntnnono nontapfitne so'no ngko wopingo kuyoho ulimnefoho. Huno ose uyimentiso so'no kako Apilohammo olo hungkuno wopingo loso ulimento, Kiko ito'no ehumayo so'no ngko a'amu hwaho kengo kengoponjo temtitofo kengo kengo so'njimo wopingo ulohomnefoho. Anitu Apilohammo ose ulimentisofoho. Oso hungkuno hiso a'amu Anituye hungkuno mtimokumentohofu sohwa mtimokumentohofofoho.

⁹ Apiloham oso hungkuno somo simeho hi'ntnnono uyahon'ngki Anitu wop'ngo uloho'mentisofoho. Oso'no a'amu Juta so'nji temtitofu kengo so'nji simeho hi'ntnnono uyahon'ngkofi Anitu kako hofikimo wop'ngo ufo'mawo'n'ngkiso hweho.

¹⁰ I oso'no a'amu hon'ngkano hungkuno so'no ole liwo'n'ngkohofi, Ngko hon'ngkano hungkuno somo in'ngkayo so'ne Anitu nje wonyoso wae weenimofono. Oso hungkuno somo huno ose syafihupijo'manji, Hofiko tikanomo ufitnnefoho. Hwap'ngoso a'amu Anituye hungkuno mti'mokumentohofu sohwa ole mti'mokumentohofi, A'amu hon'ngkano hungkuno ni'hu'no kenga'nohino somo min'ngkayo'njo ifijoso tohino engo nomanefoho. Ose mti'mokumentohofofoho.

¹¹ Nom'ne Anituye hungkunomo hwe kakoe yofe Hopekok ole mti'mokumento, A'amu Anitumo simeho hi'ntnnono unyo sohwo oso'nohino so'no oso hwoe wonyoso Anitu kako wae imofihwosi kiko wonyo hon'ngkano ane hwasoho ulihwosi songo ne'no humayoso uyonefoho. Ose mti'mokumentisofoho. Oso'no nakwo huno nayohoho. A'amu kako hon'ngkano hungkuno'nohino in'ngkayo sohomo Anitu kako ole mulonehoho. Kiko wop'ngo hwasoho. O'o, ose mulonehoho.

¹² Hon'ngkano hungkunomo in'ngkayo yahinoso nom'ne kengofoho. Hon'ngkano hungkunomo in'ngkayo'neso Anituye hungkuno ole naliso, A'amu fihwo hon'ngkano hungkuno ni'hu'no hopi'nonohino somo ito'nohino in'ngkaweso sohwo kako wonyo hon'ngkano ni'hu'no ane sohwo songo ne'no nohumane hweho. I oso hwe huhwo sohwo kako ni'hu'no anga'no wonyo yoso'manji ni'hu'nahone tikanomo nowene hweho. Tohino nomanefoho. Ose nalimentisofoho.

¹³ I oso'no a'amu wonyo hon'ngkano ane sohwo olo hwaho lopo mohumunyoponoho. Oso'no a'amu hopi'nono hofiko tikanomo ufitnnefoho. I oso'no nakwo hon'ngkano hungkunomo ito'no min'ngkayo'ne so'no Kilais kako iyopo nakwoe wonyo'ne poyo pe'nimentiso sohonta nakwoe tohino engo ma'mentisofoho. Kilais kako tohino engo ma'mentiso so'no a'amu Anituye hungkuno mti'mokumentohofu sohwa ole mti'mokumentohofi, A'amu fihwo iyopo fonjinto'ofasiyo sohomo Anitu kako kakimo hohujo ikinj'nofihwosi tohino engo uyonefoho. Ose mti'mokumentohofofoho.

¹⁴ Oso'no oso hungkuno Anitu Apilohamo ulimentisoso ne imo'nimentisofoho. Apilohamiye imuhwo Jisas Kilais kako a'amu hopi'nonohino a'amu Juta so'nji a'amu kengo kengo so'nji hofikoe wonyo so'no tohino engo ma'mentisofoho. Oso'no a'amu oso hiso'no simeho hi'ntnnono ufijo'manji Anitu kakoe Towahuno wop'ngoso a'amu homo somo uyimontonoho.

Anituye hon'ngkano hungkuno somo Anituye hungkuno sohwo wae meeofonehoho.

¹⁵ Nje a'amu soku, nakwoe hwahoponjo yahino so'no pahnnimo hungkuno waselimo. Hwe fihwo kako kakoe poyo pe'nyo so'no huno syafisyonto kakoe mehomi somo yo'mayo ho'yangyo yano ulof'wo'n'ngkiso hweho. Hwe nom'ne sohwo oso hungkuno yokumpohn'nyo somo hwotoho mafenohoho. O'o kakoe hungkunoso nowentihwonefoho.

¹⁶ Oso pa'nyoso Anituye hungkuno Apiloham'nji kakoe imu sohwo'njimo ulimentisoso ne'no weho. Oso imu pi'n'ngomaho. O'o, imu kenga'nohino sohonne'no ulimentisofoho. Oso imu huhwo sohwo Jisas Kilais'yoho.

17 Ihwoni, Anitu kako kakoe hungkuno Apilohammo uyonto ne imo'none'ento imentisofoho. Ose uy+mentisoso soswo *foua hantilet teti* (430) uyokolofahon'ingki osohonta Anitu Mousesimo hon'ingvano hungkuno uy+mentisofoho. I oso hungkuno t'finjoso hungkuno s'imo'mjo somo wae meefonehoho. O'o, hungkuno s'imo'mjo Anitu Apilohammo uy+mentisoso ne'no weho.

18 Oso'no hon'ingvano hungkunomo in'ingvayoso nakwo yo'mayo umentiso Anitu nakumne'no ho'nahumentisoso womantanoho. Hungkuno t'finjoso olenoho. Hwe fihwo kako hon'ingvano hungkunomo in'ingvayo so'no Anitu kakoe wonyo wae yontentesi oso yahino kengo'nesohilo.

19 I oso'no Anitu kako Mousesimo oso hon'ingvano hungkuno t'finjoso peho'no umentisoto. Olenoho. Anitu kakoe hon'ingvano wop'ingo netihwayo'ne nejopahon'ingki a'amu hn'nwi kakoe hon'ingvano hiloso mtihupewo'ningkuhwone'nwoho. Mousesimo hon'ingvano hungkunoso uy+mentiso sohonta Anitu kako huno syafihu'mento, Olo hon'ingvano hungkuno loso ne'no nowentan'ingkuhwosi Apilohamiye imuhwo Jisas oso humne'no ul+mentiso sohwo hwahopo poso sohonta hon'ingvano hungkuno hiloso wesojwao'montonoho. Olo hungkuno loso a'amu ahwomomjoso a'amu ajwo lo'mo humaso Mouses osohumo uyahon'ingki Mouses kako a'amu somo uy+mentisofoho.

20 I oso'no Anitu kakoe hungkuno Apilohammo uy+mentiso sohonta nom'ne a'amu ajwopo mohumunyofoho. Anitu kako'nohini uy+mentisofoho.

Hon'ingvano hungkuno loso nakumo mesyolonetihwayo'nefoho.

21 Oso hungkuno t'finjoso Anitu Mousesimo uy+mentisoso hungkuno s'imo'mjososo Apilohammo uy+mentiso somo wae weeo'mto liyalofoho. O'o, ose'maho. Nakwo Mousesiye hon'ingvano hungkunomo t'fi in'ingkohwaso hn'nwi Anitu nakumo songo humayo'neso nejaponefoho. U, Anitu a'amu Mousesiye hon'ingvano hungkunomo in'ingkaofijo somo ole ulihwonesohilo. Sekwo wop'ingo kuyoho. Ose ulihwonesohilo.

22 O'o, Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofoso ole nalohi, A'amu hopi'nono olo hwalo lopo humalofo somo hon'ingvano wonyoso yokumpohn'nyo mokosyohumawo'n'ingkisofoho. Ose nalisofoho. I oso'no a'amu Jisas Kilaisimo s'meho hi'ntnnono uyo somo Anitu oso hungkuno Apilohammo uy+mentisoso oso a'amu homo somo uy+mtotonoho. Hungkuno hiloso ole, Anitu Apiloham kakoe imu so'njimo wop'ingo ulohofonefoho.

23 Jisas kako nakwo hwahopo mape sohonta nakwo Jisasimo s'meho hi'ntnnono muyo'njo nohumentahon'ingkuhwone osohonta hon'ingvano hungkunoso nakumo nano mekilo'mokonehumaji+mentisofoho. Osopo nohumentan'ingkuhwoni s'meho hi'ntnnono uyo hon'ingvano Anitu netihwamentisofoho.

24-25 Oso'no hon'ingvano hungkuno loso Anituye yahino wop'ingososo netihwayo'ne mesyolonetihwamentisofoho. I oso'no Jisas Kilaisi nakwo wonyo'ne poyo pe'n+mentiso sohonta hon'ingvano hungkuno mesyolonetihwayo imojoso moi'wo imo'n+mentisofoho. I olohonta nakwo Jisas Kilaisimo s'meho hi'ntnnono uyalokuhwone hn'nne'no Anitu kako sekwo wop'ingo kuyoho nalisoso'no hon'ingvano hungkunoso momekilo'mokonehumajehoho.

26 Oseso nakwo Jisas Kilaisimo s'meho hi'ntnnono uyalokuhwoneso nakwo Anituye mehomi'nwoho.

²⁷ A'amu Jisas Kilaisimo in'ngkayo'ne mijo kiyomayo neso hofiko Jisas Kilaisiye huno nomantifi Kilais imentiso pa'nyo yalokuhwono.

²⁸ Oso'no olohonta nakwo Jisas Kilaisimo in'ngkwalokuhwone so'nwi nakwo hopi'nono afa'nohin'nwoho. A'amu Juta so'nji a'amu temtitofu kengo so'nji kengo'maho. O'o a'amu syoho ulohofiyo so'nji a'amu nom'ne somo mokosyohumayo so'nji kengo'maho. O'o, hwe sohwanji moya'mi sofanji kengo'maho. Awonoho. Jisas Kilais nakwoe simemo mo'mo ne humaso hn'nwi nakwo afa'nohino humalohwono.

²⁹ Oso'no jije simemomo Jisas kuhumaso'manji kiko Apiloham'iye imu hwosoho. Oseso oso hungkuno Anitu Apiloham'nji kakoe imu so'njimo uyimentiso kiko nomatnnefoho. Hungkuno hiloso olenoho. Anitu Apiloham kakoe imu so'njimo wopingo umokumentisofoho.

4

¹ Oso pahnnimo hungkuno simo'mo seloheso apa'no waselimonne'no yohono. Hwe fihwo poyo pe'n'ngkahon'ngki kakoe ho'yango hamniyoho yo'mayoso kakoe hwomu we'e sohumne'no a'amu nom'ne sohwa hwomu we'e sohwo'nji ho'yango so'nji umokosyohumahan'ngkofi hwomu we'e sohwo kako syoho ulohofiyo pa'nyo hweho.

² Hwap'ngoso we'e sohwo kako a'amu kakimo umokosyohumayo somo enjwa'mnoho. Kakoe ho'yango yo'mayo somo uhwontohumayo hwafoho. I tifi no'mo hwomu huhwo sohwo oso sikuno kan'ngkwohwo ho'nahumentiso somo kakoe ho'yango yo'mayoso mokosyohumant'hwone hweho.

³ Oso pa'nyo nakwo humament'hwonefoho. Jisas mape sohonta nakwo mehomi pa'nyo humentani nakwo hon'ngkano hungkuno somo enjwa'mo humentani hon'ngkano hungkuno hiso mekilo'mokonehumaj'mentisofoho.

⁴ Oso sikuno Anitu kako ho'nahumentiso somo kakoe Hwomu nakwoe hwahopo uhwat'mentisofoho. Kona'wohi Jisasimo aswo mahon'ngki kako hon'ngkano hungkuno somo enjwa'mo humamentisofoho.

⁵ Anitu kakoe hwomu uhwojahon'ngki kakoe hwomuso nakwo hon'ngkano hungkuno somo enjwa'mo humalohwone hn'nyumo isihuto nalohofonto Anituye mehomi ne namokumentisofoho.

⁶ Nakwo kakoe mehomi ne imo'nyo so'no neti'hwayo'neso Anitu kakoe hwomufe Towahuno nejapahon'ngki Towahuno sohwo ehunnafonto Anitumo uli'wo'n'ngki, Mpohwo, Mpohwo.

⁷ Oso'no nakwo nom'ne somo enjwa'mo mohumulohwono. O'o, kakoe mehomi'nwoho. Oseso nakwo kakoe mehomi hn'nyumo yo'mayo Anitu kakoe mehomimne'no ito'no esyohumamentisoso wonejapmmontonoho.

Poul kako a'amu Ngkolesiya somne'no huno pi'ningo syafihu'mentisofoho.

⁸ Sekwo temtitofu kengo soku, hohonta sekwo Anitu ne sohumo huno maseimentiso sohonta sekwo hwahoponjo anitu hwasyo sofe syoho ulohofimentohofofoho.

⁹ I olohonta sekwo Anitu ne sohumo tipemalokwofo. I nom'ne hungkuno ole, Olohonta Anitu kako sekumo tipesemalofoho. Oso'no sekwo hon'ngkano hungkuno somo enjwa'mo wohumant'ife'no liyalokwofo. Oso hon'ngkano hungkunoso yokumpohn'nyo ane hweho.

10 Sekwo ole lalokwofo, Nakwo yo'mayo sikuno fisomo u yo'mayo hamno fisomo soswo fisomo timo uhwon+wo'n+ngkuhwone so'no An+tu kako wop+ngo kuyoho wonalono. Ose lalokwofo. Oso hunoso omomo hunofoho.

11 Oso'no ngko sekumne'no huno pi'n+ngo engo syof+syalokweno. An+tuye hungkuno loset+hwamentohe so'no ngko syoho siki syoho kiyalokweno. Ne'maso imo'nonet+keno.

12 Nje a'amu soku, nje hungkuno somo haloho popmno. Ngko hon+ngkano hungkunomo enjwa'mo mohumunyo hwo'nyoho. Oso pa'nyoso sekwo hmmo'n+imno. Sekwo hohonta a'amu Jutafe hon+ngkano hungkuno somo enjwa'mo mohumammotofo kuyoho. Oso pa'nyoso ngko humaleno. Ngko sekwo'nji nohumentan+ngko sekwo ngkimo wonyohofiyotoho'mentohofofoho.

13 Hon+ngkanopo hano loho'nawenji nom'ne angopono wamonji ko imentoheso mnokino engo tipemanji sekuyepono asomo ponji An+tuye hungkuno loset+hwamentohefoho. Sekwo in+ngo laseyohoho.

14 Oso mnokinoso sekumo tango engo ko se'mahon+ngki sekwo ngkine'no hohujo mikinjan+mofe'njo imentohofofoho. O'o, sekwo hofiyotoho'mentohofofoho. A'amu ahwomomjo sohwanji Jisas Kilais sekumo se'mahon+ngkofi sekwo wop+ngo umokosyohumamentohofopa'nyosongkimo n+mokosyohumamentohofofoho.

15 Osohonta sekwo ngkine'no simonyo imentohofofoho. I olohonta sekwo hon+ngkano nom'ne kengo so'no syaf+syont+fi simeho wop+ngolasemo'n+ngkohoho. Hohonta oso mnokino nimentiso sohonta sekwo simeho engo ntapmmentohofoso'no nifo'mayo'ne sekwoe ho'yango yo'mayo hopi'nono nontap+ikutnnesohilo. Ngko huno ole niyohoho, Sekwo ngkimo nifo'mayo'manji ole wontant+ifeho. Nakwoe timo wokit+hwofiyano. Wonyoangkafo n+mokosyohumamentohofofoho.

16 I olohonta sekwoe yahino kengo so'no hungkuno nehopi selahon+ngkongkine'no nakwoe mango hweho lohnnalokwofo.

17 A'amu hwasyo hungkuno'njo sohwa hofiko sekumo afofo semokalokwofo. I hwapingoso sekwo hofikoe yofe ho'nomayo'nefoho. Hofiko sekumo ajwo'mo mase'mofont+fi ngkimo mempo hohnta'ni women+humojant+fe'no yalokwofo.

18 A'amu nom'ne somo afofo hungkuno ne'njo umokiyosowonyo'maho. O'o, hon+ngkano wop+ngomomj+m+weneso afofo umokiyosowonyoangkafofoho. Ngko anepo, ou sekwo'nji nohumentan+imo hofiko sekumo afofo semokiyoso wop+ngofoho.

19 U nje mehomi, simeho sejopalokwe soku, sekwo tohino engo ntopalokwofo. A'musi kakoe mehomi aswo mayo'ne tohino engo umn+wo'n+ngkiso pa'nyoso ngko sekumne'no apa'no n+mmalofoho. Oso tohino mjan+mm+ihwosi sekwo sekwoe simeho sekwoe huno sekwoe a'apaho hopi'nonohinoso Jisas Kilais+mo n+hu'nahone uy+kuji kako sekumo sehula'afonefoho.

20 Ngko sekwo'nji wohumamonne'no yalokweno. I ngko sekwo'nji humayo'manji hungkuno olo pa'nyo masel+imnehono. I ngko ikanopo humale so'no pipi imnehono. Sekwoe omomo yahino so'no huno pi'n+ngosyof+syalokweno.

Apihomiye ape Hekal+nji Sola'njiye pahnnimo hungkuno Poulmt+mokumentisofoho.

²¹ Sekwo njimno. Sekwo Mousesiye honingkano hungkunomo enjwa'mo wohumantife'no yalokwofo soku, oso honingkano hungkuno neso sekwo huno laseyohoho.

²² Hungkuno hiloso ole naliso, Apiloham hwomu hufa'u tipema'mentisofoho. Tisimaso sohwo Solafe syoho ulohofiyosi aswo ma'mentisofoho. Apilohamiye ape nesi aswo nom'nehwo ma'mentisofoho. Kakoe yofe Aisakiyoho.

²³ Syoho ulohofiyosi Hekal kako mehomi aswo mayoso a'amu mawo'n'ngkohoho pa'nyofoho. I Apilohamiye ape ne Sola hwonjo ape ni'hu'no a'manesi Anitu hungkuno Apiloham ya'umo ul'mentiso so'no Sola mehomi ma'mentisofoho.

²⁴ Olo a'mu sofa'umne'no pahnnimo hungkuno waselimonne'no yohono. Ape sofahusi siko Anituye hungkuno hufa'u pa'nyo fa'uyoho. Simo'mjosi Hekal kako hwofiki'nyo Sainai pa'nyiyoho. Osopo Anitu kako Mousesimo honingkano hungkuno uyimentisofoho. Hekaliye mehomo syoho ulohofiyosi a'amufoho.

²⁵ Hwofiki'nyo Sainai sopo hwaho Alepiya wo'nnyoponoho. Pone engo Jerusalem hwofiki'nyo Sainai pa'nyofoho. Oso ango pone Jerusalem olo hwahoponjo a'amu osopo humalofoso hofiko honingkano hungkuno somo iningkawowo'n'ngkohoho so'no honingkano hungkuno hiso hofikimo mekilo'mokohumatr'nyofoho. Oso'no hofiko oso hungkuno somo syoho ulohofiyosi hwafoho. Hekaliye mehomi pa'nyofoho.

²⁶ I Anituye hungkuno nom'neso Apilohamiye ape nesi pa'nyofoho. Sola kako syoho ulohofi'maho. O'o, ape nefoho. Kako Anituye ahwomomjo ango nemokosyohumayo pa'nyiyoho. Ango Jerusalem songoponoho. A'amu hn'nimo momekilo'mokonehumajiyoneponoho. Sola kako nakwoe nena'wohiyoho.

²⁷ Aisaiya oso ango pone Jerusalem hufa'uyo so'no Anituye hungkunomo ole mt'mokumentisofoho. Ole nalimento, Kiko ape hwonjo siki, simonyo fiyo. Kiko mehomi aswo momaso'njo ko yonji kiko mango engo'nji isamayoka njo.

Hwapingoso mehomi pi'n'ngo engo wosejapmonnoho.

Jije mehomo syoho ulohofiyosi sye mehomimo uyakolopitnefoho.

Aisaiya ose mt'mokumentisofoho.

²⁸ Nje a'amu soku, sekwo Solafe hwomu Aisak pa'nyo kuyoho. Anitu simo'mo Apilohamomo hungkuno uyonto tifi no'mo kakoe hungkuno ne imo'nyo'ne Solamo hwomu uyimentisofoho.

²⁹ Hohosohonta syoho ulohofiyosi sye hwomu sohwo ape ne sye hwo-mumo tango uyimentisofoho. Oso pa'nyo olohonta Anituye Towahuno nakumo Anituye a'amu ne nemokahon'ngki nakwo tango malokuhwono. A'amu honingkano hungkunomo enjwa'mo humalofoso oso tango hiso nejopalokwofo.

³⁰ I oso'no a'amu Anituye hungkuno mt'mokumentohofoso ole mt'mokumentohofi Anitu Apilohamomo ul'mento, Syoho kilohofiyosi si'nji kakoe hwomu'nji wae fiyo. Syoho kilohofiyosi sye hwomu sohwo kako jije hwaho yo'mayo ho'yangoso momanehoho.

O'o, jije ape ne sye hwomu ne sohwo kako'nohini nomane hweho.

³¹ Oso'no nje a'amu soku, nakwo syoho ulohofiyo siye mehomi'maho. Nakwo hon'ngkano hungkunomo enjwa'mo mohumayo'nwoho. Hon'ngkano hungkunoso nakumo momekilo'mokonehumajoneho. O'o, nakwo ape ne siye mehomi'nwoho.

5

Kilais kako nakumo isihutofonema'mentiso lopo wohumano.

¹ Seteniye impo'ango mta'ni Kilais nakumo nasihuto'mentiso hn'nwi nakwo yokumpohn'nyo wolohofano. Hon'ngkano hungkunoso sekumo nomokokilo'mokosehumajoloho.

² Sekwo upa'nimno. Ngko Pouli'ni hungkuno waselimonne'no yohono. Huno ole losyofisyalokwofo. Nakwoe a'apaho sihu kolo'nyo'manji Jutafe hon'ngkano hungkunomo in'ngkayo'manji Anitu nakwoe wonyo wae wena'mtonoho. Huno ose syofisyalokwofo'manji Jisas kako sekwoe wonyo'ne poyo siki pe'nimentono.

³ Ngko apa'no waselimo. A'amu fihwo kako Anituye a'amu ne imo'nyo so'ne kako hon'ngkano hungkunomo in'ngkawesoso kakoe a'apaho sihu kolofom'anjji oso hwe huhwo sohwo hon'ngkano hungkuno nihu'no hopi'nonohinomo un'ngkaweno. Nihu'no kenga'nohinomo min'ngkayo'manji u hon'ngkano wonyo kenga'no iso'manji nihu'nahone tikanomo wene hweho.

⁴ Sekwo wonyo wayo'ne hon'ngkano hungkuno in'ngkawowo'n'ngkohofom'anjji sekwo Jisas Kilaisimo nto usikwojao'malofokuyoho. Yo'mayo wonyoangkafo Anitu sekumne'no selohofiwon'ngkiso so'no sekwo hohujo nto ikinjao'malofofoho.

⁵ Sekwo hohujo ikinjaofahon'ngkofi nakwo fehohnjo hn'nwi Jisas nakwoe wonyo'ne poyo pe'nimentiso somne'no simeho hi'ntnnono uyahon'ngkuhwono Anituye Towahuno Wop'ingo kako nakwoe wonyo hon'ngkanomo wae yaofalofoho. Oso'no tifi no'mo Anitu utihwa'nyopo, Nje mehomi wop'ingo ne kuyoho nalonefoho. Oso hiso'no nakwo hontohumalohwono.

⁶ Nakwo Jisas Kilaisiye mehomi ne imo'n'ngkuhwone so'no u a'apahomo sihu kolo'nyoso a'apaho makolo'nyoso oso sikiyoho. O'o, Jisas Kilaisiye mehomi ne imo'nyoso ole, Jisasiye hungkunomo tifi in'ngkayo so'nji a'amu nom'ne somo simeho hi'ntnnono uyo so'ntnne oso Jisasiye mehomi nefe yahinofoho.

⁷ Simo'mo sekwo Jisasiimo tifi hofiyo in'ngkamotofofoho. I sekwoe yahino wop'ingo somo tihwo pijwasehumasoto. Jisasiye hungkuno somo in'ngko mopmno eso tihwo selimasoto.

⁸ Anitu'maho. O'o, kako oso hon'ngkano wonyo somta'ni Jisasiimo uhwojahon'ngki sekumo sesihutomentiso hweho.

⁹ Toho we'e sijontan'ngkuhwosi ifofoyososo toho engo sijihwosi yo'mayo hopi'nonohinomo wonahumontonoho. Oso pa'nyo a'amu anga'nohino hwasyo hungkuno selososo sekwo hopi'nonohino soku sekwo hwasyo hon'ngkanomo in'ngkwalokwofo.

¹⁰ I oso'no ole syosefisyalokweno. Hwe Engo sohwo sefo'mahon'ngkuhwosi oso hwasyo hungkunomo in'ngkwalokwofo somo sekwo hohujo ikinjaofikuji Jisasiye hungkunomnohini ngko in'ngkwalokwe hopaso fin'ngkamno. Oso a'amu sohwo sekumo ole seloso, Sekwo a'apaho sihu fikolo'nimno, ose seloso sohwo hwasyo

hon'ngkanomo ipesemotaseweso sohwo kakoe yahino wonyo somne'no An'itu kako tohino uyonefoho.

11 A'amū fehohnjo ngkine'no ole lalokwofo, Poul huhwo'nji ole lutihwawo'n'ngkiso, A'amū hon'ngkano hungkunomo in'ngkayoso a'apaho sihu kolo'nyo somo ose in'ngkaofijo'manji An'itu hofikoe wonyoso wae weeo'mtonoho. Ngkine'no ose lalokwofo. I oso hungkunoso ngko lutihwantim'ntentesi a'amū hon'ngkano hungkunomo in'ngkwalokwofo sohwa ngkimo tango montape'njo ikutnnesohilo. O'o, ngko Jisas a'amufe wonyo so'no iyopo poyo pe'n'imentiso so'no ulalokwe so'no hofiko ngkimo tohino ntap'wo'n'ngkohofofoho.

12 A'amū sekwoe a'apaho fikolo'n'imno selalokwofoso hofiko hofikoe a'apahomo n'ihu'nahone sihu kolo'n'fijoso sekumo seliko'mafikuiji n'ihu'nahone mose'mafikutnnehoho. Oso'no n'imo'n'ngkohoho.

13 U nje a'amū soku, hon'ngkano hungkuno somta'ni An'itu kako sekumo sesihuto'mentisofoho. Sekumo peho'ne sesihuto'mentisoto. Apa'no hon'ngkano wonyomo in'ngkayo'netaho. N'ihu'no awonoho. Olenoho. Nom'ne a'amū somo simeho uyo'ne nom'ne a'amū somo ufo'mayo'ne oso'ne An'itu nakumo isihutofonema'mentisofoho.

14 Yo'mayo hon'ngkano hungkuno neso hungkuno anga'nohino somo wo'nyyofoho. Hungkuno olenoho. Kiko kikine'no kumo'nyo hopaso kiko a'amū hopi'nonohino somne'no wakumo'nono.

15 I sekwo nom'ne a'amū so'nji yoka hnn'ngkuji simeho tohino sem'ngkuhwoso'no tango in'ngkuji ikujoho fongki'n'fijo'manji i sekwo i'waho fiy'imno. I sekwo oso yahino ifijo'manji sekwo hopi'nono wonyo umo'nantifeho.

An'ituye Towahuno Wop'ngofe yahino'nji a'amū hwaho loponjo hn'niwiye yahino so'ntnne hungkunofoho.

16 Hungkuno ole waselimonne'no yohono. Sekwo haloho popmno. An'ituye Towahuno Wop'ngofe mampaho jije hunomo huno kiy'hwoso'no simeho kumo'noso somo tifi in'ngkayo. Ose iyo'manji yo'mayo wonyoso jije simeho umo lihwosi ko yososo miyonehoho.

17 Ihwoni, jije simeho ole kilalofi, Olo hon'ngkano losomo hano fiyo. I An'ituye Towahuno Wop'ngo ole kilalofi, Yo'mayo wonyo jije simeho umo lihwosi yososo miyonehoho. O'o, nje hon'ngkanomo tifi nn'ngkape. Ose kilalofoho. Oso'no oso hwa'u jije simeho mo'mo ikujoho hopa fongki'nalokusiyi. Kiko yo'mayo uyimonji yalokunososo kiko hopo'maho.

18 Kiko An'ituye Towahuno Wop'ngomo tifi in'ngkusoso kiko hon'ngkano hungkuno somo enjwa'mo mohumuhnohino.

19 Yo'mayo wonyoso nakwoe simeho yoneso'no huno nayohoho, nom'ne a'amufe a'apahomne'no simeho fefoyoso, yo'mayo huno wonyo syafisiyoso, hon'ngkano wonyomo hano iyoso,

20 iyo huyo'mango'nji sojo huyo'mango'nji yofe ho'nomayoso, hwahoponjo hwasyo an'itu hwe hwoso sohumo tifi in'ngkayo, peefo, ki'nyo imokiyoso, a'amū mangohwa imo'nontifi ikujoho fongki'nyoso yoka hnyoso, simano hintotohino kumnyoso, yofe ho'noma'nyoso, nom'ne somne'no hitoho mulofe'njoso, o'o a'amū kakoe yo'mayo somne'no syafisiyoso, a'amū ito'no mohumayofoho. O'o hofiko husilo husilofo lohofontifi nom'ne a'amū somne'no sitofo ujofoho.

²¹ Nakwoe simeho a'amu nom'nefe yo'mayo so'no hi umo'nyo, mijo yokumpohn'nyo nonontifi nilohofoso, yo'mayo syohi'nyo wonyo iyoso, yo'mayo fonifonyo iyo, yo'mayo wonyo iyoso, umo l'wo'n'ingki-sofoho. S'imo'mo selimetohe hopaso apa'no yokumpohn'nyo waselimonne'no yohono. A'amu yo'mayo wonyoso ufo'n'ingkohofoso hofiko Anitu nemokosyohumayo sopo mahufitnefoho.

²² I oso'no nakwo Anituye Towahuno Wop'ingofe mampahomo in'ingawasoso nakwo nom'ne a'amu somne'no hitoho wonalomontonoho. Nakwo Anitu'nji hungkuno hnn'ingkuhwasi simeho wonyohofiyonji wohumantanoho. Oso'no Anitu'nji a'amu so'njimo simeho pompenjiyo uyantanoho. Nakwo Anituye Towahuno Wop'ingofe mampahomo in'ingawasoso, u a'amu nom'ne nakumne'no wonyo hungkuno loso'manji nakwo simeho wonyo muyanehwono. O'o, simeho wop'ingonji wohumantanoho. Nakwo a'amu nom'ne somne'no hitoho nalofihwoso'no ufo'mantanoho. Yo'mayo wop'ingo ulohofantanoho. Yo'mayo nakwo nom'ne somo ulasoso ne ufo'n'montonoho.

²³ Nakwo nom'ne somne'no hwahopo wopowantanoho. Nakwoe yofe moho'noma'nyo'njo uyantanoho. Yo'mayo nakwoe simeho uyimonto ko yososo nakwo hon'ingkanonohinomo uyantanoho. Oso yo'mayo yahino wonyoangkafo loso yasoso hon'ingkanonohinomo uyantanoho. Oso yo'mayo hwa-hoponjo hungkunoso nakumo mop'ijwonamofe'njo umontanoho.

²⁴ Jisasiye a'amu ne hn'nwi olo so'no nano mtito'mentihwone, Yo'mayo nakwoe huno wonyo naisoso yo'mayo simeho fefoyo ne'maso sohonta ole syafisy'wo'n'ingkuhwono. Mpano. Jisasiye iyo hwojiyafiku'nnyopo oso hiso'no nto pe'n'imentisofoho. Ose syofisyontani hon'ingkanonohinomo uyantanoho.

²⁵ Anituye Towahuno Wop'ingo kako songo humayo'ne kakoe yokumpohn'nyo ntnne'no nejap'wo'n'ingki-so'no nakwo kakimo enjwa'mo wohumano. Kakoe hungkuno somo sikuno huhwo huhwi un'ingkowano.

²⁶ Yo'mayo nakwoe yofe engo imo'nyo'neso mosyafisiyo'njo uyano. Nakwo nom'ne a'amu somne'no s'mano hintotohino monahmnyo'njo uyano. Nakwo nom'ne a'amu sofe yo'mayo so'no hi monamo'nyo'njo uyano.

6

Nakwo nom'ne a'amufe tangoso ufo'mano.

¹ Nje a'amu soku, a'amu fihwo kako yahino wonyomo apa'no yoso'manji sekwo Anituye Towahuno Wop'ingofe mampahomo tifi in'ingkawowo'n'ingkohofoso sekwo oso hwe huhwo sohomo hon'ingkanonohinomo uyantanoho. Yoka nul'ikutoho. O'o, hungkuno wop'ingonohini hofiyonohinomo uyantanoho. Oso yo'mayo wop'ingonohinomo uyantanoho. Sekwo anga'no anga'nohino soku sekwoe humayo somo ito'no uhwon'mno. Seten kako yamofe selohofahon'ingkuhwosi sekwo wonyo ifitnnoho. Oso'no ito'no uhwontohumanno.

² Sekwoe a'amu somo yo'mayo tango u'masoso sekwo hofikimo ufo'mapmno. Ufo'map'ijomanji sekwo Jisas K'laisiye hungkuno ne somo un'ingkowantifeho.

³ Hwe fihwo ole hnnalofi, Ngkimo peho'no nifo'mapitnnehofo. Ngko ito'nohino hwo'nyoho. Ngko hoponoho. Ose hnnoso sohwo kako hwasyo hnnalofoho.

⁴ A'amu anga'no anga'nohino soku yo'mayo iwo'n'ingkinu somo kiko ito'no uhwonyo. Wop'ingo'nohino uhwon'ingkochoji jije simeho wop'ingo wakumo'n'imontonoho. Nom'ne a'amufe yo'mayo syoho iwo'n'ingkinu somo uhwon'ingkochoji ole nosyafisyohotoho. Nom'ne sofe yo'mayoso wonyofoho. Nje yo'mayoso wop'ingofoho. Ngko uyakolofohono. Ose nosyafisyohotoho.

⁵ O'o, Anitu kako sekwo anga'no anga'nohino sokuye syohomo sehon'ingkuhwosi yano noselofiyonefoho. Oso'no a'amu anga'no anga'nohino soku sekwoe syoho so'no tango nomapitnnefoho.

⁶ A'amu sekumo Anituye hungkuno losetihwalokuso sohomo sekwoe wosopayo hwapife hamniyoho yo'mayo fehohnjoso uyimno.

⁷ Hwe fihwo kako Anitumne'no hwasyoso mulonehoho. U hwe fihwo kako wopayo hulihwosi wopayo wofoka'montonoho. U yo'mayo hulolosu wofoka'montonoho. Oso pa'nyo hwe fihwo Anitumne'no hwasyo in'ingkawo'n'ingkinu sohwo ne ane umo'n'imontonoho. Oseso sekwo anga'no anga'nohino soku hwasyo hnn'ingkutoho.

⁸ A'amuso yo'mayo wonyo kakoe simeho umo'nyoso ose iwo'n'ingkinu'manji u kako nihu'nahone tikanomo wene hweho. A'amu nom'ne sohwo yo'mayo Anituye Towahuno Wop'ingo uloso somo in'ingkaweso'manji u kako Anituye Towahuno mta'ni songo humayoso nomane hweho.

⁹ Hon'ingkanu wop'ingo somo nohumentani Anituye syoho wop'ingo so'no piso'mo'nyo namo'n'ingkuhwoloho. O'o, yo'mayo wop'ingo yaso'manji yokumpohn'nyo ne'no mji'mihwasi sikuno Anitu ho'nahumentiso somo yo'mayo wop'ingo nomane'nwoho.

¹⁰ Oso'no sikuno huhwo huhwi nakwo a'amu hopi'nonohino somo ufo'mayo'ne hon'ingkanu t'ipemayo'manji ufo'mano. I a'amu Jisasimo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ingkochofo somo ne'nohino ufo'mafikuno.

Jisas nakwoe wonyo'ne iyo hwojiyafiku'nyo sopo pe'n'imentiso so'no Poul kako simonyo imentisofoho.

¹¹ Olo hungkuno loso simo'mo nom'nehumo ulahon'ingko kako mt'i'mokohoho. I olopo nje aho'nji mt'i'mokalokweno. Sekwo uhwon'imno. Ifalifaliyo loso m'kun'imposo mt'i'mokalokweno.

¹² A'amu fehohnjo hungkuno losetihwalokwofoso hofiko sekwoe a'apaho sihu sekolofone umo'nalofoho. Hwap'ingoso ole. Hofiko a'amu a'apaho sihu kolofoso yahino somo in'ingkawo'n'ingkochofo sofe simeho wop'ingo umo'nyonefoho. I oso a'amu hungkuno losetihwalokwofoso hofiko Jisas nakwoe wonyo'ne pe'n'imentiso so'no simeho hi'ntnnono ufijo'manji Anituye a'amu ne imo'n'ifitnnefoho. A'amu huhwo sohwa oso'nohino losetihwant'ifijontentesi a'amu hon'ingkanu hungkunomo enjwa'mo humalofoso hofiko a'amu nolosetihwalokwofo somo tango uy'ikutnnesohilo. Oso'no a'apaho sihu sekolofone umo'nalofoho.

¹³ A'amu a'apaho sihu kolonyo'ne hungkuno losetihwalokwofo sohwa hofiko hon'ingkanu hungkuno hopi'nonohinomo min'ingkayo'njo yalokwofo. O'o, sekwoe a'apaho sihu kolofone losetihwayo hwap'ingoso ole. Hofiko a'amu Jutaso somo nakwoe inomokomoyo pi'n'ingo engo somo uhwon'imno ulahon'ingkofo a'amu Jutaso hofikoe yofe ho'nomalokwofo.

¹⁴ Nje yofe'nji yo'mayo ntnneso moho'nomanyo'njo yalokweno. O'o, olo'nohino woho'noma'mo. Jisas Kilais kako nje wonyomne'no iyo hwojyafiku'nnyo sopo poyo pe'n+mentisofoho. Oso hiso'no woho'noma'mo. Hwap+ngoso Jisas ngkine'no poyo pe'n+mentiso so'no yo'mayo hwahoponjoso ngkimo yokumpohn'nyo mon+mokosyohumanehoho. O'o, Jisas hwahoponjo yokumpohn'nyo somo hwotoho hmmentisofoho. Oso'no hwahoponjo yo'mayoso nihu'nahone ngkilaho lalokweno. Oso hiso'no a'amu yo'mayo hwahoponjo somo in+ngkwalokwofoso hof+ko ngkine'no nakwolaho ntant+kwofo.

¹⁵ A'apaho sihu kolo'nyo yahinoso ne anefoho. A'apaho sihu makolofonjo yahinoso ne anefoho. O'o, neso ole, An+tu nakumo a'amu songo pa'nyo namokiyo yahinoso hoponoho.

¹⁶ A'amu hopi'nono huno ose uyahon+ngki in+ngkawo'n+ngkohofoso hof+ko An+tuwe a'amu nefoho. Osomne'no An+tu kako hitoho ulof+hwoso'no si'meho pompenjiyo uyono.

¹⁷ Yo'mayo semti'mokiyohu so'no sekwo nom'ne tango ntap+kutoho. O'o, ngko Jisasiye syoho ulohofiyu sohwo'n+mo a'amu tohino engo ntapont+feso nje a'apaho ime'nohinofoho.

¹⁸ Nje a'amu soku, nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako wosemokosyohumano. Yo'mayo wop+ngo waselohofono. Hungkuno nehopeho. Ngko Poul+ni semti+mokiyohofoho. Osohopeho.

Efesos

Olo Iyoswo loso Poul A'amu Efesos somne'no Mti'mokumentisofoho. Olo Hungkuno S'imo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo *t'iwenti-nain'nji* (29) *teti wan'nji* (31) nto uyakolo'mentisopolikeno Poul olo iyoswo a'amu ango Efesosinjo somne'nohini mti'mokumentiso'maho. O'lo, a'amu hopi'nono hwaho Esiya sopenji a'amu Efesos so'nji uhwonifitne'ento mti'mokumentisofoho. Olo iyoswo homo lomjo hungkuno hwapingoso olenoho. Nakwo Kilaisi'nji humalohwone so'nimo Anitu kako olohonta yo'mayo ahwomomjo wopingo hopi'nonohinoso nakwoe huyo'mangomo nefe'mayo'ne nejopalofoho. Jisas Kilaisi'nta'ni Anitu kako yo'mayo yo'mayo hopi'nonohino ahwomomjoso nejahopohoho. (Hungkuno hiloso Efesos sohe engo 1 honingkano we'e 3. Osopo weho.) Olo iyoswo loso Poul kako impo'angomo humanto mti'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso Poul kako iyoswo Koulousi sopene'no mti'mokuyahotimentiso sohonta olo iyoswo Efesos loso oso afaho sohonta mti'mokumentisofoho.

Olo iyoswo lomjo hungkuno s'imo'mjoso olenoho. Kilaisi'nta'ni a'amu Jisasimo iningkunyoso simeho afa'njo wohumantifeho. Nakwo olo iyoswo homo lomo atofu lihwasu tifi uningkohwano.

¹ Ngko Poul'ni Kilaisi Jisasiye hungkuno a'amumo uyohojiku'mofu (*apousel*) syoho so'ne Anitu n'hwosopo'mentiso hwo'nyoho. Sekwo Anituye a'amu soku ango Efesos nohumantifi Kilaisi Jisasiyo iningkawowo'ningkohofu sokune'no olo iyoswo loso mti'mokalokweno.

² Naningkwoho Anitu sohwo'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisi'nji siko'monta'i siko sekumo yo'mayo wopingo selohofohosisi simeho pompenjiyo wosejopanjiyo.

Kilaisi yo'mayo wopingo naloho'mentisoso olenoho.

³ Nakwo Kilaisi'nji humalohwone hn'nyumo Anitu kako olohonta yo'mayo ahwomomjo wopingo hopi'nonohinoso nakwoe huyo'mangomo nefe'mayo'ne nejopalofoho. Oso'no nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye kaningkwowho Anitu osohumo isamoyoka ulano.

⁴ Hohonta Anitu kako nakwoe hwaho yo'mayo mamti'mokiyo sohonta nakwo Kilaisi'nji humayo'ne Anitu kako nakumo nto nahwosopo'mentisofoho. Oso'no nakwoe simeho kiho'maso'nji humehwasu nakwo kakoe s'imano sopo wolohofantantonoho nje s'imano sopo wolohofantifeho. Ose syafihu'mentisofoho.

⁵ S'imo'mo Anitu kako nakune'no hitoho mikunimposu ulo'mentisofoho. Oso'no nakwo kakoe mehomi ne namokiyo'ne Jisas Kilaisi nakumne'no poyo pe'nyo so'ne uhwatimne'ento syafihu'mentisofoho. Anitu kakoe huno homo somo mikwesiyafisiyofoho. O'lo, kako oso hiso'no uyimonnoho lonto simeho wopingo umo'n'ngkahon'ngki nejapmmmentisofoho.

⁶ Nakwo honingkano wonyomo nohumant'ngkuhwoni Anitu kako wopingo'nohini nalohofonto kakoe Hwomumo nakumo siki nejapmmmentisofoho. Oso'no nakwo kakimo aku peho uyanehwono. Awonoho. Siki nejapmmmentisofoho. Oso'no nakwo Anitumo isamoyoka ulihwasu kakoe

yofe woho'nomano. Hwap'ngoso nakwo Jisasi'nji humalohwone so'no Anitu kako nje mehomi kuyoho nalimentisofoho.

⁷ Kilais nakumne'no kakoe honiyo usihumanto poyo pe'nimentiso so'no nakumo hon'ngkano wonyo mta'ni isihutofonema'mentisofoho. Oso'no nakwoe wonyoso kakoe honiyo'nji wae enao'mentisofoho. Oso wop'ngo hiso Anitu nalohofososo ifehu'mokonasiyoso wonyoga'ngafoho.

⁸ Anitu huno wop'ngo hwap'ngonjo sohwo kako nakumne'no huno ito'no uyahon'ngki kakoe yo'mayo wop'ngoso ifehu'mokonesyalofoho. Oso hiso'no Anitu kako huno uyohoho. Hofikimo ufo'mayo'nefoho.

⁹ Anitu kakoe mehomi hn'nwiye wonyo wayo'ne Jisas uhwatimne'ento limentisoso kako ose yonto hohonta kakoe hunoso hiyaso'mo wo'mojoso olohonta ujo ehontojwahumentisofoho.

¹⁰ Oso Anituye hunoso hiyaso'mo wo'mojoso olenoho. Oso sikuno Anitu kako hwasopeehumentiso sohwi i'mofap'hwoso'no yo'mayo ahwomomjo so'nji hwahoponjo so'nji mti'mokumentisoso mihu'mokoso sohonta Kilais kako yo'mayo hopi'nonohino samo mokosyohumayo'ne mnokino engo'njohwo imo'nonefoho.

¹¹ Yo'mayo Anitu imne'ento imentisoso ne imo'nyo'nefoho. Oso'no Anitu kako nakwo a'amu Juta hn'nimo nje mehomi ne imo'n'fitnne'ento kako Kilaisiye temtitofomo nehumati'ment'hn'nwoho. Anitu kako nakumne'no yo'mayo so'no ae'mta'ni huno syonafihu'mentisoso ne imo'nimentisofoho.

¹² Nakwo simeho Kilaisimo uyiment'hwone simo'mjo hn'nwi nakwo yo'mayo wop'ngo nalohofone so'no hontohumehwasi Anituye yofe engoso woho'nomano.

¹³⁻¹⁴ Sekwo temtitofu kengo mta'ango soku, Anitu sehwsopo'mentiso so'no sekwo Anituye hungkuno wop'ngo ne'njoso upa'nontifi Kilais sekumne'no asomo setimayo'ne sohomo sekwo simeho hi'ntnnono uyimentohofofoho. Oso'no sekwo Anituye a'amu ne imo'nimentohofoho so'no kakoe Towahuno Wop'ngoso yofe sehwoe'ne sejapmentisofoho. Oso Towahuno huhwo sohummne'no hohonta Anitu nalimento, Nje a'amu ne samo nje Towahuno sohwo uyimonne'no yohono. Ose nalimentiso so'no nakwo huno ole nayohi, Nakwo Anituye Towahuno Wop'ngonji humalohwone so'no kakoe a'amu ne nto imo'nimalohwone so'no huno nayohoho. Oso'nji yo'mayo Anituye a'amu neso mapitnne'ento limentisoso oso hiso nakwo nomane so'no huno nayohoho. Hwap'ngoso Anituye Towahuno Wop'ngo nakwoe simeho mo'mo humaho. Oso'no olo so'ntnne'no huno nayohi, Anitu nakwoe wonyomne'no mpe nto imentisofoho. Oso'no nakwo kako'nji humayo so'no asomo netimayo so'neso nakwo hontohumalohwono. Oseso yo'mayo naloho'mentiso so'no nakwo nakwoe Anitu wop'ngo sohwoe yofe woho'nomano.

Anitu kako a'amu Efesos somne'no huno wop'ngo uyo'ne so'no Poul kako jomo ulimentisofoho.

¹⁵ Ngko ole upa'nimale, sekwo Hwe Engo Jisas sohomo simeho hi'ntnnono uyontifi Anituye a'amu nom'ne samo simeho uyalokwofo.

¹⁶ Ose upa'nonji sikuno huhwo huhwi ngko sekumne'no Anitumo isamoyoka uliwo'n'ngkohono. Sikuno anga'nohino fihwo moniyakolofefoho. O'o, sekumne'no huno syafisyonji Anitu kako sekumo sefo'mayo'ne jomo uliwo'n'ngkohono.

¹⁷ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye kan'ngkwohwo Anitu yo'mayo wop'ngo hwap'ngo sohwo osohomo ole uliwo'n'ngkohono, Anitu

kiko jije Towahuno wopingo sohwo a'amu ango Efesos humayo somo uyahonngkohoji Towahuno sohwo kako huno wopingo uyihwosi Anitumne'no a'amu somo utihwahonngkuhwosi hofiko kikine'no huno nehopi uyono. Ose uliwo'nngkohono.

¹⁸ Oso'nji ngko ole so'no sekumne'no uliwo'nngkohono. Anitu kakoe pomponaho sekwoe hunomo ho'nasesyihwosi yo'mayo so'no sehwasopomentisoso sekwo hunoso nto'no ehohosasesyihwoso'no yo'mayo wonyoangkafoso mapitnne'ento limentiso so'no sekwo simeho wopingo'nji wohontohumantifeho.

¹⁹⁻²⁰ Jisas Kilais kako poyo pe'nimentiso sohonta Anitu kakoe yokumpohn'nyo mikunimposo so'nji Kilaisimo ulikafonto ahwomo somo kakoe aho angahohnta'ni mihumaji'mentisofoho. Osopo Kilais kako nohumanto nemokosyohumaho. Nakwo a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uyiwonngkihwwone hn'nimo oso yokumpohn'nyo mikunimposo Kilaisimo ulika'mentiso hiso nefo'mayo'ne syoho yalofoho. Oso'no sekwo huno waseyono.

²¹ Kilais kako Anituye aho angahohnta'ni humamentiso so'no kako ahwomomjo a'amumo mokosyohumayo so'nji hwahoponjo hwe engo sohwanji a'amu hwaho mokosyohumayo sohwa hnonji a'amu yofe engo'njo so'nji a'amu hopi'nonohino humalohwone hn'nimo Kilais kako hwofilonnyo hweho. Olohonta'nohinimaho. O'o tifi no'mjo hi'nji Hwe Engo oso hwo'nohini kako ne'no wohumantimtonoho.

²² Anitu kako yo'mayo hopi'nonohinoso Kilaisimo enjwa'mo ho'nasyonto Anitu kakimo nakwoe hwe mnokino engo'njo uhumatimentisofoho.

²³ A'amu Kilaisimne'no huno nayiwo'nngkiso so'nwi Kilaisiye a'apaho'nwoho. Kilais kako nakwoe mnokino engo'njo hweho. Oseso nakwo Kilaisiye a'apaho fehohnjo'nwoho. Oso'no Kilais kako hopi'nonohinomo mokosyohumaho.

2

Nakwo poyo pa'nyo nohumentanngkuhwoni Kilais yo'mayo wopingo naloho'mentiso so'no Anitu nakumo songo nelikofalofoho.

¹ Hohonta sekwo temtifo kengo kengo soku honngkano wonyomo nohumantifi a'amu poyo pe'nyoso yo'mayo hungkunoso mupa'n'iwo'nngkiyohoho hopa sekwo Anituye hungkunomo haloho maposo'njo imotofofoho. Oso'no Anitu tohino engo womapife limentisofoho.

² Oso hohosohonta sekwo hwahoponjo yahino wonyo somo inngkawentifi yo'mayo towahuno wonyo sofe hwe engo Seten oso hwoe hungkunomo haloho po'motofofoho. Seten huhwo sohwo kako a'amu Anituye hungkunomo hwotoho fewo'nngkohoho somo kako yokumpohn'nyo umokosyohumaho.

³ Hohonta nakwo a'amu Juta hn'nwi a'amu temtifo kengo kengo pa'nyoso nakwo hopi'nonohino Seteniye temtifo'nwoho. Nohumentani yo'mayo yahino wonyo nakwoe simeho umo nelahonngki imotohwonefoho. Nakwoe hunomnohini inngkamotohwonefoho. Nakwo ose humentanngkuhwoni Anitu nakwoe honngkano wonyo somne'no simeho tohino umnngkahonngki Anitu kako a'amu hn'nimo tango engo uyimne'ento limentisofoho.

4-5 Nakwo honingkano wonyomo poyo pa'nyo nohumentaningkuhwoni Anitu hitoho mikunimposo ulofahoningki Kilais yo'mayo wopingoso naloho'mentisoso Anitu kako nakumo Kilaisinji songo nelika'mentisofoho. Anitu kakoe mehomi so'nne'no umo'n'ingkahoningki kako asomo netima'mentisofoho.

6 Nakwo Kilais Jisasimo humalohwone so'no Anitu kako Kilaisinji nakwo'njimo songo nelikafonto kakoe yofe engo nejopahoningki ahwomomo Kilaisinji humalohwono.

7 Ose naloho'mentisoso kako hitoho mikunimposo nejapeso kako engolopohamo a'amu tifi imo'none so'nji ne'no netihwawo'n'ingkisofoho. Anitu kakoe huno mta'ni wopingo uloho'mo lonto wopingo nalohofiwon'ingkisofoho. Kilais nakwoe wonyomne'no poyo pe'n'mentiso so'no a'amu hopi'nonohino kakoe hitoho engo nejopahonjo somo uhwon-
alokwofu.

8 Anitu kako wopingo uloho'mo limentiso so'no nakwo kakimo simo hi'ntnnono uyimentihwone sohonta Anitu kakoe mehomi ne namokumentisofoho. Oso hitoho ulofu yahino uyalokuhwone hwapingoso nakwo'maho. O'o, Anitu huhwo kako hwapingohweho. Kako siki nejapmentisofoho.

9 Olo hilo so'no nakwo nakwoe yofe moho'nomo'nanehwono. Awonoho. I nakwo hilo so'no hwapingomaho.

10 Anitu kako nakumo namti'mokumentiso sohwo nakwoe hwapingohweho. Nakwo yahino wopingomo in'ingkayo'ne Anitu kako Kilais nejapmentiso so'no Kilais Jisas nakumne'no yo'mayo wopingo nalohofoso nakwo a'amu songo namokumentisofoho. Anitu oso yahino wopingo somo hofiko in'ingkatitne'ento nakumne'no nto'no esyohumamentisofoho.

A'amu Juta so'nji temtitofu kengo kengo so'nji Anitu'nji ufohi'nyo'ne Jisas kako temtitofu anga'nohino umokumentisofoho.

11 Ngko sekwo hunomo huno wasefohoto'monne'no yohono. Hohonta sekwo Anitumne'no huno maseyofoho. I a'amu Jutaso a'apaho sihu kolonnyo sohwa hofiko sekumne'no ole l'wo'n'ingkohofi, Sekwo temtitofu kengo mta'ango soku a'apaho sihu makolo'nyo so'no sekwo Anitumne'no huno maseyokuyoho, sel'wo'n'ingkohofofoho.

12 Oso hohosohonta sekwo Kilaisimne'no il'waho yontifi Anituye mehomi mmo'nyo kuyoho. Simo'mo Anitu a'amu Juta somo uhwasopo'mentisoso kakoe hungkuno wopingo kako'nji makotiku'nyo'neso sekumo mosejapmentisofoho. O'o, sekwo a'amu temtitofu kengo'mta'ango soku yoloho'mo humamotofokuyoho. Sekwo olo hwaho lopo nohumantifi tifi no'mo yo'mayo wonyoangkafo imo'none so'no mohontohumayo'njo kuyoho. Sekwo Anitu sohume'no huno mosyafitsiyonjo imotofokuyoho.

13 Sekwo Anitune'no kengopo nohumentaningkofi Kilais Jisas kako poyo pe'nonto sekumne'no kakoe hon'yo usihuma'mentiso so'no kako impo'nosetima'mentisofoho. Oso'no sekwo kako'nji ufohi'n'mentohofokuyoho.

14 Simo'mo nakwo a'amu Juta hn'nnonji sekwo temtitofu kengo sikunonji mango hwona'ni imo'nontani humamotohwonefoho. Mangohwa imo'n'imentihwoneso nakwoe honingkanomo tojo hopa pijwahin'imentihwonefoho. I Kilais nakumne'no poyo pe'n'mentiso so'no tojo homo somo wae yao'mentisofoho. Oso hiso wae yaofonto nakwo

simeho pompenjiyo'nji nohumentan'ngkuhwoni temtitofo anga'nohino namokumentisofoho. Oso simeho pompenjiyo hwap'ngoso Kilaisiyoho.

¹⁵ Jisas nakwoe wonyomne'no poyo pe'n'mentiso so'no a'amu Jutafe hon'ngkano hungkuno hopi'nonohinoso a'apaho sihu kolo'nyo yahinoso a'amufe yahino wonyomne'no yahu fonjokisasiyoso yo'mayoso ne ane imo'n'mentisofoho. Oso'no Jisas kako a'amu Jutafe hon'ngkano hungkunomo wae yaofonto nakwo a'amu Juta hn'nnonji sekwo temtitofo kengo kengo sokunonji nakwo hn'n'imo Jisas kako'nji nakumo mon-akojwonto temtitofo anga'nohino songo namokumentisofoho. Oso'no nakwo simeho afa in'mentihwone'nwoho.

¹⁶ Kilais kako iyo hwojiyafiku'nnyo sopo poyo pe'n'mentiso sohonta nakwoe simeho tohino yahino so'nji mangohwa imo'nyo yahino so'nji Kilais kako poyo imokumentisofoho. Poyo imokumentiso sohonta nakwo a'amu Juta hn'nnonji sekwo temtitofo kengo kengo hn'n'imo temtitofo anga'nohino namokonto nakwo An+tu'nji simeho afa in'mentihwonefoho.

¹⁷ Kilais kako noponto a'amu Juta An+tu'nji mofonepo humamotofoto so'nji sekwo temtitofo kengo kengo'mo An+une'no humamotofoto soku nonjimo olo hungkuno wop'ngo loso nal'mento, Sekwo simeho afa'njo hmo'n'mno.

¹⁸ Ose nal'mentiso so'no Kilais kako nakwo a'amu Juta hn'nnonji sekwo a'amu temtitofo kengo s'kunontne'no yo'mayo wop'ngo naloho'mentiso so'no An+uye Towahuno Wop'ngo anga'nohino sohwo kako hon'ngkano namohmmentiso so'no nakwo hinjoho'nwi An+tumo u'malokuhwono.

Nakwo a'amu An+tumo in'ngkawo'n'ngkuhwone so'nwi nakwo angone'nwoho.

¹⁹ Oseso sekwo a'amu temtitofo kengo mta'ango soku olohonta sekwo yoloho'mo mohumu ilofoto. O'lo, sekwo An+tuye a'amu ne so'nji ufohi'nont'ifi An+tu'nji sekwo'montohwasi humalofoto.

²⁰ Sekwo soku An+tu'ango molalokunjo pa'nyo kuyoho. Nakwo An+tuye hungkuno uyohojiku'mofoto (*apousel*) syoho'njo sohwo'na'nnonji a'amu An+tuye hungkuno uyahon'ngki l'motofoto sohwo'na'nnonji kako nakumo hwasoku hwasaho pa'nyo nawonjimentiso hwona'nyoho. Kilais Jisas sohwo kako engkwosaho ne pa'nyo hweho. Sekwo soku angoto yokino kuyoho.

²¹ Angoto yokino hopi'nonohino soku Kilais engkwosaho ne sohwo'nji ufohi'n'mentohofofoto. Olo angoto hiloso An+tu'kako hwap'ngoto hweho. Angoto hiloso An+tu'nomolihwosi engoto imokuhwosi kako osoto angoto wonyo ane wop'ngo'nohino sopo wohumamontonoho.

²² Sekwo sokunonji nom'ne a'amu An+tumo in'ngkawo'n'ngkuhwone hn'nnonji nakwo Kilais'imo ufohi'nontani An+tuye Towahuno Wop'ngoto sohwo nakwoe simeho mo'mo humawo'n'ngkiso so'no nakwo An+tuye angoto ne nto imo'n'malohwono.

3

Poul'kako An+tuye hungkuno wop'ngoso a'amu temtitofo kengoto somo lut'hwawo'n'ngkiso hweho.

¹ Ngkoto Poul'ni Kilais'ye syohoto ulohofiyoto sohwo'ni ngkoto sekumne'no impo'angomoto humaleno. Hwap'ngosoto ngkoto a'amu temtitofo kengoto sokumoto An+tuye hungkuno wop'ngoto loset'hwawo'n'ngkoho so'no a'amu Jutasoto ngkimo impo'angomoto intofan'ihumentohofofoto.

2 Sekwo olo so'no nto upa'n'imentohoho so'no ngko huno syafisyohono. Anitu sekumne'no hitoho ulofahon'ngki kako yo'mayo wop'ngo waseloho'mto yonto sekumo losetihwayo'ne syoho loso ntapmmentisofoho.

3 Anituye hungkuno wop'ngoso hiyaso'mo wo'mojoso ntihwahon'ngki ngko hungkuno losomo huno nimentisofoho. Hungkuno fehohnjoso nto semti'mokiyohefoho.

4 Olo iyoswo losomo atofu lifijoso sekwo huno ole waseyono. Kilaisiye hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso kako ujo nto ehontojwan'hummentisofoho.

5 Hohonta olo hungkuno hiyaso'mo wo'mojo loso Anitu kako a'amu somo mutihwammojofoho. I olohonta Anituye Towahuno Wop'ngo kako nakwo a'amu Anituye hungkuno uyohojiku'mofo (*apousel*) syoho'njo sohwa hnnonji a'amu Anitu kakoe hungkuno uyahon'ngki l'motofu sohwanjimo ujo ehontojwahumentisofoho.

6 Hungkuno wop'ngo hiyaso'mo wo'mojo hiloso olenoho. Sekwo Jisas Kilaisiye hungkuno wop'ngo somo upa'n'imentohoho so'no sekwo a'amu temtitofu kengo soku sekwo'nji nakwo a'amu Juta so'nnonji nakwo temtitofu afa imo'nontani a'apaho afa pa'nyo humalohwono. Yo'mayo wop'ngo Kilais Jisas nakumne'no naloho'mentiso so'no Anitu yo'mayo nakumne'no hwsospeehumentisoso womantanoho.

7 Anitu kako ngkimo kakoe hungkuno wop'ngoso uyohojiku'mofo'ne nihwsopomentiso so'no ngko oso hungkuno wop'ngo sohwo syoho ulohofiyu hwo'nyoho. Anitu kako olo syoho lomne'no kako ngkine'no hitoho ulofahon'ngki kako kakoe yokumpohn'nyo ngkimo nisosofito'mentisofoho.

8 Anituye hwe moya'mi ne somo ngko enjwa'mo humaleno. Ngko Anituye hungkunomo hwotoho hm'mote hwo'n'mo Anitu kako wop'ngo ntohofonto nje wonyoso wae yanimo'mentisofoho. I Anitu olo syoho a'amu temtitofu kengo somo kakoe hungkuno wop'ngo lutihwayo so'no nihwsopomentisofoho. Anituye hungkuno wop'ngo loso olenoho. Yo'mayo yahino wop'ngoso Kilaisimo weho. U a'amu sikiyo sohwo kako yo'mayoso matipihwononehoho. O'o, a'amu Kilaisimo in'ngkawo'n'ngkiso sohwo kako yo'mayo wonyoangkafoso Kilaisimo wotipema'mtonoho.

9 S'imo'mo Anitu yo'mayo mtimokumentiso sohwo kako yo'mayo so'no imne'ento huno syafisyonto Jutafe temtitofu so'nji temtitofu kengo kengo so'nji afa imo'nifitne'ento hiyaso'mo ho'nahumentisofoho. Oso hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso ne imo'nyo'ne'ento a'amu hopi'nonohino somo huno ehohosisiyo'ne Anitu olo syoho loso ntapmmentisofoho.

10 Hwap'ngoso Anitu kako a'amu ahwomomjo somo mokosyohumayo sohwanji ahwomomjo a'amu hopi'nonohino so'njimo kakoe huno wop'ngo hiyaso'mo wo'mojoso ujo ehontojwahinyo'nefoho. Neso olenoho. A'amu Juta so'nji a'amu temtitofu kengo so'nji Anitu kako meki'lo'mokuhumajonto kakoe a'amu ne imokahon'ngki hofiko kakine'no uhu'mokuwo'n'ngkohofofoho. Oso homo somo a'amu ahwomomjo sohwa uhwonontifi hofiko Anituye huno wop'ngo so'no huno uyohoho.

11 Hohonta a'amu ahwomo'nji hwaho'nji mamtimokiyo sohonta Anitu ose imne'ento huno syafisyonto nakwoe Hwe Engo Kilais Jisasimo nejapmentiso so'no ne imo'n'imentisofoho.

12 Nakwo Kɪlaisimo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ingkuhwone so'no nakwo Kɪlaisi'nji ufohi'nontani nakwo Anitumo u'mayo so'no iyoho monenalofiyoho. Hwap'ngoso Kɪlais sohwo kako Anitumo u'mayo'ne hon'ngkano hweho.

13 Oso'no ngko hungkuno we'e waselimo. Ngko Anituye hungkuno a'amu temtifo kengo sokumo seliwo'n'ngkohe so'no tohino malokwe loso'no sekwo simeho wonyo semo'n'ingkuhwoloho. O'o, sekumo sefo'mayo'nefoho. Oso'no sekwo simeho wop'ngo'nji fohumantokuno.

Kɪlais kako hitoho mi:kun'imposo sejopalofoho.

14 Nto selohe so'no ngko yo'mayo Anitu kako yoneso'no huno syaf'syonji ngko Mpohumne'no hwahopo hwomtame ulohofalokweno.

15 A'amu nope'nontifi ahwomomo nto simentohofa so'nji nakwo hwahoponjo temtifo hopi'nonohino hn'nnonji nakwo Anitu kako kakoe yofe neso nan'ngkwohweho. Oso'no kako menal'mentisofoho.

16 Olo so'no ngko Mpohwo yo'mayo hwapingo sohune'no jomo ulalokweno. Kako kakoe Towahuno Wop'ngo sohwo sekwoe simehomo sehulo'ofihwaso'no sekwo kakoe yokumpohn'nyo wonyoangkafo so'nji yokumpohn'nyo wolohofantifeho. Oso'no ngko Mpohumo jomo ulalokweno.

17 Sekwo simeho Anitumo uy'wo'n'ngkohofa so'no Kɪlais kako sekwoe simeho mo'mo humaha. Oso'no kakine'no fisyaf'sy'wo'n'ngkuno. Iyo pmpongo hwahomo'mo unjilofonto yokumpohn'nyo kemokosyohumawo'n'ngkiso pa'nyoso Anitu kako sekumo hitoho engo sejopalokunjo so'no sekwo huno syaf'sy'kuji sekwo yokumpohn'nyo filohopmno.

18 Sekwo ose ifijo'manji sekwo Anituye mehomi hopi'nonohino soku Kɪlais kako simeho nejape so'no huno waseyono. Kɪlaisiye hitoho nejapeso yo'mayo hwahoponjo so'njimo ahwomomjo so'nji yakolo'nnyofoho. N'hu'no yokintahoponoho.

19 Kɪlaisiye mi:kun'imposo nejapo so'no nakwo huno nto'no monayohoyohoho. O'o nakwoe hunoso tifofoho. I oso'no sekwo Kɪlais yokumpohn'nyo sejape so'no huno nto'no seyo'ne Mpohumo jomo ulalokweno. Oseso Anitu kako sekwoe huyo'mango somo sefo'mahwosi kako pa'nyo wop'ngo'nohino wasemokumontonoho. Ngko oso hiso'no Mpohumo jomo ulalokweno.

20 Anituye yokumpohn'nyo engo nakwoe simeho mo'mo syoho nelohofalofoho. Oso'no nakwo nakwoe huno tifo so'nji yo'mayo so'no Mpohumo jomo ujo so'ne kakoe yokumpohn'nyo hiso engo namokiyo hweho.

21 Oso'no nakwo Anituye mehomi hn'nwi yo'mayo wop'ngo Kɪlais Jisas nakumne'no naloho'mentiso so'no nakwo kakine'no uhu'mokuwo'n'ingkuhwone hn'nwi Anituye yofe'nji Kɪlais Jisasiye yofe'nji nakwo engolopohamo ne'no woho'nomewo'n'ingkuhwano.

4

Nakwo Anitumo in'ngkawo'n'ingkuhwone hn'nwi nakwo Kɪlaisiye a'apaho'nwoho.

1 Ngko Anituye syoho iwo'n'ngkohe so'no impo'angomo humale sohwo'ni sekumo jomo yokumpohn'nyo selalokweno. Anitu kakoe mehomi hn'nimne'no wonyoangkafo humayo so'no joho nal'mentiso so'no kakoe yahino wonyoangkafo somo nto'no un'ngkohwano.

2 A'amu hopi'nonohino somo sekwo enjwa'mo pahumno. A'amu somo fo'ma fo'ma ulohof'kuji hungkuno hofiyohofohofahn'no ul'mno. A'amuso

hofiiko wonyo sekumo selohofikujo'no sekwo oso wonyo hiso aku ulohofikutoho. O'lo, wop'ingonohini ulohopmno. Simeho fin+mno.

³ Anituye Towahuno Wop'ingo sohwo kako simeho afa inyo yahino nejammentiso so'no nakwo mtitofu anga'nohino pa'nyo impe hopa nto monakilo'mokumaho. Oseso oso simeho afa inyo yahino ne'no mjimikuno.

⁴ Nakwo Anitumo simeho uy'wo'n'ingkuhwone hn'nwi nakwo hinjoho'nwi a'apaho anga'nohino'nwoho. Anituye Towahunoso anga'nohino hweho. Nakwo hopi'nonohino hn'nwi nakwo Anitu'nji wonyoangkafoho humayo so'no Anitu nakumo joho lonetima'mentiso so'no nakwo oso hiso'no afa'nohino hontohumalohwono.

⁵ Nakwo Hwe Engo Jisas Kilais sohwo anga'nohino hweho. Nakwo simeho hi'ntnnohino uyo yahinoso Anitu uhwononteso anga'nohino weho. Mijo kiyomayoso Anitu uhwononteso hwap'ingo neso kenga'nohinofoho.

⁶ Nakwo Mphwo anga'nohino sohwo Anituyoho. Nakwo hopi'nonohino hn'nwi kakimo enjwa'mo humentan'ngkuhwoni kako yokintahopo humaho. Kako nakwo'njo ajwopo nohumanto yo'mayo ne'manteso kako wop'ingo namokuwo'n'ngkiso hweho. Kako nakwo simehomo humaho.

⁷ Nakwo anga'no anga'nohino hn'nmo Kilais kako kakoe syoho kengo kengo nejamante so'no kako yokumpohn'nyo hwap'ingo sohwo oso syoho hiso iyo'neso yokumpohn'nyo nejammentisofoho.

⁸ Olo hilo so'no Anituye hungkuno ole nalimento, Kilais kako songo likafonto ahwomomo apa'no simentiso sohonta kako kakoe a'amu pi'n'ngoso Seten kako impe intofahumentiso somo isihutofomotasimentisofoho.

Osohonta kako a'amu somo yo'mayo syoho kengo kengo iyoso'no yokumpohn'nyo uyimentisofoho.

Ose nalimentisofoho.

⁹ Oso hungkuno so'no huno wosyofisyano. Kako ahwomomo apa'no simentiso so'no neso pehoto. Olenoho. Sime'mo kako ahwomo mta'ni noponto hwaho ne lopo pmmentisoso kako hwahomo'mo a'amu poyo pe'nyofe angomo umentisofoho.

¹⁰ Olo hwe lohwo kako sime'mo hwahomo'mo umentiso sohwo kako aku ahwomo ne nohotimo simentisofoho. Simentiso so'no kako yo'mayo hopi'nonohino ahwomomjo so'nji hwahoponjo so'nji hwaho ae'mjo yo'mayo hopi'nono Kilaisimo weho.

¹¹ Anituye syoho kengo kengo iyo so'ne Kilais kako a'amu anga'no anga'nohinomo yokumpohn'nyo uyalofoho. Oso yokumpohn'nyoso olenoho. A'amu fisomo kakoe hungkuno uyohojiku'mofone (*apouse*) syoho uyalofoho. Nom'ni somo Anitu hungkuno jo'ne syoho uyalofoho. Nom'ni somo a'amu Anituye hon'ngkanomo tipemayo'ne a'amu somo ufo'mayo'ne syoho uyalofoho. Nom'ni somo Anituye a'amu ne somo mokosyohumayo so'ne kakoe hungkuno lutihwayo'ne syoho uyalofoho.

¹² Oso yokumpohn'nyo nejalokunjoso Anituye a'amu neso hofiiko kakoe syoho hofiyo ulohofiyo'ne nto'no esyohumaho. Oso'no nakwo Kilaisiye a'apaho ne hn'nwi nakwo yokumpohn'nyo anga'no anga'no sosofito'n'ngkuhwasi ufo'mo'nano.

¹³ Kilais kakoe yokumpohn'nyoso ne'no nejam'wo'n'ngkiso so'no nakwo Anitumo simeho hi'ntnnohino uy'wo'n'ingkuhwone hn'nwi nakwo simeho afa unantanoho. U nakwo Anituye hwomumne'no huno afa'nohino wonay'mtonoho. Oso hohosohonta nakwo simeho mo'mo Anituye

hungkuno'nji Anituye huno'nji nakwoe hunomo engo enaofihwoso'no nakwo Kilais pa'nyo sokafo umo'nantanoho.

14 Osohonta nakwo mehomi pa'nyo mohumanehwono. A'amu mehomi pa'nyoso hintalinyo ifofo mokomoiso hopa mokomoyalofoho. Hofikoe huno somo ehilo'memokomoyalofoho. A'amu afofo hungkuno'nji hwasyo hungkuno'nji selalokwofoso hofiko oso ifofo hopa sekumo umpo'nosetimantife'no yalokwofo. Osono sekwo tifi in'ngkakutoho.

15 O'o, nakwo Anituye hungkuno ne somo ne'no in'ngkohwasi a'amu hopi'nonohino so'nji simeho in'ngkuhwasi Kilais nakwoe mnokino engo'njo sohwo yahino wopingoso nakwoe simeho mo'mo engo wenaomontonoho.

16 Kilais kako nakwoe mnokino pa'nyo hweho. Nakwo kakoe sife aho yo'mayoso pa'nyo'nwoho. Mnokino sohwo kako a'apaho sohumo huno uyahon'ngki a'apahoso syoho ito'no iwo'n'ngkisofoho. I aho sohwo kako syoho nto'no miyo'manji ajo'miyo sohwa hofiko syoho nto'no mifitnnehofo. Oso'no Kilais kako syoho kengo kengo nejapmmentisoso nakwo anga'no anga'nohino hn'nwi syoho nto'no ihwasi nakwo ufo'mo'nantanoho. Ose ihwasi simeho afa in'ngkuhwasi Kilais'ye a'apaho hn'nwi engo imo'n'ngkuhwasi yokumpohn'nyo wolohofantanoho.

Anituye a'amu neso hofiko yahino songo malokwofo.

17 Olo hungkuno loso ngko Anitumne'no yokumpohn'nyo waselimonne'no yohono. A'amu hwahoponjoso Anituye hungkunomo hwotoho fewo'n'ngkohoho oso pa'nyoso sekwo imo'n'ngkutoho. Hofikoe hunoso siki wo'nnyofoho.

18 Hofikoe huno pikun'nyo so'no sikwo'mjoho pa'nyofoho. Hofiko yokumpohn'nyo imo'nontifi huno'masoso hofiko Anitu kakoe songo humayoso momalokuyohofo.

19 Hofikoe hon'ngkano wonyo somne'no hofiko wonimango munyofoho. O'o, hofiko hon'ngkano wonyo somo ikuhufoku'mo'nyofoho. Yo'mayo yahino wonyo somne'no simeho fefoyo uyalofoho.

20 Oso yahino hiso Kilais losetihwamentisotaha. Nihu'no awonoho.

21 Kilais'ye yahino wopingo so'no sekwo nupa'nontifi oso yahino homo somo tifi in'ngkowahon'ngkofi a'amu Jisasi'ye hungkuno neso nto losetihwamentohofohofo.

22 Oso'no sekwo sekwoe hohontajo yahino wonyoso nihu'nahone foho'naopmno. Yo'mayo wonyo sekwoe simeho umo limojoso olenoho. Sekwoe hunomnohino in'ngkawentifi yo'mayo hi semo'nyoso hon'ngkano hwasyomo ipesemotamojofoho. Oso hiso sekwoe hunomo wonyo semoku-mojofoho. Oso yahino wonyoso nihu'nahone foho'naopmno.

23 Sekwoe hunoso sekwoe simehoso nihu'no songo umo'nono.

24 Sekwo a'amu soku songo hmmo'nimno. Oso a'amu songo soku Anitu kako pa'nyo wasemokumontonoho. Oso a'amu songo hiso wonyo hon'ngkano nihu'no anefoho. Yahino ito'nohinofoho.

25 Oeso sekwo hwasyo hungkunoso foho'naopmno. Apa'no nolikutoho. Sekwo hungkuno nehopi'nohino fihn'imno. Sekwo huno ole seyohi, Nakwo Kilais'ye a'apaho'nwoho. Oso'no hungkuno nehopi'nohino fi-hn'imno.

26 Sekwo sekwoe simeho wonyo semo'n'ingkuhwoso'no huno nto'no fisayafihupmno. Sekwo hon'ingkanono wonyo ifitnnoho. Sekwo sekwoe simeho tohino nowentan'ingkuhwosi mofehi'nyo ikwo'mokoloho.

27 A'amu simeho wonyo umo'n'iwon'ingkiso osohumo Seten ehuhn-naofiwo'n'ingkisofoho. Oso'no sekwo Seten'imne'no hoku'yo nohwosomputimafikutoho.

28 A'amu yo'mayoso hufo iwo'n'ingkiso sohwo kako apa'no hufo ihwoloho. O'o, kako syoho wop'ingo'nohini wotipemano. Oso syohoso kako kakoe aho'nji yokumpohn'nyo ihwosi hamniyoho nomahwosi kako a'amu umofonyo iyo somo ufo'mano.

29 Sekwoe mango mta'ni wonyo hungkuno nolikutoho. O'o, hungkuno wop'ingo'nohini nom'ne a'amu somo usofitofone filimno. A'amu nom'ne somo ufo'mayo'ne hungkuno wop'ingo'nohini filimno.

30 Sekwoe humayo yahino so'no Anituye Towahuno Wop'ingo simeho tango ifisyimofikutoho. Anitu kakoe Towahuno Wop'ingo yofe nahwofo'ne nejapmmentiso so'no nakwo huno ole nayohi, Oso sikuno ae'uyo somo yo'mayo yahino wonyo somta'ni ni'hu'nahone isihutofonemaso sohonta nakwo Anitu'nji wop'ingo humanefoho. Huno ose nayohoho. Oso'no Anituye Towahuno sohumo simeho tango ukutoho.

31 Sekwo olo yahino loso foho'naopmno. Simeho wonyo, yoka, simeho tohino, mango engo, sitofo, oso yahino wonyoso ikutoho.

32 Sekwo a'amu somo simeho uyikujijahino wop'ingo'nohini ulohopmno. Kilais sekumne'no poyo pe'nimentiso so'no Anitu sekwoe wonyo wae yasema'mentiso hopaso a'amu fiso hofiko wonyo selohopijo somo hohujo'mo moho'naofikujijahino wonyo hiso wae hmmopmno.

5

Nakwo pomponahopo wohumano.

1 Anituye mehomi soku Anitu hitoho engo sejap'iwon'ingkiso so'no sekwo kakoe yahino somo tifi fin'ingkamno. Kako pa'nyo hmmo'n'imno.

2 Kilais kako nakumo hitoho engo nejapmmentiso so'no kako nakwoe wonyomne'no kakoe a'apaho wop'ingoso ihn'nao'mentisofoho. Anitu oso homo somo uhwononto akino wop'ingo wa'mentiso hopaso kakoe simeho wop'ingo umo'n'imentisofoho. Oso yahino wop'ingo somo fin'ingkamno.

3 Yo'mayo yahino wonyo, a'mohufo, kifosyoho, nom'ne hwafe yo'mayo so'no hi semo'nyo, oso yahino wonyoso sekumo se'mahwoloho. O'o, sekwo Anituye a'amu ne kuyoho. Oso'no a'amu fiso hofiko sekwo'njopo humafikujijahino yahino wonyoso motipemapitnnefoho.

4 Sekwo wonyo hungkuno nolikutoho. Hwasyo hungkuno syohi'nyo hungkuno wonyoso nolikutoho. O'o, oso yahinoso Anituye mehominne'maho. Sekwo soku, sekwoe hungkunoso Anituye yofe ho'nomayo'nefoho. Kakimo isamoyoka ujo'nefoho.

5 Sekwo huno moi'wonoho. A'amu kifosyoho'njo sohwa, a'mohufo iwo'n'ingkohofoso, hungkuno wonyo liwo'n'ingkohofoso, a'amu kako ho'yangomnohini syafisyonto woma'mo liwo'n'ingkisoso, oso a'amu hiso hofiko Anitu'nji Kilais'nji siko a'amumo yokumpohn'nyo mokosyohomasiyosopo m'mopitnnefoho. O'o, ni'hu'no awonoho. A'amu yo'mayo ho'yango so'no hi umo'noso sohwo kako ho'yango hiso kakoe Anitu pa'nyo imokinonto ho'yango somne hwomtame ulohof'iwon'ingkisofoho.

6 Sekwo huno nto'no fisyafi'humpmno. A'amu oso yahino wonyo somo upesemotowantife'no yalokwofoso hofikoe siki hungkuno somo tifi in'ngkakutoho. A'amu oso yahino wonyo yontifi Anituye hungkuno somo hwotoho fewo'n'ngkohoho somne'no Anitu kako simeho tohino umnonefoho.

7 Oso'no sekwo hofiko'nji ejoku'nohumafikutoho.

8 Sekwo soku, hohonta sikwo'mjoho'mo humamotofokuyoho. I olohonta nakwoe Hwe Engo Jisas kakoe pomponahopo sehumaji'masofoho. Oso'no sekwo pomponahopo ne'no humafikuji hano ito'no femoyimno.

9 Anituye pomponaho loso yahino wopingo'nji hon'ngkano nto'nohino so'nji hungkuno nehopi'nohino so'nji uti'hwanyopo ujo ejokwojasyi'wo'n'ngkisofoho. Oseso sekwo oso yahino wopingoso ne'no fikuno.

10 Sekwo Anituye simeho wopingo umokiyo'ne hon'ngkano t'pemafikuji osomo syoho yokumpohn'nyo fikuno.

11 A'amu sikwo'mjoho'mo nohumantifi hohontajo yahino wonyoso iwo'n'ngkohoho so'nji sekwo ejoku'nohumafikutoho. O'o, sekwo i'waho nto'no fiyimno. Oso yahino wonyoso ne anefoho. Sekwo a'amufe hon'ngkano wonyo somne'no hungkuno ulikuji hon'ngkano wopingo uti'hwamno.

12 Yo'mayo yahino wonyoso hofiko hiyaso'mo iwo'n'ngkohoho so'no ngko sejo so'no won'mango nn'ngkahon'ngki ifalifaliyo mamti'mokoho yohono.

13 Anituye pomponahoso a'amu yo'mayo hiyaso'mo yi'wo'n'ngkohoho somo uti'hwanyopo ujo ehontojwasyi'wo'n'ngkisofoho. A'amu fiso hofikoe yahino wonyo hwapingo neso uhwon'ngkuji yahino wonyo somo woho'nofano likuji Anitumo n'hu'nahone uyantifit'keno. Oso'no uhwo'nantanoho.

14 Oso a'amu homo somne'no ta limotofoso ole nalohi, Kiko saho wotno sohوسي, kiko hon'ngkano wonyomo nohumanji, a'amu poyo pe'n'ngkohoho pa'nyo humawo'n'ngkino, filikaho. Kilais kakoe pomponaho jije simehomo wolakisyono.

15 Sekwo sekwoe humayo yahino somne'no huno ito'no fisyafi'humpmno. A'amu Anitumne'no huno mosyafisiyo'njo humawo'n'ngkohoho hopa nohumafikutoho. O'o, sekwo a'amu huno'njo humawo'n'ngkohoho hopaso fosyohumamno.

16 Olohonta yahino wonyo pi'n'ngo engo wo'nnyoponoho. I sekwo soku olopo siki humayo'ne mohumulofu. O'o, yo'mayo iwo'n'ngkohofoso Anitumne'no fiyimno.

17 Sekwo Anitumne'no huno mosyafisiyo'njo ikuji yo'mayo syohoso iku'toho. O'o, ilofikutoho. Sekwo soku simo'mo Anituye hunoso t'pemafikuji tifi yo'mayoso ito'no fiyimno.

18 Sekwo mijo yokumpohn'nyo engo n'ngkuji nonilohofikutoho. O'o, oso yahinoso sekumo wonyo wasemokumonte'no yohoho. I oso'no sekwo Anituye Towahunoso nomafikujo'no kako sekumo wosehula'ofono.

19 Oso'no sekwo nuhu'mokukuji sekwo Anituye hungkuno hnn'ngkuji kakoe yofe ho'nomayo'ne Ta'njo Iyoswo ta'nji filimno. Sekwoe towahunomo yokumpohn'nyo imokiyo'ne haohonta sekwo Hwe Engo Anitune'no syafisyikuji kakoe yofe foho'nomapmno. Oso'no tajo angomjo taso mango mta'ni likuji simeho ajwo mo'mta'ni filulika'n'ngkuno.

20 Yo'mayo se'maso so'no nan'ingkwowho An'itumo isamoyoka ul'mno. Wop'ingo'nohini se'mahwoso'no isamoyoka nol'ikutoho. O'o, tango so'nji se'mahwoso'no An'itumo isamoyoka ul'mno. Hwap'ingoso nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako wop'ingo'nohini nalohof'wo'n'ingciso so'no isamoyoka ul'mno.

A'mu siyoswafe hungkunofoho.

21 Sekwo Kilaisiye hungkunomo tifi in'ingkowalokwofo so'no sekwo a'amu nom'ne somne'no hwahopo pawomno.

22 Moya'mi sofasi, sekwo sekwoe Hwe Engo Jisas Kilais kakoe hungkunomo enjwa'mo humalofo hopaso sekwo sekwoe hwehwafe hungkunomo enjwa'mo fosyohumamno.

23 Hwap'ingoso peho'neto. Hwe sohwa hof'ikoe ape sofamo hwe engo imo'nontifi a'musyamo mokosyohumawo'n'ingkohof'hwafoho. Oso hopaso Kilais kako kakoe a'amu ne sofe hwe mnokino engo'njo hweho. A'amu hiso Kilaisiye a'apahofoho. Kilais oso a'amu somo asomo utimayo'ne poyo pe'n'imentiso hweho.

24 A'amu Kilaisimo simeho uy'wo'n'ingkohofoso hof'iko kakimo enjwa'mo humalofo hopaso moya'mi sofa hof'iko hof'ikoe hwehwamo enjwa'mo wohumafe.

25 Hwe sohwasi, sekwo sekwoe a'musyamme'no simeho epufohi filohpmno. Kilais kakoe a'amu ne somne'no simeho engo uy'mentiso so'no kako hof'ikine'no poyo pe'n'imentisofoho. Oso pa'nyoso sekwo sekwoe a'musyamo simeho uy'mno.

26 Kilais kakoe a'amu ne somne'no poyo pe'n'imentiso so'no kakoe hungkuno so'nji mijo kiyomayo yahino so'nji hof'ikoe huno hof'ikoe simeho hon'ngkano wonyo ane kiho'maso imokalofoho.

27 Oseso Kilais kakoe a'amu neso hof'iko kakoe s'imanopo lohopijo sohonta hof'iko hon'ngkano wonyo n'ihu'no ane kiho'maso n'ihu'no wonyoangkafo'nohini lohoptnnefoho.

28 Oseso sekwo hwe sohwasi sekwo upa'n'imno. Sekwoe a'apahomne'no hitoho selof'wo'n'ingciso hopaso sekwoe a'musyamme'no hitoho waselofono. Hwe kakoe ape'nji sikoe a'apaho afa in'imentisiyo so'no hwe sohwo kakoe apemo wop'ingo ulohof'hwoso'no kako kakoe a'apahomo wop'ingo ulohofalofoho.

29 Nakwo huno ole nayohi, a'amu kako kakoe a'apahomne'no mangohwa imo'nyoso awonoho. Kako kakoe a'apahomo wosopayo uy'wo'n'ingkohoho. Kakoe a'apaho nto'no emokosyohumawo'n'ingkohoho. Oso pa'nyoso Kilais kako kakoe a'amu ne somo wop'ingo emokosyohumawo'n'ingciso hweho.

30 Hwap'ingoso nakwo Kilaisiye sife aho a'apaho'nwoho.

31 An'ituye hungkuno ole nalohi, U hwe fihwo kako kakoe kan'ngkwowho'ya'umo ul'iko'mahwosi kakoe ape'nji womokot'iku'nanjiyoho. Oseso siko nem'no makot'iku'nisososiko a'apaho afa umo'nanjiyoho. Ose nal'imentisofoho.

32 Oso hungkuno hiso'no nje hunoso olenoho. Hwap'ingo neso hufa'uyoho. Hwap'ingo hiasosole, Kilais kakoe a'amu ne so'nji a'apaho afa imo'nalokwofo so'no nelalofoho.

33 Oso'nohin'maho. O'o, sekwo hwe anga'no anga'nohino sohwa hnnontne'no selalofoho. Sekwo hwe sohwasi sekwoe a'apahomne'no

hitoho selofiwon'ningkiso hopaso sekwoe a'musyamme'no hitoho waselofono. Oso'no sekwo moya'mi sofasi sekwo sekwoe hwehwafe yofe foho'nomapmno.

6

Mehomi so'nji kan'ngkwohwo'ya'u'njiye hungkunofoho.

¹ Sekwo mehomi soku, sen'ngkwohwo'ya'uye hungkunomo haloho popmno. An'itu hofiyo ose ifitne'ento limentisofoho.

² An'tuye hungkuno ole nalohi, K'iko jije mpohwo na'uye hungkunomo tifi fin'ngkayo. Ose nalisofoho. Olo hon'ngkano hungkuno lomo in'ngkuso'manji An'itu kako wop'ngo wakilohomontonoho. Olo hon'ngkano hungkuno s'imo'mjo loso hungkuno ne ulinyo hi'njofoho.

³ Ne hiso olenoho. K'iko hnn'ngkwohwo'ya'uye hungkunomo haloho pojo'manji k'iko hwaho lopo wop'ngo nohumentan'ngkiji soswo pi'n'ngo engo wokiyakolo'montonoho.

⁴ Sekwo hamn'ngkwohwo'yoswasi, sekwoe mehomiye hunomo wonyo umokukutoho. Hwasyo hungkuno nul'kutoho. Sikoe mehomi somo An'tuye hungkuno lut'hwahosi hofiyo mokosyohumahosi hofi'ko hahn'nyo ifijo'manji hofi'koe hon'ngkanomo siko nto'no m'hwajinyo.

A'amu syoho ulohofiyo so'nji a'amu nom'ne somo mokosyohumawo'n'ngkohofe sofe hungkunofoho.

⁵ Sekwo syoho ulohofiyo soku, sekwoe hwe engo nosemokosyohumawo'n'ngkohofe sohwefe hungkunomo enjwa'mo ito'no fosyohumamno. Sekwo simeho hufa'uyo'njo imo'n'ngkutoho. O'o, sekwo hofi'koe syoho somo yokumpohn'nyo fiy'imno. Sekwo K'laisiye hungkunomo tifi in'ngkawo'n'ngkohofe hopaso sekwoe hwe engo sohwefe hungkunomo tifi nto'no fin'ngkamno.

⁶ U sekwo a'amu wonahon'fe likuji a'amufe hunomo afofo umokano likuji hofi'koe t'mopo syoho yokumpohn'nyo ikutoho. O'o, sekwo K'laisiye syoho ulohofiyo kuyoho. Oso sekwo sekwoe hwe engo sohwefe syoho yokumpohn'nyo ifijoso sekwo yahino An'itu umo'n'wo'n'ngkiso somo in'ngkowlakwofo.

⁷ Sekwo simeho wop'ngo'nji sekwoe syoho fiy'imno. Sekwo a'amu hwahoponjo somnohini syoho miyalokuyohofe. O'o, sekwoe Hwe Engo An'tuye syoho yalokwofo.

⁸ Sekwo huno seyohoho. A'amu syoho ulohofiyo so'nji a'amu syoho somo mokosyohumalofe so'njimo An'itu hofi'koe syoho somo uhwon'wo'n'ngkiso sohwo hofi'koe syoho wop'ngo somne'no kako yano ulofiyonefoho.

⁹ Sekwo a'amu syoho selohofiy'wo'n'ngkohofe soku sekwo a'amu homo somo hofiyo mokosyohumamno. Sekwo iyoho l'imofo yahinoso foho'naopmno. Nakwoe Hwe Engo An'itu kako ahwomomo humaso sohwo kako a'amu hopi'nonohinomo mokosyohumawo'n'ngkiso hweho. Kako a'amu yofe engo'njo so'nji a'amu siki'njo so'njimo uhwononteso afa'nohino uhwon'wo'n'ngkohoho.

An'tuye a'amu neso hofi'ko hwe ikujoho'ne kako mekino sampe yo'mayoso nto'no esyohumayo'ne hungkunofoho.

¹⁰ Ngko olo hungkuno ae'uyo loso waselimonne'no yohono. Sekwo Anitu'nji makotoku'nnyo soku, Anitu kakoe yokumpohn'nyo'nji ufohi'nimno.

¹¹ Seten kako sekumo yamofa selohofiwon'ingciso so'no sekwo Anituye mekino, sampe, yo'mayoso nomafikuji yokumpohn'nyo fikesyohumamno. Seten'ye huno wonyo so'nji kakoe yahino wonyo so'nji fongki'nane'no yokumpohn'nyo wolohofano.

¹² Nakwo a'amu hwahoponjo so'nji ikujoho mofongki'nalokuyihwono. O'o, nakwo Seten'nji towahuno wonyo so'nji fongki'nalokuhwono. Towahuno wonyo hiso hofiko a'amu sikwo'mjoho'mo humalofo somo yokumpohn'nyo mokosyohumalofo. Hofiko hwahopo emoyontifi ahwomomo emoyiwo'ningkohofofoho.

¹³ Oso'no sekwo Anituye mekino, sampe, yo'mayoso olohonta mapmno. Ose mafikuji yo'mayo wonyo i'mofapihwoso'no sekwo yokumpohn'nyo lohofikuji Seten'nji towahuno wonyo so'nji ikujoho fongki'nifijoso sekwo hofikimo nuyakolopitnnefoho. Nuyakolofikuji yokumpohn'nyo ne'no lohopyitnnefoho.

¹⁴⁻¹⁷ Oso'no nto'no esyohumayo yahino so'no nakwo huno wosyofisyano. A'amu kako mango hwamo wafongku'mo lihwosi kako kakoe mekinohwa, sampehwa, omoyohwa, nomahwosi yokumpohn'nyo waloho'montonoho. Mango sohwa hofiko oso hwe huhwo sohomo wofonjosityano likuji me fifijoso mupolopitnnefoho. Hwapingoso kako nto'no esyohumunyo hweho. Oso pa'nyoso Seten nakumo ikujoho monafongkiso'ne ito'no wesyo humano. Nakwoe sampe, mekino, omoyo, yo'mayoso olenoho.

Hungkuno nehopi'nohino wolano. Hwasyo hungkuno molanehwono. Oso hungkuno neso sekwoe ahuloho pa'nyofoho.

Hon'ngkano wop'ingo'nohino uyano. Wonyo hon'ngkano ihwaloho. Oso hon'ngkano wop'ingo'nohinoso sekwoe swokinoponjo ikujoho melikosafa pa'nyofoho.

Anituye hungkuno wop'ingo a'amufe simaho pompengo ifisyimofon'neso wolutihwano. Oso hiso sekwoe sife manji'mofa pa'nyofoho.

Seten'ye yo'mayo tango ne'maso so'no Anitu kako nefa'mayo'ne so'no simaho hi'ntnnono uyano. Oso simaho hi'ntnnono hiso nakwoe sampe pa'nyofoho.

Nakwo Anitu asomo netimayo'ne so'no huno wosyofisyano. Oso nakwoe sohwo ho'yo pa'nyofoho.

Anituye hungkuno so'no huno nto'no wonayono. Oso Anituye hungkuno hiso nakwoe hwakuhwajo hosimno pa'nyofoho.

Kakoe Towahuno Wop'ingo sohwo hungkuno lomne'no wonetihwamtonoho.

Yo'mayo melikosafa hiso sampe mekino yo'mayo pa'nyoso nto'no wesyo humano.

¹⁸ Mpohumo jomo ne'no ulimno. Kakoe Towahuno Wop'ingofe yokumpohn'nyo sejapihwoso'no Anitumo jomo ulimno. Nto'no fohon-tohumamno. Piso'mo'nyo ikutoho. Sekwo Anituye a'amu ne somne'no engolopohamo Mpohumo jomo ulikuno.

¹⁹ Sekwo Mpohwo Anitumo ngkimo nifo'mayo'ne jomo ole ulimno. Anitu kako kakoe hungkuno nje mangomo ho'nani'syihwoso'no ngko iyoho iyo yahinoso monje yasyi'mo Anituye hungkuno wop'ingoso a'amufe hunomo ehohosasiyo'ne ulimo. Oso hiso'no sekwo Mpohumo ngkine'no jomo ulimno.

²⁰ Ngko a'amumo Anituye hungkuno lutihwawo'n'ngkohe hwo'nyoho. Oso'no ngko impo'angomo humaleno. Olopo nohumahm'mo iyoho miyo'njo i'mo Anituye hungkuno a'amu somo lutihwayo'ne sekwo Mpo-humo jomo ulimno.

Hungkuno ae'uyofoho.

²¹ Tikikos nen'ngkwa'wehwo Anituye syoho ulohofiyi wop'ngo so-hwo kako nose'mahwosi yo'mayo ngkimo n'i'ma'maso so'no yoloho wasel'monte hweho.

²² Oso'no ngko kakimo sekuyepono lihwojalokweno. Kako nakwoe hu-mayo so'no selihwosi sekumo yokumpohn'nyo wasesosofito'montonoho.

²³ Nan'ngkwohwo Anitu'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisi'nji siko'monta'i sekwoe simeho pompenjiyo semokohosisi sekwo nom'ne a'amu somne'no hitoho selofo so'nji simeho hi'ntnnono engo uyo so'nji wosejopanjiyoho.

²⁴ A'amu nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisimo hitoho ulofoso musikwajiyo'njo iwo'n'ngkohofu osomo Anitu kako wop'ngo uloho'montonoho. Ngko Poul'i'ni hungkuno hiloso mt'i'mokohono. Osohopeho.

Filipai

Olo Iyoswo loso Poul A'amu Filipai somne'no Mt'i'mokumentisofoho. Olo Hungkuno S'imo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo *t'iwenti-nain'*nji (29) *teti-wan'*nji (31) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo loso Poul a'amu Filipai somne'no mt'i'mokumentisofoho. Hwaho Yulop hohnta'ni tajo ango i'mofapeso ango Filipai sopo kaki'no ifawo'mentisofoho. Oso tajo ango hiso Poul ul'ika'mentisofoho. Poul olo iyoswo mt'i'mokiyo hwap'ingoso olenoho. Poul kako impo'angomo humentan'ngki a'amu Filipainjoso kakimo ufo'mayo'ne hamniyoho uyahot'imentohoho so'no Poul kako isamoyoka ul'monto mt'i'mokumentisofoho. Oso hamniyoho hiso hwe anga'nohinohumo uyahot'imentohofofoho. Kakoe yofeso olenoho. Oso Epeef'loutaitasiyoho. Oso hwe Epeef'loutaitas huhwo sohwo Poul'i'nji Loum nohumanji oso hwe huhwo sohwo kako mnokino t'ipemahon'ngki Poul oso hwe huhwo sohomo kakoe ango Filipaine'no asomo uhwaj'monto oso iyoswo so'nji mt'i'mokuyahot'imentisofoho. Olo iyoswo lomjo hungkuno s'imo'mjoso olenoho. S'imonyofoho. (Hungkuno hiso Filipai sohe engo 4 hon'ngkano we'e 4. Osopo weho.) Olo iyoswo hiloso Poul kako Loum impojoho yonto mt'i'mokumentisofoho. Oso'no nakwo iyoswo homo lomo atofu lihwasu t'ifi un'ngkohwano.

¹ Sekwo An'ituye a'amu soku ango Filipai humawo'n'ngkohoho somne'no ngko Poul'i'nnonji Timouti'nji nekwo Hwe Engo Jisas Kilaisiye syoho ulohofiyo sohwoya'i olo iyoswo loso semt'i'mokiyalokuhwayo. Sekwo Hwe Engo Jisas Kilaisiye oso hune'no simeho uy'wo'n'ngkohoho so'nnonji a'amu sekumo semokosyohumayo'ne uhwasopo'mentohoho sohwanji a'amu An'ituye syoho somne'no sefo'mawo'n'ngkohoho sohwatnne'no semt'i'mokiyalokuhwayo.

² Mpohumo olo'no jomo ul'wo'n'ngkuhwoyo. Nan'ngkwohwo An'itu sohwo'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisi'nji siko'monta'i siko sekumo wop'ingo selohofohosi sekwoe simeho pompenjiyo wosejopanjiyoho. Oso'no jomo ul'wo'n'ngkuhwoyo.

Poul kako An'itumo isamoyoka ul'imentisofoho.

³ Ngko sekumne'no huno syasyefisyontnne sikuno somo ngko nje An'itumo isamoyoka ul'wo'n'ngkohono.

⁴⁻⁵ Hwap'ingoso sekwo An'ituye hungkuno sikuno s'imo'mjo upo'noma'mentohoho somta'ni sekwo Jisas Kilaisiye hungkuno wop'ingo a'amumo ujo'ne syoho somne'no n'ifo'ma'mop'wo'n'ngkohoho kuyoho. Oso'no ngko An'itumo sekumne'no jomo ul'wo'n'ngkohe sohonta ngko simonyo iwo'n'ngkohefoho.

⁶ Ngko huno ole nto niyohi, An'itu kako sekwoe simeho mo'mo syoho wop'ingo ema'mentiso sohwo oso syohoso ne'no mj'imop'hwosi sekwoe hon'ngkano wop'ingo imokuhwosi nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye kako asomo poso sohonta An'itu oso syoho wop'ingoso moi'wo wesojwamo'montonoho. Sekwo hon'ngkano wonyo ane'njo humant'fitnne kuyoho.

⁷ Ngko simeho sejopalokweno. Ngko sekumo hitoho sejopalokweso ito'nohinofoho. Hwap'ingoso ngko impo'angomo mohumayo sohonta ngko Jisas Kilaisiye hungkuno wop'ingoso a'amu somo ulonji hungkuno hiso'no a'amu ngkimo ntohon'ingkahon'ingkoifi ngko aku hungkuno ulahon'ngko hungkuno hiso yokumpohn'nyo imo'n'imentisofoho. Oseso hungkuno nehopeho nt'imentisofoho. Oso hohosohontajo so'nji olohonta ngko impo'angomo humale lohontajo'nji sekwo ngkimo nifo'ma'mop'iwon'ingkohofofoho. Sekwo Anitumne'no yokumpohn'nyo lohofontifi ngkine'no syon'ifisyontifi Mpohumo ngkine'no jomo uli'wo'n'ingkohofofoho. Oso'no sekwo ngko'nji majopohi'nontani nakwo Jisas Kilaisiye hungkuno wop'ingoso a'amumo lut'hwawo'n'ingkuhwoni'nwoho. Ose humentan'ingkuhwoni Anitu kako kakoe wop'ingoso nalohof'iwon'ingkiiso hweho. Oso'no ngko sekumne'no simeho wop'ingo nimo'n'ingkohoho.

⁸ Anitu kako nje simehomo timo uhwon'iwon'ingkiisofoho. Oso'no kako olo hungkuno selalokwe loso nehopeho huno uyohoho. Oso ngko sekumne'no nimo'nantokunjoso nehopi sejopalokweso nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais mta'angofoho. Oso'no Jisas kako sekumne'no sejopalokuso hopa ngko sejopalokweno. Oseso ngko ole nimo'nimojoso wasehon'imonne'no yohono.

⁹ Mpohumo sekumne'no jomo ulalokwe loso olenoho. Sekwo Anitu'nji a'amu nom'ne'ntnne'no hitoho selofalokunjoso engo imo'n'ingkuhwasi ne'no mjimop'hwosi mikun'imposo engo umono. Oso'nji sekwo Anitumne'no huno engo tipemaf'ikuiji yo'mayo yahino so'no huno ito'no fisyaf'ihupmno.

¹⁰ Ose syaf'isy'ikuiji yahino wonyoangkafo'nohino somo huno syaf'isy'ikuiji osomnohini uyimno. Oso'no Mpohumo sekumne'no ulalokweno. Ose ifijo'manji sekwo hon'ingkanono wonyo ane'njo imo'n'ingkuji Jisas Kilais kako a'amufe hungkuno ikwolofone sikuno somo kako ole selonefoho. Sekwo wop'ingo'nohino kuyoho. Wonyo hon'ingkanono ane'njo kuyoho. Ose selonefoho.

¹¹ Ou, sekwo olopo nohumaf'ikuiji Jisas Kilais kako'nohino kakoe yokumpohn'nyo sejap'hwosi sekwo hon'ingkanono wop'ingo'nohino uyantifeho. Oso hohosohonta sekwoe humayo wop'ingo'nohino somo a'amu nosehon'ingkuji Anituye yofe engo noho'nomaf'ikuiji Anitumo isamoyoka ulantifeho.

Poul kako impo'angomo humayo so'no a'amu pi'n'ingo engoso Jisasiye hungkuno upa'n'imentohofofoho.

¹² Nje a'amu soku, ngko impo'angomo humale so'no sekwo huno ole sey'hwoloho. Jisasiye hungkuno wop'ingoso impo'angomo into'naweho. Ose syaf'isy'ikutoho. O'o, yo'mayo ngkimo tango n'imahonjoso a'amu pi'n'ingo engoso hof'iko Jisasiye hungkunomo upo'nalokwofo.

¹³ Ngko impo'angomo humale kalohi nakwoe hwaho mokosyohumayo Sisa oso hwoe a'amu nehontohumayo hopi'nonohino sohwanji nom'ne a'amu olopo humalofa sohwantnne'no Jisasiye hungkunomo upo'nalokwofo. Hof'iko huno ole uyohoho. Ngko Jisas Kilaisiye syoho ulohofiyi'wo'n'ingkohe so'no impo'angomo humaleno.

¹⁴ I ngko impo'angomo humale so'no a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono we'e uy'iwon'ingkohofoso hof'iko impo'ango somne'no iyoho ko un'ingkahon'ngki hof'iko ngkimo nohon'imentohofa so'no hof'iko iyoho

munyofoho. Oso'no hofiko Anitumo simeho hi'ntnnono engo uyontifi kakine'no yokumpohn'nyo humalofo. Oso'no hofiko a'amu somne'no iyoho miyo'njo yontifi Anituye hungkuno yokumpohn'nyo ulalokwofo.

¹⁵⁻¹⁶ A'amu fehohnjo huno wopingo'njoso hofiko Anituye yofe ho'nomayo'ne Jisasiye hungkuno yokumpohn'nyo ulalokwofo. Oso a'amuso hofiko olo so'no huno uyohoho. Ngko Pouli'ni olo impo'angomo humaleso Jisas Kilaisiye hungkuno ito'nohino l'wo'n'ngkohe so'no Anituye hungkuno yokumpohn'nyo sosofitofosyohumayo'ne impo'angomo humaleno. Oso'no hofiko ngkine'no hitoho ulofahon'ngki hofiko Anituye hungkuno yokumpohn'nyo ulalokwofo.

I a'amu nom'ne fehohnjoso hofiko nje syohomme'no simeho wonyo umo'n'ngkahon'ngki nje yofe monje yanisyontifi hofiko hofikoe yofe ho'noma'nyo'ne Kilaisiye hungkuno nom'ne a'amumo nto'no mulalokuyohoho.

¹⁷ Oso'no hofikoe hunoso nto'nohin'maho. O'o, hofiko ngkimo woniyokolofantifi hofiko ngkimo tango wontopantifi yontifi hofiko Anituye hungkuno nto'no mulalokuyohoho.

¹⁸ Huno ose ko syofisyahon'ngkofi ngko simonyo yalokweno. Hwap'ngoso a'amu hofikoe yofe ho'noma'nyo oso hwanji a'amu Anituye yofe ho'nomawo'n'ngkohoho sohwanji hofiko Jisasiye hungkuno ho'nim'wahonjo so'no ngko simonyo yalokweno. Oso hiso olohonta'nohin'maho. O'o, ne'no wamj'mo'n'montefoho.

Ngko olo hwaho lopo songo humaleso Jisasi'nji humalohwoyo.

¹⁹ Olo hiso'no ngko huno niyohoho. Sikuno huhwo huhwi sekwo Anitu ngkimo nifo'mayo'ne jomo ulahon'ngkofi Jisas Kilaisiye Towahuno n'isosofitofahonjo so'no yo'mayo tango ni'manteso ngkimo wopingo ntohofantofoho. Oso'no ngko huno niyohoho.

²⁰ I ngko olo so'no nimo'n'ngkohoho. Ngko yo'mayo i'meso ngko wonimango mannonehoho. O'o, ngko Jisas Kilaisiye hungkuno so'no yokumpohn'nyo loho'mne hopaso yokumpohn'nyo ne'no waloho'monnoho. Yo'mayo syoho Anitu ntap'wo'n'ngkisoso ito'nohini uyimonne'no yohono. Olohonta'nji yo'mayo i'me'no Jisas Kilaisiye yofe engo imo'none'enji yalokweno. Ihwoni, ngko poyo pe'ni'mo, u songo humahm'me'no ngko ole'no nimo'n'ngkohoho. Ngko Jisasiye yofe woho'noma'monnoho.

²¹ Nje hunoso olenoho. Ngko songo humaleso ngko Jisasi'nji songo humaleno. Oso wopingofoho. I oso'no ngko poyo pe'ni'mo Jisasi'nji Anitu'njopo humayoso oso yakolo'nnyofoho.

²² Oso'no ngko huno hufa'u'njo hwo'nyoho. Simo'mjoso olenoho. Ngko olo hwaho lopo humahm'mo Anituye syoho imeso ne engo mjimo'nim'wesoso oso wopingofoho. Oso'no ngko pipi imnehono.

²³ Olo hilo so'no ngko simeho hufa'u'njo hwo'nyoho. Ngko nope'ni'me'no Jisasiye ahwomomjo ango sopo humayoso olo hwaho lophonjo humayo somo yakolo'nnyofoho.

²⁴ I oso'no ngko poyo pe'ni'me'no ngko sekumo pipi sefo'ma'mnehono. Oso'no ngko sekwo'nji humahm'mo sefo'mayo oso wopingofoho.

²⁵ I ngko oso hiso'no simeho hi'ntnnono uyonji huno ole niyohi, Ngko sekwo'nji humahm'mo Anituye syoho ne'no mjim'hwasi sekwoe simeho hi'ntnnohino uyoso engo imo'n'ngkuhwoso'no simeho wopingo mikun'imposo wasemo'nimontonoho.

²⁶ Oseso ngko sekumo apa'no se'mahoni'mo sekwo ngkine'no simonyo ikuji sekwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye yofe wohe'nomanti'feho.

A'amu Filipai so'nji Pouli'nji nomajoku'n'ingkuji Jisasimne'no tohino womanti'feho.

²⁷ U, ngko sekumo mose'maso'njo ime sohonta sikuno huhwo huhwi sekwo Jisas Kilaisiye hungkuno tifi in'ingkakujji wop'ingo'nohini fosyohumamno. Ose ifijo'manji ngko sekumne'no hungkuno upa'n'i'maleso olenoho. Sekwo simeho anga'nohino so'nji nomajoku'n'ingkuji sekwo Anituye hungkuno a'amu somo luti'hwafikujo'no hofiko Jisas Kilaisi'mo simeho hi'ntnnono uyanti'feho. A'amu fehohnjo Anituye hungkuno nakwolaho selikujo'no sekwo yokumpohn'nyo ne'no lohofikuji kakoe hungkuno ne'no woluti'hwanti'feho. Oso'no upa'n'i'mo.

²⁸ Sekwo oso pa'nyo nomajoku'n'ingkuji sekwoe mango sohwanne'no iyoho masenonehoho. O'lo, sekwo Anitumne'no yokumpohn'nyo filohopmno. Ose ikujo'no mango sohwa hofiko nosehon'ingkuji huno ole uyono. Nakwo tikanomne'nwoho. Hwap'ingoso Anitu kako hofikimo yokumpohn'nyo sosofitofosyohumentan'ngki uhwonalokuhwono. Oso hunoso Anitu kako sekwoe mango sohwa mo uyimontonoho. I sekwo huno ole waseyono. Anitu kako sekumo sefo'mawo'n'ingkisohwonji sekwo kakonji songo ne'no humantokutne kuyoho.

²⁹ Sekwo a'amu Anitu'nji makotiku'nyo sokumo Anitu yahino hufa'u sekwoe simeho wop'ingo semokiyo'ne seapmmentisofoho. Nom'ne anga'no sejapeso olenoho. Sekwo Kilaisiye yokumpohn'nyo sefo'mayo'ne somo simeho hi'ntnnono uyalokwofo. Nom'ne sejalokunjoso olenoho. Sekwo Jisas Kilaisimne'no tohino womanti'feho.

³⁰ Hohonta ngko sekwo'nji humamentohe sohonta sekwo ngkimo nto nohonimentionohofoho. Ngko Anituye hungkuno a'amumo ujos'o'no ikujoho pa'n'ingo syoho yokumpohn'nyo imotefoho. I olohonta sekwo upo'nalokwofo. Ngko oso pa'nyo ne'no yonji olohonta tango ne'no malokweno. Sekwo olo so'no huno waseyono. Sekwo ngko'nji majopohi'n'imentihwone so'no Anitumne'no yokumpohn'nyo lohofontani yo'mayo tangoso hinjoho'n'imo ne'malofoho.

2

Nakwoe yofe monje esyihwasi nom'ne a'amu somne'no hitoho wonalofono.

¹ Sekwo Kilaisi'nji makotiku'nyo so'ne yokumpohn'nyo lalohokwofo. Jisas Kilaisi sekumne'no hitoho ulo'mentiso so'no sekwoe simeho wop'ingo lasemo'n'ingkohoho. Anituye Towahuno Wop'ingo sekwoe simehomo humentan'ngki kakonji simeho afa inontifi kakoe hungkunomo tifi lin'ingkowalokwofo. Sekwo nom'ne a'amu somne'no hitoho selofahon'ngki sekwo hofikine'no hitoho laselokwoho.

² Sekwo eno ntifi'jo'manji sekwo huno anga'no in'ingkuji simeho afa in'ingkuji sekwo nje simeho wop'ingo wonimokanti'feho. Oso'no sekwoe simehoso anga'nohino'nji fosyohumantokuno.

³ Sekwo huno sekumne'nohini syafihu'n'ingkutoho. Yo'mayo yahino wonyo so'njo sekwoe yofe ho'noma'nyo'neso foho'naopmno. Sekwo yokumpohn'nyo imo'n'ingkutoho. O'lo, sekwo nom'ne a'amu somne'no hwahopo pawomno. Sekwo nom'ne a'amufe hon'ingkanoo wop'ingo

somme'no huno ole syafisyikutoho. Nakwoe yahinoso hofikimo yakolo'nnyofoho. Ose syafisyikutoho.

⁴ Sekwo anga'no anga'nohino soku sekwoe yo'mayo yo'mayo osomnohini syafisyikutoho. O'o, nom'ne a'amu somme'no syafisyikui ufo'mapmno.

Kilais kakoe yofe monje ehingkahoningki Anitu kakoe yofe hiso ho'nima'mentisofoho.

⁵ Oso yahino wonyoangkafo Jisas Kilais imentiso pa'nyoso sekwoe huno afa'nohini in'ngkuji tifi fin'ngkamno.

⁶ Jisas Kilaisiye yahinoso olenoho.

Jisas kako nakwoe hwaho lopo mape sohonta kako Anitu nehwo humamentisofoho.

I oso'no Jisas kako oso yofe engo hwofilo'nnyo somme'no mosyafisiyo'njo yonto yofe osomo yokumpohn'nyo mokemokosyohumamentisofoho.

⁷ O'o, nihu'no awonoho. Jisas kako Anituye humayo so'nji yofe engoso yokumpohn'nyo engo so'nji nuli'ko'manto a'mu hwahoponjosi aswo ma'mentiso sohwo Jisas kako yofe engo ane pa'nyo'njohwo imo'nimentisofoho.

Kako syoho ulohofiyi pa'nyo imo'nimentisofoho.

A'amu hwahoponjoso uhwonimentohofoso a'amu hwahoponta'angohwo pa'nyo uhwonimentohofofoho.

⁸ Jisas huhwo sohwo kako kakoe yofe engo monje yasyonto kan'ngkwohwoe hungkunomo haloho po'miwento kakoe pe'nyo so'no eno ulonto pe'nimentisofoho.

Kakoe pe'nyoso a'amu hon'ngkano wonyo'njoso pa'nyoso iyo hwojiyafiku'nnyo somo pe'nimentisofoho.

⁹ Anitu uhwonimentisoso Jisas kakoe yofe monje nto ehingkahoningki uhwononto oso'no Anitu Jisas kakoe yofe yokintahopo ho'noma'mentisofoho.

Oseso Anitu kako yofe nom'ne a'amu somo hwofilo'nnyo uyimentisofoho.

¹⁰ Jisasimo Anitu kako oso yofeso uyimentisoso a'amu ahwomomjo so'nji hwahoponjo so'nji a'amu poyo nto pe'nimentohofoso'nji Jisasimne'no hwomtame ehumafikui kakoe yofe ho'nomapitne'ento Anitu yofe engoso uyimentisofoho.

¹¹ A'amu hopi'nonohinofe mampahoso ole ho'nonefoho.

Jisas Kilais sohwo kako nakwoe Hwe Engo hweho. Ose ulikuji nan'ngkwohwo Anitu huhwo'njiye yofe yokintahopo ne'no waweno.

Nakwo a'amufe pomponah lopo wohumano.

¹² Oseso nje a'amu soku hohonta ngko sekwo'nji humamentohe sohonta sekwo nje mampahomo nupa'nontifi tifi nn'ngkapmmentohofofoho. I olohonta ngko sekwo'nji mohumayo'njo kengopo humentani'mo sekwo nje mampahomo tifi ne'no nn'ngkapmno. Anitu sekumo asomo setimayo so'no huno syafisyikui kakine'no syoho yokumpohn'nyo fiyimno. Sekwo huno ole fisyafihupmno. Nakwo Anituye simeho tango ifisyumofanoho likui sekwo iyoho sen'ngkuhwoso'no Anitumo aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno.

¹³ Nakwo huno nayohoho. Anitu nakwoe simeho mo'mo syoho yalokunjo so'no Anituye simeho wopingo umo'nyo'ne yo'mayo syoho ifitne'ento limentiso so'no Anitu kako kakoe yokumpohn'nyo nejap'hwoso'no kakoe

syohoso uyantanoho. Anituye hungkunomo tifi iningkayo'ne hunoso Anitu kako nejap+wo'n'ngkisofoho.

14 Yo'mayo syoho kiko fiyo kil+wo'n'ngkohoho so'no kiko wonyo hungkuno ulohotoho. Yoka ulohotoho. O'o, oso yahino hiso foho'namofo. Sekwo yo'mayo hopi'nonohino iwo'n'ngkohofoso simeho wop+ngo'nji fikuno.

15 E'wa, sekwo oso hiso ifijo'manji sekwo Anituye mehomi soku olo hwaho loponjo a'amu hon'ngkano wonyo pi'n'ngo'njo lopo nohumentan'ngkuji sekwo hon'ngkano wonyo ane wop+ngo'nohino uyantifeho. Oseso a'amu nom'ne nosehon'ngkuji sekwoe yahinoso wonyofoho masel+fitnnehofo. Sekwo a'amu Anitu'nji humalofo soku a'amu olo hwaho lopo sikwo'mjo ho'mo humalofo somo sekwo hntokwaliyo pomponaho hopa l+swahon'ngkuji

16 oso sekwo Anituye hungkuno songo ne'no humayo'neso hungkuno woluthwantifeho. Ose'manji Jisas Kilais+ye Sikuno Engo somo ngko sekumne'no simonyo uy+monnoho. Hwap+ngoso yo'mayo syoho sekumne'no siki imentohe'maho. O'o, syoho homo somo ne into'nowentan'ngkuhwososo uhwon+monnoho. Oso'no ngko sekwoe yofe woho'noma'monnoho.

17 A'amu Anitune'no yahu sojopo fonjokisasy+wo'n'ngkohoho hopaso sekwo Anitumne'no simeho hi'ntnnono uyontifi sekwoe simeho, huno, afa inontifi yo'mayoso Anitumo uy+mentohofofoho. Oso hopaso sekwo ngkine'no simonyo ifijo so'no nje honiyoso hofiko wofonjon+shumant+fitkeno. Ngko huno maniyohoyohoho. I oso hiso imo'n'ngkuhwoso'no'manji nje simeho wop+ngo wan+mo'n'montonoho. Oso'no olo simeho wop+ngo hiso ngko sekumo womotasefohi'n+monne'no yohono.

18 Oso pa'nyoso sekwo ngkine'no simeho wop+ngo wasemo'nono. Nakwo nufohi'n'ngkuhwasi simeho wop+ngo wonamo'n'montonoho.

Poul kako Timouti sohwoe hungkuno mt+'mokumentisofoho.

19 Ngko sekwoe angopono Timoutimo l+hwat+me'engi Hwe Engo Jisas Kilais+mo jomo ulalokweno. Kako oso hiso'no hon'ngkano somo hwosampesoso ngko we'enepi wol+hwat+monne'no yohono. Timouti kako nose'mahwosi ngkimo asomo noni'mahwosi sekwoe hungkuno yo'mayo se'maso so'no wantimontonoho. Ngko nupa'n+mo sekwoe hungkuno hiso ngkimo yokumpohn'nyo wan+sofifito'montonoho.

20 Timouti huhwo sohwo kako sekwo'nji simeho afa inalokwofo sohwo nom'ne a'amu kako pa'nyo sohwo olopo mohumuyoho. O'o, Timouti'nji nekwoe simeho sekumne'no afa in+wo'n'ngkuhwoyo.

21 A'amu nom'ne sohwa hofiko Anitumne'no simeho nto iwolo'mokumentohoho sohwa hofiko hofikoe huno syohomnohino syaf+sy+wo'n'ngkohofofoho. Hofiko Jisas Kilais+ye syoho somne'no huno mosyaf+siyo'njo y+wo'n'ngkohofofoho.

22 Oso'no sekwo huno seyohoho. Timouti sohwo kako hwe wop+ngo hweho. Mehomi sohwa hofiko homn'ngkwowhosamo ufo'mawo'n'ngkohoho Mehoso Timouti sohwo Jisas Kilais+ye syohomne'no nifo'mawo'n'ngkiso hweho.

23 Ngkimo yo'mayo ni'mane so'no huno nihwoso'no Timoutimo wol+hwat+mo.

²⁴ Ngko sekwoe ango sopo se'mayo'ne Anitu honingkano n+mofiyo'ne jomo ulalokweno. Ngko honingkano non+mofihwoso'no ngko sekumo we'enepe wose'ma'monnoho.

Poul kako Epeefiloutaitas sohwoe hungkuno mt+'mokumentisofoho.

²⁵ Ngko huno ole niyohi, ngko neningkwa'wehwo Epeefiloutaitas sekwoe ango pone'no wolihwatimo eso huno niyohoho. Kako ngko'nji Anitumne'no syoho yokumpohn'nyo iwo'n'ingkuhwoyo hweho. Hohonta sekwo kakimo ngkiyepono uhwatimentohofihweho. Oseso kako sekune'no ngkimo nifo'mawo'n'ingkiso hweho.

²⁶ Sekwo Epeefiloutaitas mnokino engo tipema'mentiso so'no upa'n'imentohofa so'no kako huno pi'n'ingo syasyefisyonto wasehonimonte'no yalofoho.

²⁷ U nehopi. Kako mnokino engo tipemanto wape'n'monto imentisofoho. I oso'no Anitu kakine'no hitoho ulo'mentisoso kako mape'n'mmentisofoho. Oso hitoho hiso kakine'nohini ulo'mentiso'maho. O'o, ngko huhwo'nnontne'no ulo'mentisofoho. Anitu kako ole limento, Poulimo tango nom'ne nom'ne u'manohonto Epeefiloutaitas wop'ngo umokumentisofoho.

²⁸ U nje simeho wop'ngo nimo'n'ingkahon'ngki sekuyepono wolihwatimne'no yohono. Kako sekumo apa'no se'mahwoso'no uhwon'ngkuji sekwoe simeho wop'ngo wasemo'n'montonoho. Oso'no nje simehoso nohayo wanimontonoho.

²⁹ Sekwo kakimo nuhwon'ngkuji sekwo Anitumne'no simonyo yalokwofo so'no sekwo simeho wop'ngo uy'kuji uti'mapmno. Sekwoe a'amu Epeefiloutaitas oso hwoe yahino'njo pa'nyo sohawo uhwon'ngkuji sohwafe yofeso foho'nomapmno. Oso'no sekwo hofikoe hungkunomo hofiyo'no foho'nomapmno.

³⁰ Sekwo ikanopo humantifi Poulimo pipi ufo'mane'entifi Epeefiloutaitas uhwatimentohofofoho. Kako ngkimo noni'manto kako Jisas Kilaisiye syohomnohini huno syafisyonto kako we'enepe wape'n'monto imentisofoho. A'amu oso pa'nyo sohawo hofikoe yofe foho'nomapmno.

3

A'amu Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyo oso a'amu sohwo kako a'amu ne hweho.

¹ Nje a'amu soku, ngko hungkuno sekune'no mt+'mokalokwe loso wejwao'mneso olenoho. Sekwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisimne'no simonyo fiyimno. Ngko olo hungkuno apa'no selalokwe so'no piso'mo'nyo man'ngkiyohoho. O'o, sekumo sefo'mayo'nefoho.

² Sekwo a'amu hwasyo liwo'n'ingkohofa sohwanne'no i'waho nto'no fiyimno. Hofiko sekumo hofikoe honingkano hohontajo somo upesemotowantife'no yalokwofo. Oso'no sekwo hwe sohwasimo sekwoe a'apahoso sihu wosekolofantife'no yalokwofo.

³ A'amu huhwo sohwa hofiko sihu kolo'n'iwo'n'ingkohofa sohwa hofiko hofikoe hwasyo hungkuno ole losetihwalokwofo. Sekwo Jisasimo simeho hi'ntnnono uy'kuji hwe sohwa a'apaho sihu kolo'n'ifijo'manji Anituye a'amu ne umonantifeho. Oso hwasyo hungkuno losetihwalokwofo. Nakwo Anituye a'amu ne hn'nwi kakoe Towahuno'nji nohumantani Anitu ne sohune'no hwomtame yihumawo'n'ingkuhwone'nwoho. Oso

yahino hiso a'apaho sihu kolo'nyo yahino somo yakolo'nnyofoho. Jisas kako nakumo naloho'mentiso so'no syafisyontani oso hiso'no isamoyoka uli'wo'n'ngkuhwone'nwoho. Yo'mayo yahino nakwoe a'apahopo yososo Anituye a'amu ne imo'nyoso mmo'nanehwoho.

⁴ Yo'mayo yahino nakwoe a'apahopo yososo u yo'mayo yofe mokosyohumasoso u yo'mayo syoho yososo oso hiso Anituye a'amu ne imo'nyo'neso nifo'mantontentesi ngko nom'ne a'amu sohwaro nuyakolohm'nesohilo. I oso'no ngko nje yofe noho'noma'ni'mnesohilo.

⁵ Hwap'ngoso olenoho. Nje na'u ngkimo aswo n'imahon'ngki sikuno aho fehohjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u s'hune i'mofopahon'ngki nje a'apahomo hofiko sihu n'kolo'mentohofoho. Ngko a'amu Is'lael hwo'nyoho. Ngko Mpenyamin'iye temtitofa mta'ango hwo'nyoho. Ngko Hip'lu hungkuno'njo hwo'nyoho. A'amu Juta sohwaro yahino hopi'nonohino somo in'ngkamote hwo'nyoho. Ngko a'amu Falisi imo'nonji hofikoe hon'ngkano hungkunoso hopi'nono aho yokumpohn'nyo kemokosyohumawo'n'mentohefoho.

⁶ Ngko a'amu Juta sohwaro yahino so'no n'imo'n'ngkahon'ngki a'amu Jisas Kilais'imo in'ngkawo'n'ngkohofa somo fonjahumotefoho. A'amu Jutafa hon'ngkano hungkuno somo in'ngkayo so'no nohon'ngkuji wonta'ife kiko hon'ngkano wonyo n'ihu'no ane hwasoho.

⁷⁻⁸ Yo'mayo hohontajo ngko yahino wop'ngo imote so'no yofe engo nonanji, Wop'ngo hwo'nyoho, ko hnonji Jisas Kilais'mne'no huno ito'no niyahon'ngki hohontajo yahino siki'ngofoho. Kilais Jisas kako nje Hwe Engo sohune'no huno tipemanji oso hune'nohino ngko huno niyohoho. Kako ne'njo hweho. Kako yo'mayo hwahoponjo somo hwo'filo'nnyo hweho. Oso'no ngko yo'mayo yahino wop'ngo so'no syaf'hu'moteso yahwoyoho pa'nyofoho lonji Anituye a'amu ne imo'nyo'neso monifo'manehoho. O'o, Jisas Kilais kako ntoho'mentiso so'no aho yokumpohn'nyo kemokosyohumanji

⁹ ngko Jisas Kilais'imo ufohi'n'mentohefoho. Yo'mayo hon'ngkano hungkuno somo hofiyi'no in'ngkamote so'no Anitu kako kiko wop'ngo hwasoho. Ose manjofoho. O'o, ngko Jisas Kilais'imo simeho hi'ntnnono umotohe so'no wop'ngo hwasoho ose nt'imentisofoho.

¹⁰ Ngko olo anga'nohino loso'no n'imo'n'ngkohoho. Jisas Kilais'mne'no huno nto'no syaf'isyi'mo oso Jisas lika'mentiso sohontajo yokumpohn'nyo ma'mentisoso sikuno huhwo huhwi wonifo'ma'montonoho. Oso'nji Jisas kako tohino ma'mentiso so'nji ngko kako'nji majopohi'n'ngkono. Jisas kako poyo pe'nyo so'no iyoho munyo'njo yonto pe'n'mentiso hopaso ngko ne'no nohumahm'mo poyo pe'nyo so'no iyoho mann'ngkohoyohoho. Oso'no n'imo'n'ngkohoho.

¹¹ Ngko ose i'mo Jisas apa'no nt'ikafo so'no wohontohumamonnoho.

Poul kako mjake'we hnnyo somjo hohwafu somo i'mofayo'ne syoho yokumpohn'nyo imentisofoho.

¹² Ngko ole masel'mnehono. Ngko hon'ngkano wonyo ane'njo Jisas Kilais pa'nyo nto imo'n'ngkohono. O'o, ose masel'mnehono. I oso'no ngko Jisas pa'nyo umo'n'imonne'no syoho engo yalokweno. Jisas kako ngkimo kako'e a'amu ne imo'nyo'ne nto n'ima'mentiso so'no ngko Jisas pa'nyo umo'n'imonne'no syoho yalokweno.

¹³ Nje a'amu soku, ngko Jisas hon'ngkano wonyo ane'njo pa'nyo nto imo'n'ngkohono, ose mosyof'syalokuyohono. Yo'mayo

imote so'nji yo'mayo n'i'ma'mentiso so'ntnno in'ngo mofonji huno mosyofisyalokuyohono. O'o, oso noho'nasyonji olo'nohini syofisyalokweno. Yo'mayo tifi no'mo ma'mne so'no syafisyonji oso'no syoho wokino'njo yalokweno.

¹⁴ A'amu mjake'we hnnontifi hohwafo somo ho'yango mayo'ne i'mofawowo'n'ngkohoho sopo ngko i'mofayo'ne syoho yokumpohn'nyo yalokweno. Oso hopo sopo i'mofaho'me'no Anitu kako oloso wontapmmontonoho. Jisas Kilais kako ngkimo yo'mayo ntoho'mentiso so'no ngko kako'nji songo ne'no nohumanti'mne hwo'nyoho. Oso nje ho'yangofoho.

¹⁵ A'amu Jisas Kilais kakoe hungkunoso toyo yamo'nyo soku sekwo olo nje huno sejapoheso mafikui oso pa'nyo hmmo'nimno. A'amu fehohnjo soku, sekwoe hunoso nom'ne kengo'manji Anitu kako oso hiso'no noseti'hwahwosi sekwoe huno somo wehohosasehumontonoho.

¹⁶ Oseso Anitu kako yo'mayo nto seti'hwamentiso somo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumafikui tifi fin'ngkamno.

¹⁷ Nje a'amu soku, sekwo nje yahino iwo'n'ngkohe somo n'ngkopalokwofo somo nuhwon'ngkui fin'ngkamno.

¹⁸ Olo so'no ngko sikuno pi'n'ngo engo somo selimentohe sohwo'ni olohonta ngko apa'no selonji nje timo mta'ni timijo niswahopohoho. Hwap'ngoso a'amu pi'n'ngo engo hofiko Jisasiye hon'ngkanomo in'ngkayo so'ne poji yontan'ngkofi uhwononji timijo niswopalofoho. Oso a'amu huhwo sohwa hofiko Jisas Kilais iyo hwojiyafiku'nnyo somo pe'n'mentiso sohwoe mango hwafoho.

¹⁹ Yo'mayo wonyoso hofikoe simoho sohwo umo lonte sohwo hofikoe anituyoho. Osomo in'ngkawowo'n'ngkohofofoho. Hofiko yo'mayo yo'mayo yahino wonyo yontife somne'no hofiko won'mango mun'wo'n'ngkisofoho. Oso'no hofiko hwa'mo hwa'm'ngo iwo'n'ngkohofoho. Hofiko yo'mayo hwahoponjo somne'nohini syafisy'wo'n'ngkohofofoho. Oso a'amu hiso hofiko tikanomnefoho.

²⁰ I oseso nakwo hn'nwi ahwomomjo Anituye angomme'nwoho. Nakwoe hwe engo Jisas Kilais kako ahwomo mta'ni kako asomo p'hwosi asomo netimayo'ne hontohumalohwono.

²¹ Jisas Kilais huhwo sohwo kako kakoe yokumpohn'nyo engo so'nji kako yo'mayo hopi'nonohiniso kakimo enjwa'mo ho'nasyihwosi womokosyohumamontonoho. Oso yokumpohn'nyo engo hiso'nji kako nakwoe a'apaho wonyoso wae yaofihwosi kakoe a'apaho songo pa'nyo nom'ne wonyoangkafoso wonejapmmontonoho.

4

Poul kako a'amu Filipai somne'no hon'ngkano hungkuno ul'imentisofoho.

¹ Oseso nje a'amu soku, sekwo nje syoho somne'no ho'yango mayo pa'nyo kuyoho. Sekwo nje simoho wop'ngo nimokuwo'n'ngkohoho kuyoho. Sekwo nakwoe Hwe Engo sohune selontnne so'no huno syafisy'kui sekwo yokumpohn'nyo filohopmno.

² Siko Yutiya kinonji Sintike kinonji siko nje mu sofahusi siko nje hungkunomo upa'ninyo. Siko Jisasi'mo ufohi'n'mentisiyo so'no yoka hungkuno hnn'wo'n'ngkisiyoso noho'naofohosi siko simoho afa hmninyo.

³ Oso hungkuno we'eso a'mu sofa'umo ulonji i kiko ngko'nji syoho afa'nono nehopi iwo'n'ingkuhwoyo sohwasimo hungkuno wakili'mne'no yohono. Kiko oso a'mu sofa'u siko yoka majo'njo sofa'umo ufo'maho. Siko oso a'mu sofa'u siko ngko'nji Jisas Kilaisiye hungkuno syoho somne'no nifo'ma'mentisiyo fa'uyoho. Oso fa'u'nji nom'ne hwe Kilemen'nji nom'ne sohwanji hofiko ngko'nji syoho afa'nono iment'hwonefoho. A'amu hihn'nwiye yofeso Anituye iyoswo songo ne'no humayo somo weho.

⁴ Sekwo sikuno huhwo huhwi sekwo nakwoe Hwe Engo sohune'no simonyo fiyimno. Ngko apa'no waseli'mne'no yohono. Kakine'no simonyo fiyimno.

⁵ A'amu nom'neso sekune'no ole wosesyofisyantifeho. A'amuso hofiko sekumo wonyo selohopijo so'no sekwo aku muyo'njo so'no nosehon'ngkuji wop'ngofoho huno uyimontonoho. Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako we'enepi wapmmontonoho. Oseso sekwoe humayo so'no nto'no fisyafihupmno.

⁶ Sekwo yo'mayo so'no huno pi'n'ingo engo syafisyikutoho. O'o, sekwo yo'mayo so'no umofonyo ikuji sekwo Anitumo jomo ulikuji isamoyoka ulimno.

⁷ Anitu simaho pompenjiyo nejap'wo'n'ngkisoso a'amu hwahoponjo hn'nwiye huno nayi'wo'n'ngkiso somo yakolo'nnyofoho. Nakwo Jisas Kilaisi'nji ufohi'nontani kako nakumo simaho pompenjiyo nejap'wo'n'ngkisoso nakwoe huno somo wop'ngo nemokosyohumaho.

⁸ U nje a'amu soku, ngko hungkuno nom'ne anga'no waseli'monne'no yohono. Sekwoe hunoso ole'nohini fisyafihupmno. Yo'mayo ne'njo so'no yo'mayo wop'ngo so'no yo'mayo ito'nohino so'no huno fisyafihupmno. Yahino wop'ngo somnohini fisyafihupmno. A'amu yo'mayo wop'ngo'nohini iwo'n'ngkohoho oso'no huno fisyafihupmno. Wonyo so'no nosyafisyikutoho. Sekwo yo'mayo Anitumne'no isamoyoka ujo osomnohini fisyafihupmno.

⁹ Yo'mayo yahino ngko loseti'hwamentohe ma'mentohoho so'nji yo'mayo ngkine'no upa'n'mentohoho so'nji yo'mayo yahino imentohe somo uhwon'mentohoho so'ntnno huno syafisyikuji tifi nn'ngkapmno. Ose ikuji Anitu kako simaho wop'ngo nejapmmentiso sohwo sekwo'nji wohumamontonoho.

Poul kako a'amu Filipaiso hamniyoho umentohoho'no isamoyoka ulimentisofoho.

¹⁰ Hohonta sekwo ngkine'no huno ne'no ko syanifisyontifi simaho afa ntopalokwofo so'no nti'hwayo'ne hon'ngkano motipema'mmentohofofoho. I olohonta sekwo notipemantifi ngkimo hofiyi nifo'mantokwofo so'no nje simonyo iyoso m'kun'imposofoho. Ngko simonyo yonji Anitumo isamoyoka ulalokweno.

¹¹ Ngko yo'mayo so'no jomo maseli'mnehono. U ngko umofonyo, u ngko yo'mayo hi'njo hwon'i manji ngko hunoso olo'no syafisyi'wo'n'ngkohono. U nje yo'mayoso hoponoho. Ngko simaho wop'ngo'nji wohumamonnoho. Ose li'wo'n'ngkohe hwap'ngoso olenoho. Ngko nje huno hiyaso wo'majo so'no tipemanji wop'ngo'nohini humaleno.

¹² U ngko sikuno nom'nemo ho'yango wosopayo'ne umofonyo miy'i'mo u ngko hoponoho. U, ngko sikuno nom'nemo motipemahm'mo ngko hoponoho. Oso'no ngko ho'yango wosopayo momaso'njo iyoso'no huno mosyofisyalokuyohono.

13 Oso huno hiyaso wo'mojoso olenoho. Jisas Kɩlais kako kakoe yokumpohn'nyo'nji nɩsosofitofone so'no yo'mayo nɩ'mante so'no ngko simeho wopɩngo'nji humawo'nɩngkohe hwo'nyoho.

14 Yo'mayo tangoso ngkimo nɩ'mahonɩngki sekwo ngkimo nɩfo'malokwofoso wopɩngofoho.

15 Sekwo hwe moya'mi Filipainjo soku sekwo ngkine'no huno moi'wonoho. Hohonta ngko sekwo'nji humanji Kɩlais Jisasiye hungkuno loseti'hwoma'mentohe sohonta ngko hwaho Masetouniya uliko'mahonɩngko oso hohosohonta sekwo ngkimo nɩfo'ma'mentohofoho. Anɩtuye a'amu nom'ne angoponta'angoso monɩfo'masofoho. O'o, sekwo'nohini nɩfo'ma'mentohofoho.

16 Ou ngko ango Tesolounika humentanɩngko sekwo ngkimo sɩkuno anga'no anga'nohino somo nɩfo'ma'mentohofoho.

17 Sekwo ngkimo nɩfo'malokwofoso wonyoangkafoho. Oso hiso'no ngko sɩmony yalokweno. I oso'no sekwo yo'mayo nom'neso ntapmno maselɩmnehono. O'o, sekwo ngkimo yo'mayoso ntapɩwo'nɩngkohofoso uhwononji huno ole niyohi, sekwo Anɩtumne'no huno engo syafɩsyontɩfi kakoe syoho somne'no huno ne'no syafɩsyontɩfi sekwo ngkimo yo'mayoso nɩfo'mawo'nɩngkohoho. Oseso Anɩtu kako yo'mayo wonyoangkafoso sekumo aku wosejapmmontonoho. Oso hiso'no sɩmony mɩkunɩmposo yalokweno. Oso sɩmony iyoso yo'mayo ntapɩwo'nɩngkohoho somo yakolonoho.

18 Olohonta sekwo ngkimo yo'mayo ntapmmalofoso hoponoho. Ngko umofonyo miyɩmnehono. Yo'mayo Epeefiloutaitas sekumta'ni manto nɩmotapmmasoso ngko nto ma'malefoho. A'amu Anɩtumne'no yahu fonjokiasyɩwo'nɩngkahonɩngkofi Anɩtu simeho wopɩngo umo'nɩwo'nɩngkiso hopaso sekwo ngkimo yo'mayo ntopahonɩngkofi Anɩtu kako simeho wopɩngo umo'nɩngkohoho.

19 Jisas Kɩlais yo'mayo hwapɩngo sohwo'nji ufohi'nɩmentohoho so'no nje Anɩtu kako sekwo yo'mayo so'no umofonyo ifijo so'no wosejapmmontonoho.

20 Nakwoe Anɩtu sohwo kako nanɩngkwohweho. Oseso nakwo kakoe yofe so'nji kakoe yokumpohn'nyo so'nji sɩkuno engolopohamo woho'nomehwano. Hungkuno nehopeho.

Hungkuno ae'uyofoho.

21 Sekwo Anɩtuye a'amu Jisas Kɩlaisɩmo ufohi'nɩmentohoho sokumo ngko nje a'amufo selalokweno. A'amu ngko'nji humalofo sohwa hofɩko sekune'no, nakwoe a'amufo selalokwofo.

22 Anɩtuye a'amu olopo humalofo hopi'nonohinoso hofɩko nakwoe a'amufo selalokwofo. Oso hwe engo hwaho mokosyohumawo'nɩngkiso Sisa sohwoe angomo humalofo a'amu fehohnjoso hofɩko sekune'no nakwoe a'amufo eso nɩhu'no yokumpohn'nyo selalokwofo.

23 Nakwoe Hwe Engo Jisas Kɩlais sohwo kako sekumo wopɩngo waselohofono. Nje hungkunoso osohopeho.

Koulousi Olo Iyoswo loso Poul A'amu Koulousi somne'no Mtì'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Sìmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sìmentiso sohonta soswo *tìwenti-nain'nji* (29) *teti-wan'nji* (31) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo loso Poul kako a'amu Koulousi somne'no mtì'mokumentisofoho. I oso'no ango Koulousi hopo sopo ne'no a'amu 'Apousel' Sohwife Syoho iyoswo somo Poul oso ango Koulousi sopo i'mófayo so'no mamtì'mokinyofoho. Oso iyoswo mtì'mokiyo hwapìngoso olenoho. Ango Koulousi sopo a'amu *Nous#tik* osohwa humunyoponoho. Oso a'amu hiso hofìko Jisasìmo inìngkuno Koulousinjo sofe sìmeho hi'ntnnonohino somo wonyo umokontanìngkofi Poul kako olo iyoswo loso hofìkimo ito'no mìhwajìyo'ne mtì'mokumentisofoho. Iyoswo homo lomjo hungkuno sìmo'mjoso olenoho. Jisas sohwo yo'mayo hopi'nonohino somo yakolo'nyo hweho. Olo iyoswo hiloso Poul kako ango Loum sopo impojoho yonto mtì'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo hungkuno homo lomo atofò lìhwasi tìfi unìngkohwano.

¹⁻² Ngko Pouli'ni Kìlais Jisasiye hungkuno a'amumo uyohojìku'mofò (*apousel*) syoho'njo hwo'nyoho. Anìtu olo syoho loso'no kakoe huno mta'ni nìhwosopo'mentisofoho. Ngko'nji nenìngkwa'wehwo Timouti'nji nekwo nohumentai olo iyoswo loso sekwo a'amu Koulousi sokune'no mtì'mokalokuhwayo. Sekwo Anìtuye a'amu soku Kìlaisìmo sìmeho hi'ntnnono uyontìfi kakine'no yokumpohn'nyo lohokwofo. Oso'no emo'nìngkohoho. Nanìngkwohwo Anìtu kako sekumo yo'mayo wopìngò selohofìhwosi sekwoe sìmeho pompenjiyo wosejapmmontonoho. Oso'no emo'nìngkohoho.

A'amu Koulousiso hofìko Anìtumo sìmeho hi'ntnnono uyimentohofofoho.

³ Nekwo jomo ujoso engolopohamo nekwo sekune'no isamoyoka nakwoe Hwe Engo Jisas Kìlaisìye Mpohune'no isamoyoka ulalokuhwoyo.

⁴⁻⁶ Hwapìngoso sekumne'no hungkuno ole upo'nalokuhwayo. Hohonta sìmo'mo ne'no Anìtuye hungkuno wopìngò se'ma'mentiso sohonta sekwo haloho po'mentohofofoho. Yo'mayo wopìngò Anìtu sekumne'no selohofone so'no ahwomomo womantìfeho. Oso'no sekwo Kìlais Jisasiyo sìmeho hi'ntnnono nehopi uyontìfi Anìtuye hwe moya'mi hopi'nonohino soku sekwo sìmeho afa inalokwofo. Anìtuye hungkuno wopìngoso se'ma'mentiso hopaso ango yawojo'meemo u'malofoho. Hungkuno wopìngò loso upa'nontìfi yahino wopìngò yalokwofo. Sekwo oso hungkuno sìmo'mo upa'nìmentohofò sohonta Anìtu sekumo sefo'mayo'ne so'no huno seyahanìngki oso yahino wopìngò somo ema'mentohofofoho.

⁷ Epeefilos sohwo kako Anìtuye hungkuno wopìngò hiso losetìhwamentiso so'no sekwo kakine'no huno seyohoho. Osohumo nekwo kakine'no sìmeho afa uyalokuhwoyo. Kako Kìlaisìye syoho ulohofiyò wopìngò hweho. Kako nekwo'nji syoho afa'nonohino hweho. Kako hofiyò efo'mawo'nìngkiso sohwo Kìlaisìye syoho somo wopìngò mokosyohumawo'nìngkohoho.

8 Anituye Towahuno Wopingo kako sekumo simeho afa inyo yahino wonyoangkafo seajpmmntiso so'no Epeefilos kako elimentisofoho.

Poul kako a'amu Koulousi somne'no Anitu yokumpohn'nyo utofo'ne Anitumo jomo ulimentisofoho.

9 Oso hungkuno homo como simo'mo upo'nontai nekwo oso homo como Anitumo sekumne'no jomo ulomawo'n'ngkuhwoyo. Olo so'no jomo ulalokuhwayo,

Anitu sekwo yo'mayo ifitnne'ento limentisoso sekwoe hunomo wom-ehu'meesesyono.

Anituye Towahuno Wopingo sohwo kako nosefo'mahon'ngkuhwosi sekwo Anituye yahino wopingo so'no huno wopingo tipemafikuji Anituye hunomne'no huno wasey'montonoho.

Oso'no jomo ulalokuhwoyo.

10 Oseso yo'mayo yahino wopingo nakwoe Hwe Engo hi umone'no como sekwo in'ngkafijoso sekwoe yahino humayoso kakoe simeho wopingo umokantifeho. Yo'mayo syoho sekwo ifijoso ne umone'ntimonoho. U sekwo Anitumne'no huno seyososo oso hunoso engo umone'ntimonoho.

11 Olo so'nji sekumne'no jomo ulalokuhwoyo. Nakwoe Hwe Engo sohwo yokumpohn'nyo wonyoangkafoso kako yokumpohn'nyo setofihwoso'no sekwo yokumpohn'nyo lohofikuji yo'mayo tango se'mahwoso'no sekwo simeho wopingo'nji wohumantifeho.

12 Oseso simeho wopingo'nji nohumafikuji nan'ngkwohwo Anitumo isamoyoka ulantifeho. Hwapingoso kako kakoe mehomi somne'no yo'mayo wonyoangkafo ulohofoneso kapitnne'ento imentisoso sekwo mayoso hoponoho. Oso hiso Anituye a'amu hopi'nonohino hn'nwi pomponahopo humalohwone hn'nwi nakwo womantanoho.

13 Hohonta mewoso sohwafe kan'ngkwohwo Seten kako sikwo'mjoho'mo yokumpohn'nyo nemokosyohumamentisofoho. I olhonta Anitu kako kakoe Hwomu anga'nohino sohume'no umone'nalokunjo sohwo temtitofomo menehumaj'imentiso hn'nwi pomponahopo humalohwono.

14 Hon'ngkano wonyoso nakumo nokilo'mokomokonesyohumentan'ngki Anituye Hwomu Jisas kako nakwoe hon'ngkano wonyoso wae enaofonto nakumo isihutofonema'mentisofoho.

Kilais kakoe yahino nji syoho ntnne hungkunofoho.

15 Nakwo Anitu sohomo muhwonyo'njo iwo'n'ngkuhwone sohwo kakoe Hwomu Kilais a'amu uhwon'mentohoho sohwo kako Anitu'nji nihu'no afafoho. Anitu kako nakwoe hwaho yo'mayoso mamti'mokummentiso sohonta Jisas Kilais kako humamentisofoho.

16 I Anitu kakoe Hwomumo ulahon'ngki Kilais huhwo sohwo yo'mayo ahwomomjo hwahoponjo kako mt'i'mokumentisofoho. Yo'mayo uhwon'wo'n'ngkuhwone so'nji yo'mayo muhwonyo'njo iwo'n'ngkuhwone so'nji kako mt'i'mokumentisofoho. Kako Seten'nji kakoe towahuno wonyo sohwanji mt'i'mokumentisofoho. Kako a'amu ahwomomjo sohwo mokosyohumayo sohwanji a'amu hwahoponjo sohwanji mt'i'mokumentisofoho. Yo'mayo hopi'nonohino mt'i'mokumentisoso Anitu kako Kilais kakimo enjwa'mo ho'nahumentisofoho.

17 Yo'mayo mtì'mokumentisoso kako hwapìngo hweho. Kakoe yokumpohn'nyo'nji yo'mayoso huli'mokomokosyohumawo'nìngkiso hweho.

18 Nakwo kakine'no inìngkawo'nìngkuhwone so'nwi kakoe a'apaho'nwoho oso'no Jisas nakwoe hwe mnokino engo'njo hweho. Nakwoe songo humayoso kako hwapìngo hweho. Kako poyo pe'nìngkahonìngki Anìtu kakimo nìhu'no sì'momo ne'mo ulìka'mentiso so'no kako yo'mayo hopi'nonohino somo uyakolofonto mokosyohumayo hweho.

19 Anìtu kako kakoe Hwomu Jisasìmo uhwosopo'mentisoso nje huno nje humayoso kako hopi'nonohinoso womano lonto uyìmentisofoho. Ose uyìmentisoso Jisasì'nji kanìngkwohwo Anìtu'nji sikoe humayo nìhu'no afafoho.

20 Yo'mayo ahwomomjo so'nji hwahoponjo so'nji Anìtuye mangohwa imo'nìmentìhwoni'nwoho. I oso'no nakwo Anìtuye mango sohvana'nìmne'no Anìtu kako sìmeho afa unano lahonìngki Jisas kanìngkwohwoe hunomo inìngkowahonìngki iyo hwojìyafìku'nnyo somo a'amu sohwa Jisasìmo fonjinto'ofosyahonìngkofi Jisas kakoe honìyo usìhuma'mentiso so'no Anìtuye sìmeho pompeno ifìsyìmo'mentisofoho. Oso'no Anìtumo u'mayo'ne honìngkanoso nakumne'no hwasampo'mentisofoho.

21 U sekwo soku hohonta sekwo huno wonyo'nji nohumantìfi honìngkano wonyo imotofo so'no Anìtuye mango sohwasì Anìtu'nji mohumammotofo kuyoho. O'ò sekwo ikanopo humamotofo kuyoho.

22 I lohonta Anìtuye hwomu sekumne'no poyo pe'nìmentiso so'no Anìtu kakoe a'amu ne kako'nji mokotìku'nyo'ne mesehumatì'mentiso kuyoho. Oso'no Anìtu sehwasopo'mentiso soku kakiyepono ipesemotasihwosi osopo sekwo honìngkano wonyo ane'njo wohumantìfeho. Sekwo Anìtuye sìmanopo lohofìkuji wonìmango masenoneho.

23 I sekwo syoho ole fìyìmno, Anìtuye hungkuno ne somo sekwo sìmeho hi'ntnnono uyìkuji kakoe honìngkanomo yokumpohn'nyo fìkemokosalohopmno. Yo'mayo hwahoponjosò honìngkano hwasyomo ipesomotawelohò. O'ò, yo'mayo hungkuno wopìngo upa'nìmentohofò somo nusìkwajìkutoho. Hungkuno hiloso a'amu hopi'nonohino olo hwaho lopo humalofò sohwasò u'mayo'nefòho. Ngko Pouli'ni olo hungkuno wopìngo homo losomne'no syoho ulohofìyo hwo'nyoho.

Poul kako a'amu Koulousi somo ufo'ma'mentisofoho.

24 Ngko sekumo sefo'mayo'ne tohino malokwe so'no sìmonyo yalokweno. Hwapìngoso sekwo Anìtumo inìngkawo'nìngkohofò soku sekwo Kìlaisìye a'apaho fehohnjo kuyoho. Kìlais kakoe a'apaho hn'nìmo humaso so'no nakwo a'amu ufo'mayone tohino malokuhwone so'no Kìlais huhwo tohino malofòho. Oso tohino Kìlais malokunjoso ngko moi'wo esojwaofò'neso ufo'malokweno.

25 Anìtu kakoe a'amu ne sokune'no syoho esotìhwayo'ne nìhwosopo'mentiso hwo'nyoho. Oso'no sefo'mayo hiso'no kakoe hungkuno hopi'nonohinoso wolosetìhwamne'no yohono.

26 Hohonta olo hungkuno hiloso nìhu'no hiyaso'mo wo'mojo so'no a'amu sìmo'mo ne'mta'ango hopi'nonohinoso mupa'nìmmentohofòfoho. I lohonta Anìtuye a'amu ne sohwanne'no olo hungkuno hiloso utìhwa'nyopò nto i'mofapohòho.

²⁷ Olo hungkuno hiyaso'mo wo'mojo loso olenoho. Kɩlais kako sekwoe sɩmehomo humaho. Oso'no hwanguku sekwo Anɩtu'nji wonyoangkafo humayo'ne sekwo hontohumalofo. Olo hungkuno wonyoangkafo loso a'amu Juta somne'nohinɩ'maho. O'o, a'amu temtitofo hopi'nonohino soku upa'nɩfitnne'ento lonetɩhwamentisofoho.

²⁸ Oso'no nakwo Jisas Kɩlaisɩmne'no a'amu hopi'nonohino sokumo hungkuno yoloho'nohini losetɩhwaloguhwono. I nakwo a'amu anga'no anga'nohino olo hungkuno loso huno hofiyo ehohosasiyo'ne so'no huno pi'nɩngo engo syafɩsyɩwo'nɩngkuhwono. Hwapɩngoso nakwo ole namo'nɩngkohoho. A'amu nɩhu'no hopi'nonohinoso hofi'ko honɩngkano wonyomne'no i'wahko ikuji Kɩlaisɩmo inɩngkayo yahinoso engo imo'nɩngkuhwoso'no hofi'ko a'amu ne imo'nɩngkuji Anɩtumo u'mapitnne'entani syoho engo yalokuhwono.

²⁹ Olo syoho tohohmtnno'njo yalokwe loso nje yokumpohn'nyo'nji'maho. O'o, Kɩlais Jisas kako kakoe yokumpohn'nyo ntapmmentiso so'nji yalokweno.

2

A'amu Koulousiso hofi'ko sɩmeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyɩkujo'no yo'mayo hungkuno hwasyo somo wae weemopi'fe.

¹ Sekwo upa'nɩmno. Ngko sekumne'no a'amu Laoutisiyanta'ango sohwa hnnonji a'amu nom'ne nje sɩmano manohonyo'njo imotofo sohwa hnnontnne'no syoho engo yalokweno. Syoho engo hiso olenoho. Mpohumo sekumne'no jomo engo yalokweno.

² Ole so'no nɩmo'nɩngkohoho. Sekwo yokumpohn'nyo ito'nɩngkuji sɩmeho finɩmno. Sekwo Jisas Kɩlaisɩmne'no huno ehohosahinɩngkuji Kɩlais ne sohune'no huno waseyono. Anɩtuye hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso olohifoho. Kɩlaisɩyoho.

³ Yo'mayo huno wopɩngo hiyaso'mo wojoso wotɩpema'mo liso'manji u Kɩlaisɩmo weho. Osohumta'ni wotɩpema'monnoho. Anɩtuye huno mɩkunɩmposo hopi'nonohinoso Kɩlaisɩmo ehuhnnawo'nnyo hweho.

⁴ A'amu fihwo kako sekumo hwasyo hungkuno afofo'njo selɩhwoso'no sekwo mopɩwasiyo'ne olo hungkuno loso ngko yolohoso selalokweno.

⁵ Ngko sekwo'nji mohumayo hwo'nyoho. I oso'no u nje huno somo ngko sekwo'nji hopa humaleno. Sekwo Jisas hne'no sɩmeho hi'ntnnono engo uyontɩfi kakoe syoho hofiyo yalokwofo so'no sɩmony yalokweno.

Nakwo Jisasɩmo ufohi'nontani songo ne'no humayo'neso nto ma'malohwono.

⁶ Kɩlais Jisas sekwoe Hwe Engo imo'nɩmentiso so'no sekwo kako'nji hano femoyɩmno. Sikuno huhwo huhwi yo'mayo se'maso so'no Jisas sefo'mayo'ne so'no fisyafɩhupmno.

⁷ Iyo kako hwahopo nta'ni afofo, mijo, yo'mayoso mawo'nɩngkiso pa'nyoso nakwo Jisas mta'ni yokumpohn'nyo nomehwasi nakwo iyo hopa engo imo'nɩngkuhwasi yokumpohn'nyo wolohofano. Oso pa'nyo nakwo hungkuno wopɩngo losetɩhwamentɩhwone somo sɩmeho hi'ntnnono engo uyɩmno. Yo'mayo Anɩtu sekumne'no imentiso so'no sekwo isamayoka ulɩkuji sekwoe sɩmehomo engo weesemofi'hwono.

⁸ A'amu hwasyo hungkunonji ifofo hungkuno'nji nomokok-ilo'mokokosesyohumanoho. Oso a'amu ose sohwa hofi'ko a'mane hungkuno'nji hwahoponjo hungkuno ntnne'no wolosetɩhwantɩfe'no

yohoho. Hofiko Kilaisiye hungkuno masejofoho. Oso'no sekwo huno ito'no syafisiyikuji sekwo i'waho nto'no fiyimno.

⁹ Hwapingoso Anitu kakoe yokumpohn'nyo kakoe huno hopi'nonohinoso Kilaisiye a'apahomo ehuhnnamo'nnyofoho. Kilais kako a'amu hwahoponjo sofe a'apaho manto olopo humamentiso sohwo Anituyoho.

¹⁰ Oso'no sekwo Kilaisi'nji humalofo soku Anitu kakoe yokumpohn'nyo nto seloho'maho. Kilais huhwo sohwo kako yo'mayo towahuno yokumpohn'nyo somo mokosyohumawo'nngkiso hweho.

¹¹ A'amu Juta sohwa nakwo Anituye a'amu hwona'nyoho lontifi a'apaho sihu kolo'nimotofu hwafoho. I oso'no sekwo Kilaisi'nji humalofo soku sekwo Kilaisiye yahino wopingoso a'apaho sihu kolo'nyo yahino somo uyohopo'mentohofofoho. Oso'no sekwoe a'apahomo makolo'nnyo kuyoho. O'o, sekwo huno wonyo so'nji honingkanu wonyo so'njimo hotijwamo'nnyo hwasoho. Oso'no hwahoponjo yahino wonyo yokumpohn'nyo oso mta'ni Jisas kako sekumo isihutofosema'mentisofoho.

¹² Mijo kiyomayo huyo'mango so'no wosoyofisyano. Mijomo kesojisyasyoso olenoho. Nakwoe honingkanu wonyo somne'no Jisas pe'n+mentiso hopa pe'nalokuhwono. I mijo mta'ni likafoso Jisas+mo Anitu ulika'mentiso hopaso nakwo likofalokuhwono. Nakwo Anituye yokumpohn'nyo hisomo simoho hi'ntnnono uyalokuhwone so'no Anitu kako Jisasi'nji songo humayo'neso nelikofalofoho.

¹³ Hohonta sekwo sekwoe honingkanu wonyo somo mohotijwaofe sohonta sekwo temtitofu kengo soku Anituye hungkunomo tifi miningkayo so'no sekwo Anitumo u'mayo'ne honingkanoso nihu'no awonoho. Sohonta Anitu sehon+mentisoso sekwo honingkanu wonyo somo humantifi poyo pe'nngkohoho hopa humentanngkofi sehon+mentisofoho. I olohonta Jisas kakoe songo humayoso sejobahonngki Anitu songo semokonto sekwoe wonyo wae yasemo'mentisofoho.

¹⁴ Oso honingkanu hungkuno Anitu Mouses+mo uy+mentisoso mokilo'mokosyohumanyo somo nakwo hwotoho hmmentihwone so'no hungkuno hiloso sekwo wonyo kuyoho nalimojofoho. Yo'mayo honingkanu wonyo nakwo imotohwoneso Anitu nomanto Jisasiye iyo hwojiyafiku'nnyo somo meho'nasyonto moi'wo imokumentisofoho.

¹⁵ Kilais kako iyo hwojiyafiku'nnyomo poyo pe'n+mentiso sohonta kako Seten'nji mewoso sofe yokumpohn'nyoso moi'wo imokumentisofoho. Anitu nje mango hwamo utihwa'nyopo uyakolofohofoho ulahonngki Seten kako won+mango un+mentisofoho.

Nakwo Jisasi'nji poyo nto sape'n+mentihwonefoho.

¹⁶ Anitu kako yo'mayo naloho'mentiso so'no a'amu sekumo wosopayo'ne u mijo'ne honingkanu hungkuno selifijo'manji osomo sekwo tifi inngkakutoho. U sekwo yo'mayo wosopayo nyo'neso u Sikuno Engo somo muhwonyo'ne u hamno songo somne'no mosyafisiyo'njo sikuno iyoho humayo somo muhwonyo'ne oso'no yoka selifijo'manji sekwo osomo haloho upekutoho.

¹⁷ Hohonta oso yahino imotofoso swo'nohinoho. Tifi imo'none so'no netihwayonefoho. I olohonta Kilais kako poso sohwo yahino ne somo hwapingo hweho.

¹⁸ A'amu fihwo kako kakoe yofe monje poji yasyonto kako ahwomomjo a'amu sofe yofe ho'nomawo'nngkiso so'no selihwoso'no u ngko

wojo uhwon'ngkohe so'no ngko sekumo sehwofilo'nnyo hwo'nyoho. Ose seloso'manji sekwo oso hwoe hungkunomo halo ho pekutoho. Oso hwe huhwo sohwo sekwo kakoe hon'ngkanomo min'ngkayo so'no kako sitofonosel'hwoloho. O'okakoe a'apahomne'nohino syafisy'wo'n'ngkiso hweho. Yokumpohn'nyo imo'n'wo'n'ngkiso hweho.

19 Oso hwe huhwo sohwo kako Kilais nakwoe Hwe Engo sohomo mufohi'nyo hweho. I nakwo Jisasimo ufohi'nyo hn'nwi nakwo kakoe a'apaho'nwoho. Kako nakwoe mnokino engo'njo hweho. Nakwoe mnokino engo'njo huhwo sohwo kako kakoe a'apaho hn'nimo yokumpohn'nyo yano nejap'wo'n'ngkisoso nakumo mehul'mokonasy'wo'n'ngkohoho. Oso'no kako kakoe a'apaho hn'nimo Anituye yokumpohn'nyo'nji huno wop'ngo'nji nejaponto sokafo nemokalofoho.

20 Sekwo Kilais'nji sape'n'mentohofoho so'no Seten sohwo mewoso sohwanji hofiko sekumo yokumpohn'nyo mosemokosyohumafitnehofo. I oso'no sekwo hohontajo hon'ngkano hungkunomo in'ngkafijo so'no sekwo hofikimo enjwa'mo humalofoho.

21 Olo hon'ngkano hungkuno lomo sekwo peho'ne in'ngkwalokwofo. Sekwo yo'mayoso ahomo nomokosyohumafikutoho. Yo'mayo wosopayo non'ngkutoho. Yo'mayo somo nopm'mokukutoho.

22 Hungkuno hiso a'amu hofikoe huno mta'ni syafisyont'ifi lonet'hwelokwofo. Yo'mayo hwahoponjoso moi'wo umo'n'monto yalofoho.

23 A'amu oso hon'ngkanomo in'ngkwalokwofo somo uhwonontani nakwo huno hwasyoso ole syafisy'wo'n'ngkuhwoni, U a'amu hon'ngkano wop'ngo'njofoho. Hwap'ngoso hofiko hwomtame ehumant'ifi hofikoe yofe monje yasyont'ifi yo'mayo a'apaho umo lonteso monje yasy'wo'n'ngkohofofoho. I oso'no nakwo huno wonyo so'nji hon'ngkano wonyo so'nji wae yafo'neso hungkuno hiso monefo'manehoho. O'ok'ni'no awonoho.

3

Anitu kako Kilais'nji nakwo'njimo songo humayo'ne nelika'mentisofoho.

1 Anitu kako Kilais'nji nakwo'njimo songo humayo'ne nelika'mentiso so'no nakwo Kilais'nji yo'mayo ahwomomjo so'ntnne'no yomohu'nyopo womeho'nosyano. Kilais nakwoe Hwe Engo sohwo yofe engo manto Anituye aho anga sohohtani'ni nemokosyohumayo'ne humaho. Nakwo kako'nji wohumantane'no y'hwono.

2 Sekwo yo'mayo hwahoponjo somne'no huno syafisy'kutoho. O'ok'ni'no yo'mayo ahwomomjo somne'no fisyaf'ihupmno.

3 Hwap'ngoso nakwo yo'mayo hwahoponjo somne'no poyo hopa pe'nontani songo humayo neso Jisasimo ufohi'n'ngkahon'ngkuhwoni Jisas kako Anitumo ufohi'n'ngkahon'ngki Anitu kako wop'ngo nemokosyohumaho.

4 Kilais nakwoe songo humayo'neso ne hweho. Kako ut'ihwa'nyopo i'mofap'hwoso'no sekwo kako'nji nohumaf'ikuji kakoe yokumpohn'nyo so'nji yofe engo so'nji womant'ifeho.

Olo hungkuno loso yahino yofoho so'nji songo ntnne'ne hungkunofoho.

⁵ Hwahoponjo yahino wonyo simeho mo'mo mnonawojoso poyo wape'nono. Yahino wonyoso olenoho. A'mohufo, hungkuno wonyo, simeho fefoyo, huno wonyo, nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi namo'nyo, osenoho. A'amu nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi umo'noso sohwo kako yo'mayo ho'yangoso kako anitu pa'nyo umokonto kako oso humnohini iningkwalofoho.

⁶ A'amu oso yo'mayo hwahoponjo yahino wonyoso iwo'n'ingkohoho somo Anitu kako simeho wonyo uyonefoho.

⁷ Hohonta hon'ingkanu wonyo hiso sekumo yokumpohn'nyo semokosy-ohumentaningki sekwo soku yo'mayo wonyoso imotofo kuyoho.

⁸ I oso'no olohonta sekwo yahino hopi'nonohino loso foho'naopmno. Simeho wonyo, yoka, sitofo, oso foho'naopmno. I sifajo'nji wonyo hungkuno so'nji sekwoe mango mta'ni noswapihwolofo.

⁹ Sekwo hwasyo hungkuno a'amu so'nji nohnn'ingkutoho. O'o, yo'mayo yahino wonyo imotofo somo nto ho'nao'mentohofohofo.

¹⁰ Oso'no sekwo a'amu songo imo'n'imentohofohofo. Oso a'amu songo imo'nalokunjoso Anitu kako hwapingo hweho. Sikuno huhwo huhwi Anitu kako a'amu songo sokumo kakine'no huno wopingo seaponto yahino songo'nji Anitu kako pa'nyo semokalofoho.

¹¹ Nakwo Anituye yahino songo ma'mentihwone hn'nwi nakwo hinjohi'nwi afa'nwoho. I ole liwo'n'ingkuhwoni, A'amu temtitofo kengo kengo mta'ango hwafoho. U hungkuno kengo'njo hwafoho. U Jutafe hon'ingkanu hungkunomo in'ingkuwo'n'ingkohofohofo. Hon'ingkanu hungkunomo min'ing kayo'njofoho. U a'amu we'mta'angofoho. U hameponjo a'amufoho. U a'amu yofe engo'njo hwafoho. U a'amu siki'njofoho. Ose liwo'n'ingkuhwoneso siki hungkunofoho. Hungkuno neso olenoho. Kilais nakwoe songo humayoso hwapingo sohwo kako nakwo a'amu kengo kengo hn'nimo nonafohi'nonto kako nakwo hinjoho'nimo humaho.

Nakwo hitoho inyo yahino somo un'ingkohwano.

¹² Sekwo Anituye a'amu ne kuyoho. Kako sekumne'no hitoho ulofoso so'no kakine'no sehwasopo'mentisofoho. Oso'no sekwo kakoe yahino lomo tifi fin'ingkanu. Sekwo a'amu hopi'nonohino somne'no hitoho selofihwoso'no hofikimo wopingo ulohopmno. Sekwoe yofe monje yasyikui sekwo a'amu somne'no hwahopo pawomno. A'amu fihwa sekumo wonyo selohopijoso sekwo simeho wonyo uyikutoho. O'o, sekwo simeho wopingo uyimno.

¹³ Sekwo a'amu so'nji fo'ma'nimno. U a'amu fihwa nom'ni hwamne'no simeho wonyo umo'noso so'no sekwo wonyo homo somo hohujwo'mo meho'naopmno. Nakwoe Hwe Engo sohwo nakwoe wonyo wae enao'mentiso oso pa'nyoso nakwo nom'ne hwafe wonyo so'no hohujwo ukinjaofano.

¹⁴ Yahino wonyoangkafo selohe so'nji nom'ne yahino anga'nohino nom'ne somo hwofilo'nnyo so'nji ufohi'nimno. Oso simeho inyo yahino so'nji ufohi'nimno. Simeho in'ifijo'manji simeho afa'njo wonyoangkafo'njo wohumantifeho.

¹⁵ Kilais kako simeho pompenjiyo nejap'wo'n'ingkiso sohwo nakumo yokumpohn'nyo wonemokosyohumano. Kilais kako nakwoe a'apaho anga'nohino pa'nyo simeho pompenjiyo'nji humayo'ne so'no nakumne'no

joho nalimentisofoho. Oso'no sekwo soku sikuno huhwo huhwi kakimo isamoyoka uliwo'nimno.

¹⁶ Kilaisiye hungkuno wonyoangkafoso sekwoe simeho mo'mo nomafikui huno wopingo sejapihwosi yo'mayo iwo'n'ngkohofosomo ufehu'mokasesyono. Ose ifijo'manji sekwo Kilais mta'ni huno wopingo tipemafikui sekwo filutihunimno. Honingkano wopingo somo mihwatnnimno. Ose ifijoso sekwo Anitumne'no simeho wopingo semo'n'ngkuhwoso'no sekwo Anituye hungkuno'njo Ta'njo Iyoswo ta filimno. Oso'nji tajo angomjo ta so'nji ta nom'neso Anituye Towahuno sejapeso Anituye yofe ho'nomayo'ne filutihunimno.

¹⁷ Sekwo yo'mayo hungkuno wolano likui ou syoho uyano likui sekwo Jisas'nji ejoku'nohumafikui sekwo Mpohwo Anitumo isamoyoka ulikui yo'mayoso nakwoe Hwe Engo Jisasiye yokumpohn'nyo'nji fiyimno.

A'mu somontohwa Anituye simeho wopingo umokiyo'ne yahinofoho.

¹⁸ Sekwo moya'mi sofasi sekwoe hwehwamne'no hwahopo pawomno. Hofikimo enjwa'mo fosyohumamno. Hofikoe hungkunomo haloho ito'no popmno. Oso yahino nakwoe Hwe Engo moya'mi sofa hofiko ifitnne'ento imentisofoho.

¹⁹ Sekwo hwe sohwasi sekwoe moya'misafamne'no wasemo'nono. Sekwo simeho wonyo semo'n'ngkuhwoso'no ape sofamo yoka hungkuno nulikutoho. O'o, hungkuno hofiyonohino ulimno.

²⁰ Sekwo mehomi soku, sen'ngkwohwo sena'wohijafe hungkunomo sikuno huhwo huhwi haloho popmno. Ose ikujo'no Anitu kakoe simeho wopingo umo'n'imontonoho.

²¹ Sekwo homn'ngkwohwasasi homna'wohijasi sekwoe mehomife simeho wonyo umokukutoho. Oso hwapingo hiso ole, yoka, sitofo, sifajo hungkuno uliwo'n'ngkutoho. Yo'mayo ulohofikujo'no hofiko simeho tohino umn'ngkuhwoso'no hon'ngkano wonyomo wowantifeho.

Syoho ulohofiyi so'nji mokosyohumayo sohwanjiye hungkunofoho.

²² Sekwo syoho ulohofiyi soku, sekwoe hwe engo sohwafe hungkunomo tifi fin'ngkamno. Sekwoe syoho somne'no wasemo'nono. Syoho homo somo semokosyohumayo sohwo kako nosehon'ngkahon'ngki syoho yokumpohn'nyo iwo'n'ngkohofososo pa'nyoso ne'no fiyikuno. Hwap'ngoso sekwo Anituye yofe ho'nomayo'ne syoho yalokwofo.

²³ Yo'mayo hopi'nonohino uyano likui simo'mo ole fisyafihupmno. Olo syoho we'e loso a'amumne'no miyalokuyihwono. O'o, nakwoe Hwe Engo Anitumne'no yalokuhwono. Ose syafisyikui syoho yokumpohn'nyo fiyikuno.

²⁴ Sekwo in'ng seyihwoloho. Nakwoe Hwe Engo Anitu sohwo sekwoe syoho yo'mayo so'no ho'yango ne sejaponefoho. Oso ho'yango neso Anitu nto hwsopuehumentisofoho. Sekwo Kilaisiye syoho ulohofiyi soku kako sekwoe Hwe Engo hweho.

²⁵ A'amu fihwo kako wonyo yoso'manji kako tohino nomanefoho. Nakwoe hon'ngkano wonyomne'no Anitu kako tango monejape'njo iyoso'no afofo hungkuno mulanehwono.

4

¹ Sekwo hwe engo syoho selohofiyi sohwo mokosyohumawo'n'ngkohofosohwas, sekwo huno ole seyohi, Sekwoe Hwe Engo

ne sohwo ahwomomo nohumanto sehonalofoho. Oso'no sekwo a'amu nomokosyohumawo'n'ngkohoho sohwamo yahino wop'ingo'nohini ulohopmno.

Olo yahino lomo fin'ingkamno.

² Sekwo Mpohumo jomo ujo so'ne yahino somo yokumpohn'nyo fikesyohumamno. Sekwo Mpohumo jomo ulano likuji s'imo'mo huno nto'no syafisy'ikujji Mpohumo jomo ul'ikujji isamayoka ne'nohini ul'ikuno.

³ Sekwo An'itumo nakune'no nefo'mayo'ne jomo ul'mno. Olo so'no ul'mno. An'itu kako kakoe hungkuno lut'ihwayo'ne hon'ingkanono won'amofiyono. Olo hungkuno hiloso hwap'ingoso Kilais'yoho. Hohonta hungkuno hiloso hiyas'o'mo wentan'ngki Kilais ehontojwahumentisoso olohonta ngko hungkuno hiloso a'amu somo lut'ihwahon'ngko a'amu fiso nakwolaho lont'ifi impo'angomo intofan'ihumentohofoho.

⁴ Oso'no olo hungkuno Kilais ehontojwahumentisoso loso ngko a'amumo nto'no lut'ihwayo'ne sekwo ngkine'no Mpohumo jomo ul'mno. Olo syoho An'itu ntapmentisoso loso ngko a'amufe huno somo ito'no ehohosasiyo'ne Mpohumo jomo ul'mno.

⁵ Nakwo olo hwahe lopo siki humayo'ne'maho. O'o, nakwo An'tuye syoho ulohofiyon'woho. Oso'no sekwo nom'ne a'amu An'tumo in'ingkawo'n'ngkohoho so'nji nohumaf'ikujji sekwoe yahino somne'no huno ito'no syafisy'ikujji An'tuye hon'ingkanono wop'ingo ut'ihwamno.

⁶ Hungkuno ul'ikujjo'no siki hungkuno so'nji wonyo hungkuno so'nji nol'ikutoho. O'o, An'tuye hungkuno nto'nohini esyohumaf'ikujji huno wop'ingo t'ipemaf'ikujji hungkuno hofiyon'nohini fil'mno. Ose ifijoso a'amu sekumo yo'mayo hungkuno selohon'ngkujjo'no sekwo aku hungkuno ito'nohini ul'mno.

Poul kako Tikikos'i'nji Ounesimos'i'njimo l'ihwat'imentisofoho.

⁷ Tikikos sohwo kako nose'mahwosi nje hungkuno yo'mayo so'no sejo'ne hweho. Kako An'tuye syoho so'no hi umo'n'ngkahon'ngki nakwo'nji syoho yalofoho.

⁸ Oso'no ngko Tikikos sekuyepono uhwojalokweno. Kako yo'mayo ne'ma'maso so'nji sel'ihwosi sekumo yokumpohn'nyo wasesofito'montonoho.

⁹ Nekwo Ounesimos huhwo'njimo sekuyepono l'ihwojalokuhwoyo. Tikikos'i'nji siko nose'mahosi yo'mayo olopo ne'ma'maso so'no woloset'ihwanjijoho.

Poul kako a'amu Koulousi somo nje a'amu kuyoho ul'imentisofoho.

¹⁰ Alis'itakos sohwo impo'angomo ngko'nji humant'ihwoyo sohwo kako nje a'amufo selalofoho. Mak, Mponopasiye kon'ingkwawehwo kako huhwo'nji nje a'amufo selalofoho. Mak huhwo sohwo sekuyepono se'maso'manji nto sel'male hopaso sekwo kakimo ut'ima'fikujji hofiyon mokosyohumamno.

¹¹ A'amu nom'ne Jisas Jas'itos kako huhwo'nji nje a'amufo selalofoho. Oso a'amu Jutafe temtifo mta'ango hufa'u s'ihune sohwa hof'iko An'tuye yo'mayo hopi'nonohinono a'amumo yokumpohn'nyo enemokosyohumayo'ne syoho engo yalokuhwono. Hof'iko wonyoangkafo n'ifo'malokwofo.

¹² Nom'nehwo Epeef'ilos sekwoe ango'ponta'ango huhwo'nji nje a'amufo selalofoho. Kako huhwo Kilais Jisasiye syoho ulohofiyon hweho.

Sikuno huhwo huhwi kako sekumne'no Mpohumo jomo uliwo'n'ngkiso hweho. Ole uliwo'n'ngkoho, Anitu sohwozi, kiko a'amu Koulousi somo hofiko kikine'no yokumpohn'nyo lohofo'neso kiko ufo'maho. Hofikimo yokumpohn'nyo engo umokohojo'no hofiko sokafo umo'nife. Jije huno hopi'nonohinomo hofiko huno uyihwoso'no osomo tifi wokin'ngkapife. Epeefilos Anitumo jomo ose uliwo'n'ngkisofoho.

¹³ Ngko sohwo'ni Epeefilos sohumnene'no huno ole niyohi, Kako a'amu Laoutisiyanta'ango sokunonji Hiyelapoulisnta'ango sokunonji sekwo sokunontne'no sefo'mayo'ne syoho engo yalofoho.

¹⁴ Luk sohwo hwe uyohofaho syoho wonyoangkafo iwo'n'ngkiso sohwo'nji Ntemasi'nji siko nekwoe a'amufu selalokusiyu.

¹⁵ A'amu Laoutisiya mta'ango Anitumne'no in'ngkawo'n'ngkohoho somo nje a'amufu ulalokwe so'no sekwo ulimno. Nom'ne a'mu Nimifa'nji a'amu kakoe angomo Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ngkohoho so'njimo nje a'amufu ulalokwe so'no ulimno.

¹⁶ Olo iyoswo losomo sekwo atofu losojwaofikuji a'amu Laoutisiya hofiko Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ngkohoho somne'no uyimno. Hofiko atofu walife. Nom'ne iyoswo a'amu Laoutisiya somne'no uyahotimaleso hofiko nosejapikujo'no sekwo hoku atofu filimno.

¹⁷ Sekwo Akiposimo ole ulimno. Oso syoho Anitu kijapmmasoso kiko ito'no esyohumahoji ne'njo fiyohoho.

¹⁸ Olo iyoswo simo'njo semti'mokiyoheso nom'ne a'amumo ulahon'ngko mtimokohoho. I olo hungkuno ae'uyo loso ngko Pouli'ni nje aho'nji mtimokalokweno. Nje a'amufu selalokweno. Sekwo ngko impo'angomo humale so'no in'ngko n'ngkofikutoho. Anitu kako yo'mayoso wop'nggo waseloho'montonoho. Ngko Pouli'ni mtimokalokweno. Osoheho.

1 Tesolounika

Olo Iyoswo S^{imo}'mjo loso Poul A'amu Tesolounika somne'no Mti'mokumentisofoho. Olo Hungkuno S^{imo}'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto s^{imentiso} sohonta soswo s^{ife}'nji aho'nji hopi'nono nto uyakolo'mentisopolikeno Poul olo iyoswo s^{imo}'mjo loso a'amu Tesolounika somne'no mti'mokumentisofoho. Poul hohonta An^{ituye} syoho y^{iku}'mo'ho sohonta kako Filipai uli'ko'manto Tesolounika i'mofamentisofoho. Oso hohosohonta a'amu Juta sofe tajo angoso noswonto An^{ituye} hungkuno yano uy^{imentiso}sofoho. Nuyahon^{ngki} a'amu Juta fehohnjo so'nji a'amu Ngk^{ilik} pi'n^{ingo} engo so'nji Jisas^{imne}'no s^{imeho} hi'ntnnono uy^{imentohofofoho}. Oso hiso'no a'amu Juta fehohnjoso Poul^{imo} impe untofant^{ifi} yahon^{ngkofi} s^{ikwo}'miyomo hiyaso li'mofonto Aten^{is} osopo ifawo'mentisofoho. Oso angoso hopo sopo humanto a'amu Tesolounikajo Jisas^{imne}'no s^{imeho} hi'ntnnono songo uy^{imentohofosomne}'no huno pi'n^{ingo} uyahon^{ngki} oso hopo sopo nta'ni Timeoutimo angoso Tesolounikane'no lihwaj^{imentiso}sofoho. (Hungkuno hiso 1 Tesolounika sohe engo 3 hon^{ngkano} we'e 2. Osopo weho.) Poul Timeoutimo lihwojonto Sailas^{inji} siko angoso Koulin i'mofamentisiyefoho. Oso hopo sopo Poul a'amumo An^{ituye} hungkuno ulontan^{ngki} Timouti uma'mentisofoho. Numanto Poul^{imo} a'amu Tesolounika sofe humayo so'no ulahon^{ngki} Poul nupa'nonto olo iyoswo loso mti'mokumentisofoho. Hwap^{nggo} olo iyoswo mti'mokiyoso olenoho. Poul a'amu Tesolounikajo Jisas^{imo} in^{ngkunyo} sofe s^{imeho} hi'ntnnonohino somo yokumpohn'nyo umokumonto mti'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso Poul angoso Koulin humanto mti'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofolihwasi t^{ifi} un^{ngkohwano}.

¹ Ngko Poulⁱⁿⁱ olo iyoswo loso sekwo a'amu angoso Tesolounika sopo An^{itu}'nji Hwe Engo Jisas K^{ilais}'njimne'no s^{imeho} uy^{wo}'n^{ngkohofosokune}'no mti'mokalokuhwono. Sailas^{inji} Timouti'nji oso hwa'u'nji ngko'nji humentani mti'mokalokuhwono. Sekwo An^{itu}'nji Hwe Engo Jisas K^{ilais}'nye mehomi soku, siko sekumo yo'mayo wop^{nggo} selohofohos^{isi} s^{imeho} pompenjiyo wosejopanjiyoho.

A'amu Tesolounikaso An^{itumo} s^{imeho} hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyont^{ifi} wop^{nggo} humamotofofoho.

² Nakwo Mpohumo jomo ulontane sohonta sekumne'no isamayoka uli'wo'n^{ngkuhwonefoho}. Nakwo sekumne'no An^{itumo} jomo ujosono piso'mo'nyo miyalokuyihwono.

³ Sekwo An^{ituye} hungkunomo upa'nont^{ifi} hungkunoso aho yokumpohn'nyo kesyohumawo'n^{ngkohofofoho}. Oso'no sekwo siki mohumulofu. O'o, sekwo An^{itumne}'no syoho yokumpohn'nyo yont^{ifi} a'amu nom'ne somne'no s^{imeho} hi'ntnnono uyont^{ifi} wop^{nggo} ulohof^{wo}'n^{ngkohofokuyoho}. Yo'mayo tango ko se'mayoso sekwo nakwoe Hwe Engo Jisas K^{ilais} asomo peso'no hofiyo uhwontohumalofu. Oso'no sosyef^{isyontani} Mpohumo isamayoka ulalokuhwono.

⁴ Nakwoe a'amu soku, olo so'no huno nayohoho. Anitu sekune'no hitoho engo sejapawo'n'ngkiso sokumo kakoe mehomi imo'nyo'ne nto sehwsopo'mentiso kuyoho.

⁵ Nakwo Anituye hungkuno selimentihwone sohonta sekwo ole majofoho. Olo siki hungkunofoho. Ose majofoho. O'o, hungkuno hiloso upa'n'ngkahon'ngkofi Anituye Towahuno Wopingo sohwo sekwoe simeho mo'mo syoho yokumpohn'nyo yahon'ngki sekwo huno ole syafihu'mentohofi, Hungkuno ne'njofoho. Oso'nji sekwo nakwoe yahino humayo somo nahonontifi huno seimentisofoho. Hon'ngkanoso wopingofoho. Nonefo'mawo'n'ngkohofihwafoho. Ou, hungkuno ne'njo hwafoho limentohofofoho.

⁶ Nakwoe humayo somo sekwo nahonontifi nakwo pa'nyo sekwo imentohofofoho. Oso'no nakwoe Hwe Engo Jisasiye hon'ngkanomo in'ngkamentohofofoho. In'ngkowmentan'ngkofi a'amu nom'neso nosehonontifi nakwolaho lontifi tango sejapmmentohofofoho. I oso'no Anituye Towahuno sohwo simeho wopingo sejopahon'ngki nakwoe hungkunoso sekwo ma'mentohofofoho.

⁷ Oso'no a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uyoso hwaho Masetouniyanta'ango so'nji hwaho Ngk'liknta'ango so'nji hofiko sekwoe yahino wopingomo sehonontifi yahino homo somo sen'ngkamentohofofoho.

⁸ A'amu Masetouniya so'nji Ngk'lik so'nji hofiko'nohino'maho. O'o, sekwo Anituye hungkuno a'amu somo luti'hwahon'ngkofi angomeemo ho'n'ngkahon'ngki a'amu hopi'nonohinoso sekwoe simeho hi'ntnnono Anitumo uyoso'no upa'n'mentohofofoho. Nakwo hano angomeemo emoyontani sekune'no nelahon'ngkofi nakwo oso hiso'no hungkuno nom'ne mujo'njo yiwo'n'ngkuhwonefoho.

⁹ Ose nelalokwofo. Nakwo sekumo se'mahon'ngkuhwoni nakwoe hungkuno upa'nontifi sekwoe hwahoponjo hwasyo anitu somo ho'naofontifi sekwo Anitu songo ne'no humayo ne sohwoe syoho ulohofiyi imo'n'mentohofofoho so'no nelalokwofo.

¹⁰ Nom'ne hungkuno ole nelalokwofo. Olohonta sekwo Anituye Hwomu ahwomo mta'ango sohwo asomo peso'no hontohumalofoho. Ose nelalokwofo. Oso hwomu sohwo Jisasiyoho. Kako poyo pe'n'ngkahon'ngki Anitu ulika'mentisofoho. Oso'no hwangu Anitu kako a'amufe wonyo hon'ngkano so'no tohino engo uyoso sohonta nakwo Jisasi'mo simeho uy'wo'n'ngkuhwone hn'nwiye tohinoso Jisas nto ma'mentisofoho.

2

Poul Tesolounika sopo nohumanto yo'mayo syoho imentisofoho.

¹ Nje a'amu kuyoho. Sekwo huno seyohoho. Nakwo sekwo'njopo nohumentani nakwoe syoho imentihwoneso fiyo po'mentiso'maho. O'o, ne imo'n'mentisofoho.

² Nakwo ango Filipainta'ango sekuyepono pmentihwonefoho. Filipai humentan'ngkuhwone sitofo nal'mentohofoso tohino engo ma'mentihwone so'no sekwo huno moi'wonoho. I oso'no nakwoe Anitu kako kakoe yokumpohn'nyo nakumo nejopahon'ngki yo'mayo hwahoponjo somne'no iyoho monanyofoho. O'o, nakwo sekuyepono Filipainta'ango sohwo'ni nopahon'ngkuhwoni a'amu pi'n'ngo nakwolaho ko nelahon'ngkofi nakwo Anituye hungkuno selimentihwonefoho.

3 Oso hungkuno selihwoneso hwasyo hungkuno'nji selimentihwone'maho. O'o, nehopi'nohini selimentihwonefoho. Hungkuno hiloso selontani wonyo hon'ngkano imo'mentihwone'maho. O'o, wop'ngo'nohini selohofontani Anituye hungkuno selimentihwonefoho.

4 Anitu nakumo yamofon to naloho'mentisofoho. Yamofon nalohofonto nalimento, Nje hungkuno ujo'ne sohwasi hoponoho, nalimentiso oso'no lijwaofalokuhwono. Hungkuno hiloso a'amufe simeho wop'ngo umo'nyo'ne mulalokuyihwono. O'o, Anituye simeho wop'ngo umo'nyo'ne yalokuhwono. Anitu nakwoe simeho fe'nonehonalofoho.

5 Sekwo huno moi'wonoho. Nakwo sekwo afofo masemokumentihwono. Awonoho. Nakwo sekwoe hamniyoho mayo'ne selimentihwone'maho. Olo hilo so'no Anitu huno uyohoho.

6 Sekwo'nji nom'ne a'amu so'nji nakwoe yofe ho'nomayo'ne miyalokuyihwono. I oso'no nakwo Jisas Kila'isyeh syoho ulohofiyoh (*apousel*) hwna'nyoho.

7 Oso hiso'no nakwo syoho engo sejopontontasi hoponesohilo. I sekwo'nji nohumentan'ngkuhwoni sohonta nakwo moya'mi kakoe mehomimo wonyohofiyoh esyohumawo'n'ngkiso hopaso esesyohumentihwonefoho.

8 Nakwo sekune'no simeho nehopi'nohini sejapmmmentihwone so'no nakwo Anituye hungkuno wosejopantani imentihwonefoho. Oso'nohini'maho. Oso syoho yontan'ngkuhwasi a'amu hofiko nakumo nonahon'ngkuji nakumo fonjonasyontifijontentesi wop'ngo'nesohilo. Hwap'ngoso nakwo sekune'no simeho nehopi'nohini sejape so'nefoho.

9 Nakwoe a'amu soku, nakwoe syoho tohohmtanno'njo iyoso'no sekwo huno moi'wonoho. Anituye hungkuno ko selontani nakwoe wosopayoh yo'mayo so'no mpe iyoh'ne nakwo sikwo'miyomoh mofehi'nyo'nji hamniyohoh'no syohoh yokumpohn'nyoh imotihwonefoho. Sekwoe wosopayoh yo'mayoh siki mayohoh'no nakwolahoh limentihwonefoho.

10 Sekwo nakwoe yahinosoh to nahon'imentohofohoh. Anitu huhwo to nahon'mahoh. Sekwo Anitumoh simeho hi'ntnnonoh uyalo'kwofoh sikunonji sekwo'nji nohumentani nakwo Anituye hon'ngkanomoh in'ngkowentani wop'ngo'nohini humamentihwonefoho. Wonyoh hon'ngkanoh mimmentihwonefoho.

11 Hwe fihwo kakoh mehomimoh wop'ngo ulohof'woh'n'ngkisoh hopasoh nakwo sekumoh wop'ngoh selohoh'mentihwonefoho.

12 Anga'no anga'nohinoh sokumoh Anituyeh hungkuno losetihwentani hunoh sefohotofontani sekwoe humayoh somoh yokumpohn'nyoh semokumentihwonefoho. Anga'no anga'nohinoh sokumoh Anituyeh simeho wop'ngoh umoh'nyoh so'ne nakwo hon'ngkanoh wop'ngo'nohinoh in'ngkayoh so'ne lutihwamentihwonefoho. Anitu huhwo sohwo ole selalohoh. Nje angopoh n'i'mapmno. Nje yo'mayoh wonyohangkasoh sekwo'nefoho. Sekwo ngkimoh enjwa'moh fosyohumafiku'no ngkoh wosemokosyohumamonnohoh. Ose selalohoh.

A'amu Anitumoh simeho hi'ntnnonoh nehopi uyont'fih yokumpohn'nyoh lohofont'fih tango engoh tipema'mentohofohoh.

13 Nakwo Anituyeh hungkuno selontan'ngkuhwoni sekwo ole monajohoh. Olo hungkuno losoh hwahopontah'angohoh. O'o, ose monajohoh. Nakwoe hungkuno nupah'nont'fih Anitu mta'angohoh

limentohofofoho. Ou nehopi. Oso hungkuno Anitu nejapmmmentisofoho. Oso'no hungkuno hilo somo sekwo nupa'n'ingkahon'ingkofi sekwoe simeho mo'mo hungkuno hiso'no Anitu kako huno fohotofohotofo selohofahon'ingki sekwo hon'ingkano songomo in'ingkamentohofofoho. Oso hiso'no nakwo Anitumo isamoyoka uliwo'n'ingkuhwonefoho.

¹⁴ Nakwoe a'amu soku, a'amu hwaho Jutiya humamotofoso hofiko nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais osohumo simeho hi'ntnnono uyalokwofo somo yo'mayo u'ma'mentiso pa'nyoso olohonta sekumo se'malofoho. A'amu Jutiya humamotofoso Jisasimo in'ingkawo'n'ingkohofa so'no hofikoe a'amu mta'ni tango engo ma'mentohofofoho. Oso hopaso sekwo sekwoe a'amu mta'ni tango engo t'ipemalokwofo.

¹⁵ A'amu Jutaso Jisasimo mohumayo'njoso hofiko a'amu Anitu hungkuno uyahon'ingki limotofo sohromo fonjasyontifi t'ifinepo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais sohomo fonjahumentohofofoho. I hofiko nakumo wae enamo'mentohofofoho. Hofikoe yahino wonyo so'no Anitu ngkilaho lalofoho. A'amu huhwo sohwa hofiko hwe moya'mi hopi'nonohino sofe mango hwafoho.

¹⁶ Oso'no a'amu Jutamnohino'maso, o'o, a'amu temtitofo kengo kengo somo nakwo Anituye hungkuno waluti'hwantane yahon'ingkuhwoni hofiko nakwoe hon'ingkano pijwonemofalokwofo. Oso'no a'amufe mangohwa pa'nyo imo'n'imentohofofoho. A'amu Jutaso ole lalokwofo, A'amu kengoso Jisasiye hungkuno upa'nyo so'no nakwolaho lalokwofo. Oso'no hofikoe wonyoso engo hopa nto yao'maho. Oso hiso'no Anitu kako hofikine'no simeho tohino umnalofoho. Tohino engo wot'ipemant'ifeho.

Poul kako Tesolounika a'amu somo apa'no uhwonimo syafihu'mentisofoho.

¹⁷ U nakwoe a'amu soku, a'amu Juta sekuyepono nakumo wae enamo'mentohofa sohonta nakwo hwaho nom'nepo nohumentani sekune'no huno sosyefisyontani nakwo sikumehomi pa'nyo humament'hwonefoho. Sekwoe simano masehonyo'njo yontani i oso'no nakwoe hunoso sekune'no sosefisyalokuhwono. Nakwo sekumo se'mane'entani syoho engo yalokuhwono. Nakwo nakwoe simeho so'mo hofikimo uhwonano syofisyalokuhwono.

¹⁸ Nakwo sekumo wose'mantane'no yihwono. Ngko Pouli'ni sikuno engolopohamo wose'ma'mo lonji ko imoteso i Seten kako nakumo pikup'jo naloho'mojofoho.

¹⁹ Hwangku nakwoe Hwe Engo Jisas asomo poso sohonta nakwo kakoe simanopo lohofanefoho. Oso hohosohonta nakwo yo'mayo wonyoangkafo t'ipemane so'no huno mosyofisyalokuyihwono. O'o, sekwo nakwo'nji oso hopo lohofane so'no syofisyontani simonyo yalokuhwono. Jisas kako sekumo sehon'ingkuhwosi nakwoe syoho ne imo'nyo so'no huno uyonefoho.

²⁰ Sekwoe yahino wop'ingo so'ne syofisyontani Jisasiye yofe ho'nomalokuhwono. Oso'no sekumne'no nakwoe simeho wop'ingo namo'n'ingkohoho.

3

Poul Timoutimo a'amu Tesolounika somne'no yokumpohn'nyo umokiyo'ne li'hwat'imentisofoho.

¹ Nakwo sekune'no ne'no syosyefi+syiwo'nalokuhwone so'no sekwoe hungkuno najo so'ne nohontohumehwaloho. Oso'no Sailas'i'nji nekwo ole mtitofontai nekwo anga Aten'i+sopo nohumentai

² Timouti sekuyepono wolihwojantayo'yihwoyo. Timouti huhwo sohwo kako nekwo'nji Anituye syoho yontani Jisas K+laisiye hungkuno lutihwawo'n+ngkiso hweho. Nekwo Timoutimo sekwoe simeho hi'ntnnonohino somne'no yokumpohn'nyo semokiyo'ne'no uhwaji+hwoyo. Kako Anituye yokumpohn'nyo so'no wasefohoto'mtonoho.

³ Yo'mayo tangoso se'malokunjo so'no iyoho masenonehoho. Sekwo huno moi'wonoho. Yo'mayo tohino mayoso'no Anitu limento, Tohino woti+pemanti+feho. Ose limentisofoho.

⁴ Nakwo sekwo'nji nohumentani oso hiso'no nto seli+mentihwoni, Nakwo hopi'nonohino tohino engo noti+pemanefoho. Ose selahon+ngkuhwoni hungkuno hiloso ne imo'n+mentiso so'no huno seyohoho.

⁵ Oso'no sekwo wopingo ko humalofa syafisyoni sekwoe hungkuno najo so'ne nohontohumamnehono. Oso'no olo hilo so'no Timoutimo sekuyepono wolihwatimne'no yohono. Sekwo simeho hi'ntnnonohinoso yokumpohn'nyo hi'nji kohumalofa. Seten kako sekumo afoto'njo se-japi+hwoyo'no nakwoe syoho ne ane imo'nonoholontae lihwaji+hwoyo.

Timouti hungkuno wopingo Poulimo moti'mahon+ngki Poul simeho wopingo umo'n+mentisofoho.

⁶ Timouti sekumo seli'ko'manto olohonta nakumo ne'makwoho. Hungkuno wopingo sekumta'angoso loneti+hwahoho. Ole loneti+hwahi, Hofi'ko Anitumo simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyalokwofo. Hofi'ko a'amu nom'ne somo simeho wopingo uyonti'fi ufo'malokwofo. Engolopohamo hofi'ko nakumne'no syafi+syiwo'n+ngkohoho. Nakwo sekumo wosehonantane'no yalokuhwone hopaso sekwo nakumo wonehonanti'fe'no yalokwofo. Ose nal+masofoho.

⁷ Nakwo a'amu soku, nakwo olopo tohino engo mentani nohumentan+ngkuhwone sekwo simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uy+wo'n+ngkohoho so'no upa'nontani oso hiso'no nakumo yokumpohn'nyo natofo'nefoho.

⁸ Sekwo Hwe Engo Jisas sohumne'no yokumpohn'nyo humalofa so'no huno naiso so'no yo'mayo tanga nakumo ne'masoso nakwo simeho wopingo'nji wohumantanoho.

⁹ Nakwo sekumne'no Mpohumo jomo ulontani simeho wopingo wonyoangkafo namo'n+ngkohoho. Simeho wopingo wonyoangkafo so'no Mpohumo isamayoka pipi ulanehwono. Nakwo sekumne'no simonyo yalokuhwono.

¹⁰ Mofehi'nyo'nji sikuno'nji nakwo sekumo sefomayo'ne Anitumo jomo uli'wo'n+ngkuhwonefoho. Sekwo Anitumo simeho we'e uyifijo'manji nosehon+ngkuhwasi sekwoe simeho hi'ntnnono engo uyoso'no wosefoma'mtonoho.

Poul kako kakimo Tesolounika'no uhwojajo'ne Anitumo jomo uli+mentisofoho.

¹¹ Nakwoe Mpohwo Anitu'nji nakwoe Hwe Engo Jisas ntnne'no sekumo Tesolounika se'mayo'ne hon+ngkano namofiyo'ne jomo ulalokuhwono.

¹² Hwe Engo sohumo ole ulalokuhwono, Sekwo simeho afa in+wo'n+ngkohoho so'nji sekwo nufoma'n+wo'n+ngkohoho so'nji a'amu nom'ne somo simeho uyo so'ntnne'no engo umojo. Ose ulalokuhwono.

Nakwo sekumne'no hitoho selofiwon'ningkiso hopaso Hwe Engo sohwo kako sekumo sefo'mayo'ne jomo ulalokuhwono.

¹³ Hwe Engo ose yososo sekwoe simeho somo yokumpohn'nyo semokososo nakwoe Hwe Engo Jisas kakoe a'amu'nji asomo pifijo sohonta sekwo Anituye simanopo lohofikuji hon'ngkano wonyo ane wop'ngonohini lohoptinne kuyoho.

4

Hon'ngkano wop'ngo somo fin'ngkamno.

¹ Ou, nakwoe a'amu soku, hungkuno nom'ne woselantane'no yihwono. Nakwo Anituye simeho wop'ngo umon'nyo so'no yo'mayo hon'ngkano yahino nto setihwamentihwonefoho. Oso yahino wop'ngo somo sekwo we'e in'ngkwalokwofo. I olohonta nakwoe Hwe Engo Jisasiye simano mofohi'nontani hungkuno yokumpohn'nyo woselantane'no yihwono. Oso hon'ngkano yahino wop'ngo somo sekwo aho yokumpohn'nyo ne'no fikesyohumantokuno.

² Yo'mayo hungkuno hopi'nono Jisas mta'ango selimentihwoneso sekwo huno moi'wonoho.

³ Sekwo yahino wop'ngo somo in'ngkayo so'no Anitu ole umon'nalofoho. Hon'ngkano wonyo ane'njo wop'ngonohinimo fin'ngkamno. Yo'mayo yahino wonyo a'mohufo iyoso ni'hu'nahone fohu'meeopmno.

⁴ Ape mayo yahino so'no hon'ngkano itonohini fisyafihupmno. Ou, sekwo anga'no anga'nohino sohwas, sekwo ape womano likuji ape mayo yahino somne'no huno syafisyikuji sekwo ape ito'no mapmno. Sekwo simeho noselikafihwoloho.

⁵ Sekwo a'amu Anitu ne'no huno mosyafisiyo'njo sofe yahino nomafikutoho. Hofiko hofikoe a'apahomnohini syafisyontifi apemne'no simeho fefoyo u'mahon'ngki ape hufo hopa iwon'ngkohofihwafoho.

⁶ Olo yahino loso'no sekwo nom'ne somo wonyo ulohofikutoho. Nom'ne sohwafe ape hufo nomafikutoho. Olo yahino wonyo loso'no Anitu tohino mikunimpos uyonefoho. Olo hilo so'no nakwo hungkuno yoloho nto selimentihwonefoho.

⁷ Anitu kako nakumo hon'ngkano wonyomo in'ngkayo'ne nahwosopomentiso'maho. O'o hon'ngkano wonyo ane wop'ngonohini somo in'ngkayo'ne nahwosopomentisofoho.

⁸ Olo ape ito'no mayo'ne hungkuno somo hwe fihwo hwotoho feso sohwo kako a'amufe hungkunomnohini mafewon'ngkiyohoho. O'o Anituye hungkuno homo hwotoho fewon'ngkiso hweho. Anitu huhwo sohwo kakoe Towahuno wonyo ane wop'ngonohini nejap'iwon'ngkiso sohomo hwotoho fewon'ngkisofoho.

⁹ I a'amu nom'ne somo simeho inyoso'no pehofo semti'mokiyimnehono. O'o Anitu oso hiso'no nto setihwamasofoho.

¹⁰ Sekwo a'amu Masetouniyanta'ango Anitumo simeho umotofo somo sekwo simeho uy'iwon'ngkohofoho kuyoho. I oso'no nakwoe a'amu soku nakwo hungkuno yokumpohn'nyo woselantane'no yihwono. Olo yahino loso sekwo yokumpohn'nyo ne'no fisyafisyikuno

¹¹ Sekwo hungkuno tifi'njo so'no huno yokumpohn'nyo fisyafisyikuno. Sekwoe humayoso hofiyi nto'no fosyohumafikuji sekwo syoho yo'mayo so'no ito'no mokosyohumamno. Sekwoe wopayo syoho yo'mayo syohoso sekwoe aho'nji nto'no fiyikuno. Hohonta ose nto selimentohefoho.

12 Ose ifijo'manji a'amu An+itune'no mosyaf+siyo'njoso sekwoe hon+ngkanomo sehon+ngkuji hof+iko yofe wop+ngo womeselant+ifeho. Sekwo yokumpohn'nyo ifijo'manji sekwo umofonyo mifitnnehofo. Nom'ne somo yo'mayo so'no jomo mul+fitnnehofo. O'o sekwo hoponoho.

Hwe Engo Jisas sohwo asomo pe-e'ne hungkunofoho.

13 U nakwoe a'amu soku a'amu poyo nto pe'nyoso'no sekwoe hunomo ito'no womesehwojantane'no y+hwono. Huno ito'no syaf+hupijoso poyo pe'nyoso'no sekwoe simeho tango maseyonehoho. A'amu An+ituno simeho hi'ntnnono muyoso a'amu poyo pe'n+ngkahon+ngki nt+mo kohumaho syafisyont+ifi humotaho lat+pewo'n+ngkohofofoho. An+itu nel+kafone so'no mohontohumayo'njoso hof+iko poyo pe'nyoso'no hof+ikoe simeho tango uyalofoho.

14 Jisas kako poyo pe'nonto apa'no songo lika'mentiso so'no syaf+sy+wo'n+ngkuhwono. Oso hiso'no nakwo simeho hi'ntnnono uy+wo'n+ngkuhwonefoho. Oso'no olo so'no huno nayohoho. A'amu Jisas+mo simeho hi'ntnnono uyont+ifi pe'n+mentohofoso hof+iko Jisas+nji ufohi'n+ngkahon+ngkofi An+itu songo humayoso uy+mentiso so'no Jisas asomo poso sohonta kako a'amu homo somo asomo ipemotaponefoho.

15 Nakwoe Hwe Engo Jisas+ye hungkuno woselantane'no y+hwono. Hwangku Hwe Engo sohwo asomo poso sohonta nakwo hwe moya'mi songo humalohwone hn'nwi nakwo a'amu pe'n+mentohofoso somo s+mo'mo mupeenehwono.

16 O'o Hwe Engo sohwo kako mampaho engo'nji joho lahon+ngkuhwosi a'amu ahwomomjo s+mo'mta'ango sohwo joho lh+wosi An+ituye kounoho yoka ho'n+ngkuhwoso'no osohonta Hwe Engo sohwo ahwomomo ul+ko'mahwosi noponefoho. Oso hohosohonta a'amu Jisas K+lais+mne'no simeho hi'ntnnono uyont+ifi pe'n+mentohofoso somo An+itu songo ul+kafonefoho.

17 Oso hohosohonta nakwo hwe moya'mi Jisas+mo simeho hi'ntnnono uyontani songo humalohwone hn'nwi Hwe Engo sohwo nakumo net+mahwosi nakwo hi'nnonji poyo pe'n+mentohofoso so'nji himopo noswo'n+ngkuhwosi osopo Hwe Engo sohomo s+mowanefoho. Osohonta nakwo Hwe Engo sohwo'nji engolopohamo ne'no hument+hwanefoho.

18 Oso hiso'no sekwo sen+ngkwa'wehwosamo ul+kuji hof+kimo yokumpohn'nyo usofitopmno. A'amu poyo pe'nyoso'no simeho tango uyalokunjo somo olo hungkuno hiloso ul+kujo'no hof+koe simeho wop+ngo umo'n+montonoho.

5

Jisas asomo peso'no nakwo ito'no wesyo humano.

1 Nakwoe a'amu soku, yo'mayo nakwo sel+hwoneso imo'nyo'neso s+kuno so'no mamt+!mokokohiy+hwono.

2 O'o oso hiso'no sekwo huno moi'wonoho. Oso s+kuno hiso nakwo huno moneyontan+ngkuhwosi imo'nonefoho. A'amu hufo uyant+ifi s+kwomiyomo pohofoso hopa imo'nonefoho.

3 Oso s+kuno homo somo a'amu ole wohnnant+ife, Yoka ane s+kuno wop+ngohontanoho. Nakwo wop+ngo humalohwono. Ose hnn+ngkuji nohumentan+ngkuji yo'mayo huno mosyaf+siyo'neso u'mofapmmontonoho. Nom'ne pahnn+mo hungkunoso ole, oso tohino moya'mifa mehomi aswo

womantifi umningkiso hopa komo'no imo'nonefoho. Oso tohino homo somo hofiko muyakolopitnnehofo. Sikuno oso pa'nyoso imofaponefoho.

⁴ Nakwoe a'amu soku, sekwo Hwe Engo Jisasiye hungkuno hilo somo sekwo simeho hi'ntnnono uyontife so'no pomponahopo humalofo. Sikwo'mjoho'mo mohumulofo. O'lo sikuno homo somo sekwo yomo mifitnnefoho. Oso sikuno hiso a'amu hufo uyantifi piwo'n'ngkofo hopaso imo'nonefoho.

⁵ Sekwo mofehi'nyo pomponahopo humalofo. Nakwo Jisasi'mo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkuhwone so'nwi sikwo'mjoho'mo mohumulo-hwono. O'lo pomponahopo humalohwono.

⁶ Oseso nakwo a'amu nom'ne sofe hofikoe huyo'mango foyawehoho hopa foyowehwaloho. O'lo nakwo Jisasi'mne'no timo hontohumehwasi huno nto'no wehohosonasyono.

⁷ A'amu Jisasi'mne'no huno mosyafisiyo'njo iwo'n'ngkohofoso hofiko saho'nohini foyawowo'n'ngkohoho hopa sikwo'miyomo huno nto'no mehohosasiyo'njo foyawowo'n'ngkohofofoho. A'amu mijo yokumpohn'nyo nontifi nilohofiwo'n'ngkohofoso sikwo'miyomo nonilohofiwo'n'ngkohofofoho.

⁸ I oso'no nakwo mofehi'nyopo humawo'n'ngkuhwone sohwo'niye hunoso ehohosahiny'i'nohoho. Nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyo so'nji a'amu nom'ne somo simeho uyoso'nji nakwoe sampe pa'nyofoho. A'amu jije swokinopo wakufongku'mo lihwozi yihwoso'no jije sampe swokinopo womokisahin'mnoho. U jije mnokinopo wafongku'mo lihwozi yihwoso'no kiko jije sampe wahoholo'n'imnonho. Oso pa'nyoso nakwoe wonyomne'no poyo imo'n'mentiso sohwo nakumo asomo wonema'mo lihwozi poso sohune'no syofisyihwasi nakwoe sampe pa'nyoso nto'no wehoholo'nohumano.

⁹ Anitu nakwoe wonyo'mne'no tohino nejape-e'ne nahwosopo'mentiso'maho. O'lo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais nakumo asomo netimayo'ne nahwosopo'mentisofoho.

¹⁰ Jisas nakwo kako'nji songo foyohumayo'ne nakumne'no pe'n'mentisofoho. Oso'no nakwo poyo pe'naso'manji songo humaso'manji u Jisas kako asomo poso sohonta nakwo kako'nji songo nohumanefoho.

¹¹ Oseso sekwo a'amu anga'no anga'nohino hn'nwi sen'ngkwa'wehwosamo hungkuno wop'ngo'nohini ulikui hofikoe simehomo yokumpohn'nyo fisosofitofisyohumamno. Olo honta yalokwofo somta'angoso ne'no fikuno.

Hungkuno ae'uyofoho.

¹² Nakwoe a'amu soku, hungkuno nom'ne woselantane'no yihwono. A'amu nakwoe Hwe Engo sohwoe hon'ngkanomne'no losetihwalokwofo somo sekwo enjwa'mo nto'no foyohumamno. Nakwoe Hwe Engo sekumo sefo'mayo'ne a'amu homo somo uhwosopo'mentisofoho.

¹³ Sekwo hofikoe syoho so'no huno nto'no fisyafihupmno. A'amu homo somo simeho uy'kuji hofikoe yofe ho'nomafikuji wop'ngo'nohini ulohopmno. Sekwo yoka hungkuno nohnn'ngkutoho. O'lo simeho afa in'ngkuji wop'ngo foyohumamno.

¹⁴ Nakwoe a'amu soku, sekwo a'amu piso'mo'nyo'njo somo hungkuno ole ulimno, Sekwo syoho yokumpohn'nyo fiyimno. Piso'mo'nyo iku-toho. Hungkuno yokumpohn'nyo ose ulimno. A'amu Anitumne'no

yokumpohn'nyo lohoho'ne iyoho un'iwon'ningkiso somo yokumpohn'nyo umokumno. Anituye hon'ngkanomo ul'iko'mano lifijo somo ufo'mapmno. A'amu hopi'nonohino somo sekwo hungkuno hwaho lopo hohohofahn'no ulimno.

¹⁵ A'amu sekumo wonyo selohopijo somo sekwo aku ulohofikutoho. O'o, sikuno engolopohamo sekwo a'amu hopi'nonohino somo wop'ingo'nohini ulohofikuno.

¹⁶ Engolopohamo sekwo simeho wop'ingo'nji fohumantokuno.

¹⁷ Engolopohamo sekwo Mpohumo jomo ul'ikuno.

¹⁸ Sekwo yo'mayo tango'nji nohayo'nji se'maso so'no Anitumo engolopohamo isamoyoka ul'ikuno. Jisas Kilais kakoe a'amu somne'no Anitu olo yahino loso'no umo'n'ngkohoho. Oso'no sekwo tifi fin'ngkamno.

¹⁹ Yo'mayo Anituye Towahuno selisoso sekwo hwotoho fekutoho.

²⁰ A'amu Anituye hungkuno selifijo somo sekwo hohujo ikinj'mifikutoho.

²¹ Yo'mayo hungkuno upa'n'ngkohofoso Anitunta'ango so'ne yamofa fiy'imno. Hungkuno ne'njo somo aho fikesyohumamno.

²² Yo'mayo wonyo somne'no i'waho fiy'imno. Olo hilo so'no sekumne'no Mpohumo jomo ulalokuhwono.

²³ Anitu kako simeho pompenjiyoso hwapingo hweho. Oso'no kako'nohini sekumo wopingo wasemokono. Kako sekwoe huyo'mango'nji a'apaho'nji wopingo esemokosyohumahwosi nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais asomo poso sohonta Anitu sekumo wopingo semokonefoho.

²⁴ Anitu nahwosopo'mentiso sohwo kako oso hiso'no wopingo namokonefoho. Anitu ose nalimentiso so'no ne imo'nonefoho.

²⁵ Nakwoe a'amu soku, sekwo Anitu nefo'mayo so'no Mpohumo jomo ulimno.

²⁶ Anituye a'amu hopi'nonohino somo nakwoe a'amu kuyoho ulimno.

²⁷ Ngko Hwe Engo sohwoe yokumpohn'nyo'nji hungkuno loso wasel'monne'no yohono. Sekwo olo iyoswo mt'i'mokalokuhwoneso n'ngkwahwosamo atofa filut'hwamno.

²⁸ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako wopingo wosemokosyohumano. Ngko Pouli'ni olo iyoswo loso mt'i'mokohono. Hungkuno osohopeho.

2 Tesolounika

Olo Iyoswo Tifinjo loso Poul A'amu Tesolounika somne'no Mt'i'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo sife'nji aho'nji hopi'nono nto uyako'mentisopo Poul olo iyoswo tifinjo loso a'amu Tesolounika afahomne'no mt'i'mokumentisofoho. A'amu Tesolounikajoso Poul iyoswo simo'mo mt'i'mokuyahotimentisoso nomantifi hofiko Jisas Kilais asomo pe-e'ne hungkuno Poul mt'i'mokumentisoso hofiko a'amu Tesolounika fehohnjoso atofu hwasyohohnta'ni lontifi hofikoe hunoso ole syafiku'mentohofofoho. Poul kako olo iyoswo mt'i'mokisyo loso Hwe Engo sohwoe Sikuno nto i'mofapohoho lontifi hofiko pisomo'nyo yontifi yo'mayo syoho so'no nakwolaho lontifi siki humantifi nom'ne a'amufe syohomne'no hofikoe humayo somne'no yo'mayo so'no siki hungkuno lutihun'wo'ingkohofofoho. Olo hungkuno loso Poul nupa'nonto iyoswo tifinjo loso mt'i'mokumentisofoho. (Oso hungkunoso 2 Tesolounika sohe engo 2 hon'ngkano we'e 2-'nji sohe engo 3 hon'ngkano 11-'njo sopo weho.) Iyoswo simo'mjo mt'i'mokuyahotimentiso sohonta hamno hufa'ulikeno hufa'u sihunetikenon to pamentisopo olo iyoswo tifinjo loso mt'i'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso Poul kako a'amu Tesolounikasos Jisas nto i'mofapohoho. Hofiko huno ose syafisyontan'ngkofi Poul kako oso huno homo somo ito'no m'hwajiyone olo iyoswo loso mt'i'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofu l'hwasi tifi un'ngkohwano.

¹ Ngko Poul'i'ni Sailas'i'nji Timouti'nji nakwo nohumentani olo iyoswo loso semt'i'mokiyalokuhwono. Sekwo Tesolounika sopenjo soku An'itumo in'ngkwalokwofo soku sekwo nakwoe Mpohwo An'itu'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais'i'njiye a'amu kuyoho.

² Mpohumo sekumne'no ole ulalokuhwono. Nan'ngkwowho An'itu sohwo'nji Hwe Engo Jisas Kilais'i'nji siko'monta'i siko yo'mayo wop'ngo selohohosi siko simeho pompenjiyo wosejopanjiyo.

Poul An'itumo isamoyoka ulalofoho.

³ Sekwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais'imo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohofosoku, nakwoe a'amu kuyoho. Sikuno engolopohamo sekune'no Mpohumo isamoyoka ul'wo'n'ngkuhwantano. Oso yahino hiso wop'ngofoho. Hwap'ngoso olenoho. Sekwoe simeho hi'ntnnono An'itumo uyosonego imo'nalofoho. Sekwo nom'ne a'amu so'nji simeho inyosonego imo'nalofoho. Oso'no sekune'no Mpohumo isamoyoka ulalokuhwono.

⁴ Oso hiso'no nakwo nom'ne a'amu Jisas'imo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohofosomo sekune'no ole ulalokuhwono. A'amu nom'neso wonyo selohofontifi tohino engo sejopahon'ngkofi sekwo An'itumne'no mus'ikwajiyonjo yokumpohn'nyo lohofontifi An'itumo simeho hi'ntnnono engo uyalokwofo. Ose yalokwofo so'no a'amu nom'ne somo ulontani simeho wop'ngo namo'n'wo'n'ngkohoho.

Anitu kako a'amu hwahoponjofe hon-ingkanomne'no hungkuno ikwolo-fonefoho.

⁵ Anitu hungkuno ikwolofo'ne hwapingo sohwo ito'nohini yiwo'n'ingciso hweho. Sekwo Anituye yahino wopingoso malokwofo so'no a'amu nom'neso tango sejopalokwofo. Yo'mayo tango se'mahwoso'no hwanguku sekwo Anituye angopo humayoso hoponoho.

⁶ Anitu oso a'amu sekumo wonyo selohofa somo kako aku tohino uyonefoho. Oso yahinoso ito'nohinoho.

⁷⁻⁸ Sekwo tohino mawo'n'ingkohofa soku nakwo'nji Anitu usijo'no nehumajonefoho. Osohonta nakwoe Hwe Engo Jisas kako kakoe a'amu ahwomomo mta'ango yokumpohn'nyo so'nji nopahon'ingkuhwosi a'amu nuhwon'fitnnefoho. Oso hohosohonta kako toho engo'nji nopihwosi a'amu Anitumne'no huno muyo so'nji nakwoe Hwe Engo Jisasiye hungkunomo tifi min'ingkayo'njo somo Anitu kako aku tohino uyonefoho.

⁹ Oso a'amu homo somo uhwon'ingkuhwosi sekwo ni'hu'nahone umo'nantife kuyoho ulonefoho. Hwe Engo sohwoe simano'nji kakoe yokumpohn'nyo pomponaho so'nji muhwonyo'njo ifitnnefoho. Ni'hu'nahone tohino ne'no nomapitnnefoho.

¹⁰ Kako asomo poso sohonta kakoe a'amuso kakoe yofe noho'nomapitnnefoho. A'amu Anitumo simaho hi'ntnnono umotofoso simaho wopingo'nji humafitnnefoho. Osohonta sekwo hofi'ko'nji nohumafitnnefoho. Hwap'ingoso oso hungkuno seliment'ihwone somo sekwo simaho hi'ntnnono uyiwon'ingkohofofoho.

Poul kako a'amu Tesolounika somne'no Mpohwo ufo'mayo'ne jomo ulalofoho.

¹¹ Oso hiso'no syofisyontani sikuno engolopohamo sekumo sefo'mayo'ne Anitumo jomo uliwo'n'ingkuhwonefoho. Ole ulalokuhwono. Anitu kako humayo wonyoangkafo so'no sehwasopo'mentiso oso hoponoho. Sekwo Hwe engo Jisasi mo simaho hi'ntnnono uyalokwofo so'no yo'mayo syoho wopingo uyano lifijoso Anitu kakoe yokumpohn'nyo wosejapono. Yo'mayo syoho wopingo Hwe Engo Jisasi'mne'no yalokwofoso moi'wo esojwaofi'kujo'no wosefo'mano.

¹² Ose ifijo'manji sekwo Hwe Engo Jisasiye yofe woho'nomantifeho. Oso'no Jisas kako sekwoe yofe aku woho'nosema'mtonoho. Hwap'ingoso ole, Anitu'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais'nji siko nakumo wopingo nalohofiwo'n'ingkisiyo monta'iyoho.

2

Anituye hungkunomo hwotoho fe-e'ne sohwo i'mofaponefoho.

¹ Nakwoe a'amu soku, nakwoe Hwe Engo Jisas asomo nopihwosi nakumo menahu'mokone so'no woselimonne'no yohono.

² A'amu fehohnjo ole maseli'kuji, Nakwoe Hwe Engo sohwoe sikuno nto i'mofapohoho. Ose selifijo'manji oso hungkunoso hofi'koe huno mta'ango selohofa. U nom'neso ole maseli'kuji, Anituye Towahuno ole ntohoho, Nakwoe Hwe Engo sohwoe sikuno nto i'mofapohoho. Ose woselantifeho. U a'amu nom'ne ole maseli'kuji Poul ole mti'mokuma, Hwe Engo sohwoe sikuno nto i'mofapohoho. Ose woselantifeho. Oso'no selohofa'manji sekwo yomo ikuji simaho wonyo semo'n'ingkuhwoloho.

³ Oso hwasyo hungkuno selifijo somo sekwo simeho hi'ntnnono niyikutoho. Olo sikuno loso siki sohonta m'mofaponehoho. Awonoho. Simo'mo a'amu pi'n'ngo engo Anitumne'no hahn'nyo ifijoso hwe fihwo Anituye hungkunomo hwotoho fewo'nyo sohwo utihwa'nyopo i'mofaponefoho. Oso hwe huhwo sohwo tifi no'mo kako tikanomo wene hweho.

⁴ Kako ole ulonefo, Sekwo yo'mayo somne'no hwomtame ehumawo'n'ngkohofoso foho'naopmno. Hunoso ngkine'nohini fisiyanifohupmno. Ose ulihwosi Anituye tajo ango engo somo nosyuhwosi osopo nohumahwosi ole ulonefo, Ngko Anitu ne hwo'nyoho. Ose ulonefoho.

⁵ Hohonta sekwo'nji nohumanji olo hilo so'no nto selimentohefoho. Sekwo in'ngo laseimaho.

⁶ Olohonta oso hwe sohwo m'mofapiyoho. Yahino anga'nohinoso oso hwe sohwoe hon'ngkanomo pijwaofoho. Yahino hiso'no sekwo huno seyohoho. Anitu kako oso hwe sohwoe sikuno ho'nahumentisoso m'mofapiyoho.

⁷ Sekwo huno moi'wonoho. Olohonta a'amu fiso Anituye hungkunomo hwotoho feelokwofo. I oso'no a'amu fihwo oso hwe huhwo sohwo kakoe hon'ngkanomo nopijumofonefoho. Oso hon'ngkano piku'nnyoso moi'wo imo'n'ngkuhwoso'no oso hwe Anituye hungkunomo hwotoho fe'ne sohwo noponefoho.

⁸ Oso hohosohonta oso hwe Anituye hungkunomo hwotoho fe'ne sohwo utihwa'nyopo noponefoho. Osohonta Hwe Engo Jisas kakoe mammtnno'nji hwe huhwo sohumo fonjasyonefoho. Hwe Engo sohwo kakoe pomponaho engo'nji utihwa'nyopo nopihwosi oso hwe wonyo sohumo ni'hu'nahone wonyo umokonefoho.

⁹ Oso hwe Anituye hungkunomo hwotoho fe'ne sohumne'no nom'ne hungkuno waselimonne'no yohono. Kako Seteniye yokumpohn'nyo'nji nopihwosi hungkuno hwasyo'nji yo'mayo kengo wonyongkafo hwasyo itihwanefoho. A'amu fehohnjoso nuhwon'ngkuji kakimo in'ngkafitnnefoho.

¹⁰ Oso a'amu hiso Anituye hungkuno ne'njo somo simeho ufijo'manji Anitu kako asomo utimanefoho. I oso'no Anituye hungkuno ne'njo nakwolaho lifijoso ni'hu'nahone imo'naopitnnefoho.

¹¹ Anitu kako hungkuno lahon'ngkuhwosi a'amu hwasyo hungkuno ulifitnnefoho. Oso hwasyo hungkuno somo a'amu pi'n'ngoso nupa'n'ngkuji simeho hi'ntnnono uyifitnnefoho.

¹² Oseso a'amu hungkuno ne'njo somo simeho hi'ntnnono muyoso hon'ngkano wonyo somo in'ngkayo so'no umo'nalokusoso hofiko Anituye tohino engo nomapitnnefoho.

Anitu sekumo asomo setimayo'ne nto sehwasopo'mentisokuyoho.

¹³ Nakwoe a'amu soku, Hwe Engo sohwo sekumo simeho sejapiwo'n'ngkiso soku sikuno engolopohamo nakwo sekumne'no Mpohumo isamoyoka uliwo'n'ngkuhwantano. Oso yahinoso hohonoho. Hohonta Anitu asomo setimayo'ne sehwasopo'mentisofoho. Oso'no Anituye Towahuno sohwo sekwoe hon'ngkano wop'ngo'njo semokahon'ngki sekwo temtitofu kengo simo'mjo soku hungkuno ne'njo

somo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohoho kuyoho. Oso'no Anitu asomo nosetimanefoho.

¹⁴ Anitu sekumo olo so'no sehwasopo'mentisofoho. Simo'mo nakwo Anituye hungkuno wop'ngo selimentihwonefoho. Oso hiso'no sekwo mae'ne sehwasopo'mentisofoho. Oso'no hwangku yo'mayo nakwoe Hwe Engo Jisas K'lais sekwoe simeho mo'mo ema'mentisoso asomo setimaso sohonta moi'wo esojwaofonefoho. Oso'no sehwasopo'mentisofoho.

¹⁵ Oseso nakwoe a'amu soku, sekwo Anitumne'no yokumpohn'nyo filohopmno. Oso hungkuno losetihwamentihwone so'nji ifalifaliyo semt'mokimentihwone so'nji aho yokumpohn'nyo kesyohumafikuji t'fi fin'ngkamno.

¹⁶ Nakwoe Mpohwo Anitu kako simeho wop'ngo nejapmmentisofoho. Kako wop'ngo'nohini nalohofonto yo'mayoso siki nejap'wo'n'ngkisofoho. Kako nakwoe simehomo nasosofitof'wo'n'ngkisofoho. Oso'no nakwo kako'nji nohumentihwane'no hontohumalohwono.

¹⁷ Oso'no Anitu'nji nakwoe Hwe Engo Jisas K'lais'nji siko sekumo sosofitofosesyohumahosi yokumpohn'nyo semokahon'ngkohosi sekwo yo'mayo hungkuno so'nji yo'mayo syoho so'nji wop'ngo'nohini uyantifeho. Oso'no jomo ulalokuhwono.

3

Sekwo nakumne'no Mpohumo jomo ulimno. Kako wonefo'mano.

¹ Nakwoe a'amu soku, hungkuno ae'uyo woselantane'no yihwono. Sekwo Mpohumo nakumo nefo'mayo'ne olo so'no jomo ulimno. A'amu hopi'nono upa'nyo'ne nakwoe Hwe Engo sohwo hungkuno ango'meemo woho'n'imuweno. Noho'n'm'wahon'ngkuhwosi sekwo nupa'n'ngkuji simeho uyantifeho.

² Sekwo jomoso ole'nji ulimno. A'amu wonyo nakumo wonyo nalohof'wo'n'ngkohoho sofe aho mta'ni welojonemano. Sekwo huno moi'wonoho. A'amu pi'n'ngo engo Anituye hungkunomo simeho hi'ntnnono muyoso humalofo.

³ Yo'mayo hopi'nono nakwoe Hwe Engo sohwo lonteso ne imo'n'wo'n'ngkisofoho. Oso'no kako yokumpohn'nyo semokuhwosi Seten kako sekumo apa'no mosetimanehoho.

⁴ Olo so'no nakwo huno nayohoho. Yo'mayo hungkuno selimentihwone somo sekwo ito'no in'ngkowalokwofoso ne'no un'ngkowan'feho.

⁵ Hwe Engo sekwoe hunomo olo so'no wasefohoto'mtonoho, Anitu sekumo simeho sejap'wo'n'ngkisofoho. Oso'no sekumo yo'mayo tango'njo se'masoso sekwo Jisas K'lais pa'nyo yokumpohn'nyo wolohofantifeho.

A'amu hopi'nono syoho yokumpohn'nyo uyantifeho.

⁶ Nakwoe Hwe Engo Jisas K'lais kako kakoe yokumpohn'nyo ntopahon'ngki olo hungkuno loso waselimne'no yohono. Sen'ngkwa'wehwo fihwo kako piso'mo'nyo ihwosi siki humasoso oso hungkuno nakumta'ni ma'malofo somo min'ngkayo'njo osohumo uhwot'mapmno.

⁷ Nakwo sekwo'nji humamotowone pa'nyoso fosyohumamno. Sekwo huno seyohoho. Nakwo siki mohumamentihwonefoho.

⁸ Nakwo sekwoe aho mta'ni yo'mayoso siki moma'mmentihwonefoho. O'o nakwo mpe seloho'motowonefoho. Mofehi'nyo so'nji sikwo'miyomo

nakwo syoho engo tohohmtno'nji imotohwonefoho. Hwapingoso nakwo sekumo tango mosejape'njo hwona'nyoho.

⁹ Nakwo wosopayo'ne yo'mayo so'ne sekumta'ni jomo selontontasi oso yahino ito'nohinosohilo. I oso'no nakwo honingkano wonyoangkafo so'no wosetihwantane'no imentihwonefoho. Ose imentihwone homo somo sekwo tifi iningkayo'nefoho.

¹⁰ Olo hungkuno loso songo maselalokuyihwono. O'o nakwo sekwo'nji nohumentani ole selimentihwoni, Hwe fihwo ole lososo, Syoho miyo'njo uyimo. Siki wohumamo. Ose loso sohomo sekwo wopayo nuyikutoho. Ose selimentihwonefoho.

¹¹ I oso'no ole upa'ninkuhwone, A'amu fihwa piso'mo'nyo yontifi yo'mayo syoho so'no nakwolaho lontifi siki humalofo. Nohumantifi nom'ne a'amufe syohomne'no hofikoe humayo somne'no yo'mayo so'no siki hungkuno lutihun'wo'n'ngkohofihwafoho.

¹² Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais sohwo hungkuno yokumpohn'nyoso oso a'amu homo somne'no waselimonne'no yohono. Ole uso. Sekwo sekwoe a'amu'nji simeho pompenjiyo'nji humafikuji sekwo'ne wosopaesyoho fiymno. Yokumpohn'nyo ose ulimno.

¹³ I nakwoe a'amu soku, sekwo yo'mayo syoho wopingo so'no piso'mo'nyo ikutoho.

¹⁴ Hwe fihwo olo hungkuno semti'mokiyalokuhwone lomo hwotoho feso sohomo sekwo yofe uhwofikuji kakine'no i'waho fiymno. Sekwo i'waho ifijo so'no kako kakoe honingkano wonyo somne'no wonimango unimtonoho.

¹⁵ I sekwo oso hwe sohume'no ole syafisyikutoho, kako nakwoe mango hweho. Ose syafisyikutoho. O'o, seningkwa'wehweho. Oso'no kakoe hunomo hungkuno wopingo ufhotofamno.

Hungkuno ae'uyofoho.

¹⁶ Nakwoe Hwe Engo sohwo simeho pompenjiyoso hwapingo hweho. Yo'mayo yo'mayoso se'mahwoso'no kako simeho pompenjiyo wosejapono. Sekwo'nji wohumano.

¹⁷ Ngko Poul'ni olo hungkuno ae'uyo loso nje aho'nji semti'mokiyalokweno. Nje a'amufu. Iyoswo hopi'nonohino mt'i'mokuwo'n'ngkoheso nje aho'nji ole mt'i'mokuwo'n'ngkoho, nje a'amufu. Nje ifalifaliyo somo uhwonimno.

¹⁸ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais sohwo kako sekwo'nji nohumahwosi wopingo wosemokosyohumano. Hungkuno hiloso osohopeho.

1 Timouti

Olo Iyoswo Sⁱmo'mjo loso Poul Timoutimne'no Mti'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Sⁱmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sⁱmentiso sohonta soswo *teti-wan'*nji (31) *teti-eti'*nji (38) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo loso Poul Timoutimne'no mti'mokumentisofoho. Timouti sohwo kako hwomu songo hweho. Poul Anⁱtuye syoho mji^mi^wento Timoutimo angu Lisⁱtⁱla sopo nta'ni tⁱpema'mentiso hweho. Timoutiye na'uye yofeso Yunisⁱyoho. Kakoe atohwosi Louisⁱyoho. (Hungkuno hiso 2 Timouti sohe engo 1 honⁱngkano we'e 5. Osopo weho.) Timoutiye mpohwo sohwo Ngkⁱlik hweho. Poulⁱnji Timouti'nji angu Loum sopo Anⁱtuye syoho imojiye hwa'uyoho. Hwangku Timouti kako Efesosⁱnjo tajo angu somo Anⁱtuye syoho ma'mentisofoho. Poul kako Loum soswo hufa'u impe into'nawo'mentisofoho. Tⁱfi oso impo'angu somta'ni nusⁱhutofahonⁱngkofi kako hwaho we'e Kⁱlit, angu Efesos, hwaho Masetouniya osopo emoyⁱmentisofoho. (Hungkuno hiso Taitas sohe engo 1 honⁱngkano we'e 5 so'nji 1 Timouti sohe engo 1 honⁱngkano we'e 3. Osopo weho.) Poul Timoutimo tajo angu Efesosⁱnjo somo mokosyohumayo'ne uhwotⁱmo'mentisofoho. Poul angu Efesos sopo komo'no mamnehono hune ose uyahonⁱngki olo iyoswo loso mti'mokumentisofoho.

Poul iyoswo hiloso Masetouniya humanto mti'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofu lⁱhwasi tⁱfi unⁱngkohwano.

1-2 Nje hwomu Timouti sohwohne'no ngko Pouli'ni olo iyoswo loso kumtⁱmokiyalokweno. Anⁱtu kako nakwoe wonyomjo tohino somta'ni isⁱhufonemayo'ne sohwo'nji Kⁱlais Jisas oso humne'no nakwo hontohumalohwone sohwonji siko ngkimo hungkuno yokumpohn'nyo ntonji siko ngkimo sikoe hungkuno lⁱku'mofo (*apousel*) syoho ntapmmentisiyo hwo'nyoho. Kⁱko Timouti sohwo si kⁱko Anⁱtumo sⁱmeho wopⁱngo umahnno so'no kⁱko nje hwomu ne imo'nⁱmentohino hwosoho. Ngko kikine'no olo'no nⁱmo'nⁱngkohoho. Nanⁱkgkwohwo Anⁱtu sohwo'nji nakwoe Hwe Engo Kⁱlais Jisasi'nji siko'monta'i siko kikine'no hitoho ulofⁱhwoso'no siko kikimo wopⁱngo kilohofohosisi sⁱmeho pompenjiyo wokijopanjiyoho. Oso'no nⁱmo'nⁱngkohoho.

A'amu Anⁱtumne'no hwasyo hungkuno lⁱwo'nⁱngkohoho sofe hungkuno somne'no kⁱko yoka ulohoho.

³ Hohonta ngko hwaho Masetouniya'no wawomonji oso hungkuno kilⁱmentohe somta'angoso olohonta apa'no wakilⁱmmne'no yohono. Hungkunoso olenoho. Kⁱko angu Efesos osopo ne'no nohumahoji a'amu oso hopo sopenjo a'amu somo Anⁱtuye hungkuno hwasyo lutⁱhwalokwofo sohwamo kⁱko ole uso, Sekwo olo a'amu lomo Anⁱtumne'no hwasyo hungkuno apa'no nolutⁱhwafⁱkutoho. Ose uso.

⁴ Hofⁱko mpohwosa ajuyohwosafe yofe so'no hungkuno ne'no hnⁱnontⁱfi hofⁱkoe yofe ho'noma'nⁱwo'nⁱngkohofofoho. Hofⁱko a'mane hungkuno kengo kengo sⁱkinjo so'nji ne'no lutⁱhunⁱwo'nⁱngkohofofoho. Oso hungkuno hiso hofⁱkoe hunomo wonyo imokinⁱwo'nⁱngkohofofoho.

Oso siki hungkuno huhwo sohwo Anitumne'no simeho hi'ntnnono uyo somo mufo'manehoho. O'o, yoka ulikafiwon'ngkisofoho.

⁵ Kiko ole uso, Sekwo olo hungkuno homo losomne'no ni'hu'nahone foho'naopmno. Ose ulohoho'no hofiko jje hungkunomo tifi kin'ngkapifijo'manji hofiko hofikoe yahino wonyo somo hohujo ikinjaofikujji huno wop'ingo'nohini syafisyikujji Anitumo simeho hi'ntnnono nehopi uyantifeho. Ose ikuji hofiko nom'ne a'amu somo nufu'mafikujji simeho wop'ingo umo'nantifeho.

⁶ A'amu fehohnjoso hofiko Anitumo simeho uyo yahinoso noho'nasyontifi hofikoe huno wop'ingo sohwo ehilofaofahon'ngki hofiko siki hungkuno lomoyontifi hungkuno ne ane'njo hnn'wo'n'ngkohofofoho.

⁷ Hofiko Anituye hon'ngkano hungkunoso woluthwantifi ko yontifeso oso hungkuno hwap'ingo ne homo somo huno muyahon'ngki hofiko hwasyo hungkuno lontifi ole li'wo'n'ngkohoho, Nakwoe hungkunoso ne'njofoho li'wo'n'ngkohofofoho.

⁸ Nakwo huno ole nayohoho. Anitu kako nakumo kakoe hon'ngkano hungkuno nejapmmentisoso oso hon'ngkano hungkuno homo somo nakwo nto'no in'ngkawasomanji nakwo huno ole wotipemantanoho. Oso hon'ngkano hungkunoso wop'ingofoho.

⁹ I olo so'nji nakwo huno nayohoho. Anituye hon'ngkano hungkunoso a'amu hon'ngkano wop'ingo'njo osomne'nohino'maho. O'o, a'amu hon'ngkano wonyo yontifi hwe engo sohwo enjwa'mo mohumayonjo somnefoho. A'amu hofiko Anitumne'no hohujo ikinjaofontifi yahino wonyo iwo'n'ngkohoho so'ntnefoho. A'amu hofiko Anituye hungkunomo hwotoho fentifi hwahoponjo hon'ngkano osomo in'ngkawowo'n'ngkohoho so'ntne'nefoho. I a'amu kan'ngkwowwo'ya'umo fonjasyonto nom'ne a'amu somo fonjasy'wo'n'ngkohoho oso hwantne'nefoho.

¹⁰ Anituye hon'ngkano hungkunoso a'amu apohufon'ji akngkilike'nji kifosyoho loho'ni'wo'n'ngkohoho so'ntne'nefoho. A'amu nom'ne a'amufe mehomi hufo mawo'n'ngkohoho so'ntne'nefoho. A'amu yo'mayoso hufo iwo'n'ngkohoho so'nji hwasyo hungkuno li'wo'n'ngkohoho so'nji a'amu hofiko hwasyo hungkuno nehopi yokintahopono lihwo'ni'wo'n'ngkohoho so'ntne'nefoho. Oso yo'mayo yahino wonyo homo somo hano pito-fasiyo'ne Anitu kakoe hon'ngkano hungkunoso nejapmmentisofoho. Yo'mayo yahino wonyo hiso Anituye hungkuno ne'njo somne'no mango-hwa imo'ni'wo'n'ngkohofoho. I oso'no nakwo Anituye hungkuno ne'njo so'no huno nto'no nayihwoso'no nakwo yo'mayo yahino wonyo somne'no i'waho nto'no wehumantanoho.

¹¹ Anitu kako oso hungkuno neso nom'ne a'amumo luthwayo'ne syohoso ngkimo ntapmmentisofoho. Oso'no ngko kakoe hungkuno wop'ingo hiso losefihwalokweno. Anitu huhwo sohwo kako wop'ingo'nohini iwo'n'ngkiso sohwo kako simeho nto'no namokiyo'neso hwap'ingo hweho.

Anitu kako Poul'imne'no hitoho ulo'mentiso so'no Poul kako Anitumne'no isamayoka ulimentisofoho.

¹² Nakwoe Hwe Engo Kilais Jisas kako huno ole syanifih'mento, Poul kako nje syoho ntohofiyo imo'nyoso kako hoponoho. Ose syanifisyonto kako ngkimo kakoe syoho somne'no ni'hwosopento oso syoho homo somne'no kakoe yokumpohn'nyo ntapmmentisofoho. Oso'no ngko kakimo isamayoka ulalokweno.

¹³ Hohonta ngko Jisasimne'no hwe wonyo hweho lonji ngko kakine'no yokumpohn'nyo imo'nitihwanji kakoe a'amu ne somo ngko hofikimo fonifonyo ulohomentofeho. Ngko oso yahino wonyo hiso ko imote sohwo'ni Anitu kako ngkine'no hitoho ulomentisofoho. Hwapingoso ngko Jisas kakoe hwapingo ne so'no huno nto'no manimmojofoho. I osohonta ngko kakimo simeho hi'ntnnono mummotefoho. Oso hiso'no Anitu kako ngkine'no hitoho ulofahoningki ntima'mentisofoho.

¹⁴ Oseso Jisas kako ngkimo wopingo ntohofonto nontimanto kako'njopo ngkimo menihumati'mentisofoho. Osopo kako ngkimo simeho uyo so'no lontihwamentisofoho. Kako ngkimo simeho mikunimposo ntapmmentiso so'no ngko kakimo simeho engo uyalokweno.

¹⁵ Olo hungkuno loso nihu'no nehopeho. A'amu hopi'nono hofiko upa'nifijoso hofiko simeho hi'ntnnono uyife. Oso hungkuno hiso olenoho. Nakwoe Hwe Engo Kilais Jisas kako nakwo a'amu honingkano wonyo'njo hn'nimo asomo netimayo'ne kako nakwoe hwaho lopo pmentisofoho. Oso hungkuno hiso nihu'no nehopeho. I a'amu hopi'nonohino sofe honingkano wonyo somo ngko nje wonyoso uyakolo'mentofeho.

¹⁶ Kilais Jisas kako kakoe yahino wopingoso a'amu hopi'nonohino somo ujo wehontojwahumo lonto kako ngko Pouli'nimo honingkano wonyo'njo sohwo'nimo kako simo'mo wopingo toho'mentisofoho. Oso'no nom'ne a'amuso hofiko ngkimo nonohoningkuji huno ole wosyofisyantifeho. Poul kako Anitumo wonyo ne'no ulohofahoningki Anitu kako oso wonyo hiso'no Pouli'mo tohino komo'no mummmentisofoho. Olo, Anitu kako Poulimne'no hontohumayo ulohomojo sohwo Pouli'mo wopingo umokumentisofoho. Oso'no hofiko huno ole wosyafihinantifeho. Kilais kako oso hwe nihu'no wonyo sohumne'no wopingo umokumaso hopaso Anitu kako ngkimo oso hopa wanimokumontonoho. Anitu kako nakwoe wonyomne'no tohino komo'no monejape'njo hontohumayo inyo hweho. Hofiko huno ose syafisyikujji hofiko Kilais Jisasimo simeho hi'ntnnono uyikujji hofiko songo ne'no humantokutnnefoho.

¹⁷ Oseso Anitu kako yomayo wopingo'nohini iwo'ningkiso so'no nakwo kakoe yofe engo so'ntnne'no kakoe yokumpohn'nyo yakolo'nnyo so'ntnne'no engolopohamo nakwo wohonomehwano. Hwapingoso Anitu huhwo sohwo kako nakwoe Hwe Engo engolopohamo ne'no nohumantihwone hweho. Kako poyo pe'nyoso mape'nonehoho. A'amu hofiko kakimo muhwonifitnnehofo oso huhwo sohwo kako kako'nohini Anitu ne hweho. Oso hungkuno hiso nehopeho.

Poul kako Timoutimo Anituye syoho yokumpohn'nyo fiyoho'nyo ulimentisofoho.

¹⁸ Nje hwomu Timouti sohwo, nakwo kikimo olo syoho yalokuno loso yano kijapmmentihwone sohonta Anitu kako nakumo kikine'no hungkuno nalimentiso so'no ngko oso hungkuno homo somo huno syafisyonji hungkuno hiso apa'no kijopalokweno. Oso hungkuno homo somo kiko aho yokumpohn'nyo kemokosyohumahoji Anituye syohoso yokumpohn'nyo fiyoho'nyo. U a'amu nom'neso hofiko Anitumo nakwolaho lifijoso hofiko kikimo wonyo kilohofikujo'no Anituye hungkuno hiso jije sampe mekino pa'nyofoho.

¹⁹ Kiko Kilaisimne'no simeho hi'ntnnono uyalokuno somo aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumaho. Oso hungkuno wopingo Anitu kako jije simeho mo'mo honakisywo'ningkiso somo kiko hofiyo finingkayo.

A'amu fehohnjoso hofiko oso simeho mo'mo hungkuno wopingo homo somo hwotoho fewo'n'ngkohofoso hofikoe simeho hi'ntnnono Anitumo uyimotofoso wonyo imokin+motofofoho.

²⁰ Oso hwe hufa'lu Himeneyosi'nji Aleksanta'nji siko oso pa'nyo imo'n'imentisiyo hwa'uyoho. Siko Anituye hungkuno wopingo somne'no sitofo lonji hwasyo liwo'n'ngkisiyo so'no ngko sikimo Setenye ahomo uhumat'i'malefoho. Oso'no oso hwe huhwo sohwa'umo Seten kako sikimo tango uyihwoso'no siko sikoe simeho iwolo'mokohosi Anitumne'no huno wopingo wotipemanjiyoho. Siko huno wopingo tipemahosisi'manji Anituye hungkuno ne'njo somne'no sitofo hungkuno apa'no malisi'hnnisiyo.

2

Kiko a'amu somo Anitumo jomo ujo'ne olo yahino loso fitihwaho.

¹⁻² Ngko kikimo hungkuno kijopalokwe simo'mjoso olenoho. A'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uyiwon'ngkohofoso ole uyife. Hofiko yo'mayo so'no umofonyo ikuji hofiko Mpohumo jomo ulife. Hofiko a'amu hopi'nonohino somne'no Anitumo jomo ulikuji yo'mayo Anitu hofikimo wopingo uloho'monto imentiso oso'no sekwo Anitumo isamoyoka ulimno. Oso a'amu hwaho mokosyohumawo'n'ngkohoho sohwanji hwe engo shwantne'no Anitumo jomo ulife. Hofiko Anitumo jomo ulikujo'no oso a'amu huhwo sohwa hofiko nakumo hofiyi nemokosyohumafikujo'no nakwo simeho wopingo'nji nohumehwasi Anituye yahino wopingo somo tifi ntono un'ngkowanoho.

³ Nakwo a'amu hopi'nonohino somne'no Anitu hon'ngkano wonyo somta'ni isihutofonemayo'ne sohomo jomo ulihwaso'no kako nakumo timo wopingo nahon'ngkuhwosi kakoe simeho wopingo umo'n'montonoho.

⁴ Anitu kako a'amu hopi'nonohino somo kako'njo pone asomo utimayo so'no umo'n'ngkohoho. A'amu hopi'nonohinoso hofiko kakoe hungkuno ne'njo somo nupa'n'ngkuji kakimo tifi in'ngkayo so'no umo'n'ngkohoho.

⁵ Nakwo huno nayohoho. Anitu kako anga'nohinohwo humaho. I a'amu anga'nohino sohwo nakwo a'amu hwahoponjo lohn'n'imne'no Anitumne'no hwaho loponjo humaso sohwo Kilais Jisasiyoho. Oso huhwo sohwo kako nakwo'nji Anitu'nji hungkuno monehwajiyo'ne hweho. Simeho pompengo nalipe-e'ne hweho.

⁶ Oso syoho homo somne'no Anitu kako sikuno ho'nahumentisoso i'mofopahan'ngki Kilais kako kakoe fesyohumayo wonyoangkafoso noho'nosyahoponto kako a'amu hopi'nonohino hon'ngkano wonyo somta'ni isihutofonemayo'ne mpe enemayo'ne kakoe honiyo wopingoso usihuma'mentisofoho. Ose imentiso so'no nakwo huno ole nayohoho. Anitu kako a'amu hopi'nonohino somo asomo utimayo'ne so'no umo'n'ngkohoho. Oso hon'ngkano hiso utihwa'nyopo ujo ehontojwahumentisofoho.

⁷ Oseso Anitu kako ngkimo olo kakoe hungkuno loso a'amu somo lutihwayo'ne nihwosopo'mentisofoho. Olo hungkuno loso ngko hwasyo molokitihwalokuyohono. O'o, nehopi lokitihwalokweno. Anitu kako a'amu temtitofo kengo somo asomo utima'mo lonto hofiko nje hungkuno ne'njo somo simeho hi'ntnnono ntap'fitnne'ento hofikimo lutihwayo'ne nihwosopo'mentiso hwo'nyoho.

⁸ Oseso ngko olo'no nimo'n'ngkohoho. Hwe moya'mi ango'meemjo hopi'nonohinoso hofi'ko Mpohumo jomo ulife. Oso a'amu hiso hofi'ko yahino wonyoso noho'nasy'ikui hofi'ko wop'ingo'nohini humaf'ikui Mpohumo jomo ulife. Hofi'ko nom'ne a'amu somne'no simeho tohino muh'mnyo'njo uyono. Hofi'ko yoka mah'nnyo'njo ufe. O'o Anitumne'no huno nto'no syaf'sy'ikui kakimo yo'mayo so'no jomo ulife. Ose nimo'n'ngkohoho.

Moya'mi sofamne hungkunofoho.

⁹ Ngko moya'mi sofamne'no ole so'no nimo'n'ngkohoho. Moya'mi sofa hofi'ko huno ito'no syaf'sy'ikui he manji'mofo ito'no fyi'mno. Sekwo huno ole so'no nosyaf'ihu'n'ngkutoho. U ngko angkafi'nyoho. A'amu wanohonife. Ose likui yo'mayo he manji'mofo hamniyoho engo ihn'naofi'kui mijiyon'ji a'apahomne wokososo wop'ingo wop'ingo ihn'n'ngkutoho. O'o, yo'mayo he manji'mofo honje monje yi'mo'n'ngkutoho.

¹⁰ Sekwo moya'mi sofasi a'amu ole wonalife, Hofi'ko Anituye mehomi nefafoho. A'amu ose wonalife sekwo ose lifijo'manji sekwo Anituye syoho wop'ingo'nohini fyi'mno. Oso syoho wop'ingo hiso sekwoe a'apahomjo wokoso pa'nyofoho.

¹¹ Sekwo moya'mi sofasi sekwo nom'ne a'amumne'no hwahopo pawekui nom'ne a'amufe huyo so'mo mampi'nyo humaf'ikui Anituye hungkuno upa'n'mno.

¹² Ngko olo yahino loso'no manimo'n'ngkiyohoho. Hwe sohwa hofi'ko moya'mi sofamo enjwa'mo humayoso wop'ingo'maho. Ngko moya'mi sofa hofi'ko hwe sohwapo Anituye hungkuno lut'ihwayo so'no manimo'n'ngkiyohoho. O'o, moya'mi sofa hofi'ko mampi'nyo humaf'ikui Anituye hungkunoso haloho'no upa'nife.

¹³ Simo'mjo hwap'ingoso Anitu kako Atam simo'mo mt'i'mokonto tifi Efa mta'mokumentisofoho.

¹⁴ Nom'neso olenoho. Atam kako Iten nohumanto Seten'ye hwasyo hungkunomo simeho hi'ntnnono muy'immentisofoho. O'o, Efa kako oso hwasyo hungkuno homo somo nupa'nonto simeho hi'ntnnono uyonto tifi in'ngkawento hon'ngkano wonyo imentisofoho. Oso imo'n'mentiso so'no huno syaf'sy'ihwasi moya'mi sofa hofi'ko hwe sohwapo hungkunomo enjwa'mo wohumafe.

¹⁵ Oseso olohonta moya'mi sofa hofi'ko mehomi aswo mant'feso tohino engo malokwofo. I oso'no hofi'ko Anitumo simeho hi'ntnnono ne'no uy'ikui nom'ne a'amu so'nji hofi'ko simeho in'ngkui hofiyo'no ufo'maf'ikui hon'ngkano wop'ingo'nohini tipemaf'ikui huno wop'ingo'nohini syaf'sy'ikui humentan'ngkui Anitu kako oso moya'mi hofi'ko sofafe wonyomjo tohino somta'ni isihutofumanefoho.

3

A'amu Anituye syoho somo nto'no mokosyohumayo sohwapne hungkunofoho.

¹ Olo hungkuno loso nehopeho. A'amu kako Anituye syoho somo mokosyohumayo so'no kako syoho wonyoangkafo so'no umo'n'imontonoho.

² Oseso oso a'amu Anituye syoho mokosyohumayo huhwo sohwo kako kakoe yahino wop'ingo'nohino so'nji wohumano. Ose

humentaningkuhwosi nom'ne a'amuso hofiko hwe huhwo sohomo nuhwoningkuji hofiko yahino wonyoso nihu'no motipemapifitnnehoho. Olo syoho hiloso hwe kako ape anga'nohino'njohwo humahwosi uyono. Oso a'amu huhwo sohwo yo'mayo yahino kako iwo'n'ngkisoso kakimo yokumpohn'nyo mumokosyohumanehoho. Yo'mayo yahino wonyo kakimo u'masoso kako oso yahino homo somo monje yasiyoso hoponoho. Kako yo'mayo so'no huno nto'no syafisyihwosi syoho nto'no uyono. Oso hwe huhwo sohomo a'amu anga kengo'mta'angoso kako nom'ne a'amu somo Anituye hungkuno lutihwayo syohoso wopingo uyono.

³ Kako mijo yokumpohn'nyoso ningkuhwosi monilohofonehoho. Kako nom'ne a'amu somne'no simeho tohino komo'no muhmnonehoho. O'o, kako a'amu hopi'nonohino somo simeho wopingo'nohino uyimontonoho. Kako nom'ne a'amu somo ikujoho mafonjonehoho. Kako yo'mayo hamniyoho mayo so'ne huno engo syafisyiwo'n'ngkuhwoloho.

⁴ Kako kakoe ape'nji mehomi'njimo kako nto'no wemokosyohumamontonoho. Kakoe mehomi sohwa kaningkwohwoe hungkunomo haloho'no upeentifeho.

⁵ Hwe fihwo kako kakoe mehomi'nji kona'wohi'njimo nto'no memokosyohumayo sohwo kako oso a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uyo somo nto'no mokosyohumayoso pipi wemokosyohumamontolo. O'o, awonoho.

⁶ A'amu Anitumo simeho hi'ntnnono kahopi uyalokuso sohwo kako a'amumo mokosyohumayo syoho loso momanehoho. Oso a'amu simeho hi'ntnnono Anitumo kahopi uyalokunjo sohwo kako olo syoholo nomahwoso'no, ngko hwe engo hwo'nyoho, kako huno ose syafisyonehoho. I kako oso hunoso nosyofisyihwosi'manji Anitu kako oso huno wonyo hiso'no kako Setenimo wae yao'mentiso hopaso oso hwe sohomo wae yaofonefoho.

⁷ A'amu Anitumo simeho hi'ntnnono muyo'njo yontifi yoloho'mo humalofo huhwanji oso hwe a'amumo mokosyohumayo syoho'njo sohomo uhwon'ngkuji kakoe yahino wopingo somne'no hofiko huno ole wosyofisyantifeho, Kako hwe wopingo hweho. Kako yahino wonyo yoso'manji hofiko kakoe yahino wonyo somne'no hungkuno mjulikujo'no Seten kako monje ulohofihwoso'no kakoe syohoso wopiwahu'montonoho. Kako Anituye a'amu somo hon'ngkano wopingomo nto'no momihwajonehoho.

I ngko olo iyoswo a'amu yahino wopingo wopingo'njo somne'no mti'mokalokwe loso i a'amu oso yo'mayo yahino hi'njo somo kiko Anituye a'amu ne somo mokosyohumayo'ne syoho so'no uhwosopoho.

A'amu Anituye syoho'njo sofe hungkunofoho.

⁸ Oso pa'nyoso a'amu Anituye syoho'njoso hofiko hofikoe yahino somne'no huno nto'no wosyafihu'nife. Hofiko huno hufa'u'nji nomokosyohufikutoho. O'o, huno Anitumne'nohino wosyafihupife. Hofiko mijo yokumpohn'nyo ningkukuji nonilohofikutoho. Hofiko huno nom'ne a'amu mta'ni hamniyoho yo'mayoso engo mayoso'no huno nosyafisyikutoho.

⁹ A'amu Anituye syoho'njo sohwa hofiko hofikoe simeho mo'mo ole mahnnifitnnehoho, Ngko wonyo hwo'nyoho. Ose mahnnifitnnehoho. O'o, hofiko Anitu kakoe hungkuno ne'njoso ujo ehontojwahumentiso homo somo simeho hi'ntnnono uyikuji aho yokumpohn'nyo wokemokosyohumantifeho. Ose ikujo'no ole wosyafihu'nife, Anituye hungkuno ne'njoso

nje yahino wonyo somo wae yan+mo'mentisofoho. Kakoe hungkunom-nohini un+ngkamo. Ose syafi+hu'n+ngkuji An+ituye yahino wop+ngo'nohini uyife.

¹⁰ A'amu An+ituye syoho'njo sohwa hofi+koe yo'mayo yahino so'nji hofi+koe syoho so'nji sekwo si+mo'mo uhwon+mo. Oso homo somo sekwo yahino wop+ngo'nohini uhwon+fi+jo'manji e'wano hofi+ko An+ituye syohoso uyife.

¹¹ I hofi+koe a'musya hofanji yahino wop+ngo'nohini uyife. Hofi+ko nom'ne a'amu somne'no sitofo nol+ikutoho. Oso moya'mi hofa sofa hofi+ko yo'mayo yahino iwo'n+ngkohoho huhwo sohwo hofi+kimo yokumpohn'nyo mumokosyohumanehoho. Oso yo'mayo yahinoso hofi+kimo u'masoso hofi+ko oso yahino homo somo monje yasiyoso hoponoho. Hofi+ko yo'mayo yahino iwo'n+ngkohofoso nto'nohini uyife.

¹² A'amu An+ituye syoho'njo sohwo kako ape anga'nohini womano. Oso hwe huhwo sohwo kako kakoe mehomi'nji kakoe ape'nji nto'no womokosyohumano.

¹³ A'amu An+ituye syoho'njo sohwa hofi+ko hofi+koe syoho wop+ngo'nohini ikuji hofi+koe humayo yahinoso wop+ngo'nohini'manji a'amuso hofi+kimo nuhwon+ngkuji hofi+koe yofe noho'nomafi+kuji yo'mayo hungkuno K+lais Jisas mta'angoso lut+hwawo'n+ngkohoho somo hofiyo upo'nant+feho.

An+ituye hungkuno hwap+ngoso olenoho.

¹⁴ Ngko sekwoe angopo sekumo komo'no wose'ma'monji yalokweno.

¹⁵ I oso'no ngko komo'no mose'maso yalokwe so'no ngko olo iyoswo mt+imokalokwe losomo sekwo atofa likuji An+ituye mehomife yahino wop+ngo so'no huno wop+ngo wot+pemant+feho. Sekwo An+ituye mehomi soku, An+itu kakoe angu kuyoho. An+itu kako sekwoe si+meho mo'mo songo humaho. Oseso sekwo An+itumo si+meho hi'ntnnono uyalokwofo soku sekwo An+ituye hungkuno ne somo aho yokumpohn'nyo kesyohumafi+kuji oso hungkuno huhwo sohwo sekwo it+ihwa'nyopo meho'nahumno.

¹⁶ An+ituye hungkuno hwap+ngo ujo ehontojwahumentisoso n+hu'no wop+ngofoho. An+ituye hungkuno hwap+ngoso Jisas K+laisiyoho. Oso huhwo sohwo kako kakoe yahino wop+ngo somo a'amu hwahoponjo hn'nwi monje mesyanehwono. Kakoe yahino somo si+meho hi'ntnnono uyalokuhwoneso olenoho.

Jisas K+lais kako nakwo a'amu hwaho lophonjo lohn'nwiye a'apaho nehopi manto kako ut+ihwa'nyopo i'mofapmmentisofoho.

An+ituye Towahuno Wop+ngo sohwo kako K+laisiye yahino hwap+ngo neso net+hwahon+ngki oso yahino hiso nto'nohini uhwon+wo'n+ngkuhwonefoho.

A'amu ahwomomjo huhwo wop+ngo osenohini uhwon+wo'n+ngkohofofoho. K+laisiye hungkunoso a'amu temtitofo hopi'nonohino sofe anga'memo ho'n+imentisofoho.

A'amu hwahoponjoso hofi+ko kakine'no huno syaf+syont+fi si+meho hi'ntnnono umentohofofoho.

An+itu kakoe hwomu K+laisimo ahwomomo ut+ima'mentisofoho.

4

A'amu hwasyo hungkuno lut+hwawo'n+ngkohoho sohwafe hungkunofoho.

¹ An+ituye Towahuno sohwo kako hungkuno yoloho ole nal+mento, Olo hwaho lopo si+kuno moi'wo imo'nyo'ne mofone sohonta a'amu fehohnjoso hofi+ko An+ituye hungkunomo hohujo ikinjaopitnnefoho. Oso

hohosohonta hofi'ko hwasyo hungkuno upa'n'ngkuji hofi'ko Seten+mo tifi in'ngkafitnnefoho.

² Oso a'amu wonyo hwasyo hungkuno likujo sohwa hofi'ko oso hwasyo hungkuno homo somne'no hofi'ko simeho mo'mo won+mango munyo'njo ihwoso'no olo'mo i'nongki wohumentihwantifeho.

³ Hofi'ko hwasyo hungkuno ole wolutihwantifeho. Sekwo ape no-mafikutoho. Sekwo wosopayo fehohnjoso non'ngkutoho. Hofi'ko hwasyo hungkuno ose wolantifeho. I oso'no yo'mayo wosopayo nyo'ne, ape mayo yahinoso Anitu kako kakoe mehomi ne somo uy+mentisofoho. A'amu Kilaisimo simeho hi'ntnnono uy+wo'n'ngkohofoso hofi'ko Anituye hungkuno ne'njo somne'no huno uyahon'ngki oso yo'mayo hiso hofi'ko Anitu kakoe aho mta'ni mantife so'no hofi'ko Anitumo isamoyoka uliwo'n'ngkohofofoho.

⁴ Nakwo olo so'no huno nayohoho. Yo'mayo Anitu mti'mokumentisoso wop'ngofoho. I oso'no nakwo humayoso peho'neto. O'o, nakwo Anituye ahomta'ni yo'mayoso nomehwasi kakimo isamoyoka ulano.

⁵ Ou, yo'mayo Anitu mti'mokonto wop'ngofoho nal+mentiso so'no nakwo oso hiso'no isamoyoka uliwo'n'ngkuhwone'manji yo'mayo wop'ngonohini imo'nalofoho.

Poul Timoutimo ulimento, Kiko nto'no humahoji Anituye hungkuno nto'no filutihwaho.

⁶ U ngko Pouli'ni olo hungkuno kikine'no mti'mokalokwe loso kiko olo hungkuno loso Anituye a'amu ne somo lutihusoso u kiko Kilais Jisasiye syoho ulohofiyi ne umo'n'imonnoho. Kiko Anituye hungkuno somo simeho hi'ntnnono uyohoji sikuno huhwo huhwi tifi in'ngkuso'manji kiko Kilaisiye yokumpohn'nyo mahoji yokumpohn'nyo waloho'monnoho.

⁷ Kiko sen'ngkwowhosa mta'ango a'mane hungkuno so'no huno pi'n'ngo engo nosyafisyohotoho. O'o, oso hungkuno huhwo sohwo kako nakumo Anituye yofeso molonetihwanehoho. Kiko Anituye yahino so'no huno nto'no syofisyomahoji osomnohini nto'no in'ngkayo'ne syoho engo fiyo.

⁸ Nakwo olo hwaho lopo yo'mayo syoho iwo'n'ngkuhwoneso nakwoe a'apahoso yokumpohn'nyo imokin'wo'n'ngkuhwonefoho. Oso wop'ngofoho. Oso pa'nyoso nakwo Anituye yahino so'no huno ne'no syafisyihwasi osomnohini tifi nto'no in'ngkawasoso oso yahino hiso olo hwaho lopo humentan'ngkuhwasi wonefo'mamontonoho. I olopo'nohino'maho. O'o, nakwo Anitu'nji ne'no humentan'ngkuhwasi tifi hohonta ne'no nefe'manefoho.

⁹ Olo hungkuno lalokwe loso nehopeho. Hungkuno hilo somo a'amu hopi'nono nupa'n'ngkuji simeho hi'ntnnono uyife.

¹⁰ Anitu kako a'amu hopi'nonohinoso kakimo u'mayo'ne hon'ngkano imo'mentisofoho. Nakwo Anitu kako songo ne'no humaso sohumo simeho hi'ntnnono nehopi uyalokuhwone hn'n'mo Anitu kako asomo netimayo'ne nakwo hontohumalohwono. Oso'no nakwo syoho to-hohmtnno'njo yalokuhwoneso a'amu hopi'nono hofi'ko Anitumo simeho hi'ntnnono uyifitnne'entani yalokuhwono.

¹¹ Kiko a'amu hopi'nonohino somo Anituye hungkuno somo ito'no in'ngkafitnne'no hungkuno yokumpohn'nyo filutihwaho.

¹² Timouti sohwosi, kiko hwe songo hwosoho. Oseso kiko nto'no mohumayo'manji a'amu hofi'ko kikimo kohon'ngkuji ole wokilantifeho.

Timouti kiko yo'mingohwosi'maho. Ose wokilantifeho. Oso'no kiko nto'no fosityohumahoji a'amu jije yahino wopango yahoningkiji kohoningkuji tifi wokiningkapife. Yo'mayo hungkuno ujosos nto'no uso. Kiko hopi'nonohino somo simeho uyo. Anitumo simeho hi'ntnnono uyo. Honingkano wonyo ane wopango'nohini fiyo.

¹³ Ngko kikimo ku'mayo so'no hontohumahoji Anituye hungkunoso kiko a'amu hopi'nonohino somne'no atofis fiso. Kiko Anituye yahino wopango so'no syoho toho mtanno'njo fitihwaho.

¹⁴ Hohonta kiko Anituye syoho ma'mentohino sohonta hwe engo sohwa hofiko kikimo aho kilonjimokumentohofosohonta Anitu kako kikimo kakoe syoho iyo so'ne kakoe yokumpohn'nyo kijapmentisofoho. Kiko oso hiso'no ikwesiyafisyohoji aho yokumpohn'nyo kemokosyohumahoji Anituye syoho yokumpohn'nyo fiyo.

¹⁵ Engolopohamo kiko Anituye syoho so'no simeho kumo'ninkinguhwoso'no oso syoho homo somo nto'no mokosyohumentaningkiji a'amu hofiko nokohoningkuji hofiko oso jije syoho wopango imo'nalokunjo so'no a'amu wokohonantifeho.

¹⁶ Kiko nto'no humanji Anituye syoho iwo'ningkino so'no huno nto'no syafisyohoji kiko a'amu somo Anituye hungkuno nto'no filutihwaho. Kiko oso syoho hiso nusikwajohotoho. O'o, kiko oso syoho hiso'no yokumpohn'nyo fiyoho'nyo. U kiko ose yohojo'no a'amu hofiko jije hungkunomo haloho kupewo'ningkohofosojimo Anitu kako kiko'nji wosetima'montonoho.

5

Poul Timoutimo ulimento, Kiko a'amumo yahino wopango'nohini ulohofos.

¹ Timouti, kiko hwe engo sohwaso yoka nulohotoho. O'o, kiko hungkuno hofiyo'no ulohoji hofikimo honingkano nto'no hmmo'fihwajo. Hofiko jije mpohwosa pa'nyo hwafoho. Kiko hwomu songo sohwaso honingkano jije ningkwahwosamo imofihwajiwon'ngkino hopa hmmo'fihwajo.

² Jije na'ujamo honingkano nto'no mihwajiwon'ngkino hopaso nom'ne moya'mi sofamo oso hopa hmmo'fihwajo. Moya'mi songo sofa hofiko hnnampijamo imofihwajiwon'ngkino hopa hmmo'fihwajo. Kiko moya'mi songo sofanji nohumahoji kiko hnnampijanji humawon'ngkino hopaso honingkano nto'no fiyo. Wonyo honingkanosoyohotoho.

Apwojo sofamo nto'no mokosyohumayo'ne hungkunofoho.

³ U a'mu fisi kakoe hwehwo poyo nto pe'nososi kako'nohini humentaningkuhwososo a'amu Anitumne'no uhu'mokuwon'ngkohofosomo apwojo sekwo'njo ajwo'mo humalofosofamo kiko nto'no ufo'mayo'ne nto'no filutihwaho.

⁴ U oso a'musi kakoe mehomitaho, hofiyakwosalaho, oso hwa hofiko nto'no humafijo hwa'manji u hofiko oso ape apwojo somo nto'no ufo'mapife. Hohonta a'musi kako oso mehomi somo kako nonyo wosopayohofiyo umojofoho. Kako fo'mofomo hofiyo ulohomojofoho. Oso'no olohonta oso mehomi sohwa hofiko homningkwowoya'umo hofiko sikimo aku hofikimo mokosyohumentisiyohopaso hofiko sikimo nto'no womokosyohumantifeho. Oso mehomife syoho simo'mjofoho. Oso yahino hiso Anitu kakoe simehosowopango umon'montonoho.

5 I a'mu fisi kakoe hwehwo poyo nto pe'nimentisosi oso a'mu hisi nom'nihwo nufu'mane anesi nohumanto Anitu kakimo ufo'mayo'ne hon-tohumaho. Oseso oso a'mu hisi kako sikuno huhwo huhwi sikuno'nji imingo'nji Anitu kakimo ufo'mayo'ne jomo ulalofoho. Oso yahino wonyoangkafofoho.

6 I oso'no a'mu nom'nesi kakoe hwehwo poyo nto pe'nimentisosi kako kakoe hunoso a'apahomne'nohini syafisiyoso yo'mayo kakoe simeho umo lonto yontesi kakoe fosyohumayo wopingoso poyo nto pe'niyoho.

7 Oseso kiko Timoutiki a'amu hopi'nonohino kiko'nji Anitumne'no uhu'mokuwo'ninkkohoho somo homningkwohwo homnosyamo nto'no mokosyohumayo so'no hungkuno yokumpohn'nyo uso. Hofiko'nji apiwojo sofani oso hungkuno homo somo tifi nto'no iningkafijo'manji nom'ne a'amuso hofiko hofikine'no oso yahino homo somne'no sitofomul'fitnnehoho.

8 A'amu fihwo kako kakoe a'amu somo nto'no mufo'mayo'manji kako Anituye hungkuno somne'no hohujo nto ikinjao'maso hweho. Olo kakoe honingkano loso a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono muyo'njo iwo'ninkkohoho sofe honingkano wonyo somo yakolo'nnyofoho.

9 Apiwojo kako hwe anga'nohinohumo uma'nimentisosi kakoe soswo *sikisiti* (60) uyakolo'nnyosimo kakoe yofeso iyoswomo mtimojo. Apiwojo yofe wo'nnyo sofamo ufo'mapitne'eno.

10 I apiwojo hofu sofa hofikoe honingkano wopingo'njo sofa hofiko hofikoe mehomi somo nto'no mokosyohumamotofo sofa, a'amu ango kengo mta'angoso u'mahonngkofi wosopayo'nji angonji uyimotofu sofa, Anituye a'amu somo ufo'ma'motofu sofa, a'amu nom'ne somo yo'mayo tango u'mahonngki hofikimo ufo'ma'motofu sofa, hofiko yo'mayo yo'mayo syoho wopingo'nohini imotofu, osofefe yofe so'nohini iyoswomo mtimokukuji sekwo ufo'mapmno.

11 I sekwo moya'mi songo sofa hofikoe hwehwa poyo nto pe'nimentohofu sofefe yofeso nomtimokukutoho. O'o, hofiko nom'ne huhwamo umo'nantane'no yalokuhwono likuji hofiko hofikoe simeho yo'mayo umo lonte somo iningkakuji Kilaisiye syoho wopingo somo uliko'mantifeho.

12 Oso moya'mi sofa simo'mo hofiko nakwo Kilaisimne'nohini syoho uyano ko limentohofu osomo ne'no uningkwano majo'njo yontifi hofiko hwe nom'ne hwamo uma'nontifi oso hungkuno hohonta nakwo Kilaisimnohini syoho uyano limentohofu somo mtihupeelokwofo. Oso'no a'amu Anitumne'no uhu'mokuwo'ninkkohofoso hofiko apiwojo hofu sofamo ole ulantifeho. Yo'mayo hungkuno Anitumo yoloho nto ulontifi aku mtihupesoho'no. Wonyofoho. Ose ulantifeho.

13 Nom'ne yahino apiwojo songo sofa iwo'ninkkohofoso olenoho. Hofiko Anituye syohoso miyo'njo ikuji hofiko piso'mo'nyo yahinoso mafikuji ango ho'mo ho'mo uku'mofantifeho. Oso'nohini'maho. Hofiko siki hungkuno liwo'nontifi nom'ne a'amufe yahino syoho yo'mayo so'no ukinjihwojano lontifi iwo'ninkkohofofoho. Hofiko nom'ne a'amu somne'no hwasyo hungkuno lontifi wonyo hungkuno kengo kengo nakwo majo'njo iwo'ninkkuhwoneso liwo'ninkkohofofoho. Oso'no kiko hofikoe yofeso iyoswomo nomtimokohotoho.

14 O'o, ngko moya'mi songo sofefe hwehwo poyo nto pe'nimentohofu sofamo ole uliwo'ninkkohono. Sekwo nom'ne huhwamo uma'ninkkuji

sekwo mehomi tipemafikuji yo'mayo ango syoho osomo nto'no mokosyohumantokuno. Ose uliwo'nningkohono. U hofiko ose ikujo'no Anituye mango sohwa hofiko nakumo nonahoningkuji Anituye a'amu ne sofe yahino somo nuhwoningkuji hofiko nakumo sitofo monalifitnnehofo.

15 Nakwo huno nayohoho. Moya'mi apiwojo fehohnjo sofa hofiko Anituye honingkano wopingo somo nuli'ko'mantifi hofiko Seteniye honingkano somo tifi iningkowalokwofo.

16 Oseso a'amu Anitumne'no simeho hi'ntnnono uy'wo'nningkohoho sofe temtitofo somta'ango hwe fihwo kako poyo pe'noso sohwoe apiwojo humaso simo hofiko kakimo womokosyohumafe. Ose ikujo'ne'manji a'amu Anitumne'no uhu'mokuwo'nningkohofoso hofiko oso apiwojo hisimo mokosyohumayo'ne tangoso motipemapifitnnehofo. O'o, hofikoe syohoso apiwojo hopifahwosa ane sofamo mokosyohumayoso hofikoe syohofoho.

Hwe engo Anituye syohomo mokosyohumayo sohwafe hungkunofoho.

17 Hwe engo Anituye syohomo mokosyohumayo sohwa hofiko Anituye hungkuno losetihwawo'nningkohoho sohwa hofikoe syoho wopingo ifijo'manji sekwo hofikoe yofe ho'nomafikuji hofikimo mpe engo ulohopmno.

18 Hwapingoso Anituye hungkunoso ole nelalofi, Yahu (*mpulimokau*) sohwo kako kikine'no syoho engo yontaningkuhwosi kiko kakoe simuyo somo hnnanosyiswohotofo. O'o, kako wosopayo wanono. Anituye hungkuno nom'nepo ole nelalofi, A'amu syoho'njo sohwa hofiko hamniyoho womapife. Ose nelalofoho.

19 Hwe anga'nohinohwo kako a'amu Anituye syoho'njo sohumne'no hungkuno ole somjulimasofofo. Olo hwe lohwo kako wonyo imasofofo. Kiko kakoe hungkuno ose mjulisomo haloho upehotofo. I oso'no kiko a'amu hufa'utahu u hufa'u sihunuhwalaho oso hwa hofiko hungkuno somjakilifijo osomo kiko nupa'nningkohoji'manji haloho pofu.

20 A'amu Anituye syoho'njo sohwo kako honingkano wonyo yoso'manji kiko a'amu hopi'nonohino sofe timo sopo mihumajohoji osopo kiko kakoe honingkanoso nto'no mihwajo. Oseso a'amu Anituye syoho'njo hopi'nonohino sohwa hofiko honingkano wonyo somne'no iwaho nto'no uyife.

21 Ngko olo hungkuno kijopalokwe loso'no Anitu'nji Kilais Jisasi'nji a'amu ahwomomjo hopi'nonohinofe timopo kilalokweno. Oso'no kiko nto'no finingkayo. A'amu Anituye syoho'njo sohwa hofiko kikimo enjwa'mo humalofo somo kiko nto'no mokosyohumaho. Kiko oso a'amu hofosofe hungkuno nto'no mihwajiyi sohonta kiko olo hungkuno hiloso swo'nohini upa'nningkohoji kiko jije simeho mo'mo huno komo'no ole syafisyohotofo. U oloso kako imasofofo. U oso kako mimmasofofo. Jije simeho mo'mo huno komo'no ose syafisyohotofo. U kiko jije a'amu fehohnjo somo yoka mulohoyohoji nom'ne a'amu somo yoka hungkuno ulohotofo. O'o, kiko hofikimo yahino afa'nohino ulohofo.

22 Kiko a'amu fihumo kako Anituye syoho iyoso'no kiko kakimo aho komo'no ulonjimokohotofo. U simo'mo kiko kakoe humayo yahino so'nji kakoe syoho so'ntnne'no huno nto'no syafisyohoji kiko uhwonjoso nto'nohini uhwonngkiji'manji ou kiko osohumo Anituye syohoso noho uyo. A'amu fihumo kiko Anituye syohoso komo'no usoso kako honingkano wonyo yoso'manji oso kakoe wonyo homo somne'no tango

woki'ma'montonoho. Kiko oso yahino homo somne'no kiko i'waho nto'no ehumahoji u kiko wonyo'maso wohumamonnoho.

²³ U Timouti sohwoosi ngko jije yahino somne'no hungkuno we'e wakil'mo. Jije simeho kumnalofiwon'ngkiso so'no kiko ahum'no mijo'nohino non'ngkohotoho. O'o, kiko ipisayo mijo we'e yokumpohn'nyo so'nji mahoji hmnyo. Oso mahoji njoso jije mnokinoso moi'wo wakumo'n'montonoho.

²⁴ Ngko a'amu Anituye syoho'njo somne'no hungkuno nom'ne wakil'mo. Anituye syoho iyo so'ne a'amumo komo'no n'hwosopehotoho. A'amu fehohnjoso hofikoe hon'ngkano wonyoso utihwa'nyopo yahon'ngkofi a'amu hofiko nuhwonontifi wonyofoho huno umontonoho. Oso hon'ngkano homo somo nto'no m'hwajo. I oso'no a'amu fehohnjoso hofiko hofikoe hon'ngkano wonyoso hiyasomo mokosyohumawon'ngkohoho so'no kiko huno makiyofoho. I oso'no hwangu hofikoe yahino wonyo somo ujo ehontojwasyonefoho. Oso a'amu hofiko oso a'amu homo somo hofikoe ne so'no huno umontonoho.

²⁵ Oso pa'nyoso nakwo a'amu nom'ne fehohnjo sofe yahino wop'ngoso utihwa'nyopo wentan'ngki uhwon'wo'n'ngkuhwono. I oso'no nakwo a'amu fehohnjo sofe yahino wop'ngoso muhwonyofoho. Oso'nji nom'ne sikuno somo utihwa'nyopo i'mofaponefoho.

6

A'amu hamniyoho momaso'njo siki syoho ulohofi'wo'n'ngkohoho sohwafe hungkunofoho.

¹ Timouti kiko a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohoho hamniyoho momaso'njo siki syoho ulohofiyo somo ole uso. Sekwo huno ole fisyafi'hupmno. Sekwoe hwe engo sohwo enjwa'mo fohumamno. Hofikoe yofeso monje ulohofikutoho. O'o, hofikoe hungkunomo haloho pekujihofikoe syohoso yokumpohn'nyo ulohofiy'mno. Ose ikujo'no a'amu nom'neso hofiko Anituye a'amu ne somne'no syoho ulohofiyo wonyo hwafoho masel'fitnnehofo. Hofiko sekwoe syoho somne'no Anituye yofe so'nji kakoe hungkuno luti'hwawo'n'ngkuhwone so'ntnne'no sitofo mul'fitnnehofo.

² I sekwoe hwe engo huhwanji hofiko Anitumo simeho hi'ntnnono unyohwa'manji sekwo huno ole nosyafisyikutoho. Nje hwe engo sohwo kako nje tathweho. Oso'no ngko kakoe mangomo hwotoho wahmmonnoho. Sekwo huno ose syafisyikutoho. O'o sekwo huno ole fisyafi'hupmno. Nje hwe engo sohwo kako Anituye a'amu ne hweho. Oso'no ngko kakine'no simeho uy'mo. Ngko kakine'no syoho ulohofi'mo ngko Anituye a'amu ne sohomo ufo'malokweno. Huno ose syafisyikujih syoho wop'ngo'nohini ulohofiy'mno. Oso hungkuno hiso kiko oso a'amu homo somo uso.

A'amu hwasyo hungkuno luti'hwawo sohwa hofiko huno ane hwafoho.

Engolopohamo kiko hwe moya'mi hopi'nonohino somo olo hungkunolo luti'hwahoji hofiko tifi in'ngkayo'ne huno ufohotofo.

³ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye hungkunoso Anituye yahino wop'ngo so'no loneti'hwawo'n'ngkisofoho. Hwe fihwo kako oso hungkuno homo somo nul'iko'manto nom'ne hungkuno kengo luti'hwaso'manji

⁴ kako huno ne so'no huno'maso hweho. Kako oso huno hwasyo somo ho'nomonalofoho. Kako yo'mayo siki'no so'no ole li'wo'n'ngkohoho, Nakwo hungkuno hnnyoso kengko kengko'nohini

wohnnano liwo'n'ingkohoho. Hofiko ose hnn'ingkahon'ingkofi olo yahino loso imo'n'wo'n'ingkisofoho. Nom'ne a'amu somne'no s'mano hntotohino, s'meho wonyo, ikujoho, sitofo, nom'ne a'amu somne'no huno wonyo syafisiyo,

⁵ hofiko yoka hungkuno hnn'wo'n'ingkohofofoho. Oso a'amu hiso hofiko hofikoe hunoso hwayo hohnjofoho. Oso a'amu ose sohwa hofiko Anituye hungkuno ne somo hofiko aho yokumpohn'nyo mokemokosyohumunyofoho. Hofiko olo hwasyo hungkuno lomo syafisyiwo'n'ingkohofofoho. Nakwo Anituye hon'ingkanomo in'ingkwaso'manji ho'yango waman-tanoho.

Ho'yango engo mayo'ne hungkunofoho.

⁶ U nehopi a'amu fihwo kako Anituye yahinomo in'ingkawe sohwo'manji oso a'amu sohwo kako Anitu mta'ni yo'mayo wop'ngoso woma'montonoho. I oso'no kako yo'mayo mayoso'no huno mosyafisiyo'njo yoso'manji ole wasyofisyono, Ngko yo'mayo mokosyohumameso hoponoho. Kako huno ose syafisyihwosi kako s'meho wop'ngo'nji wohumamontonoho.

⁷ Nakwo huno nayohoho. Nena'wohija olo hwaho lopo aswo nema'mentohoho sohonta yo'mayo ahome mokaho'nnyo monema'mmentohoho. O'o, awonoho. I oso pa'nyoso hwangku nakwo olo hwaho lopo poyo pe'n'ingkuhwasi Anitumo u'mano lihwasi oso apa'no u'manefoho.

⁸ U nakwo wosopayo'nji hwap'ife'nji'n'manji u nakwo ole wolano, Oloso ngko'ne hoponoho. Ose wolano.

⁹ A'amu fehohnjoso hofiko ho'yango engo mayo'ne syofisyalokwofoso hofiko oso ho'yango'no hunoso hofoyo hopa lisyoswofohinalokwofo. Oseso hofikoe s'mehoso yo'mayo hopi'nonohino somne'no nulikafihwosi yo'mayo ho'yango engo mane'eno likuji yo'mayo yahino wonyoso uyantifeho. Oso hohosohonta hofiko ni'hu'nahone tikanomo ufitnnefoho.

¹⁰ Yo'mayo yahino wonyo hwap'ngoso olenoho. Hamniyoho engo mayo'ne yahino somo kako aho yokumpohn'nyo kemokosyohumaho. A'amu fehohnjoso hofiko hamniyoho engo mayo so'no s'meho umo'n'ingkahon'ngki hofiko Anituye yahino wop'ngo somne'no hohujo ni'hu'nahone ikinjaofontifi hofikimo yo'mayo tango engoso u'malofoho.

Poul kako Timoutimo kiko songo ne'no humayo yahino somo aho yokumpohn'nyo fikesyohumaho ul'imentisofoho.

¹¹ Timouti sohwise, kiko Anituye syoho ulohofiyo ne sohwise oso yo'mayo yahino wonyoso iyo'eno. O'o, kiko hon'ingkanano wop'ngo umo lohoji nano yokumpohn'nyo mtitofa. Kiko Anituye yahino wop'ngo somo tifi fin'ngkayo. Kiko Anitumo s'meho hi'ntnnono uyohoji kiko nom'ne a'amu somo ufo'mahoji yo'mayo tango ku'mayo so'no kiko yokumpohn'nyo filohoho. Kiko a'amu hopi'nonohino somo s'meho pompengo umofohoji wop'ngo'nohini ulohoho.

¹² A'amu kako Kilaisimo s'meho hi'ntnnono uy'wo'n'ingkiso sohwo mjake'we hnyo yahino iwo'n'ingkiso hweho. Kako yo'mayo yahino wonyo somo nuyakolofihwosi kako usijo'no humayo hohwafo somo i'mofapihwosi ho'yango songo ne'no humayo'neso aho yokumpohn'nyo womakumontonoho. Oso pa'nyoso kiko syoho yokumpohn'nyo yohoji engolopohamo songo ne'no humayo'ne somo kiko aho yokumpohn'nyo

fikemokosyohumaho. Anitu kako kikimo hohonta oso hiso'no kuhwosopo'mentisofoho. Kiko Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyiwon'ngkino so'no a'amu pi'n'ingo engo somo yoloho nto lijwaofwo'n'ngkino hwosoho.

¹³ Anitu kako yo'mayo Pountiyas Pailot sohomo kakoe hwap'ngo so'no yoloho lijimo'mentiso sohwo'nji siko'monta'i siko nekumo ehonontan'ngki ngko olo hungkuno yokumpohn'nyo loso kijopalokweno.

¹⁴ Kiko nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako utihwa'nyopo asomo peso'no hontohumahoji kiko Anituye hungkuno somo nto'no mokosyohumahoji kiko tifi nto'no fin'ngkayo. Osomo in'ngkahuji kiko nom'ne hungkuno'nji nomujo'mokohotoho. O'o, jije wop'ngo humayo so'no a'amu hofiko nokohon'ngkuji hofiko Anituye hungkuno somne'no sitofo mal'fitnnehoho.

¹⁵ Oso sikuno Anitu ho'nahumentiso nto'nohino somo Anitu kako nakwoe hwaho utihwa'nyo lopo nakwoe Hwe Engo Kilais Jisasimo uhwat'montonoho. Anitu kako'nohino yokumpohn'nyo huhwo sohwo kako yo'mayo so'no simonyo iyoso hwap'ngo hweho. Kako a'amu hwaho mokosyohumawo'n'ngkohoho sohwanji hwe engo hopi'nonohino sohwanjiye Hwe Engo hweho.

¹⁶ Oso Anitu anga'nohino huhwo sohwo kako kako'nohino poyo mape'n'wo'n'ngkiso hweho. Anitu kako kakoe pomponaho engo sopo humaho. Oso kakoe pomponaho engo hopo sopo humaso so'no nakwo kako'njo tifonepo mu'manehwono. Nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nwi humentani nakwo'njo mta'n'ingo a'amu anga'nohinohwo kako nolikafonto Anitumo muhwonyofoho. Oso pa'nyoso olohonta hwangu hohonta nakwo Anitumo yuhwonanehwono. Nakwo kakoe engo so'no kakoe yofe engo so'nji yokumpohn'nyo so'ntnne'no engolopohamo ne'nohino woho'nomehwano. Nehopeho.

A'amu ho'yango engo'njo sohwafe hungkunofoho.

¹⁷ A'amu ho'yango engo olo hwaho lopo mokosyohumawo'n'ngkohoho somo ole uso, Sekwo yokumpohn'nyo imo'n'ngkutoho. Sekwo olo hwaho laponjo yo'mayo mokosyohumalofo moi'wo imo'n'wo'n'ngkiso osomo simeho uyikutoho. O'o, sekwo Anitumo simeho nehopi uyimno. Kako nakumo yo'mayo nakwo simonyo iyo'ne yo'mayoso nejap'wo'n'ngkisoso kako hwap'ngo hweho.

¹⁸ Oso hungkunoso ulohoji hungkuno nom'ne olo'nji yokumpohn'nyo uso. Sekwo yo'mayo syoho wop'ngo'nohino fiyimno. Oso syoho engo hiso ikuji hofikoe simeho wop'ngo umo'n'montonoho. Sekumo yo'mayo Anitu sejapontese sekwo nom'ne a'amu umofonyo yalokwofo somo ufo'mapmno.

¹⁹ Hofiko ose ifijo'manji tifi no'mo yo'mayo wop'ngo hofikimo ufo'mayo'ne hu'mesyalokwofo. Osohonta hofiko songo ne'no humayo'neso womantifeho. Ose uso.

Timouti sohwosi kiko jije syohoso nto'no mokosyohumaho.

²⁰ U kiko Timouti sohwosi, olo syoho Anitu kijapmmentiso lomo nto'no mokosyohumaho. A'amu olo hwaho laponjo sohwa hofiko olo hwaho laponjo huno loso nefoho l'wo'n'ngkohoho so'nji yo'mayo hungkuno sikinjo so'nji mokosyohumant'fi Anituye yofe moho'nomayo iyo so'ntnne'no kiko hohujo fikinjafo. Oso hungkuno hiso Anituye hungkuno somo mangohwo imo'n'mentisofoho.

²¹ A'amu fehohnjoso ole l'wo'n'ngkohofi, Nakwo huno hi'nji'nwoho, hwasyo ose lont'fi hofiko Anituye hungkuno ne somo uhwosopeelokwofo.

Anituye hitoho engoso sekumo ufehu'mokasesyono.
Nje hungkuno osohopeho.

2 Timouti

Olo Iyoswo Tifinjo loso Poul Timoutimne'no Mt+mokumentisofoho. Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo *teti-foua*'nji (34) *teti-eti*'nji (38) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo loso Poul mt+mokumentisofoho. Timouti iyoswo simo'mjoso Poul kako ango Efesos sopo mamnehono huno ose uyahonngki mt+mokumentisofoho. Oso huno uyimentisoso nehopeho. Kako Efesos sopo ne'no mammentono. Hofiko kakimo impe intofontifi ango Loumne'no motasimentohofofoho. Oso ango hopo sopo humanto hofiko ngkimo wofonjonisyantifeho. Kako huno ose uyahonngki oso hohosohonta Poul kako Timoutimo hungkuno ae'uyo uyimonto olo iyoswo tifinjo loso mt+mokumentisofoho. Poul kako Timouti sohwo Loum sopo wosonohonapono lonto olo iyoswo loso mt+mokumentisofoho. Olo iyoswo loso Poul kako Timouti sohwo Anituye hungkuno joso'no wonimango'no yonohonto mt+mokumentisofoho. Kako simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo'nji lohofihwosi Anituye syoho uyononto olo iyoswo loso Poul Timoutimo yokumpohn'nyo umokumonto mt+mokumentisofoho.

Olo iyoswo hiloso Poul kako ango Loum sopo impojoho yonto mt+mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofu lihwasi tifi uningkohwano.

¹ Nje hwomu Timouti sohwasi, ngko Poul Kilais Jisasiye hungkuno a'amumo lutihuku'mofo (*apouse*) syoho'njo sohwo'ni olo iyoswo loso kikimne'no mt+mokalokweno. Anitu kakoe huno mta'ni nonihwosopento ntimento, A'amu Kilais Jisasi'mo songo humayo'ne sejopalofoho. Kakoe temtifo imo'n'ingkahonngkuji ango songo ne'no humayo'ne uyimonnoho. Oso'no olo hungkuno hiso kiko a'amu ango'meemjo somo filutihuku'mofo. Ose ntonto nihwatmentiso hwo'nyoho.

² Timouti, kiko nje mehomi sohwasimo ngko simeho kijopalokweno. Naningkwohwo Anitu sohwo'nji nakwoe Hwe Engo Kilais Jisasi'nji siko'monta'i siko yo'mayo wopingo kilohofohosisi kikine'no hitoho ulofihwoso'no jije simeho pompenjiyo wokijopanjiyoho.

Nakwo Anituye hungkuno wopingo somne'no wonimango nanyo'eno.

³ Nje ajuyohwosa hofiko Anituye yahinomo tifi in'ingkamotofo pa'nyoso ngko huhwo'ni Anitumo tifi in'ingkowalokweno. Nje simeho ole manjofoho. Kiko wonyo hwosoho. Ose manjofoho. O'o, Anitumne'no hi nimo'n'ingkahonngki kakoe simeho wopingo umokumonne'no yohono. Imingo'nji hinjopo sikwo'miyomo ngko Mpohumo jomo ul'wo'nonji kikine'no huno syakufisyonji isamoyoka ul'wo'n'ingkohono.

⁴ Ngko nokiliko'mahonngko kiko humotaha sontmahanno so'no huno syakufisyonji nje simeho wopingo wanimo'nono lonji wakohonimonne'no yohono.

⁵ Kiko Anitumo simeho hi'ntnnono ne uyalokuno so'no huno nifohotokwoho. Simo'mo jije atohwo Louis kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyahonngki hna'wohi Yunis kako Anitumo simeho

hi'ntnnono uyahon'ngki olohonta ngko huno ole niyohi, K'iko An'itumo simeho hi'ntnnono uyalokuno. Mango'nohini molalokuyohino. O'o, simeho hi'ntnnono ne uyalokuno.

6 Oso'no jije hunoso olo so'no kufohotofalokweno. Hohonta nakwo kikimo aho kilonjimokumentihwone sohonta nje aho kisokisyahon'ngko An'ituye Towahuno kakoe yokumpohn'nyo kijapmmentisofoho. Oso kijapeso engo umo'nono. Hwe fihwo kako toho fuyo intofososo toho engo wosijao'montonoho. Oso hopaso An'itu kikimo kijapeso engo umo'nono.

7 K'iko huno kiyohoho. An'itu kakoe Towahuno nejapeso nakwo a'amumne'no iyoho nanyo'ne nejapmmentiso'maho. O'o, olo'ne nejapmmentono. Nakwo An'ituye yokumpohn'nyo'nji yo'mayo iyo'ne a'amu somne'no hitoho nalofone nakwoe a'apahomnohini syafisiyo'ne'maho. O'o, hwahoponjo yahino wonyo somo monje esyihwasi An'ituye hon'ngkanomo nto'no in'ngkayo'ne, oso'no nejapmmentono.

8 Oso'no oso hiso An'itu kijapeso engo i'mokohoji k'iko nakwoe Hwe Engo sohwoe hungkuno a'amu somo lut'hwahoji won'mango kin'ngkuhwoloho. Ngko nakwoe Hwe Engofe hungkuno lut'hwahoji impo'angomo humale so'no k'iko won'mango kin'ngkuhwoloho. O'o, An'itu kakoe yokumpohn'nyo'nji kakoe hungkuno lut'hwahoji yo'mayo tango ngkimo n'i'maso pa'nyoso kikimo woku'mano. An'itu wokufo'ma'montonoho.

9 An'itu kako nakumo asomo netimayo'ne hon'ngkano nto hwosampento kakoe mehomi ne wop'ngohini imo'nyo'ne joho nelalofoho. Nakwo hon'ngkano wop'ngo imotohwone so'no An'itu kako joho monelalofiyohoho. Awonoho. An'itu kako'nohini huno syafisyonto simeho nejaponto joho nelalofoho. Hohonta An'itu nakwoe hwaho mamti'mokummentiso sohonta kako nakumne'no huno syonafisyonto simeho nejaponto hwangu Kilais Jisas nejapmne'ento limentisofoho.

10 I olohonta Kilais Jisas kako nakumo nto none'manto kako nakumo asomo netimayo'ne hon'ngkanoso ut'hwahoji nyopo weho. Kilais Jisas kako songo l'ika'mentiso sohonta kako poyo pe'nyo somjo yokumpohn'nyo somo hwotoho fento kako songo ne'no humayo'ne hon'ngkano hwosampo'mentisofoho. Oso'no a'amu kakoe hungkuno wop'ngo somo simeho uyososo'no songo ne'no humayoso woma'montonoho.

11 Kako kakoe hungkuno wop'ngo ujo'ne nihwosopo'mentisofoho. Oso'no ngko hungkuno lut'huku'mofo (*apousel*) syoho'njo hwo'nyoho.

12 Oso hiso'no olo tango hiloso n'i'mahon'ngki ngko won'mango mannyofoho. O'o, ngko Kilais Jisasi'mo simeho hi'ntnnono uyalokwe lohummne'no huno niyohoho. Olo syoho ntapmmentiso somo kako hofiyi n' mokosyohumentan'ngkuhwosi olo syoho loso ne'no nowentan'ngkuhwosi oso Sikuno Engo ae'uyoso i'mofaponefoho.

13 Oso hungkuno lokit'hwamoteso'no k'iko yokumpohn'nyo kesyohumahoji yahino hisomo hofiyi fin'ngkayo. Kilais Jisasi'nji nohumahoji kakoe hungkunomo in'ngkahuji a'amu somo simeho hi'ntnnono engo uyo.

14 Olo syoho wop'ngo loso An'itu jije aho ho'nakohumentisoso k'iko nto'no mokosyohumaho. An'ituye Towahuno Wop'ngo kikimo humaso sohwo kakoe yokumpohn'nyo kijap'hwosi wokufo'mano.

15 K'iko huno moi'wonoho. Hwe hufa'u Fijelos'nji Hemoujenesi'nji oso hwa'u'nji a'amu hopi'nono hwaho Esiyanta'angoso olopo ngko nohumanji ngkine'no hohujo nto ikinjan'imo'malofofoho.

16-17 I hwe anga'nohino Ounesifoulos, ngko impo'angomo nohumentahon'ngko kako ango Loum i'mofaponto ngkine'no hafihafe tipento tipenohon'ima'n'imasofoho. Kako ngkine'no wonimango munyofoho. O'o, sikuno pi'n'ingo engo kako nonim' mahon'ngki nje simeho wop'ingo n' mokonto yokumpohn'nyo nisosofito'masofoho. Oseso nakwoe Hwe Engo sohwo Ounesifoulosi'montohwamo wop'ingo umokosyohumamontonoho.

18 Hohonta ngko Efesos osopo nohumentan'ngko Ounesifoulos kako nifo'mawo'n'imentisofoho. Oso'no kiko huno kiyohoho. Oso Sikuno Engo hungkuno ikwolofone'ne somo Anitu kako Ounesifoulosimne'no hitoho ulofihwosi wop'ingo ulohofonefoho.

2

Kiko Kilais Jisasiye hungkunomnohini fin'ngkayo.

1 Oseso nje hwomu sohwoi, nakwo Kilais Jisasi mo ufohi'n'ingkahon'ngkuhwoni Anitu kakoe yokumpohn'nyo nejap'wo'n'ngkisofoho.

2 Oso'no kiko Anituye hungkuno ngko a'amu pi'n'ingo engo somo uliwo'n'ingkahon'ngko kiko upa'n'imentohinofoho. Oso hungkuno hiso kiko nomokosyohumahotoho. O'o, nom'ne a'amumo lutihwawo'n'ngkijo'no kako hungkuno homo somo nomahwosi nom'ne somo wolutihwahwono.

3 Kiko Kilais Jisasiye syoho'njo sohwoi olo syoho losomne'no tohino majo'manji tohino mayoso'no iyoho kinyo'eno.

4 Pahnnimo hungkuno hufa'u sihune wakilimo. Hungkuno simo'mjoso olenoho. A'amu nomihwoe syoho ulohofiyo sohwo kako nom'ne hwafe syoho kengo kengo so'nji miyonehoho. O'o, syoho kakwo'yohwoe simeho wop'ingo umo'none'ento kako simeho anga'nohino'nji kakoe syoho wop'ingo iwo'n'ngkiso hweho. Nomihwoe syoho miy'wo'n'ngkiso hweho.

5 Hungkuno nom'ne ole, a'amu kako hano mjake'we hnnyo sohwo kako yo'mayo so'no hi umo'n'wo'n'ngkiso so'no huno mosyafisiyo'njo monje yasyonto sikuno huhwo huhwi kako mjake'we hnnyo yahinosa yamofone'no iwo'n'ngkiso hweho. Ose miyo'manji kako a'amu nom'ne somo muyakolofonehoho. O'o, kako mjake'we hnnyo somjo hamniyohoso momanehoho.

6 Hungkuno nom'ne ole, hwe fihwo kako syoho yokumpohn'nyo yonto wosopayo hulonto oso syoho homo somo ne'no mokosyohumawo'n'ngkiso hweho. Wosopayo simo'mjoso toyo yihwoso'no hwe huhwo sohwo kako wosopayo hiloso kaki'no woma'montonoho.

7 Oso hungkuno hufa'u sihune somne'no huno fisyafisyoy. Nakwoe Hwe Engo sohwo jije hunomo ehohosakisyihwoso'no hungkuno hwap'ingo ne so'no huno ito'no wakiyimontonoho.

8 Olo hungkuno loso'no sikuno huhwo huhwi huno fisyafisyoy. Jisas Kilais, Ntefitiye imu sohwo kako tohino engo nomanto poyo imo'nonto apa'no nolikafonto nihu'nahone songo ne'no humaho. Oso hungkuno wop'ingoso ngko lutihwawo'n'ngkohe hwo'nyoho.

9 I oso hungkuno hiso lutihwawo'n'ngkohe so'no a'amu wonyo hwosoho ntontifi impo'angomo nihumajahon'ngkofi ngko tohino engo malokweno. I oso'no Anituye hungkunoso impo'angomo mohumanehoho. O'o, ifoho hapa'ngomeemo womanjao'mntonoho.

10 I Anitu nje a'amu ne imo'n'ifitnne'ento nto uhwosopo'mentiso somne'no oso hungkuno lut'hwawo'n'ingkoheso upa'n'ifijoso Kilais Jisasimo simeho hi'ntnnono ufijo'manji kako songo ne'no humayo wonyoangkafoso uyimontonoho. Oso'no oso a'amu homo somo ufo'mayo'ne'manji yo'mayo tango ni'masoso wop'ingofoho. Ngko yokumpohn'nyo ito'nimeso simeho wop'ingo'nji tohino woma'mo.

11 Olo hungkuno a'amu Kilais Jisasimne'no liwo'n'ingkohoho loso nehopeho.

Nakwo kako'nji poyo sape'n'iment'hwone hn'nwi nakwo kako'nji songo nohument'hwane'foho.

12 Yo'mayo tango kakoe syohomme'no nakumo ne'mahon'ingkuhwosi yokumpohn'nyo lohofaso'manji nakwo kako'nji yofe engo masoso a'amu somo nomokosyohument'hwane'foho.

Nakwo kakimo hohujo ikinj'imofasoso u kako nakumo hohujo ukin-jonao'montonoho.

13 Nakwo hungkuno ne'nji hwasyo'nji liwo'n'ingkuhwone'foho.

I Anitu ose'njo hwo'maho.

Kako hwasyo hungkunoso ane hweho.

Kako hungkuno ne'njo liwo'n'ingkiiso hweho.

Kakoe hungkuno ne'no nowent'hwone'foho.

Yo'mayo so'no nakumo nalonteso ne imo'n'wo'n'ingkohoho.

A'amu Anituye syoho hofiyo yalokunjo sohumo Anitu kako yofe engo uyalofoho.

14 Jije a'amufe hunomo olo hungkuno loso'no yokumpohn'nyo ufohotof'wo'nyo. Ole uso. Anituye yokumpohn'nyo'nji hungkuno wasel'monne'no yohono. Hungkuno anga'no anga'no ajwo'mta'ango so'no yoka hnn'ingkutoho. Ose uso. A'amu fehohnjoso yoka hungkuno nupa'n'ingkuji hofi'koe huno somo wonyo umokumontonoho. Oso yokaso ne anefoho. A'amu homo somo mufo'mane'foho.

15 Kiko Anituye syoho yokumpohn'nyo ne'no fiyo. Ose iso'manji jije syoho somne'no kiko won'mango makinone'foho. Syoho hofiyo isoso Anitu wakil'montonoho. Nje syoho tohohiyo wop'ingo hwosoho. Ose wakil'montonoho. Kiko Anituye hungkuno nehopi hwap'ingo neso ito'no filut'hwaho.

16 A'amu yo'mayo hwahoponjo hwasyo hungkuno hnn'wo'n'ingkohoho somne'no i'waho fiy'mno. A'amu hofi'ko hwasyo hungkuno ose hnn'wo'n'ingkohofoso a'amu nom'nemo hwasyo hon'ingkanomo ikinjafo'ne wol'ipemotowant'feho. Anitumne'no hohujo ikinjimo'malofofoho.

17 Hofi'koe hwasyo hungkunoso malofoyo pa'nyofoho. Simo'mo meyo kiy'hwososo'no osopo a'apaho hopi'nonohinomo ifehu'mokasyonto uyo engo imo'n'wo'n'ingkohoho. Hwe hufa'u Himeneyosi'nji Filetos oso hwa'u siko oso yahino y'wo'n'ingkiisiyo hwa'uyoho.

18 A'amu ose sohwa hungkuno ne'njo somo hwsopisyaf'wo'n'ingkohofofoho. Ole lut'hwelokwofo, Jisasiye songo ne'no humayoso nto ma'malohwone'foho. Tifi no'mo apa'no mol'ikafe'njo yanefoho. Oso'no a'amu Jisasimo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ingkohoho fehohnjoso hofi'koe hunomo wonyo imokalokwofo.

19 Anituye a'amu neso hofi'ko mnangkwasaho yokumpohn'nyo wonj'wo'n'ingkuhwone pa'nyofoho. Nangkumehoso masyuyofoho.

Fompokumo mmo'nyofoho. Oso a'amu homo somne'no Anituye hungkuno ole nalohi, Anitu Hwe Engo sohwo kakoe a'amu ne somne'no huno uyohoho. A'amu mango'nohino so'ntnne'no huno uyohoho. I nom'ne hungkuno ole nalohi, A'amu fihwo ngko Anitu Hwe Engo sohwoe a'amu ne hwo'nyoho loso sohwo kako honingkano wonyo nihu'nahone miyonehoho. Nihu'nahone honingkano wonyo somo hohujo ukinjamofono.

²⁰ A'amu Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ngkohoho somne'no pahnnimo hungkuno upa'nyo. Ango engo somo noswano, hwontoho, iku'yo yo'mayoso pi'n'ngo weho. Fehohnjoso hamniyoho engo'nji mpe imentohofoho. Fehohnjoso hwahon'nji mti'mokumentohofoho. Fehohnjoso iyoswo'nohinofoho. Noswano wop'ngo sopo wosopayo nopolofasyikuji a'amu yofe engo'njo somo uyantifeho. Iku'yo wonyoso jopaho hi'nji woho'naofantifeho.

²¹ A'amu fihwo yo'mayo honingkano wonyo, huno wonyo, oso nihu'nahone ho'naofihwosi kiho ane nohumentan'ngkuhwosi kako noswano hamniyoho engo'nji mpe imentohofopa'nyo hweho. Kakoe Hwe Engo sohumne'no simeho anga'nohino'nji Anituye syoho'no hi umo'nyo sohwo Anitu osohumo yo'mayo syoho wop'ngo uyimtonoho.

²² Mu songo hwomu songo hofikoe hunomo huno wonyo simeho fefoyo yo'mayoso u'mawo'n'ngkohoho. Oso hiso'no kiko i'waho ne'no yohoji hohujo fikinjamofono. A'amu nom'ne sohwo Hwe Engo Anitu sohumne'no jomo uliwo'n'ngkohoho so'nji sekwo simeho anga'nohino'nji honingkano wop'ngomo hano fiymno. Kilais Jisasi simeho hi'ntnnono uyimno. A'amu hopi'nonohino somo simeho hi'ntnnono uyimno. Simeho pompenjiyo'nji fosyohumanno.

²³ Kiko olo so'no huno kiyohoho. A'amu Anitumne'no huno muyo'njoso hofikoe siki hungkunomne'no yoka hnniwo'n'ngkohofoho. Hofikoe hungkunomne'no kilohon'ngkujo'no manji kiko hohujo fikinjafo. Hofiko'nji yoka hungkuno nohnn'ngkutoho.

²⁴ Nakwoe Hwe Engo Kilais Jisasi syoho ulohofiyi sohwo kako nom'ne a'amu'nji ikujoho mofongki'nanehoho. O'o, kako a'amu hopi'nonohino somo hitoho ulofihwoso'no wop'ngo ulohofono. Kako Anituye yahino wop'ngoso hofiyi wolutihwano. Nom'nehwa kakimo wonyo ulohopijo so'no kako simeho wop'ngo'nji wohumano.

²⁵ Oso a'amu Anitumne'no hohujo nto ikinji'mo'malofa sohwo Hwe Engo sohwoe syoho ulohofiyi sohwo kako hungkuno pompenjiyo ulihwosi Anituye honingkanomo apa'no u'mayo'ne ufo'mano. Anitu a'amu homo somo huno songo uyo so'manji hofikoe huno kokato'nnyo somo nihu'nahone noho'namofikuji Anituye hungkuno ne'njo somo un'ngkowan'fitikeno.

²⁶ Seten hofiko'ne hofoyo lisyoswofahumentiso somta'ni po'mentisofoho. Hofiko Seten'ye hunomo in'ngkwalokwofo. I Anituye hungkuno ne'njo upa'nifijoso huno ehohosasyihwoso'no Seten'ye hofoyo mta'ni wohumpeentifeho. Anituye hunomo un'ngkowan'ifeho.

3

Sikuno ae'uyo mofone sopo a'amufe yahino wonyo mikunimposo imofaponefoho.

1 Olo so'no kiko huno wakiyono. Sikuno moi'wo umo'nimo lihwosi yoso sohonta yo'mayo yahino wonyo iyoso yo'mayo tango u'mayoso i'mofaponefoho.

2 Oso hohosohonta a'amu hofiko huno hofikine'nohino syafihupitnnefoho. Ho'yango'nji hamniyoho nttnohini syafihupitnnefoho. Hofikoe yofe'nohino ho'noma'nifitnnefoho. Ole lifitnnefoho. Nakwo'nohino huno'nji'nwoho. Ose lifitnnefoho. Nom'ne a'amu somo wonyo hungkuno'nji sitofonji ulifitnnefoho. Kan'ingkwowwo'ya'umne'no hahn'nyo ifitnnefoho. A'amu hofikimo wopingo ulohofahon'ingkujoso hofiko isamoyoka ulantihm'maho. Anituye yo'mayo so'no sifajo hungkuno ulifijoso hon'ingkanano wopingo somo hwotoho ffitnnefoho.

3 Hofiko'montohwamne'no hofiko simeho afa minyofoho. A'amu nom'ne somne'no hitoho mulofe'njo ifitnnefoho. O'o, yoka nohningkuji yoka hiso moi'wo mmo'nonehoho. A'amu Anitumo min'ing kayo'njoso hofiko nom'ne a'amumo tango mayoso'no hwasyo hungkuno lifitnnefoho. A'amu yo'mayo wonyoso hofikoe simeho umo lonteso ifitnnefoho. Sikiyahu iwo'n'ing'kiso hopaso hofiko a'amu nom'nemo fonifonyo ulohopitnnefoho. A'amu hofiko hon'ingkanano wopingo'njo somne'no nakwolaho ulifitnnefoho.

4 Hofiko hofikoe a'amu somne'no tokoyo'ofu ulohopitnnefoho. Hofiko yofe engo mayo'ne nom'ne a'amu somo hwotoho feehufitnnefoho. Ole hnn'ifitnnefoho, Nakwo yo'mayo so'no huno hwapingo'njo'nwoho. Yo'mayo hofikoe simeho wopingo umonyo'neso oso hofikoe anituyoho.

5 Hofiko Santemo uhwon'ingkuji Anituye hungkuno ko likuji mango'nohino hwafoho. Anituye yokumpohn'nyo kakoe hon'ingkanano ito'no in'ing'kayo'neso ane hwafoho.

Oso a'amu homo somne'no iwaho ito'no fiyo. Hofikine'no hohuju fikinjamofo.

6 Oso a'amu fehohnjo hiso hofiko poji poji yontifi a'amu somo hwasyo hungkuno ole ulifitnnefoho, Anituye hungkuno wolosetihwano. Ose ulikuji hofikoe angomo nosyukuji hofiko'nji humafitnnefoho. Nohumafikuji hofikoe hwasyo hungkuno lutihwafikuji moya'mi fehohnjo hon'ingkanano wonyo'njo so'no hofikoe hunoso nohayo muyo'njo yonefoho. Moya'mi sofa hofikoe hwasyo hungkuno somo in'ing'kawekuji yo'mayo wonyo simeho umo lifijo so'no syafihupitnnefoho.

7 Oso moya'mi hofu sofa hofiko hungkuno songo upo'nano ko lifijo sofa Anituye hungkuno neso hofiko huno muyofafoho.

8 Hohonta hwe hwoso hufa'u hwa'u Janesinji Jampilesinji * siko Mousesiye mangohwa'u imononji kakoe hungkunomo monje yahumentisiyefoho. Oso pa'nyo a'amu hwasyo hungkuno lutihwafijo sohwa hofiko Anituye hungkuno ne somo hwotoho feehufitnnefoho. Hofikoe hunoso kokato'nyo'njofoho. Hofiko Anitu ne sohumne'no simeho hi'ntnnono muyo'njofoho.

9 I oso'no hofikoe syohoso ne mmo'nonehoho. Hohonta a'amu sohwa Janesinji Jampilesinjiyehwahuyoho.

* 3:8: A'amu Jutaso hofikoe mpoeso ole, Janesinji Jampilesinji siko Mousesiye sikuno i'mofapmentiso sohonta siko hwe hwoso'nji imo'nimojijehwahuyoho.

min+ngkayo'njo imentohofofoho. Oso pa'nyoso a'amū hwasyo hungkuno lut+hwafijo sohwafe yahinomo a'amū nuhwon+ngkuji min+ngkofitnnehofo.

An+ituye hungkuno aho yokumpohn'nyo fikesyohumaho.

¹⁰ I kiko sohwoſi, ngko'nji hano emoyontai yo'mayo hungkuno lut+hwawo'n+ngkohe so'no kiko huno kiyohoho. Nje yahino hwap+ngo neso kiko huno kiyohoho. Ngko An+itumo simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo ne'no uyonji ngko yokumpohn'nyo ito'nonji An+ituye syoho iwo'n+ngkohe hwo'nyoho. A'amū sohwa nje hungkunomo haloho maposo'njo ko yont+fi wonyo ko ntohofahon+ngkofi ngko hwe moya'mi somo simeho uy+wo'n+ngkohefoho.

¹¹ A'amū Antiyok, Aikouniyam, Lis+ila oso a'amufe angopo nohumentan+ngko hofi+ko tango engo ntapmentohofō so'no kiko huno kiyohoho. I oso tango n+ma'mentiso somta'ni An+itu kako wae en+ma'mentono.

¹² Ou, hwe moya'mi hopi'nono Kilais Jisas+imo simeho hi'ntnnono uyont+fi An+ituye hungkunomo hofiyo un+ngkowano lont+feso oso a'amumne'no a'amū nom'ne sohwa mangohwa imo'n+ngkuji yo'mayo tohino uyant+feho.

¹³ Hwe wonyo sohwanji a'amū hwasyo hungkuno'njo sohwanji hofi+ko hon+ngkano wonyoso nom+j+m+went+fi hon+ngkano wonyo m+kun+m+poso imo'n+ngkahon+ngki a'amū nom'ne somo hon+ngkano hwasyomo ipemotawowo'n+ngkohof+hwafoho. Seten oso a'amū wonyo huhwo sohwa hwasyo hungkuno ul+hwoso'no hofi+ko hwasyo hungkuno somo simeho uyant+feho.

¹⁴ I Timouti sohwoſi, An+ituye hungkuno lokit+hwament+hwone somo kiko simeho hi'ntnnono ne'no uyohoji aho yokumpohn'nyo ne'no fikesyohumaho. Nakwo a'amū lokit+hwament+hwone hn'nwiye ne so'no kiko huno kiyohoho.

¹⁵ Kiko mehomi we'e sohwoſi nohumanji An+ituye Hungkuno Iyoswomo mt+mokumentohofō somo kiko nupa'nonji huno wop+ngo syof+syoma'mentohino sohonta oso iyoswoso huno wop+ngo ne'no kijopahon+ngki olohonta kiko Kilais Jisas+imo simeho hi'ntnnono uyahon+ngkini kako kikimo asomo kit+mayo'ne hweho.

¹⁶ Hohonta An+ituye Towahuno sohwo kako a'amū anga'no anga'nohino sohwa huno wop+ngo uyahon+ngki a'amū sohwa iyoswomo mt+mokumentohofōfoho. Olo hungkuno loso An+ituye huno ne'njoso nakumo lonet+hwayo'nefoho. Nakwoe hon+ngkano wonyomne'no uti+hwanyopo ujo ehontojwasiyo'nefoho. Ujo ehontojwasyi+hwoso'no nakwo An+ituye hon+ngkano nto'no in+ngkayo'ne nefe'mayo'nefoho. Hon+ngkano wop+ngomne'no lonet+hwayo'nefoho.

¹⁷ Olo iyoswo loso nakwo An+ituye syoho ulohofiyo hn'nimo yo'mayo syoho wop+ngo so'no yokumpohn'nyo nejaponto An+ituye syoho so'no ito'no enesyohumayo'nefoho.

4

An+ituye hungkuno ne'njoso a'amū somo ne'no filut+hwaho.

¹ Nakwoe Hwe Engo Kilais Jisas kako a'amū songo humalofo so'nji poyo pe'n+mentohofō so'njiye hungkuno ikawlof+hwosi hofi+ko yahino somne'no yano ilofone sohwo kako nop+hwosi a'amū hopi'nonohino somo yofe engo'nji umokosyohumanefoho. Oso Kilais Jisas huhwo sohwo'nji

kaningkwohwo Anitu'ntnne'no sikoe timopo hungkuno yokumpohn'nyo wakilimonne'no yohono.

² Sikuno huhwo huhwi kiko a'amu somo Anituye hungkuno filutihwaho. A'amu Anituye hungkuno upo'nano likuji nto'no esyohumentaningkujo sohonta filutihwaho. I a'amu Anituye hungkunomne'no mosyafisiyo'njo humentaningkujo so'ntnne'no kiko Anituye hungkuno yokumpohn'nyo uso. A'amuso hofiko Kilais Jisasimo simeho hi'ntnnono uyifitnne'eno lohoji kakoe hungkuno yokumpohn'nyo uso. A'amu honingkanu wonyo'njoso hofikoe wonyoso noho'naofikuji Anituye yahino wopingo somo iningkayo'ne hungkuno yokumpohn'nyo filutihwaho. A'amu honingkanu wopingo somo uyo'ne usofitofohoji ufo'maho. A'amu jije hungkunomo haloho maposo'njo somo yoka hungkuno nulohotoho. O'o, hungkuno pompenjiyo'nohini filutihwaho.

³ Hwangku sohonta a'amu hofikoe hunomnohini iningkafitnnefoho. Osohonta ole wolantifeho. Anituye yahinomo nakwolaho. O'o, yo'mayo nakwoe simeho wopingo namokiyo'ne oso'nohino upo'nano. Ose lifijoso a'amu hwasyo hungkuno lutihwayo pi'ningoso yo'mayo hungkuno simeho wopingo umokiyo'ne'nohini lutihwafitnnefoho.

⁴ Hofiko Anituye hungkuno ne'njo somne'no haloho pijwomokosyohumuningkuji a'mane hungkuno somo upa'nifitnnefoho.

⁵ I oso'no kiko sohwo, yo'mayo tango ku'masoso jije huno nto'no ehohosakisyihwoso'no Anituye yahino somnohini simeho anga'nohino'nji nto'no finingkayo. Jije syohoso a'amu somo Anituye hungkuno yokumpohn'nyo filutihwaho. Kiko Anituye syoho ulohofiyo sohwo kiko a'amu somo ufo'mayoso syoho ne'njo fiyo.

Nje syohoso moi'wo umo'nimonte'no yohoho.

⁶ Oso hungkuno kikine'no mtimokohe somo kiko hofiyo finingkayo. Nje sikuno we'eneponoho. A'amu sohwa ngkimo wofonjonisyantife'no yalokwofo. Ngko ahwomomno wasimne hwo'nyoho.

⁷ Ngko mjake'we hnnyoso yokumpohn'nyo yoho'nonji ne sopo nto imofohono. Anitumo simeho hi'ntnnono uyimwenji oso syoho Anitu ntapmmentisoso moi'wo esojwaofohono.

⁸ Mjake'we hnnyo somjo ho'yangoso nje Hwe Engo ngkine'no ntomo'nohino esyohumaho. Ho'yangoso olenoho. Nje Hwe Engo sohwo asomo poso sohonta kako a'amu hopi'nohino sofe yahino somne'no yano nto'nohini ilofihwosi kako ngkimo ntonefo, Kiko hwe wopingo hwosoho. Ose ntonefoho. Ngkimnohinimaho. O'o, a'amu hopi'nono Kilais Jisasimo simeho hi'ntnnono uyontifi kakoe sikuno asomo peso'no hontohumalofo somo ose ulonefoho.

Hungkuno ae'uyofoho.

⁹ Timouti sohwo, kiko ngkiyepono komo'no fiye.

¹⁰ Upa'nyo Ntemas kako ngkimo nto nihwotimo'maho. Kako hwa-hoponjo yahino somne'no umo'nngkahonngki angu Tesolounika'no nto umaho. Kileseni'no angu Ngkolesiya'no nto umaho. Taitas kako angu Ntalimesiya'no nto umaho.

¹¹ Luk kako'nohini ngko'nji humalohwoyo. Kiko Mak nutimahoji ngkiyepono fipinyo. Kako nje syohoso wanifo'ma'montonoho.

¹² Ngko Tikikosimo Efesos ne'no nto lhwajmaleno.

13 Kiko wapmmo lohoji ango Tɪlouas nje manji'mofo sawemoso Kaposiye angomo uliko'ma'mentohe so'nji nje iyoswo so'nji nɪmotape. Nom'neso yahwopaho somo hungkuno mtɪ'mokinyo so'no nɪmo'nɪngkohoho. Oso'nji nɪmotape.

14 Alekisanta kako ahwomo yokino syoho'njo sohwo kako ngkimo wonyo engo ntoho'maso so'no Anɪtu kako tango engo uyonefoho.

15 Kiko huhwosi oso hwe huhwo sohumne'no i'waho nto'no fiyo. Kako nakwoe hungkunomo hwotoho nafewo'nɪngkiso hweho.

16 A'amu Loummjo sofe ango hungkuno nto'no mɪhwajiyo'ne sopo ngko nolohofonji nje hungkuno sɪmo'mjo ulahonɪngko nom'ne a'amuso ngkimo moni'fo'mayo'njo imentohofofoho. O'o, a'amu hopi'nono ngkimo nɪhwotɪ'mo'mentohofofoho. Oso ntohofo so'no Anɪtu kako tango muyo'njo iyo so'ne jomo ulalokweno.

17 I nje Hwe Engo kako ngko'nji nohumanto kakoe yokumpohn'nyo ntopahonɪngki Anɪtuye hungkuno wopɪngoso hofi'kimo lutɪhwamentohofoho. A'amu Jutaso anepo'no. A'amu Loummjoso hofi'ko Anɪtuye hungkunomo upa'nɪmentohofofoho. Anɪtu nɪfo'ma'mentiso so'no hofi'ko mofonjanɪsiyo'njo imentohofofoho. Oseso olohonta ngko wopɪngo humaleno.

18 A'amu sohwa ngkimo yo'mayo wonyo wontohofantɪfe yalokwofo somta'ni Anɪtu ngkimo nontɪmahwosi ahwomomjo ango kako mokosyohumaso sopo womenɪhumajɪ'montonoho. Osopo nohumahm'mo kakoe yofe ne'no woho'nomahm'monnoho. Nehopeho.

19 Hungkuno nom'ne wakilɪmonne'no yohono. Kiko nje a'amufo eso a'amu Akwila'nji kakoe ape Pɪlisila'nji Ounesifoulosɪ'montohwantnne'no uso.

20 Elasi'tos kako ango Koulin sopo ne'no humaho. Tɪloufimos kako mnokino tɪpemahonɪngki ngko kakimo ango Miletos sopo uliko'ma'mentohofoho.

21 Kiko komo'no fi'pe. Kiko ifoyo hamnosu m'mofape sohonta kiko jefo somo komo'no fi'pe.

Olo a'amulo kikine'no nakwoe a'amuhwe kilalokwofo. Hofi'koe yofeso Yupulos, Piyutenɪs, Linos, Kɪloutiya oso hwanji a'amu Kɪlais Jisasɪmo sɪmeho hi'ntnnono uyɪwo'nɪngkohoho olopo humalofo sonji kilalokwofo.

22 Nakwoe Hwe Engo Anɪtu kiko'nji wohumano. Kakoe hitoho so'nji sekumo wosemokosyohumano. Olo hungkuno loso ngko Poulɪ'ni mtɪ'mokohono. Osohopeho.

Taitas Olo Iyoswo loso Poul Taitasimne'no Mt+'mokumentisofoho. Olo Hungkuno S'imo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto s'imentiso sohonta soswo *teti-wan'*nji (31) *teti-eti'*nji (38) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo loso Poul Taitasimne'no mt+'mokumentisofoho. Taitas sohwo a'amu Ngkilik hweho. (Hungkano hiso Ngkolesiya sohe engo 2 hon'ngkano we'e 3. Osopo weho.) Taitas huhwo sohwo kako Poul+'nji An'ituye syoho imojiye hwa'uyoho. T'ifi Poul+'nji Taitas+'nji hwaho we'e K'ilit sopone'no umentisiyefoho. Nowenji Poul kako Taitasimo oso K'ilit hopo sopenjo a'amu somo yokumpohn'nyo umokiyo'ne uhumat+'mentisofoho. (Hungkuno hiso Taitas sohwe engo 1, hon'ngkano we'e 5. Osopo weho.) Poul kako olo iyoswo hiloso Hikopoulis humanto mt+'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo hoko lomo atofu l'hwasi t'ifi un'ngkohwano.

¹ Nje hwomu Taitas, ngko Poul An'ituye syoho ulohofiyohwo'ni Jisas K'ilaisiye hungkuno a'amumo l'iku'mofo (*apouse*) syoho'njo sohwo'ni olo iyoswo loso kikimne'no mt+'mokalokweno. An'itu non'hwosopento nt'imento, K'iko a'amu uhwasopo'mentohe sohwa hof'ikoe s'meho hi'ntnnono ntapeso yokumpohn'nyo usofitofohoji nje hungkuno nehopi'nohino somo huno ito'no uyoso'no ufo'mahoji nje hon'ngkanomo nto'no in'ngkayo'ne filut'hwahoho. Ose ntonto n'hwat'mentisofoho.

² Olo syoho hwap'ngoso olenoho. Hohonta An'itu nakwo'nji hwaho'nji mamt+'mokiyo sohonta ole l'imento, A'amu ngkimo s'meho hi'ntnnono ntap'fijo somo songo ne'no humayo'neso uy'imnonho. An'itu kako hwasyo hungkuno n'hu'no ane'njo sohwo ose nal'imentiso so'no a'amu oso hungkuno hiso ne imo'nyo'ne hontohumalofo somo ufo'malokweno.

³ T'ifi no'mo oso s'ikuno An'itu ho'nahumentiso sohonta olo hungkuno wop'ngo songo ne'no humayo'ne loso ho'n'ngkahon'ngki An'itu nakumo asomo net'imayo'ne sohwo olo syoho loso ntapmmentisoso ngko a'amu somo lut'hwalo'kweno.

⁴ Taitas sohwosi ngko An'ituye hungkuno kilahon'ngko k'iko s'meho hi'ntnnono uyonji nje hwomu nehopi imo'n'mentohino hwasoho. Nakwoe s'meho hi'ntnnono uyoso afafoho. Ole'no n'imo'n'ngkohoho. Nan'ngkwohwo An'itu sohwo'nji Jisas K'ilais asomo net'imayo'ne sohwo'nji siko'monta'i siko kikimo yo'mayo wop'ngo kilohofohosisi sikoe s'meho pompenjiyoso kijape so'no n'imo'n'ngkohoho.

A'amu An'ituye syoho'njo sohwa olo yahino loso uyife.

⁵ Oso hwaho K'ilit osopo yo'mayo syoho mesojwao'mment'hwoyoso k'iko ito'no esojwafohoji ango'meemjo a'amu Jisas K'ilaisimo s'meho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohoho somo hwe engo mokosyohumayo'ne osohwamo k'iko uhwasopofu. Ose kilonji kil'iko'ma'mentohefoho.

⁶ Ole kil'imentoho, Hwe engo uhwasope sohwa olo yahino loso'nji wohumant'ifeho. Hwe huhwo sohomo a'amu nuhwonont'ifi hon'ngkano wonyo somo n'hu'no muhwon'wo'n'ngkohoyohoho. Kako ape anga'nohino'njo humawo'n'ngkiso hweho. Sikoe mehomi Jisas K'ilaisimo

simeho hi'ntnnono uyontifi kan'ngkwohwo'ya'uye hungkunomo haloho pewo'n'ngkohofofoho. Mehomi hisomo a'amu nuhwonontifi yahino wop'ingo'nohini somo uhwon'wo'n'ngkohofofoho.

⁷ Hwap'ingoso ole hwe engo lohwo kako An'tuye syoho mokosyohumayo hweho. Oso'no kako hon'ngkano wonyo ane'njo wohumano. Kako yokumpohn'nyo yahino iyo'eno. Kako si'mano hintotohino umnyo'eno. Mijo yokumpohn'nyo kako non'ngkuhwosi nonilohofe'eno. Kako ikujoho fongkiyo'eno. Kako hamniyoho engo so'no hi umo'nyo'eno.

⁸ O'o, kako olo yahino loso uyono. A'amu ango kengopo nta'ni jomo u'mayo somo wop'ingo umokosyohumawosi ang'o'nji wosopayo'nji uyono. Kako yo'mayo syoho wop'ingoso kako simeho wop'ingo'njo uy'hwono. Kako An'tuye hungkunomo ito'no in'ngkayo'ne umo'nono. Kako hon'ngkano nto'nohinomo un'ngkaweno. Yo'mayo hon'ngkano wonyoso ni'hu'no miyonehoho. Yo'mayo hwahoponjo yahino wonyo somo monje yas'ihwosi An'tuye yahino somo un'ngkaweno.

⁹ Yo'mayo hungkuno nehopi kakimo luti'hunyo somo kako simeho hi'ntnnono engo uy'hwosi yokumpohn'nyo wakesyohumano. Ose ihwosi olo An'tuye hungkuno nto'nohinolo loso a'amu nom'ne somo luti'hwahwosi hofi'koe simeho hi'ntnnono uyoso yokumpohn'nyo umokono. I a'amu An'tuye hungkunomo haloho maposo'njo somo hungkuno yokumpohn'nyo uli'hwoso'no hofi'koe hon'ngkano wonyomne'no huno wosyofisyantifeho.

A'amu Kilit pi'n'ingo engoso hwasyo hungkuno li'wo'n'ngkohofofoho.

¹⁰ Hwap'ingoso a'amu Kilit pi'n'ingo engoso hofi'ko hahn'nyo y'wo'n'ngkohofofoho. Hahn'nyo yahino anga'no engoso olenoho. A'amu Juta fehohnjoso hofi'ko Jisas Kilaisimo simeho uyontifi hwasyo hungkuno ole luti'hwawo'n'ngkohofi, A'amu Jisas Kilaisiye hungkunomo in'ngkawowo'n'ngkohofoho sohwa hofi'ko a'apaho si'hu wakolo'n'ife. Hofi'ko hwasyo hungkuno ole luti'hwahon'ngkofi a'amu fehohnjo sohwa oso hungkuno somo in'ngkwalokwofo.

¹¹ Oso a'amu hwasyo hungkuno'njo sohware filomjasyo. Hofi'ko hamniyoho poji womano lontifi hon'ngkano wonyo nakwo miyoso luti'hwawowo'n'ngkohofofoho. A'amu fehohnjo hofi'ko'montohwa oso hungkuno homo somo nupa'nontifi An'tuye hon'ngkano wop'ingo so'no huno nto'no mosyafisiyo'njo yalokwofo. Oso'no hofi'koe hungkuno somo filomjasyo.

¹² Hwe fihwo Kilitnnta'ango sohware kakoe a'amu somne'no olo hungkuno li'mentisofoho.

A'amu Kilit so'nwi nakwo hwasyo hungkuno li'wo'n'ngkuhwono.

Nakwo sikiyahu sohware yahino'njo'nwoho.

Toho'nohini ni'wo'nontaneso yo'mayo syohoso nakwolaho li'wo'n'ngkuhwone'nwoho.

Kilit sohware hwe huno'njo sohware ose li'mentisofoho.

¹³ Oso hwe huhwo sohware hungkuno nehopi li'mentono. Oso'no ki'ko yoka yokumpohn'nyo ulohojo'no hofi'koe hwasyo hungkunomne'no huno syafisiyakuji simeho uwolo'mokufe. Iwolo'mokukuji Jisasimo simeho hi'ntnnono nto'no uyantifeho.

¹⁴ Ose ifjo'manji hofi'ko Juta sofe a'mane hungkunomo haloho maposo'njo ikuji a'amu An'tuye hungkuno ne'njo somo hwotoho fewo'n'ngkohofoho sofe hon'ngkano somo hofi'ko tifi min'ngkafitnehoho.

¹⁵ A'amu honingkano wonyo aneso yo'mayo somo uhwonifijoso hofikoe hunomo simehomo wonyo mumokonehoho. O'o, huno wopingo'nohini syafisywo'ningkohofoho. I a'amu honingkano wonyo'njo Anituye hungkunomo miningkayo'njoso yo'mayo somo uhwonontifi huno wonyo pisakino'njo syafisywo'ningkohofoho. Yo'mayo honingkano wonyo iwonontifi wopingo yalokuhwono lontifi ywo'ningkohofoho.

¹⁶ Mango'nohini ole lwo'ningkohofi, Nakwo Anitu ne sohune'no huno nayohoho. Ose ko lahoningkofi yo'mayo ywo'ningkohofoho somo nakwo nuhwonontani nakwo huno nayohoho. Anitu ne sohumo miningkayo'njofoho. O'o, hofikoe yahino pisakino'njo yontifi hahn'nyo ywo'ningkohofoho. Syoho wopingoso mikwifitnehofoho.

2

Hwe moya'mi sokafo sofe hungkunofoho.

¹ I oso'no kiko Anituye yahino so'no a'amu somo lutihwayo sohonta kiko hungkuno nehopi'nohini lutihwahojo'no hofiko Anituye honingkano somo tipemafikui osomo nto'no uningkowantifeho.

² Hwe engo sohewamo ole ulohoho. Sekwo mijo yokumpohn'nyo engo nonilohofikutoho. Sekwo honingkano ne somno nto'no womokosyohumano. Yo'mayo hwahoponjo yahino wonyo somo monje feesy. Sekwo jisasiye hungkunomo tifi iningkakui a'amumo simeho uyimno. Yo'mayo tango se'masoso sekwo yokumpohn'nyo filohopmno.

³ Oso pa'nyoso ape sokafo sofamo ole ulohoho. Sekwo honingkano wonyo nihu'no mifitnehofoho. O'o, honingkano wopingo'nohini uyife. Nom'ne a'amu somne'no siki hungkuno sifajo nolikutoho. Hofiko mijo yokumpohn'nyo noningkuji oso mijo hiso hofikoe hwe engo imo'nyo'eno. Hofiko moya'mi songo sofamo honingkano wopingo so'no wolutihwafe.

⁴ Ole wolutihwafe, Sekwoe hwehwamo simeho uyimno. Sekwoe mehomi somo simeho uyikui hofiy umokosyohumamno.

⁵ Ose lutihwafikui olonji filutihwamno. Yo'mayo yahino hwahoponjo wonyo somo monje yasyikui honingkano wopingo'nohinimo finingkamno. Nom'ne hwafe pono nukutoho. Sekwoe ango yo'mayo hopi'nonohino somo nto'no esyohumafikui sekwoe hwehwanji sekwoe mehomi'njimo nto'no ufo'mapmno. Sekwoe hwehwafe hungkunomo haloho pekui enjwa'mo fohumamno. Ose lutihwafikui nto'no iningka'fijomanji a'amu nom'neso oso yahino wopingo somo uhwoningkuji Anituye hungkuno somne'no sitofu hungkuno mulifitnehofoho.

Hwe songo sohwafe hungkunofoho.

⁶ Oso pa'nyoso kiko hwe songo sohewamo yo'mayo yahino hwahoponjo wonyo somo monje yasiyo so'ne filutihwahoho.

⁷ Taitas sohewosi yo'mayo wopingo'nohini iso somo a'amuso tifi wokiningkapife. Oso'no jije honingkanomne'no nto'no fisyafisy. A'amu somo wolutihwamo lohoji hungkuno nehopi'nohini filutihwaho. Hwasyo hungkuno nolutihwahotoho. Kiko jije syoho ne so'no kumo'n'ngkwoso'no syoho loso ito'no fiyo.

⁸ Kiko hungkuno nehopi'nohini lutihwahojo'no a'amuso jije yahino somo kohoningkukui hofiko honingkano wonyoso

motipemapitnnehofu. Ose yohojo'no a'amu hwahoponjo yahino somo tifi iningkawowo'n'ingkohofoso nakumne'no wonyo hungkuno wonelano likuji nakwoe honingkanano wonyo ane so'no wonyopi tipekuji wonmango unimontonoho.

Syoho ulohofiyu sohwafe hungkunofuho.

⁹ Taitas kiko a'amu hamniyoho momaso'njo siki syoho ulohofiyu sohwafo ole filutihwahoho. Sekwoe hwe engo semokosyohumayo sohwafe hungkunomo haloho pekuji yo'mayo syohoso hofikoe simeho wopingo umokiyo'ne sekwo nto'no fiymno. Sekwoe hwe engo sohwa syoho sejaposo so'no sekwo yoka nulikutoho. O'o, syohoso hofiyu fiymno.

¹⁰ Hofikoe yo'mayoso hufo nomafikutoho. O'o, sekwo Anitu asomo wosetima'ntu selalokunjo sohumne'no huno syafisyikuji syoho wopingonohini yontaningkukuji hwe engo sohwa simeho wopingo wosejopantifeho. Sekwoe honingkanano wopingo somo sehoningkukuji Anituye hungkunomo sekwo iningkowalokwofo so'no huno ole wosyofisyantifeho, Anituye hungkuno wopingofuho. Oso hungkunoso a'amu hamniyoho momaso syoho'njo sohwafo filutihwahoho.

Nakwo honingkanano wopingomo nohumewasi Jisas Kilaisye Sikuno somne'no wohontohumano.

¹¹ Anitu a'amu hopi'nonohino hn'nimo simeho nejaponto wopingo wonaloho'mo lonto kako nakwoe wonyo'ne poyo wope'nono lonto Jisasimo uhwatimentisofuho. Oso yahino wopingo nalohofoso utihwa'nyopo yahoningki olohonta a'amu hopi'nonohino hn'nimne asomo netimayo honingkanano somo hwasampo'mentiso hweho.

¹² Hohonta nakwoe honingkanano wonyoso yokumpohn'nyo enemokosyohumentaningki yo'mayo hwahoponjo somo simeho uyimotohwonefuho. I olohonta Anitu wopingo nalohomentiso so'no ole nelalofi, Sekwoe honingkanano wonyomo hohujo ikinjamofikuji hwahoponjo yahino wonyo so'no i'waho fiymno. O'o, hwahoponjo yahino wonyo somo monje yasyikuji Anituye yahino wopingo somo nto'no finingkamno. Anituye syohomme'no simeho semo'n'ingkuhwoso'no huno wopingonohini fisya'fihupmno. Ose nelalofuho.

¹³ Ose ihwasi nakwoe Hwe Engo Anitu'nji Jisas Kilais Asomo Netimayo sohwa'u ne'no hontohumalohwono. Oso sikuno wonyoangkafo somo Jisas Kilais sohwo mofehi'nyo pa'nyo lihwosi nakumne'no nopahoningkuhwosi uhwonane'nwoho.

¹⁴ Jisas Kilais nakwoe honingkanano wonyo somta'ni isihutofo'ne pe'nimentisofuho. Nje a'amu ne imo'nyo'ne hofikoe honingkanano wonyo somo wae weeo'mo lonto a'amu hiso syoho yokumpohn'nyo wopingonohini ukufe lonto pe'nimentisofuho.

¹⁵ Olo hungkuno kumti'mokiyalokwe loso a'amu somo hungkuno yokumpohn'nyo filutihhawo'nyo. Olo hungkuno loso Anitu mta'angofuho. Oso'no olo hungkuno loso'no a'amu huno ole syafisyikutoho, siki hungkunofuho. Ose nosyafisyikutoho. O'o, a'amu somo yokumpohn'nyo usofitifofuhoji a'amu hungkuno losomo haloho maposo'njo somo yoka ulohoho. Kiko Anituye syoho ulohofiyu hwasoho. A'amu fihwo kiko a'amu sikingfufuho lihwosi kiyoloho.

3

An#tuye a'amu ne hn'nwi yahino wop#ngo'nohini uy#hwano.

¹ Taitas sohwosi, jije a'amu somo olo hungkuno so'no huno ufohotofo. Yo'mayo hwe engo sekwo enjwa'mo humalofa sohwa hwaho mokosyohumayo sohwa osohwafe hungkunomo haloho pekuji yo'mayo syoho sejap#fijoso sekwo komo'no fiy#mno.

² Ose ulohoji nom'ne hungkuno ole ulohoho. A'amu nom'ne somne'no wonyo hungkuno nol#kutoho. Ikujoho nofongki'n#ngkutoho. O'o, s#meho pompenjiyo'nji nohumaf#kuji a'amu hopi'nonohino somne'no hwahopo pawomno. Wop#ngo'nohini ulohopmno. Ose ulohoho.

³ K#ko huno moi'wonoho. Hohonta nakwo ho'nwi huno ane'nwoho. Oseso nakwo hungkunomo hwotoho hmmotohwonefoho. Hwe wonyo Seten kako hwasyo hungkuno nalonto hon#ngkano wonyomo ipenemotapmmentisofoho. Yo'mayo yahino wonyoso s#meho fefoyo'nji nakwoe hwe engo hopa imo'n#ngkahon#ngki nakwo t#fi in#ngkowntani nakwoe a'apahomnohini ho'noma'n#motohwono. Nakwo nom'ne a'amu somne'no s#meho wonyo namo'n#m#weho. Hof#koe yo'mayo so'no hi namo'n#m#weho. A'amu nakune'no mangohwa imo'nalokwofo sohwanji nakwo hopi'nonohino mango hwona'nyoho.

⁴ Ose nohumentan#ngkuhwoni An#tu asomo net#mayo'ne sohwo s#meho nejapeso uti#hwa'nyopo i'mofaponto hon#ngkano wonyo somta'ni isi#hutofonema'mentisofoho.

⁵ Nakwoe yo'mayo hon#ngkano wop#ngo'ne poyo pe'n#mentiso'maho. O'o, An#tu nakumne'no hitoho ulofahon#ngki asomo net#mayo'ne kako poyo pe'n#mentiso hweho. Nakwoe wonyoso wae enaofahon#ngki kakoe Towahuno Wop#ngo sohwo mijo hopa kiyonemanto a'amu songo pa'nyo namokumentisofoho. Songo namokonto huno wop#ngo songoso nejapmmentisofoho.

⁶ Jisas K#lais nakumne'no poyo pe'nonto apa'no songo l#ka'mentiso so'no An#tu kakoe Towahuno nehula'o'mentisofoho.

⁷ Ose yonto yo'mayo Jisas K#lais nakumne'no naloho'mentiso so'no An#tu nelalofi, Nje mehomi wop#ngo kuyoho. Ose nelalofoho. Oso'no nakwo'ne ango songo ne'no humayo'ne so'nji yo'mayo wop#ngo so'nji wonejapmmonto yahon#ngki hontohumalohwono.

⁸ Ose hungkuno nehopeho. Olo hungkuno pi'n#ngo kumti#mokiyalokwe loso k#ko a'amu somo yokumpohn'nyo filuti#hwahoho. A'amu An#tumo s#meho hi'ntnnono uy#wo'n#ngkohofoso olo hungkuno losomo in#ngkakuji hof#ko syoho wop#ngo so'no s#meho umo'nono. Olo syoho wop#ngo loso a'amumo ufo'mayoneso ne'njofoho.

⁹ Taitas sohwosi a'amu siki yoka hnn#wo'n#ngkohofa somne'no i'waho fiyo. A'amu hofiyakwosafe a'mane hungkuno somne'no huno syaf#sy#wo'n#ngkohofa somne'no i'waho fuyakolofa. Hon#ngkano hungkuno somne'no ikujuho hungkuno hopa hnnontan#ngkujoso i'waho fuyakolofa. Nakwo huno moi'wonoho. Oso hungkuno hiso monefo'manehoho. O'o, ne'njo'maho. Ne anefoho.

¹⁰ A'amu fiwho sekwo'nji nohumahwosi a'amu somo wahusilo'mo l#hwosi hungkuno kengo ulososo oso a'amu sohomo hungkuno yokumpohn'nyo uso. Jije hungkuno s#mo'mjo somo haloho makuposo'manji apa'no uso. Apa'no haloho makuposo'manji oso hwe sohomo hohujo fikinj#mofa.

¹¹ Oso a'amu oseso kiko huno kiyohoho. Kako honingkano wopingo mta'ni nto sompee'maho. Kakoe yahino wonyo so'no huno ko uyahoningki kako kakoe yahino wonyo somo musikwajiyohoho.

Hungkuno ae'uyofoho.

¹² Olo hungkuno loso nto mtito'maleno. Ifoyo hamno engo somo ngko ango Nikopoulis osomo wohumamonne'no yohono. Hwe hufa'u Ateamasinji Tikikosinji ngko'nji humalohwono. Oso'no hwangku hwe anga'nohino huhwo sohwo kikiyepono uhwatimonne'no yohono. Ku'maso sohonta kiko ango Nikopoulis sopo komo'no ni'maho.

¹³ Oso hwe Senas hungkuno mhwajiyo syoho'njo sohwo oso hwo'nji Apoulousinji siko hano iyo sohonta kiko hofiyo ufo'maho. Wosopayo'nji yo'mayo honingkanomne'no umofonyo iyoso'no yano uyo.

¹⁴ Kikoinhinimaho. O'o, hwe moya'mi hopi'nonohinoso ufo'mapifijoso hofiko syoho wopingo so'no simeho umoinimontonoho. A'amu umofonyo iyo sohwo ufo'mapife. Siki humayoso wopingo'maho. O'o, hofiko humafijoso syoho ne'njo uyife.

¹⁵ Olopo a'amu hopi'nonohini ngko'nji humalofoso nakwoe a'amuhwe kilalokwofo. A'amu Anituye hungkunomo iningkowalokwofoso kiko'nji humalofoso hofiko nakumo simeho nejopalokwofo oso hwamo ole fonajiyu, Nakwoe a'amufu ulalokuhwono. Ose fonajiyu ntohoho.

Anitu kako hofiyo wosefo'mano. Olo hungkuno loso ngko Poulini mtimokohono. Hungkuno osohopeho.

Filemoun Olo Iyoswo loso Poul Kako Hwe Filemounne'no Mtì'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Sìmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sìmentiso sohonta soswo *tìwenti-nain'nji* (29) *teti-wan'nji* (31) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo loso Poul kako hwe Filemounne'no mtì'mokumentisofoho. Filemoun sohwo Pouliye a'amu hweho. Oso hwe huhwo sohwo ango Koulousi humunyo hweho. Filemoun huhwo sohwo kakoe syoho ulohofiyoso hi'njo hweho. Oso syoho ulohofiyi sohune yofeso olenoho. Ounesimosiyoho. Oso hwe Ounesimos huhwo sohwo hiyaso lì'mofonto ango Loum sopo Poulìmo u'ma'mentisofoho. Nu'mahonngki Poul kako Anituye hungkuno ul'mentisofoho. Nulahonngki Ounesimos kako sìmeho iwolo'mokumentisofoho. Sìmeho iwolo'mokahonngki Poul Filemounìyepono asomo uhwajìmonto olo iyoswo loso mtì'mokuyahotìmentisofoho. Olo iyoswo hiloso Poul kako ango Loum sopo impojoho yonto mtì'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofu lìhwasi tìfi unìngkohwano.

¹ U nje nìngkwahwo Filemoun, nje hungkuno tìfo upa'nyo. Ngko Poulì'ni nekwoe nìngkwahwo Timouti'nji nohumentayo kikine'no olo iyoswo loso mtì'mokalokuhwoyo. Ngko a'amumo Jisas Kìlaisìye hungkuno ulìmale so'no hofìko ngkimo impo'angomo intofanìhumalofofoho. U Filemoun kiko nekwo'nji Anitumne'no syoho afa hwasoho. Nekwo sìmeho kìjopalokuhwoyo.

² Nekwoe hungkuno loso olo a'amu lomo uhwojalokuhwoyo. Nekwoe nampohwo Apiya'nji Akiposì'njoho. Akipos ngko pa'nyo Anitumne'no yokumpohn'nyo lohofonto Anituye hungkuno lutìhwalofoho. Nom'ne a'amu Jisas Kìlaisìmo inìngkawentìfi jije angomo uhu'mokuwo'nìngkohofu somo hungkuno loso mtì'mokalokuhwoyo.

³ Nanìngkwohwo Anitu sohwo'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kìlaisì'nji siko'monta'li siko yo'mayo wopìngo selohofosìsi sìmeho pompengo wosejopanjiyoho.

Filemoun kako Hwe Engo Jisas sohomo sìmeho uyìmojo hweho.

⁴ Nje nìngkwahwo Filemoun, ngko Anitumo jomo ulontnne sohonta ngko kikine'no isamayoka mìkunìmposo ulìwo'nìngkohefoho.

⁵ Hwapìngoso ole, Olo hungkuno loso upa'nìmalefoho. Kìko nakwoe Hwe Engo Jisas osohomo sìmeho hi'ntnnono engo uyonji a'amu Jisas sohomo inìngkuwo'nìngkohofu oso'ntnne'no sìmeho uyalokuno. Oso'no Mpohumo isamayoka ulalokweno.

⁶ Olo so'no nìmo'nìngkohoho. Nakwo Jisas Kìlaisìmo inìngkawo'nìngkuhwone hn'nwi nakwo yokumpohn'nyo sosofito'nìngkuhwasi fo'ma'nososo yo'mayo wonyoangkafo Jisas Kìlaisì nejapìwo'nìngkiso so'no nakwo huno ito'no naisoso ito'nohini wokemokosyohumantanoho. Oso'no Mpohumo jomo ulalokweno.

⁷ Filemoun kìko a'amu Jisas Kìlaisìmo inìngkawo'nìngkohofu somo sìmeho engo uyalokuno so'no ngkimo yokumpohn'nyo nìsosofitofonji

nje simeho wopingo kiko nimumokuwo'niningkino hwasoho. Anituye a'amu hopi'nonohinoso kikine'no syakufisyontifi simeho wopingo umon'ningkohoho.

Poul Filemounimo ulimeto, Kiko Ounesimosimo maho. Jije ningkwahwo hopa umonono.

8-9 Hungkuno anga'nohino Ounesimosimne'no wakilohonimonne'no yohono. Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais a'amumo simeho uyo yahino loso nejapmmntiso so'no ngko hungkuno yokumpohn'nyo kiko iningkayo'neso nokil'mnesohilo. I oso'no ngko simeho kijapmmntohe so'no olo so'no jomo wakilohonimonne'no yohono. Kiko ngkine'no huno kiyohoho. Ngko a'mane imononji Jisas Kilaisiye syohomme'no impo'angomo humaleno.

10 Oso'no Ounesimosimne'no wakilohonimonne'no yohono. Kako nje hwomu pa'nyo imon'ningkiso hweho. Impo'angomo nohumanji Anituye hungkunoso Ounesimosimo ulahon'ngko hungkuno hiloso kako simeho hi'ntnnono uyonto Anituye a'amu imonimasofoho. Oso'no ngko kan'ngkwohwo pa'nyo humaleno.

11 Oso hwe huhwo sohwo Ounesimosiyo kakoe yofe hwap'ngoso olenoho. Fo'mayo'nefoho. I hohonta Ounesimos kako jije syoho kilohofimentiso sohonta kako wonyo kilohomentisofoho. I olohonta kako kiko'nji ngko'nji syoho wonyoangkafo elohofiyo hweho. Kako wefo'ma'montonoho.

12-14 Anituye syohomme'no impo'angomo nohumantani'mo kiko angokengopo nohumahoji ngkimo manifo'matnnehino. Kiko ngko'nji humentontasi ngkimo wopingo nonimokosyohumantnesohilo. I oso'no jije syoho kilohofiyo ngko'nji humayo so'no ngkimo wopingo nimumokosyohumahwoso'no nje simeho wopingo wanimo'nimonte'no yohoho. Jije uyohope hweho. Ounesimos ngko'nji wohumano lonji koyeheso kiko olo hilo so'no manjoso'no ngko jije hon'ngkano jije syoho kilohofiyo osohumo asomo utimayo'ne mopijwakumo'mnehono. O'o, kiko ngkimo nifo'mayo so'no asomo uhwajisoso oso wonyoangkafofoho. I oso'no jije hunofoho. Oso'no kikiyepono Ounesimos sohumo uhwojalokweno. Hwe huhwo sohumo simeho engo uyonji uhwojalokweno.

15-16 Hohonta kako kuhwotimofonto we'nehwo hiyaso umentisofoho. Osohonta kako hamniyoho momaso'njo siki syoho kilohofiyo hweho. I olohonta syoho kilohofiyo'nohino hwo'maho. O'o, kako hnn'ngkwa'wehweho. Hwap'ngoso kako Hwe Engo Jisasimo simeho uyiwo'n'ngkiso hweho. Simo'mo Ounesimos we'nehwo kuhwotimo'mentisoso olel'keno, kiko'nji ne'no nohumuhne so'no kakuhwotimo'mentono. Nen'ngkwohwo Ounesimosimo simeho uyimntohe hwo'nyoho. I olohonta kiko kakimo simeho engo uyimnonoho. Kako jije syoho kilohofiyo'nji hnn'ngkwa'wehwo'njoho.

17 Kiko ngkimo Anituye syohomme'no nje tathwo hwasoho syonfisyiwo'n'ngkino'manji kiko ngkimo ntohof'wo'n'ngkino hopaso kiko Ounesimosimo ulohoho.

18 Hohonta kako kikimo wonyo pipi kilohomentiso'manji kiko ngkine'no oso hiso'no hungkuno fil'hwajo. Ngko jije yomayo so'no kikimo aku wokijapmmo.

19 Ngko Pouli'ni yomayoso aku wokijapmne'no nehopi kilalokweno. U kiko uhwonyo. Olo hungkuno loso nje aho'nji ifalifaliyo mtimokalokweno. Ngko jije hunomo huno makufohoto'mnehono. Hohonta ngko

Anituye hungkuno lokitihwahon'ngko kiko olo hungkuno hilo somo simeho hi'ntnnono umentohino so'no kiko songo ne'no humayo'neso ma'mentohinofoho. I oso hungkuno kilimentohe so'no kiko ngkimo aku peho ntapmmentohinoto. Awonoho. Oso hiso'no ngko huno makufohoto'mnehono.

²⁰ U nje n'ngkwahwo, kiko ngko'nji nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye syoho ntne'no syafisyohoji kiko Ounesimosimo ito'no mokosyohumaho. Kiko ose isoso nje simeho wop'ngo wanimo'nimontonoho.

²¹ Olo hungkuno ngko kikimne'no mtim'kokuyohojalokwe loso kiko uh-won'ngkohoji haloho peso'no ngko huno niyohoho. Ounesimosimne'no yahino wop'ngo kiko ulohoho so'no kilohe somo tifi in'ngkahuji oso mta'ni kiko yomayo yahino wop'ngo ne'no mijimisoso jije yahino wop'ngoso nje hungkuno kilohe loso jije hunoso nje hunomo woniyakolo'monnoho.

²² Nom'ne hungkuno tifo upa'nyo. Ounesimos kikimo ku'maso sohonta kiko ngkine'no ango anga'no ito'no fesyohumaho. Hwap'ngoso sekwo ngkine'no Mpohumo jomo ul'wot'ningkohoho so'no hontohumaleno. Anitu sekuyepono ngkimo asomo wonihwajono ntne'no yalokweno.

Nom'ne a'amuso Filemoun ne'no nakwoe a'amu hweho limentohofoho.

²³ Epeefilos kako'nji ngko ntne'no Kilais Jisasiye syohomne'no impo'angomo humalohwoyo. Kako kikimne'no nje a'amu hweho lonto huno syokufisyalofoho.

²⁴ A'amu nom'ne sohwa ngko'nji Anituye syoho yalokuhwone sohwa kikimne'no nakwoe a'amu hweho kilalokwofo. A'amu huhwo sohwa ole, Mak, Alisitakos, Ntemas, Luk. Osohwa kikimne'no syokufisyalokwofo.

²⁵ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako yomayo wop'ngo waselohofono. Nje hungkuno tifo osohopeho.

Hipilu

Olo Iyoswo loso A'amu Hipilu somne'no Mti'mokumentohofoho. Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo mofonepo *teti-sefen* (37) nto uyakolo'mentisopo olo iyoswo Hipilu loso tihwo mti'mokumentisotikeno. Iyoswo mti'mokomayo sopo a'amu mti'mokumentohofoho sohwanne'no yofeso mamti'mokiyofoho. A'amu fiso hofikoe hunoso olenoho. Poul mti'mokumentisofoho. A'amu fiso hofikoe huno olenoho. Mponapas, Apoulous, Luk, Makija sohwa mti'mokumentohofohoho. I oso'no olo iyoswo loso'no huno ito'no'maho. O'o, tihwo mti'mokumentisotikeno. A'amu olo iyoswo hilo mti'mokumentiso sohwo olo iyoswo hiloso a'amu Juta Jisasimo in'ngkuno somne'no mti'mokumentisofoho. Oso a'amu hiso n'po humentan'ngkofitikeno. Oso hiso'no nakwo huno monayofoho. Angopone yofeso majofoho. Olo iyoswo hwapingo mti'mokiyoso olenoho. Oso a'amu Juta Jisasimo in'ngkuno sofe simeho hi'ntnnonohino somo tango ifawe sohonta yokumpohn'nyo lohoho'ne yokumpohn'nyo umokumonto mti'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo nakwo atofu lihwasi tifi un'ngkohwano.

Anituye Hwomu sohwo hungkuno nejapmmentisofoho.

¹ Hohonta sikuno pi'n'nggo somo Anitu kako kakoe hungkuno neyakwosamo uy'mentisofoho. Sikuno fehohnjoso kako a'amu sohwo uyahon'ngki hofiko nalimotofohoho. Sikuno nom'nemo Anitu kakoe hungkuno ahwomomjo a'amu somo uyahon'ngki nalimentisofoho.

² I nakwo a'amu olohontajo hn'nimo Anitu kakoe hwomumo kako hungkuno uyahon'ngki Jisas nalimentisofoho. Oso hwomu huhwo sohomo Anitu ulimonto, Kiko hwaho'nji ahwomo'nji mti'mojo. Ose ulahon'ngki Jisas kako hwaho'nji ahwomo'nji yo'mayoso mti'mokumentisofoho. Oso mti'mokumentiso so'no Anitu kako Jisasimo ulimonto, Kiko'nefoho ulimentisofoho.

³ Nakwo Anituye Hwomu huhwo sohomo uhwonontani nakwo Anitu ne sohwoe yokumpohn'nyo'nji Anituye yofe engo'nji uhwon'wo'n'ngkuhwonefoho. Kako Anituye yahino ne somo nakumo netihwayo'ne hweho. Jisas kako hungkuno yokumpohn'nyo lonteso kako hwaho'nji a'amu'nji yo'mayo so'nji hulimokumemokosyohumaho. Kako a'amufe wonyoso wae yafo'ne hon'ngkanoso imo'mentisofoho. Imofikwato lohofonto kako ahwomomo sonto kan'ngkwohwo Anituye aho angahohnta'ni nohumanto yo'mayo somo mokosyohumaho.

Anituye hwomu Jisas sohwo kako a'amu ahwomomjo somo hwofilo'nnyo hweho.

⁴ Oso yofe engo Anitu kakoe hwomumo mulimentisoso a'amu ahwomomjo hopi'nonohino sofe yofemo yakolo'nnyo hweho. Yofe engo loso ole, Anituye Hwomufoho.

⁵ Hwapingoso ole, Olo hungkuno loso Anitu hohonta a'amu ahwomomjo somo ulimentisotaho. O'o, kakoe hwomumnohini ole ulimento, Kiko nje Hwomu hwosoho.

Olohonta ngko jije Mpohwo'nyoho.

Nom'ne honta ole limento,
Ngko kaningkwowho'ni humaleno.
Kako nje hwomu hweho.

Oso hungkunoso Jisasimnohini ulimentisofoho.

⁶ Anitu kakoe Hwomu anga'nohino Jisas osohumo hwahopo uhwatimonto yonto Anitu kako a'amu ahwomomjo somo ulimento, A'amu ahwomomjo soku sekwo nje hwomufe yofe foho'nomapmno.

Ose ulimentisofoho.

⁷ Anitu kakoe a'amu ahwomomjo somne'no ole nalohi,
Ngko nje a'amu ahwomomjo somo mtimokahonngko nje syohomne'no hofiko emta'mingo ifofo'nji oso hopa iwo'n'ngkohofoho.

Ose nalimentisofoho.

⁸ I Anitu kakoe Hwomumo ole ulimento,
Kiko Anitu sohwo'si, a'amu hopi'nonohino somo yokumpohn'nyo ne'no mokosyohumantitne hwosoho.

Jije a'amufe honingkanon'nohino mihwajontihne hwosoho.

Oso yahino nto'nohino mihwajiyi somo a'amu hiso nuhwonngkuji nto'nohino kilifitnefoho.

⁹ Kiko yahino ito'nohino so'no kumo'n'wo'n'ngkohoho. Yahino wonyoso ngkilaho liwo'n'ngkino hwosoho.

Oso'no ngko jije Anitu sohwo'ni ngko yofe engo mayo'ne kuhwosopo'mentohefoho.

Oso'no jije simeho wopingo kumokuwo'n'ngkoheso jije a'amufe simeho wopingo somo yakolo'nnyofoho.

Ose ulimentisofoho.

¹⁰ Nom'ne honta kakoe hwomumo ole ulimento,
Hwe Engo sohwo'si, simo'mo ne'mo kiko hwaho'nji ahwomo'nji jije aho'nji mtimokumentohino.

¹¹ Olo hwaho lo'nji ahwomo lo'nji moi'wo imo'nonefoho.

I kiko ose'ne'maho. O'o, kiko ne'no nohumantohotne hwosoho.

Hwaho'nji ahwomo'nji hwapife yofoho imo'n'ngkiso oso hopa imo'nonefoho.

¹² A'amu sohwa hwapife ku'mokasyontifi nom'ne songo iwo'n'ngkohofohopaso kiko hwaho'nji ahwomo'nji noku'mokasyohoji kiko nom'ne songo woho'nahumonnoho.

I oso'no kiko huno mikwesyafihutnehino. O'o, ne'no nohumantohotne hwosoho.

Anitu ose ulimentisofoho.

¹³ Hohonta Anitu kakoe hwomumo ole ulimento,
Kiko nje aho anga sohohtani foyohumaho.

Osopo kiko nohumahoji ngko jije mango sohwa jije sifiki'nyo'mo enjwa'mo wakuhumotimonnoho.

Oso hungkuno ulimentisoso Anitu kakoe a'amu ahwomomjo somo ulimentisotaho. O'o, kakoe hwomumne'nohini ulimentisofoho.

¹⁴ A'amu ahwomomjoso hofiko Anitu kakoe syoho ulohofiyofoho. Oso a'amu homo somo Anitu kako asomo utima'mne somo ufo'mapifento uhwajwo'n'ngkisofoho.

2

Anitu asomo netimayoso mikunimposo wonyohofiyofoho.

¹ Oseso oso hungkuno neso Anituye hwomu nejapmentiso somne'no nakwo piso'mo'nyo ihwasi nusikwojihwaloho. O'o, nakwo yokumpohn'nyo kesyohumehwasi tifi uningkohwano.

² Hohonta Anituye hungkuno a'amu ahwomomjoso hofiko hwahoponjo a'amu somo uyahoningkofi a'amu hwahoponjo hiso hofiko hungkuno homo somo haloho maposo'njo yahoningkofi oso yahino wonyo somne'no Anitu hofikimo tohino engo uyimentisofoho. Oso'no nakwo huno nayohi, oso hungkuno hiso a'amu ahwomomjoso hofiko a'amu hwahoponjo somo uyimentisoso hungkuno nehopeho.

³ Anitu nakumo asomo netimayo'ne honingkano hwosampo'mentisoso wonyohofiyofoho.

Oso homo somne'no nakwo hohujo ikinjaofihwasi'manji oso yahino wonyo somne'no nakwo tohino mayoso'no hiyaso nti'mte wanehwono. Honingkano ni'hu'no awonoho. Nakwoe Hwe Engo sohwo simo'mo olo hilo so'no a'amu somo ulimentisofoho. A'amu hiso nupa'nontifi ne'njofoho lontifi hungkuno homo somo iningkawentifi hungkuno homo somne'no nalimentohofofoho.

⁴ Hofiko hungkuno hiso nolutihwentaningkofi Anitu kako hungkuno homo somo yokumpohn'nyo sosofitofosyohumayo'neso kakoe yokumpohn'nyo a'amu homo somo uyahoningki hofiko yo'mayo wonyoangkafo iyo so'ne a'amu somo yamofa itihwamentohofofoho. Anitu kako a'amu anga'no anga'nohino homo somo kakoe Towahuno uhwojahonngki Towahuno sohwo a'amu somo Anituye huno mta'angoso yo'mayo yahino wonyoangkafosoyuyimentisofoho.

Nakumo asomo netimayo'ne hwapingoso Jisasiyoho.

⁵ Hwangku hwaho nom'ne songo i'mofapone'no lalokuhwono. Oso hwaho songo mokosyohumayo so'no Anitu kako a'amu ahwomomjo somo uhwasopo'mentiso'maho.

⁶ O'o, Anituye hungkuno mtimokumentohofa somo hwe fihwo ole mtimokumento,

U Anitu, nakwo a'amu hwahoponjo hn'nimne'no kiko huno peho'ne syonefisyalokuno.

Nonemokosyohumanji nakwo a'amu wonyo hn'nimne'no kiko huno pehofo syonefisyalokuno.

⁷ Kiko a'amu ahwomomjo so'njo sopo kakimo hofiko'njo enjwa'mo we'enehwo wohumanonji uhumatimentionohofoho.

Kiko jije yokumpohn'nyo uyonji yofe engo mulonji kakoe yofe engo ho'noma'mentionohino.

⁸ Kiko yo'mayo hopi'nonohinoso kako mokosyohumayo'ne kakimo enjwa'mo ho'nohumentohinohofoho.

Ose mtimokumentisofoho. Ou, Anitu yo'mayo hopi'nonohinoso nakwo mokosyohumayo'ne ho'nahumentisofoho. I anga'no olopo siki we'ne moho'nahumentonohofoho. O'o, ni'hu'no hopi'nono nakumo enjwa'mo we'ne ho'nahumentisofoho. I oso'no yo'mayo somo uhwonantaneso nakwo momokosyohumawonngkohoyihwono. O'o, ni'hu'no awonoho.

⁹ I oso'no hohonta Jisas kako a'amu ahwomomjo so'njo enjwa'mo we'enehwo humamentisofoho. Hwapingoso Anitu nakumne'no hito ulofahonngki Jisas kako nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nwiye

honɨngkano wonyomne'no tohino engo nomanto poyo pe'nɨmentisofoho. I kako ose imentiso so'no Anɨtu kako Jisasɨmo apa'no yokintahopo uhu-majonto kakoe yokumpohn'nyo'nji yofe engo uyɨmentisofoho. Osohumo uhwonalokuhwono.

¹⁰ Anɨtu kako yo'mayo hopi'nonohinoso mti'mokumentiso hweho. Kako hwapingofoho. Anɨtu kako kakoe mehomi pi'nɨngo engo ne'njoso ngkiye-pono pɨkuji ngko'njo lopo humafɨkuji nje yokumpohn'nyo'nji nje yofe engo'nji mapitnne'ento limentisofoho. Anɨtu ose likwato lohofonto kako huno ole syafɨhu'mento, A'amuso hofɨko ngkiyepono sapɨfitnne'no nje hwomu kako hofɨkoe wonyo honɨngkanomne'no tohino mayoso wopingofoho. Anɨtu ose syofɨsyahonɨngki Jisas kako hwahoponjo a'amu hn'nɨpa'nyo imo'nɨmentisofoho. Jisas nohumanto yo'mayo tango kakimo u'mahonjoso kako wonyo nɨhu'no miyo hweho. Kako nakwoe wonyomne'no tohino engo ma'mentisofoho. Oso tohino ma'mentiso so'no nakumo ahwomomne'no netɨmayoso Jisas huhwo sohwo hoponoho.

¹¹ Oso'no Jisas wonyo ane sohwo kako nakumo nonemanto nakumo wonyo ane pa'nyo namokonto kakimo mone'mo'nalofoho. Oseso Jisasɨjanji nakwo'nji nanɨngkwohwo anga'nohinoso Anɨtuyoho. Oso'no Jisas kako nje nɨngkwahwosafu nalonteso wonɨmango munalofiyohoho.

¹² Jisas Anɨtumo ole ulɨmento, U Anɨtu ngko nje nɨngkwahwo nampohwosamo kikine'no ulɨmonne'no yohono.

Hofɨko kikine'no uhu'mokukujo'no osopo humahm'mo ngko jije yofe ho'nomayo'ne ta walɨmonnoho.

¹³ Jisas kako apa'no ole lɨmento, Ngko Anɨtune'no sɨmeho hi'ntnnono uyɨmonnoho.

Ose lonto nom'ne hungkuno lɨmento, Ou kiko ngkimo nohonyo. Nje mehomi Anɨtu ntapmmentiso so'nji ngko'nji olopo humalohwono.

Ose limentisofoho.

Jisas nakumo nefo'mayo'ne a'amu hwahoponjo hn'nwi pa'nyo imo'nɨmentisofoho.

¹⁴ Oso mehomi Anɨtu Jisasɨmo uyɨmentisoso hofɨko hwahoponjo a'amufoho. Oso'no Jisas kako hwahoponjo a'amu imo'nɨmentisofoho. Olo nakwoe hwaho hopo lopo hwe wonyo Seten kakoe yokumpohn'nyo'nji nakumo poyo namokuwo'nɨngkoho. Oso'no nakwo poyo pe'nɨwo'nɨngkuhwone pa'nyoso Jisas poyo pe'nɨmentisofoho. I oso'no Jisas kako apa'no songo lika'mentiso sohonta kako Setenɨye yokumpohn'nyo somo hwotoho hmmentisofoho.

¹⁵ Nakwo mehomi we'e so'nwi poyo pe'nyoso'no iyoho nanɨmentiso mta'angoso olohonta engo hn'nwi nenalofoho. Oso iyoho nenalokunjoso nakumo impe intofonesyohumaho. I Jisas poyo pe'nɨmentiso so'no kako oso impe homo somta'ni nasɨhuto'mentisofoho.

¹⁶ Jisas oso syoho imentisoso a'amu ahwomomjo somo ufo'mayo'ne'maho. O'o, Apɨlohamɨye imu hn'nyumo nefo'mayo'ne imentisofoho.

¹⁷ Oseso Jisas kako a'amu hwahoponjo ne pa'nyo imo'nɨmentisoso homnɨngkwa'wehwosafe yahinoso ma'mentisofoho. I oso'no yo'mayo yamofu u'manteso kako yokumpohn'nyo lohofonto wonyo honɨngkanoso

miyo'njo imentisofoho. I homn'ngkwa'wehwosamne'no hitoho ulofa-hon'ngki hofikoe wonyomne'no tohino manto wonyo hiso wae yafo'ne hon'ngkano imo'mentisofoho. Oso'no kako ajwopo nohumanto nakumo Anitu'nji ufohi'nyo'ne huli'mokomokonesyohumawo'n'ngkiso hweho.

¹⁸ Olohonta yo'mayo hwahoponjo ne'mahwosi hon'ngkano wonyomo upenemotamo lihwosi yososo Jisas wonefo'ma'montonoho. Hwap'ngoso Jisas nakwoe hwaho lopo humamentiso sohonta yo'mayo hwaho lophonjo tangoso Jisas'mo hon'ngkano wonyomo upemotamo limentisofoho. Oso tango u'ma'mentiso so'no yo'mayo nakumo yamofo nalohofa so'no Jisas kako huno uy'hwoso'no nefo'mayo'neso Jisas kako hoponoho.

3

Jisas'ye yofe engoso Mouses'ye yofemo yakolo'nnyofoho.

¹ Nje a'amufu, sekwo Anituye mehomi ne imo'n'imentohofa soku, Anitu ahwomomo humaso sohwo sekumo sehwasopo'mentisofoho. Jisas kako Anituye hungkuno uyohojiku'mofa sohwo kako nakwo Anitu'nji humayo'ne huli'mokonesyohumaso so'no nakwoe wonyo wae enafo'ne syoho ma'mentisofoho. Oso huhwo sohomo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkuhwone oso'no kakoe a'amu ne'nwoho liwo'n'ngkuhwonefoho. I oso'no nakwo Jisas'imne'no huno ne'no syofisy'hwasi nakwo Jisas kakine'no huno engo wot'pemehwano.

² Anitu oso syoho hiso'no Jisas'mo uhwasopeehon'ngki Jisas syoho hiso hofiyo esojwao'mentisofoho. Simo'mo Mouses kako a'amu Isilael somo Anitumo ufohi'nyone huli'mokosyohumamentisofoho. Tifi sohonta Jisas huhwo oso syoho Mouses hopaso kako ma'mentisofoho.

³ Nakwo ango wop'ngi uhwonantaneso ango wop'ngi homo somo yofe engo mul'wo'n'ngkuhwonetaho. Awonoho. Nakwo ango kakwo'yohwo sohune'no yofe engo mul'wo'n'ngkuhwono. Oso'no Jisas kako nakumo Anituye ango pa'nyo namokumentiso hn'nwiye ango kakwo'yohwo sohwo Jisas'yoho. Mouses kako ango homo somo mokosyohumayo'nohino hweho. Jisas kako ango homo somo kakwo'yohweho. Oso'no Jisas kakoe yofe engoso Mouses'ye yofe somo yakolo'nnyofoho.

⁴ Ango hopi'nonohinosa a'amu mol'wo'n'ngkohofofoho. I oso'no Anitu kako'nohino yo'mayo hopi'nono mti'mokumentiso hweho.

⁵ Mouses Anituye syoho ulohofiyo sohwo kako Anituye hungkunomo tifi in'ngkawento Anituye angomo wop'ngi mokosyohumamojo hweho. Anitu Mouses'mo yo'mayo Anitu kako hwangku yoneso'no lut'hwamentiso so'no Mouses a'amu somo lut'hwamojo hweho.

⁶ I oso'no Jisas Kilais sohwo kako Anituye syoho ulohofiyo hwo'maho. O'o, kako Anituye Hwomu hweho. Jisas kako huhwo Anituye hungkunomo in'ngkawento Anituye ango hn'nimo wop'ngi nemokosyohumawo'n'ngkiso hweho. Oso'no nakwo kakoe ango hn'nwi Kilais'mo simeho hi'ntnnono ne'no uy'hwasi aho yokumpohn'nyo kemokosyohumehwasi nakwo kakine'no hontohumayo'manji oso'no nakwo kakoe ango hn'nwi ne'no nomolohinowentan'ngkuhwosi nakwo ne'no nohument'hwanefoho.

A'amu Anituye hungkunomo hwotoho fewo'n'ngkohofoso hof'ko usijo'no mohumafitnnefoho.

⁷ Anituye Towahunofe mampahomo upo'nano. Ole nalohi,

Olohonta sekwo nje hungkunomo haloho upa'n'fijo'manji sekwo hahn'nyo ikutoho.

⁸ Hohonta a'amu Isilaeliso hofiiko Anituye hungkunomo haloho upa'nontifi hahn'nyo yontifi hungkuno homo somo hwotoho hmentohofofoho. Hofiiko hwaho a'amu ane sopo nohumantifi Anitu nto'no monefo'mayo'njo iwo'ningkino hwosoho ntimotofofoho.

⁹ Seyakwosa osopo nohumentaningkofi soswo *fouti* (40) uyakolo-fontaningki yo'mayo wopingo ngko utihwamentohe somo uhwonimotofofoho.

Hofiiko ko uhwonimotofoso hofiiko ngkimo sitofo ntimotofofoho.

¹⁰ Oso'no oso a'amu homo somne'no simeho tohino nmn'ngkahon'ngki limentoho,

A'amuso hofiiko nje yahinomo min'ngkayo'njo yontifi nom'ne hon'ngkanomo usampewo'n'ngkohofofoho.

¹¹ Oseso nje simeho tohino nmn'ngkahon'ngki hungkuno yokumpohn'nyo ole limentoho,

Nje usijo'no humayo yahinoso hofiiko motipemapitnehofu. Nihu'no awonoho.

Anitu ose limentisofoho.

A'amu Isilaeliso hofiiko Anituye hungkuno hwotoho hmentofu pa'nyoso nakwo hwotoho fehwaloho.

¹² Nje a'amufu, sekwo huno fisyafihupmno. Hwe fihwo kako sekwo'njopo humaso sohwo kako Anitu songo humaso sohomo simeho hi'ntnnono muyo'njo ihwosi Anitumo nihu'nahone hohujo ikinjaofihwosi kako hon'ngkano wonyomo sompefonoho. Oso'no sekwo nto'no uhwonto-humano.

¹³ Sekwoe sikuno moi'wo mmo'nosojwaofe sohonta sekwo sikuno huhwo huhwi sekwoe sen'ngkwa'wehwosafe hunomo Anituye hungkuno so'no huno filanifohotopmno. Ose lifohotofikuji sekwo ufo'ma'nimno. Hwe fihwo sekwo'nji humaso osohomo hon'ngkano wonyoso kakimo kompetahwosi kako olo hon'ngkano loso'no wop'ngofoho lihwosi Anituye hungkunomo nihu'nahone hahn'nyo yonoho.

¹⁴ Simo'mo nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyoma'mentihwoneso yokumpohn'nyo kemokosyohumentaso hn'nwi nakwo yokumpohn'nyo ne'no kemokosyohumayo'manji u Kilaisiye yokumpohn'nyo so'nji kako yo'mayo mokosyohumaso so'nji ma'malohwono.

¹⁵ Nakwo huno nayohi, Anituye hungkuno ole nalohi,

Olohonta sekwo nje hungkunomo haloho upa'n'fijo'manji sekwo hahn'nyo ikutoho.

Hohonta a'amu Isilaeliso hofiiko Anituye hungkuno haloho upa'nontifi hahn'nyo yontifi hungkuno homo somo hwotoho hmentohofofoho.

Anitu ose nalimentisofoho.

¹⁶ Hohonta Anituye hungkunomne'no hahn'nyo tihwa imentohofoto. Hwe moya'mi Isilaeliso Ijip mta'ni Mouses ipemotawomentisoso hahn'nyo imentohofofoho.

¹⁷ Anitu kakoe simeho tohino umnyoso nowentaningki soswo *fouti* (40) uyakolomentisofoho. Oso simeho tohinoso tihumo uyimentono. A'amu hon'ngkano wonyo yontifi oso hwaho a'amu anepo poyo pe'nimentohofu hofiikoe pijafoso osopo wentanjo somne'no Anituye simeho tohino umnimentisofoho.

18 Anitu kako hungkuno yokumpohn'nyo ole-eso tihumne'no limentono. Nje usijo'no humayo yahinoso hofiko motipemapitnehofo. Oseso tihumne'no limentono. A'amu kakoe hungkunomo hwotoho fewo'n'ngkohoho somne'no limentisofoho.

19 Oso'no nakwo huno ole nayohi, A'amu Anitumo simeho hi'ntnnono muyo'njo yiwo'n'ngkohoho so'no hofiko Anituye usijo'no humayo yahinoso motipemapitnehofo.

4

Anituye a'amu neso hofiko usijo'no humayo'ne hungkunofoho.

1 Anitu kako nakumo hungkuno ole nalimentisoso weho. Ole nalohi, Sekwo nje usijo'no humayo yahino somo foyohumamno. Ose nelalofoho. Oso'no hwe fihwo kako nakwo'nji humaso sohwo kako Anituye hon'ngkanomne'no usijo'no humayo yahinoso kako motipihwonyo'njo umo lihwasi nakwo iyoho wonanono.

2 Nakwo Anituye hungkuno wop'ingo upo'nantaneso a'amu Isihaeliso upa'nimotofoto oso pa'nyo'nwoho. I oso'no hofiko hungkuno wop'ingo ko upo'n'ngkahon'ngkofi hungkuno hiso mufo'ma'mmentisofoho. Hwap'ingoso hofiko ko upa'nontifi hungkuno homo somo hofiko simeho hi'ntnnono muyimmentohofofoho.

3 Hohonta Anitu kako hwaho'nji ahwomo'nji yo'mayo so'nji moi'wo mt'i'mokonto kako usijo'no humamentisofoho. Nohumanto a'amu kakoe hungkunomo hwotoho fifijo somne'no ole limentono, Oseso ngko nje simeho tohino n'nm'ngkahon'ngki hungkuno yokumpohn'nyo ole limentoho, Nje usijo'no humayo yahinoso hofiko motipemapitnehofo. Nihu'no awonoho.

Ose limentisofoho. I oso'no nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkuhwone hn'nwi nakwo Anituye usijo'no humayo yahino somo humalohwono.

4 Anituye hungkuno mt'i'mokumentohoho somo hwe fihwo sikuno iyoho humayo somne'no ole mt'i'mokumento, Anitu kako yo'mayo mt'i'mokumentiso syoho moi'wo esojwaofonto sikuno aho fehohnjo hopi'nonohino nom'ne mta'ni hufa'uyo somo usijo'no humamentisofoho.

5 Olo hungkuno loso'no apa'no ole mt'i'mokumento, Hofiko nje usijo'no humayo yahinoso nihu'no motipemapitnehofo.

Ose mt'i'mokumentisofoho.

6 A'amu simo'mo Anituye hungkuno upa'nimentohofoso hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono muyimmentohoho so'no Anituye usijo'no humayo yahino somo motipementohofofoho. I oso'no a'amu nom'neso Anitumo simeho hi'ntnnono uy'mentohoho so'no hofiko Anituye usijo'no humayo yahinoso wotipemantifeho. Oso hungkunoso ne'no weho.

7 Oseso Anitu kako nom'ne sikuno ho'nahumentisofoho. Oso sikuno ho'nahumentiso hiso'no ole limento, Olohontanoho. Oso sikuno ho'nahumentisoso soswo pi'n'ngo uyokolofahon'ngki oso hungkuno nto seloheso Anitu Ntefitimo uyahon'ngki ole mt'i'mokumento, Olohonta sekwo nje hungkunomo haloho upa'nifijo'manji sekwo hahn'nyo ikutoho.

Ntefit ose mt'i'mokumentisofoho.

⁸ Jousyiwa kako Mousesiye pijohinomo ma'mentiso sohwo kako a'amu Isi:lael somo hwaho Kenan sopo ipemotawomentisofoho. Oso hwaho hopo sopo Anitu a'amu Isi:lael somo olopo ni:hu'nahone usijo'no fosyohumamno ulontentesi Anitu kako hwangku no'mo nom'ne s:kuno usijo'no humayo'neso moho'nasyi:hwonesohilo.

⁹ I oso'no Anitu kako nom'ne s:kuno usijo'no humayo'ne ho'nahumentiso so'no nakwo huno ole nayohi, Usijo'no humayo yahinoso Anituye a'amumne'no weho. Anitu kako s:kuno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo somo usijo'no humamentiso pa'nyoso weho.

¹⁰ Hwe fihwo kako Anituye usijo'no humayo yahino somo wohumamo loso sohwo kako yo'mayo syoho yonteso kakoe yokumpohn'nyo'nji miyonehoho. O'o, yo'mayo syoho yonteso Anituye yokumpohn'nyo'nji iwo'n'ngkiso hweho. Oso'no kako Anituye usijo'no humayo yahino somo humaho

¹¹ Nakwo nakwoe simano sopo yo'mayoso nopujonaofihwoso'no yokumpohn'nyo elifoti'mesi:hwasi Anitu kakoe usijo'no humayo yahino somo wohumano. I hohonta a'amu Isi:laeliso hofi:ko Anituye hungkunomne'no hahn'nyo imentohofa pa'nyoso nakwo oso hopa yasoso nakwo Anituye usijo'no humayo yahinoso nakwo motipemanehwono.

¹² Anitu kakoe hungkunoso ne'no nowentan'ngki hungkuno hiso ipisayo ne into'nalofoho. Nakwo huno moi'wonoho. Si:hu sihumampo'nyo yohosi yohohnjoso yahwopaho mi:kufu yokino osomo kujomotasyi:wo'n'ngkiso oso hopa Anituye hungkunoso nakwoe si:meho somo oso hopa nelohofalofoho. Hungkuno hiso nakwoe si:mehomo yo'mayo mnaweso nakwoe hunomo yo'mayo mnaweso neti:hwawo'n'ngkisofoho. Hiyaso momokosyohumanehwono. Oso'no Anituye hungkunoso oso si:hu sihumampo'nyo yohosi yoho'njo somo yakolo'nnyofoho.

¹³ Yo'mayo Anitu mti:mokumentisoso Anitune'no hiyaso mawenehoho. Yo'mayo hopi'nonohino somo uti:hwanyopo wentan'ngki Anitu kako uhwonalofoho. Yo'mayo yahino iwo'n'ngkuhwone so'no tifi no'mo Anitu nonalohononefoho.

Jisas kako nakwo'nji Anitumo ufohi'nyo'ne Hwe Engo hweho.

¹⁴ Nakwo'nji Anitumo ufohi'nyo'ne sohwo Anituye Hwomu Jisasiyoho. Kako ahwomo ne somo Anitu'nji humaho. Osohumo si:meho hi'ntnnono uyalokuhwone so'no a'amu nomane somo uli:wo'n'ngkuhwono. Oso'no nakwo oso si:meho hi'ntnnono uyo somo aho yokumpohn'nyo wokemokosyohumano.

¹⁵ Jisas nakwoe hwaho lopo nohumentan'ngki yo'mayo hon'ngkano wonyomne'no nakumo impo'noneti:mawo'n'ngkiso hopaso Jisasi mo impo'ni:maneso kako hon'ngkano wonyo ni:hu'no miyo'njo hweho. Oso'no yo'mayo wonyoso nakumo umpo'noneti:ma'mto ihwoso'no Jisas kako nakumne'no hitoho ulofi:hwoso'no kako wonefo'ma'montonoho.

¹⁶ Oso'no nakwo iyoho miyo'njo ihwasi kan'ngkwowho Anitu osohumo yo'mayo so'no jomo ulano. Kako nakumne'no hitoho ulofoso hwapingo hweho. Oseso yo'mayo tango ne'maso sohonta nakwo Anitumo jomo uli:hwasi kako nakumo nefo'mahwosi wopi:ngo wonaloho'montonoho.

5

Jisas kako nakwo'nji Anitumo ufohi'nyo'ne sohwo asomo neti:mayo'ne hwapingo hweho.

¹ A'amu Jutaso hofi'ko'njo mta'ango hwe fihumo uhwosopo'mentohoho sohwo syoho ole imentisofoho. Kako a'amu hisofe wonyo hon'ngkanomne'no An'itumo syoho ulohofiyonto yahu fonjokisasyonto yahu'nji yo'mayo so'nji An'itu uhwonyo'ne kisi'meehumentisofoho.

² Oso hwe huhwo sohwo kako hwahoponjo a'amu hweho. Kako s'hune fehohnjo somo hon'ngkano wonyo imentisofoho. Oso'no a'amu huno nto'no mosyafisiyo'njo somo u a'amu An'tuye hon'ngkanomne'no in'ngmo mo'nyo somo kako hofohofahn'no ulohofi'hwosi ufo'ma'montonoho.

³ Kako hofi'ko pa'nyo hwo'manji kakoe wonyo hon'ngkanomne'nji a'amufe wonyo hon'ngkanomne'nji An'itumne'no yahu fonjokisasyo'wo'n'ngkiso hweho.

⁴ Hwe fihwo ole monalonehoho. Ngko An'itumne'no a'amu somo ufo'mayo'ne yofe engo woma'mo. Ose malonehoho. O'o, An'itu kako Eloun Mousesiye kola'wehwo sohomo uhwosopo'mentiso hopaso uhwosopo'montonoho.

⁵ K'ilais huhwo kako ose'nohinoho. Kako ole mal'mmentisofoho. Ngko a'amu ufo'mayo'ne yofe engo woma'mo. O'o, ose mal'mmentisofoho. An'itu kako ole ul'imento, K'iko nje Hwomu hwosoho. Olohonta ngko jije Mpohwo'nyoho.

⁶ Ose ul'imentisoso nom'nepo An'itu ole ul'imento, K'iko a'amu ngkimo motan'fohi'nyo'ne syohoso Mel'kisetek imentiso hopaso ne'no yohotnne hwosoho.

Ose ul'imentisofoho.

⁷ Hohonta Jisas kako nakwo a'amu lohn'nwi pa'nyo imo'nonto nakwoe hwahopo humamentiso sohonta kako An'itumo humotaho'nji yokumpohn'nyo jomo ul'mojo hweho. An'itu kako'nohini Jisasimo poyo pe'nyoso'no ufo'mayo'ne hweho. Jisas kakoe hunomme'no hi inyoso monje yasyonto kako An'itumo in'ngkayo so'no hi umo'n'ngkahon'ngki An'itumo enjwa'mo humamentiso so'no An'itu Jisasimo ufo'ma'mentisofoho.

⁸ Jisas kako An'tuye Hwomu hweho. I oso'no kako nohumanto An'tuye hungkunomo haloho peso'no tohino engo ma'mentisofoho. Tohino engo nomanto kako An'tuye hungkunomo haloho po'mentiso so'no huno engo tipema'mentisofoho.

⁹ Yo'mayo tohino u'mahon'ngki kako wonyo hon'ngkano n'ihu'no mimmentisofoho. Oso'no kako wop'ng'o'nohini nohumanto kako engolopohamo nakumo nefe'mayo'ne hwap'ng'o hweho. Nakwo kakoe hungkunomo haloho'no pewo'n'ngkuhwone hn'n'mo kako nakumo asomo netimaso sohonta songo ne'no nohument'hwane'foho.

¹⁰ Oseso An'itu Jisasimo ul'imento,

K'iko a'amu ngkimo motan'fohi'nyo'ne syohoso Mel'kisetek imentiso hopaso ne'no yohotnne hwosoho.

Jisasimo ose ul'imentisofoho.

Nakwo mehomi we'eso humawo'n'ngkohoho hopa humehwaloho.

¹¹ Nakwoe Hwe Engo Jisas nakwoe wonyo wae enafo'ne sohune'no hungkuno pi'n'ng'o engo woselontane'no ihwono. I oso'no sekwoe hunoso pito'nnyo'njo kuyoho. Huno nto'no mehohosahinyo kuyoho. Oso'no nakwo olo hungkuno hwap'ng'oso pipi loset'hwane'hwono.

¹² Sekwo An'tuye hungkuno hohonta upa'n'imentohoho soku olohonta sekwo nom'ne somo molut'hwayoso peho'neto. Sekwoe hunoso t'fo'njo

kuyoho. Oso'no hwe fihwo kako Anıtuye hungkuno hwapingo neso apa'no wolosetihwano. Sekwo Anıtuye hungkuno neso wosopayo yokumpohn'nyo hopaso manıfitnnehoho. O'ö, amno'nohino nalokwöfo.

¹³ Nakwo huno nayohoho. A'amu fihwo amno'nohini nıwo'nıngkiso so-hwo kako mehomi pa'nyo hweho. Mango ane pa'nyo hweho. Honıngkano wopingomo inıngkayo'ne huno nto'no muyo hweho.

¹⁴ U wosopayo yokumpohn'nyoso a'amu engo huno'njo sohwafoho. Oso a'amu huhwo sohwo kako Anıtuye hungkunomne'no huno ne'no syafısyıwo'nıngkiso sohwo kako honıngkano wopingo so'nji wonyo so'tntno huno nto'no ehohosahinyo hweho.

6

Nakwoe sımeho hi'ntnnono uyo somo nto'no kesyohumayo'ne syoho yokumpohn'nyo uyano.

¹ Oso'no nakwo Anıtuye hungkuno wosopayo yokumpohn'nyo pa'nyo so'no upo'nantanoho. Hungkuno amno pa'nyoso sımo'mo upa'nımentohoho oso'nohino upa'nıngkuhwaloho. O'ö, hungkuno amno pa'nyoso olenoho.

Nakwo hwahoponjo yahino wonyo somo hohujo ikinjaofıhwasi Anıtumo sımeho hi'ntnnono uyano.

Hwahoponjo yahino wonyoso ne anefoho. Monefo'manehoho.

² Nakwo honıngkano songo tıpema'malohwone so'no nom'ne a'amu somo utıhwayo'ne mijo fıkiyomapmno.

Anıtuye Towahunofe yokumpohn'nyo mayo'ne aho ulonjimokumno.

A'amu poyo pe'nyoso apa'no nolıkapitnnefoho.

A'amu wonyo Anıtuye hungkunomo haloho maposo'njoso hungkuno ik-wolofıkuji nıhu'nahone tıkanomo ne'no nohumantokutnnefoho.

Oso hungkuno amno pa'nyo'nohino upo'nıwo'nıngkuhwaloho. O'ö, oso hungkuno homo somo sımeho hi'ntnnono uyıhwaso'no

³ Anıtu nefo'maso'manji nakwo hungkuno nom'ne wosopayo yokumpohn'nyo pa'nyoso upo'nano.

⁴ A'amu Anıtuye hungkunomo upa'nontıfi huno wopingo tıpemahonıngkofi Anıtu a'amu homo somo wopingo ulohofahonıngki hofıko Anıtuye Towahuno Wopingo ma'mentohoföfoho. Oso a'amuso hofıko Anıtumne'no hohujo ikinjaofıkuji hofıko Anıtuye honıngkanomo inıngkayo'neso apa'no pipi tıpemapitnnefoho. Awonoho.

⁵ Hofıko Anıtuye hungkuno wopingo somo huno uyahonıngki inıngkawentıfi hofıko Anıtuye yokumpohn'nyo somo uhwonontıfi yo'mayo tıfi no'mo imo'none so'no huno uyımentisöfoho.

⁶ Oso hohosohonta a'amu hiso Anıtumne'no hohujo ikinjao'mentohofoso hofıko huno apa'no ikwesıfısyıyoso honıngkano anefoho. Awonoho. A'amu Anıtumne'no hohujo ikinjao'mentohofoso pa'nyöfoho. Hofıko Jısasımo apa'no utıhwa'nyopo into'ofasyontıfi a'amu hiso kakımo sıtofo ulalokwöfo.

⁷ Hwaho fıpo ifoyo syonteso Anıtu afofo uyoso sopo a'amu fıhwa nonyo wosopayo hulıfıjoso wosopayo ne umo'nımontonoho.

⁸ I oso'no wosopayo mofokafe'njo ihwosi hoja wonyo yongo'njo so'nohını ne ane fokafo so'manji hwaho wonyoponoho. Oso hwaho sopone'no Anıtu kako hwaho wonyo nıhu'nahoneponoho walımontonoho. Toho wae weeo'montonoho. Hwaho'ne'maho. O'ö, a'amumne'no mtı'mokalokweno.

⁹ Nje a'amu soku, olo hungkuno tango'njo selalokweno. I hungkuno tango loso a'amu Anituye hungkunomo hwotoho fewo'n'ngkiso somne'nefoho. Sekwo Anituye hungkunomo tifi in'ngkowahon'ngkuji Anitu sefo'mahwoso'no sekwo ne umo'nantifeho.

¹⁰ Sekwo Anitumo simeho wop'ingo engo uyalokwofo so'no yo'mayo syoho wop'ingoso ulikofalokwofo. Sekwo kakoe a'amu somo ufo'mawo'n'ngkohoho somta'angoso olohonta ne'no ufo'malokwofo. Oso syoho homo somne'no Anitu kako in'ngo momofalofiyoho.

¹¹ Nakwo ole'no namo'n'ngkohoho. Yo'mayo hontohumalofoso ne imo'nyo'ne so'no sekwo syoho engo ikuji simeho Anitumo uyalokwofo somo aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno.

¹² Sekwo piso'mo'nyo ikutoho. O'o, sekwo a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyiw'o'n'ngkohoho sofe yahinomo fin'ngkamno. Hofiko piso'mo'nyo miyo'njo yontifi yokumpohn'nyo lohofontifi yo'mayo Anitu wosejapmmonnoho ul'mentiso so'no hofiko nomane'entifi ne'no hontohumawo'n'ngkohofofoho.

Yo'mayo Anitu nalimentisoso mane'no simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyano.

¹³ Hohonta Anitu kakoe hungkuno yokumpohn'nyo Apilohammo uy'mentisofoho. Ngko Anitu'ni olo hungkuno kijopalokwe loso ne umokummonnoho. Nje yofe kilohe so'no kiko huno wakiyono. Hungkuno hiloso ne umo'n'montonoho.

¹⁴ Anitu ose ulonto ul'mento, Hungkuno ne umokumoneso olenoho. Ngko wop'ingo kilohohm'mo jije imuso pi'n'ngo engo wokijapmmonnoho. Ose ul'mentisofoho.

¹⁵ Oseso Apiloham kako ne'no nohontohumanto Anitu ul'mentiso so'no in'ngo mam'o'mmentisofoho. O'o, ne'no hontohumanto kako kakoe hwomu ma'mentisofoho.

¹⁶ Hwe fihwo kakoe hungkuno ne imo'nyo'ne a'amufe yofe hwofilo'nnyo so'ne a'amu nom'ne somo ulimontonoho. Oso yofe engo ulososo kakoe hungkuno yokumpohn'nyo imo'n'ngkuhwosi nom'neso oso hungkuno homo somne'no yoka majo'njo ikuji hungkuno somo monje meehu-fitnnehofo.

¹⁷ Oso a'amu somo Anitu wop'ingo waseloho'monnoho ul'mentisoso hofiko yo'mayoso nomapitnne'ento huno uyo'ne'ento Anitu kako hungkuno yokumpohn'nyo ul'mentisofoho. Oso'no nakwo huno nayohoho. Kakoe hungkunoso mikwalonehoho.

¹⁸ Oso'no olo hufa'uyo loso'no nakwo huno nayohoho. Anitu kako nakumo wop'ingo waseloho'monnoho nal'mentisofoho. Anitu kakoe hungkunoso ne imo'nonefoho. Oso hufa'uyo sofa'une'no Anitu kako hwasyo malonehoho. Oso'no nakwo Jisas nemokosyohumane'entani nakwo Anituye hungkuno ne imo'n'mentiso so'no upo'nontani oso hungkuno hiso yokumpohn'nyo nesosofitofalofoho. Oso'no yo'mayo Anitu nal'mentiso so'no aho yokumpohn'nyo kemokosyohumalohwono.

¹⁹⁻²⁰ Nakwo huno ole nayohoho. Anituye hungkunoso ne imo'nonefoho. Oso'no nakwo iyoho monan'ngkiyohoho. Anitumo u'mayo'ne hon'ngkano piku'nnyo somo Jisas kako hwosampo'mentisofoho. Kako nakumne'no simo'mo napo'mentisofoho. Osopo nohumanto Jisas kako Anitumo motonefohi'nalofoho. Oso syoho Melikisetek imentisoso Jisas kako ne'no ihwonefoho.

7

Melikisetek kako a'amu'nji Anitumo ufohi'nyo'ne syoho'njo hwe engo hweho.

¹⁻² Melikisetek oso hwe engo sohwo kakoe yofe hwapingoso olenoho. Honingkano wopingo somo mokosyohumayo hwe engo hweho. Melikisetek huhwo sohwo kako ang'o Salem mokosyohumayo hweho. Oso ang'o yofe hwapingoso olenoho. Simeho pompengo ifafo'ne hweho. Melikisetek kako Anitu ahwomomo humaso sohomo a'amu'nji motufohi'nyo'ne syoho'njo hweho.

Apilohamiye kami Lout osohomo hwe engo motawomentohofu sohwo Apiloham nofonjasyonto kakoe angopono nowentanngki hwe engo Melikisetek sohwo honingkanopo niswo'nonto Apilohammo aho ulonjimokumentisofoho. Apiloham yo'mayo ho'yango mangohwa mta'ni ma'mentisoso aho hopi'nono yano ilofahumentisoso Melikisetekiye yofe ho'nomayo'ne anga'no uyimentisofoho.

³ Melikisetek kanngkwohwo'ya'u'nji hofiyakwosafe yofe so'nji nakwo huno monayohoyohoho. Oso sikuno kona'wohi ma'mentiso somo u poyo pe'nimentiso sikuno somo u poyo kape'nimentono. Nakwo huno monayohoyohoho. O'o, iyoswomo mamti'mokummentohofofoho. Melikisetek sohwo kako Anituye hwomu Jisas pa'nyo Anitumo a'amu'nji ne'no ufohi'n'wo'n'ngkiso hweho.

⁴ Melikisetekiye yofe engo so'no sekwo huno fisyafihupmno. Neyakwo Apiloham sohwo hwe engofoho liwo'n'ngkuhwone'nwoho. Nakwo hwapingo hweho. Apiloham sohwo kako mangohwa mta'ni yo'mayo ma'mentisoso Melikisetekiye yofe ho'nomayo'ne fehohnjoso kakimo uyimentisofoho. Oso'no nakwo huno nayohoho. Melikisetekiye yofe Apilohammo uyakolo'mentisofoho.

⁵ Jekoupiye hwomu Lifai osohwo kakoe imu sohwa hofiko a'amufe wonyo wayo'ne syoho'njo hwafoho. Anitu olo honingkano hungkuno ho'nahumentiso loso olenoho. A'amu Isilael hofikoe yo'mayo ho'yangoso aho hopi'nono yano ilofahufijoso Lifaiye temtitofoso anga'no womantifefoho. Lifaiye temtitofu sohwa a'amu Isilael sofe hofila'wehwosafoho. Hopi'nonohinosa Apilohamiye mehomifoho. I oso'no Lifaiye imuso hofikoe hofila'wehwosafe ho'yango yo'mayoso yano ilofahinyoso anga'no mawo'n'ngkohofofoho.

⁶ I oso'no Melikisetek kako Lifaiye temtitofu mta'ango'maho. Apiloham kako yano ilofahinyoso Melikisetekimo uyimentisofoho. Uyahonngki Melikisetek kako Apilohammo Anitu hungkuno uyimentiso sohomo aho ulonjimokumentisofoho.

⁷ Nakwo huno nayohoho. Hwe fihwo kako nom'nehumo aho ulonjimokuwo'n'ngkiso sohwo kakoe yofeso honjenoho. I a'amu aho kisusyontife sohwo yofeso monjenoho.

⁸ Lifaiye temtitofoso ho'yango yano ilofahinyo anga'no mawo'n'ngkohofofoho. Oso a'amuso poyo pe'nnyofoho. I Apiloham kakoe ho'yango yano ilofahinyo anga'no Melikisetekimo uyimentisofoho. Osohumne'no Anituye hungkuno ole nalohi, Songo ne'no humayo hweho. Oso'no Melikisetekiye yofeso Lifaiye temtitofu sofe yofe somo yakolo'nnyofoho.

⁹ I oso'no olo hungkuno loso wolihwano. Lifaiye temtitofoso hofiko ho'yango yo'mayoso yano ilofahinyo anga'no mawo'n'ngkohofofoho.

I oso'no Apiloham kakoe ho'yango yano ilofahinyo anga'nohinoso Melikisetek ma'mentisofoho. Oseso Melikisetek kako Lifai huhwoe mta'ni ma'mentisofoho.

¹⁰ Hwapingoso ole, Lifai kako mmo'nyo sohonta Apiloham kako Melikisetekimo honingkanopo uswo'nonto ho'yango fehohnjo uyimentiso sohonta kako kakoe imu Lifai uyone hopaso uyimentisofoho.

A'amufe wonyo wae yafo syoho'njo sohwo hohontajo yahino somo uyohope-e'nefoho.

¹¹ Hohonta hwe moyami hofiko honingkano hungkuno Mouses mta'ni ma'mentohofoso ole ulimento, A'amu Lifaiso hofiko a'amufe wonyo wae yafo syoho'neso hofiko yahu wofonjokisyosyantifeho. Ose ulonto Anitu kako Elounimo oso syoho so'no simo'mo uhwsopo'mentisofoho. I oso'no yahino simo'njo yahu honiyo ushumayoso a'amumo wopingo umokiyo'ne hopo'manji nom'ne hwe a'amu Anitu'nji ufohi'nyo'ne yahino songo'nji Melikisetek kako syoho imentiso hopaso tifi peho'ne i'mofapmmmentisoto.

¹² U a'amufe wonyo wae syoho'njo sohwa hofikoe yahino uyohopo'nifijoso honingkano hungkuno hi uyohopo'nimtonoho.

¹³ Oso yahino songo uyohopeso Anitu kako nakwoe Hwe Engo Jisasimne'no nelalofoho. I oso'no kako Lifaiye temtitifo mta'ango'maho. O'o, Jisasiye temtitifo sohwa hofiko oso syoho a'amufe wonyo wae yafo so'no nihu'no mimmotofofoho.

¹⁴ Nakwo huno ole nayohi, Jisas kako Jutafe temtitifo mta'ango hweho. Oso temtitifo somne'no Mouses kako a'amufe wonyo wae yafo syoho so'no mulimmentisofoho.

Jisas kako a'amu Anitu'nji ufohi'nyo syoho Melikisetek kako imentiso hopaso Jisas ne'no ihwonefoho.

¹⁵ Jisasiye temtitifo kengo mta'ango sohwo kako a'amufe wonyo wae nihu'nahone yaofonto kako syoho songo a'amu Anitu'nji ufohi'nyo imentisofoho. Oso syoho songoso Melikisetek imentiso pa'nyoso uhwonontani oso'no nakwoe hunoso ehohosonesyalofoho.

¹⁶ Hwe fihwa a'amufe wonyo wae yafo syoho'njo sohwa hofiko Lifaiye temtitifo mta'ango'nohino hwafoho. I oso'no Jisas oso syoho hiso Lifaiye temtitifo mta'ni moma'mmentisofoho. O'o, Jisas kako a'amufe wonyo wae nihu'nahone yaofonto kako a'amu Anitu'nji motufohi'nimentisofoho. Jisas kako songo ne'no humawo'nngkiso hweho. Oso'no Jisas kako Anituye yokumpohn'nyo'nji olo syoho loso ne'no ihwonefoho.

¹⁷ Oso'no Anitu Jisasimo ulimento, Kiko a'amu ngkimo motanifohi'nyo'ne syohoso Melikisetek imentiso hopaso ne'no yohotnne hwsoho.

Ose ulimentisofoho.

¹⁸ Oso'no hohontajo yahino a'amufe wonyo wae yaofoso Anitu kako wae yao'mentisofoho. Hwapingoso hohontajo yahino a'amufe wonyo wae yaofoso hopo'maho. O'o, hohontajo yahinoso nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyoso monefo'manefoho.

¹⁹ Oso honingkano hungkuno Mouses nejapmmmentisoso nakumo wopingo Anitu pa'nyo monamokonehoho. Oso'no Anitu kako honingkano nom'ne songo hwsampo'mentisofoho. Oso honingkano songoso nakwo Anitu'nji ufohi'nyoso hoponoho.

20 Anitu kako Jisas a'amufe wonyo wae nihu'nahone yososo kako'nji ufohi'nyo'ne syoho so'no uhwosopo'mentisofoho. Anitu Jisasiye temtitofu somne'no uhwosopo'mentiso'maho. O'o, a'amu Anituye hungkuno so'no huno nehopi uyoso'no kakoe yofe yokintahopone'e so'no lonto kako Jisasi'mo uhwosopo'mentisofoho. A'amu Lifai sohwa oso'nji uhwosopo'mentohofofoho. O'o, hofiko homningkwa'wehwoe pijohinopo ma'mentohofofoho.

21 Anitu kako hungkuno yokumpohn'nyo lonto Jisasi'mo ole so'no uhwosopo'mentisofoho. Jisas kako a'amufe wonyo wae nihu'nahone ihwosi Anitu'nji ufohi'nyo'ne syoho so'no uhwosopo'mentisofoho. Ole ulimento, Ngko Anitu hwo'nyoho.

Olo hungkuno yokumpohn'nyo kilalokwe loso uyohope-e'ne'maho.

Kiko a'amufe wonyo wae nihu'nahone yohoji ngko'nji motan'fohi'nyo'ne syohoso ne'no yohotnne hwosoho.

Ose ulimentisofoho.

22 Anitu kako oso hungkuno yokumpohn'nyo ulimentiso so'no nakwo huno ole nayohi, Jisas kako nakwo'nji Anitumo motonafahi'nyo'ne pmentisofoho. Olo yahino songo motonafahi'nyo'ne loso honingkano hungkuno hohontajo somo yakolo'nnyofoho.

23 Hohonta a'amu pi'ningo a'amufe wonyo wae yaofu syoho'njo sohwa humamotofoho. Hwapingoso hofiko songo ne'no humamotofoho. O'o, hofikoe syohoso noho'nasyontifi pe'nimentohofofoho.

24 I oso'no Jisas kako poyo pe'nonto apa'no likafonto songo ne'no humayo hweho. Kako a'amu Anitumo ufohi'nyo'ne syohoso ne'no yonteso nom'nehwo muyohopenohoho. Awonoho.

25 I Jisas huhwo sohwo kako Anitu'nji ne'no nohumanto kako nakumo nefo'mayo'ne jomo ulalofoho. Oso'no hwe moyami Anitumo ulmane'entani nakwo Jisasi'mo simeho hi'ntnnono uyihwaso'no Jisas kako asomo netimanefoho.

Jisas nakumo yo'mayo so'no nefo'mayo'neso hoponoho.

26 Jisas kako yofe engo a'amu'nji Anitumo ufohi'nyo'ne syoho'njo sohwo kako nakumo yo'mayo so'no nefo'mayo'neso hoponoho. Jisas kako nakwo a'amu wonyo'njo lohn'nnonji nohumanto kako wonyo honingkano nihu'no mimentisofoho. O'o, wopingo'nohino humamentisofoho. Oso'no Anitu kako a'amu hopi'nonohino hwahoponjo so'nji ahwomomjo so'nji enjwa'mo nohumantifi Jisas kako'nohino yokintahopo uhumatimentisofoho.

27 A'amufe wonyo wae yao'motofu sohwa hofiko sikuno huhwo huhwi yahu fonjokisahumotofofoho. Simo'mo hofikoe wonyomne'no fonjokisasyontifi tifi a'amufe wonyomne'no fonjokisahumotofofoho. Oso'no Jisas kako syoho ose'njo hwo'maho. O'o, awonoho. Kako a'amu hopi'nonohinofe wonyo wayo'ne wape'nimo lonto kako sikuno anga'nohino somo kako a'amu hopi'nonohinofe wonyoso nihu'nahone wae yao'mentisofoho.

28 Hohontajo honingkano hungkunomo a'amu hwahoponjo yokumpohn'nyo ane wonyo honingkano'njo sohwo oso syoho so'no uhwosopo'mojofoho. I Anitu kako hungkuno nehopi lonto kako oso syoho so'no kakoe Hwomu Jisasi'mo uhwosopo'mentisofoho. Anitu kako oso syoho somne'no Jisasi'mo uhwosopeso nto'nohinoho. Kako hoponoho. Oso syoho hiso ne'no ihwonefoho.

8

Jisas kako ahwomomo nohumanto kako nakumo Anitu'nji ufohi'nyo'ne syoho yalofoho.

¹ Hungkuno lalokuhwone hwap'ngoso ole, Jisas kako nakwo'nji Anitumo motonafohi'nyo'ne nakwoe wonyo wae enamofone nakwoe Hwe Engo hweho. Anitu kako ahwomomo humaso sohwoe aho angahohnta'ni Jisas humanto yo'mayoso mokosyohumaho.

² Osopo nohumanto Anituye ango wop'ngo ne somo a'amu Anitumo motonafohi'nyo'ne syoho yalofoho. Oso ango neso a'amu molimentohofomaho. O'o, Anitu kako'nohino molimentisofoho.

³ A'amu hwahoponjo sohwa a'amufe wonyo wae yafo syoho'njo sohwa hofikoe syoho olenoho. Hofiko Anitumne'no yo'mayo yano uyontifi yahu fonjokisasoyontifi yahu'nji yo'mayo so'nji Anitu uhwonyo'ne kisahumotofohofoho. Oso'no nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako huhwo'nji Anitumo yo'mayo anga'nohino yano uyimontonoho.

⁴ Jisas kako olohonta nakwoe hwaoh lopo ne'no humantontentesi kako olo syoho lo'nji miy'hwonesohilo. Hwap'ngoso ole, a'amu hwahoponjoso olo syoho loso'nji hofiko hohontajo hon'ngkano hungkunomo in'ngkawentifi yo'mayoso Anitu uhwonyo'ne kisosyalokwofo.

⁵ I a'amu hwahoponjo olo syoho loso'njoso hofiko a'amu Anitumo ufohi'nyo'ne syoho neso yamofa itihwalokwofo. Syoho neso Kilais kako Anituye ango ahwomomjo ne somo yalofoho. Osopo kako Anitumo motonefohi'nalofoho. Oso ango ahwomomjo so'no Anitu Mousesimo ulimentisofoho. Mouses kako Anitumne'no hwapife ango wamolimonto yahon'ngki Anitu ole ulimento, Ngko ahwomomjo ango huyo'mango hwofiki'nyopo utihwamentohe oso pa'nyoso hofiyi moso.

⁶ I oso'no oso syoho Jisas ma'mentisoso a'amu hwahoponjoso a'amufe wonyo wae yafo syoho'njo somo yakolo'nyofoho. Hwap'ngoso Jisas kako ahwomomo nohumanto nakwo'nji Anitumo motonafohi'nyo'ne mokotijwonemokosyohumaho. Oso yahino songo Jisas yalokunjoso hohontajo yahino Anitumo ufohi'nyo'ne imotofa somo hwofilo'nyofoho. Jisas'ye yahino songoso ne'no nowentihwonefoho. Hohontajo yahino yamofa itihwayo imotofoso moi'wo imo'nonefoho.

Anitu'nji mokotijwonasiyo'ne hon'ngkano songoso hohontajo somo yakolo'nyofoho.

⁷ A'amufe wonyo wae yahino simo'mjoso olenoho. Hofikoe wonyomne'no yahu fonjokisahumotofohofoho. Oso yahino simo'mjo hopantentesi Anitu kako nom'ne yahino songoso monejape'njo ihwonesohilo.

⁸ I oso'no Anitu kako a'amufe wonyo somo nuhwononto ole ulimento, A'amu Is'lael sikunonji, Juta sikunonji sekwo upa'nimno. Ngko Anitu hwo'nyoho.

Sekwo ngko'nji mokotijwahinyo hungkuno songoso we'enepe waselimo.

⁹ Hungkuno songo loso hohontajo hungkuno seyakwosamo uyimontohe pa'nyo'maho.

O'o, hohonta seyakwosa sohwoho Ijip mta'ni ipemotawenji hungkuno ngko'nji mokotijwahinyoso uyimontohefoho.

I oso'no oso hungkuno homo somo hofiko tifi min'ngkammentohofohofoho. Oso'no ngko hofikimo hohujo ikinjimo'mentohefoho.

¹⁰ Olo hungkuno songo ngko'nji mokotijwahinyoso a'amū Isīlael somo tifi no'mo uyimonne'no yohono.

Hungkuno songo loso hofikoe hunomo, hofikoe simehomo woho'nahumonne'no yohono.

Hofiko ngkimo wantife, Kiko nakweto Anitu hwasoho. Ose wontantifeho. Ngko hofikimo ulimonnoho. Sekwo nje mehomi kuyoho. Ose ulimonnoho.

¹¹ Oso hohosohonta a'amū anga'no anga'no ngko hungkuno songo hofikoe simehomo ho'nahumeso hofiko homningkwa'wehwosamo oso hungkuno hiso molutihwafitnehofo.

Sekwo Anitumne'no huno fisyafihupmno.

Kakimo simeho uyimno.

Oso hungkunoso lutihwamentohoho oso hohosohonta molutihwafitnehofo.

Hwapingoso a'amū hopi'nono engo'nji we'e'nji hofikoe hunoso ngkine'no huno nto'no syafihupitnehofo.

¹² Osohonta ngko hofikine'no hitoho ntofahoningkuhwosi hofikoe wonyo wae umomnono.

Ngko hofikoe wonyo homo somne'no apa'no huno mosyafihu'mnehono.

Anitu ose limentisofoho.

¹³ Anitu kako nakumo mokotijwonasiyo'ne hungkuno songo nalimentiso so'no hohontajo honingkano hungkunoso yokumpohn'nyo ane'njo imokumentisofoho. Oso hohontajo hungkunoso nihu'nahone moi'wo umonimonte'no yohoho.

9

A'amū hwahoponjo a'amufe wonyo wae yafo syoho'njo sohwa hofiko yahu honiyo Anitune'no sisyahumentohofoho.

¹ Honingkano hohontajo mokotijwahinyo hungkuno simomjoso Anitu kako ngkine'no syanifisiyo'ne yahino so'nji hwapife anga so'nji a'amū Isīlael somo uyimentisofoho.

² Oso hwapife anga molimentohofoso anga hufa'u'njoponoho. Oso anga simomjo hoku'yo'njo sopo Anituye Angofoho limotofo somo sikilohonji ephumayonji Anitumne'no wopayo ho'nahinyoponoho.

³ Oso hwapife anga homo somo ajwopo hwapife pmpilipeesyontifi oso anga nom'neso Anitu kako humawon'ngkisoponoho limotofohofo.

⁴ A'amū Jutaso hofikoe hamniyoho ho'yangyo yo'mayoso nohu'meesyontifi yo'mayo Anituye angomne'no yo'mayo na'nohino wonyoangkafoso mtimokontifi ho'nahumentohofohofo. Oso anga homo somo ephumayo na'nohino mtimokontifi osopo hwone mijo sisasyontifi toho into'mentohofoso Anitumne'no tikayo akino wopingonjo usimokuwo'ningkohofoponoho. Nom'neso hofiko ipoho na'nohinoso mtimokumentohofohofo. Oso ipoho homo somo ahwonte na'nohino wo'nyyoso oso wosopayo mona ahwomo mta'ango Anitu uyimentisoso wo'nyyomnoho. Nom'neso ole, Anituye yokumpohn'nyo a'amū somo utihwayo so'no Elouniye mno somta'ni fesiyo sapmentisofoho. Oso mno so'nji sojo hufa'uyopo Anitu kakoe hungkuno mtimokonto a'amū somo uyimentisofoho. Oso'nji oso ipoho homo somo weho.

⁵ Oso anga homo somo Anitu kako humayo'neponoho limotofo so'no utihwayo'neso hofiko oso ipoho sopo a'amū ahwomomjo hufa'u hwa'uyey huyomango wonyoangkafo fefeelohonji mtimokumentohofohofo. Oso

hwa'uye huyo'mango sife ki'nyopo a'amufe wonyo wae yafo'ne yahu honiyo sisyasiyo'neponoho. I oso ango homo somjo yo'mayo yoloho joso ehohosasiyo'neso nom'ne sikunomnefoho. Olo iyoswo lomo mamti'mokumneho.

⁶ Oso yo'mayoso hofiko yontifi Anituye ango somo ho'nahumentohofofoho. Oso hohosohonta a'amufe wonyo wae yafo syoho'njo sohwa sikuno huhwo huhwi hofiko hwapife ango hoku'yo simo'njo somo noswontifi osopo hofiko a'amufe wonyo wae yafo syoho imotofofoho.

⁷ I oso'no soswo anga'no uyokolofahonngki sikuno anga'nohino somo hwe yofe engo'njo a'amufe wonyo wae yafo syoho'njo sohwo kako oso ango ajwo so'mo humentisofoho. Oso ango homo somo kako yahu honiyo nomotaswonto Anitumo ulmento, Ngko'nji olo a'amu lo'nji nakwo honngkano wonyo so'no huno monayo'njo yalokunjo so'no olo yahu honiyo oso wonyo wae iyo'ne kijopalokweno. Ose ulonto Anitumne'no ho'nahumentisofoho.

⁸ Oso yahino hiso'no Anituye Towahuno Wopingo nakumo ole lonetihunyofoho. A'amu sikiinjoso oso ango ajwo so'mo Anitu humawo'nngkisoponoho mulimotofoto sopo mohufitnehofo. O'o, olo honngkano loso pikunawo'nnyoponoho.

⁹ Oso hwapife ango hiso nakwoe hunomo ehohosonasiyo'ne huyo'mangofoho. Hwapingoso ole, yo'mayo yahu so'nji Anitumne'no ho'nasiyoso a'amufe honngkano wonyomne'no hofikoe hunomo wonyo hwo'nyoho hniwo'nngkohofoso wae mmofonehoho.

¹⁰ Oso honngkano hungkuno Mousesimo Anitu simo'mo uyimentisoso wosopayo nyo'ne, mijo nyo'ne, mijo yoma'nyo'ne, yo'mayo iyo'ne yahino'nohino uyimentisofoho. Oso yahinoso yamofa hungkuno'nohinofoho. Oso yahinoso ne'no nowentanngki honngkano nom'ne songo ito'nohinoso u'mofapmmonte'no yohoho.

Jisas Kɩlais kakoe honiyoso nakwoe wonyomne'no usihuma'mentisofoho.

¹¹ Oso honngkano songo Anitu kakoe a'amu'nji ufohi'nyo'neso nto imofapmmaho. Honngkano songoso Kɩlaisiyoho. Kɩlais nakwoe Hwe Engo a'amufe wonyo wae nihu'nahone yafo syoho'njo hweho. Jisas huhwo sohwo Anituye ango ne somo nto humaho. Oso ango hiso hwahoponjo hwapife ango homo yakolo'nnyofoho. Hwapingoso oso ango hiso a'amu hwahoponjoso molimentohofomaho. Hwahoponta'ango'maho.

¹² O'o, Kɩlais kako yahu *meme'nji mpulimokau'njiye* honiyo'nji oso ango Anitu humaso somo motahumentiso'maho. O'o, kakoe honiyo nakwoe wonyo nihu'nahone wae enafo'ne Anitumo uyonto humentisofoho. Oso honiyoso sikuno pi'nngomo usihuma'mentisofoho. O'o, sikuno anga'nohino somo usihuma'mentisofoho. Oso'no kakoe temtitofe nemokahonngki nakwo kako'nji ne'no nohumentihwanefoho.

¹³ Hwe fihwo kako honngkano hungkuno fehohnjomo ito'no minngkayo'manji osohumo Anitu uhwononto kiho pa'nyo imo'nmentiso somo uhwonmentisofoho. Oso humne'no a'amu fihwo a'amufe wonyo wae yafo syoho'njo sohwo kako *mpulimokau* tohomo fonji'mofonto oso hwakufu so'nji nom'ne yahu honiyo'nji a'amu kiho'njo sohumo kisuhumentisoso kiho'maso imokumentisofoho.

¹⁴ I oso'no Kɩlaisiye honiyo oso yahu honiyo somo yakolo'nnyofoho. Jisas kako kakoe a'apaho a'amufe wonyo wae nihu'nahone yafo'ne

Anitumo uyimonto yahoningki Anituye Towahuno songo ne'no humawo'n'ngkiso sohwo kako Kilais honingkano wonyo miyo'neso ufo'ma'mentisofoho. Jisas nakumne'no poyo pe'n'mentiso so'no nakwoe hunomo wo'nyo'nwoho hnniwo'n'ngkuhwoneso Jisas kako wae enaofiwo'n'ngkisofoho. Oso'no nakwo siki syoho miyanehwono. O'o, nakwo Anitu songo ne'no humayo sohume'no syoho ulohofiyonwoho.

Jisas Kilaisiye honiyo songoso nakwo Anitu'nji mokotijwahinyo'ne imo'n'mentisofoho.

¹⁵ Oseso Jisas kako nakwo Anitu'nji mokotijwahinyo'ne yahino songo somo ajwopo humaho. Osopo nohumentan'ngkuhwosi nakwo Anitu nahwosopo'mentiso hn'nwi yo'mayo Jisas songo ne'no humayo'ne nal'mentisoso womantanoho. Hwap'ngoso nakwo hohontajo honingkano hungkunomo ito'no min'ngkayo'njo yontani honingkano wonyo imotohwone somta'ni Jisas kako nakumne'no poyo pe'n'mentiso so'no kako nakumo honingkano wonyo mta'ni isihutofonema'mentisofoho.

¹⁶ A'amu olo hwaho loponjo sohwo ole l'wo'n'ngkahi, Ngko poyo pe'n'ime sohonta nje yo'mayoso nje mehomiso mapitne'ento l'wo'n'ngkohoho. Oso a'amu huhwo sohwo nope'n'ngkahon'ngki a'amuso nuhwonont'ifi oso hwoe yo'mayo ho'yangoso kakoe mehomimne'no lont'ifi uy'wo'n'ngkohofofoho.

¹⁷ Oso hwe nje yo'mayoso nje mehomiso mapitne'ento l'mentiso sohwo nohumentan'ngkuhwosi momapitnehoho. Peho'neto. Kako poyo mape'nyofoho. O'o, poyo pe'n'ngkuhwoso'no yo'mayoso womant'ifeho.

¹⁸ I oso pa'nyo nakwo Anituye hungkuno Mousesimo simo'mo uy'mentiso so'no huno wosyofisyano. Oso hungkuno hohontajo a'amu'nji Anitu'nji mokotiku'nyo'ne so'no a'amufe wonyo wae yaofoso hofiko yahu honiyo musihumaso'njo yont'ifijontentesi Anituye hungkuno yokumpohn'nyo ane'njo'nesohilo. O'o, hofiko yahu honiyo usihuma'mentohoho so'no Anitu'nji mokotiku'nyo'ne hungkunoso yokumpohn'nyo imokumentisofoho.

¹⁹ Simo'mo Mouses hwe moya'mi somo yo'mayo honingkano hungkuno hopi'nonohino Anitu'nji mokotiku'nyo so'ne ul'mentisofoho. Nulonto kako yahu *meme'nji mpulimokau* mu'nji nofonjasyonto honiyoso mijo'nji ahwontemo sisyi'mo'mentisofoho. Ose yonto kako yahu *sipsip* lohwo ho'yo fayoy honiyo'nohino so'nji nomanto hwol'impofoso somo popojonto yahu honiyo'nji mijo'nji yomanto iyoswo Anituye hungkuno'njo hwe moya'mi so'njimo ifoliposi'mee'mentisofoho.

²⁰ Mouses ose yonto ul'mento, Olo honiyo ifoliposi'meesemofofhe loso Anitu'nji mokotiku'nyo hungkunoso yokumpohn'nyo imokiyo'nefoho. Sekwo olo hungkuno losomo ito'no fin'ngkamno.

²¹ Ose ulonto kako yahu honiyoso hwap'ife ango'nji iku'yo yo'mayo oso ango homo somjo Anituye yofe ho'nomayo'ne yo'mayo somo ifoliposi'mee'mentisofoho.

²² Ihwoni, a'amu honingkano hohontajo somo in'ngkamotofoso yo'mayo somo hofiko honiyo'nji ifoliposi'mee'motofoso Anitu nuhwononto wop'ngo uhwon'mentisofoho. Honiyo musihumaso'manji Anitu hofikoe honingkano wonyo somo wae meeofonehoho.

Jisas Kilais nakwoe wonyo wae yaofone kan'ngkwohumo kako yano in'mentisofoho.

²³ Yo'mayo hwapife angomo ho'nahumentohofoso ahwomomjo yo'mayo ne somo yamofa netihwayo'nefoho. Hwapife ango homo somjoso honiyo'nji ifoliposi'mee'mentohofa so'no Anitu uhwonimentisoso yo'mayoso wopingo uhwonimentisofoho. I oso'no ahwomomjo ango neso ose'njomaho. O'o, hwahoponjo yahu honiyoso hopo'maho. O'o, yahu honiyoso wopingo monamokiyo'njo yontanngki Anitu nahonimentisofoho.

²⁴ Jisas kako nakwoe hwaho lopo humamentiso sohonta kako hwapife ango a'amu molimentohofa ango ajwo ne mo'mjo ango Anitu humawo'nngkisoponoho mulimentohofa somo mahummentisofoho. Oso ango homo somo ahwomomjo ango ne somo yamofa netihwayo'nefoho. Jisas kako ahwomomjo ango ne somo noswonto Anituye simanopo nohumanto nakumne'no syoho iwo'nngkiso hweho.

²⁵ Hwe a'amufe wonyo wae syoho'njo yofe engo'njo sohwo kako soswo anga'no anga'no uyokolofahonngki yahu honiyo'nji motasyiwo'nngkisofoho. I oso'no Jisas kako kanngkwohwo Anitumo a'amufe wonyomne'no sikuno pi'nngomo inimentiso'maho.

²⁶ U Jisas sikuno pi'nngomo engo yontentesi kako Anitu nakwoe hwaho simo'mo mtimokumentiso somta'ni poyo pe'nipe'nyo mijimhwonesohilo. O'o, awonoho. Jisas kako nakwoe hwahopo sikuno moi'wo umonimonto yahonjo somo noponto nakwo hopi'nonohino hn'nwiye wonyo wae nihu'nahone yaofone'ne sikuno anga'nohino somo kakoe a'apaho Anitumo inimentisofoho.

²⁷ A'amu hopi'nonohini olo hwaho lopo humalohwone hn'nwi sikuno anga'nohino somo poyo pe'nivo'nngkuhwonefoho. Poyo pe'nngkuhwasi nakwo Anitunji hungkuno ikwolofone'ne so'no wanefoho.

²⁸ Osoe Jisas Kilais kako sikuno anga'nohino somo kako Anitumo nakwo hopi'nonohino hn'nwi wonyo wae nihu'nahone yaofone'ne kakoe a'apaho inonto pe'nimentisofoho. Ose pe'nimentiso so'no kako asomo poso sohonta kako nakwoe wonyomne'no apa'no pe'nyone'maho. O'o, kako nopihwosi a'amu kakine'no hontohumalohwone hn'nimo netimayo'nefoho.

10

Yahu honiyo hohontajoso a'amufe wonyo wae nihu'nahone yaofoso hopo'maho.

¹ Oso hohontajo honngkano hungkuno Anitu Mousesimo uyimentisoso yo'mayo wopingo tifi imo'none so'no yamofa netihwayo'nefoho. Oso hungkuno simo'mo uyimentisoso hungkuno wopingo tiffinjoso afa'maho. O'o, hohontajo honngkano hungkunoso ole nalohi, Sekwo soswo anga'no anga'nohino somo sekwoe wonyomne'no yahu fonjokisahumno. Ose nalimentisofoho. I oso'no a'amu oso hungkuno somo inngkamotofoso hofikoe huno simoho wopingo neso imokiyo'ne'maho.

² O'o, hohontajo honngkano hungkunoso a'amufe honngkano ne wopingo imokontentesi a'amu hiso Anitumne'no yo'mayo yahu ne'no monjokisyasyikutnnesohilo. O'o, oso a'amu hiso hofikoe honngkano wonyo somjono wonimango ne'no unngkahonngki hofikoe wonyomne'no yahu ne'no fonjokisyasyiwo'nngkohofofoho.

³ I oso'no soswo huhwo huhwi hofiko yahu fonjokisyayontifi hofikoe honngkano wonyomne'no huno ufohotofo'nefoho.

⁴ Hwapingoso yahu honiyoso a'amufe wonyo wae meeofonehoho. O'o, nihu'no awonoho.

⁵ Oso'no Kilais nakwoe hwahopo wapmmento yonto Anitumo ole ulimento, A'amufe wonyo honingkanomne'no yo'mayo yahu kijapwo'n'ngkohofoso ngkilaho lalokuno.

I oso'no kiko ngkine'no hwahoponjo a'apaho somne'no enisyohuma-hon'ngkini hofikoe hon'ngkano wonyomne'no nje a'apaho loso wokijapmmonne'no yohono.

⁶ A'amu hofikoe wonyo honingkanomne'no yahu hopi'nonohino tohomo fonji'mofontifi yo'mayoso kiko uhwonyo'no kisosyontan'ngkofi jije simeho wopingo makumo'n'ngkiyohoho.

⁷ Oso'no ngko ole kiloho, U Anitu kiko ngkimo nohonyo.

Yo'mayo ngko poyo pe'nyo so'ne iyoswomo mti'mokumentohofoso ngko jije hunomo kin'ngkape-e'ne wawomne'no yohono.

Ose ulimentisofoho.

⁸ Simo'mo Kilais kako Anitumo olo so'no ulimento, A'amu hofikoe wonyomne'no yahu fonjasywo'n'ngkohoho so'no kiko ngkilaho l'wo'n'ngkohino. Yo'mayo yahino wonyo somne'no kijapwo'n'ngkohofoso jije simeho wopingo makumo'n'wo'n'ngkiyohoho.

Oso hon'ngkano hungkuno Anitu kako Mousesimo simo'mo uyimentiso somo hofiko ko in'ngkamotofoto so'no oso hungkuno hiso Kilais Anitumo ulimentisofoho.

⁹ Ose ulonto Anitumo ulimento, U Anitu ngko nto pohono. Jije simeho wopingo kumo'nyo'neso yo'mayo uyimonne'no yohono. Ose ulahon'ngki Anitu kako hohontajo hofikoe wonyomne'no yahu fonjok-isahumentohofoto yahino somo wae yaofonto kako Jisasiye a'amufe wonyo wae yaofone kakoe a'apaho inyoso Anitu nomanto hohontajo yahino somo uyohopomentisofoho.

¹⁰ Jisas Kilais kako yo'mayo syoho Anituye simeho wopingo umo'nyo'neso yonto kako a'amufe wonyomne'no kakoe a'apaho inimentisofoho. Sikuno anga'nohino somo inimentiso so'no a'amu hopi'nonohino hn'nimo Anitu nahonimentisoso wopingofoho limentisofoho.

Jisas kakoe honiyoso nakwoe wonyo wae yaofone hoponoho.

¹¹ A'amu a'amufe wonyo wae yaofone syoho'njo sohwa hofiko sikuno huhwo huhwi oso syohoso imotofofoho. Yahu ne'no fonjahumotofofoho. I oso hiso imotofoso a'amufe wonyoso wae meemmotofofoho.

¹² I oso'no Kilais kako a'amufe wonyo wae yaofone sikuno anga'nohino somo kakoe a'apaho inimentisofoho. Ose inimentiso so'no nakwoe wonyo hon'ngkano hopi'nonohino imentihwone so'nji olohontajo yalokuhwone so'nji hwangku yaso so'nji nihu'nahone wae yao'mentisofoho. Wayo yao'mentiso sohonta kako Anituye aho angahohnta'ni usijo'no humaho.

¹³ Osopo nohumanto Anitu kako Jisasiye mangohwa nje sifiki'nyo'mo won'humajononto hontohumaho.

¹⁴ Jisas kako a'amufe wonyo wae nihu'nahone yaofone sikuno anga'nohino somo kakoe a'apaho inimentiso so'no oso a'amu kako nah-wosopomentiso hn'nimne'no nihu'nahone wopingofoho limentisofoho. Ose limentiso so'no nakwo wopingo imo'nalokuhwono.

¹⁵ Anituye Towahuno huhwo kako nakumo olo hilo so'no nehopeho nalimentisofoho. Simo'mo ole nalohi,

16 Hwangku yahino songo a'amu ngko'nji mokotiku'nyo hungkunoso uyimnonho.

Osohonta nje honingkano hungkunoso a'amufe simehomo hofikoe hunomo woho'nahumnonho.

Anitu ose limentisofoho.

17 Anituye Towahuno sohwo nom'ne hungkuno nalimento,

Oseso ngko hofikoe yahino wonyo so'nji honingkano wonyo so'ntnne'no apa'no huno mosyafisiyo'njo uyimnonho.

Ose nalimentisofoho.

18 U Anitu kako nakwoe wonyo wae nihu'nahone yao'mentiso so'no awakwo oso wonyo hiso'no Anitumo apa'no peho'no uyanehwono. Awonoho. Nihu'nahone enao'mentisofoho.

Nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyihwasi kako'njo tifonepo wuhumano.

19 Nje a'amu soku, Jisas nakumne'no kakoe honiyo usihuma'mentiso so'no nakwo Anitu humaso ango sopo nosyuhwasi osopo iyoho monanonehoho.

20 Jisas kako nakumne'no poyo pe'nimentiso so'no honingkano songo oso ango Anitu humaso sopone'no swane'no hwosampo'mentisofoho. Hohonta hwapife pmpilipeehinyoso oso honingkano somo pikunawo'nnyofoho. I kakoe a'apaho inimentiso so'no oso honingkanoso nihu'nahone hwosampo'mentisofoho.

21 Jisas nakwoe hwe yofe engo'njo a'amufe wonyo wae nihu'nahone yafo syoho'njo sohwo kako nakwoe Hwe Engo Anituye tentitofu hn'nimo nemokosyohumawo'nngkiso hweho.

22 Hohonta yo'mayo somo yaha honiyo ifoliposi'mo'mentohofu somo Anitu uhwonimentisoso wopingo uhwonimentisofoho. Oso hopaso Jisas kako nakwoe honingkano wonyomne'no poyo pe'nimentiso so'no Anitu nahonimentisoso wopingo nahonimentisofoho. Oso'no nakwoe honingkano wonyo somne'no nakwo simeho tango moneyalofiyoho. I hohonta hofiko hofikoe a'apaho Anitu uhwonyo'ne mijo yoma'nimentohofu hopaso Jisas kako mijo kiyonema'mentisofoho. Oso'no nakwo iyoho monanyo'njo nohumehwasi Anitumo u'mano. Hwapingoso kako nakwoe hungkunomo nepa'none so'no huno nayohoho.

23 Nakwo nom'ne a'amu somo Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokuhwone so'no yoloho lijwaofiwon'ngkuhwone so'no simeho uyoso yokumpohn'nyo nokesyohumehwasi yo'mayo Anitu nalimentiso so'no wohontohumano. Nakwo nohontohumehwasi po'nifo humehwaloho. O'o, yo'mayo Anitu kako yoneso'no nakumo nalimentisoso nehopeho. Oso Anitu kako uyimntonoho.

24 Olo so'no huno wosoyfisyano. Nakwo fo'ma'nyo engoso simeho inyoso'no pipi yanehwono. Oso'no huno syofisyihwasi huno wopingo tipemehwasi hofiyo uyano.

25 Nakwo a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono uyowo'n'ngkuhwone hn'nwi nakwo Jisasiye yofe so'no uhu'mokohumayo yahino somo nusikwajihwaloho. A'amu fehohnjoso oso yahino somo nto uliko'ma'malofofoho. O'o, nakwo nuhu'mokuhwasi Anitumne'no yokumpohn'nyo lohoho'ne wofomo'nano. Ose yalokuhwoneso yokumpohn'nyo ne'no wofomo'nano. Hwapingoso Jisasi'nji hungkuno ikwolofu'ne sikunoso mofoneponoho.

Nakwo Anituye Hwomu Jisasimne'no hohujo ikinj#mof#hwaloho.

²⁶ Nakwo Anituye hungkuno ne somo huno nayihwoso'no osopo nakwolaho lihwasi honingkano wonyomo ne'no nohumehwasi oso honingkano wonyo wae enafo'neso Anitumo peho uyanehwono. Nihu'no awonoho.

²⁷ Ose yaso'manji nakwo nakwoe honingkano wonyo somne'no hungkuno ikwolofone ne'no nohontohumehwasi iyoho wonanono. Hungkuno moi'wo ikwolofihwasi Anituye mango sohwna'nimo toho mikunimposo somo nonanone'nwoho.

²⁸ Nakwo olo so'no huno nayohi, a'amu fihwo kako Mousesiye honingkano hungkunomo haloho maposo'njo imentiso sohwo kako honingkano wonyo imentiso'manji nom'ne a'amu hufa'u, hufa'u sihune osohwa wonyo somo uhwonontifi oso a'amu huhwo sohwoe wonyomne'no hungkuno yoloho lijwafo so'manji oso hwe Mousesiye honingkano hungkunomo miningkayo'njo sohumne'no hitoho mulofe'njo yontifi fonjumentohofoho.

²⁹ A'amu Anituye honingkano hungkuno Mousesimo uyimentiso somne'no ngkilaho limentiso so'no ose imentohofom'nanji a'amu nom'nehwo kako Anituye Hwomumne'no ngkilaho losom'nanji oso hwe huhwo sohumne'no Anitu kako peho ulohofoneto. Oso a'amu huhwo sohwo kako tango mikunimposo engo mane hweho. Hwapingoso oso hwe huhwo sohumne'no Anitunji mokotiku'nyo'ne oso hwe sohwoe wonyo wae yafo'ne Jisas kakoe honiyo usihuma'mentisofoho. I oso'no usihuma'mentiso so'no hwe huhwo sohwo Jisasimne'no sitofo uliwo'ninkohoho. Anituye Towahuno Wopingo sohwo nalohofwo'ninkiso sohumne'no ngkilaho liwo'ninkohoho.

³⁰ Anitu kako ole limentiso so'no huno nayohoho. A'amu honingkano wonyo iwo'ninkohoho somo ngko Anitu'ni kakoe wonyo somne'no wonyo aku uyimonnoho. Nje syohofoho. Hungkuno nom'neso ole nalimento, Hwe Engo Anitu sohwo kako kakoe hwe moya'mife yahino wopingo'njo so'nji yahino wonyo'njo so'njimo yano ilofonefoho.

³¹ A'amu yahino wonyo'njo somo tango mikunimposo uyonefoho. Oso'no kako tango engo monejape so'no honingkano wopingo'nohinimo uningkwano.

Nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyihwasi wolohofano.

³² Hohonta sekwo Anitumne'no simo'mo nupa'nontifi simeho hi'ntnnono uyahoningkofi a'amu wonyo selohofahoningkofi yo'mayo tango se'ma'mentiso sohonta sekwo yokumpohn'nyo loho'mentohofoho. Oso hohontajo somne'no sekwo huno fisiyafihupmno.

³³ Sikuno fehohnjo somo hofiko sekumo hwe moya'mife timopo sehumajontifi hungkuno wonyo sitofo'nji selontifi tango sejapmmentohofoho. Sikuno nom'nemo sekwoe a'amuso oso pa'nyo tohino mentaningkofi sekwo hofikimo nuhwonontifi ufo'mano lontifi imentohofoso sekwo hofiko'nji tohino soma'mentohofoho.

³⁴ Sekwoe a'amu fehohnjo hofiko Anitumo simeho hi'ntnnono umentohofoho so'no impo'angomo uhumojahoningkofi sekwo hofiko'nji tohino soma'mentohofoho. Sikuno nom'ne somo sekwoe yo'mayo ho'yangoso a'amu nom'neso wae esemofahoningkofi sekwo ho'yangoso

so'no huno engo mosyafisiyo'njo yontifi hwahoponjofoho. Womapife lontifi simeho wopingo'nji simonyo imentohofofoho. Hwapingoso sekwo huno moi'wonoho. Sekwoe ho'yangso neso ahwomomo weho. Ne'no nowentihwonefoho.

³⁵ Oseso yo'mayo so'no sekwoe simeho yokumpohn'nyo uyoso noho'nasyikutoho. O'o, Anitu kako wopingo selohofonefoho.

³⁶ Sekwo yokumpohn'nyo lohofikuji Anituye hungkunomo tifi fin'ngkamno. Ose ifijo'manji Anitu yo'mayo wopingo wosejapmmo selimentisoso wotipemantifeho.

³⁷ Anituye hungkuno iyoswomo mtimokumentohofoso ole nalohi, Sikuno we'eneponoho.

Oso hwe nakwoe hwahopo wapmmo nalimentiso sohwo we'eneipi wapmmontonoho.

Kako miyonehoho.

³⁸ Nje a'amu hon'ngkano nto'nohino'njoso hofiko ngkimo simeho hi'ntnnono ntopalokwofoso hofiko songo nohumafitnnefoho.

I a'amu hiso ngkine'no hohujo ikinjan+mopijo oso a'amu somne'no nje simeho wopingo manimo'nonehoho.

Ose nalimentisofoho.

³⁹ I oso'no nakwo Anitumne'no hohujo mikinjumofe'nwoho. Oso'no nakwo tikano somo tohino ne'no mayo so'pono mowanehwono. O'o, nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyiwon'ningkuhwone hn'nwi nakwo simeho wopingo'nji songo ne'no humentihwanefoho.

11

Mpohwosafe simeho hi'ntnnono Anitumo uyo yahino hwapingoso olenoho.

¹ Anitumo simeho hi'ntnnono uyo yahiniso olenoho. Yo'mayo wopingo Anitu sekumo waseloho'monnoho nalimentiso so'no hontohumalohwono. Neso ko yontani nakwo huno nayohoho. Wopingo wonaloho'montonoho. Huno ose neyahon'ngki Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokuhwono.

² A'amu hohontajo sohwa hofiko Anituye hungkunomo simeho hi'ntnnono uyimotofo so'no Anitu ulimento, sekwo simeho hi'ntnnono ntapmmentohofoho so'no nje a'amu ne kuyoho selalokweno.

³ Nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokuhwone so'no huno ole nayohoho. Anitu hungkuno lahon'ngki nakwoe hwaho ahwomo nonyo wosopayo yo'mayoso siki imo'nimentisofoho.

⁴ Ae'mta'ni nakwo a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono umotofo somne'no huno wosoyfisyano.

Apel

Apel kako Anituye hungkunomo simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no kako yahu *sipsip* fonjokisahumentisoso Anitune'no iloho yahon'ngki Anitu nuhwonoto, Nje a'amu nehwosoho ulimentisofoho. Apelye kola'wehwo Kein kako Anitu hungkuno uyimentiso somo hwotoho hmentiso so'no kako wosopayo'nohini uyahon'ngki Anitu, Nje a'amu nehwosoho mujo'njo imentisofoho. Apel kako Anituye hungkunomo in'ngkawento pe'nimentisofoho. Oso'no kakoe hungkunoso hon'ngkano wopingo somo nakumo netihwawo'n'ngkisofoho.

Inouk

⁵ Inouk kako nohumanto Anituye yahinomo tifi iningkawento Anituye simeho wopingo umokumentisofoho. Kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no kako poyo mape'nimmentono. O'o, Anitu a'apaho hi'nji uti'ma'mentisofoho. Oso'no a'amuso hofiko kakoe pijafo so'no hafihafe wonyopi tipmmentohofofoho.

⁶ A'amu Anitumo simeho hi'ntnnono muyo'njo sohwo kako Anituye simeho wopingo mumokonehoho. Hwapingoso hwe fihwo kako Anitumo u'ma'mo loso sohwo kako Anitu humaso so'no simeho hi'ntnnono uyiwono. Oso'nji a'amu Anitune'no tipewo'n'ngkiso osohumo Anitu wopingo uloho'montonoho. Oso'ntne'no simeho hi'ntnnono uyiwono.

Niwa

⁷ Niwa kako yo'mayo tifi imo'none so'no muhwoiyonto kako Anituye hungkunomo nupa'nonto simeho hi'ntnnono uyimentisofoho. Oso'no kako yofayokino angonjo mikun'imposo mt'i'mokumentisoso hofiko'montohwa yofayokinomo humentohofoso songo humentan'ngkofi a'amu hopi'nono yofayokinomo mahumentohofoso poyo pe'nimmentohofofoho. A'amu homo somo Niwa kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyo yahinoso hofiyu lutihwamentisoso hofiko haloho maposo'njo imentohofoso hungkuno tango'njo ikwolofo'neso wo'nyyofoho. Niwa kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no Anitu ulimeto, Kiko nje a'amu ne hwosoho. Ose ulimentisoso Anitu a'amu hopi'nono kakimo simeho hi'ntnnono uyiwon'ngkohofoso somo oso hiso uliwon'ngkisofoho.

Apiloham

⁸ Anitu Apilohammo hungkuno ulahon'ngki Apiloham kako hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono uyonto tifi iningkawomentisofoho. Apiloham kako kakoe angosopo nul'ko'manto Anitu hwahom'ne wokijapmmo ulimentiso spono umentisofoho. Apiloham kako huno ole syafihu'mento, Ngko ntonte palokweno. Huno ose ko syafisyonto kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyonto umentisofoho.

⁹ Oso hwahom'no Anitu kako ulimeto, Apiloham kinonji jije imu so'njine'no hwahom'ne se'apmnefoho. Ose ulimentiso sponowentom'ne hwafe hwahopo hwapife angomolimentisofoho. Osopo Apiloham kakoe hwomu Aisak'janji hofiyakwo Jekoup'janji humamentohofofoho. Hofiko kih'n'awo'nyyo hwafoho.

¹⁰ Osopo nohumantifi Anituye huno mta'ni pone engo wanti'mokumo limentiso so'no hofiko hontohumamentohofofoho. Oso pone engo hiso yokumpohn'nyo ponoho. Moi'wo mmo'nonehoho.

¹¹ Apilohamiye ape Sola kako a'manesi mehomi mmo'nyo hwonjo imo'nimmentiso sohonta Anitu ulimeto, Ngko hwomu wokijapmmo. Ose ulahon'ngki Sola Anituye hungkuno ne'njo somo simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no Anitu kako Solamo yokumpohn'nyo uyahon'ngki Sola hwomu ma'mentisofoho.

¹² Oso'no Apiloham ni'hu'no a'mane imo'nonto poyo wape'nimonto mofone sopo kako a'amu pi'ningo engo sofe homn'ngkwowho imo'nimmentisofoho. Oseso Apilohamiye imuso hofiko olo pa'nyofoho. Nakwo ahwomomo hntokwaliyo pi'ningo engo uhwon'wo'n'ngkuhwone so'nji tafepomjo wosoho uhwon'wo'n'ngkuhwone oso pa'nyo imo'nimmentihwone'nowoho. Apiloham Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentiso hopaso nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokuhwone

hn'nwi Apilohamiye imu'nwoho. Oso wosoho so'nji hntokwaliyo so'nji a'amu atofu malifitnnehofu. Oso pa'nyo imo'nalokuhwono.

¹³ Oso a'amu Anitumo simemo hi'ntnnono umotofoso nohumantifi pe'nimentohofofoho. I oso'no olo hwaho lopo nohumantifi yo'mayo Anitu ulimentiso so'no simemo hi'ntnnono uyontifi nto ma'mentohofu hopa syafisyontifi simemo wopingo umo'nimentisofoho. Ole limentohofi, Olo hwaho lopo sopo nakwoe hwapingopo'maho. O'o, olopo we'enehwo wohumantanoho. Ose limentohofofoho.

¹⁴ Ose limentohofu somne'no nakwo huno nayohoho. Hofiko hofikoe hwaho ne sopone'no wotipemantife'no hontohumalofo.

¹⁵ Hofiko oso ango uliko'ma'mentohofu so'no asomo we-e'ne huno mosyafihu'mmentohofofoho. U hofiko huno asomo we-e'ne syafisyontifijontentesi hofiko honingkano notipemafikutnnesohilo.

¹⁶ O'o, ose malimentohofofoho. Hofiko nom'ne hwaho wonyoangkafo olo hwaho lophonjomo yakolo'nnyo sopone'no hontohumamentohofofoho. Ahwomomne'no hontohumamentohofofoho. Oso'no hofiko Anitumo ole ulimentohofi, Kiko nakwoe Anituhwosoho. Ose ulontifeso Anitu kako wonimango mumnimentisofoho. O'o, kako hofiko'ne ango engoso nto esyohumamentisofoho.

¹⁷⁻¹⁸ Anitu Apilohammo ulimento, Jije hwomu Aisak mta'ni imu pi'ningo engo wokijapmnonoho. Ose ko ulonto Anitu kako Apilohammo yamofu ulohomentisofoho. Apiloham kako Anitumo simemo hi'ntnnono uyimentiso so'no kakoe hwomu Anitumne'no sojopo wofonjokisahumo lonto imentisofoho.

¹⁹ Ose yonto kako huno ole syafihu'mento, Nje hwomu poyo pe'ningkuhwoso'no Anitu kako apa'no songo ulikafoso kako hoponoho. Ose syafihu'mentiso so'no ole l'wo'n'ingkuhwoni, Apiloham kakoe hwomu poyo pe'nimentiso sohwo apa'no songo iwa'mentisofoho.

Aisak

²⁰ Aisak kako Anituye hungkunomo simemo hi'ntnnono uyimentiso so'no kakoe hwomu Jekoup'nji Isou oso hwa'umo yo'mayo tifi u'mayo'ne so'no aho ulonjimokumentisofoho.

Jekoup

²¹ Jekoup kako Anitumo simemo hi'ntnnono uyimentiso so'no kakoe sikuno poyo pe'nyoso moi'wo umo'nimonto yahoningki Jekoup kako kakoe mnopo ijofasito ehumanto Anituye yofe ho'noma'mentisoso kako Jousep'ye hwomu sohwa'umo ulonjimokumentisofoho.

Jousep

²² Jousep kako Anitu ne'no simemo hi'ntnnono uyimentiso so'no kako tifo nepo poyo wape'nimonto yonto kako a'amu Isilael somo ulimento, Sekwo hwaho Ijip nuliko'mafikuji nje yokinoso nonimotawekuji hwaho Kenan sopo foho'nanihumno. Ose ulimentisofoho.

Mouses

²³ Mousesiye kaningkwowho'ya'u siko hwomu milongo ma'mentisiyo sohonta uhwonmentisiyoso hwomu wopingo uhwononji hiyaso'mo hamno hufa'u sihune mokosyohumamentisiyefoho. Hwapingoso ole, Hwe engo hwaho Ijip mokosyohumamo sohwo kako a'amu Isilael somo ole ulimento, Sekwo hwomu tipemafikuji fonjahumno. Ose ko ulimentiso so'no siko Anitumo simemo hi'ntnnono uyimentisiyo so'no siko hwe engo Ijip

mokosyohumayo sohwoe hungkuno somne'no hwotoho feso'no iyoho munimmentisofoho.

²⁴⁻²⁵ Mouses kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no kako engo imo'nonto kako hwe engofe yofe mayoso ngkilaho lonto kako Anituye a'amu Isilael so'nji tango ma'mentisofoho. Hwapingoso ole, kako syafihu'mento, Nakwo olo hwaho lopo we'enehwo nohumehwasi poyo wope'nantanoho. Oso'no ngko hwe engo hwaho Ijip mokosyohumayo sohwoe angomo we'enehwo nohumahm'mo yo'mayo yahino wonyo nje simeho wopingo nimokiyo'ne iyoso ngkilaho. O'o, ngko nje a'amu Isilael so'nji nohumahm'mo Anituye hungkunomo uningkamo. Ose syafisyonto

²⁶ ole so'no syafihu'mento, Anitu uhwsopo'mentiso sohwo Kilais oso humne'no ngko tohino mayoso wopingofoho. Yo'mayo ho'yango wokoso Ijip mta'angoso ngkilaho. Ose syafihu'mentisofoho. Hwapingoso kako yo'mayo Anitu wopingo ulohofone so'no syafihu'mentisofoho.

²⁷ Mouses Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no kako hwe engo hwaho Ijip mokosyohumayo sohwoe simeho tohino so'no iyoho munyo'njo yahoningki hwaho Ijip ul'ko'manto Mouses kako Anitu'nji humayo so'no huno uyahoningki yokumpohn'nyo ito'nonto ul'ko'ma'mentisofoho. Kako asomo mapmmentisofoho.

²⁸ Mouses kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no kakoe a'amu Isilael somo ul'mento, Sekwo yahu *sipsip* nofonjikuji honiyoso hoku'yo ponjo hwasaha somo fifulohopmno. Ose imentohofone so'no a'amu ahwomomjo sohwo kako Isilael sofe mehomi tisimaso somo mofonjasiyo'njo yonto a'amu Ijip sofe mehomi tisimaso somo fonjohumentisofoho.

A'amu Isilael pi'ningo engoso Anitumo simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyimentohofofoho.

²⁹ A'amu Isilaeliso Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentohofone so'no hofiko mijo ayo Mijo Honiyo'nohinofoho * liwo'ningkohofone sopo noso'ningkahoningki nongkihnta'ni wako'mentohofofoho. I osohonta a'amu Ijip sohwa iningkawomentohofone sohwo hofiko mijo ajwo sopo nto wekahoningkofi mijo asomo fokumo lohofonto oso a'amu sohwo mijo mihulo'mentisofoho.

³⁰⁻³¹ Ape hwa'nte Leah angoo Jelikou humamajosi kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentiso so'no kako hwe hufa'u Isilaelnta'ango tomi'no pmmentisiye sohwa'umo ufo'ma'mentisofoho. A'amu Isilaeliso Anitumo simeho hi'ntnnono uyimentohofone so'no hofiko pone engo Jelikou sokilojono sopo i'mofawenti ku'moku'mofone'no yontaningkofi sikuno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u uyokolofahoningki sokilojoso nihuhone piwahu'mentisofoho. Nopiwesyahoningki a'amu Isilaeliso hofiko a'amu Jelikou hopi'nono Anituye hungkunomo hwotoho hmotofone somo fonjahomentohofofoho. Osohonta Leah kako hwe tomi'no pmmentisiye sohwa'umo ufo'ma'mentiso so'no kako songo humamentono.

³² Nom'ne sohwanne'no wanti'mokumonntaho. U, Ngkiteyou, Mpalak, Samisoun, Jefita, Ntefit, Samuel, a'amu Anitu hungkuno uyahoningki limotofone oso hwanne'no hungkuno sejo'neso sikuno hopo'maho.

³³ Oso a'amu huhwo sohwa hofiko Anitumo simeho hi'ntnnono umotofone so'no hofiko nom'ne hwafe hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwoe

* **11:29:** Ap. 7:36 enjwa so'mo fehonolo'mongkomahoo.

itokuso'njo sohawamo uyakolo'mentohofofoho. Hofiko hofikoe a'amu somo hofiyo mokosyohumantifi hon'ngkano nto'no mihwatimentohofofoho. Oso a'amu huhwo sohawamo yo'mayo Anitu wosejapmmo ulimentisoso ma'mentohofofoho. A'amu huhwo sohwa hofikoe mangohwa hofikimo aho nokentifi sikisiwojo (*lailyoun*) toho lofone'entifi siki siwojo'njo somo uhumati'mentohofoso a'amumo toho malofe'ne Anitu kako siki siwojofe mangomo pijwomokosyohumamentisofoho.

³⁴ A'amu Anitumo in'ngkamotofoto somo hofikoe mangohwa hwaho kengo mta'ango sohwa utimantifi toho engo sijimentiso sopo uhumojahon'ngkofi a'amu somo toho manimmentisofoho. A'amu sohwa hofikimo hasimno'nji wofantifi imentohofoso muhmnimmentisofoho. Hofiko po'nifo nohumentan'ngkofi Anitu kakoe yokumpohn'nyo uyimentisofoho. Uyimentiso so'no hofiko hofikoe mango sohawamo uyakolo'mentohofoso fonjofepma-naofomentohofofoho.

³⁵ A'amu pe'nimentohofoso apa'no songo likofahon'ngkofi homna'wohija apa'no utima'mentohofofoho. A'amu fiso impe ito'nowahon'ngkofi hofikoe mango sohwa hofikoe a'apahomo wonyo umokumentohofoso hofiko poyo pe'nyo'ne imentohofofoho. Hofiko Anitumo hohujo ikinjaopijoso hofikoe mango sohwa ulika'mantifeho. Hofiko hofikoe mango sohwafe hungkuno min'ngkayo'njo uyantifitaho. O'o, hofiko pi'nimo mta'ni apa'no likafikuji songo humayoso womantifeho.

³⁶ A'amu fehohnjo hofikoe yahino wop'ngo so'ne hofikoe mango sohwa hofikimo sitofo ulimentohofofoho. Nom'ne sohwa hofikoe hohujo sopo sohwo sonyo fongku'mentohofofoho. Nom'ne sohawamo impo'angomo ahwomo nano'nji intofahumentohofofoho.

³⁷ Hofikoe mango sohwa a'amu fehohnjo somo sojo'nji fongku'mentohofofoho. Nom'ne somo yamofa nihu'no wonyo uloho'mentohofofoho. Nom'ne somo hofiko iyo hntofe nomantifi hofikoe a'apahopo hnto'mentohofoso hufa'u imo'nimentiso so'no poyo pe'nimentohofofoho. Nom'ne somo hofiko hosimno fahumentohofofoho. A'amu fehohnjo hofiko yo'mayoso umofonyo imentohofoso so'no hofiko yahu *sipsip*'nji *meme* paho so'nji hofikoe hwapife imo'nonto yo'mayo a'apahomme'no umofonyo inyo so'nji emoyahon'ngkofi mango sohwa tango uyontifi wonyo uloho'mentohofofoho.

³⁸ Oso'no hofiko ango ane pa'nyohwa hon'ngkanontifi hofiko hwofiki'nyo, hwaho a'amu ane sopo, hwa'imomo, sokimomo humamotofofoho. Oso hwe moya'mi Anitumo simaho hi'ntnnono umentohofoso hiso hofiko a'amu hon'ngkano wonyo'njo somo olo hwaho lopo humayoso nto'nohin'maho. O'o, hofikoe hon'ngkano wop'ngoso nom'ne somo hwofilo'nnyofoho.

³⁹ Oso hwe hwoya'mi hiso hofikoe simaho hi'ntnnono uyoso'no Anitu kako wop'ngo kuyoho ko ulimentisoso yo'mayo Anitu wosejapmmo ulimentisoso moma'mmentohofofoho.

⁴⁰ Hwap'ngoso Anitu kakoe a'amu ne'njo hopi'nonohiniso yo'mayo wonyoangkafo afa'no afa'no nomapitne'ento hungkuno mtito'mentisofoho. Jisas mape sohonta oso a'amu humamotofoto Anitune'no simaho hi'ntnnono uyimotofoso hofiko nakumo simo'mo monapitnehoho. O'o, hofiko nakumne'no hontohumalofo.

12

Nakwoe Hwe Engo Jisas hon'ingkanano netihwayo'ne sohune'no huno wosoyofisyano.

¹ Oso a'amu sisihwayo pa'nyoso Anitumo simeho hi'ntnnono umotofoso hofiko simeho hi'ntnnono uyo'ne yahinoso nto netihwamentohofofoho. Hofikoe hungkunoso upa'n'wo'n'ingkuhwono. Oso'no nakwo Anituye hon'ingkanomo walokuhwone hn'nwi nakwo yo'mayo wonyoso Anituye hon'ingkanano wopingomo pijwonesyohumaso so'nji yo'mayo yahino nakumo yokumpohn'nyo nemokosyohumawo'n'ingkiso so'nji nihu'nahone noho'nosyihwasi simeho anga'nohino'nji oso syoho yokumpohn'nyo Anitu nejopalokuso oso nto'no uyano.

² Ose ihwasi nakwo Jisasimo timo anga'no hon'ingkuhwasi kakimne'nohino huno wosoyofisyano. Nakwo kakimo simeho hi'ntnnono uyo kako hwapingo hweho. Simeho hi'ntnnono uyo yahinoso kako nihu'no yokumpohn'nyo imokone hweho. A'amu iyo hwojiyafiku'nnyo sopo poyo pe'nimentohofoso yofe nihu'no wonyo ma'mentohofofoho. I oso'no Jisas kako oso wonimango engo unyoso'no mosyafisiyo'njo yonto kako po'nifo mmo'n'mmentisofoho. O'o, hwapingosho Jisas kako huno syafihu'mento, Anitu nje simeho wopingo n'imekonefoho. Oso'no syafisyonto Jisas kako simeho hi'ntnnono Anitumo uyonto nakumne'no tohino engo manto poyo pe'nimentisofoho. Oseso olohonta kako kan'ingkwowho Anituye aho angahohnta'ni nohumanto yo'mayo hopi'nonohino somo mokosyohumaho.

Anitu nakumo tango nejapososo nakumo wopingo namokiyo'nefoho.

³ Jisas nakumne'no a'amu wonyo somo enjwa'mo we'enehwo humamentisofoho. Oso'no hofiko kakine'no mangohwa imo'nontifi nihu'no wonyo ulohomentohofofoho. Oso'no sekwo Anituye syohomne'no yo'mayo tango se'mahwoso'no sekwo oso tango Jisas ma'mentiso so'no fisyafihupmno. Oso'no syafisyikujji sekwo syoho wopingo somo nusikwajikutoho. O'o, sekwo yokumpohn'nyo in'ingakujji syoho ito'no fiyimno.

⁴ Sekwo yo'mayo hon'ingkanano wonyo somo monje yasiyo'neso syoho yokumpohn'nyo fiyimno. A'amu fehohnjoso hofiko hon'ingkanano wonyo so'ne nakwolaho liwo'n'ingkohoho somo nomi a'amuso hofikimo fonjahumentohofofoho.

⁵ Oso hungkuno Anitu kakoe mehomi hn'nimo yokumpohn'nyo nasosofitofone nalimentiso so'no in'ingo laseyohoho. Olo hungkuno loso nalohoho.

Nje hwomu sohosi, nakwoe Hwe Engo kako jije hon'ingkanano nto'no efisopekuhwajiyone,

Wonyo yahino kilohofihwoso'no oso hungkuno homo somo kiko haloho pofu.

Oso hiso kilohofihwoso'no huno ole syafisyikutoho.

Anituye hon'ingkanoso tango mikunimposho niyantofoho.

Ose syafisyohotoho.

⁶ O'o, a'amu hopi'nono Anitu nje mehomi kuyoho uliwo'n'ingkiyo'neso, Hon'ingkanano wonyo nihu'no yohotoho uliwo'n'ingkiyo'neso.

A'amu hiso hon'ingkanano wonyo ifijo'manji Anitu kako yoka ulimontonoho.

Ose nalimentisofoho.

7 Kiko Anituye hungkunomo tifi iningkahuji tango ku'mahwoso'no kiko yokumpohn'nyo ne'no filohoho. Hwapingoso Anitu kako jije honingkanomo efisopekuhwojalofoho. Ose kilohofihwoso'no kiko huno wakiyono. Kiko kakoe mehomi hwasoho. Naningkwowwosa hofiko hofikoe mehomi hn'nimo nakwoe honingkanomo efisopenehwajiwon'ningkohofoho.

8 Nakwo a'amu hopi'nonohino hn'nwi honingkanono wonyo'njo'nwoho. Oso'no Anitu kako kakoe honingkanomne'no nto'no wefisopenehwajono. Anitu kako jije honingkanomo nto'no momekuhwajiyomanji kiko kakoe mehomi hwaso'maho. O'o, kiko sikumehomi pa'nyo hwasoho.

9 Nakwo naningkwowwosa hofiko nakwoe honingkanono wonyomo menehwojahoningkofi nakwo hofikoe yofe ho'nomawo'ningkuhwono. Oso'no Anitu kako nakwo kakoe honingkanomne'no nto'no efisopenehwajihwoso'no nakwo haloho pehwasi honingkanono wopingo'nohini uyano. Kako nakwoe huyo'mangomo mokosyohumawo'ningkiso hweho. Oso'no nakwo enjwa'mo nohumehwasi nto'no wohumano.

10 Hwahoponjo naningkwowwosa hofiko hofikoe huno mta'ni olo hwaho lopo we'enehwo humayo'ne nakwoe honingkanono nto'no menehwajiwon'ningkohofoho. I naningkwowwo Anitu kako kakoe honingkanomne'no efisopenehwajohoningki nakwo wopingo imo'nalokuhwono. Ose nalohofihwoso'no nakwo kako pa'nyo umo'nantanoho.

11 A'amu nakwoe honingkanomo nto'no menehwajikujo'no nakwo tango engo wotipemantanoho. I oso'no nakwo wopingo humayo'ne Anitu kako nakwoe honingkanono wonyomo somne'no menehwajihwoso'no ne unto'nimontanoho. Oso ipisayo neso a'amu'nji simeho pompenjo ifisyamo'nyo'nefoho.

Nakwo yokino ito'n'ingkuhwasi yokumpohn'nyo wolohofano.

12 Ose selohe so'no sekwo Anitumne'no yokumpohn'nyo filohopmno.

13 Sekwoe honingkanono nto'no mihwajikuji a'amu sife po'nifo'njo seningkape sohwo kako mapiwasyonehoho. O'o, hano ito'no ihwosi sife po'nifoso yokumpohn'nyo umo'nimontanoho.

14 Sekwo sekwoe a'amu'nji pompenjiyo humayo'ne syoho yokumpohn'nyo fiyimno. I sekwo honingkanono wonyo hopi'nonohino foho'naopmno. Sekwo honingkanono wonyo nihu'no ane humayo so'no syoho yokumpohn'nyo fiyimno. A'amu honingkanono wonyo'njoso hofiko nakwoe Hwe Engo sohomo muhwon'fitnnefoho.

15 Anitu kako wopingo waseloho'mo. Wosefo'ma'mo. Ose nalihwoso'no a'amu fihwo kako nupa'ningkuhwosi Anitumo ole ulonoho. Nifo'mayoso peho'neto. Ngkilaho. Ose ulonoho. Oso'no sekwo Anitumne'no yokumpohn'nyo lohofikuji fo'ma'nimno. Anitu kako nefe'mayoso nakwolaho ulihwasi hofohofahn'no nakwoe simeho wonyo wonamo'nimontanoho. Simeho wonyo namo'ningkuhwoso'no a'amu pi'ningo engo samo tohino uyantanoho. A'amu simeho wonyo'njo sohwo kako nom'ne a'amu samo honingkanono wonyomo ipemotahwoso'no oso hwe huhwo sohomo Anitu kako wonyo hwasoho ulimontanoho.

16 A'amu fihwo sekwo'nji humaso sohwo kako a'mohufo ihwoloho. A'amu fihwo sekwo'nji humaso sohwo kako Isou Anitumo hwotoho hmentiso pa'nyo ihwoloho. Isou kako mijoho engo uyahoningki kaningkwowwo Aisak kakoe tisimaso sohomo aho ulonjimokone so'no Isou

kako huno ole syafi'hu'mento, U kakoe syohofoho. Nje n'ngkwahwo Jekoup kako womano. Ngko mijoho pe'nalokweno. Ose syafisyonto Isou kakimo hwosopisyafi'hwosi Jekoup+mo aho ulonjimokone somjo wosopayo so'no ulahon'ngki Jekoup kola'wehumo oso wopayoso mpe uloho'mentisofoho.

¹⁷ Sekwo huno seyohoho. Tifi no'mo Isou oso aho wontonj+mokononto somjo hungkunoso aku woma'mo lonto yahon'ngki kan'ngkwohwo Aisak muy+mentisofoho. O'o, Isou kako humotaha engo lonto oso wonyo imentiso somo wae yamo'nyoso hopo'maho.

Nakwo hwofi'ki'nyo wonyoangkafo Saiyon sopo nto si'momalohwono.

¹⁸⁻²¹ Anitu kako a'amu Isilael somo kakoe hungkuno hwofi'ki'nyo Sainai sopo uy+mentiso sohonta himo sikwo'mnoso hwofi'ki'nyo hopo sopo ifeehu'mo yahumentisoso toho ahwomo mta'ango uhwonontifi ifoho engo yahon'ngki hi ulikofahon'ngki iyoho m+kun+mposo un+mentisofoho. Kounoho yoka ho'nonto mampaho ahwomo mta'ni ole ho'nimento, A'amu fihwo olo hwofi'ki'nyo loso kako aho pm'mokoso sohumo sekwo sojo'nji fonjahumno. A'amu'nohin+maho. O'o, yahu'nji hwofi'ki'nyo lopo hano weso sohumo fonjahumno. Ose ho'n'ngkahon'ngki a'amuso iyoho un'ngkahon'ngki hofi'ko Mouses+mo ul+mentohofi, Mouses kiko Anitumo ole uso, Oso hungkuno tango m+kun+mposo so'no nakwo iyoho nenalofoho. Nakwo olo mampaho loso nupa'n'ngkuhwaloho. Ose uso. Ose ulahon'ngkofi Mouses ul+mento, Ngko huhwo'ni yomo yonji iyoho nn'ngkohoho. Ose ul+mentisofoho.

²² I sekwo soku hofi'ko ose uhwon+mentohofoho pa'nyoso sekwo muh-won+mentohofofoho. O'o, sekwo hwofi'ki'nyo Saiyon Anitu songo humaso sohwoe ahwomomjo ango engo Jerusalem osopo i'mofapmmalofoho. Osopo a'amu ahwomomjo ni'hu'no pi'n'nggo engoso si'monyo yontan'ngkofi i'mofapohoho.

²³ Osopo sekwo Anituye mehomi hopi'nono tis+maso pa'nyo kuyoho. Sekwoe yofe Anitu nto mt'i'mokumentisoso ahwomomo weho. Anitu a'amu hopi'nonohinofe hungkunomo ikwolofone yano ulofiyi sohumo sekwo i'mofapohoho. A'amu Anitumo si'meho hi'ntnnono uyontifi poyo pe'n+mentohofoho somo Anitu kako Wop'nggo kuyoho, ul+mentiso osomo wop'nggo ne nto imokumentisofoho. Oso a'amu hiso osopo humalofoho.

²⁴ Jisas kako Anituye angopo ne'no siyo'ne hon'ngkano songo kakoe honiyo'nji hwasampo'mentiso sohwo osohumo sekwo i'mofapohoho. Kakoe honiyo so'nji nakumo kako'nji mokoji'jwonahinyofoho. Oso'no Apel kakoe honiyo usi'huma'mentiso somo Jisas kakoe honiyoso hwofilo'nniyofoho.

Nakwo Anituye mampaho somo haloho nto'no pehwasi i'waho nto'no uyano.

²⁵ Sekwo nto'no fi'syafi'hupmno. Hohonta Anitu Mouses+mo hungkuno yokumpohn'nyo uyahon'ngki a'amu Isilaeliso haloho maposo'njo imentohofofoho. Oso'no hofi'koe hon'ngkano wonyo so'no tohino engo ma'mentohofofoho. Tohino homo somo hofi'ko muyakolo'mmentohofofoho.

Oseso Kilais ahwomomo humaso sohwo hungkuno yokumpohn'nyo nto nejapmentisofoho. Oso hungkuno homo somo haloho maposo'njo ihwasi hohujo ikinjaofososo nakwo tohino engo mayo sohonta hiyaso nti'mte waneto. Ni'hu'no awonoho.

²⁶ Hohonta Anituye mampaho hwofiki'nyo Sainai sopo nta'ni ho'n'ingkahon'ngki hwaho hwom'ihwo imentisofoho. I oso'no olohonta Anitu ole nelalofi, Sikuno nom'nemo hwom'ihwo ihwosi hwaho n'ihu'nahone wae yao'mnefoho. Hwaho'nohinom'ahho. O'o, ahwomo hi'nji wae imnefoho. Ose nelalofoho.

²⁷ Oso hungkuno hwom'ihwo ihwosi hwaho wae yao'mnefoho nelalofonjo hwap'ngoso ole, yo'mayo yo'mayo Anitu olo hwaho lopo mt'i'mokumentisoso hwom'ihwo ihwosi wae yonefoho. I yo'mayo Anitu ngko nje angomo womokosyohumamo loso so'nohini ne'no nowent'ihwonefoho.

²⁸ Ose naliso'no nakwo simonyo uyano. Anitu nemokosyohumayo sopo moi'wwo mmo'nonehoho. O'o, ne'no nowent'ihwoneponoho. Oso'no nakwo Anitumo isamoyoka ul'hwasi kakoe simeho wop'ngo umo'nyo'ne so'no kakoe syoho hofiyo ulohofiyano. Anituye yofe ho'nomehwasi kakoe yokumpohn'nyo so'no iyoho wonanono.

²⁹ Hwap'ngoso nakwoe Anitu kako yo'mayo wonyo iyoso'no n'ihu'no yokumpohn'nyo nelalofi, Yo'mayo wonyoso n'ihu'no ngkilaho. Ose nelalofoho.

13

Nakwo Anituye temtitofo hn'nwi simeho unano.

¹ Nakwo Anituye a'amu ne hn'nwi nakwo simeho ne'no un'ingkuhwano.

² Olo hilo so'no in'ingo mofe'eno. A'amu kengoso ango kengo'mta'ango se'mafikujono sekwo yo'mayo so'no hofikimo umokosyohumamno. A'amu fehohnjo ose iwo'n'ingkohofoso hofiko a'amu ahwomomjo somo yofe m'hwofe'njo yont'ifi hofiyo umokosyohumamentohofofoho.

³ A'amu Anituye syohomne'no impo'angomo uhumat'i'mentohofosomne'no sekwo hitoho selof'ihwoso'no tango malokwofoso sekwo fisomapmno. A'amu fehohnjo Anituye yofe'ne osomo a'amu nom'neso wonyo ulohofikujono hofikoe a'apaho tohino umn'ingkuhwoso'no sekwo tohino fisomapmno. Sekwo tohino loso afa'no wasemnono.

⁴ Ape ma'nyo yahinoso wop'ngofoho. I oso'no hwe sohwo kako kakoe ape'nji yahino wop'ngo'honini uyanjiyoho. U a'amu fihwo oso yahino wop'ngo somo mt'ihupehwosi a'mohufo ihwosi u yo'mayo wonyo ihwosi kifosyoho ihwosi osohumo Anitu kako tango uyonefoho.

⁵ Sekwo hamniyoho engo so'no hi semo'nyo'eno. O'o, yo'mayo mokosyohumalofo so'no sekwoe simeho wop'ngo semo'n'ingkuhwosi hoponoho fihnnimno. Hwap'ngoso Anitu ole nelalofi, Ngko sekumo mores'kwaj'imnehono. Ngko sekumo ne'no sefo'malokweno. Ose nelalofoho.

⁶ Oso'no nakwo yokumpohn'nyo ito'n'ingkuhwasi nakwo anga'no anga'nohino hn'nwi ole wolano.

Nje Hwe Engo Anitu nifo'mantofoho.

Ngko iyoho mimnehono.

A'amu hofiko yo'mayo ngkimo ntohopijo so'no ngko iyoho mannenehoho. Ose wolano.

Anituye hungkuno lonet'hwamotofo sohwife yahinomo tifi un'ingkuhwano.

⁷ Hwe engo sohwa Anituye hungkuno losetihwamotofo sohwanne'no in'ngo mofe'eno. Hofikoe humayoso ne into'nimojo so'no huno syafisyikujji hofikoe yahino so'nji simeho hi'ntnnono uyo so'ntnne tifi finomokoho'nawopmno.

⁸ Jisas Kilaisiye yahinoso hohontajo mta'angoso olohontajo'nji tifi no'mjo'ntnneso ito'nohino iwo'n'ngkiso hweho. Kako kakoe huno mikwesiyafisiyo'njo iwo'n'ngkiso hweho.

⁹ Oseso a'amu yahino kengo kengo'njoso sekwoe simeho somo wonyo semakufitoho. Hofikoe hungkunoso losetihwafikujoso sekumo yokino wesemano likuji ifijoso sekwo Anituye hon'ngkanomo nusikwajipitnoho. Anituye hitohoso nakumo yokumpohn'nyo wusosofitofonesyohumamtonoho. A'amu wosopayo so'no anga'no anga'nohino somo ulo'nyo nto'no feenimno. Ose lifijoso sekwo haloho upekutoho. O'o, oso yahinoso a'amumo mufo'manehoho.

Anituye simeho wopingo umokiyo'ne yo'mayo uyofoho.

¹⁰ Nakwo Jisasimo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkuhwone hn'nwi nakwoe wonyo wayo'ne kako poyo pe'n'mentisofoho. I oso'no a'amu Jutaso hohontajo yahino somo in'ngkawentifi hofikoe wonyo wayo'ne yahu fonjokisasyiwo'n'ngkohoho osomo Jisas kako mufo'manehoho. Hwap'ngoso Jisas hofikoe wonyo nihu'nahone wae yafo'ne pe'n'mentiso so'no hofiko simeho hi'ntnnono muy'wo'n'ngkiyohofofoho.

¹¹ A'amufe wonyo wae syoho'njo hwe engo sohwa hofiko yahu fonjokisasyontifi yahu honiyo'nohino oso anga Anitu humayoponoho mul'mentohoho somo motahumentohofofoho. Honiyo loso a'amufe wonyo mpe-e'nefoho. Yahu yokino so'nji mikufo so'nji yo'mayoso anga mempo mongkihnta'ni toho niwo'n'ngkisofoho.

¹² Oso pa'nyo Jisas kakoe a'amu ne imo'nyo'ne tohino engo ma'mentisofoho. Ango Jerusalem mempo hohnta'ni nope'nonto a'amufe wonyo wae nihu'nahone yaomentisofoho.

¹³ Jisas ose imentiso so'ne nakwo hohontajo hon'ngkano hungkuno somo uliko'mehwasi Jisasimo tifi un'ngkuhwano. A'amu kakimo wonyo uloho'mentohoho pa'nyoso wonelohofantifeho.

¹⁴ Nakwo huno ole nayohoho. Olo hwaho lopo nakwoe hwap'ngo'maho. O'o, nakwo ahwomomjo antime nom'ne songo ne'no humayo'ne so'no hontohumalohwono.

¹⁵ Nakwo Kilaisiye a'amu'nwoho liwo'n'ngkuhwoni'ni nakwoe yahino ole, sikuno huhwo huhwi engolopohamo nakwo Anituye yofe ho'nomawo'n'ngkuhwono. Yo'mayo ne'maso so'no nakwo Anitumo isamoyoka'nohino uliwo'n'ngkuhwone'nwoho.

¹⁶ A'amu nom'ne somo wopingo ulohofontani fo'ma'niwo'n'ngkuhwono. Anituye yofe ho'nomayo'ne'nji a'amumo ufo'mayo'ne oso'ntnne'no yo'mayo yahino nakwoe simeho umo liwo'n'ngkiso somo monje wesiano. Oso yahino hufa'u sofa'u Anitumne'no yaso'manji Anitu simeho wopingo umokimontonoho.

¹⁷ A'amu yofe engo'njo Anituye hungkuno losetihwalokwofo sohwa hofiko sekwoe huyo'mango fo'mayo'ne syoho yalokwofo. Oso'no sekwo hofikoe hungkunomo haloho popmno. Hofikimo enjwa'mo hofiyi fesyohumamno. Hwangku yo'mayo syoho yalokwofo so'no Anitu hofikimo ulohon'ngkahon'ngkuhwosi hofiko syoho loso'no ulantifeho. Sekwo hofikoe

hungkunomo hofiyo in'ngkayo so'no u ito'no min'ngkayo so'no ulantifeho. Oso'no syoho loso hi semo'n'ngkahon'ngki yalokwofo. Sekwo haloho pekujo'no hofiko simeho tango muyonehoho. O'o, simeho wop'ingo'njo hofikoe syohoso uyantifeho. U, hofiko simeho tango uyo so'manji pipi sefo'mapitnnehofo.

Anitu nakumo nefo'mayo'ne jomo ulano.

¹⁸ Nakwo ole syofisyalokuhwono. Anitu nakwoe simehomo nahonon-teso wop'ingo nehonalofoho. Nakwo kakoe hon'ngkano wop'ingo somo engolopohamo nto'no un'ngkohwantane'no yihwono. Oso'no sekwo nakumne'no Mpohumo jomo ulimno.

¹⁹ I olo so'nji Mpohumo jomo ulimno. Ngko sekuyepono asomo komo'no se'ma'mne'no jomo ulimno.

²⁰ Nakwoe Hwe Engo Jisas kako nope'n'ngkahon'ngki Anitu apa'no songo ulika'mentisofoho. Jisas kako nakwo Anitu'nji nihu'nahone mekojjwonasiyo'ne kakoe honiyo usihumanto pe'n'mentiso so'no ololonta kako nakwo kakoe yahu *sipsip* hn'nimo nemokosyohumayo'ne Hwe Engo hweho.

²¹ Oso'no ngko sekumne'no Anitumo ole ulalokweno. Anitu kako simeho pompenjiyo umokiyo'ne hwap'ingo sohwo kako yo'mayo wop'ingo wosejapmmo lihwosi wosejapmmontonoho. Sekwo oso hiso nomafikuji Anitu sekwo yo'mayo ifitne'eno lososo hofiyo uyantifeho. Oso'nji nom'neso ole jomo ulalokweno. Anituye simeho wop'ingo umokiyo'ne kako Jisas Kilaisiye yokumpohn'nyo'nji sekwoe simehomo syoho yokumpohn'nyo waseloho'montonoho. Oseso kakoe yofe noho'noma'n'ngkuhwasi kakoe yofe engoso engolopohamo ne'no nowentihwonefoho. Nehopeho.

Hungkuno ae'uyofoho.

²² U nje a'amufu, olo hungkuno mt'i'mokalokwe loso tifofoho. Oso'no sekwo haloho nto'no popmno. A'amu sekumo atofu losetihwentan'ngkuji sekwo timo saho ikutoho. O'o, sekumo yokumpohn'nyo sesosofitofonefoho.

²³ Nom'ne hungkuno sekwo upa'nimno. Nen'ngkwa'wehwo Timouti osohomo hofiko impo'ango mta'ni nto isihutofoma'malofofoho. Kako ngkiyepono we'enepi poso'manji ngko'nji wose'mantayoho.

²⁴ Sekwoe hwe engo sohwanji a'amu hopi'nono Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokwofo so'njimo ole ulimno. Nakwoe a'amu kuyoho selalokuhwono. A'amu oso hwaho Itali lopo Anitumo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohofoso sekumne'no selalokwofo. Nakwoe a'amu kuyoho selalokuhwono.

²⁵ Anituye hitohoso sekwo a'amu hopi'nonohino sokumo wasewo'mtonoho. Hungkuno osohopeho.

Jemis

Olo Iyoswo loso Jemis Mt+'mokumentisofoho. Olo Hungkuno S'imo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto s'imentiso sohonta soswo aho hufa'u hopino-hino s'ife fehohnjo hopi'nonohint'ikeno *tetit'ikeno* (30) —oso'no nakwo huno monayofoho—oso soswo nto uyakolo'mentisopo olo iyoswo loso Jemis Jisas'ye kon'ing kwa'wehwo mt+'mokumentisofoho. Oso Jemis huhwo sohwo tajo ango Jelusalemjo somo mokosyohumawo'n'ing kiso hweho. Olo iyoswo hiloso a'amu Is'iael temtitifo aho hufa'u hopi'nono s'ife mta'ni hufa'uyo somne'no mt+'mokumentisofoho. Oso a'amu hiso hof'iko ango kengo'mo humant'ifi tango engo t'ipementan'ing kofi olo iyoswo loso Jemis oso a'amu homo somo ufo'mayo'ne mt+'mokumentisofoho. Oso'no olo iyoswo hiloso nt'ipo humanto mt+'mokumentisot'ikeno nakwo huno monayofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofu l'hwasi t'ifi un'ing kohwano.

¹ Ngko Jemis'ni An'itu'nji nakwoe Hwe Engo Jisas K'ilais'ni sikoe syoho ulohof'iyu hwo'nyoho. Nje a'amu Is'iael temtitifo aho hopi'nono s'ife mta'ni hufa'uyoso Jisas K'ilais'imo s'meho hi'ntnnono uy'wo'n'ing kohofu soku sekwoe angopo nul'iko'mant'ifi ango'meemjo humalofo so'ntnne'no olo iyoswo loso semt'+'mokiya lokweno. Ngko nje a'amufu selalokweno.

Yamofu nalohofoso yokumpohn'nyo namokiyo'nefoho.

² Nje a'amu soku, yo'mayo tango se'masoso sekwo s'meho wop'ing wasemo'nono.

³ Hwap'ingoso ole, yo'mayo tango se'masoso sekwo yokumpohn'nyo lohof'nefoho. Tango se'masoso sekwoe s'meho hi'ntnnono engo uyo'manji yokumpohn'nyo wolohofant'ifeho. Oso hiso'no sekwo huno moi'wonoho.

⁴ Oso'no sekwo engolopohamo tango se'masoso i'waho ikutoho. O'o, sekwo s'meho wop'ingonji yokumpohn'nyo lohopijoso sekwo mop'wahupit'nefoho. Ose ikujo'no An'itu nosehon'ing kuhwosi kakoe yahino so'no sekwo umofonyo miyontan'ing kuji wasehon'montonoho. Wop'ingohumentan'ing kuji wasehon'montonoho.

A'amu kako huno wop'ingoso so'no umofonyo ihwosi kako Mpohumo jomo ulono.

⁵ Sekwo yo'mayo so'no huno maseyo'manji Mpohumo jomo ul'mno. A'amu fihwo huno wop'ingoso so'no An'itumo jomo ulososo huno wop'ingoyo'nyo umontonoho. An'itu kako a'amu hopi'nonohino somo we'e'nohino mui'wo'n'ing kiso hweho. O'o, engo'nohino uy'wo'n'ing kiso hweho. Sekwo jomo ujoso'no An'itu kako yoka maseloneho.

⁶ U oso a'amu sohwo kako s'meho hi'ntnnono nehopi uy'hwosi Mpohumo jomo ulososo kako huno ole syaf'isy'hwoloho. An'itu kako wontap'montol'ikeno. Montape'njo umontol'ikeno. O'o, a'amu s'meho hufa'u'njo sohwo kako iyoswo somo ifofo hwalohwalofu iwo'n'ing kiso pa'nyo hweho.

⁷ Kako Hwe Engo wontap'montonoho l'hwosi, syaf'isy'hwoloho. Oso hwe huhwo sohwo kako Hwe Engo sohuma'ni yo'mayoso momaneho. O'o, a'amu s'meho anga'nohino'njoso Hwe Engo sohomo jomo ulososo An'itu uy'montonoho.

8 Ihwoni, a'amu simeho hufa'u'njo sohwo kakoe huno pi'n'ngo engo'njo hweho. Oso yo'mayo yahino kako yonteso'no kako hon'ngkano anga'nohino somo min'ngkayo'njo hweho. O'o, huno pi'n'ngo engo syafisyonto hon'ngkano ito'no motipemaso hweho.

A'amu ho'yango ane so'nji ho'yango engo'njo sohwanjiye hungkunofoho.

9 Hwe fihwo An'itumo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkiso sohwo kako hamniyoho ane, osohwo kako simeho wop'ngo umo'nono. An'itu osohumo uhwononto yofe engo mulalofoho.

10 An'itu kako a'amufe ho'yango hamniyoho so'no sikinjo ne anefoho li'wo'n'ngkisofoho. Oso hiso'no hwe nom'nehwo An'itumo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkiso sohwo kako ho'yango hamniyoho engo'njo sohwo kakoe yo'mayoso ihn'naofihwoso'no kako simeho wop'ngo umo'nono. Hwap'ngoso ho'yango hamniyoho yo'mayoso wokoso fiyo pa'nyoso umo'nao'mtonoho.

11 Wokoso fiyoso mofehi'nyo si'mofap'hwosi yokumpohn'nyo lihwosi yofoho umontonoho. Oso pa'nyoso a'amu hamniyoho'nji ho'yango engo'nji kakoe syoho yo'mayoso mj'm'hwosi hamniyoho engo so'no not'pehwosi oso hwe huhwo sohwo kako ajwo sopo wape'n'montonoho.

Yo'mayoso a'amumo yamofu ulohofu'ne hungkunofoho.

12 Hwe fihwo yo'mayo tango'njo u'mahon'ngkuhwosi yokumpohn'nyo ne'no lohofoso sohwo simeho wop'ngo umo'nono. Yamofu hiso moi'wo nto ulohofosejwaofahon'ngki kako yokumpohn'nyo ne'no lohofu'manji osohumo An'itu nto nal'mentiso loso'no uy'montonoho. A'amu ngkine'no simeho ntaposo sohwo songo humayo'ne uy'monnoho. Ose nal'mentiso hopaso oso a'amu huhwo sohwo woma'mtonoho.

13 U simeho fefoyo a'amu nom'nehumo u'masoso oso simeho fefoyo sohwo hon'ngkano wonyo nontimo ipemotawe so'manji hwe huhwo sohwo ole lihwoloho. Olo simeho fefoyo loso An'itu ntopahon'ngki wonyo hon'ngkano loso yohono. Ose lihwoloho. O'o, yo'mayo wonyoso An'itumo m'put'ihwanehoho. An'itu a'amu somo wonyo yahino iyo'ne m'put'ihwanehoho.

14 O'o, hwe sohwo huno wonyo syofisyahon'ngki oso huno wonyoso hon'ngkano wonyo iyo'ne kakimo ipemotosahon'ngki wonyo hilo so'no nimo'n'ngkohoho li'wo'n'ngkiso hweho.

15 I kakoe huno wonyo simeho in'ngkawesoso wonyo hon'ngkano uy'montonoho. Wonyo hiso wonyo engo toyo y'hwosi wonyo hon'ngkano ne'no iwo'n'ngkuhwosi poyo pe'n'kwato lohof'hwosi n'hu'nahone umo'n'montonoho.

16 Nje a'amufu, simeho sejopalokwe soku, huno wonyo sohwo hon'ngkano wonyo engomo ipesemotaweloho.

17 Yo'mayo wop'ngo nefe'mayo'neso ahwomo mta'angofoho. An'itu ne-jap'wo'n'ngkisofoho. An'itu ahwomomjo pomponaho mofehi'nyo, hamno, hntokwaliyo oso hwamo mt'mokumentisofoho. Pomponaho loso fehonta lasyonto nom'nehonta molasyohoyohoho. I An'itu oso pa'nyo hwo'maho. O'o, kako ne'nohino yahino wop'ngo'nohino nalahof'wo'n'ngkiso hweho.

18 An'itu nakwo kakoe mehomi imo'nyo'ne'no lonto kakoe humon'nohino in'ngkawento kako nan'ngkwohwo imo'n'mentisofoho. Kakoe hungkuno nehopi'nohino somta'ni mehu'menasiyoso nakwo temtitofu An'itu namt'mokumentiso somne'no umo'nantanoho.

An'ituye hungkuno upo'n'ngkuhwosi t'ifi un'ngkohwano.

¹⁹ Nje a'amu soku, sekwo olo hilo so'no huno ito'no fisyafihupmno. Olo yahino loso ikutoho. A'amu fehohnjoso hungkuno upa'n'fijoso aku hungkuno komo'no ulikujono yoka wohnnantifeho. O'o, sekwo yo'mayo upa'n'fijo so'no huno ito'no syafisyikui huno wop'ingo t'pemafikuji hungkuno ito'no aku ulimno. Oso yahino in'ngkafijo so'no yokaso ikujohoso komo'no molikafonoho.

²⁰ A'amu fihwo simeho tohino'njo sohwo kako Anituye hon'ngkano wop'ingomo min'ngkayo hweho.

²¹ Oso'no yo'mayo yahino wonyo so'nji hon'ngkano wonyo so'nji foho'naopmno. Yo'mayo homo somo hi semo'n'ngkisoso hwotoho f'fijoso oso hungkuno Anitu sekwoe simeho mo'mo ho'nasehumentiso somo hofiyo t'fi fin'ngkamno. Kakoe hungkunomo haloho popijoso kako'nji ne'no nohumant'kutnnefoho.

²² Anituye hungkuno losomo t'fi'nohini fin'ngkamno. Hwe fihwo haloho upa'nonteso min'ngkayo'manji kako simeho mo'mo hwasyo hungkuno hnn'wo'n'ngkiso hweho.

²³ Hwe fihwo kako Anituye hungkunomo haloho ko upa'nonto haloho maposo'njo emoy'wo'n'ngkiso sohwo kako kakoe s'imanomo t'mo hon'ngkonyomo ko hon'ngkononto u kako mohon'ngkon'wo'n'ngkiso pa'nyo hweho.

²⁴ Kako kakoe simano kiho somo hon'ngkononto mijo miyoma'nyo'njo yonto komo'no nowento kakoe simano kiho so'no in'ngo mofonto nje simano kiho ane hwo'nyoho lonto emoy'wo'n'ngkisofoho. A'amu Anituye hungkunomo haloho maposo'njo y'wo'n'ngkiso pa'nyo hweho.

²⁵ Anituye hungkuno hon'ngkano wonyo mta'ni ish'utofonemawo'n'ngkiso hweho. Hungkuno hiloso ito'nohinofoho. Hwe fihwo olo hungkuno hiloso hwap'ingo ne so'mo ne'no uhwon'wo'n'ngkiso sohwo kako simeho wop'ingo umo'n'ngkahon'ngkuhwosi Anitu wop'ingo uloho'montonoho.

²⁶ A'amu fihwo ole syafisyososo, Ngko Anituye a'amu ne hwo'nyoho. Ngko a'amu Jisasimo in'ngkayoso simeho mo'mo hwasyo hungkuno hnn'wo'n'ngkiso hweho. Oseso kakoe simeho hi'ntnnohinoso kako Sante uhwoyoso ne ane sikinjo hweho. Mango'nohino hweho.

²⁷ Anitu huno ole syafisy'wo'n'ngkiso, a'amu simeho hi'ntnnono nehopi ntap'wo'n'ngkiso sohwo ole y'wo'n'ngkiso, sikumehomi somo wop'ingo mokosyohumayo hweho. Oso'nji apiwojo sofamo tango u'manteso oso moya'mi sofamo kako wonyohofiyo ufo'mawo'n'ngkiso hweho. Nom'neso ole, yo'mayo hwahoponjo hon'ngkano wonyo somo min'ngkayo'njo'manji nakwo hon'ngkano wop'ingo'nohini somo ose yaso'manji nakwoe Mpohwo Anitu kako wop'ingo wonahon'montonoho.

2

Nakwo a'amu hopi'nonohino somo hitoho afa'nohino wonalofono.

¹ Nje a'amufo, sekwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais yo'mayo hwofilo'nnyo sohomo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohoho kuyoho. Sekwo olo yahino loso'no fisyafihupmno. A'amu fihwo yofe engo'njo sohomo wop'ingo ulohof'ikujono nom'ne sohwo ho'yango ane sohomo hohujo ikinjimof'ikutoho.

² Hwe fihwo wokoso wop'ingo'nji manji'mofo yo'mayoso wonyoangkafo'njo oso hwo sekwoe tajo angomo noswahon'ngki hwe nom'ne hwap'ife wonyo imo'njo sohwo t'fi swohoho.

³ Hwe sɪmo'mjo wokoso wopɪngo'njo sohomo wopɪngo ulohofɪkuji ulantɪfe, Tatohwo, ayomo. Olo epohumayo wopɪngo lopo fesyohumaho. I hwe tɪfinjo hwapɪfe wonyo'njo sohomo wonyo ulohofɪkuji ulantɪfeho, Kɪko osopo waloho'monntaho. Hwahopo wohumamonntaho. Jɛje hunofoho.

⁴ Oso hwe sohwa'umo oso pa'nyo ulohopɪfijo so'no ole syofɪsyalokwofo. Hwe hamniyoho'njo sohwo yofe wopɪngo'njo hweho. Hwe hwapɪfe wonyo'njo sohwo kako wonyo hweho. Oso huno wonyo peho'no uyɪwo'nɪngkohoho. Oso honɪngkano wopɪngo'maho.

⁵ Nje a'amu soku, sekwo upa'nɪmno. A'amu yo'mayo ho'yango so'no umofonyo iyoso hofɪko yo'mayo so'no Anɪtumo jomo ulɪfijo'manji hofɪkoe sɪmeho hi'ntnnono Anɪtumo uyoso Anɪtu kako engo umokumontonoho. Anɪtu ole nto nalɪmentisofoho. A'amu ngkimo sɪmeho hi'ntnnono ntopalokunjoso nje ahwomomjo angoso hofɪko'nefoho. Ose nalɪmentisofoho.

⁶ I oso'no sekwo soku, a'amu hamniyoho ane somo wonɪmango uyɪwo'nɪngkohoho kuyoho. A'amu hamniyoho engo'njoso yo'mayo tango sejapɪwo'nɪngkohofoho. Hungkuno ito'no mɪhwajiyo ango sopo a'amu hamniyoho engo'njoso ipesemotawowo'nɪngkohofoho.

⁷ Oso a'amu hiso hofɪko Jisas Kɪlaisiye yofe so'no sɪfajo lɪwo'nɪngkohofoho. Oso yofe wopɪngo Anɪtu kako Kɪlaisiye mehomi sokumo uyɪmentiso so'no sɪfajo lɪwo'nɪngkohofoho.

⁸ Nakwoe Hwe Engo Anɪtu oso hwoe hungkuno a'amu mtɪ'mokumentohofoso hungkuno ole, Sekwo sɪmeho inɪwo'nɪngkohoho hopaso nom'ne a'amu somo uyɪmno. Sekwo oso hungkuno somo inɪngkafijo'manji sekwo honɪngkano wopɪngo uyantɪfeho.

⁹ I oso'no sekwo a'amu yofe engo'njo sohomo wopɪngo ulohofɪkuji nom'ne sohwo ho'yango ane osohomo hohujo ikinjaofɪkuji sekwo honɪngkano wonyomo ufitne kuyoho. Anɪtu selonefo, Sekwo nje hungkunomo hwotoho fewo'nɪngkohoho kuyoho.

¹⁰ Hwe fiho Anɪtuye honɪngkano hungkuno hopi'nonohinomo ko inɪngkawowo'nɪngkiso sohwo kako hungkuno kenga'nohino somo minɪngkayo'njo'manji osohomo Anɪtu ulonefo, Kɪko honɪngkano wonyomo nohumanji nje hungkuno hopi'nonohinomo hwotoho fewo'nɪngkino hwasoho.

¹¹ Hwapɪngoso ole, osohwo a'mohufo iyo'eno nalɪmentiso sohwo nom'ne hungkuno nalɪmento, A'amumo nofonjasiyo'eno. Ose nalɪmentisofoho. I oso'no kɪko a'mohufo ko miyo'njo sohwo i nom'ne sohomo fonjahiso'manji kɪko honɪngkano wonyomo nohumanji Anɪtuye hungkuno hopi'nonohino hwotoho nto hɪmahno hwasoho.

¹² Nakwo Anɪtuye hungkunomo minɪngkayo'njo'manji Anɪtu kako tohino wonejapmntonoho. Anɪtuye hungkuno hiloso inɪngkuhwasi'manji nakwo honɪngkano wonyomo usɪkwojantanoho. Oso'no Anɪtuye hungkuno so'no sɪmo'mo syafɪsyohoji osopo yo'mayo hungkuno joso yo'mayo syoho iyoso ito'no fiyo.

¹³ Hwe fiho nom'ne a'amu somo hitoho mulohofe'njo'manji Anɪtu oso hwe sohomo yo'mayo hungkuno ikwofo'ne sohonta kako hitoho ulofe'njo yonefoho. I oso'no hwe fiho nom'ne somne'no hitoho ulofɪwo'nɪngkiso sohwo hungkuno ikwofo'ne sohonta Anɪtu kakine'no hitoho ulofɪhwosi kako tohino muyo'njo yonefoho.

Hwe fihwo simeho hi'ntnnonohino uyo yahino wop'ingo ane sohwo kako poyo moi'wo imo'nyo weho.

¹⁴ Nje a'amu soku, hwe fihwo ole naloso, Ngko Anitumo simeho hi'ntnnono uy'iw'o'n'ingkohefoho. Ose naloso sohwo i kako nom'ne a'amu somne'no wop'ingo mulohofe'njo yoso sohwo kakoe simeho hi'ntnnono uyoso hopo'maho. Kako Anituye a'amu ne hwo'maho.

¹⁵ A'amu fehohnjo Anitumo simeho hi'ntnnono uyoso i hofi'ko hwap'ife wosopayo'no umofonyo iyo'manji

¹⁶ sekwo yo'mayoso a'amu homo somo muyo'njo yont'ifi uli'wo'n'ingkohofi, Anitu kako wosemokosyohumano. Sekwo hokunonji simeho wop'ingo wasemo'n'montonoho. Anitu kako wosopayo'nji hwap'ife tohohmtno semokiyo'ne wosejapono. Noho fiwanimno. Ose ulont'ifi hofi'koe a'apahomo mufo'mayo'njo yont'ifi oso yahinoso ne'njo'maho.

¹⁷ Simeho hi'ntnnono inyo hi olenoho. A'amu fihwo siki humahwosi yahino wop'ingoso miyo'manji kakoefoho.

¹⁸ Sekwo huno ole losyofisyalokwofo. A'amufe hon'ingkanomne'no mosyafisiyo'njo yont'ifi ole hnnalokwofo, Nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokuhwone so'no oso yahinoso hoponoho. Hon'ingkanon wop'ingo somne'no huno mosyafisiyo'njo uyano. O'o, simeho hi'ntnnonohino uyoso hoponoho. Ose losyofisyalokwofo. I a'amu fihwo kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyonto kako nom'ne somne'no hitoho mulofe'njo yonto hon'ingkanon wop'ingomo min'ingkayo'njo yonto oso hwe sohwo ne'njotaho. O'o, kakoe hon'ingkanomo uhwonontani huno ole nayohoho. Simeho hi'ntnnonohino neso ane hweho. I simeho hi'ntnnonohino uyo yahino ne so'no ngko woloseti'hwamne'no yohono. Nom'ne ngko hitoho ntofahon'ingki hon'ingkanon wop'ingo'nohini iwo'n'ingkohe sohwo'nimo nohonont'ifi huno ole seyohoho. Kakoe simeho hi'ntnnonohino uyoso ne'njo hweho.

¹⁹ Ole lolalokwofo. Anitu kenga'nohino sohwo humaho. Oso hungkuno somo simeho hi'ntnnono luyalokwofo. Ose'manji wop'ingofoho. I towahunon wonyoso oso hungkuno somo simeho hi'ntnnono uyont'ifi yomo yomo yont'ifi iyoho unalofoho.

²⁰ Sekwo huno ane kuyoho. Sekwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyo'nohino'manji i nom'ne somo wop'ingo mulohofe'njo ifijoso sekwoe simeho hi'ntnnonohino uyoso ne ane kuyoho.

²¹ Hohonta neyakwo Apiloham sohwo Anituye hungkunomo haloho upento kakoe hwomu Aisak Anitumne'no sojopo wofonjokisahumonto imentisofoho. Apiloham ose yahon'ingki Anitu nuhwononto ulimento, Apiloham wop'ingo hwosoho. Nje hungkunomo haloho n'pewo'n'ingkinon hwosoho.

²² Sekwo huno ito'no fisyafi'hupmno. Apiloham kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyo'nohino'maho. O'o, kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyonto Anituye hungkunomo haloho po'mojo hweho. U Apiloham kako simeho hi'ntnnono uyo'nohino'manji haloho maposo'njo yonto simeho hi'ntnnono uyo so'nji hopo'maho. O'o, haloho pe so'nji nem'nohinonon hoponoho.

²³ Oso'no Anituye hungkuno a'amu mt'i'mokumentohofoso ne imo'n'imentisofoho. Hungkuno ole, Apiloham Anitumo simeho hi'ntnnono uyoso'no Anitu nuhwononto Apiloham hon'ingkanon wonyo anehwo uhwononto ulimento, Nje a'amu hwosoho.

Ose mtì'mokumentohofofoho. Hwapìngoso Apìloham kakoe hwomu Aisak Anìtumne'no sojopo wofonjokisahumonto imentisofoho. Oso'no Apìlohamne'no nje a'amu hweho lìmentisofoho.

²⁴ Sekwo huno waseyono. Hwe fihwo kako nom'ne somo wopìngo ulohofo so'manji Anìtu nuhwononto ulìwo'nìngki, Hwe wopìngo hweho. I hwe nom'nehwo Anìtumo sìmeho hi'ntnnono uyo'manji nom'ne somo hitoho mulofe'njo sohumne'no hwe wopìngo hweho majofoho.

²⁵ U a'mu nom'ne Leahap kako ape hwa'ntefoho. Kako a'amu sohwamo hitoho ulofahonìngki kako a'amu huhwo sohwamo ufo'ma'mentisofoho. Jousyìwa a'amu tomi'no hwaho Kenan sopo uhwojahonìngki Leahap kako a'amu huhwo sohwamo ito'no umokosyohumanto kako nom'ne honìngkanomo asomo uhwojahonìngki mango sohwa motìpìhwonìmmentohofofoho. Oso yahino Leahap imentiso so'no Anìtu uhwononto ulìmento, Leahap kako ape wonyo honìngkano ane pa'nyiyoho.

²⁶ Sekwo huno waseyono. A'amu kakoe huyo'mango hi'njo sohwo songo humaho. I a'amu nom'nehwo kakoe huyo'mango nto ulìko'mahwoso'no kako poyo wape'nìmontonoho. Oso pa'nyoso a'amu Anìtumo sìmeho hi'ntnnono uyoso a'amu nom'ne somo hitoho mulofe'njo'manji kakoe sìmeho hi'ntnnonohinoso ne ane hweho. Poyo pe'nnyo hweho.

3

Kiko jije hungkunomo nto'no mokosyohumunyo'ne hungkunofoho.

¹ Nje a'amufo, hungkuno a'amu somo lutìhwayo'ne syohoso sekwo a'amu pì'nìngoso monalìkutoho. Hwapìngoso a'amu Anìtuye hungkuno lutìhwayo syoho'njo hn'nwi nakwo olo hungkuno homo somo ito'no minìngkayo'njo nì'manji tohino engo nomanefoho. I oso tohino hiloso nom'nefe tohino somo uyakolofe'nefoho.

² Nakwo hopi'nonohino hn'nwi omomo yahino yìwo'nìngkuhwonefoho. I hwe fihwo kako hungkuno wonyo nìhu'no majo'njo sohwo kako hwe wopìngo ne hweho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe melanyo ito'no mokosyohumayo sohwo yo'mayo wonyo kakoe a'apaho uyìmo lìhwosi ko yososo kako miyonehoho.

³ Sekwo huno moi'wonoho. Nakwo yahufe ahome nano intofìwo'nìngkuhwonefoho. Hwapìngoso nakwoe honìngkanomo ito'no nenìngkayo'nefoho. Oso'no oso nano we'e so'nji nakwo honìngkano yo'mayo yo'mayo somo ipemotawowo'nìngkuhwonefoho.

⁴ U nom'ne, sekwo kale engo so'no huno seyohoho. Kako honìngkanomo kunto'no wento a'amu nokilonjipente sohwo kako aho mìhwajiyò we'e somo honìngkano nom'nemo wamo lonto aho mìhwajohonìngki kale engo sohwo oso honìngkano somo tifi inìngkawowo'nìngkisofoho.

⁵ Oso pa'nyoso a'amufe melanyoso we'e ne sohwo hungkuno wonyo loso'manji yo'mayo wonyo umokumontonoho.

Sekwo huno seyohoho. Tì'melanyo we'e sohwo kako iyoswo we'e so'mo sijonto engo ihmnono iyo hopi'nonohino somo toho naofìwo'nìngkisofoho.

⁶ Nakwoe melanyo oso tì'melanyo pa'nyofoho. Nakwo huno wonyo syofìsyontani yo'mayo sìmehome mta'ni melanyo sohwo lonteso a'apaho wonyo imokuwo'nìngkohoho. Melanyo sohwo hungkuno wonyo lonteso sìmeho toho hopa nonto honìngkano wonyo imokuwo'nìngkiso hweho. Olo hungkuno wonyoso tìkano mta'angofoho.

⁷ A'amu hn'nwi nakwo yo'mayo tongo, yihufu, homa, mijomjo so'nji nakwo hofikoe huno somo hwotoho fehon'ngkuhwoni hofiko enjwa'mo humawo'n'ngkohofofoho. Oso pa'nyoso olohonta a'amu ifitnehofu.

⁸ I oso'no hwe fihwo kako kakoe melanyomo hwotoho mafenehoho. O'o, yo'mayo huno wonyoso simeho mta'angoso melanyo sohwo wonyo hungkuno liwo'n'ngkisofoho. Melanyo sohwo iku'nant'ngo wonyo a'amumo fonjasiyo'ne pa'nyo hweho.

⁹ Nakwoe melanyo so'nji nakwo Hwe Engo Anitu sohomo isamoyoka uliwo'n'ngkuhwonefoho. I oso melanyo hiso'nji nakwo a'amu nom'neso Anitu pa'nyo mti'mokumentiso somo sitofo uliwo'n'ngkuhwone'nwoho.

¹⁰ Nakwoe mango mta'ni Mpohumo isamoyoka ujo so'nji a'amu nom'ne somo sitofo ujo so'nji swapiwo'n'ngkisofoho. Nje a'amufu oso yahinoso wopi'ngomahohu.

¹¹ Mijo me'wampe'njo so'nji mijo iyoho'njo so'nji afamo lolifaweho. O'o, awonohu.

¹² Nje a'amufu, iyo fisayo somo ikwonjajo unto'nawo'montolahu. Iyo solongkoyo somo fisayo unto'nawo'montolahu. Oso pa'nyoso mijo iyoho'njo lifaweso sopu nta'ni nakwo mijo me'wampe'njo mifonanehwono. I ose'manji nakwoe mango mta'ni nakwo Mpohumo isamoyoka ujo so'nji a'amu somo sitofo ujo so'nji molanehwono.

Huno wopi'ngoso Anitu mta'angofoho.

¹³ Hwe fihwo sekwo'nji humaso sohwo kako huno wopi'ngo notipemanto yo'mayoso huno uy'wo'n'ngkisohwolahu. Kako humaso'manji kako hon'ngkano wopi'ngo'nohini yihwosi a'amu nom'ne somne'no wopi'ngo'nohini uloho'montonohu. Oseso yo'mayo wopi'ngo yososo'no kako kakoe yofe moho'no ma'nyo'njo yoso'manji kako huno'njo ne hweho.

¹⁴ I jije simeho mo'mo a'amu nom'ne sohume'no wonyo mnawe'manji u nom'ne a'amumo hwotoho fenji jije yofe ho'nomo'nalokuno, ose'manji ole syafisyohotoho. Ngko huno'njo hwo'nyoho. Anituye hungkunomo in'ngkwalokweno. Ose syafisyonji kiko hwasyo hungkuno hnalokuno.

¹⁵ Oso hunoso Anitu mta'ango'mahohu. O'o, hwahoponta'angofoho. Seten oso hunoso kijapmmasofoho.

¹⁶ A'amu fihwo oso huno syafisy'wo'n'ngkisoso simeho mo'mo nom'ne sohume'no wonyo mnawojoso kako kakoe yofe ho'noma'n'wo'n'ngkiso sohwo kako yoka lonteso yo'mayo wonyo yiwo'n'ngkiso hweho.

¹⁷ I Anitu kakoe huno wopi'ngoso nejaposom'nanji nakwo huno wonyo ane wopi'ngo'nohini wosyofisyantanohu. I nakwo nom'ne a'amu sohwanji ikujoho mafongki'nyo'manji simeho pompenjiyo'njo wohumantanohu. Nom'ne a'amufe hungkunomo haloho wopeantanohu. Nom'ne a'amu somne'no hitoho nalofihwoso'no hofikimo ufo'mantanohu. U nakwo Anituye huno wopi'ngo hi'njonim'nanji nakwo a'amu hopi'nonohino somo wopi'ngo'nohini ulohof'wo'n'ngkuhwone'nwoho. Mango'nohino liwo'n'ngkuhwone'nim'nanji mahohu. O'o, ne'njo'nohini liwo'n'ngkuhwone'nwoho.

¹⁸ A'amu simeho pompenjiyo'njo hn'nwi nom'ne so'nji simeho afa inontani nakwoe yahinoso wopuyo pa'nyofoho. Wopuyo hiso hulassoso wopuyo engo me'wampe'njo umo'n'montonohu. Oso pa'nyoso nakwoe hon'ngkano wopi'ngo'nohino imo'nonefoho.

4

A'amu hwahoponjo yahinomo in'ngkawowo'n'ngkiso sohwo Anituye mango hweho.

1 Yo'mayo yoka so'nji ikujoho so'nji peho emawo'n'ngkisoto. Yo'mayo so'no simeho fefoyo semo'nonto huno wop'ngoso ehilofahon'ngki simeho fefoyoso ifeehu'mokasi lohofonto yoka'nji ikujoho'nji emawo'n'ngkisofoho.

2 Yo'mayo so'no hi semo'n'ngkahon'ngki oso hiso'no mayoso hopo'maho. Oso'no yo'mayoso mayo'ne a'amu somo wofonjasyantife'no yi'wo'n'ngkohofofoho. Nom'ne a'amufe yo'mayoso uhwonont'fi womano lont'fi i oso'no mayo hon'ngkanoso piku'nnyo so'no sekwo yoka hnnont'fi ikujoho fongki'n'wo'n'ngkohofu kuyoho. Sekwo Anitumo yo'mayo so'no jomo mujo'njo yontifeso momaso'njo yi'wo'n'ngkohofu kuyoho.

3 I oso hi semo'n'ngkiso so'no Anitumo jomo ul'fijo'manji kako mosejaponehoho. Hwap'ngoso sekwoe huno ito'no mosyafisiyo'njo yont'fi a'apahomnohini syafisi'wo'nont'fi jomo ulahon'ngkofi mosejap'wo'n'ngkisofoho.

4 Sekwo olo pa'nyo kuyoho. Ape fisi kakoe hwehumo elojisyasi lohofonto hwehwoe mango sohwanji humawo'n'ngkisiyoho. Sekwo huno maseyoho liyohoho. Hwe fihwo yo'mayo hwahoponjo yahino so'no umo'n'ngkiso'manji kako Anituye mangohwo nto i'mofapohoho. Sekwo Anituye mehomi soku sekwo hwahoponjo yahino so'no hi semo'nososo sekwo ape fisi kakoe hwehumo elojisyasi lohofonto hwehwoe mango sohwanji humawo'n'ngkisiyo pa'nyo kuyoho.

5 Anituye hungkuno ole naliso, Anitu kako nakumo namti'mokumentiso sohonta kako nakwoe huyo'mango nejapmmentisofoho. Nakwoe huyo'mango hiloso yo'mayo wonyo hwahoponjo somne'no umo'n'wo'n'ngkiso hweho. Oso hungkunoso siki mt'i'mokumentohofu so'no losyofisyalokwofo.

6 I oso'no oso simeho fefoyo yo'mayoso nelohofahon'ngki Anitu kakoe yokumpohn'nyo hwahoponjo somo uyakolofonto wonyohofiyo nefo'mawo'n'ngkiso hweho. Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofu sohwa nom'nepo ole naliso, A'amu yokumpohn'nyo imo'nont'fi hahn'nyo iwo'n'ngkohofu somne'no Anitu kako ngkilaho li'wo'n'ngkisofoho. I a'amu hwahopo pawowo'n'ngkohofu somo Anitu wonyohofiyo ufo'ma'mtonoho.

7 Oso'no sekwo Anituye hungkuno haloho popmno. Kakoe hungkunomne'no enjwa'mo fosyohumamno. Sekwo Setenimo hwotoho fifijoso kako hiyaso wale'mo'mtonoho.

8 Sekwo Anitu kakine'nohini wosyofisyano lifijo'manji kako sekumne'nohini wosyasyefisyono. Sekwo hon'ngkano wonyo'njo sohwaso oso wonyo hiso ni'hu'nahone foho'naopmno. A'amu hofikoe aho kiho'njo hon'ngkonont'fi mijo yatiku'nontifeso kiho'maso imo'n'wo'n'ngkiso hopaso sekwoe simehoso wasemo'nono. Sekwo simeho hufa'u'njo soku sekwo Anitumo jomo ulimno. Sekwoe wonyo wae weesemo'mtonoho.

9 Sekwoe hon'ngkano wonyomne'no hi tango seyihwoso'no humotaho filimno. Sekwo hon'ngkano wonyo'njo tikafo jalokwofo soku sekwo humotaho filimno. Sekwoe hon'ngkano wonyo so'no simeho wop'ngo'njo soku hi tango waseyono.

¹⁰ Sekwo Mpohumo ole ulimno. Ngko wopingo ane hwo'nyoho. Kiko monifo'mayo'manji ngko nihu'nahone hwo'nyoho. Ose ulifijo so'no Anitu sekwoe simoho anga'nohino sehoningkuhwosi kako sekwoe yofe woho'noma'mtonoho.

Nom'ne a'amu somne'no sitofu nulohotoho.

¹¹ Nje a'amufu, Anituye hungkuno ole nalohi, sekwo nom'ne somne'no sitofu wonyo hungkuno'nji nohnyo'eno. I oso'no a'amu fihwo sitofu uloso sohwo kako Anituye honingkanimne'no sitofu lalofoho. Sekwo Anituye honingkanomne'no hungkuno wonyo lifijo'manji sekwo Anituye hungkunomo hwotoho fifijoso Anituye hungkunomo ito'no womihwojantife'no yalokwofo.

¹² Honingkano hungkuno hwapingoso Anitu kenga'nohino hweho. Kako'nohino a'amufe hungkunomo ito'no ihumajiyo hweho. Kako'nohino kakoe hungkunomo a'amu haloho peso somo asomo utimayo'ne hweho. U kako'nohino kakoe hungkunomo a'amu haloho maposo'njo somo tikanomo mihwajone hweho. Oso'no sekwo nom'ne somne'no sitofu ujo soku hofikoe honingkanomo ito'no mihwajiyo ku'maho. Nehopi, sekwo hopo'maho.

Nakwo yokumpohn'nyo imo'n'ngkuhwaloho.

¹³ Sekwo ole hnniwo'n'ngkohoho, olohontakeno mo'n'ngkalikeno nakwo ango nom'nepo nuhwasi soswo anga'no neyakolofihwoso'no syoho yihwasi hamniyoho engo wotipemantanoho. Ose hniwo'n'ngkohoho soku haloho upa'nimno.

¹⁴ Sekwo mo'n'ngka i'mofapone so'no huno maseyohoyohoho. Nakwo olo hwaho lopo humalohwoneso tikayo pa'nyo'nwoho. Tikayo hiloso nosyonteso moi'wo komo'no imo'n'ngkiso pa'nyo'nwoho. Nakwo olo hwaho lopo sikuno pi'ningo mohumulohwono. Oso'no nakwo yo'mayo so'no uyano molanehwono.

¹⁵ O'o, ole wolano. Nakwo Hwe Engo sohumo ole umo'noso'manji nakwo nohumehwasi yo'mayo syohoso uyantanoho. Ose wolano.

¹⁶ I olohonta sekwoe yokumpohn'nyo so'no ho'noma'nontifi yo'mayo syoho iyo so'no nakwo hoponoho lalokwofo. Ose syafisyikutoho. Oso yokumpohn'nyo yahino imo'nyoso wonyofoho. O'o, ole fisyafihupmno. Yo'mayo nakwoe Hwe Engo sohumo umo'nososo oso'nohino uyano.

¹⁷ Oso'no hwe fihwo kako honingkano wopingo so'no huno uyo'manji oso honingkano hiso miyo'manji kako wonyo iwo'n'ngkiso hweho.

5

A'amu hamniyoho engo'njo sohwafe hungkunofoho.

¹⁻⁶ Sekwo a'amu hamniyoho engo'njo soku nje hungkunomo haloho upa'nimno. Sikuno mofonepo moi'wo umo'nimonte'no yalofoho. Oso'no sekwo hamniyoho engo peho'no humesyalokwofo. Sekwo olo hwaho lopo nohumantifi yo'mayo ho'yanggo wokoso hwapife nomantifi sekwoe a'apahomne so'no syafisyontifi simoho wopingo'njo humawo'n'ngkohoho kuyoho. Yahino olo so'no fisyafihupmno. Nakwo yahu fihumo wosopayo engo uyontaneso engo imo'n'ngkahon'ngki nakwo fonjasyontane noniwo'n'ngkuhwone'nwoho. Oso pa'nyo sekwo wopayo engo nontifeso yahu pa'nyo afofo'njo imo'n'ngkahon'ngkofi we'enepe sekwoe sikuno sekumo fonjasesiyo'neso mofonepo nto imo'nimaho. Sekwo a'amu wonyo

hon'ngkano ane somo hungkuno ito'no mihwajiyo ango somo ipemotapont'fi hofi'kine'no fonjasiyo'ne hungkuno ho'nasyiwo'n'ngkohofofoho. Hofi'koe hungkuno ane'njo nohumentan'ngkofi fonjahumentohofofoho.

Upa'n'imno. Sekwoe syoho selohofiyoso syoho tohohmtno'njo yahon'ngkofi hofi'koe hamniyoho fehohnjoso sekwo muyo'njo mokosyohumentan'ngkofi syoho selohofiyohi sohwafe humotahoso ho'n'ngkahon'ngki nakwoe Hwe Engo An'itu yo'mayo ahwomotojo somo yokumpohn'nyo mokosyohumayo sohwo kako nto upa'n'ngkohoho. Oso hiso'no yo'mayo tango se'maso so'no sekwo huno syafisy'kuji joho likuji humotaho fil'imno. Sekwoe ho'yango hopi'nonohinoso wonyo umo'n'imonte'no yohoho. Hwapife somo wo'nafiyo'nji mote'nji wonao'montonoho. Sekwo a'amu nom'ne somo mufo'mayo so'no hamniyoho yo'mayo hu'meesyiwo'n'ngkohofoso wonyo umo'n'imontonoho. Sekwo hamniyoho engo so'no simeho semo'nyoso oso huno sohwo sekwoe a'apahomo toho hoha n'ihu'nahone wonyo wonasemo'mntonoho.

Hwe Engo asomo pone so'no nakwo yokumpohn'nyo wolohofano.

⁷ Oseso nje a'amufu, sekwo hofiyo fohontohumamno. Sekwo huno seyohoho. Syoho kakwo'yohwo sohwo wopayo wop'ngo imo'nyo so'no hontohumaho. Ifoyo syonto mofehi'nyo lonteso kako wopayo'no hofiyo uhwontohumawo'n'ngkisofoho.

⁸ Oso pa'nyo sekwo Hwe Engo asomo peso'no hofiyo fohontohumamno. Kakoe s'ikuno mofoneponoho. Oso'no sekwoe simeho fisosofitofisyohumun'imno.

⁹ Nje a'amufu, Sekwo yoka'nji sitofo'nji hnnyo'eno. An'itu sekumo hungkuno ito'no meshwajonohoho. Nakwoe Hwe Engo nopihwosi kakoe s'ikuno hungkuno ikwolofon'neso we'enepi umo'n'imonte'no yohoho.

¹⁰ Nje a'amufu, Hwe Engo sohwoe hungkuno kakoe yokumpohn'nyo'nji a'amu limotofo sohwanne'no fisyafihupmno. Yo'mayo tango hofi'kimo u'mahon'ngki Hwe Engo hofi'kimo utimayo'ne hofiyo hontohumamotofoho. Oso pa'nyo sekwo hofiyo fohontohumamno.

¹¹ Ole liwo'n'ngkuhwoni, An'ituye a'amu tohino mantifeso yokumpohn'nyo lohofont'fi simeho wop'ngo'njofoho. Ose liwo'n'ngkuhwonefoho. Sekwo Joup oso humne'no nto upa'n'imentonohofoho. Kako tango m'kun'imposo notipemanto An'itumne'no yokumpohn'nyo loho'mentiso hweho. Tifi An'itu kako Joupimo wonyonga'kafo ulohomentiso so'no sekwo huno moi'wonoho. Oseso An'itu kako a'amu so'nyumo hitoho engo ulofahon'ngki simeho wop'ngo m'kun'imposo nejap'wo'n'ngkiso hweho.

Nakwo hufa'lu sihunehwamne'no lohono eso nolihwaloho.

¹² Nje a'amufu, olo hungkuno tango'njo upa'n'imno. Sekwoe hungkuno nehopi imo'nyo'ne so'no nehopi An'itumne'no lohono eso nolikutoho. O'lo, sekwo hungkuno nehopi'nohino lifijo so'no nom'ne hungkuno peho'neto. Oso'no sekwo eno uli'kuji eno'nohino eso hoponoho. Sekwo awonoho uli'kuji awonoho eso nehopi'nohino ul'imno. Sekwo Nehopi An'itumne'no lohono eso hwasyo ose lifijosos An'itu kako tohino sejapoloho.

An'ituye a'amu ne sohwo a'amu mnokino'njo somne'no Mpohumo jomo ulososo wop'ngo umokumntonoho.

13 A'amu fihwo sekwo'nji humaso sohwo tango u'maso'manji kako Mpohumo jomo ulono. Nom'nehwo simeho wop'ingo'njo humaso'manji kako Anitumo isamoyoka ulihwosi Anituye yofe ho'nomayo'ne ta walono.

14 A'amu mnokino'njohwo humaso'manji kako hwe engo a'amu Anituye simeho a'amu somo mokosyohumayo somne'no joho ulono. Hofiko nop'kuji hwone mijo ahopo ehas'kuji a'apahopo aho ulonjimokukuji Hwe Engo Jisas sohumo wop'ingo umokinyo'ne jomo ulife.

15 A'amu hiso Hwe Engo sohumo simeho hi'ntnnono nehopi uy'iwon'ingkohofomanji Hwe Engo sohumo jomo ulihwoso'no oso Hwe Engo kako mnokino'njo sohumo wop'ingo umokumontonoho. A'amu mnokino'njo sohwo hon'ingkano wonyo'njo'manji Anitu wonyo homo somo wae weeo'montonoho.

16 Sekwo hon'ingkano wonyo imalofomanji sen'ingkwawehwosamo yoloho ulimno. Sekwo sen'ingkwawehwosanjimne'no Hwe Engo sohumo jomo ulifijo so'no kako nosefo'mahwosi wop'ingo wosemokumontonoho. A'amu hon'ingkano wonyo ane simeho anga'nohino'njo sohwo kako Hwe Engo sohumo jomo uloso'manji Hwe Engo sohwo yokumpohn'nyo ufo'ma'mntonoho.

17 Ilaija Anituye hungkuno limojo sohwo kako nakwo pa'nyo humamojo hweho. Kako simeho anga'nohino'njo nohumanto Mpohumo ifoyo masiyo'ne jomo ulahon'ingki soswo hufa'u s'hune nom'ne hwasyopo uyakolofontan'ingki ifoyo mahu'mmojofoho.

18 Oso hohosohonta Mpohumo ifoyo siyo'ne apa'no jomo ulahon'ingki ifoyo syahon'ingki yo'mayo nonyo wosopayo apa'no foka'mentisofoho.

A'amu Anituye hon'inganomo hwasopeefososo nakwo asomo ut'mano.

19 Nje a'amufu, hwe fihwo sekwo'nji humaso sohwo kako Anituye hungkuno ne somo uliko'manto hon'ingkano wonyomo apa'no in'ingkaweso'manji nom'ne sohwo oso a'amu huhwo sohumo hon'ingkano wop'ingomo asomo ipemotasoso so'no ole so'no huno fisyafisyo.

20 A'amu fihwo kako nom'nehwo hon'ingkano wop'ingomo asomo ipemotaso so'manji kako oso hwe wonyo sohwoe huyo'mangoso t'kano mta'ni iwosipema'masofoho. Anitu kako hwe wonyo sohwoe wonyo hon'ingkano somo wae weeo'montonoho. Hungkuno osohopeho.

1 Pita Olo Iyoswo Simo'mjo loso Saimoun Pita Mt'i'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo *teti-tili* (33) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo simo'mjo loso Saimoun Pita mt'i'mokumentisofoho. Pita kakoe angō Mpetisaita humanto inaniku syoho imojo hweho. Tifi kako Jisasiye inomokomoyo imo'nimentisofoho. Pita olo iyoswo hiloso a'amu Jisasi mo in'ingkonyoso hofikoe angopo uliko'mantifi hwaho engo Pountos, Ngkolesiya, Kapotousiya, Esiya, Mpitiniya, oso'mmeemne'no mt'i'mokumentisofoho. Hwapingo olo iyoswo mt'i'mokiyoso olenoho. Yo'mayo tango ni'hu'no toho pa'nyo oso a'amu homo samo uma'monto yahon'ngki Pita nakwo simeho hi'ntnono yokumpohn'nyo uyihwasi Anituye songo ne'no humayo so'no wohontohumano. Hofikimo Pita ose ulimonto mt'i'mokumentisofoho. Olo Pitafe iyoswo ko hiloso Sailas umt'i'mokiyimentisotikeno. Sailas Pitafe Ngk'lik hungkunoso ito'no mihwajonto mt'i'mokumentisotikeno. Olo iyoswo loso Pita angō Loum humanto mt'i'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofō lihwasī tifi un'ingkohwano.

¹ Ngko Pita'ni Jisas K'ilaisiye hungkuno liku'mofo (*apousel*) syoho'njo hwo'nyoho. Sekwo a'amu Anitu sehwasopo'mentiso soku sekwo sekwoe pone hwapingo sopo nuliko'mantifi hwaho Pountos'nji Ngkolesiya'nji Kapotousiya'nji Esiya'nji Mpitiniya osopmmeemne'no humpo'mentohofō sokune'no olo iyoswo loso semt'i'mokiyalokweno.

² Anitu kako sekune'no huno syasyefisyonto kako sekumo kakoe a'amu ne imo'nyo'ne sehwasopo'mentiso kuyoho. Oso'no sekwoe simeho mo'mo Anituye Towahuno Wopingo sohwo kako syoho yalofoho. Osopo nohumanto kako Jisas K'ilaisiye hungkunomo sekwo tifi nto'no in'ingkafitne so'no kako sekwoe hon'ngkano wonyo samo wae yasemofo'ne syoho iwo'n'ngkisofoho. Jisas K'ilais kakoe honiyo sekumne'no usihuma'mentiso so'no sekwoe wonyoso wae yaofahon'ngki sekwo a'amu songo pa'nyo kiho'maso kuyoho. Anitu sekune'no simeho wopingo umo'nyo so'nji kakoe hitoho engo so'nji sekumo engo weesemofono.

Nakwo songo ne'no humayo'neso ahwomomo nehontohumaho.

³ Anitu kako nakune'no hitoho engo ulofahon'ngki kakoe hwomu Jisas K'ilais nakwoe wonyo'ne poyo pe'nyo'ne uhwatimentisofoho. Jisas nope'n'ngkahon'ngki Anitu kako apa'no songo ulika'mentiso so'no nakwo kakoe a'amu ne imo'nontani olohonta nakwoe yahino songo'nji humalohwone hn'nwi kako asomo netimayo'ne hontohumalohwono. Oso'no nakwo nakwoe Hwe Engo Jisas K'ilaisiye kan'ngkwohwo Anitu osohumo isamoyoka ulihwasi kakoe yofe woho'nomano.

⁴ Yo'mayo wopingo nakwo Anituye a'amu ne hn'nwi maneso Anitu kako ahwomomo ho'nahumentisoso weho. Oso yo'mayo wopingo ahwomomjo wojo hiso wonyo mmo'nonehoho. O'o, ne'no nowentihwonefoho. Anitu kako oso hiso nto'no esyohumanto nakune'no ahwomomo motohontonemokosyohumaho.

5 Sekwo Anitumne'no huno ne'no syafisyontifi simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohoho so'no Anitu kakoe yokumpohn'nyo'nji hofiyo semokosyohumentan'ngkuhwosi sekwo yo'mayo wop'ngoso womantifeho. Sikuno moi'wo imo'noso sohonta Jisas nakumo asomo netimayo'ne poso sohonta yo'mayo wop'ngo nakumne'no nto'no esyohumasoso utihwa'nyopo i'mofap'hwoso'no uhwonantanoho.

6 Sekwo Anitu yo'mayo wop'ngo sejapone so'no huno syafisyikujji simonyo fiy'mno. I oso'no olohonta yo'mayo tango se'mayo so'no sekwo iyoho sen'ngkuhwoloho. O'o, yo'mayo wop'ngo sekwo tifi no'mo mapitnne so'no sekwo huno syafisyikujji simeho wop'ngo'nji fosyohumamno.

7 Anitu kako ole syofisyalofoho. Yo'mayo tango u'masoso hofiko ngkine'no simeho hi'ntnnono ntopalokwofoso yokumpohn'nyo uto'monnoho. Anitu kako ose syofisyalofoho. Oso pa'nyoso a'amu ahwomo yokino mt'i'mokuwo'n'ngkohoho sohwa hofiko ahwomo yokinoso toho engo sopu iloho yontifi yo'mayo hintalinyoso moi'wo imo'n'ngkahon'ngki ahwomo yokino ne'nohinoso lifawowo'n'ngkisofoho. Oso ahwomo yokinoso sekwoe simeho hi'ntnnono Anitumo uyalokwofo somo muyakolofoneho. O'o, oso ahwomo yokinoso wonyo imo'n'ngkuhwoso'no sekwoe simeho hi'ntnnonohino uyoso ne'no nowent'hwonefoho. Yo'mayo tango se'masoso sekwoe simeho hi'ntnnono uyoso yokumpohn'nyo imo'n'ngkuhwoso'no ne'no nowent'hwonefoho. Oseso Jisas Kilais utihwa'nyopo p'hwoso'no sekwo simeho hi'ntnnono uyalokwofo so'no sekwoe yofe engo nomafikujji Kilaisiye yokumpohn'nyo so'nji nomafikujji ne'no nohumantokutnefoho.

8 Sekwo Kilaisimo muhwonyo'njo ko yontifi kakine'no sekwo simeho umentohofofoho. I olohonta sekwo kakimo muhwonyo'njo yontifi kakine'no huno ne'no syafisyontifi simonyo yalokwofo. Oso simonyo iyo hiso yo'mayo hwahoponjo somne'no simonyo iwo'n'ngkohoho somo hwofilo'nyofoho. U a'amu hofiko oso simonyo iyo homo somne'no huno muyoso hofikoe huno nto'no ehohosasiyo'neso nakwo pipi ufo'manehwono. O'o, awonoho.

9 I hwap'ngoso nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokuhwone so'no Anitu kako nakwoe huyo'mangoso songo imokalofoho. Huyo'mango songo hiso Anitu'nji ne'no humayo'nefoho.

10 Oso wop'ngo Anitu nelohofalokunjo so'no hohonta a'amu Anitu hungkuno uyahon'ngki limotofo sohwa hofiko hungkuno hiso ifalifaliyo mt'i'mokontifi hwap'ngo ne so'no wejokwojosyano lontifi syoho engo ko imentohofoso hofiko hwap'ngo ne so'no huno mosyafihu'mmentohofofoho.

11 Kilaisiye Towahuno osohwo kako hofikoe simeho mom'mo nohumanto hofikimo ulimento, Tifi no'mo Kilais kako tohino kengo kengo mahwosi kako yofe engo manefoho. Ose ulahon'ngki hofiko ulimentohofi, Sikuno ntisomo imo'noneto. Oso sikuno homo somo peho peho imo'noneto.

12 Oseso Anitu hofikimo utihwamento, Ngko olo hungkuno selalokwe loso sekwoe sikuno lomne'no moselalokuyohono. O'o, a'amu tifi imo'n'fijo osomne'no lalokweno. Ose lutihwamentisofoho. A'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofoho sohwa hofiko olo hungkuno loso sekune'no mt'i'mokumentohofofoho. Oseso olohonta a'amu Anituye hungkuno wop'ngo selimentohofoso oso hungkuno hiso

selimentohofofoho. Anitu kakoe Towahuno Wopingo ahwomo mta'ni uhwojahonngki oso Towahuno huhwo sohwo kakoe yokumpohn'nyoso oso a'amu somo uyahonngki hofiko oso hungkuno hiso selimentohofofoho. I a'amu ahwomomjoso hofiko Anituye hungkuno hwapingo ne so'no wotipemantifi'no yalokwofo. Neso hofiko huno muyofoho.

Nakwo kiho'maso'nji humayo'ne Anitu nakumo joho nelalofoho.

¹³ Oseso sekwo sekwoe hunoso nto'no ikwesya'fisyikuij nto'no fohontohumamno. Yo'mayo yahino wonyoso ikutoho. O'o, sekwo Jisas Kilais kako utihwa'nyopo asomo pihwosi kako sekumo yo'mayo wopingoso sejapone so'no huno syafisyikuij nto'no fesyohumamno.

¹⁴ Hohonta sekwo Anitumne'no huno ito'no maseyo sohonta sekwoe simehoso kako wonyo umo lonte osomo sekwo iningkamotofofoho. I oso hiso apa'no ikutoho. O'o, sekwo Anituye mehomi soku, sekwo kakoe hungkunomnohini finingkamno.

¹⁵ Anitu kako kakoe mehomi imo'nyo'ne sehwsopo'mentiso sohwo kako wonyo ane humaso so'no sekwo hoku Anitu pa'nyo honingkano wonyo'maso hmmo'nimno. Oso'no nakwo yo'mayo iwo'n'ingkuhwoneso honingkano wonyo'maso uyano.

¹⁶ Hwapingoso a'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofoho sohwa hofiko ole mt'i'mokumentohofi, Anitu nalimento, Ngko honingkano wonyo ane hwo'nyoho. Oso'no sekwo hoku honingkano wonyo ane fesyohumamno.

Ose mt'i'mokumentohofofoho.

Anitu kakoe Hwomu Jisas Kilais olo hwaho lopo uhwatimentiso sohwo kako nakumo mpe enemayo'ne kakoe honiyo usihumanto pe'nimentisofoho.

¹⁷ Sekwo Anitumo jomo ulantifi, sekwo ole uliwo'n'ingkohofi, Mpohwo. I ose ko ulontifeso ole so'no fisya'fihupmno. Nan'ingkwohwo huhwo sohwo kako a'amufe yofe engo somne'no mosyafisiyo'njo iwo'n'ingkisofoho. O'o, kako a'amu anga'no anga'nohino sofe yahino somne'no kako yano ilof'wo'n'ingkiso hweho. Oso'no sekwo Anituye mehomi olo hwaho lopo humalofo soku olo hwaho loso sekwoe hwapingopo'maho. O'o, kihn'nawo'nnyo kuyoho. Sekwoe hwapingo neso ahwomomnoho. Oso'no sekwo olo hwaho lopo nohumafikuij sekwoe yahino so'nji hano emoyo so'ntnno huno nto'no fisya'fihupmno. Anituye simehoso tango ifisyimofanoho likuij huno nto'no fisya'fihupmno.

¹⁸ Sekwo huno moi'wonoho. Hohonta sekwo sekwoe ajuyohwosafe yahino somo tipemantifi ne ane siki humamotofofoho. I oso honingkano sikinjo homo somo humentanngkofi Anitu kako mpe esemanto isihutofosema'mentisofoho. Anitu kako sekumo mpe esemayoso yo'mayo hwahoponjo hamniyoho wonyo imo'n'wo'n'ingkiso oso'nji mpe esema'mentiso'maho.

¹⁹ O'o, kako sekumo Kilaisiye honiyo oso'nji mpe esemanto isihutofosema'mentono. Oso honiyoso olo hwaho lophonjo hamniyoho hopi'nono mihu'mokin'ingkuhwosi oso honiyo homo somo mpe iyoso hopo'maho. Oso hohosohonta a'amu hofikoe wonyomne'no yahu sipsip wonyoangka'nohini wonyo ane'njoso fonjokisahumotofofoho. Oso pa'nyoso Kilais kako honingkano wonyo nihu'no ane sohwo kako nakwoe wonyomne'no poyo pe'nimentisofoho.

²⁰ Nakwoe hwaho mamt'i'mokiyo sohonta oso syoho homo somne'no Anitu kako Kilaisimo uhwosopo'mentisofoho. Kilais huhwo sohwo kako olohonta sikuno moi'wo umo'nimonte somo sekumo wop'ngo selohofoneso utihwa'nyopo nto i'mofapohoho.

²¹ Kilais kako sekumo nosefo'mahon'ngki sekwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyalokwofo. Anitu kako Kilaisimo apa'no songo ulikafonto yofe engo uyimentiso so'no sekwo huno olo so'no seyohoho. Anitu kako sekumo apa'no songo woselika'montonoho. Oso'no sekwo oso hiso'no simeho hi'ntnnono uyikuji simeho wop'ngonji fohontohumamno.

Nakwo nom'ne a'amu somne'no simeho ne'njo uyano.

²² Sekwo Anituye hungkuno ne somo in'ngkwalokwofo so'no sekwoe simeho wonyo ane pa'nyo imo'n'ngkohoho. Sekwo sekwoe yo'mayo so'no huno mosyafisiyo'njo yontifi sekwo nom'ne a'amu somo simeho uyalokwofo. Oso sekwo simeho ne'njo uyo hiso mango mta'nnohini likutoho. O'o, sekwo nom'ne a'amu somo simeho ne'njo uyo so'no syoho yokumpohn'nyo fiy'imno.

²³ Sekwoe songo humayo yahinoso songofoho. Oso songo humalofo hiso sen'ngkwowho'ya'u mta'ango'maho. O'o, Anitu engolopohamo songo humaso sohumta'angofoho. Nan'ngkwowho ya'u siko nakumo songo humayo nejap'wo'n'ngkisiyoso moi'wo umo'nimontonoho. Olo nom'ne songo humayo songo loso Anituye hungkuno ne mta'angofoho. Kilais Anituye hungkuno sohwo songo ne'no humayo'neso hwap'ngo hweho.

²⁴ A'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofoho sohwa ole mt'i'mokumentohofi, Nakwo hwe moya'mi olo hwaho lopo humalohwone hn'nwi hoja pa'nyo'nwoho.

Yo'mayo yofe engo, ou, ho'yanggo engo mentaneso hoja pa'nyoso silifiyo lonto yofoho iwo'n'ngkisofoho.

²⁵ I oso'no nakwoe Hwe Engo sohwoe hungkuno engolopohamo ne'no nowentihwonefoho.

Ose limentohofofoho. Oso hungkuno wop'ngo hiso hofiko sekune'no selimentohofofoho.

2

Nakwoe Hwe Engo Jisas sohwo kako engkwosaho fompokumo miyo'njo ne'no wontnawo'n'ngkiso pa'nyo hweho.

¹ Sekwo yo'mayo yahino wonyoso foho'naopmno. Hwasyo hungkuno so'nji hungkuno mango'nohinojo so'nji foho'naopmno. A'amu ho'yanggo engo'njo somne'no simeho tohino semnyoso foho'naopmno. U nom'ne a'amu somne'no sitofu ujosu foho'naopmno.

² Nakwo huno nayohoho. Mehomi we'eso hofiko amno wonantifi humotahonohini liwo'n'ngkohofofoho. Oso pa'nyoso sekwo Anituye hungkuno ne somne'no humotaho fil'imno. Oso hungkuno hiso sekwoe huyomangomnefoho. Oso hungkuno amno pa'nyoso sikuno huhwo huhwi non'ngkuji yokumpohn'nyo n'to'n'ngkuji Anitu'nji wop'nggo wohumantifeho.

³ Anitu kakoe yahino wop'ngo setihwamaso so'no sekwo in'ngkawentifi oso homo somne'no huno syafisyontifi oso yahino me'wampe'njofoho lalokwofo.

⁴ Sekwo Jisas Kilais songo ne'no humawo'n'ngkiso sohumo u'mapmno. Kako engkwosaho fompokumo miyo'njo engolopohamo ne'no wontnawowo'n'ngkiso pa'nyo hweho. A'amu hwahoponjoso hofiko oso engkwosahoso nakwolaho lontifi wae yao'mentohofofoho. I oso engkwosaho homo somo Anitu kako nohwosopento yofe engo mul'mentisofoho.

⁵ Sekwo hoku angoyokino fompokumo miyo'njo ne'no wontnawowo'n'ngkiso pa'nyo soku Jisas Kilaisimo nu'mafikujo'no Jisas kakoe angone wasemokumontonoho. Oso angohomo somo kakoe Towahuno wohumamontonoho. Osopo sekwo kakoe syoho ulohofiyo imo'n'ngkuji Anitumne'no yomayo syohoso ikujo'no Anituye simeho wop'ngoumokumno. Oso'no nakwo Jisas Kilaisimne'no yomayo syoho yasoso'no Anitu kakoe simeho wop'ngoumo'n'montonoho.

⁶ A'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofosohwa Jisasimne'no ole mt'i'mokumentohofi, Upa'n'imno. Ngko angoyokino hopi'nonohino somoyokumpohn'nyo itofomokosyohumayo'ne engkwosahowop'ngowonyoangkafo anga'nohinosohouhwosop'mentohefoho.

I oso engkwosahohisongkone songo Saiyon sopo wonjahumentohofoho. I a'amu hofiko oso engkwosahowonjahumentohesohumohofiko simeho hi'ntnnono uyikuji hofikokakine'no won'imangomunonehoho.

Ose mt'i'mokumentohofofoho.

⁷ A'amu Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyiwon'ngkohofosomo oso engkwosahokilaisohowokohofikimohofiyo ufo'ma'montonoho. I a'amu kakimosimeho hi'ntnnono muyo'njosomo kako mufo'manehoho. Ole mt'i'mokumentohofi, Olo sojo engkwosahopa'nyoa'amu angoinjuwon'ngkohofosohwanakwolaholontifi syohoiyosohwahofikowae yao'mentohofolosolohontajo engkwosaholosangomososofitofone hwap'ngoumo'n'ngkohoho.

Ose mt'i'mokumentohofofoho.

⁸ I nom'nepoa'amu simeho hi'ntnnono muyo'njosomme'no hofikole mt'i'mokumentohofi, Oso engkwosahoh'nao'mentohofosohuma'amu hofiko entofomafikuji wop'wesyantifeho.

Ose mt'i'mokumentohofofoho. A'amu hofiko Anituye hungkunomohwotohofewon'ngkohofosohofiko oso hungkuno homo somo entofomafikuji hofikowop'wesyantifeho. Anitu kako oso yahinohiso i'mofaponeso'no huno uyimentisoso ne imo'nementisofoho.

Nakwo hwe moya'mi Anituye temtitofon'woho.

⁹ Sekwo sokumo Anitu kakine'no sehwsopomentiso so'no sekwo kakoe a'amu ne imo'n'mentohofofoho. Sekwoe Hwe Engo nemokosyohumayoso hwoe syohouloho kuyoho. Oso'no Anitu kako sekumo hon'ngkanowonyo ane imo'nyo'ne sehwsopomentiso kuyoho. Sekwo Anituye a'amu ne sokumo kako sekumo wop'ngoselohofiwon'ngkiso so'no nom'ne a'amu somo filut'hwamno. Ole nakumonalohom'ento, Simo'mo sekwo sikwo'mjohomo nohumentan'ngkofi kako kakoe pomponahowop'ngopomesumaj'i'mentisofoho.

¹⁰ Simo'mo sekwo a'amu sikiyo pa'nyohumamotofofoho. I lohonta sekwo Anituye temtitofoneku humaloho. Hohonta Anitu kako sekune'no hitohoulo'mentiso so'no sekwo hunomaseyo kuyoho. I lohonta kako

sekumo wop'ingo seloho'mentiso so'no huno seyahon'ingki sekwo simeho ne'njo uyalokwofo.

Nakwo Anituye syoho ulohofiyu umo'nano.

¹¹ Nje a'amu soku sekwo olo hwaho lopo kihn'nawo'nnyo kuyoho. Sekwoe hwaho neso olopo mauyoho. Ahomomo weho. Oso'no ngko olo hungkunolo waselimonne'no yohono. Sekwo yo'mayo hwahoponjo yahino so'nji sekwoe yo'mayo wonyoso simeho umo lonte so'ntnne'no hohujo fikinjaopmno. Oso yahino wonyo sohwo kako nakwoe huyo'mango nonto wonyo namokonoho likuji hohujo fikinjaopmno.

¹² Sekwo a'amu Anituye hungkunomo in'ingkawowo'n'ingkohoho soku sekwo a'amu Anituye hungkunomo hwotoho fewo'n'ingkohoho so'nji ajwopo nohumafikuji sekwo hon'ingkanano wonyo ane hano nto'no fiwanimno. Sekwo a'amu Anituye hon'ingkanomo in'ingkawowo'n'ingkohoho so'no hofiko sekumo sitofa seliwo'n'ingkohoho oso a'amuso hofiko ikinjaofontifi sekwoe syoho wop'ingo somo sehonontifi oso sikuno Anitu kako hungkuno ikwolofone'ne poso sohonta hofiko Anitu kakoe yofe noho'nomapitnefoho.

¹³ Sekwo Anitumne'no huno nto'no syafisyikujimanji olo hwaho lopo hwe engo yofe hwofilo'nnyo sohwo hwaho lopo sekumo semokosyohumawo'n'ingki sohwoe hungkunomo tifi fin'ingkamno. Anitu kako sekumo hofikoe sifilaku'nyo'mo sehumajimentiso so'no sekwo kakoe hungkuno somo haloho popmno.

¹⁴ Oso hwe yofe engo hwofilo'nnyo huhwo sohwo nom'ne a'amu yofe engo'njo sohwo enjwa'mo humalofo. Oso huhwafe hungkunomo tifi fin'ingkamno. Hwe yofe engo'njo sohwa hofiko hofikoe syoho ulohofiyu sohwa hofiko a'amufe yahino wonyo somne'no tohino uyo'ne uhwajikuji nom'ne a'amuso hofiko hwe engo sohwo hungkunomo haloho pewo'n'ingkohoho osohwafe yofeso woho'nomantifeho.

¹⁵ Anitu kako olo so'no umo'n'ingkohoho. Sekwoe yahino wop'ingo'nohini yahon'ingkuji a'amu hofiko Anituye syoho wop'ingo somne'no sitofa liwo'n'ingkohoho sofe huno wonyo syafisyiwo'n'ingkohoho somo sekwoe yahino wop'ingoso hofikoe mangomo mampi'nyo umokumntonoho.

¹⁶ Sekwo oso hon'ingkanano hungkuno Mouses sejapmentiso somta'ni Anitu isihutofosema'mentisofoho. I oso'no sekwo hon'ingkanano wonyoso nihu'no mifitnefoho. Sekwo ole likutoho. Ngko Anituye a'amu ne nto imo'nimaleno. Oso'no ngko hon'ingkanano wonyo i'meso tohino moma'mnehono. Ose likutoho. O'o, sekwo oso yo'mayo hungkuno homo somo hohujo ikinjaofikuji sekwo Anituye syoho oso'nohini ulohofiyimno.

¹⁷ Sekwo nom'ne a'amufe yofeso monje isyikutoho. O'o, sekwo hofikoe yofeso foho'nomapmno. I Anituye a'amu ne somne'no simeho uyikuji hofikimo wop'ingo'nohini ulohopmno. Sekwo Anituye hungkunomo haloho pekuji kakoe yofe foho'nomapmno. Hwe yofe engo hwaho mokosyohumayo huhwae yofeso foho'nomapmno.

Jisas Kilaisiye hwotohomo inimokoho'nawehwasi tohino womano.

¹⁸ Sekwo syoho ulohofiyu soku, sekwo sekwoe hwe engo nosemokosyohumawo'n'ingkohoho sofe hungkunomo haloho popmno. Hofikoe hungkuno homo somo haloho pekuji hungkuno homo somo sekwo enjwa'mo fosyohumamno. Hwe engo wop'ingo selohofiwowo'n'ingkohoho somnohinimaho.

O'o, hwe engo wonyo selohofiwon'ningkiso sohwoe hungkunomo enjwa'mo fesyohumamno.

¹⁹ Sekwo Anitune'no hon'ngkano wop'ngo'nohini ikujo'no sekwoe hwe engo nosemokosyohumawo'n'ngkohofoso hofiko tohino siki sejap'kujo'no sekwo Anitumne'no yokumpohn'nyo ne'no lohofikujo'no Anitu kakoe simeho wop'ngo umo'nimontonoho.

²⁰ Sekwo hon'ngkano wonyo imofikujo'no hofiko tohino sejap'kujo'no sekwo timo'nohini uhwontohumentan'ngkuji Anitu kako sekune'no hito mulofe'njo umontonoho. I oso'no sekwo hon'ngkano wonyo ane wop'ngo'nohini yontan'ngkuji hofiko sekumo tohino siki sejap'kujo'no sekwo timo'nohini uhwontohumentan'ngkuji Anitu kako sekumo wop'ngo waseloho'montonoho.

²¹ Hwap'ngoso oso tohino siki mayo yahino homo somo in'ngkayo'ne Anitu kako sehwasopo'mentisofoho. Kilais kako sekwoe wonyomne'no tohino ma'mentiso sohonta kako tohino siki mayo'ne yahinoso hofiyono setihwamentisofoho. Kakoe hwotohomo fin'ngkamo.

²² Jisas kako hon'ngkano wonyoso nihu'no mimmentisofoho. Kakoe mango mta'ni hwasyo hungkunoso maho'nimmentisofoho.

²³ Hofiko kakimo sifajo ko ulahon'ngkofi kako hofikimo sifajo aku mulimmentisofoho. Hofiko tohino ko uyahon'ngkofi kako ole mujofoho. Hwangku ngko tohino m'kun'imposo wosejapmmonoho. Ose mujofoho. O'o, Jisas kako Anitu a'amufe yahino somne'no yano nto'no ulofiwon'ningkiso sohwoe ahomo yo'mayo hiso ho'nahinonto kako Anitu ufo'mayo'ne hontohamentisofoho.

²⁴ Jisas kako kakoe a'apaho wop'ngo somo nakwoe wonyo hungkunoso kotosahon'ngki kako iyo hwojiyafiku'nnyo somo pe'nimmentisofoho. Oso hopo sopo nope'nonto oso yahino wonyo nakumo yokumpohn'nyo nemokosyohumamojo somta'ni wop'ngomnohini un'ngkwantanoho. Jisas nakwoe wonyomne'no tohino m'kun'imposo ma'mentiso so'no kako sekumo wop'ngo semokumentisofoho.

²⁵ Hohonta sekwo yahu *sipsip* pa'nyo hon'ngkano hwasyomo uhwosopentifi we'mo imo'naofamentohofofoho. I olohonta Kilais sekwoe huyo'mango semokosyohumawo'n'ngkiso sohwoe kako asomo noseti'mahon'ngki sekwo kakimo yahu *sipsip* pa'nyo soku in'ngkwalokwofo.

3

Hwe moya'misiyoswafe hungkunofoho.

¹ A'amu nom'ni hwanne'no syoho ulohofiyiwon'ngkohofoso sohwa kakwo'yohumo enjwa'mo humawon'ngkohofoso oso pa'nyoso sekwo moya'mi hwehwanjo sofasi sekwoe hwehwafe hungkunomo enjwa'mo fesyohumamno. I hwehwo huhwo sohwa hofiko Anituye hungkunomo tifi min'ngkayo'njo ikujo'no sekwo hofikimo hungkuno pi'n'ngo lutihwafikutoho. O'o, hofiko sekwoe yahino wop'ngo somo sehon'ngkuji wop'ngofoho hnn'ngkuji hofiko huhwa sekwoe Anitumo tifi wosen'ngkapife.

² Sekwoe hwehwo sohwa ole wolantifeho, Nje ape kako Anituye hungkunomo tifi in'ngkawowo'n'ngkisosi kako yahino wop'ngo'nohini yontesi nje hungkunomo haloho n'pewo'n'ngkisiyoho. Oso'no ngko

huhwo'ni Anıtuye hungkunomo tifi unıngkamo. Hofıko sekwoe honıngkano wopıngo somo sehonıngkuji ose wohnnantıfeho.

³ Moya'mi sofasi sekwo sekwoe a'apaho somne'no a'amuso wonahonife lıkuji wokoso yo'mayo yo'mayo manji'mofosongo oso ikuji mijiyomjo oso yo'mayo so'no huno pi'nıngo syafıhu'nıngkutoho.

⁴ O'o, sekwoe sımeho ajwomo'mo oso wokoso wonyoangkafoso foto-fahinımo. Oso sımehomjo wokoso hiso olenoho. Sekwo nom'ne a'amu somne'no yoka hungkuno sımeho tohino masemnyo'njo sekwoe sımeho wopıngo'nji foyohumamno. Oso wokoso hiso muyonımfefe'njo ne'no foto'naweho. Oso wokoso homo somo Anıtu kako nokohonıngkuhwosi kakoe sımeho wopıngo umo'nımontonoho.

⁵ Hohonta moya'mi sofa hofıko Anıtumo sımeho hi'ntnnono umotofo sofa hofıko oso sımeho'mjo wokoso hiso foto'nımentohofofoho. Oso wokoso hiso nofoto'nontıfi hofıko hwehwafe hungkunomo enjwa'mo humamentohofofoho.

⁶ Apılohamıye ape Sola, kako ose imojiyoho. Sola kako Apılohamıye hungkunomo tifi inıngkawento nje hwe engo hwosoho ulımentisofoho. U sekwo oso Solafe yahino somo tifi inıngkafıjo'manji sekwo yo'mayo hungkuno sekwoe hwehwo sohwa selıfıjo so'no iyoho masenonehoho. Oso'no sekwo Solafe mehomi umo'nantıfeho.

⁷ Sekwo hwe ape'njo sohwası sekwo huno wopıngo tıpemafıkuji sekwoe ape sofanı hofıyo'no foyohumamno. Sekwoe yokumpohn'nyo sekwoe moya'mi sofafe yokumpohn'nyo somo yakolo'nnyo hwasoho. Oso'no sekwo hofıkine'no syafısyıkuji ufo'mapmno. Oso hwoya'mi hofı sofamo Anıtu kako hofıkimo wopıngo uloho'mentiso so'no hofıko sekwo'nji songo ne'no humantokutnnefoho. U sekwo oso hwoya'mi sofamo wopıngo ulohofıkujo'no sekwo Anıtumo yo'mayo so'no jomo ujosı yo'mayo wonyoso sekwoe mampaho Anıtumo jomo ujo somo maseholofonehoho. O'o, kako wosepa'nımontonoho.

Nakwo sımeho afa inıngkohwası wohumano.

⁸ Olo hungkuno losojwaofoneso ngko sekwo a'amu hopi'nonohınokune'no waselımonne'no yohono. Sekwo sımeho afa inıngkuji nom'ne a'amu somo sımeho uyımo. Sekwo senıngkwa'wehwosamne'no hitoho selofıwo'nıngkısı pa'nyoso sekwo a'amu hopi'nonohıno somne'no hitoho selofıhwoso'no wopıngo ulohopmno. Yokumpohn'nyo yahinoso foho'naopmno.

⁹ U, a'amu sekumo wonyo selohofıkujo'no u sekwo hofıkimo aku uyo'eno. Hofıko sıtofo selıkujo'no sekwo sıtofo aku nulıkutoho. O'o, sekwo Mpohumo oso a'amu homo somo sımeho pompengo umofı'ne isamoyoka ulımo. Sekwo ose ikujo'no Anıtu kako wopıngo waseloho'montonoho.

¹⁰ A'amu fıhwo kako Anıtuye hungkuno fehohnjo mtı'mokumentıso sohwo ole mtı'mokumento, U a'amu kako ngko sımeho wopıngo'nji wohumamo lıhwosı'manji kako hungkuno wonyo'nji hwasyo hungkuno'nji malonehoho.

¹¹ Kako yahino wonyo somo hohujo ikinjaofıhwosı kako yahino wopıngo'nohını uyono.

Kako sımeho pompenjıyo so'no syoho ihwosı oso yahino wopıngo hiso notıpemahwosı oso yahino homo somo tifi unıngkaweno.

¹² Anıtu kako kakoe a'amu yahino wopıngo'njo somo uh-wonıwo'nıngkısısofoho.

Oseso Anitu kako sikuno engolopohamo hofiko jomo uliwo'n'ngkohoho somo haloho pewo'n'ngkiso hweho.

Oseso Anitu kako a'amu hofiko wonyo iwo'n'ngkohoho somo uhwononto kako hofikine'no simeho tohino um'ngkuhwoso'no kako tohino uyo'ne hweho.

Ose mt+'mokumentisofoho.

Nakwoe yahino wop'ingo iwo'n'ngkuhwone somne'no tohino mayoso wop'ingofoho.

¹³ U sekwo hon'ngkano wop'ingomo wowano likuji yokumpohn'nyo yoho'n'fijoso wonyo tihwo wasemokumontolo. O'o, awonoho.

¹⁴ I oso'no sekwoe yahino wop'ingo somne'no tohino mafikuji u sekwo simonyo engo fiyimno. I oso'no sekwo sekwoe yahino wop'ingo somo in'ngkowmentan'ngkuji hofiko nosehon'ngkuji hofikoe yahino wonyo so'nji sekumo iyoho wesemofano likuji selohofikujo'no sekwo iyoho sen'ngkuhwoloho. Huno pi'n'ingo sey'hwoloho.

¹⁵ O'o, awonoho. I Kilais kako jje Hwe Engo imokohojo'no kako'nohini wokumokosyohumano. I oso'no a'amu hofiko sekumo ole woselohonantifeho. Sekwo yo'mayo wop'ingoso womano lontifi hontohumalofoso peho'neto. Ose selohon'ngkujo'no sekwo hofikimo hungkuno asomo komo'no ujo'neso sekwo nto'no fesyohumamno. Hungkuno hiso hofikimo hofiy'o'no filut'hwamno. Sekwo hofikoe hunomo monje isy'ikutoho.

¹⁶ U sekwo yo'mayo iwo'n'ngkohoho so'no sekwoe simeho sohwo wonyo hwasoho makijo'njo yoso'manji a'amuso hofiko sekwo Kilais'mo in'ngkwalokwofo so'no sitofo selikujo'no hwangku sohonta hofiko hwasyo hungkuno sejo so'no won'mango engo un'montonoho.

¹⁷ U nakwoe yahino wop'ingo iwo'n'ngkuhwone somne'no Anitu ole lososo tohino womapife lososo tohino mayoso wop'ingofoho. U yo'mayo yahino wonyo somne'no nakwo tohino manoho lihwasi miyanehwono. Oso hiso ni'hu'no wonyofoho.

Kilais kako nakwoe wonyo wae yaofone pe'n'imentisofoho.

¹⁸ I nakwoe Hwe Engo Kilais kako wonyo ni'hu'no ane sohwo kako Anituye pone'no upenemotasimo lonto nakwoe wonyo'mne'no sikuno anga'nohino somo tohino manto poyo pe'n'imentisofoho. Hwe wop'ingo'nohini sohwo nakwo wonyo hn'nimo nayohope sohwo pe'n'ngkahon'ngki kakoe huyo'mango sohwo apa'no songo likafonto kako songo humaho.

¹⁹ Kako nope'nonto kakoe huyo'mangoso tikanomo nowento kako a'amu poyo nto pe'n'mentohoho osomo kakoe hungkuno wop'ingo lut'hwamentisofoho.

²⁰ Oso a'amu hiso hofiko Ni'wa nohumentan'ngki hofiko Anituye hungkunomo hwotoho hmmotofofoho. Oso'no Anitu kako hofikoe yahino wonyo somne'no tohino komo'no umentiso'maho. O'o, Anitu kako hofiko hofikoe hon'ngkano wonyoso noho'naof'kuji ngkimo simeho wontopant'fit'kenonto hontohumentisofoho. Oso hohosohonta Ni'wa kako yofayokino nomt+'mokonto oso yofayokino homo somo a'amu aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u s'ihune'nohini humamentohofofoho. Anitu mijopo mta'ni songo nohumentan'ngkofi asomo ut'ma'mentisofoho. Mijomo mape'n'mmentohofofoho.

²¹ Oso mijo hiso mijo kiyomayo huyo'mango pa'nyofoho. Niwa'montohwamo Anitu mijo mta'ni songo nohumentan'ingkofo asomo uti'ma'mentisofoho. Oso mijo kiyomayo yahinoso a'apahomjo kiho wonyoso wae yafo'ne'maho. O'o, Anitu kako nakwoe simeho mo'mo wonyo wae yao'mentiso so'no uti'hwayo'nefoho. Mijo kiyomayo yahino neso olenoho. Kiko ngkimo mijo wokiyon'imapi'fe lohoji u kiko Mpohwo Anitumo ole uso, Jisas kako poyo pe'nonto apa'no songo lika'mentiso so'no ngko a'amu songo pa'nyo jije hon'ingkanano wop'ingomo nto'no un'ingkamano. Ose uso. Mijo kiyomayo yahino neso osohifoho.

²² Jisas kako ahwomomno simentisoso osopo nosonto kan'ingkwohwo Anituye aho anga sohohnta'ni humaho. A'amu ahwomomjo hopi'nonohino so'nji yofe engo'njo so'nji yo'mayo yo'mayo yokumpohn'nyo so'nji Jisas kakimo enjwa'mo weho.

4

Nakwo hwahoponjo yahinoso noho'naofi'hwasi K'ilaisimne'no tohino womano.

¹ K'ilais kako nakwo'nji olo hwaho lopo nohumentani kako nakwoe wonyomne'no tohino ma'mentisofoho. I oso'no nakwo yokumpohn'nyo ito'n'ingkuhwasi K'ilais kako ma'mentiso hopa nakwo tohino womano. U a'amu fihwo kako Anituye hon'ingkanomo ito'nohino in'ingkawento yahino wonyo somne'no ni'hu'no ngkilaho ne'no lonteso'no nom'ne a'amu hofiko kakimo tohino uy'wo'n'ingkohofoho. Oso a'amu huhwo sohwo kako hon'ingkanano wonyo somo ni'hu'nahone hohujo nto ikinjao'maho. Hon'ingkanano wonyo hiso oso hwe sohomo apa'no momokosyohumanehoho.

² Oseso sekwo olo hwaho lopo nohumafikuji yo'mayo wonyo sekwoe simeho umo lonto a'amu yonte hopa somo in'ingkakutoho. O'o, sekwo yo'mayo yahino Anitu kakoe simeho wop'ingo umokiyo'ne somnohini fiyimno.

³ A'amu Anituye hungkunomo hwotoho fewo'n'ingkohoho sofe yahino pa'nyoso sekwo hohonta imotofoho. Hofikoe yahino hiso olenoho. Apohufo, yo'mayo wonyo somne'no simeho fefoyo, mijo yokumpohn'nyo nontifi nilohoho, wosopayo engo ne'no ni'wo'nontifi siki humawo'nyo, mijo yokumpohn'nyo ne'no ni'wo'nontifi fon'fonyo yahino yontifi Anituye hungkunomo hwotoho fewo'nyo, hwahoponjo anitu hwasyo hwoso sohomo hwomtame ulohofontifi kakoe yofe ho'nomayo oso yo'mayo yahino wonyo hiso'no sekwo hi semo'n'ingkahon'ingki imotofoho.

⁴ Olohonta sekwo oso yahino wonyo somne'no hohujo ikinjaofontifi oso yahino wonyo homo somo sekwo hofiko'nji apa'no miyalokuyohoho. Oso'no hofiko nosehonontifi yomo yontifi sitofa selalokwofo.

⁵ Hwangku sohonta Anitu oso a'amu hisomo hofikoe yahino wonyo homo somne'no hungkuno ikwolofone hohwafo sopo humafikuji osopo Anitu'nji hofikoe hungkunoso ikwolopitnefoho. Anitu kako oso a'amu songo humalohwone hn'nnonji poyo pe'nimentohoho sofe yahino wonyo somne'no yano ilofonehwajiyone'neso nto'no esyohumaho.

⁶ Hohonta K'ilais kako a'amu poyo nto pe'nimentohoho sofepono nowento kakoe hungkuno wop'ingoso uyimentisofoho. Oso a'amu hiso hofiko nakwoe hwaho lopo nohumantifi hon'ingkanano wonyo somo in'ingkawentifi a'amu hopi'nonohinoso pe'ni'wo'n'ingkohoho hopaso pe'nimentohofoho.

Kilais a'amu homo somo u'manto hofikoe huyo'mango Anitu'nji humafitnne'ento kakoe hungkuno wop'ngoso ul'mentisofoho.

Syoho ulohofiyu wop'ngo sohwo Anituye pompenjiyoso yano ulofiyonefoho.

⁷ Olo hwaho loponjo yo'mayo hopi'nonohinoso moi'wo umo'n'monto yalofoho. Oso'no sekwo yo'mayo wonyo somo monje yasyikuji huno nto'no syafisyikuji ehohosasesyihwoso'no sekwo yo'mayo so'no Mpohumo jomo uli'wo'n'ngkuno.

⁸ Oso'no nakwo olohonta nohumentan'ngkuhwoni yahino anga'nohino nom'ne somo yakolo'nnyoso olenoho. A'amu nom'ne somne'no huno syafisyikuji simeho uyimno. Sekwo simeho uyikujono hofikoe yahino wonyo sekumo selohofikujono'manji oso wonyo homo somo sekwo sekwoe hohujopo meho'naopmno.

⁹ A'amu nom'neso hofiko sekumo se'mafikujono sekwo hofikimo hofiyu ulohopmno. Oso syoho nom'ne a'amu somo wop'ngo ulohoho so'no iyoho sen'ngkuhwaloho. o'o, simeho wop'ngonjo fiyimno.

¹⁰ Sekwo a'amu anga'no anga'nohino sokumo Anitu kako syoho wop'ngoso sejapmmentisofoho. Oso'no sekwo Anituye yokumpohn'nyoso nomafikujoni nom'ne a'amu somo ufo'mapmno. Sekwo ose ikujono Anituye syoho ulohofiyu wop'ngo soku sekwo Anituye yahino wop'ngoso yano ulofiyalokwofo.

¹¹ Hwe fihumo Anitu kakoe hungkuno luti'hwayo'ne syoho uyo so'manji kako woluti'hwano. Anitu kako a'amu nom'nehumo a'amumo fo'mayo'ne syoho uyoso'manji Anitu kakoe yokumpohn'nyonji oso hwe huhwo sohwo kako hofiyu ufo'mano. Sekwo ose ikujono a'amu hofiko nosenon'ngkui ole wolantifeho, Jisas Kilaisiye a'amuso wop'ngonohini iwo'n'ngkohofofoho. Ose likuji hofiko Anituye yofe engo woho'nomantifeho. Kakoe yofe engo so'nji kakoe yokumpohn'nyo so'nji ne'no nowent'hwonefoho.

Hofiko Kilaisimo wonyo uloho'mtohofo hopaso nakumo wonyo ose'nohini wonelohofantifeho.

¹² Nje a'amu soku yo'mayo tango toho pa'nyoso sekumo wosema'monte'no yalofoho. Sekwo nom'ne tango ne'makwoho likuji yomo ikutoho. O'o, yokumpohn'nyo fosyohumamno.

¹³ Yo'mayo tango se'malokunjo so'no sekwo simonyo fiyimno. Hwap'ngoso oso wonyo sekumo selohofalokwofoso Kilais huhumo uloho'mentohofofoho. Oso'no Kilais kako asomo poso sohonta kakoe yofe engonji kakoe yokumpohn'nyo so'nji uti'hwanyopo i'mofap'hwoso'no sekwo simonyo engo ikuji simeho wop'ngonji wohumantifeho.

¹⁴ Sekwo Jisas Kilaisiye yofe aho yokumpohn'nyo kemokosyohumalofa so'no a'amu nom'neso hofiko sekumo sitofa selikujono'manji sekwo simonyo engo fiyimno. Hwap'ngoso Anituye Towahuno yokumpohn'nyo hwofilo'nnyo sohwo sekwo'nji humaho.

¹⁵ A'amu fihwo kako sekwo'njo ajwo somo humaso sohwo kako a'amu fonjasiyo, yo'mayo yo'mayo hufo, yo'mayo yahino wonyo iyo, a'amufe fosyohumayo somo wonyo imokiyo, oso a'amu huhwo sohwo kako sekwo'nji mohumanehoho. O'o, oso yahino wonyo hopi'nono sekwo'njopo wojo so'no tohino malokwofo so'no nakwo mupo'nanehwono. O'o, sekwo oso yahino wonyo somne'no ni'hu'no ikutoho.

16 U hwe fihwo kako Jisas K'ilaisiye yofe so'no kako tohino t'ipemaso'manji won+mango munonehoho. O'o, awonoho. U sekwo a'amu K'ilais we'fe imo'n'imentohoho so'no sekwo kakine'no isamoyoka ul'ikuj An'itu kakoe yofe foho'nomapmno.

17 Oso s'ikuno a'amufe yahino somne'no tohino mayoso nto i'mofapohoho. Nakwo An'tuye mehomi ne hn'n'mo tohinoso kaki'no wone'ma'montonoho. I nakumo oso tohino hiso s'mo'mo ne'maso'manji a'amu An'tuye hungkunomo haloho mapewo'n'ingkiyohofoso An'itu kako t'ifi no'mo tohino m'ikun'imposo uyonefoho.

18 A'amu An'tuye hungkuno mt'i'mokumentohoho sohwa ole mt'i'mokumentohofi, A'amu An'tuye hungkunomne'no wop'ingo'nohino y'iwo'n'ingkiyo sohwo kako An'itu'nji engolopohamo wonyoangkafopo humayo'ne oso hwe sohwo ito'no foyohumayo'ne olohonta yo'mayo tohinoso malofoho. I ose'manji a'amu An'tuye hungkunomo hwotoho fewo'n'ingkohofoso t'ifi no'mo peho tohino mapitnneto.

Ose mt'i'mokumentohofofoho.

19 An'itu kako a'amu fihumo tango u'mano loso'manji oso a'amu huhwo sohwo kako hon'ingkanho wop'ingo'nohino ihwosi kako An'itu kakimo umt'i'mokumentisoso oso hwoe ahomo wohumano. An'itu kako sekumo asomo woset'ma'monnoho sel'imentiso so'no syaf'sy'ikuj hunoso ole waseyono. An'itu kako hungkuno sel'imentisoso ne umo'n'montonoho. Huno ose waseyono.

5

Sekwo hwe engo sohwasi An'tuye yahu sipsip somo nto'no mokosyohumamno.

1 Sekwo hwe engo sohwasimo, ngko hungkuno ole wasel'mne'no yohono. Ngko huhwo'ni hwe engo hwo'nyoho. Oseso ngko nje t'mo so'nji K'ilais kako tohino engo nomanto pe'n'ingkahon'ngki uhwon'mentohefoho. Jisas K'ilais asomo poso sohonta yo'mayo wonyoangkafo ne'masoso ngko huhwo'nnonji womantanoho. Oseso ngko olo syoho loso sekwo hwe engo sohwasiye ahopo wohu'meesehumonne'no yohono.

2 Sekwo An'tuye a'amu ne yahu *sipsip* pa'nyoso hofi'ko sekwoe ahomo humalofo somo nto'no mokosyohumamno. Olo syoho An'itu kako sejapmmasoso loso'no sekwo s'meho semo'n'ingkuhwoso'no hofiyo'no fiy'mno. Olo syoho hiloso sekwo hamniyoho mayo'ne'nohino ikutoho. O'o, sekwo An'itumne'no syaf'sy'ikuj syoho yokumpohn'nyo fiy'mno.

3 Oso a'amu An'itu kako sekwoe ahopo sehumaj'i'mentiso somo sekwo hofi'koe hwe engo sohwasi hofi'kimo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumaf'ikuj yoka ul'ikutoho. O'o, hofi'ko sekwoe humayo somo sekwoe syoho wop'ingo somo sehon'ingkuji hofi'ko oso sekwoe yahino wop'ingo homo somo hofi'ko t'ifi wosen'ingkopant'ifeho.

4 Sekwo ose ikujo'ne'manji An'tuye yahu *sipsip* somo mokosyohumayo kakwo'yohwo ne sohwo oso yahu *sipsip* somo woma'mo l'hwosi ut'i'hwanyopo asomo poso sohonta An'itu kako sekumo yo'mayo wonyoangkafososo sejapososo engolopohamo ne'no nowent'ihwonefoho.

Nakwoe hunoso nto'no syof'sy'ihwasi nakwoe yofeso monje ehin'ingkuhwasi nom'ne a'amu somne'no hwahopo wopowano.

⁵ Oso'no sekwo hwe songo sohwhannnonji sekwoe hwe engo sohwife hungkunomo enjwa'mo pahumno. Oso'nji sekwo a'amu hopi'nonohino soku Anituye a'amu ne somne'no hwahopo pawomno. Ufo'ma'nimno. Anituye hungkunoso ole nelalofi, Anitu kako a'amu kakoe hungkunomo hwotoho fifijo somo kako hofikimo ilojaofihwosi ngkilaho ulimontonoho. I oso'no a'amu hofiko nom'ne a'amu somne'no hwahopo pawowo'nngkohoho somo Anitu kako hofikimo wopingo ulohofwo'nngkiso hweho.

⁶ Oso'no sekwo sekwoe simeho sohwo yo'mayo wonyo umo lonto iwo'nngkisoso monje feehumno. Monje yasyikui sekwo Anituye aho yokumpohn'nyo somo enjwa'mo fosityohumamno. Anitu kakoe sikuno jije yofe woho'nokuma'mo lihwosi ou, kako jije yofe ho'nokumayoso hoponoho.

⁷ Yo'mayo tango sekumo se'masoso sekwo Anitu sekumo hofiyo'no semokosyohumaso sohwo ahopo foho'nahumno.

⁸ Sekwo nto'no humafikui Seten sekwoe mango sohune'no iwahoto'no fiyimno. Seten kako sikiswojo pa'nyo sohwo hano utihwa'nyopo emoyonto houhouyo engo lonto a'amumo wonyo umokumonto iwo'nngkiso hweho.

⁹ Sekwo Anitumo simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyikui yokumpohn'nyo lohofikui Setenimo mjiyohotofapmno. Sekwo huno seyohoho. Anituye a'amu angomeemjo humalofoso hofiko oso tango sekwo malokwofo hopaso malokwofo.

¹⁰ Anitu kako wopingo nalohofwo'nngkiso sohwo kako sekumo Kilaisinji ufohi'nyo'ne sehwsopo'mentisofoho. Oso'no sekwo kakoe yofe hwofilo'nnyo so'nji kakoe yokumpohn'nyo so'nji ho'nomapijoso sekwo songo ne'no nohumantokutnefoho. Oseso we'enepe sekumo tango se'maso so'no Anitu kako sekumo apa'no wopingo wasemokumontonoho. Anitu kako sekumo yokumpohn'nyo lohoho'ne sesofitofihwoso'no sekwo kako'nji yokumpohn'nyo wolohofantifeho. Ikinji ikinjiyo miyofoho.

¹¹ Oseso Anitu kakoe yokumpohn'nyoso moi'wo mmo'nonehoho. O'o, engolopohamo songo ne'no nowentihwonefoho. Oso hungkunoso nehopeho.

Hungkuno ae'uyofoho.

¹² Olo hungkuno tifo selalokwe upo'nalokwofo loso ngko Sailasimo ulahonngko kako mtimokalofoho. Ngko huno ole syofisyalokweno. Sailas sohwo kako nenngkwa'wehwo ne hweho. Olo iyoswo loso ngko sekwoe huno Anitu kako nakumo wopingo nalohofwo'nngkiso so'no huno nto'no wosyafihupifenji sentimokiyalokweno. Ngko Anitu kakoe yahino so'no huno niyahonngki sekumo yoloho selohono. Oso'no sekwo olo hungkuno hiloso nupa'nngkui aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno.

¹³ A'amu Mpapilounjo * somo Anitu kako hofikimo sekwo'nji kakoe a'amu ne imo'nyo'ne sehwsopo'mentisofoho. Oso a'amu hiso hofiko sekumo nakwoe a'amufo selalokwofo. Nje hwomu Mak huhwo nje a'amufo selalofoho.

¹⁴ Sekwo hopi'nonohino soku sekwo nom'ne a'amu somo uhwonngkui oso a'amu hiso'nji sekwo aho po'nimno.

* **5:13:** Osohonta Pita Mpamilounne'no pahnnimo hungkuno Loumne'no limentisofoho. Hwapingoso a'amu Mpapilounjoso hofikoe yahino hohontajoso imotofoho.

Sekwo K+laisi'nji humalofo. Oso'no sekwoe simehoso pompenjiyo'nji foyohumamno. Nje hungkuno osohohweho. Ngko Pita'ni selohono.

2 Pita

Olo Iyoswo Tifinjo loso Saimoun Pita Mt'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo *teti-foua*'nji (34) *teti-et*'nji (38) nto uyakolo'mentiso ajwo sopolikeno olo iyoswo tifinjo loso Saimoun Pita mt'mokumentisofoho. Olo iyoswo loso a'amu simeho hi'ntnnono uyimentohofu somnefoho. Olo iyoswo tifinjo mt'mokinyo hwapingoso olenoho. Oso a'amu Jisasimo iningkunyo soku sekwo a'amu hwasyo hungkuno'njo sohwanne'no i'waho fiy'mno. Pita kako ose ulimonto olo iyoswo loso mt'mokumentisofoho. Olo iyoswo loso nt'ipo humanto mt'mokumentiso so'no malinyofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofu lihwasi t'fi uningkohwano.

¹ Ngko Saimoun Pita'nyoho. Ngko Jisas K'laisiye syoho ulohofiyu sohwo'ni kako'ne hungkuno liku'mofo (*apouse*) syoho'njo hwo'nyoho. Jisas K'lais kako yahino wopingo'njo sohwo nakwoe Anituyoho. Kako nakwoe wonyo somjo tohino somta'ni isihutofonemayo'ne hweho. Sekwo soku oso hiso'no upa'nont'ifi hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono nakwo uyalokuhwone hopa uyont'ifi Anituye hungkunomo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumalofo. Olo hungkuno loso sekumne'no mt'mokalokweno.

² Sekwo Anitu'nji nakwoe Hwe Engo Jisas'intnne'no sekwo sikuno huhwo huhwi huno engo fitipemapmno. Huno engo tipemapijoso siko sekumo wopingo selohofohosi sekwoe simeho wopingo engo wasemo'nimontonoho.

Anitu kako nakwo kakimo ufohi'nyo'ne nahwosopo'mentisofoho.

³ Anituye yokumpohn'nyoso yo'mayo hopi'nono Anituye yahino wopingo somo iningkayo'ne nejammentisofoho. Nakwo Jisas'mne'no huno engo tipemehwasi yo'mayo nejammentiso so'no huno wonay'montonoho. Jisas huhwo sohwo kakoe yofe engo so'nji kakoe yahino ito'nohino so'nji mayo'ne johu nalimentisofoho.

⁴ Kakoe yokumpohn'nyo engo so'nji Anitu kako yo'mayo wopingo wonyoangkafo engo nakwo kakoe honingkanu ito'no iningkayo'ne wosejapmno nalimentisoso olohonta kako nakumo nto nejammentono. Oso'no olo hwahe lopo yo'mayo wonyo nakwoe simeho nelikafoso nakumo wonyo wonamokumonto yonte somo nakwo Anituye yokumpohn'nyo'nji hwotoho fehwasu nakwo Anituye yahino wopingoso womantanoho.

⁵ Oseso nakwo Anituye honingkanu ito'nohino iningkayo'ne nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyoso nto'nohinim'laho. O'lo, nakwo Anitumo simeho hi'ntnnono uyihwasu nakwo honingkanu wopingo imo'nyo'ne syoho yokumpohn'nyo uyano. Oso'nohinoso nto'nohinim'laho. O'lo, osopo nakwo sikuno huhwo huhwi Anitune'no huno engo tipemayo'ne huno nto'no syofisyihwasu Anitu kako yo'mayo hofiko ifitnne'ento imentiso so'no nakwo huno wonayono.

⁶ Nakwo oso'no huno nto'no naihwoso'no osopo nakwoe a'apaho wonyo'ne syofisyasoso hwotoho wofeeno. Nakwo yo'mayo wonyoso hwotoho monje fesiyihwasu yo'mayo tango ne'mahwoso'no nakwo

yokumpohn'nyo wolohofano. Nakwo yokumpohn'nyo lohofihwaso'no nakwo Anituye yahino hopa uyano.

⁷ Ose ihwaso'no ou osopo nakwo nom'ne a'amu somo nakwoe a'amu kuyoho ulano. Ose ulihwasi hofiyo ufo'mano. Hofiyo ufo'mehwasi nakwo simeho nehopi unano.

⁸ Oso yahino ngko seloheso ne'no mjimihwasi nakwo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye yahinoso nakumo toyo enaofihwoso'no yo'mayo syoho nakwo kakine'no yasoso ne umo'nimontonoho.

⁹ Anituye a'amu ne fihwo kako oso yo'mayo yahino homo somo momaso'njo yoso'manji oso a'amu huhwo sohwo kako timpi'nyo pa'nyo hweho. Oso a'amu timpi'nyo huhwo sohwo kako Anitu kakoe wonyo wae yimo'mentiso so'no kako huno muyofoho. Kako iningo mofalofoho.

¹⁰ Oseso nje a'amu soku sekwo oso hopa ikutoho. Anitu kako sekune'no johoho selonto kakoe a'amu ne imo'nyo'ne sehwasopo'mentisofoho. Oso yahino ngko selohe somo mayo'ne syoho yokumpohn'nyo yoho'ninkuji a'amu hofiko noshon'ngkuji ole woselantifeho. Sekwo Anituye a'amu ne kuyoho. Sekwo ose ifijoso mopiwahupitnehoho.

¹¹ O'o, sekwo Anituye yahino wopingoso nomafikujo'no oso hon'ngkano Anitumo u'mayo'neso sekune'no hwasompo'naweho. Osopo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako nakwoe wonyomne'no poyo imo'nimentiso sohwo'nji sekwo engolopohamo ne'no nohumafikuji kako sekumo hofiyo semokosyohumanefoho.

¹² Oseso olo hungkuno loso ngko ne'no seliwo'n'ngkohefoho. Sekwo olo hilo so'no huno ko seyahon'ngki sekwo aho yokumpohn'nyo ko kemokosyohumalofoso ngko apa'no selalokweno.

¹³ In'ngko olo so'no nimo'n'ngkohoho. Sikuno hopi'nonohino somo ngko olo hwaholo lopo songo humahm'mo sekwo huno aku syafisyayo'ne olo hungkuno hilo ngko sekumo ne'no waselimonne'no yohono.

¹⁴ Ngko olo so'no huno niyohoho. We'nenepi ngko olo hwaholo lopo uliko'ma'monnoho. Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kako olo hilo so'no ngkimo huno nto lanifohoto'masofoho.

¹⁵ Oseso ngko apa'no syoho engo yonji sekune'no olo hungkuno hilo mti'mokosyalokweno. Hwangu ngko poyo pe'nime sohonta sekwo olo hungkuno homo losomo apa'no huno ne'no syafihupitne'nenji mti'mokosyalokweno.

Nakwo Anituye pomponahoso Kilaisimo wentan'ngki uhwonimentihwonefoho.

¹⁶ Nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais kakoe yokumpohn'nyo engo so'nji kako asomo pe-e'ne so'ntnne'no noselahon'ngkuhwoni sekwo nto upa'nimentohofofoho. Oso hungkuno nakwo Kilaisimne'no selimentihwone hwapingoso a'mane hungkuno'nji siki hungkuno oso'njo mta'ango'maho. O'o, nakwo Kilais'nji nohumentani yo'mayo wonyoangkafo imentiso somo timo uhwonimentihwonefoho.

¹⁷⁻¹⁸ Ou, oso hwofiki'nyo sopo nakwo nohumentan'ngkuhwoni kan'ngkwohwo Anitu kakoe hwomufe yofeso ho'nimahan'ngki Jisas kakoe a'apahoso pomponaho lahumentisofoho. Nakwo ahwomo mta'ni Anitu kakoe mampahoso kakoe hwomumo ulahon'ngki nakwo ole upa'nimentihwoni, Oloso nje hwomufoho. Ngko kakine'no wopingo nimo'nantohofoho. Nje simehoso kakine'no wopingo nimo'nantohofoho. Nakwo ose ho'n'ngkahon'ngki upa'nimentihwonefoho.

19 Oseso a'amamu Anitu hungkuno uyahonngki limotofo sohwa oso hungkuno hiso hofiko mtimokumentohoho somo nakwo nupo'nontani nehopi limotofo lontani simeho yokumpohn'nyo uyalokuhwono. I oso'no sekwo hoku hofikoe hungkuno homo somo aho yokumpohn'nyo fikesyohumamno. Hofikoe hungkuno hiso sikwo'mjoho so'mo tipomponaho hopa losyalofoho. Oso pomponaho hiso ne'no nolosyontanngkuhwosi iyoho walongkonimo lihwosi iyohohwe'nji i'mu simofapawo'nngkiso uhwonwo'nngkuhwone hopaso Jisas kako oso i'mu hopa imo'nngkuhwosi kako kakoe pomponahoso sekwoe simeho mo'mo lasesyonefoho.

20 Sekwo olo hilo so'no huno waseyono. Anitu kakoe a'amumo hungkuno uyahonngki limotofo sohwa iyoswo mtimokumentohoho somo nakwo atofu lontani a'amu fihwo nakwo'njo mta'ango sohwo kako oso hungkuno homo somjo neso kakoe huno mta'ni syafisyihwosi yoloho molijwaofonehoho. Awonoho.

21 Hohonta hwe fihwo kako ole majofoho. Anitu kakoe hungkuno nomah'mo a'amumo ulimne'no yohono. Kakoe huno mta'ni ose majofoho. O'o, Anituye Towahuno kako'nohini hofikoe hunomo kakoe huno mta'nnohini tipemanto uyahonngki a'amu huhwo sohwa hofiko Anituye hungkuno limotofofoho. Huno ose waseyono.

2

A'amu Anituye hungkuno hwasyo liwo'nngkohoho sohwafe hwasyo yahino wonyo so'ne hungkunofoho.

1 Hohonta a'amu fehohnjoso hofiko a'amu Juta somo Anitumne'no hwasyo hungkuno limotofofoho. Oso hopaso a'amu fehohnjo hwasyo hungkuno'njoso sekwo'njo ajwo so'mta'ni wolikofantifeho. Hofiko sekumo hungkuno ole masel'fitnnehoho, Nakwo olo hungkuno selalokuhwone loso kengo mta'angofoho. Ose masel'fitnnehoho. O'o, hofiko sekumo ole woselantifeho. Nakwo olo hungkuno selalokuhwone loso Anituye hungkuno selalokuhwono. Hofiko sekumo ose hwasyo selikuji hofiko Anituye hungkuno so'nji hofikoe huno kengo mta'ango hwasyo so'nji woselantifeho. Sekwo hofikoe hwasyo hungkuno homo some'no simeho hi'ntnnono uyifijoso oso a'amu hiso sekumo wonyo wosemokantifeho. Jisas Kilais kako hofikoe wonyo somta'ni mpe ko nto ema'mentisoso hofiko kakimo hohujo apa'no ikinjimo'mentohofofoho. Hofiko hohujo ikinjimo'mentohoho so'no hofiko wonyo komo'no imo'n'fitnnehoho.

2 A'amu pin'ngo engoso nakwo Anituye a'amu ne'nwoho likuji hofiko hofikoe yahino kengo kengo wonyo somo unngkowantifeho. Oso a'amu hofiko yomayo wonyo yontife so'no a'amu nom'neso hofiko nuhwonngkuji Anituye a'amu nefoho syafisyikuji hofiko Anitu kakoe hungkuno ne'njo somne'no sitofu woselantifeho.

3 Oso a'amu hwasyo hungkuno'njo hiso hofiko sekwoe hamniyoho so'no hi umo'nngkuhwoso'no hofiko sekwoe yomayo hamniyoho wosemano likuji sekumo hungkuno kengo kengo hwasyo woselantifeho. Oso'no hohonta Anitu kako oso a'amu hiso hofiko Anitu'nji hungkuno ikwolofikuji wonyo imo'nyo'ne sikuno ho'nahumentisoso weho. Oso'no Anitu kako timo mopeku'nohumuyoho. O'o, kako timo hontohumaho.

⁴ A'amu ahwomomjo fehohnjo wonyo imentohofu sohwo Anitu kako hofikimo tamo'nohini uhwonimentiso'maho. O'o, kako hofikimo tikanomo uhumatimentiso sohwa hofiko osopo sikwo'mjoho nihu'no wonyo so'mo humantifi oso sikuno Anitu'nji hofiko hungkuno ikwolofu'ne so'no hontohumalofo

⁵ Hohonta hwe moya'mi hofiko Niwa'nji humamentohofu somo Niwa kako yahino wopingo so'no hungkuno yoloho ko lutihwahoningki hofiko Anitumne'no hohujo ikinjimo'mentohofu so'no Anitu kako mijo ayo engo somo hungkuno ulahoningki oso mijo ayo engo huhwo sohwo hofikimo ifehu'mokosyahoningki oso a'amu hiso hofiko mijo meepolo'mentisofuho. Oso hohosohonta Niwa kako hwe wopingo'nohino sohwo'nji kakoe a'amu aho fehohnjo hopi'nonohini nom'ne mta'ni hufa'u oso a'amu hofiko yofayokinomo songo humamentohofuho.

⁶ Oso a'amu ango pone hufa'u Soutom'nji Ngkoumoulajo humamotofu hofikoe honingkano wonyo somne'no ahwomo mta'ni Anitu kako oso ango hopo sopo tiposyo ho'nao'mentisoso hwakufo nimo'nimentisofuho. Oseso olohonta a'amu hofiko Anitumne'no hohujo ikinjaofiwo'nngkohofu hofiko oso ango hufa'u somne'no tohino mayoso'no huno uyihwoso'no hofiko Anitu'nji hungkuno ikwolofu so'ne sikuno somne'no iyoho unono.

⁷ Oso ango hufa'u soponta'ango fihumo Anitu kako songo humayo'ne utima'mentisoso anga'nohino hweho. Kakoe yofeso Loutiyoho.

⁸ Oso hwe wopingo Lout huhwo sohwo kako a'amu wonyofe yahino wonyo somne'no kakoe simaho tango engo uyimentisofuho.

⁹ Oseso nakwo huno wonayono. Anitu kako a'amu kakoe yahinomo tifi inngkawowo'nngkohofu somo yo'mayo tango u'mayo so'no ufo'mawo'nngkiso hweho. Oso'nji Anitu kako a'amu honingkano wonyo'njo somo hungkuno ikwolofu sohonta tohino nuyonefoho. Huno ose wonayono.

¹⁰ A'amu fehohnjo hofiko Anituye hungkuno so'no ne anefofo syafisyikui Anitumne'no hohujo ikinjaofikuji nakwo Anitumo enjwa'mo humayoso nakwolaho likui yo'mayo wonyo hofikoe simaho umonyo somo inngkafijosomo a'amu homo somo Anitu kako tohino engo uyonefoho. Hofikoe tohinoso nom'ne somo yakolo'nnyofuho. Oso a'amu Anituye hungkuno hwasyo liwo'nngkohofu hofiko yokumpohn'nyo imo'nontifi hofikoe hunomnohini inngkawowo'nngkohofuho. Oso'no hofiko a'amu ahwomomjo somne'no sitofo ujoso'no iyoho munyofuho.

¹¹ I oseso oso a'amu hwasyo hungkuno'njo somne'no a'amu ahwomomjoso hofikoe yokumpohn'nyo'nji yofe engo'nji yakolo'nnyo ko huhwa hofiko oso a'amu hwasyo hungkuno'njo huhwo sohwanne'no Anitumo sitofo mujo'ne hwafoho.

¹² Oso a'amu hwasyo hungkuno'njo wonyoso hofiko yo'mayo wonyo hofikoe simaho umonyo somo iwo'nngkohofuho. Hofiko yahwohuno'njo hwafoho. Yo'mayo so'no hofiko huno nto'no mosyafisiyo'njo ifijoso hofiko oso hiso'no sitofo wolantifeho. Yahu kona'wohi mu meesyososo a'amu fonjasyontife pa'nyoso oso a'amu homo somo Anitu kako ose imokonefoho.

¹³ Hofiko nom'ne a'amu somo tango engo uyiwo'nngkohofu so'no hofiko tango engo womantifeho. Hofiko wonmango munyo'njo yo'mayo wonyo hofikoe simaho umonyoso utihwa'nyopo iwo'nngkohofuho.

Ose yontifi hofiko simonyo iwo'n'ingkohofofoho. Ole seliwo'n'ingkohofi, Nakwo ho'nwi Anituye a'amu ne'nwoho selontifi sekwo Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ingkohofoho sohonta a'amu hiso'nji sekwo ifohutn'nyo sopo sponontifi oso a'amuso hofikoe yahino wonyoso hwapife halojo sopo kiho lopisyafisyo pa'nyo'njo hwafoho.

¹⁴ Hofikoe yahinoso olenoho. Hofiko ape hwa'ntesimo uhwonano liwo'n'ingkohofofoho. Hofikoe hon'ingkanano wonyo somne'no in'ing kayo'ne mijoho uy'wo'n'ingkisofoho. Oso hiso hofikoe simeho somo simeho muhnn'wo'n'ingkisofoho. Oso a'amu hiso hofiko a'amu nom'ne Anituye hungkunomo aho yokumpohn'nyo nto'no mokemokosyohumawo'n'ingkohofoho yohoho somo afofo hungkuno ulontifi hwasyo hon'ingkanano in'ing kayo'ne ipemotawowo'n'ingkohofofoho. Hofiko nom'ne a'amufe yo'mayo so'no hi umo'n'wo'n'ingkisofoho. Oso a'amu homo somo Anitu kako wae yaofonefoho.

¹⁵ Hofiko hon'ingkanano nto'nohino somo hohujo ikinjaofontifi hofiko olopole nonje nonje ilohofomiwo'n'ingkohofofoho. Hofiko oso hwe hohontajo Mpeyouye hwomo Mpelam sohwo kako hamniyoho engo mayo'ne yahino wonyo imentiso oso pa'nyofoho.

¹⁶ Yahu *toungkiso* a'mohungkunoso maliwo'n'ingkohofoho yohoho. I oso'no Mpelamiye yahu *toungki* fihwo kako Mpelamiye hon'ingkanano wonyo somne'no wopijwahumonto oso yahu huhwo sohomo Anitu a'mohungkuno kakoe hunomo ho'n'syahon'ingki oso yahu sohwo kako Mpelammo yoka ulimentisofoho. Oso'no yahu huhwo sohwo kako a'mohungkuno'nji Mpelamiye yahino wonyo somo pijwahumentisofoho.

¹⁷ Oso a'amu Anituye hungkuno hwasyo lutihwawo'n'ingkohofoso hofiko mijilimno somo jefo yonto sa'n'wo'n'ingkiyo pa'nyofoho. Oso a'amu hwasyo hungkuno'njoso hofiko oso humeengo engo saponte somo ifoho yokumpohn'nyo engoso ponto mtihupo'meefiwo'n'ingkiyo pa'nyofoho. Oso a'amu hisomne'no Anitu kako hofiko ango ni'hu'no sikwo'mjoho so'mo humafitne'ento sokafo esyohumaho.

¹⁸ Oso a'amu hiso hofiko hofikoe yo'mayo wonyo iwo'n'ingkohofoho somne'no hofiko hofikoe yofe ho'noma'n'wo'n'ingkohofofoho. Hofiko ni'hu'no huno anefoho. Hofiko nom'ne a'amu wonyo hon'ingkanano kahopi ho'nosalokwofo oso a'amu somo hofiko afofo hungkuno ulontifi hofiko oso a'amu homo somo hon'ingkanano wonyo somo ne'no apa'no asomo ipemotawalokwofo. Ole lutihwawo'n'ingkohofi, Yo'mayo wonyoso jije simeho kumo'n'ingkiyo somo noho fiyo. Ose ulahon'ingkiyo hofikoe yahino hofikimo tifi in'ingkwolokwofo.

¹⁹ Oso a'amu hwasyo hungkuno'njoso hofiko ole lutihwawo'n'ingkohofi, Yo'mayo wonyoso sekwo sekwoe simeho semo'noso'manji u sekwoe syohofoho. Sekwo hon'ingkanano hungkuno somo enjwa'mo humayoso peho'neto. Sekwo yahinoso nom'ne a'amu semokosyohumunyo ku'maho. O'o, sekwo kongkaku mokosyohumunyo kuyoho. Ose ko ulahon'ingkiyo hofikoe yahino wonyo so'nji hwasyo hungkuno so'nji hofikimo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumunyofoho. Hofiko yahino wonyofe syoho ulohofiyofoho.

²⁰ A'amu fiso hofiko Jisas Kilais kako hofikoe wonyomne'no poyo imo'nimentiso so'no hofiko oso hungkunoso mupa'nimmentohofoso hofiko wonyo we'e humalofo. I oso'no a'amu fiso hofiko hofikoe wonyo hon'ingkanano somo hohujo ikinjaofikui osopo hofiko hon'ingkanano wonyoso

nto ho'naopijoso apa'no nomafikui aho yokumpohn'nyo kemokosyohu-mafijo'manji oso hohosohonta hofikoe fosyohumayo somo Anitu kako hofikimo nihu'no wonyo fosyohumentaningkuji uhwonimontonoho.

²¹ Oso a'amu hiso hofiko honingkano wonyo nihu'nahone nto ho'nao'mentohofoso apa'no ma'mentohofoso hofikimo Anitu kakoe hungkunoso hofikimo mu'maso'njo yontentesi hofiko wopingo humafikutnesohilo. I oso'no hofiko Anituye honingkano wopingo somne'no huno wopingo tipema'mentohofoso homo somo hofiko aku hohujo ikinjao'mentohofoso so'no hofiko tohino mikunimposo engo womantifeho.

²² A'amu Anituye hungkunomo upa'nontifi hungkuno homo somo hwotoho hmentohofoso hofikimne'no oso hungkuno oso siwojo yahu yahino'njofoho. Oseso nehopi liwo'nngkohoho. Siwojo kakoe yahinoso hwolaho mjasyihwosi apa'no womanimontonoho. Yahu sohwa mno nto ijontife somo apa'no wentifi ijwo'nngkafo pa'nyofoho. Oso a'amuso hofiko Anituye honingkanomo tifi we'enehwo inngkawentifi osopo hofiko Anitumne'no hohujo ikinjao'fwo'nngkohofoso hofiko siwojo yahu osohwafe yahino'njofoho.

3

Nehopi'nohini nakwoe Hwe Engo sohwo kako asomo noponefoho.

¹ Nje a'amu soku olo iyoswo hufa'uyo mtimokalokwe loso iyoswo simomjo so'nji olo tfinjo lo'nji hungkuno wopingo nto upa'nimentohofoso so'no sekwo huno aku syafisiyo'ne semtimokiyalokweno.

² Hungkuno hiso olenoho. Hohonta Anitu kakoe a'amumo hungkuno uyahonngki hofiko mtimokumentohofoso sohwa hofiko yomayo tifi no'mo imo'none so'no mtimokumentohofofoho. Sekwo oso hungkuno so'nji nom'ne hungkuno nakwoe Hwe Engo Kilais kako nakwoe wonyomne'no poyo imo'nimentiso sohwo kakoe hungkuno liku'mofoso (*apousel*) syoho'njo sohwna'nta'ni upa'nimentohofoso so'ntnne'no sekwo huno nto'no fisyafihupmno.

³ Simo'mo sekwo huno olo so'no huno waseyono. We'enepi sikuno ae'uyoso moi'wo umo'nimo lihwosi yoso sohonta a'amu fehohnjoso hofiko yomayo hofikoe hunoso umo lonto yahonjo somo hofiko tifi inngkawowo'nngkohofoso hofiko sekumne'no sitofu woselantifeho.

⁴ Hofiko sekumo ole woselantifeho. Sekwoe Hwe Engo sohwo kako sekumo ole selimentisotaho. Hwangku ngko asomo wapmmonnoho. Ose selimentisotaho. I kako ntimo humaho. Nakwo kakimo muhwoyofoho. Kako sekuyepono asomo maponehoho. Anitu hohonta yomayo mtimokumentiso sohonta yomayo imo'nimentisoso ne'no womopontanngki nakwoe ajuyohwosa hofiko nohumamopontifi pe'nimentohofoso somta'angoso olohonta oso yomayoso ne'no weho. Oso pa'nyoso ne'no nowentihwonefoho. Sekwoe Hwe Engo sohwo kako maponehoho. Hofiko sitofu ose woselantifeho.

⁵ Hofiko olo hungkuno anga'nohino losomo simo hi'ntnnono uyoso nakwolaho lalokwofu. Hohonta Anitu kako hungkuno'nohini lahonngki hwaho'nji ahwomo'nji imo'nimentisofoho. Oso hwaho hiso mijo ajwopo womentisofoho. Mijo fehohnjoso yokintahopo ho'nahumentisoso fehohnjoso hwaho lopo womentisofoho.

⁶ Oseso sikuno nom'ne somo Anitu kako lahon'ngki mijo oso hwaho somo ifehu'mokosyahon'ngki a'amu hopi'nono wonyo humamotofoso mijo mapolo'mentono.

⁷ Oso pa'nyoso tifi no'mo Anitu lahon'ngkuhwosi olo hwaho lo'nji ahwomo'nji uhwoniwo'n'ngkuhwone somo Anitu lihwoso'no toho nonasyonefoho. Oso hohosohonta a'amu hofiko Anitumne'no hohujo ikinjaofiwo'n'ngkohoho somne'no oso Sikuno Engo Anitu'nji hofikoe wonyo so'ne hungkuno ikwolopitnnefoho. Oso hiso'no Anitu kako hontohumaho. Oso hungkuno homo somo a'amu sitofo'njo huhwo sohwa hofiko simeho hi'ntnnono muyo'njo hwafoho.

⁸ Nje a'amu soku sekwo olo hilo so'no huno nosyafisyikutoho. Anitu kako hontohumayo ne'nohinoso peho'neto. O'o, sekwo huno olo so'no fisyafi'hupmno. Anitu kako huno syafisyonteso sikuno anga'nohinoso soswo *wan tausen* (1,000) pa'nyofoho. U soswo *wan tausen*iso (1,000) sikuno anga'nohino pa'nyofoho. Nakwo sikuno so'ne atofa liwo'n'ngkuhwone hopaso Anitu kako oso sikuno so'ne atofa majofoho.

⁹ Nakwo Hwe Engo Anitu sohwo kako ole limentiso, U ngko yo'mayoso umonnoho limentisoso uyimontonoho. A'amu fehohnjoso hofiko huno ole syofisyalokwofo. Anitu kako oso hungkuno limentisoso in'ngo mofalofoho. O'o, kako in'ngo mamofonehoho. I oso'no Anitu kako huno ole syofisyalofoho. A'amu anga'nohino fihwo kako tikanomo uyoso'no ni'hu'no wonyofoho. Ose lonto ole lalofi, a'amu hopi'nonohinosa hofikoe hon'ngkano wonyo somo hohujo ikinjaofikuji ngkine'no simeho hi'ntnnono yiwolo'mokukuji wontapife. Anitu kako huno ose syafisyonto kako a'amu hon'ngkano wonyo'njo somne'no hontohumaho.

Olo hwaho lo'nji ahwomo lo'nji moi'wo imo'nonefoho.

¹⁰ Oseso a'amu hufo uyantife piwo'n'ngkohoho hopaso nakwo Hwe Engo sohwo kakoe sikuno asomo pe-ene'no oso pa'nyofoho. Oso sikuno homo somo ahwomo engo nolihwoso'no ahwomo hiso moi'wo umo'n'montonoho. Oso hohosohonta hntokwaliyo so'nji hamno mofehi'nyo nakwo hwaho yo'mayo so'nji toho moi'wo nonefoho.

¹¹ Hwangku oso yo'mayo i'mofapone so'no sekwo huno syafisyikuji olohonta sekwo humayoso pipi wehumant'fito. Sekwo hon'ngkano wop'ngo'nohini ikuji Anituye yahino wop'ngomnohini nto'no fin'ngkakuno.

¹² Ose ikuji sekwo Anituye Sikuno Engo so'no fohontohumamno. Sekwo Anitu kakoe syohoso yokumpohn'nyo ifijo'manji kako komo'no wapm-montonoho. Oso sikuno homo somo yo'mayo ahwomomjo somo toho n'ngkuhwoso'no sojo hwaho yo'mayoso afofo mijo pa'nyo imo'nonefoho.

¹³ Hohonta Anitu kako ole nalimento, Ahwomo'nji hwaho'nji moi'wo imo'noso sohonta ngko ahwomo songo'nji hwaho songo'nji mt'i'mokumnefoho. Oso hopo sopo a'amu hofiko yahino wop'ngo'njoso mapitnnefoho. Anitu ose nalimentiso so'no nakwo oso hiso'no hontohumalohwono.

Nakwo nakwo humayoso nto'no ehumehwasi nakwo Hwe Engo so-humne'no wohontohumano.

¹⁴ Oseso nje a'amu soku sekwo yo'mayo yahino wonyo somo ni'hu'nahone ho'naofikuji yahino wop'ngo'nohini iyoso'no syoho engo ikuji oso sikuno engo somne'no fohontohumamno. Ose ifijo so'no Anitu

kako sekumo t̄imo wonyo masehononehoho. O'o, sekwo kako'nji s̄imeho afa unant̄ifeho.

¹⁵ Jisas kako asomo komo'no mape'njo peho'no yalofoho. Hwap̄ingoso kako nom'ne a'amu hof̄ikoe hon̄ingkano wonyo somo hohujo ikin-jaof̄ikuji ngkimo t̄ifi won̄ingkap̄ifento hontohumaho. Olo hungkuno ngko semt̄i'mokiyalokwe hiloso An̄itu kako nen̄ingkwa'wehwo Poul huhumo uyahon̄ngki kako huhwonji sekune'no iyoswo mt̄i'mokumentisofoho.

¹⁶ U yo'mayo iyoswo Poul mt̄i'mokuwo'n̄ingkisoso kako s̄ikuno ae'uyo yo'mayo somne'no mt̄i'mokuwo'n̄ingkisofoho. Hungkuno fehohnjo mt̄i'mokonteso yoloho ne t̄ipemayo'ne'entani syoho engo iwo'n̄ngkuhwonefoho. I oso'no a'amu huno aneso An̄ituye hungkunomo hof̄iko aho yokumpohn'nyo mokemokosyohumayo'njo hof̄ikoe hwasyo hunoso iwo'n̄ngkohofoso hof̄iko Pouliye hungkuno yoloho neso huno muyahon̄ngki hwasyo lut̄ihwawo'n̄ngkohofofoho. Pouliye hungkuno'nohin̄'maho. O'o, nom'ne hungkuno An̄ituye iyoswo mta'ango hi yoloho neso hwasyo lut̄ihwawo'n̄ngkohofofoho. Oso'no hof̄iko tohino engo not̄ipemapitnnefoho.

¹⁷ Nje a'amu soku, sekwo oso a'amu An̄ituye hungkuno hwasyo lut̄ihwamojo so'no huno nto seyohoho. Oseso sekwo oso a'amu somne'no i'waho nto'no fiȳimno. Oso a'amu An̄ituye hungkuno hwasyo loset̄ihwawo'n̄ngkohofoso hof̄iko sekumo hon̄ingkano hwasyomo ipesemotafitnnoho. Sekwo nop̄iwahupitnnoho.

¹⁸ Sekwo nakwoe Hwe Engo Jisas K̄ilais kako nakwoe wonyomne'no poyo imo'n̄mentiso sohune'no sekwo kakine'no s̄imeho hi'ntnnono uyalokwofo soku sekwoe s̄imeho pompenjiyo uyoso engo umo'nono. Sekwo kakoe yahino wop̄ingo somne'no sekwo huno engo fit̄ipemapmno. Nakwoe Hwe Engo Jisas kakoe yofeso engolopohamo ne'no noho'nomehwanefoho. Nje hungkuno osohpeho. Ngko Pita'ni selohono. Nehopeho.

1 Joun

Olo iyoswo Simo'mjjo loso Joun Mti'mokumentisofoho. Olo Hungkuno simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo *fouti'nji* (40) *sikisiti'nji* (60) nto uyakolo'mentiso ajwo sopoli'keno olo iyoswo simo'mjjo loso Jisas'iye inomokomoyo Joun mti'mokumentisofoho. Joun sohwo iyoswo simo'mjjo nto mti'mokumentisohwo olo nom'ne loso mti'mokumentisofoho. Hungkuno hwap'ngoso afafoho. Oso'no hofi'ko huno olenoho. Olo iyoswo loso Joun mti'mokumentisofoho. Hofi'ko huno ole, olo iyoswo loso Joun kako a'amu hwaho engo Esiya angom'meemjo Jisasimo in'ngkunyoo somne'no mti'mokuyahoti'mentisofoho. Joun oso a'amu hwasyo hunguno'njo a'amu Nositiki'so hofi'ko a'amu Jisasimo in'ngkunyofe simoho hi'ntnnonohino somo wonyo umokontan'ngkofi yokumpohn'nyo umokumonto mti'mokumentisofoho. Olo iyoswo homo lomjo hungkuno hwap'ngoso olenoho. Simoho uyoso'no huno syafi'hunoho. (Hungkuno hiso 1 Joun sohe engo 2, hon'ngkano we'e 5. Osopo weho.) Olo iyoswo hiloso Joun angoo nti'po humanto mti'mokumentisoti'keno. Oso'no nakwo huno monayofoho. Oso'no nakwo olo iyoswo homo lomo atofoo lihwasii tifi un'ngkohwano.

Jisas songo ne'no humayo'ne hungkunoso hwap'ngo hweho.

¹ Jisas K'ilaisimne'no ngkoo ifalifaliyo wamti'mokumone'no yohono. Kako songo humayo'ne hungkuno hwap'ngo hweho. Nakwoe hwaho mamti'mokiyo sohonta Jisas kako ne'no humamojoo hweho. Nakwo kakoo hungkunomoo nupo'nontani kakoo simo'mangomoo timoo nuhwonontani kakoo a'apahomoo aho upm'mokumenti'hwonefoho. Oso'no nakwo kakine'no hungkuno selalokuhwono.

² Olo songo humayo hwap'ngo lohwo kako uti'hwa'nyopo i'mofopahon'ngkii nakwo uhwon'menti'hwonefoho. Uhwon'menti'hwone so'no kakine'no hungkuno songo ne'no humayo'ne selalokuhwono. Kako Anituyee hungkuno huhwo lohwo kako a'amu imo'nontoo uti'hwa'nyopo i'mofopahon'ngkii uhwon'menti'hwonefoho.

³ Yo'mayoo hopi'nonoo upa'n'menti'hwone so'njii uhwon'menti'hwone so'ntnne'no selalokuhwono. Oso'no sekwo'njii nakwo'njii simoho afa ufohi'nyo'ne uyantane'yihwono. Nakwo'njii Mpohwo Anitu'njii kakoo Hwomoo Jisas K'ilais sohwo'njii simoho afa ufohi'n'ngkuhwone hopasoo sekwo'njii simoho afa ufohi'nano.

⁴ Olo hungkuno semti'mokiyalokwe losoo tifi in'ngkafijoo'manjii nakwoe simoho'njii sekwoe simoho'njii wop'ngoo'nohino umo'n'imontonoho.

Nakwo hon'ngkano wop'ngomnohino wemoyihwano.

⁵ Olo hungkuno Anituyee hwomoo nal'mentisoo selalokuhwono. Hungkuno ole, Anitu kako wop'ngoo'nohinosoo hwap'ngo hweho. Kako wonyo hon'ngkano ni'hu'no ane hweho.

⁶ Oso'no nakwo Mpohwo'njii simoho afa ufohi'nano kolihwasii nakwo hon'ngkano wonyomoo oseno mohumentan'ngkuhwasii'manjii nakwoe hungkuno hisoo hwasyofoho. Nakwo mango'nohino'nwoho.

⁷ Nakwo Mpohwoe hungkunomo in'ngkawasoso Jisas kako in'ngkawowo'n'ngkiso pa'nyoso nakwo a'amu hwahoponjo so'nyuye simeho afa'njo wohumantanoho. Ose ihwasi'manji Jisas Anituye Hwomu sohwoe honiyo nakwoe wonyo wae enaofihwoso'no nakwoe simeho kiho'maso'nji wohumantanoho.

⁸ Nakwo wonyo ane'nwoho hnnaso'manji nakwoe simehomne'no hwasyo hnnalokuhwono. Hungkuno neso nakwoe simehomo monauyoho.

⁹ Nakwoe wonyo yoloho lijwaofaso'manji Anitu wop'ingo'nohini iwo'n'ngkiso sohwo kako monesikwajonehoho. O'o, kako nakwoe wonyo wae enaofihwoso'no nakwo simeho kiho'maso'nji wohumantanoho.

¹⁰ Nakwo ole hnnaso, Ngko wonyo ane hwo'nyoho. Ose hnnaso'manji nakwo Mpohwo Anitu sohumne'no hwasyo hweho lalokuhwono. Kakoe hungkuno nakwoe simehomo monauyoho. Hwap'ingoso Anitu nalohoho, A'amu hopi'nono wonyo hi'njo kuyoho.

2

Jisas Kilais nakwoe Nefo'mayo hweho.

¹ Nje mehomi soku, olo hungkuno mti'mokalokweso sekwo hon'ngkano wonyo miyo'nefoho. I oso hiso'no a'amu fihwo wonyo yososo nakwo'ne nefo'mayo'ne oso hi'nji'nwoho. Huhwo sohwo Mpohwo Anitu'nji humaho. Nakwoe wonyomne'no kako Mpohumo jomo ulimontonoho. Oso hwe wop'ingo sohwo Jisas Kilaisiyoho. Yo'mayo iwo'n'ngkiso so'no Mpohwo simeho wop'ingo umo'n'wo'n'ngkisofoho.

² Oso hwe huhwo sohwo nakwoe wonyomne'no tohino mikun'imposo ma'mentisofoho. Kakoe honiyo nakwoe wonyo wae yafo'ne imo'mentisofoho. Olo hiloso nakwoe wonyomne'nohinim'aho. O'o, a'amu hopi'nonohino olo hwaho lopo humolawotofoto sofe wonyomne'no imo'mentisofoho.

³ Nakwo huno ole nayohoho, Nakwo Anituye hungkuno hofiyo in'ngkayo'manji Mpohwo'nji nakwo'nji simeho afa nto in'ngkuhwono. Nakwo kakoe a'amu ne nto imo'n'ngkih'wono.

⁴ A'amu ole lososo, Ngko Anituye a'amu ne hwo'nyoho. Ose lososo Anituye hungkunomo ito'no min'ngkayo'njo sohwo hwasyo'nohino hweho. Hungkuno neso kakoe simeho mo'mo mawo'nnyo hweho.

⁵ A'amu Anituye hungkunomo ito'no in'ngkaweso sohwo kako Anitumo simeho uyoso engo umo'nimontonoho. Oso hiso kiko isoso kiko huno wakiyono. Kiko Anitumo humahhno.

⁶ A'amu fihwo ole lososo, Ngko Anituye a'amu ne hwo'nyoho. Ose lihwosi kakoe hon'ngkano Jisasiye hon'ngkano pa'nyo umo'nono.

Hwe fihwo nom'ne a'amumo simeho ne uyalokunjo sohwo kako pomponahopo humaho.

⁷ Nje a'amu soku, olo hungkuno sekwo in'ngkayo'ne mti'mokalokweso songo'maho. O'o, yofohofoho. Hohonta simo'mo ne'mo nto upa'nimotofofoho.

⁸ I oso hungkuno hohontajoso huno naimentisoso olohonta Jisasi'mo uhwon'ngkahon'ngkuhwoni hon'ngkano hungkuno hohontajoso songo pa'nyo imo'nalofoho. Oso'no sikwo'mjohoso moi'wo imo'nalofoho. Pomponaho wop'ingos weho.

⁹ Hwe fihwo ole lososo, Ngko pomponahopo humaleno. Ose lososo kako a'amu nom'ne sohumo simeho wonyo uyososo sikwo'mjoho'mo humaho.

¹⁰ A'amu fihwo a'amu nom'ne sohomo simeho uyososo kako pomponahopo humaho. Oso hopo sopo nohumahwosi kako a'amu nom'ne somo honingkano wonyomo mipemotawenehoho. O'o, hofiko kakine'no mopiwasiyofoho.

¹¹ A'amu nom'ne sohune'no simeho wonyo uyososo kako sikwo'mjoho'mo wohumamontonoho. Kako sikwo'mjoho'mo emoyonto honingkano'no pijipijo iwo'n'ngkisofoho. Kakoe wonyomne'no t'impinyo imo'nonto honingkano ito'no muhwonyofoho.

¹² Nje mehomi soku, Anitu kako Jisasimne'no sekwoe wonyo wae yao'mentiso so'no ifalifaliyo semt'i'mokiyalokweno.

¹³ Sekwo hwe engo sohwasi olo hwe lohwo simo'mo ne so'mo humamojo sohwo olohonta oseno humaso sohomo sekwo huno moi'wonoho. Oso'no semt'i'mokiyalokweno. Sekwo hwe songo sohwasi sekwoe yokumpohn'nyo hwe wonyo Seten sohomo uyakolo'malofa so'no semt'i'mokiyalokweno.

¹⁴ Sekwo mehomi soku, sekwo Mpohumo huno ito'no seimentiso so'no semt'i'mokimentohefoho. Sekwo hwe engo sohwasi olo hwe lohwo simo'mo ne so'mo humamojo sohwo olohonta humaso sohomo sekwo huno seimentiso so'no semt'i'mokimentohefoho.

Nakwo hwahoponjo yahino somne'no namo'n'ngkuhwoloho.

¹⁵ Sekwo yo'mayo hwahoponjo somne'no simeho uyikutoho. A'amu fihwo hwahoponjo yahinomo in'ngkaweso sohwo kako Anituye hungkuno ne'njo somo min'ngkayofoho.

¹⁶ O'o hofiko yo'mayo wonyo so'no simeho fefoyo, yo'mayo hwahoponjo somo timo uhwononto hi umo'n'ngkahon'ngki yokumpohn'nyo mokosyohumayoso nakwo huno ole nayohoho. Oso hiso Anitu mta'ango'maho. O'o, hwahoponjo honingkanofoho.

¹⁷ Yo'mayo hwahoponjo so'nji honingkano wonyo so'nji moi'wo imo'nonefoho. I a'amu Anituye hungkunomo in'ngkayo sohwo songo ne'no nohumant'hwonefoho.

Jisasimne'no hungkuno hwasyo ulimotofo sohwa nto i'mofapohofa.

¹⁸ Nje mehomi soku, sikuno moi'wo imo'nyoso mofoneponoho. Hohonta sekwo nto upa'n'imentohofofoho. Jisas Kilaisiye mango sohwo wapm-montonoho. Olohonta kakoe mango sohwa nto i'mofapmmalofa. Oso'no nakwo huno ole. Sikuno moi'wo umo'n'imonte'no yohoho.

¹⁹ A'amu fehohnjo nto neliko'ma'malofofoho. Osohwa nakwoe a'amu'njo'maho. Hofiko nakwoe a'amu'ntentesi hofiko nakwo'nji ne'no nohumafikutnesohilo. I oso'no nto neliko'ma'malofofoho. Oso'no nakwo huno ole moi'wonoho, nakwoe a'amu ne'maho.

²⁰ I oso'no sekwo Anituye Towahuno Wop'ngo moi'wo nto ma'malofofoho. Oso'no sekwo honingkano neso huno moi'wo nto seimaho.

²¹ Sekwo honingkano ne so'no huno maseyoho isoso'no mamt'i'mokalokuyohono. O'o, sekwo honingkano ne so'nji honingkano hwasyo so'nji yofe uhwof'wo'n'ngkohofofoho. Hwasyo hungkunoso hungkuno nehopi mta'ango mmo'nonefoho huno seyohoho. Oso'no semt'i'mokiyalokweno.

²² Hwe hwasyo hungkuno'njo sohwo t'hwolo. Hwe ole liwo'n'ngkiso hweho. Jisas sohomo Anitu nakumne'no uhwosopomentiso'maho. Ose liwo'n'ngkiso sohwo kako Jisas Kilaisiye mango hweho. Kako Mpohwo Anitu'nji kakoe Hwomu Jisas'njimo ngkilaho ul'wo'n'mojo hweho.

²³ A'amu fihwo Anituye Hwomu sohomo ngkilaho liwo'n'ngkiso sohwo Mpohwo huhune'no ngkilaho liwo'n'ngkiso hweho. A'amu fihwo Hwomu sohomo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkiso sohwo Mpohwo huhune'no simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkiso hweho.

Anituye Towahuno hungkuno ne'njo lonetihwawo'n'ngkiso hweho.

²⁴ Oso hungkuno hohonta upa'nimotofoso aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno. Oso hungkuno hiso simeho'mo wosewo'mto'manji Mpohwo Anitu'nji hwomu sohwo'nji sekumo aho yokumpohn'nyo wosemokosyohumanjiyoho.

²⁵ Olo hilo so'no nalimentisofoho. Nakwo kako'nji songo ne'nohini nohumantihwanefoho.

²⁶ A'amuso sekumo hon'ngkano hwasyomo ipemotasewofitnno-hontnne'no semti'mokiyalokweno. Oso'no sekwo huno waseyono.

²⁷ Sekwo Anituye Towahuno nto mahon'ngkofi kako sekwo'nji humaho. Oso'no Anituye Towahuno Wop'ngo sohwo kako sekwo'nji ne'no humah-wosi yo'mayo hopi'nonohino so'no wolosetihwahwono. Kako hungkuno nehopi'nohini losetihwayo hweho. Hwasyo hungkuno ane hweho. Anituye Towahuno Wop'ngo losetihwaso hopaso sekwo Jisas Kilais'mo aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno.

²⁸ Ou, nje mehomi soku, sekwo Jisas'mo fosyohumamno. Oseso kako poso sohonta nakwo yokumpohn'nyo lohofihwasi won'mango monanyo'njo kako'nji woswo'nantanoho.

²⁹ Sekwo huno moi'wonoho. Jisas Kilais sohwo hwe wop'ngo hweho. Olo hilo so'no sekwo huno ole waseyono. A'amu hon'ngkano wop'ngo'nohini iwo'n'ngkiso sohwo Anituye mehomi ne hweho.

3

Olohonta nakwo Anituye mehomi'nwi humalohwono.

¹ U Mpohwo Anitu kako nakumne'no hitoho mi'kun'imposo nejapmentisofoho. Kako nakumo nal'wo'n'ngki, Nje mehomi kuyoho. Ose nal'wo'n'ngkiso hweho. Oso'no pisopisaho likuji huno fusyafihupmno. Ou, nehopeho. Nakwo Anituye mehomi ne'nwoho. A'amu hwahoponjoso Anitune'no huno muyoso'no nakwo'ntnne'no hofiko huno muyofoho.

² Ou nje a'amu soku, nakwo Anituye mehomi nto imo'n'ngkuhwono. Nakwo hwangu pipi imo'nanehwono. Oso hiso huno monayo'njofoho. I oso'no nakwo huno ole nayohoho. Jisas kako asomo poso sohonta nakwo kako pa'nyo imo'nanefoho. Hwap'ngoso nakwo Jisas ne sohomo uhwonanefoho.

³ A'amu fihwo olo hilo so'no hontohumaso sohwo kako hon'ngkano wonyo apa'no miyo'njo hweho. O'o, kako simeho kiho ane'njo Jisas pa'nyo wohumamtonoho.

⁴ A'amu yahino wonyo'njo sohwo kako Anituye hungkunomo hwotoho fewo'n'ngkiso hweho. Yo'mayo yahino wonyoso Anituye hungkunomo mtihupewo'n'ngkisofoho.

⁵ Sekwo huno ole seyohoho, Nakwoe wonyo wae so'no Jisas kako a'amu imo'n'mentisofoho. Kako wonyo ane hweho. Kako Anituye hon'ngkano hungkunomo mamt'huposo'njo hweho.

⁶ A'amu Jisas'mo humaso sohwo wonyo miyo'njo hweho. A'amu fihwo hon'ngkano wonyo iwo'n'ngkiso sohune'no nakwo huno ole wonayono, Oso hwe huhwo sohwo Jisas'mne'no huno muyo hweho.

⁷ Nje mehomi soku a'amu hwasyo hungkuno sejo'njo somne'no i'waho fiyimno. A'amu honingkano wopingo'njo Jisas Kɩlais pa'nyo sohwo hwe wopingo'nohino hweho.

⁸ Hwe wonyo Seten sohwo hohonta nakwoe hwaho mmo'nyo sohonta kako wonyo'nohini imojo hweho. A'amu olopo humaso sohwo wonyo ne'no yalokuso sohwo Seten'ye mehomi hweho. Anituye hwomu sohwo yo'mayo Seten iwo'n'ngkiso so'no wae yafo'ne pmentisofoho.

⁹ A'amu Anituye mehomi imo'nyo sohwo kako honingkano wonyomo min'ngkayo'njo hweho. Hwap'ngoso Anituye Towahuno kakimo humaho. Oso'no kako wonyo miyo'njo hweho. O'o, Anituye hwomu hweho.

¹⁰ Anituye a'amu neso tihwolo. Seten'ye a'amu neso tihwolo. Oso'no huno nayihwoso'no'manji oloso'no huno wosyofisyano. A'amu honingkano wonyo'njo a'amu nom'ne somo simeho muyo'njo osohwo Anituye a'amu'maho. O'o, Seten'ye a'amufoho.

A'amu nom'ne'nji simeho inyo yahinoso olenoho.

¹¹ Simo'mo ne'mo sekwo hungkuno ole upa'n'imentohofi, Sekwo a'amu nom'ne somne'no simeho uyimno.

¹² Nakwo a'amu Kein osohwo pa'nyo miyanehwono. Oso hwe huhwo sohwo Seten'ye a'amu hweho. Kon'ngkwa'wehumo fonjahumentisofoho. Peho'no fonjahumentisoto. Hwap'ngoso ole. Kein kako honingkano wonyomo in'ngkamojo hweho. Apel kako honingkano wopingomo in'ngkamojo hweho.

¹³ Oso'no a'amu olo hwaho lophonjoso sekumne'no nakwolaho selifijo'manji sekwo yomo iyo'eno.

¹⁴ Nakwo a'amu nom'ne Jisasimo simeho uyiwon'ni motofoto somo simeho uyiwon'ngkuhwone'manji nakwo huno ole, Mpohwoe tojo somo humalohwono huno nto nayohoho. Hwap'ngoso ole, Nakwo Seten'ye hantoho tɩkano honingkano somo uliko'mentani Anituye hantoho songo ne'no humayo'ne somo humalohwono. Olo hilo so'no huno pipi nayohoho. A'amu fihwo kako a'amu nom'ne somo simeho muyo'njo yoso sohwo kakoe songo ne'no humayoso tohino mɩkun'imposo ne'no umnonesofoho.

¹⁵ A'amu kon'ngkwa'wehumne'no simeho tohino umnososo sohwo wofonjahumonne'no yohono loso sohwo pa'nyo hweho. Sekwo huno moi'wonoho. A'amu nom'ne sohomo wofonjahumonne'no yohono loso sohwo Anitu'njopo songo ne'no mohumanefoho.

¹⁶ Jisas olo hwaho lopo nakumne'no imentiso so'no nakwo huno nayohoho. Jisas nakumne'no poyo pe'n'imentisofoho. Oso'no nakwo nakwoe a'amumo ufo'mayo'ne'no nakwoe songo humayoso hofikimo uyano. Nakwoe a'amu somo ufo'mehwaso hn'nwi poyo pe'nasoso wopingofoho. Jisas hne'efoho.

¹⁷ A'amu olo hwaho lophonjo hamniyoho hi'njo sohwo kon'ngkwa'wehwo umofonyo yalofonjo sohomo hitoho mulofe'njo'manji kako ole lososo peho'neto, Ngko Anitumo simeho uyiwon'ngkohe hwo'nyoho. Ose peho'no lalofoho. Mango'nohino hweho.

¹⁸ Nje mehomi soku, nakwo nom'ne a'amu somno namo'nyoso mango'nohini ulihwaloho. O'o, nakwo hofikine'no hitoho nalofihwoso'no hofikimo wopingo ulohofano.

A'amu Jisasimo tifi in'ngkawowo'n'ngkohofoso Anitumne'no iyoho munonehoho.

¹⁹ Simeho uyo yahino ne'nji uti hwehwasi nakwo Anituye honingkanomo nehopi humalohwoneso huno wonayono. Oso'no nakwo Anitu'njopo lohofihwasi nakwo wonimango monanonefoho.

²⁰ I oso'no jije simeho mo'mo wonyo hwo'nyoho hnniwo'ninkino'manji Anitu'njye simeho yakolo'nnyo hweho. Kako yo'mayo hopi'nonohino so'no huno hwapingo'njo hweho. Oso wonyo hiso kako wae nto kilohomaho Anitu huno uyohoho.

²¹ Ou, nje a'amu soku, nakwoe simeho mo'mo oso hungkuno monajomanji nakwo Anituye simanopo wonimango ane yokumpohn'nyo wolohofano.

²² Nakwo kakoe hungkunomo tifi iningkawowo'ninkuhwone'manji yo'mayo iwo'ninkuhwone so'no Mpohwoe simeho wopingo umo'ninkiso'manji yo'mayo so'no Mpohumo jomo ulasoso wonejapmtonoho.

²³ Anituye hungkunoso olenoho. Nakwo kakoe Hwomu Jisas Kilaisiye yofe somo simeho hi'ntnnono uyihwasi nom'ne a'amumo simeho uyihwano. Oso hiso kako nalinyofoho.

²⁴ A'amu Jisasiye hungkunomo tifi iningkawowo'ninkiso somo Anitu kakimo ufo'malofoho. Anitu kako hwe huhwo sohomo humaho. Anitu kakoe Towahuno Wopingoso nejopahonngki Towahuno sohwo ole netihwalofoho. Anitu nakumo humaho.

4

Anituye Towahuno ne'nji towahuno hwasyo so'ntnne hungkunofoho.

¹ Nje a'amu soku, a'amu pi'ningo hwasyo hungkuno'njoso nakwoe hwahopo emoyalokwofo. Oso'no hungkuno hopi'nonohino upa'nifjo oso hungkuno somo simeho hi'ntnnono ukutoho. O'o, a'amu ole selososo, Ngko Anituye Towahuno hi'njo hwo'nyoho. Ose selahoninkuhwosi sekwo yamofo fiyimno. Oso hwe huhwo sohwo Anituye hwolikeno. Hwahoponta'ango hwolikeno.

² Huno ito'no tipemapitne'no yamofo fiyimno. A'amu fihwo hungkuno ole loso'manji, Jisas Anituye Hwomu Ne sohwo a'amu imo'nimentisofoho. Ose loso sohwo kako Anituye Towahuno ne hi'njo hweho.

³ Oso hungkuno hiso a'amu majo'manji kako Anituye Towahuno ane hweho. O'o, kako towahuno Jisasiye mango sohwa mta'ango hi'njo hweho. Sekwo ole nto upa'nimentohofi, Jisasiye mango sohwo noponefoho. Ou, kakoe towahuno sohwo nto pmmaho.

⁴ Nje mehomi soku, sekwo Anituye kuyoho. Sekwo a'amu hwasyo hungkuno'njo somo hwotoho nto hmalofho. Hwapingoso oso Towahuno jije simeho mo'mo humaso sohwo kako towahuno hwahoponjo somo nihu'nahone uyakolo'mentisofoho.

⁵ Oso a'amu hwasyo hungkuno'njoso hwe wonyo sohwoe a'amufoho. Hofikoe hungkunoso hwahoponta'angofoho. Seteniye a'amuso hofiko hwasyo hungkuno hwahoponta'ango somo upa'nivo'ninkohofofoho.

⁶ I oso'no nakwo Anituye'nwoho. A'amu fihwo kako Anitu ne sohune'no huno unyohwo'manji osohwo kako nakwoe hungkuno upa'nimtonoho. Ou, nom'ne a'amuhwo kako Anitune'no huno muyohwo'manji i nakwoe hungkunomo mupanonehoho. Olo hilo so'no hungkuno Anitu mta'ango so'no nakwo huno wonayono. Nakwoe hungkunomo neningkapifijohwa'manji Anituye Towahuno ne'njofoho. Ou, nakwoe

hungkunomo monen+ngkap+ifijoso hwe wonyo sohwo towahuno hi'njo hwafoho.

An+tu kako nakune'no hitoho ulofalofoho.

⁷ Nje a'amu soku, nakwo nom'ne a'amumne'no simeho umo'nyo yahinoso uyano. Nom'ne a'amumne'no simeho umo'nyo yahinoso An+tu mta'angofoho. A'amu nom'ne somne'no umo'n+wo'n+ngkiso sohwo kako An+tu ye mehomifoho. Kako An+tune'no huno uyalofoho.

⁸ A'amu nom'ne somo simeho muyoso An+tune'no huno muy+hwafoho. O'o, An+tu simeho uyoso kako hwap+ngo hweho.

⁹ An+tu nakune'no hitoho m+kun+mposo nejapmmentisofoho. Oso'no kako nakwo'nji songo ne'no humayo'ne imo'mentisofoho. Oso hiso'no kakoe hwomu anga'nohino sohumo oso songo humayoso uyo'ne'ento nakune'no hwahopo uhwat+mentisofoho. Oso'no An+tu nakune'no simeho nejaponto neti+hwamentisofoho.

¹⁰ Simeho inyo neso ole, nakwo An+tumo simeho uyo pa'nyo'maho. Oso, neso ole, An+tu nakumo simeho nejaponto kakoe Hwomu nakwoe wonyomne'no tohino m+kun+mposo mayo'ne nejapmmentisofoho.

¹¹ Nje a'amu soku, nom'ne a'amumne'no namo'nyo so'no An+tu umo'nalofoho. Oso'no nakwo nom'ne a'amune'no wonamo'nono.

¹² Nakwo hopi'nonohino so'nwi An+tumo muhwonyo'nwoho. I nakwo a'amu nom'ne uhwon+wo'n+ngkuhwone somo simeho ne'njo uy+wo'n+ngkuhwaso'manji Mpohwo nakwo'nji nohumahwosi kako nakumo simeho nejape so'no huno wonay+montonoho.

¹³ Kakoe Towahuno nejapmmentiso so'no nakwo huno ole nayohoho, An+tu nakwo'nji humaho. Nakwo kako'nji humalohwono.

¹⁴ Mpohwo An+tu a'amu hwahoponjo so'nyumne'no asomo nemayo'ne kakoe Hwomu uhwat+mentisofoho. Oso hiso uhwon+ment+hwone so'no selalokuhwono.

¹⁵ A'amu fihwo Jisas+mo simeho hi'ntnnono nehopi uy+hwosi a'amu somo ole uloso, Jisas An+tu ye Hwomu hweho. Ose loso sohwo An+tu kakimo humaho. Kako An+tumo humaho.

¹⁶ Nakwo huno wonayono An+tu nakune'no hitoho nejapmmentiso so'no nakwo simeho uyalokuhwono. A'amumne'no umo'nyo yahinoso An+tu mta'angofoho. A'amu fihwo nom'ne a'amumne'no umo'n+wo'n+ngkiso sohwo kako An+tu'nji humaho. Oso'no An+tu huhwo kako'nji humaho.

¹⁷ Jisas nakumo nonehumentan+ngki nakwo nom'ne a'amumne'no namo'nyo yahino wop+ngo yalokuhwoneso olehoho. Si+kuno Engo hungkuno tango'njo ikwalofone somo nakwo yokumpohn'nyo nolohof+hwasi won+mango monanonefoho. Hwap+ngoso nakwoe songo humayoso olo hwaho lopo Jisas sohwo nakwoe simeho mo'mo humaho.

¹⁸ A'amu fihwo nom'ne a'amumne'no umo'n+wo'n+ngkiso sohwo iyoho miy+wo'n+ngki yohoho. O'o, iyoho iyoso n+hu'no awonoho. Iyoho iyo hwap+ngoso olenoho. A'amu fihwo iyoho yososo nakwo huno wonayono nom'ne a'amumne'no umo'nyo yahinoso ito'nohino'maho.

¹⁹ Nakwo nom'ne a'amumne'no namo'n+wo'n+ngkohoho. Hwap+ngoso An+tu kako nakune'no si+mo'mo umo'n+mentisofoho.

²⁰ A'amu nom'nehwo ole lososo, Ngko Mpohune'no simeho uyalokweno. Ose loso sohwo a'amu nom'ne sohumo simeho wonyo uyoso osohwo kako hwasyo hungkuno lalofoho. A'amu fihwo kako olo hwaho lophonjo a'amu uhwon+wo'n+ngkiso somo simeho muyo'manji kako Mpohwo An+tumo muhwonyo sohumo simeho pipi uy+montolo.

²¹ Jisas Kilais ole nalimento, Kiko Anitumne'no simeho uyo'manji jije a'amu homne'no simeho uyo. Ose nalimentisofoho.

5

A'amu Jisasimo tifi in'ngkawowo'n'ngkohofoso yo'mayo hwahoponjo yahino somo hwotoho fewo'n'ngkohofofoho.

¹ Hwe nakwoe wonyo wayo'ne Anitu uhwasopo'mentiso sohwo Jisasiyoho. Oso hungkuno hiso a'amu fihwo huno nehopi uyoso sohwo Anituye mehomi hweho. A'amu Mpohumo simeho uy'wo'n'ngkiso sohwo kakoe mehomi'ntnne'no simeho uy'wo'n'ngkiso hweho.

² Nakwo Anitumo simeho uy'hwasi kakoe hungkunomo tifi in'ngkawasomanji nakwo huno ole wonayono. Nakwo Anituye mehomi somo simeho nehopi uy'wo'n'ngkuhwone'nwoho.

³ Nakwo Anituye hon'ngkanomo tifi in'ngkawasomanji nakwo Mpo-humo simeho nehopi uy'wo'n'ngkuhwonefoho. Anituye hon'ngkano somo tifi in'ngkayoso tango'njo'maho. O'o, kakoe yokumpohn'nyo ne-jap'wo'n'ngkiso hweho.

⁴ Anituye a'amu neso yo'mayo hwahoponjofe yokumpohn'nyo somo hwotoho fe-e'ne yokumpohn'nyoso hi'njofoho. Oso yokumpohn'nyo hwotoho fe-e'neso hwap'ngo ole, Nakwo Jisasi'mne'no huno nayohoho. Kakoe yokumpohn'nyo nefo'mayo'ne sohune'no huno nayohoho.

⁵ Yo'mayo hwahoponjo somo yakolo'nnyo tihwolo. A'amu fihwo kako huno ole uyososo, Jisas Anituye Hwomu hweho. Huno ose uyahon'ngki kako yo'mayo hwahoponjo somo yakolonoho.

Anitu kakoe hwomumne'no hungkuno yoloho limentisofoho.

⁶ Olo Jisas huhwo sohwo mijo wokiyan'mano lonto, nje hon'yo usihuma'mo lonto nakwoe hwahopo pmentisofoho. Mijo'nohini so'no pmentisomaho. O'o, mijo'nji hon'yo'ntnno pmentisofoho. Anituye Towahuno Wop'ngo hungkuno nehopi hwap'ngo sohwo kako Jisasi'mne'no olo hilo so'no yoloho limentisofoho.

⁷ Oso hufa'u s'hune sohwa Jisasi'mne'no yoloho lalokwofo.

⁸ Anituye Towahuno Wop'ngo'nji mijo'nji hon'yo'nji oso hifoho lalokwofo. Oso hufa'u s'hune sohwa hofikoe hungkuno afa'nohinoho. Jisas sohwo Anituye Hwomu ne hweho. Ose lalokwofo.

⁹ A'amu hwahoponjoso hungkuno lonti'feso nupo'nontani nehopeho li'wo'n'ngkuhwonefoho. Anitu lonte hungkunoso nehopeho. A'amu lonti'feso yakolonoho. Oso hungkuno hiso Anitu nto limentisofoho. Kakoe Hwomumne'no linyofoho.

¹⁰ A'amu Jisasi'mo simeho hi'ntnnono uyo sohwo kako huno ole uyohoho, Jisas Anituye Hwomu ne hweho. A'amu nom'neso kako hungkuno hiloso simeho hi'ntnnono muyo'njo yonto kako Anitu hwasyo hungkuno'njo hweho li'wo'n'ngkiso pa'nyo hweho. Hwap'ngoso Anitu nalohoho, Jisas nje Hwomu hweho.

¹¹ Olo hungkuno loso Anitu nehopi ole nalimento, Ngko songo ne'no humayo'neso nto sejapmentohefoho. Ose nalimentisofoho. Oso songo ne'no humayo'ne hwap'ngo kakoe Hwomumo weho.

¹² A'amu fihwo Anituye Hwomumo humunyo sohwo Anitu'nji songo ne'no humayo'ne hweho. A'amu Anituye Hwomumo mohumunyo sohwo kako Anitu'nji songo ne'no humayo'neso motip'hwononefoho.

Nakwo huno ole wonayono, Nakwo songo ne'no fosyohumayo'ne hi'nji'nwoho.

¹³ Sekwo a'amu Jisasi mo simeho hi'ntnnono uy'wo'ningkohofu soku, sekwo songo ne'no humayoso hi'njo kuyoho. Oso'no sekwo huno wasey-onontne'no semti'mokiyalokweno.

¹⁴ Nakwo yo'mayo Anitu syonefi'syalokunjo so'no namo'ningkohoho lontani oso'no jomo uli'hwaso'no kako wonepa'nimontonoho.

¹⁵ Nakwoe hungkuno Anitu nepo'nalokunjo so'no huno ole nayohoho. Yo'mayo nakwo jomo uli'wo'ningkuhwone so'no nejopalokunjoso olohi-foho.

¹⁶ Hon'ngkano anga'no wonyoso a'amu yososo Anitu kako wae mmofe'njo umtonoho. O'o, hi'nji pe'ningkuhwosi tikanomo wene hweho. Oso'no a'amu oso wonyo hiso yoso sohomo uhwon'ngkohoji oso a'amu huhwo sohumne'no Mpohumo jomo mujo'njo fiyo. Yo'mayo hon'ngkano wonyo nom'neso a'amu yoso sohomo uhwon'ngkohoji oso humne'no Mpohumo jomo ulisoso Mpohwo kako wae yi'mof'hwosi songo humayo'ne uy'imtonoho.

¹⁷ Anituye hungkuno mtohupesohopi'nono wonyofoho. I oso'no fehohno so'no Mpohwo kako wae weo'mtonoho. Anga'nohinoso tikanomo ni'hu'nahone wenefoho.

¹⁸ Anituye mehomi ne sohwo kako hon'ngkano wonyo miyo'njo yi'wo'ningkiso hweho. O'o, Anituye hwomu osohomo yokumpoh'nnyo mokosyohumawo'ningkiso hweho. Oso a'amu huhwo sohomo Seten mupm'mokonohoho.

¹⁹ Nakwo huno moi'wonoho. Nakwo Anituye mehomi'nwoho. A'amu nom'ne sofe hwe engo mokosyohumayo sohwo Seten'yoho.

²⁰ Nakwo huno moi'wonoho. Anituye hwomu nto pmmmentono. Kakine'no huno ito'no uyo'ne huno nto nejapmmmentono. Nakwo Anitumo ufohi'nyo'ne hwap'ngoso Jisasi'yoho. Jisasi Kilais Anituye hwomu sohwo kako Anitu ne hweho. Kako songo ne'no humayoso hwap'ngo hweho.

²¹ Nje mehomi soku, yo'mayo hwahoponjo ji'je simeho mo'mo Anitumo uyohopo'mto yalokunjo so'no sekwo i'waho ito'no fiyimno. Osohopeho. Ngko Joun'ni mt'i'mokohono.

2 Joun

Olo Iyoswo Tifinjo loso Joun Afahwo Mti'mokumentisofoho. Olo Hungkuno Simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo *sikisiti'nji* (60) *sikisiti-sikisiti'nji* (66) nto uyakolo'mentiso ajwo sopolikeno olo iyoswo tifinjo loso Joun afaahwo mti'mokumentisofoho. Olo iyoswo loso a'amu anga'nohino syine'no mti'mokumentisofoho. Oso hisi nehopi a'amu anga'nohinyinetikeno. A'amu fiso hofikoe hunoso ole, A'amu Jisasimo iningkonyo temtitofa hopa imo'nohumunyo somne'no mti'mokumentisofoho. Joun oso a'amu homo somo a'amu hwasyo hungkuno'njo somne'no i'waho ito'no fiyimno ulimonto mti'mokumentisofoho. Olo iyoswo loso ntipo humanto mti'mokumentisotikeno. Ango kako nohumanto olo iyoswo loso mti'mokumentiso so'no malinyofoho. Oso'no nakwo olo hungkuno homo lomo atofa lihwasi tifi un'ngkohwano.

¹ Ngko Anituye mehomi somo mokosyohumawo'n'ngkohe sohwo'ni olo iyoswo loso mti'mokalokweno. Kiko a'amu siki, Anitu kakoe syohomme'no kuhwosopo'mentiso sikinonji jije mehomi sohwantne'no olo iyoswo loso semti'mokiyalokweno. Yahino nehopi'nohino somo ngko kakine'no simeho kijopalokweno. Oso hiso ngko'nohinim'no. O'o, a'amu hopi'nono Anituye hungkuno ne'njo somo huno'njo so'nji hofiko sekune'no simeho umo'nalofoho.

² Jisas Kilaisiye hungkuno ne'njoso nakwoe simehomo wojo so'no nakwo sekune'no simeho namo'n'wo'n'ngkohoho.

³ Mpohwo Anitu'nji kakoe Hwomu Jisas Kilaisi'nji siko nakumne'no wopingo nalohofohosi hitoho ulofihwoso'no humayo wopingo nejapohosi'so'no nakwo hungkuno nehopi'nohini hnn'ngkuhwasi simeho afa unantano.

Nakwo hitoho nalofa yahino somo un'ngkowano.

⁴ Jije mehomi fehohnjoso hofiko Anitu kako yahino ne so'no nalimentiso hopaso hofiko kakoe hon'ngkano ne somo in'ngkwalokwofo. Oso hiso'no nupa'nonji ngko simonyo yalokweno.

⁵ Oso hiso'no ngko, nje nampohwo siki, olo so'no wakilimonne'no yohono. Nakwo nom'ne a'amu somne'no simeho uyo yahino hiso songo'maho. O'o, nakwo Anituye hungkunoso simo'mo upo'noma'mentihwone oso mta'angofoho.

⁶ Hitoho ulofa yahinoso olenoho. Nakwo Anituye hon'ngkanomo tifi un'ngkowano. Hohonta olo hon'ngkano loso upa'n'mentihwoni, Sekwo nom'ne a'amumne'no simeho umo'nyo yahino somo fin'ngkamno.

*Nakwo Kilaisiye hungkunomo aho yokumpohn'nyo wokemokosyohu-
mano.*

⁷ A'amu pi'ningo engoso hofiko nakumo hwasyo hungkuno nelane'entifi angomeemo liku'mofalokwofo. Oso'no hofiko nakumo ole nelalokwofo. Jisas Kilais Anitu sohwo kako nakwoe hwaho lopo a'amu

imo'n'i mentiso'maho. Hofi'ko nakumo ose nelalokwofo. Oso a'amu hiso hofi'ko hwasyo hungkuno liwo'n'ingkohofoso Kilaisiye mango hwafoho.

⁸ Sekwo soku, oso a'amu ose sohwanne'no i'waho nto'no fiyimno. Hwap'ingoso sekwo Anitu'e syoho yokumpohn'nyo iwo'n'ingkohofoso so'no Anitu' kako ngko sekumo yo'mayoso wosejapmmo selimentisoso sekwo hwasyo hungkuno homo somo in'ingka'fijo'manji sekwo momapitnnehofoso. O'o, sekwo Anitu'e hungkunomo nto'no in'ingka'fijoso u sekwo yo'mayoso womantifeho.

⁹ A'amu fihwo kako Kilaisiye hungkunomo aho yokumpohn'nyo mokesyohumayo'njo yoso sohwo kako hungkuno nom'ne kengomo in'ingkaweso'manji osohwo Anitu' kako'nji mohumuyoho. Hwe fihwo kako Kilaisiye hungkunomo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumaso osohumo Anitu'nji kakoe hwomu Kilaisi'nji siko'monta'i siko' kako'nji humasiyo.

¹⁰ U hwe fihwo kako sekumo se'maso sohwo kako sekumo Kilaisiye hungkuno masejo'njo ihwosi kako nom'ne hungkuno kengo selihwoso'no osohumo sekwo kakimo sekwoe ango'mno ipemotakutoho. Sekwo nakwoe a'amuhwe eso nulikutoho.

¹¹ A'amu fihwo kako oso a'amu hwasyo hungkuno'njo osohumo nje a'amuhwe uloso sohwo kako oso hwe hwasyo hungkuno'njo sohwoe syoho somo ufo'malofoho.

Hungkuno ae'uyofoho.

¹² Ngko hungkuno sawemo waselimonji ko yoheso u olo hungkuno hiloso ngko iyoswomo mamti'mokumnehono. O'o, ngko sekumo se'mahm'mo ngko sekwo'nji hungkuno hnn'ingkuhwasi nakwoe simehoso wop'ing wonamo'nimontonoho.

¹³ Anitu' kakoe syoho somne uhwosopo'mentisoso jije nanohwo esi'nji kakoe mehomi so'ntnne'no nakwoe a'amufu selalokwofo. Nje hungkuno osohpeho. Ngko Joun'ni mt'i'mokohono.

3 Joun

Olo Iyoswo Nom'ne Tifinjo loso Joun Afahwo Mti'mokumentisofoho. Olo Hungkuno simo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo *sik+iti'nji* (60) *sik+iti-sik+is'nji* (66) nto uyakolo'mentiso ajwo sopolikeno olo iyoswo ne'no tifinjo loso Joun afahwo mti'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso Ngkaiyasimne'no mti'mokumentisofoho. Ngkaiyos sohwo Jouniye a'amu hweho. Kako oso hwaho engo Esiya sopo humunyo hweho. Joun oso ango hopo sopo ne'no a'amu syoho'njo sohwa uhwaj+monto imentisoso Ntiyoutilefes kako oso a'amu yofe hwe engo'njo umo'nimonto oso a'amu syoho'njo sohwo monje esyahon+ngki Joun kako hwe anga'no kakoe yofe Ntemitiliyos osohumo yofe ho'nomanto uhwaj+mentisofoho. Olo iyoswo loso Jouniye a'amu Ngkaiyos sohwo Ntemitiliyos syoho yahon+ngkuhwosi hofiyu umokosyohumane'ento olo iyoswo loso'nji mti'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo hungkuno homo lomo atofolihwasi tifi un+ngkohwano.

¹ Ngko Anituye mehomi somo mokosyohumawo'n+ngkohe sohwo'ni ngko nje n+ngkwahwo Ngkaiyos sohwo hne'no olo iyoswo loso kumti'mokiyalokweno. Ngko kikimo nehopi simeho kijopalokweno.

² Nje a'amu sohwo, kiko yo'mayo syoho wop+ngo yontan+ngkini Anitu kufomalokunjo so'nji kiko wop+ngo humahnno so'no ngko Mpohumo jomo ulalokweno. Jije huyo'mango so'no ngko huno niyohoho wop+ngo humaho. I jije huyo'mango wop+ngo humaso hopaso jije a'apaho hi'nji wop+ngo osenohini humahnno so'no Mpohumo jomo ulalokweno.

³ A'amu fehohnjo Anitumo simeho hi'ntnnono uy+wo'n+ngkohofoso jije angopo nta'ni ni'mantifi ntimalofi, Ngkaiyos sohwo kako Anituye hungkuno ne somo aho yokumpohn'nyo kemokosyohumanto hofiyu'no in+ngkwalofoho. Ose ntahon+ngkofi ngko simonyo imalefoho.

⁴ Nje mehomi hofiko Anituye hungkuno ne somo in+ngkwalokwofoso so'no upa'nonji oso'no ngko simonyo iwo'n+ngkohe hwo'nyoho. Oso simonyo iyo hiso nom'ne yo'mayo so'no simonyo iwo'n+ngkohofoso somo yakolo'nyofoho.

Ngkaiyos syoho wop+ngo imentisofoho.

⁵ U nje a'amu sohwo, kiko a'amu Anituye hungkuno liku'mof+wo'n+ngkohofoso sohwo ufo'mawo'n+ngkinoso oso wonyoangkafofoho. Jije a'amu'nohinimaho. O'lo, a'amu kengo mta'ango sohwanjoho.

⁶ Oso a'amu huhwo sohwa hofiko olopo ni'mantifi kiko hofikimo wop+ngo uloho'mahnno so'no nakwo Anitune'no uhu'mokontan+ngkuhwoni nal+malofofoho. Kiko a'amu Anituye hungkuno liku'mofoso sohwo jije angopo nta'ni hano hofiyu'no hmf+hwajo. Ose yahon+ngkiji Anituye simeho wop+ngo umo'nimontonoho.

⁷ Hofiiko oso syoho yalokwofoso Kilaisiye yofe ho'nomayo'ne yalokwofo. A'amu Anitumo simeho hi'ntnnono muyo'njo sohwa mta'ni hofiiko hamniyoho yo'mayoso momaso'njo yalokwofo.

⁸ Nakwo Anituye a'amu ne hn'nwi nakwo oso a'amu huhwo sohwa ufo'mano. Ose ihwasi oso hungkuno syoho ne'njo so'no nakwo syoho afa'no womojoku'nantanoho.

Ntiyoutilefes kako yahino wonyo imentisofoho.

⁹ Ngko oso a'amu Ntiyoutilefesinji Anitumne'no uhu'mokuwo'n'ngkohoho somne'no ngko iyoswo nom'neso nto mti'mokumalefoho. Ntiyoutilefes sohwo kako a'amu hiso hofiiko nakwoe hwe engo hwosoho ulantife'no yalokunjo so'no kako nje hungkunomo haloho manipewo'n'ngkiso hweho. O'o, kako nje hungkunomo hwotoho nifewo'n'ngkiso hweho.

¹⁰ Oseso ngko sekumo se'ma'me'manji ngko yo'mayo kako iwo'n'ngkiso so'no waselimonnoho. Kako nakune'no yo'mayo hungkuno wonyo lalofoho. Kako hwasyo hungkuno lalofoho. Oso'nohini'maho. O'o, kako a'amu Anituye hungkuno liku'mofo sohwa kakoe angomo mipemotasyiwo'n'ngkiso hweho. I a'amu nom'neso hofiiko oso a'amu Anituye hungkuno liku'mofo somo nje angomo upemokosyawo'mo loso sohwo Ntayoutilefis sohwo kako hofiikoe hon'ngkano pijumofiwo'n'ngkiso hweho. Oseso kako oso a'amu homo somo hofiiko Anitumne'no uhu'mokiyosomta'ni wae weo'mto yalofoho.

Ntemitiliyos sohwo kako yahino wopingo iwo'n'ngkiso hweho.

¹¹ U nje a'amu sohwo, kiko yahino wonyo somo tifi in'ngkahutoho. O'o, hon'ngkano wopingo somnohini tifi fin'ngkayo. A'amu kako yahino wopingo'njo sohwo kako Anituye a'amu hweho. A'amu kako yahino wonyo iwo'n'ngkiso oso hwo kako Anitune'no huno mosyafisiyo hweho.

¹² A'amu hopi'nonohino sohwa hofiiko Ntemitiliyosiye yofe ho'nomalokwofo. Nakwo Ntemitiliyos osohumo uhwonontani nakwo Kilaisiye yahino ne somo uhwonolokuhwono. Oso'no ngko huhwo'ni kakoe yofeso ho'nomalokweno. Oso'no kiko huno kiyohoho, Nje hungkunoso ne'njofoho.

Hungkuno ae'uyofoho.

¹³ Oseso ngko hungkuno sawemo waselimonji ko yoheso oso'no ngko iyoswomo mamti'mokumnehono.

¹⁴ We'enepi ngko noku'mahm'me'no nekwo hungkuno wohnnantaeho.

¹⁵ Jije simehoso pompengo ufisyakumofono. Jije a'amu olopo humalofo sohwa hofiiko nje hwomuhwe kilalokwofo. Nje a'amu kiko'nji humalofo sohwanne'no nje a'amufu ulalokweno. Kiko hofiikimo njiyo. Osohopeho. Ngko Joun'ni hungkuno loso mti'mokohono.

Jut

Olo Iyoswo loso Jut Mt'i'mokumentisofoho. Olo hungkuno somo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto simentiso sohonta soswo *teti'nji* (30) *teti-faiḥ'i'nji* (35) nto uyakolo'mentisopolikeno olo iyoswo loso Jut mt'i'mokumentisofoho. I oso'no oso yofe Jutiye so'nji Jutasiye so'nji afafoho. (Oso'no Matiyu sohe engo 13, han'ngkano we'e 55 so'nji Mak sohe engo 6, hon'ngkano we'e 3, osopo Jisasiye hohm'ngkwa'wehwosamne'no yofe hi'njoponoho.) I oso'no hofikoe hunoso olenoho. Olo iyoswo loso Jisasiye n'ngkwahwo mt'i'mokumentisofoho. Jut a'amu Jisasi'mo in'ngkuno somne'no mt'i'mokumentisofoho. Iyoswo hiloso a'amu ango nt'ponjomne'no mt'i'mokumentisotikeno. O'lo, nakwo huno monayofoho. Olo iyoswo lomjo hungkuno s'imo'mjoso olenoho. Sekwo nakwo simeho hi'ntnnonohinosa aho yokumpohn'nyo kemokosyohumafikuji a'amu hwayo hungkuno'njo sohwafe hungkuno somo nupa'n'ngkutoho. Jut ose ulimonto mt'i'mokumentisofoho. (Hungkuno hiso Jut hon'ngkano we'e 3 osopo weho.) Oso'no olo iyoswo hiloso nt'ipo humanto mt'i'mokumentisotikeno. Ango kako nohumanto olo iyoswo loso mt'i'mokumentiso so'no malinyofoho. Oso'no olo hungkuno homo lomo atofa lihwasu t'ifi un'ngkohwano.

¹ Ngko Jut sohwo'ni Jisas Kilaisiye syoho ulohofiyu Jemisiye kon'ngkwa'we hwo'nyoho. Anituye a'amu soku ngko olo iyoswo loso sekwo a'amu Anitu sehwasopeehon'ngki in'ngkamentohoho sokune'no mt'i'mokalokweno. Mphwo Anitu simeho engo sejapahon'ngki Jisas Kilais kako sekumo wop'ngo semokosyohumaho.

² Anitu kako sekune'no hitoho ulofihwoso'no simeho pompenjiyo so'nji simeho hitoho so'nji wosejapono. Oso hiso sejaposo so'no engo imo'nyo'ne'engi Anitumo jomo ulalokweno.

*Kilais Jisasiye hungkuno somne'no hwasyo hungkuno
lut'hwawo'n'ngkohofu sofe hungkunofoho.*

³ Nje a'amu soku, s'imo'mo ngko huno pi'n'ngo syaf'isonji Anitu kako asomo netimayo'neso sekune'no iyoswo mt'i'mokumne'engi i olohonta nom'ne hungkuno mt'i'mokalokweno. Nakwo Jisas Kilaisimo simeho hi'ntnnono uyaso hn'n'mo Anitu kako asomo wonet'ma'mtonoho. Oso hungkuno Anitu nejapmmentisoso sekwo syoho yokumpohn'nyo ikuji simeho hi'ntnnono uyalokwofo soku, sekwo aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno. Oso'no sekwo nom'ne hungkuno hwasyo somo nupa'n'ngkutoho. O'lo, hungkuno hwasyo homo somo filommjahumno.

⁴ A'amu fehohnjo Anitumne'no sekwo'nji uhu'mokont'ifi humentan'ngkofi a'amu fehohnjoso hofiko nom'ne huno so'nji hiyaso motohusosyohumant'ifi hofiko poji ehumentohofofoho. A'amu hiso hofiko ole lalokwofo, Anitu kako nakumo wop'ngo naloho'mentiso so'no nakwo kakine'no iyoho monan'ngkiyohoho. Yo'mayo wonyo nakwoe simeho uyime lososo u uyihwono. Anitu kako simeho nejapalokuso sohwo kako tohino monejaponehoho. Ose lalokwofo sohwa nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisimne'no hofiko hohujo ikinjao'mentohofofoho.

Hohonta a'amu Anituye hungkuno mtimokumentohoho sohwa olo a'amu lohwanne'no ole mtimokumentohoho, Oso a'amuso wonyofoho. Hofiko tikanomo ufitnnefoho. Ose mtimokumentohohofoho.

5 A'amu oso yahino'njo somne'no sekwo nto upa'nimentohohofoho. I oso'no ngko sekwoe huno somo huno apa'no wasefohoto'mne'no yohono. A'amu Isilael somo nakwoe Hwe Engo hofikimo Ijip mta'ni utimanto olopono utimotapmmentisofoho. Oseso hwe moya'mi Isilael fehohnjoso hofiko Anitumne'no nakwolaho lontifi hohujo ikinjimofahonngkofi Anitu kako hofikimo poyo umokumentisofoho.

6 Nom'ne so'no huno fisyafihupmno. A'amu ahwomomjo fehohnjoso oso syoho Anitu uyimentiso somne'no hahn'nyo yontifi hofikoe ahwomomjo pone uliko'ma'mentohohofoho. Oseso Anitu kako hofikimo ahwomo nano'nji intofonto sikwo'mjoho engo so'mo intofohumati'mentisofoho. Hofiko oso ahwomo nano homo somta'ni misihuto'nifitnnehofo. Oso hopo sopo nohumafikuji hofiko Anituye Sikuno Engo somo hungkuno ikwolofone so'no hontohumalofo.

7 Ou, sekwo nom'ne so'no fisyafihupmno. A'amu Soutom Ngkumoula so'nji nom'ne pone mofone sopenjo so'nji hofiko a'amu ahwomomjo sohwa a'mohufo imentohoho hopa imentohohofoho. Oso'nji hofiko kifisyoho'nji loho'nimotofohoho. Oseso Anitu kako hofikoe honingkano wonyo somne'no tohino engo uyimentisofoho. Oso tohino hiso hofiko tohomo ne'no humentanngkofi tohino umnalofoho. A'amu osomne'no syofisyontani iyoho neningkahonngki nakwo huno ole nayohi, A'amu honingkano wonyo yiwo'ningkohofoso tohino engo womantifeho.

8 I olohonta oso a'amu sekwo'nji uhu'mokuwo'n'ngkohofoso hofiko oso yahino hiso pa'nyo yalokwofo. Yo'mayo wojo uhwonontifi oso mta'ni yokumpohn'nyo tipemantifi hofikoe a'apahomo wonyo loho'n'wo'n'ngkohohofoho. Oseso hofiko nakwoe Hwe Engo sohumo yokumpohn'nyo ulohofontifi a'amu ahwomomjo wonyoangkafo somo sitofu uliwo'n'ngkohohofoho.

9 Anituye a'amu ahwomo mta'ango simo'mjo sohwo Maikel oso hwo'nji kako Seten'nji siko Mousesiye pijafoso mayo'ne yoka hnnimentisiyefoho. Siko oso yoka hungkunoso nohnonji Seten kako Maikelimo sitofu ulahonngki oso'no Maikel kako Setenimo sitofu aku mulimentisofoho. O'o, olonohini ulimento, Hwe Engo Anitu sohwo kako kikimo yoka hungkuno wakiloni. Oso'nohini ulimentisofoho.

10 I oso a'amu huhwo sohwa hofiko sekwo'nji humalofo sohwa hofiko yo'mayo hwapingo ne so'no huno nto'no muyahonngki hofiko sitofu hungkuno liwo'n'ngkohohofoho. Oso a'amu yahu pa'nyo sohwa hofiko hofikoe a'apahomnohini syafisyontifi hofiko yo'mayo wonyoso iwo'n'ngkohohofoho. Oso'no hofiko nihu'nahone wonyo imo'nyoso tikanomnefoho.

11 Hofiko tohino engo mapitnnefoho. A'amuso hofiko Atamiye hwomu Kein kako konngkwa'wehumo fonjahumentiso oso hwoe yahinoso mantifi yalokwofo. U nom'nihwo Mpelam sohwo kako hamniyoho engo ma'mne'ento kako a'amu Isilael somo hwasyo honngkanomo ipemotamentisofoho. Oso pa'nyoso olo a'amu lohwa yalokwofo. U nom'nihwo Koula kako Anitumne'no yokumpohn'nyo imo'nimentiso pa'nyoso olo a'amu lohwa yalokwofo. Oso'no Anitu kako hofikimo fonjasyonefoho.

¹² Sekwo Anituye a'amu ne soku sekwo simeho afa in'ngkuji nom'ne a'amumne'no wasemo'nono. Oso'no sekwo nuhu'mokontifi wopayo nontifi Jisasimne'no syafisiyo'ne wopayo'nji mijo'nji nyo sohonta hofiko wonyo so'nji sekwo'nji nuhu'mokontifi oso uhu'm'ingo homo somo wonyo imokuwo'n'ngkohofofoho. Hwap'ingoso hofikoe hon'ngkano wonyo somne'no wonimango mun'ngkahon'ngki hunoso hofikine'nohini syafihu'nontifi wopayo niwo'n'ngkohofofoho. I oso'no hofiko nom'ne a'amu somne'no huno monosyafihu'n'wo'n'ngkiyohoho. A'amu hiso olo pa'nyofoho. Hwaho hoho'm hoho'minnyo sohwo kako ifoyo'no hontohumanteso himo kako ifoyo ane'njo sohwo nopahon'ngki ifoyo masiyo'njo yahon'ngki ifofo nihu'nahone motole'ofalofoho. Oso a'amu hiso hofiko oso himo ifoyo ane'njo sohwo pa'nyo hwafoho. Ne anefoho. U nom'ne hungkuno upa'nimno. Oso a'amu sohwa hofiko oso iyo kakoe sikuno somo ipisayo into'nyo sohonta ne ane imo'nyo oso pa'nyo hwafoho. Oseso iyo hiso kakwo'yohwo kako pmpongo hi'nji yofihwosi tohomo ho'nayofonefoho. Oso a'amu hiso oso pa'nyofoho.

¹³ Oso a'amu oseso hofiko hofikoe hon'ngkano wonyo somne'no wonimango munyo'njoso utihwa'nyopo yontifi hofiko olo pa'nyofoho. Mijo ifofayo yonto yo'mayo hintalinyo ifohulijisyafihwo'n'ngkiso pa'nyo hwafoho. Hofiko hntokwaliyo ifufosonto sikwo'mjoho'mo imo'naofiwon'ngkiso pa'nyofoho. Anitu kako oso a'amu homo somne'no hofiko'ne nohumafitne'ento ango nihu'no sikwo'mjohoso nto'no esyohumamentisofoho. Oso hopo sopo hofiko ne'no nohumantokutnnefoho.

Hofiko hon'ngkano wonyomne'no tohino engo mapitnnefoho.

¹⁴ Atamiye imu sohwa mjimo'nimopontifi aho fehohnjo hopi'nono imo'nonto nom'ne mta'ni hufa'u imo'nimentiso sohonta Inouk humamajofoho. Oso a'amu huhwo sohwanne'no kako Anituye hungkuno ole limento, Hwe Engo sohwo kako kakoe a'amu ahwomomjo pi'n'ingo engo so'nji motapiso uhwon'ngkohefoho.

¹⁵ A'amu Jisasiye hungkunomo tifi min'ngkayo'njo somo hungkuno ikwolofone spono uhwajonefoho. Oso a'amu huhwo sohwa hofiko Anitumne'no hohujo ikinjaofontifi hon'ngkano nihu'no wonyo yontifi Anitumo sitofo hungkuno nihu'no wonyo uli'wo'n'ngkohofofoho. Oso'no hofiko hofikoe yahino wonyomne'no tohino engo womantifeho.

¹⁶ A'amu huhwo sohwamo yo'mayo u'mante so'no nakwolaho lontifi wonyo hungkuno li'wo'n'ngkohofofoho. Nom'ne a'amu sohwanne'no hofiko hwasyo hungkuno somjili'wo'n'ngkohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa hofiko oso hon'ngkano wonyo homo somne'no hofikoe simeho fefoyu uyahon'ngki oso homo somo in'ngkawowo'n'ngkohofofoho. Oso a'amu huhwo sohwa hofiko hofikoe yofe woho'nomo'nano lontifi hofiko mango engo li'wo'n'ngkohofofoho. Oso a'amu hiso hofiko nom'ne a'amu somta'ni hofikoe yo'mayoso siki mayo'ne afofo hungkuno uli'wo'n'ngkohofofoho.

Sekwo Anituye hungkunomo simeho hi'ntnnono uyikuji aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno.

¹⁷ I oseso Anituye a'amu kakoe hungkuno liku'mofiwon'ngkohofo (apousel) sohwa hungkuno selimentohofa so'no huno fisyafihupmno.

¹⁸ Hofi'ko sekumo ole selimentohofi, Sikuno moi'wo imo'noso sohonta a'amu hofi'ko i'mofapikuji Anituye hungkuno somne'no tikafo jifitnnefoho. Hofi'ko Anituye hungkuno somne'no hohujo ikinjaofikuji hon'ngkano wonyo somne'no hofi'koe simeho fefoyo uyonefoho. Ose selimentohofofoho.

¹⁹ A'amu hiso hofi'ko Anituye Towahuno ane nohumantifi hofi'ko yo'mayo hwahoponjo so'nohini syafisyontifi hwasyo hungkuno losetihwawo'n'ngkohofofoho. Sekwo oso hwasyo hungkuno hiso nupa'nontifi husilo husilofo lohofalokwofo.

²⁰ U sekwo nje a'amu soku, sekwo oso yahinoso ikutoho. O'o, sekwo sekwoe simeho hi'ntnnono kiho'maso wop'ngo'nohini Anitumo uyalokwofoso yokumpohn'nyo fisosofito'nimno. Anituye Towahuno Wop'ngo kako sekumo kakoe yokumpohn'nyo sejapeso so'no sekwoe simeho mo'mo yo'mayo Mpohwo wonejapono likuji oso homo somne'no Mpohumo jomo ulimno.

²¹ Sekwo nohumafikuji Anitu sekumne'no hitoho ulofi'wo'n'ngkiso so'no huno ne'no syafisy'kuji oso huno homo somo aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno. Sekwo osopo nohumafikuji nakwoe Hwe Engo Jisas Kilaisiye hitoho engoso ujo ehontojwasiyo'ne sikuno so'no fohontohumamno. Nohontohumafikujo'no kako songo ne'no humayoso wosejapmtonoho.

²² A'amu hofi'ko Anituye hungkunomne'no huno ito'no mosyafisiyo'njo somne'no hitoho selofihwoso'no Anituye hon'ngkano tipemayo'neso ufo'mapmno.

²³ A'amu tikanomo walokwofo somo sekwo hofi'kimo komo'no utimapmno. Nutimafikuji sekwo hofi'kimo ufo'mapmno. A'amu hon'ngkano wonyo'njo somne'no hitoho selofihwoso'no sekwo Anituye hon'ngkanomo tipemayo'ne hofi'kimo ufo'mapmno. Nufomafikuji hofi'kimo wop'ngo ulohopmno. I oso'no sekwo hofi'koe hon'ngkano wonyo somne'no i'waho nto'no fiyimno. Oso hon'ngkano wonyo kiho'njo homo somo ipenemotafitnnoho likuji i'waho fiyimno.

Jut kako Anituye yofe ho'noma'mentisofoho.

²⁴ Anitu kako sekwo mopiwasiyo'ne nto'no semokosyohumayoso hoponoho. Yo'mayo Jisas Kilais sekumo seloho'mentiso so'no sekwo hon'ngkano wonyo ane'njo kakoe ango wonyoangkafo sopo kako humaso hopo sopo motasesiyoso hoponoho. Oso'no sekwo osopo kako'nji nohumafikuji simonyo engo uyantifeho.

²⁵ Nakwoe Anitu ni'hu'no anga'nohino sohwo kako yo'mayo nakwoe Hwe Engo Jisas Kilais naloho'mentiso so'no asomo netimane hweho. Oso'no nakwo kakoe yofe woho'nomano. Kako nakumo nemokosyohumayoso nakwoe Hwe Engo ne hweho. Kako yo'mayo hopi'nonohino somo hulim'kokomokosyohumawo'n'ngkiso sohwo kako oso yo'mayo homo somo kakoe yokumpohn'nyoso hwofilo'nnyo'njo hweho. Kako simo'mta'ango sohwo ne'no mjohumamopihwosi olohonta ne'no humahwosi hwangku kako ne'no mjohumamawene hweho. Oso'no engolopohamo kakoe yofe woho'nomehwano.

Olo hungkuno loso nehopeho. Ngko Juti'ni mtim'kokohono. Hungkuno osohopeho.

Toho Wojo Honajo Hungkuno Olo Toho Wojo Honajo Hungkuno loso Kĭlais kakoe Inomokomoyo Jounĭmo Umentisofoho. Olo Hungkuno Sĭmo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto sĭmentiso sohonta soswo *teti'nji* (30) *sikĭsĭti-sikĭsĭ'nji* (66) nto uyakolo'mentiso ajwo sopolĭkeno olo iyoswo loso Jisasĭye inomokomoyo Joun mtĭ'mokumentisofoho. Joun huhwo sohwo iyoswo aho fehohnjo hopi'nono mtĭ'mokumentisofoho. Sĭmo'mo mtĭ'mokumentiso so'nji tĭfi iyoswo hufa'u sĭhune mtĭ'mokumentiso so'nji ae'uyoso olo Toho Wojo Honajo Hungkuno mtĭ'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso soswo *tititĭkeno* (30) a'amu Loumjo hwaho mokosyohumayo sohwa hofĭko a'amu Jisasĭmo inĭngkuno somo tango engo uyĭmentohofofoho. (Hungkuno hiso Toho Wojo Honajo Hungkuno sohe engo 1 honĭngkano we'e 9 osopo weho.) Osohonta Joun kako hwaho we'e Patĭmous humamentisofoho. Kako oso hopo sopo humentanĭngki Anĭtu yo'mayo yo'mayo hwangku ifawene so'no utĭhwamentisofoho. Olo iyoswo hiloso yo'mayo hwangku ifawene so'ne hungkuno'njofoho. Joun kako olo iyoswo loso hwaho we'e hopo sopo humanto mtĭ'mokumentisofoho. Oso'no nakwo olo hungkuno homo lomo atofu lĭhwasi tĭfi unĭngkohwano.

1 Yo'mayo we'enepe imo'none so'no Jisas Kĭlais kako ntĭhwahonĭngki olo iyoswo lomo ngko Joun'ni mtĭ'mokalokweno. Sĭmo'mo Anĭtu kako Jisasĭmo hungkuno loso ulahonĭngki Jisas kakoe ahwomomjo a'amu fihumo ngkiyepono lĭhwojahonĭngki Jisasĭye syoho ulohofiyu sohona'nĭmne'no hungkuno homo somo kako lontĭhwamentisofoho.

2 Yo'mayo hungkuno Anĭtu mta'ni upa'nĭmentoheso yo'mayo Jisas Kĭlais lontĭhwamentisoso yo'mayo uhwonĭmentoheso yoloho lĭjwaofalokweno.

3 A'amu soku olo hungkuno loso yo'mayo imo'none so'no atofu lĭjwamo'nĭngkuji u nupa'nĭngkuji hungkuno homo somo haloho pekuji tĭfi inĭngkafĭjo manji wopĭngofoho. Hwapĭngoso sĭkuno moi'wo imo'nyoso u'mofapmmonto tĭfoneponoho. Oso hohosohonta yo'mayo hiso ne imo'nonefoho.

A'amu antime aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo somne hungkunofoho.

4 Hwaho Esiya ango aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo oso ponjo a'amu Jisasĭye yofe ho'nomayo'ne uhu'mokuwo'nĭngkohofu sokune'no olo hungkuno loso ngko Joun'ni mtĭ'mokalokweno. Nakwoe Anĭtu hohonta humamojo osohwo olohonta ne'no humaho. Kako hwangku asomo nopone hweho. Kako yo'mayo hopi'nonohino so'nji sekwo a'amu hopi'nonohino sokumo semokosyohumawo'nĭngkiso sohwo kakoe Towahunu Wopĭngo so'nji siko sekumo sefo'mahosĭsi sĭmeho pompenjiyo wosejapiyo.

5 Jisas Kĭlais sohwo kako Anĭtuye hungkuno hopi'nonohinoso nto'nohini lutĭhwawo'nĭngkiso hweho. Kako poyo pe'nonto apa'no songo lĭka'mentono. Songo nolĭkafonto nĭhu'nahone poyo mape'nyo'njo'ne sĭmo'mta'ango hweho. Kako hwe engo olo hwaho loso

mokosyohumawo'n'ngkohoho sohwife Hwe Engo hweho. Kako huhwo'nji sekumo nosefo'mahwosi simeho wop'ngo wosejapono.

Jisas huhwo sohwo kako nakune'no hitoho ulof'wo'n'ngkiso sohwo kako nakwo hon'ngkano wonyo mta'ni isi'hutofonemayo'ne kakoe hon'yo usi'huma'mentisofoho.

⁶ Ose yonto kakoe a'amu ne namokonto nto'no enemokosyohumawo'n'ngkisofoho. Oso'no nakwo a'amu nom'ni hwanne'no Mpohumo jomo ujo'ne syohoso nejapmmentisofoho. Nakwo Jisas'ye yofe engolopohamo woho'nomehwano. Kako engolopohamo ne'nohini yokumpohn'nyo nemokosyohumant'hwone hweho. Ou, hungkuno loso nehopeho.

⁷ Ihwoni, Jisas kako himopo nopahon'ngkuhwosi a'amu hopi'nonohino hn'nwi nuhwonanefoho. A'amu hopi'nonohinoso hof'iko Jisas poyo wape'nono limentohofoso Jisas'mo uhwon'ngkuji hof'iko yafi'yafe ikuji humotaho engo lifitnnefoho. Ou, olo hungkuno hiso ne i'mofaponefoho.

⁸ An'itu kako nakumo ole nalimento, Ngko yo'mayo syoho emayo so'nji esojwaofa so'nji ngko hwap'ngo hwo'nyoho. Ose nalimentiso sohwo olo An'itu oloho hweho. Kako ae'mta'ni humamojo sohwo olohonta ne'no humaso sohwo hwangu nopone hweho. Kako yo'mayo hwahoponjo yokumpohn'nyo somo hwofilo'nnyo hweho.

Joun kako K'lais Jisas'mo uhwon'mentisofoho.

⁹ Ngko Joun'ni sen'ngkwa'we hwo'nyoho. Nakwo Jisasiye a'amu hn'nwi sekwo ngko'nji ejoku'nohumentani An'ituye syoho somne'no yo'mayo tango so'nji tohino so'nji t'ipemalokuhwono. I Jisas nakumo nto'no enemokosyohumawo'n'ngkiso hn'nwi nakwo yokumpohn'nyo ito'nontani lohokuhwono. Ngko An'ituye hungkuno a'amumo ulonji ngko Jisas'mo simeho hi'ntnnono uy'wo'n'ngkohe so'no ulahon'ngko hof'iko ngkimo wae yan'mo'mentohofofoho. Yan'mofont'ifi hof'iko olo hwaho we'e Pat'mous ayo ajwo lopo impo'angomo hopa n'humati'mentohofofoho.

¹⁰ Olopo nohumanji s'ikuno iyoho humayo Sante somo An'itumo jomo ulontan'ngko kakoe Towahuno Wop'ngo ngkimo ifehu'mokon'syahon'ngki wojo hopa uhwon'mentohefoho. Nje hohujo mta'ni mampaho engo kaunoho yoka hopa ho'n'ngkahon'ngki ole upa'n'mentoho,

¹¹ Yo'mayo hopi'nonohinoso kit'hwahm'me'no k'iko nuhwon'ngkohojo oso hiso iyoswomo mti'mojo. Nomti'mokohojo ango aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo oso ponjo a'amu Jisasiye yofe ho'nomayo'ne uhu'mokuwo'n'ngkohoho osomne'no olo hungkuno loso uyahojo. Ango Efesos'nji S'mena'nji Pekamom'nji Taiyotaila'nji Satis'nji Filatel'fiya'nji Laoutisiya'ntnne'no uyahojo.

¹² Ose ho'n'ngkahon'ngki oso hwe hungkuno nt'imentiso sohomo uhwon'monji ikinjaofonji uhwon'mentoheho sikiloho ahojo wonyoangkafo aho fehohnjo hopi'nonohino nom'ne mta'ni hufa'uyo somo uhwon'mentohefoho.

¹³ Oso sikiloho'njo ajwo sopo Hwe Anga'nohinohwo lohofontan'ngki uhwon'mentohefoho. Oso hwe huhwo sohwo kako nakwoe hwahoponta'ango hwo'maho. I oso'no kako a'amu pa'nyo hweho. Osohwo nohumanto manji'mofa sawemo'njo ahuloho ahojo wonyoangkafo so'nji inyo sohomo uhwon'mentohefoho.

¹⁴ Kakoe mnokino'nji mijiyo'nji n'ihu'no halojofoho. Humeengo pa'nyofoho. Kakoe t'imoso t'pomponaho pa'nyofoho.

¹⁵ Kakoe sifeso sojo hwoyango hnn'ngkiso pa'nyofoho. Kakoe mampahoso mijiyoka hopa ho'n'ngkahon'ngki upa'n'imentohefoho.

¹⁶ Kakoe aho anga sohohta'ni hntokwaliyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo ose mokosyohumamentisofoho. Kakoe hungkuno sihu yohosi yohohnta'ni sihu mampo'nyo hopaso kakoe mango mta'ni swopahon'ngki uhwon'imentohefoho. Kakoe simanoso mofehi'nyo yokumpohn'nyo liso pa'nyofoho.

¹⁷ Oso huhwo sohomo uhwononji ngko kakoe sifi'ki'nyo'mo poyo pa'nyo piwahu'imentohefoho. Oseso kakoe aho anga sohohta'ni nokisan'syonto nt'imento, Kiko iyoho yohotoho. Ngko syoho ae emayo so'nji esojwafo so'nji yo'mayo hopi'nonohinoso hwap'ngo hwo'nyoho.

¹⁸ Yo'mayo songo humayo neso ngko hwap'ngo hwo'nyoho. Hohonta ngko pe'n'imentohe sohwo'n'mo nohonyo. Ihwoni, ngko songo ne'no humawo'n'ngkohe hwo'nyoho. Apa'no mape'n'imnehono. Ngko poyo pe'nyo so'nji tikanomo uyoso'nji mokosyohumayo hwo'nyoho.

¹⁹ I oso'no kako ose ntonto nt'imento, Yo'mayo uhwon'ngkino so'nji yo'mayo wojo so'nji yo'mayo tifi no'mo i'mofapone somo uhwon'ngkohojo iyoswomo ifalifaliyo mt+'mojo.

²⁰ Kiko nje ahomo hntokwaliyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u mokosyohumentan'ngko nohon'ngkino so'nji sikiloho na'nohino aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo so'nji uhwon'ngkinoso hwap'ngo neso olenoho. Hntokwaliyoso a'amu ahwomomjo hwafoho. Hofiko oso a'amu Anituye yofe ho'nomayo'ne anga aho hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sponjo a'amu uhu'mokuwo'n'ngkohoho somo mokosyohumawo'n'ngkohofihwafoho. Sikiloho aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoso olenoho. Kila'is'ye a'amu anga aho hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo oso ponjo a'amusofoho. Jisas ose nt'imentisofoho.

2

A'amu Efesos somne hungkunofoho.

¹ Jisas kako ole nt'imento, Joun, kiko hwe engo a'amu Anituye yofe ho'nomayo'ne anga Efesos somo mokosyohumawo'n'ngkohoho somne'no hungkuno ole mt+'mojo. Ngko sohwo'ni hntokwaliyo aho fehohnjo hopi'nonohino nom'ne mta'ni hufa'uyoso nje ahomo mokosyohumunyo ngko sikiloho ahojo wonyoangkafo, aho fehohnjo hopi'nonohino nom'ne mta'ni hufa'uyo sopo hano emoyalokwe sohwo'ni ngko hungkuno ole selalokweno.

² Sekwoe yo'mayo yahino so'no ngko huno niyohoho. Sekwo syoho yokumpohn'nyo yontifi ngkimo mon'sikwajiyofoho. Yo'mayo tango se'mahonjoso sekwo yokumpohn'nyo lohofiwo'n'ngkohoho so'no ngko huno niyohoho. Sekwo a'amu hon'ngkano wonyo'njo somne'no nakwolaho liwo'n'ngkohoho kuyoho. Hofiko nose'mantifi Anitu mta'ango (*apousel*) hwona'nyoho selahon'ngkofi hofikoe hwasyo hungkuno so'ntnne'no hwasyo yahino so'ntnne'no sekwo huno seyahon'ngki sekwo hofikoe hungkuno so'nji yahino so'nji yano ilofi'hwaj'wo'n'ngkohoho so'no ngko huno niyohoho.

³ Sekwo nje yofe so'no nn'ngkopantokwofo so'no a'amu nom'ne sohwa nosehonontifi wonyo selohofalokwofo. I oso'no sekwo yokumpohn'nyo

lohofontifi tango engo tipemalokwofo. Oso tango tipemayo so'no sekwo iyoho masenyofoho. Oso hiso'ntnne'no ngko huno niyohoho.

⁴ I oso'no anga'no wonyo yalokwofo so'no ngko sekumne'no hungkuno'njo hwo'nyoho. Hohonta sekwo simeho hi'ntnnono kahopi ntapmmentohoho sohonta nehopi ntapmmentohofohoho. I, olohonta awonoho.

⁵ Hohonta sekwo yahino wonyoangkafo imotofohoho. Oseso sekwo oso yahino wopingo homo somo nusikwajontifi nto piwahu'malofo. Oso'no sekwo yahino wopingo imotofo so'no huno ikwesyafisyikuji sekwoe simeho fiwolo'mokumno. Iwolo'mokukui yahino simo'mo imotofo hopaso apa'no fiyimno. U sekwo simeho miwolo'mokiyomanji ngko nose'mahm'mo sekwoe sikilohoso wae weesemo'monnoho.

⁶ I yahino wopingo anga'no yalokwofo so'no ngko simeho wopingo nimo'n'ngkohoho. Oso yahino hiso olenoho. Sekwo a'amu hwahoponjo yahinomne'no sekumo aku ipesemotayo somne'no nakwolaho ulalokwofo. Ngko huhwo'ni ngkilaho ulalokweno. Sekwo ose yalokwofo so'no nje simeho wopingo nimo'n'ngkohoho.

⁷ Sekwo haloho hi'njiku'manji olo hungkuno hiloso Anituye Towahuno Wopingo sohwo Kilaisiye a'amu sokumo selalokunjo somo haloho popmno. A'amu fihwo kako hwahoponjo yahino somo uyakolo'nnyo sohwo ngko oshumo songo humayo'neso uyimonnoho. Oso a'amu huhwo sohwo kako Anituye angopo wosopayo syoho hulimentisoso mta'ni iyo songo ne'no humayo'ne ipisayoso wosomjanimontonoho. Mjanoso sohwo songo ne'no nolohofantihwonefoho.

A'amu Simena somne hungkunofoho.

⁸ Hwe engo a'amu Simena somo mokosyohumawo'n'ngkohoho somne'no hungkuno ole mti'mojo. Ngko simo'mta'ango sohwo'ni yo'mayo emayo so'nji esojwafo so'nji ngko hwapingo hwo'nyoho. Hohonta ngko poyo pe'n'mentohe sohwo'ni i olohonta ngko songo humaleno. Ngko olo hungkuno hiloso selalokweno.

⁹ Sekwoe yo'mayo tohino so'nji tango so'nji se'malokusoso yo'mayo so'no umofonyo yiwo'n'ngkohoho so'no ngko huno niyohoho. I oso'no ngko sekwo'nji humantohe so'no sekwo a'amu ho'yango engo'njo pa'nyo kuyoho. A'amu fehohnjo sekumne'no sitofo hungkuno selalokwofo so'no huno niyohoho. Oso a'amu hiso nakwo Juta a'amu hwona'nyoho hwasyo hungkuno lalokwofo. Hofiko Seteniye a'amufoho.

¹⁰ Yo'mayo tango se'maso so'no sekwo iyoho seningkuhwoloho. Seten kako yamofu waselohomontonoho. Fehohnjo sokumo Seten kako sekumo impo'angomo sehumajihwosi sekwo yokumpohn'nyo wolohofantifetikeno lihwosi wasehonimontonoho. Oso sikuno tango'njo sikuno pi'n'ngo engo moseyakolofonehoho. O'o, sikuno aho hufa'u hopi'nonohino pa'nyofoho. Oso'no yo'mayo tango se'maso sohwo poyo wasemokumo lihwosi yihwoso'no sekwo po'n'fo wekutoho. O'o, sekwo simeho hi'ntnnono ne'no ntapiwon'ngkuno. Ose ifijo so'no ngko sekumo ho'yango songo ne'no humayo'neso wosejapmmonnoho.

¹¹ U sekwo haloho hi'njiku'manji olo hungkuno hiloso Anituye Towahuno Wopingo sohwo Kilaisiye a'amu sokumo selalokunjo somo haloho popmno. A'amu fihwo hwahoponjo yahinoso kakimo upemotamo lihwosi yoso somo monje yasyoso sohwo hungkuno ikwolofo'ne sikuno somo tohino momanehoho. Kako toho ne'no nalokunjo somo maswonehoho.

A'amu Pekamom somne hungkunofoho.

¹² Jisas ole ntimento, Joun, kiko hwe engo a'amu Anituye yofe ho'nomayo'ne ango Pekamom sopo uhu'mokuwo'n'ngkohoho somo mokosyohumawo'n'ngkohoho sohwanne'no hungkuno ole mtimojo. Ngko hwakuhwajo s'humampo'nyo yohosi yohohnjo mokosyohumanji olo hungkuno hiloso selalokweno.

¹³ Oso ango engo sekwo humawo'n'ngkohoho sopo Seten yokumpohn'nyo mokosyohumawo'n'ngkisofoho. A'amu pi'n'ngoso hofiko Seten'ye yofe ho'nomawo'n'ngkohoho so'no ngko huno niyohoho. I oso'no sekwo ngkimo simeho hi'ntnnono ne'no ntopalokwofo. I Antipas sohwo nje hungkuno hofiyo lijwao'mojo sohwo sekwo'nji nohumanto kako nje hon'ngkanomo tifi n'ngkamentiso so'no a'amu Seten mokosyohumawo'n'ngkisoso kakimo ko fonjস্যyohon'ngkofi sekwo ngkine'no hungkuno yoloho lijwaofo'neso iyoho masenyofoho. O'o, Antipas poyo pe'n'imentiso sohonta tango mikun'imposo ko se'manteso sekwo Anitumne'no ajwopo yokumpohn'nyo loho'mentohofofoho.

¹⁴ Sekwo oso wonyoangkafo ko yalokwofoso nom'ne yahino wonyo so'no hungkuno hi'njo hwo'nyoho. Sekwo a'amu Pekamom soku, a'amu fehohnjo sekwo'nji humalofoso Mpelami'ye yahinomo yokumpohn'nyo kemokosyohumalofo. Yahino hiso olenoho. Mpelam sohwo kako hwe engo Mpelak osohomo Isilael somne'no yahino wonyo kompemayo so'ne lut'hwahon'ngki Mpelak sohwo kako a'amu Isilael somo kompemahon'ngki Isilael'so pi'wahu'mentohofofoho. Nopi'wasyontifi hofiko hwahoponjo anitu hwasyo sohomo yofe ho'nomantifi yahu hwahoponjo hwasyo anitu sohumne'no ho'nahinyoso n'mentohofofoho. Nonontifi a'mohufo imentohofofoho.

¹⁵ Oso pa'nyoso a'amu fehohnjo sekwo'nji humalofoso hofiko a'amu Nikoulas'ife hungkuno wonyomo yokumpohn'nyo kemokosyohumalofo. Oso'no hofiko hwahoponjo yahinomo in'ngkwalokwofo. I sekwo oso a'amu wonyo homo somo kengopo mol'hwajiyon'joso peho'neto.

¹⁶ I oso'no oso yahino wonyoso noho'naofikui simeho fiwolo'mokumno. U m'iwolo'mokiyo'manji we'lenepi ngko nose'mahm'mo nje hungkuno s'humampo'nyo pa'nyo so'nji a'amu wonyo hisokumo wae weese'monnoho.

¹⁷ Sekwo haloho hi'njiku'manji olo hungkuno hiso Anituye Towahuno Wopingo sohwo selalokunjo somo haloho popmno. A'amu fihwo kako hwahoponjo yahino somo uyakolo'nnyo sohomo ngko hofiyo umokosyohumamonnoho. Hohonta nje a'amu Isilael mokosyohumamate hopaso oso a'amu sohomo hofiyo mokosyohumahm'mo wosopayo ahwomo mta'ango uyimonnoho. Oso'nji sojo halojo yofe songo mtimokinyo so'nji uyimonnoho. Oso yofeso a'amu sojo homo somo maso sohwo kako'nohini huno uyonefoho.

A'amu Taiyotaila somne hungkunofoho.

¹⁸ Jisas ose ntonto ole ntimento, Joun, kiko hwe engo a'amu Anituye yofe ho'nomayo'ne ango Taiyotaila sopo uhu'mokuwo'n'ngkohoho somo mokosyohumawo'n'ngkohoho sohwanne'no hungkuno ole mtimojo. Ngko Anituye Hwomu sohwo'ni timo tipomponaho pa'nyonjo sife sojo hwoyango hnnyo pa'nyo sohwo'ni olo hungkuno loso selalokweno.

¹⁹ Yo'mayo syoho engo y'wo'n'ngkohoho so'no huno niyohoho. Sekwo a'amu nom'ne so'nji simeho inontifi ngkimo simeho hi'ntnnono ntapontifi

a'amu nom'ne somo wop'ingo ulohof'wo'n'ingkohoho so'no ngko huno niyohoho. Yo'mayo tango se'manteso sekwo ajwopo yokumpohn'nyo lohof'wo'n'ingkohoho kuyoho. Olo yahino hohonta ema'mentohofoso wop'ingo imo'nonto engo imo'nalofoho.

²⁰ Oso yahino wonyoangkafo ko yalokwofoso nom'ne yahino wonyo so'no hungkuno hi'njo hwo'nyoho. Ape wonyosi Jesepelel kako sekwo'nji nohumentan'ingki sekwo kengopo mol'hwajiy'o'njo yohoho. Kako Anituye hungkuno'nji'nyoho hwasyo hungkuno selalofoho. Kako nje syoho ntohofiyo sohwaro hon'ingkanono wonyomo ipit'hwanto ipemotowalokunjo so'no hof'iko a'mohufo yont'ifi hwahoponjo an'itu hwasyo sohumne'no wosopayo ho'nahinyoso nalokwofo.

²¹ Oso a'musi kako simeho uwolo'mokononji ko hontohumaheso awonoho. Kako nje hungkunomo hwotoho fento kako oso hwa'nyo iyo yahino somo woho'nao'mo huno ose muyalofiyoho. Oso yahino wonyo hiso kakimo nto ifehu'mokahumaho.

²² Sekwo upa'n'imno. Oso a'mu simo mnokino engo uy'i'mo a'amu sohwa kako'nji hwa'nyo loho'nyo sohwa hof'iko hof'ikoe hon'ingkanono wonyo somne'no simeho m'wolo'mokiy'o'manji tohino engo uy'monnoho.

²³ A'amu oso a'mu siye yahinomo in'ingkawowo'n'ingkohoho somo poyo umokumonnoho. Ose i'me'no a'amu hopi'nonohino nn'ingkap'wo'n'ingkohofoso olo so'no huno uy'montonoho. Ngko Jisas sohwo'ni a'amu hopi'nonohinofe huno simeho somo huno niyohoho. A'amu anga'no anga'nohino sokumo yo'mayo y'wo'n'ingkohoho so'no yamofe waseloho'monnoho. Ngko a'amu wonyo homo somo poyo imoku'me'no hof'iko huno ole uy'montonoho.

²⁴ A'amu Taiyotaila humawo'n'ingkohofoso a'mu wonyo siye yahinomo t'ifi min'ing kayo'njoso sekwo Seten'ye yahino wonyo ne somne'no huno mosyaf'isiyo'njo yalokwofo sokumo ngko ole selalokweno, Ngko nom'ne syoho mosejapmnehono. O'lo syoho anga'no sejalokwe loso olenoho.

²⁵ Sekwo syoho wop'ingo yalokwofoso ne'no ikuji nje hungkunomo aho yokumpohn'nyo f'ikesyohumamno. Mokosyohumentan'ingkuji ngko nose'ma'mnefoho.

²⁶ Nje a'amu soku sekwo hwahoponjo yahino somo uyakolo'nnyo soku sekwo nje yahino somo ne'no nn'ingkopontan'ingkuji s'ikuno moi'wo imo'noso sohonta ngko sekumo mnokino engo'njo imo'n'ingkuji womokosyohumant'ifeho.

²⁷ Nje Mpohwo An'itu kako a'amumo mokosyohumayo so'no yokumpohn'nyo ntapmentiso hopaso ngko nje yokumpohn'nyo sekumo wosejapmmonnoho. Hwakwontoho fompilofiso hopaso a'amu wonyo somo sekwo nomokosyohumaf'ikuji hof'ikoe yokumpohn'nyo so'nji hof'ikoe yofe engo so'nji wofongkulofant'ifeho.

²⁸ Oso hohosohonta ngko im'ingo ne so'nji i'muso wasejapmmonnoho.

²⁹ Sekwo haloho hi'n'j'iku'manji olo hungkuno hiloso Anituye towahuno sohwo nje a'amu sokumo selalokwe somo haloho popmno.

3

A'amu Satis somne hungkunofoho.

¹ Jisas ose ntonto ntimento, Joun kiko hwe engo a'amu Anituye yofe ho'nomayo'ne ango Satis sopo uhu'mokuwo'n'ingkohoho somo mokosyohumawo'n'ingkohoho sohwanne'no hungkuno ole mt'imojo. Ngko

Anıtuye Towahuno mokosyohumaleno. Ngko hntokwaliyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo somo mokosyohumale sohwo'ni sekumo ole selalokweno. Sekwoe yo'mayo yahino so'no huno niyohoho. A'amu sekumne'no ole lalokwofo. A'amu Satis soku Anıtuye yofe ho'nomayo'ne uhu'mokuwo'n'ngkohofoso sekwo wonyoangkafo humalofo. Ose ko lalokwofo so'no ngko huno ole niyohoho. Sekwo poyo pa'nyo humalofo. Hwap'ngoso sekwo nje hungkunomo nto'no man'ngkwalokuyohoho. Oso'no sekwo huno ito'no fisya'fihupmno. Sekwo Anıtuye pono masifitnnohofo.

² Sekwo yomo yaof'ikui ngkine'no huno nto'no fisyanifohupmno. Sekwo yahino wop'ngo we'e wojo sohwo poyo wape'nimonto yalokunjoso sekwo yokumpohn'nyo usofitopmno. Yo'mayo hopi'nonohino yiwo'n'ngkohoho somo nje Anıtu nuhwononto ole lalofoho. Hof'iko nto'no miyo'njo yiwo'n'ngkohofohoho. Ose lalofoho.

³ Sekwo Anıtuye hungkuno kahopi upa'nont'ifi yokumpohn'nyo kemokosyohumamotofo pa'nyo so'no huno syaf'isy'ikui oso pa'nyoso apa'no nokemokosyohumaf'ikui sekwoe yahino wonyoso n'ihu'nahone foho'naopmno. Moho'naofe'njo ikui nto'no mol'ikofohumayo'manji ngko a'amu hufo uyimo lihwosi poso hopaso wose'ma'monnoho. Osohonta sekwo yomo mikun'imposo uyant'ifeho.

⁴ Sekwo a'amu Satis pi'n'ngo soku sekwo hon'ngkano wonyo'njo ko humentan'ngkofi a'amu anga'no anga'nohino soku sekwo hon'ngkano wonyo miyo'njo humalofo sokumo ngko sekumo songo humayo'ne hwapife halojo pa'nyo sejapm'me'no sekwo hoponoho. Ngko'nji songo ne'no nohument'ihwanefoho.

⁵ Sekwo hwahoponjo yahino somo monje yasyiwo'n'ngkohoho soku sekumo songo humayo so'no hwapife halojo pa'nyo sejapm'me'no womiyant'ifeho. Oseso oso iyoswo a'amu songo ne'no humayo'ne yofe'njo somta'ni sekwoe yofeso wae meesemo'mnoho. O'lo sekwo nje Mpohwo'nji kakoe a'amu ahwomomjo sohwanjo sopo nolohof'ikujono ole ul'monnoho. Olo nje a'amufoho. Ose ul'monnoho.

⁶ Sekwo haloho hi'n'jku'manji olo hungkuno hiloso Anıtuye Towahuno Wop'ngo sohwo nje a'amu sokumo selalokunjo somo haloho popmno.

A'amu Filatel'ifiya somne hungkunofoho.

⁷ Jisas nt'imento, Joun kiko hwe engo a'amu Anıtuye yofe ho'nomayo'ne ango Filatel'ifiya somo mokosyohumawo'n'ngkohoho sohwa'ne'no hungkuno ole mt'i'mojo. Ngko hon'ngkano wop'ngo'nohini'njo sohwo'ni ngko yahino ne'njo sohwo'ni olo hungkuno loso selalokweno. Oso hwe yofe engo'njo Ntefit sohomo Anıtu kako oso pone engo Jerusalem mokosyohumamojo so'no yokumpohn'nyo uyimentiso hopaso Anıtu ahwomomjo pone engo Jerusalem songo sopo ne'no mokosyohumayo'ne kako ngkimo yokumpohn'nyo ntapmentisofoho. Oseso ngko ahwomomjo hoku'yo somo a'amumne'no hwosompee'meso nom'ne a'amuhwo mop'ijwasyonehoho. Ngko oso hoku'yo homo somo a'amumne'no pijwahumeso nom'ne a'amuhwo mohwosampenehoho.

⁸ Yo'mayo yahino iwo'n'ngkohoho so'no ngko huno niyohoho. Sekwoe simanopo ngko hoku'yo hwosompeesyoheso uhwon'mno. Oso hoku'yo hwosompeesyoheso nom'ne a'amuhwo mopujasyonehoho. Sekwoe yokumpohn'nyo we'e so'no ngko huno niyohoho. Oso yokumpohn'nyo

we'e so'nji nje hungkunomo nn'ngkapont'ifi nje yofe nom'ne sohwaro yoloho li'jwaof'o'neso iyoho masenyofoho.

⁹Upa'n'mno. Oso a'amu Seten'nye yahinomo in'ngkawowo'n'ngkohofoso hwasyo hungkuno ole selalokwofo, Nakwo a'amu Jutafe hon'ngkanomo in'ngkwalokuhwone hn'nwi nakwo'nohino An'ituye a'amu ne'nwoho. Oso a'amu ose selalokwofo homo somo ngko sekwoe si'fiki'nyo'mo wop'ihumojamonnho. Nop'ihumojao'me'no hof'iko huno ole uy'montonoho. Sekwo a'amu Filatel'ifiya sokune'no ni'mo'nantofoho. Hof'iko huno ose uy'montonoho.

¹⁰I sekwo nje hungkunomo tifi nn'ngkapont'ife so'no yo'mayo tango se'mahonjoso sekwo yokumpohn'nyo lohofiwo'n'ngkohofoso kuyoho. Oso'no ngko sekumo hofio wosemokosyohumamonnho. Tifi no'mo hwe moya'mi olo hwaho lopo humolawotofoso sofe hungkuno ikwolof'o'ne sohonta yo'mayo tango u'maso pa'n'ngoso sekumo mose'manehoho. O'o, ngko oso hiso'no ngko yokumpohn'nyo wosemokosyohumamonnho.

¹¹We'enepi wose'ma'monnho. Ou, ngko nje syoho sejapmmentoheso sekwo aho yokumpohn'nyo fikemokosyohumamno. Ose miyo'manji a'amu nom'neso sekwoe ahwomomjo ho'yango fehohnjoso nosemapitnho.

¹²Sekwo yo'mayo hwahoponjo yahino somo nuyakolof'ikuj'i'manji sekwo nje An'ituye angomo nohumaf'ikuj'i engkwosaho pa'nyo umo'nant'ifeho. Sekwo An'itumo mus'ikwaj'ifitnnehofo. O'o, sekwo ne'no humantokutnnefoho. Ngko nje An'ituye yofe'nji nje yofe songo'nji sekumo wasemti'mokimonnho. Hwap'ingoso sekwo nje a'amu ni'hu'nahone kuyoho. Oso'nji ngko An'ituye pone songo osomne'no yofe Jelusalem'nye eso sekumo wasemti'mokimonnho. Hwap'ingoso sekwoe pone ni'hu'nahonefoho. Oso pone hiso ahwommta'ni wapmmonthonho.

¹³Sekwo haloho'njo ku'manji olo hungkuno hiloso An'ituye Towahuno sohwo nje a'amu sokumo selalokunjoso haloho popmno.

A'amu Laoutisiya somne hungkunofoho.

¹⁴Jisas ose ntonto ole nt'imento, Joun ki'ko hwe engo a'amu An'ituye yofe ho'nomayo'ne ango Laoutisiya sopo uhu'mokuwo'n'ngkohofoso somo mokosyohumawo'n'ngkohofoso sohwanne'no hungkuno ole mt'i'mojo. Ngko hungkuno ne'njo hwapingo sohwo'ni yo'mayo An'itu nt'iwo'n'ngkiso somo in'ngkawowo'n'ngkohe hwo'nyoho. Yo'mayo hungkuno An'itu nt'imentisoso yoloho li'jwao'mentohe hwo'nyoho. Oso syoho hiso ito'no imentohefoho. Yo'mayo An'itu mt'i'mokumentiso hwaho'nji ahwomo'nji yo'mayo so'nji ngko hwapingo sohwo'ni olo hungkuno loso sekumo selalokweno.

¹⁵Yo'mayo yahino iwo'n'ngkohofoso so'no ngko huno niyohoho. Sekwo ngkine'no syan'ifisyont'ife sohonta sekwo nakwolaho manjo'njo ko yont'ifi sekwo nje hungkunomo aho yokumpohn'nyo mokemokosyohumayo'njo yont'ifi sekwo hwasyopo humalofoso. Sekwo ngkine'no nakwolaho lont'ifijontentesi wop'ingo'nesohilo. I nje hungkunomo aho yokumpohn'nyo mokosyohumant'ifijontentesi wop'ingo'nesohilo. I oso'no sekwo hwasyopo humayo so'no ngkilaho. Hwap'ingoso sekwo hwasyopo nohumant'ifi ole hnalokwofo. Nje yahinoso peho'no iwolo'mokumnehono. O'o, olo yahino homo lomo wohumamonnho. Ose hnalokwofo.

16 Sekwo ngkine'no we'enepi nn'ngkapontifi hwahoponjo somo we'enepi in'ngkawentifi hwasyopo humalofa so'no ngko s'imoyihu'nalokweno.

17 Hwap'ngoso sekwo ole hnn'wo'n'ngkohofi, Nakwoe yokumpohn'nyo so'nji yokumpohn'nyo ito'nontani ho'yango engo malokuhwono. Nakwo huno'nji'nwoho. Yo'mayo so'no umofonyo miyo'nji'nwoho. Wop'ngo humalohwono. Ose hnn'wo'n'ngkohofofoho. I oso'no sekwo ose ko hnnontifi sekwo t'mpi'nyo kuyoho. Sekwo ho'yango neso ane'njo soku a'apaho'nohino kuyoho. Sekwo ni'hu'no wonyo nohumentan'ngkofi ngko nosehononji sekumne'no hitoho ntokwoho.

18 Oeso nje hungkunomo haloho popmno. Ho'yango engo womano likuji ngkinta'ni ahwomomjo ho'yango mpe ntohopmno. Oso ho'yango mpe iyo'ne sekwo tohino engo mayo'manji u yo'mayo umofonyo iyo'manji wop'ngofoho. Mpe noho ntohopmno. Sekwo ngkinta'ni hon'ngkano wop'ngo'nohino hwap'ife haloho mapijo'manji sekwo mpe ntohofikuji sekwoe a'apahomo ekoy'syahon'ngkuji nom'ne a'amu somne'no sekwo won'mango masenoneho. Sekwo ngkinta'ni molasin mpekuji sekwoe t'imo t'mpi'nyoso nosefisahu'mokuhwoso'no sekwo t'imo wohonant'ifeho.

19 A'amu hopi'nonohino somne'no n'mo'n'wo'n'ngkiso so'no hof'iko wonyo ifijo'manji ngko yoka hungkuno ul'mo hof'ikoe hon'ngkano nto'no wom'hwat'imo. Oso'no sekwoe yahino wonyo so'no huno syaf'sy'kuji yomo yaof'ikuji s'meho f'wolo'mokumno. Hon'ngkano wop'ngo so'no hi semo'n'ngkuhwosi nto'no fin'ngkamno.

20 Sekwo upa'n'mno. Ngko sekwoe s'mehomjo hoku'yopo lohofonji woswapmmonji hungkuno selalokweno. U, sekwo nje mampaho nupa'n'ngkuji nohwosompent'maf'ikuj'o'no ngko noswapm'mo. Ngko sekwo'nji wohumamonnoho. Oso hopo sopo nekwo wosopayo non'ngkuhwasi nekwo a'amu afa umo'nantaeho. U kako nje a'amu ne umo'n'imotonoho.

21 A'amu fihwo kako hwahoponjo yahino somo yakolo'nnyo sohumo ngko yo'mayo hopi'nono yokumpohn'nyo mokosyohumame sohonta oso hwe huhwo sohumo ngko kakimo ngko'njo lopo wom'humat'monnoho. Nohumehwasi yo'mayoso nakumo enjwa'mo nowent'hwonefoho. Oso pa'nyoso ngko sekwoe hwahopo nohumanji yo'mayo hwahoponjo somo uyakolofonji ngko hon'ngkano wonyo miyo'njo imentohefoho. Oso'no olohonta ngko nje Mpohwo'nji kakoe epohumayo engo sopo humanji yo'mayo somo mokosyohumaleno.

22 U, sekwo haloho hi'njo ku'manji olo hungkuno hiloso Anituye Towahunu Wop'ngo sohwo nje a'amu sokumo selalokunjo somo haloho popmno. Ose nt'imentisofoho.

4

A'amu ahwomomjoso Anitumne'no hwomtame ehumalofa.

1 Moi'wo ntahon'ngki uhwon'mentoheso, U ahwomomjo hoku'yo nohwosomp'nowentan'ngki uhwon'mentohesofoho. Ose uhwononji mampaho kounoho yoka hopa s'mo'mo upa'n'ngkoheso ole nt'imento, Oyomo. Olopo fisape. Ngko yo'mayo t'ifi i'mofaponeso wokit'hwamo.

² Ose ntahon+ngki ngko timo komo'no uhwon+mentoheso An+tuwe Towahuno Wop+ngo ifehu'mokon+syahon+ngki ngko ahwomomo nohuanji uhwon+mentoheso, U ngko hwe engo a'amumo mokosyohumawo'n+ngkiso sohwo epohumayo somo uhwononji ole syaf+hu'mentoho, U nakwoe Hwe Engo An+tu kako a'amu hopi'nonohinomo mokosyohumayo sohwo humaho.

³ Ose syaf+syonji uhwon+mentoheso sojo hon+kot+kojo'njo pomponaho'njo pa'nyo sohwo nohumentan+ngki uhwon+mentohefoho. Kakoe epohumayo sopo sakungkwolan+ngo kopmmo'nowentan+ngki uhwononji limentoho, An+tuwe pomponaho wonyoangkafo'njo uhwon+mentohefoho.

⁴ An+tuwe epohumayo a'amu mokosyohumayo sohwoeso ajwo'mo wentan+ngki nom'ne epohumayo sife aho hopi'nono nom'ne mta'ni osofosofahu'no nomotoku'mo'nowentan+ngki uhwon+ngkeso osopo hwe engo sohwa hof+ikoe hwap+ife halojo'nohino'njo mnokino manji'mofo na'nohino'njo sohwa nohumentan+ngkofi uhwon+mentohefoho. Oso epohumayo so'nji mnokino manji'mofo na'nohino'njo somo uhwononji ngko huno ole syaf+hu'mentoho, U a'amumo mokosyohumayo'ne hwafoho.

⁵ Ose syaf+syonji An+tuwe epohumayo'njo sopo nta'ni emta'm+ngo yonto mampaho pi'n+ngo ahwomo yoka pa'nyo ho'n+ngkahon+ngki upa'nonji uhwon+mentoheso kwefoho aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo An+tuwe epohumayo'njo sopo nosijontan+ngki uhwononji limentoho, U, An+tuwe Towahunofoho. Ose limentohofoho.

⁶ An+tuwe epohumayo somo mit+fongo timo hon+ngkonyo pa'nyoso lifawo'nnyoponoho.

An+tuwe epohumayo mom+ngo sopo yo'mayo kengo songo humayo osofosofahu'nohino sohwa nohumentan+ngkofi uhwon+mentohefoho. Oso songo sohwa hof+ikoe timo pi'n+ngo engo'njo hof+ikoe simano hohnta'ni hohujo hohnta'ni ifeehu'mokahinyo hwafoho.

⁷ Oso songo huhwo sohwa simo'mjo sohwo kako ahwomomjo a'amu sikis+wojo (*laiyoun*) paho pa'nyo'njo hweho. Ose feponjo sohwo kako ahwomomjo a'amu a'apahoso yahu *mpulimokau* pa'nyo'njo hweho. Ose feponjo sohwo kako ahwomomjo a'amu kakoe simanoso a'amos+mano'njo hweho. Ae'uyo sohwo kako ahwomomjo a'amu kakoe a'apahoso y+hufo s+we sohwafe a'apaho'njo hweho.

⁸ Oso songo humayo osofosofahu'nohino sohwa hof+iko anga'no anga'nohino sohwa hof+ikoe fefeelohoso aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino'njo hwafoho. Oso fefeelohoso timo pi'n+ngo engo'njosso a'apaho hohnta'ni anghnta'ni wo'nnyo'njo hwafoho. Hof+iko im+ngo'nji hinjopo s+kuno'nji s+kuno huhwo huhwi olo ta loso ne'no l+wo'n+ngkohofi,

Nakwoe Hwe Engo An+tu yo'mayo yokumpohn'nyo hwofilo'nnyo sohwsosi k+ko wop+ngo'nohino hwsosoho.

K+ko wop+ngo'nohino hwsosoho.

K+ko wop+ngo'nohino hwsosoho.

K+ko pa'nyo a'amu fihwo mohumuyoho.

O'o nakwo hopi'nonohino kengo'nwoho.

K+ko ae'mta'ni humampmentohino sohwsosi olohonta ne'no humahnno.

K+ko engolopohamo ne'no nohumantitne hwsosoho.

⁹ Oso songo humalofo a'amu osofosofahu'nohino sohwa hof+iko An+tu songo ne'no humant+hwone sohwo kakoe epohumayo sopo

humaso sohwoe yofe engo'nji kakoe yokumpohn'nyo ntnne'no ta lontifi noho'nomantifi isamayoka uliwo'n'ngkohofofoho.

¹⁰ Ose liwo'n'ngkohofo sohonta oso hwe engo sife aho hopi'nono nom'ne mta'ni osofosofahu'nohino sohwa hofiko Anitu kakoe epohumayo sopo humaso sohumne'no hwomtame ehumentifi ipitofawentifi oso Anitu songo ne'no humantihwone sohwoe yofe engo ho'nomantifi hofikoe mnokino manji'mofa na'nohinoso kakoe sifeki'nyo'mo ho'nahumentohofofoho. Ose uhwononji ole syafi'hu'mentoho, U, hwe engo sohwa hofikoe yokumpohn'nyoso Anitu mta'ango ntihwamentohofofoho. Ose ntihwantifi ta ole limentohofi,

¹¹ U, nakwoe Hwe Engo Anitu kiko yo'mayo hopi'nonohino mtimokumentohino so'no a'amu hopi'nonohinoso jije yofe engo'nji jije yokumpohn'nyo hwofilo'nnyo so'nji ho'nomayo'ne kiko hopoenohino hwosoho. Kiko yo'mayo so'no huno syafisyonji wamtimokumo lonji imentohinoso yo'mayo imo'n'mentisofoho. Oso ta hiso nolivo'n'ngkohofofoho.

5

Joun kako iyoswo impe mijahonjo so'nji lojwohohofahinyo uhwonimentisofoho.

¹ Ngko Anitu kakoe epohumayo sopo nohumanji uhwonimentoheso, kakoe aho anga sohohnta'ni iyoswo sawemo popoki'nnyoso mokosyohumamentisofoho. Oso iyoswo homo somo hungkuno paho hohnjo'nji ajwo'mjo'nji mtimokinyo somo impe mijahonjoso lojwohohofahinyoso aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoho. Lojwohohofahinyoso hwapingo olenoho. A'amu sokinjo iyoswo homo somo mikwalofe'nefoho.

² A'amu yokumpohn'nyo ahwomomjo sohwo mampaho mohm'no ole limento, A'amu wopingo ne sohwo kako oso iyoswo somjo impe mijahonjoso lokoefaofihwosi fisakuyo'ne hopoenohinoso tihwolo.

³ Ose ulahon'ngki a'amu ahwomomo humalofo sohwa hwahoponjo humalofo sohwa a'amu poyo pe'nimentohofa sohwa oso iyoswo homo somo fisakuyo'ne hopoenohinoso ni'hu'no awonoho.

⁴ Ngko oso iyoswo homo somo nofisajihwosi uhwonyo'ne sohomo huno uhwononji humotaho engo limentohefoho.

⁵ Humotaho lontan'ngko hwe engo fiho Anituye epohumayo mom'ngopo lohofonto kako ntimento, Kiko humotaho lohotoho. Ihwoni, osopo hwe fiho humaho. Kako a'amu jutafe hwe engo ne hweho. Ntefit yofe engo'njo sohwoe imu hweho. Kako Setenimo uyakolofonto hon'ngkano wonyo miyo hweho. Oso'no kako iyoswo popoki'nnyo impe mijahonjo lojwohohofahinyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo'njo homo somo wofisojwao'montonoho. Ose ntimentisofoho.

Jisas kako nakwoe wonyo'ne poyo pe'nimentiso sohwo kako Yahu Mu Sipsip Pa'nyo imo'n'mentiso sohomo Joun uhwonimentisofoho.

⁶ Nuhwon'ngkahon'ngko Anituye epohumayo'njo sopo oso songo humalofo osofosofahu'nohino sohwanji hwe engo sohwanji nohumentan'ngkofi Jisas Anituye Yahu Mu Sipsip Pa'nyo sohwo Anituye epohumayo mofone sopo likofohumamentisofoho. Hohonta oso yahu huhwo sohomo a'amu fonjahumentohofoso ime hi'njohwo uhwonimentohofoho.

Kakoe sihwano'nji timo'nji aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u'njo hweho. Kakoe timoso Anituye Towahuno pa'nyo'njo hwaho yawojo'meemo uyohojiku'mo'nyofoho. Ose uhwononji ole syafihu'mentofoho, U, sihwanoso kakoe yokumpohn'nyo mikunimposo yakolonoho. Kakoe timoso Anituye Towahuno hweho. Yo'mayo hopi'nono huno unyo hweho. Ose syafihu'mentohefoho.

⁷ Oso Yahu Mu huhwo sohwo kako nowento Anitu kakoe epohumayo sopo humaso sohwo kakoe aho angahohnta'ni iyoswo popoki'nnyoso ma'mentisofoho.

⁸ Nomahonngki oso songo humalofo osofosofahu'nohino sohwanji hwe engo sife aho hopi'nonohino nom'ne mta'ni osofosofahu'nohino sohwanji oso Yahu Mu sohwoe sifiki'nyo'mo ipitifawo'mentofofofoho. Nohumanji oso hwe engo anga'no anga'nohino sohwa hofiko tampuyo pa'n'ngo impe pi'n'ngo'njo so'nji noswanyo na'nohino sopo tikayo akino wop'ngo Anitumne'no wo'nnyo so'nji ma'mentofofofoho. Oso tikayoso a'amu Anitumne'no jomo uli'wo'n'ngkohoho sohwafe hungkunofoho.

⁹ Osoo nohumantifi ta songo ole ulimentohofi,

Kiko iyoswo popoki'nnyo impe mijaho'njo lojwohofojahinyoso nomahoji fisaku joso hoponoho.

Hwap'ngoso a'amu kikimo fonjakohumentohofoso jije hon'yo usihuma'mentohinoso a'amu hopi'nonohinoso wonyo somta'ni mpe ema'mentohinoso hofiko jije a'amu ne imo'n'imentohofofoho.

Kiko oso a'amu hiso temtifo hopi'nonohino mta'angoso hungkuno kengo kengo'njo a'apaho kengo kengo somta'ni hwaho kengo kengo somta'ni ma'mentohinofoho.

¹⁰ Kiko oso a'amu huhwo sohwo nomanji Anitu'njopo mokosyohumanji hofiko Anituye syoho ulohofiyone mmokumentohinofoho.

Oseso hofiko hwahoponjo a'amu hopi'nonohino somo womokosyohumantifeho.

Oso ta hiso Jisasimo ulimentohofofoho.

A'amu ahwomomjo sohwa Jisas A'amufe Wonyomne'no Poyo Pe'n'imentiso sohwoe yofe ho'noma'mentofofofoho.

¹¹ Ngko Joun'ni apa'no uhwononji upa'n'mentoheso a'amu ahwomomjo pi'n'ngo engo sohwafe mampahoso ho'n'mentisofoho. Oso hopo sopo hofiko Anituye epohumayo so'nji yo'mayo songo humalofo osofosofahu'nohino sohwanji hwe engo sohwanji nohumentan'ngkofi hofiko ku'moku'mofo ihumaji'mentofofofoho.

¹² Hofiko mampaho engo'nji ole limentohofi,

Anituye Hwomu A'amufe Wonyomne'no Poyo Pe'n'imentiso sohwo kako yo'mayo mokosyohumayo'ne yofe engoso, yo'mayo ho'yangoso, yo'mayo huno wop'ngoso mayo'ne kako hopoenohino hweho.

Nakwo kakoe yofe engoso noho'nomehwasi kakoe yokumpohn'nyo so'no yoloho lijwaofihwasi isamoyoka ulano.

Kakoe simeho wop'ngo umo'nono.

Mango mohm'no ose limentohofofoho.

¹³ Ose upa'nonji ole upa'n'mentofoho, Yo'mayo Anitu mt'i'mokumentiso ahwomomjo sohwanji hwahoponjo hn'nononji a'amu poyo pe'n'mentofofoho sohwanji mijo ayomjo sohwanji nakwo hopi'nono ole limentihwoni,

Anitu kakoe epohumayo sopo humaso sohwo'nji kakoe Hwomu
A'amufe Wonyomne'no Poyo Pe'n+imentiso sohwo'njimo isamoyoka
m+kun+mposo selalokuhwono.

Nakwo sikoe yofe ho'nosemalokuhwono.

Sikoe yofe engo'nji sikoe yokumpohn'nyo'nji ne'no nowent+hwonefoho.

¹⁴ Ose ulahon+ngkofi oso songo humalofo osofosofahu'nohino sohwa ole
l+imentohofi, Ou, nehopeho. Ose lahon+ngkofi hwe engo sohwa hofi+ko sikoe
yofe ho'nomayo'ne hwomtame imentohofofoho.

6

*Joun oso iyoswo impe mijaho'njoso lojwohofojahinyoso lokoefamo'nnyo
uhwon+mentisofoho.*

¹ Ngko nohumanji uhwon+mentoheso Nakwoe Wonyo'ne Tohino
Ma'mentiso sohwo impe mijaho'njo lojwohofojahinyo aho fehohnjo
hopi'nono nom'ne mta'ni s+mo'njo nto lokoefoma'mentisofoho. Ose
yahon+ngki songo humalofo osofosofahu'nohino somjo anga'nohino
sohwo kako mampaho ahwomo yoka hopa a'amu fihumo ole ul+mento,
Oyomo.

² Ose ulahon+ngki uhwon+mentoheso yahu (*hous*) halojo a'amu
hn'nomokom+wo'n+ngkiso sopo a'amu mekino'njo sohwo nokehumanto
hwe engo sohwoe mnokino manji'mofoso nomanto nowento kakoe mango
sohwamo hwotoho hmmentisofoho.

³ Oso impe mijaho'njo hufa'u lojwohofojahinyoso nolokoefomahon+ngki
oso songo humalofo osofosofahu'nohino somjo osofeponjo sohwo nom'ne
a'amu fihumo ole ul+mento, Oyomo.

⁴ Ose upo'n+ngkahon+ngko yahu (*hous*) honiyo'nohino a'amu
hn'nomokom+wo'n+ngkiso sohwo i'mofapmmentisofoho. Oso a'amu
yahu sopenjo kehumaso sohumo a'amu hwahopo humalofo sofe s+meho
pompenniyoso wae yafo'ne yokumpohn'nyo uy+mentisofoho. Oso s+meho
pompenniyoso wae ihwoso'no a'amu hwahoponjoso hofi+ko nol+kaf+kuji
nofonjahin+fitnnefoho. Oso'nji hwakuhwajo engoso uyahon+ngkofi
umentisofoho.

⁵ Oso impe mijaho'njo hufa'u s+hune lojwohofojahinoso nolokoefomahon+ngki
upa'n+mentoho oso songo humalofo osofosofahu'nohino somjo hufa'u
s+hune sohwo ul+mento, Oyomo. Ose ulahon+ngki uhwon+mentoheso
yahu a'amu hn'nomokom+wo'n+ngkiso s+ikwo'mno sohwo i'mofapmmentisofoho.
A'amu oso yahu hopo sopo kehumayo sohwo kako wosopayo yano ulofiyo'ne
mt+imokinyoso mokaho'n+mentisofoho.

⁶ Oso hohosohonta songo humalofo osofosofahu'nohino ajwo so'mta'ni
mampaho ole ho'n+mento, Mijoho engo nto i'mofapohoho. Oseso
hwe fihwo hamniyoho syoho'njo sohwo kako s+ikuno anga'nohino
syoho somjo hamniyohoso hofi+ko'montohwamne'no s+ikuno anga'nohino
somne'no ahu'mo wosopayo aho fehohnjo'nohino mpe uy+imontonoho.
Wosopayo engo'maho. U hwamo'manji aho hopi'nono s+ife fehohnjo
hopi'nono. I ijayo'nji humo'nji hamniyoho honje moho'naopitnnehofo.
Ose ho'n+ngkahon+ngki upa'nonji wosopayo'ne hamniyoho yokintahopo
imo'n+ngkohoho syaf+hu'mentohefoho.

⁷ Nakwoe Wonyo'ne Tohino Engo Ma'mentiso sohwo impe mijaho'njo
lojwohofojahinyo osofosofahu'nohino somo lokoefomahon+ngki oso songo

humalofu osofosofahu'nohino ae'uyo sohwoe mampaho nom'ne a'amu fihumo ole ho'n+mento, Oyomo.

8 Ose ulahon+ngki ngko apa'no uhwon+mentoheso yahu a'amu kehumawo'n+ngkiso *hous* sohwo i'mofapmmentisofoho. Nolofohahon+ngki a'amu kehumunyo sohwo kakoe yofeso a'amumo poyo imokiyone hweho. Nom'nihwo t+finjo sohwo kakoe yofeso a'amumo t+kanomo m+hwajiyone hweho. Oso a'amu huhwo sohwa'u nowenji a'amu hwahopo humalofu hopi'nonohino somo osofosofahu'nohino hotito'mentisiyefoho. Osofosofahu'nohino hotito'mentisiyo anga'no nomehwasi poyo imokahne'enji yokumpohn'nyo ma'mentisiyefoho. A'amu fehohnjo hwakuhwajo'nji poyo umokanjyoho. Fehohnjo mijoho pe'n+ngkuji poyo wope'nant+feho. Fehohnjo mnokino uy+hwosi wope'nant+feho. Ae'uyo somo sikis+wojo wolo'menao'mtonoho.

9 Hwe nakwoe Wonyo'ne Tohino Ma'mentiso sohwo impe mijaho'njo lojwohofojahinyo aho anga'no hopi'nonohino somo lokeofomahon+ngki uhwon+mentoheso a'amu An+tuye yofe'no poyo pe'n+mentohofu sofe huyo'mango oso ijempoho yo'mayo An+tumne'no ho'nasy+wo'n+ngkohofu enjwa so'mo nohumentan+ngkofi uhwon+mentohofu. Oso a'amu hiso hwahopo songo humamotofo sohonta hof+ko An+tuye hungkuno lut+hwamotofo so'no nom'ne a'amuso hof+kimo fonjahumentohofu.

10 Oso huyo'mango sofe mampaho engo'njo ole l+mentohofi, Ou, nakwoe Hwe Engo, k+ko yo'mayo hopi'nonohino yokumpohn'nyo mokosyohumahnno sohwo si k+ko wop+ngo'nohino hwasoho. Ji je yahino nto'nohino'njo hwasoho. Yo'mayo hungkuno l+wo'n+ngkino so'no nakwo huno nayohoho. Ne umo'n+montonoho. Nakwoe hon+yo somne'no k+ko a'amu hwahoponjo somo aku tohino ntohonta umonneto. I, oso'no hof+koe hof+koe hungkuno somne'no ntohonta ikwolopitnneto.

11 Ose ulahon+ngkofi a'amu ahwomomjo sohwa hof+ko a'amu anga'no anga'nohino hisomo hwap+fe halojo sawemoso uyont+fi ul+mentohofi, Hofahiyo. Sekwo we'enepi fohontohumamno. Hwangku An+tuye syoho ulohofiyu sen+ngkwa'wehwosa hof+koe sekwo sapmmentohofu hopa sap+fitnnefoho. An+tuye syoho ulohofiyu nom'ne somo a'amu hwahoponjoso hof+koe sekumo fonjasehumentohofu hopaso hof+kimo fonjahufijosu sekwoe ae'uyo (*nampa*) sopo hopoeno imo'n+ngkuhwoso'no sekwo tohino so'no aku tohino uyonefoho.

12 Hwe nakwoe Wonyo'ne Tohino Ma'mentiso sohwo impe mijaho'njo lojwohofojahinyo aho anga'no hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino somo lokeofomahon+ngki uhwon+mentoheso hwom+hwo m+kun+mposo imentisofoho. Oso hohosohonta mofehi'nyoso s+kwomno titiso pa'nyo imo'n+ngkahon+ngki hamno hon+yo'nohino imo'n+mentisofoho.

13 Osohonta hntokwaliyo ahwomo mta'ni hwahopo p+wahu'mentisofoho. Oso hiso'no nakwo huno moi'wonoho. Ifofo engo yonto solongkoe ufo'nji mojo'nji wasy+wo'n+ngkiso hopa hntokwaliyo p+wahu'mentisofoho.

14 A'amu ife popojasy+wo'n+ngkohofu hopaso ahwomo oso hopa popojonto moi'wo imo'n+mentisofoho. Hwof+ki'nyo hwanji mijo'njo saponjo hwaho we'e sohwanji hof+koe angoso nul+ko'mant+fi we'enehwo nonje ehumentohofu.

15 A'amu yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwanji hwe engo hopi'nonohino sohwanji a'amu itokuso'njo sohwaso mokosyohumawo'n+ngkohofu sohwanji a'amu hamniyoho'njo sohwanji

a'amu yokumpohn'nyo sohwanji a'amu syoho ulohofiyi sohwanji a'amu sikinjo so'nji a'amu hopi'nono hofi'ko iyoho engo un'ngkahon'ngki li'mentohofi, Nakwo sokimo'mo hwa'imo'mo woswantane'no ihwono.

¹⁶ Ose ulont'fi uli'mentohofi, Hwof'iki'nyo sohwoi, oso hwe kakoe epohumayo sopo humaso sohwo'nji hwe nom'ne nakwo Wonyo'ne Tohino Ma'mentiso sohwo'nji siko nakumo yoka nalisi'hnnoho k'iko nofosomahoji nakumo fi'fihu'mokonasyo.

¹⁷ U, siko nakumo yoka nalisi'hne sikunoso olohonta nto i'mofapohoho. I oso'no nakwo wonyo somne'no siko nakumo aku nejapiso sohonta yokumpohn'nyoso ti'hw waloho'mtolo. O'o, awonoho. Ose li'mentohofofoho.

7

A'amu Isilael 'wan hantilet fouti-foua tausen' (144,000) sofe hungkuno-foho.

¹ Ose uhwononji nom'ne wojo hopa uhwon'imentoheso, a'amu ahwomomjo osofosofahu'nohino sohwa hwaho tokwajo ae sopo lohofont'fi ifoho oso'mo so'mta'ango osofosofahu'nohino somo aho kesyohumentan'ngkofi uhwon'imentohofoho. Oso ifoho hiso mijo ayomo hwahomo iyo oso'njo sopo muloho'mentisofoho. O'o, ifoho homo somo pi'jwahumentohofofoho.

²⁻³ Ose uhwononji uhwon'imentoheso, a'amu ahwomomjo nom'ne sohwo mofehi'nyo si'mofapiso so'mta'ni nosaponto Anitu songo ne'no humayo sohwoe ifalifaliyo mt'i'mokiyo'neso aho nomokosyohumanto mango engo uli'mento, Sekwo a'amu ahwomomjo osofosofahu'nohino sohwas sekwo hwahonji mijo ayonji wonyo imokiyo'ne yokumpohn'nyo mokosyohumalofo sohwas we'e nehwo fohontohumanno. Si'mo'mo nakwo Anituye syoho ulohofiyi sohwoe yomohu'nyopo Anitu kakwo'yohwo sohwoe ifalifaliyo mt'i'mokosyihwasi i osohonta sekwo hwahonji mijo'nji nyo'nji wonyo hnmokumno.

⁴⁻⁸ Ose upa'nonji a'amufe yomohu'nyopo ifalifali mt'i'mokinyo neso atofolinyoso ole upa'n'imentoho. A'amu Isilael temtitofa aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo somta'ango a'amu wan hantilet fouti-foua tausen (144,000) somo Anitu kakwo sohwoe ifalifaliyo mt'i'mokinyo hwafoho. Temtitofa homo homta'ango a'amu ti'welif tauseniso (12,000) ma'mentohofofoho.

Jutafe temtitofoso ti'welif tausenfoho (12,000).

Lupen'ye temtitofoso ti'welif tausenfoho (12,000).

Ngkat'ye temtitofoso ti'welif tausenfoho (12,000).

Asyafe temtitofoso ti'welif tausenfoho (12,000).

Napitalaiye temtitofoso ti'welif tausenfoho (12,000).

Monaseye temtitofoso ti'welif tausenfoho (12,000).

Simeyoun'ye temtitofoso ti'welif tausenfoho (12,000).

Lifaiye temtitofoso ti'welif tausenfoho (12,000).

Isokafe temtitofoso ti'welif tausenfoho (12,000).

Sepiyulan'ye temtitofoso ti'welif tausenfoho (12,000).

Jousep'ye temtitofoso ti'welif tausenfoho (12,000).

Mpenyamin'ye temtitofoso ti'welif tausenfoho (12,000).

Oso a'amu hofosofe yomohu'nyopo Anituye ifalifaliyo hi'njofoho.

Anituye a'amu ne pi'n'ngo engoso hofi'ko Anituye yofe ho'nomayo'ne uhu'mokumentohofofoho.

⁹ Ose uhwononji nom'ne wojo hopa uhwon+mentoheso hwe moya'mi pi'n+ngo engoso oso a'amū hiso a'amū hofi+ko atofō joso hopo'maho. Oso a'amū hiso temtitofo homo homta'angoso hwaho kengo kengo a'apaho kengo kengo hungkuno kengo kengoso hofi+ko hwapife sawemo halojo inyoso Hwe Engo sohwoe epohumayo s+mano sopo loho'mentohofofoho. Osopo lohofontifi Anituye mango hwamo uyakolo'mentohofō so'no tohe hweho nomantifi simonyo yontifi

¹⁰ mampaho engo'nji ole limentohofi, Nakwoe Anitu epohumayopo humaso sohwo'nji Jisas nakwoe Wonyo'ne Tohino Engo Ma'mentiso sohwo'nji siko nakumo asomo netimahon+ngki nakwo wop+ngo humalohwono.

¹¹ Ose ulahon+ngkofi a'amū ahwomomjo sohwa Anituye epohumayo somo ehofō'mokosyohumalofo sohwa hwe engo sife aho hopi'nono nom'ne mta'ni osofosofahu'nohino sohwanji yo'mayo songo humalofo osofosofahu'nohino oso hwanji hofi+ko Anitumne'no hwomtame ehumantifi Anituye yofe ho'noma'mentohofofoho.

¹² Ole limentohofi, Nehopeho. Nakwo nakwoe Anitumne'no simonyo engo uyano. Kakoe yofe engo, kakoe yokumpohn'nyo so'ntnne'no woho'nomano. Kakoe huno wop+ngo yakolo'nnyoso, kakoe yokumpohn'nyoso ne'no nowentihwonefoho. Oso'no nakwo kakimo isamayoka engolopohamo ulihwano. Oso hungkunoso nehopeho. Ose ulimentohofofoho.

Oso a'amū pi'n+ngo engo sofe tohino so'no Jounimo lutihwamentisofoho.

¹³ Ose uhwon+ngkahon+ngko hwe engo sife aho hopi'nono nom'ne mta'ni osofosofahu'no somta'ango fihwo nt+mento, Olo a'amū hwapife halojo sawemo'njo lohwa tihwalo. Nti'mta'ango hwalo.

¹⁴ Ose ntahon+ngki ul+mento, Hwe engofo, ngko huno maniyohoyohoho. Kiko huno kiyohoho. Ose ulahon+ngko oso hwe engo huhwo sohwo kako tango m+kun+mposo i'mofapone so'no ole nt+mento, Anitu kako oso tango m+kun+mpososo hwahopo uy+mentiso sohonta a'amū hiso nohumantifi Anitumne'no yokumpohn'nyo lohofontifi poyo pe'n+ngkahon+ngkofi Anitu kako hofi+kimo olo pone'no motosahopohoho. Simo'mo hofi+koe hon+ngkano wonyo somne'no hwapife mijo yajijwohoho hopaso hofi+koe hon+ngkano wonyo somo Jisasiye honiyo'nji wae yao'mentisoso hwapife kiho ane pa'nyo halojo imo'n+mentisofoho.

¹⁵ Oso hiso'no hofi+ko Anituye epohumayo sopo lohokwofo. Sikuno huhwo huhwi im+ngo'nji s+kun+nji hinjopo hofi+ko Anituye ango ahwomomjo somo kakoe syoho ulohofiwo'n+ngkohofofoho. Anitu kako kakoe epohumayo sopo humanto hofiyo umokosyohumawo'n+ngkisofoho.

¹⁶ Oseso hofi+ko mijoho apa'no mape'nyofoho. Hofi+ko mijo'no mumo'nyofoho. Mofehi'nyo hofi+kimo toho mufojiyofoho. Tohino muhmnyofoho.

¹⁷ Hwap+ngoso hwe hofi+koe wonyo'ne tohino ma'mentiso sohwo kako Anituye epohumayo sopo nohumanto hofiyo mokosyohumaho. Kako a'amū homo somo mijo t+mo so'mo ipemotasyihwosi mijo songo ne'no humayo'ne n+fitnnefoho. Osopo Anitu kako hofi+koe t+mijo wae imofihwosi hofi+ko humotaho apa'no mal+fitnnefoho.

8

Impe mijaho'njo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo lojwohofajahinyoso lokoeofoma'mentisofoho.

¹ Ose uhwononji oso wojo hopa sɪmo'mo uhwonɪmentoheho apa'no uhwonɪmentohefoho. Oso hohosohonta nakwoe Wonyo'ne Poyo Imo'nɪmentiso sohwo kako impe mijaho'njo iyoswomo lojwohofajahinyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoso lokoeofamahonɪngki osohonta a'amu hopi'nono oso hopo sopo humamentohofoso hofɪko songo songo miyo'njo yontɪfi mampi'nyo humantɪfi tɪfi no'mo hwahopo tango imo'none so'no humafisohunyo imentohofofoho. Osopo nohumentanɪngkofi mofehi'nyo we'enehwo umentisofoho.

² Mofehi'nyo we'enehwo noposahonɪngki uhwonɪngkoheso a'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ango hufa'uyo sohwa Anɪtuye epohumayo'njo sɪmanopo humawo'nɪngkohofoho sohwa Anɪtu kako kounoho anga'no anga'no hu'muyɪmentisofoho.

³⁻⁴ Nohu'muyahonɪngki ahwomomjo nom'ne sohwo ijempoho Anɪtumne'no yo'mayo ho'nasyɪwo'nɪngkohofoho sopo lohofonto kako noswanyo na'nohino'njo tɪkayo akino wopɪngo'njo usɪmokiyo'ne mokosyohumamentisofoho. Hofɪko kakimo hwamno pa'nyo engo akino wopɪngo'njo umentohofofoho. Kako Anɪtuye hwe moya'mi somne'no jomo ujo hungkuno so'nji hwamno pa'nyo akino wopɪngo'njo so'nji manto nomɪhu'mokonto ijempoho na'nohino Anɪtumne'no yo'mayo ho'nasyɪwo'nɪngkohofoho sopo Anɪtuye sɪmano sopo wojo somo tɪkayo akino wopɪngo'njo so'nji Mpohumo jomo ujo hungkuno so'nji wa'mentisofoho.

⁵ Akino wanto kako oso ijempoho somta'ni toho nomanto oso noswanyo homo somo toho ihm'mofonto hwaho ayo yawojo'mne'no umokwajɪmentisofoho. Oso toho hiso nɪmokwojahonɪngki ahwomo yoka emta'mɪngo engo yonto hwaho hwomɪhwo engo imentisofoho. Ose uhwononji ole syafɪhu'mentoho, oso hungkuno Anɪtumo jomo ujosɔ tɪkayo'nji Anɪtuye sɪmo sopo sɪmentiso hungkunoso ne umo'nɪmonto yalofoho.

A'amu ahwomomjo osofosofahn'nohino sohwa kounoho yoka lɪmentohofofoho.

⁶ A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ango hufa'uyo sohwa hofɪkoe kounoho yoka wolano lontɪfi ito'no esyohumamentohofofoho.

⁷ A'amu ahwomomjo sɪmo'mjo huhwo sohwo kounoho yoka lahonɪngki ifoyo wosoho pa'nyo'nji toho'nji honɪyo'nji nem'no uhwoso'mokonto hwaho ayo yawojo'mo mo'mentisofoho. Oso hiso nomofahonɪngki iyo hwaho hoja hopi'nono hufa'u sɪhune imo'nɪmentisoso anga'no toho nɪngkahonɪngki hufa'u lohofoho.

⁸ A'amu ahwomomjo osofeponjo sohwo kako kounoho yoka lahonɪngki hofɪko toho hwofɪki'nyo pa'nyo mɪkunɪmposo engoso mijo ayo hopi'nonohinomo ho'nao'mentohofofoho.

⁹ Oso toho hiso mijo hufa'u sɪhune mtohupo'mentisofoho. Oso mijo anga'nohino sohumo honɪyo'nohino imo'nonto yo'mayo inanɪku songo humamentohofoso poyo pe'nɪmentohofofoho. Yofayokino oso ho'mo so'mo a'amu hi'nji nowentanɪngki a'amu hi'nji wae yao'mentisofoho.

¹⁰ A'amu ahwomomjo hufa'u sɪhune sohwo kounoho yoka lahonɪngki hntokwaliyo engo sohwo toho kwefoho pa'nyo sohwo mijɪlɪmno nom'ne sopo ho'nao'mentisoso oso mijo huhwo sohwo hufa'u sɪhune mto-hupo'mentisofoho. Anga'nohino sohomo mo'mentisofoho.

¹¹ Oso hntokwaliyo engo huhwo sohwo kakoe yofeso Noufo Iy-oho'njo Pa'nyo hweho. Oso mo'mentiso hopo sopenjo mijoso iyoho'njo imo'nɪngkahonɪngki a'amu hofɪko ifanɪmentohofoho oso iyoho huhwo so-hwo polo'meehumentisoso fehohnjoso pe'nɪmentohofofoho.

¹² A'amu ahwomomjo osofosofahu'nohino sohwo kounoho yoka lahonɪngki mofehi'nyo hamno hntokwaliyo oso hufa'u sɪhune mtɪhupo'mentisofoho. Oso anga'no anga'nohino homo somjo hufa'u sɪhune hufa'u sɪhune mtɪhupo'mentiso homo somjo anga'no anga'nohinoso sɪkwo'mno imo'nɪmentisofoho. Oso hiso'no mofehi'nyo hamno hntokwaliyo lɪwo'nɪngkiso sohonta pijijo imo'nɪmentisofoho. Fehohnjo majofoho.

¹³ Ose imo'nɪmentiso sohonta uhwonɪmentoheso sɪwe mɪkunɪmposo sohwo ahwomomo fekwoswahonɪngki uhwononji ole syafɪhu'mentoho, U tango mɪkunɪmposo u'mofapmmonte'no yalofoho. Sɪwe sohwo mampaho mohm'no ole lɪmento, Nje a'amu, nje a'amu, sekwo hahopo humalofoho soku, sekumno'no hitoho ntokwoho. A'amu ahwomomjo hufa'u sɪhune ae'uyo sohwa kounoho yoka wolantɪfi yalokwofo. Nolɪkujo'no tango engo mɪkunɪmposo wose'ma'montonoho. Ose lɪmentisofoho.

9

A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nonohino sohwo kako kounoho yoka lɪmentisofoho.

¹ A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nonohino sohwo kako kounoho yoka lahonɪngki uhwonɪmentoheso hntokwaliyo anga'nohino sohwo kako hwahopo pɪwahu'mentisofoho. Nopɪwesyahonɪngki hofɪko oso hntok-waliyo homo somo pi'nɪmo hwapɪngo ane'njo sopo hano hwosampesoso uyɪmentohofofoho.

² Pi'nɪmomjo hoku'yo hwsompeehonɪngki oso pi'nɪmo homo somjo toho engo somta'ni tɪkayo sɪkwo'mno engoso sapmmentisofoho. Oso tɪkayo hiso mofehi'nyo'nji ifoho sɪmano esyaof'o'neso sɪkwo'mno imo'nɪmentisofoho.

³ Oso tɪkayo homo somta'ni mpompali'me pa'nyo pi'nɪngo engo folo-fomanto hwaho ae yawojo'mo ifehu'mokahumentisofoho. Oso mpom-pali'me pa'nyo huhwo sohwa hofɪkoe yokumpohn'nyoso a'nantɪhwoyo sohwafe yokumpohn'nyo pa'nyo hwafoho. Oso yokumpohn'nyo hiso'nji a'amumo mokintofo'nefoho.

⁴ Hofɪko mpompali'me pa'nyo sohwo ole ulɪmentohofi, Sekwo hoja hwanji iyo hwanji yo'mayo hwaho loponjo foka'nyo somo fonɪfonyo imokukutoho. O'o, hwe moya'mi Anɪtuye ifalifaliyo yomohu'nyopo mamtɪ'mokinyo'njo somo tohino engo uyɪmno.

⁵ Sekwo hwe moya'mi hopi'nonohino homo somo tohino engo uyontɪngkuji hamno aho fehohnjo hopi'nono woseyakolo'montonoho. I oso'no sekwo poyo umokukutoho. Ose ulahonɪngkofi mpompali'me pa'nyo huhwo sohwa tohino engo a'nantɪhwoyo sohwa uyɪwo'nɪngkohofoho hopaso uyɪmentohofofoho.

⁶ I oso hohosohonta a'amu tohino engo mafikujono poyo wape'nife ko likuji tohino uyifijoso a'amuso hofiko poyo pe'nyo'ne honingkanoso motipemapifitnnehofo. Oso hiso'no poyo umo'nano ko lifijoso poyo mmo'nifitnnehofo.

⁷ Ngko uhwonimentoheso oso mpompali'me pa'nyo huhwo sohwa hofiko oso yahu a'amu hn'nomokom'wo'n'ingkohoho sohware engo pa'nyo hwafoho. Hofiko ikujoho wofongki'nano lontifi ito'no esyohumentaningkofi uhwonimentohefoho. Hofikoe mnokino sopo wokoso wonyoangkafo foto'n'imentohofofoho. Hofikoe simanoso a'mosimano'njo hwafoho.

⁸ Hofikoe mijiyoso sawemofoho. Hofikoe mangoso siwatimangofoho. Mango hiso yokumpohn'nyo yahu sihwano pa'ningofoho.

⁹ Oso mpompali'me pa'nyo sohwa hofikoe swokinoso mijo yihumo sohware a'apaho nihu'no sojo pa'nyo uhwon'wo'n'ingkuhwoneso pa'nyo'njo hwafoho. Hofikoe fefeeloho peengku peenjo mpuyo pi'n'ingo engo'njo pa'nyofoho. Yahu pi'n'ingo engo sohware kunto'yoka pa'nyofoho.

¹⁰ Hofikoe somiso a'amu somo montitofontan'ingkofi hamno aho fehohnjo hopi'nono uyakolo'mentisofoho. Tohino engo mikun'imposo uyimentohofofoho.

¹¹ Mpompali'me pa'nyo sohware hwe engo sohwo kako towahuno wonyo sohwo pi'nimo hwap'ingo ane so'mo mokosyohumawo'n'ingkiso hweho. Kakoe yofeso a'amu Hipiluso ole liwo'n'ingkohofoso Opeeton. A'amu Ngklikiso ole liwo'n'ingkohofi Opaliyon. Oso hungkuno hwap'ingoso olenoho. A'amumo Wonyo Umokuwo'n'ingkiso hweho.

¹² Osohonta uhwonimentoheso tango engo mikun'imposo simo'mjoso mol'wonoho. Nom'ne hufa'u weho. Tango hufa'u umo'n'montonoho.

A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino sohwo kako kounoho yoka limentisofoho.

¹³ A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino sohwo kounoho yoka limentisofoho. Oso Anituye simano sopenjo ijempoho na'nohino'njo Anitumne'no yo'mayo ho'nasyi'wo'n'ingkohoho sopo hwolafeso osofosofahu'nohino'njo sopo yahu *mpulimokau* sihwano hopa uhwonimentohefoho. Oso ijempoho hopo sopo nta'ni mampaho ho'n'imentisofoho.

¹⁴ Oso a'amu ahwomomjo kounoho yoka limentiso sohomo mampaho hiso ole ul'mento, Kiko towahuno wonyo osofosofahu'nohino sohwa Mijo Yufiletis tafe sopo impe into'nawotofo sohware nu'mahoji fisihuto'm'hwajo.

¹⁵ Ose ulahon'ngki kako nowento isihuto'm'hwajimentisofoho. Oso towahuno osofosofahu'nohino wonyo sohware Anitu kako olo soswo lomo olo hamno lomo olo sikuno lomne'no impe into'nawo'mentisofoho. Hofiko nowekuji a'amu hwahoponjo hopi'nonohino somo hufa'u sihune hotitofikuji anga'nohino somo fonjasyikuji mtitifo hufa'u umo'n'montonoho.

¹⁶ Oso towahuno wonyo sohware isihuto'm'hwajon'ingkofi ole upa'n'imentoho, Towahuno wonyo huhwo sohware a'amu ikujoho'ne yahupo kehumalofo sohware hofiko nihu'no pi'n'ingo hwafoho. *Tu hantilet miliyon* (200,000,000) hwafoho.

¹⁷ Ngko wojo hopa uhwon'ingkoheso olenoho. A'amu yahupo kehumalofo sohwafe manji'mofo sojo pa'nyoso honi'jwo, sonjijo hwasimijo'njo hwafoho. Yahu sohwafe mnokinoso sikis'wojo sohwafe mnokino'njo pa'nyo hwafoho. Yahufe mango mta'ni tikayo akino wonyo'njo sikwo'mno hwasimijo'nji toho'nji sijomokoho'naweho.

¹⁸ Oso toho hiso'nji tikayo akino wonyo sikwo'mno'nji hwasimijo'nji hofikoe mango mta'ni a'amu hwahoponjo somo hufa'u sihune hotitofonto mtitofa anga'nohino somo poyo imokumentohofofoho.

¹⁹ Oso yahu sohwafe yokumpohn'nyoso hofikoe somimo hofikoe mangomo wo'nnyoponoho. Hofikoe somiso homa a'amumo toho lofi'wo'n'ngkiso sohwafe mnokino'njo pa'nyo hwafoho.

²⁰ A'amu poyo mape'nyoso hofiko nohumantifi hofikoe yahino wonyomne'no simeho m'wolo'mokiyo'njo imentohofofoho. O'o, hofiko towahuno wonyo homo somne'no hwomtame ulohofi'wo'n'ngkohofofoho. Oso towahuno wonyo huhwo sohwafe yofe ho'nomayo'ne so'no hofiko hwasyo anituye huyo'mango sojo mta'ni iyo mta'ni hwaho mta'ni mt'i'mokontifi osomo hwomtame imentohofofoho. Oso mt'i'mokumentohofoso haloho mupa'nyofoho. T'imo muhwonyofoho. Hano memoyo'njofoho.

²¹ A'amu hiso hofiko nom'ne a'amu somo nofonjasyontifi ki'nyo imokontifi a'mohufo yontifi yo'mayo ho'yangoso hufo ma'mentohofofoho. Oso yahino wonyo homo somne'no hofikoe simeho m'wolo'mokiyo'njo imentohofofoho.

10

A'amu ahwomomjo sohwo Joun'imo iyoswo uyahon'ngki Joun n'imentisofoho.

¹ Ngko oso hohosohonta uhwon'mentoheso, a'amu ahwomomjo nom'ne yokumpohn'nyo sohwo ahwomo mta'ni pmentisofoho. Kakoe manji'mofoso himofoho. Kakoe mnokinopo sakungkwolan'ngo kotofahinyo hweho. Kakoe simanoso mofehi'nyo pa'nyofoho. Kakoe sifeso toho sitnnyo pa'nyofoho.

² Kakoe ahomo iyoswo we'e popojahinyofoho. Oso iyoswo hiso fisojwahinyofoho. Kakoe sife angahohnjoso mijo ayo sopo fesyohumaho. Sife hwonamonyoso hwahopo fesyohumaho.

³ Oso hopo sopo kako nohumanto mampaho mohm'no sikis'wojo hauwayo yoka hopa lahon'ngki ahwomo yoka aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u ho'n'ngkahon'ngki oso homo somta'ni hungkuno upa'n'imentohofoho.

⁴ Oso hungkuno ahwomo yoka somta'ni upa'n'imentoheso wamt'i'mokumonji yahon'ngko mampaho ahwomo mta'ni nt'imento, Oso hungkuno ahwomo yoka aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo ho'n'ngkisoso k'iko ifalifaliyo nomt'i'mokohotoho. Hiyaso mokosyohumaho.

⁵ Oso a'amu ahwomomjo sife anga'no mijo ayo sopo fesyohumanto sife nom'ne hwahopo fesyohumaho huhwo sohwo kako hungkuno nehopi ujo'neso kakoe aho anga hohnjoso ho'noma'mentisofoho.

⁶ Noho'nomanto ul'imento, Anitu songo ne'no humaso sohwo yo'mayo ahwomomjo so'nji hwahoponjo so'nji mijo ayo somjo

so'ntnne mt'i'mokumentiso sohwo yokintahopone'no hungkuno nehopi walimonne'no yohono. Hungkuno olenoho. Sikuno moi'wonoho. Oso'no Anitu kako mohontohumanehoho. O'o, a'amufe hungkuno ikwolofone sikunoso nto i'mofapohoho.

⁷ A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwo kounoho yoka ho'n'ngkuhwoso'no yo'mayo hungkuno Anitu kakoe syoho ulohofiyi sohwo uyahon'ngki nalimotofoso olohonta ne umo'nimontonoho. Hohonta olo hungkuno hiloso huno mehohosasiyo'njo imojoso olohonta ne imo'n'ngkuhwoso'no a'amufe hunoso wehohosahumontonoho.

⁸ Ose lahon'ngki oso mampaho ahwomo mta'ni simo'mo ntimentiso hopaso olohonta apa'no ntohi, Olohonta kiko nuhuji oso iyoswo a'amu ahwomomjo sohwo sife anga'no mijo ayomo fesyo humanto nom'ne hwahopo fesyo humaso sohwo kako iyoswo fisojwosyo humasoso kiko maho.

⁹ Ose ntahon'ngki ngko nowenji ulimentoho, Kiko oso iyoswo we'esote ntape. Ose ulahon'ngko ntimento, Ou, kiko olo iyoswo loso nomahoji hmnyo. Kiko njoso humo meyo kihwosi u jje simeho mo'mo iyoho wakimntonoho.

¹⁰ Ose ntahon'ngki iyoswo we'e loso a'amu ahwomo mta'ango sohwo aho mta'ni nomanji manimentoheso nje mangomo humo meyo niyahon'ngki n'ngku'nimentoheso iyoho nnimentisofoho. Hwap'ngoso yo'mayo imo'noneso tango'njofoho.

¹¹ Ose yahon'ngko ntimentohofi, Kiko hwe moya'mi ango hopi'nonohino hungkuno kengo kengo'njo hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumawo'n'ngkohoho oso hwamne'no oso iyoswo n'ngkinoso yo'mayo imo'none so'no filut'hwaho. Ose ntimentohofofoho.

11

A'amu hufa'u hwa'u Anituye hungkuno ujo'ne hungkunofoho.

¹ Ngko nohumentan'ngko ango imayo iyo'ne iyo ntapont'ifi ntimentohofi, Nol'kafohoji Anituye tojo ango engo Jerusalem lohojwo so'nji oso ijempoho yo'mayo Anitumne'no ho'nasy'wo'n'ngkohoho so'ntnne'no sawemo so'no yamofa fiyo. Ose yohoji kiko a'amu Anituye angomo Anitu kakoe yofe ho'nomayo'ne humalofa somo atofa fiso.

² Oeso kiko oso angkuhwafo we'e mempo hohnjo somo yamofa yohotoho. O'o, oso a'amu Anitumo simeho hi'ntnnono muyo'njo iwo'n'ngkohoho sofeponoho. Oso'no kiko yamofa yohotoho. A'amu hiso hofiko ango Jerusalem so'nji oso angkuhwafo we'e mempo hohnjo so'nji fonifonyo yontan'ngkuji soswo hufa'u si'hune uyakolof'hwosi nom'ne hamno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'no uyakolof'hwoso'no fonifonyo wesojwaofantifeho.

³ Fonifonyo hiso yontan'ngkuji a'amu hufa'u hwa'u nje hungkuno ujo'ne yokumpohn'nyo uyime sohwa'u siko ifa nano ho'yoso meki'nisoso hofikoe simeho tango unyoso a'amumo ut'hwayo sohwa'u t'fi yo'mayo imo'none so'no ulanjyoho.

⁴ Ulontan'ngkohosisi soswo hufa'u si'hune nom'ne hwasyopo uyakolofonefoho. Ose ntahon'ngki uhwonimentoheso, oso hwe hufa'u sohwa'umne'no hohonta hwe fihwo Sekolaiya kako hungkuno ifalifaliyo mt'i'mokumentisofoho. Siko iyo hufa'u ipisayo'njo sikiloho hufa'u Anitu yo'mayo hwaho mokosyohumayo sohwoe simanopo

loho'mentisiye hwa'uyoho. Ose uhwononji Sekolaiyafe hungkuno hiso ne imo'n+mentisoso uhwon+mentohefoho.

⁵ Ose uhwon+mentoho, a'amu wonyoso hofiko hwe sohwa'umo wonyo umokantifi sikoe mango mta'ni toho sosijaofaponto sikoe mango sohwa'umo toho ulasyiwo'n+ngkisofoho. Ou, a'amu hwe hufa'u hwa'umo wonyo umokumo lihwaso yoso sohwo kako oso pa'nyoso wape'n+montonoho.

⁶ Oso hwe sohwa'umo Anitu kako yokumpohn'nyo m+kun+mposo uy+mentiso so'no siko ifoyo hon+ngkano ifoyo masiyo'ne pijwasiyoso siko hoponoho. U siko ole liso'manji, A'amu somo yo'mayo tango u'mano. Ose liso'manji ne umo'nono lisoso siko hoponoho. Oso hohosohonta siko Anituye hungkuno ulonji yo'mayoso imentisiyefoho.

⁷ Siko Anituye hungkuno moi'wo losojwafahon+ngki pi'nimo hwap+ngo ane somta'ni sikisiwojo engo si'mofapmmentisofoho. Nosi'mofaponto hwe sohwa'umo toho wolofahumo lonto ikujoho fongki'nontifi siwojo sohwo hwe sohwa'umo hwotoho fento toho lofahumentisofoho.

⁸ Sikoe pijafoso hon+ngkano engo sopo wo'mentisofoho. Oso pone engo homo somo hohonta sikoe hwe engo sohumo iyopo fonjinto'ofahumentohofofoho. Oso pone engo so'no pahnnimo hungkuno liwo'n+ngkuhwoneso ole, Soutom'nji Ijip+njoho. Hwap+ngoso oso a'amu huhwo sohwa hofikoe hon+ngkano wonyoso a'amu Soutom'nji Ijip+njo pa'nyo hwafoho.

⁹ Sikoe pijafoso ne'no nowentan+ngki a'amu temtitofa kengo kengo'mta'angoso hungkuno kengo kengo hwaho kengo kengo'mjoso nohumantifi oso pijafoso somo uhwonontan+ngkofi sikuno hufa'u si'hune nom'ne ajwopo mt+hupemjao'mentisofoho. A'amu hon+ngkano wonyo'njoso hofiko ole li+mentohofi, Nom'ne a'amu sohwa oso hwe sohwa'uye pijafoso ijopij+syasy+kutoho. Ose li+mentohofofoho. Hwap+ngoso hwe sohwa'uye yofeso monje yasiyo'nefoho.

¹⁰ Hwe sohwa'u poyo pe'nyoso'no a'amuso simeho wop+ngo umo'n+ngkahon+ngki simonyo engo yontifi wosopayo engo iloho yontifi hofikoe simeho wop+ngo umo'nyo so'no hofikoe a'amu somo ho'yango engo uy+mentohofofoho. Hwap+ngoso ole, oso hwe sohwa'u siko songo nohumentan+ngkiye sohonta siko a'amufe hon+ngkano wonyo somne'no Anituye hungkuno ulonji tohino uy+mentisiyefoho.

¹¹ Oseso sikuno hufa'u si'hune nom'ne ajwopo mt+hupo lohofonto memjaofahon+ngki Anitu sikimo songo ulika'mentisofoho. Siko nol+kofahon+ngki a'amuso hofiko sikimo uhwonontifi iyoho engo imentohofofoho.

¹² Hofiko mampaho ahwomo mta'ni ole upa'n+mentohofa, Siko olopono fisapinyo. Ose upa'nontifi mango huhwo sohwa nuhwonontan+ngkofi siko ahwomomno himopo simentisiyefoho.

¹³ Nosahon+ngki hwomihwo engo imentisofoho. Imentisoso pone engo Jelusalemjo poneso homo homta'ni kenga'no kenga'no ya'mi ya'me yao'mentisofoho. Olo hopa piwahu'mentiso, pone aho hufa'u mta'ni hotito'nohini anga'no piwahu'mentisofoho. Aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni osofosofahu'no loho'mentisofoho. Nopi+wesyahon+ngkofi a'amu *sefen tausen* (7,000) pe'n+mentohofofoho. A'amu poyo mape'n+mmmentohofoso iyoho engo un+ngkahon+ngki ole li+mentohofi, U Anitu ahwomomo songo humaso sohwo Hwe Engo nehopeho. Ose li+mentohofofoho.

14 Tango hufa'u moi'wo nto imo'n+mentisofoho. Tango ae'uyoso i'mofaponeso uhwon+mentohefoho.

A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwo kako kounoho yoka l+mentisofoho.

15 Oso hohosohonta a'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwo kako kounoho yoka lahon+ngki mampaho pi'n+ngo ahwomo mta'ni ole ho'n+mento, Seten olo hwaho lomo mokosyohumamojofoho. I olohonta nakwoe Hwe Engo An+tu'nji K+lais uhwat+mentiso sohwo'nji siko hwaho loso n+hu'nahone womokosyohumanjiyoho. Kakoe yofe engo hwaho mokosyohumayo'neso ne'no nowent+hwonefoho.

16 Ose ho'n+ngkahon+ngki oso hwe engo sife aho hopi'nono nom'ne mta'ni osofosofahu'nohino sohwa An+tu'njopo hofi+koe epohumayo sopo humawo'n+ngkohoho sohwa hofi+ko An+tumne'no hwomtame ehumant+fi An+tu'ye yofe ho'noma'mentohofoho.

17 Ole l+mentohofi,

U nakwoe Hwe Engo sohwosi k+ko jije yokumpohn'nyoso hwofilo'nnyo'njo hwosoho.

Oseso k+ko hohonta humamopmmmentohino sohwosi olohonta ne'no humahnno.

K+ko jije yokumpohn'nyo'nji hwaho homo somo mokosyohumomopalokuno.

Oso'no nakwo isamayoka engo kilalokuhwono.

18 A'amu kikimo s+meho hi'tntnono mokijape'njosso hofi+ko s+meho tango engo uyalofoho.

Hwap+ngoso jije s+ikuno hofi+kimo tango uyo'neso nto i'mofapohoho.

Olohonta k+ko a'amu poyo pe'nyo sofe yahino somne'no yano ulofimonnoho.

Hohonta a'amu jije hungkuno ul+motofoto sohwanji jije a'amu yofe engo'njo sohwanji yofe engo ane'njo so'nji kikimo enjwa'mo humamotofoto somo ho'yango wop+ngo uy+monnoho.

A'amu hwahopo wonyo imentohofoto somo wae weeo'monnoho.

19 Ose ulahon+ngkofi ahwomomjo An+tu'ye ango engo somjo hwosompo'nowentan+ngki uhwon+mentoheso oso ipofa a'amu Juta hohonta mti'mokumentohofoto pa'nyoso An+tu'ye hungkuno'njo nakwo'nji makoti+ku'nyo'neso nowentan+ngki uhwon+mentohefoho. Oso hiso ngko nuhwon+ngkahon+ngko emta'm+ngo yahon+ngki yo'mayo mampaho ho'n+ngkahon+ngki ahwomo yoka lahon+ngki hwom+hwo yonto ifoyo sisayo'njo hu'mentisofoho.

12

Joun kako a'mu si'nji homa'nji uhwon+mentisofoho.

1 Ahwomomo uhwononji poji ent+hwayo hopaso uhwon+mentohofoho. A'mu fisi kakoe manji'mofoso mofehi'nyo pa'nyo imentiso uhwon+mentohefoho. Kako hamnopo nohumanto kakoe yofe engo so'no imayo monji'ma'niyoho. Mnokino manji'mofoso hntokwaliyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'u'njiyoho.

2 Kako s+meho'njosso mehomi mayo'ne tohino engo umn+ngkahon+ngki youwo youwo lonto aswo woma'mto imentisofoho.

3 Ose uhwononji nom'ne poji entihwayo ole uhwonimentoho. Homa honiyo'nohino m'kun'imposo engo sohwo kakoe mnokino aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u'njo hweho. Mnokino somo anga'no anga'nohino sopo a'amu hwaho mokosyohumawo'n'ngkohoho sohwafe mnokino manji'mofo montito'meehin'mentisofoho. Kakoe s'hwanoso aho hopi'nonohino'njo hweho.

4 Hntokwaliyo hopi'nonohino somo hufa'u s'hune hotito'mentisoso mtitifo anga'no homa sohwo kakoe somi'nji hul'jusy'mokwojahon'ngki hntokwaliyo hwahopo p'wahu'mentisofoho. Homa huhwo sohwo a'musi kako mehomi aswo woma'mto yontan'ngki homa sohwo humuhwonto-humantisofoho. Hwap'ngoso kako mehomi sohumo wofonjahumonto hum'hwontohumantisofoho.

5 A'musi kako hwomu aswo ma'mentisofoho. Oso hwomu huhwo sohwo kako tifi no'mo a'amu hopi'nonohino somo yokumpohn'nyo mokosyohumane hweho. Oseso oso a'musi kako hwomu aswo nomahon'ngki a'amu ahwomomjo sohwa hofiko oso hwomo sohumo nut'mant'ifi Anituye epohumayo kako'nji wojo sopo uhumatimentohofoho.

6 Oso hohosohonta oso a'musi kako hwaho a'amu ane sopo Anitu kako a'mu simne'no ango molahumentiso sopo hiyaso le'ofonto nohumentan'ngki a'amu ahwomomjo sohwa hofiko wopayo uyont'ifi nto'no mokosyohumentan'ngkofi soswo hufa'u s'hune nom'ne ajwopo mt'hupo hamno aho fehohnjo hopi'nono fehohnta'ni anga'no uyakolo'mentisofoho.

7 Oso hohosohonta oso hiso uhwononji nom'ne uhwonimentoho, ahwomomo ikujoho engo lika'mentisofoho. Ahwomomjo hwe yofe engo'njo Maikel oso hwo'nji kakoe ahwomomjo a'amu sohwanji hofiko homa sohwo'nji nom'ne sohwa homa sohumo in'ngkamotofoto sohwanji ikujoho engo fongki'n'imentohofoho.

8 Oso ikujoho fongki'n'imentohofoto hiso Maikel kakoe a'amu ahwomomjo sohwanji hofiko homa sohwo kakoe a'amu sohwanjimo hwotoho fent'ifi ahwomo mta'ni wae yao'mentohofoho.

9 Oso'no homa sohwo kakoe hon'ngkano ahwomomo siyo'neso ni'hu'nahone hano pitofasyont'ifi hwahopo ni'hu'nahone ho'nao'mentohofoho. Oso homa hohonta humamentiso huhwo sohwo Seten'yoho. Oso Seten huhwo sohwo kako hwe moya'mi hwahoponjo somo hwasyo hungkuno ul'wo'n'ngkiso hweho. Oso huhwo sohumo kakoe a'amu'njo hwahopo weho'naofapmentohofoho.

10 Ose yahan'ngkofi ahwomo mta'ni mampaho engo ole ho'n'imento, Olohonta nakwoe Anitu kako nakumo moi'wo nto menesojwao'maho. Olohonta Anitu kako Seten'ye tojo somta'ni moi'wo nto mesejwonamokwoho. Oso'no Anitu'nji kakoe hwomu uhwosopo'mentiso Kilais oso hwo'nji sikoe yakumpohn'nyoso olohonta uti'hwawo'nyopo nto i'mofapohoho. Olohonta siko ni'hu'nahone yokumpohn'nyo wonemokosyohumanjiyoho. Kilais kako yofe hwofilo'nyoso nto makwoho. Hwap'ngoso Seten kako s'kunohuhwo huhwi Anituye s'manopo lohofonto Anituye a'amu somne'no hwasyo hungkuno mji'l'imojo sohwo ni'hu'nahone ahwomo mta'ni wae yamokwoho.

11 Nakwoe a'amu Jisas hofikoe hon'ngkano wonyomne'no kakoe honiyo us'humal'mentiso so'nji Anituye hungkuno a'amu nom'ne somo luti'hwawo'n'ngkohofoso oso Anituye hungkuno hiso'nji hofikimo yokumpohn'nyo utofahon'ngki Seten'mo hwotoho hmentohofoho.

Hofiko olo hwaho lopo wopingo humayo so'no huno mosyafisiyo'njo imentohofofoho. O'o hofiko Anituye syoho so'no mango sohwa hofikimo fonjasiyo so'no iyoho munyo'njo imentisofoho.

¹² Oseso sekwo a'amu ahwomomjo soku Seten kako ahwomomo uliko'ma'mentiso so'no sekwo simonyo fiyimno. I oso'no sekwo hwahoponjo soku mijo ayomjo sokune'no ngko hitoho ntokwoho. Seten kako simeho tohino'nji sekuyepono nto pmmaho. Seten kako kakoe sikuno tifo so'no huno uyohoho. Ose ho'nimentisofoho.

¹³ A'amu ahwomomjo sohwa oso homa Seten sohomo hwahopo noweho'nofopahon'ngkofi Seten kako hon'ngkan'imentisoso hwahopo humanto kako a'mu hwomu aswo ma'mentiso simo tifi inifoto'mentisofoho.

¹⁴ I inifotofontan'ngki oso a'mu simo Anitu kako yihufo siwe fefeeloho usopiyofahon'ngki oso a'musi kako hwaho a'amu ane sopo fekwamentisofoho. Osopo Anitu oso a'mu hne'no ango nto'no esyohumamentiso so'no homa sohwo kakimo toho molofasiyo'njo imentisofoho. Oso hopo sopo a'amu ahwomomjoso hofiyo umokosyohumentan'ngkofi soswo hufa'u sihune hamno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino uyakolo'mentisofoho.

¹⁵ Homa sohwo kako ape simo mijo womihulofononto kakoe mango mta'ni mijo ifofayo pa'nyo swaponto oso a'mu simo tifi umj'hwosi womihulofononto imentisoso awonoho.

¹⁶ Oso mijo hiso oso a'mu simo womihulo'mo lonto tifi in'ngkowahon'ngki hwaho sohwo nuhwononto mango yo'mokosyohumentan'ngki mijo ukwato lohofonto oso mijoso wen'ngku'naofamentisofoho.

¹⁷ Oso homa sohwo oso hiso nuhwononto oso a'mu hne'no simeho tohino m'kun'mposo um'ngkahon'ngki oso a'mu siye imu sohwo wofonjahumonto imentisofoho. Oso imu huhwo sohwa hofiko Anituye hungkunomo tifi in'ngkawowo'n'ngkohofofoho. Hofiko Jisasiye hungkuno lontifi in'ngkwalokwofo.

¹⁸ Oso homa huhwo sohwo kako mijo ayo momingo sopo loho'mentisofoho.

13

Sikiswojo ni'hu'no wonyo hufa'u hwa'u i'mofapmmentisiyefoho.

¹ Ngko nohumanji uhwon'mento. Ngko a'amu sikiswojo pa'nyo ni'hu'no wonyo sohwo i'mofopahon'ngki uhwon'mentohefoho. Oso a'amu sikiswojo pa'nyo huhwo sohwo kakoe mnokinoso aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u'njo hweho. Oso mnokino hopo sopo Anitune'no sifajo hungkuno mt'mokinyo wo'nnyoponoho. Kakoe sihwano aho hopi'nonohino'njo hweho. Oso hwe sikiswojo pa'nyo sohwo kakoe yofe engo ut'hwayo'ne kakoe sihwano anga'no anga'nohino hopo sopo a'amu hwaho mokosyohumayo sohwoe mnokino manji'mofo wo'nnyoponoho.

² Oso a'amu sikiswojo pa'nyo sohwo kakoe sife yokumpohn'nyoso nomonyo sife yokumpohn'nyoso pa'nyofoho. Kakoe mangoso sikiswojofe mango'njo hweho. Oso siwojo huhwo sohwo i'mofopahon'ngki oso homa Seten sohwo kakoe yokumpohn'nyo uyonto yofe engo kakoe pa'nyo uy'mentisofoho. Oso'no kako Seteniye yo'mayoso mokosyohumamentisofoho.

3 Oso sikis+wojo pa'nyo mnokino pi'n+ngo'njo sohwo kakoe mnokino anga'nohino somo uyo'njo uhwon+mentohefoho. Oso mnokino homo somo a'amu nofonjosyahon+ngkofi mape'n+mmentisofoho. O'o ime nto limentisofoho. Oso a'amu sikis+wojo pa'nyo huhwo sohomo a'amu nuh-wonontifi pisopisaho lontifi tifi in+ngkamentohofofoho.

4 Oso a'amu sikis+wojo pa'nyo huhwo sohomo homa engo sohwo kako kakoe yokumpohn'nyo uy+mentisofoho. Ose uyahon+ngki a'amu pi'n+ngo engo nohumantifi uhwonontifi hofiko oso homa sohwo'nji oso a'amu s+wojo pa'nyo sohwo'njimo sikimne'no hwomtame ehumentohofofoho. Ose yontifi limentohofi, Olo a'amu sikis+wojo pa'nyo lohomo yakolo'nnyoso tihwolo. O'o, awonoho. Nakwoe hwe engoso oloho hweho. Ose limentohofofoho.

5 Oso a'amu sikis+wojo pa'nyo sohwo kako An+tumne'no hungkuno ni+hu'no wonyo lontan+ngki An+tu kako t+mo'nohini uhwon+mentisofoho. Oso'no oso a'amu kako kakoe yokumpohn'nyo mta'ni kakoe huno mta'ni yo'mayoso yontan+ngkuhwosi soswo hufa'u si+hune hamno aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino uyakolofonefoho.

6 Kako An+tu sohwo'nji An+tuye a'amu ne so'nji yo'mayo ahwomomjo so'ntnne'no sifajo liwo'n+ngkiso hweho.

7 Kako An+tuye a'amu ne somo ikujoho wafongku'monto yahon+ngki An+tu kako t+mo'nohini uhwon+ngkahon+ngki kako An+tuye a'amu ne hwahopo humalofo somo ikujoho fonjonto uyakolo'mentisofoho. Oso'no kako hwaho hopi'nonohino somo mokosyohumayo'ne yofe engo ma'mentisofoho. Kako a'amu temtitofo kengo kengo so'nji hungkuno kengo kengo'njo somo aho yokumpohn'nyo mokosyohumentisofoho.

8 An+tu olo hwaholo mt+i'mokumentiso sohonta a'amu hopi'nono olo hwaho lophonjoso hofikoe yofe iyoswo songo ne'no humayo'ne somo mawo'nnyoso hofiko oso a'amu s+wojo pa'nyo sohomo hwomtame ulohomentohofofoho.

9 A'amu haloho'njo ku'manji olo hungkuno loso a'amu sikis+wojo pa'nyo sohwo kako An+tuye a'amu somo ulohofone so'no haloho upa'n+mno.

10 A'amu somo impo'angomo uhwat+mo lihwosi impo'angomo uh-wat+montonoho. I a'amu somo hos+mno'nji wofonjahumo lihwosi a'amu nom'neso oso a'amu hisomo hos+mno'nji wofonj+syant+feho. I oso'no An+tuye a'amu hiso hofiko yokumpohn'nyo lohof+kuji An+tumo si'meho hi'ntnnono ne'no uyikufe.

11 Osopo nohumanji ole uhwon+mentoho, a'amu sikis+wojo pa'nyo nom'nehwo hwaho mta'ni noposwolohofahon+ngki uhwon+mentohefoho. Kakoe sihwano hufa'uyoso yahu *sipsip* sihwano pa'nyo'njo hweho. Kakoe mampahoso homa Seten sohwoe mampaho pa'nyo'njo hweho.

12 Oso a'amu sikis+wojo pa'nyo s+mo'mjo sohwoe yokumpohn'nyo engoso a'amu t+finjo sikis+wojo pa'nyo sohwo oso yokumpohn'nyo engo homo somo nomanto a'amu sikis+wojo pa'nyo s+mo'mjo sohwo'nji nohumanto a'amu hopi'nonohino somo hungkuno yokumpohn'nyo ul+mento, Olo sikis+wojo s+mo'mjo lohwo a'amu kakoe mnokino anga'nohino somo fonjahumentohofoho somo ime limentiso sohomo sekwo hwomtame fehu-mamno. Ose ulahon+ngki a'amu hopi'nonohinoso hungkuno hisomo tifi in+ngkamentohofofoho.

13 A'amu sikis+wojo pa'nyo t+finta'ango sohwo kako yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy+wo'n+ngkiyohofoso imentisofoho. A'amuso

hofi'ko nuhwontohumentan'ngkofi toho ahwomo mta'ni hwahopo p'iwasiyo'ne imokumentisofoho.

¹⁴ Anitu kako oso a'amu sikis'wojo pa'nyo t'finjo somo timo'nohini uhwonontan'ngki sikis'wojo sohwo kako kakoe huno mta'nnohini imojo hweho. Oeso oso a'amu sikis'wojo pa'nyo t'finjo huhwo sohwo kako a'amu siki s'wojo pa'nyo s'imo'mjo sohwo'nji nohumanto yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ngkiyohofoso yonto a'amu hwahopo humalofo somo hon'ngkano hwasoyomo ipemotamentisofoho. Hwe moya'mi homo somo a'amu sikis'wojo pa'nyo s'imo'mjo sohwo ole ul'mento, Sekwo soku, oso a'amu mnokino anga'nohino somo hos'imno'nji fonjosyahon'ngkofi songo ne'no humaso sohwoe yofe ho'nomayo'ne sekwo kako'ne sojo huyo'mango mt'i'mokumno.

¹⁵ Ose ulahon'ngki a'amuso hofi'ko sojo huyo'mango mt'i'mokahon'ngkofi a'amu t'finjo sikis'wojo pa'nyo sohwo peefo ulohofonto huyo'mango hiso songo umokonto mamtnno'nji mampaho'nji uy'mentisofoho. Oso huyo'mango huhwo sohumo a'amu hwomtame m'humayo'njo somo huyo'mango huhwo sohwo poyo umokumntonoho.

¹⁶ A'amu sikis'wojo pa'nyo t'finjo sohwo kako a'amu hopi'nonohino somo ole ul'mento, Sekwo oso a'amu sikis'wojo s'imo'mjo pa'nyo sohwoe ifalifaliyoso sekwoe ahopo yomohu'nyopo mt'i'mokin'mno. U a'amu hopi'nonohino soku, sekwo yofe engo'njo yofe engo ane'njo, syoho'njo syoho ane'njo, hamniyoho engo'njo ho'yang ane'njo, sekwo hopi'nonohino hoku sekwoe yomohu'nyopo ahopo oso a'amu sikis'wojo pa'nyo s'imo'mjo sohwoe ifalifaliyoso mt'i'mokin'mno. Ose ul'mentisofoho.

¹⁷ A'amu oso ifalifaliyo ane'njo sohwo kako wosopayo yo'mayoso mpe miyonehoho. U nom'ne a'amu kakinta'ni yo'mayoso mpe mulohopitnehofo. Oso ifalifaliyoso a'amu sikis'wojo panyo s'imo'mjo sohwoe yofe u kakoe yofe uyohope-e'ne mt'i'mokinyofoho. A'apahopo mt'i'mokinyoso a'amu sohwoe kakwo'yohwo huno syafi'siyo'nefoho.

¹⁸ Oso ifalifaliyo so'no huno wosyof'syano. A'amu huno'njo sohwo kako ifalifaliyo hiso atofu l'hwosi huno ole uyonefoho. Ifalifaliyoso a'amumo upiyof'nefoho. Mt'i'mokinyo hiso olenoho, *sik'is hant'ilet sik'is'iti-sik'is'ifoho* (666).

14

A'amu 'wan hant'ilet fouti-foua tausen' iso (144,000) hofi'koe ta songo l'imentohofoho.

¹ Ngko nohumanji ole uhwon'mento, oso Hwe nakwoe Wonyo'ne Poyo Pe'n'mentiso sohwo kako hwofi'ki'nyo Saiyon sopo nohumentan'ngki a'amu *wan hant'ilet fouti-foua tausen'iso* (144,000) kako'nji humentan'ngkofi uhwon'mentohefoho. Oso a'amu hofu sofe yomohu'nyopo a'amu nakwoe wonyo'ne poyo pe'n'mentiso sohwoe yofe'nji kan'ngkwohwoe yofe'nji wentan'ngki uhwon'mentohefoho.

² Ose uhwononji mampaho ahwomo mta'ni upa'n'mentohefoho. Mampaho hiso mijifat'ikusi'yoka ahwomo yoka mpompusofe tempuyo fon'jwo'n'ngkohofu'yoka pa'nyo upa'n'mentohefoho.

³ Ahwomomo uhwononji uhwon'mentoheso Anituye epohumayo sopo yo'mayo songo humalofo osofosofahu'nohino sohwanji hwe engo sohwanji oso hwa humohumantohofu hopo sopo a'amu *wan hant'ilet fouti-foua tausen'iso* (144,000) nolohofont'ifi ta songo l'imentohofoho. Oso a'amu

hwahoponta'angoso hofi:koe wonyoso Jisas kako wae yao'mentisofoho. Oso'no a'amu hiso hofi:ko'nohini oso ta songo somo huno'njofoho. Nom'ne a'amuso huno muyofoho.

4 Oso a'amu hiso hofi:ko Anitumne'no simeho anga'no uyontifi hwasyo anitu sohumo tifi min'ngkayo'njofoho. Nakwoe Wonyo'ne Poyo Pe'nimentiso sohwo kako hano ntonte wamo loso u oso a'amu hiso hofi:ko tifi un'ngkwantifeho. Olo a'amu loso a'amu nom'ne somta'ni Anitu kako'ne'nji kakoe hwomumne'nji simo'mo ma'mentisofoho.

5 Hofi:ko hwasyo hungkuno majofoho. Hon'ngkano wonyoso nihu'no anefoho.

A'amu ahwomomjo hufa'u sihune sohwa hungkuno limentohofoho.

6 Ngko nohumanji ole uhwonimentoho, A'amu ahwomomjo sohwo kako Anituye hungkuno songo ne'no humayo'ne a'amu hwahopo humalofo somo lutihwayo'ne yohohisyomoyonto. A'amu hwaho kengo kengoso a'apaho kengo kengoso hungkuno kengo kengoso temtitofo kengo kengo osomne'no yohohisyomoyonto ulimentisofoho.

7 Kako mampaho engo'nji ole ulimento, Anitu kako a'amufe hungkuno ikwolofo'ne sikuno nto i'mofapohoho. Oso'no sekwo iyoho ikuji kakoe yofe foho'nomapmno. Oso hwe hwaho'nji ahwomo'nji mijo ayo'nji yo'mayo so'nji mt'i'mokumentiso sohumo simeho uyikuji hwomtame fehumamno.

8 Ose ulahon'ngki a'amu ahwomomjo nom'ne sohwo simo'mjo sohumo in'ngkaponto ulimento, Pone engo Mpapiloun wonyo nto imo'nimaho. Pone engo hiso nto piwahu'maho. Oso hopo sopenjo a'amuso hofi:ko hon'ngkano wonyo mikun'imposo iwo'n'ngkohofoso hofi:ko a'amu kengo kengoponta'ango somo hon'ngkano wonyo homo somo kompemotapmentohofoho. Oso'no olohonta Anituye simeho tohinoso hofi:kimo nihu'nahone wonyo umokumasofoho.

9 Ose ulahon'ngki a'amu ahwomomjo nom'ne sohwo ahwomomjo simo'njo sohwa'umo in'ngkaponto mampaho engo'nji ole ulimento, A'amuso hofi:ko oso a'amu siki siwojo pa'nyo sohumo u kakoe huyo'mango sohumne'no hwomtame ehumafijoso hofi:koe yomohu'nyopo ahopo siwojo sohwoe mt'i'mokinyo hi'njo'manji

10 oso a'amumne'no Anitu kako simeho tango mikun'imposo uyihwosi tohino engo uyimontonoho. Toho engo akino wonyo'njo somo uhumajoso sopo nohumafikuji tohino engo ne'no umnonefoho. Osopo nohumentan'ngkuji a'amu ahwomomjo sohwanji a'amu hofi:koe wonyomne'no poyo pe'nimentiso sohwo'nji a'amu hofi:kimo uhwon'fitnnefoho.

11 Oso toho somta'ni tikayo ne'no nosyantan'ngkuhwosi hofi:ko tohino mafikujoso hofi:ko usijo'no mohumafitnnefoho. O'o a'amu oso sikisiwojo pa'nyo sohumo u kakoe huyo'mango somne'no hwomtame ulohofontifi hofi:koe a'apahopo kakoe ifalifaliyo mt'i'mokumentohofoso hofi:koe sikuno'nji im'ngo'nji hinjopo tohino ne'no umnonefoho. Ose ulimentisofoho.

12 I a'amu Anituye hungkunomo tifi in'ngkawo'n'ngkohofo soku Jisasimo simeho hi'ntnnono uyiwon'ngkohofo soku sekwo olo hungkuno hiloso upa'nifijo'manji yo'mayo tango ko se'masoso sekwo Anitumne'no yokumpohn'nyo lohopitnnefoho.

13 Ngko nohumanji ahwomo mta'ni mampaho ole upa'nimentoho, Kiko nje hungkunomo ifalifaliyo ole mt'i'mojo, Yo'mayo uhwonalokuso somo

moi'wo imo'n'ngkuhwosi oso hohosohonta a'amu An+tuye syoho ikuji pe'n'fijoso simeho wop'ingo umo'n'montonoho. Ose ntahon'ngki An+tuye Towahuno Wop'ingo ul'imento, Ou, nehopeho. A'amu hiso hof'ikoe syoho engo noho'naof'ikuji usijo'no wohumantifeho. Hwap'ingoso a'amu An+tuye syoho'njo sohwo kako An+tuye hungkuno ne'no lut'hwahon'ngki a'amuso hungkuno homo somo simeho hi'ntnnono uyont'fi in'ngkamentohofoho sohwa hof'iko kako'nji ahwomomo sifetnnefoho. Oso'no kakoe syohomjo neso kako'nji ne'no went'hwonefoho.

Hwahoponjo wosopayo moja mayo'ne sikunofoho.

14 Ngko nohumanji uhwon'mentoheho, U himo halojo nowentan'ngki i hwe fihwo kako A'amufe Hwomu Pa'nyo sohwo nohumanto kako hwakuhwajo s'humamp'o'nyoso kakoe ahomo nomokosyohumentan'ngki uhwononji uhwon'mentoheho kakoe mnokinopo mnokino manji'mofona'nohinoso kakoe mnokinopo monj'mo'nosyohumentan'ngki uhwon'mentohefoho.

15 A'amu ahwomo mta'ango nom'ne sohwo kako An+tuye ahwomomjo tajo ango engo somta'ni noswaponto a'amu himopo humentanjo sohumo kako mampaho engo ul'imento, Sikuno moi'wo nto imo'n'imaho. Hwaho ponjo wosopayoso toyo nto imaho. Jije hwakuhwajo s'humamp'o'nyo so'nji filohm'memaho.

16 Ose ulahon'ngki hwe himopo humamentiso sohwo kako kakoe hwakuhwajo hwahopo yoho'mo ulohofonto oso wosopayo ne somo lohm'mema'mentisofoho. Oso hiso nuhwononji ngko l'imentoho, U oloso wosopayo'no molalofiyoho. O'o, a'amumne'no lalofoho. Ose syaf'ihu'mentohefoho.

17 Ose uhwononji uhwon'mentoheho a'amu ahwomomjo nom'ne sohwo kako An+tuye ango somta'ni kakoe hwakuhwajo'nji swomotol'ikofapmmentisofoho.

18 Osopo a'amu ahwomomjo nom'ne sohwo a'amu hof'iko yo'mayo An+tumne'no ho'nasyi'wo'n'ngkohofoho ijempoho sopo nta'ni swapmmentisofoho. Oso a'amu huhwo sohwo kako a'amu yo'mayoso An+tumne'no toho uyof'iwon'ngkohofoho somo mokosyohumawon'ngkiso hweho. Kako a'amu ahwomomjo hwakuhwajo swomotol'ikofapmmentiso sohumo mampaho mohm'no ole ul'imento, Jije hwakuhwajo s'humamp'o'nyoso nomahoji nantipe wain somjo moja ehumasoso filoku'memaho.

19 Ose ulahon'ngki oso a'amu ahwomomjo sohwo kakoe hwakuhwajo'nji nantipe wain somjo ipisayo moja ehumunyoso loku'memayo hopaso kako a'amu An+tumne'no simeho muyo'njo somo ahwonte mijo il'i'moku'mofone somo hu'mi'mo'mentisofoho. Oso hopo sopo An+tuye mango sohwa hof'iko An+tu mta'ango tohino engo ma'mentohofohofoho.

20 Oso ahwonte ipisayo mji'mo'nyoso pone engo somo mempo sohohnta'ni il'i'mokumentohofoso oso ahwonte somta'ni hon'yo swofijwao-ponto mijo hopa wamentisoso kakoe sawemoso *t'li hant'let* (300) *kilomitafoho*. Oso hon'yo huhwo sohwo kako a'amufe swokinopo siyapmmentisofoho.

1 Osopo nohumanji ahwomomo poji entihwayo nom'ne somo uhwon+mentohe so'no pisopisaho limentohofoho. A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwa hofiko a'amumo wonyo imokiyo'ne wonyo engoso mokosyohumentan+ngkofi uhwon+mentohefoho. Hofiko oso wonyo engoso a'amumo uy+kujo'no Anituye simeho tohinoso moi'wo umo'nimontonoho.

2 Ose uhwononji uhwon+mentoheho mijo ayo engo timo hon+ngkonyo pa'nyo somo ti'melanyo'njo uhwon+mentohefoho. Oso mit+mom+ngo hopo sopo a'amuso hofiko oso a'amu sikis+wojo pa'nyo sohwo'nji kakoe huyo'mango so'njimo hwomtame mehumayo'njo yont+fi kakoe ifali-faliyoso hofikoe a'apaho sopo mamti'mokinyoso hofiko oso mit+mom+ngo hopo sopo lohofont+fi hofiko Anituye tempuyo aho mo mokosyohumamentohofoho.

3 Oso hopo sopo nohumant+fi hofiko oso ta Mouses Anituye syoho ulohofiyi sohwo hohonta limentiso pa'nyo Anituye hwomu kako nakwoe wonyo'ne poyo pe'nimentiso sohwoe yofe ho'nomayo'ne ta hiso limentohofoho. Ole limentohofi, Nakwoe Hwe Engo Anitu sohwoi kiko jije yokumpohn'nyo hwofilo'nnyo'njo hwasoho.

Oso'no nakwo kiko yo'mayo iwo'n+ngkino so'no wonyoangkafo uhwonon-tani nakwo pisopisaho liwo'n+ngkuhwono.

Kiko nakwo a'amu hopi'nonohino hwaho'meemjo hn'nimo nemokosyohumahnno sohwoi jije yahino ito'nohino ne'njofoho.

4 Hwe Engofo, kiko'nohino hon+ngkano wonyo ane'njo hwasoho.

Oso'no kikine'no iyoho miyo'njoso tihwolo.

Jije yokumpohn'nyo engoso yofe moho'nomayo'njoso tihwolo. O'o, awonoho.

A'amu ni'hu'no hopi'nono kikine'no hwomtame wekhumant+feho.

Hwap+ngoso jije yahino wop+ngo'nohinoso uti'hwanyaopo i'mofopahon+ngki uhwon+mentohefoho.

Oso ta hiso limentohofoho.

5 Oso hohosohonta ta lahon+ngkofi ngko nohumanji uhwon+mentoheho Anituye ahwomomjo tajo ango engo somjo ango ajwomo'mjo kako humawo'n+ngkiso somjo hoku'yoso nohwosompo'nowentan+ngki uhwon+mentohefoho.

6 Oso ango engo homo somta'ni a'amu wonyo imokiyo'neso aho mo mokosyohumant+fi swomotolikofapmmentohofoho. Hofikoe hwapifeso halojo ni'hu'no pomponaho'njoso yont+fi ahuloho na'nohinoso hofikoe swokinopo imentohofoho.

7 Oso songo humalofo osofosofahu'nohino sohwafe anga'nohino sohwo a'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u sohwo solijwanyo na'nohinoso anga'no anga'no hu'mu'mentisofoho. Oso noswanyo homo somo Anitu songo ne'no humaso sohwo kako a'amufe hon+ngkano wonyo somne'no simeho tohino umn+ngkahon+ngki oso solijwanyo homo somo a'amu wonyo imokiyo'neso ho'nahumentisofoho.

8 Hu'mu'ma'mentisoso Anituye pomponaho yokumpohn'nyo oso mta'ni tikayo swap+hwosi ango engo mont+mo wehunnao'montonoho. Oso'no a'amu fiwwo oso ango homo somo maswonehoho. O'o ni'hu'no awonoho. Hofiko oso a'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwa hofiko a'amumo wonyo imokiyo'ne aho fehohnjo

hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoso moi'wo esojwaofikujono osohonta a'amu hofiko wohotoswantifeho.

16

Solijwanyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoso Anituye simeho tohino wo'nnyo so'ne hungkunofoho.

1 Osopo nohumanji Anituye ahwomomjo tajo ango somta'ni mam-paho engo ole upanimentoho, Sekwo a'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwasi sekwo solijwanyo Anituye simeho tohino wo'nnyoso nomafikuj hwhahopo ayo yawojo'meemo fiwontofaopmno.

2 Ose ulahoningki a'amu ahwomomjo simo'mjo sohwo kako solijwanyo hiso hwaho ayo yawojo'meemo iwontofa'mentisofoho. Iwontofaofahoningki a'amu hopi'nono sikiswojo pa'nyo sohwo'nji kakoe huyo'mango'njimo hwomtame yihumantifi kakoe ifalifaliyo hofikoe a'apahopo mti'mokinimentohofoso a'apahopo uyo pisakino wonyo'njoso iwongkojao'mentisofoho.

3 A'amu ahwomomjo hufa'uyo sohwo kako solijwanyo hiso mijo ayo yawojo'meemo hopi'nono iwontofaofahoningki mijo ayoso honiyo hoikufe'nohini imo'n'ngkahoningki yo'mayo mijo ayomjoso poyo pe'n'mentisofoho.

4 A'amu ahwomomjo hufa'u sihune sohwo kako solijwanyo hiso mijimo iwontofaofahoningki mijoso honiyo imo'n'mentisofoho.

5 Honimijoso nolifwahoningki a'amu ahwomomjo mijimo mokosyohu-mayo sohwo Anitumo ul'mento, Kiko ae'mta'ni humamopmmentohino soh-wosi olohonta kiko ne'no humahnno sohwasi jije yahino wop'ngonohino iwo'n'ngkino hwasoho. Kiko olo tango loso olo a'amu lomo uyohinoso ito'nohinofoho.

6 Hwap'ngo so'nji a'amu jije hungkuno ul'motofo sohwanjimo olo a'amulo hofiko osohwafe honiyo usihumantifi fonjahumentohofofoho. Oso'no kiko hofikimo honimijo nape'nyoso uyohino ito'nohinofoho.

7 Ose ulahoningki Anituye ijempoho yo'mayo kakine'no ho'nasyiwo'n'ngkohofoso sopo nta'ni nom'ne mampaho ole upa'nimentoho, Ou, nehopeho. Hwe Engo Anitu Yokumpohn'nyo Hwofilo'nnyo sohwasi, kiko a'amufe yahino somne'no ikwolofon'neso hopoenohino hwasoho.

8 Ose ulahoningki a'amu ahwomomjo osofosofahu'nohino sohwo kako solijwanyo hiso mofehi'nyopo iwontofaofahoningki Anitu kako mofehi'nyomo toho pa'nyo imokahoningki mofehi'nyo hiso a'amumo toho ulahumentisofoho.

9 Oso mofehi'nyo hiso a'amumo toho ulosyahoningki a'amu hiso hofiko Anitu oso tango uyo hwap'ngo sohune'no sifajo hungkuno ul'mentohofofoho. Hofikoe hon'ngkano wonyoso mohona'naofenjo yontifi hofiko Anituye yofeso mohona'mmentohofofoho.

10 A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nonohino sohwo kako solijwanyo hiso a'amu sikiswojo pa'nyo sohwoe a'amu kakimo enjwa'mo humamotofo somo iwontofaofahoningki a'amu oso siwojo pa'nyo sohune'no hwomtame ihumawo'n'ngkohofoso somo sikuno mj'mofahoningki tohino engo tipemantifi mango kilampohu'mentohofofoho.

11 Oso tohino m̄kun̄m̄poso engoso ma'mopont̄fi An̄itu ahwomomo humaso sohune'no s̄fajo hungkuno l̄mopm̄mentohofofoho. Hof̄iko hof̄ikoe wonyo somne'no tohino ko t̄ipemant̄fi s̄imeho m̄wolo'mokiyofoho.

12 A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni anga'nohino sohwo kakoe sol̄ijwanyo kako mijo engo yofe Yuf̄iletis sopo iwontofaofahon̄ngki mijo hiso so'na'mentisofoho. Oso mijo hiso sa'n̄imentisoso a'amu mofehi'nyo s̄imofapiso sohohnjo hwe engo hwaho mokosyohumawo'n̄ngkohoho sohwa ikujoho'ne sap̄ifit̄ne'ento mijo tafepo sosayoso hon̄ngkano imofahumentisofoho.

13 Ose uhwononji ole uhwon̄imentoho, towahuno wonyo molongo simano'njo hufa'u s̄ihune sohwa anga'nohinohwo kako homa mango mta'ni swapm̄mentisofoho. Nom'nihwo oso a'amu sikis̄wojo pa'nyo sohwoe mango mta'ni swapm̄mentisofoho. Nom'nihwo a'amu An̄ituye hungkuno hwasyo l̄imojo sohwoe mango mta'ni swapm̄mentisofoho.

14 Oso towahuno wonyo Seten mta'ango hufa'u s̄ihune sohwa hof̄iko a'amu t̄ifi nen̄ngkape-e'ne'ent̄fi yo'mayo a'amu miȳwo'n̄ngkiyohofoso it̄hwamentohofofoho. Oso towahuno wonyo sohwa hof̄iko oso hwe hwaho mokosyohumawo'n̄ngkohoho sohwafepono went̄fi An̄itumo uyokolofano lont̄fi a'amu An̄itu'nji ikujoho fongki'nyo'ne nto'no esyohumayo'ne m̄ihu'mokumentohofofoho. Oso'no hof̄iko An̄itu Yo'mayo Hwahoponjo Yokumpohn'nyo Somo Hwofilo'n̄nyo sohwoe S̄ikuno Engo so'no nto'no esyohumamentohofofoho.

15 Oso s̄ikuno somne'no Jisas hohonta ole nal̄imento, Upa'n̄imno. Ngko a'amu hufo uyant̄fi pohoho hopaso wapm̄monnoho. A'amu ngkine'no nohontohumalofoso hof̄ikoe hwap̄ife wopingo yont̄fi nohontohumalofo. Osohonta ngko nopm̄me'no hof̄iko hof̄ikoe hwap̄ife esyohumunyoso nje pe sohonta won̄mango munonefoho. O'o, hof̄iko s̄imonyo engo uyant̄ifeho. Ose nal̄imentisofoho. Oso hwap̄ife'ne fahos̄ihwoyo hungkuno neso olenoho. Hon̄ngkano wopingo moho'nasiyo'nefoho.

16 Oso towahuno wonyo huhwo sohwa a'amu hopi'nonohinoso Amaketoun sopo uhu'mokumentohofofoho. Oso hwaho yofe Amaketoun̄yo eso a'amu Hip̄ilu sofe hungkunofoho.

17 A'amu ahwomomjo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwo kakoe noswanyoso ifofopo iwontofaofahon̄ngki mentisofoho. Ose uhwononji towahuno wonyo somne'no syaf̄ihu'mentohefoho. Ose iwontofaofahon̄ngki An̄ituye ahwomomjo tajo anga'nohino humawo'n̄ngkiso epohumayo somta'ni mampaho engo ole ho'n̄imento, Tango ae'uyoso nto i'mofapohoho. Oso tangoso moi'wo esojwafo'nefoho.

18 Ose hwan̄ngkahon̄ngki emta'm̄ngon̄nji ahwomo yoka'n̄ji mjoho'n̄m̄wahon̄ngki hwom̄hwo m̄kun̄m̄poso imentisofoho. Hwom̄hwo oso pa'nyo nakwoe hwaho ayo yawojo'meemo m'mofapefoho. O'o, oso hwom̄hwo huhwo sohwo kona'wohiyoho.

19 Oso hwom̄hwo huhwo sohwo yahon̄ngki pone engo Mpapiloun sopo mt̄ihupento hufa'u s̄ihune imo'n̄imentisofoho. Oso a'amu sikis̄wojo pa'nyo sohwo oso anga'no somta'ni a'amu hopi'nonohino hwaho ayo yawojo'meemo angoso mokosyohumamojo hopo p̄wahu'mentisofoho. Oso anga'no engo Mpapiloun sofe hon̄ngkano wonyo somne'no An̄itu huno syaf̄isyonto s̄imeho tohino m̄kun̄m̄poso um̄ngkahon̄ngki oso anga'no hopo sopo tohino m̄kun̄m̄poso engo uȳmentisofoho.

²⁰ Oso hwaho we'e mijo ayo'njo sohe sopenjo hopi'nonohinoso moi'wo imo'n+mentisofoho. Hwaho engo sopo hwof+ki'nyo hopi'nono n+hu'no hopi'nono isonjahumentisofoho. Hintafa'nohino imo'n+mentisofoho.

²¹ Ahwomo mta'ni sisayo m+kun+imposo mo'mentisofoho. Oso sisayo hiso kwope ho'yo engo pa'nyoso ahwomo mta'ni nop+wasyonto a'amumo fonjahumentisofoho. Oso tango m+kun+imposo a'amu huhwo sohware u'ma'mentiso so'no hof+ko iyoho un+ngkahon+ngki An+tumne'no sifajo hungkuno ul+mentohofofoho.

17

Ape hwa'ntesi kakoe hon+ngkano wonyomne'no tohino engo ma'mentisofoho.

¹ A'amu ahwomo mta'ango aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sol+jwanyo iwontofahumentohoho sohwa anga'nohino sohwo nt+mento, Kiko oyomo. Olo hwe moya'mi anga Mpapiloun humawo'n+ngkohoho loso ape hwa'nyo iwo'n+ngkohoho pa'nyofoho. Oso a'amu fisofe angoso mit+mom+ngopo molinyofoho. Hof+koeh yahino wonyo somne'no tohino mayoso wokit+hwaremnoho.

² Hwe engo hwaho mokosyohumawo'n+ngkohoho sohwa oso ape hwa'ntesi'nji hwa'nyo loho'n+mentohofofoho. I a'amu hwahoponjo hopi'nonohinoso oso yahino homo somne'no a'amu mijo yokumpohn'nyo nont+fi nilohofohoho hopa imo'n+mentohofofoho.

³ Ose uhwon+ngkahon+ngko An+tuye Towahuno Wop+ngoso hwaho a'amu anepono ipen+motamentisofoho. Osopo humanji uhwon+mentoheso ape fisi kako siki s+wojo hon+yo'nohino sopo kehumentisofoho. Oso sikis+wojo huhwo sohwo kakoe mnokinosa aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoho. Kakoe s+hwano aho hopi'nonohinofoho. Kakoe a'apahopo An+tune'no sifajo hungkuno mt+mokinoyoho.

⁴ Apesi kakoe manji'mofoso hon+yo'nohino'njo miyo'nohino so'nji wonyoangkafofoho. Kakoe t+mmo hosaso na'nohinoso wokoso wonyoangkafo'njofoho. Oso a'musi kako kakoe aho somo noswanyo mijo nyo'ne na'nohinoso mokosyohumunnioho. Oso noswanyo homo somo kakoe hwa'nyo yahino so'nji kakoe yahino nom'ne a'amumo pisakino hon+ngkanomo ipemotawe'ne so'nji wo'nnyomnoho.

⁵ Kakoe yomohu'nyopo yofe pahnn+mo hungkuno ole wo'nnyoponoho. Pone engo Mpapiloun sopo hwa'nyo yahino so'nji hwahoponjo yahino wonyo so'njiye kona'wohinyoho.

⁶ A'amu fiho kako mijo yokumpohn'nyo nilohof+wo'n+ngkiso nom'ne mijo woma'mo loso hopaso oso ape hwa'ntesi kako a'amu An+tumo s+meho hi'ntnnono uy+wo'n+ngkohoho somo wofonjasy+wo'n+mo ehuno wo'n+yo. Ngko oso homo somo nuhwononji nje hi nt+kofahon+ngki ngko yomo yonji pisopisaho l+mentohefoho.

⁷ Ose yahon+ngko a'amu ahwomo mta'ango sohwo nt+mento, Kiko yomo yomo peho'no yohino. Ngko olo ape losi'nji sikis+wojo mnokino aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo'njo s+hwano aho hopi'nonohino'njo sohwo hn'n+ngkwalokunjo hwap+ngo ne so'no wakil+monne'no yohono.

⁸ Oso sikis+wojo ngko nto kit+hwaheso kiko nto uhwon+ngkino sohwo hohonta humamojo sohwo olohonta mohumuyoho. Hwangku sohonta kako pi'n+mo hwap+ngo ane sopo nta'ni noswap+hwo'so'no An+tumne'no

kako kakimo tikanomo tohino engo uyim+wenefoho. Anitu hwaho mamti'mokummentiso sohonta a'amu hofikoe yofe kakoe iyoswo songo ne'no humayo'ne somo mamti'mokummentiso sohwa hwahopo nohumafikuji oso sikiswojo sohumo uhwon+fijosso hofiko huno pi'n+ngo engo syafisy+kuji pisopisaho lfitnnefoho. Hwap+ngoso oso a'amu sikiswojo pa'nyo sohwo kako songo humanto pe'n+mentiso sohwo kako apa'no u'mofapmmontonoho.

⁹ A'amu huno wop+ngo'njo sohwo kako olo so'no huno syafisy+hwosi kako huno wop+ngo wot+pema'montonoho. Mnokino aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwa oso hwofiki'nyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyoho. Oso a'mu hisi kako pone engo oso hwofiki'nyo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo'njopo humawo'ningkisiyoho.

¹⁰ Oso mnokino aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwa hwap+ngo nom'neso olenoho, a'amu yofe engo'njo hwaho mokosyohumayoso aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo hwafoho. A'amu huhwo sohwa aho fehohnjo hopi'nonohino sohwa nope'n+ngkahon+ngkofi anga'nohino sohwo humaho. Nom'ni sohwo kako tifi i'mofaponefoho. I'mofap+hwosi kako olopo we'e nehwo wohumamontonoho.

¹¹ Oso a'amu sikiswojo pa'nyo sohwo hohonta humamentiso sohwo olononta mohumunyo sohwo kako hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo hweho. Oso hwe engo aho fehohnjo hopi'nonohino sohwa pe'n+mentohofa mta'angoso olo s'wojo lohweho. Tifi kako apa'no i'mofap+hwosi kako hwe engo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u s'hunehwo umo'n+montonoho. Nohumawosi tikanomo wene hweho.

¹² Oso sikiswojo sihwano aho hopi'nonohinoso hwe yofe engo'njo sohwa hwaho hopi'nonohinomo mokosyohumayo'ne hwafoho. Hofikoe yofe engoso tifi no'mo mapitnnefoho. Hofikoe yofe engo nomafikuji oso a'amu sikiswojo pa'nyo sohwo'nji hofiko'nji hofikoe a'amu hopi'nonohino somo we'e nehwo womokosyohumantifeho.

¹³ Hwe yofe engo'njo sohwa hofiko simeho afa in+ngkuji hofikoe yokumpohn'nyo yo'mayoso oso a'amu sikiswojo pa'nyo sohumo uy+kuji oso siki s'wojo sohumo enjwa'mo wohumantifeho.

¹⁴ Tifi hofiko'nji hwe nakwoe wonyo'ne poyo pe'n+mentiso sohwo'nji hofiko ikujoho fongki'n+ngkuji Jisas kako hofikimo nuyakolofonefoho. Hwap+ngoso Jisas kako hwe yofe engo'njo hopi'nonohino sohwafe Hwe Engo hweho. Kakoe a'amu ne kako'nji humalofo somo kako nuhwosopento n+ngkapmno ulahon+ngki hofiko simeho hi'ntnnono uyont+fi kakimo hofiyi in+ngkwalokwofa. Hwangku kako'nji hofikoe mango sohwa mo uyakolopitnnefoho.

¹⁵ Ose ntonto ole ntimento, Oso mit+mom+ngo sopo apesi kako nohumant+ngki uhwon+ngkinoso oso mijo hiso olenoho, a'amu hwaho kengo mta'ango so'nji hungkuno kengo kengo'njo hopi'nonohinofoho.

¹⁶ Oso sikiswojo sihwano aho hopi'nonohino pa'nyoso hwe engo aho hopi'nonohino sohwanji a'amu sikiswojo pa'nyo sohwo'nji hofiko oso a'mu pone Mpapiloun siye mangohwa umo'nantifeho. Oseso hofiko oso pone engo somjo yo'mayoso hufo mahon+ngkuji pone hiso i'mmo'nohino pa'nyo nohumahon+ngkuhwosi hofiko oso pone somo toho ifuntofikuji ni'hu'nahone wae yaopitnnefoho.

¹⁷ Oso hiso'no Anitu kako hofiko ifitne'ento kako hofikimo huno uyososo'no hofiko simeho afa in'ingkuji yo'mayoso ifitnefoho. Oseso hofikoe yokumpohn'nyo so'nji hofikoe a'amumo mokosyohumawo'n'ingkohoho so'nji a'amu s'wojo pa'nyo sohumo uyantifeho. Oso hopa im'ikuj Anituye hungkunoso ne umo'nimontonoho.

¹⁸ Oso ape wonyo uhwon'ingkinosi kako oso ango pone engiyoho. Kako hwe engo hwaho kengo kengo mta'ango sohwamo mokosyohumawo'n'ingkisiyoho. Ose ntimentisofoho.

18

Pone engo Mpapiloun wonyo imo'nimentisofoho.

¹ Oso hohosohonta uhwon'imentoheso a'amu ahwomomjo nom'ne sohwo kako ahwomomo uliko'manto pmentisofoho. Kakoe yokumpohn'nyo engo'nji noponto kako olo hwaho lopo pomponaho engo hopa lahumentisofoho.

² Kako mango engo'nji ole limento, Pone engo Mpapilouniso we'enepi ni'hu'nahone wop'wahu'montonoho. Olohonta Seten'ye angoso ni'hu'nahone wonyo umo'nimontonoho. Olohonta kakoe towahuno wonyo sohwani hofiko osopo humalofo. Yo'mayo wonyo pisakino'njo kiho'njo nakwo nakwolaho li'wo'n'ingkuhwone osomo humalofo.

³ Hwap'ingoso a'amu oso hopo sopo humamotofoso hofiko hon'ingkanu wonyomo a'amu pi'n'ingo engo hwaho ayo yawojo'mta'ango somo kompemotawowo'n'ingkohofoho.

Hwe engo hwaho mokosyohumayo huhwo sohwani oso hon'ingkanu wonyo homo somo in'ingkamentohofoho.

A'amu hwaho engo mta'ango hamniyoho syoho iwo'n'ingkohofoso hofiko oso ponjo a'amu somta'ni hamniyoho m'kun'imposo tipema'mentohofoho.

Hwap'ingoso oso angoponjo a'amu hofiko hamniyoho engo'njo nohumantifi yo'mayo ho'yango so'no hi umo'nimentisofoho.

⁴ Ose lahon'ingki mampaho nom'ne ahwomo mta'ni ole ho'nimento, Nje hwe moya'mi soku sekwo osopo nuliko'maf'ikuj olo mempo lohohnta'ni fusyolikofaopmno.

U sekwo hofiko'nji hon'ingkanu wonyo jwo'n'lohopotnnoho. Oso hiso'no sekwo tohino mapitnnoho.

⁵ Hofikoe wonyo engoso a'amu hu'meehumosontifi ahwomomo si'mofihwonesohilo.

Oseso hofikoe wonyo so'no Anitu kako in'ingo mamofonehoho.

⁶ Hofiko Anituye a'amu somo wonyo uloho'mentohoho hopaso Anitu hofikoe wonyo somne'no tohino engo uy'montonoho.

I Anitu oso wonyo uloho'mentohoho so'no kako aku ikwesaloku ulohofonefoho.

⁷ Oso a'musi kako kakoe yofe ho'noma'nonto kakoe huno yo'mayo umolonte somo in'ingkamajofoho.

Kako oso wonyo imojo so'no Anitu kako aku tohino uy'montonoho. Aku tohino afapo uyonefoho. Oso tohino uhwoso'no kako humotaho engo walono.

Kakoe simeho mo'mo ole nto hnnimento, Ngko ape yofe engo'nji'nyoho. Ngko a'amu somo yokumpohn'nyo mokosyohumaleno. Ngko

a'moyawoso pa'nyo'n'i'maho. Oso'no yo'mayo tangoso
mon'i'manehoho.

O'o, ngko simeho wop'ingo'nji ne'no humanti'mnefoho. Oso'no ngko
humotaho mal'imnehono. Ose hnn'imentisofoho.

⁸ Sɨkuno anga'nohino somo kako oso hopa kakoe yofe ho'noma'nyo so'no
yo'mayo tohino aku uyoso komo'no u'manefoho.

Nakwoe Hwe Engo Anitu kakoe yokumpohn'nyo hwofilo'nnyo'njo sohwo
Mpapiloun'ye wonyomne'no kako yano ilofihwoso'no mijoho engo
i'mofapihwosi mnokino engo i'mofapihwoso'no hwe moya'mi hu-
motaho l'fitnnefoho.

Osohonta Mpapiloun toho nonefoho.

⁹ Oso hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwanji oso ape
wonyosi'nji hon'ingkanono wonyo imofont'ifi yo'mayo yahino wonyo imen-
tohofo sohwa hofiko oso ango pone engo Mpapiloun saponjo toho engo
nontan'ingkuhwosi uhwon'ifjoso oso hwe engo sohwa tikayomo
uhwon'ingkuji humotaho hwaho lal'ifehi'n'ifitnnefoho.

¹⁰ Ape wonyosi kako tohino engo mentan'ingkuhwosi oso hwe engo
huhwo sohwa hofiko iyoho un'ingkuhwoso'no ikanopo lohof'ikui
pisopisaha likui ole l'fitnnefoho. U, nakwoe ango Mpapilounne'no
hitoho nalokwoho. Kiko ango engo yokumpohn'nyo sohwo mofehi'nyo
we'enepi (*wan aua*) posahon'ingki jije tohino aku komo'no mahino. Ose
l'fitnnefoho.

¹¹ Nom'ne a'amu hamniyoho syoho'njoso oso tikayo somo
nuhwon'ingkuji simeho tango uyonefoho. Oso simeho tango uyo
hwap'ingoso olenoho. Ole wosyofisyant'ifeho, Nakwoe ho'yangoso tihwo
wonema'montol'ikeno. Simeho tango engo uy'ihwoso'no humotaho engo
sul'ifitnnefoho.

¹² Oso ho'yangoso engoso olenoho. Yo'mayo wokoso na'nohino, n'ikuyoho
wonyoangkafo'nji, hwap'ife wop'ingo hon'ijwo, halojo, miyo'nohino oso'nji,
iyo akino wop'ingo'njo yo'mayo mt'i'mokumentohofoso'nji yahu shwano
mta'ni yo'mayo mt'i'mokumentohofoso'ni ahwomo yokino, sojo oso
mta'ni wokoso wonyoangkafo mt'i'mokumentohofofoho.

¹³ Ho'yangoso nom'neso olenoho. Yo'mayo ka'nyo, nalofe, tofoyo, yo'mayo
akino wop'ingo wop'ingo'njo, hwone mijo a'apahomo ehaloho'nyo'ne,
ipisayo mijo, yahwo-afofon'ji wosopayo'nji yahu'nji yahu a'amu
hn'nomokom'wo'n'ingkisoso oso'nji hano emoyo'nji oso yo'mayoso
hof'ikinta'ni a'amu mpe imentohofofoho. Oso'nji a'amu yahu mpe
y'wo'n'ingkohofoho hopaso a'amu fehohnjoso hofiko nom'ne a'amu siki
syoho ulohofiyone mpe imentohofofoho.

¹⁴ A'amu hamniyoho syoho'njoso ole ul'ifitnnefoho, Yo'mayo ho'yangoso
sekwo hi semo'n'wo'n'ingkisoso nosel'iko'manto nto mtn'nao'maho.
Yo'mayo wosopayo me'wampe'njo yo'mayo wokoso wonyoangkafo so'nji
sekwoe yofe engo so'nji nto mtn'nao'maho. Ose ul'ifitnnefoho.

¹⁵ Oso a'amu ho'yangoso syoho'njo sohwa oso ango somta'ni hamniy-
oho engo ma'mentohofoho sohwa hofiko oso ango hopo sopo tango engo
i'mofopihwoso'no iyoho un'ingkuhwoso'no hofiko ikano nampo nta'ni
uhwon'ihwojap'ikui humotaho engo jongkuso mapitnnefoho.

¹⁶ Ole ul'ifitnnefoho, Sekwoe ango engo somne'no hitoho nalokwoho.
Hohonta sekwo manji'mofe, hwap'ife wop'ingo'nohino yont'ifi wokoso

na'nohino wop'ingo so'nji n'ikuyoho, hamniyoho engo'njo so'nji inont'ifi wop'ingo humamentohofofoho.

¹⁷ I mofehi'nyo we'enepi (*wan aua*) posahon'ingki sekwoe hamniyoho wokoso wop'ingoso yo'mayoso n'ihu'nahone imo'namokwoho. Ose ul'ifitnnefoho.

A'amu yofayokino syoho'njo ho'yango'nji yofayokinomo nohnawemojimotofo sohwa hof'iko kengopo lohof'ikuj

¹⁸ t'ikayo ango Mpapiloun nta'ni uhwon'ihwojakuji ole ul'ifitnnefoho. Youwo youwo. Pone engo olo pa'nyoso nom'ne nt'ipolo. O'o, awonoho.

¹⁹ Ose l'ikuj humotaha hwaho ole lal'ifehi'n'ifitnnefoho. Youwo youwo. Pone engo hopo sopo nakwo mijo ayopo emoiwo'n'ingkuhwone hn'nwi osopo nta'ni hamniyoho engo ma'motohwonefoho. Mofehi'nyo we'enepi posolohofahon'ingki yo'mayoso n'ihu'nahone moi'wo imo'n'maho. Oso a'amu yofayokino syoho'njo sohwa ose ul'ifitnnefoho.

²⁰ Sekwo a'amu ahwomomjo sohwaso ose pone engo moi'wo imo'nyo so'no sekwoe s'meho wop'ingo wasemo'nono. Sekwo a'amu An'tuye s'ikunonji sekwo An'tuye hungkuno uyohoj'iku'mof (*apousel*) syoho'njo sohwa hnnonji sekwo a'amu An'tu hungkuno sejopahon'ingki l'imotofo s'ikunonji sekwoe s'mehoso wop'ingo wasemo'nono. Oso pone engo sekumo wonyo seloho'mentiso so'no An'tu kako ose pone engo sohomo aku tohino uyohoho.

²¹ Oso hungkuno moi'wo losojwaofahon'ingki a'amu ahwomomjo yokumpohn'nyo sohwo kako sojo m'ikun'imposo nomanto mijo ayomo meho'naofonto ul'imento, Oso sojo ho'naofoho hopaso ose pone engo Mpapiloun sopo nomaf'ikuj sojo hopa mohm'no n'ihu'nahone meho'naopitnnefoho. Oseso a'amu hof'iko apa'no muhwon'ifitnnefoho. Oseso Mpapiloun n'ihu'nahone moi'wo imo'nonefoho.

²² Oseso yo'mayo tmpuyo hwomeyoka mpompulompuyo'nji kounoho yoka'nji oso ango sopo nta'ni apa'no mupa'nyo'nefoho. A'amu syoho iwo'n'ingkohofohohwamo ose ango sopo a'amu muhwonyo'nefoho. Oseso a'amu hof'iko hof'ikoe syoho ikuji mtopmtopi'yoka peeloku loku'yoka pom'i'yoka apa'no mupa'nyo'nefoho. Wosopayo fiji fiji'yoka sojo ekawojiyo singki singki'yoka apa'no mupa'nyo'nefoho.

²³ Oso ango hopo sopo sikiloho apa'no momongkujahufitnnefoho. Hwe moyami ape songo ma'n'ingkuji s'meho wop'ingo in'ingkuji t'ikafo jahon'ingkujoso mupa'n'ifitnnefoho. Hohonta sekwoe a'amu hamniyoho syoho'njo sohwa hamniyoho engo'nji imo'n'motofoso hof'ikoe yofe engo hwaho ayo yawojo'mo ihulo'mentisofoho. Ilohonta moi'wonoho. Sekwoe peefo so'nji ki'nyo so'nji a'amu pi'n'ingo engo hwaho ayo yawojo'mo hwasyo hon'inganomo ipemotapmmentohofofoho.

²⁴ An'tu ose pone engo somo uhwon'mentisoso kakoe a'amu ne somo fonjasyont'ifi a'amu kakoe hungkuno l'imotofo sohwaso fonjasyont'ifi hof'ikoe honiyoso oso'mo wentan'ingki uhwon'mentisofoho. I An'tuye a'amu hopi'nonohino somo hwaho ayo yawojo'mo a'amu nom'ne hof'ikimo poyo umokumentohofohohwafe honiyoso oso'mo wentan'ingki An'tu uhwon'mentisofoho. Oso wonyo hwap'ingoso osoho hwasfoho.

hofi'ko simonyo engo imentohofoho.

¹ Oso hohosohonta ahwomo mta'ni mango engo ho'n'ngkahon'ngki ngko huno ole syafi'hu'mentoho, a'amu ahwomomo hopi'nonohino humalofoso hungkuno lalokwofo. Ole upa'n'imentoho, Nakwo Anituye yofe woho'nomano. Nakwoe Anitu sohwo kako nakumo kako'nohini nefe'mawo'n'ngkiso hweho. Kakoe yofe engo kako yokumpohn'nyo engo'njo hweho.

² Anitu kako a'amufe wonyomne'no yano ilofi'hwajiyoso hopoenohino. Oso ape wonyosi hwe moya'mi pi'n'ngo engomo hon'ngkano wonyomo ipemotamentisofoho. Oso a'musi kako Anituye syoho ulohofiyu sohswamo fonjahumentisoso oso'no Anitu kako oso a'mu simo aku tohino uy'mentisofoho.

³ Ose lonti'fi apa'no limentohofi, Nakwo nakwoe Anituye yofe woho'nomano. Oso pone Mpapiloun soponta'ango tikayoso engolopohamo ne'no syonefoho.

⁴ Hwe engo sife aho hopi'nonohino nom'ne mta'ni osofosofahu'nohino sohwanji oso songo humalofo osofosofahu'nohino sohwanji hofi'ko Anitu kako a'amumo mokosyohumayo'ne kakoe epohumayopo humaso sohune'no hwomtame ehumanti'fi ulimentohofi, Ou nehopeho. Nakwo nakwoe Anituye yofe engoso woho'nomano.

⁵ Ose ulahon'ngkofi Anituye epohumayo sopo nta'ni johu ole ho'n'imento, Sekwo nakwoe Anituye syoho ulohofiyu soku, sekwo Anituye hungkunomo tifi in'ngkawo'n'ngkohoho soku sekwo a'amu yofe engo'njo soku yofe we'e'njo hopi'nono kakoe yofe woho'nomano. Ose ho'n'imentisofoho.

A'amufe Wonyo'ne Poyo Pe'n'imentiso sohwo ape mahon'ngki wosopayo iloho engo i'mofapmentisofoho.

⁶ Osohonta mampaho engo apa'no ho'n'ngkahon'ngki ngko apa'no syafi'hu'mentoho, a'amu pi'n'ngo engoso ahwomomo humant'fi lalokwofo. Mampaho hiso mijo sapmpoyo mta'ni mtito'yoka hopa ahwomo yoka hopa'nji ho'n'ngkahon'ngki upa'n'imentohefoho. Ole ho'n'imento, Nakwoe Hwe Engo Anitu sohwoe yofe woho'nomano. Nakwoe Hwe Engo Anitu nemokosyohumayo sohwoe yokumpohn'nyoso hwofilo'nnyo'njo hweho. Kako nakumo yokumpohn'nyo nemokosyohumaho.

⁷ Oso Hwe nakwoe Wonyo'ne Poyo Pe'n'imentiso sohwoe sikuno kakoe ape woma'mte sikunosso mofoneponoho. Oso kakoe apesi kako wokoso hwapife oso yo'mayoso nto'no esyohumaho. Oso'no nakwo simonyo uyano. Nakwo nakwoe Anitu yokumpohn'nyo hwofilo'nnyo sohune'no yofe engo woho'nomano.

⁸ Anitu kako oso ape simo manji'mofu sawemo halojo wonyoangkafo kiho aneso uyahon'ngki kako nto yohoho. Ose ho'n'imentisofoho. Oso manji'mofu sawemo halojoso Anituye hwe moya'mife hon'ngkano wop'ngo somo uhwon'mentohefoho.

⁹ Oso hiso nuhwon'ngkahon'ngko hwe ahwomo mta'ango sohwo nt'imento, Kiko olo hungkuno hiloso nomahoji ifalifaliyo mt'i'mojo. Oso Hwe nakwoe Wonyo'ne Poyo Pe'n'imentiso sohwoe ape mayo'ne wosopayo iloho engo wenanti'feho. Anitu oso a'amu wosopayo el'jwanyo sopo ne'no fipmno nto uloso sofe simehosso wop'ngo umo'nalofoho. Ose ntonto nt'imento, Olo Anituye hungkuno loso nehopeho.

¹⁰ Ose ntahonꞑngki ngko oso hwe ahwomomjo sohwoe sifiꞑki'nyo'mo hwomtame yihumentanꞑngko ntꞑmento, O'o, filꞑkaho. Kꞑko ngkimo ose enihumahotoho. Ngko kꞑko pa'nyo Anꞑtuye syoho ulohofiyu hwo'nyoho. Oso'no kꞑko Anꞑtumnohini hwomtame fehulamno. Ngko'nji sekwo a'amu hwahoponjo Jisasꞑmo sꞑmeho hi'ntnno uyontꞑfi kakoe hungkuno lutihwawo'nꞑngkohoho sohwa hnnonji nakwo a'amu ahwomomjo sohwo'nnonji nakwoe syohoso afa'nohino'njo hwo'nyoho. A'amu Anꞑtu kakoe hungkuno uyahonꞑngki lꞑmotofo sohwo Anꞑtuye Towahuno Wopꞑngo ufo'ma'mojo hopaso olohonta sekwo Jisasꞑye hungkuno lijwaofꞑwo'nꞑngkohoho sohwasimo sefo'malofoho. Ose ntꞑmentisofoho.

A'amu fihwo kako yahu halojo sopo kehumentisofoho.

¹¹ Ngko ahwomo nomtompeehonꞑngki uhwonꞑmentoheho yahu a'amu hn'nꞑwo'nꞑngkiso halojo sohwo nohumentanꞑngki uhwonꞑmentohefoho. Oso a'amu yahu sopo kehumunyo sohwoe yofe hufa'uyoso olenoho. Anꞑtuye hungkunomo nto'no inꝼngkawowo'nꝼngkiso hweho. Hungkuno nehopi'nohino liwo'nꝼngkiso hweho. Kako hwe moya'mife yahinomne'no yano ilofu so'nji a'amumo tango uyo so'nji kako yahino hopeno iwo'nꝼngkiso hweho.

¹² Kakoe tꝼmoso toho sꝼjiso pa'nyo'njo hweho. Kakoe mnokino sopo hwe hwaho mokosyohumawo'nꝼngkohoho sohwafe mnokino manji'mofoso kakoe mnokinopo pi'nꝼngo engo'njo hweho. Kakoe yofe kakoe mnokino manji'mofu sopo mtꝼ'mokinyoso kako'nohino hwapꝼngo neso huno uyohoho. A'amu nom'neso hofꝼko hwapꝼngo neso huno muyofoho.

¹³ Kakoe manji'mofu sawemoso honꝼmijo somo yomanto nto imentisofoho. Oso hiso'no a'amu kakoe yofeso ole mꝼꝼmentohofi, Anꝼtuye hungkuno hweho.

¹⁴ A'amu ahwomomjo itokuso'njo hwapꝼfe halojo wopꝼngo'njo sohwa hofꝼko yahu halojo sopo kehumentꝼfi tꝼfi inꝼngkamentohofohoho.

¹⁵ Hofꝼkoe Hwe Engo Jisas sohwo kakoe mango somta'ni hwakuhwajo sꝼhumampo'nyo yohosiyohosi lojinyo swapꝼwo'nꝼngkisofoho. Oso hwakuhwajo sꝼhumampo'nyo neso olenoho. Kakoe hungkunofoho. Oso sꝼhumampo'nyo so'nji kakoe mango sohwo iwofito'meefo'nefoho. A'amu huhwo sohwo yokumpohn'nyo mokosyohumentanꝼngkuhwoi hofꝼko kakoe hungkunomo haloho maposo'njo ikuji minꝼngkayo'njo ikujo'no tango engo uyꝼmontonoho. Anꝼtu oso a'amu somne'no sꝼmeho tohino umnꝼmentiso so'no Jisas kako hofꝼkimo hwotoho wahmmontonoho. Kako yokumpohn'nyoso hwofilo'nnyo hweho.

¹⁶ Oso Hwe Engo sohwoe manji'mofu sawemo somo popasoponjo somo kakoe yofe mtꝼ'mokinyoso olenoho. Kako hwaho hopi'nonohinoso mokosyohumayo hweho. Hwe engo hopi'nonohino sohwafe Hwe Engo hweho.

¹⁷ Ose uhwononji uhwonꝼmentoheho, a'amu ahwomomjo sohwo kako mofehi'nyo'njo mofone sopo lohofonto yꝼhufu yokintahopo fekwowentanꝼngkoko sohwo mango engo ulꝼmento, Sekwo olopono fiꝼpmno. Anꝼtu kako sekumo wosopayo wosejapmmontonoho.

¹⁸ Oseso sekwo hwe engo sohwafe a'apaho'nji hofꝼkoe a'amu itokuso mokosyohumawo'nꝼngkohoho sohwafe a'apaho so'nji a'amu yokumpohn'nyo yahupo kehumawo'nꝼngkohoho sohwafe a'apaho'nji hofꝼkoe yahufe a'apaho so'nji hmnaopmno. Sekwo hwe yofe engo

ane'njo yofe engo'njo, a'amu syoho ulohofiyo so'nji a'amu siki humawo'n'ngkohoho oso a'amu hopi'nonohino somo wonantifeho.

¹⁹ Ose ulahon'ngki uhwononji ole uhwon'mentoho, Oso a'amu sikis'wojo pa'nyo sohwo'nji hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumawo'n'ngkohoho sohwanji hofi'koe a'amu itokuso'njo sohwanji hofi'ko oso a'amu hwe yahu halojo sopo kehumentiso sohwoe a'amu'nji hofi'ko ikujoho fongki'nyo'ne uhu'mokumentohofoho.

²⁰ Oso a'amu An'tuye hungkuno hwasyo l'mojo sohwo kako a'amu sikis'wojo pa'nyo t'finjo hweho. Kako oso hwe s'wojo pa'nyo s'mo'mjo sohwo'nji kako nolohofi'wo'nonto yo'mayo engo a'amu miy'wo'n'ngkiyohoho it'hwahon'ngki a'amu hofi'ko a'amu sikis'wojo pa'nyo sohwoe yofe hofi'koe a'apahopo mt'i'mokinont'ifi kakoe huyo'mangomne'no hwomtame ehumamotofo somo hwasyo hon'ngkanomo ipemotapmmentisofoho. Jisas kakoe a'amu so'nji hofi'koe oso a'amu s'wojo pa'nyo sohwo'nji oso a'amu An'tuye hungkuno hwasyo l'mojo sohwo'njimo impe intofont'ifi hofi'ko intofahumentohofoho. A'amu ahwomomjoso hofi'ko oso a'amu s'wojo pa'nyo sohwo'nji An'tuye hungkuno hwasyo l'mojo sohwo'nji songo nohumentan'ngki hofi'ko toho engo mit'fongo pa'nyo sijontanjo somo meho'nao'mentohofoho. Oso toho homo somo t'kayo hwas'mijo akino wonyo'njo s'wo'n'ngkisofoho.

²¹ Oso a'amu yahupo kehumawo'n'ngkiso Jisas oso hwoe mango mta'ni hwakuhwajo s'humampo'nyo swahop'wo'n'ngkiso so'nji a'amu nom'ne somo fonjahumentisofoho. Nofonjonyahon'ngki y'hufu sohwa oso a'amu sohwafe a'apaho nont'ifi s'meho nahnn'mentohofoho.

20

Seten kako impo'angomo nohumentan'ngkuhwosi soswo wan tausen (1,000) uyakolofonefoho.

¹ Oseso ngko nohumanji ole uhwon'mentoho, a'amu ahwomomjo sohwo kako pi'n'mo hwap'ngo ane saponjo hoku'yo hwasoyo'ne so'nji ahwomo nano so'nji motapmmentisofoho.

² Nomotaponto Seten'imo nutimanto ahwomo nano'nji intofasyonto soswo *wan tausen* (1,000) uyakolof'ne intofahumentisofoho. Oso Seten huhwo sohwo kako homa hohontajo hweho.

³ Intofasyonto oso pi'n'mo hwap'ngo ane sopo intohm'mofonto hoku'yo n'hu'no yokumpohn'nyo pijwahumentisofoho. N'hu'no impofakiyoyo yahumentisofoho. Osopo nohumentan'ngkuhwosi soswo *wan tausen* (1000) uyakolof'hwoso'no kako hwasyo hungkuno a'amu somo mujo'njo uy'montonoho. I oso'no soswo *wan tausen* (1000) nto uyakolof'hwoso'no impo'ango mta'ni is'hutof'humaj'hwoso'no osopo we'enehwo wemoi-tonoho.

⁴ Oseso ngko nohumanji uhwon'mentoheho, Hwe hwaho mokosyohumawo'n'ngkohoho sohwafe epohumayo sopo a'amu pi'n'ngo engoso nohumentan'ngkofi uhwon'mentohefoho. Oso a'amu hiso hofi'ko nom'ne a'amu sofe hungkuno ikwolofo'ne yano ilof'hwajiyoye hwafoho. A'amumo uhwon'mentoheho olenoho. A'amu Jisas'imo s'meho hi'ntnnono uyont'ifi kakoe hungkuno nom'ne a'amu somo ulont'ifi oso hungkuno homo somo yokumpohn'nyo kemokosyohumentohofoho. Hofi'ko oso a'amu s'wojo pa'nyo sohwo'nji kakoe huyo'mango so'njimo

hwomtame mehumayo'njo yontifi hofikoe a'apahopo a'amu siwojo pa'nyo sohwoe mt'i'mokinyoso mamt'i'mokummentohofofoho. Hofikoe hon'ingkanu wop'ingo somne'no mango sohwa hofiko hofikoe ti'wango iwofito'meeo'mentohofofoho. A'amu hiso hofiko apa'no songo imo'nontifi Jisasi'nji hofiko'nji hofiko a'amu somo mokosyohumentan'ingkokofi soswo *wan tausen* (1,000) uyakolo'mentisofoho.

⁵ Oso a'amu simo'mo pe'n'imentohofoso lika'mentohofofoho. A'amu nom'ne pe'n'imentohofoso hofiko oso hohosohonta molikafe'njo imentohofofoho. O'o, hofiko oso soswo *wan tausen* (1,000) so'no hontohumantifi molikafe'njo imentohofofoho.

⁶ Oso a'amu pe'nontifi pi'nimo mta'ni simo'mo lika'mentohofoso hofiko simeho wop'ingo'njo humamentohofofoho. Anitu oso a'amu homo somo wop'ingonohini ulohomentisofoho. Hofiko poyo apa'no mape'nyo'njo ikuji tikanomo mafitnnefoho. O'o, hofiko Anitu'nji Kilais'njiye syoho ulohofiyi imo'n'ingkuji Kilais'nji hofiko'nji nom'ne a'amu somo soswo *wan tausen* (1,000) somne'no umokosyohumafitnnefoho.

Seten nihu'nahone wonyo umo'n'mtonoho.

⁷ Soswo *wan tausen* (1000) uyakolofihwoso'no oso pi'nimo hwapingo ane somta'ni hofiko Setenimo isihutofomapitnnefoho.

⁸ Isihutofomahon'ingkuji Seten noswapihwosi kako a'amu ango'meemjo somo hwasyo hungkuno ulonefoho. Seten kako ngkimo nn'ingkap'fitne'eno lihwosi hwasyo hungkuno ulihwoso'no a'amu Ngkouki'nji Mekouki'nji hofiko Anitu'nji ikujoho'ne uhu'mokufitnnefoho. Oso a'amu hiso iyoswo pa'nyofoho. A'amu we'yo'maho.

⁹ Hofiko hwaho Isilael hopo sopo ifehu'mokosyahon'ingkuji oso ango sopo Anituye a'amu Jelusalem sopo'njo Anituye a'amu neso nohumentan'ingkuji oso Seten kakoe a'amu wonyoso hofoyo hufitnnefoho. Oseso a'amu wonyo somo toho ahwomo mta'ni nopihwosi nonefoho.

¹⁰ Anitu kako Seten a'amu hwasyo hon'ingkanomo ipemotawomentiso sohomo nutimawosi oso toho mijo ayo pa'nyo sijontan'ingkuhwoso somo nihu'nahoni wakeho'n'i'mo'montonoho. Oso toho tikayo hwosimijo akino wonyo'njo somo Anitu kako sikisiwojo pa'nyo sohwo'nji oso hwe Anituye hungkuno hwasyo limojo sohwo'nji nto ho'n'i'mo'mentisofoho. Osopo hofiko nohumafikuji im'ingonji hinjopo sikuno'nji sikwo'miyomo engolopohamo hofiko tohino umnonefoho.

Hungkuno ikwolofone hungkunofoho.

¹¹ Oso hohosohonta ngko nohumanji uhwon'imentoheso hwe engo hwaho mokosyohumayo sohwoe epohumayo halojo sopo hwe fiho nohumentan'ingki uhwon'imentohefoho. Oso hohosohonta nakwoe hwaho lo'nji ahwomo'nji moi'wo imo'nao'mentisofoho. Apa'no muhwonyo'njo imentohofoho.

¹² A'amu pe'n'imentohofoho hopi'nonohinoso yofe engo'njo sohwanji yofe engo ane'njo so'nji hofiko oso epohumayo sopo lohofahon'ingkokofi fisaku'mentisofoho. Nom'ne iyoswo fisojwahinyoso songo humayo'nefoho. Yomayo yahino wop'ingonji wonyo'nji a'amu poyo pe'n'imentohofoso imotofoto so'no iyoswomo mt'i'mokumentiso somta'ni kako yano ilofihwaj'imentisofoho.

¹³ A'amu mijo ayomo pe'n+mentohoho sofe pijafu mijo mta'ni An+tu nomanto a'amu hwahopo pe'n+mentohoho sofe pijafoso An+tu ma'mentisofoho. A'amu hopi'nonohino sofe huyo'mango somo An+tu ut+ma'mentisoso a'amu n+hu'no hopi'nonohino somo kako anga'no anga'nohino sofe yahino somne'no yano ilof+hwaj+mentisofoho.

¹⁴ A'amu yahino wonyo'njo somo yano ilof+hwajonto oso toho engo mijo ayo pa'nyo sijontanjo somo meho'n+mo'mentisofoho. Oso poyo pe'nyo yahino so'nji oso ango poyo pe'nyo sohwafe huyo'mango hon-tohumalofo sopenjo so'nji toho hisomo meho'n+mo'mentisofoho. Oso toho hisomo a'amu pe'n+mentohofoso An+tumomo simeho hi'ntnnono muyoso n+hu'nahone humantokutnnefoho. Osopo humayoso poyo pe'n+wo'n+ingkofoso hufa'uyoso osohifoho.

¹⁵ Oso iyosowo songo ne'no humayo'ne somo a'amu fihwo yofe muh-wonyo'njo ihwosi oso a'amu somo oso toho pi'n+momjo somo wom-ehe'n+mo'montonoho.

21

Ahwomo'nji hwaho'nji songofoho.

¹ Ngko nohumanji uhwon+mentoheho, ahwomo'nji hwaho'nji songo imo'n+ingkahon+ngki uhwon+mentohefoho. Ahwomo s+mo'njo so'nji hwaho s+mo'mjo so'nji moi'wo imo'n+mentisofoho. Oso hwaho songo sopo mijo ayo aneponoho.

² Oso hohosohonta ngko uhwon+mentoheho ango songo Jelusalem uhwon+mentohefoho. Ango songoso An+tu mta'ango hwaho songo sopo pmentisofoho. Oso ango songo hopo sopo wokoso wonyoangkafo'njoponoho. A'amu ape womant+fi hot+fo fofolofasy+wo'n+ingkohoho pa'nyo'njoponoho.

³ An+tu ye epohumayo sopo nta'ni mampaho engo ole upa'n+mentoho, Uhwon+mno. An+tu ye ango neso a'amu'nji wo'nnyoponoho. Oseso An+tu kako hof+ko'nji humentanjo hof+ko kakoe a'amu imo'nohumalofo. An+tu huhwo kako hof+ko'nji n+hu'nahone wohumamontonoho.

⁴ An+tu kako kakoe a'amufe t+mijosomo n+hu'nahone wae umo'montonoho. Hwap+ngoso oso hohosohonta a'amu poyo mape'n+fitnnehofo. Tohino munnonehofo. Oso'no humotahoso apa'no mal+fitnnefoho. Oso yo'mayo hiso hwaho s+mo'mta'ango somjoso moi'wonoho.

⁵ Oso hwe An+tu ye epohumayo sopo humaso sohwo ul+mento, Sekwo uhwon+mno. Ngko yo'mayo songo mt+imokumalefoho. Ose ulonto ngkimo nt+mento, K+ko olo hungkuno loso mt+imojo. Olo hungkuno loso nehopeho. Oseso hwe moya'mi hof+ko nje hungkuno somo simeho hi'ntnnono ufijo'manji hof+ko simeho wop+ngo umo'n+montonoho. Hwap+ngoso hungkuno loso ne umo'n+montonoho.

⁶ Ose ntonto nt+mento, Ngko yo'mayo yo'mayoso moi'wo nto esojwao'maleno. Ngko yo'mayo somo hwap+ngo sohwo'ni oso nje yo'mayo homo somo moi'wo nto esojwao'male hwo'nyoho. A'amu fihwo kako mijo'no mijoho pe'n+ingkuhwosi ngkimo n+masoso ngko kakimo mijo songo ne'no humayo'neso ufimnonoho. Oso mijo hiso ngkinta'ni kako mpe miyonehofo. O'o, ngko kakimo siki ufimnonoho.

⁷ A'amu yo'mayo hwahoponjo yahino wonyo somo monje yasyoso sohumne'no ngko kakine'no yo'mayo wop+ngo uloho'monnoho. Ose

ulohohm'mo ngko kakoe An+tu'ni humahon+mo kako nje mehomi umo'n+montonoho.

⁸ I oso'no a'amu ngkine'no yokumpohn'nyo malohofe'njo so'nji a'amu si+meho hi'ntnnono montape'njo so'nji a'amu hon+ngkano wonyo'njo so'nji a'amu a'amumo fonjahumentohoho so'nji a'amu a'mohufo imotofa so'nji a'amu ki'nyo'njo so'nji a'amu an+tu hwasyo sohumo hwomtame y+humawo'n+ngkohoho so'nji a'amu hwasyo hungkuno liwo'n+ngkohoho sontnne'no hofiko oso toho mijo ayo pa'nyo si+jwo'n+ngkiso sopone'no ufitnnefoho. Oso hopo sopo toho tikayo hwas+mijo akino wonyo'njo syalokunjo sopo poyo pe'nyo ti+finjoponoho. Osopo ne'no nohuman-tokutnnefoho.

Ango songo Jelusalemne hungkunofoho.

⁹ A'amu ahwomo mta'ango sohwo ngkimo ni'ma'mentisofoho. Oso a'amu ahwomomjo huhwo sohwo a'amu aho fehohnjo hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'uyo sohwa sol+jwanyo na'nohino a'amu wonyo umokiyo'ne mokosyohumunyo somta'ango hweho. Osohwo non+mento nt+mento, kiko oyomo. Oso Hwe sekwoe Wonyo'ne Poyo Pe'n+mentiso sohwo ape wokiti+hwamo. Olohonta kako oso ape hisi woma'mte'no yohoho.

¹⁰ An+tuwe Towahuno Wop+ingo ngkimo ifehu'mokan+syahon+ngki a'amu ahwomo mta'ango sohwo ngkimo hwo+ki'nyo sawemo spono ipen+motas+mentisofoho. Oso hopo sopo ipen+motasonto Jelusalem pone songo An+tuwe a'amu ne humunyo sopo An+tu mta'ango pontan+ngki nti+hwamentisofoho.

¹¹ Ango Jelusalem sopo An+tu mta'ango yokumpohn'nyo so'nji pompon-aho so'nji lahumentisofoho. Oso ango wonyoangkafo hopo sopo nta'ni ti+pomponaho ti+mo hon+ngkonyo hopo hwalo'mokumentisofoho.

¹² Oso ango hopo sopo tojo sawemo inyoponoho. Hoku'yoso aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo'njoponoho. Oso hoku'yo hopo sopo a'amu ahwomo mta'ango aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwa humunny-oponoho. A'amu Isilaelife temtitofa aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwafe yofe mt+i'mokinyoponoho.

¹³ Oso mofehi'nyo si+mofapiso sohohta'ni hoku'yoso hufa'u si+hune'njoponoho. Mofehi'nyo ikwo'mokiso sohohta'ni hoku'yo hufa'u si+hune'njoponoho. Angahohnta'ni hoku'yo hufa'u si+hune'njo hohnta'nyoho. Hwonamonyo hohnta'ni hoku'yo hufa'u si+hune'njo hohnta'nyoho.

¹⁴ Oso ango pone homo somjo tojo somjo sojo aho hufa'u sife mta'ni hufa'uyoso yokumpohn'nyo sosofitofomokosyohumayo wo'nnyo sopo a'amu (*apouse*) aho hufa'u sife mta'ni hufa'uyo Jisasiye hungkuno uyohojiku'mof+iwo'n+ngkohoho sohwafe yofe wo'nnyoponoho.

¹⁵ Oso a'amu ahwomomjo hungkuno ni+mentiso sohwo kako toke na'nohino yamofa iyo'neso nomanto oso pone so'nji hoku'yo so'nji toke so'nji yamofa imentisofoho.

¹⁶ Oso pone homo somjo sawemo so'nji ti+fo so'nji afa'nohinofoho. Kakoe honje so'nji afapoenohinoho. Nom'ne isalo'nnyo'njo'maho. O'o, afapoenohinoho. Kakoe sawemo engoso *tu tausen foua hant+let* (2,400) *kiloumitafoho*.

17 Oso pone homo somjo tojo somo yamofu imentisofoho. Kakoe sawemoso *wan hantilet fouti-foua* (144) mitafoho. Oso toke yamofu iyoso a'amu yamofu iwo'n'ngkohofu pa'nyofoho.

18 Oso tojoso Anitu mt'i'mokumentisoso sojo wonyoangkafo t'pomponaho t'imo hon'ngkonyo hopo hwolo'mokumentisofoho. Oso ango ne hiso na'nohino t'imo hon'ngkonyo pa'nyofoho.

19-20 Sokilojo yokumpohn'nyo sosofitofomokosyohumayo sojoso wokoso wonyoangkafo mt'i'mokumentisofoho. Oso sojo aho hopi'nono s'ife mta'ni hufa'uyoso kengo kengo wo'nnyofoho. Sojo wonyoangkafosu fehohnjoso halojo, fehohnjo yamo'nohino, fehohnjo sontijo, fehohnjo hon'ijwo, fehohnjo hwos'mijo, nom'nihwo sontijo'nji hwos'mijo'nji ulohopih'nnyofoho. A'amu nakwoe hwaho lopo oso sojo wokoso we'e'nohino ih'nnyo'neso mpe y'wo'n'ngkohofoso hamniyoho m'kun'imposo'njofoho. Oso tojomjo sojoso sojo ewafu pa'nyofoho.

21 Oso hoku'yo aho hopi'nono s'ife mta'ni hufa'uyoso kame engo wonyoangkafo sohwo hoku'yomo kijahinyofoho. Oso ango hopo sopenjo hon'ngkanoso t'imo hon'ngkonyo na'nohino pa'nyofoho.

22 Anituye ahwomomjo tajo ango engoso aneponoho. O'o, nakwoe Hwe Engo Anitu Yokumpohn'nyo Engo Hwofilo'nnyo'njo sohwo'nji nakwoe Wonyo'ne Poyo Pe'n'mentiso sohwo'nji siko nohumanji ango homo somo uyohope-e'ne monta'iyoho.

23 Oso ango hopo sopo mofehi'nyo'nji hamno so'nji malinyoponoho. O'o, Anituye yokumpohn'nyo pomponaho hopa lasy'wo'n'ngkisoponoho. Jisas sohwo kako sikiloho pa'nyo hweho.

24 Oso pomponaho wonyoangkafo hopo sopo a'amu hano emoiwo'n'ngkohofoponoho. A'amu hwaho mokosyohumamotofo sohwafe wokoso wop'ngoso oso ango sopene'no motapmmentohofofoho.

25 Hoku'yo engoso mop'jasiyo'njo ne'no nohwo-sompo'nawowo'n'ngkisoponoho. Oso hopo sopo s'ikuno mamiyoponoho.

26 Yo'mayo hwahoponjo wokoso wonyoangkafo oso'nji hamniyoho so'nji oso ango somo Anituye yofe ho'nomayo'ne womotoswant'ifeho.

27 I oso'no yo'mayo wonyo a'amu hon'ngkano wonyo'njo hungkuno hwasyo l'wo'n'ngkohofoso hofiko n'ihu'no mahufitnnehofu. O'o, a'amu hof'ikoe yofe Jisasiye iyoswo songo humayo'ne somo wo'nnyoso hof'iko oso pone engo somo woswant'ifeho.

22

Mijo songo ne'no humayo so'nji iyo songo ne'no humayo so'ntnne hungkunofoho.

1 Oso hohosohonta ngko nohumentan'ngko a'amu ahwomomjo sohwo kako mijo engoso nt'hwamentisofoho. Oso mijo songo ne'no humayo'ne hiso t'imo hon'ngkonyomjo pomponaho pa'nyofoho. Oso mijo t'imoso a'amu nakwoe Wonyo'ne Poyo Pe'n'mentiso sohwo'nji Anituye epohumayo somta'ni swofijwaoponto

2 ango pone engo somne hon'ngkano somo mt'ihupento walofoho. Hon'ngkano yohosiyo hohnta'ni momt'ifamo'nyofoho. Oso hon'ngkano homo somo yohosiyo hohnta'ni iyo songo ne'no humayo'ne loho'nnyoponoho. Oso iyo homo somjo ipisayo unto'n'monteso hamno

huhwo huhwi into'n'iwo'n'ingkisofoho. Oso iyoswo inoho iyo homo somjoso hwe moya'mimo wop'ingo umokuwo'n'ingkisofoho.

³ Yo'mayo Anitu ngkilaho liwo'n'ingkisoso mawo'nnyoponoho.

A'amu nakwoe wonyo'ne poyo pe'nimentiso sohwo'nji Anituye epohumayo so'nji wo'nnyoponoho. Oso hopaso Anituye syoho ulohofiyoso kakine'no hwomtame yuhumafitnnefoho.

⁴ Hofiko Anituye simanamo uhwon'ingkuji Anituye yofe hofikoe yomohu'nyopo mt'i'mokinyofoho.

⁵ Sikunoso apa'no m'mofaponehoho. Hofikoe Hwe Engo Anitu sohwo hofikoe pomponaho hweho. Oso'no hofiko kwefoho mofehi'nyoso n'ihu'no anefoho. Hofiko hwe engo imo'n'ingkuji engo lopahomo ne'no nohumant'fitnnefoho.

Jisas kako n'ihu'no komo'no ponefoho.

⁶ Ose ntonto ntimento, Olo hungkuno kilalokwe loso nehopeho. A'amu hopi'nonohino olo hungkuno losomo nupa'n'ingkuji simaho hi'ntnnono ufijo'manji simaho wop'ingo umo'n'montonoho. Hwap'ingoso hungkuno hiloso ne umo'n'montonoho. Hwe Engo Anitu kako kakoe hungkunoso a'amumo uy'iwo'n'ingkiso so'no hofiko a'amumo luti'hwawo'n'ingkohofoho. Anitu kako a'amu ahwomomjo sohwo k'iko Joun'imo yo'mayo imo'none so'no kit'i'hwawo'ne uhwat'imasofoho. Oseso k'iko Anituye syoho ulohofiyoso somo ut'i'hwawo. Ose ntimentisofoho.

⁷ Sekwo upa'n'imno. Jisas ole nalimento, Ngko sekumo komo'no wose'ma'monnoho. Yo'mayo imo'none so'no hungkuno olo iyoswo lomo wojo somo a'amu t'ifi in'ingkaweso'manji wop'ingofoho. Ose nalimentisofoho.

⁸ Ngko Joun'ni olo hungkuno losomo nupa'nonji yo'mayo t'ifi imo'none somo uhwon'imentohefoho. Ngko yo'mayoso nuhwonosojwaofonji oso a'amu ahwomomjo yo'mayo nt'i'hwamentiso sohwoe s'ifiki'nyo'mo hwomtame wehumamonji yahon'ingko

⁹ ntimento, Kiko ngkine'no hwomtame en'humahotoho. Kiko j'ije a'amu'nji a'amu Anituye hungkuno Toho Wojo li'motofoto sohwanji olo hungkuno lomo t'ifi in'ingkawowo'n'ingkohofoho so'nji nakwo hinjoho'n'wo Anituye syoho ulohofiyoso hwona'nyoho. Oso'no k'iko Anitu kakine'nohini hwomtame f'ihumaho.

¹⁰ Ose ntonto ntimento, Kiko olo hungkuno yo'mayo imo'none lo'no mt'i'mokohinoso k'iko hiyaso mokosyohumahotoho. O'lo, yo'mayo loso Anitu kako we'enepe kako hungkuno lososo moi'wo umo'n'montonoho.

¹¹ A'amu hon'ingkanono wonyo iwo'n'ingkiso sohwo kako hon'ingkanono wonyo somo ne'no wamj'immontonoho. Hwap'ingoso hon'ingkanono iwolo'mokinyo'ne mofehn'nyoso awonoho. A'amu hon'ingkanono pisakino'njo iwo'n'ingkiso sohwo kako oso hon'ingkanono pisakino'njoso ne'no wamj'mi'montonoho. A'amu kako hon'ingkanono wop'ingomono'no in'ingkawowo'n'ingkiso sohwo kako hon'ingkanono nto'nohino somo ne'no wamj'mi'montonoho. A'amu hon'ingkanono wonyo ane'njo sohwo kako hon'ingkanono wonyo ane'njo ne'no wamj'mi'montonoho. Ose ntimentisofoho. Hwap'ingoso Jisas kako asomo pone so'no hon'ingkanono iwolo'mokiyoyo'ne mofehn'nyoso awonoho.

¹² Jisas apa'no ntimento, Kiko olo hungkuno loso a'amumo uso. Upa'n'imno. Ngko we'enepe wapmmonnoho. Oseso ngko nopm'mo a'amu

hopi'nonohino sofe yo'mayo yahino wonyo so'nji wopꞥngo so'nji yano ulofiyone wapmmnonoho.

¹³ Ngko yo'mayoso emayo sohwo'ni moi'wo nto esojwao'maleno. Ngko yo'mayo somo hwapꞥngo sohwo'ni oso nje yo'mayo homo somo moi'wo nto esojwao'male hwo'nyoho.

¹⁴ A'amu hofikoe honꞥngkano wonyo ho'nao'mentohoho somo ngko hofikimo hwapꞥfe songo ulohohm'me'no hofiko sꞥmonyongu engo uyantꞥfeho. Osopo hofiko nohumafꞥkuji iyo ipisayo songo ne'no humayo'neso wonꞥngkuwantꞥfeho. Oso pone songo Jerusalem sopenjo hoku'yo somo suyoso hofiko hoponoho.

¹⁵ A'amu sꞥwojo pa'nyoso a'amu peefo'nji ki'nyo'nji yꞥwo'nꞥngkohofoso a'amu a'mohufo yahino'njoso a'amu nom'ni hwamo fonjasiyo yahino'njoso a'amu hwasyo anꞥtu sohwo'ni yofe ho'nomawo'nꞥngkohofoso a'amu hwasyo hungkuno lꞥwo'nꞥngkohofoso so'nji a'amu hwasyo hungkuno so'no hi umo'nyo so'nji hofiko Anꞥtuye angosomo nꞥhu'no mahufitnnefoho.

¹⁶ Ose ntonto ntꞥmento, Ngko Jisasꞥ'ni nje a'amu nje yofe ho'nomayo'ne uhu'mokowo'nꞥngkohofoso soku nje hungkuno lomo upa'nꞥfitne so'no nje a'amu ahwomomjo sohumo sekuye pone'no lihwasꞥmalefoho. Ngko hwe engo Ntefitꞥye hwapꞥngo sohwo'ni kakoe Imu hwo'nyoho. Yo'mayo hungkuno Anꞥtu Ntefitꞥmo uyꞥmentisoso ngko ne imokumontohefoho. Ngko Imꞥngo'nji Hntokwaliyo I'mu sohwo imꞥngo'nji lꞥwo'nꞥngkiso sohwo pa'nyo hwo'nyoho. Ose ntꞥmentisofoho.

¹⁷ Anꞥtuye Towahuno Wopꞥngo sohwo'nji a'amu Jisasꞥmo sꞥmeho hi'ntnnono uyꞥwo'nꞥngkohofoso kakoe ape pa'nyo so'nji Jisasꞥmo ole ulalokwofo, Oyomo. A'amu kakoe hungkuno lomo upa'noso sohwo kako oyomo ulono. A'amu kako mijo'no umo'nꞥngkuhwoso'no kako waponno. A'amu kako mijo wanꞥmo lihwosi kako nopꞥhwosi mijo songo ne'no humayo'neso wanono. Mijo hiso mpe miyonehoho. O'o, Anꞥtu uyꞥmontonoho.

¹⁸ Olo hungkuno loso ngko yokumpohn'nyo waselꞥmonne'no yohono. Olo hungkuno yo'mayo imo'none lo'no iyoswo lomjoso upo'nalokwofo soku, a'amu fihwo olo hungkuno loso'nji nom'ne hungkuno kengo mta'angoso ufisyꞥpo'masoso yo'mayo tango olo iyoswo lomo wojoso Anꞥtu kako nomꞥhu'mokuhwosi oso a'amu sohumo uyonefoho.

¹⁹ U a'amu fihwo kako olo iyoswo lomjo hungkuno fehohnjo wae yaofoso sohumo Anꞥtu kako kakimo wae yaofonefoho. Oso hwe huhwo sohwo kako iyo songo ne'no humayo'ne somjo ipisayoso manonehoho. Oso Anꞥtuye pone songo Jerusalem iyoswo lohwo naliso hopo sopo mohumanehwono.

²⁰ Jisas kako olo hungkunolo nalꞥmentiso sohwo ole nelalofi, Ou nehopeho. We'enepe ngko komo'no wapmmnonoho. Jisas ose nelalofoho.

Ou Hwe Engo Jisas, ngko Joun sohwo'ni ole kilalokweno. Kꞥko komo'no fꞥpe. Ose kilalokweno.

²¹ Nakwoe Hwe Engo Jisasꞥye hitohoso sekwo hopi'nonohino kunonji waweno. Joun kako ose lꞥmentisofoho. Olo hungkuno loso osohopeho.